UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

urn:nbn:de:hbz:466:1-98538

Visual Library

Th. 134 Zo.

N. IV.
189

GALICIA
&
Benef.

G Mil
15

GARCIA
de
Benf.

G MII
15

TRACTATVS DE

BENEFICIIS

AMPLISSIMVS,

ET DOCTISSIMVS

DECLARATIONIBVS CARDINALIVM S. CONGR. Concil. Triden. & decisionib. Rotæ, tàm MS. quàm impressis, firmatus, ornatus, & ad singulas materias secundùm hodiernam praxim accommodatus:

AVTHORE

NICOLAO GARCIA HISPANO I.V. PROFESSORE, & Ecclesiæ Abulensis Canonico.

Cum duplici Indice, vno partium & Capitulorum, altero Rerum & materiarum copiosissimo.

Ex libris Collegij Societatis Jesv Paderbornæ

COLONIAE ALLOBROGVM,
APVD PHILIPPVM ALBERTVM.

M. DC. XVIII.

GARCIA de Benef.

C. VII 15

ADMODVM RE-

VERENDO, NOBILI, CLA-

RISSIMOQVE VIRO, D. ZACHAEO AB

Horrich, I. V. D. Illustris & Insignis Ecclesiæ, ad D. Gereonem Coloniæ Canonico, Scholastico, & Prælato dignissimo, Sereniſſimi & Reuerendiſſimi Ferdinandi D.G. Electi & Confirmati Archiepiscopi & Electoris Colonienſ. &c. Officiali Iudici Ordinario, Domino ſuo plurimùm Obſeruandiſs.

ETSI iudicium doctorum hominum, Reuerende, Clariſſime, & Conſultiſs. Domine, in diſcernendis aliorum ſcriptis & monimentis poſteritati conſecratis fallax nonnunquam & incertum ſit, quando ea quæ ab initio pro præclaris habita fuere, atque adeo vendibilia ac plauſibilia putabantur, quaſi tamen vulgo ingrata integra vix ſeculo curſum venditionis expleuiſſe, ad extremum magno operarum ac ſumptuum diſpendio, animaduerſum ſæpius ſit: vt ſic dum te putas Anchiſen totum tenere, nil teneas præter vmbram, quæ tenues vaneſcit in auras: Veruntamen quàm benè hactenus res ceciderit iis, qui Hiſpanorum Commentarios ſuis typis nondum Germaniæ notos prodiderunt, apertius eſt quàm vt vlteriori egeat demonſtratione. Habent enim hoc præ cæteris ſingulare auctores Hiſpani, quòd reliquos omnes acumine & grauitate longè excellant. Quam ob cauſam hactenus id mihi vnicè curæ fuit, vt Hiſpanos commentatores tàm Theologos quàm Iureconſultos, ex intimâ Iberiâ, maximis quandoque meis impenſis huc aduectos, prælo ſubiicerem. cúmque Hiſpanicum ingenij acumen, & iudicij dexteritatem in Garcia noſtro elucere doctiſſimorum virorum iudicio comprobatum ſit, ipſéque Tractatus de Beneficiis ſe ſatis oſtendat, vt eius vtilitas commendatione haud indigeat, Germaniam noſtram, patriam dilectiſſimam, tanto Autore diutius carere nolui: ac de eo in publicum mittendo ſeriam tandem cogitationem ſuſcepi.

Cæterùm eundem Tractatum, Reuerendæ & Clariſſimæ Dominationi Tuæ præ aliis dedicare ac offerre conſtitui: tùm quòd ex tanto theſauro, ac veluti penu refertiſſima, varias totius rei beneficiariæ reſolutiones, in eo, quo dudum fungeris officio Iudicis ordinarij, &, quo nuper in totius Cleri Agrippinenſis Oraculum (ceu Scæuolam Iureconſultum, Cicero olim appellauit, eóque nomine tibi cum omnibus bonis congratulor) merito tuo aſſumptus es, munere, facil-

limè depromere poteris, tùm etiam vt hac ratione animi mei grati signum aliquod erga Reuerendam Dom. Tuam exhiberem. Accipe igitur hilari fronte rogo, has Hiſpaniæ gazas, simúlque, vt me meáque tibi commendata habeas, obſecro. Deus Opt. Max. Reuerend. & Clariſs. Dom. Tuam nobis diutiùs ſeruet incolumem. Colon. Agripp. ex Officina mea Typographica, Anno M.DC.XIV. 16. die mensis Septembr.

Admodum Reuerendæ & Clariſſimæ
Dom. Tuæ.

Obſequentiſſimus Cliens
& ſeruitor,

ANTONIVS HIER
Ciuis Bibliop. Colon.

APPROBATIO.

TOMVM primum amplissimi Tractatus de Beneficiis, Authore Licentiato Nicolao Garcia, Ecclesiæ Abulensis Canonico Iuris vtriusque eruditissimo Professore (ex commissione Illustrissimi ac Excellentissimi domini mei D. Thomæ à Borgia Cæsaraugustanæ Ecclesiæ Archiepiscopi) euolui sedulò, accuratéque perlegi: in quo Romanorum Pontificum decreta, Rotæ Romanæ doctissimæ decisiones, & oracula fida reperiuntur: nec non grauissimorum Doctorum Ecclesiasticam doctrinam amplectentium opiniones recenset, ac quid ex ipsis sit tenendum firmo gressu prosequitur, & legentibus manifestat: quapropter cum nihil in eo à sacræ Romanæ Ecclesiæ decretis, aut bonis moribus alienum reperiatur: quæstionésque hucusque ab aliis minime agitatas è latebris excitat, in artem redigit, luculenter amplificat, ac diffinit, egregiis Canonicarum Institutionum thesibus superabundat: ideo opus tanto ingenio, & industria elaboratum, numeris absolutum, Reipublicæ Christianæ, præsertim Ecclesiasticis personis vtilissimum, ac necessarium iudico. Cæsaraugustæ die 12. Septembris Anno 1608.

Doctor Martinvs Carrillvs.

GARCIA de Benef.
C. VII
115

EPISTOLA DEDICATORIA

Authoris

CLARISSIMO DOMINO D. ANDREAE FERNANDEZ DE CORDVVA,

Episcopo Pacen.

NON fuit mihi Præsul Illustrissime diu cogitandum, cui opus de Beneficiis primitias studiorum meorum dicarem, cum statim tu ipse occurreres, cui multis nominibus debebatur, tum ob magnum amorem quo me semper benigne prosequeris, magnáque Beneficia mihi collata à te patrono meo obseruandissimo, cuius semper patrocinium expertus sum, tum etiam quia ad opus istud conficiendum non parum adiumenti mihi attulerunt ea, quæ Romæ didici à te viro eruditissimo cum esses Rotæ, & sacri Palatij Auditor dignissimus, tuæque decisiones doctissimæ (quas vt mihi iussisti in bonum Reipublicæ fauente Deo edere spero) ac quæ ex tuis libris, & scriptis præcipue Rotæ, excerpsi, atque collegi, tàm Romæ quàm in ciuitate Pacen. quæ te Pastore, & Episcopo suo vigilantissimo, & beneficentissimo gaudet, iure etiam optimo opus hoc de Beneficiis Ecclesiasticis debetur tibi Antistiti amplissimo, eorum dispensatori, Auditorique doctissimo Rotæ, vbi materia ista maxime agitur, rectissime examinatur, & optime scitur: Accedit generis tui claritas, tuáque summa nobilitas, cum eximia virtute coniuncta, quam non opus est longo sermone recensere, nemo enim est cui non sit perspicua & satis comperta, cùm sis ex antiquissima, & nobilissima Cordubensium familia, ex qua tot magnates, Heroes, & excellentissimi Principes, Duces, Marchiones, & Comites bello pacéque insignes, ac toti orbi notissimi, nec non magni Prælati prodierunt, tótque illustrissimæ domus, inter quas est tua, illustrissima de Guadalcaçar, nemo etiam est qui nesciat quantum nobilitatem istam & generis splendorem cum literis & virtute coniunxeris: en igitur illustrissime Præsul Tractatum nostrum (qui tibi vt spero non displicebit) tuo nomine nuncupatum, tuóque patrocinio, tutelæ, ac protectioni commissum, atque hilari vultu, solitáque benignitate, ac humanitate accipe munus hoc summæ erga te obseruantiæ, obsequij, & grati animi mei testimonium, & argumentum. Et vale fœlix. Abulæ.

Licentiatus NICOLAVS GARCIA,
Canonicus Abulen.

PRÆFA-

QVAMQVAM de Beneficiis, quorum materia amplissima est, pluresque tractatus, & maximam iuris Canonici partem complectitur, multi sint editi tractatus, nempe Io. Seluæ de Benefic. Rebuf. praxis benefic Duar. de sacris Ecclesiæ ministeriis, Corras. paraphrasis Sacerdotiorum, Io. Nicol. Gimon. Enchiridion Beneficiorum, Rosin. de Beneficiis, seu de re pontificia lib. 3. P. Greg. de Beneficiis, seu institutiones Beneficiales. Quintanaduennas Ecclesiasticon, & Lelii Zechi de Benef & pensio. Eccles. & sint etiam alii tractatus accessorii, vt de reseruatio. permutatione, resignatione, & incompatibilitate Beneficiorum, & de vnio. &c. quos omnes vltra ordinarios, & alios vidi & legi, non tamen ideo tractatus noster inutilis erit, sed adhuc valde vtilem ne dicam necessarium existimo, & candidus ac sapiens Lector iudicabit. nam vltra quod in illis materia ista, nec plene, nec exacte tractatur, nec multum ad praxim præsertim hodiernam conducunt, sunt iam in hac materia multa innouata ex S. Concil. Triden. nouis constitutionibus & cancellariæ regulis, stilo curiæ, & consuetudine, quę illi non attingunt, nec degustarunt, neque materia ista videtur posse exacte, & satis intelligi ab iis qui non sunt in curia, & Rota, eiusque stilo & decisionibus versati, vt qui de Beneficiis hactenus scripserunt. Ego quidem tempore quo Romæ fui, licet pauco, nempe solò triennio, huic studio auide & sedule me addixi, & postea accurate prosecutus sum voluendo & reuoluendo Rotæ decisiones, & resolutiones, tàm impressas, quàm manuscriptas ac declarationes S. Congregationis Concilii libros que ad hoc conducentes, vnde in mentem mihi venit hunc tractatum scribere in vtilitatem Reipublicæ, si forte ei possem meo exiguo talento, & tenui facultate prodesse, quem magno labore, & studio Deo adiuuante confeci ad ipsius honorem, & gloriam sacratissimęque Virginis Mariæ, atque in duodecim partes ordine ni fallor non incongruo diuisi, quarum quælibet habet sua Capit vbi plures particulares tractatus huius materiæ continentur. Sed quia in hoc tractatu allego, & adduco multas declarationes S. Congregationis ac decisiones, & resolutiones Rotę, oportet de earum vi, & authoritate lectorem certiorem facere, ac breuiter admonere. Et quod attinet ad declarationes S. Congregationis, certum est eas non esse declarationes doctrinales, sicut latas à Doctoribus & Iurisperitis, vt aliqui Theologi perperam dicunt, sed esse declarationes definitiuas, seu decisiuas, vim legis habentes, & vt leges recipiendas, vt pote latas ex commissione Papæ, & à personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, vt apparet ex Bulla Sixti V. quæ est in 2 par. sui Bullarii 7. in ordine, vbi habetur facultas dictæ S. Congregationis: quæ etiam ponitur à Man. Rodriguez quæst. regul. 1. tom. q. 11. art. 1. qui art 2 seq. ita docet, facit tex in §. responsa prudentium instit. de iure naturali. Et eadem S. Congreg. cuidam Abbatissæ Massanen sic respondit. *Eadem ratio habenda est de his quæ scribuntur à Cardinalibus S. Congreg. Concilij Triden. nomine ipsius Congre. ac si à Papa scripta essent.* & alias sic censuit. *Decreta, & literæ Cong. Concilij semotis litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum.* Et ita super declarationibus S Congregationis Papa statim dat Breue, & Auditor Cameræ monitorium in earum executionem, & Rota eas absque vlla controuersia, & disputatione amplectitur, suscipit, & obseruat, vt praxis ostendit. & quamuis declaratio sit facta ad instantiam alicuius, seu in casu particulari, tamen facit ius quo ad omnes, & in vniuersum, ad l. vlt. C de legibus. cap. in causis de re iudic. & cap. 1 19 dist. an Rodri. d. art. 2. ad fin quidquid aliqui Theologi dicant. Nec requiritur publicatio, seu promulgatio, aut intimatio huiusmodi declarationum, vt etiam aliqui Theologi male volunt. nam vt recte inquit Man. Rodriguez ibi, licet leges vt obligēt sit necessarium quod publicentur, vt tamen declarationes legum iam publicatarum, & receptarum obligent, non est necessarium quòd publicentur, sufficit enim quòd ipsæ leges sint promulgatæ, & receptæ ad hoc vt earum declarationes à Principe, vel ab habente potestatem ab ipso Principe datæ obligent eodem modo quo ipsæ leges obligant. Decisiones autem Rotæ non faciunt ius (nisi transeant in stilum quicquid velit D. arta de tribunalibus vrbis, cap. 5. Sed habentur pro decisionibus magistralibus, vt post Cardin. in cap. pastoralis de fide instrum. dicunt Pauinus in prędudio extrauagan. versi. Decisiones Rotæ. Vantius de nullitatibus, tit. de nullitate ex defectu processus, n. 121 Cassad. decis. 17. de præbend n. 7. Lancelotus de attenratis, cap. 20. limitatione 1. n 2. & alii, tamen vt inquit Vantius ibi decisiones Dominorum de Rota magni ponderis sunt,

GARCIA
de
Benef.
C. VII
15

Rotæque authoritas maxima est,præcipue in hac materia beneficiali, & eius opinio propter ipsius authoriratem exactamque & maturam resolutionem, & etiam propter numerum Doctorum in ea militantium communis reputatur, vt per Lud. Gomezium Episcopum,Sarnen. in prohemio regularum cancellariæ,q 2.vers 4. pro ista parte, & D. Martam vbi supra num.17.Accedunt quæ de grauitate & laudibus huius sacri Auditorii,& integerrimi tribunalis,post alios tradunt Sarnen.ibi Mandos. de commissio. 4 commissione attentatorum verb.auditorio. D. Marta d.cap.5 & Grauatius ad Vestrium in praxi. lib. 2.cap. 17.qui ait, *Ab his auditoribus ob summam earum Iurisperitiam insigne iudicium,publicam authoritatem,incredibilemque grauitatem quod in controuersiis decidiur, tanquam ex oraculo dictum in omne æuum creditur,vt in rebus iudicatis eorum sententiæ, quas decisiones Rotæ vocamus, demonstrant,quorum quanta sit authoritas nemo nescius est,vnde non iniuria dici potest,quod tanta est Auditorum* Rotæ *opinio,quanta Pithagoræ apud Pithagoricos fuit,vt nullus non satis esse putet dicere,sic Rota definiuit*,&c.hæc Grauatius Et si vt inquit Mandos.vbi sup.inter doctos scriptores non reperitur aliquis qui ad sacra Rotę decreta non secus ac sitibundus ad limpidissimum fontem non currat à qua doctorum scripta alioquin sterilia, frugifera, ac fructuosa redduntur, nil mirum si ego scriptorum minimus plures decisiones,& resolutiones Rotæ adducam, quibus doctrinam meam confirmem, & tractatum meum amplificem, exornem,& locupletem,licet aliquando à Rotæ sententia discedam iure, seu ratione cogente,vt pote nullius addictus iurare in verba magistri, placuitque multas earum integras ponere, licet non totæ faciant ad id de quo ibi agitur, tum vt earum intentum factumque, & ius melius percipiatur,tum vt Lector fruatur earum vtili solida & exacta doctrina, tum etiam quia seruiunt ad dicta aliàs, vbi eas allegamus te mittendo ad locum vbi ponuntur, & cui non placuerit,seu per tempus non licuerit decisiones positas legere, & in eis immorari,poterit absque vlla detentione,& difficultate eas prætermittere,siue pertransire, cùm diuersis caracteribus sint positę ac designatæ,nec miretur Lector quòd earum allegationes aliquæ non sint fideles,& certæ,id enim præcipue prouenit ex errore, & incuria scribentium,& transscribentium,variantur etiam allegationes ex diuersitate editionum, quod etiam dictum sit pro nostris allegationibus, quarum fidelitatem veritatemque, tàm quo ad doctrinam,quàm quo ad loca curaui quantum potui. Omnia autem in hoc tractatu contenta, & à me scripta libenter subieci S. Sedis Apostolicæ sapientumque hominum censuræ ac iudicio.

INDEX

INDEX PARTIVM CAPITVLORVM TRACTATVS DE BENEFICIIS Primi Tomi.

PRIMA PARS.

De nomine, diffinitione & diuisione Beneficij, continet sex capita.

Caput. 1. De nomine Beneficij & origine.
Cap. 2. Quid sit Beneficium.
§. 1. De Beneficiis manualibus & Capellaniis, & præsimonijs,
Cap. 2. De hospitalibus, an sint Beneficia.
Cap. 4. De præceptoriis, seu commendis,
Cap. 5. De pensione, an sit Beneficium, vbi plura de pensio.
§. 1. De diffinitione pensionis.
§. 2. Quis possit pensionem imponere, & an requiratur causa.
§. 3 In qua portione, seu quantitate pensio sit reseruanda.
§. 4. Quomodo in causis pensionum sit procedendum.
Cap. 6. De diuisione Beneficij, nempe quotuplex sit, & an appellatione beneficij omnia comprehendantur.

SECVNDA PARS.

De vtilitatibus prouenientibus ex Beneficio continet 5 cap.

Cap. 1. De fructibus.
Cap. 2. De priuilegio fori.
Cap. 3. De immunitate & exemptione à gabellis, exactionibus & tributis.
Cap. 4. De subiectione, quo ad ordines ratione beneficij.
Cap. 5. De titulo ad ordines.
§. 1. De aliis dubijs.

TERTIA PARS,

De obligationibus, & oneribus Beneficij, continet 4. cap.

Cap. 1. De obligatione recitandi.
Cap. 2. De residentia.
§. 1. De residentia dignitatum Canonicorum, & Portionariorum.
§. 2 De aliis dubijs.
Cap. 3. De professione fidei.
Cap. 4. De obligatione suscipiendi ordines.

QVARTA PARS.

De modis prouidendi & disponendi de Beneficijs, eaq; acquirendi, continet 5. c.

Cap. 1. De Collatione, electione, & præsentatione.
Cap. 2. De modis quibus acquiritur ius in re in beneficio.
Cap. 3. De modis quibus acquiritur ius ad rem in Beneficio.
Cap. 4. De commenda.
Cap. 5. De adiutoria.

QVINTA PARS.

De his ad quos spectat dispositio, seu prouisio Beneficiorum continet c. 9.

Cap. 1. De Papa.
§. 1. De reseruatione ob vacationem in curia, & clausa in corpore iuris.
§. 2. De reseruatione seu affect. per appositionem manus apa.
§. 3. De reseruationibus regularum cancellariæ.
§. 4. De regula 2.
§. 5. De regula 3.

GARCIA de Benef.
C. VII

§.6. De regula 4.
§.7. De regula 5.
§.8 De regula 6.
§.9. De regula 7.
§.10. De regula mensium, & primò de iis in quibus differe à reg. antiquis, &c.
§.11. De explicatione regulæ, & notabilibus quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur.
§.12. De alternativa, circa quam multa dubia examinantur.
§.13. De regula 10.
Cap.2. De concilio.
Cap.3. De Legato.
§.1. De facultate Nuntij.
Cap.4. De ordinario.
§.1. De prouisione prebendæ Pœnitentiariæ, lecturæ, Doctoralis & magistralis.
§.2. De prouisione Beneficiorum inferiorum.
§.3. De aliquibus dubijs de ordinario collatore.
Cap.5. De possessore iuris conferendi.
Cap.6. De sequestro.
Cap.7. De Capitulo sede vacante.
Cap.8. De Vicario Episcopi.
Cap.9. De patronis.
§.1. De alijs notabilibus.

SEXTA PARS.

De executoribus literarum & gratiarum Beneficialium, continet 5. capit.

Cap.1. De executoribus mandatorum de prouidendo.
Cap.2. De executoribus literarum & gratiarum de Beneficijs vacan.
§.1. An d. executores possint alteri subdelegare, & an sint meri, vel mixti, & quamdiu duret eorum potestas.
§.2. Quid debeant verificare d. executores.
§.3. An gratia in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra.
Cap.3. De executoribus literarum in forma breuis de capienda possessione.
§.1. De clausula sublata & paritione breuis, & clausula volumus.
Cap.4. De subrogatione.
Cap.5. De executoribus executorialium.

SECVNDVS TOMVS

continet partes & capitula sequen.

SEPTIMA PARS.

Quibus debeant Beneficia conferri, seu de qualitatibus requisitis ad Beneficia, continet 16. capit.

Cap.1. De clericatu & ordine.
§.1. de aliquibus difficultatibus & dubijs.
Cap.2. De legitimitate.
Cap.3. De filijs presbyterorum.
Cap.4. De ætate Beneficiandorum.
Cap.5. De coniugatis.
Cap.6. De bigamis.
Cap.7. De scientia seu literatura.
Cap.8. De moribus & vita.
Cap.9. De naturalitate.
Cap.10. De Beneficijs sæcularibus sæcularibus, & regularibus regularibus conferendis.
Cap.11. Quod non sit irregularis.
Cap.12. De corpore vitiatis.
Cap.13. Quod non sit excommunicatus.
§.1. De fructibus Beneficiorum excommunicati.
Cap.14. Quòd non sit suspensus, seu interdictus.
Cap.15. De Beneficijs debitis certis personis, seu certo generi personarum.
Cap.16. An Beneficia sint conferenda digniori, an satis sit digno conferre.

OCTAVA PARS.

De requisitis prouisionis Beneficij, continet 4. capit.

Cap.1. Quòd fiat gratis libere, & sine pacto modo, vel conditione ac sine diminutione.
Cap.2. Quòd purè fiat collatio non conditionaliter, nec alternatiue, nec copulatiue.
Cap.3. Quòd non sit surreptitia prouisio.
Cap.4. An requiratur quod collatio fiat publice, seu palam, & non clandestinè, & de probatione illius.

NONA PARS.

De forma in prouisione seruanda, continet 4. capit.

Cap.1. De forma in communi, &, an ea non seruata prouisio sit nulla etiam in foro conscientiæ.
Cap.2. De forma seruanda in prouisione parrochialium.
§.1. De alijs dubijs.
§.3. De forma seruanda in prouisione Beneficiorum simplicium.
Cap.4. De forma edicti seu vocationis in institutione seruanda.

DECIMA PARS.

De tempore, quo & intra quod debet prouideri de Beneficijs, & de deuolutione, continet 4. cap.

Cap.1. Quando debeat prouideri de Beneficijs.
Cap.2. De tempore intra quod debet de Beneficijs prouideri.
Cap.3. De deuolutione.
Cap.4. De tempore intra quod debet fieri institutio, & confirmatio, & collatio necessaria.

VNDE.

VNDECIMA PARS.

De modis vacandi, & admittendi Beneficia, continet 10. capit.

Cap. 1. De vacationis modis in communi.
Cap. 2. De vacatione per obitum.
Cap. 3. De renuntiatione.
§. 1. Qui possint renuntiare beneficio.
§. 2. Quod renuntiatio debet esse libera, & pura.
§. 3. Quod renuntiatio cum authoritate superioris fieri debet, &c.
§. 4. De publican. resignationibus.
Cap. 4. De permutatione Beneficiorum.
Cap. 5. De vacatione per assecutionem alterius.
§. 1. De declaratione præmissorum & requisitis ad huiusmodi vacationem.
§. 2. De incompatibilitate duorum Beneficiorum sub eodem tecto.
§. 3. De incompatibilitate, seu compatibilitate beneficiorum simplicium.
§. 4. De dispensatione super pluralitate beneficiorum.
Cap. 6. De vacatione ob promotionem ad Episcopatum.
Cap. 7. De vacatione ob promotionem ad Abbatiam.
Cap. 8. De vacatione ob contractum matrimonij.
Cap. 9. De vacatione per ingressum religionis.
Cap. 10. De vacatione per priuationem.
§. 1. De hæreticis apostatis & schismaticis.
§. 2. De periuris, falsariis, sacrilegis, concubinariis & sodomitis.
§. 3. De violento beneficij possessore & intruso.

XII. & VLTIMA PARS.

De modis quibus extinguitur, vel alteratur Beneficium, continet 5. cap.

Cap. 1. De suppressione & extinctione.
Cap. 2. De vnione.
§. 1. Quis possit vnionem facere, & ex qua causa.
§. 2. Quæ forma & solemnitas requiratur in vnione.
§. 3. Quomodo probetur vnio, & quando dicatur sortita effectum, & de eius reuocatione.
Cap. 3. De dismembratione.
Cap. 4. De diuisione Beneficij.
Cap. 5. De erectione Beneficij, seu Ecclesiæ in alium statum.

GARCIA
de
Benef.
C. VII
§. 15

PRIMA PARS DE NOMINE, DIFFINITIONE, ET DIVISIONE BENEFICII.

CAP. I.

De nomine beneficij & origine.

SVMMARIA.

BENEFICIVM *in genere quid sit nu.*1.2. & 3.

*De varia acceptione verbi beneficium, remissiue, num.*4.

*In iure Pontificio, & materia Canonica, appellatione beneficij intelligitur beneficium Ecclesiasticum, num.*5.

*Beneficij nomine per Antonomasiam beneficium Ecclesiasticum intelligitur, num.*6.

*Beneficium ab aliquibus, Sacerdotium dicitur, sed nō est relinquendum verbum beneficium vsitatum, n.*7.

*Beneficium dicitur etiam præbenda, & quomodo accipitur præbenda n.*8. & 9.

*De origine beneficiorum remissiue, n.*10.

BENEFICIVM in genere est beneuola actio † tribuens gaudium capientibus, *vt in c.*1. *in quibus causis feudum amittatur, ex Seneca, lib. de benefi.* 1. *tradunt Selua de benefi.* 1. *part. q.*1. & *Quintanaduennas Ecclesiasticon, lib.*1. *c.*1. Et quāuis ista diffinitio † impugnetur à Lud. Gometio *in rubr. de rescrip. à n.*2. non oportet in hoc immorari, quia parum refert præfertim ad praxim. Seu beneficiū est benefactum in aliū collatum † siue gratia, *Corras. in Paraphrasi Sacerdotiorum, seu tract. de benef. par.*1. *c.*1. *n.*5. *Rebuf. in praxi. tit.*1. *quid sit beneficium, n.*2. & 3.

Et de varia acceptione verbi beneficium † videndus est Quintanaduennas d. c. 1.

In iure vero Pontificio, & in materia Canonica † & Ecclesiastica appellatione beneficij intelligitur beneficiū Ecclesiasticum, de quo est noster tractatus. *Cardi. in Clem.*2. *de iudiciis n.*5. 8. *not. Ripa in rubr. de rescr. n.*25. *Probus ad Monachum in c. nullus de temporib. ordinan. in* 6. *num.*2. *Rebuf. d. t.*1. *nu.*8. & 9. *Franc. Marcus decis.*525. *n.*4. *par.*1. & *Manuel Rodriguez q. regularium tom.*1. *q.*34. *art.*1. & vt inquit Corra. *d. c.*1. *in fi.* beneficij † nomine per Antonomasiam quandā, vulgo beneficia Ecclesiastica tantum intelliguntur.

Et quamuis aliqui beneficium Ecclesiasticum Sacerdotium dicere malint † *vt Corras. in d. Paraphrasi, & Tiraquel. in tract. cessante causa* 1. *par. n.*46. & ita etiam appelletur, *vt per Calepinum verb. Sacerdotium, & Vocabularium Ecclesiasticum,* tamen verba vsitata receptaq; apud Iurisperitos & Canonum authores non sunt mutanda, & licet beneficium Sacerdotale ita dici posset, *vt in c. pen. ne prælati vices suas,* non tamen alia beneficia; & Sacerdotium pro presbyteratu, vel officio ipso, seu dignitate Sacerdotis sumitur, *Rebuf. in d. praxi in proœmio, Duar. de sacris Ecclesiæ ministeriis, lib.*2. *ca.*3. *P. Pechius in reg. beneficium lib.*6. *n.*1. *Doctor Sahagum de Villa sancte præceptor meus in c. fi. de sequestratione poss. n.*20. *Calep. & Vocabul. Ecclesiast. sup. & Antom.* Dicitur vero beneficium etiā præbenda. † Nam præbenda non solum accipitur pro præbenda Canonicali, nempe Canonicatui cōnexa, quæ dicitur proprie & stricte præbenda, & est spiritualis ratione Canonicatus *capit. dilecto de præb.* & pro præbenda mere temporali, nempe quæ datur pro labore, seu officio temporali, vt aduocato, medico, seu magistro, *Abb. in c. cum M. de cōstit. n.*22. & *ibi Felin. ex nu.*13. *Decius* 99. & *Ripa* 170. *Cardin. in Clemen. fin. de præben. sub n.*14. & *ibi Imola n. Rom. cons.*328. *n.*8. *Corras. d.*1. *par. c.*2. *n.*4. *Mar. An. Cuchus in institutionibus, cano. paruus li.*2. *t.*6. *de præben. §.*2. & *alij,* sed etiam large pro omni beneficio, seu iure percipiendi † prouentus in Ecclesia ratione officij, *Felin. in c. postulasti de rescrip. n.*4. 3. *concl. Ripa. versi.*2. *modo, & Cuchus vbi sup. & ita videtur sumi in rubrica, de præben. & dignit. quæ verba ponuntur tanquam genus, & species. Et tradit post hæc visus, Hier. Gonsalez ad reg. de mensib. glos.*5. §. 1.

De origine autem beneficiorum Ecclesiasticorū † (quia non placet aliorū scripta transcribere) videdi sunt Selua, 1. *pa. q.*4. Dua. *d. li.*2. *ca.*1. Rosiniacus *de beneficio seu lib.*3. *de re sacerdotali, capite* 1. *à nu.*3. Bursatus *cons.*126. *ex n.*30. & *lib.*2. & *cons.*352. *n.*10. *lib.*4. M. Anton. Marsilius Columna *de Ecclesiastic. redditibus, c.*3. *late,* Pet. Gregorius *in tract. de benef. c.*2. *recte* Quintanaduennas *d. lib.*2. *c.*2. & Lelius Zechus *de republica ecclesiastica, c. de beneficiatis n.*1. & *in tract. de benefic. & pension. Eccles. c.*1.

CAP. II.

Quid sit beneficium.

SVMMARIA.

BENEFICIVM *Ecclesiastici varias diffinitiones, quo tradunt, num.*1.

*Beneficium est ius percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis clerico propter diuinum officium competens, numer.*2.

Ista diffinitio recte explicat naturam beneficij, numer. 3.
Loco verbi clerico melius esset ponere personæ ecclesiasticæ, & addere vel obsequium, vt diffinitio recte comprehendat perceptorias, num. 4.
Beneficium est ius spirituale, nu. 5. non principaliter, sed annexum, n. 6. & 7.
Simonia in beneficijs solum est de iure positiuo secundum canonistas, n. 8. & 9.
Contrarium tenent theologi, n. 16. & aliqui distinguunt, num. 11.
Sententia canonistarum indistincte est verior n. 12. iuxta quam facile excusantur aliqua vitia simoniæ, nu. 13.
Pecunia non datur pro executione ordinis, aut clauium, sed pro iure percipiendi fructus, n. 14.
Contraria sententia posset præcedere in Episcopatibus, & aliis prælatijs, n. 15.
Respondetur cap. ex multis 1. q. 3. n. 16. 17. & 18. & quod sensus moralis in scriptura, non probat aliquid esse de iure diuino d. n. 17.
Respondetur cap. ex diligenti de simonia, n. 19.
Concordia Vgolini inter opiniones canonistarũ, & theologorum n. 20. quam tenet etiam Nauar. nu. 22.
Auditoratus, & clericatus cameræ, quomodo vendantur, n. 21.
Concordia Vgolini parum distat ab opinione canonistarum, n. 23.
Et si in beneficio principale esset potestas spiritualis, non esset simonia de iure diuino aliquid dare habito respectu ad fructus, n. 24. exemplo auditoratus, & clericatus cameræ & aliorum officiorum seu dignitatum huiusmodi, n. 25.
Sententia Durandi quod nulla est simonia de iure positiuo communiter reprobatur, n. 26.
Licet Valentia dicat eam non esse propriè simoniam, admittit tamen esse contra religionem, n. 27.
Beneficium non potest à laico sine priuilegio apostolico teneri, n. 28.
Cum ex priuilegio apostolico beneficium laico conceditur fit quid sæculare, & laicum, n. 29.
Capellania erecta in titulum beneficij, potest ex ordinatione fundatoris dari puero ante 1. tonsurã titulo seculari, n. 30. fundator expresse ita disponat, n. 31.
Beneficium non potest à laico conferri, n. 32 nisi ex priuilegio Apostolico, num. 33.
Cum laicus ex priuilegio confert beneficium, non requiritur institutio, aut confirmatio Episcopi, aut alterius clerici, n. 34.
Neque ex conditione in limine fundationis apposita potest laico ius conferendi competere, n. 35.
Nec sufficit ad hoc immemorialis numer. 36. resolutio Rotæ, num. 37.
Sola immemorialis etiam cũ allegatione priuilegij nõ suffragatur cũ adest incapacitas, nisi fama priuilegij cõcurrat, nu. 38 resolutiones Rotæ circa hoc nu 39. vsque ad. 47. iuxta quas sunt accipienda, quæ de decimis à laicis possessis tradunt aliqui Doctores. n. 48.
Index laicus de causa beneficij non potest cognoscere, nu. 49. non solum in petitorio, sed etiam in possessorio, nu. 50. & contraria sententia improbatur per doctores relatos, n. 51. & 57.
Causa possessoria beneficij & aliorum spiritualium, seu quasi dicitur Ecclesiastica, n. 52.
Possessio beneficij est, quid spirituale seu connexa spirituali, & ideo ea carenti non licet redimere vexationem, n. 53. resolutio Rotæ, n. 54.
Esto quod causa possessory beneficij nõ esset spiritualis, non posset de eo inter clericos laicos cognoscere, num. 55.
Resolutio Rotæ, n. 56. respondetur c. fi. de iudiciis, n. 58.
Si clericus ageret contra laicum qui eum turbat seu vexat siue nõ infertur in possessione beneficij ne eum vexet, iudex laicus esset competens, n. 59.
Beneficium datur propter officium, quod in laudibus diuinis consistit, n. 60. quomodo cognoscatur beneficium, n. 61. resolutio Rotæ, nam. 62.
Alia resolutio Rotæ, n. 63. & alia, n. 64.

BEneficij Ecclesiastici varias diffinitiones tradunt † Selua *de benef. 1. p. q. 1.* Duar. *lib. 2. c. 4.* Io. Nico. Gimon. *enchi. benef. t. 1. c. 1. n. 7.* Quintana duennas *li. 1. Eccles. c. 3.* Pechius *in reg. beneficium, n. 2.* Medices *de diffinit. 2. p. c 16.* Nauar. *de reddit. Eccles. 1. q. monito 55. n. 4.* Hojeda *de incompatib. benef. in præfat. nu. 2.* D. Sahagum *in c. fi. de sequestrat. poss. n. 20.* Barthol. Vgolinus *de censuris tab. 4. de suspens. c. 8. in prin. nu. 1.* & Zech. *de benef. & pensio. Eccl. c. 1. n. 8.* & post hæc scripta visus Hieronym. Gonçalez *ad reg. de mensib. glos. 5. in prin. à n. 2.*

Sed mihi placet diffinitio Corrasij, *1. part. c. 2. nu. 1.* quam etiam tradit † Pechius ŝ. & Cardin. Toletus *in Summa. lib. 5. c. 76.* vbi eam declarat, nempe quod beneficium est ius percipiendi fructus, ex bonis Deo dicatis, clerico propter diuinum officium cõpetens. Quæ † diffinitio recte explicat naturam & substantiam beneficij & videtur conuerti cum suo diffinito *iuxta li. 1. §. solum. ff. de dolo,* & parum differt ea quam tradit Quintana duennas *vbi sup.* 2 3

Aduerto tamen quod loco verbi, *clerico,* † melius esset ponere, *personæ Ecclesiasticæ,* vt ponit Naua. ŝ. & ibi, *propter diuinum officium,* addere, *vel obsequium.* vt ista diffinitio recte etiam cõprehendat perceptorias, seu comendas militum ordinum militariũ quæ sunt beneficia, *vt dicitur infra c 4.* 4

Dicitur autem beneficium esse ius, † & quidẽ spirituale, *vt ait Corras. d. c. 2. n. 2. cum gl. in sum 1. q. 3. Panor. & Fel. in c. consulere de simonia, & est tex. in cap. dilecto. 25. de præben.* Sed intelligi debet non quod sit ius spirituale principaliter, † & in se, sed potius temporale cum sit ius percipiendi fructus, qui sunt temporales, sed dicitur spirituale quia est spirituali connexum dependenter siue consequenter, quoniã præsupponit clericatum, *vt inquit D. Tho. 2. 2. q. 100. art. 4 & ibi eius expositores Abb. in d. c. consulere n. 3. Nauarr. in Manu. c. 23. n. 108. Soto de iustitia & iure li. 9. q. 1. artic. 1. Bartho. Vgolin. de simonia tab. 1. de simonia genere e capit. 34.* 5 6

Dicitur etiam ius spirituale aut spirituali annexũ, † quia beneficium datur propter officium, *c. fin. de rescript. in sexto: Redoanus de simonia 1. par. c. 4. nu. 12. & cap. 29. num. 1.* 7

Vnde infertur simoniam in beneficiis solũ esse de iure positiuo, & simoniam, quia prohibitam à iure, nempe positiuo, & humano † prohibente venditionem illorum propter cõnexitatem, ordinẽ, & respectum, quem dicunt ad spirituale, & sic constituente talem actum in specie simoniæ: Quam sententiã tenet glos. *in c. ex parte in verbo dimittere de officio† de leg. & in c. cum pridem, verbo illicite de pactis,* & sequuntur Butrius, & Decius, *n. 23. in d. c. ex parte,* Cardin. *in c. 1. de simonia,* Felin. *in c. ad audientiam 2. nu. 3. de rescrip.* Caccialup. *de pensio. q. 19. n. 5* Iulius Clarus, *lib. 5. recep. sententiarum § simonia, nu. 5.* Ioan. Carrara *in tract. de simonia nu. 58. & sequentib.* Flam. Paris. *de resignatione beneficij, lib. 14. q. 3. n. 10.* & Lud. Carbo, *de restitutione q. 60. d. c. p. 4. col. 1.* & Canonistæ communiter, *vt ex citatis apparet.* 8 9

Quamuis contrarium † tenent Theologi, quos sequitur Caier. *tom. 2. tract. 9. de simonia, q. 1. & in sum.* 10

verbo

verbo simonia, Victoria *in relectione de simonia num.* 44. Soto *d.lib.9.q.5.art.2.& q.7.art.1.* Arragon. 2.2. *q.100.art.4.* Valentia *3.tom.super secunda secundæ,disputa.6.q.16.punc.2.* Cosmas Philiarcus, *de officio sacerdotis,2.par.lib.6.cap.2.tertia conclusione.* Lud. Lopez *instruc.conscientiæ,1.tom.c.299.& 302.* Manuel Rodriguez *in summa,2.tom.c.56.n. 3. & 5. & c. 59. num. 11.* Vega *in sum.2.par.cap.101. casu 9. &* 52. Pet. Ledesm. *in summ. 2. part.tract.12. conclus.* 19. 29. & 20. & ex Canonistis Nauarr. *d.capite 23.n.108.* D. Couarru. *in reg.peccatū 2. par.§.8.versiculo,& licet quibusdam.* & Thom. Campegius *in tract.an Papa labem simoniæ incurrere possit,per totum*, in beneficiis habentib. administrationem ordinis, vel executionem clauiū, licet non in aliis sequuntur, Abb. *in repor. extirpandæ §.qui vero de præben.à n.53.& in 6.1.de simo à n.6.& ibi Bellenzin.in additione.* Rebu. *in rep.d.§.qui vero ad fin.* Cassad. *dec.2.de simonia,* Redoā. *de simonia par.1.c.* 34. *n.13.* Iacob. de Graffiis *in decis.aureis casuum conscientiæ,lib.2.cap.96.num.14.*

Sed reuera opinio Canonistarum indistincte te-
12 nentium† simoniam in beneficiis esse de iure positiuo, vt dixi verior est, nam vt ex supradictis apparet beneficium non est principaliter, & in se spirituale, quicquid Caiet. Soto & alij citati dicāt, vnde secluso iure positiuo id inhibente possent absq; vitio simonię vēdi, *iuxta tradita per Caiet.d.verbo simonia 3 reg.*

Et iuxta hanc sententiam facile excusantur à vitio
13 simoniæ aliqua quæ† alias difficillime excusantur per Theologos, *vt per Bar.Medinam in sum.lib.1.c.* 14. *§.22.S.Arragon.vbi supra versi.sed est dubiū cōsequens de pensionibus,Vegam in sum.2.par.c.65.casu 4. & Pet.Ledesm.d.tract.12.circa 24. conclusionem.*

Nec obstat quod in collatione beneficij datur ali-
14 quando executio† ordinis, aut clauium, vt in beneficiis curatis, quia pecunia non datur pro hac executione, quæ est spiritualis, sed pro iure percipiendi fructus, quod est beneficium. *Anania in d.cap.1.de simonia,n.8.& cum eo Decius in d.c. ex parte n. 27. Io. Carrafa §.nu.60.* & beneficium non est ius illud administrandi sacramēta & diuina faciendi, sed est percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis cui est annexū ius illud administrandi sacramenta, quia beneficium, vt dictum est, datur propter officium.

15 Et contraria sententia† posset procedere in Episcopatibus, & aliis Prælatiis & officiis in quibus principale videtur prælatia, & iurisdictio potestasque spiritualis.

16 Nec obstat tex. *in cap.ex.multis.1.q.3.* † quatenus dicit, quod per nummullarios, quos dominus eiecit de templo Matthei 21 Ecclesiastici beneficij venditores designantur, vnde videtur simoniam in bene-
17 ciis esse de iure diuino, quia† respondetur quod intelligitur in sensu morali non in literali, qui sensus moralis non facit argumentum efficax ad probandum aliquid esse de iure diuino. *D.Thom.1.par.quæst. 1.art.10.& ibi moderni eius expositores,idem D.Thom. quod lib.7.ar.14.ad quartam, Rutilius Benzonius Episcopus Lauretanus in speculo Episcoporum, seu de fuga,*
18 *lib.1.q.2.dub.5. & Salmeron prologom.19.*

Ex quo etiam potest responderi illi textui,† quatenus postea dicit simoniam in beneficiis esse contra ius diuinum, potest enim intelligi iuxta dicta quod sit contra ius diuinum in sensu morali tamen.

19 Rursus non obstat tex. in † ca. ex diligenti de simonia, ibi *præsertim cum hæc taliter præstita diuinis & humanis legibus contraria esse noscantur.* Ex quibus videtur simoniam in beneficiis esse contra ius diuinum, quia respondetur cum glos. ibi verbo diuinis, quod ibi leges canonicæ & ecclesiasticæ dicuntur diuinæ ad differentiam legum ciuilium, vt in c.1. de iuram. calumniæ, ibi, *nos itaque diuinæ & humanæ legis*, & facit c.fi.3.q.5. ibi. *diuina id est Ecclesiastica.* Nam & ius Canonicum lato quodam dicendi modo diuinum ius dici solet, *Couarru.c.31 sub n. 2. optime Canus de locis Theol.li.5.cap.5.ad tertium argumentum.*

Post hæc scripta vidi Barth Vgolinum *in d.tract. de simonia, qui tabula I.de simonia gen.c.2.§.5.* sic concordat opiniones Canonistarum† & Theologorum, 20
quod aut Romanus Pontifex beneficium vendens habet in animo vendere ius illud sacramenta administrandi, & diuina faciendi, & sic exercendi clericale munus in eo beneficio tamen nullomodo existimandum est: & in hoc casu ait veram esse opinionem Theologorum, aut in animo habet vendere tantum ius percipiendi fructus temporales & temporalia ipsa beneficij non autem ius illud clericalis muneris exercendi, & in hoc casu ait veram esse opinionem Canonistarum, sicut calices consecrati corporalia, & alia huiusmodi vendi possunt, habito respectu ad materiam ipsarum non autem ad consecrationem, vt Doctores communiter tenent, & vsus obseruat. Concludit ergo quod tituli beneficiorum respectu habito ad ius administrandi ordines iurisdictionemque Ecclesiasticam exercendi à Romano Pontifice vendi nō possunt, sed solum habito respectu ad bona temporalia ipsorum.

Hinc ait† quod Auditoratus, & clericatus ca- 21
meræ, & alia officia, seu dignitates huiusmodi licet respectu habito ad potestatem iurisdictionemque Ecclesiasticam, quam habent vendi non possint à Papa sine simonia, si tamen vendantur habito respectu ad emolumenta & fructus, quæ ex ipsis consequūtur, simonia nō committitur, in quā partem huiusmodi alienationes à Papa fieri accipiendum est. Et ita apparet ex literis auditoratus cameræ Gregorij XIIII. ad fauorem D. Camilli Burgosij nunc Sanctissimi D.N. Pauli Quinti, quas po.it Salustius Tiberius *in pract.auditoris Cameræ,lib.4.ad fin.ibi. Et quia dictus Horatius in eiusdem Sixti prædecessoris, & dictæ sedis subuentionem pro pretio emolumentorum dicti officij auditoratus 60. millia scuta monetæ soluere promiserat,ac realiter, & cum effectu soluere inceperat.* Et i-
dem quod† Vgolinus, reperit tenere Nauar. *d.cap.23.* 22
num.108. vers. 9. quod in nouissimis editionibus, à quo id sumpsit Vgolinus. Licet sibi videatur attribuere dictam concordiam.

Sed hæc concordia sententia Vgolini, ac Nauarri
parum distat ab opinone† communi Canonistarum 23
qui non negant vendere beneficium habito respectu ad ius illud diuina faciendi, esse simoniam ex natura sua, & iure diuino, sicut dare pretium pro calice, habita ratione consecrationis, *Soto lib.9. quæst.5. art.2. assertione 2.* Sed dicunt absolute nō esse simoniam de iure diuino vendere beneficium, quia principaliter & in se, vt est dictum, est quid temporale, sicut absolute loquendo dicitur non esse simoniam vendere calicem consecratum, quia principale in eo est materia, & sic cum absolute venditur intelligitur vendi temporale, *Caiet.d.verbo simonia*; habetur autem ex sententia Vgolini,† quod etsi in beneficio principa- 24
le esset ius diuina faciendi, seu potestas spiritualis, vt in Episcopatibus, & aliis prælatiis, & officiis diximus non esset, simonia de iure diuino aliquid dare, seu accipere habito respectu ad temporalia & sic pro fructibus beneficij, seu iure percipiendi illos,

siue pro pretio illorum, nec Papa in hoc committeret simoniam: quod recte comprobatur exemplo auditoratus & clericatus cameræ, & aliorũ officio-
25 rum † seu dignitatum huiusmodi curiæ Romanæ, in quib. principale est potestas iurisdictioq; Ecclesiastica, & spiritualis cũ sint officia. & tamen vendũtur à Papa habito respectu ad emolumenta illorum.

Nec supradictis obstat sententia Durandi *in 4. d.*
26 *25. q. 5. n. 9.* qui nullam † admittit simoniã de iure positiuo, quem sequitur *Arrag. d. q. 100. artic. 1. circa secundam conclusionem D. Thomæ*, dicens nullam esse vere, & proprie simoniam prohibitam tantum iure positiuo, sed omnes esse contra ius naturale, & diuinum, quicquid in hac re dicant Canonistæ, nam ista sententia communiter reprobatur, *vt per Nauarr. d. c. 23. num. 100. versi. 2. quod. Et Victoriam in d. relectione de simonia num. 12. & 16. & recte eum impugnat Soto d. art. 2.*

Et quamuis Valentia *d. q. 16. pun. 5.* dicat eam non
27 esse proprie simoniam sed † improprie, & per quãdam analogiam, admittit tamen esse contra religionem, & non solum contra obedientiam, vt dicebat Durandus.

Secundo ex eoquod beneficium est ius spirituale
28 infertur, non posse à laico, vtpote spiritualium † incapace, *c. causam quæ de præscrip.* sine priuilegio Apostolico teneri, *Felin. in c. cum adeo à n. 2. de rescrip. Staphil. de literis gratiæ, nona forma expectatiuarum n. 24. Ripa in c. 2. de iudiciis, num. 129. & 134. Probus ad Monachum in c. nullus de tempor. ordin. in sexto, ex n. 11. Selua de benefi. 1. par. q. 7. n. 8. & 9. & 3. par. q. 6. Rebuf. in praxi, tit. de clericis, & à quibus & quomodo creentur n. 4. Corras. 1 par. c. 2. n. 4. & 3. par. c. 1. nu. 1. Rosini. c. 1. n. 39 & Pet. Gregor. de benefi. ca. 36. Lambert. de Iure patron. 1 par. 2. lib. q. 7. art. 7. & 29. ad fin. Gigas de pensio. q. 21. n. 4. Aymon Crauetta, cons. 93. n. 1. & 104. n. 4. & 134. n. 40. Capra reg. 97. nu. 39. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de prouisio. ex versic. indubitati iuris est, & in reg. 24. Cancel. q. 4. n. 3. & 12. Franc. Marcus decis. 1353. par. 1. Flam. Paris de resignatione benefi. l. 4. ca. 2. à n. 1. & 32. & nouissime post hæc Gonçalez ad reg. de mensib. gloss. 2. à num. 60. & glo. 5 num. 9. & alij.* Et ideo in diffinitione dicitur, *clerico, seu personæ Ecclesiasticæ competens.*

Et cum ex priuilegio Apostolico beneficium laico
29 conceditur, beneficium † ipsum efficitur, quid sæculare, & laicum, seu, vt ita dicam, sæcularizatur, ita vt sit ius quoddam sæculare in mera tẽporalitate percipiendi fructus consistens, & consequenter in eo interuenire non posset simonia. *Io. Garcia de expensis & meliorat. c. 9. à num. 93. Lasarte de decima venditionis c. 19. n. 31. & Barbos. in l. Titia, n. 41. ff solut. matr.*

Et quamuis solus Papa possit beneficia laica effice-
30 re, & laicis dare, † tamen capellania erctea in titulũ beneficij, ex bonis alicuius, authoritate Episcopi, potest ex ordinatione fundatoris dari puero ante primam tonsurã, titulo sæculari, donec fiat clericus, qui tempore tenebitur ordinari, & fieri clericus, & cum capax sit, & habilis hoc as recitare, non. n. repugnat ita fundari capellaniam cum authoritate superioris, non vt ante primam tonsuram teneat eam quis in titulum beneficij, quod fieri non potest, sed vt pro eo tempore sit beneficium, donec fiat clericus, & ex tunc tenebit eam vt beneficium, & in titulum beneficij accedente tamen collatione ordinarij, nisi forte in principio, quo eam obtinuit, interuenerit ipsius
31 authoritas. Videtur tamen requiri † quod fundator talis capellaniæ collatiuæ expresse ita disponat, quod possit dari puero ante primam tonsuram titulo sæculari, si enim simpliciter, quod talis capellania possit dari puero ante primã tonsuram, intelligeretur de capellania vt sic & ideo non valeret talis dispositio.

Tertio infertur beneficium non posse à laico ea-32 dem ratione conferri, *c. Massana. c. sacrosancta de electione, c. si quis deinceps, c. nullus laicorum c. per laicos, c. laicos, c. laici, 16. q. 7. Abb. in cap. dil. 3. de præben. n. 6. & Corras. d. 1. par. c. 2. n. 4. & 12. Rota decis. 318. & 343. par. 2. diuer. & in Aquinaten. Monasterij de qua infra n. 37. cum aliis infra allegatis.*

Ex priuilegio tamen Apostolico laicus etiam fœ- 39
mina potest beneficia † conferre *c. Adrianus. c. in si-* 33
nodo 63. distin. Abb. & Corras. ibi Felin. in c. dilecto n. 1. de testib. & in c. 2. n. 3. de maioritate & obedientia, Staph. de literis gratiæ, vltima forma mandati de prouiden. n. 5. Selua de benefi. 2. par. q. 5. n. 1. & q. 23. n. 16. Ripa in d. c. 2. de iudic. n. 134. Probus ad Monachum in c. nullus de tempor. ordin. in 6. ex n. 3. & in c. 2. de præben. ex nu. 6. Auffrer. de potestate sæculari super Ecclesias reg. 2. nu. 25. Palacios Rub. in rep. cap. per vestras de donatio. inter virum in introductione n. 28. Lamb. de iure patr. 3. par. 2. lib. q. 1. art. 11. Gigas de pensio. q. 21. n. Ioan. Garcia de nobilit. gl. 9. n. 25. Zechus de benef. & pensio. c. 5. n. 2. & Rota in d. Aquinaten. Monasterij, & Gonçalez. glo. 22. n. 13. & glo. 23. n. 18 & 19. & glo. 24. n. 154.

Et cum laicus ex priuilegio Papæ potest conferre 40
beneficia, per talem collationem † acquiritur bene- 34
ficium, nec requiritur institutio aut confirmatio Episcopi, aut alterius Clerici, *vt clare sentiunt citati*, id enim operatur priuilegium: nec alias esset priuilegium conferendi: quamuis contra teneat Io. Nicol. Gimon *in Enchir. benefi. tit. 2. c. 3. n. 18. & 19. ex d. c. in synodo*, quod id non probat, & ante eum Staphileus *de literis gratiæ, tit. de vi, & effectu clausularum. §. executor quomodo beneficio vocanti prouidere possit ad fin.* cũ Innoc. & Doct. *in c. quod sicut de electione, & in c. postulasti de iure patro.* 4

Sed cum laici secluso priuilegio Apostolico sint incapaces istius iuris conferendi † adeo, vt neque ex 35
conditione in limine fundationis apposita de cõsensu ordinarij possit competere, *Lamber. 1. pa. d. q. 9. ar. 1. n. 70 96. & 105 & facit quod dicetur infra nu. 97. non sufficiet ad hoc immemorialis. Ab. Fel. Selua, Ripa, num.* 36
135. Probus & Palacios Rub. n. 27. & 28. vbi proxime Cosmas in pragm. sanct. tit. de causis, verbo priuilegio, Rochus in c. fi. de consuetudine sectio. 5. n. 44. Lamber. d. q. 1. art. 12 & Eman. Suarez in thesauro receptarum sententiarum, verbo beneficio conferendorum ius. Rota in d. Aquinaten. Monasterij, 26. Ianuar. 1601. Corã illustrissimo D. Seraphino, in qua fuit resolutũ. *Nullum ius competere † Ioãni ex collatione ei facta per pro-* 37
regem, quia laici iuris conferendi sunt incapaces, eisque ius resistit, vt in d. iuribus, & iam fuit in hac causa resolutum, & tale ius neque præscriptione, neque consuetudine quæritur, sed requiritur priuilegium Papæ. Abb. & Feli. sup. Alex. cons. 74. n. 17 & 19. lib. 4. Et fuit resolutum in Toletana iuris nominãdi. 27. April. 1584. Coram D. Blancheto, *nec hic posse intrare dispositione c. consultationibus de iure patr. quia non concurrũt requisita, nempe titulus saltim coloratus, præsentatio, corã ordinario, & bona fides*, vt per glos. ibi Butr. num. 8. & *tex. ille loquitur in terminis iuris patronatus, cuius laici nõ sunt incapaces, nos aũt sumus in collatione facta à laico nomine Regis, quæ habet manifestã iuris resistentiam.*

Nec potest dici ex immemoriali præsumi priuile- 38
gium, vt in terminis dicit † Io. Garcia. *d. gl. 9. n. 26. &* 27. quia quicquid ipse dicat, & Ripa vbi sup. sola im-

mẽmorialis etiam cum allegatione priuilegij nõ suffragatur cũ adest incapacitas, nisi fama priuilegij cõcurrat. *Felin. in d.c. causam quæ de præscrip. à n. 2. & in c. cum cõtingat de foro compet. n. 4. & 5. Probus & Auffrer. vbi §. Balbus de præscrip. 1. par. 5. p. principalis, q. 7. à n. 16. Gul. Bene. in repet. c. Raimutius de testam. verb. & vxorem. decis. 2. n. 78. Ant. Gabriel. concl. 1. de præscr. à n. 16. Menoch. de præsump. lib. 6. præsumptione 86. D. Sahagum. in c. 2. de iudic. n. 167. Azor in institutionibus moralibus lib. 5. c. 12. q. 1. versi. sed obiicitur. Crescen. decis. 1. n. 2. de decimis, Puteus decis. 365. lib. 1. & facit de*

39 *cis. eiusdem 466. lib. 2. &* Guidobonus decis. 63. † in manuscriptis in vna Hispalen. decimarũ de Tubuiena, in qua cum de anno 1551. dom. tenuissent. *Quod laici ante concilium Lateranen. erant decimarum incapaces, nisi in feudum, vel in concessionem ab Ecclesia habuissent, cum laici decimas detinere non possint, imo nec præscribere, c. causam de præscrip. Rebuf. de decimis, q. 10. vt in decis. eiusdem 62. postea 1. Iunij fuit tentũ quod si testes examinati pro parte Ducis Medinæ, super articulis continentib. tempus immemoriale, etiã ante cõcilium Later. & priuilegio Apostolico de perceptione decimarum dicunt hoc audiuisse à maioribus, & de publica voce, & fama, probant intentionem Ducis, vt in dict. decis. 63.*

Et tenuit Rota in causa legionen. Decimarũ corã

40 Illus. Card. Ioan. † Aldobrandino Frat. D. Clemẽtis. 8. die. 3. Iulij & 23. Oct. 1564. & in causa Toletana iuris decimandi 27. Apr. 1584. coram Illustr. Blancheto contra Ducem de Beiar, *quæ habetur 2. p. diuersorum decis. 215. & refertur à Barbosa in l. Titia n. 45. ff. soluto matr.* & causa Toletana iuris nominandi contra eundem Ducem de Beiar. 8. Feb. 1588. coram D. Orano. in qua dixerunt Domini, *Receptum esse in sacro Rotæ*

41 *auditorio, solam* † *immemorialem possessionem non suffragari laico ad nominandum capellanos in parrochialibus amouibiles, nisi concurrat fama priuilegij, non secus ac in possidente decimas, cui præter immemoriale, aut famæ priuilegij, vel recognitionis feudalis, vel æquipollẽtis probatio incumbit* Balbus d. q. 7. Gabriel d. concl. 1. *& sic dubitatũ est qualis debeat probari fama, simplex ne, vel potius diuturna saltem spatio 40. Annorũ. & Dominorum vnanimis fuit sententia, diuturnam requiri non quadragenariam, nam probata diuturnitate famæ oritur præscriptio priuilegij.* Fel. c. causã. n. 3. de præscrip. *quod quidem coniunctum immemoriali supplet incapacitatẽ laici, nam hæc fama priuilegij nõ requirit quod sit inclusa probationi immemorialis, sed sufficit quod accedat per aliquod tempus diuturnum, cuius quidem quantitas secundum subiectam materiam arbitrio iudicis relinquitur* Meno. de arbit. casu 3. *In vnione vero vel in præcedentia seruari, quia possidet decimas vti vasallus in probãda immemoriali debet probari, quod beneficiũ semper est tanquam vnitum possessum* Io. And. reg. qui cõtraria n. 2. in 6. & 2. casu *quod decimas ille semper possedit vti vasallus, & quod Ecclesia semper fuit in poss. seruitiorum, quia possessio est qualificata* Gemin. c. 2. §. sane n. 6. de decimis in 6. *secus in probatione famæ priuilegij, quæ est quid separatum à possessione nec versatur in qualitate possessionis.*

Et in eadẽ causa coram eod. D. Orano 2. Maij 1588.

42 fuit resolutũ † *Ad probationem istius famæ priuilegij nominandi, cũ ius cõmune laico resistat, requiri quod testes sint, de quib. nulla sit verisimilis dubitatio quod deirẽt.* Aym. cons. 56. & 75. *vnde si fun. vasalli, & personæ viles, repellendi sunt* Rom. cons. 382. Aym. 249. Affl. Deci. 304. *maxime si sint rustici & alij testes examinati, dictã famã ignorare dicunt, nam si fama publica fuisset, veique ad aliorũ notitiã peruenisset* Aym. cõs. 57. n. 10. Fel. in c. 3. n. 9. de testib. *quod etiã fuit consideratum in ead. causa 8. Iun. eiusd. anni, vbi fuit dictũ non tolli istud fundamentũ de inuerisimilitudine famæ, postquã ex 40. testibus in hac & alia causa decimãdi examinatis, viginti nihil omnino sciũt de ea, ex eo quod fama posset esse in vno loco, & non in alio, nam fuit consideratũ, quod cũ omnes isti testes essent incolæ eorundem locorum subditorũ Ducis, in quib. talis fama fuisse dicebatur, oportebat omnes, vel maiorẽ partem eandẽ ipsius notitiã habuisse.*

Tenuit etiã Rota in vna † Calagurritana oblationũ 21. Octob. 1588. in qua fuit resolutũ quod. *Vt laicus possit percipere oblationes, debet probari immemorialis, & fama priuilegij, cũ ius commune reddat laicos earũ incapaces, quia solis clericis debentur.* Hostien. in sum. de parrochiis n. 3. Maluetius in tract. oblationũ 3. & 4. dub. *quod non valet consuetudo in contrariũ, etiã (quod magis est) quo ad oblationes, quæ fiunt imaginẽ sitæ in domo priuata,* Socinus in trac. oblationum n. 18. Malue. §. 4. dub. *ac etiã resistit concilium sess. 25. c. 9. de refor. quod priuilegium cũ sit valde inuerisimile, requiritur exactior probatio,* Abb. & alij in c. quia verisimile de præsump. Feli. c. 3. loco n. 5 de probatio. & in c. cum ex officio num. 13. de præscrip.

Tenuit etiam Rota in vna Burgen. † decimarũ de Escalante 5. Iun. 1591. coram D. Orano contra Dominum de Escalante, In qua fuit resolutum: *Immemoriale cum fama priuilegij, aut cũ recognitione ab Ecclesia requiri, vt decimas laici percipiãt, si non apparet de priuilegio, quæ immemorialis in proposito nõ probatur, quia testes non deponunt de visu ante litem motã per 40. annos. Nec instrumentorũ enuntiatiuæ prosunt, quæ immemorialis non probatur per instrumenta* Balbus de præscrip. 2. part. 3. part. principalis q. 6. *nec concludũt famã priuilegij ante motam litem, prout requiritur, nec ipsam concludunt respectu priuilegij dominis de Guerra ea cõcessi, sed Regibus, & vt illis prosit necesse est quod allegent nouum priuilegium super noua concessione facta à Regibus, cũ decimæ de laico in laicum absque priuilegio transferri non possint, c. prohibemus de decimis cum aliis nec hic cum fama priuilegij sufficere possessionẽ 200. annorum, licet habeat tantam vim aut maiorem quam immemorialis, nã quicquid sit in aliis materiis, tamẽ in hac materia non suffragatur, quia stãte immemoriali cũ fama priuilegij, potest dici illud fuisse ante Concilium Later.* Gabr. de præscri. concl. 1. n. 18. *quod non potest fieri in possessione 200. annorum, ex quo constat de illius initio post Concilium Lateran. quod non sufficit absque derogatione Put. Decis. 222. lib. 1.*

Idem tenuit Rota in d. Hispalen. † decimarum de Tubuiena. 20. Iun 1594. coram Illustr. D. Mantica vt in Decis. seq. *Fuit per dominos resolutum, & eis placuit ferendam esse sententiam declaratoriam contra Ducem de Medina Sidonia, ob non paritionẽ trium conformium sententiarum, quæ contra ipsum in Rota latæ fuerunt, nã coram R. D. Orano die 8. Nouẽ. & rursus die 15. Decem. 1593. fuit resolutũ Comitẽ de Niebla filium primogenitũ ipsius Ducis non posse impedire earum executionem, quia donec pater supersit, quo ad hoc nihil eius dicitur interesse, nec etiã eo viuente probabilem habet spem succedẽdi in eius bonis l. 1. §. si impuberi. ff. de collat. bonorũ & l. post emancipationem. §. 1. & ibi Bart. de liberta. legat. idem Bart. in l. sciendum in prin. n. 12. ff. qui satis dare cogantur cum aliis in Decis. allegatis. Quoniã vero dictum fuerat pro parte Ducis causam nõ fuisse defensam, & constare de eius bono iure, placuit dominis, vt viderentur iura quæ informantes deducerẽt, & ob id dedi hoc dubiũ, an sit danda declaratoria contra Ducẽ*

in casu de quo agitur: quo quidem proposito conclusum fuit ex iuribus deductis, non constare de bono iure ipsius Ducis, & consequenter procedendum esse ad declaratoriã pro vlteriori executione, neque enim ex testib. exhibitis probatur immemorialis præscriptio, quæ simul cum fama priuilegy est necessaria, vt laicus possit decimas obtinere contra Ecclesiã, vt fuit resolutum in legionen. Decimarum de Villaroel corã bonæ memoriæ Card. Aldobrand. die 3. Iuly & 23. Octob. 1564. & in Toletana iuris decimandi coram R.P.D. meo Blancheto 27. Apr. 1584. neque dubiũ est quin testes in probanda immemoriali debeant deponere de visu per annos 40. ante motã litem, & de auditu à maiorib. & neque ipsos neque eorũ maiores contrariũ vidisse, vel audiuisse, & hanc esse, & fuisse publicam vocem, & famam, gl. communiter recepta, & à Rota sæpissime comprobata in c. 1. verbo memoria de præscrip. li. 6 quam plurib. etiam adductis Doctorum authoritatib. sequitur Couar. in cap. possessor, par. 2. §. 3. n. 7. *verum plane ex testib. exhibitis nullus est qui non deficiat in aliquo ex dictis quatuor requisitis; & ideo nullus hanc immemorialem concludẽter probat, nec diuersi testes ad probandum hæc requisita possunt simul coniungi, quia singuli cum illis debẽt explicite deponere, alias eorum depositio non concludit,* vt gl. & Doctores aperte sentiunt, *& probatio non concludens reiicitur,* c. in præsentia de probation. leg. nõ hoc C. vnde legitimi: *neque enim agitur de probandis illis requisitis sed de probanda immemoriali, quam nisi singuli testes concludant, probatio est imperfecta, neque etiam priuilegia deducta pro ipso Duce possunt impedire executionem, quia nullum est priuilegium, quod specialiter ei concesserit hanc facultatem percipiendi decimas Ecclesiæ, de quib. agitur, neque priuilegia, quæ quibusdam specialiter concessa sunt, generaliter obseruari debent.* l. 3. in fi. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod. *neque etiam Rota vnquam voluit super huiusmodi priuilegiis aliquid statuere, quia eorũ tenor ita seruari debet, vt eũ transgredi non liceat* c. porro de priuileg. *quare cum res iudicata paratam habeat executionẽ.* l. minor. 25. annis, de minor. & l. 2. de excep. Rei iudicatæ, *& in casu proposito latæ sint tres sententiæ Rotales, & quidem cõformes, & fũdatæ ex dispositione iuris cõmunis, & ex Decis. in hac causa facta corã D. Seraphino 6. Iun. 1580. in qua fuit conclusum non probari immemorialẽ, neque famam priuilegy, nulla est ratio, quæ debeat impedire executionem,* clement. vt calumniis de re iudic. Rota decis. 2. de restit. in integrum in nouis. *Quod multo magis in casu proposito est recipiẽdum, quia Rota in hac causa ex commissionib. post sententias latas præsentatis, habet iurisdictionẽ limitatam: nam in commissione Ducis, quæ continet restitutionem in integrum, adiecta est clausul.,parito iudicato, qua quidem intelligitur, vt orator, non solum dimittat possessionem, sed etiam fructus perceptos restituat, & expensas soluat,* ca. vlt. de restit. spoliat. & d. Clẽ. vt calumniis, ibi plenarie de re iudicata Staphil. de literis iust. sub tit. clausula & per breue sanctitatis vestræ, n. 9. *& in cõmissione Comitis, per quam ipse pro suo interesse admittitur, expressa est clausula, sine præiudicio trium conformium, quam quidem commissionem sic signatam procurator etiam Comitis acceptauit; & hæc quidẽ clausula hũc habet sensum, vt executio trium conformium, quæ sunt prolatæ contra Ducẽ nullo modo possit suspendi, quia in suo robore manẽt, præterea cum executorialib. intimatis, & reproductis, & agatur de decimis Ecclesiæ à laico vindicandis, quod est maxime fauorabile,* c. quãuis &c. phibem.[5] de decimis, ea *multo minus retardari debet, præsertim cũ tria lapsa sint quadriennia* c. 1. de rest. in integrum li. 6. *cui consequens est vt declaratoria sit decernenda.*

Idẽ etiam fuit dictum in vna Pacen. † decimarum 46
16. Decem. 1594. coram D. Seraphino, nempe quod: *vt laicus possit percipere decimas, requiritur immemorialis cum fama priuilegij, vt sæpius fuit resolutum, quæ non probatur per dictionem citra, vel dictionem vltra citra, sine copula & c.*

Idem etiam fuit resolutum † in causa Pampilonẽ. 47
decimarum. 20. Maij. 1598 corã D. Orano, in qua fuit dictum quod: *vt Guidobonus.* d. Decis. 62. *testatur Rota in materia decimarum hanc amplexa est sententiam, vt laici omni tempore, etiam ante Concilium Lateranẽ. fuerint earum incapaces.* iuxta doctrinam D. Tho. 2. 2. q. 87. art. 3. & decretum Vrbani. 2. in Concilio Claramonten. c. congregata. 16. q. 7. *nisi in feudum, & si nõ constat de priuilegio ad reddendos illos earum capaces, immemorialis cum fama priuilegy vel recognitionis, vel alterius æquipollentis sit necessaria* Guido ibi cũ multis congestis in d. Toletana iuris decimandi coram Blancheto, *nec sufficit quadragenaria cum tit. quamuis alias æquipolleat immemoriali, quando præscribens est capax,* vt in c. 1. de præscr. in 6. *secus vero data incapacitate, quæ nullo temporis cursu purgari potest, nisi adsit immemorialis cum fama priuil.*

Et iuxta præfatas decisiones † sunt accipienda quę 48
de decimis à laicis possessis tradunt Rebuffus *de decimis q. 13. ex n. 69* Greg. Lopez *in l. 23. tit. 20. pag. 1.* vbi Humada, Burgos de Paz *cons. 50.* Couarr. *lib. 1. capit. 1. nu. 5. & 6.* Auend. *de exequen. man. lib. 2. cap. 4.* Menchaca *controuersiarum illustrium lib. 2. c. 89.* Mascar. *de probatio. concl. 484. num. 6.* D. Ioan. Gutierrez *pract. q. 16.* & Aceuedo *in l. 1. t. 21. li. 9. recop. ex n. 11.*

Quarto ex eo quod beneficium est † ius spirituale 49
infertur, iudicem laicum de causa beneficij non posse cognoscere cum laici Ecclesiastica negotia maxime spiritualia tractare non debeant *c. 2. & 3. de iudic. vbi late Doctores & nouissime D. Sahag. cum aliis.*

Quod non solum verum est in † petitorio sed etiã 50
in possessorio, quamuis de possessorio beneficij retinendæ vel recuperandæ iudicem laicum cognoscere posse præsertim stante consuetudine teneant plures Doctores *Guido Papa Decis. 1. 85. 207. & 552. Ripa in rubrica de iudic. n. 90. & in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poss. n. 19. Aufrer. de potestate seculari super Ecclesias reg. 2. n. 24. Guil. Benedict. in Rep. cap. Raynut. de testam. verbo & vxorem nomine Adelasiam dec. 2. à n. 38. Selua de benef. 1. p. q. 7. n. 12. alias 16. Rebuf. ad leges Gallicas 3. ca. tit. de causis benef. possess. art. 8. gl. 2. & tit. de inquisitor. seu commissariis art. 6. gl. vnica in fi. Boer. Dec. 69. & Afflict. Dec. 24. Corras. de benef. 1. par. c. 2. n. 8. Ant. Gabr. concl. 5. de rest. spoliatorum, nu. 134. Aym. Crauetta cons. 258. & Ferretus cons. 1. n. 15. & cons. 18. n. 4. & cons. à n. 7. & cons. 30. n. 2. & aliis consiliis. Decis. Pedem. Cacherani 116. n. 1. & Ant. Thesauri 82. vbi idẽ etiam ait in possessorio adipiscendæ & 110. ad fi. & 117. & 131. n. 10. & Fran. Marcus Decis. 190. & 51. par. 1. & 245. par. 2. n. 3. Follerius in speculo Marantæ 4. p. 11. dist. n. 77. Ant. Grauatius ad vestriũ in pract. li. 5. c. 1. n. 5. & 6. P. Greg. de benef. c. 40. n. 10. qui ait esse textũ expressum in c. fi. de iud. Mieres de maioratib. 3. par. q. 11. n. 15. & q. 15. n. 19. Alu. Valas. consultat. 11. & 93. par. 1. ar. ad illa in sua Politica lib. 2. c. 18. n. 141.* Io. Garcia *de nob. gl. 9. n. 46.* qui plures refert, & quod in Gallico Senatu Senatores cognoscunt de interdicto retinendæ & recuperandæ inter clericos super poss. beneficij, de qua consuetudine meminit l. 10. tit. 1. lib. 3. recop. quæ etiam est in regno Nauarræ *vt per Olanum in concordia & differentia iuris communis &*

Regij

Regij lit.C.n.34.& 35.& lit.I.n.77. & nouissime tradit. Gaspar Rodriguez de annuis redditibus lib. 1. qu. 17.à n.55.& tenent etiam alij prælati per Meno. de recuper. remed.15.n.211.& per Cenedum *collect.4. ad decretales n.3.& 4.* qui dicũt causam possessorij rei spiritualis temporalẽ esse non spiritualem *ex gl. in c. literas de iuram.calumniæ Card.Clem.dispendiosam de iudic. 10.qu.num.17.cum aliis.*

Sed hanc sententiam & consuetudinem merito
51 post alios reprobant afflictis *in* † *constitu.Neapol.li. 1.rub.67.de iudicijs à nu.9* Beroius *in rub.de iudic.à n.51* Rol.*cons.23.vel.2.Sarnen.in reg. de Annali quæst. 46.*Mandos.*de monitorijs quæ.13.n.3.* D.Couarr.*prac. c.35.n.1.*Doctor *Paz in praxi.2 tom. 2.præludio n. 15.* D.Io.Gutierrez *cano.quæstionum lib.1.cap.34.à n.16.* Quintanaduennas *Eccl.li.1.c.9.n.13.* Zerola *in praxi. Episcopali.2.part.verbo possessorium* & Azor *lib. 5. ca. 24.q.1.*& Cota *Dec.171.in miscellaneis manuscrip.* ait quod Rota reiicit illam opinionem quod iudex laicus possit cognoscere in causa spolij super beneficio inter clericos.*Conducit Dec.Putei.361.& 365.li.1.*

52 Et ratio est, nam causa possessoria † beneficij & aliarum rerum spiritualium seu quasi, ecclesiastica dicitur,*clem. vnica de causa poss. & de sequestrat.poss.* maxime quãdo habet admixtam causam proprietatis *Butr.& Abb.numer.8 in d.cap.literas Cassad.Decis.4. num.2.vt lite pendente cum aliis.*

53 Secundo quia possessio beneficij † est quid spirituale seu connexa spirituali propter administrationem ordinis vel clauium quæ inde sequitur, & ideo carenti possessione, seu spoliato non licet redimere vexationem quantumcumque ius habeat in beneficio,*Imola & alij in cap.ad aures de simonia Abb. in c. dilectus.1.eod.tit.Guido Papa d.Decis.1.in fi.Nauar.in man.c.23.nu.101.Soto de iustitia & iure lib.9.q. 6. art. 10.Siluest.in sum.verb.simonia n.5. Armill.eod.verbo n. 25.Summa confessorum lib.1. tit.1.de simonia,q.46. Sũma corona.3.p.tract.de simonia,n.32.& Lud. Lopez instruc.cõscientiæ.2.to. c.302 & alij quicquid dicant Arragon.2.2.q.100.art.2.Man.Rodriguez in sum 2.to. c. 59.n.5.& c.62.Vega in sum.2.par.c.101.casu 19. 33. & 44.ad fi.& 67.& P.Ledes.2 par.Sũmæ, tract. 12. concl. 26.& 27.*

54 Et in vna Moioricen præeminentiarũ: † 21.Maij 1554.coram D.Vestano fuit resolutum:*Possessionem traditam Michaeli per Capitulum de canonicatu, & præbenda fuisse vitiosam, & simoniacam, ex quo eam tradidit sub expressa conditione,& pacto quod Michael non haberet vocem in capitulo, donec esset legitimæ ætatis,nec domum canonicalem quam suus author possidebat, & super qua erat controuersia cum alio canonico, donec esset cognitum ad quẽ domus ipsa pertineat,quia huiusmodi possessio est annexa beneficio & Rei spirituali, & non potuit super ea pacisci sine labe simoniæ* ad not. per Innocen.Io.And.& Abb.in d.cap.ad aures, & in cap. dilectus de simonia, & Io. de Imola in cap. super eo de transact. Si ergo possessio est spiritualis seu spirituali annexa, eo modo quo ipsum beneficium caussa possessorij beneficij erit spiritualis quicquid dicant gloss. *in d. cap. literas Cardi.*& alij supr. & idem erit in aliis spiritualibus.

55 Præterea esto causa possessorij beneficij † nõ esse spiritualis,nihilominus inter clericos de possessorio beneficij litigantes, nulla ratione laicus poterat cognoscere ex defectu subiecti;cũ clericꝰ sit apud iudicẽ Ecclesiasticũ conueniendus, *ex iuris reg.* nec valet cõsuetudo in cõtrariũ.*Rota Decis.3.& 10.de consuetud.alias 223.& 840.in antiquis cuius meminit Naua. in c.cum contingat.de rescrip. remedio 1.in 1.edit. etiam immemorialis Rochus in cap.fi.de consuet. sect. 5. num. 31.& sect. 6. Ant. Gabr.de præscrip. conclus. numer. 17.& Azor lib.5. cap. 12.qu. 1. vt in proposito animaduertunt rectè Mandos.Couar.Io.Gutier.num.23. Zerola,& alij relati,& Meno.sup.nu.22.& 234. & de retinend.remed.3.n.346.& se. & à nu.349. nec contradicunt gloss.Butrius & Abb.in d. cap.literas*; nec huic rationi potest responderi.

Vnde in vna Oueten.† sacristiæ coram D. Comi- 56
tulo fuit dictum *indubitatum esse causam possessoriam in beneficijs pertinere ad forum Ecclesiasticum saltem ratione personarum* clem. vnica de causa poss.

Et post hæc scripta visus † Doctor Sahagum *in d.c.* 57
2.de iudic. ex n. 177. recte defendit hanc sententiam vbi,*nu.183.*eam verissimam,& semper obseruandam dicit,*ex ratione à me sup.adducta numer.53.*

Nec pro contraria sententia facit † tex.*in d.cap.fi.* 58
*de iudic.*cum illic non agatur de beneficio,sed officio sæculari,vt clare patet ex ipso tex.& ex glos.& communi.*ibi* recte explicant Beroius Rolan. Couar.Meno.*d.rem.15.n.16.* Io.Gutier.*num.29.*& Sahagum,*n. 186.vbi sup.*qui etiam respondent aliis fundamentis contrariæ sententiæ.

Illud etiam placet,quod si clericus ageret contra 59
laicum qui eũ turbat in possessione beneficij seu vexat,infestatur, siue vim infert ne eũ turbet, seu vim inferat,iudex,laicus esset competens,quia tunc vere non est possessorium beneficiale, nec causa beneficialis,sed tẽporalis cũ laicꝰ nõ sit capax beneficij,nisi forte laicus ille ꝓ clerico se gereret,& ad se spectare beneficiũ prętenderet,*Guil.Bened.verbo & vxorẽ. 2.n.38. & Meno.d.rem. 15.de recuper.n.223. & 234.& d.remedio 3.de retinenda à num.324.*licet contradicat Azor *d.lib.5.cap.14.q.1.* cuius sententia vera videtur quando clericus ageret spolio contra laicum qui eũ beneficio spoliauit, ne tũc videtur possessorium beneficiale, contra Guil.Benedict.& Meno.*ibi.*

Dicitur in diffinit.beneficij † *Propter diuinum of-* 6
*ficium competens.*Nam beneficium datur propter officium *cap.fi.de rescrip.in 6.quod,vt inquit Card.Tolet.li.5.c.76.*in laudibus diuinis consistit in sacrificio missæ.& sacrorum administratione,non quod reditus dentur in pretium sed in sustentationem talium personarum, vt acuta sibi prouidẽdi liberi Deo melius vacare possint in populi vtilitatem.

Et ex prædicta diffinitione,† & ex dictis apparet
quomodo cognoscatur beneficium Ecclesiasticum. cognoscitur enim ex sequentib.1.ex persona prouidẽtis,quia est persona Ecclesiastica.2.ex persona cui prouidetur,quia prouidetur soli clerico.3.ex qualitate ipsius beneficij,quia habet aliquod spiritualitatis annexum,quia propter diuinũ officium datur beneficium,& quod detur in perpetuum.4.ex modo prouidendi, quia debet prouideri pure, & sine pacto, modo vel conditione,nec pro commodo temporali,alias esset simonia,*vt latius per Calder.in c.in nostra de rescrip.& ibi Bellarm.q.3.n.10.& in cap.super hoc renõ.n. 16.Anch.in reg.beneficium li.6.Barbatia in cle. causam.§.quod si forsan de elec.à n.27.Abb.cons.47.li. 2.Fel.in d.c.in nostra n.9.de resc.Probum ad Monachũ in c.nullus de temp.ord.in 6.ex n. 2. Rebuf. de pacificis possess.limit.10.n.344.alias.287.Gigan.de pensio.q. 86. à n.7.Corras.d.1.p.c.2.ad fi.Rochum Veronen.de visit. verbo beneficia Ecclesiastica Meno.de præsumpt. lib.6. præsump.79.n.6.Iacob.de Graffiis li.1.c.97.n.3.Rotam in vna Firmana* corã Cæsare de Graffis, quæ est Decis.eiusd. 124.& 125.& 1 par.diuersorum 508.& 509 in qua fuit resolutũ.*Esse benef.Ecclesiast.Ecclesiã,qua est erecta authoritate Episc.& dotata,maxime si habe-*

onus spirituale annexum, quia tunc potest conferri perpetuo, non obstante quod non constet de aliqua collatione, quia prædicti Doctores non requirunt, quod fuerit collata Ecclesia, sed tantum quod sit talis quæ non possit conferri laico.

62 In vna tamen Volaterrana Capellæ. † 16. Nou. 1594. coram Illustrissimo Seraphino Rota resoluit: *Impetrantem debere ante omnia probare existentiam beneficij impetrati, & quod sit Ecclesiasticum, & collatiuum, alias non dari vacationem*, Abb. d. cons. 47. num. 1. Calder. cons. 4. de relig. domib. Fel. in d. cap. in natura, numer. 9. *& tenuit Rota in Hispalen. beneficij*, 16. *Iun.* 1586. *coram D. Oriolen, & ideo quia ibi nulla asserebatur collatio facta per Episcopum, vel sedē Apostolicā capellæ impetratæ, quinimo pro parte confraternitatis docebatur de vltimo statu, & eo quidem antiquissimo, quod* iuxta cons. Decij 126. numer. 1. *in considerandā qualitate beneficij solet attendi, ex quo agitur istam capellam tanquam simplex oratorium fuisse per longissimum temporis spatium rectam per confratres laicos, qui ad eorum nutum, & cum certo salario deputarunt capellanos, impetrationem esse inualidam.* Accedit Decis.
63 182. num. diuersorum. p. 1. 5. vbi Rota † dixit. *Dictum Rebuf.* in præct. tit. quid sit beneficium, numer. 8. *vbi voluit, dici beneficiū illam partē quæ datur ministrō Ecclesiæ, procedere si daretur in tit. personæ habili.* Et nouissime post hæc Gonçalez *ad reg. de mensib. gl.* 5. *à num.* 6. ponit prædictas qualitates, *de quibus, num.* 61. tanquam requisita substantialia beneficij, & quod si illæ non concurrunt, non est beneficium quocunq; nomine nuncupetur, & allegat duas nouissimas Decis. Rotæ. in vna Vlisbonen. administrationis capellæ. 16. Ian. 1591. coram D. Pena, & in alia Hispalen. eremitorij. 4. Decem. 1596. coram D. Pamphilio.

§. 1.

De beneficiis manualibus, & capellaniis, & præstimoniis.

SVMMARIA.

NOn est de essentia beneficij esse perpetuum num. 56. *Regularia beneficia sunt manualia, & ad nutum amouibilia nisi sint curata aut electiua, num.* 66. *resolutio Rotæ, num.* 67. *& 68. & sunt, vere beneficia num.* 69.

Beneficia sæcularia de sui natura sunt perpetua nu. 70. *tamen per Papam non inferiorem possunt ad tempus concedi, n.* 71. *& ex fundatione possunt esse temporalia, & ad nutum amouibilia, numer.* 72. *licet Naua. contra, num.* 73. *qui tamen admittit posse esse temporalia per Papam seu immemorialem, num.* 74.

Etiā ex constitutione, seu statuto beneficia sæcularia posse esse temporalia, seu manualia, num. 75. *licet Naua. contra, num.* 76.

Beneficia manualia sunt vere beneficia, & vt talibus, in eis committitur simonia, num. 70. *licet aliqui contra teneant, num.* 78.

Potest dici esse de essentia beneficij quod sit perpetuum saltem aptitudine, num. 79.

De beneficio manuali, & ad nutum amouibili facienda est intentio impetratione secundi num. 80.

Capellaniæ ad nutum amouibiles non sunt beneficia vbi non instituuntur authoritate Episcopi, num. 81. *secus si essent institutæ eius authoritate, numer.* 82.

Non tamen poterit quis sacris ordinari ad titulum talis capellaniæ, nec alterius beneficij manualis, numer. 83. *nam titulus debet esse perpetuus, num.* 84.

Patronus capellaniæ etiam collatiuæ ita fundatæ vt sit ad nutum amouibilis, potest ad nutum & liberam voluntatem absque causa amouere capellanum, num. 85. *toties quoties voluerit, nu.* 86. *nec poterit ordinarius destitutum tueri in sua possessione, nu.* 87.

In beneficiis manualibus potest fieri reuocatio sine causa, malitia cessante, num. 88. *non obstante reg. de triennali, num.* 89. *quicquid alij dicant, nu.* 90.

Si de facto quis ordinetur ad tit. capellaniæ ad nutum amouibilis non mutatur eius natura, nu. 91.

Ad titulum capellaniæ amouibilis non ad nutum, sed ex iusta causa, non potest quis sacris ordinari num. 92.

Vicaria temporalis, seu ad nutum amouibilis, non est beneficium num. 93. *Decis. Rotæ, num.* 94.

Capellaniæ perpetuæ institutæ authoritate Ecclesiastica sunt beneficia sine dubio, & obligāt ad horas, n. 95. *resolutio Rotæ, num* 96. *& tunc non tenet prohibitio testatoris, quod ordinarius non se intromittat in earum promissione, sed ad solos laicos spectet. num.* 97.

Ab administrat. in cura, & visitat. istarū capellaniarum potest fundator excludere ordinarium nisi in casu negligentiæ, nu. 98. *sed non censetur exclusus ex eo quod in fundatione alicui committatur visitatio, num.* 99. *nec contrarium censuit S. S. cong. in quadam declarat. num.* 100. *licet in terminis breuis Pauli V. censeatur exclusus à visitatione piorū operū de Oropesa, nu.* 101.

Capellaniæ etiam perpetuæ fundatæ, sine authoritate ordinarij non sunt beneficia, nec obligant ad horas nu. 102. 103. *& 104. & in eis valet ordinatio fundatoris, quod ordinarius non se intromittat in earum prouisione, n.* 105. *decisiones Rotæ, n.* 106. *& 107.*

Capellania in cuius primæua fundatione non interuenit ordinarij authoritas, potest postea per ordinarium erigi in beneficium, si non reluctatur fundatoris voluntas, nu. 108.

Quod verum est in capellaniis institutis in vltima voluntate, num. 109. *aut inter viuos, quarum effectus differtur post mortem, n.* 110. *Secus tamen in institutis inter viuos, & statur effectuatis, n.* 111.

Ad titulum capellaniæ nō collatiuæ potest quis ordinari si est perpetua, tanquam ad titulū patrimonij, nu. 112.

Si apparet de vnica collatione, vel institutione ordinarij, in dubio censetur capellania beneficium, n. 113. *in dubio vltimus status beneficij attenditur. nu.* 114.

Quando constat fundatorem noluisse facere capellaniam collatiuam, & beneficium, non videtur sufficere fuisse collatā spatio 40. annorū, sed quod requiratur immemorialis, num. 115. *sed contrarium tenetur, num.* 116.

Præstimonia, & præstimoniales portiones sunt beneficia, num. 117. *& 118. quamuis aliqui contra teneant, & alij distenguant, nu.* 119.

Gratia de beneficio simplici vacante per obitum. N. capit præstimonium, nu. 120.

In expectatiua ad beneficium simplex, aut cum cura, vel sine cura comprehenditur præstimonium, nisi in certis casibus, nu. 121.

In impetratione beneficij facienda est mentio de beneficiis obitis, licet de facto, & de iure ad rē, nisi vbi impetrās ignorat, n. 122. 123. 124. *& 125. & de præstimoniis, n.* 126. *& etiam de beneficio incopatibili vacaturo per assecutionē secundi, contra Gonçalez, nu.* 127.

NOn est autem opus addere in diffinitione beneficij *vt Nauar. d. q. 1. de † redditibus, num.* 55. *nu.* 6
4. *& Doct. Sahagum. in d. c. fin. de sequestratione poss. n.* 70
20. *& alij addunt, perpetuum in se saltem quo ad obtinentem*, aut *vt Quintanaduenas d. li. 1. Ecclesiasticor. cap. 3. & Duar. d. lib. 2. cap. 4. in perpetuum*: non enim est de essentia beneficij esse perpetuum. † nam re- 66
gularia beneficia de sui natura sunt manualia, & ad nutum mouibilia nisi sint curata aut electiua, *Cass. ad. decis. 4. nu. 3. & decis. 12. num. 9. de præben. Achilles de*

Graſſis, deciſ.242. ſeu noua de præben. numer.3. & Rota deciſ.772. & 778. par.1. diuerſorum, Selua de benefi 3. par.q.21 & 68. Rebuf. de pacificis poſſeſſ. à num. 529. alias 272. Coſmas in pragmatica ſanct. tit. de collatio. §. item placuit verbo perpetuis, Mandoſ. reg.3 cancell.q. 10. num.5. & quæſt.11. nu.3. & eius filius Hor. Mandoſ. de priuil. ad inſtar. gloſſ.6. num.3. Flam. Pariſ. de reſignatione benefi. lib.11. quæſt.3. numer.81. Et poſt hæc viſus Gonçalez ad reg. de menſibus, gloſ.5.§.6. ex nu.6. & 58.

Et Rota in vna Parmen. Prioratus. 5. Iun. 1595. Coram † D. meo Corduba Epiſcopo Pacen. in qua fuit
67 dictum, *Quod in beneficiis manualibus non intrat reſeruatio, nec cadunt ſub reſeruatione,* Calder. conſi. 26. de præben. cum aliis, *& quod manualia præſumuntur omnia beneficia regularia, quæ nec ſunt curata, nec electiua,* Mill. verbo beneficia regularia, Selua 3. par. q. 68. Caſſad. deciſ. 4. de præbend. Mandoſ. reg. 3. queſt. 10. num. 5. & q. 11. num. 2. *& ad probandum quod ſit regulare ſufficit, quod ſit fundatum in Eccleſia Monachali, cum alias ibi ſæcularis eſſe non poſſit* cap. fin. §. præcipimus de ſtatu Monach. Abb. conſ. 59. ad fin. lib. 2. *nec obſtat, quod ille per cuius obitum vltimo vacauerit eſſet ſæcularis, quia non reſiſtentibus regularibus ſæcularis ſimilia beneficia obtinere poteſt,* d. §. præcipimus.

68 † Rota etiam in Segumina Theſaurariæ, 29. April. 1596. Coram D. Orano *infra adducta. 11. p.c. 5. nu. 181.*

69 Et certum eſt eſſe vere beneficia, & † ſic in eis cõmitti ſimoniam, & confidentiam. *Flam. Pariſ. de confidentia, quæſt.16* quicquid Duarenus *d.l.2. cap.4.* dicat Prioratus clauſtrales beneficiis non annumerari, quia perpetui non ſunt, & Quintanadu. *d.c.23. nu.12.* & Eman. Rodrig. *quæſtionum regul.1. tom.q.31. art.2.*

Et beneficia ſæcularia quamuis de ſui natura, ſeu
70 proprietate ſint † perpetua *ca. præcepta. 55. diſt. cap. ſatis peruerſum. 56. diſt. cap. ſanctorum. 70. diſt. cap. vni de capellis monach. in ſexto, & ibi gloſſ. verſ. perpetui, Abb. in ca.2. de arbitris notis. 1. Caſſad. d. deciſ.4. num. 2. & d. deciſ.12. nu.9. Felin. in d. cap. in noſtra num. 9. de reſcrip. Probus in d. ca nullus, num.17. de tempor. ordin. in ſexto, & alij relati ſupra num.61. & Mandoſ. d. q.11. Flam. d. q.3. num. 92. Gonçalez ſup. num.7. & alij,* tamen per Papam licet non † per inferiorem poſ-
71 ſunt ad tempus concedi, *cap. fi. gratioſe, de reſcrip. in ſexto, vbi Doct. gloſſ. in d. cap. vnic. Felin. ſupr. & in c. fi. de iudic. nu.6. Probus ſup. Selua d. q.21. Rebuf. in praxi, tit. requiſita ad collationem n.13. & 14. Mand. d. q.11. n. 3. Flam. Pariſ. de confiden. q.18. n.4. & alij.* Et ex fun-
72 datione † beneficia ſæcularia poſſunt eſſe temporalia, & ad nutum amouibilia, *Lapus allegatione 67 ſeu 66. n.c. Mand. reg.34 q.11. Gonçal. ſup. n.8.*

Quamuis Naua. *conſ 5. de præben. & conſ.8. de iure*
73 *patr. num.7.* † dicat capellaniam ſic fundatam etiam authoritate Epiſcopi non eſſe beneficium, qui ta-
74 men. *d. conſ.8. n.10.* † admittit beneficia ſpiritualia poſſe eſſe ſeu fieri temporalia per Papam ſeu conſuetudinem immemorialem.

Et etiam ex conſtitutione ſeu ſtatuto beneficia
75 † ſæcularia poſſunt eſſe temporalia, ſeu manualia, & ad nutum amouibilia, *Lapus allegatione. 9. Caſſad. d.*
64 *dec.12. num.9.* quod tamen non videtur procedere in
76 curatis *ex d. ca. vnico.* † quamuis Nauar. *conſ.9. de officio ord. & 27. de præben.* dicat quod per ordinationem qua capellania perpetua fit ad nutum amouibilis definit eſſe beneficium.

77 Et beneficia manualia eſſe vere † beneficia, & vt talibus in eis committi ſimoniam tradit Flam. Pariſ. *d. quæſtion.18. de confiden.*

78 Et ita tenendum eſt quamuis † Staphileus *de literis gratiæ. 9. forma expectatiuarum nu.29.* & Gambarus *de officio legati. lib.4. Rubrica.1. n.1.* Lud. Gom. *de expectatiuis, n.94.* P. Greg. *de benef. c.11. n.12.* & Zerola *in praxi Epiſcopali. 1. par. ver. beneficium. §. 1.* dicant beneficia manualia non eſſe vere, & proprie beneficia, quia nõ ſunt perpetua, *& Gonçalez ſ. n.21. & 59.*

Poteſt etiam dici eſſe de eſſentia † beneficij quod 79
ſit perpetuũ ſaltim aptitudine, qualia ſunt manualia, quæ poſſunt eſſe perpetua, vt in d. Seguntina theſaurariæ, vbi quod ad eſſe beneficij Eccleſiaſtici requiritur, q᷑ eius titulus ſit ſaltim aptitudine perpetuus.

Vnde infertur de beneficio manuali, & ad nutum
†amouibili, quod habet impetrans faciendã eſſe mẽ- 80
tionẽ in impetratione ſecũdi *Cald. conſ.9. de reſcrip. Fel. in d.c. in noſtra cor.19. Ripa in cap. ad aures de reſcrip. n.12. Selua 3. par. q.11. n.8. Rebuff. de nominatio. q. 9. n.27. alias. 25. Meno, de arbitr. caſu. 202. n.46.* & Rotam *d. Seguntina theſaurariæ* velit nouiſſime Vuameſius conſil. 228.

Secundo infertur, capellanias quæ † ſunt ad nutum 81
amouibiles, nõ ex eo dicendas eſſe non eſſe beneficia proprie, quia ſunt amouibiles, *vt inquiunt Staphil. & Naua. ſup. & Auent. in dictionario verſ. beneficios,* ſed quia hæ vt plurimũ non inſtituuntur autoritate Epiſcopi, vt ſint ſpirituales, & inter bona ſpiritualia cõputentur, ſed veluti ſalaria, & ſtipendia: Si tamen aliquę eſſent ſic inſtitutæ, & erectæ authoritate † Epi- 82
ſcopi, vt eſsẽt ſpirituales, & collatiuæ, vere eſſent beneficia, & obligarẽt ad horas canonicas, quãuis enim ille non eſſet beneficiarius perpetuus, tamen pro eo tẽpore, vere haberet ius ſpirituale ad percipiendos fructus capellanię, & ratione talis capellaniæ, gauderet priuilegio fori, licet eſſet tantũ in minorib. conſtitutus, ſeu clericus primæ tonſuræ, *iuxta decretum Concilij, ſeſſ.23. de refor. cap.6. &* q᷑ beneficiũ manuale, & reuocabile ad nutum, & voluntatem conferentis, obliget ad horas tradit Açor *lib.10. cap.4. quæſt.2.*

Non tamen poterit quis ad ſacros † ordines pro- 83
moueri, ad titulũ talis capellanię ad nutũ amouibilis, quantũuis ſit collatiua nec alterius beneficij manualis, *Mayol. de irregular. lib.4. c.15. n.4. Salcedo in prac. crim. Bernardi Diaz c.18. n.8. Fla. Pari. cõmune dicens de reſignatione benef. lib.2. q.6. n.2. & 3. Zerola in praxi Epiſcopali 2. par. ver. dimiſſoria ſub. §.9. Marcus Ant. Genuen. in praxi Archiepiſcopali curiæ Neapol. cap 81. ſub. n.2. Enriquez in ſum. lib.10. c.17. §.3. Man. Rodrig. in ſum. 2. to. c.15. n.12. P. Ledeſ. in ſum. 1. par. de Sacram. ordinis c.7. 11. cõcluſione Zechus de repub. Eccleſiaſtica ca. de clericis ſub. n.7. verſ. 84. & Sairus de cenſuris lib.*
4. *c.14. n.20.* titulus n. ad quẽ quis ſacris † ordinib. or- 84
dinatur debet eſſe perpetuus, tam ex parte dãtis quã recipientis, *vt colligitur ex S. Conſilio Triden. ſeſſ.21. de refor. cap.2.* capellania autem etiam collatiua ita fundata vt ſic † amouibilis ad nutũ patroni, poteſt pa- 85
tronus ad nutum ſuum, & liberã voluntatẽ, id enim importat verbum, ad nutum, *Feli. in c. per tuas de maior. & obed. n.3. ad fi. Mandoſ. d. reg.34. q.11. & Rota. d. Deciſ.778. par.1. diuer.* & patet ex ipſa ſignificatione vocabuli. q᷑ accipitur pro volũtate, *Calep. verſ. abnuo, & alia dictionaria,* & verbum voluntas, importat liberam, & abſolutam voluntatem, & non regulatam. *Fel. in cap.1. de conſtit. ſub num. 51. verſic. & ſi dicatur cõmittimus voluntati tuæ Iaſ. in l. ſi ſic. ff. de legat. primo à num.27. Meno. de arbitr. lib.1. quæſt.7. à numer.2. qui alios referunt* abſque aliqua cauſa amouere capellanum, aliumque ponere ſeu præſentare *Lamber. de Iure patr.1 par.1. lib. quæſt.9. ar.1. num.71. & art.2.* qui quamuis *d. art.2. n.15.* id admittat † pro prima vice 86

duntaxat, procedet tamen toties quoties voluerit patronus, quia ita est de intentio ne disponentis: eademque ratio militat in vlterioribus vicibus quæ in prima, nec est maior ratio de vno capellano ac de alio, *ita Io. Gutier, pract. quæst. li. 3. quæst. 11.*

87 Qui etiam ait quod non poterit ordinarius destitutum † tueri in sua possessione pro quo facit quod vt fuit dictum in vna Elboren. distributionum. 29. Mar. 1599. coram D. meo Corduba, possessio, ad tempus, illo elapso nō dicitur amplius possessio, ex natura temporis limitati *l. imperator de postulando. l. statuliberi. §. stichum. ff. de lega. 2.* & possessio data per tempus limitatum, vel vt aliquid adimpleatur, cessat illo impleto vel transacto tempore, *Decianus cons. 108. nu. 19. to. 3* & possessio quam habet huiusmodi capellanus, amouibilis est, ad tempus scilicet, donec amoueatur, seu dum non amouetur, vel reuocatur.

88 Et quidem in beneficiis manualibus, † & ad nutum amouibilibus, potest fieri reuocatio sine causa, malitia cessante *Card. in clem. 1. §. præmissa, num. 4. de supplen. neglig. prælatorum. Decius in cap. ad nostram, n. 23. de confirmat. vtili. Cosmas d. tit. de collatio. §. item placuit ver. perpetuis. Selua. 3. par. quæst. 68. in fi. Naua cōmen. 2. de regular. nu. 65. Man. Rodriguez quæst. regul. 1. to. quæst. 34. ar. 9. licet contrarium dicat ar. 2. Açor vbi s.* & fuit tantum in vna Burgen. amotionis magistri capellæ 11. Decem. 1581. coram D. Blancheto *& in d. Decis. 778. par. c. diuersorum Gonçalez sup. à nu. 46.*

89 Nec in eis procedit regula de † triennali quominus possint amoueri *Rebuf. de pacificis poss. limitatione 6. num. 329. alias 272. & seq. Mando. d. reg. 34. qu. 11. Mohed. Dec. 10. de caussa poss. Rota Dec. 739. n. 7. par. 11. diuers. & Gonçalez sup. n. 16.* quicquid alij dicant &

90 alias † Boerius, *Decis. 149.* Capicius *Decis. 119.* & Bergos *de paz. cons. 21. n. 5.* & quamuis Zauallos *in suis cōmunibus contra communes quæst. 425. in fi.* cum Gutierrez *d. quæst. 11. num. 6.* dicat in capellania ad nutum patroni, vel Episcopi concessa, quod sine causa auferri non potest, & ita pluries vidisse iudicatum, cum tamen Gutierrez *d. q. 1.* contrarium teneat.

Et si de facto quis ordinetur sacris ordinibus, ad

91 titulum capellanię ad nutum † amouibilis, non ex eo mutabitur eius natura seu qualitas, maxime si id fiat sine expresso consensu patroni: nec enim pōt ordinarius etiam cum consensu patroni tollere qualitatem fundationis, cum sit in fauorem Ecclesiæ, & vt melius seruiatur beneficio, *vt alias dixerat. 7. par. c. 1. à n. 102.*

92 Quinimo etiam ad titulum † capellaniæ amouibilis non ad nutum sed ex iusta causa, vt si capellanus non bene seruiat vel alias, non videtur quis posse sacris ordinari, quia adhuc talis capellania nō est perpetua cum possit amoueri ex causis in iure non expressis.

93 At vicaria temporalis seu ad nutum † amouibilis non est beneficium, nec titulus beneficialis; quia nō confertur in titulum, sed est simplex salarium seu stipendium *Calder. cons. 9. de rescrip. n. 2. Rebuf. de nominatio. quæst. 14. num. 62. & in praxi tit. de dispens. ratione ætatis, verbo, vel earum perpetua vicaria*, & sentit Flores de Mena *q. 10. n. 26.* vbi ait q̄ nominatio vicariorum ad nutū amouibilū, pertinet ad prælatum seu prælatam monasterij, cui beneficium vnitum est, & Episcopus solū debet approbare & admittere & licentiā administrandi sacramēta dare, si vicarius idoneus inuētus fuerit, quē potest examinare, neq; vlla alia requirit. collatio aut institutio, & q̄ sic nouissime declarauit. S. cong. concil. vt vidit in publico instrumēto ex Roma misso, *& posthæc late tradit Gonçalez gloss. 5. §. 3. à numer. 35.*

Et fuit resolutum in vna Salamantina † vicariæ 15. 94
Mar. 1596. coram illustrissimo D. Blancheto, vt in seq. Dec. *Resolutum fuit non intrare gratiam Io. Perez & esse dandum mandatum de manu tenendo Abbati, huiusmodi enim Vicariæ ad nutum amouibiles, non sunt tituli beneficiales, nec impetrabiles* Rota Dec. 2. de excess. prælatorum in nouis, *non facta mentione manualitatis* Cass. ad. Dec. 4. de præben. Calder. cons. 26. eo. tit. Si moneta Dec. 30. part. 2. quod *autem vicaria de qua agitur sit talis, apparet per vnionē factam à Fel. record. Pio 4. huius beneficij monasterio, in qua datur facultas apponendi vicarium monachum, seu secularem, ad nutum amouibilem, cum decreto irritante & clausula sublata. Cui facultati accedit alia concessa per constitutionem Fel. record. Pij 5. n. 46. & fuit resolutum in 8. Cong. Concily. Nō obstat nominatio abbatis facta de vicario ꝑpetuo ano. 1577. primo quia Abbas non potuit in hoc præiudicare Ecclesiæ* Vital. in clem. n. 1. 56. & 57. de off. vicarij, *neque etiam in possessorio, non solum propter protestationem factam in ipsa nominatione, per quam cēsetur præseruatum omne ius monasterij.* l. si debitor §. 1. quib. modis pignus vel hypotheca soluitur, *sed etiam quia facto suo Ecclesia à possessione non cecidit.* Inn. in c. in literis, de restitutione spolia. Decis. 1. eo. ti. in nouis idque multo *magis quid in hac vltima vacatione fuit suspensum per ordinarium decretum deputationis vicary perpetui, & permissum abbati, quod poneret ad nutum amouibilem, nec applicantur quæ deducuntur de vltimo statu, qui probato anteriori, prout hoc casu oportet probare posteriorem spatio 40. annorum* Rota Dec. 2. num. 1. de præben. in nouis, Feli. in cap. in nostra, n. 43. de rescrip. vide dicta. 11. par. cap. 2.

Cæterum capellaniæ perpetuæ nulli dubium est quin sint beneficia † Ecclesiastica, quando sint inst- 95
tutæ & erectę authoritate apostolica, vel ordinaria, vt sint spirituales, & beneficia Ecclesiastica quæ dicuntur capellaniæ collatiuæ, & consequenter obligant ad horas canonicas, *glo. 1. in clem. 2. de decimis in fi. Rota Decis. 11. de iure patr. in antiquis. Feli. in ca. ex parte. 2. nu. 2. de rescrip. & cons. 41. & 45. Decius cons. 210. numer. 4. Guido Papa Decis. 187. Selua de benef. 1. par. q. 3. nu. 101. Bellenzinis de charitatiuo subsidio q. 73. Rebuf. in praxi t. seculare beneficium quotuplex, n. 14. & 15. & de pacificis poss. à n. 102. alias. 87. Sarnen. in reg. de annali quæst. 20. vbi Mando. qu. 17. Bermon. de publicis concubinariis verbo Papa, num. 5. Auend. in dict. ver. beneficios M. A. Marsil. Columna de eccles. redditibus cap. 14. num. 2. Fuscus de visitatione lib. 2. cap. 11. nu. 2. Salcedo in pract. crimin. Bernardi Diaz. cap. 18. n. 9. Aceuedo in l. 1. tit. 4. lib. 1. recop. n. 7. Solis de censibus lib. 2. cap. vlt. n. 15. Zauallos quæst. 693. n. 19. A. Rochus de visitatione ver. capellanias Zerola in praxi episcopali. 1. par. ver. beneficia §. 1. ad fi. & 2. par. eod. ver. §. 10. & ver. capellania, & Naua. de oratiōe c. 20. n. 17. Io. Medi. de oratione. q. 7. Corduba in sum. q. 186. pun. 3. versic. li. 5. Lud. Lopez instruc. consc. 1. to. capit. 244. ad fin. & 2. toto c. 105. Man. Rodrig. in sum. 1. to. c. 140. Vega in sum. 1. par. c. 128. casu 13. versiculo quinto Io. Bapt. Corradus in respōsis casuum consc. q. 240. in additione Açor. li. 10. ca. 3. q. 5. & P. Ledes. in sū. secunda par. tract. 9. c. 4. 6. conc. 7. diffi. & nouissime post hæc Gōçalez gl. 5. n. 68*

Vnde in vna Burgen. Iurisdictionis. 8. Iun. 1587. coram † D. Seraphino fuit resolutum: *Verba concor-* 96
diæ inter clericos seu presbyteros perpetuo beneficiatos Ecclesiæ comprehendere omnes beneficiatos etiam capellanos ex proprietate verborum.

Et tunc non tenet prohibitio † testatoris quod 97
ordi-

ordinarius non se intromittat in earum prouisione, sed ad solos laicos spectet, nec pœna adiecta *ex cap. 2. 10. quæst. 1. Rota Decis. 10. de testam. in antiquis. Ripa in leg. nemo potest. ff. de lega. 1. numer. 127. & 129. Lamber. de iure patr. 1. par. 1. lib. art. 10. & 105. Mando. de signatura gratiæ tit. de exemptio. versi. amplio etiam Couar. in 4. 2 par. cap. 3. §. 1. numer. 20. & in cap. tua. de testam. nu. 8. Greg. Lopez in l. 1. tit. 15. par. 1. vers. dote Fuscus* vbi *supra à num. 12. ad 15. Io. Gutierr. in Rep. d. l. nemo potest ex num. 499. Spino de testam. gloss. 4. à nu. 93. & nu. 93. & Gonçalez sup. nu. 42. & alij*, quicquid dicat Menchaca *de successionum creatione. §. 7. n. 17.* cuius opinionem saltat Gonçalez *à numer. 46.* intelligendo eam in secundo casu, quando in fundatione nulla interuenerit authoritas Episcopi, & capellania non est reuera beneficium Ecclesiasticum, vel quando licet Episcopi authoritas interueniat, ipsemet Episcopus in ipsa fundatione consensit d. conditioni, sed certe si authoritas Episcopi interuenit ad erigendum capellaniam in titulum, & creandum beneficium, d. conditio non valet etiamsi Episcopus ei in ipsa fundatione consentiat. *ex allegatis* si vero constat fundatorem nolle facere beneficium, & capellaniam collatiuam, valebit d. conditio siue interueniat authoritas, & consensus Episcopi, siue non: nam etiam sine consensu Episcopi, potest instituj capellania non collatiua, & alia opera pia quicquid dicat Gonçaletz, *num. 48. de quo infra.*

98 Quamuis ab administratione, cura, † & visitatione istarum capellaniarum etiam collatiuarum, bene possit fundator excludere ordinarium, *ex S. Concilio. Trid. sess. 22. de reformatione cap. 8. & 9.* nisi in casu negligentiæ *cap. tua. de testam. vt sæpe* censuit S. Cong. Concilij, & ex eius voto ita nouissime declarauit S. D. N. Paulus 5. die. 7. Apr. 1606. in causa Abulen. pro Comite de Oropesa, contra Episcopum, *vt in eius breui sub annulo piscatoris.* Sed non censetur
99 excluſus à visitatione, ex eo quod in fundatione † alicui committatur visitatio, vt alias censuit ead. S. Cong. Concilij in vna Abulen. visitationis hospitalis
100 de Olmedo contra † Priorem Monasterij de la Mejorada. Nec contrarium postea censuit S. Cong. in alia declaratione ad instantiam d. Prioris facta, & confirmata per Breue Clem. 8. datum die 22. Aug. 1600. quia cum narratum fuisset quod in fundatione, & dotatione d. hospitalis specialiter cautum est, quod per d. priorem & non per alium ipsum hospitale visitari & administrari deberet. solum *ibi* dicitur iuxta declarationem alias in d. cong. factam decreto *d. cap. 8.* non esse sublatam fundationem.

Licet in terminis d. breuis S. D. N. Pauli V. cen-
101 seatur excluſus † Episcopus à visitat. hospitalis, & collegij aliorumque piorum operum D. Fran. de Toledo Proregis Indiarum, ex eo quod fundator eorum curam, & visitationem Comiti de Oropesa patrono ab eo deputato committit, præmittens id facere quia Episcopi Abulen. non solent se personaliter conferre ad oppidum de Oropesa, & propter plures occupationes, & obligationes eorum.

At capellaniæ etiam perpetuæ fundatæ & ordi-
102 natæ † sine autoritate ordinarij, quæ non sunt ab eo approbatæ, & spiritualisatæ, non sunt beneficia Ecclesiastica, nec ab ordinario conferri possunt, sed sunt sub pia dispositione fundatoris, & eius hæredum seu successorum, qui possunt tales capellanias donare sine Episcopo quibus voluerint dummodo sint idonei iuxta dispositionem fundatoris. *Ita Guido Papa d. decis. 187. Rebuff. de pacificis poss. n. 349 alias, 287. vers. & ideo, P. Greg. de benef. cap. 11. nu. 10. Naua. cons. 5. & 7. num. 1. de præben. Aiu. Valascus consulta. 80. num. 12. & 13. par. 1. Rochus, & Azor vbi proxime,* quamuis de iure non posse stare dicat Zerola *sup.* & quod capellaniæ seu capellæ non sint beneficia Ecclesiastica nisi sint per † Episcop. ordinatæ & ap- 103
probatæ, tradunt Feli. Rebuffus, Bermon. Salcedo & alij relati *sup. num. 95.* & Spino *sup. nu. 42.* † & 104
Naua. Corduba, Lud. Lopez Man. Rodrig. Vegas Corradus, & Azor *ibi citati* inquiunt quod capellaniæ institutæ à solis testatoribus vel donatoribus citra autoritatem Papalem vel Episcopalem, non sunt collatiuæ, nec beneficia, neque obligant suos possessores ad horas Canonicas, & prædicta sequitur post hæc Gonçalez *supra à num. 20.* qui tamen male ait *num. 35.* cum Parisio *cons 34. lib. 4.* quod Episcopus non habet in talibus capellaniis ius visitandi, quod non est verum: nam quamuis non sint beneficium, sunt tamen opus pium, & sic possunt ab Episcopo visitari; nisi aliud in fundatione cautum sit, *vt in d. cap. 8. & 9. Concilij sess. 22. de reform. & ita videtur sentire idem Gonçalez inferius. num. 45.*

Vnde apparet in huiusmodi † capellaniis valere 105
ordinationem fundatoris seu testatoris, quod ordinarius non se intromittat in earum prouisione, sed ad solos patronos spectet *vt in informatione, seu discursu posito. 2. par. Decisionum diuersorum post Decisionem 310. num. 3* & male agere ordinarios qui faciunt institutionem, & collationem de capellaniis contra voluntatem fundatorum & testatorum, qui noluerunt eas esse collatiuas, moti aliquando, ne imponatur eis subsidium, bonis & redditibus Ecclesiasticis imponi solitum, nec est in ipsorum ordinariorum potestate illas facere collatiuas, & erigere in beneficia Ecclesiastica contra testatorum voluntatem etiam de consensu patroni, *ad clem. quia contingit. versic. cum tamen ea, de relig. domib. & qua tradit Mando. in reg. 34. qu. 11. num. 2. ita Spino. d. num. 42. & Hunada ad Greg. Lopez. d. l. 1. tit. 15 par. 1. gloss. 6. & Caualos qu. 28. 2. nu. 23. 28. & 29. dicès quod ita seruatur in Cancellaria Pinciana, & Azor & Gonçalez sup. à num. 44.* & ita etiam tenet Rota vt in Decisionibus sequentibus.

Salernitana oratorij. 13. Mar. 1559. coram D. Quiroga.

TEstator legauit nonnullos † hortos cuidam presbytero Masello cum onere celebrandi missam qualibet hebdomata in Ecclesia B. Mariæ, & post mortẽ eius voluit vt hæredes testatoris eligant alium sacerdotem, cui concedant illa bona per annos decem & non vltra, cum prædicto onere, & successiue alius eligatur post dictos decem annos. Nunc quia reperiebatur hoc tanquam beneficiũ sæpius fuisse impetratum, hæredes q; testatoris impediebantur eligere sacerdotem ex reg. de triennali, *dubitatum fuit an prædicta reg. illis obstarent. Rota respondit secundum ea quæ proponebantur, non esse locum reg. de triennali, cum hoc non sit beneficium, sed oratorium priuatum, in quo non adfuit consensus Episcopi, ideoque non potuisse impetrari vt beneficium, nec conferri in titulum* Abb. in cap. fi. de censibus Bald cons. 5. in tertio, *& si aliter fuit impetratum [illegible] nec considerandæ* Decis. cons. 548. col. 1. Fel. cons. 41. col. 1. & 2. *Quamuis autem non sit beneficium est tamen seruanda voluntas testatoris, quo ad ea quæ reliquit, iuxta eius dispositionem* Feli. d. cons. 41. num. 6. & seq. Card. cons. 83. *hæc autem firmata sunt circumscripto vltimo statu. & nonnullis aliis de quibus in facto.* 106

Salamantina capellaniæ 23. Mart. 1583. coram D. Seraphino.

107 *DVbium habet duas inſpectiones,† quarum altera eſt, an teſtator voluerit erigere beneficium Eccleſiaſticum, altera quiſnam ſit præferendus Hieronymus an Fran. Quantum ad priorem Domini inclinabant, quod noluit teſtator erigere beneficium Eccleſiaſticum, cum velit, quod huius capellaniæ prouiſio ad ſolos laicos ſpectet, qui obtinebunt maioratam quod fieri non poteſt, non enim loquitur de præſentatione, ſed de prouiſione & manifeſtius ex quo vult, quod nec Papa nec alius quiſpiam ſe intromittat in huiuſmodi prouiſione, ex quibus appareret noluiſſe erigere beneficium, cum id ſine canonica inſtitutione à quoquã obtineri non poſſit*, cap. beneficiũ de reg. iuris in ſexto: *quod etiã confirmatur, ex eo quod in cuiuſcumque quod aliquis ſe intromiſerit, reuocauit legatum. nam ſi eſſet beneficium, fieri non poſſet, & non eſt præſumendum, quod elegerit viam per quam voluntas ipſius impugnari poſſit.* l. 3. de militari teſt. Anchar. conſ. 197. num. 7. Rota deciſ. 10. de teſtam. antiquis, *& licet vocet capellaniam tamen intelligendum cum his qualitatibus quod fieri poteſt*, vt per Sarnen. de annali q. 20. & de valore q. 4. *quantum ad ſecundam inſpectionem, domini dixerunt præferendum eſſe Hier. quia eo inſtante, & iudicialiter agente capellania iſta fuit in eſſe deducta, & voluntas teſtatoris impleta, quam hæres exequi negligebat. ideo cum ſit impari gradu, cum Fran. & plus illo contulerit, & ſuſpecta ſit concluſio inter patrem & filium, & concurrant etiam aliæ qualitates in Hier. eſſe gratificandum* vt per Lamber. art. 16. 5. q. princip. 3. p. 2. lib. *neque obſtat, quod in his non poſſit ſe intromittere ordinarius, quia eſt caſus omiſſus à teſtatore, nempe propter negligentiam hæredis, quæ facit vt ſaltem pro illa vice ius deuoluatur ad ſuperiorem* cap. ſi vero de iure patr. gloſſ. in cap. 1. de off. cuſtodis, & cap. ea quæ de off. Archid. *& regulariter Epiſcopus eſt executor vltimarum voluntatum ad piam cauſam* clem. 1. de teſta. & in Concilio Triden. ſeſſ. 22. cap. 8. de refor. non *obſtat, quod Franciſcus ſit pauper, quia habet patrem diuitem, qui eum alere tenetur, & ideo concluſam ſententiam ordinarij in hac parte eſſe confirmandam.*

108 Salcedo tamen *vbi ſup.* ait illud iure † defendi poſſe, quod licet primæua capellaniæ fundatione, non interuenerit ordinarij authoritas, ſi tamen non reluctante fundatoris voluntate poſtea capellania in Eccleſiaſticum beneficium fuerit erecta, nempe per collationem, & canonicam inſtitutionem fundatoris, conſanguineus, vel alius, qui ad eam vocatus eſt, eius nomine, & tit. ordinari poterit, & ita receptum eſſe abſque controuerſia, & ſic tenet Salcedo, capellaniam in cuius primæua fundatione non interuenit ordinarij authoritas poſſe poſtea per ordinarium erigi in Eccleſiaſticum beneficium, ſi non reluctatur fundatoris voluntas *& ſequitur Zaualos ſup. numer. 29 facit Deciſ. Rotæ. 1122. lib. 3 par. 3. diuerſorum, quam refert Gonçalez ſup. à num. 58.* quod verum eſt in ca-
109 pellaniis inſtitutis in vltima voluntate † in quibus nõ ſolet interuenire authoritas, & erectio ordinarij, niſi poſt mortem teſtatoris quando effectum ſunt ha-
[illegible] teſtator inſtituendo capellaniam ſimpliciter, videtur velle inſtituere beneficium Eccleſiaſticum niſi aliud conſtet, *Zaualos dicto numer. 29.*

110 Præcedit etiam ead. ratione † in capellaniis inſtitutis inter viuos etiam irreuocabiliter, quarum effectus differtur poſt mortem.

In capellaniis vero inſtitutis inter viuos & ſtatim
11 effectuatis per poſitionem † capellani, non videtur procedere, ex quo enim fundator non requiſiuit authoritatem ordinarij, non videtur velle facere beneficium Eccleſiaſticum, ſed capellaniam non collatiuam, & ſic erigere eam poſtea in beneficium Eccleſiaſticum, eſſet alterare diſpoſitionem, & voluntatem fundatoris. Et idem cenſeo, in capellaniis in quibus dicitur quod capellanus ponatur per patronos contra d. Dec. 1122 factam per maiorem partem.

Aduertendum autem eſt quod licet ad titulum
112 † harum capellaniarum non collatiuarum, non poſſit quis ordinari tamquam ad titulum beneficij, *Salcedo ſup. & Spino. d. nu. 42. & Gonçalez num. 31.* tamen poterit ordinari ad titulum earum ſi ſunt perpetuæ tamquam ad titulum patrimonij *iuxta. d. capit. 2. concilij ſeſſ. 21. de refor.*

Rurſus aduertendum eſt, quod ſi appareat de vna 113
collatione vel inſtitutione ordinarij, in dubio cenſetur capellania beneficium, *Rebuf. de Pacificis poſſ. d. nu. 349. facit deciſ. Rotæ 106. nu. 1. 2. & 3. par. 2. diuerſ.* & Dec. creſcẽ. 12. *de probatio.* vbi habetur ſufficere probare ſtatum beneficij, & de eo tanquam de beneficio fuiſſe factas collationes per ordinarium, & effectum ſortitas, *vt latius in Dec.* nam in dubio vltimus † ſta- 114
tus beneficij attenditur, ſecus in claris, vt fuit reſolutum in vna Compoſtellana Prioratus. 17. Martij 1597. coram D. Lita & *fauet Gonçalez ſup. à nu. 50.*

Nec in claris quando conſtat fundatorem noluiſ- 115
ſe † facere capellaniam collatiuam, & beneficium ſufficiet fuiſſe collatum vt beneficium ſpatio. 40. annorum, vt habeatur pro beneficio, quamuis contra
116 teneat † Azor. *ſup.* ſed requireretur tempus immemoriale *ad cap. 1. de præſcrip. in 6. iunct. auth. de nuptiis, §. diſponat itaque.* ſed eo non obſtante vera videtur ſententia Azorij *ex cap. cum de beneficio de præben. in 6. & ibi notatis, & infra dicendis 7. par. cap. 7. à n. 34.* & d. ca. 1. loquitur vbi eſt ius commune contrarium, 11
non lex priuata fundatoris.

Tandem de præſtimoniis, & præſtimonialib. por- 7.
tionibus, quæ ex inſtitutione nullum ſeruitium in Eccleſia habere ſolent, dicendum eſt abſolute eſſe beneficia Eccleſiaſtica: nam omnia præſtimonia, præſertim in Hiſpania communiter ſolis clericis conferuntur, & dantur in titul. perpetuum beneficij, & ſic habent annexum onus ſpirituale, ſcilicet recitandi horas canonicas, *cap. ſi. de conceſſ. præben. in 6.* vbi præſtimonia connumerantur inter beneficia Eccleſiaſt. *& ita tenent Hoſtien. in cap. poſtulaſti de reſcript. Oldra. conſ. 81. numero 2. & 3. & conſ. 140. numero. 1. 2. & 6. Abb. conſ. 47. numero 1. parte 2. Mil. in rep. ver. beneficij appellatione continentur præſtimonia. Pauinus de officio. & tot. capituli Sede vac. 1. q. 2. par. num. 5. Hier. Paulus in pract. cancell. in notab. ſuper vacantibus non reſeruatis, verſic. beneficij appellatione ad ſi. Rebuf. in praxi ti. ſaculare beneficium quotuplex, nu. 16. Mandoſ. in reg. 34. q. 12. n. 3. & de monitoriis. q. 60. nu. 32. Naua. de oratione cap. 21. num. 9. Sandoual. de officio canonico 5. p. c. 5. Cuchus in inſtitutis maio. lib. 5. tit. 7. n. 11. Marſil. Columna de eccleſ. reddititibus cap. 14. num. 1. Fuſcus de viſitat. li. 1. cap. 20. n. 23. Salcedo in pract. crim. Bern. Diaz. c. 18. n. 10. & c. 62. nu. 11. Flam. Pariſ. de reſignatione benef. l. 3. q. 1. n. 136. 137. & 140. Pacianus de prorogatione benef. l. 3. q. 1. n. 136. 137. & 140. Pacianus de prorogatione benef. l. 3. n. 1. Achill. de Graſſis Deciſ. 288. ſenbat. lib. 2. cap. 31. n. 1. Achill. de Graſſis Deciſ. 288. ſen. de conceſſ. præben. & Cæſar de Graſſis Deciſ. 115. num. 2. Sote de iuſt. & iure lib. 10. quæſt. 5. art. 3. Cord. qu. l. 1, q. 21. Pum. 3. Arrag. 22. quæſt. 83. art. 12. Azor. lib. 10. cap. 10. q. 4. Suarez 5. to. de cenſuris diſp. 13. ſect. 1. nu. 7. Iac. de Graſſiis lib. 2. ca. 9. 7. d. num. 14. Lud. Lopez inſtruct conſ. 1. tom. cap 105. Eman. Rodrig. in ſum. 1. to. cap. 140 num. 7*

num. Vega 1. par. sum. cap. 128. cesu. 13. versiculo 6. & P. Ledes. in sum. 2. par. tract. 9. ca. 4. 6. concl. 1. difficultate, & alij.

118 Quamuis contrarium teneant† Io. And. num. 3. & Domin. num. 9. in cap. 1. de rerum permut. in 6. & ibi Gambarus, num. 68. Io. Medina de orat. q. 7. & Corduba in sum. qua. 86. Pun. 3. & distinguant idem Domin. cons. 89. Fel. in cap. postulasti de rescrip. num. 7. Staphil. de literis gratiæ tit. de qualitate benef. §. 1. nu. 5. Rebuf. de pacificis poss. 105. & 106. alias. 90. & 91. Meno. de arbitr. casu 201. à num. 55. Aceuedo in l. 1. tit. 4. lib. 1. recop. nu. 5. Flam. Paris. d. tract. de resignatione lib. 2 qu. 1. à num. 123. & Horeda de incompat. benef. 2. par. cap. 8. numer. 12. qui tamen numer. 15. ait, in tota Hispania communiter præstimonia cõsueta esse dari in titul. perpetuum beneficij habereque onus annexum spirituale. quem sequitur nouiss. Gonçalez gloss. 5. §. 2.

Et præterea nostra sententia videtur iam expedita ex constit. Pij V. 138 versic.† declarantes infra ad-
119 ducta. 3. part. cap. 1. numer. 5. vt aduertunt Quintanad. Eccles. libr. 2. num. 86. Azor Eman. Rodri. & Vega sup.

Vnde infertur. 1. quod gratia de beneficio simplici
120 vacante per obitũ† N. capiet præstimonium vacans pro obitu illius, si non fuit dictum esse seruitorium, quia, vt ex dictis apparet præstimonium vere est beneficium simplex, & sic appellatione beneficij simplicis continetur.

121 Et in expectatiua ad beneficium† simplex aut ad beneficium cum cura, vel sine cura, comprehenderetur de iure præstimonium, nisi ex consuetudine loci, & communi vsu loquendi, appellatione beneficij simplicis, seu beneficij cum cura, vel sine cura, non veniret præstimonium, nisi specialiter nuncupetur Abb. d. cons. 47. Feli. supr. numer. 8. versic. 4. declaratio. Crescen. Decis. 8. de concess. præben. vel nisi doceretur de stylo curiæ in contrarium. Cassa. Dec. 3. de præb. nu. 33.

Secundo infertur, quod sicut in impetratione be-
122 neficij, facienda† est mentio de beneficiis obtentis, capit si motu proprio, de præb. in 6. clem. 2. de off. ord. cum alijs, licet de facto Mill. in report. ver. gratia, Hier.
123 Paul. in pract. cancell. in† notab. superuacantibus non reseruatis, & alij & de iure ad rem, Domin. in d. cap. si motu proprio, numer. 6. Feli. in capit. in nostra, numer. 4.
124 & Ripa in capit. ad aures, numer. 12. † de rescrip. Selua 3 part. quæstion. 11. nu. 1. Mill. Hier. Paul. & Meno. numer. 43. vbi supra Bursatus cons. 351. n. 12. libro 4. & Flam. Paris. de resignatione benefic. lib. 10. quæsti. 2. n.
125 73† & 74. & alij. nisi vbi impetrans ignorat habere alia beneficia, vt in c. gratia. de rescr. n 6. vbi Doct. Ripa Mill. & Hier. Paul. sup. & Na. cons. 9. de rescr. dicens. d. c. loqui de ignorantia facti non iuris, de quo Fel. in c. super literis, nu. 6. de rescrip. & ibi Beroius Selua d. 3 p. q. 12. 17. qualitate à nu. 23. alias 89. & Menoch. sup. n 53 ita etiam de præstimoniis Oldra. sup.
126 & Bonif. in d. clem. 2.† de officio ord. seu prima de officio legati, n. 31. & alij sup. vbi obiter notandus est error Hier. Gonçalez gloss. 15. §. 2. numero sexagesimooctauo, dicentis quod beneficium vacaturum tamquam incompatibile per assecutionem secundi non est opus narrari vt obtentum in gratia secundi. quod clare est contra d. c. si motu proprio & cap. non potest. vers. cum autem, de præb. in 6. & contra praxim & stylum, nec Dec. Mohedan 14. de præbend.
127 quam† allegat, id dicit, sed quod non est opus facere mentionem de qualitate, quod sit simile sub eodtecto.

CAP. III.

De hospitalibus an sint beneficia.

SVMMARIA.

HOspitalia beneficia non sunt num. 1. nisi Ecclesiæ seu beneficio essent vnita, nu. 2. aut nisi religiosis personis essent deputata eisque solita in ti. conferri, nu. 3. aut nisi sint danda in tit. ex ordinatione fundatoris vel per viam electionis etiam clericis sæcularibus, numero 4.

Non tamen comprehenduntur isto casu per literas generales super prouisione alicuius, n. 5. clem. 2. de præben. non habet locum in religiosis, num. 6. quæ declaratur per Rotam, nu. 7. decretum Concilij Trid. de hospitalibus n. 8 declarationes 5. Congregationis super eo. n. 9. & 10.

An quando hospitale est vnitum alicui Ecclesiæ seu beneficio eius administratio sit committenda alicui ad triennium tantum ex d. decreto, n. 11. 12. & 13. vbi resoluitur quod sic.

De materia hospitalium qui videndi sunt, n. 14.

HOspitalia† quorum varia nomina seu species habẽ- 1
tur in l. illud, & in l. Sancimus. 2. C. de sacr. S. Ecclesiis, & in c. in qualibet. §. Sancimus 23. q. 8. & in c. si quis omnem. ad fi. 1. q. 7. & in Auth. de alienatione, & emphiteosi in princ. & de Ecclesiasticis titulis. §. fi. & refert Mariana de Rege l. 3. c. 13. ad fi. beneficia non sunt, nec beneficij nomine veniũt, etiãsi Ecclesias vel capellas habeant annexas, decimasq; & alia iura spiritualia, cleper literas 2. de præb. cum laicis committantur clem. quia contingit. §. vt autem de relig. domib. & hospitalib. non beneficium, sed officium, & administrationem ad instar tutorum seu curatorum habere dicantur l. orphanotrophos, C. de Episcopis & clericis & d. §. vt autem. Ita Selua de benef. 1. p. q. 3. n. 9. Rebuff. de nominatio. q. 15. n. 16. alias 12. Corras. de benef. 1. p. c. 3. n. 1. Quintanaduen. Ecclesiasticon li. 1. c. 3. n. 13. & Rota Dec. 106. n. 6. & Dec. 114. pag. 2. diuersorum & ideo in vna Mutinen coram Mohedano fuit resolutum quod hospitalia non subiacent reg. de triennali Thanis Dec. 72. & in causa Bononien. hospitalis 1560. coram Rubeis fuit conclusum cap. 2. vt lite pendente in 6. non habere locum in hospitali. Rota Dec. 301. in manuscriptis, quod tamen limitatur, vbi Ecclesiæ seu Ecclesiastico beneficio essent vnita: nam tunc naturam principalis sortiuntur,† & iure accessorij veni- 2
rent capit. super eod. de præbend. in 6. gloss. ver. Ecclesias in dict. clem. 2. & ibi Card. quæstion. 17. Imola à numero 15. Bonifacius à numero 20. Abb. num. 5. Rebuf. nu. 15. alias 14. & Corras. vbi supra Bellarm. Dec. 387. & Rota d. Dec. 114. vbi etiam dicitur id non præcedere quando vnio esset æque principaliter, vt ait etiam Rebuffus ibi vers. limit. & conducunt quæ dicemus infra vltima p. c. 2. tradit Gonçalez ad reg. mensium gl. 5. §. 4. n. 16.

Secundo limitatur, vbi religiosis personis essent deputata, eisque sola in tit.† conferri d. clem. quia cõ- 3
tingit. §. præmissa, & ibi gl. & Corras. sup.

Tertio limitatur vbi sunt danda in† titulum ex 4
ordinatione fundatoris, vel per viam electionis etiã clericis sæcularibus d. clem. quia contingit. §. vt autem, Felin. in cap. de quarta num. 13. de præscrip. Rebuff. d. q. 15 numer. 14. alias 13. & de pacificis poss. n. 94. alias 81. Duar. de sacris Ecclesiæ li. 2. c. 4. in fi. & Rota Dec. 739. p. 1. diuersor. & Gonçalez sup. n. 15. adhuc tamen in ca-

5 su huius limitationis non † comprehenditur per literas generales super prouisione alicuius, vt melius prouideatur istis locis *d.clem.2.vbi glos.ver.prouideri & Bonif.& alij Doctores & Selua.d.1.p.q.3.n.9.& Rebuf.d.nu* 14. at Selua ibi † ait d. clem. 2. non habere locum in religiosis *ex Rota Dec.* 265. *in antiquis quæ est.3.de regularibus.*

Et d.clem.2.declaratur per Rotam.*d.Dec.* 114. *p.*
7 *2.diuersorum.* † aduertendum est autem quod hodie S.Concilium Triden.*sess.*25.*de refor. cap.* 8. post alia
8 de hospitalibus statuit, quod † administratio seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem vltra triennium deinceps non committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obstante quoad omnia supradicta quacumque vnione, ex emptione, & consuetudine, in contrarium etiam immemoriali, seu priuilegiis aut indultis quibuscumque, vt in versiculo nec administratio in quo Sancta Congregatio Concilij censuit: †
9 *Comprehendi hospitale cuius à triginta annis, & citra collatio, & institutio in perpetuum titul. administrationis dari consueuit, quia Concilium excipit vnum casum dumtaxat, quando aliter in fundatione cautum est.*

10 Item censuit S. Congregatio. *Hoc † decretum loqui in administratoribus hospitalium, non autem aliorum piorum locorum.*

Sed offert se difficultas an hoc procedat etiam
11 quando hospitale est † vnitum alicui Ecclesiæ seu beneficio, vt non obstante vnione eius administratio sit committenda alicui vsque ad triennium duntaxat & videbatur dicendum non procedere, non
12 enim † credendum videtur esse de mente Concilij tollere vnionem & illa verba: *Non obstante quo ad omnia supradicta quacunque vnione.* Quæ habentur in derogatione in fine posita non videntur referenda ad dicta d.versic.nec administratio, ad quæ commode referri non possunt, sed ad superiora, est enim facienda distributio accommoda *ad tradita per Feli.in c.causam, quæ de rescrip.n.4.2.& 5.limitatione, & Ant.Gabriel de clausulis concl.9.*

Nihilominus contrarium videtur verius ex dic-
13 tis verbis, † quæ videntur clara cum dicatur, *quo ad omnia supradicta* & dici potest Concilium non tollere in totum vnionem, sed quod ea non obstante Ecclesia seu is cui facta est vnio, non possit in perpetuum vltra triennium, deinceps administrare, & gubernare hospitalia, sed quod debeat aliis committere ad triennium.

14 Et de prædictis, & aliis ad materiam † hospitalium attinentibus videndi sunt Feli.*in d. c. de quarta præscrip.à n.*13.*& in c.in nostra, de rescrip. cor.* 22. *&* 23. *Paulus de off.& potestate capitu.sede vac.*1.*q.* 2.*p.Pe. de Vbaldis de canonica Episcopali.c.*4.*q.*13.*per totam, Selua sup.& q.*7.*n.*5.*&*6. *Läber.de iure patr.*1.*p.*1.*l.q.* 11.*à n.*11.*Rebuf.d.q.*15.*de nominatio.à n.*12.*& de pacificis poss.n.*94.*&* 95.*alias* 81.182. *Ant.Gab.de pia causa conclusione.*2. *Mandos.reg.*1 *Cancel.q.*10.*& reg.*26.*q.* 5.*& reg.*34.*q.*10. *Altamirano de visitatione verb.testamentorum à n.*17.*&* 29. *Sfortia de restitutione in integrum.*3.*p.q.*3.*art.*6. *Fla.Paris.de resignatione benef.li.*2. *q.*14.*& li.*7.*q.*6.*& l.*11. *q.*3. *à nu.* 38. *& quæ dicemus inf.*5.*part.capit.*1.2.*numer.*590.

CAP. IV.

*Cap.*4. *De præceptoriis commendis.*

SVMMARIA.

PRæceptoriæ S.Io. Hierosolymitani sunt beneficia, n.1. &.2.

Milites Hierosolym.sunt vere religiosi, nu. 3.*& ideo per eorum professionem dissoluitur matrimonium ratum, n.*4.*quamuis aliqui dicant non esse proprie religiosos* 5.

*Etiam præceptoriæ ordinis D. Iacobi Calatrauæ, & Alcantaræ, & similium sunt beneficia n.*6.*&* 8.

*Est simonia dare pecuniam pro huiusmodi commenda, n.*7.

Isti milites dicuntur laici ad differentiam clericorum, vere tamen sunt personæ Ecclesiasticæ, numero 9.*&* 10.*&* 13.

*Conuersi monasteriorum sunt personæ Ecclesiasticæ, & gaudent priuilegio canonis, & tamen dicuntur laici, n.*11.

*Moniales dicuntur personæ Ecclesiasticæ, & gaudent priuilegio Ecclesiastico, num.*12.

Isti milites clerici vere, & proprie dici non possunt, num. 14.

Milites D.Iacobi Calatrauæ, & Alcantaræ sunt etiam vere & proprie religiosi secundum plures, n. 15. *contrarium tenent alij, n.*16.*& Rota, n.*17.*&.* 19. *votum D.Pamphily, n.*18.

*Reiicitur concordia Eman.Rodriguez num.*20.

*Magis placet esse religiosos large, & secundum quid, tamen esse personas Ecclesiasticas non posse negari, numer.*21.

*Ad effectum vt non possint habere beneficia sæcularia censentur regulares, n.*22.

PRæceptoriæ S. Io. Hierosolymitani cum non ni- 1
si fratribus Hierosolymitanis atque ita personis Ecclesiasticis conferantur, sunt beneficia Ecclesiastica, *vt cum Barbatia in clem.causam, de elect. tradunt Corras.*1.*p.c.*3.*n.*2.*& Rebuf.de nominat.q.*15.*n.*16. Fla. Paris.*de resignatione benef.li.*2.*quæst.* 14. *ad fi. & leg.* 12.*q.*3.*n.*9.*& de confidentia, q.*17. vbi etiam dicit in eis committi simoniam, & quod istæ præceptoriæ S. Ioan. sint beneficia Ecclesiastica, licet † manualia, & 2
ad nutum amouibilia tradit Mohed.*dec.* 10. *de causa possess.alias* 169. & Puteus *dec.* 392. *lib.*1. vbi etiam quod sunt veri religiosi, *vt etiam dicit Azeuedo* † *in* 3
*l.*14.*ti.*5.*l.*3.*nu.*1.*& l.*9. *tit.*18.*l.*9.*recop.* quia emittunt tria vota solemnia substantialia religionis.

Et ideo per eorum † professionem dissoluitur 4
matrimonium ratum sicut per professionem in alia religione, vt contra Sotum *in* 4.*d.*27.*qu.*1. *art.* 4.& Mich.à Medina *de sacrorum hominum continentia, li.* 5.*cap.*35.& Sarmientum *in defensio.libri de redditibus* 1.*p.mon.*56.*num.*1. docent Corduba *in sum.q.*178. *ad fin.* Arrag.2.2.*q.*88.*ar.*11.1. Corol. Nau. *consi.* 1.*seu* 2. *de conuersione coniug.* Barbosa *in rub. ff. soluto matr.* 2.*p.n.*82. Eman.Rodrig. *in explicatione Bullæ Cruciatæ* §.9.*n.*123.*& in sum.*1.*tom.c.*237.*seu* 239.*n.*2.*& q.regular.tom.*3.*q.*1.*ar.*7. Lud. Lopez *instruct. conscientiæ* 2. *to.p.*2.*c.*48. Enriquez *in sum.li.*11.*c.*8.§.6. Pet. Ledesma *de matrim.q.*61.*art.*4.*ad* 4. Mota *in tract.de confirmatione ordinis B.Iacobi, l.*2.*cap.*2.§.28.*num.*5. Azor *lib.*13.*capite* 6.*q.*4.& Thom.Sanchez alios referens *de matrimonio, libro secundo disputatio.*18.*numero octauo.*

Quamuis Mandos. *reg.* 3. *cancel. q.*12.*nu.*3. dicat † 5
quod milites Hierosolymitani nõ dicuntur proprie religiosi, & Abbas *in rubrica de regul.n.* 4. quod sint largo modo religiosi.

Et non solum præceptoriæ ordinis S. Io. Hiero- 6
solym. sunt beneficia Ecclesiastica, † sed etiam præceptoriæ, seu commendæ ordinis D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, & similium, in quibus milites

non

non profitentur omnimodam castitatem, sed coniugalem, vt contra Sarmientum, *d.1.p.defensio.mon.55.* tenet Nauarr. *de reddit.eccles.1.q.mon.55.nu.4.& in propugnaculo,n.1 ,in fi.alias q.3.mon.27.*& Mota *d.l. 2.c.2.§.10.n.4.*& probatur ex stabilitamēto ordinis D.Iacobi per eum relato, *lib.1.§.49.* Vbi dicitur esse
7 simoniam † dare pecuniam pro commenda.& tenet Azor, *l.13.c.6.q.3.* contra Eman.Rodriguez *in sum.2. tom.c.59.num.12 Vegam in summa 2.parte.cap.101.casu 52.* & Petrum Ledesmam, *2.part.sum.tract.12.circa 20.conclusionem.*

8 Quamuis Mandos. *reg.16.* † *cancel.quæstio.51. num. 3.* dicat quod præceptoriæ proprie beneficia dici non possunt.

9 Nec obstat quod isti milites sint laici, *vt ibi* † *inquit Mandos.n.4.& reg.19.q.20.n.3.cum glos.in cap.1. de verborū significatione l.6. verb.persoluant,& Mill. in rep.verbo religiosi sunt fratres Hospitalis S.Ioannis licet sint laici, Lamber.de iure patro.1.p.2.lib.qu.7.artic.5.& 7.*

10 Nam intelligendum est dici laicos † ad differentiam clericorum, seu ordinatorum, non vero ex eo, quod non sint personæ ecclesiasticæ, quales reuera sunt, cum sint in ordine approbato à Papa. Sicuti conuersi monasteriorum reuera sunt personę Eccle-
11 siasticæ, & gaudent † priuilegio canonis si quis suadente diabolo 16.q.7. *vt in c.non dubium. & ibi gloss. de sententia excomm.lo.Lupus Decanus Segobien.de libertate Ecclesiastica,2.p.q.4. & Nauar.sup.& de spoliis,§.1.n.2.Flores de Mena, q.21.nu.194.& 195.* Et tamen communiter dicuntur laici Hispane, *Frayles legos*, ad differentiam religiosorum clericorum, *vt in c.ex eo de electione in sexto, in fin.ibi. vel conuersi laici cum clericis.* Et similiter moniales dicuntur personæ
12 † Ecclesiasticæ & gaudent priuilegio Ecclesiastico, *c.de monialibus de sententia excomm. lo.Lupus sup.& Flores q.10.n.7.*

13 Vnde isti milites nedum large, *vt ait dec.*† *Cæsaris de Grassis* 47. sed etiam vere,& proprie possunt dici personæ Ecclesiasticæ, *Aluarus Valascus consultatio. 14.n 8.1.p.& Flores,d.q.21.nu.205.* Quicquid Sarmiēto, Io.Gutier.& Lassarte *infra citandi* dicant non esse
14 personas Ecclesiasticas. Quamuis clerici proprie,† & vere dici non possint, sed ad summum large, *vt ait d. decisio.*

Sed & milites dictorum ordinum D.Iacobi, Cala-
15 trauæ, & Alcantaræ, † non solum esse personas Ecclesiasticas, & gaudere priuilegio fori, & canonis si quis suadente diabolo, verum etiam esse vere & proprie,& essentialiter religiosos docet Naua. *cum doct.Maramon,dict.mon.55.& 56.& in propugnaculo, num.14.15. & 16. alias q.3.mon.27.28.& 29.& consil. 10.& 11 de reg.*& cum Fortunio Garcia, Couar. *in 4. 2.p.c.3.§.1.num.18.* & Salcedo ad Bern.Diaz *reg.531.* D.M.Ayala in libro *Compendio y declaracion de la orden de Santiago,per totum,& particulariter ca.1.& 2.* Belluga *in speculo Principum,c.1.rub.7.n.7.* Auendāno *de exequen.mandatis,2.p.c.26.n.11.* Mich.à Medina *s. l.4.controuersia 7. capite 39.* Vega *in sum 1.p.c.85. casu 147.& secunda parte capite 129.casu 86.& in espeio de curas,c.12.n.37.* & latissime Mota *d.tract.l.2.per totum*, vbi id comprobat multis bullis summorum Pontificum,*& c.2.§.29.* affert responsa pluriū Theologorum, & iurisconsultorum, qui consulti scripto idem responderunt

16 In quo tamen contrarium nempe illos non esse † vere religiosos, & simpliciter; & absolute loquendo, sed large, & secundum quid ex D.Thom.2.2. *q.186.art.4.ad 3.* tenet Sotus *de iustit.& iure,l.7.q.5. ar.3.& in 4.dist.27.q.1.ar.4.* Arrag.& Lud.Lopez *vbi sup.* Molina *de iustitia,1.to.tract. 2.disput.141.* Valētia *3.tom.sup.2.2.disput.10.q 4 pun.2.* Azor *li.13.c.3.q. 2.* & ex Iuristis, *Natta consi.508.& 509.l.3.* Burgos de Paz, *consi. 17.n.2.& 3* Sarmiento *de reddit.4.p.c. 1.n.13. & in defensio.1.p.mon.55.& 56.* Molin. *de Hispanorum primog.l.1.c.13.n.98.* Azeuedo *in l.14.t.5.lib. 3.recop.n.3.* Io.Gutier. *pract.l.2.q.11.nu.2* Lasserte *de decima venditionis,c.19.n.92.* Gironda de Gabellis *7. p.n.47.& alij.*

Et tenet Rota, vt in vna Tirasonen. pensionis 11. Decemb. † 1570. Coram D.Seraphino, *quæ est 1.p.* 17
diuersorum dec.591.& refertur à Flam. Parisio de resignatione benef.l.6.q.2.à numer.16. & in vna Lucana plebis, sub die 22.Maij 1579. Coram D.Robusterio, vbi loquens in militibus S. Stephani Florentiæ voluit milites, qui vtuntur matrimonio, non esse vere religiosos, maxime cum proprio non careant, & sic deficiat votum substantiale paupertatis, quæ non promittitur ab istis militibus Sancti Stephani.

Ex quo, & quia etiam deficit votum obedien-
tiæ, cum promittatur † restricta ad certos casus, 18
& sic non sit obedientia monachalis D.Pamphilius Auditor Rotæ peritissimus, & nunc Cardinalis meritissimus dedit votum, istos milites S. Stephani non esse proprie, & vere regulares, licet habeant quendam viuendi modum à Papa approbatum,& sic esse capaces beneficiorum sæcularium intelligendo, si ordinem clericalem habeant,& habitū etiam clericalem deferant. Quod etiam admittit Azor *d.q.2.ad fin.* in clerico qui iuxta suæ regulæ professionem potest habere proprium, vt sit capax beneficij sæcularis.

Et in vna Placentina de Medellin.†coram illustris- 19
simo Seraphino, 4. Iun.1582. fuit dictum *milites de Alcantara,non esse vere, & proprie religiosos, cum in propriis domib.vna cum vxore,& filiis habitent, & de eorum bonis ad libitum,tam inter viuos,quam in vltima voluntate disponant,quæ sunt de directo contra votum paupertatis.*

Nec in hoc placet concordia,& distinctio † Ema- 20
nuelis Rodriguez, *quæstione reg.1.tom.quæst.1.art.6.* existimantis hos milites esse vere religiosos non absolute & simpliciter, sed cum additamento militares, nam si absolute, & simpliciter non sunt vere religiosi, non possunt dici vere religiosi militares & si sunt vere religiosi militares possunt dici vere religiosi absolute, & simpliciter, per argumentum de toto in modo, nam illud additum militares non variat substantiam religionis.

Sed quicquid sit de hoc, an sint vere,& proprie religiosi, vel tantum large, & secundum quid, quod † 21
magis placet, tamen esse personas Ecclesiasticas existimo non posse negari, vt recte ait Flores, *d.n.205.* dicens, verius putare personas Ecclesiasticas esse, licet non perfecte religiosi sint, & Zerola *in prax. Episcopali,2.p.ver.commendatarij,§.1.* dicens quod comendatarij etsi non sunt stricte religiosi, sunt tamen personæ Ecclesiasticæ & perinde gaudent priuilegio canonis, si quis suadente.

Et rursus existimo ad effectum vt non possunt habere beneficia sæcularia, † censeri regulares, *vt* 22
constat ex constitutione 71. Pij Quinti, de quo infra 7. part.cap.decimo. vbi vide declarationem quintæ congregationis positam, numer.32. contra votum D.Pamphilij.

CAP. V.

De pensione, an sit beneficium, vbi plura de pensio.

SVMMARIA.

DE pensionibus qui agunt, n. 1.
An pensio sit beneficium, & beneficij nomine veniat numer. secundo vbi ponitur sententia Barbatiæ affirma.
Contraria sententia numer. 3. & 4. quæ approbatur numer. 5. & 6. & quod non agitur de pensione quæ datur in titulum beneficij, sed de ea quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficij, & numero 48.
Ratio huius sententiæ, quod pensio est, quid mere temporale, n. 7. quod verum est in pensione quæ titulo sæculari, & vti laico assignatur, quæ est omnino profana, & in laicum cadit, n. 8.
Pensio quæ hodie est in vsu, quæ loco beneficij assignatur non est quid mere temporale, sed spirituali annexa, num. 9. 17. 18. & 19. & 47. Quia sicut beneficium prærequirit clericatum secundum stylum curiæ, nu. 10.
De constitutione Sixti Quinti de habitu & tonsura per obtinentes pensiones deferen. n. 11. 12. 13. & 14.
Non potest ab inferiori à Papa cõstitui pensio laico à Papa tamen potest, n. 15. 16.
Pensio non potest redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine authoritate Papæ n. 20. vsque ad 28.
Contraria sententia est vera in pensione, quæ titulo sæculari, & vti laico assignatur in stipendium num. vigesimoquinto.
Commoditas & fructus pensionis possunt vendi & liberatio obligationis, quam habet Hispanus in cuius capite est imposita, n. 29.
Non requiritur authoritas Papæ in redemptione pensionis, ex eo, quod cadat in causam alimentorum, nu. 30. sed ad excluden. simoniam, n. 31. 33. & 34.
Sola pensio sine causa cadit in causam alimentorum, nu. 32.
Redemptio pensionis non potest fieri authoritate Nuntij n. 35.
An possit solui pensionario pecunia redemptionis conuenta, ante obtentum beneplacitum Papæ, num. 37. & 38.
Pẽsio potest gratis remitti, absque authoritate superioris, n. 39. etiamsi expresse esset reseruata pro alimentis n. 40. 41. 42. 43. 44. & 45. vbi an pensio æquiparetur contractibus, an vltimis voluntatibus.
Pensio ad cuius titulum, quis fuit ordinatus non potest remitti, absque authoritate superioris, n. 46.
Pensio est quoddam ius temporale separatum, & formale distinctum à beneficio, n. 49.
Per pensionem nõ intitulatur quis Ecclesiæ, sicut per beneficium, à quo in aliis etiam differt, n. 50.
Transferentes pensiones per confidentiam non comprehenduntur constitutionibus Pij 4. etiam contra confidentiarios, n. 51. dec. Rotæ, n. 52.
Peccant tamen mortaliter, & committunt simoniam, nu. 53.
Habens facultatem transferendi pensionem non potest illam transferre cum reseruatione, seu pacto illam exigendi, quoad vixerit, n. 54.
Nec potest eam transferre, sub conditione, si moreretur ex infirmitate præsenti, n. 55.
Nec potest fieri translatio pensionis per testamentum, num. 56.
An committatur simonia, & confidentia per promissionem factam à Titio de soluendo, ex suo pensionem constitutam super beneficio Ioannis, ad fauorem Meuij resignantis suum beneficium in fauorem ipsius Titij, n. 57. vsque ad 63.
Pactio resignationẽ beneficij præcedens de soluenda pensione sine authoritate Papæ est confidentialis, & contra constitutionem Pij Quinti, n. 63. & 64.
Pensionarius non tenetur dicere officium diuinum num. 65. & 66.
Hodie tenetur ad officium paruum B. Mariæ, n. 67. ad quid tamen tenetur percipiens pensionem titulo seculari, n. 68. & 69.
Clericus minorum, pensionem habens non gaudet priuilegio fori secundum congregationem concilij, cui standum est, n. 70. 71. 72. & 73.
Clericus minorum, habens pensionem non debet soluere gabellam, vel alia tributa, n. 74.
An in importatione beneficij sit facienda mentio de pẽsione, n. 75. cum seqq. vbi resoluitur de pensione, quæ datur stipendium, non esse faciendam mentionem, sicut nec de patrimonio ad cuius titulũ quis est ordinatus. Nec de Hospitali, nisi esset in forma pauperum, de pensione vero quæ datur loco beneficij faciendam esse mentionem.
E cõuerso in gratia pensionis, quæ datur loco beneficij est facienda mentio de obtentis, nisi sit reseruata motu proprio, vel ex causa resignationis, seu cessionis, num. 83. & 84.
De consuetudine & stylo curiæ, ita seruatur n. 85.
Optima est legum interpres consuetudo, n. 86.
Stylus curiæ facit ius, n. 87. vniuersale etiam in partibus, n. 88.
Clausula quæ ponitur in pensionibus pro Palatinis, nu. 89.
Resignans beneficium, reseruata pensione cum habeat ius ad aliud incompatibile debet facere mentionem de obtentis, & de illo ad quod habet ius, numer. 90. & 91.
An cum de pensione est facienda mentio, sit exprimenda eius quantitas sicut valor beneficij, ex reg. de valore, numer. 92. cum seqq. resoluitur quod sic, & quod dictio, & aliud quodcumque beneficium, comprehendit pensionem.
Narrans habere reseruatos fructus, seu partem illorum pro pensione, debet narrare illorum valorem, & illum iustificare, n. 102.
Narrans se obtinere pensionem certæ quantitatis, nõ tenetur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, n. 103.
In gratia pensionis, in qua sunt exprimenda obtenta, est exprimendus eorum valor, n. 104.
An per contractum matrimonij, & promotionem in Episcopum, amittatur pensio, sicut beneficium, n. 105. cum sequentib. resoluitur affirmatiue in pensione assignata loco beneficij, & non in stipendium. Idem in promotione ad Abbatiã n. 112. & in assumptione ad Papatum, num. 113.
Per professionem extinguitur pensio, sicut beneficium vacat, n. 114.
An illegitimi sine dispensatione, possent obtinere pensionem, n. 115. cum seqq. resoluitur quod non contra Rotam nisi daretur in stipendium.
Pensio cum cedat loco beneficij, etiam quo ad habilitates regulanda est, tanquam benef. & qui non est capax beneficij, non est capax pensionis n. 121.
Inhabilitatus ad beneficia per constitutionem pœnalem, generaliter, & simpliciter est inhabilitatus ad pensionem, contra Nauar. n. 122. & 123. secus in inhabilitato,

*tato, seu priuato per sententiam.n.*124.

*Suspensus à beneficio simpliciter, seu generaliter per constitutionẽ, est suspensus à pensione, secus in suspenso per sententiam hominis, n.*125. *&* 126.

Eadem ætas quæ requiritur ad beneficium, requiritur ad pensionem, & sic septennium de iure antiquo, & hodie 14. *ætatis annus. n.*127.128. *&* 129.

*Reseruatio pensionis facta excommunicato non absoluto ad effectum est nulla nu.*130.

*Pensionarius excommunicatus non facit suos redditus pensionis, n.*131.132. *&* 133. *nisi sit pensio reseruata in stipendium, quæ etiam reseruata excommunicato valet. n.*134.

*Pensio non potest reseruari irregulari nu.*135. *sed contrarium tenet cong. concily loquens in homicida, cui erit standum. n.*136 137. *&* 138.

Nec religioso potest reseruari absque dispensatione. nu. 139. *resolutio Rotæ, nur.*140.

Collatio beneficij facta, ordinato prima tonsura, ab alieno Episcopo, sine dimissoriis, est nulla, nu. 141. *quia est suspensus, maxime hodie, ex concilio Triden. num.* 142. *sic etiam reseruatio pensionis illi facta est nulla, num.*143.

*Resolutio Rotæ, num.*144.

*An illegitimus, vel alias incapax dispensatus ad beneficia possit vigore huius dispensationis, pensionem obtinere, num.*145. *cum seqq. resoluitur affirmat, nisi sit dispensatus ad certum beneficium.*

Dispensatus ad beneficium, si consequitur pensionem, cõsumit dispensationem, nam ea intelligitur de primo n. 152. *&* 153. *contra aliquos n.*154. *& pensio cædit loco beneficij, nu.*155.

*Si dispensatus ad beneficium, illud consequatur, non potest illud resignare, reseruata pensione, num.*156. *&* 157. *licet secus in dispensato ad beneficia in plurali, n.* 158.

*Episcopus potest dispensare cum illegitimo ad pensiones dummodo non sit super beneficio paterno, n.*159.

*An pensio faciat spolium, & pensionarius de iure prohibeatur testari de redditibus pensionis, n.*160. *&* 161. *vbi resoluitur quod sit contra aliquos.*

1 DE pensionibus late scribunt Io. Baptista, Cacciaiupus, † Paulus Roma. & Gigas, *in suis tract. de cis.* sed Gigas fecit quinquaginta responsa in materia pensionis, *quæ habentur etiam inter eius consilia à cõsil.*110. *ad* 159. late etiam agit de hac materia. Gambarus *de officio legati, li.*6. *per totam.* & Lælius Zechus *de beneficus, & pensio. Ecclesiast. cap.*11. ad quos præcipue Gigantem recurrendum est in hac materia, de qua nos hic plura non contemnenda, & in praxi frequentia, & vtilia dicemus.

Est igitur grauis quæstio, an pensio sit benefi-
2 cium, † & beneficij nomine intelligatur. In qua Barbacia *in cap. ad audientiam, secundo descrip.* tenet pensionem esse beneficium, quem sequitur Paul. Rom. *d. tract. c.*6. *n*34. *&* c.7. *n.*16. *&* Gambarus. *d. li.*6. *à n.* 309. dicens, pensionem iudicari beneficium, & venire appellationem beneficij, & hoc solum dicere Barbaciam, non vero pensiones esse proprie beneficia sed reuera, id etiam videtur dicere *&* Maio. *in* 4. *d.* c.25. *q.*5.

Contrariam tamen sententiam, nempe pensio-
3 nem non esse † beneficium ecclesiasticum, nec beneficij nomine intelligi, nec venire appellationione beneficij, tenent Dominicus, Franc. *n.*2. & alij *in c. quamuis* 1. *de præb. in* 6. Ab. *n.*2. & Fel. *in princ. in d. c. ad audiennã*, Staphil. *de literis gratiæ. 9. forma expectatiua-rum, n.*27. Selua *de benefi. 1. p. q.*3. *num.* 11. Hier. Paul. *in pract. cancel. vers. quod pensiones, quæ constituuntur, & sequenti.* Caccialup. *de pensio. q.* 12. *& vltima*, Gigas *qui ponit regulam cum limitationibus, q.*28. *& responso* 30. *alias cons.* 139. Sarnen. *in reg. de infirmis, quæst.* 16. *& de annali. q.*21. *& tra. de expectati. n.*74. *&* 92. Corras. 1. *p. c.*4. *n.*1. Io. Nicol. Gimon. *in Enchirid. beneficiorum. tit.* 1. *c.* 10. *n.*30. & Io. Nicol. Delphin. *de iur. patr. li.* 1. *n.*74. Duar. *de benef. lib.* 2. *c.*4. *& lib.*6. *cap.*4. *versi. annua huiusmodi*, Paleotus *de notis, & spuriis ca.* 58. *n.*4. Mandos. *reg.* 19. Cancel. *quæst.* 11. *num.* 11. *& consi.*55. *nu.* 18. *& consi.* 139. Redoanus *de simonia*, 2. *partic. capit.*14. *numer.*10. Couar. *pract. cap.*36. *numer.* 10. *versi.*4. *quoties* Guerrero *in speculo, seu Thesauro, ca.*61. qui ait quod pensio non est beneficium, quamuis virtualiter sit beneficium, & Nauarr. *cons.*11. *de constitu. numer.*8. *& consi.*8. *de iure patro. numer.* 9. *& consil.*66. *de simonia, numer.*30. Hoieda, qui dicit communem, *de incompatibilitate benefic. in præfatione num.*30. *&* 2. *par. quæst.*7. Azeuedo *in li.*1. *tit.*1. *recopil. num.*5. Lassarte *de decima venditionis, ca.* 19. *num.* 24. Quintanaduennas *Ecclesiasticon, lib.*1. *cap.*3. *num.* 13. Flam. Paris. *de resignatione beneficio. libr.* 1. *quæstio.* 10. *numero* 69. *& lib.*2. *quæstio.*15. *à numer.*11. *& lib.* 11. *quæstione* 4. *num.*31. Et Suarez 3. *to. n. de censuris, disput.* 15. *sect.*1. *nu.*7. & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium, glos.*5. *§.*5.

Et quod pensiones proprie beneficia Ecclesiastica † dici non possint, dixit Rota in vna Brixien. con-4
fidentiæ, 5. Iunij 1591. Coram D. Penna *infra adducta n.*52.

Et ita tenendum est, aduertendumque hic non agi de pensione quæ datur † in titulum beneficij, nempe 5
quando certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, vt deinceps sit beneficium Ecclesiasticum, dictum forte portio, seu pensio, *vt in terminis capit. conquerente. de clericis non residen. vbi Abb. nota.*1. *&* nume. 5. hæc enim proprie est beneficium, & beneficij appellatione veniet, nec refert quod appelletur pensio, quia non est vis in nomine *Cardin. in clemen.*1. *§. eadem numero* 4. *de suppienda negligentia Prælatorum*, Hieron. Paul. *supr. Caccialupus d. quæ.* 12. Gigas *quæst.* 1. *num.*1. *& quæst.*28. *num.*20. *& est* 99. *numer.*24. Ioan. Nicol. Delphinas *sup. num.*65. *Duarenus d. lib.*6. *cap.* 4. Redoa, *nu.*18. Couarr. *supra, & Guerrero versiculo est alia pensio. Nauarrus, d. consilio* 11. *de constit. in fin. & d. cons.*66. *numer.*30. Cuchus *in institutio. maioribus lib.* 5. *tit.*7. *numer.*17. Lassarte, *& Suarez supra, & Gonçalez num.* 43. sed agitur de pensione, quæ simpliciter constituitur † ad tempus super fructibus beneficij, & 6
alicui assignatur authoritate superioris: & de hac absolute dicimus non esse beneficium, nec beneficij nomine intelligi, seu venire.

Cuius rationem † reddunt Domin. Francus Ab. 7
Felin. Staphil. Selua, Caccialupus, Gigas, Sarnẽ. Corras. vterque Io. Nicol. Paleotus, Redoanus, *num.* 10. Cuchus, Azeuedo, Lasarte, & Quintanaduennas *supra*, quod pẽsio nullam spiritualitatem habet in se, sed est quid mere temporale, cuius ideo laicus capax est, *idem Gigas, quæst.*1. *num.*1. *& quæst.*21. 33. *&* 51. *num* 2. *Ripa in cap.*2. *de iudiciis. numer.* 128. *Rebuffus de pacificis possessor. à nume.*150. *alias* 132. *Didacus Alaba de conciliis.* 2. *par. cap.*21. *Bursatus consi.* 178. *n.* 27. *lib.*2. *& Camillus Cautius de pensione Episcopali, n.* 32. *Cæsar de Grassis, decisio.*91. *num.*5. *& decisio.* 114. *n.* 8. *Caiet. in tract.*17. *quæst. q.*20. *Bar. Medina in summa, lib.*1. *cap.*14. *§.*22.

Sed quamuis id verum † sit in pensione, quæ 8

titulo sæculari, & vti laico assignatur in stipendium pro seruitio temporali, puta pro patrocinio, pro pulsandis campanis, aut aperiendo fores Ecclesiæ, vel alias pro remuneratione laborum, ista enim est omnino profana, quæ in laicum cadere potest, *Gigas quæst.67.numer.2.Duaren.d.lib.6.cap.4. Mandos.dict.quæst.11.numer.2. & de signatura gratiæ, titulo de pensio.in principio.Guerrero, & alij citati.* At in
9 pensione quæ hodie est in vsu, † nempe quæ loco beneficij assignatur, vt commodius quis sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis, , ne ex ea nimium dispendium patiatur, quam Mandos. *vbi proxime* vocat, quæ datur in titulum. Licet Bursatus, *dict.consi.178.numer.32.* dicat, quod vbi reseruatur pensio non ob illam causam tantum, ne nimium dispendium patiatur, sed vt commodius quoque ac decentius sustentari queat, sic alimentorum loco, minime loco beneficij subrogata dicitur allegans Gigantem, *quæstion.54.numer.quarto in fin.versicul. quando autem apparet*, qui id non dicit. Verius est non esse quid mere temporale, sed potius esse spi-
10 ritualem, aut spirituali † annexam dependenter, seu consequenter instar beneficij; quia sicut beneficium prærequirit & præsupponit clericatum, & ideo dicitur spirituale, seu spirituali annexum dependenter *vt supra capit.secundo, nume.6. cum D.Thom.& aliis dixi*, ita etiam ista pensio prærequirit clericatum secundum stylum curiæ notissimum, *de quo Redoanus, d.c.14. num.13. & de Spoliis Ecclesiast.§.ex his.à n.6. Nauarrus consi.63.de simonia, n.6.Guerrero d.c.61.versiculo, & si pensio Marchesanus de commissio.2.par.c.4.de commissione appellationis, nu.60.& 61. Cuchus d.c.11.nu.70. & Rota decis.139. lib.3.par.3.diuersorum, & faciunt decisiones Rotæ, de quibus infra n. 116.117.& 118.*

Et constat ex constitutione 71. Pij Quinti, de re-
11 uocatione priuilegiorum, † circa pensiones obtinendas, & transferendas per laicos, Bigamos & Clericos coniugatos, &c. Et ex constitutione 30. Sixti V. de habitu & tonsura, per clericos, seu milites beneficia, vel etiam pensiones deferendis, vbi statuitur, quod clerici obtinentes pensiones, debeant tonsuram, & habitum clericalem, vestes, scilicet talares iugiter, & continuo deferre, alioquin non gestantes dictum habitum clericalem, pensionibus sint ipso facto priuati, & pensiones extinctæ, &c. Et quod in futurum non nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura incedentibus pensiones reseruentur, cũ decreto irritante, &c.

12 Vnde non solum requiritur † clericatus, sed etiam ex ista constitutione, quod incedant in habitu, & tonsura clericali, præterquam in pensionibus, insimul non excedentibus summam sexaginta ducatorum auri de camera, in quibus sufficit clericatus; licet non incedant in habitu, & tonsura clericali, ex constitutione 31. eiusdem Sixti, quæ permittit, & concedit, quod obtinentes pensiones, dictam summam insimul non excedentes, ac certi familiares, de quibus ibi, in habitu & tonsura clericali incedere minime teneantur, &c.

13 Addit etiam ista constitutio 31. quod clerici, † quibus pensiones ad quamcumque summam sunt reseruatæ, vel reseruabuntur, non aliter ad gestandum huiusmodi habitum teneantur, nisi postquam eas cum effectu exigere, aut percipere cœperunt, vel per eos steterit quo minus exigant, vel percipiant. Vnde non videtur iam necessarium, quod tempore reseruationis in prædicto habitu incedant, *vt dicebatur in dict. prima constitutione.* Qui autem contrauenerint d.constitutioni, non poterunt † de- 14
inceps pensiones exigere, alias tenebuntur restituere etiam ante sententiam iudicis, cum sint ipso facto priuati, & pensiones extinctæ, *iuxta dicta infra, 11.part.capit.vltimo, à num.7.* Maxime cum ista pœna consistat in mera priuatione, sicut pœna excommunicationis, suspensionis, &c. Licet contra teneat P.Ledes. *in summ.2.part.tract.7.capit.2 circa 14.conclus.ad fin.pag.384.& 385. & vide dicenda infra.7.p.c. 1.à nu.15.*

Vnde receptum est, non posse ab inferiori à Papa † constitui pensionem vllo laico etiam non coniu- 15
gato, *Rebuffus de pacificis possessoribus, numero 153. alias 135.Nauarr.consil.34.de præben.Flam.Paris.de resignatione beneficiorum, lib.4.quæst.2. numer.7.Vega in summa 2.par.cap.60.casu 1.* Quamuis Papa † de sua 16
plena, & absoluta potestate constituere eam possit, iusta de causa, *idem Nauarrus de oratione Miscel.45. alias 50.& in Manual.c.25.num.118.Fr.Emanuel.Rodriguez in summa 2.tom.ca.21.num.12.Vega ibi & casu 3.& P.Ledesma d.tract.7.cap.2. circa 14.concl.pag. 382.*

Et hodie stante constitutione Pij V. 138. † infra 17
adducta 2.part.ca.1 num.5. quæ obligat pensionarios ad Horas, & Officium paruum B.Mariæ, potest etiam dici annexa spirituali hac ratione, quia iam, *vt inquit P.Nauarr.de restitut.lib.2. cap.secundo.numer.200.* datur ob officium sicut beneficium. Postquam constitutionem, inquit Enriq. *in sum.libr. 13.capit.13.§.2.* quod pensio datur titulo Ecclesiastico.

Et hanc sententiam *de qua numer.9.* † tenet Na- 18
uarrus *d.consi.63. & consil.59. 61. & 65 de simonia, & in Manu.cap.23.num.111.* Mandos. *d.regula 19.quæst. 11.numer.11. & d.titulo de pensio. versic. nos loquimur.* Guerrero *d.cap.61.* Hiero.Gabriel *consi.191. num.8. lib.2.qui ait*, pensionem non esse mere temporalem, cum dependeat à beneficio, & clerico assignata sit, & reseruata pro alimentis pro quibus regulariter censetur reseruata. *Redoanus de spoliis, d.cap.§.ex his à numer.6.Flores, q.21.num.199. & Cechus d.cap.11. numer.9. versic.pensio vero, qui ait. quod pensio non est profana, sed annexa spiritualibus. Vualdus in appendice ad suum Candelabrum aureum, cap.1.num. 33. Et Frater Ludouicus Lopez, instructory conscientiæ, 1.tom.capit.303.Fr.Emanuel Rodriguez, dict.cap.21.numer.7.& 8.&* Fr. Ludou. Vega *in resp.casuum conscientiæ, casu 37.* qui etiam pensiones concessas sæcularibus, ait esse quid spirituali annexum, sed in hoc male dicit, *vt per Toletum in summ.lib.5.cap. nono.*

Et hodie iam Rota tenet, quod pensio non sit profana, † sed annexa spirituali, vt dictum fuit in vna 19
Britorien. Coram D. Gipsio 12. Decembris 1588. & 3. Maij 1589. *& refert Flam. Paris. de resign.beneficij lib.6.q.4.num.54.*

Vnde sequitur, quod ista pensio non potest † pe- 20
cunia redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine authoritate Papæ, alias redemptio, emptio, seu translatio erit simoniaca, & nulla, licet non incurratur excommunicatio, *vt tenet Nauarr.in locis proxime citatis, & in consilio vndecimo de rebus ecclesiæ, & consil. 47.60.62. & 66.de simonia, Guerrero supr.Fuscus de visitatione libro 2. cap. vigesimosexto, numer. 40.Salcedo in praxi crim. Bernar. Diaz capit.91. litera D. versic.7. quod licet Flam. Paris.de resignatio. benefic. lib.*

*lib.6.quæst. 2.à nu.124.& 128.& de confidentia.quæst. 23.numer. 45. & 47.Vgolin. de simonia,tabula 1. de simonia genere,c.28.§.3 num.6. & 7.Zerola in praxi Episcopali,2.part.verbo pensio.§.8. & verbo pensionarius, §.1. Zechus d.cap. 11.num.8.versic.15.& numer.9. Adrianus quodlibet 4.ad 5. Corduba lib.1.quæst. 21.pun. 1. Cosmas Philiar.de officio sacerdotis, 2. par.lib. 6.c.3. 4.conclu.3.p.*cuius ratio in effectu est eadem, quia in affectu ait pensionem esse annexam spirituali,quamuis principaliter sit ius temporale,vt de beneficio dixi, *cap. 2. numer.6.& Frat. Ludo. Beia, vbi proxime Graffius in decisionibus aureis casuum conscientiæ, lib.2. cap. 50.numer.12.Vualdus.Frat. Ludo.Lopez,& Fr. Emanuel Rodriguez, supra,Vega in summa,2 par.cap. 65 casu 7.& capit.101.casu 68.ad finem, Emanuel Sa. in summa,verbo pensio.num.1.& Sairus, de censuris lib. 2. cap.5.num.* 15

Et idem tenent Rebuffus *de pacificis possessoribus,*
21 † *num.*152. *alias* 134. qui tamen non loquitur consequenter ad id, quod dicit *d.nu.*15 & Paulus Romanus, *d.cap.6.num.*34. & Gambarus *d.lib.6.nu.*631.& 633. Sed isti, maxime Paulus Romanus, tenent, quod pensio est beneficium, *vt dixi num.*2. idem te-
22 nuit Rota in vna Pharen pensionis † 24.Ianuar.1578. Coram sanctissimo, *quæ est prima parte diuersorum, decis.*454.*nu.*7.

Et ita habet vsus, & stylus curiæ, qui facit ius,
23 † *vt per Nauarrum,d.cons.*47.*num.*30.*& d.cons.*61.*in fine,Flam.Paris.d.cap.*24.*Philiar.& Graffis supra,* & Enriq.*d.lib.*13.*c.*13.*§.* 2. ait quod post dictam constitutionem Pij V. super recitatione Horarum pensio datur titulo ecclesiastico, nec sine licentia Papæ, licet eam redimere, alias est irrita, & simoniaca, quamuis non incurratur excommunicatio: & quod ante Pium Quintum pensio reputabatur res temporalis, & redimibilis: sed in hoc vltimo fallitur.

Et ita tenendum est,quamuis contrarium teneant
24 † Hiero. Paulus *supra* Gigas *q.*87.*&* 99. Rebuffus *in repet. cap. extirpandæ. §. qui vero, de præben. not ab.* 6.*in materia pensionis ad finem,* Duarenus *distinctione lib.6.capit.4.§.annua huiusmodi,* Redoanus *d.2.par.de simonia cap.* 14. *numer.* 15. Bursatus *consil.* 126. *numer.* 90. *ad finem libr.*2. Caietanus,& Medina *vbi supra*, quia contrario nituntur fundamento, nempe quod sit quid mere temporale. Quorum sententia,
25 solum est vera † in pensione, quæ titulo sæculari,& vti laico alicui assignaretur in stipendium, vel alias pro remuneratione laborum *Guerrero supra, & Vgolinus,d.nu.*7.

Et quamuis Toletus, *d.cap.*92.*&* 82. & Valencia
26 † 3. *tom. disputatione 6. quæstione* 16. *punctо tertio* dicant, huiusmodi pensiones, quæ dantur loco beneficij,posse redimi sine authoritate Papæ,quamuis non vendi,& transferri pecunia,in quo non loquuntur satis consequenter.

Et ad ista sunt reducenda, quæ circa hoc docent
27 † Victoria *in relectione de simonia, à numer.* 47. *Soto de iustitia & iure,lib.9.q.7.art.2.* Arragon *secundæ secundæ quæst.*100.*art.* 4.*versic. sed est dubium consequens, de pensionibus*, & Summa Corona 3 *parte tract. de simonia num.*34. *Io.* Baptista Corradus,*in responsis casuum conscientiæ quæst.* 44. Vega *d.* 2. *part. cap.*65.*casu* 2.*&* 4.& P. Ledesma *in summa*, 2.*part. tract.*7.*cap.*1. *circa quartam conclusionem, pag.*381. *& tract.*12.*concl.*22.23.*&* 24.

28 Et quod inquit Platina *in vita Pauli* 2.† quod Paulus secundus redimendarum pensionum vsum non improbauit, videtur accipiendum cum authoritate ipsius Papæ.

Commoditas tamen,& fructus pensionis possunt
† vendi, *vt per Nauarrum, cons.* 11.*de rebus Ecclesiæ,* 29
& liberatio obligationis, quam habet Hispanus, in cuius capite fuit imposita soluendi Italo,Nauar.*cons.* 6.*de simonia,de quo vide dicta infra,*2.*par.cap.*1.*nu.* 37.*& sequenti.*

Nec requiritur authoritas Papæ in redemptione
† pensionis, secundum stylum,ex eo, vt inquiunt 30
Gigas; & Duarenus *vbi proxime*, quod pensio cedat in causam alimentorum, *iuxta consilium Romani,*388.*num.* 3. & super alimentis futuris, non potest transigi sine authoritate superioris, *leg. cum hi. ff. de transact.l.de alimentis.C. eodem sequitur,Surdus de aliment. tit.*8.*priuilegio* 56 *numer.*9.*Sed requiritur* † *ad* 31
*excludendam simoniam, iuxta ea quæ supra diximus cap.*2.*à num.* 8. *Mandos. de signatura gratiæ, titulo de extinctiovers.t.aut super huiusmodi, Marc.Gibertus in additione vltima, Cuchi in instit. Canonicis paruis lib.* 2.*tit.*8.nam † non omnis pensio cedit in causam ali- 32
mentorum, sed illa tantum quæ dicitur, sine causa, quæ datur clerico cum clausula, vt commodius sustentari valeat. Quæ clausula id operatur, vt pensio alimentorum causa videatur assignata, vt docet Horatius,Mandos. *ad Romanum d.cons.* 388. *litera C. sic* intelligens d. consilium, quod forte ibi aderat dict. clausula, & tamen secundum stylum in redemptione cuiuslibet pensionis † etiam quæ assignatur ex causa resignationis, siue cessionis, ne ex ea nimium 33
dispendium patiatur, requiritur authoritas Papæ.

Præterea si ex illa causa adhiberetur authoritas
† Papæ in redemptione pensionis, sufficeret etiam 34
authoritas ordinarij *iuxta d.legem cum hi, & libr.de alimentis.* Item posset authoritas illa suppleri iuramento,*iuxta communem opinionem,de qua Gigas, qu.* 45. *numer.* 10. *& quæst.*51. *numer.* 25. *Couar.in capit. quamuis pactum,* 2. *par.*§.6.*numer.*4.*Padilla in d.libr. de alimentis,numer.*5. *Io.Gutierrez. de iuramento confirma.*3 *part.capit.*3.*numer.* 4. *& Pontanus de alimentis capit.*6.*numer.*4 *& Surdus supra à numer.* 42. & ita admittunt in proposito Gigas,*d.numer.*10. *& distinctione quæst.*51.*num.* 26. *& Surdus ibi num.* 51. *sed est falsum.*

Vnde etiam non potest fieri † redemptio pensio- 35
nis authoritate Nuncij, nisi ad id habeat specialem facultatem quam credo non habet.

Sed stante quod pensio non potest redimi, † sine 36
authoritate Papæ,alias committitur simonia;offert se difficultas, an quando partes sunt in Hispania, vel aliis partibus,possit solui pensionario pecunia redemptionis, conuenta ante obtentum beneplacitus Papæ, quod haberi solet per solam supplicationem,& signaturã cum clausula, quod illa sola sufficiat, cuius formam ponit Gigas *in d.tract. de pensio. ad fin.* nam quando partes sunt Romæ,post signatam & expeditam supplicationem tempore præstationis, consensus solet pecunia solui.

Et videtur, quod non ad decisionem Callagurri-
tanam † integræ portionis,8.Octob.1574.*de qua in-* 37
fra numer 353 & Nauar. *in Manual,cap.*33.*num.*108. *ad fi.in nouis edit.Sarmen.de trinnali,quæst.*12. Et quod tradit Marcus Anto. Genuen. *in praxi curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ,cap.*51. quod alienans res ecclesiæ, saluo ascensu Papæ, nec aliter, nec alio modo, tradens tamen possessionem ante illum impetratum incurrit pœnas extranagantis ambitiosæ

de rebus ecclesiæ, & quod ita declarauit sanctissimus Clemens VIII. *& est consi. Nauar. 1. de rebus ecclesiæ, & post hæc Gonçalez. glos. 12. n. 97.*

38 Nihilominus videtur, † quod quamuis ante obtentum beneplacitum Papæ non possit pensionario solui pecunia in executionem conuentionis, ita vt statim pensio maneat extincta, seu partes nequeant resilire, & reuocare mandatum *iuxta dicta*, potest tamen illi dari pecunia in rationem redemptionis pro tempore beneplaciti obtenti, id est, vt beneplacito obtento, eam sibi habeat pro redemptione, seu tanquam in depositum, & securitatem, vt sit certus & securus de solutione, ac sine necessitate exigendi à redimente, sicut posset accipere fideiussorem pecuniæ soluendæ beneplacito obtento.

39 Potest tamen pensio gratis remitti † per pensionarium, absque authoritate superioris, *Hieron. Paul. supra Sarnen. in reg. de infirmis q. 16. & in compendio signaturæ, nu. 87. Corras. d. cap. 4. nu. 4. Io. Nicol. Delphin. supra num. 77. Redoan. d. cap. 14. num. 15. Nauar. & Fuscus supra, Bursatus d. consilio. 126. numer. 91. Flam. Paris. d. libr. 6. quæst. 2. num. 123 Beia Grassis, & Fr. Emanuel Rodriguez vbi supra Achilles, de Grassis decis. 43. & 212. & Rota in d. Pharen. pensionis, decis. 454. num. 7. & decis. 471. num. 10. 1. par. diuersorum.* & fuit resolutum in vna Lamoscen. Canonicatus 24. Maij, 1557. Coram D. Quiroga.

Quod reseruatio fructuum potest redigi ad limitatam portionem, & ex scedula priuata potest pensio extingui, & reduci, & liquidari fructus prout apparet de consensu pensionarij, per eius apocham Sarnen. in compendio signaturæ, numer. 87. Gigas de pensio. quæst. 64.

40 Quod procedit, etiam † si expresse esset reseruata pro alimentis, vt commodius quis sustentari valeat, quicquid in hoc contra teneant, Gigas *d. q. 45. num. 9. & quæst. vltima num. 8.* Gambarus *d. libr. 6. numer. 603.* Duarenus *supra* Cuchus, *d. lib. 2. tit. 8. in fi. & ibi additio penultima*, Mart. Gilberti, Io. Gutierrez, *d. cap. 3. num. 5.* & Zechus, *d. cap. 11. n. 9.* ex d. lege cum hisiuncta doctrina glossæ, *ibi verbo alimentorum, versic. item, numquid*: cum qua transeunt communiter scribentes, *vt per Iasso. ibi num. 10. & Padillam in d. l. de alimentis, & Surdum supra num. 19 & 106.*

Nam tenendo, quod pensio æquiparatur contra-
41 ctibus † prosanis *vt tenent, Sarnen. d. quæst. 16 Gigas quæst. 99. num. 10. & Rhedoa. num. 14.* Quod procedit quando reseruatur de consensu partium respectu consensus, *Achilles decis. 425. num. 8. & Puteus decis. 193. num. 2. lib. 3.* cessat inductio. d. leg. 15. cum hi, ex versiculo, plane eiusdem legis.

42 Si vero tenemus, quod æquiparetur vltimis † voluntatibus, *cum Romano consil. 348. num. 5. & Gigant. quæst. 27. & 83. numer. 10. & 96. numer. quarto, & Barthosa in l. diuortio, ff. soluto matrimonio, secunda par. numer. 43.* Quod Rota apud Puteum, *vbi proxime* ait procedere, quando pensio reseruatur Motu proprio siue consensu partium, secus quando de consensu partium, *vt dixi*: Quam distinctionem, vt nouam ponit Horatius Mandos. *ad Rom. dict. consi. 348. littera B.* & Pontanus sic intelligendus *de alimentis, cap. 18. num. 5.*

43 Dicendum est, † quod fauor ad hoc consideratus in alimentis relictis in vltima voluntate, *de quo Surdus supra à numer. 84.* non potest considerari in proposito, nam pensio est odiosa, extinctio vero fauorabilis, quia restituit beneficium ad pristinam libertatem, *vt ait Rota in d. Pharen. pens. Caputaquen. decis. 303 par. secunda. Flam. Paris. dict. libr. 6. quæst. secunda, numer. quinto, & Sarmiento lib. primo, Selectarum, cap. 12. in principio, & lib. 8. in l. 2. ff. de legar. secundo num. nono*, & Achilles *d. decisione 312.* ait quod cessatio pensionis, est quodammodo liberatio beneficij à seruitute.

Nec videtur in proposito militare ratio † consi- 44
derata in alimentis relictis in vltima voluntate, *de qua Duarenus lib. 1. disputationum, c. 44. & Cuiacius in d. l. cum hi & ibi Oroscius. §. solet. num. 9. & Menoch. de arbitra. casu. 170.*

Et postquam hæc scripseram, vidi Patrem † Mo- 45
linam *2. tom. de contractibus disputa. 559.* vbi reprobat d. sententiam Gigantis, & Io. Gutierrez dicens, quod cum pensio ortum non habeat ex vltima voluntate, vt est notissimum, consequens profecto est, vt dispositio d. l. cum hi extendenda non sit ad pensionem concessam ad alimenta.

Sane vno casu non poterit † remitti pensio, 46
absque authoritate superioris, nempe ad cuius titulum quis est ad sacros ordines promotus, quæ sine licentia Episcopi extingui, aut remitti nullatenus potest, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adeptus, vel aliunde habeat vnde viuere possit, *ex decreto S. Concil. Triden. sessione 21. de reformat. c. 2 ad finem, vt aduertit Fuscus d. lib. 2. de visitatione, c. 28. num. 40.*

Habemus ergo in pensione, quæ loco beneficij 47
† clerico, vti tali assignatur, falsam esse prædictam rationem, quod sit quid mere temporale, nullam spiritualitatem habens: adhuc tamen vera est, indistincte prædicta conclusio, quod pensio † non est benefi- 48
cium vere & proprie, nec venit appellatione beneficij, pro qua facit Concil. Triden. *dict. cap. 2. sessione 21. & cap. 15. sessione 25. de refor.* vbi non distinguitur pensio contra beneficium, *& facit etiam d. constitutio 30. & 31. Sixti V. de habitu & tonsura clericali.*

Nam etsi ista pensio sit spiritualis, † seu spirituali 49
annexa instar beneficij, vt diximus, tamen est quoddam ius temporale, id est ad tempus, separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, vt dixit Rota in vna Legionen. Zamoren. pensionis 10. Octobris 1577. Coram D. Robusterio Episcopo Oriolen. *quæ habetur prima parte diuersorum decis. 425.* & in Brixien. confidentiæ 5. Iunij 1591. Coram D. Pena *infra adducta num. 52.*

Et per pensionem non intitulatur † quis Eccle- 50
siæ, sicut per beneficium, & in multis differt à beneficio, & præcipue quod pensio non datur propter officium sicuti beneficium. *Toletus in summa libr. 5. capit. 76. & 82.* & quamuis hodie ex constitutione. 138. Pij Quinti, quæ obligat pensionarios ad officium paruum B. Mariæ, dici possit, dari propter officium, *vt dictum est supra, num. 17.* tamen officium istud diuersum est ab officio, propter quod datur beneficium.

Vnde infertur primo, quod transferen- 51
tes pensionem, seu fructus reseruatos per consi ntiam, non comprehenduntur in constitutionibus ij IIII. & Pij V. contra confidentiarios editis. *Nauarrus consil. 11. numer. 7. de constitu. & consil. 65. & 66. de simonia, & Flam. Paris. de confidenti i, quæst. 23. à num. 14. & quæst. 24. & post hæc visus Go çalez. d. glos. 5. §. 5. n. 5.* & ita firmauit Rota in d. Brixien. confidentiæ, *vt in decisione sequenti.*

***

Brixien. confidentiæ 5. Iunij 1591. Coram D. Pena.

52 *Archiepiscopus Corcirен.* † *omnes fructus Archipresbyteratus Montis Clari Brixen. diœcesis demptis tamen quinquaginta pro titulari, habebat reseruatores cum facultate in toto, vel in parte vni, vel pluribus eos transferendi, cuius facultatis vigore, primum de anno 1568. summam ducentorum scutorum, & iterum de anno 1575. residuum dictorum fructuum ad fauorem Ludouici Campani sui familiaris transtulit, sed quoniam Franc. Fenicius prædictum Archipresbyteratum titularis prætendebat, in ea translatione commissam fuisse confidentiam prohibitam per constitutiones Pij Quarti, & Quinti: tum quia post translationem, idem Archiepiscopus eosdem fructus exegisse per quitancias, factas ab eius procuratore videbatur, tum ex quibusdam eiusdem literis missiuis, quibus videbatur, significari, Archiepiscopum post translationem exegisse, tamquam dominum fructuum, quod non videbatur negare Campanus, qui in suis constitutionibus fatebatur, Archiepiscopum post translationem omnes fructus exegisse. Tum denique ex quibusdam locationum instrumentis, vnde inferebatur Campanum tamquam procuratorem Archiepiscopi, post translationem prædictos fructus, tamquam spectantes ad Archiepiscopum, vti illorum reseruatarii locauisse, & propterea prædictus Franciscus Campanus, coram iudice confidentiarum accusauerat, cui fuerat per Sanctissimum Dominum nostrum ordinatum, vt cum voto meo in causa procederet, proposita causa in Rota dubitauit, an adesset confidentia in casu, & ad effectum de quo agitur, effectus erat magnus, quia si iudicabatur pro confidentia trãslatio prædicta reddebatur nulla, & Cãpanus inhabilis, iuxta pœnas cõstitutionis Pij V. & licet ego qui causam nõ Rotalem proponebam, & ideo primus eram dicturus suffragium, ex prædictis inclinarem pro confidentia, omnes tamen domini concorditer tenuere, de illa nõ constare, potissima ratio fuit, quia cõstitutiones Pij IV. & Pij V. non habent locum in simplici translatione fructuum, aut pensionum, cum loquantur de fructibus ac pensionibus, quæ reseruantur ratione resignationis beneficiorum. Nam prima constitutio Pij Quarti aperte loquitur de beneficiis Ecclesiasticis, pensiones vero, quæ proprie beneficia Ecclesiastica dici nõ possunt,* Sarnen. de infirmit. quæst. 16. circa medium, versi. nam clarum est. Gigas de pensio. quæst. 28. num. 10. *nam pensio cũ non detur in titulum, est quoddam ius temporale separatum, & distinctum ab ipso beneficio,* vt tenuerunt domini in vna Zamoren. pẽsionis, sub die 10. Octobris 1577. Coram D. Oriolen. *& cum sit pœnalis constitutio restringenda est,* ca. 1. de filiis presbyterorum, lib. 6. c. odia & c. in pœnis de regulis iuris, lib. 6. *clarum autem videbatur, constitutionem loqui, de pensionibus, & fructibus ex causa resignationis beneficiorum reseruatis ibi, ac sibi propterea pensiones annuas ac fructus reddituus, & prouentus Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum, &c. ex. quibus verbis declarantur etiam alia, quæ sequuntur in dicta constitutione,* in versic. ac fructuum, & pensionum, & in versi. & insuper quibus locis dictio, prædictam, & dictio huiusmodi, ostendunt constitutionem sentire de pensionibus & fructibus procuratis ob resignationem confidentialem, constitutio item Pij Quinti, quæ enumerat omnes modos committendi confidentias, similiter loquitur de beneficiis ac pensionibus super beneficiis ratione confidentiæ reseruatis, nec in ea deregitur aliquod verbũ de pẽsionibus, & fructibus separatim consideratis, vel de illorũ translatione. Nec videbatur dominis ad verisimile, & illa constitutio fuisset omissiua. Si putasset in eo etiam casu confidentiæ crimen locum habere,* argumento. l. primæ. §. sine autem ad deficientis. C. de caducis tollẽdis, Alexand consil. 148. incipient. in casu appellat. numer. octauo lib. quinto. *Considerabant etiam do mini, quod cum cõstitutio Pij Quinti procedat per præsumptiones, non debet extendi ad casus, in quibus alias extenderetur,* Abbas in ca. fin. de sponsal. Ruinus consil. 112. numer. 27. lib. secundo Rol. consil. 27. n. 22. *lib. 1. Nec videri potest Pius* 5. de illis sensisse in versi. sed ne quisquam, *nam ibi quoque agitur de pensionibus, occasione confidentiæ, super beneficio commissæ, de quibus paulo ante in prædicta constitutione tractatum fuerat. Non obstat sententia lata à Pio Quinto, per quam declaratur nulla translatio pensionis facta in Archiepiscopum Corcixen. quia non fuit declaratio tamquam confidentialis, sed tamquam facta ad commodum incapacium, ac in fraudem priuilegiorum Militum Sancti Pauli. Fuit etiam dictum, quod licet præfatæ, constitutione Pij Quarti, & Pij Quinti loquerentur de simplicibus pensionibus: quod tamen non concedebatur adhuc, ex his quæ proponebantur non videbatur probata aliqua confidentia, primum, quia cum Archiepiscopus vigore suæ facultatis, posset fructus pro se retinere, & illos etiam omnes, vel aliquam partem trãsferre, nulla aderat probabilis, aut verisimilis simulandi causa, qua deficiente, nec præsumitur simulatio, nec admittitur eius probatio,* Aretinus consilio 159. numer. 10. versicul. venio nunc ad tertium. Alexander, consilio 57. num. 30. verficul. & hæc procedunt libr. quinto *facti etiam series videbatur tollere confidentiam, nam si confidentiaria, & simulata fuisset translatio, non potest satis commoda assignari differentiæ ratio, cur statim ab initio non fuit facta de omnibus fructibus, quibus stantibus non concludit confidentiam perceptio fructuum, facta per Archiepiscopum, post translationem, sola enim fructuum perceptio non inducit confidentiam, sed animus & conuentio hoc faciendi ab initio, vt fuit conclusum in illa Crescentina confidentiæ, Coram domino Orano de anno præsenti, nec locatio facta per Campanũ nomine Archiepiscopi. nam ista cur ita absque confidentiæ crimine fieri potuerunt, causas habent probabiles & vero similes, quas in suis constitutis refert Campanus: intererat enim Campani, ne ista translatio ab Archiepiscopi consanguineis intelligeretur, ac vt facilior esset exactio in terris, seu dominio Venetorum, quæ præsumptiones cum sint satis probabiles, contrariam confidentiæ suspitionem ex prædicta parte, & locatione ortam eliduut. dicebant eum aliqui ex dominis, quod cæteris etiã placuit, quod licet constitutio Pij V. ponat quasdam cõiecturas ad probandam confidentiam, non tamen tollit alias præsumptiones, & coniecturas, quid quid priores, vel tollantur, vel elidantur, illæ enim coniecturæ non sunt præsumptiones iuris, & de iure, quæ non possint recipere probationem in contrarium. Confessio Campani non obstat, quia cum sit qualificata non potest diuidi,* Abb. in c. bonæ, nu. 29. de Postulatione Prælatorum, *reddit enim rationem, cur nomine Archiepiscopi locauerit, & quod licet Archiepiscopus exigeret, tamen Campano satisfaciebat de exactis: in literis missiuis Archiepiscopi non poterat fieri fundamentum, cum inde non concluderetur, quod pecunia de quibus in eis agebatur, peruenisset ad Archiepiscopum, atque ex his conclusum pro non confidentia.*

At ita pacisentes peccant mortaliter, † & com- 53
mittunt peccatum simoniæ, quæ tamen non inducit excommunicationem, ve. aliam censuram, *iuxta supradicta numero 20. Nauarrus vbi proxime & Flam.*

Paris. dict. quæstion. 23. à numer. 43.

Nec habens facultatem transferendi pensionem
54 † potest illam licite transferre cum reseruatione, seu pacto illam exigendi, quo ad vixerit, alias translatio erit nulla, *Nauarrus d. consil. 65. & Flam. & ibi Fr. Manu. Rodriguez in summa, 2. tom. cap. 21. nu. 7. Vega in summa, secunda part. cap. 65. casu 7. Petr. Ledesma, in summa, secunda part. tract. 7. cap. primo. circa 14. conclus. pag. 381.*

55 Et an hic possit eam transferre, sub † conditione si morereturr, ex infirmitate præsenti. Nauar. *cons. 11. de vsuris*, respondet affirmatiue contra quem tamen rectius tenet additio consilij posita in fine, quod cum per has translationes extinguatur antiqua pensio, & noua constituatur, coram electo, seu per electum authoritate Apostolica, videtur, quod dicta facultas transferendi, non possit sibi locum vendicare, nisi in absoluta translatione; atque adeo translatio sub conditione facta, erit nulla.

56 Vnde etiam † videtur, quod non possit fieri translatio per testamentum, non obstante decisione Rotæ in causa Placentina pensionis 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba, in qua fuit dictum *facta translatione in testamento, attendendum esse tempus mortis, ad effectum validit atis illius*, Ripa in l. serui optione, ff. de optione legata, *& sic secundam translationem, quæ præcessit tempus mortis, esse validam*: quia id accipiendum est suppositio, quod posset fieri per testamentum, quod tamen ibi non deciditur.

Ait tamen Flam Paris. *de consiten. quæst. 42.* quod
57 licet in † transferente pensionem per confidentiam, cum tunc nullus titulus beneficialis consideratur, non committitur confidentia punibilis, per dictas constitutiones Pij Quarti, & Quinti. Tamen committitur simonia, & confidentia per promissionem factam à Titio, de soluendo ex suo pensionem constitutam super beneficio Ioannis, ad fauorem Mæuij resignantis, reseruata sibi dicta pensione, suum beneficium in fauorem ipsius Titij, qui rogauit Ioannem, vt consentiret constitutionem dictæ pensionis: citat Nauarrum, *co. s. 60. de simonia.* Qui solum ait, in hoc casu committi simoniam super beneficio.

58 Et mouetur primo † ex ratione Nauarri, *ibi*, quod licet emptio, & venditio pensionis simpliciter facta, non censeatur simonia facta super beneficio, tamen, quando est facta, tanquam medium, seu ad finem quærendi beneficium, censetur simonia facta super beneficio, sicut traditio, vel promissio pecuniæ facta alicui, vt sit mediator ad quærendum beneficium, censetur simonia facta super beneficio.

59 Secundo, † quia in paciscentibus super pensione, pro consequendo beneficio, committitur confidentia punibilis per dictas constitutiones, cum consideretur titulus beneficialis, *Nauarrus in Manu. ca. 23. n. 109. & habetur dicta constitutione Pij V. §. quatenus, & §. itidem.*

60 Verum additio dicti consilij † Nauarrus ait aduertendum referri alias ab officialibus Sacræ pœnitentiariæ responsum, quod ego si Papa sciente in tui gratiam consentio, vt meum beneficium pensione grauetur, possum à te recipere etiam, ex pacto indemnitatem, est ratio, quia eum communiter beneficiarij non patiantur sua beneficia pensione in gratiam tertij grauari, nisi recepta promissione indemnitatis. & hoc non lateat Pontificem, vtique admittendo huiusmodi pensionum reseruationem, tacite etiam consentit vt fiat dicta conuentio.

Sed hoc mihi tutum non videtur, & verius † exi- 61
stimo in prædicto casu committi simoniam super beneficio ex prædicta ratione Nauarri id tenentis, *quem sequitur Flam. Et Vega in summa, secunda part. cap. 101 casu 68. in fine*, & consequenter totum illud, tam resignationem, & reseruationem pensionis, quam prouisiones beneficij resignati esse nullam, etiam si resignatarius nondum soluerit ratione præfatæ promissionis vllam pensionem, *iuxta dicta infra 8. part. cap. 1. à num. 3. & 16.* quamuis in hoc contra teneat Nauarrus *dict. cons.* existimo tamen contra Flaminium † Parisium, non committi in hoc casu 62
confidentiam super beneficio, nec comprehendi dictis constitutionibus Pij IV. & V. Nec obstat dict. constitutio Pij V. † §. quare nos, & §. itidem quia lo- 63
quitur de paciscentibus pro consequendo beneficio super pensione soluenda ipsi resignanti, vel collatori, vel aliis, eorum respectu.

Vnde quod inquit Cordoua *in summa. q. 165.* † & 64
166. & Fr. Manuel Rodriguez *2. tom. cap. 21. numer. 9.* Vega *1. parte cap. 36. casu 8.* & P. Ledesma *2. part. tract. 7. cap. 1. circa 24. conclusionem pagina 381.* quod non potest solui nec recipi pensio sine literis Apostolicis, alias incurrunt pœnas dictæ constitutionis, est intelligendum, quando resignationem beneficij præcessit pactio de soluenda pensione sine authoritate, & reseruatione Papæ, non alias, *& vide hic infra 4 part. 2. à num. 34.*

Secundo infertur, quod licet habens beneficium
teneatur † dicere officium diuinum, *vt late dictum* 65
est infra 3 part. cap. 1. pensionarius tamen ad illud non teneatur, *Dominicus Franciis, num. 2. & alij in cap. quamuis. 1. de præben. in 6. Sarnen. in Reg. de infirmis quæst. 16. Corras 1. par. cap. 4. num. 2. Gigas quæst. 30. Io. Nicol. de Iphi. de iure patronatus lib. 1. numer. 76. Sandoual dicens communem de officio Ecclesiastico. 5. par. cap. 5. Redoan. de simonia. 2. par. capit. 14. numer. 11. Flam. Paris. de resigna. beneficiorum libro secundo quæst. 15. numer. 18. Soto de iustitia & iure lib. 10. quæstion. quinta articul. tertio. Corduba libro primo quæstionary quæst. 21. punct. tertio, & in summa quæstio. 186. pun. secundo. Durandus de ritibus libro tertio capit. 22. numer. 14. & Azor lib. 10. capit. quarto quæst. tertia. Gonçalez. sup. nu. 12.* quamuis contrarium male teneant Guer-
rero *d. cap. 61.* † & Gambarus, *dict. libro 6. numero* 66
326. consequenter ad suam opinionem, *quam ibi tenet à numero 309.* quod pensio iudicatur beneficium, & venit appellatione beneficij, *vt dixi supra, numero 2.*

Hodie vero ex noua constitutione † Pij V. 138. 67
infra adducta. 3 parte, capite 1. numero 5. pensionem percipiens, vt clericus tenetur ad officium paruum Beatæ Mariæ, alias obligatur ad restitutionem fructuum, *vt ibi. Cuchius in institutionibus Maioribus. libro 5. titulo 7. numero 5. Durandus ibid. Frater Ludouicus Lopez instructory conscientia primo tom. capitul. 145. Graffiis lib. 2. capit. 50. num. 8. & 9. & capite 51. num. 5. Vualdus in appendice candelabri capite 10. num. 32. Valencia 3. tomo secunda secundæ disputatione 6. quæstione 2. pun. 10. circa secundum Gonçalez 5. num. 13. & Aragon secunda secundæ quæstione 63. articulo 2. Enrique in summa libro 13. capite 13. §. 2. Ioann. Manuel. Rodriguez. 1. tomo capite 140. num. 5. Vega secunda parte capite 65 casu 1. Azor supra & 14. quæstion. 11. & P. Ledes. d. secunda parte tractat. 9. capite 4. con. 6. 2. difficultate*, qui sex vltimi aiunt dictam constitutionem esse vsu, & consuetudine receptam,

contra

contra aliquos, qui oppositum dicebant, & *vide dicta, dicto cap. primo, 3. parte, 7. dubu. à numer.* 117.

Et cum d. constitutio Pij V. loquatur de eo, qui
68 pensionem † vt clericus percipit, dicendum est, percipientem pensionem titulo sæculari non teneri ad dictum officium Beatæ Mariæ, *vt per allegatos*, siue sit pauper, siue diues, siue pensio excedat sexaginta ducatos, siue non, quicquid sine fundamento dicat, Vega *supra* citans, Fr. Ludouicum Lopez, & Fr. Manuelem Rodriguez; qui id
69 non dicunt, sed gratia † exempli loquuntur de sæ-
62 culari paupere: & similiter constitutio Sixti V. de habitu clericali, *de qua supra numero* 11. loquitur de clericis pensionem percipientibus, quicquid
63 Vega dicat.

Tertio infertur, quod hodie clericus, primæ ton-
70 suræ, † seu in minoribus constitutus, pensionem habens, non gaudebit priuilegio fori, *ex decreto Concilij Tridentini sessione 23. de reformat. capite sexto, vt tenet in terminis, Azeuedo in leg. 1. titulo quarto, libro primo recopilationis, numero* 5. & ita S. Congregatio Concilij declarauit decimo nono Iunij 1586. Cuius declarationis meminit Flam. Paris. *de resignat. libro primo, quæstion.* 10. *in fin. & lib. secundo, quæstione* 15. *numero* 15. quæ inter declarationes super dict. cap. sexto habetur sic. *Cui reseruata fuit pensio, vt clerico, si non incedat in habitu, & tonsura, non gaudet priuilegio fori: sic fuit decisum ex eo, quod Concil. corrigat ius commune, & tres casus excipiat per dictionem nisi*, quæ dictio alios casus excludere videtur,
64 *leg. qui alienat. §. si libertas, ff. de negotiis gestis, cap. si duo. de procuratoribus, in sexto, cum concordan. citatis per Crauettam, consilio* 155. *numero primo, Iacob. Sbrotus de Vicario Episcopi libro 2. quæstione* 111. *numero nono*, & subditur in dictis declarationibus: *Immo etiam si deferat clericalem habitum, & tonsuram, vt in scriptis Cardinalis Alciati.* Et post hæc idem docet Gonçalez, *gloss. 5. §. 4. num. 6.*

Quamuis contrarium, nempe clericum primæ
71 † tonsuræ, seu in minoribus constitutum habentem pensionem gaudere priuilegio fori, teneat Salcedo dicens, ita fuisse in supremo Regio consilio iudicatum *in practica criminali Canonica, capite* 67. *numero* 10. & in terminis similis constitutionis Clementis 7 emanatę ad instantiam reipublicæ Venetorum,
66 Gigas *quæstione* 94. *à numero* 8. ex eo, quod in mate-
72 ria fauorabili, † qualis est ista, appellatione beneficij Ecclesiastici, venit huiusmodi pensio, quæ largo modo potest dici beneficium Ecclesiasticum, *idem Gigas, quæstione* 28. *numero* 18. *Mandos. in regul. 19. Cancell. quæstione* 11. *numero* 11. *Lassarte de decima venditionis, capite* 19. *numero* 24. *& faciunt tradita per lassonem in leg. non dubium Cod. de legibus, numero* 42. *& in vltima editione, anni* 1594. ait dictus
67 73 † Salcedus scire Illustrissimos Cardinales Sanct. Congregationis, contrarium iudicasse, existimantes dictum capit. sextum concilij, non comprehendere, quoad fori immunitatem, eum cui fuit reseruata pensio in fructibus alicuius beneficij, *prout testatur Flam. dict. numero* 15. suam tamen opinionem æquiorem esse, & iuribus apud nos receptam. hæc Salcedo. Sed tamen standum erit declarationi S. Congregationis, quam certum est, habere vim legis.

74 In casu de quo agit Lassarte *vbi supra*, † nempe *legis 2. titulo 4. libro 1. recopilat.* dicendum erit cum ipso, & cum Flores, *quæstion. 21. numero* 199. clericum primæ tonsuræ, seu minorum ordinum habentem pensionem, non debere soluere Gabellam, vel alia tributa, quicquid sit in aliis minorum ordinum, non habentibus beneficium, *de quo vide infra 2. part. c. 3.*

Quarto inferri videtur in impetratione † be- 75
neficij non esse necessario faciendam mentionem, de pensione, cum non sit beneficium, & ius solum iubeat fieri mentionem de beneficio in impetratione 2. facta à Papa, vel Legato. *capite, si Motu proprio, de prębendis in sexto, Clementina secunda, de officio ordinary cum aliis, & ita tenent Cardinal. in cap. postulasti, numero* 5. *de rescript. & in dict. Clementina secunda, numero* 7. *& in clementina prima. §. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, Ioannes Andreas, & Enrique numero* 5. *Butrius 7. in dicto capite postulasti, Domin. in dict. capit. si Motu proprio, numero* 7. *Bonifacius in Clementina secunda, de prębendis, numero* 28. *Felinus in dict. cap. postulasti numero* 8. *declaratione tertia & 30. & in capit. in nostra col.* 1. *& 3. de rescripe. Probus ad Monachum in cap. nemo de electione in sexto, sub numero* 32. *vbi tenet contra gl. reg.* 61. *Millis in Repertorio, verbo gratia, versiculo* 16. *Hieronymus Paulus, in practica cancellar. in notabil. super vacantibus non reseruatis vers. gratiam beneficij impetrans, licet teneatur Capella Tolosana, decisto.* 473. *& ibi Auferer. Ioan. Nicol. Gimont. in Enchiridio beneficiorum, titul.* 1. *cap.* 10. *numer.* 6. *& Ioan. Nicol. Delphinas de iure patronatus, lib.* 1. *num.* 79. *& hoc ait iure esse verius Corras. d.* 1. *p. capit.* 4. *num.* 5. & nouissime Gonçalez, *gloss.* 5. §. 5. *à num.* 16. dicens, quod ita seruat Rota, vt ab eisdem dominis auditoribus audiuit.

Sed hæc sententia solum est vera in pensione
† quæ non datur loco beneficij, sed in stipendium, 76
in qua plerique ex dictis authoribus loquuntur, *vt explicat Gigas, quæst.* 67. 2. *concl. Gambarus d. libro* 6. *numero* 323. *& Mandos. de signatura gratiæ, titulo de pensionibus in principio, versic. hinc dicimus*, & in pensione quam quis haberet à laico assignata sibi, pro titulo ordinum, *de qua loquitur Rota decis.* 39. *de rescript. in antiquis, & 9. de prębend. in antiquioribus, & Felin. in d.* 3. *declaratione, & d. cor.* 30. *Gambarus sup. num.* 359.

Ex quo conuincitur, quod ait Ripa *in cap. † ad* 77
aures. de rescript. num. 18. quod de patrimonio assignato in titulum loco beneficij, ad cuius titulum clericus diues ordinatus est, debet fieri expressa mentio, cuius contrarium tenent Hieronym. Paulus vbi proxime cum Ioann. Andrea *in dict. cap. postulasti*: & Felinus *ibi numero* 5. & Azeuedo *in leg.* 1. *tit.* 4. *libro* 1. *recompilationis num.* 9. cum Calderi. de istis enim † certum est non esse opus facere men- 78
tionem in impetratione beneficij, nisi esset in forma pauperum, tunc enim esset surreptitia, non facta mentione de pensione si ex ea cessat paupertas, *Felinus d. declaratione* 3. *& d. cor.* 30. *Staphileus de literis gratiæ, non à forma expectatiuarum, numero* 11. *Ludouicus Gomezius de expectatiuis numero* 25. *Gigas, d. quæst.* 67. 5. *concl. Corras. dicto capite* 4. *numero* 5 *& Ioann. Nicol. Delphinas supra numero* 80. contra Rotam *supra*, & Cardin. *in d. clem.* 1. §. 1. *de supplenda negligentia Prælatorum, & Gambarus sup. num.* 361.

Sicut etiam † de hospitali, etsi non sit bene- 79
ficium, impetrans beneficium, mentionem facere debet in literis iustitiæ, & in forma pauperum, licet secus in literis gratiæ, *Cardin. & Imola.*

in clement. fin. de officio ordinari, Felin. d. cap. in nostra. cor. 23. Selua, 3. part. quæstion. 12. 11. qualitate, numero 17. & Corrasius dict. 1. part. cap. tertio ad finem. Sicut
80 etiam non valet † impetratio in forma pauperum, si impetrans est diues, tanquam concessa ex falsa causa. *Felinus supra, & Ripa in dict. capit. ad aures, numero 18.*

At de pensione quæ clerico assignatur loco bene-
81 ficij, † vt commodius sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis ne nimium dispendium patiatur, necessario facienda est mentio in impetratione beneficij, nam cum loco beneficij succedat, perinde est, ac si beneficium haberet, *cap. ad audientiam. secundo de rescript. Innocentius, & Compostella, in d. cap. postulasti, Oldradus consilio 81. numero 1. Socinus Senior, consilio 260. col. prima, libro 2.* Ripa *in d. cap. ad aures, numero 12. versiculo 3. amplia Beroius in cap. super litteris. eodem titulo, numero 72.* glossa *dict. reg. 61. Cancell. in fine.* dicens, quod quia hodie quælibet pēsio succedit loco beneficij, quia est ad vitam recipientis, ideo credit, quod teneatur impetrans facere mentionem de ea, *& Sarnen. in regul. de infirmis. q. 16. versicul. nam videmus, Gigas, dict. quæstio. 67. 3. concluſ. Rebuffus de nominationibus quæstion. 9. numer. 39. aliàs 36. versic. & hodie, & de pacificis possessoribus, numero 133. aliàs 115. versiculo hodie cum quælibet Guerrero, dict. cap. 61. Menochius de arbitrariis, casu 201. numero 51. Hoieda de incompatibilitate beneficiorum, secunda parte capite 7. numero 1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, libro 2. quæstion. 15. num. 5. & libro 6. quæstion. secunda, numero 13. & libro 10. quæst. 2. numero 78. vbi ait, ita teneri communiter, & Zechus de beneficiis, & pensionibus Ecclesiasticis. capite 9, numero 2. sub versiculo ex parte impetrantis, & versiculo, & non solum, & inclinat Caccialupus, de pensio. q. 26. n. 4. & ita vsum sanctissime recepisse, inquit Corras. d. c. 4 versic.* at vero vsus & sequitur Gambarus *d. libro 6. numero 321. & 324.* vbi ait hoc esse verum, siue pensio sit beneficium, siue non, & *numero 356.* vbi tamen id limitat, nisi essent pensiones ad tempus, vel ratione stipendij.

82 Sed hæc limitatio, † de pensionibus ad tempus, non videtur vera, *argumento decision. Putei, 272. libro 2.*

83 Et è conuerso in gratia † pensionis quæ clerico datur loco beneficij, vt commodius sustentari valeat, erit facienda mentio de obtentis, siue beneficiis, siue aliis pensionibus eadem rationes nisi in gratia reseruatæ Motu proprio, vt super Episcopatibus, *d. cap. si Motu proprio.*

84 Licet secus in ea, quæ † reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis, cum non reseruetur, ex causa lucratiua, sed onerosa, ne nimium dispendium patiatur, ex resignatione *Flam. Parisius dict. lib 6. quæst. secunda, numero 10.* & ita Romæ accepi à domino Alberto, qui pluribus annis officium Reuisoris in dataria exercuit, & modo Abbreuiatoris, & in rebus Datariæ, & Cancellarię est peritissimus, & cessat difficultas.

85 Nam de consuetudine, † & stylo Curiæ, ita seruatur, vt in impetratione beneficij fiat mentio de pensione, & in gratia pensionis sine causa, (quæ dicitur illa quæ non reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis, sed vt commodius quis sustentari valeat, quamuis alias, ex iusta causa reseruetur.)

86 Fiat mentio de obtentis, & optima est legum † interpres consuetudo. *l. si de interpretatione. ff. de legibus, capit. cum dilectus, vbi Doctores de consuetudine,* & minime sunt mutanda quæ interpretationem certam semper habuerunt. *l. minime. ff. de legibus.*

Et stylus † curiæ facit ius *c. ex literis, vbi Felin. n.* 87 *4. de constitutionibus, cap. quam graui. de crimine falsi, Crescen. decis. 1. n. 4. de rebus Ecclesiæ, Caputaquen. decis. 331. num. 2. part. 3 Millis in Repertorio, verbo stilus curiæ, Hier. Gabriel cons. 193. nu. 1. lib. 2. Mandosius de commissionib. secunda commissione. verbo sanctitati vestræ. Et ad Lapum, allegatione 51. litera D. & consil. 4. numero.*

Et sic facit ius vniuersale, etiam in partibus, *Oro-* 88
scius † in l. de quib. n. 27. ff. de legib. Anton. Grauatius ad Vestrium, in practica, lib. 5. cap. 3. num. 6. & Ioannes Gutierrez. cano. quæstione lib. 1. cap. 33. numero 35. in fine, quicquid dicat Ferretus *consilio 52. n. 3.* qui ait stylum curiæ non esse sequendum in partibus nisi sit firmatus speciali decisione Papæ, cum sit varius, modo albus, modo niger, *& Zaualos in suis communibus contra communes, quæstione 737. à numero 20. post Albericum in dictionario verbo curia, & Felinum in capite Rodulphus, de rescript. numero 22. versic. vbi autem, & Cuchum in institutionibus Maioribus li. 1. tit. 8. n. 2.*

Et ideo in pensionibus, † quæ seruiunt Palatinis, 89
ponitur hæc clausula, *& cum indulto, quod pensio per præsentes reseruata loco beneficij ecclesiastici, non cedat nec in numero beneficiorum, seu pensionum etiam sub eodem tecto consistentium intret, vel illius taciturnitas in impetrationibus aliorum beneficiorum, seu pensionum deinceps faciendis surreptionem, aut nullitatem aliquam faciat.* Ex qua comprobatur prædictus stylus.

Circa illud autem, † quod dictum est, *numero* 90
84. non esse necessario faciendam mentionem de obtentis in pensione, quæ reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis. Aduertendum est, quod non videtur habere locum in eo qui resignat beneficium reseruata sibi pensione, cum habeat ius ad aliud beneficium incompatibile, per cuius assequutionem vacaturum erat beneficium, quod resignat: is enim videtur debere facere mentionem de obtentis, & præsertim de illo alio beneficio incomparabili, ad quod habet ius, nam cum per assequutionem illius, vacaturum esset beneficium, quod resignat, non potest vere dici reseruata sibi pensio, ex causa onerosa, & ne nimium dispendium ex resignatione patiatur, & consequenter reseruatio pensionis erit surreptitia, non facta mentione de obtentis, & de illo beneficio incompatibili, ad quod ius habet.

Quod est notandum † ad illos, qui resignant re- 91
seruata pensione beneficia curata, habentes electionem, seu nominationem ad aliud curatum vacans in mense Apostolico, ad quod se opposuerunt in concursu.

Sed an cum de pensione † est facienda mentio, 92
necesse sit exprimere eius quantitatem, sicut est necessaria expressio valoris beneficiorum obtentorum de regula cancellariæ de valore? Caccialupus, *dict. q. 26.* tenet quod sic, ex eo, quod in regula de valore dicitur, *& aliorum quorumcunque beneficiorum.* Et vbi 93
dicitur, *& aliud quodcumque beneficium,* comprehenditur pensio. *Felinus in dict. cap. postulasti. de rescript. numero 8. prima declaratione, & in cap. de quarta, numero 16. de præscriptio. quem sequitur Rebuffus de pacificis possessoribus, numer. 132. aliàs 114. & videtur sequi Cassad. decis. 3. de præbendis numero 32. Et cum* Caccialupo † tenet *Mascardus de probationibus, con-* 94
cluſ.

eius.888.numero 16.post glossam dict.regul.61.in fine, idem tenet Gambarus, *dict. lib.6.à num.350.* quia dicit esse eandem rationem in beneficio, & pensione, & regulam de valore, non esse contra ius, sed præter: idem scilicet quod mentio fieri debet quantitatis, pensionis, & super quo beneficio illam obtineat, ait Zechus *d.versi. & non solum.*

95 Contrarium tamen tenet Gigas, *dict.quæst.* † 67. *6.concluſ.* ex eo quod de iure communi, non est necessaria expressio valoris in impetratione, *Felinus in dict.c.ad aures 1. concluſ.Mascardus, supra numero septimo, Crescen.decis.8.numero secundo, de rescript.* & regal. cancellariæ quæ est exorbitans, loquitur tantum de beneficiis, *facit quod dicit Felinus, licet ambiguus in dict.capit. postulasti, numero 8.6. declaratione*, & hanc sententiam tenuit Rota in vna Abulens. beneficij de Monbeltran, 30. Octobris 1595. Coram D.Blancheto, *infra adducta 11.part.cap.3.numer.299.*

96 Et ad fundamentum Caccialupi, quod vbi † dicitur, *& aliud quodcunque beneficium*, comprehenditur pensio, respondet Gigas, *supra & quæstione decima, numero octauo*, quod non est verum, nam quotiescunque dictioni, quodcumque, vel simili adiungi-
97 tur dictio, *aliud*, tunc talis dictio, quæ alias † importaret omnimodam generalitatem, & comprehenderet quæ alias non venirent, *Sarnens.in reg.de triennali, quæstione prima, versic. tamen istis non obstantibus Hippolitus, in l.vnius §.cognitorum, ff.de quæstionibus, numero vigesimooctauo, Mandos.regul.17. quæstione octaua, numero 2. Aceuedo in libro 4. titulo 17. libro quarto, recopil.numero 6. & Rota decisio 268.num. 5. & 791. numero decimo, parte prima diuersorum cum aliis.*

98 Et sic pensiones † *Mandos.regul.33. quæstione 6. numero secundo, & tertio, & nono, ad finem, Azeuedo in l.1.titulo 4 lib.1.recopil.nu.5.* & Rota in Conchen. pensionis, 6. Martij 1598. Coram D. Peregrino, *quam vide infra 11.p.c.vlt.2.dub.n.79.*

99 Restringitur ad similia expressis, *l.si fugitiui* † *iuncta glossa fi. ibi communiter approbata. C.de seruis fugitiuis, Socinus in consiliis citatis per Gigantem, ibi Iaſ. in l.quicunque, C.qui admitti, nu.3. & Crescen. decis.1.de priuilegiis, n.2.*

Et glossa, *in clementina 2.de vita & honestate cleri-*
100 *corum*, † in qua fundantur Felinus d.4.declaratione, & Caccialupus, loquitur quando dicitur, *quodcunque beneficium*, sine dictione aliud, *prout etiam loquitur Felinus, in d.c.de 4.n.16.* Vltra quod loquitur de pensione datum titulum, Crescen. *decis.14.de re iudicata, num.2.* & sic nullum fundamentum potuit in ea fieri in proposito.

101 Sed nihilominus, † opinio Caccialupi videtur probabilior, nam quando dictioni alius adiicitur dictio vniuersalis, vt quicunque &c. tunc non similia tantum, sed & diuersa, ac generalitatem, & vniuersalitatem designat, *glossa verbo quamuis tuncto textu in clementina prima de re iudicata, & ibi Imola, Iasson. in dict.leg.quicunque, numero secundo*, additio Felini, *in capit.sedes, de rescriptis, numero sexto*, quæ intelligit glossam *dict.legis si fugitiui*, quando subiecta materia aliud importat, *& Mandosius in reg.12.quæstion. sexta, numero 8. & 12. & regul.27.quæstion.quinta, numero quinto, Couarru.pract.capit. vigesimoquinto, numero 5. & Azeuedo vbi supra, numero septimo. Et post hæc Gonçalez ad regula. mensium, glossa 3. à numero 45.*

102 Vnde narrans habere reseruatos fructus † seu medietatem fructuum pro pensione, deberet narrare illorum valorem, & illum iustificare quemadmodum in valore beneficij. Narrans vero † se obtine- 103
re pensionem certæ quantitatis, adhuc non teneretur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, vt in dict.decis. Abulen beneficij de Monbeltran, cum valor huiusmodi pensionis non recipiat variationem, sed consistat in quantitate determinata in qua fuit reseruata, & dicenti illum habere maiorem pensionem, incumberet onus id probandi.

Et similiter in gratia pensionis, in qua sunt exprimendi obtenta, † *vt diximus*, erit etiam exprimen- 104
dus eorum valor.

Quinto inferri videtur, † quod licet per con- 105
tractum matrimonij beneficia vacent, *capit. primo, cum aliis, vbi Doct.de clericis coniugatis, & dicam infra 11.parte capite 8.* & per promotionem in Episcopum, *capit.eum in cunctis. §.1. de electione, & dicam. dict.11. part. capit.6.* non tamen amittitur pensio. *Cardin.in dict.Clementina prima, §.1.de supplenda negligentia Prælatorum, numero quinto, & ibi Imola, Ripa, in capit.2.de iudiciis, numer.128. Caccialupus de pensio. quæstione 19. Sarnen. in regul.de annali, quæstione 21. & Couarruu. in 4. secunda parte, capite 6.§.3. nu.6.*

Hoc tamen solum procedit in pensione, † as- 106
signata in stipendium pro seruitio temporali, seu alias, vti laico, secus in pensione clerico assignata loco beneficij, vt commodius sustentari valeat, vel ex causa resignationis; nam cum hæc cedat loco beneficij † regulanda est quoad ad amissionem tan- 107
quam beneficium, & sic eisdem modis amittitur quibus beneficium, vt tradit Hieron. Gabriel, *consil.187. numero vndecimo, & consi.200. lib.2.* qui ita quotidie practicari, & consuetudine, & stylo receptum attestatur, *& Flam.Paris. de resignatione beneficiorum lib. 3.q.1.n.13.*

Vnde sicut per † contractum matrimonij vacant 108
beneficia, *vt dixi*, per illud etiam amittitur huiusmodi pensio, Gigas *quæstion. 54.* qui ait hanc partem amplecti curiam Romanam, & sibi in facto accidisse *post Caccialup.30. idem Gigas, consi.132. Quem vide de quæstione, de qua ibi, & consilio 149.à numero 4. Bermondus de publicis concubina. pagina 403. Coras. dict.capit.quarto, numero quarto, Duarenus de benefic.lib.6.c.4.versic.annua huiusmodi, Iulius Clarus, §.fin.quæstion.73.num.5 Nauarrus de oratione, cap.21. num.53.qui ait ita esse stylum curiæ Guerrero, dict.cap. 61.versic.nota etiam Salzedo in practica criminali, cap. 80.litera C. Flam. Paris.lib.1.quæst.1. numero decimoquinto, & libro sexto, quæstion.secunda, numero 115.qui ait esse communem, & receptam Doctorum sententiam. Quintanaduennas, Ecclesiasticor.lib.1. capit.6.numero nono, Zauallos, quæst.147.numer.3. Vualdus in appendice ad Candelabrum, c.1.nu.33. & Sairus de censuris,* 109
lib.2.c.5.n.15. & nouissime Vuamesius, consi.284. & 268. n.6. & supradictam distinctionem ponunt Gambarus, d. lib.6.n.744. Greg. Lopez, in l.41. tit. 6 part.1. gloss.2. Couar. vbi supra inquiens, ita vsum Romanæ curiæ obtinuisse. Puteus decis.459. li.2. Rota decis.1079. lib.3 par. 3. diuers. & Cæsar de Grassis, decis.114. numero nono, Enriq. in summa, libro tertio, c.13.§.2. & Toletus lib.5. c.82. Açor, lib.13.c.13.q.8. & Tho. Sanchez de matri. lib. 7. disput.44. & facit const. Pij V.71. de qua supra numer.11.

Et sicut per † promotionem ad Episcopatum 110
vacant beneficia, *vt dixi*, ita etiam vacabit huiusmodi pensio, *Gigas q.56. & consi.149.n.8. Caputaquen.*

*secunda part. Dec.*303.304.& 313.400.& 401.*Ferre-*
111 *tus cons.*53.*à n.*4.Hier.Gabriel.*d.cons.*200.*lib.* 2. qui ait ita semper obseruatum fuisse,& obseruari,& stylum inueteratum ita se habere,qui facit ius, & *Anastasius Germo.de indultis Cardinalium.*§.*si vero à n.*20. & 39.*Flam.Paris.lib.*3.*q.pag.nu.*8.& 78.& *lib.*9.*q.* 2. *num.*121.& idem erit in promoto,ad aliquam Abba-
112 tiam,† per quam priora beneficia vacant, *vt dicam d.*11.*part.cap.*7.& *tradit in propos. Gigas.d.q.* 56.*n.*5. quamuis Oseda *de incompatibilitate beneficiorum c.*9. *n.*5.& *c.*6.*n.*10.dura videatur ista sententia in vtro-
113 que & idem esse in assumptione ad Papatum † tradunt,*Hier.Gabriel.ibi.& Flam.Paris.lib.*2.*q.*1.*n.*9.& *li.*3.*q.*1.*à num.*7.

114 Et sicut per professionem expressam† vel tacitam religionis vacant beneficia *c.beneficium de reg.lib.*6. *dicam d.*11.*part.c.*9.ita & per illam pensio extinguitur,*Gigas q.*57.*Guidobonus Decis.* 138. *in manuscript. Capuaquen.Decision.*223.*part.*2.& fuit resolutum in vna Cesenaten. pensionis 24. Ian. 1594. Coram D. Gipsio,quamuis contradicat Rebuffus *de pacificis possessoribus,num.*157.

115 Sexto inferri † videtur illegitimos sine dispensatione posse obtinere pensionem, cum non sit beneficium,cuius illegitimi sunt incapaces, ita tenet Sarenn. *in Reg. de annali q.*21. qui ita ait tenuisse Rotam in vna Cæsaraugustana 20. Maij 1538. *& Gambarces lib.* 6. *num.*284. *sequitur Paleotus de notis & spuriis c.*58.*à n.* 4. *Zerola in praxi Episcopali* 1. *part. verb.ordo.*§. 4.*circa finem*,& post hæc Gonçalez *gloss.* 5.§.5.*à num.*24.dicens, quod ita seruat Rota, & in
116 causa,Legion.† Camaren pensionis 10.Octob.1577. coram D.Robusterio,*quæ habetur.*1.*part.diuersorum Dec.*425.dictum fuit, quod illegitimus secundum opinionem, quam tenet,& seruat Rota,non est inhabilis ad obtinendam pensionem, nisi ratione clericatus , ex quo illegitimus non potest esse clericus ideo cum sit dispensatus super clericatus , non indiget alia dispensatione super illegitimitate ad pensionem.

Quod etiam fuit dictum in vna † Bursen.pensio-
117 nis 19. Februarij 1596. coram D. Blancheto in qua fuit decisum: *Procedendum esse non retardata solutione, quia Laurentius habebat fundatam intentionem in literis,& quasi possessione exigendi vna cum mandato de manutenendo decreta ab auditore cameræ,&c. neq; obstare nullitates existentes ex ventre,quia stante quasi possessione exigendi, discutiendæ sunt in petitorio, &c. neq; obstare defectum clericatus , quia probatur per testes nedum clericatus,sed etiam presbyteratus,& in illegitimo clericatu probari ex communi reputatione fuit resolutu coram Oradino in Tarnesina pensionis* 12. *Decembr.* 1571.*præterea sufficere pro dispensatione,quod fuerit ordinatus ad clericatum per Episcopum,qui hoc potest.* c. 1.de filiis presbyterorum in 6.*ex eo enim efficitur capax pensionis,quia illegitimus ratione incapacitatis clericatus tantum excluditur à pensione,vt fuit resolutum coram Oriolen.in vna Oueten.pensionis anno* 1572. *& coram Lipsio in Cæsaraugustana pensionis* 19 *February* 1590.Hæc in d.Burgen.circa quam vide Hier. Gab.
118 *consilio* 189.*lib.*1.Idem etiam † fuit resolutum in vna Toletana pensionis 11.Maij 1601.coram D. Locino in qua dixerunt domini : *Dandum esse mandatum de Manutenendo Roderico in quasi possessione exigendi pensionem,cum de eius reseruatione constet ex sumpto literarum habito ex registro,quod plene probat Rota* Decis. 1. num. 1. de fide instrumentorum,& Decis. 28. n.1.de probationibus in antiquis, Ægidius Decis.252. Crescen. 2. de fide instrumentorum, Fran. Marcus Decis.575. num. 1. part. 2. *& de eius quasi possessione ex pluribus Quitantiis falsis à procuratoribus dict. Roderici, antecessori Ioannis ad computum pensionis , quæ afficit successorem in beneficio*,Puteus decis.151.lib.3.*& fuit resolutum in vna Mediolanen.pensionis* 11.*Decem. præteriti coram D.Pamphilio,quas quittantias,pars habuit pro legitime compulsatis,& ideo non efficit,eas non fuisse recognitas: nec obstare quod Rodericus esset illegitimus, quia cum ostendat clericatū non est incapax pensionis,secundum opinionem quam Rota seruat,quia illegitimus ex eo est incapax pēsionis,quia nō potest esse clericus* Sarnen.de annali quæst. 21. Rota d. Decis. 425. 1.part. diuersorum, Paleotus, & Gambarus supra: *quicquid dicat Gigas q.*16.*& Rebuffus* de dispensatione super defectu natalium,*n.*48. *nec reuelare,q; pensio esset reseruata in medietate fructuum,& Rodericus percepit pecunias,quia potuit uti suo renūtiare* l. si quis in conscribendo C. de pactis,*tum etiam , quia illud non fuit habitum in consideratione in d.Mediolan.de pensione reseruata in pecunia , quæ fuit resoluta in fructib.* Hæc in d. Toletana.

Sed quamuis hæc sententia † possit procedere in 119
pensione,quæ daretur in stipendiis cum istius laicus etiam capax sit,*iuxta supradicta*,in pensione tamen, quæ datur loco beneficij vera non videtur. *Gigas d. quæst.*16 .sequitur Rebuffus *d.tit. de dispensatione super defectu natalium.nu.* 48.*& tit. de dispensatione ad plura,num.*65.Nauarrus *d.cons.* 5. *de filiis presbyterorum & cons.*61.*n.*3.vbi inquit quod de stylo curiæ requiritur quod sit legitimus,*& cons.*63.*nu.* 5. *vbi dicit communem de simonia;Et Cuchus in institut. Cano.parvis lib.secundo, tit.* 8.§. *in primis , Quintanaduennas lib.primo,c.*6.*n.*6.*Zerola in d.praxi.* 2.*part.verbo pensionarius.* §. 1.*& Zechus de beneficiis , & pensionibus c.*11.*num.*7.

Nec obstat prædicta sententia Rotæ,quæ transiit 120
in stylum † *iuxta dicta infra* 5.*part.c.*1.*n.* 563. nam in contrarium videtur esse stylus datariæ , & cancellariæ, cui magis est standum , vti magis propinquo Papæ. Et eius organo , *vt alias dicitur infra* 4.*part. c.*2.*n.*18.

Etenim cum cedat loco beneficij , † etiam quo 121
ad habilitates regulanda est tanquam beneficium. *Nauarrus cons.*11.*num.*2.*de temporibus ordinatio.* qui ait,quod qui non est capax beneficij , non est etiam pensionis,saltim secundum stylum curiæ,qui est seruandus *c.quam graui.de crimine falsi. sequitur Zerola d* 2.*part.verbo irregularitas.* §. 8.*& verbo pensio.*§. 6. *Sanchez de matrim.lib.*7.*disput.*44.*numero* 9.

Quod tamen limitat ipse Nauarrus † *cons.*12.*n.*15. 122
de Rescriptis in inhabilitato ad beneficia per constitutionem pœnalem, quem ait non videri inhabilitatum ad pensiones.*sequitur Gonçalez gloss.*5.§.5.*numero.*26.

Sed hanc limitationem non credo † veram ex 123
dictis,cum inhabilitatus est generaliter , & simpliciter ad beneficia,*Rota Decis.*109. *lib.* 2. *part.* 3. *diuersorum,& in d.Conchen.pensionis infra addu&a* 11.*part. cap.vltimo* 2.*dubio,num.* 70.procederet,tamen in inhabitato † seu priuato per sententiam hominis, quę 124
est stricti iuris, *Sarnen.de annali quæstione* 21. *Gigas cons.*142.*numero nono.Crescen.Dec.*14.*dere indicata.* Flam. Paris. *de consiuden. quæst.quinquagesimaoctaua, num.*58.qui ait quod pensio non venit sub priuatione beneficiorum.

Vnde etiam suspensus à beneficio , simpliciter 125
seu

115 seu generaliter † per constitutionem, erit etiam suspensus à pensione, secus vero in suspenso per sententiam hominis. Et sic procedit sententia Suarez 5. *tom. de censuris, disput. 27. sectione prima, numero decimoquinto*, vbi † ait, quod suspensio à beneficio non comprehendit pensiones, quia pœna non est extendenda vltra proprietatem vocis sine cogente fundamento, & pensio non est beneficium proprie, neque est ius vel ratio, quæ cogat ad hanc extensionem: &c.

Vnde etiam fit vt eadem ætas requiratur ad obti-
117 nendam † pensionem quæ ad beneficium saltim simplex requiritur, *Zerola d. §. 6.* & sic cum de iure antiquo ad primam tonsuram, & beneficium simplex requiratur ætas septem annorum, *c. nullus, & ibi glossa verbo infanti, de tempor. ordinationum in sext. glossa penultima, in capit. si eo tempore, de rescriptis eodem libro, & dicemus infra 7. part. capit. quarto*, eadem ætas ad pensionem requiritur, nec minori septennio pensio sine dispensatione reseruari potest alias est nulla, *Selua de benef. 3 part. quæst. 5. numer. 27. Gigas quæst. 13. Guerrero d. cap. 61. vers. est alia pensio. Mando. de ætate minor. quæst. 23. Cuchus d. §. in primis. & Flam. Paris. de resigna. ben. lib. 6. cap. 2.* & ita fuit resolutum in vna Adrien. pensionis 29. Aprilis 1552. *quæ habetur apud Caputaquen. Decis. 318. par. 2. & latius apud Guidebonum Decis. 139. in manuscriptis, & refert Mando.*
118 *vbi proxime*, quamuis in vna Cathanie. pensionis 4. † Maij 1583. coram Domino Gigio, & antea in vna Veneta pensionis, coram D. Robusterio Rota tenuerit infantem de iure communi capacem esse pensionis, cum sit temporalis, licet de consuetudine seu stylo cancellariæ expressio infantilis ætatis forsan necessaria sit.

119 Hodie tamen cum per sacrum † Concilium Tridentinum *sess. 23. de reformatione, cap. 6.* nullus ante 14. annum obtinere possit beneficium, *vt dicetur dicta septima part. cap. 4.* dicendum erit idem in pensione, & ita S. Congregatio Concilij declarauit, vt habetur inter declarationes illius cap. 1. ibi, *beneficium, congregatio idem censuit in pensione, refert & sequitur, Sa. in summa, verbo beneficium n. 30.* licet sufficere septennium teneat Zechus *dict. c. 11. numer. 7. in principio.*

Similiter etiam reseruatio huiusmodi pensionis
130 facta excommunicato non † absoluto ad effectum consequendi est nulla, *Gigas quæstione 14. Rebuffus in concordatis titul. de excommunicatis non vitandis versiculo 20. Couarru. in capit. alma mater 1. part. §. 7. numero 29. versi. 9. idem Cuchus supra Flam. Paris. de resigna. libro 4. quæstione 3. numero 48. Vgolinus de censuris tabula 2. de excomm. cap. 13 §. 2. numer. 8. Enriq. in summa lib. 13. ca. 13. §. 2. Ludou. Lopez instruct. consi. 2. tom. 2. part. cap. 17. Toletus in summa lib. 1. cap. 13. in edit. Rom. Suarez d. 5. Tom. disp 3. sect. 1. num. 9. Zechus d. c. 11. num. 7. & Sayrus de censuris lib. 2. cap. 5. numero 15.*

131 Et etiam pensionarius † excõmunicatus non faceret suos, nec lucraretur redditus pensionis pro tempore, quo fuit excommunicatus, sicut beneficiatus excommunicatus non lucratur fructus beneficij, *vt dicemus 7. part. capit. 13 à numer. 90. ita in terminis Suarez de disputatione 13. sectione prima, n. 9. & sect. 2. num. 21.* & fuit dictum in vna Valentina pensionis 31. Ianuar. 1600. coram D. Lita in qua domini dixerunt.

132 *Michaelem vti excommunicatum propter † recursum habitum ad iudices laicos per Bullã Cœnæ Domini, prætendere non posse mandatum de manutenendo in exactione pensionis, neque ei esse dandum, tum quia in illo iudicio non erat reus necessarius, sed actor originarius, & signanter dum petit in primis, & ante omnia manuteneri: tum etiam quia vti excommunicatus non potest fructus suos facere.* Puteus Decis. 1. de sententia excommunicationis.

Et sic titularis non teneretur soluere pensio-
nem † pro illo tempore, & si solueret ignoranter, 133
posset repetere pensionarius, quæ ei restituere teneretur.

Quæ tamen non procedunt in † pensione reser- 134
uata in stipendium, pro seruitio temporali, sicuti laico, *iuxta supra dicta*, quicquid contra teneat Suarez *d. num. 9.* & ita hoc casu esset vera doctrina P. Ledesma *in summa de excommunicatione 6. vlt. difficult.* & alias non est vera.

Nec potest huiusmodi pensio † reseruari irregu- 135
lari Nauarr. *d. consi. 63. num. 5. de simonia*, dicens communem, *& consilio 44. numer. 3. de homicidio.* dicens ita esse de stylo curiæ, *sequitur Flam. Paris. libro 4. quæst. 3. num. 3. Vgolinus de irregularitate, c. 65 §. 1. nu. 3. Zerola d. §. 8. & 6. & Sayrus de censuris libro 6. cap. 2. n. 22.*

Verum S. Congregatio Concilij *super capit. 7.* † 136
sess. 14. de refor. in vna Cremonensis censuit: *Hoc decretum quod loquitur de incapacitate beneficiorum in qua sunt homicidæ, non extendi ad pensiones.* Vnde Eman. Sa. *Verbo homicida* † *num. 21.* ait quod homici- 137
da voluntarius non est incapax pensionis ex Congregatione Concilij, & refert etiam, Suarez *dict. 5. tom. disp. 44. section. 3. seu 4. numer. 39.* & ait, quod id à fortiori habebit locum in quacunque irregularitate, &c.

Quæ declaratio difficultatem patitur ex dictis, ta-
men ei erit standum propter † authoritatem S. Con- 138
gregationis, cuius declarationes sunt necessariæ, & habent vim legis.

Nec religioso, qui est incapax beneficij sæcularis,
vt notatur † *in cap. cum de beneficio. de Præbendis in* 139
6. & dicemus infra 7. part. cap. 10. poterit super eius fructibus pensio reseruari absq; dispensatione *Mãdos. de signatura gratiæ, titul. de pensio. versic. militibus Hierosolymitanis. Zechus dict. cap. 11. num. 7. vt Rota in C. senaten. pensionis de qua infra numer. 456.* quamuis Gigas *quæst. 15.* hoc non attingat, sed diminute loquatur.

Vnde in vna Terulen. pensionis 16. † Decembr. 140
1594. coram D. Pena Rota tenuit, quod *Pensionis translatio vigore facultatis transferendi in personã Ecclesiasticam facta in militem ordinis de Calatraua, est nulla, cum præsupposito quod non habeat dispensationẽ ad obtinendum pensiones.* Quod etiam fuit resolutum in eadem coram eod. 26. Iunij, & 13. Nouembris 1596. nempe quod *facultas transferendi pensionario clerico concessa, in alias personas, intelligitur de similibus clericis.*

Tandem etiam sicut † collatio beneficij facta 141
ordinato prima tonsura ab alieno Episcopo sine literis dimissoriis est nulla *Guidobonus, Decis. 99. in manuscriptis, Caputaquen. Deci. 116. part. 1. Rebuffus consi. 1. Hier. Gabr. consi. 181. & 189. lib. 2. Flam. Paris. lib. 4. quæst. 2. à num. 58. & 82.* ex eo quod sic ordinatus non recipit ordinis executionem, † sed est sus- 142
pensus, saltim quo ad se, donec à proprio Episcopo ratificetur, *cap. 1. & 371. distinctione, & 9. quæst. 2. per totam in cap. eos. de tempor. ordinationum libro 6. vbi gl. verbo statuunt. Rebuffus de nominatio. quæstio. 22.*

nu.12.Guidobon. Caputaquen. Et Hier.Gabriel supra, & Flam.Paris.à num.59.& 83. Rota *Decis.731.part.1. diuersorum*, & in vna Neapolitana, Canonicatus, 21. Maij 1586. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum: *Non constare de clericatu legitimo, quando collatio fuit non à suo Episcopo sine licentia, de qua nulla fit mentio inscriptura eius, & priuatim, non autē publice in aliena diœcesi, & talem promotum nō rite in sui praiudiciū esse clericum, sed ordinis carere executione*, Caputaquen. dict. Decisione 126. parte 1. *& quando constat de malo initio, nil referre quod incedat in habitu clericali, &c.* Et hodie ex sacro Concilio Tridentino, *sessione vigesimatertia de reformatione, capitulo octauo, in fine*, est suspensus vera suspensione, etiam quo ad alios, quæ irregularitatem inducat, quādiu proprio ordinario videbitur expedire, *Mayolus de irregularitate, libro quarto, capit. vigesimo, numero primo.* Quidquid dicant Lapus *allegat. centesimo trigesimo octauo, à numero nono.* Guido Papa *Decisione* 449. Probus ad Monachum *in capite primo de temporibus ordinationum in 6.* Nauarrus *consil. 11. artic. 7. capit. 129. de tempor. ordinandorum, & Suarez de com. disp. 31. sect. 1. à numero 13. & Toletus capit. 1. vers. 48. versic. tertio, & capit. 49. versic. quarto in editione Romana*, quo vltimo loco ait, decretum concilij, *dict. capit. octauo*, non extendi ad primam tonsuram ex declaratione congregationis Concilij, *numero primo*, tonsura nomine ordinis in hoc Concilio non comprehenditur, quod non credo, sed S. Congregatio declarauit, quod de omnibus ordinibus tam in sacris, quam in minoribus intelligitur, & sic etiam ordinati in minoribus comprehenduntur, in pœna suspensionis *de qua ibi, vt dicetur infra 7. part. capit. primo, numero 7. vbi vide*, & omitto constitutionem 29. Sixti V. contra male promotos, quia per Clementem 8. est reducta ad terminum sacrorum canonum, & S. Concilij Tridentini, *vt dicetur infra sequenti parte c. 5.*

143 Sic etiam reseruatio pensionis † tali facta est nulla *Hieron. Gabriel supra*, & *Flam. Paris. numer. 60. Cæsar de Grassis Decis. 87. num. 4.* & Rotam censuisse collationem beneficij, & reseruationem pensionis tali factam non subsistere, additio Nauarri *in dictis Consiliis* contra ipsam affirmat, & in vna Cæsaraugustana pensionis 9. Martij 1598. coram D. Orano

144 fuit † resolutum, quod *Clericatus susceptus cum literis dimissoriis non proprij Episcopi, non suffragatur vt sibi pensio transferri possit, cum non esset subditus eius, nec ratione originis, nec domicilij, nec beneficij*, cap. cum nullus de temporibus ordinan. in 6. *nec refert quod habitasset in domo illius Episcopi per decennium, quia cum esset cum eo tanquam Patruo, & sic in domo aliena, excludit præsumptionem, quod permanserit causa constituendi domicilium. &c.*

Sed stante quod illegitimus, vel alias incapax be-

145 neficij † non sit capax huiusmodi pensionis absque dispensatione, dubitatur an dispensatus ad beneficia absque expressione pensionis, possit vigore huius dispensationis pensionem obtinere.

In quo Gigas *quæst. 18.* tenet quod non nisi cum

146 consecutus † beneficium, ex dispensatione illud postea resignasset reseruata sibi pensione, quia dispensatio est stricti iuris, & non extendenda ad aliū casum *sequitur Rebuffus d. tit. de dispensatione ad plura, num. 65. & videtur sensisse Rota in Cæsaraugustana pensionis.*

147 Tertia Februarij 1590. coram † D. Gipsio, in qua, *cum fuisset pensio reseruata illegitimo non obstante de-*

fectu natalium, qui alias erat dispensatus ad obtinēdum vnum beneficium, pensio prætendebatur nulla, quia in eius reseruatione non fuerat facta mentio de prima dispensatione, nam si Papa sciuisset primam dispensationē non ita de facili concessisset pensionem, nec prima dispensatio cum sit stricte interpretanda, erat extendenda ad pensionem, nihilominus tamen fuit resoluta pensionē esse validam, præcipue ex clausula, quod dispensationes oratoris haberentur pro expressis, quæ erat posita tam in prima quam in secunda gratia qui habet vim expressionis. Butrius consil. 2. Ita in d. Cæsaraugustana, quod Gigas *q. 19.* ait procedere etiam † si esset dispensatus 148 ad beneficia cum cura, & sine cura, & alia quæcunque beneficia, & Rebuffus, *d. tit. de dispensatione super defectu natalium. n. 19.* etiamsi esset dispensatus ad beneficia, etiam quæcumque generaliter, dicit tamē Rebuffus *ibi* quod forte contrarium est verum, vt alibi dicet, & Zechus, *dict. ca. 11. num. 7.* ait quod non sat est, quod sit dispensatus ad beneficia cum cura, & sine cura, nisi addatur, & quodcunque aliud beneficium.

Verum Gigas *in dict. quæst. 19* in † fine dicit, quod 149 præmissis non obstantibus, si esset iudex iudicaret semper illegitimum dispensatum quo ad ordines, & beneficia esse capacem Ecclesiasticæ pensionis, *& idem tenet Rebuffus dict. titulo de dispensatione super defectu natalium numer. 82.* Quod † mihi placet nam 150 cum non sit alia ratione incapax pensionis, nisi quia cedit loco beneficij, dispensatus ad beneficia, erit etiam consequenter dispensatus ad pensionem, nec hoc est extendere dispensationem. Et opposita sententia, † solum erit vera in dispensato specialiter ad 151 certum beneficium argumento eorum, quæ tradit Tiraq. *in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, n. 36.*

Vnde dispensatus ad beneficium si consequatur pensionem, † consumet per eam suam dispensatio- 152
nem. Nam ea licet sit ad beneficium † incertum, & 153
in communi intelligitur de primo, *c. 1. §. 1. c. de filiis presbyterorum, lib. 6. c. non potest, de præbendis, eodem. li. Archidiaconus in d. c. 1. ad finem, vbi id dicit pronūciasse Bonifacium Papam Lap. Anchar. q. penul. Domin. n. 3. & Francus n. 12. ibi Rota decis. 1. de filiis Presbyt. in nonis. Bellamera decis. vlt. & consi. 32. Feli. in c. fi. de tregua & pace nu. 4. Rebuffus d. tit. de dispensatione super defectu natalium, n. 83 & in concordatis in forma mandati, verbo dispensationum. Tiraquellus d. §. hoc sermone, à n. 29. Rosinus de beneficiis c. 13. à n 36. Achilles decis. 285 seu 1. de concessione præbendæ, Mando. consi. 2. n. 3. & Nauarr. consi. 9. de præbendis.*

Licet contra teneant Monachus, *num. 11* † & Ioan. 154 And. *in d. c. 1.* & Gambarus *de officio legati lib. 7. à numero 237. ad 241. & lib. 10. num. 222.* Quem vide *in c. vnico de rerum permutatione in 6. n. 79. & 80.* & Enriq. *in summa lib. 13. c. 57. §. 5. & lib. 14. c. 8. §. 10. glossa. C.* quod dicit æquius, Mandos. *d. consi. 2. num. 90.* & satis probabile Th. Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 31. n. 11.* qui alios citat.

Et pensio habet vicem beneficij, & cedit † loco 155 beneficij, ad quod erat dispensatus, *& ita sentit Rebuffus d. nu. 82. & 83.* & audiui ita dixisse Illustrissimum Cardinalem Contarellum datarium Gregorij XIII. peritissimum & integerrimum, nempe, per consecutionem pensionis consumi dispensationem ad beneficia.

Ex quo falsum videtur, id † quod dicunt Gigas 156 *d. q. 18. in fin.* & Rebuffus, *titulo de dispensatione ad plura, numer. 65.* quod si dispensatus ad beneficium, illud

illud consequatur, & postea resignet reseruata pensione super eius fructibus, potest illam habere, quia si potuit retinere totum beneficium, ergo & illius partem, scilicet pensionem, cum idem iuris sit de toto ac de parte.

Nam hæc ratio nihil valet, pensio etenim non
147 est pars † beneficij, sed ius quoddam separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, *vt supra dictum est, numero* 49. & contrarium videtur tenere ipse Rebuffus, *d. tit. de dispensatione super defectu natalium, n.* 83.

In dispensato tamen ad beneficia in plurali, pro-
158 ut Gigas loquitur † erit vera ista sententia alia ratione, nempe, quia effectus illius dispensationis non extinguitur *in* 1. *Oldradus consilio* 215. *Tiraquellus supra, numero* 38. & *Nauarrus consilio* 26. *de præbendis*, atque ideo virtute talis dispensationis poterit obtinere pensionem sibi reseruatam in resignatione, *iuxta dicta.*

159 Sed an Episcopus possit cum † illegitimo dispensare ad pensiones, sicut potest ad beneficia simplicia, *capit. primo, de filiis presbyterorum in* 6. *de quo infra* 7. *parte cap secundo.* existimo indistincte quod sic, dummodo non sit super beneficio paterno, *propter decretum Concilij sessione* 25. *de reformat. capit. decimoquinto.* Quamuis Gigas *quæstione* 17. distinguat, quod in casibus in quibus potest illam imponere, potest dispẽsare, in aliis vero non, *quem refert Rebuffus d. titul. de dispensatione super defectu natalium n.* 7. *& sequuntur Quintanaduennas d. lib.* 1. *c.* 6. *num.* 6. *& Zechus d. cap.* 1. *n.* 9.

Vltimo inferri videtur pensionem non facere
160 spolium, nec pensionarium † iure prohiberi testari de redditibus pensionis, &c. cum non sit beneficium *Gigas quæstione* 52. *Couarruuias in capit. cum in officijs, numero sexto ad fin. de testament. Quintanaduennas libro secundo Ecclesiastico, numero* 7. *Menochius de arbitrariis casu* 172. *in additione, num.* 12. *&* 13. *& Zerola in praxi Episcopali* 2. *part. verbo pensionarius* §. 25. *& verbo spolium.* §. 15. *Bursatus consi.* 178. *ex numero* 27. *ad* 37.

161 Nihilominus tamen verius est † quod pensio æquiparatur beneficio in materia spoliarum & facultatis testandi, & disponendi de redditibus, ex quo datur loco beneficij, *vt per Reduanum de spoliis Ecclesiasticis,* §. *ex his, & de rebus Ecclesiæ rubric.* 33. *quæstione prima ad finem. Nauarrum de redditibus quæst.* 1. *monito* 32. *numero* 2. *&* 3. *& de spoliis* 8. *numer. octauo. per constitutionem Py quinti, quam ibi explicat, & Molinam de iustitia.* 1. *tomo tractatione* 2. *disputatione* 145.

§. 1.

De diffinitione pensionis

SVMMARIA.

Diffinitio pensionis tradita per Gigan. numero 162. *quæ parum differt à diffinitione Corrasij numero* 163.

Defenditur ab impugnationibus Rebuffi, numero 164. *non placent diffinitiones Gambari, & Rebuffi, numero* 165.

Diffinitio Gigan. displicet. Nauar. n. 166. *eius diffinitio quæ non placet, n.* 167.

Diffinitio Vgolini, n. 168. *& Toleti. n.* 169.

Melior diffinitio, num. 170.

Pensionarius tenetur pro rata soluere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum, n. 171. *nisi pensio sit reseruata libera, & exempta ab omni onere, n.* 172.

Exemptio in subsidio, & excusato solum durat pro illo quinquennio, n. 173.

Resolutio Rotæ, n. 174.

Contributio subsidij, & excusati per pensionarium fieri debet habita ratione veri valoris beneficij, & quantitatis quam titulans soluit, numero 175. 176. *&* 177.

Dimisso beneficio non tenetur quis ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiamsi ei consenserit, & se obligauerit in forma cameræ, & cũ iuramento, n. 178. *& cessat obligatio fideiussorum, nu.* 181. *& etiam si resignatio sit nulla si resignatarius possidet, n.* 182.

Resolutiones Rotæ, n. 179. *&* 180.

Intrusus & possidens beneficium sine titulo tenetur ad solutionem pensionis enim non verum titulum habens, dict. numero 187. *Permutans, & optans bona retento titul. beneficij tenetur ad pensionem, num.* 183.

Resignans tenetur ad soluen. pensionem stante clausula, quod non possit resignare in fauorem alicuius, nisi facta pensionario intimatione, ac facta obligatione per resignatarium, n. 184. *&* 185.

Stante clausula, quod alias resignatio censeatur facta in fauorem pensionarij nihilominus, resignatio est valida si ille non egit ad beneficium 186.

Huiusmodi clausula non solet hodie concedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, numer. 187. *vbi ponitur clausula.*

Beneficio vacante, pensio secunda est ex fructibus ab œconomo, num. 188. *& sequestrato beneficio à sequestro, n.* 189.

Pensio soluenda est inter antecessorem, & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quis possidet, & gaudet fructibus, n. 190.

An successor in beneficio teneatur soluere pensiones decursas tempore antecessoris, nu. 191. *vsque ad* 202. *resoluitur, teneri, si factæ fuerint diligentiæ contra prædecessorem, alias non, de stylo Rotæ licet in rigore, & puncto iuris teneatur, licet non factis diligentijs.*

Sufficiet facere diligentias contra hæredes, & bona prædecessoris, n. 203.

Pensionarius tanquam creditor præfertur Ecclesiæ Cathedrali in Pontificiali, & ornamentis pro pensionibus debitis ab Episcopo defuncto, numero 204. *&* 205.

An pensio constituta super fructibus, & distributionibus præbendæ, pro tempore vacationis seu quo beneficiatus non lucratur, sit soluenda à capitulo, num. 206. *vsque ad* 220.

Supposita parte affirmatiua, an obligatio soluendi pensionem, incumbat solum capitulo, an vero etiam singularibus de capitulo, pro parte quam percipiunt, n. 221. *vsque ad* 225. *vbi distinguitur.*

An excommunicatus seu suspensus, qui non percipit fructus beneficij, teneatur de suo soluere pensionem an vero sit soluenda ex fructibus, n. 226. *vsque ad* 230. *resoluitur soluendam ex fructibus.*

Excommunicatus tenetur ratione beneficij recitare licet non percipiat fructus, n. 231. *&* 232.

Pensio debet solui in loco beneficij, nisi aliud in reseruatione expressum sit, n. 233.

Si pensionarius, aut eius procurator, non esset ibi aut alias in loco destinatæ solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa, num. 234. quamuis ad sciendum virum ille reperiatur, quia erat forensis deberet fieri proclama, & ad effectum clausulæ sine retardatione depositum, num. 235.

Pensionarius præferetur in fructibus benef. quibuscuis creditoribus, num. 236.

Habens beneficium pensione grauatum non vtitur beneficio capit. Oduardus quo ad pensionem, numero 237.

In restitutione fructuum facienda per condemnatum, habenda est ratio, & detrahenda quantita. pensionis antiquæ solutæ, licet non illius quam ipse consensit, num. 238.

Pensio extinguitur morte pensionarij, num. 239. nec potest transferri nisi quando adest clausula transferendi, num. 240.

Clausula transferendi, non censetur per quascumque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta num. 241. & à solo Papa concedi potest, numero 242.

Clausulam facultatis transferendi, & formam huiusmodi translationis qui ponunt, num. 243.

Huiusmodi translatio, iuxta clausulam facultatis fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico Cathedralis Ecclesiæ, num. 244.

Non potest fieri coram Canonico Ecclesia Collegiatæ, numer. 245.

Potest fieri per procuratorem, num. 246.

Clausula transferendi, intelligitur de prima dumtaxat, num. 247. vbi ponitur Decis. Rotæ, sicut etiam facultas retinendi pensionem, non obstante matrimonio intelligitur de 1. nu. 248.

Per translationem inualidam non consumitur facultas transferendi, num. 249.

An literæ facultatis transferendi debeant præsentari coram iudice, remissiue, num. 250.

Pensio etiam transfertur in aliura de consensu pensionarij, & eam soluentis authoritate Papæ num. 251.

Transfertur etiam in vim priuilegiorum militum S. Petri, & S. Pauli, & aliorum officialium, n. 252.

Sed ista priuilegia sunt reuocata per Pium 5. num. 253. priuilegium Lauretanorum, num. 254.

Per translationem extinguitur prima pensio & noua creatur, n. 255. resol. Rotæ, num. 256.

Aliæ resolutiones Rotæ. 257.

In translatione pensionis, non habet locum regul. de infirmis, numero 258. nec constat de publican. numer. 259.

Alia de materia translationis remissiue, n. 260.

Pensiones reseruatæ in persona, & capite vnius, ad commodum tamen alterius, per cuius obitum exspirent, n. 261. cum seqq. resoluitur exspirare pro morte vtriusque.

Reseruatarius in cuius persona fuit pensio reseruata an possit valide eam transferre, & cassationi consentire, etiam sine consensu eius in cuius commodum est, num. 268. & 269. resoluitur affirmatiue.

Probatio ad cuius commodum, & contemplationem sit pensio reseruata, sumitur ex libro datariæ, num. 270. Decis. Rotæ num. 271. & 272.

82. VIso quod pensio non est beneficium, oportet videre quid illa sit, & quidem Gigas *quæstio. prima, num. primo.* ex Cardin. & Imola eam sic diffinit, ep est certa portio ex aliqua mensa vel beneficio, ex causa ad tempus non in perpetuum separata, *quam diffinitionem sequitur Zechius de beneficiis & pensionibus cap. 11. num. 1. aliquibus additis.* Et parum differt ab ea quam tradit Corrasius *de beneficiis. 1. parte cap. 4. num. 6.* nempe † quod est moderata quędam portio ex redditibus beneficij, authoritate superioris ad tempus separata per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata. 165

Sed illa diffinitio non placet † Rebuffo, *de pacificis possess. num. 112. alias 96. 1.* ex eo quod non conuenit pensioni perpetuæ, quæ constituitur vicario perpetuo, vel alteri: sed respondetur, quod ista non est pensio de qua agitur in proposito. Secundo, quia conuenit aliis à definito, nempe quæ datur in titulum beneficij, & tamen non est pensio, prout hic accipitur, sed *vt inquit Gigas ibi numero 5.* per illud verbum, ad tempus, diffinitio ista non conuenit beneficio, quod regulariter est perpetuum. 166

Ex aliis etiam eam impugnat Gambarus *de officio legati † lib. 6. à num. 9* quæ tamen non multum vrgent, & eius diffinitio quam *ibi* tradit, *numero 12.* non est bona, sicut nec ea quam tradit Rebuffus *supra, num. 113. alias 97.* cum qua concordat diffinitio Ioannis Nicolai Delphin. *de iure patronatus, libro 1. num. 61.* 167

Adhuc tamen prædicta diffinitio displicet Nauarro † *consil. 63 num. 6. de simonia, & in manuali cap. 23. num. 111.* ex eo quia conuenit etiam stipendiis, quæ constituuntur etiam laicis, ex fructibus mensæ vel beneficij, vlterius, quia sicut beneficium non est fructus qui percipiuntur ex illo, sed ius illos percipiendi, pensio non est certa portio fructuum, ita mensę vel beneficij, sed potius ius percipiendi illam. 168

Vnde ipse aliter diffinit dicens, quod pensio Ecclesiastica † prout in hac materia capitur, est ius non temporarium, sed spirituale aut spirituali annexum, non antecedenter, vt ius patronatus, sed dependenter aut consequenter, instar beneficij. Sed reuera ista diffinitio in parte videtur superflua, seu prolixa, & in parte diminuta. 169

Vgolinus vero *de simonia † tabula prima de simoniæ genere cap. 28. §. 3. num. 3.* sic diffinit, quod pensio hæc, est ius quoddam spirituali annexum: quo quis pecuniam seu fructus ex beneficio aliquo Ecclesiastico consequitur. 170

Et Cardinalis Toletus *in summa † libro 5. capite 82.* sic describi posse ait, quod est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio, in qua diffinitione comprehendit pensionem spiritualem, & temporalem.

Ex quibus diffinitionibus præsertim Gigantis, † Corrasij, Nauarri, & Vgolini potest confici melior diffinitio, dicendo, quod est ius spirituale seu illi annexum instar beneficij percipiendi certam portionem ex fructibus mensę vel beneficij ad tempus. Quę diffinitio declaratur, & comprobatur ex supradictis.

Ex qua diffinitione infertur primo, quod cum pensio apponatur † super fructibus, & redditibus beneficij, pensionarius tenebitur pro rata pensionis, soluere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum beneficij, *Gigas quæstion. 38. 59. 66. & 90. & consilio 117. seu responso octauo, de pensionibus. Rebuffus de pacificis possessoribus numero 138. alias 120. Gambarus de officio legati libro sexto, quæstione 5. ex numero 207. Nauarrus consil. 1. de Ecclesiis ædificandis Velascus de iure emphyteut. quæstione 17. num.* 171

17. numero 9. Ioannis Garcia de expensis, & meliorationibus capite 11. numero 58. Mohedanus Decision. 4. de locato alias 234. Puteus 386. libro 2. Marche. de commissio. parte 2. capite 4. de commissione appellatio. numero 49. qui ait, quod cum pensionarius ad ea onera teneatur pro concurrenti quantitate, rector illa soluens retentione pro rata vti poterit, Decius consilio 156. Caccialupus, quæstione 17. nec eius occasione debet dari clausula sine retardatione solutionis pensionis, &c. & Rota Decis. 298. num. 2. p. 1. diuersorum, & in Asculana pensionis de qua infra numero 174.

Quod procedit nisi pensio sit reseruata libera, 170 & exempta ab omni onere, † quia tunc onus pertineret in totum ad rectorem seu titularem beneficij, Gigas dict. quæstione 38. 59. & 90. & d. Cons. 117. seu respons. 8. Nauarrus Ioann. Garcia, & Marche. supra de qua clausula vide Gambarum supra à numero 216. Mohedanum d. Decis. 4. & Puteum. d. Decision. 386. & Flam. Paris. de resignatione lib. 2. quæstione 2. num. 135.

Quæ tamen exemptio in subsidio, & excusato, so- 173 lum durat pro illo † quinquennio, nam in sequenti solet derogari huiusmodi exemptionibus, & clausulis in concordia, quæ sumitur inter Regem, & statum Ecclesiasticum & confirmationem illius, vt in vna Toletana pensionis siue excusati, 20. Nou. 1581. coram D. Cantucio, quæ est secunda parte diuersorum Decis. 161. quæ est videnda in proposito.

Et alias in vna Asculana pensionis 17. Februarij 174 1586. † coram D. Pamphilio fuit resolutum: Pensionarum teneri contribuere pro rata suæ pensionis in oneribus per religionem Hierosolymitanam impositis super fructibus, super quibus est reseruata ex Gigante, dict. quæstione 59. non obstante clausula exemptionis ab omni onere, quia hac exemptio fuit sublata per constitutionem Gregorij 13. vt in d. Toletana excusati, &c.

Pensionarius autem, quatenus † teneatur ad con- 175 tributionem subsidij, & excusati, ea fieri debet, habita ratione veri valoris beneficij, & eius quantitatis, quam titularis reuera soluere tenetur iuxta modernam taxam factam pro exactione subsidij, & excusati, ita fuit resolutum in vna Salamantina prætensi defalcus subsidij, & excusati, 12. Maij 1595 coram D. Seraphino, & patet ex breui subsidij Pij 5. 21. Maij 1571. 176 vbi sic habetur: Itaq; quicunq; fructus, redditus, † & prouentus, iura, obuentiones, emolumenta sibi loco pensionum annuarum, ac etiam pensiones annuas sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, & distributionibus, etiam sub quibusuis exemptionibus, & immunitatibus à similibus vel dissimilibus oneribus genere reseruatas, & assignatas habentes, & percipientes pro Rata veri valoris Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum super quibus pensiones huiusmodi reseruatæ, & assignatæ fuerant, contribuere tenerentur. Nec huic contradicit 177 Gigas consilio 119. seu responso 10. de pensionibus, † quamuis commissarius generalis harum gratiarum, aliter seruet, nempe præcipiendo defalcari iuxta valores factos in qualibet diœcesi, & milliaria, ad eam spectantia.

Secundo ex dicta diffinitione † infertur, quod 178 cum pensio imponatur super fructibus & redditibus beneficij, illo dimisso siue per resignationem etiam ex causa permutationis, siue per optionem, siue per assecutionem alterius incompatibilis, vel alias, non tenetur quis amplius ad solutionem pensionis, nec ad cautionem Bancariam promissam, nisi remaneat in detentatione, etiam si ei consenserit, & se obligauerit in forma cameræ & cum iuramento ad eam soluendam. Gambarus dict. libro 6. 8. & 9. quæstione, ex num. 405. & 421. Mandos. d. signatura gratiæ titulo de pensionibus, versiculo, quia resignans beneficium, & sequenti. Mohedanus Decis. prima de renunt. alias secunda, & Decision. 14. de locato alias 295. Bursatus consilio 361. libro 4. & Flam. Paris. dicens communem de resignatione libro 1. quæstione 8. & libro 6. quæstione 2. numero 148. & sequentibus, & libro 10. quæst. 8. num. 26. & 27. & Gigas quæstione 63. numero 1. & 2. & Gonçalez gloss. 34. à num. 45.

Et ita in vna Prænestina & Senens. pensionis 10. 179 Ianuarij 1558. coram D. Quiroga fuit resolutum. Obligantem se in forma cameræ de soluenda pensione imposita super beneficiis per eum obtentis, non teneri ad solutionem pro beneficiis, post obligationem resignatis, quia obligatio est facta propter fructus beneficiorum. Roma. consilio 417. Tiraquellus in tract. cessante causa verbo promissionis num. 217 parte prima.

In qua tamen causa coram † eodem 20. Maij, & 180 prima Iulij eiusdem anni fuit resolutum: Quod quamuis non liceat constituere pensionem priuatim sine authoritate Papæ, nec augere Decius Consil. 141. potest tamen qui resignauit beneficium, super quo erat imposita pensio, obligare se post resignationem ad soluendam pensionem, quia non prohibetur quis fideiubere pro alio, & obligare se pro re aliena, &c. Refert, & sequitur Flam. Paris. d. libr. primo quæst. 8. numer. 16. & 17.

Quæ illatio ampliatur primo, † vt etiam cesset 181 obligatio fideiussorum datorum Mohedanus Decis. 6. de locato alias 137. Flam. Paris. d. lib. 1. quæst. 8. numero 10.

Secundo ampliatur vt procedat † etiam si resi- 182 gnatio sit inualida, & nulla si resignatarius possidet Mohedanus Decis. 30. de renunti. alias 216. Bursatus supra num. 25. & Flam. Paris. d. quæst. 8. num. 44. nam & intrusus, & possidens beneficium sine titulo, ex quo percipit fructus, super quibus pensio est reseruata, tenetur ad eius solutionem, non autem beneficiatus verum titulum habens Gigas cons. 138. seu responso 29. Bursatus supra n. 19. Rota Decis. 699. num. 1. part. 1. diuersorum. limitatur tamen † vt non procedat, 183 quando quis retento titulo beneficij, super cuius fructibus pensio est imposita, permutat eius bona pro aliis bonis seu præbendis, quæ subrogantur in locum bonorum dimissorum, nam is tenetur ad pensionem, vt fuit resolutum in vna Valisoletana pensionis 1. Ma. 1602. coram D. Pamphilio & tradit Gonçalez d. gloss. 34. n. 48. sicut qui retento primo tit. Canonicatus, & præbendæ optaret alia bona pro præbenda temporali Gigas quæst. 63. numero 3. & 4. & Gonçalez supra num. 46. & 47. & conducit quod dicitur §. parte cap. 1. numero 469.

Limitatur tandem vt non procedat, † quando in 184 reseruatione pensionis est clausula, vt is qui pensionem consensit, non possit in fauorem alicuius beneficium resignare, nisi prius facta pensionario intimatione, ac facta simili obligatione per resignatarium, de soluenda pensione cum omnibus, & singulis clausulis, & cautelis, &c. Quam clausulam sæpe concedi solitam attestatur Mandos supra, quem refert Flam. Paris. d. lib. 6. quæst. 2. n. 148. stante huiusmodi clausula ex qua resignatio aliter facta non valeret in præiudicium pensionarij. Sicut alienatio † rei specia- 185 liter hypothecatæ cum pacto de non alienando, non valet in præiudiciū creditoris. l. si creditor. §. fin. ff. de distract. pignorum. l. fin. tit. 5. part. 5. Ioan. Gutierrez in

I nemo poteſt.ff.de legatis.1.ex num.28.Creſcen.Dec.1. de Pignor.& plures relati per Valdes in additio. ad Rodericum Suarez in l.poſt rem iudicatam in declaratione legis regni 1.limitatione num.5. & 13. Reſignans teneretur adhuc ad ſoluendam penſionem, ac ſi non reſignaſſet, & inſuper in d.clauſula ſolebat addi quod alias reſignatio cenſeatur facta in fauorem penſionarij, vt per Flam.Pariſ.*li.3.quæſt.4.* qui recte,ait,quod nihilominus † reſignatio facta abſque prædicta intimatione,eſt alias valida,ſi ille cui facienda erat intimatio, non egit ad beneficium, vt fuit reſolutum in vna Abulen. Archipresbyteratus de menſe Nouembris 1555.coram D.Frantucio,vt habetur Deciſ. 232.diuerſorum, in manuſcriptis, ad *legem filio præterito.ff.de iniuſto rupto,& Puteum Deciſ.8.lib.2.*

Sed hodie huiuſmodi clauſula non † ſolet concedi, niſi in penſionibus pro Palatinis, & aliis gratis Pontifici,in quibus apponitur ſequens clauſula ampliſſima: *Quodque tam ipſe, N.quam quicunque alij in dicto Canonicatu, & præbenda quomodocunque ſucceſſores pro ſolutione pẽſionis per præſentes reſeruatæ, & pro indẽnitate,& releuatione. A.penſionarij,& translatariorum prædictorum ſeſe ac ſuos hæredes, & ſucceſſores ſuaque & eorum bona,quæcunque ac fructus,aliaque huiuſmodi in ampliori forma cameræ Apoſtolicæ.N. videlicet ex nunc ſucceſſores vero quilibet prædicti infra bimeſtre à data prouiſionis tam ordinaria, quam Apoſtolica authoritate, cui quam factæ computandum validæ,& efficaciter obligare,ac cautionem Bancariam idoneam ad arbitrium. A.& translatariorum prædictorum ſufficientem ad Triennium duraturam & 3. quoquam anno, & per ſex menſes ante finem eiuſque Trienny, quoad reſeruatio penſionis per præſentes reſeruatæ prædictæ durauerit,renouandam in curia prædicta, & propterea duos vel plures Romanæ curiæ officiales, vel alios fideiuſſores ipſam curiam actu ſequentes idoneos,qui etiam cuicunque N. & ſucceſſorum prædictorum obligationi huiuſmodi prorſus accedentes vti principales,& in ſolidum ſeſe ac ſuos hæredes,& ſucceſſores ſuaque & eorum bona quæcunque ac fructus aliaque huiuſmodi in eadem forma cameræ Apoſtolicæ efficaciter omnino obligent, ac ipſis officialibus ſeu fideiuſſoribus aut Bancario, qui cautionem præſtiterit vel eorum quocunque decedente vel ab vrbe recedente, aut ſua officia dimittente, vel amittente aut conditionem deteriorante alios,idoneos Bancarium ſeu Bancarios, & officiales, qui ſimiles obligationes etiam de renouando inſolidum, & principaliter faciant,hic in curia præſtare teneantur,& ad id cenſuris Eccleſiaſticis etiam executione procedendo cogi poſſint. Quodque nec. N. nec omnino vllus ſucceſſorum prædictorum Canonicatuum, & præbendam quæ dictos etiam pure, libere ac ſimpliciter in manibus ſanctitatis veſtræ,ſeu pro tempore exiſtentis Romani Pẽtificis,aut loci ordinarij,aliaſve quomodolibet reſignare ſeu dimittere, aut iuri ſibi in illis vel ad illos quomodolibet competenti, cedere ſeu deſuper cum aliquo concordare poſſit,neq; etiam de illis prouiſio ſeu commenda cuiquam ſiue Apoſtolica ſiue ordinaria vel alia authoritate etiam motu proprio valide fieri queat, niſi ille,vel illi cui ſeu quibus Prouiſio, ſeu commenda de illis facta fuerit, ſimiliter ſeſe ac ſuos hæredes & ſucceſſores, ſuaque, & eorum bona quæcunque, ac fructus aliaque huiuſmodi obligauerint ſimileſque cautiones,& officiales ac fideiuſſores ſuffecerint, & renouare fecerint, alioquin ſemper tam. N. & eius ſucceſſores præmiſſa etiam ſuo tempore legitime adimplentes, quam eorum omnium hæredes, cautiones, officiales, ac fideiuſſores eo uſq; obligati fuerint, & remaneant, donec per tunc ſucceſſores præmiſſis omnibus ſingulatim, & abſolute ſatisfactum erit, quodque niſi ille cui de dicto Canonicatu, & præbenda etiam ex vacatione huiuſmodi pro tempore tam in Romana curia, quam extra eam vt præfertur prouiſio ſeu commenda facta fuerit, præmiſſis vt præfertur omnino ſatisfecerit cum effectu, quæuis collationes, prouiſiones, commendæ, & aliæ diſpoſitiones huiuſmodi in fauorem A. & translatariorum prædictorum,eo ipſo factæ ſint,& eſſe cenſeantur, ac A.& translatarij prædicti, tunc eorundem Canonicatus, & præbendæ poſſeſſionem literarum ſuper præſentibus conficiendarum vigore aſſequi,eo ipſo, & abſque alia iudicis declaratione, & miniſterio Canonicatum, & præbendam prædictos, quoad vixerint, retinere libere & licite valeant.*

Tertio ex dicta diffinitione infertur, beneficio vacante † vel quaſi penſionem ſoluendam, & ex 188
fructibus eius ab œconomo ſeu adminiſtratore, *Gigas, quæſtione 65. Burſatus dicto conſilio 361. numero 24. Ioann. Gutierrez canon. quæſtione libro primo capit. primo numer. 116. Flam. Pariſ.d.lib.1.quæſtione 8. numero 23.*

Similiter ſequeſtrato beneficio † penſio ſoluenda 189
eſt à ſequeſtro *Gigas quæſt. 72.*

Quarto ex dicta diffinitione † infertur penſionem 190
ſoluendam eſſe inter anteceſſorem, & ſucceſſorem in beneficio pro rata temporis, quo quis poſſidet beneficium,& gaudet fructibus, non habita conſideratione temporis, quo erat ſoluenda, quod fuit vel non maturatum, *Mohedanus Deciſione ſexta de locato.alias 237. & Flamin.Pariſ.dicta quæſtione 8.numero 52.* ita fuit reſolutum in vna Romana penſionis 22. Iunij 1598.coram D.Pena,quod etiam fuit dictum in vna Cæſarauguſtana penſionis 20. Aprilis 1592. coram D.Pamphilio *de qua infra n.200.*

Et an ſucceſſor in beneficio † teneatur ſoluere 191
penſiones decurſas tempore anteceſſoris, difficilis eſt quæſtio, in qua Gigas *quæſtione 39. 40. 43. & 51. numero 29.* poſt Francum *in caput. fin. §. fin. numero quarto de officio ordinarij in ſexto,* docet teneri in omnibus caſibus in quibus anteceſſor illam ſoluere tenebatur, cum ſit onus reale, cum quo beneficium tranſit, & dicit ita in facto obtinuiſſe in ciuitate Venetiarum, & eſſe tunc in electione penſionarij agere, vel contra hæredem defuncti ſiue ipſum anteceſſorem viuentem, vel contra nouum beneficij poſſeſſorem, qui contra illos habebit recurſum, pro eo quod ſic ſoluerit, conſulit tamen, quod potius agat contra poſſeſſorem beneficij quam contra hæredem, quia contra poſſeſſorem cui literæ intimatæ fuerint procedi poteſt executiue, contra hæredem vero non niſi via ordinaria. Sicut etiam per hæredem penſionarij contra rectorem beneficij agitur via ordinaria, *idem Gigas quæſtione 45. numero ſexto ſequuntur Guerrero, capit. 61. numero 14. Valaſcus de iure emphyteotico quæſt. 17. numero 19. Ioann.Garcia de expenſis & melioratio-nibus capit. 11. numero 54. Burſatus dicens probabiliorem, & communiorem dicto conſilio 361. à numero 20. Nauarrus conſilio primo, numero quarto, & conſil. ſecundo, numero tertio & quinto de ſolutionibus dicens receptiorem, & ſtylum curiæ id habere Ioann. Gutierrez dicto capit. primo numero 111. & ſequentibus dicens veriorem, & communem. atque proinde tenendam in iudicando & conſulendo, & Vincent. de Francis Deciſione 107.numero 15. & 16. Quintanaduennas libro primo, capitulo octauo, numero quinto, & libro ſecundo numero 44. Surdas conſilio 254. numero 19. Salcedo prima parte Deciſione 149. Zerola in*

praxi

praxi Episcopali secunda parte verbo pensio. §. septimo, & verbo pensionarius. §. primo & Zechus de benef. & pensio. capitulo 11. numero octauo, versiculo tertio, capitulo 13. numero octauo, versiculo hinc infertur, & Simon de Pratis de interpretatione vltim. volunt. libro quarto, dubitatione vndecima, numero 31. pagina 359. & Collator libro tertio, cap. 1. numero octauo, in pragm. agricol.

Contrarium tenet Gambarus *dict. lib. 6. q.* 10. *ex num.* 428. † cum quo tenet Flam. Paris. *lib. 6. quæst. 3. num.* 19. 192

Hæc quæstio fuit in Rota controuersa, & olim † nondum decisa ob varietatem Dominorum, *vt refert Cassadorus Decisione tertia, numer. secundo & Decis. quarta, numero tertio de locato, & Gambarus dict. numero* 528. nam Domini nunquam voluerunt resoluere quod debeatur à successore ne indies peteretur, *Achilles Decision.* 415. *seu tertia de pensio.* & quod Rota nunquam voluit iudicare successorem teneri ad pensiones per prædecessorem non solutas, testatur Crescen. *Decision. tertia de solutionibus ad finem*, & Antonius Augustinus *libro tertio Decis.* 12. *quæ est tertia parte, diuersorum, libro tertio, Decision.* 1182. quod non solet Rota procedere contra successorem refert Bursatus *dicto numero vigesimo*, & Flam. Paris. *dict. libro sexto, quæstione secunda, numero* 103. quamuis idem † Bursatus *ibi numero* 32. & Flam. Paris. *libro primo, quæstione* 8. *nu.* 40. dicant Rotam quandoque iudicasse contra successorem *in Decis. prima, & tertia* Achilles de *pensionibus.* † Quæ tamen Decisiones nihil faciunt. nam dicta Decis. prima non agit de hoc, & tertia loquitur in casu speciali, melius faceret † decisio Putei 189. *libro secundo, numero quarto.* vbi dicitur quod Rota admittebat dictum Gigantis, vt contra nouum possessorem possit agi, quando nouus possessor posset recurrere contra hæredes percipientis, &c. *quam refert & sequitur Ioann. Gutierrez. supr. numero* 112. ex qua Decisione † Salustius Tiberius *in practica auditoris cameræ, libro tertio, capitulo tertio, numero* 24. inquit retroactis temporibus audiuisse, quod pensionarius possit agere contra nouum possessorem beneficij pro pensionibus antea decursis, quando tamen nouus possessor possit regressum habere contra hæredes percipientis. Sed reuera in dicta Decis. Putei id dicitur pro responsione, & satisfactione argumenti. 193 194 196 197

Iacobus Buca *in tractatu de stylo curiæ auditoris cameræ cap.* 24. in hac † quæstione ait vidisse teneri, & obseruari per R.P.D. Nicolaum de Picolominibus, tunc locum tenentem Domini auditoris, videlicet quod successor teneretur etiam ad soluendas pensiones decursas tempore sui prædecessoris, dummodo is cui est assignata pēsio, phet se fuisse in possessione percipiendarum dictarum pensionum, & à Domino Sagante famoso procuratore dictæ curiæ ita audiuisse fuisse iudicatum per R.P.D. Simonetam tunc auditorem Rotæ in quadam causa, pro R. P. D. Andrea Libo Episcopo Terracinen. superuenient postea D. Carolo Baecio Aretino, qui in locumte. d. Tribunali, & ipso adhuc dubitante super huiusmodi processu, se contulisse de suo mandato ad R.P. D. Cassadorum auditorem Rotæ, à quo habuit tale responsum, quoderat verum, quod Rota tenuerat alias, vti proxime dixit, & ita fuerat iudicatum, sed postea mutauit aliqualiter sententiam, videlicet, quod fieret discussio contra hæredes primi debitorio, &c. Sed si tales hæredes fuissent reperti non 198

soluendo in subsidium Rota procedebat contra successorem in d. beneficio, pro pensionibus debitis, per dictum suum prædecessorem, quia ista actio non sequitur personam, sed rem, hæc Buca.

Et quidem Rota iam tenet successorem teneri si factæ fuerint diligentiæ † contra prædecessorem, alias non, vt in vna Hispalen. pensionis de anno 1577. coram illustrissimo Blancheto in qua Domini dixerūt: *Dicadum reintegrandum pro tota summa, attentis diligentiis factis contra prædecessorem, vt fuit resolutum in vna Brixien. pensionis coram D. Grato.* Et in vna Cæsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Pamphilio in qua fuit resolutum, *Non posse sustineri sententiam auditoris cameræ, quatenus condemnat Pastranam ad solutionem pensionis, pro termino Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ anni* 1588. *quia prætendi illum deberi à Pastrana tamquam à successore Ioannis Laurentij, & cum non constet nec constare possit, de aliquibus diligentiis contra Ioann. Laurentium, qui obijt ante diem solutionis frustra molestatur successor, quem non factis diligentiis contra prædecessorem Rota nunquam voluit cōdemnare ad soluendas pensiones diuersas tempore prædecessoris.* Cassadorus Crescen. Achilles Puteus, & Ant. Augustinus supra idem Puteus Decision. vltima de officio ordinarij in fin. & Ant. August. in Epithome, titulo de solutione pensionis, *§. 21. & tanto magis, quia Ioannes Marcus, qui petit dictum terminum, est hæres Ioannis Laurentij, contra quem tanquam hæredem potuisset successor venire, si soluisset*, ad notata per Puteum dicta Decision. 189. numero quarto, *neque deberi istum terminum à Pastrana tamquam ad ipsum spectantem, quia cum in reseruatione pensionis sub die prima Decemb. caueatur, quod solutio incipiat in sequenti festo Natiuitatis Ioannis Baptistæ, clare colligitur deberi pro tempore præterito, & sic spectat ad Ioannem Laurentium prædecessorem Pastranæ, qui percepit fructus vsque ad diem 20. Iuny* 1588. *quo obiit seu sunt illi debiti ratione constitutionis synodalis quæ statuit attendendam ratam temporis* ad notata in cap. fin. §. porro, vbi Geminianus sub num. 4. Francus num. ter. de officio ordinarij in 6. Gigas quæst. 39. num. 7. &c. Et nouissime in vna Corduben. pensionis 17. Aprilis 1600. coram † Illustrissimo Seraphino fuit resolutum: *Successorem in beneficio, non teneri soluere pensiones decursas tempore prædecessoris, nisi factæ fuerint diligētiæ contra prædecessorē, neque etiā teneri ad decursas tempore suo si fuit impeditus vti frui fructibus beneficij, quoties reseruatio pensionis non habet clausulam, habita vel non habita.* De qua clausula vide Flam. Parisium *dict. lib. 6. quæst. 2. ex numero* 145. † quæ sententia videtur sequenda, tamquam stylus Rotæ, qui facit ius etiam extra curiam, *iuxta dicta supra numero* 87. *& 88. & infra 5. pa. capit. primo, numero* 535. *& capit. 3. numero* 239. & pro ea facit quod de censibus ait Solis *libro 3. capitulo vltimo, numero tertio, & secundo tomo ibidem numero secundo, cum aliis quos allegat.* Quamuis in rigore, & puncto iuris verior videatur dicta sententia Gigantis. 199 201 202

Sed an sufficiat facere diligentias † contra hæredes, & bona prædecessoris? videtur quod sic, cum repræsentent ipsius personam, *vt per Bucam*, §. & Salustium Tiberium *d. libro tertio, capitul. tertio, numero* 24. qui ait postmodum audiuisse Rotam sententiam mutauisse, & tenuisse quod contra modernum possessorem non agatur pro dictis pensionibus, nisi factis prius diligentiis contra hæredes, *vt in d. Hispalen. pensionis, &c.* quamuis Decisio Cæsaraugustana 203

videatur facere in contrarium.

204 Et pensionarius, tanquam creditor † præferetur Ecclesiæ Cathedrali, in Pontificali, & ornamentis pro pensionibus decursis sibi debitis ab Episcopo defuncto, nam omnia ornamenta siue consecrata, & benedicta, siue non, quę reperiuntur in dominio prę-lati tempore obitus, & eo viuente non sunt donata, & applicata Ecclesiæ, cadunt sub hypotheca, & sunt obligata pro debitis Episcopi contractis, non obstante Bulla Pij V. 44. quam ponit, & explicat Nauarrus *de Spoliis §.8. Ex Ioan. Gutierrez practicarum libro secundo, quæstione 94. numero quarto, & Eman. Rodriguez in summa primo tomo, capitul. 23. conclus.*

205 *quarta*, † & ita fuit resolutum in vna Canarien. pensionis 4. Nouembris, & 18. Decembris 1598. coram D. Gipsio contra capitulum, & Ecclesiam Canarien. pro D. Card. Deza, qui veniebat pro pensionibus sibi debitis ab Episcopo defuncto, contra eius bona, & quia illa non inueniebat contra Cathedralem pro Pontificali, quamuis antea coram eodem 11. Decemb. 1596. fuisset tentum, contra dictum Cardinalem, & decisum, Pontificalia Episcopi, hoc est, ornamenta deputata ad cultum diuinum, quæ Ecclesiæ debentur ex d. Bulla Pij V. non cadere sub hypotheca neque esse obligata pro debitis Episcopi, nec pro pensionibus, à qua resolutione Domini recesserunt, dicta die 9. Nouemb. & 18. Decemb. 1598.

Quinto ex dicta diffinitione, infertur ad illam
206 quæstionem, an pensio † constituta super fructibus, & distributionibus præbendæ pro tempore vacationis ipsius præbendæ, seu quo beneficiatus non lucratur ob non residentiam vel alias, sit soluenda à capitulo illos percipienti. Et videbatur vera, pars affirmatiua † ex quo pensio est constituta super
207 fructibus, & distributionibus præbendæ, & est onus reale, atque adeo cum illo onere videntur ad capitulum peruenire, *facit Concilium Romanum 388. quod sequitur Gigas quæstion. 51 & Barsatus dict. consil. 361. num. 17 & nouissime videtur in terminis consil. Vuamesij 267.*

208 Pro negatiua vero quæ † communiter tenetur in Hispania, facit, quod huiusmodi pensio est reseruata, super fructibus, & distributionibus dict. præbendæ, quales non sunt illi fructus, & distributiones, quos capitulum tunc percipit, cum præbenda non habeat fructus in absentia, sed capitulum, & beneficiati residentes illos percipiunt iure proprio, & per ius accrescendi, seu potius non decrescendi, *Nauarr. consilio 20. numero 3. de celebratio. missarum, Zerola in praxi secunda part. verbo Canonica. §. 8.* nec capitulum est successor in præbenda, vnde cessat ratio contraria, quæ militat in pen-
209 sionibus impositis † super fructibus beneficiorum, habentium fructus in absentia, & tempore vacationis, qui transeunt cum suo onere, si ad aliquem iure speciali pertineant, vt seruatur in pensionibus Episcopatuum, quas soluit Camera Apostolica, quæ fructus percipit tempore vacationis.

210 Et militat, etiam vbi Canonicus † vigore statuti vel alias, tenetur dare capitulo medietatem fructuũ suæ præbendæ primorum annorum, cum tunc capitulum illos percipiat non iure proprio, sed tanquam alterius ad quem spectabant ratione suæ præbendę, & residentiæ, *vt per Gigantem quæst. 89. & Ioann. Gutierrez. d. cap. 1. n. 119. & 123.* & secus esset si statutum diceret, quod Canonicus non lucraretur illam medietatem fructuum primorum annorum.

211 Et hanc partem negatiuam tenent † Ioan. Gutierrez, *dict. capit. primo ex numero 109.* & Nauarrus *d. consil. primo de solutionibus alias 49. de præbendis*, & in eadem inclinat *consilio tertio eodem titulo de solutio.* vbi ait duos Doctores eruditissimos defendisse pensionem prædictam deberi à capitulo.

Additque Ioan. Gutierrez *ibi* † *num. 120.* con- 212
suetudine etiam immemoriali iuuari posse capitulum ad non soluendam prædictam pensionem, cum nunquam aut raro à capitulis petatur huiusmodi pensio, sed à modernis possessoribus, à quibus posse peti cum perceperint fructus talis præbendæ, vel per eos steterit, ex quibus illam commode soluere possint *tradit Nauarr. d. consil. 1.*

Sed dato, quod capitulum non † teneatur ad illius 213
solutionem, videbatur neque etiam successorem, seu possessorem teneri, cum non posset habere recursum contra capitulum, quod percipit fructus, & distributiones illius temporis, *ex dicta Decisione Crescen. tertia de solutio. & dicta Decisione Putei. 189. libro secundo, quam sequitur idem Gutierrez numero 112.* & Salustius Tiberius supra, *& ex dicta Decisione Corduen. de quibus illatione præcedenti.* at stante dicta consuetudine recte videtur posse peti à modernis possessoribus siue capitulum teneatur, siue non, etiam non factis diligentiis contra capitulum.

In hac difficili, & grauissima quæst. † Rota in vna 214
Romana pensionis 4. Iunij 1593. coram D. Lita tenuit partem affirmatiuam, nempe; *Pensionem impositam super distributionibus canonicatus deberi pensionario ex portione dicta Canonicatus pro rata temporis, quo Canonicus non inseruiuit, & alij clerici illam perceperunt eo quod Papa imponit pensionem super distributionibus Canonicatus, eas principaliter grauando, & considerando seruitium Canonici, qui non principaliter, sed in consequentiam dicitur pensiones gratiatus, ex eo quod obtinet dictum Canonicatum, & quod pensio onus reale est, neque obstare quod Canonico non inseruiente distributiones acquirantur inseruientibus, quia respondetur non acquiri inseruientibus respectu illius portionis, quæ tangit ipsam pensionem.*

Quod confirmo, nam si pro pensione † esset re- 215
seruata certa pars fructuum, & distributionum Canonicatus, illa non acquireretur capitulo, seu inseruientibus, vt constat, ergo nec respectu portionis, & quantitatis reseruatæ.

Et quod capitulum teneatur soluere pensionem 216
† pro tempore quo percepit distributiones Canonicatus, vt fuit resolutum in dicta Romana, fuit etiam dictum in vna Reatina pensionis 13. Maij 1598. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. & tradit post hæc Gonçalez *glos. 5. §. 5. à numero 44.* dicens, quod prius fuerat idem tantum per D. Pamphilium in vna causa Burgen. pensionis 29. Octob. 1591.

Et Gregorius 13. anno sexto 1578. dedit breue, vt
capitulum † Elboren, solueret certam pensionem 217
impositam super distributionibus cantoriæ illius Ecclesiæ, tanquam ab eo debitam, qui forte est casus d. consilij Nauarri primi de solutionibus, vbi loquitur de pensione imposita super fructibus, & distributionibus cantoriæ.

Et sanctissimus D. noster, † Clemens 8. anno 218
primo 1592. dedit aliud Breue in fauorem D. Alphonsi Coloma, nunc Episcopi Carthaginen. vt capitulum Vlisbonen. solueret ei pensionem sexcentorum ducatorum impositam super Canonicatu illius Ecclesiæ, vti ab eo debitam, cum perciperet distributiones Canonicatus, super quibus pensio est impo-

impositа, & est onus reale, non obstante quod illas percipiat capitulum iure accrescendi, vel non decrescendi, vt in breui dicitur. Quæ declarationes, & breuia maxime vrgent pro ista parte *ad capit. in causis de re iudicata est. l. fin. C. de legibus. vbi Doct. cap.* 1. 19. *distinctione. Burgos de Paz in proœmio legum tauri a numero* 450. *& Thom. Sanchez de matr. lib.* 2. *disp.* 31. *nu.* 6. *& Gab. Vazquez* 1.2. *tom.* 2. *disp.* 157. *a num.* 37.

219 Vnde Ioann. Gutierrez *d. cap. primo,* † *numero* 123. *in secunda editione*, ait post primam editionem accepisse Romæ in hac quæstione diuersum censeri & instanter agi nomine Ecclesiarum Cathedralium Hispaniæ, vt de causa in Rota disputetur, & in earum fauorem decidatur, ideoque in re hac se subijcere declarationi sedis Apostolicæ, Sanctoque Palatij auditorum, prout & ego facio.

220 Hactenus tamen non est aliud † decisum, seu declaratum, quamuis pro parte dictarum Ecclesiarum fuerit facta instantia, pro declaratione cum Sanctissimo Domino nostro Clement. VIII. qui id commisit cuidam congregationi, & audita eius consultatione & informatione, tandem respondit, non conuenit, vt in actis congregationis status Ecclesiastici, An. 1602.

221 Sed supposita parte affirmatiua, † offert se difficultas, an obligatio soluendi dictas pensiones, incumbat solum capitulo, an vero etiam singulares de capitulo, nempe beneficiati residētes ad quos peruenerunt fructus, & distributiones præbendæ, super quibus pensio est reseruata, pro parte quam percipiunt teneantur ad solutionem d. pensionis?

222 Et videtur dicendum obligationem † soluendi huiusmodi pensionem, principaliter incumbere capitulo, tanquam distributori seu dispensatori mensæ communis, nec teneri ad solutionem, singulares qui dictos fructus, & distributiones à capitulo percipiunt, ex quo ad eos non spectat dicta distributio, & debitum à capitulo non est debitum à singulis capituli. *l. sicut. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. Nauarrus consil.* 9. *de sententia excommunicationis,* 223 *num.* 6. *& 7. Gonçalez glos.* 37. *num.* 26. † quamuis videatur posse contra eos agi hypothecaria vti possessores illius partis, quamdiu fructus ipsos, & distributiones, non consumpserit, sed eos habent in specie, *iuxta dictum Consilium Romani.* 388. *& tradita per Caccialupum de pensionibus quæst.* 9. *& Gigantem quæstion.* 51. etiam non facta excussione contra capitulum pro parte pensionis eos contingente & absque eo, quod possint habere recursum contra ipsum capitulum, pro ea parte, quam soluerint, cum pars fructuum, & distributionum d. præbendæ contingens pensionem, fuerit eis ab ipso capitulo absque necessitate gratis, & indebite distributa.

224 Sed ista resolutio videtur † intelligenda in distributionibus, ita constitutis, vt singulis, seu cuilibet interessenti detur certa, & diffinita quantitas, in quibus non est ius accrescendi, sed portio absentis remanet in mensa capitulari vnde sumitur, *Couarruuias lib.* 3. *variarum ca.* 13. *num.* 7. *Ioan. Gutierrez d. capitulo primo, numero* 107. *& dicemus infra tertia part. capit. secundo, numero* 444. & in fructibus principalibus, & Grossa præbendæ, in qua licet sit ius accrescendi seu non decrescendi, *vt ibi per Couarruuiam, & Ioan. Gutierrez*, tamen non accrescit immediate, & determinate, beneficiatis residentibus, sed portio absentis remanet in ipsa mensa communi diuidenda per Capitulum inter beneficiatos residentes pro Rata: & in fructibus, seu obuentionibus, quæ statim cum obueniunt, diuiduntur inter præsentes: secus vero videtur in distributionibus, † ita constitutis, vt certa quan- 225
titas sit assignata interessentibus horis, nam cum in his portiones absentium, immediate, & determinate accrescant interessentibus, & ad illos spectent, *iuxta capit. primum de clericis non residentibus in* 6. ita quod restitutio de illis facienda, debeat fieri ipsis interessentibus & non mensæ capituli, *ad Nauarrum consilio* 54. *numero primo de sententia excommun. Emanuel. Rodriguez in Bulla compositionis numero* 16. *Enriquez in summa libro septimo capit.* 36. *§. tertio, & citatos infra tertia part. capitul. primo, numero* 35. videntur accrescere cum suo onere, atque adeo canonici ad quos illę spectant, tenebuntur pro Rata soluere pensionem, etiamsi eas consumpserint, *vt videtur velle Rota in dicta Romana.*

Sexto infertur ad illam quæstionem † an excom- 226
municatus seu suspensus, qui fructus beneficij non percipit propter excommunicationem, seu suspensionem, teneatur de suo soluere pensionem, an vero sit soluenda ex fructibus per eum amissis? Et dicendum est, soluendam esse ex fructibus, † cum super 227
illis sit imposita, & sit onus reale, & idem est in subsidio vel alio onere imposito super fructibus, *vt a Couarruuias libro tertio variarum, capitulo* 13. *numero* 8. *versiculo* 12. *ad finem. Didacus Perez in leg. prima titulo quinto, libro octauo ordinamenti versicul. est etiam aliud. Vgolinus de censuris, Tabula secunda, capitulo* 12. *circa finem, & nouissime Suarez quinto tomo de censuris, disputatione decima tertia, sect. secunda, numero* 24. *& est glossa in leg. inter quos §. damnum. ff. de damno infecto, verbo percipienda, in fin. quam sequitur Baldus in leg. vltima, numero primo. C. de bonis authorit. iudicis possiden. & ibidem Cumanus.* Quamuis contra eam teneant Bartolus, Albericus, † Angelus, 228
& Paulus *in dict. §. damnum*, & Bellenzi. loquens in charitatiuo subsidio, *quæstione* 33. & in proposito Gigas *quæstione* 64. & Toletus *in summa libro primo capitulo* 13. *in fine Romana editione*, qui dicunt excommunicatum debere soluere de suo, cum sua culpa excommunicatus sit. Sed ista ratio non obest, 229
† tum quia pensio non est imposita super persona, sed super fructibus, qui transeunt cum suo onere ad quemcunque pertineant, tum quia in excommunicato culpa non est immediata causa, non percipiendi fructus, sed ipsa excommunicatio, quæ est pœna culpæ, & sic non imputatur ei, *cap. quia diuersitatem, de concessione præbendæ, & ibi Abbas num.* 11.

Vnde etiam conuincitur sententia Io. Gutierrez *d. cap.* 1. *n.* 124. † *& sequenti*, qui sequitur, & admittit 230
sententiam Gigantis in pensione imposita super fructibus, & distributionibus Canonicatus, & præbendæ, quæ non habet fructus in absentia, quia tunc inquit, propter culpam, & excommunicationem beneficiarij nulli sunt fructus suæ præbendæ, ex quibus sua pensio soluatur, *iuxta opinionem, de qua illatione præcedenti*, nam cum non perceptio ei non imputetur culpæ, si capitulum non tenetur ad solutionem pensionis, neque etiam ipse excommunicatus videbatur teneri, *vt in d. illatione præcedenti dictum est.*

Dices: si non perceptio fructuum † non imputa- 231
tur culpæ excommunicato, sequitur excommunicatum non teneri recitare horas Canonicas, ad quas ratione beneficij solum alias tenebatur, & tamen contrarium tenent communiter doctores, *vt per Couar. d. vers.* 12. *& Suarez disputatione* 12. *sectione* 2. *numero* 15.

Respondetur onus recitandi licet sit ratione be-

232 neficij, † & fructuum, esse tamen personale à quo non liberatur quis propter excommunicationem, imo hæc est pœna, quam excommunicatio seu suspensio inducit, vt priuetur commodo, non vero onere, alias ex culpa commodum reportaret, *vt recte inquit Suarez ibi, & disputatione* 27. *sect.* 1. *num.* 4. 5. & 6. & quo ad effectum onerum personalium perinde est, quem priuari fructib. ob pœnam delicti *inquit Suarez ibi*, ac illos percipere.

Septimo ex d. diffinitione infertur, quod cum 233 pensio sit soluenda † ex fructibus beneficij, & super illis sit assignata, debet solui in loco ipsius beneficij, nisi aliud in reseruatione expressum sit, *Buca de stylo curiæ auditoris cameræ cap.* 23. *& Gambarus d. lib.* 6. *à* 234 *n.* 612. & si pensionarius aut eius † procurator non esset ibi, aut alias in loco destinatæ solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa, etiamsi non faceret depositum, nec protestaretur, *Mohedanus Decis.* 15. *de locato, Gigas quæstione* 77 *à numero* 16. *& Mandos. de signatura gratiæ, titulo de pensionibus, versicul. quæro destinata erat.* quamuis ad hoc vt sciatur, vtrum ille reperiatur † quia erat forensis, debe- 235 ret fieri proclama, *Gigas supra, num.* 18. & ad effectũ clausulæ sine retardatione solutionis pensionis, *de qua infra à num.* 516. vt ei satis fiat, requiritur depositum legitime factũ *ad tradita per Carrocium de oblatio. prima part. quæst.* 7. *& Soles de censib. secundo tomo lib.* 4. *c. vn. à nu.* 1. vt voluit Rota in causa Abulen. pensionis contra Episcopum, anno 1606. coram D. Lita.

236 Octauo infertur pensionarium † præferendum esse in fructibus beneficij grauati quibusuis creditoribus etiam anterioribus, *vt tradit Marchesa de commissio. secunda part. c.* 4. *de commissione appell. n.* 69. *& nouissime Collantes in pragm. agricolarum, lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 8.

237 Nono infertur, quod clericus † habens beneficium pensione grauatum non iuuatur beneficio cap. 1. Oduardus, de solutio. quo ad pensionem, quæ ante omnia soluenda, & deducenda est, ex fructibus ipsius beneficij, super quibus est imposita, *Ludou. Gomezius in compendio vtriusque signaturæ, circa finem, & in regula de annali, quæstione* 53. *Matthæus Brunus de cessione bonorum, quæst. tertia principali, num.* 16. *Couarruu. libro secundo variarum, capit.* 1. *num.* 9. Ioan. Gutierrez *de iuramento confirmatorio prima parte. cap.* 17. *num.* 31. *Marchesa prima parte cap.* 3. *de commissione super dilationibus num* 26. *& Collantes vbi supra.*

Decimo infertur, quod in restitutione fructuum 238 facienda per condemnatum, † habenda est ratio, & detrahenda quantitas pensionis antiquæ solutæ, licet non illius quam ipse condemnatus consensit, cum non haberet ius in beneficio ob cessionem iurium ei factam ab altero impetrante, *Gigas consilio centesimo vigesimoquarto, seu responso decimoquinto de pensio.*

Vndecimo ex dicta diffinitione infertur, quod 239 cum pensio † sit ad tempus, expirat, & extinguitur morte pensionarij, *Caccialupus & Gigas quæst.* 1. *Corras. 1. part. cap.* 4. *n.* 9. *&* 10. *Caputaquen. Decis.* 303. *numer.* 13. *part.* 2. *& Flam. Paris. lib.* 6. *quæst.* 4. *num.* 3. *&* 240 31. nec potest ad aliam † transferri nisi in tribus casibus, primo quando in reseruatione adest clausula transferendi, vt in pensionibus pro Palatinis, quæ 241 tamen † non censetur per quascunque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta. *Puteus Decis.* 342. *lib.* 2. *Caputaquen. Decis.* 303. *&* 319. *part.* 2. *& decis.* 100. *part.* 3. *Rota Decis.* 1312. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum Chisanen. Decisi* 110. *Mando. de signatura gratiæ. titulo de translationibus pensionum in principio. Flam. Parisius, d. quæst.* 4. *numero* 28. *cum sequentibus, & n.* 49. *& facit Decis. Putei.* 524. *numero* 3. *libro* 2.

Et à solo Papa concedi potest, non † autem à le- 242 gato vel ordinario, *Gambarus d. lib.* 6. *num.* 225. *& Flam. Paris. d. q.* 4. *num.* 13. 14. *&* 15. quam clausulam facultatis transferendi, † ponit Gigas, *post finem* 243 *tractatus de pensio. versic. sciendum est etiam, & Mandos. supra versic. clausula potestatis, & Flam. Parisius dict. quæst.* 4. *numer.* 34. & formam huiusmodi translationis ponit Gigas *post dictum finem tractatus*, & formularium instrumentorum, pagina mihi 382.

Et huiusmodi translatio † iuxta clausulam facul- 244 tatis, fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico, Cathedralis Ecclesiæ, *ad capitulum statutum de rescript. in* 6. *Gomezius n.* 25. *Feli. in cap. pastoralis, de rescript. numer.* 12. *Achilles Decis.* 17. *Caputaquen.* 257. *part. prima, & Zerola in prax. Episcopali prima part. verbo dignitas, §. primo, & secunda part. verbo Canonica. §. tertio.* Et patet ex clausula facultatis transferendi quam ponunt prædicti. Et tenet Gigas, *dict. vers. sciendum est etiam*, quicquid dicat Nauarrus *consil.* 11. *n.* 1. *de iniurys*, quem sequitur Flam. Paris. *de consider. quæst.* 23. *numero* 49. contra quem tamen tenet additio d. consilij, *posita ad fin. consiliorum.* 245

Non tamen potest fieri coram † Canonico Ecclesiæ Collegiatæ, quia nullo modo potest dici in dignitate Ecclesiastica constitutus, *vt colligitur ex dict. capit. statutum, & allegatis*, quicquid alias, si bene memini, tenuerit Rota in vna Romana seu Adrien. pensionis secundo Decemb. 1593. coram D. Pamphilio, de qua fit mentio in Segobien. pensionis *infra relata n.* 257.

Et potest fieri per procuratorem † etiamsi in 246 facultate dicatur: *Tibi vt quicunque loci ordinarius seu Canonicus, &c.* & inferius, *per te eligendum, &c.* regula enim est, posse quem facere per procuratorem, quod per seipsum, nisi in specie sit prohibitum, etiam quod simus in priuilegio, ita fuit resolutum in causa Taurinen. pensionis, 18. Aprilis 1561. coram D. Rubeis.

Intelligitur autem dicta clausula † transferendi, 247 de prima duntaxat, *ad regulam legis boues. §. hoc sermone ff. de verborum significat. de qua late Traquellus ibi, & Felin. in capit.* 2. *de Tregua & pace à numero* 5. *& Anton. Gabriel de regulis iuris con.* 2. *& in terminis, tenet Mando. supra versi. rursus si in vim clausulæ*, & fuit dictum in vna Oxomen. pensionis 20. Maij 1598. coram D. Lita, & resolutum, translatione facta, à Papa motu proprio post consumptam facultatem transferendi concessam, non manere obligatum, fideiussorem, datum ad fauorem primi pensionarij, & eius translatarij, vt in sequenti decisione: *Reseruata pensione scutorum quinquaginta ad fauorem Ioan. ab Agnoa, per Sixtum V. super scholastica collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Soria Oxomen. Diœcesis cum facultate, transferendi, & aliis clausulis, fuit de dicta Scholastica prouisus Fran. del Cerro, qui se obligauit soluere Ioanni prædicto, & eius translatariis dictam pensionem, & alia facere iuxta tenorem dictæ reseruationis, huicque obligationi accessit vti principalis principaliter, & in solidum Didacus Salinas, Ioan. in artic. mortis constitutus, dictam pensionem transtulit in personam Thomæ Nauarræ, qui Thomas ex. post ingressus est religionẽ, & antequam professionem in ea emitteret, S. Dominus noster motu proprio prædictam pensionem in fauorem*

Mel-

Melchioris transtulit, & reseruauit cum omnibus exemptionibus, obligationibus, cautionibus, & bancariis, & de renouando fideiussoribus aliisque clausulis, & decretis in prima reseruatione appositis, in fauorem tam Io. quam Thomæ, ipsumque Melchiorē in locum Ioannis, & Thomæ in omnibus, & per omnia, & quo ad omnia, perinde ac si pensio ipsa sibi solui à principio reseruata esset, ac cautiones, & alia præmissa pro eo emanassent subrogauit, cum clausula sublata, & prout laycus in literis motus propry legitur. hinc, Melchior vigore d. reseruationis coram auditore cameræ egit contra Didacum de Salinas pro solut. dict. pensionis de renouatione scedulæ bancariæ iuxta obligationem alias per eū factam ad fauorē Ioannis, & translatoriorum, obtinuitque contra eum relaxari mandatum executiuum pro prædictis, à quo Didacus appellauit, & obtinuit causam in Rota mihi committi cum clausula si quid exequendum exequatur. Vnde hoc dato per me dubio an mandatum auditoris cameræ ad fauorem Melchioris sit exequendum in casu, & ad effectum de quo agitur. Domini vtraque parte informante resoluerunt non esse exequendum vti nullum, & in istum, moti respectu nullitatis, tum quia de reseruatione alicuius pensionis ad fauorem Melchioris non constat in actis, pro vt requiritur pro validitate sententiæ, etiamsi executiue agatur, Achilles decis. 4. de rescriptis, num. 4. Mandos. ad regulam tertiam cancell. quæst. 7. num. 2. versic. hinc voluit Rota, *& prout in simili fuit tentum in illa Romana census. 4. Dec. 1595. Coram R. P. D. Pamphilio. Nec quo ad suffragari potest Melchiori, copia illa asserti Motus proprij, quæ in extracto reperitur, si quidem, quia est copia simplex non recognita, & caret citatione ad dicendum contra, quo fit, vt minime de actis esse dicatur, nullamq; prorsus fidē faciat,* ita Doctores in authentica. si quis in aliquo. C. de edendo, Cassadorus decis. 7. in fine de appellatio. Cæsar de Grassis decis. 3. num. 7. de restitutione spoliatorum, & Romanus, cons. 519. per totum. *Tum etiam quia fuit relaxatum d. mandatum citato Didaco, in domo eius solitæ habitationis, qui cum absens esset, & in actis dimisisset procuratorem, de iure sic citari non debuit, sed eius procurator,* ita Iason. in l. furioso num. 10. ff. de re iudicata, & ante eum Bartolus, num. 4. & in l. procuratoribus. C. de procuratoribus. *& respectu iniustitiæ, quia fuit relaxatum d. mandatum contra Didacum, qui nullo modo Melchiori obligatus est pro tali pensione, nam cum fideiusserit ad fauorem Ioannis de Agnoa, & eius translatariorum, quæ translatio in ea verificatur,* vulgata lex boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & prout in terminis tenet Mandos. in praxi signaturæ gratiæ, titulo translationis pensionum, versic. rursus si in vim clausulæ, *non potest idcirco obligatio Didaci extendi ad fauorē Melchioris, in quem nullatenus translata fuit pensio dicta, pro Ioanne de Agnoa, sed per Papam Motu proprio, & postquam consumpta fuerat illa facultas transferendi, concessa d. Ioann, cum fideiussoris obligatio, sine nouo cōsensu illius, etiam prorogata à principali non debeat vlterius extendi,* leg. item quæritur. §. qui impleto, ff. locati. l. si cum Hermes, vbi Baldus C. eodem. *maxime, de persona ad personam.* l. si vnus. §. ante omnia ff. de pactis. *nec obstare dixerunt domini, quod hæc translatio pensionis, de persona Thomæ in persona Melchioris, fuerit facta à Pontifice Motu proprio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, cum clausulis, & decretis, de quibus supra: siquidem quia prædicta omnia intelligi debent in præiudicium ipsius titularis, vt scilicet prædicta omnia præstare teneatur ad fauorem Melchioris, prout prius tenebatur ad fauorem Ioānis de Agnoa, & eius translatariorum, secus in præiudicium Didaci fideiussoris illius, ea ratione, quia Papa vt dominus beneficiorum, potuit beneficium prædictum, titulare remque ipsum ratione dicti beneficij, prout voluit prægranare,* ad text. in c. 2. de præben. in sexto, & notata per Baldū in l. rescriptum, col. 2. & sequenti. C. de precib. imperatori offerendis, & in l. qui se patris. col. pen. C. vnde liberi, *sed hoc idem voluisse facere in præiudicium Didaci fideiussoris, qui se non obligauit ad fauorem Melchioris, nec aliquod commodum sentit, ex dicto beneficio credendum est,* ad tradita per Alexandrum, consil. 5. num. 24. & sequenti, lib. 5. tom 1. *maxime cū longe diuersa ratio vigeat, quo ad eum, vt omnibus notū est, nec Papa potuit defectum consensus illius supplere* vt inquit Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ num. 71. vers. idem est in consensu. *Et tenuit Rota in Copostellana Archidiaconatus. 21. Oct. 1557. Corā bonæ memoriæ Cardinali Paleoro,* quæ est diuersorum, lib. 3. part. 3, decis. 458. *& sine consensu clarum est, non induci, nec prorogari obligationem.* l. 1. §. conuentioni, ff. de pactis. l. obligationum substantia, & l. quæcumq; gerimus. ff. de oblig. & actio. *Nec obstare dixerunt domini Didaco clausulam, sublata, & alias. de quibus in d. Motu proprio si quidem, quia vti consecutiue gratiæ in dicto Motu proprio contentæ, respectu expressorum tantum operari debent, & ideo ad ipsum non nominatum in dicto Motu proprio extendi non debent.* Puteus decis. 232. libro 1. Cassador. decis. 10. numero 4. super regul. *quod maxime dicēdum est, nec inde emanare solet iustitia, vnde iniustitia, & iniquitas consurgat.*

Et post hæc tradit Gonçalez *glos. 11. n. 82.* sicut etiam † facultas retinendi pensionem non obstante 248
matrimonio per pensionarium contracto, intelligitur de primo duntaxat matrimonio, nisi aliud exprimatur, Gonçalez, *ibi n. 83.* dicens fuisse resolutum in Rota in vna Palentina pensionis, 21. Nou, 1596. Coram D. Blancheto.

Per translationem tamen inualidam † non fuit 249
consumpta facultas transferendi *ad decis. 47. parte prima diuersorum,* vt fuit resolutum in causa Placentina pensionis, 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba.

Et an literæ facultatis transferendi debeant † 250
præsentari, coram iudice, seu executore vide infra *6. part. cap. secundo, primo dub.*

Secundo, pensio potest transferri † etiamsi sit 251
reseruata, sine clausula transferendi, quando de consensu ipsius pensionarij, & soluentis pensionem, transfertur in alium, authoritate Papæ, *Ferretus cons. 53. Mandos. supra in princ. & Flam. Paris. d. q. 4. num. septimo.*

Tertio potest transferri in vim priuilegiorum † 252
concessorum militibus S. Petri, & S. Pauli, & nonnullis aliis officialibus Romanæ curiæ, *vt per Mandos. supra vers. non omittam. & in reg. 19 quæstio. 11. num. 9. & Flam. Paris. d. quæst. 4. num. 7. 8. & 9.* & militibus Piis vt in constitutione 5. & 16. Pij IV. Flamin. ibi nu. 10. & militibus S. Stephani, vt in constitutione 64. Pij IV.

Sed ista priuilegia, † & quibusuis aliis militi- 253
bus concessa sunt reuocata per Pium V. constitutione 71. Postea tamen Sixtus V. militibus Lauretanis concessit priuilegium transferendi pensiones. non tamen † summam 200. ducatorum auri de Camera, nec medietatem fructuum excedentes, vt in constitutione 35. eiusdem Sixti, quæ est videnda. Et aliquando etiam conclaustris conceditur priuilegium transferendi, vt in constitutione 32. Sixti.

V. & tradit Flam.Pariſ.ſup.num.12.& circa hoc vide dicta infra d.6.part.c.2.1.dub.

Et aduerte quod per translationem extinguitur prima penſio, & noua creatur *Gigas, quæſtione 74. num.1.& 88.numer.8.Mandoſ.ſupra in principio Puteus d.deciſ.524.* † *num.3.lib.2.Flam.Pariſ.d.quæſt.4. num.7.& Saluſtius Tiberius, in practica auditoris Cameræ,lib.3.cap.6.adito Veſtrium in practica,libro 3.cap. vltimo numero 2.*Et fuit dictum in vna Brixien. penſionis 23. Maij 1594. Coram D.Mellino, de qua infra numero 470.& in d.Placentina penſionis 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba, & dictum eſt ſupra numero 55.

256 In vna tamen †Carpentoraten.penſionis 29. Maij 1602.Coram D. Lancelloto fuit reſolutum, *quod ad effectum, vt ſit habenda ratio penſionum impoſitarum poſt primam reſeruationem & facultatem transferendi, penſio translata non poteſt haberi pro noua,cum in ſubſtantia & reuera ſit eadem*, Vitali. Clement. 1.§.eadem num. 3. de ſupplenda negligentia Prælatorum, *quamuis enim in translatione procedatur, per viam caſſationis antiquæ, & nouæ reſeruationis, Tamen hoc procedit ad certos effectus, ſcilicet mutationis perſonæ,vt vnus ſolus poſsit exigere,& vt ſciatur per cuius obitũ debeat extingui, item quoad viam executiuam, & quaſi poſſeſſionẽ & alia huiuſmodi,non autem reſpectu ſubſtãtiæ ipſius penſionis,quæ in ſubſtantia eſt eadem, cum antiqua cum omnibus ſuis qualitatibus,& ideo quãuis reſpectu caſſationis antiquæ dicatur noua: tamen cum iſta caſſatio ſit correſpectiua ad reſeruationem nouæ, per iſtam nouam reſeruationem non augetur aliquod onus Eccleſiæ ita poſsit dici noua penſionis impoſitio, ſed ſolum fit mutatio perſonæ, & ſubrogatio vnius in locum alterius* Creſc. deciſ. prima, de rebus Eccleſiæ,&c.

257 Et inde in vna Segobien. penſionis, 20. † Maij 1598.Coram D. Corduba fuit reſolutum, *quod obligatio fideiuſſorum penſionis ad fauorem nominati, qui tunc temporis eam tranſtulerat, extenditur ad translatarios, cum cantet, cum omnibus decretis, & clauſulis in reſeruatione contentis, & quia translatio penſionis debitæ vni perſonæ, ſi in aliam transferatur, non dicitur nouum grauamen in perſonam debentis ſoluere, ſed delegatio ſolutionis faciendæ alteri* Pariſ. conſ. 5. num.86.lib. 4. *& quia principalis ſe obligauerat in fauorem certæ perſonæ in reſeruatione eiuſdem penſionis nominatæ, & quia ſcedula Bancaria cantat pro M. & ſuis translatariis, & fideiuſſores tenentur ad omne id, ad quod principalis tenebitur,* facit deciſ. 806.numer. 3.part.1. *& quod potuit fieri translatio nulla facta intimatione, & quod non obſtat,quod translatarius non fuerit præſens translationi, quia ſufficit ſtipulatio facta per notarium pro illo,& apparet de illius acceptatione, per mandatum ad exigendum,&c.*

Et 26. Iunij eiuſdem anni, coram eodem fuit idem reſolutum ſcilicet *conſtare de valida translatione penſionis,ex ipſo inſtrumento translationis, non obſtante quod fuerit facta inſcio translatario, quia ſatis videbatur, quod notarius pro eo fuerit ſtipulatus, & interceſſit iuramentum, quod ſupplet abſentiam,* Gabriel de verborum obligationibus concl. 1. numer. 69. & 95. *Vltra quod per ſcientiam ſubſecutam cenſebatur inducta ratificatio,* Couarruu. in rubrica de teſtamentis,3. part. numer. 13. *non obſtante etiam, quod facta fuerit literis non expeditis, ſtante clauſula, in ſupplicatione quod ſola ſignatura ſufficiat: nec obſtare, quod per reg. Sanctiſſimi Domini noſtri, quæ poſtea ſuperuenit, videatur illi derogatum, cum diſponat, quod ſola ſignatura non ſufficiat, licet in ſupplicatione adſit alia clauſula regul. in contrarium non obſtante, quæ non extenditur ad futura.*Simoneta, de reſeruatio. q.76. numer.2. & 3. *quia placuit reſponſio quod iſtæ penſiones confidentiariæ ad fauorem Itali, cum ſuper illis non expedianter literæ, vt notum eſt, non comprehendantur ſub dict. reg. reuocatoria de penſionibus non expeditis literis, & quod opponebatur de translatione facta, coram perſona non conſtituta in dignitate, fuit ſublatum, quia cantor in cuius manibus fuit facta eſt 2. dignitas in Eccleſia Caſtellaten. ſtante maxime, quod etiam translatio facta in manibus vnius Canonici, alicuius inſignis Eccleſiæ ſufficit, vt voluerunt domini in vna Romana, ſeu Adrien. penſionis, coram D.Pamphilio,2. Decemb.*1593.Hæc in dicta Segobien. † & in translatione penſionis non 258
habet locum reg. de infirmis reſignantibus, *Sarnen. ibi, quæſtion. 16. & Mandoſ. quæſtion. 11.Flam. Pariſ. de reſign. libro 12. quæſt. 3. à numer. 53.* nec conſtitutio de publicandis reſignationibus † *Sar-* 259
nen. in regul. de publicandis, quæſt. 10. Gigas conſilio 139. ſeu *reſponſo 30. de penſionibus,& Flam. lib. 11. q. 4. num.28.*

Alia de materia translationis † penſionum vide 260
per Mandoſ. *dict.titulo de translatione penſionum, & Ant. Auguſt. in Epithome eodem titulo.Et Flam.Pariſ. d.quæſt.4. per totam, & vide d.ſupra illatione prima à numero 51.*

Sed circa hanc vndecimam illationem, offert ſe dubium, in penſionibus † reſeruatis in perſona 261
vnius, ad commodum tamen & vtilitatem alterius, vt in penſionibus reſeruatis pro Italis ſuper beneficijs Hiſpaniæ, quæ imponuntur in perſona, & capite vt aiunt, alicuius Hiſpani, propter pragmaticas, & leges Regni, per cuius obitum huiuſmodi penſiones expirent, an per obitum Hiſpani, ſeu eius translatarij, an vero per obitum Itali, vel vtriuſque.

In quo in primis certum eſt Hiſpano non † translata penſione, aut eius translatario decedente, et- 262
iam in vita Itali ad cuius commodum fuit reſeruata, expirare penſionem, & omnem commoditatem ceſſare, cum penſio, & ius ipſius reſideat penes Hiſpanum, ex l. quidam cum filium, ff. de hæredibus inſtituendis, & fuit reſolutum in vna Hipalen.penſionis,de anno 1573.Coram D. Graſſis, *vt in deciſione 399.400. & 401. numero 3 parte 1. diuerſorum, Anaſtaſius Germo. de Indultis Cardinalium. §. ſi vero à numer. 56. & Flam. Pariſ. dict. quæſt. à numero 61.*

Nihilominus etiam dicendum eſt, penſionem extingui, & omnino ceſſare per mortem eius pe- 263
nes quem eſt commodum, & ad cuius vtilitatem ſeruit, etiam viuente illo, in cuius perſona eſt impoſita vt Rota, & ſtylus ſeruat, ita fuit dictum in vna Conchen. pecuniaria, 15. Maij 1587. Coram D. Pamphilio, & in vna Conchen. penſionis. 2. Maij 1588. Coram D. Blancheto: & in vna Calagurritana penſionis, 2. Decembris 1598. Coram D. meo Corduba fuit reſolutum, conſtare penſionem fuiſſe reſeruatam ad commodum Herculis vt apparet, ex fide Cadinalis de Coſencia tunc Datarij, & ſic per eius obitum extinctam etiam viuente Hiſpano.

Vnde

Vnde additio † consilij Nauarri 62. *de simonia.*
164 inquit aduertendum, referri in S. auditorio Rotæ pronunciatum, pensiones, quæ Italo super caput Hispani reseruantur extingui', tam per mortem
165 Itali, quam Hispani. Quamuis in dicta † Hispalen. Rota resoluerit non extingui per obitum illius ad cuius commodum est imposita, si ille alium nominauit in commoditate, vel in alium eam transtulit, etiam sine aliqua solennitate, & solemni translatione, per reseruatarium facienda in vita illius, *vt in dictis decisionibus, maxime vltima, quas referunt & sequuntur Anast. Germonius, & Flam. Paris. vbi proxime.*

Sed reuera licet ius pensionis resideat penes
166 eum in cuius persona fuit reseruata, verior est decisio in eadem causa Hispalen. pensionis facta, coram D. Binarino, 15. Oct. 1571. in qua fuerat resolutum, pensionem positam in cap. Ludouici. *ad commodum Cardinalis Neapolitani, cessare, & extingui per obitum Cardinalis: quia veritas est, quod non pro pensionario, sed Cardinali facta est gratia, & pensionario Papa non assignasset nisi intendisset prouidere Cardinali, ideo cum totum factum esset contemplatione eius, eo deficiente totum perit,* ad legem cum dotem, ff. ad legem falcidiam, leg. seruo legato, §. si testator ff. de legatis 1. Soc. cons. 50. *Neque obstare, quod pensio sicut morte pensionarij cessasset, & à morte Cardinalis non deberet expirare, quia Respondetur quod esset contra mentem Papæ, qui cogitauit hoc facere ad commodum Cardinalis, & non personæ ipsius pensionarij, & hoc etiam admittitur, vt vacet per obitum vtriusque cum in persona vtriusq; constet, vnius quoad substantiam & formam, alterius quo ad commodum. conueniens enim est, vt altero eorum deficiente extinguatur, vt minus à iure recedatur, & fauore Ecclesiæ vt se celerius consulatur, attenta maxime rei veritate,* iuxta titulum Cod. plus valere quod agitur, vbi Baldus in l. 1. in fine, & in l. cum precibus. Cod. de probatio. &c.

Quam decisionem viuæ vocis † oraculo, appro-
167 bauit Greg. XIII. in plena signatura gratiæ 29. Nouemb. 1572. in causa Hispalen. pensionis pendente, coram D. Groperio inter Ioan. Baptistam Montoya, contra translatarios Gasparis de Penna.

Et alias in vna alia Valentina pensionis † 3. Nou.
168 1593. Coram D. Mellino fuit resolutum, *pensionem censeri constitutam contemplatione illius qui fuit factus procurator irreuocabilis, & vti in rem propriam ad exigendum, & transferendum ab eo in cuius fauorem in supplicatione fuit reseruata, qui permisit illum semper exigere,* Ruinus cons. 170. lib. 4. *& sic non posse pensionem sine consensu illius transferre.* l. in concedenda, & l. seq. ff. de aqua pluuia arcenda, l. id quod nostrum, ff. de reg. iur. *& quia ille fuit constitutus procurator vt in rem propriam ad transferendum, & ad istud mandatum reseruatarius tenebatur, ex necessitate, vti fuit resolutum in causa Toletana pensionis 19. Iun. 1595. Coram D. Decano ideo reseruatarium non potuisse postea facere pensionis translationem validam, quia actiones directæ remanserunt inefficaces.* l. 1. §. fi. ad Trebellianum, Aufrerius in Capella Tolosana, q. 119 n. 3. *& fuit dictum in Bononien. bonorum de Luparis 11. April. 1578. Coram sanctissimo, præterea etiamsi ius pensionis esset raditatum penes reseruatarium cum commodum ad aliũ pertineat, sine illius consensu transferre non potest, quia facultas transferendi fuit data contemplatione illius, & ad eius commodum, non obstante decisione Mohedani 28.* de renuntiatione, *quia* ibi *pensionis ius residebat penes eum qui constituerat simpliciter procuratorem ad transferendam pensionem, &c.*

Circa quam tamen resolutionem, aduerto ve-
rius videri, † quod reseruatatarius in cuius persona 269
fuit pensio reseruata, possit valide eam transferre & cassationi consentire etiam sine consensu eius, in cuius commodum est reseruata, & licet sit constitutus procurator vti in rem propriam ad transferendum, nam adhuc ius pensionis, & transferendi, quod est spirituale, seu quasi est in ipso reseruatario, nec potest cedi, seu transferri in alium, per priuatum irreuocabiliter, & quod sit ad commodum alterius, &c. tolum faciet quod ille teneatur ad interesse si male versatus est.

Probatio autem, ad cuius commodum, † & com- 270
templationem sit pensio reseruata, sumitur ex libro Datariæ, in quo scribuntur huiusmodi pensiones, & quorum contemplatione sunt reseruatæ, vt fuit resolutum in vna Tarraconen. pensionis de anno 1594. & 1595 Corã Illustrissimo Seraphino, vt in sequẽtib. decisionibus, quæ alia etiam continent ad propositũ.

Tarraconen. pensionis 10. Octobris 1594.

FElicis recordationis † Gregorius XIII. Anno 1582. Cõtulit Archidiaconatũ S. Fructuosi in Ecclesia Tarraconen. R. D. Doctori Michaeli Carnicer reseruata pẽsione scutorũ 500. super fructibus d. Archidiaconatus, in persona D. Antonij Io. Girona, contẽplatione tamẽ bonæ memoriæ Cardinalis Cõmendorij, & dicto Michael obligauit se in forma Cameræ, deditq; cedulam banearia, prout in similibus pensionibus fieri solet, fuit hæc pensio viuo Cardinale soluta, sed post eius obitũ cum pratenderet illustris, & R. D. Abbas Caucus, d. Cardinalis sororis filius d. pẽsionis vtilitatem, & cõmodum ad se expectare & eandẽ exigere tẽtaret, ex aduerso vero Michael prætenderet extinctam esse morte Cardinalis, tandem rededucta fuit in iudicium, & cum status causæ in hoc versaretur, an constaret pensionem fuisse reseruatam ad cõmodum & fauorem D. Abbatis, & hinc inde multæ deducerẽtur coniecturæ, proposui hanc argum. in Rota, & re discussa maior pars dominorum censuit constare, pensionem reseruatã fuisse ad commodum Abbatis, & quoniã versamur in materia coniecturali fuit pro parte D. Abbatis excitatum, onus probandi pensionem extinctam morte Cardinalis incumbere Michaeli, & consequenter docere debere cõmodum pensionis ad eum expectasse, Et quamuis plures ex dominis extarẽt pro parte Abbatu eo potissimum fundamento, quia exigebatur pensio nomine Ioannis reseruatarij viuentis, qui habebat gratiã suam claram & obligationẽ Michaelis in forma Cameræ, cui nihil aliud oppoi poterat, quã extinctio ex persona eius ad quẽ vtilitas spectet, ideoq; videri onus probãdi extinctionem alleganti incumbere l. qui dicit cum vulgatis de probatio. *Tamen quia in contrarium deducebatur esse in confesso, hanc pensionem non fuisse reseruatam ad vtilitatẽ 10. vt ipsemet fatetur, sed alterius personæ non nominatæ propter pragmaticas Hispaniarum, omissa hac disputatione fuit actum tantummodo de probationib. & coniecturis, quæ hinc inde deductæ fuerant, & quidẽ pro parte R. D. Abbatis pro præcipuo fundamẽto intentionis suæ allegatus fuit liber Datariæ cõscriptus à quondã Petro Antonio, tunc temporis ministro Datary, in quo in margine eregione huius pensionis ibi adnotatæ, reperiũtur, hæc verba,* Nepoti Cardinalis Commendori intuitu ipsius Cardinalis. *Coadiuuabatur hæc probatio ex solutionibus postea secutis, nam prima dempta, quæ fuit facta Cardinali, cæteræ fuerũt factæ domino Abbati, nẽ-*

Pe.solutio 500.scutorum,sub die 26.Maij 1584. facta à Cæsare Bosil. Dominis de Vbaldinis,per manus Caualcantium ex ordine D.Abbatis,vt cantat partita extracta ex libro dominorum de Caualcantibus,& alio ordine,sub die 3. Septembr. eiusdem anni 250. scuti Cæsari antiquo Bosil.à Ioan.Girona, vt soluerentur D. Abbati & deinde ex ordine Abbatis, vt soluerentur Philippo Antenoro,& Andreæ de Alemanis, & demum ex ordine Ioannis Gironæ, vt solueretur terminus 1.Martij 1585.D.Abbati,qui tamen duo posteriores termini non fuerunt soluti,quia interim obierat Cardinalis,& Archidiaconus cœpit prætendere extinctam fuisse pensionem, tamen hinc colligitur declaratio Ioannis Gironæ, qui erat conscius, ad quem spectaret pensio, neque alias fuisset post obitum Cardinalis daturus hunc ordinem,ex aduerso pro parte Archidiaconi deductum fuit, ex pluribus constare, commodum pensionis spectasse ad Cardinalem, primo, quia Apost. illa cantat intuitu Cardinalis, secundo, quia statim, post reseruationem aduenientè primo termino solutionis pensionis, ea fuit soluta Cardinali, vt apparet ex partitis Cæsaris, & Philippi, Antenori, & Andreæ Alemanni. Tertio, quia solutiones factæ D. Abbati fuerunt postea per eundemmet, positæ ad computum Cardinalis, quod redarguit ipsum recepisse eas, non tam nomine proprio, quam Cardinalis. Neque obstare, adnotationem illam, quæ reperitur in libro Datariæ, quia liber ille est liber priuatus,& qui non facit fidem, vt videtur alias sensisse, Rota in Pampilonen. pensionis, coram bonæ memoriæ Bubalo, & dato etiam, quod ei esset fides adhibenda, cum non contineat nomen proprium Abbatis, sed tantum scriptum sit Nepoti Cardinalis, &c.propter incertitudinem non concludit. lib. duo sunt Titij, de testam. tutela. l. non hoc. C. vnd. legitimi cum similibus, *præterea cum contemplatione Cardinalis fuit reseruata pensio,vtique requirebatur eius declaratio, quæ cum non appareat, remanet vt voluerit pro se illam habere, quod obseruantiæ supra consideratæ conuenire videatur* ad Decium consil. 143. n. 4. Paris. cons. 17. n. 17. lib. 4. *His tamen non obstantibus,domini priorem opinionem amplexi sunt pro domino Abbate, ea potissimum ratione,quia existimabant libro Datariæ esse fidem adhibendam,cum & liber & manus Petri Antonij fuerint recognita,& cum sit scriptus per officialem,ad id deputatum,* adnotata per Bartolum in leg.argentarius,& in leg.argentarius,& in l. quædam de edendo, & in l. Titiæ textores de legatis,1.*Quod etiam sensit Rota in eadem Pamphilonen.Coram R.P.D. meo Gipsio, anno 1585.& 1586.& in causa Carthaginen. 11. Maij 1592. Coram R.P.D.meo Penna.& cum reseruationes huiusmodi fiant suppositæ alterius personæ propter pragmaticas,non potest aliunde haberi veritas, quam ex huiusmodi libris,& Quinternis,quo casu ratione publicæ vtilitatis necesse est,vt eis fides adhibeatur, vt dicitur de testibus familiaribus admittendis ad probandum id quod domi gestum est,quodque per alios probari non potest* Bartolus in l.scimus §.licentia C.de iure deliberandi,& in leg. consensu. §. 1.C.de diuortiis, plura congerit Paris. de sindicatu. §. testis, & Lamber. de iure patron.artic.12 quæst.11.num.7.2.part. libro 2. *Ali asemper in incerto esset ad quem spectaret pensionis commoditas, in graue præiudicium eorum, qui eas soluere tenentur. Ex adnotatione vero illa, in qua habentur illa verba,contemplatione Cardinalis, arguitur non fuisse reseruatam ipsi Cardinali. non enim diceret contemplatione ipsius, si in ipsomet resideret pensionis commodum,* Bart. in l.si mandatum. C.de negotiis gestis,& in l.si pupilli.§.item quæritur. ff. eodem Baldus in l. 1.cum aliquis in 2. notabili. C. de iure deliberandi. *neque obstat,quod non fuerit expressum nomen proprium nepotis, quia cum per testes probatum fuerit de illo tempore nullum alium extitisse in rerum natura, nepotem Cardinalis præter Abbatem,hæc demonstratio ei de necessitate applicari debet, neque locum habere potest d.lex.duo sunt Titij,cum hic excludatur pluralitas,& aliorum existentia.Sed nec etiam in illa lege excluditur probatio,per quam res per se incerta ad certitudinem redigi potest, quod optime conuenit huic negotio,tunc enim nepotem ab auunculo educatum,& vti filium ab eo tractatū semper fuisse est notissimum, & procurasse eidem Abbatias,& reliqua omnia beneficia per eum possessa,quæ maluit in eius persona collocare,quam pro se retinere: neque obstat, quod Cardinalis primum terminum receperit,quia cum ipse omnia bona nepotis administraret,hanc etiam pensionem exegit,& ideo eos quoq; terminos quos Abbas exegit nomine proprio,curauit idem Abbas poni ad computū Cardinalis,cum nulla haberet computa vel rationes distinctas,& separatas à computis, vel communibus Cardinalis, quia omnia administrabat, & ita falluntur ea quæ in contrarium super hac re considerata fuerunt. Neque etiam obstat, quod Cardinalis cuius contemplatione fuerat reseruata pensio,non declarauerit ad quem spectaret,quia imo ex libri adnotatione apparet de contrario, cum ibi exprimatur persona nepotis,quod sine ipsius declaratione,& voluntate fieri non poterat,& sane ex vsu Patrisfamilias arguere possumus, Cardinalem voluisse eadem ratione pensionem collocare in persona nepotis, qua etiam cætera beneficia maximi valoris collocauit, non obstat, quod soleat expediri mandatum in rem suam,ad fauorem illius,cui pensio inseruit,quia hoc sæpissime omitti solet, neque hoc casu applicari potest cum non ostendatur fuisse tale mandatum expeditum ad fauorem Cardinalis.Vltimo non obstat decisio Pamphilonen. Coram bonæ memoriæ Bubalo,quia dato quod esset vera,tamen admittit probationem libri concurrentibus adminiculis, quæ hic adesse domini censuerunt.*

In eadem 16.Ianuarij,1595.

Domini præstiterunt in resolutis, pro reseruatione pensionis ad fauorem R.P.D. Abbatis, nam quantum ad probationem,quæ deducitur ex libro, voluerunt eam esse concludentem,cum in istis pensionibus, in quibus non potest haberi directa probatio,sufficiant præsumptiones,& coniecturæ, Bartolus in l.post contractum, de donatio. Baldus in l. ei qui in fine. C. de distractione pignorum, Alexander consil.197.libro 7.numero 7.*& sufficiens probatio dicitur illa,quæ colligitur ex libro Datarij,qui probat qualitatem gratiæ,* Caputaquen.decis.77.lib.1.*Nam quæ deducuntur contra librum,alias fuerunt reiecta,vti friuola, & minus vera, cum fuerit recognita manuscribentis,& in Dataria habeatur pro bono & fideli,& vltra decisiones alias allegatas fuit ita per Rotam resolutum in vna Conchen. pecuniaria,15.Maij 1587.Coram D. Pamphilio, non obstat ratio nouiter per informantes considerata,quod in d.libro scriptum reperiatur,intuitu Cardinalis,quia illa verba potius ostendunt contrarium, cum non possit dici intuitu Cardinalis reseruata,si ad ipsiusmet cōmodum spectaret Bartol.in leg.si mandatum.Cod.de negotiis gestis cum allegatis,& frustratoria fuisset mentio nepotis,mentio vero Cardinalis erat necessaria, vt appareret fuisse ei datam recompensam pensionis,quam ipse Papa rogante remiserat super Episcopatu Taurin. in qua habebat facultatē transferēdi,& ideo hāc voluit collocare in caput nepotis Iunioris, cui etiā alia sua bene-* 271

fi-

neficia renunciauit. Ponderatio vero, quæ fit in eo quod datum alicui contemplatione alterius, acquiritur persona contemplatæ, vt in leg. si filiofamilias la Secunda, & ibi Bartol. de donationibus causa mortis, & Baldus in l. cum oportet, num. 3. Cod. de bonis quæ liberis, Menochius qui alios citat, de præsumptionibus, libro 3. præsumptio. 28. cum aliis, non obest, quia hæc procedunt, quando agitur de persona in aliena potestate constituta vti filio, & agitur an sit computanda inter profectitia, vel aduentitia, vt per Bartol. in leg. sed si plures. §. in arrogato. de vulgari, cum aliis, & ideo Baldus in dict. leg. cum oportet. num. 4. dicit hanc contemplationem cessare in filio emancipato, & idem tradit, Alciatus de præsumptionibus reg. 1. præsumptione 18. & alias Rota in vna Hispalen. pensionis, coram D. Robusterio, 11. Ianuarij 1574. dixit vtilitatem spectare ad illum cuius contemplatione aliquid fit, si expresse cauetur, vt ad illum spectet vtilitas, prout in casu legis si legatum, quibus modis vsusfructus admittatur, l. si quis vsumfructus, de vsufructu legato, ibi enim legatarius erat pure grauatus alteri restituere, secus vbi de hac vtilitate non est facta mentio, vel quando dispositio confertur in patrem, vel in dominum, vel maritum, vel talem personam, per quam ex iure dispositione alteri acquiratur, secus in illis per quos de iure alteri non quæritur, toto titulo Institutis, Per quas personas nobis acquiritur, nec enim potest quis nuda voluntate facere vt leges in sua ordinatione non habeant locum, & ita tollitur exemplum allatum de Ambasciatore qui sibi donata ab eo Principe ad quem est missus acquiret domino, vt tradit Bartol. in dict. leg. sed si plures. §. in arrogato, quia idem Bart. contrarium tradit in l. si vero, §. item quicquid soluto matrimonio, & in l. qui procuratorio. §. procurator de procurator. Abbas in c. postulastis, de concessione præbendæ, Lupus in repetitione rubricæ, de donationibus inter virum. §. 45. num. 6. Alciatus, d. præsumpt. 18. vbi testatur de communi. Tollitur eodem pacto exemplum de eo quod datur à consanguineis sponsi sponsæ, in qua quæstione, licet multi secuti sint opinionem Bartoli, quod acquiratur marito, tamen multi contrarium censuerunt, quorum opinio est probabilior. ex rationibus supra deductis, & maxime cum alteri, per alterum non acquiratur, nisi in casibus particularibus, & licet Bignetus decis. vnica de donationi. inter virum, videatur hanc sententiam sumere in argumentum & Iason. in l. vt liberis, num. 17. C. de collationibus dicat esse communem. Tamen contrarium tenuit Baldus in lege cum ante. C. de donationibus. & consilio 42. num. 3. Alciatus d. præsumpt. 18. qui plures allegat, & Decius in dict. leg. vt liberis, dicit hanc esse veriorem, & hanc secuta videtur Rota in d. decis. Hispalen. limitando dictam conclusionem contemplationis ad eas personas, per quas de iure alteri acquiritur. Quantum ad obseruantiam, domini amplexi sunt responsiones datas in priori resolutione, & vlterius dixerunt, quod stante clara probatione, desumpta ex libro, frustra agitur, de obseruantia quam personarum, & neporis qualitas reddunt dubiam, & æquiuocam.

& ita concluſum ſtandum eſſe
in reſolutis.

***

§. 2.

Quis poſſit penſionem imponere, & an requiratur cauſa.

SVMMARIA.

QVæ ſint agenda num. 273.

Papa poteſt imponere penſionem, num. 274. nec in eo requiritur cauſa, aut conſenſus beneficiati, num. 275. Reſolutio Rotæ, num. 276. quamuis aliqui contra num. 277.

Papa regulariter non aſſignat penſionem ſine cauſa, & ſine conſenſu beneficiati, num. 278. reſolutio Rotæ num 279.

Penſio impoſita etiam à Papa, ex falſa cauſa eſt nulla, num. 280.

Legatus poteſt penſionem imponere, num. 281. Scilicet de latere, numer. 282. qui poteſt beneficia conferre, & omnia exercere in prouincia, quæ poteſt Epiſcopus, num. 283. Et ſic circa reſeruationem penſionis eandem authoritatem habet, quam Epiſcopus ex cauſa, num. 284.

In beneficijs reſeruatis, vel alias ad eius prouiſionem non ſpectantem, non poteſt eam imponere, numer. 285.

Legati miſſi, vel nati non poſſunt reſeruare penſiones, niſi eis ſpecialiter ſit conceſſum, num. 286. vel niſi ſint cum authoritate Legati de Latere, num. 287.

An Nuncij Hiſpaniæ poſſint reſeruare penſionem n. 288. & 289. reſoluitur negatiue.

Legati ſimplices miſſi abſque poteſtate legati de Latere, cum facultate tamen conferendi beneficia, nihil dicendo de reſeruatione penſionum, an poſſint eas reſeruare, num. 290. cum ſequen. diſtinguitur, quod ſi poteſtas conferendi daretur Legato ſeparatim non poſſit, ſecus ſi ſimul cum ipſa legatione daretur, quia tunc eſſet ordinaria.

Epiſcopus poteſt penſiones imponere, num. 295. ex cauſa, num. 296. Quamuis Granutius teneat non poſſe penſionem ſimpliciter imponere, niſi pro bono pacis, & concordiæ dicens communem, & allegans decretum Pauli 4. & quandam declarationem, S. Congregat. Concily, quæ non obſtant numero 297. vſque ad 304.

Iſta poteſtas Epiſcopis non eſt amiſſa, non ex vſu, vel contrario vſu, quicquid aliqui dicant, à numero 305. ad 310. & quando eſſet amiſſa non eſſet reſtituta per reg. cancellariæ, de menſibus, numero 307. & 308.

Epiſcopus non poſſet imponere penſionem ſuper parrochiali, non excedente 100. ducatos n. 311.

Iſta facultas imponendi penſiones non eſt ſublata Epiſcopis per conſtitutionem Pij V. de conſidentijs, contra Flam. Pariſ. num. 312. 313. & 314. Nec ſimoniam committit Epiſcopus conferens beneficium reſeruata penſione, quamuis ſibi ipſi reſeruare non poſſit, num. 315. & 316.

Vicarius Epiſcopi non poteſt conſtituere penſionem niſi ſit ſpecialiter commiſſum, num 317.

Cauſas aſſignandæ penſionis, qui ponunt num. 318.

In conſtitutione penſionis non requiritur ſolemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ requiſita, num. 319. nec ſi beneficio vacanti imponeretur penſio requiritur conſtitutio defenſoris ad conſentiendum, licet alias requiratur conſenſus rectoris beneficij, & contraria ſententia procederet in penſione profana, numer. 319. 320. & 321.

Pensio imposita sine causa per inferiorem Papa nulla est, num. 322. maxime si in fraudem Canonis constitueretur incapaci beneficij, vel alias num. 323.

Præsumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa, n. 384. de qua debet constare, n. 325. nec sufficeret assertio Episcopi, num. 326.

Non creditur patri donanti filio, qui testatur merita præcessisse num. 327.

Pensio debet causæ commensurari, vt non excedat, num. 328. alias pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, vt donatio remuneratoria excedens merita, num. 329.

An pensiones impositæ per Episcopũ transeant ad successores in beneficio, n. 330. cum seqq. referuntur diuersa sententiæ, & resoluitur pensionem ex causa concordiæ non transire, alias secus.

Inferiores Papa non possunt pensionem imponere interueniente pactione inter partes: Nec coram eis potest fieri reseruatio, seu cessio reseruata pensione, numero 340. & 341.

Rebuffus contrarium male videtur velle nisi intelligatur de Legato habente specialem facultatem recipiendi resignationes cum pensione, num. 342.

Non solum à partibus, sed nec à compromissariis conuentio de pensione reseruanda initum habere debet, sed à superioris authoritate, num. 343. vbi ponitur dec. Rotæ.

In permutatione beneficiorum non potest pensio imponi ab ordinario, ad coæquandum fructus ex pactione partium contra aliquos n. 344. cum seqq. nec etiam potest refundi pecunia, n. 347.

Reprobatur sententia Vgolini, n. 348.

Explicatur decisio. Rotæ 519. part. 1. diuersor. numero 349.

Non potest aliquid dari ratione expensarum, vt à lite beneficij recedatur, num. 350. etiamsi fiat authoritate superioris si præcedit pactio inter partes, num. 351. & solum potest procedere contraria sententia, vbi iudex ex officio id prouideret, num. 352. resolutio Rotæ, num. 353.

Probabile videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico ægrotante consentiente, vt alius substituatur assignata sibi pensione pro alimentis hoc facere, num. 354. non tamen poterit is resignare in manibus inferioris Papa, cum reseruatione pensionis pro alimentis, num. 355.

De transactione, & compositione in spiritualibus remissiue, num. 356.

An Episcopus possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, numero 357. cum seqq. resoluitur, posse, dummodo non transeat ad successores, alias non nisi in magnum Ecclesiæ vtilitatem.

Licet Papa possit imponere pensionem, sine consensu patroni, tamen si beneficium est iuris patron. laicorum, ex dotatione & fundatione, pensio est nulla, non facta mentione de eo, num. 361.

VIso quid sit pensio, operæ pretium erit videre, quis possit eam imponere, & an requiratur causa. † Secundo, in qua portione, seu quantitate sit reseruanda. Tertio, quomodo in causis pensionum sit procedendum. 273

Ad primum, certum est Papam eam posse † imponere, cum in beneficiis plenissimam habeat potestatem, *c. 2. de præbendis in sexto, & Clem. 1. in fine, vt lite pendente cum aliis, Gigas de pensio. q. 6. n. 1. & Corras. de benef. 1. part. c. 4. num. 9.* 274

Vnde in eo † non requiritur causa ad imponendam pensionem, *Felin. in cap. ad audientiam. 2. de rescript. num. 2. & 4. Decius consil. 436. Gigas d. q. 6. à num. 6. & q. 10. Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ, vers. & est aduertendum, Rebuffus de pacificis possessoribus, numer. 129. alias 110. Corras. d. c. 4. num. 13. Io. Nicolaus Delphinas de iure patron. lib. 1. nn. 67. & 70. Mandos. de signatura gratiæ, titulo de pensionibus vers. c. Papa absque aliqua causa, Camillus Cautius in tract. de pensione Episcopali, num. 10. qui habetur 15. tomo part. 2. tractat. nouorum, Granucius ad Simon. de reseruatio. q. 62. num. 4. P. Grego. de benef. cap. 29. numer. 2. Marches, de commissionibus, 2 part. cap. 4. de commissione appellationis, numer. 42. & Flam. Paris. de resigna. benef. lib. 6. quæstion. 2. numer. 131. & 155.* qui docent Papam posse pensionem imponere, sine causa, & etiam sine consensu beneficiati, *& Caputaquen. decis. 316. part. 2.* & Rota in vna Camerinen. pensionis, 7. Iunij 1591. Coram † D. Gipsio vbi resoluit, quod *Reg. de non tollendo iure quæsito, non est necessaria derogatio in declaratoriis*, Gabriel de Reg. iuris conclus. 3. num. 65. *nec rursus est necessaria, in impositione pensionis, &c. quia Papa pro libito voluntatis potest pensiones super beneficiis imponere, & transferre* Paris. cons. 60. numer. 69. lib. 4. & in Oxomen. pensionis, 20. Maij 1598. Coram D. Lita supra adducta num. 248. 275 276

Et idem tradit Gambarus post Felinum, † *de officio legati, libro 10. numero 376.* Quamuis postea *num. 386.* aperte teneat, quod in foro conscientiæ pensio à Papa constituta sine causa pro aliquo, non prosit obtinenti, *quod etiam tenent Abbas de conciliis, 2. part. c. 21. Victoria in relectione de simonia, n. 50 & 51. Corduba libro 1. quæst. q. 21. pun. 2. Arragon. secunda secundæ, quæst. 63. art. 2. vers. de annuis autem pensionibus, Emanu. Rodriguez in summa, 2 tom. cap. 21. Vega in summa, 2. part. cap. 65. casu 6. P. Ledesm. 2. part. summæ tract. 7. c. 1. & tract. 12. concl. 21. & Theologi Hispani communiter.* 277

Regulariter tamen Papa non assignat pensionem † sine causa, & sine consensu beneficiati. *Cassado. decis. 4. numer. 6. de pensio. Gigas q. 1. numer. 4. & q. 6. numer. 7. & Marches. d. numer. 42. & est reg. Cancellariæ 44. de consensu in resignationibus & pensionibus.* 278

Vnde in vna Reatina pensionis, † de anno 1588. Coram illustrissimo Pamphilio Rota resoluit, quod *pensio est nulla, si causa narrata non est vera, licet enim Papa possit reseruare pensionem sine causa, Tamen in dubio censetur motus iusta causa, & quando causa expressa est, indubitatam illam debere iustificari, alias est nulla.* 279

Et quod pensio imposita etiam à Papa ex falsa causa est nulla, tradunt Gigas, *quæstione 5.* † *numer. 5. Caputaquen. decis. 298. numer. 1. part. 2. & Rota decis. 274. in suis Miscell. manuscripta, & Flam. Paris. lib. 6. q. 2. num. 77. & alij.* 280

Legatus etiam potest pensionem imponere *Rebuffus de pacificis* † *possesso. num. 120. alias 103. Corras. d. cap. 4. num. 9. & Gambarus lib. 6. num. 77.* intellige tamen de Legato de latere, *Gigas quæst. 6. numer. 28. Cuchus* † *in institutio. Canonicis paruis, lib. 2. tit. 8. §. ante omnia, & ibi addstio. Zechus de benef. & pensionibus, c. 11. num. 5.* qui potest beneficia † conferre, *cap. 1. de officio legati lib. 6. & dicemus infra 5. part. cap. 3.* & omnia exercere in prouincia, quæ potest Episcopus in sua diœcesi. *Speculator. titulo de legato. §. nunc ostendendum, numer. 54. Cuchus in institutionibus maioribus,* 281 282

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

284 *bus, lib. 2. tit. 5. numer. 83.* & sic circa reseruationem † pensionis eandem authoritatem habet, quam Episcopus, intellige etiam ex causa, *vt de Episcopo dicebatur infra.*

285 In beneficiis vero reseruatis, † vel quæ alias ad eius prouisionem non spectant, non potest pensionẽ imponere, sicut non potest ea conferre, *Gigas nu. 19. additio Cuchi, & Zechus supra.*

286 Legati autem missi, † vel nati, ex quo virtute suæ Legationis beneficia conferre non possunt, *d. cap. 1. & dicemus d. cap. 3. 5. partis*, sic nec pensiones reseruare, nisi hoc eis specialiter sit concessum, *Gigas supra num. 20. & 23. & Cuchus d. §. ante omnia*, † vel nisi sint missi à Papa cum authoritate, seu potestate Legati de latere, *vt ait Gigas d. q. 6 n. 19. licet cogitandum relinquat.*

287

288 Vnde videbatur, † quod Nuntij Apostolici in Hispania residentes qui cum potestate Legati de latere mittuntur à Papa, possent in beneficiis 24. ducatorum, quæ ad eorum prouisionem spectant, reseruare pensionem ex causa, nisi tenuitas valoris obstaret.

289 Sed nihilominus contrarium existimo, † nam Nuntij Hispaniarum non conferunt ista beneficia authoritate ordinaria, sed potius delegata, cum detur eis, cum aliquibus restrictionibus: nempe personis idoneis prouidendi, & quod prius eis constet fide dignorum testimonio non excedere vigintiquatuor, *vt in clausula facultatis infra ponenda 5. par. cap. 3. nu. 84. ad c. licet in corrigendis de offic. ordinarij, & quæ ibi notantur*, maxime cum detur facultas conferendi beneficia, etiam reseruata ratione mensis *ad Rotam decis. 148. n. 2. lib. 2. par. 3. diuersorum, & Conçalez glo. 24. n. 45.* dicentes, quod Legati, vel Nuntij conferẽtes, beneficia reseruata conferunt, vti delegati, non ordinarij, & sic, cum authoritate extraordinaria ista beneficia conferant, non videntur posse pensiones imponere, quantumuis alias mittantur cum potestate Legati de latere.

290 Sed an Legati simplices missi absque † potestate Legati de latere, cum facultate tam conferendi beneficia in sua prouincia, *iuxta d. c. 1.* nihil dicendo de reseruatione pensionum possint eas reseruare, Zechus *dict. cap. vndecimo, numero 5.* tenet sic, at † *Gigas d. quæst. 6. n. 21.* tenet contrarium, quia licet tunc beneficia conferre possint, tamen non conferunt vi legationis, & ex iurisdictione ordinaria, sed ex facultate extraordinaria sibi specialiter attributa, quę restringi debet.

291

292 Sed quamuis hæc sententia † recte videatur procedere, quando facultas conferendi daretur Legato separatim, & non simul cum ipsa legatione, quia tunc talis facultas esset extraordinaria, & delegato, tamen non videtur vera, quando simul cum ipsa legatione daretur talis facultas conferendi simpl citer: 293 nam tunc ordinaria diceretur † iurisdictio in omnibus ex notatis in simili de Vicario Episcopi *infra 5. p. cap. 8. numer. 41.* & in terminis delegato Gamb. *de officio legati, lib 9. num. 33. & 37.* vbi docet, quod licet Legatus non sit ordinarius, sed delegatus in his, quæ competent ex speciali facultate, seu commissione, quando seorsum committuntur, tamen, cum in litteris suæ legationis simul exprimuntur omnes facultates, & sub vna concessione emanantes simul stant, & cadunt, *c. translato, de constitutioni.* & sic in omnib. censetur ordinarius. Hæc Gambar. & sic cõsequenter posset reseruare pensionem, cum posset 294 beneficia conferre, ex vi † legationis, & iurisdictione ordinaria, & alias possit in sua prouincia omnia, quæ Episcopus in sua diœcesi, *vt notatur in d. c. 1. & b. de officio legati in sexto, & faciunt quæ tradit Gamba. lib. 1. rubrica quæ differentia sit, inter legatos de latere, & alios legatos, & Thomas Sanchez de matrim. lib. 3. disputat. 28. ad finem.*

Rursus Episcopus, seu Archiepiscopus in † sua di- 295
œcesi potest pensiones super beneficiis imponere. *Felinus in d. c. ad audientiam, n. 2. Caccialupus de pensionibus quæst. 5 & 13. Paulus Romanus eodem tract. c. 4. num. 1. Gigas q. 6. à n. 2. Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ versic. & est aduertendum, & in reg. de annali q. 2. Rebuffus de pacificis possessoribus, nu. 120. alias 103. & in repetitione capit. extirpandæ, §. qui vero de præbendis, sexto notabili*, circa materiam pensionis, qui recte ait alium inferiorem Episcopo non posse pensiones imponere, & *Corras. d. c. 4. à nu. 9. Gambarus de officio legati, lib. 6. nu. 77. Duarenus de beneficiis li. 6. c. 4. Io. Nicol. Delphinas de iure patro. lib. 1. n. 7. Mandos. Reg. 33. cancel. q. 14. num. 11. Guerrero, cap. 61. versi. & Episcopus, Cuchus in d. institutio. paruis. lib. 2. tit. 8. §. ante omnia, Redoanus de simonia, 2. part. c. 14. num. 27. & cap. 21. à n. 26. Camillus Cautius d. tract. de pensione Episcopali, Nauarrus consi. 4. de simonia, Zechus d. cap. 11. num. 5. & Vega in summa 2 par. c. 65. casu 7. & post hæc Gonçalez glos. 5. §. 5. à n. 27.*

Qui omnes id intelligunt † ex causa iusta & ho- 296
nesta, & vtilitatem Ecclesiæ concernente, & Nauar. *ibi* ait, quod, cum imponere pensionem beneficio sit contra ius regulare, cap. extirpandæ de præbendis *cap. vnico, vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur*, Episcopus non potest id fine iusta causa facere, ne videretur velle pensionem imponere, nisi id exprimat, & Rota in Millcuitana Canonicatus, de qua infra num. 314. & in Callagurritana pensionis infra adducta n. 343.

Quamuis Granutius *ad simon. de reseruationibus* † 297
q. 62. n. 6. & 7. dicens communem, teneat ordinarium non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordiæ, & in hac communi fuisse fundatum Decretum Pauli IIII. de quo per Mandos. *de signatura, ri. de pensio. versic. hodie tamen ex decreto*, vbi ait, quod hodie ex Decreto Pauli IIII. nõ potest pensio super beneficio, de quo alicui per obitum vacante prouidetur, imponi sine ipsius Papę expressa licentia, *& in titulo de confirmatio. versic. pensions ab ordinario* ait quod pensioni ab ordinario impositæ confirmatio non datur, sed Papa denuo concedit, vti Alexander 6. in signatura seruandum esse statuit. & ratio, inquit, est, quia ordinarius non potest beneficium diuidere, & pensionem, seu partem fructuum vni assignare, prout Papa, &c. & omnem resecari difficultatem, ait Granutius ex decreto S. Congregationis concil. † sub num. fibi 476. ibi, 298
nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere, quod decretum simpliciter loquens opinatur ipse non extendi ad pensionem pro bono pacis, & concordiæ ab ordinario impositam *ad tradita per Rolandum, consi. 72. num. 56. & 57. lib. 1.* & hoc decretum † S. Congregationis, à Granutio alle- 299
gatum mihi est, n. 295. & sic ait Vicario Episcopi Agrigen. *Si resignatio Ecclesiæ Parrochialis vere fuit Romæ expedita, antequam ordinarius resignantem, tit. ac beneficio d. Parrochialis priuaret, eadem resignatio debet suum sortiri effectum, nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere*, & alias habetur inter declarationes super capit. decimoquarto, sess. 25. de refor. vbi tamen dicitur, *nec a-*

liquam Ecclesiæ pensionem imponere.

300 Sed in primis falsum est, † communem esse contra d. doctrinam, imo ea est communis, vt apparet ex citatis authoritatib. nec obstat d. decretum Pauli IV.
301 quia videtur factum † pro Dataria, scilicet ne ministri, seu officiales Papæ, absque ipsius expressa licētia dictam pensionem imponant. Quod vero dicit Mā-
302 dos. *d. titulo de † confirmationibus*, in eo est, quia ordinarij non possunt pensionem imponere absolute, sed
303 cum causa iusta, vt dictum est: & ita etiam † debent intelligi decretum, & declaratio S. Congregationis, & doctrina Padillæ *in l. vnum ex familia. §. fi. de falcid. numero 23. ff. de legatis 2.* quem sequitur Gratian. *reg. numero decimosexto*, quod Episcopus conferens beneficium, non potest illud aliqua pensione grauare, *vt in cap. si quis præbendas 1. q. 1. & cap. vnico. §. fin. vt Ecclesiastica beneficia, quibus conuenit lex 5. tit. 16. parte 1.*

304 Sed ad dictam declarationem † S. Congregationis melius respondeo, quod tota illa loquitur de parocho concubinario, qui antequam parochiali priuaretur per ordinarium, *iuxta decretum Concily. d. c. 14.* eam resignauit, quæ resignatio est valida, neque eam potest ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere, sic enim legendum videtur ratione concubinatus resignantis, & pœnæ priuationis fructuum, de qua in d. decreto, quia non transit ad resignaturam, vt alias censuit eadem S. Congreg. super d. c. 14. ibi 3. part. his verbis, *pœna hæc non transit ad successorem in beneficio si priuatus resignat.*

305 Aduertendum est tamen, † quod Rebuf. *in praxi, tit. de reseruatio. tam generalibus, quam specialibus* ait quod hodie Episcopi non constituunt pensiones, imo non ex vsu amissa est in hoc eorum potestas per
306 ignorantiam, refert Camillus Cautius *supra*. Et Lud. Lopez *instruct. conscientiæ 1. tom. c. 303.* post Sotum *de iust. & iur. lib. 9. quæst. 7. art. 2.* inquit quod prout iam receptum est vsu Romano solus Papa pensionem ponere potest, & Cardi. Tole. *in sum. li. c. 26. in fine*, ait quod non est prohibitum iure Episcopis imponere pensiones, ob consuetudinem tamen, & communem stylum Romanæ curiæ, si quis sine summi Pontificis facultate pensionem haberet simoniacus esset, & Zechus *d. c. 11. numer. 2. in principio*, ait quod vsu iam est receptum, vt Episcopus nullo casu propria authoritate possit pensionem imponere, & itidem *d. nu. 5.* ait quod tutius est, vt nec Episcopus id possit, vt supra, sine Papæ licentia, & P. Ledes. *2. p. sum. tract. 12. concl. 20. & 21.* ait iure positiuo facultatē imponendi pensionem esse reseruatā Summo Pont. vt constat ex vsu.

307 Sed Camillus Cautius in fine, *d. tract.* ait † quod per reg. cancel. in mensibus, in qua Summi Pontifices dant Episcopis residentibus facultatem libere disponendi de beneficiis in sex mensibus vacantibus videtur aduersus omnem negligentiam, & consuetudinem esse restituta Episcopis potestas imponendi pensiones, non ex vsu, seu alias amissa, saltim quoad Episcopos hodie iure suo, vti scientes, & volentes propter verbum *libere* positum in d. reg. quod (inquit) relaxat omne iuris & facti, & vinculum, & obstaculum, & denotat, amplissimam potestatem etiam imponendi pensiones, iuxta sensum, & intellectum *c. 2. de præbendis, lib. 6.*

308 At hoc nihil valet, † quia verbum (libere) de quo ibi, solum significat, quod possint Episcopi residentes disponere de beneficiis vacantibus in sex mensibus alternatis libere, id est, absque impedimento reseruationis octo mensium, de qua in principio reg. iuxta subiectam materiam, *vt per Gonçal. glos. 53. num. 24. & 25.* Et ideo si ex non vsu amissa esset Episcoporum potestas imponendi pensiones illud verbū, *libere*, de quo in d. reg. non esset eis restituta, *facit lex, si quando. C. de inofficioso testamento, & qua tradit Gamb. in tract. permutationum super c. 1. d. rerum permutat. in 6. n. 10.*

Existimo vero, contra Rebuf. d. potestatem † Epi- 309
scoporum imponendi pensiones, non esse amissam, ex non vsu, nam per non vsum non tollitur facultas aliquid faciendi, *Rochus de Curte in capit. fin. de consuetud. sect. 4. numer. 77. & videtur tenere Gonça. supr. nu. 28.*

Nec est contrarius vsus quicquid † dicant Ze- 310
chus, & Ledes. nec rursus in contrarium est vsus Roman. quicquid dicant Sotus, Lud. Lopez, & Toletus *supra*.

Et quamuis Zerola *in praxi Episcopali † 1. p. verbo* 311
pensio. & ver. simonia. 3. dub. dicat Episcopum nō posse ponere pēsionem, tamen *2. p. ver. pensio. §. 5.* ait quod dictum est Episcopum non posse imponere pensionem super beneficio, intelligendum esse iuxta formam S. Concil. scilicet, vt non possit eam imponere super parochiali nō excedente summam ducatorum centum, *ses. 24. c. 13.* Cæterum Fl. Paris. *de consid. q. 28. numer. 120.* docet ex const. Pij V. *super consid. §.* & i- 312
dem videri Episcopis sublatam facultatem imponendi pensiones super beneficiis, per eos collatis, nā Episcop. non simpliciter poterant pensiones imponere, sed ex causa, & adhibitis quibusdam modificatio. secundum DD. & ad tollendos scrupulos, & difficultates, quando esset bene reseruata per Episcopum, & ex causa sufficienti, bonum fuit eis tollere hanc facultatem.

Sed hæc sententia † Flam. Paris. est falsa, nam d. 313
const. Pij V. *§. itidem* procedit, & loquitur, quando pensio fuisset imposita per Episcopum personæ sibi bene visæ, & postea declarandæ, quo casu esset simoniaca, & confidentiaria, ex d. const. quæ hoc casu solum est intelligenda, vt in terminis resoluit Rota, in vna Milleuitana Canonic. 6. Martij 1595. Coram 314
Millino, dicens quod *pensio imposita per Episcopum ad fauorem certæ personæ, etiam de consensu prouisio etiam coram Notario præstito in forma, non facit prouisionem simoni. licet sit nulla ipsa pensio, si non constet de causa; si autem pensio fuisset imposita per Episcopum personæ sibi bene visæ, & postea declarandæ, esset simon. & consid. ex Bulla Pij V. quo casu solum est intelligenda.*

Ex quo etiam conuincitur, † quod ait Vgolin. *de* 315
simon. tab. 1. de simon. genere c. 28. §. 3. numer. 6. Nempe simoniam committi si Episcopus, & inferior Summo Pontifice beneficium conferat, reseruata sibi, alterive pensione, tum quod beneficia (inquit) simpliciter conferenda sunt. Tum quia sine diminutione conferri debent vt in titulo, vt Ecclesiastica beneficia, † & ijs canones transgredi non licet: quamuis 316
verum sit, quod sibi ipsi pensionem reseruare non potest, vt in d. c. vnica, & si esset ex pacto esset simonica vt ibi.

Vicarius autem † Episcopi non potest constitue- 317
re pensionem, nisi hoc sibi fuisset ab Episcopo specialiter concessum, docet Sbrotius, *in tract. de Vicario Episcopi, l. 2. q. 71. nu. 24.* cum Beroio. *consi. 18. nu. 18. volum. 1.*

Et causas assignandæ pensionis † ponunt Caccia- 318
lupus *de pensio q. 4.* Paul. Roman. *c. 1.* Gigas *q. 1. nu. 4. & q. 6. Rebuf. de pacificis possessoribus, n. 125. alias 108.*

& in

& *in repetitione.d.c.extirpandæ,§. qui vero de præb.6. notab.circa materiam pensionis*, Couar.*d.c.4.num.12.* Gambarus *d.l.6.à n.100.* Io. Nicolaus Delphinas *d. l.1.de iure patronat.n.66.& 69.* Mandos.*d.tit.de pensionib.vers.causa imponendi pensionem*, Bursatus *consil. 126.nu.90.l.2.* Arragon.*2.secundæ q.63.art.2. versic.si quis autem quærat*, Emanuel Rodriquez, *d.secundo to. c.21.* Vega *2.pa.cap.65.casu 6.* Pet. Ledesma *d.2.part. tract.7.c.1.circa 14.conclusionem, & tractatu duodecimo conclu.21.*

319 Non tamen † requiritur in constitutione pensionis solemnitas in alienatione rerum Ecclesiæ requisita, quãuis id velit Rebuf.*in d.*repetitione,*§.qui vero,d.6.notab.* circa materiam pensionis, versi. circa tertium,quæ solemnitas,& versic.quantum ad septimum;quia id iure non cauetur,& aliud est pensio,de qua agimus,aliud alienatio rei Ecclesiæ.

320 Imo quamuis inferior à Papa non possit † pẽsionem imponere sine consensu Rectoris beneficij, *Caccialupus quæst.5.& Gigas q.10.num.1.&* 2.tamen si beneficio vacanti imponeretur pensio existimo non requiri constitui eidem defensorem ad consentiendum pensioni prædictæ, quamuis id velint Caccialupus,& Gigas *ibi*, quia ista non est materia alie nationis rei Ecclesiæ, sed sufficeret illam imponi ex causa iusta,& vtilitatem Ecclesiæ concernente,*iuxta su-*
321 *pradicta*, & quod dicit Rebuffus † *ibi*, & Caccialupus,ac Gigas post Romanum, *consil.369.numero secundo*, procederet in pensione profana, & temporali,quæ non daretur loco beneficij, & titulo clericali.

322 Et cum in impositione pensionis † facta per inferiorem Papa requiratur causa,si illa desit nulla est, & inualida,*d.c.4.n.13.Io.Nicol.supra num.70. Sarnen. & alij supra relati,n.295.*

323 Maxime si in fraudem Canonis constituer ẽtur ei, qui nõ est capax beneficij,vel alias.*c.extirpandæ.§.final.de præbendis*, *cap.audiuimus.de collusione detegenda*, *vt cum Panormitano tradunt Felin.in dict.capit.ad audientiam,2.numero 21. conclus. Caccialup.qu.4.Gigas q.5.in principio,Rebuffus, de pacificis possessor. numero 131.alias 113. Corras.dict. numero 13.& Io.Nicol.sup. nu.72.*

324 Et præsumitur imposita in fraudem † nisi appareat de causa,*vt cum Ancar. & Cardi.in d.§.final.tr. adunt Rebuffus, & Corasius ibi.*

325 Debet enim de causa constare.† *Oldra.consil.226. Fel.d.num.2.2.conclu.Gigas q.6.num.2 Rebuf.de pacificis possessoribus,n.123.alias 107. & in d.repetitione,§. qui vero.d.6.nota.vers.& talis causa*, alias est nulla ipsa pensio,vt d.Mileuitana Canonicatus,*de qua supr. nu.314.*

326 Nec sufficeret assertio Episcopi † asserentis causam interuenisse, vt per citatos maxime,Rebuffum ibi,nam ei non creditur , cum actum libere facere non possit.*l.si forte,vbi Bartolus ff.de Castrensi peculio, & in proposito,Corras.d.cap.4.num.14. & dicemus alias 11.par. capit. 4.à num.52.* Sicut non creditur pa-
327 tri donanti filio† qui testatur merita præcessisse.*gl. & Doctores in l.si donatione.C.de collationibus, Corras. ibi Tiraq. l.si vnquam C.de reuocandis donationibus, verbo donatione largitus,numer.87. Anto.Gomez.in l. 29.Tauri,num.23.Bernard. Diaz regul.533. & Salcedo ad eundem reg.214.versic.illud autem.Gratian.reg.88. Io.Gutierrez de iuramento confirmatorio 1.par.cap. 5.à n.16.Mascard.de prebationibus,concl.184. cum tribus sequentibus,Molin.de iustit.1. tom.tract.2.disputatione 244.& Thoma Sanchez de matrimonio, lib.6.disputatione 6.n.3.*

Debet quoque pensio causæ commensurari,† & 328
respondere vt non excedat ad capitulum relatum secundum de testament.ibi, *iuxta seruitij meritum conferantur,Oldradus, Felin.& Gigas supra,& Rebuffus, num.125.alias 109.& Corras.d.nume.14.& facit,quod in simili post alios,quos refert, tradit Thomas Sanchez sup.n.6.*

Alias pensio non esset nulla in totum, sed † redu- 329
cenda ad debitam quantitatem, vt de donatione remuneratoria excedente merita dicitur,*Tiraq.sup.nu. 79.& 80. Palacios Rubios in rubrica de donatio.inter virum.§.32.n.9.& §.50.à n.26.& in l.17.Tauri,à nu. 52.Castillo in præmio legum Tauri, verbo, Gratia de Dios,versic.1. vt valeat Gratian.reg. 150.n.28. Angulo in l.12.delas mejoras,glosa 1.n.19. Io.Garcia de donatione remuneratoria,n.51.& Thomas Sanchez d.n.6.cum aliis,circa quod,vide dicenda infra.*

Sed restat dubium, † an pensiones impositæ per 330
Episcopum transeant ad successores in beneficio,durante vita pensionarij, an vero durent tantum ad vitam beneficiati illi consentientis.

In quo videntur esse diuersæ sententiæ. † prima 331
ordinarios non posse pensiones imponere, quæ trãseant ad successores in beneficio,& sic durare tantum ad vitam consentientis,*ita Staphileus de litteris iustitiæ, titulo exceptio sola plus operatur.& c.num.14.pag. mihi 285.Nauarrus consi.8.n.9. de iure patronatus, & consi.43.num.de simonia,& Flam.Paris.de confident.q. 28.n.120.Pro qua facit textus in c.nisi essent de præbendis,vbi Doctores.*

Secunda sententia est, † pensiones impositas per 332
inferiores à Papa,non transire ad successores, nisi vbi ordinarius eas imponeret causa concordiæ,vt à lite recedatur,nam tunc transiret ad successores in beneficio,*ita Sarnen.in reg.de annali.q.2.vbi sic intelligit quod ait in compendio vtriusque signaturæ, versi.& est aduertendus Gigas, q.85.n.1.& 11. Mandos.in Reg.33. q.14.n.11.Redoanus de simonia,2.parte ca.4.n.14.& c. 21.num.36.Marchesanes de commissio.2. par.ca.40.de commissione appellationis num.41.& 44. Quintanaduenas,lib.2.Ecclesiasticon,n.44.& videtur sentire Hiero. Paulus in practica cancellariæ, versiculo super beneficio potest transigi.*

Tertia sententia est,posse Episcopos absolute,† 333
ex causa rationabili imponere pensiones ad vitam pensionarij, & quæ transeant ad successores, licet nõ cum facultate transferendi,*ita Caccialupus de pensionibus, quæst.4.& 5.Gigas quæst 6. numer.4.Cuchus in dict.institution.libro secundo,titulo 8 §.ante omnia, & Camillus Cautius dict.tract.de pensione Episcopali, numer.10. & Gambarus d.lib.à num.385.* ait istam sententiam veram esse in puncto iuris, in iudicando tamen, primam sequendam, quam dicit communem *ibi,& n.685.*

At ego sum in diuersa sententia, † nempe quod 334
Episcopus ex causa concordiæ,& vt à lite recedatur, non possit imponere pensionem, quæ transeat ad successores in beneficio, sed solum duret ad vitam onerati, *argumento textus. qui videtur expressus in suaratione,in d.c.nisi essent.* si enim casu illius textus Papa non vult tolerare vt pensio imposita ex causa pacis,& concordiæ transeat ad successores,nec circa prouentus aliqua videatur facta sectio, clarum videtur inferiores à Papa, quamuis non sint iudices delegati,vt ibi,sed ordinarij,vt Episcopus vel Legatus non posse ex causa concordiæ imponere pensio-

nem, quæ transeat ad successores.

335 Ex quo cessat euasio † Gambari *supra nu.* 402. qui ait pensionem, de qua ibi, non potuisse obligare successorem non simpliciter, ea ratione, quia quasi videretur facta sectio beneficij, sed quia, qui sic ordinauerunt erant delegati, non habentes in præmissis iurisdictionem ad obligandum successores.

336 Et id videtur sensisse Granutius † ad Simonetam, *d. quæst. 62. nu. 7.* & Rota in vna Calagurritana beneficij de Ondategui. 28. Martij 1583. Coram Illustrissimo Lanceloto, & in alia Calagurritana beneficij de Arriola, 18. Iunij 1593. Coram D. Gypsio in quibus fuit dictum, quod concordiæ fieri debent dummodo nõ sequatur sectio beneficij, iuxta d. c. nisi essent, & quod lis potuisset dirimi per reseruationem pensionis, sub beneplacito Apostolico, *vt in decis. infra adductis vltim. p. c. 4. n. 5 & 6.*

337 Et est ratio: nam cũm tunc agatur de iure † personali, non potest obligari beneficium, seu successor, cum de eius vtilitate non agatur, *vt inquit Innoc. in d. cap. nisi essent ad fin.*

338 Nec obstat textus *in c. de cætero*, † *&c. veniens de transactio.* quæ Gambarus *supra num. 402.* allegat pro sua sententia, quia non loquuntur de pensione.

339 Aliis vero ex causis † iustis, & rationabilibus quæ euidentem Ecclesiæ vtilitatem importent, poterit Episcopus pensionem imponere, quæ transeat ad successores pro vita pensionarij, *Feli. in d. c. ad audientiam, 2. n. 2. Gigas. d. q. 6. & Cuchus vbi supra.*

340 Aduertendum est autem, quod inferiores † Papa non possunt imponere pensiones, vbi interuenit aliqua conuentio inter partes, *de ea, d. ca. nisi essent, ibi, non quidem ex pactione partium, Rebuf. de pacificis possess. n. 122. alias 105. & in d. repetitione. §. qui vero 6. not. tab. circa materiam pensionis, Cuchus d. tit. 8. §. illa quoq; & ibi additio, Redoanus de simonia, 2. par. c. 14. in fine, & c. 22. & Camillus Cautius d. tract. n. 5.* Et sic coram eis non potest fieri resignatio, seu cessio reseruata pensione, sicut nec in fauorem, *secundum allegatos, & Corras. 1. p. c. 8. n. 13. Boerium decis. 2. n. 45.* qui dicit, quod ad solum Papam spectat admittere resignationem, cum pensione, & *Gambarum supra n. 163. & 618. P. Greg. de benef. c. 29. num. 1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, l. 7. q. 13. n. 17. l. 8. & q. 7. ex n. 11. Vgol de simon. tab. 1. de simo. gratiæ. c. 28. §. 3. n. 1. & 2. Cosm. Phil. de officio sacerdotis, 2 p. l. 6. c. 3. & Veeã in sum. 1. p. c. 36. casu 38. & 2. par. cap. 65. Su 2. & Zechum d. c. 11. n. 5.* quicquid sentiat Gigas † *cons. 153. seu respõso 44. de pensio.* & quãuis contrariũ videatur velle Rebuffus *in praxi, titulo de resignatione conditionali, nu. 12. &* 13. nisi intelligatur de legato habente specialem facultatem recipiendi resignationes, cum pẽsione, *de qua Flam. Paris. d. quæ. 13. nu. 14.* & habetur in facultatibus Cardinalis Aldobrandini ad Regnum Poloniæ Legati, postea Sanctissimi Clementis 8. in constitutione 35. & Sixti 5.

341 Quinimo non solum † ab ipsis partibus, sed nec à compromissariis, conuentio de pensione reseruanda initium habere debet, sed à superioris authoritate, vt fuit resolutum in vna Calagurritana pensionis, 29. Maij 1595. Coram D. Penna, vt in decis. sequenti, pro qua facit c. 2. de arbitris

Orta lite anno 1581. inter Io. Baptistam de Basaue, & Io. de Ayo, & Thomam Calleiam super dimidia portione vacante, in Ecclesia parrochiali oppidi de Victoria, ad eam dirimendam, in quosdam arbitros compromiserunt, qui paulo post de licentia ordinarij, & sub beneplacito sedis Apostolicæ pronunciauerunt, quod si Ioan. de Ayo a Prouisore Calagurritano dicta portio adiudicaretur, ille loco annuæ pensionis octo tritici fanecas Io. Baptistæ quolibet anno persoluere teneretur. cæterum quia licet prouisor Io. de Ayo portionem adiudicasset, ille pensionem prædictam soluere recusauit, dubitaui an fuisset valide reseruata, ita vt Ioan. teneretur ad illius solutionem vel constituere procuratorem ad consentiendum illius reseruationi, vel lis, & causa restituenda foret in pristinum statum. Et solo Io. Baptista qui sibi pensionem deberi prætendebat informante, Rota censuit pensionem non fuisse valide reseruatam, quia non fuit constituta ab Episcopo, nec de eius consensu ex causa rationabili, sicut requiritur in casibus, de quibus possunt Episcopi pensionem valide reseruare, vt fuit decisum in illa Mileuitana Canonicatus, 6. Martij proxime præteriti, coram D. Mellino, ad Felin. in c. ad audientiam 2. n. 2. & sequenti de rescrip. & Gigant. de pensionibus q. 6. num. 2. *quam vt amicabilis compositio valeat, & partes a vitio simoniæ excusentur, conuentio de pensione reseruanda à superioris authoritate, non ab ipsis partibus, vel à compromissariis initium habere debet,* Anania in c. audiuimus, n. 3. de collusione detegenda. *Rursus cum arbitri, sub conditione Apostolici beneplaciti pensionem reseruauerint, nec fuit valida, nec Ioan. Ayo ad illius solutionem tenebatur ante adimpletam conditionem, nã conditio non purificata nihil ponit in esse,* l. eius qui in Prouincia ff. si certum petat. ex l. Thais. §. stichus, ff. de fideicommiss. libertate, Ruinus consi. 181. num. 2. l. 1. *& ex hoc dicebant aliqui ex dominis cessare difficultatem, & aut non foret necessarium disputare, an ordinarius ex bono pacis vni conferendo beneficium, possit pensionem alteri reseruare. quantum ad secundum negatiue etiam responsum fuit videlicet, non teneri Ioannem Ayo constituere procuratorem ad consentiendum reseruationi pensionis, tum quia re adhuc integra potuit pœnitere,* Crescen. decis. 5. de procuratoribus, *tum etiam, quia in compromisso non se obligauerat ad petendum confirmationem, vel constituendum procuratorem ad consentiendum pensioni, quam compromissarij excogitauerant, vt de constringebatur vigore iuramenti,* Capella Tolosana, decis. 261. *Quo ad tertium Rota affirmatiue respondit, Ioannem de Basaue ad pristinum statum redire, & de iuribus suis experiri posse, cum non aliter concordiæ visus fuerit consensisse, nisi sibi fuisset pensio valide reseruata, qua deficiente defuit eius consensus, & cessio litis non videtur aliter facta.*

Ex quibus † conuincitur primo dictum Nauarri 344
consil. 43. de simonia, nu. 4. quod in permutatione beneficiorum potuit pensio imponi ab ordinario, ad coequãdos fructus vtriusq; beneficij permutati in casu illius consilij, in quo interueniat pactio de ea inter partes, *quod etiam tenet Io. Nicol. Delphinas de iure patronatus l. 2. q. 18. n. 161. & videntur tenere Caietanus, 2. secundæ, q. 100. ar. 4. & Valencia 3. tom. secundæ secundæ, disputatione sexta, q. 16. † punct. 3.* cuius contra- 345
rium tenet Vgolinus *supra c. 27. §. 1. n. 3.* Philiarchus *d. c. 3. &* Corradus *in respons. casuum conscientiæ. q. 42. in additione, pag. 88.* & Zechus *d. c. 11, n. quint. & c. 10. n. 2. ver. 11* & Ludo. Carbo. *de rest. q. 60. d. 17.* qui ait, quod in permutatione, quando beneficia essent imparia liceret per pensionis solutionem constituere æqualitatem, verum, cum permutatio fit authoritate ordinarij, non potest constitui pensio, aut reseruatio fructuum, sine authoritate Papæ, vt habet stylus curiæ, &c.

Nec pro Naurro facit textus † in quo fundatur in 346
capit. ad quæst. de rerum permutat. quem recte explicant, Couarru. *libro primo variarum cap. quinto, num.*

9. post

9 post Adrianum *quodlibet. 9. ad quintum*, & Corradus §.

347 Nec fauent Nauarro, Anchar. *consi.* 279. † & Felin. *in cap. quia verisimile, nu.* 1. *de præsumptio.* Ex quib. male etiam ait ipse Nauarrus *in Manuali, ca.* 23. *n.* 100. *versiculo* 3. quod in permutatione beneficiorum inæqualium potest authoritate superioris refúdi pecunia ad illa æquanda, quod tenet Io. Nicol. Caietanus, & Valencia *vbi proxime*, sed contrarium tenet Corradus *ibi*. Quia expresse loquuntur cessante pacto, & quando ex officio Episcopi imponitur pensio. *Gigas quæst. 6. num. 2. & Gonçalez. glos.* 14. *numer. trigesimooctauo.*

Secundo, conuincitur, quod ait Vgolinus *supra*
348 † *cap. 29. §. 3. num. 2.* posse iudicem pro bono pacis pensionem imponere, & conuentionem probare, & iá si partes inter se conuenissent, modo is apud quem remanet beneficium, ius haberet in eo.

349 Et quod Rota, *decis. 519. par. 1. diuersorum* ait † posse ordinarium ex causa litis, & cessionis, pensionem imponere, accipiendum est iuxta doctrinam Abbatis *in c. cum pridem de pactis, n.* 8. cum aliis per Gigãtem, *q.* 6. quam allegat, quando id facere ex officio vti compromissarius, & non ex conuentione partiũ, vt in d. c. nisi essent. *& ita etiam accipiendus erit Gonçalez. gl. 5. §. 5. n.* 27.

350 Vnde etiam infertur † doctrinã Collectarij, *quam refert & sequitur Hieron. Paulus in practica cancell. versi. super beneficio potest transigi, & Sarnen. in reg. de annali, q.* 2. *Pechius in reg. beneficiũ in* 6. *n.* 28. *ad principiũ, & Redoan. de simonia* 2. *p. c.* 2. *n.* 14. *& c.* 3. *n.* 23. *fc. in* beneficialib. licite aliquid dare ratione expensarum, vt à lite recedatur, & pro concordia, nec esse simoniacum, non esse veram, *c. cum pridẽ de pactis. gl. in c. super hoc de renũtiatione. verb. pecuniæ. Abb. in d. c. nisi essent, num.* 5. *Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de annatis. §.* 1. *verbo litterarum, Mohedanus decis. vlti. de simonia alias* 332. *Philiar.* 2. *p. lib.* 6. *cap.* 11. *circa finem, Sum. Corona.* 3. *part. tract. de simonia, numer.* 34. *Corrad. supra quæst.* 43. *P. Ledesma* 2. *p. summ. tract.* 12. *circa* 28.
351 *concl. pag.* 1359. etiãsi fiat authoritate superioris, † si procedit pactio, seu conuentio inter partes, *ex dictis, & Rebuff. in praxi, titulo de permutatio. numer.* 47. *& tenet Pet. Grego. de beneficiis, cap.* 41. *numer.* 2. *& Zerola in praxi Episcopali,* 1. *p. verbo simonia, dub.* 1. 2 3. *& facit dict. c. cum pridem* & solum posset procedere, v-
352 bi iudex † in quem fore partes libere compromittunt, aut cuius ordinationi, & compositioni partes præstant assensum, ex officio id prouideret, *Abb. in d. cap. cum pridem, num.* 8. *& in cap.* 2. *de transactio. n.* 5. *& 6. & in dict. cap. nisi essent, num.* 8. *& 9. Cosmas & Philiar. supra, & Vgolinus dict. capit.* 29. *§.* 3. *numero* 2. Quamuis postea ibi dicat idem, si partes inter se cõuenirent, & deinceps iudex conuentionem probaret, *vt sentit Nauarrus, consi.* 46. *de simonia*, modo is, apud quem remanet beneficium, ius haberet in eo,
353 *vt supra numero* 348. facit decisio in causa † Calagurritana integræ portionis, 8. Octobris 1574. Coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum, *simoniam puram effici, cum non obstante reseruatione beneplaciti Papæ deuentum est ad executionem conuentionis*, Moheda. decis. 167. Cota 238. Rota 673. lib. 3. p. 3. diuerso. *nec etiam posse transigi respectu boni pacis, cum agitur de iure acquirendo, nõ autem de acquisito.*

354 Probabile tamen † videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico ægrotante consentiente, vt alius substituatur ei in totum etiam assignata sibi pensione pro alimentis, quo ad vixerit, hoc facere si ægritudo est perpetua, *vt videtur tenere Abbas in capit. tua nos de clerico ægrotante, quem sequitur Gambar. d. libro sexto, numer.* 156. *& lib.* 5. *rubrica de conductoribus, numer.* 16. quia ista pensio non procedit, ex pactione inter substitutum, & ægrotantem, sed ex dispositione iuris, & superioris, *& facit quod dicimus infra* 11. *p. c.* 3. *n.* 160.

Non tamen videtur posse talem resignare † in ma- 355
nibus inferioris Papa, cum reseruatione pensionis pro alimentis, *ex supradictis*: quamuis Ferretus *cons.* 373. *ex n.* 7. posse dicat.

Et de transactione, & compositione in spiritualibut, † vide Molinam, 2. *tom. de contractibus disputat.* 356
556. *vers. hoc loco*, ex cuius doctrina *ibi* videtur posse sustineri consil. Nauarri 46. *de simonia.*

Sed an Episcopus possit imponere pensionem † 357
super beneficio iuris patronatus, sine consensu patroni? Gigas *quæstion* 23. tenet quod sic, *quem sequitur Gambarus, dict. libr.* 6. *à numero* 94. *& Camillus Cautius in dict. tracta. de pensione Episcopali, & eiusdem sententiæ videtur esse. Flam. Paris. de resignatione, lib. q.* 4. *nu.* 14.

In contrariam tamen sententiam, saltim contradi- 358
cente † Patrono, inclinat Iulius Benignius *in responso posito ante dictum tractatum Camilli Cautij*, in quam dicit inclinare fere omnes aduocatos Romanos, & auditores Rotæ, *argumento decisionis Mohedani* 268. *quæ in impressis est sexta de iure patronatus*, & fauet Rebuffus in praxi tertia *par. signatura, numer.* 28. & 48. vbi hoc ponit, tanquam proprium Papæ, & Zechus *d. c.* 11. *n.* 7. *vers. debet*, tamen ait quod quando Episcopus pensionem imponit requiritur consensus patroni *& faciunt tradita per Rochum de iure patro. verb. honorificum q.* 3.

Mihi videtur cum † Sarnen. *in d. compendio vtriusque signaturæ, vers. & eodem modo, quando Episcopus*, 359
quod possit eam imponere, dummodo non transeat ad successores in beneficio, alias non, sine consensu patroni; nam in hoc esset considerabile præiudicium patroni, propter præsentationem, quæ foret de beneficio grauato, & non libero, *& ad hoc conducunt tradita per Rochum d. quæst.* 3. *& notata per Io. And. & Abbatem n.* 5. *in cap. postulasti de iure patro. Lamber. de iure patro. lib.* 3. *q.* 4. *&* 5. *n.* 7. *ita tenet Couarru. practicarum, c.* 36. *n.* 10.

Quæ resolutio videtur posse limitari, nisi pen- 360
sio transitoria † ad successores imponeretur per Episcopum in magnam Ecclesiæ vtilitatem, nam tunc videtur etiam, sine consensu patroni, & eo inuito si vocatus nolit consentire, argumento eius, quod de permutatione beneficij iuris patronatus facta sine consensu patroni, tradimus infra 11. par. cap. 3. nu. 19. & 23.

Et licet † Papa possit imponere pensionem su- 361
per beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, *Marches d.* 2. *par. cap.* 4. *de commissione appellationis, numero* 57. nam vt fuit resolutum in vna Columbrien. pensiones, 11. Februarij 1598. Coram Illustrissimo Seraphino, Patroni consensus non requiritur in imponenda pensione, tamen si beneficium est iuris patronatus laicorum, ex dotatione, & fundatione debet mentio fieri in reseruatione de tali iure patronatus, alias pensio est surreptitia & nulla, *Gigas quæstion.* 24. *& Couar. dict. numer.* 10. *Bursatus consil.* 178. *numer* 38. *lib* 2. *Caputaquen. decis.* 132. *par.* 2. *Rota decis.* 2044. *lib.* 3. *p.* 3. *diuersorum.*

§. 3.

In qua portione eu quantitate pensio sit reseruanda.

SVMMARIA.

Pensio constituenda est in quantitate, & non in quota, n.362. & ita obseruat Papa, & habet stylus curiæ, n. 363 & ita inferiores Papa non possunt causa reseruare in quota, num.364. quamuis iure communi inspecto probabile esse posset, n.365.

Moderatam pensionem esse oportet, nu.366. alias ad debitam quantitatem est reducenda, n.367. quod procedit in successore, secus in eo qui pensioni consentit, numer.368.

In tali pensione per Papam imposita non potest fieri reductio per inferiorem, n.369.

In quanta quantitate sit reseruanda remissiue, n.370.

Non potest dari circa eam certa regula, n.371.

In parrochialibus non exceden.100. ducatos non imponitur pensio, n.372.

Isti 100.ducati intelliguntur, iuxta valorem ducatorũ, in qualibet regione, licet clausula dummodo remaneãt 100.ducati pro rectore soleat intelligi de ducatis de camera, n.373.

Si pensio excedit 100.ducatos, pensio solet reseruari pro quantitate excedenti, n. 374.

In pẽsione super parrochiali solet apponi clausula dũmodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro rectore, numer.375. quæ aliquando non apponitur, numero 378.

Verbum libere import.at, absque grauamine, & diminutione, n.376.

Reprobatur consilium Nauarri, 377.

Pensio non censetur imposita super incertis, & distributionibus, nisi expresse dicatur, n.379. etiãsi diceretur super redditib. prouentibus iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuersis, n.380. & ita in materia pẽsionis Dataria & cãcellaria intelligit, licet Rota contra tenuerit, & licet alias dicta verba comprehendunt etiam distributiones, à n.381. ad 387.

Intelligitur nisi aliunde constet per illa verba imponi super distributionibus, n.388. aut nisi esset stylus in contrarium, n.389.

Declarationes S.Cong. pro dicta doctrina, n.390.

Pensio reseruata super distributionibus potest transferri vigore priuilegiorum, dantium facultatem transferendi pẽsiones reseruatas super fructibus redditib. & prouentibus, n.391. resolutio Rotæ, n.392.

In Episcopatibus non excedentibus mille ducatos, non solet pensio poni, n.393. Si vero excedunt, imponitur pensio resignanti cum clausula dummodo mille remaneãt pro Episcopo, n.394.

In Episcopatibus Hispaniæ solent reseruari pensiones, vsque ad tertiam partem, n.395.

Clausula quæ in eis ponitur, n.396.

Clausula dummodo remaneant centum pro rectore, & mille pro Episcopo intelligitur de tempore gratiæ, & reseruationis non verò respectu annorum futurorum, sicut clausula dummodo medietatem fructuum nõ excedat, n.397.398.

Si attento tempore gratiæ remanebant centum rectori, deducta pensione etiamsi postea contingat aliquibus annis non remanere, non ideo erit diminuenda pensio, nu.399.

Sed si post reseruationem ita sunt diminuti fructus parrochialis, vt rector non possit se sustentare, peti potest reformatio illius, numer.400.

Quæ reformatio, seu reductio potest fieri per ordinarium, etiamsi pensio esset reseruata per Papam, nu.401. nisi adsit clausula, quod pensio annullari, reduci, seu minui non possit, n.402.

Si computatis funeralibus, & ingressu remanet rectori, congrua non potest peti reductio, n.403.

Non est superflua dicta clausula, dummodo remaneant centum, nam quamuis narretur valorem parrochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione remaneant centum pro verificatione sufficit probare d. valorem vel parum minus, n.404. vsque ad 408.

Non est etiã superflua. d. clausula, quia in resignationib. valor narrari solet non per ascensum, sed per non excessum, ad cuius verificationem sufficit verificare non excessum, n.409. & 410.

An si attẽto tempore reseruationis nõ remaneant centũ rectori, pensio in totum sit nulla, an reducenda, n.411. cum seqq. & resoluitur pensionem reseruatã resignãti cum d. clausula seu dummodo tantam partem non excedat, si excedit esse nullam in totum, pẽsionem vero sic reseruatam super ben. vacante per obitum vel alias esse reducendam.

Decisionem Rotæ, n.424. & 425.

Pensio pure, & absolute reseruata quæ est, surreptitia ob malam expressionẽ valoris beneficij, vel alias est nulla in totum, n.427.

Pensio reseruata dum narratiua quod tantam partem non excedit, si excedit est in totum nulla, numer.428. & 429.

Pensio imposita vltra potestatem imponentis est nulla in totum, quia est actus iurisdictionis, saltim voluntariæ, & iurisdictio est indiuidua, & si excedit vitiatur in totum, n.430. ex quo potest sustinere sententia Monachi in c.vlt. de pœnitentiis & remiss. in 6. n.2. & aliorum, n.431.

Pensio vltra tertiam partem reseruata à legato habẽte facultatem illam reseruandi vsque ad tertiam partem est nulla in totum, n.432. quando constat voluisse eam concedere vltra tertiam, secus si solum reipsa pensio excedebat, n.433.

An stante quod pensio reseruata resignanti cum d. clausul. est nulla in totum ille possit reddere ad beneficiũ, & sit restituendum, numer.434. cum seqq. resoluitur assessione nisi quando beneficium resignatum debebat vacare per assecutionem alterius vel resignans fuit in culpa.

AD secundum in qua † portione seu quantitate 362
sit reseruanda pensio, dicendum est in primis pensionem constituendam esse in quantitate, puta centum aut quinquaginta ducatorum, & non in quota, puta dimidia, 3. aut 4. p. fructuũ, quia esset scindere beneficium, quod est prohibitum *c. maioribus de præbendis ita Io. And. & Anania, n.3. in c. audiuimus. de collusione detegenda. Fel. in c. ad audientiam secundo de rescrip. num.2. Caccialupus de pensio. q.6. Gigas q.8. Rebuffus à pacificis possessoribus, n.121. alias 104. Gabarus de officio legati. l.6. n.11. Lamber. de iure Patro. 1.p. 2. libri q.7. ar.17. n.5. Io. Nicol. Delphinas de iure Patro. l.1. n.64. Cuchus in institutionib. paruis l.2. t.8 §. moderatam. & ibi additio, & communiter Doctores.*

Quod etiam obseruat Papa † & habet stylus curię, 363
qui solum cum Cardinalibus admittit reseruationẽ fructuum ex causa resignationis, quo stante certa est
† prædicta sententia, quod inferiores Papa non pos- 364
sint reseruare pensiones in quota fructuum, quamuis iure

iure communi inspecto satis probabilis sit sententia
365 † Corassij *de benef. 1. p. c. 4. num. 10. & 11.* dicentis eam sententiam nulla ratione confirmari, quia verũ non est ex constitutione quotæ diuidi beneficium, quod tunc proprie scinditur cum ex vno duo fiunt d. c. maioribus, &c. vacante de præbendis, & pensio non est beneficium, & morte pensionarij extinguitur vt d. est, & quia cum pensionis impositio non nisi ex causa permittatur vt diximus nihil pugnat, si quidem scindere quoque beneficia ex causa licet, *vt in d. cap. vacante, & dicemus infra vltima p. c. 4.*

366 Secundo dicendum est moderatam † pensionẽ esse oportere ita vt tantum remaneat rectori, vt commode valeat sustentari Abbas in c. *conquerente de clericis non residentibus*, Felinus *in d. c. ad audientiam, n. 2. Cacialupus q. 7. Gigas q. 4. n. 1. & 5. n. 2. & n. 1. Rebuffus de pacificis possess. n. 134. alias 116. vt in praxi t. de reseruationibus num. 19. Corras d. cap. 4. n. 7. Ioan. Nicol. Delphinas supra num. 71. & Cuchus dicto §. moderatam.*

367 Alias ad debitam quantitatem † reducenda est. *Hiero. Paulus in pract. cancellariæ in notabilibus, super pension. vers. pensio moderata, Gigas q. 35. n. 4. Rebuffus in repet. c. extirpandæ, §. qui vero 6. nota. c. 6. circa materiam pensionis vers. quantum ad septimum Corras. & Io. N. col. ibi, & Gambarus d. lib. 6. à n. 211. & 699. & 702.*

368 Quod tamen videtur, solum procedere in successore beneficij, secus in eo † qui pensioni consensit, sibi enim præiudicauit consentiendo impositioni pensionis excessiuæ *ad legem primam. §. vsque adeo. ff. de iniurijs, & l. nemo 38. & 76. ff. de Regulis iuris & Reg. q. semel, & Regula sciẽti lib. 6. Staphileus de literis vsitatis, tit. de commissione super reductione pensionis, n. 3. & Mandos. de signatura gratiæ tit. de pensioni. versic. aduertendum etiam est, & vide dicta infra à numero*
369 400.

Et in tali pensione per Papam † imposita non potest fieri reductio, per ordinarium seu legatum, vel alium iudicem, nisi ex speciali rescripto *Gambarus*
370 *ibi. n. 708.* circa quantitatem autem pensionis nempe in quanta † quantitate sit reseruanda, *vide Staphileum ibi n. 6. Gigant. d. q. 9. n. 2. Rebuffum. d. tit. de reseruationi. à n. 13. Corra. d. c. 4. n. 8. Mandos. d. tit. de pensio. ex vers. super parrochiali. & Flam. Paris. de resigna. benef.*
371 *l. 6. q. 2. ex n. 21. & 29.*

Ego tamen aduerto, circa † quantitatem pensionis non posse dari certam regulam in beneficiis non curatis, nam quamuis Flam. Paris. *d. q. 2. nume. 26.* dicat, quod in beneficiis simplicib. hodie de stylo datur regulariter vsque ad medietatem, prout aliquando fieri videmus, cum narratiua seu clausula: *Quæ vt asseris dimidiam partem fructuum non excedit. Seu cum* clausula: *Dummodo dimidiam partem fructuum non excedat.* Tamen sæpe etiam videmus dari etiam vltra medietatem, & constitui super certis, & incertis nẽ-
372 pe pede Altari, ex causa resignationis, in parrochialibus autem si valor † non excedit centum ducatos, nõ imponitur pensio, *iuxta decretum Concilij Tridentini sess. 24. de reformatione c. 13.* & ita seruatur *vt etiam ait*
373 *Flam. d. q. 2. n. 21.*

Qui centum ducati intelliguntur, *inquit Zechus* † *in tractatu de republ. Ecclesiastica c. 28. de Parrocho n. 4. & in tract. de benef. & pensio. c. 11. n. 6.* iuxta valorem ducatorum in qualibet regione, vt congregatio sacra respondit, *quod comprobatur ex Sarnen. in regula de valor q. 9. vers. sequitur in textu aut ducatos ad finem, & ex cons. Gigantis 158. de quo infra 5. p. c. 3. n. 151.* licet clausula, dummodo remaneant centum ducati pro rectore, *de qua infra*, soleat intelligi de ducatis de camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de camera, & illa clausula de ducatis similibus.

Si vero parrochiales fructus † excedunt valorem 374
centum ducatorum, pensio regulariter solet reseruari resignanti, pro quantitate excedente d. summam *Flam. Paris. supra n. 24.*

Et in pensione quæ constituitur † super Parochia- 375
li, solet apponi clausula dummodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro Rectore, quod verbum, † *liberi*, importat id est absque vllo grauamine, 376
& diminutione *Rota Dec. 298. p. 1. diuersorum.* facit sequens declaratio Congregationis super d. c. 13. *Quãdo Parocho reseruatur aliqua portio super fructibus Parochiæ alteri reseruatis, libera debet esse ab omnibus oneribus portio prædictæ Parocho reseruatæ.*

Vnde conuincitur consilium † Nauarri *quintum de* 377
verborum signif. alias 46. de præbendis, quod sequitur Zechus *d. n. 4.*

Quæ tamen clausula dummodo remaneant cen- 378
tum, &c. Aliquando enim † apponitur, quando pensio reseruatur super fructibus & incertis ad pede altaris.

Sed non censetur pensio imposita † super incer- 379
t s, ac pede altaris, seu distributionibus, nisi expresse dicatur, & tunc resoluitur compositio ducat. pro ducato, *ad Mandos. d. tit. de pensio. vers. pensiones.* Etiamsi diceretur, super redditibus, † prouentibus, iuribus 380
obuentionibus & emolumentis vniuersis, *Eman. Rodriguez quæstionum regularium tom. 3. q. 74. ar. 4.* quãuis in vna Augustana præposituræ 13. Ianuarij 1559.
† coram D. Radi. fuit resolutum quod *Verba illa iu-* 381
ribus & obuentionibus vniuersis posita in supplicatione pensionis comprehendunt omnes redditus cuiuscunque qualitatis sint. Abb. in cap. ad audientiam. primo de eccles. ædificantis, n. 15. Balbus in cap. 1. num. 15. de capitaneo qui curiam vendidit in feudis. *neque est contrarium quod aliter exprimantur fructus quoad impetrationem, & aliter quoad reseruationem, pensionis* Sarnen. de valore q. 8. n. 3. Moheda. Dec. 120. *vt videmus in Canonicatibus, &c.* & tradit Flam. Paris. *d. l. 6. q. 2. n.*
33. & 34.

Est in vna Toletana pensionis coram D. Rubéis 382
Anno 1565 quod: † *Appellatione verborũ, super redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis, veniunt etiam quotidianæ distributiones.* Quod etiam fuit dictum † in causa Toletana parrochialis de 383
Maiarambroz. 29. Aprilis 1592. Coram D. Pena; & sic *In Mandato ad resignandum, reseruata pensione super fructibus, redditibus, prouentibus iuribus & obuentionibus vniuersis, istorum verborum tam generalium appellatione, venire quotidianas distributiones, & incerta, &c.*

Sed quamuis Rota ita tenuerit, & verum sit d. † 384
verba comprehendere omnes redditus cuiuscunque qualitatis sint, & sic etiam distributiones, & incerta, *vt per Abbatem, & Baldum citatis in d. Augustana Boerium Dec. 224. n. 5. & 6. Io. Gutierrez cons. 8 à nu. 4. & Mandos. cons. 15. n. 7.* qui videntur sentire, quod verba quibuscunque aliis redditibus, distributiones quotidianas comprehendunt. Quamuis Ripa *respon-*
so. l. 1. c. 5. n. 2. & Probus † *ad Monachum in c. 1. de cle-* 385
ricis non residentibus in 6. num. 52. dicant, quod appellatione fructuum & obuentionum, non continentur distributiones quotidianæ, & Nauarrus *cons. 13. n. 1. de clericis non residentibus*, quod sub verbis fructus, redditus, prouentus, iura, emolumenta, Canonicatus,

non comprehenduntur anniuersaria & manualia missarum, & eleemosynarum, tamen in materia pē-
386 sionis † quę potest per Papam reseruari super distributionibus quotidianis, quæ deseruientibus dantur pro labore, quicquid dicat Gigas *cons.*144 *seu respon-*
387 *so* 35 *de pensio.* Dataria, † & Cancellaria per illa verba non intelligit distributiones, & incerta, vt intellexi Romæ à quodam Notario Cancell. & constat, quia tunc non soluitur compositio ducati per ducatum, & ita quando vult imponere pensionem, etiam super distributionibus, post illa verba additur, nec non distributionibus quotidianis, nisi aliunde contrarium
388 constet, vt quia imponeretur † pensio super Canonicatu, cuius fructus narraretur in 24. tunc enim Papa censeretur illam imponere super illius distributionib. maxime Grossa iuxta subiectā materiā, maxime in canonicatibus Hispaniæ; aut nisi esset stylus in cō-
389 trarium, quod non † esset solitum fieri mentionem de distributionibus, vt de tempore Leonis 10. ait Achilles *Decis.* 8. *de pensio. seu* 420. & de tempore Clementis 7. Cæsar de Grassis *Dec.* 116. 53. *&* 54. *&* 1. *parte diuersorum Decisione* 330. *&* 331.

Et pro prædicta doctrina faciunt sequentes de-
390 clarationes † S Congregationis Concilij 1. Tarraconen. *ne distributiones*, quotidianæ deteriores fiant pensione grauari non possunt, *Nisi expreßis verbis à summo Pontifice concedatur* 2. super c. 3. sess. 21. de Refor. *antequam ista detractio* fiat, deducendæ prius sunt pensiones, & onera legitime imposita, quandiu illa durauerint, sed de nouo impositæ non *comprehendut istam tertiam partem.*

Pensio tamen reseruata etiam super distributio-
391 nibus † quotidianis bene poterit transferri vigore priuilegiorum dantium facultatem transferendi pēsiones reseruatas super fructibus, redditib⁹, aut prouentibus Ecclesiasticis, maxime cum dictione vniuersali, vt in vna Toletana pensionis 5. Nouembris
392 1565. coram D. Rubeis in quā fuit resolutum † quod *Pensio reseruata super fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis, & distributionibus quotidianis Canonicatus, continuo inseruientibus residentibus, & interessentibus dari solitis, transferri potest vigore priuilegiorum militum S. Petri, quibus priuilegiis datur facultas transferendi pensiones reseruatas super quibusuis prouentibus Ecclesiasticis quamuis non dicunt super fructibus, qui lucrantur residendo, nec distributionib. quotidianis, quia quamuis in priuilegiis fiat stricta interpretatio, tamen à verbis priuilegij non est recedendum,* vt per Iasonem in l. fin. n. 33. ff. de constitutio. principum, *verba sunt amplissima in casu isto, ibi quascunque pensiones super quibusuis prouentibus Ecclesiasticis secundo fundatur in extrauagan. prima de decimis vers. & quia non occurrit nobis, cuius ratio est generalis, & vniformis, licet dispositio forsitan esset particularis. Non obstant allegata in contrarium, quia est cōsiderandum, quod aut loquimur de prouentibus Ecclesiasticis respectu beneficij, vt in capit. licet de prabendis in capit. olim de verborum significatione, & in isto casu procedunt allegata in contrarium, tunc enim non veniunt distributiones quotidianæ, quæ non sunt prouentus Ecclesiastici istius vel illius beneficij, quia acquirunur ex labore, & interessentia in diuinis,* vt in c. 1. de clericis non resident. in 6. *aut loquimur simpliciter de prouentibus Ecclesiasticis, & tunc veniūt distributiones quotidianæ, quæ quæruntur ex re Ecclesiastica: à fortiori igitur hoc est dicendum in isto priuilegio in quo sunt illa verba in quibusuis prouentibus.*

Similiter in Episcopatibus quorum fructus † non excedunt valorem mille ducatorum, non solet pensio imponi ex decreto Concilij *d. c.* 13. quod est in viridi obseruantia, *vt testatur Flam. Paris. dict. quæst.* 2. *num.* 34. si vero excedunt dictam summam † impo- 394
nitur pensio resignanti super fructibus mensę, & apponitur clausula, dummodo mille remaneant pro Episcopo.

Sed in Episcopatibus Hispaniæ, qui sunt opulenti, † solent ad instantiam Regis imponi pensiones vsq; ad tertiam partem, *Flam. Paris. supra nu.* 39. dicendo sic, &c. *Quorum, † tertiam partem omnes pensiones hu-* 395
iusmodi seu tam antiquæ quam modernæ pensiones huiusmodi in simul vt accepimus non excedunt. Et cū derogatione expressa Lateranen. Concilij nouissimi, pensiones annuas super fructibus mēsarum Episcopalium nisi excessionis aut alia probabili causa reseruari prohibentis.

In quo se offert dubium, de quo tempore debeat intelligi d. clausula † dummodo remaneant centum 397
pro Rectore, & mille pro Episcopo, an de tempore gratiæ, & reseruationis, an vero etiam respectu annorum futurorum?

In quo breuiter dico, debere † intelligi de tempo- 398
re gratiæ, & reseruationis tantum, sicut clausula dūmodo medietatem fructuum non excedat, vt in Monopolitana pensionis *infra adducta, num.* 425. & in Milucitana *de quo infra, num.* 463 & in terminis clausulæ in Oppiden. *infra adducta, numer.* 474. nam valor debet probari de tempore gratiæ *Felin. in cap. ad aures, numer.* 17 *secunda limitatione de rescrip. Sarnen. regula de Valore q. final. Caputaquen. Decis.* 330. *p.* 3. *& Cæsar de Graßis Dec.* 97 *num.* 3. *Salust. Tiberius in practica auditores cameræ l.* 3. *c.* 1. *num.* 11. *facit Deci.* 1160. *num.* 9. *lib.* 3 *p.* 3. *diuersorum,* & facit quod illa est conditio, quam Papa ponit gratiæ pensionis certæ quātitatis, quæ non debet esse in suspenso, nec variari secundum annos futuros, *& ita videtur tenere Nauar. cons.* 13. *de rescrip.*

Vnde si attento tempore gratiæ deducta pensione † remanebant centum liberi pro Rectore, etiam 399
si postea contingat aliquibus annis non remanere. d. centum Rectori, non ideo erit diminuenda pensio, nec poterit Rector opponere pensionario quod relinquat ei centum ducatos ex fructibus Parochialis, quamuis communiter contrarium existimetur in his partibus.

Si tamen post reseruationem pensionis ita sunt † 440
diminuti fructus Parochialis vt rector non posset se, & onera incumbentia sustentare soluendo pensionem, tunc peti potest illam reformari, & reduci ad conuenientem quantitatem, *Romanus consil.* 369. *vbi Hora. Mandos. litera I. Staphileus de literis iustitiæ tit. de commißione super reductione pensionis à nu.* 7. *Gigas de pensioni q.* 5. *nu.* 4. *& q.* 35. *n.* 5. *& cons.* 147. *seu respō-se* 38. *de pensio. Rebuffus de pacificis possesso. num.* 134. *&* 141. *alias* 116 *&* 123. *Gambarus l.* 6. *à n.* 699. *Mandos. d. tit. de pensionibus, vers. pensio, quod annullari, & versiculo ego clausula, Fla. Paris. lib.* 6. *q.* 2. *n.* 143. *& Flores quæstione* 14.

Quæ reformatio seu reductio videtur posse fieri per ordinarium † sine speciali rescripto, & commis- 401
sione Papæ, etiamsi pensio esset reseruata per Papam, quia reseruatio videtur intelligenda rebus sic stantibus, *ad Decium cons.* 335. *Aimon cons.* 65. *n.* 4. *Tiraquellum in l. si vnquam de reuocand. donatio. in principio à n.* 166. *seu* 161. *Io. Gutierrez. de iuramento cōfirmatorio,* 1. *p. c.* 71. *n.* 6. (& quod dictum est s. *n.* 369. est quando à principio fuit pensio excessiua reseruata

per

393

402 per Papam)nisi adsit † clausula in supplicatione quod pensio annulari, reduci, seu minui non possit, nā tunc requiritur specialis commissio Papæ, quæ tamen solet dari præsertim successori *Staphil. ibi & Gigas. d. cons.147.*

403 Existimo vero, quod si computatis † funeralibus & ingressu, remanet rectori congrua, non poterit petere reductionem, argumento constitutionis 46. Pij 5. super congrua vicariis assignanda, non obstante quod tempore reseruationis debent centum remanere Rectori in fructibus Parochialis, nam turpius eiicitur, &c.

404 Sed facit difficultatem † quod si prædicta clausula dummodo remaneant centum pro Rectore, debet intelligi de tempore gratiæ, & reseruationis tātum, illa videtur superflue posita in dataria, cum secundum valorem Parochialis narratum, qui debet verificari, vt infra dicemus, appareat deducta pensione remanere centum Rectori.

405 Respondeti tamen potest † quod quamuis narretur valorem Parochialis ascendere ad talem summā, quod etiam deducta pensione secundum eum remaneant centum pro Rectore, & is debeat plene probari, tamen pro verificatione sufficit probare. d. valorem vel parum minus, cum difficulter possit certus valor assignari, vt fuit resolutum in vna Burgen.

406 pensionis 4 Nouemb. 1585. coram D. † Gipsio, in qua cum fuisset narratum fructus Canonicatus ascendere ad 450. ducatos de camera, & appareret ascendere tantum ad 438. nihilominus, ad effectum excusandi, oratorem à surreptione, fuit dictum satis constare de veritate narratiuæ, maxime quia modica, & non dolosa videbatur surreptio, quæ non retraxisset papam etiam quod sibi expressum fuisset &

407 propterea gratiam vitiare non debebat, quamuis † non sit facienda sextæ partis deductio, quam Domini aliquando ad satisfaciendum regulæ de valore admittere solent, vt fuit dictum in causa Burgensi. 17 Iunij eiusdem anni coram eodem, vnde, cum non sit

408 nec esse punctualiter, † & ad vnguē probare valorē narratum, non erit superflua. d. clausula dummodo remaneant centum liberi pro Rectore per quam declārat Papa velle remanere Rectori centum ducatos integros, & liberos, quamuis Nauarrus. d. cons. 13. de rescrip. n. 2. dicat, quod Modicus defectus non noceret.

409 Præterea in supplicationibus † resignationum cū pensione valor narrari solet, non per ascensum affirmatiue, sed per non excessum dicendo: *Cuius fructus ducentorum ducatorum secundum communem æstimationem valorem annuum non excedunt.* Et sic super pensione in resignatione reseruata expediūtur literæ sine expressione valoris, cum d. clausula, quæ ita non est superflua, cum ad verificationem valōris sic

410 narrati, sufficiat † verificare non excessum, nec sit necesse ascensum probare *Felin. in d. capit. ad aures de rescrip. numer. 13. versic. considera. 1. Mandosi. regula. 22. q. 5. n. 2. & 3.* Rota in Iunen. sarcanen. pensionis de anno. 1593. *de qua infra, num. 65.* & in Rabenaten. pēsionis de anno 1597. *de qua j. n. 447.* & in Aretina pensionis de anno. 1600. *infra adducta, n. 466.*

411 Secundo se offert dubium, an, si † attento tempore reseruationis non remanent centum Rectori, pēsio in totum sit nulla, an vero sit reducenda, & debeatur pro ea parte qua remanent centum Rectori.

412 Et videtur quod in totum † sit nulla. 1. nam deficiēte conditione, totus actus corruit ad tradita *per Flā. Paris. de designa. benef. d. 1. q. 3. à n. 27.* & illa dictio dū-

modo, importat conditionē, cum sit appositа in ipsa reseruatione pensionis † vt in Paduana pensionis. 413
28. Iunii 1581. *infra adducta.* & in d. Lunen. Sarcanen. *de qua d. n.* & confirmatur, nam illa cōditio † appo- 414
nitur toti reseruationi pensionis, & conditio inducit formā. cuius defectus vitiat actum. *in c. cum dilecta, n. 6. de rescrip. Rota Dec. 1. 1160. n. 3. l. 3. p. diuersorum.*

Secundo quia aut fuit resolutum † in vna Cæsarau- 415
gustana corā D. Grato cōstitutio pēsionis ducētorū ducatorum si est nulla in vno obolo, tota corruit: *Rota Decisione 626. num. 5. par. diuersorum.* † Et in simi- 416
li clausula, & conditione dummodo pensio medietatem non excedat, quod si excedit in totum sit nulla, tenet Mandos. *d. ti. de pensio. versi. clausula dummodo, & Flam. Paris. d. l. 6. q. 2. num. 58. & citant Gigantem q. 9. nu. 3. & q. 35. n. 2.* & in terminis clausulæ, dummodo remaneant quinquaginta liberi, quòd si non remanent deductis oneribus ordinariis pensio sit nulla, tenuit Rota *in vna Romana pensionis, de anno. 1576. Dec. 928. p. 1. diuersorum.*

In contrarium tamen facit quod illa clausula † & 417
conditio, dummodo remaneant centum, videtur intelligenda quatenus remaneant centum, id est pro parte qua remaneant centum pro Rectore, nam cum huiusmodi clausulæ, & conditiones possint apponi, vel ad annullandam reseruationē vel ad illam limitandam, & modificandam, videtur hæc interpretatio capienda pro actus validitate, *ad legē quoties. ff. de rebus dubiis, & de verborum obligationibus*, adest enim consensus Papæ qui reseruando maiorem pensionem multo magis videtur † voluisse 418
reseruare minorem, *& ita in terminis videtur tenere Nauarrus d. cons. 13. de rescr.* & in simili clausula, dūmodo medietatē non excedat, Staphi. *d. ti. de commissione. super reductione pensionis, n. 5.* vbi ait quod pensio imposita, dummodo medietatem non excedat, esset reducenda, si medietatē excederet, & reformationi subiaceret, & Rota alias resoluit † quod dato man- 419
dato ad consentiendum reseruationi pensionis 50. ducatorum, dummodo medietatē fructuum non excederet, illa reseruata esset valida, quatenus medietatem fructuum non excederet illa reseruata esset valida quatenus posset, id est, quatenus medietatem fructuum non excederet & ad eum modum esset reducenda, quo medietatem fructuum non excederet, *vt in d. dec. 1161. Antonij Augustini. l. tertio. p. 3. diuersorum.*

Et alias in vna Tiburtina pensionis † fuit resolu- 420
tum, quod pensio assignata resignanti, quam medietatem fructuum non excedere afferebatur, debeatur saltim vsque ad medietatem fructuum, cum qua ille contendebatur, vt intelligantur. d. verba quæ medietatem fructuum non excedit, licet conditionalia, scilicet quatenus non excedat, id est pro ea p. quæ nō excedit medietatem, *ad legem Stichum qui meus erit, cum ibi notatis per Doctores de legat. 1. vt per Crescen. decis. 17. de rescrip. Flam. Paris. l. 1. q. 3. n. 81. & d. l. 6. q. 2. n. 144.*

Et in vna Hispalen. pensionis, in qua erat reser- 421
uata pensio. 24. ducatorum † quæ tertiam partem fructuum non excedat, & tamen in eisdem literis in regressu ob non solutionem pensionis dicebatur, quod fructus portionis non excedebant. 50. ducatos, fuit responsum, quod ista non dicunt nullitatem sed reductionem, &c. *Vt per Puteum decisione. 34. lib. 1.*

In hoc dubio distinguendi sunt duo casus pri- 422
mus est pensionis † reseruatæ resignanti, qui resi-

gnat reseruata sibi tanta pensione, & non alias, aliter, nec alio modo, quo casu pensio est indiuidua, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & consequenter Papæ super eo fundatus, & sic tunc clausula, dummodo remaneant centum, seu dummodo tantam partem non excedat, causat pensionis nullitatem in totum si excedit, quicquid vellent Nauarrus, *d. cons.* 13. & Rota *in d. Tiburtina, & Hispalen. pensionis loquentes in casu resignationis.*

Secundus casus est pensionis † reseruatæ super beneficio vacante per obitum, vel alias extra prædictũ modum conditionatum, & tunc prædicta clausula nõ operatur nullitatem pensionis si excedit, sed reductionem *ex ratione tacta supra, nu.* 417. maxime si est reseruata motu proprio, & ita fuit resolutum in vna Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram D. Gipsio, & melius in vna Monopolitana pensionis 17. Maij 1596. coram D. Orano, vbi aliæ Decisiones citantur, vt in decisionibus sequentibus.

Salamantina pensionis 26. Maij. 1593.

424 FVit reseruata pensio cuidam Thomæ super beneficio *simplici in † Ecclesia Parrochiali sanctorum Iusti & Pastoris cum clausula, dummodo pensio per præsentes reseruata simul cum aliis, quæ forsan alias assignatæ existant, duas ex tribus fructuum partibus non excedat, alioquin, si excedat, pensio per præsentes reseruata pro quantitate ad ipsas duas partes vna cum aliis præfatis pensionib. ascendente. persolui nõ debeant, donec antiquæ pensiones cessauerint. Prouisus Apostolicus dicebat pensionem nullam, ex eo quod fructus beneficy erant adeo tenues, vt ex illis persolui d. pensio non poterat: quapropter cum pensionarius esset in quasi possessione exigendi, occurrit dubium in hoc iudicio petitorio, cui incumberet onus probandi valorem beneficy, ad effectum cognoscẽdi an dicta pensio sustineri possit, vel non: pro cuius duby resolutione Domini constituerunt plures casus, quorum primus est, quando agitur contra eum qui pensioni consensit, tũc pensionarius non tenetur ad aliquam iustificationem, sed prouisus volens pensionem impugnare, debet sumere onus probandi.* Guidobonus Dec. 245. cũ aliis deductis in vna Valentina pensionis de anno 1586. coram D. Oriolen. *Secundus est casus, quando pensionarius agit contra eum, qui pensioni non consensit, hoc in casu tenetur ipse probare, quia prouisus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, vnde fit, quod possit dicere pensionem nullã, & inualidam, nec quasi possessio exigendi potest suffragari pensionario, nisi respectu solutionis, quæ non retardatur, donec per tres sententias, & rem iudicatam causa fuerit determinata, stante prædicta eius quasi possessione exigendi. Tertius est casus, vbi agitur de probanda aliqua qualitate expressa per viam conditionis, vel modi, vt si pensio reseruata sit cum clausula dummodo remaneant centum pro titulari, vt dictum fuit in Paduana pensionis coram D. Rubeis, & in aliis causis, vt in decisionibus, quarum copia datur, & tunc licet agatur contra eum, qui pensioni consensit, tamen tenetur pensionarius assumere onus probandi, quia eius intentio fundatur in dispositione conditionali, quæ nisi iustificetur, non releuat illum.* leg si quis sub conditione. ff. si quis omissa causa testamenti cum concordan. *Non obstat quod titularis consenserit in positione pensionis, quia consensus huiusmodi intelligitur præstitus sub eademet conditione sub qua pensio reseruata existit, & ita procedunt decisiones in causa Verulen. pensionis cum aliis in contrarium citatis. 4. est casus, quando non de nullitate pensionis dari potest, sed agitur super illius reductione, tunc onus probandi incũbit titulari, qui agit, neque ei suffragatur præsumptio iuris, de qua supradictum fuit respectu maioris, vel minoris pensionis, vt dicitur fuisse resolutũ in vna Placentina pensionis coram D. Robusterio de anno* 1575. *an Papa non apposuit conditionem ad effectum, vt illa non verificata pensio in totum nulla reddatur, sed solum, vt ad minorem summam reduci possit, vt clare demonstrat prædicta clausula, dummodo, maxime, quia sub prædicta cõditione titularis pẽsionis consensit, & per plures annos illã soluerit, quapropter si in futurum non vult soluere, debet ostendere esse locũ reductioni, præsertim quia pensio reseruata fuit in prouisione per obitũ in qua non deficit cõsensus Papæ, qui si voluit reseruare maiorem summã, tanto magis, & minorem cum in maiori summa inest minor.* l. 1. §. si stipulanti. ff. de verb. obligatio. & per Cresc. Decis. 233. alias 17. de rescript. & dixerunt Domini coram me in vna Toletana pensionis 28. Iunij 1591. *Quod dicitur de nullitate pensionis in totum, & quod nõ est reducibilis procedit in resignatione in fauorem, cum clausula non alias vel alio modo, quæ importat conditionem suspensiuam,* vt deducitur in causa Toletana pensionis. *Nec ad rem facit quod titularis agat ad nullitatem pensionis, cum prætendat eam omnis fere fructus beneficij absoluere, quia eius intentio probata non est, prout probare tenetur.* Innocen. & alij in ca. super his. de accusatio. scribentes post Bartolum in l. in illa die de verborum obligationibus, *propter id, quod pensio non potest dici nulla, sed nexibilis, quod propterea ex istis agitur, concluſum fuit onus probandi Domino titulari incumbere.*

Monopolitana pensionis 17. Maij 1596.

ILlustris Fr. Fabric. Berius eques Hierosolymitanus a fœlicis recordationis Gregorio Papa 13. *tit. magnæ crucis decoratus, obtinuerat expectatiuam ad prioratum siue Baiubilatum 1. vacaturum: cum autem occurrisset vacatio Baiubilatus S. Stephani, & iuxta religionis stabilimenta Fr. Marcheta, tanquam in Religione eques ancianus illum assecutus fuisset. S. D. N. cupiens vtriusque indemniati prouidere, motu proprio præceptoriam sanctorum Guillermi, & Damiani, cum membro de Berta Papien. in Baiulibatum erexit, eumque sic erectum Fratri Bertio contulit, vlterius ei annuam pensionem* 1350. *scutorum auri in auro super fructibus Baiulibatus S. Stephani, cum clausula etiam si super illo alia pensiones annuæ aliis reseruatæ existerent, dummodo omnes insimul illorum medietatem non excederent, reseruando verũ, quia vario sub prætextu idem Fr. Marcheda solutionem pensionis præstare denegabat, ideo lis inter eos coram auditore cameræ introducta fuit, & demum in me compromissa. Dubitaui num esset illius solutionis locus in cuius discussione, quia multa proponebãtur particulari consideratione digna, propterea visum fuit expediens, quæstionẽ ad duo capita restringere: quorum primum fuit, an pensio esset nulla, quatenus de eius excessu liqueret, vel potius reducibilis: secũdum an attendendus esset valor de tempore quo petitur reductio, ita vt pensiones antiquæ interea extinctæ cedant commodo pensionarij, vel potius de tempore reseruationis, ita quod obueniant titulari, & quoad primum dominorum. vnanimis fuit sententia, pensionem non esse nullam, sed reducibilem. cum enim hæc materia pendeat à voluntate Papæ, nec sit casus pensionis resignanti reseruatæ cum clausula non alias aliter nec alio modo, qua*

qua facit pensionem indiuiduam causante illius nullitatem in totum iuxta resolutionem factam coram S.D.N. in vna Bononien. pensionis, & in alia Leodien. pensionis, coram Oradino, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & quia Papa fundatas super consensu resignantis, qui multo facilius censetur voluisse illi reseruare pensionem minorem reseruando maiorem, vt loquitur Crescen. Dec. 233. alias 17. de rescrip. *sed versemur in terminis pensionis reseruatæ ex causa vacationis per obitum, vel alias extra præmissum conditionatum modum, procul dubio pensio semper est reducibilis, quia adest consensu Papæ, qui reseruando maiorem multo facilius videtur voluisse reseruare minorem, & consensu titularis, qui accipiendo beneficium cum maiori pensione censetur etiam multo facilius cum minori pensione illud acceptasse, vt fuit distinguendo præmissos casus resolutum in causa Toletana pensionis 28. Ianuarij 1591. coram R.P.D. Gipsio, & post modum vt alia Salamantina pensionis, coram eodem,* & faciunt decisiones Cassadori. 4. n. 4. de pensionibus Crescen. 17. de rescrip. Putei. 33. l. 1. *nec enim ad propositum visæ sunt adduci decisiones in contrarium allegatæ volentes data excessiuitate pensionis illã esse nullam, si quidem ex illis dignosci non potest, quo casu loquantur, vnde intelligendæ sunt in casu pẽsionis cõditionaliter reseruatæ præsertim quod pensio de qua quæritur fuit reseruata motu proprio, quæ, etiam quod sit excessiua medietatis fructuum, est reducibilis.* Romanus cons. 369. n. 9. *& facta in recompensa, n. vt commodius se sustentare pensionarius valeret, & ne ex dimissione iuris sibi ad Baiulibatum S. Stephani quæsiti nimium dispendium pateretur. Quo vero ad secundum caput conueniebant Domini in põderanda excessiuitate attendendum tempus pensionis reseruatæ, & sic tempus datæ* c. eam te, vbi Fei, n. 18. de rescrip. cum simus in gratia pura & simplici. Felin. in d. c. eam te. nu. 22. pro quo *facit regula, quod ad defectum legionis attenditur tempus contractus,* l. si voluntarie in fine. C. de rescinden. vẽditione *& quod regulariter pensionis extinctio cedit beneficio titularis tantum, quicquid dicendum sit, si adesset reseruatarius fructuũ, vt fuit resolutum coram Io. Me. D. Bubalo in vna Salamantina pensionis 18. Martij 1588. nec aduersatur quod de diminutione fructuum tradit Gigas* de pensio. q. 37. *quia non est eadem ratio augmenti cum diminutione, nã titularis tenetur pẽsionem soluere fructib. vnde cum sit onus fructuum, si illi non adsunt, solui non potest.* l. si seruus §. qui quinque de legatis 1. l. nomen debitoris §. vni ex hæredibus. ff. de legatis 3. Felin. in c. ad audientiam, & col. 5. vers. 6. cons. de rescrip. Belencinis de charitatiuo subsidio q 34. Romanus cons. 369 incipienti circa primum propositum consultationis Castren. consil. 338. incipit quia exceptionis vol. 1. *ideoque cessat rationis paritas.*

416 Nec prædictæ distinctioni obstant † fundamenta primæ partis, nam primo satisfit, ex dictis decisionibus & ratione adducta; ad secundum respondetur illud procedere in pensione pure † & absolute reseruata, quæ est surreptitia ob malam expressionem valoris beneficij, vel alias quæ est nulla in totum, quia surrepto est indiuidua, & facit totam gratiam vitiari vbi non est capitulum separatum. *Crescen. d. dec. 17. n. 2.*

417

418 Vnde pensio reseruata cum † narratiua quod medietatem, seu aliam p. fructuum non excedit, si excedit, est in totum nulla, & hoc est quod dicit Gigas, d. q. 9. 3. & 35. n. 2.

419 Vnde etiam magis conuincuntur dictæ decisiones Crescentij, † & Putei, quæ loquuntur in pensione pure reseruata cum d. narratiua.

Procederet etiam in pensione † imposita vltra po- 430
testatem, & iurisdictionẽ imponentis, quæ esset nulla in totum, quoniam imponere pensionem est actus iurisdictionis, saltem voluntarię, & iurisdictio est indiuidua, & si exceditur, vitiatur in totum actus. *l. certa ratione. C. quando prouocare non est necesse. vbi Doctores, Francus in regula vtile in 6. quinta Fallentia Glossa. Bartolus, Alexan. Iason, & alij in l. fin. ff. de iurisdictione omnium iudicum.* † ex quo potest sentẽtia 431
Monachi *in c. vltimo de pœnitentijs, & remissio. in 6. n. 2. quam sequitur Domin. ibi. n. 10. Calder. in repetitione capiti nostro eodem tit. Alexander de Neuo in additio. ad Abbat. in c. cum ex eo ad fi. eodem tit. de pœnitentijs & remissionib. contra gl. Archid. Io. And. & Francũ, nu. 4. in d. c. vltimo Abbatem supra. Cordubam q. lib. 5. de indulgen. q. 14 & Suarez 4 tom. disputatione 55. sectione 3. n. 13. & 14. & in proposito ait Gambarus. dysin. lib. 6. à num. 712.*

Ex quo *ibi* fundat quod pensio † vltra tertiam par- 432
tem fructuum reseruata à legato habente facultatem illam reseruandi vsque ad tertiam partem, est nulla in totum. quod tamen nu. 719. recte ait procedere †, 433
quando constat Legatum voluisse concedere pẽsionem vltra tertiam, quia quod potuit, noluit, &c. vt in c. eum super de officio delegati. si vero non constat, sed reipsa pensio excedebat, fiet reductio, quia in maiori summa inest minor *l. 1. §. si stipulãti, vbi Bartolus, & alij. ff. de verbor. obligat. &c.*

Sed stante quod in primo casu pensionis reseruatæ 434
† resignanti cum d. clausula, pensio est nulla in totũ, est difficultas, an ille possit redire ad beneficiũ, & sit restituendus ad pensionem eius?

In qua Rota in vna Senen. † pensionis 12. Ianuarij 435
1596. coram illustrissimo Mantica tenuit partem negatiuam. vt in sequenti decisione.

In casu proposito fuit resolutum, neque solutioni pensionis locũ esse, neq; restitutioni possessionis ad Parochialẽ: nam, cũ reseruatio pensionis fuerit facta sub conditione, seu modo, dummodo remanerent centum pro Rectore, nõ purificata conditione, seu non impleto modo, rector nõ potest cogi ad soluendam pensionẽ nisi is, qui agit, sit in quasi possessione exigẽdi, Cassad. Dec. 1. n. 9. de rescrip. Gigas de pensi. q. 85. n. 10. *& sapissime fuit resolutum: vnde cum Hieronymus Fantinus agat contra Maximilianum successorẽ in Parochiali, qui non consensit pensionis reseruationi, nec vnquã soluit,* debet probare, *quod ei centum remaneant soluta pensione, ad hoc, vt possit eam exigere. quod autem idem Fantinus non sit restituendus ad possessionem Parochialis, manifeste apparet, quia huic nullitati pensionis ipse consensit, cũ in resignatione Parochialis specialiter fuerit adhibitus eius consensus, sub hac conditione, seu modo,* pensione reseruata, dũmodo cẽtũ remaneant pro Rectore, *& iura sua remittentib. non est ad ea dandus regressus.* l. quæritur. §. si venditor, ff. de ędilitio edicto, *cum aliis adductis ab Ancha.* consil. 339. num. 10. *Socin. iun.* consil. 77. l. 1. *Cranetta.* consi. 114. nu. 10. *& ideo debet probare pensionem fuisse nullam, ex alijs capitibus, vt ad Parochialem, quam resignauit sub prætextu validæ pensionis, possit restitui, & in his terminis procedit Putei* dec. 145. n. 2. l. 1. *& R.P. D. mei Orani in Illerden. Canonicatus, 27. Nouem. proxime præteriti, cũ alijs allegatis. Præterea ex abundanti domini dicebant ipsum Fantinum non esse restituendũ, quia non dimisit Parochiale in sua sponte, sed per decretum appositum in prouisione ipsius ad Canonicatum, & Præbendam; nam fuit dictum, vt infra duos menses dimitteret possessionem ipsius Parochialis, alias vtrumque*

Beneficium vacet ipso iure; vnde cum decretum irritans appositum supe certo corpore Beneficij lapso tempore præstituto ad dimittendum is ficit titulum, & possessionem, Puteus decis. 50. n. 2. l. 1. *non potest dari restitutio, Rota* dec. 2. de restit. spoliatorum in antiquis, *Pereg.* dec 71. l. 1. *cum tit. discoloratus non possit sufficere ad restitutionem in spolio, in quo requiritur tit. saltim coloratus Puetus* decisione 99. n. 7. cum seq. li. 1.

436 At ista decisio † non videtur tuta, nam quamuis resignans acceptando reseruationem pensionis cum dicta clausula, *dummodo remaneãt centum pro Rectore* & adhibendo consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensionis, si non remaneant d. centum, non tamen consentit, quod resignatio maneat valida, quinimo vult contrarium, cum resignet reseruata sibi valide dicta pensione, & non alias aliter, nec alio modo.

437 Et alias si resignatio maneret valida, † etiamsi nõ remanerent d. centum pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ex quo in resignante, qui non poterat redire ad beneficium, non deficiebat consensus ad minorem summam, & sic destruerentur præfatæ decisiones, & aliæ multæ.

438 Vnde in prædicta difficultate contrarium † re ctius tenuit Rota in vna Aretina Plebis, 4. Decembr. 1600. coram illustrissimo D. Millino, vt in sequenti decisione.

Petebat Dionysius coram me executionem literarum reseruationis pẽsionis centũ ducatorũ sibi constitutæ, ex causa resignationis, est ius Parochialis in fauorem Bart. & quia ipso Bar. opponente fuerat resolutum, quod contra eum, qui consenserat pensionis impositioni, non poterat procedi executiue, sine iustificatione literarum, & quod clausula, dummodo remaneant centum ducati liberi Rectori, pro tempore, existenti non erat iustificata, intentauit actionem spolij, & probatis extremis, & tit. colorato petebat restitutionem ad possessionem Parochialis, & ideo dubitaui, an ei esset danda restit. in spolio? & domini censuerunt ei competere actionem spolij Fundamẽtum resolutionis fuit, quia resignatio Dionysij in qua fit potissimum fundamentum, pro exclusione spolij, est conditionalis reseruata sibi valide Pensione centum ducatorum, & non alias aliter, nec alio modo, & ideo, si pensio non est ei valide & irreuocabiliter acquisita, est etiam nulla resignatio, ex defectu consensus, & competit actio spolij, Mohedanus decis. 84. *non obstat, quod hodie stante constitutione Gregoriana non competit amplius resignanti, actio spolij, nisi doceat de publicatione quia omissa hac inspectione, an per hanc constitutionem fuerit sublacta actio spolij, non docto de publicatione, fuit per duos responsum, quod illa constitutio non habet locum in hoc casu, cum resignatio sit conditionalis & nulla ex defectu consensus, vt fuit resolutum in causa Brixien. Parochialis, 10. Maij 1589. coram illustrissimo Cardinali Plato, & in causa Vercellen. Canonicatus 23. Ianua. 1598. coram D. Corduba, & nouissime in causa Hispalen. & Corduben. testimoniorum coram. R. P. D. Lanceloto, placuit etiam dominis, aliud fundamẽtum, quod resignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta mentio, quod Dionysius fuit ordinatus ad tit. istius Parochialis, iuxta dispositionem Concilij Triden. c. 2. sess. 21. & hanc expressionem S. Congreg. illustrissimorum Cardinalium illius interpretum censuit requiri pro forma, & non sufficere ad implementum per æquipollens, & expressio, quod sibi remanebat, vnde viueret, non est sufficiens, quia ex hoc non infertur ad scientiam Papæ, quod*

439 *Dionysius esset ordinatus ad tit. istius Parochialis.*

Et vide decis. † Valentinam infra adductam, 514.

In casus tamen d. decisionis Senen. quando Beneficium † resignatum debeat vacare per assecutionem 440
alterius incõpatibilis, quod tempore resignationis iam obtinebat, vel postea obtinuit, etiam secluso decreto de dimittenda, nõ videtur danda restitutio resignanti ad Beneficij resignati possessionem saltim hodie stante Concil. Trid quicquid antea esset, ex quo aduersus dispositionem illius nõ censetur ti. coloratus, vt in terminis Reg. de triennali censuit S. Cong. in declaratione infra adducta. 11. *p. c.* 5. *nu.* 379. nisi qui postea obtinuit alterum Beneficium incompatibile, iuste tunc ignoraret nullitatem pensionis, & resignationis, & sic non vacaret primum arg. *c. gratia, de rescrip. in 6.*

In alio etiam † casu non competeret restitutio re- 441
signati, nempe, quando ipse fuit in culpa, quia sciens non habere locum tantam pensionem, sic resignat iuxta dicta infra. 11. *parte capit e tertio à numero* 36.

§. 4.

Quomodo in causis pensionum sit procedendum.

SVMMARIA.

QVomodo in causis pensionum sit procedendum, & narrata in gratia pensionis debent verificari per pensionarium, maxime parte apponente? n. 442.

Refertur quædam decisio Rotæ Salamatina pensionis, 18. Apr. 1572 *coram D. Lanceloto, n.* 443. 444.

Decisio Rotæ Firmana pensionis. 6. *Ianua.* 1582. *coram D. Blancheto, n.* 445.

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi non tenetur in possessorio ostendere literas reseruationis, nec verificare clericatum, & alias qualitates, & refertur decisio Rotæ, n. 446.

Exceptio nullitatis pensionis non obstat in possessorio, nec est necessarium verificare conditionem positam in reseruatione pensionis, & refertur decisio Rotæ. n. 447.

Literæ reseruationis pensionis, quando agitur contra successorem in Beneficio non consentientem reservationi, debẽt iustificari, n. 448. *& refertur decisio Rotæ, n.* 449.

Quasi possess. exigendi pensionem acquiritur per vnum actum solutionis, num. 450. *etiamsi sit facta metu censurarum, & refertur decisio Rotæ. n.* 451. *nisi sit facta protestatio, & quod soluit metu censurarum. numer.* 452.

Ad hoc vt sit locus mandato de manutenendo in possessione, necessarium est ante omnia constare de existentia literarum reseruationis pensionis, postea de quasi poss. ss. refertur decisio Rotæ, n. 453. *& concordantur duæ de. is. Rotales. n.* 454.

In petitorio quando agitur de nullitate pensionis debet fieri per pensionarium verificatio etiamsi sit in possess. exigendi n. 455.

Gratia pensionis iustificari debet, quando non agitur cõtra eum qui pensioni consensit, sed successorem, & refertur decisio Rotæ, n. 456.

Quando agitur de nullitate pensionis, pensionarius tenetur iustificare suam gratiam maxime vbi pensio fuit reseruata, sub conditione aliqua, veluti, dummodo nõ excedat tantam partem, vel alia consimili, n. 457. & 458. *& refertur circa hoc decisio Rotæ, n.* 459.

Literæ pensionis, & reseruationis fructuum, siue modum siue conditionem contineant, iustificandæ sunt, maxime, quãdo in eis intentio pensionarij fundatur. n. 460.

Pensio-

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi, si pensio fuerit reseruata dummodo mille remaneant pro Episcopo in possessorio, non tenetur probare remanere, secus si Episcopus agat petitorio, numero 461.

Onus iustificandi pensionem spectat ad pensionarium agentem, contra successorem in beneficio non consentientem pensioni, n. 462.

Pensionarius, vbi agitur in petitorio tenetur iustificare conditionem, sub qua fuit pensio reseruata, numero 463.

Cum pensio est reseruata sub conditione, pensionarius tenetur eam iustificare, etiamsi agatur contra eum, qui pensioni consensit, non solum in petitorio, sed etiamsi agat executiue, si non est in quasi possess. exigendi, n. 464.

Stante clausula, sine retardatione arbitrio Rotæ, potest procedi retardata solutione, n. 465.

Quando gratia est conditionalis, vel modalis, licet agatur contra eum qui pensioni consensit, iustificanda est, quia consensus recipit eandem conditionem, num. 466.

Promissio, vel clausula de non petendo annullari pensionem debet intelligi stante dicta conditione, siue de facto, & non de iure, nu. 467. & respondetur decisioni Rotali. n. 468.

Translatarius tenetur iustificare reseruationem pensionis non solum in petitorio, sed etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest. num. 469.

Quasi possessio exigendi pensionem non transfertur in translatarium, etiamsi ius, & proprietas transferatur, quia est quid facti, n. 470.

Si translatarius non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem literarum Apostolicarum, n. 471. & refertur decisio Rotæ n. 472.

Probatio conditionis, quod remaneant centum pro Rectore quod tantam partem non excedat, vel debet esse concludens, & plena, n. 473. 474. & 475. & non solum probatio conditionis debet esse concludens, sed est vbi agitur de probando valore affirmatiue expresso in gratia pensionis. n. 476.

Narratiua, super qua fundatur reseruatio pensionis, debet plene iustificari, n. 477.

Pensionarius existens in quasi possess. exigendi per 30. annorum spatium in petitorio non debet iustificare conditionem, & narrata in reseruatione, quia ex lapsu tam longissimi temporis præsumuntur iustificata. num. 478.

Obseruantia triginta annorum præsumitur iusta, num. 479.

Solutio pensionis præsumitur continuata à tempore reseruationis, stante exactione de præsenti quod intelligitur quando constat de tit. & reseruatione pensionis, & solum agitur de iustificatione illius, secus, quando non constat de titul. nam ille non præsumitur, neque ex decennali, nec triennali poss. n. 480. 481. & 482.

In possessorio probabile videtur præsumi tit. ex possess. longi temporis, nempe decenni, n. 483.

Pensionarium debere verificare conditionem reseruationis, intelligendum est in casu nullitatis pensionis, si conditio non est vera, secus in casu reductionis, nu. 484.

Onus probandi pensionem esse reducendam incumbit titulari, n. 485. & respondetur decisionib. rotalibus contrarium affirmantib. n. 486.

Declaratoria dari non potest, quoad fructus, in quibus quis est condemnatus, si non sunt liquidati, n. 487. & 488.

Exceptio reductionis admittenda est ad impediendam executionem, etiamsi non probetur incontinenti, sed requirat altiorem indaginem, quia oritur ex ventre supplicationis, n. 489. & 490.

Pensio reseruata Motu proprio non est iustificanda, num. 491.

In pensionibus impositis super Episcopatib. Hispaniæ non est necessaria iustificatio, quia reseruantur Motu proprio, n. 492. & 493.

Secus esset si non reseruarentur Motu proprio, numero 494.

Verbi, vt accepimus, & verbi, sicut intelleximus, differentiam, & verbi, vt asseritur, n. 495. 496.

Quod narratur per verbum, vt dicitur, non est iustificandum n. 497.

An si fietur dictæ narratiuæ factæ Motu proprio in reseruatione pensionis possit probari contrarium. num. 498.

Si pensio assignatur Motu proprio ex aliqua causa, quæ non sit vera, Motus proprius facit gratiam valere, non obstante surreptione, num. 499. 500. & 501.

Clausula Motus proprij tollit surreptionem, numero 502.

Si in Motu proprio exprimitur falsa causa, vel qualitas de facto alieno, non prodest probari contrarium, num. 503.

Pensio, si assignatur Motu proprio propter merita in genere valet gratia, licet causa falsa sit, num. 504. Facta gratia de Beneficio, cuius summam viginti, vt asseritur, non excedit, quando excessus est minimus impetranti debetur, sic explicata dec. Rotæ, n. 505.

Declaratur decisio Rotæ 77. de rescrip. in antiquis, num. 506.

In pensionibus impositis super Episcopatibus Hispaniæ, quamuis pensionarius non teneatur verificare non excessum 3. part. tamen si ex aduerso probatur magnus excessus, erunt surreptitiæ. numer. 507. Valor narratus in gratia, etiam Motu proprio facta, est probandus, quando ex aduerso probatur contrarium cum errore notabilis quantitatis, n. 508.

Expressio valoris Beneficij de quo sit gratia requiritur, secundum regulas modernas, n. 509.

Clausula Motu proprio, quid operetur, n. 510.

Pensionarius tenetur probare poss. vel bonum ius illius, qui primo consensit pensioni, nisi esset eius successor in iure illius, n. 511.

Pensio peti non potest ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessionis consentientis, n. 512.

Successor potest docere de non iure possessoris qui consensit pensioni, n. 513.

Resignatarius non obstante consensu, acceptatione, & approbatione iuris resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, vel falsitatem causæ, & refertur decisio Rotæ, n. 514.

Semel imposita pensione non potest postea in iudicio executionis allegari resignantem nunquam habuisse ius, num. 515.

In commissionibus super nullitate, vel reductione pensionis à Papa reseruatæ solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob reuerentiam literarum Apostolicarum & fraudes recusantium soluere etiamsi non adsit quasi possessio exigendi, numer. 516. & 517.

Clausula supradicta limitat, & suspendit iurisdictionem iudicis commissionis, ita, vt iudex non possit procede-

re, nisi prius soluta pensione, n. 518. & 519 Clausula supradicta operatur, vt non obstante dicta commissione nullitatis executor datus in literis seu in processu fulminato possit procedere lite pendente ad executionem pensionis, quod procedit etiam facta inhibitione vigore talis commissionis, numer. 520. & 521.

Clausula supradicta enernat vim inhibitionis, numer. 522.

Non obstante dicta clausula, pendente lite, & inhibitione non poterit procedi ad executionem pensionis, maxime si in iudicio executiuo fuerit appositum de dicta pendentia litis, n. 523. & 524.

Pendente causa nullitatis seu reformationis coram Ordinario absque commissione non impeditur executio literarum pensionis. n. 525.

Clausula sine retardatione solutionis aliquando ponitur arbitrio Rotæ, n. 526.

Commissio habens clausulam, sine retardatione, arbitrio Rotæ intelligitur, prout de iure, n. 527.

In pensionibus reseruatis per inferiores, Papa non apponitur supradicta clausula, n. 528.

Casus in quibus d. clausula apponi solet, n. 529.

Practica Hispaniæ in materia pensionum, n. 530.

Executor literarum debet esse Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, vel positus in dignitate, n. 531.

Inprimis præsentandæ sunt coram executore literæ originales, seu processus fulminatus, in quo ipsæ literæ sunt insertæ, donec pars opponat, n. 532. & 533.

Registrum Apostolicum fidem facit, saltem in Curia, num. 534.

Præsentatis literis pensionarius petit dari mandatum contra possessorem Beneficij pro tot ducatis, num. 535. Quod iudex dat insertis literis, mandando possessori, quatenus infra talem terminum soluat, num. 536.

Mandato intimato, & in termino reproducto, & accusata contumacia potest statim iudex absque alia verificatione dare sententiam declaratoriam contra consentientem pensioni, quicquid dicat Tiberius, num. 537. & 538.

Si agitur contra successorem aut reseruatio est conditionalis, debet pensionarius coram executore probare se esse in quasi possess. exigendi, alias tenetur literas iustificare aut verificare conditionem, num. 539. Non est necessaria alia citatio ad sententiam ex quo ille fuit citatus generaliter ad totam causam, n. 540. & 541. Nec tunc est necesse facere citationes per edictum, n. 542. Nec instratis, nisi illa essent assignata. n. 543. & 544. Citato comparente, & allegante contra executionem aliquam rationem legitimam, vt solutionem, debet ei assignari terminus breuis arbitrio iudicis cum sit probanda incontinenti, n. 545.

Idem si allegaret remissionem pensionis, aut redemptionem vel aliam exceptionem notoriam, vel quæ posset incontinenti probari, & non indigeret longiori indagine, n. 546.

Si allegaret nullitatem, surreptionem, vel aliam exceptionem requirentem altiorem indaginem, debet reseruari iudicio ordinario, n. 547.

Quando exceptio requirat altiorem indaginem, relinquitur arbitrio iudicis, n. 548.

Resolutiones Rotæ, numero. 549. 550 511. & 552. vbi habetur, quod exceptio extinctionis pensionis, super qua non est iudicatum, non impedit solutionem, & manutentionem.

Id solum admittitur, quando post casum extinctionis pensionarius esset in quasi possess. alias videtur admittenda exceptio extinctionis, dummodo incontinenti probetur, nam non requirit altiorem indaginem, num. 553 cum seqq.

Nullitates orientes ex ventre discutiendæ sunt in petitorio stante quasi possess. exigendi, n. 554.

Quando exceptio non requirit altiorem indaginem sed altior indago oritur ex replicatione pensionary, non est reseruanda ad petitorium, num 557. 558. 559.

Exceptio, quod beneficium erat grauatum alia pensione, de qua non est facta mentio, regulariter non impedit executionem, nam requirit altiorem indaginem, n. 560. 565.

Non valet 2. pensio, non facta mentione de prima, num. 561. etiam quod 1. sit conditionalis, num. 562. resolutio Rotæ, num. 563. & etiam quando prima est perpetua, num. 564.

Excipiens contrariam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secundæ prima erat reseruata, & quod erat valida, n. 565.

Si citatus diceret se non possidere Beneficium, super quo pensio est reseruata aut qui consensit pensioni, non habuisse possess. vel bonum ius illius pensionarius debet probare, n. 566.

Illo non comparente, seu id non negante, non est necessaria ista probatio, n. 597. cum seq.

Parte non opponente, iudex non debet petere legitimationem personarum, n. 569.

A sententia in iudicio executionis pensionis non datur appellatio suspensiua, n 570. & quæ clausula tunc ponatur in commissione appellationis, numer. 571. & 572.

Clausula sine præiudicio legitimæ executionis operatur, quod commissio appellationis non suspendat, nec impediat, quin iudex, à quo procedat ad vlteriorem executionem, licet non operetur, quin iudex, ad quem, non possit reuocare iniuste gesta per illum, num. 573. decis. Rotæ, n. 574.

Vt pensionarius possit declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis à termino solutionis, num. 575.

Vt ad declaratoriam incursus pœnarum, de quibus in literis procedi possit, opus est literas pensionis esse intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per se ipsum sed per procuratorem consensit, numer. 576. & 577.

Debet fieri intimatio literarum per Notarium data copia, si petatur, num 578.

Quamuis literæ non sint intimatæ titulari etiam successori poterit executor dare sententiam contra eum, qua ei mandet, quod infra certum terminum soluat, numer. 599. & idem vbi non esset lapsus mensis, num. 580.

Etiam literis intimatis non incurruntur pœnæ excommunicationis, & priuationis, de quibus ibi, nisi pensionario volente, & declarante n. 581. & requiritur declaratoria excommunicationis, & quod pars ea vtatur, n. 581.

Executor non potest ponere sequestrum super fructibus Beneficij pensione grauati, num. 582. & 583. vbi ponitur resolutio Rotæ, post sententiam tamen posset poni, num. 584.

Executor absolute committit vices suas sub executori ex clausula, cæterum, n. 585.

Ad denuntiationem, publicationem excommunicationis requiritur declaratoria illius, nec ex eo causa efficitur appellabilis, n. 586.

Huic

Huic declaratoriæ seu excommunicationi non obstat decretum Concilij Triden. sess. 25 c. 3. n. 387.

De processu, & modo procedendi in possessorio pro pensione remissiue, n. 588.

442 AD tertium, quomodo in causis pensionis sit procedendum, dicendum est inprimis, quod narrata in gratia pẽsionis debent verificari per pensionariũ, maxime parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra successorem, etiamsi executiue agat ad solutionem si non est in quasi possessione exigendi. Vestrius *in prac. l. 3. c. vlt. n. 1.* Hier. Gabr. *in cons. 181. l. 2.* Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum, l. 6. q. 2. n. 65. & 107. & q. 4. n. 44.* Salust. Tiberius *in practica*, Auditores Cameræ, *l. 3. c. 1. n. 10. & c. 3. n. 15* Ant. August. *in Epitome dec. manuscripto, tit. de solutionibus*, & clausula *sine retardatione*, Mohedan. *dec. 25. de renuntiatione, alias 304. & dec. 9. de causa possessio.* Cæsar de Grassis *dec. 58. n. 4.* Rota *dec. 310. n. 30. p. 1. diuers. & dec. 412.* in vna Salamantina pensionis, 23. Ian. 1574. *eadem 1. p. dec. 221. n. 4.* in alia Salamantina pensionis 9. Martij, 1583. *2. par. diuers.* & fuit resolutum in alia Salamantina pensionis, 18. Aprilis 1572. coram D. Lanceloto, *vt in dec. se-*
443 *quenti.*

Quoad primam partem dubij domini distinxerunt, † *siquidem pro parte D. Francisci fuit actum ad solutionẽ pensionis possessorio adipiscendæ, vel executiue, quod tenetur verificare omnia narrata par. opponente iuxta doctrinam Imolæ* in c. super literis, n. 19. de rescrip. *parte vero non opponente tenetur verificare ea solum, quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, & propterea fuit conclusum, quod probatio dispensationis fuit necessaria, cum alias notorie constaret de ipsius inhabilitate ob eius confessionem familiaritas vero Cardinalis, quia saltim facilius mouit Papam ad concedendum est necessaria, cum sit narratio facti proprij, cuius expressio diceretur dolosa, si non verificaretur; excessum non fuisset necesse probare, si non adessent verba, vt asseris. Clericatus probatio, ex quo non est expressus in literis, non fuit visa etiam necessaria, si verũ fuit actum possessorio retinendæ, vel recuperandæ, tunc non tenebitur illa verificare, quia cum possessione sufficiunt literæ; an autem in hoc casu quasi possessio D. Franc. contra prædecessorem D. Alphõsi noceat ipsi D. Alphonso nihil resolutũ. Quo vero ad 5. par. dubij placuit D. resolutio alias facta coram R. P. D. Cota 29. Ianu. 1565. in causa Firmana Salis. scilicet, quod censuræ tunc possunt per p. iustificari ex nouiter deductis, quando altera pars & de nouo aliquid producit. An autem intret hæc resolutio, nihil conclusum, prout nihil fuit resolutum circa 5. partem dubij.*

444 Circa quam dec. † § vide *d. ẽ. 6. p. c. 2. n. 162.*

445 Et in vna Firmana pensionis. 6. Ianu. 1582. † coram D. Blancheto, fuit resolutum, *Odoardum teneri soluere pensionem non verificata narratiua, quia Marcus est in possessione exigendi, quæ donec ipse petat canonizationem suæ gratiæ, suffragatur & liberat eum ab onere probandi. Secundo, quod habet confessionem Odoardi, cum in eadem supplicatione vterque sit orator, & hæc confessio facta in precibus sufficit contra ipsum, licet non contra successorem.* l. cum pretium C. de liberali causa, *& releuat Marcum ab onere probandi, quod cum procedat quando in alia supplicatione express. est de valore, multo magis cum in eadem, &c.* Et in vna Anco-
446 nitana † pensionis 15. Iunij. 1587. coram D. Plato, fuit resolutum, *Pensionarium existentem in quasi possessione exigendi, non teneri in possessorio ostendere literas reseruationis, nec verificare Clericatum, & alias qualitates suas, &c.*

Et in vna Foroliuien. pensionis, coram D. Pen- 447
na fuit resolutum, *Non obstare exceptionem nullitatis pensionis in possessorio, nec esse necessarium verificare cõditionem positam in reseruatione pensionis, licet, si constet non esse adimpletam solutio pensionis non constituat in possess. respectu successoris, alias sic.*

Fuit etiam resolutum in vna Cæsaraugustana pen- 448
sionis † 20. Decem. 1591. coram D. Pamphilio, vt in seq. dec. *Fuit resolutum sententiam declaratoriam incursus censurarum ad fauorem Io. Marci extra Rotam latam, tanquam notorie iniustam esse reuocãdam, ex eo, quod literæ reseruationis corã Auditore Cameræ, quatenus in eis Io. Marcus asserit se decretorum Doctorem, & ad eius vitam obtinere in commendam Archidiaconatum Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, non fuerunt iustificatæ, prout iustificari debuerunt, cum ageretur contra successorem in Beneficio, qui non consenserat reseruationi pensionis, ad notata per Io. And.* in c. 1. de litis contestatione in 6. *Abb.* in c. fin. col. 1. de præsump. *Felin.* in c. constitutus de rescrip. *Paris.* cons. 49. n. 30. l. 4. *& habet locum etiã, quando proceditur executiue, quia semper in qualibet gratia subintelligitur clausula,* si pri[ꝰ] veritate nitantur, c. 2. de rescrip. *& tradit Moheda.* dec. 304. *præsertim stante oppositione Pastranæ, quod non procedatur ad sententiam declaratoriam, cum gratia non esset iustificata, Imola* in c. super literis col. 3. de rescrip. *& fuit decisum coram Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto de anno 1572. in vna Salamantina pensionis, & alias sæpius.*

Fuit etiam resolutum in illa † Salamantina pen- 449
sionis, 26. Martij 1593. supra deducta *nu. 424.* & in aliis decisio. de quibus infra.

Et quasi possessio exigendi pensionem acquiritur 450
per vnicum actum solutionis, Salust. † Tiber. *d. c. 3. ad fin. in additione*, quicquid alias velit Flores *q. 2. n.* 25 Etiam † si sit facta metu censurarum. Rota in cau- 451
sa Lucana pensionis, 4. Iunij 1574. coram D. Lancelloto, quæ habetur *1. p. diuers. dec. 196.* & in vna Recanaten. transactionis de anno 1593. coram D. Gypsio, & in vna Corduben. decimarum, 25. Octobris eiusdem anni, coram D. Seraphino, quicquid teneat Gul. Benedict. *in rep. cap. Raynutius de testa, verb. si absq; liberis 2. de fideic. substitutione n.* 38 nec id negat Gigas *q. 36.* nam non agit de possessione, nisi sit facta † cum 452
protestatione, ꝙ soluit metu censurarũ, nã solutio facta cũ ista protestatione non constituit pẽsionariũ in quasi possessione exigendi, Achilles, *dec. 423. seu 11. de pensio.* Caputaquen. *dec. 330. p. 2.* Rota in d. Lucana, & Recanaten. & Corduben. & in causa Paten. Pẽsionis 5. Deceb. 1594. coram D. Pamphil. in qua fuit resolutũ: *Quod, vt* † *sic locus mãdato de manuten. endo in* 453
pẽsione est necessariũ cõstare ante omnia de existentia literarũ reseruationis pensionis postea de quasi possessione. Achilles dec. 4. de rescrip & d. dec. Lucana, in principio. Quæ quasi possessio exigendi pensionem super fructibus Episcopatus non acquiritur per solutiones factas ex fructibus illius per Curiam Regiam sede Episcopali vacante, cũ nõ fiant per habentẽ titulum &c. *Nec ex cõmissione de soluẽdo data per ipsum Episcopũ, quia aliud est soluere, aliud mãdare, soluere maxime cum fit cum protestatione, quod per illam nullum ei fiat præiudicium, quia facit metu censurarum, &c. Nec Probatur quasi possessio, ex confessione antecessoris, vt alias fuit resolutum, nec ex solutionibus factis per illum, de cuius mandato non constat: Rota enim non sequitur decisionem Rotæ secundam.* de causa

possessio.in antiquis, *quam sequitur Gambarus* de officio legat.il.6.q.18.& 36.*nisi cõcurrentib.adminiculis Verallus* l.1.dec.321. in manu scrip.*Rota* in d.Lucana, *& sic fuit denegatum mandatum de manu tenendo.*

464 Sed quia ista decisio Paten. † quatenus ait in possessorio debere constare ante omnia de existentia literarum reseruationis pensionis ex *dec.4. Achil.de rescrip.*Mando.*reg.3. quæst.7.num.3.*Marches,*de commiss. appellationis, num.* 37. aduersatur decisioni Anconitanæ, de qua supra *n.* 446. Obiter aduerte sic
465 concordandas † esse, vt debeat constare de reseruatione pensionis saltim per supplicationem,licet non sit necessarium ostendere literas expeditas, Buc. de stylo Curiæ Auditoris Cameræ, *cap. 24. vers. & quoniam*, Salust. Tiber. *d.l.3 c.3.num.1.5.& 6.& cap. ad fin.* & vide aliam decisionem in ista causa Paten. de qua infra *n.* 551.

466 At in petitorio, quando agitur † de nullitate pensionis debet fieri prædicta verificatio per pensionarium etiamsi sit in possessione exigendi,ad dec.Cæsar. de Grassis, 101.*n.11.& 103.n.8.* & fuit resolutum in d. Firmana pensionis, & in vna Reatina pensionis, vndecimo Martij 1588. coram Domino Pamphilio, vbi fuit resolutum, *reseruationem pensionis non suffragari ante reseruationis iustificationem*, & in Salamantina pensionis 26. Martij 1593. supra adductam *n.*424.& in vna Cessenatem.pensionis 24.Ian. 1594. coram D. Gypsio in qua fuit resolutum, *Gratiam pensionis iustificari debere,quãdo non agitur cõtra eum qui pensioni consensit, sed successorẽ cui sufficit obycere pensionem esse nullam absq; eo, quod teneatur aliquid probare:habet enim intentionem de iure communi fundatam,vt Ecclesiast. Beneficia sine diminutione conferantur,& sic Miles professus Hierosolymitanus, & sic incapax pensionis & Beneficij,* c.Beneficium de regularib.in 6. *Guidobo.*dec. 138. *debet ostendere ad pensionem, de qua agitur retinendam secum fuisse dispensatũ, nec quasi possessio exigendi dictam pensionem ab onere probandi ipsum releuat,Gigas* de pensio. q. 47. *Puteus* dec.247 l.1.*Mobeda.*158. *quia possessio tantum operatur, vt donec lis per tres conformes fuerit decisa,non retardetur solutio,vt fuit pluries resolutum,& Gigas,Mobedanus,& alij loquuntur,quando agitur super solo possessorio,non vero quando de nullitate in petitorio,nec dispensatio ad retinendam aliam pensionem super alio beneficio, dummodo non excederet summam ducentorum ducatorum, sufficit quo ad istam,etiamsi simul iunctæ nõ excedant d.summam ducentorum ducatorum,nec potest dici Papam dispensasse ad istam pensionem per illa verba in ea posita,nos enim tecum,vt pensionem* prædictam cum Prioratib. & Beneficiis d. Hospitalis retinere valeas, dispensamus, *quia hæc dispensatio concessa est, vt possit retinere etiam Prioratus,& præceptorias d.ordinis, præsupponendo, quod ad pensiones esset prius dispensatus,vt ipse narrauerat,& qui supponit, non disponit,Rota* de procuratorib. 23.in antiquis, *Alexander* cons.126.n.5.l.5.&c.

467 Et in vna Brixien. pensionis † 38.Nou.1594.coram D. Millino. fuit resolutum, quod, *quando datur de nullitate pensionis pensionarius tenetur iustificare suam gratiam,&c.*

468 Quod maxime procedit, † vbi pensio fuit reseruata sub conditione, verbi gratia, *dummodo remaneant centum pro Rectore, seu mille pro Episcopo*, vel *dummodo tantam partem non excedat*, vt in Paduana pensionis 17. Decemb.1579.& 28. Iunij 1581.coram D..Rubeis. *vt in dec. sequentibus.*

Paduana pensionis 17. Decembris.1579.

FVit resolutum, quod *in primis, & ante omnia debet* 459
*constare de solutione stante clausula,*sine retardatione,*quod si de solutione constet,tunc non est dubium quod literæ sint iustificãdæ,non obstante quasi possessione,quia sumus in petitorio in quo quasi possessio non sufficit, sed animaduertendum est, an literæ contineant modum, vel conditionem,quia si conditionem sunt iustificandæ;circa modum est difficultas.*In eadem 28. Iun.1581.

Fuit dubitatum in causa Paduana pensionis stantibus 460
resolutionibus in causa factis & oppositionib. D. Gelasij contra literas pensionis,& reseruationis fructuum,ad fauorem R. D.Aloisij expeditas,an literæ continerent modum,vel conditionem,ita quod illarum iustificatio ad eũdem Aloisium pertineat? & 28. Iunij 1581. *fuit conclusum sine difficultate onus iustificandi literas huiusmodi reseruationis pertinere ad Reuerend. D. Aloisum Iustinianum,prout etiam alias fuerat resolutum;siue enim literæ prædictæ contineant modum, siue conditionem,vtroque casu sunt iustificandæ,vt sunt iure notissima,cum D. Aloisius fundet intentionem suam in dictis literis,vt per Ioannem Andreaum* in c. 1. de litis contestatione leg. 6. *Felin.* in c. constitutus in principio, de rescri. cum vulga.*nec obstat,quod dictio,* dummodo,*regulariter importet modum,non conditionem vt congerit Tiraquel.* de retractu. §.8.glossa 8. *nam in casu isto multa concurrunt ex quibus aliud dicendum est, quoniam in primis prædicta dictio est adiecta in ipsa reseruatione pẽsionis, ac fructuum & per consequens est adiecta rei imperfectæ, & ita importat conditionem, vt habetur per Tiraquel.* in loco superius allegato, *est etiam modus non dispositioni,sed executioni eius adiacens determinatio,vt per Baldum* in l.penultima, n.25. C. de condit. infer. *Secundo, quia sumus in rescripto gratioso,Puteus* cons.36.de priuil. *quicquid tamen sit de efficacia huiusmodi dictionis,* dummodo *an importet conditionem, vel modum,dixerunt Domini,quod ad effectum, de quo agitur,iustificandi scilicet gratiam nullam esse difficultatem, quod narratiua est probanda Cres. & Mohedan.* in dec. allegatis, *præsertim stante quod in literis dicitur,vt asseris,Calder.* cons. 8.de rescrip.*Fel.iu* cap.ad aures,col. 6. vers.7.concl. 10. post principium, eodem tit.*neque urget, quod illa sit adiecta manu Datarij, ita quod non videatur narratiua partis, & per consequens non sit iustificanda,quia fuit responsum constare ex literis, de quarum iustificatione agitur esse narratiuam impetrantis; præterea stante etiam consensu partium super d. dispositione omnia in causa opposita sunt verificanda, tanquam pars gratiæ per ea quæ supra deducta fuerunt cum multis aliis per Gabrielem allegatis.*

Et in vna Vercellen. pensionis 25.Iun.1592. † co- 461
ram D. Mantica,fuit resolutum, *Pensione reseruata super Episcopatu,dummodo mille remaneant pro Episcopo,pensionarium existentem in quasi possessione exigendi non teneri in poss.probare remanere,licet secus, si Episc. agat petitorio.nam an exigendum existens in possessione non tenetur probare narratiuam, vt fuit resolutũ in dicta Firm.in petitorio vero eo ipso, quod Episcopus negat debere pensionẽ,seu ait esse nullã,pensiona.debet probare narratã sua gratia,&c.etiamsi sit in pos. exigendi, &c.*

Et in vna Vicen.pẽsionis 13.Mar.1595.coram † D. Seraphino fuit resolutum, *Onus iustificandi pensionem spectare ad pensionarium agentem contra successorem in Beneficio, qui non consensit,tum etiam quia pensio est conditionalis propter clausulam.* dummodo remaneant centũ pro Rectore, *prout fuit sæpius resolutũ in Paduana,& Vercellẽ,& vltimo in Salamãtina corã Gypsio,*

Gypsio, & hoc casu nõ sufficerè semiplenam probationẽ. sed requiri plenã, Moheda, dec. 148. *& in vna Clusina pẽsionis de anno* 1573. *& in alia Oppiden. 3. Iunij* 1585. *&c.*

463 Et in vna Mileuitana pensionis 27. † Iunij, & 28. Nou. 1597. coram D. Lita fuit resolutũ, *pẽsionariũ, vbi agitur in petitorio, teneri iustificare conditionem. sub qua fuit pensio reseruata, dummodo illa, & aliæ forsan assignatæ medietatẽ fructuũ non excedat, & ita probare cõcludenter valorẽ Beneficij deductis onerib. de tẽpore reseruationis, ostendendo illud pensionib. non esse grauatũ vltra medietatẽ, vt fuit resolutũ in d. Paduana, & Vercellen. & in causa Brixie pensionis. 28. Nou.* 1594 *coram D. Millino, neq; obstare, quod dans de nullitate reseruationis pensionis nullitatem probare tenetur, quia nõ procedit, vbi reseruatio est conditionalis, & agitur in petitorio, in quo titulari sufficit dicere pensionẽ nullã absq; eo, quod aliquid probet, nam in eo fundatam habet sua intentionẽ, quod Beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferri debent, vt in dictis causis, & in alijs pluribus fuit dictum, neque ex cursu temporis. 30. annorum iustificatam præsumi gratiam huius reseruationis, quia à tẽpore expeditionis liter. de ann.* 1578. *non elapsi sunt 30. anni, nec aliquod fundamentum respectu huius iustificationis fieri posse super testib. tũ quia non percutiũt tẽpus appositionis d. clausulæ, & nihil dicunt de deductione onerum. quæ tamen sunt deducenda, vt fuit dictum in illa Monopolitana pensionis 17. Maij* 1596. *coram Orano.*

Et tunc, cum pensio est reseruata sub conditione
464 † pẽsionarius tenetur eam iustificare, etiamsi agatur cõtra eũ, qui pẽsioni cõsensit, nõ solũ in petitorio, in quo id procedit, etiãsi sit in possessione exigendi iuxta d. sed etiãsi agat executiue si non est in quasi poss. exigendi Cass. *dec. 10. de rescrip.* Gigas *q. 85. n. 10. & q. vlt. n. 15.* quia ille consensus intelligitur præstitus sub eadẽmet conditione, & recipit eãdẽmet conditionẽ, sub qua pẽsio est reseruata, vt resolutũ in d. Salã. pẽsionis de anno 1593. *sup. adducta. n. 424.* & in vna Lu-
465 nẽ. Sarçanen. pensionis † 15. Feb. 1593. coram D. Serap. in qua fuit resolutũ, *State commiss. cũ clausula* sine retardatione, *arbitrio Rotæ posse procedi retardata solutione, quia, quamuis vel propter quasi poss. exigendi, vel propter reuerentiã literarũ Apostolicarũ, quãdo sunt expeditæ, soleat apponi clausula* sine retardatione, *& cõtra cõsentientẽ pensioni procedatur ad executionẽ, etiã sine vlla iustificatione liter. Mob.* dec. 331. *Guidob.* 141. *maxime statẽ oblig. Cameralis, hoc tamẽ procedit quado gratia est pura, secus, si sit cõditionalis, quia tũc consensus recipit eandem conditionẽ, & ideo qui agit ad pensionem debet iustificare cõditionẽ illam,* dummodo remaneant centum pro Rectore, *nam dicto* dummodo *importat conditionem, cum sit adiecta dispositioni, non autẽ executioni, vt in Paduana pensionis, nec ista qualitas est iustificata ex confessione Rectoris, qui in eadem supplicatione exprimit valorẽ ad* 180. *quia est facta expressio per modũ negatiuũ, & per nõ expressũ, & sic non cõcludit, quod eam summam ascẽdat, vt pluries fuit resolutũ, nec obstant aliquæ solutiones, forsan factæ, quia omnia gesta fuerunt metu censurarum, & contradicente Rectore, & ideo non constituunt in quasi poss. exigendi, quæ sit considerabilis ad hunc effectum, & ideo esse locum arbitrio, quod debet esse iuri consonum, &c.*

466 Idem fuit resolutũ in vna Aretina pensionis 26. Iũ. 1600. coram D. Millino, † vt in dec. seq. *D. censuerũt esse supersedendum in vlteriori executione, donec Dionysius iustificet, quod Bar. remaneant centũ ducati liberi. Fundamentũ resolutionis fuit, quia, licet contra consentientẽ pensioni procedatur executiue, & sine iustificatione liter. Mob. d.* 133. *Guidob. d.* 145. *præsertim statẽ obligatione Camerali, tamẽ hoc procedit quando gratia est pura, secus vero si cõtineat conditionem & modũ, & non liberat ab onere iustificandi. Videtur stante d. clausula* dũmodo remaneãt cẽtũ ducati liberi pro Rectore *agẽs ad pensionem debet iustificare, quod remaneant Rectori centum ducati liberi, vt fuit resolutum in causa Lunen. Sarçanen. pensionis,* 15. Feb. 1593. *coram D Serap. & postea* 26. *Mart. eiusdem anni in causa Salam. pensionis, coram D. Gypsio, & fuerit prius resolutum in Clarina pensionis, 9. Nou.* 1573. *coram Cardinali Lancello. & consequẽter, cum ipsa clausula non sit iustificata, non debet procedi ad executionem; non obstat, quod cum in eadem supplicatione vter que sit orator, expressio valoris in eo contenta inducit etiam confessionem Bar. & releuat Dionys. ab onere iustificandi, quia expressio est facta per modum negatiuum, videlicet, quod ista Parrochialis non excedit ducatos* 250. *& ideo nõ cõcludit, quod Rectori remaneant centũ ducati, & fuit resolutum in d. causa Lunen. Sarç. præsertim cum valor debeat probari deductis oneribus vt fuit resolutum in causa Oppiden. pensionis 3. Iunij* 1585. *coram R. P. D. Pamphilio.* 467

Vnde etiam promissio, † vel clausula *de non petendo* annullari pensionem, &c. debet intelligi stante d. conditione iuxta d. Rotæ in causa Rom. accessus 16. Iun. 1569. coram D. Cota, vbi fuit resolutum *promissionem de non petendo pensionẽ annullari debere, intelligi de facto, non de iure per glo. verbo* cõtradictores, in c. pro illorum de præb. *& si Papa non dat pensionem, nisi cum illa clausula,* dummodo medietatẽ fructuũ nõ excedat, *ideo omnes alias clausulas, & permissiones intelligi stante d. qualitate, &c* Et in Placentina pensionis 21. Iun. 1593. de qua infra 6. *p. c. 3. n.* 91.

Accedit, quod tradit Flam. paris. *de resignatione Beneficiorum, lib. 6. q. 3. n. 8 & 9.* 468

Neque obstat dec. Placentina Decanatus † 10. Nou. 1595. coram D. Penna infra adducta 4. *p. c. 3. nu.* 52. quia ibi non agitur de reser. pensionis conditionali, & verba decreti erant amplissima, & cum clauſ. quod non posset dari de obreptione, & subreptione, 469 & clausula sublata, &c. Rursus † trãslatarius tenetur iustificare reser. pensionis non solum in petit. sed etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest, quia non transfertur in translatariũ, quia est quid facti, & in translatione pensionis constituitur noua pensio antiqua extincta, vt supradictum fuit, *n.* 253. Vestrius *in præc. l. 3 c. vlt. n. 2* & ita fuit resolutum 470 in † vna Brix. pensionis. 23. Maij 1594. coram D. Millino. in qua dixerunt D. *quasi possessionem exigendi pẽsionem non transferri in translatarium, etiamsi ius. & proprietas trãsferatur, quia est quid facti, & in translatione pensionis antiqua extinguitur & noua constituitur video non esse dandum de manutenendo mandatum translatario, Cephal.* conſ. 479. *& ad dec. in causa Bonon pensionis 17. Maij. 1593. coram eodem D. Millino in qua fuerat resolutum pensionis executionem concedi cessionario illius, qui erat in quasi possessione exigendi, Rom.* conſ. 38. *Par.* conſ. 107. n. 90. lib. 3. *& etiam translatario, quia quando transferens est in quasi poss. exigendi, datur translatarius clausula sine retardatione solutionis, etiam quod ipsi non exegerint, Anton. Aug.* in Epit. tit. de translatione pensionis, verſ. clausula. sine retardatione, &c. *fuit responsum, quod ibi ex eo potissimum fuit ita decisum, quod translatarius non tenebatur iustificare literas transferentis, quia præsumebantur iustificata ex obseruantia, elapso longissimi temporis, &c.*

Idem fuit resolutum in causa Callaguritana † pen- 471
sionis, 2. Martij 1598. coram D. Corduba, & in vna Lauden. translationis pensionis, 29. Martij

1599.coram D.Penna,in qua fuit dictum : *Quod si translatarius non iustificat suam gratiam , non procedit ad executionem literarum Apostolicarum , & quod non erat locus arbitrio, vt procederetur sine retardatione,quia translatarius non erat in quasi possess.exigendi, & cum ageretur contra successorem,gratia transferentis iustificari debebat vt in d.Brixien. & vt conseruetur iustificata possess.antecessoris deberet esse longissima,nempe 30.annorum,&c.*

472 Idem in causa Neritonen.pensionis , 5. Nouembris.† 1601.coram D. Lita , in qua fuit conclusum, *pro reuocatione sententiæ Auditoris Camerę,quia condemnauit ad solutionem per.tulitque sententiam declaratoriam ob non solutam pensionem translatariis Cardinalis Madrucij quod facere non potuit ante reseruationis iustificationem , nam fuit reseruata dummodo remaneant mille pro Episcopo , Cassadorus* decisione decima numero octauo de rescriptione *& in d. Milleuitana pensionis 28. Nouembris 1597.Nec ad effectum mandati, de manutenendo in exactione pensionis iuuare potest translatarios possessio,in qua erat Cardinalis,quia illa ad translatarios non trãsitus in d. Brixien. pensionis,nec respectu iustificationis d.clausula iuuat d.possessio Cardinalis,cum requiratur pacifica possessio transferentis per triginta annos , vt in d.Brixien.& Lauden.nec obstare , quod d. pensio fuerit reseruata Cardinali Motu proprio vt de tempore , quo Episcopatus vacabat , & sic videamur versari in casu reductionis pensionis , & non nullitatis dato quod non supereſſent tot fructus,qui sufficerent pro integra satisfactione d.pensionis deductis Mille pro Episcopo,& oneribus,quia quicquid sit,semper verum erit dicere dictã sententiam declaratoriam non posse sustineri, cum dato, quod pensio sit reducibilis,& nonnulla,non debuerit cõera Episcopum ferri declaratoria,ob non solutionem integræ pensionis vel partis illius,antequam in actis liquidatum esset,pro qua summa illa sustineretur , & esset, debita , vt tenuit Rota in Corduben. redecimarum 27. Ianu.1595. coram D.Pamphilio,& in Valentina decimarum.20.Nou.1598.coram D Lancelloto,&c.*

473 Et probatio d.conditionis quod remaneant centum pro Rectore,seu mille pro Episcopo,vel quod tantam partem,non excedat , &c. debet esse concludens,& plena,vt fuit resolutum in Clusina pensionis coram Domino Lancelloto,de anno 1573. quæ habetur *prima parte diuersorum decisione 380. Flam.Paris. d.libro sexto quæstione secunda.numero 25.*& Zech.*de Beneficiis pensionibus capite vndecimo numero sexto* & in vna Oppiden.pensionis,3.Iun.1585.coram Domino Päphilio vt *in sequenti decisione. Dixerunt Domini clausulam dummodo singulis† Rectoribus centum*
474 *ducati similes liberi annuatim remaneant , appositam in reseruatione pensionis,de qua agitur,non fuisse verificatam,quia non affertur aliqua probatio,quæ sufficiat, cum hoc casu requiratur plena,& concludens,Mohedа decisione,148.& in propriis terminis huius clausulæ fuit resolutum in vna Clusina pensionis coram Illustrissimo Lancelloto 9. Nouembris. 1573. & passim seruat Rota, etenim instrumenta locationum non probant valorem, Cassadorus* decisione vigesima numero secundo super regulis,*& si sint geminata, Sarnẽ.*in reg.de valore qu.vltima in fine *maxime quia est probandus deductis oneribus Felin.*in capit.aures sub.numero 13. de rescrip.*Sarnen.* d. quæstione vltima,*in huiusmodi autem instrumenti locationem non habetur ratio onerum,Ferretus* conf.543.numer.16.libro secundo *accedit etiã, quod non percutiunt tempus reseruationis pensionis, prout requiritur,Oldradus* conf.85.*Cassadorus* decisione 19.in fine super Regis,*Fel.* in c.eam te col. fi. & & in d.c.ad aures.col.penul.de rescrip.

Idem fuit resolutum in Vicen.pensionis,† de qua 475
supra n.462.& in Mileuit.de sup.n. 463. & in vna Iter.pens 23.Ian.1602.coram D. meo Corduba. Et
non solum vbi † agitur de probatione conditionis, 476
requiritur plena,& concludens probatio , sed etiam vbi agitur de probando valore affirmatiue expresso in gratia pensionis,quæ fundatur super narratiua eius,vt fuit resolutum in vna Asculana pẽsionis, 23.Iunij 1593.coram Domino Orano infra adducta,*n.*527. & in vna Rauenn.pensionis , 20 Iun. 1597. coram † 477
D Lita,in qua fuit decisum,*litteras reseruationis pensionis Ioan.Bap.non esse iustificatas respectu valoris Benefi.narrati ascendere ad summam ducatorum* 170.*auri de Camera,quæ narratiua super qua fundatur reseruatio pensionis,& sic ipsa gratia iustificari debet plene, & non semiplene,prout alias sufficeret,vbi narratiua nõ esset fundamentũ gratiæ,Rota* diuers.decis.268 p.1.*& debet probari de tempore reseruationis, Caputaqu.* decis.330.p.3.*& fuit dictum in Conchen. Archipresby.* 11. *Decem.*1592.*coram D.Penna,nec probatur per confessionem aduersarij qui narrauit per non excessum, qui potest verificari,etiamsi non ascenderet ad summam decem ducatorum,nec obligationes pro fructib.& arrendamenta illum probant, maxime,cum sit probandus deductis oner.b.&c.* Quod autẽ dictum est pensionariũ in petitorio debere verificare conditionem & narrata † in reseruatione , etiamsi sit in quasi possessione e- 478
xigendi,intelligendum est,nisi per longissimum tẽporis,puta triginta annorum fuerit in tali possessione,nam gratia , & eius narratiua præsumitur iustificata,ex obseruantia,& lapsu longissimi temporis, vt fuit resolutum in vna Lucana Decan. 21. Maij,1578. coram sanctis. Clemente VIII.quæ habetur *1. p. diuers.dec.*534.& in Porta regren.Parrochialis,seu v- 479
nionis 15.Ian.1590.coram D.Orano,in qua 16. Decem.1594.coram D.Iusto,fuit dictum. *Quod obseruantia triginta annorum præsumitur iusta,Cornetus* cõs. 285.*in fine.* .3 *Aym.*conf.150.n.5.*& præsumuntur omnia interuenisse,& habita ex antecedenti tit.seu causa, Paris* conf.8 .n.13.li.4 *Socinus* conf.15.lib.4. *Alciat.* de præsumpt.reg. 2.præsumptione 23.l.2.C. de ac- 480
quiren. possess.&c.

Idem fuit resolutum in vna Romana domus † 17. Maij 1592.coram D Millino, & in Bononien.pẽsionis coram eodem,17. Maij 1593. in qua etiam fuit dictum,*solutionem pensionis præsumi continuatam à tempore reseruationis,stante exactione de præsenti,præsumitur.n. quod semper exegerit , Alciat.* de præsumptio. reg.2.præsumptio.21.n 15.*quem sequitur Menoch.*de præsumptio.li.2.præsumpt.65.nu.4.& in d.Brixien. pensionis,de qua sup.*n.*47.& in d. Mileuit. de qua sup.*n.*463 & in Laud.de qua s̃ *nu.*471.& Neritonen. de qua *n.*472.

Quod intelligitur , quando constat de titulo † & 481
reseruatione pensionis,& solum agitur de iustificatione,& verific.illius,secus, quando non constat de tit.& reseruatio,† pensionis nam ille non præsumi 482
tur,non solum ex decẽnali possessione,& solutione, vt tradit Flores 7.23.*à n.*33. *ad* 39. sed nec ex tricennali,aut quadragenali , cum de iure Beneficia libera præsumantur,& non pensione grauata, *d. tit. vt Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur* , facit *c.1.de præscript. in* 6. & quod de vnione dicetur infra *vl.p.c.2.a n.*230. Idque in petitorio, † nam in pos- 484
sessorio probabile videtur præsumi tit.ex possessione longi temporis,nempe decennij,Gigas *quæst.*47. *nu.*4.

nu.4. cum non sit contra possidentem præsumptio valde vehemens, faciunt tradita per Couar. *praxi. c. 13.n.6.* Menoc. *de retinenda, remed.vlti.q.2.* & Mascar. *de probatio concl.1208.* Præterea, id quod dictum 484 † fuit pensionarium debere verificare conditionē, sub qua pensio est reseruata, nēpe dummodo tantā partem non excedat, seu dummodo remaneāt centum pro Rectore, &c. videtur intelligendū, vbi fumus in casu nullitatis pensionis si conditio nō est vera, secus vbi fumus in casu reductionis iuxta distinctionē, de qua s.n. 421. quia tūc onus ꝓbādi incūbit titulari, qui prætēdit esse reducendā, na pensionarius habet fundatā sua intentionem in reseruatione pensionis, donec ex aduerso ostendatur non esse locū tantæ pensioni, & ita fuit resolutum in illa Salamant. pensio- 485 nis adducta sup. à n. 472.

Et id procedit † non solum in petitorio, sed etiā in iudicio executiuo, in quo titularis poterit cogi ad solutionem integræ pēsionis, nisi probet esse locum 486 reductioni, quicquid dicat decisio Neritionen. pēsionis, de qua sup. n. 472. & deci. Cordubē. † rede cimarum, & Valētina decimarum, quæ ibi allegātur, procedunt, quando summa, seu quantitas, scilicet decimarum, non erat liquida ex parte petentis declaratoriā, & sic non debebat ferri antequam constaret, 487 pro qua sūma esset ferenda, sicut non potest dari declaratoria quoad fructus, † in quib. quis fuit condēnatus, si nō sunt liquidati, vt fuit tentum in vna Salamantina portionis. 26. Iun. 1598. corā D. Seraphino, & in vna Pamphilonē. de Iasi. 14. Decem. eod. anno, 488 coram D. Lita, & alias sæpe, at in proposito quantitas pensionis est certa, & liquida ex † parte pensionarij, ex ipsa reseruatione, & quod sit locus reductio- 489 ni, est exceptio aduersarij, &c.

Erit tamen admittenda ista exceptio reductionis ad impediendā executionē, etiāsi non probetur inticōnēti, sed requirat altiorē indaginē, ex quo oritur 490 ex ventre supplicationis, vt per Rotā, in vna Racanaten trāsactionis, 22. Iun. 1592. coram D. Gypsio, in qua fuit resolutū, quod exceptio. *Quæ oritur ex vētre instrumēti, etiā si requirat altiorē indaginē in quocūq; iudicio, admittitur etiā ad impediēdā executionē obligationis Cameralis, Cassad.* decis 10. n. 2 de rescrip. *Sarnen.* in compendio signaturæ, n. 84. & seq. *Acorabonus* decis. 36. l. *Turq.* de retract. consāg. §. 4. gl. 1. n. 4. *Galesius* ad obligationen in forma Cameræ ad 4. p. for- 491 mula 1 q. 1. 8. *& voluerūt Dd. in vna Portuē. de Col.* 9. *Decē.* 1597. *corā D. Seraphi.* Rursus id quod † dictū est pēsionariū debere iustificare suā gratiā, & reseruationē, nō procedit quando pensio est reseruata Motu proprio, nā tūc nō est opus eā iustificare ad decisionē, Achilles 174. sen. 10. *de probatio.* alias vnicā de Motu ꝓprio, & Put. 101. *l.* 3. & Rotæ 154. *n.* 4. *p.* 2. *diuers.* vbi q; narratiua facti alieni, in qua Papa fūdatur, ꝓbat si emanauit Motu proprio: & ita in proposito 492 tradit Sal. Tib. *in prac. Auditoris Camera, l.* 3. .3. .22.

Vnde in pēsionib. impositis super Episcopatib. Hispaniæ, quæ vt s. diximus *n* 396. imponuntur cum clausula. Et *quorū* 3. *p. omnes pensiones huiusmodi, seu tā antiquæ, quam modernæ pensionis huiusmodi insimul,* 493 *vt accipimus, non excedunt*, non est opus aliqua iustificatione, quia reseruantur † Motu proprio, cui statur etiam, quia narretur factum alienum, & in eo sint 494 verba, vt accepimus, Achilles, & Puteus *ibi.*

Quod secus esset † si non reseruarentur Motu proprio, non obstante verbo, *vt accepimus*, quia illud non Papæ, sed partis narratiuam importat in gratia ad supplicationem signata, Guidobonus *decis.* 160. & fuit resolutum in vna Meten. Monasterij 21. Febr. 1600. coram D. Lita de qua ꝛ. 6. *p. c. n.* 199.

Neque n. verbum, † *vt accepimus*, simile est verbo, 495 *vt intelleximus*, quod non refertur ad partem, Rota *decis.* 447. *ad principium*, 1. *p. diuersor.* Neq; etiam est simile, quicquid † dicat Rebuf. statim citandus verb. 496 *vt asseritur*, quod tanquam generale, & impersonale non censetur prolatum per impetrantem, ideo, quod per illud narratur, non est per partem verificandū, Rota *decis.* 60. *& 77. de rescriptis in antiquis & 6. de præben. in antiquioribus*, Cassadorum *decis.* 4. *n.* 9. *de probationib. & vlt. n.* 8 *de iure patro.* Rebuf. *in praxi, tit. de dispensatione ratione ætatis*, Mandos. *reg.* 34. *de annali, q.* 47. *n.* 2. Nau. *in c. si quādo de rescrip. exceptione* 3. *n.* 2. Cæsar de Grassis *decis.* 48. *n.* 4. & Rota *decis.* 447. *n.* 1. & in vna Laccen. Vicariæ 28. Iunij 1593. coram D. Penna. in qua fuit dictum verbum, *vt asseritur excludere vitium surreptionis, & liberare ab onere probandi.* & in vna Romana discussionis de Mariinis 24. Ianuarij 1596. in qua fuit dictum, *quod narratur* 497 *per verbum, vt dicitur, non esse iustificandum*, Rota *& Cassado.* supr. *& quantitatem narratam per verbum forsan, narrari dubitatiue.* l. in commodato. §. sunt autem. ff. commodati, *glos.* in l. substitutione, verbo forte. ff. de vulgari, *& ideo non esse iustificandam præcisam quantitatem, vt late per Felin.* in c. accedens, & 1. n. 10. vt lite non contestata, & post hæc tradit Gonçal. *gl.* 32. *n.* 11. *&* 13.

Sed hic est difficultas, † an, licet stetur d. narratiuæ 498 factæ Motu proprio in reseruatione pensionis possit probari contrarium, & eo probato gratia corruat in qua Salust. sup. ait, quod quando † pensio assignatur 499 Motu proprio ex aliqua causa, quæ non esset vera, vt puta in causa meritorū, vel paupertatis, Motus proprius facit grata valere non obstante surreptione, & pro hac parte faciunt *d. decis.* 60. *de rescri.* † *in antiquis, & 6. de præben. in antiquioribus*, vbi quod facta gratia de beneficio, cuius fructus summam viginti, vt asseritur, non excedunt, debetur impetranti, etiāsi excedunt, nec gratia est surreptitia, facit etiam *d. decis.* 77. *de rescrip. in antiquis*, vbi quod, si in supplicatio. ponatur per Papam, vt † asserit, tunc talis gratia 500 reputatur surreptitia, nisi ita sit, secus si ponatur in supplicatione, vt asseritur, & seruatur, idem ergo erit dicendum in gratia Motu proprio.

Nihilominus tamen † contrarium videtur dicen- 502 dum, nam licet verum est clausulam *Motus proprij* tollere surreptionem, *c. si Motu proprio, de præben. in 6. Clem. si Roman. eod. tit.* & ibi Doctores, Decius *in c. ad aures, n.* 30. & Ripa *n.* 33. *de rescrip.* Mohedan. *decis.* 4. *n.* 2. *de priuilegiis*, Anto. Gabr. *de clausulis*, *concl.* 2. & Corras. *de Beneficiis*, 1. *par. c.* 4. *n.* 8. *&* 4. *p. c.* 5. *n.* 28. Tamen cum exprimitur falsa causa, † seu qualitas de 503 facto alieno, nihil prodest probando contrarium, si est talis, quod alias saltim difficilius gratia concederetur, quia concessa Motu proprio non debet operari vltra mentem, & intentionem concedentis, & intelligitur verbis exist ētib. expressis, sine quib. alias gratiam non concessisset, aut saltim difficilius ad *c. 2. de rescrip.* Felin *in d. c. ad aures, n.* 9. *& in c. causā de test. n.* 3. Decius *in d. c. ad aures. n.* 31. *&* 32. *& cons.* 407. Staphil. *de lit. gratiæ, tit. de vi. & effect. clausul. de clausula Mot. proprio vers.* 7. *& vlt. n.* 3. 4. *&* 5. Selua *de Benef.* 3 *p. q.* 12. 2. *qualitate n.* 3. *vers.* 4. *cas.* Rebuf. *in concor. in for. mandati Apost. verbo Motu proprio, post vlt. effectum, versi.* 2. *non purg.* Gamb. *de officio legati l.* 3. *numer. quadragesimonono*, Ant. Gab. *d. conc.* 2. *n.* 18. 19. 22. *& seq.* Menoc. *de arb. l.* 2. *cas.* 201. *n.* 88. Azeued.

*in l.2.tit.14.lib.5.recopil.n.31.Io.*Gutier. *com.11.n.15.& Canonicatum q.l.2. .15.n.77.*Put. *decis. 187.n.5.l.1. & decis.101.l.3.ad finem*, vbi dicit, quod, licet stetur prędictæ narratiuæ factæ Motu proprio, potest tamen probari contrarium, & Rota *decis.525.n.5.p.1. diuers.* vbi dicitur, quod falsitas causæ perpetuo annullat gratiam, quantumuis Motu proprio concessam. Et nouissime Thom.Sanch. *de matri.lib.8 disp.21.n.47.*

504 Vnde prædicta sententia Salust. non est vera, nisi vbi narrarētur merita in genere ad tradita per Probum *in rub. de vita & honestate clericorum in 6.n.23.* & Rebuff. *in d. forma mandati, verbo morum honestas.*

505 Nec obstāt *d.dec.60.& 61.* quia accipiēdæ sunt† vbi excessus non esset notabilis, secus, si esset notabilis, vt de falso valore expresso in gratia Motu proprio in notabili quantitate, seu cum errore notabilis quantitatis, dicunt Felin. *d.n.9.* Decius *n.31.* & alij supra, & ita etiam circa clausulam, vt asseritur, videtur tenere Selua *d.n.4. versic. item circa expressionem.*

506 Neque etiam obstat† *d.dec.77.* quia accipienda est quando illud, quod narratur per verbum, vt asseritur, non inducit notabilem surreptionem maiorem, quam si exprimeretur per verbum, *vt asseris*, seu alias per impetrantem, &c.

507 Vnde in dictis Pensionib. † impositis super Episcopatib. Hispaniæ Motu proprio cum d. clausula, *& quorum tertia partē, vt accepimus non excedūt*, quāuis pensionarius non teneatur verificare huiusmodi non excessum, tamen si ex aduerso probaretur notabilis excessus essent surreptitię, & nullę, iuxta dicta, saltim, quoad excessum, nā, cū sint reseruatæ Motu proprio, potius videremur versari in causa reductionis, quam nullitatis, vt dicitur in d. Neritonē. de qua sup. *n.472.*

508 *Decisio* autem Rotæ 162. in Miscellaneis † manuscriptis, quæ ait, *quod valor narratus in gratia, etiam Motu proprio facta, est probandus ad canonizationem illius Decr.* in d.c.ad aures, n.10. seu 31. *vt resolutum fuit in causa Oxonien. Thesaurariæ 12. Iunij 1559. coram D.Caputaq. &c.* Intelligenda est, quando ex aduerso probatur contrarium, cum errore notabilis quantitatis, ex Decio *d.n.31.* & Felin. *d.n.9.* & alij *supra.* Vel

509 potius est intelligenda procedere, † iuxta regulas modernas de valore, ex quibus requiritur expressio valoris Beneficij, de quo fit gratia, etiam Motu proprio, & sic requiritur etiam consequen. probatio illius, tanquam parti gratiæ, &c.

510 Et de clausula *Motu proprio*, † & quid operetur, vide Ab. *in d.c.ad aur.n.* & ibi Fel. *n.6.* & alios Stap. *d.tit.clausul. Motu proprio*, Mil. *in reperi.verb.Motus proprius*, Bertachinus *verbo clausula Motu proprio* Vgolum Celsum *in tract.clausul.versi. Motu proprio non tollit. sequentibus.* Rebuff. *in concordatis in forma mandati Apost.verb. Motu proprio*, Seluam, *3.p.q.12. à n.2.* Gamb. *de officio legati l.3. à n.44.* Ant. Gabr. late *tit. de clausulis, cōcl.2.* Menoc. *de arbitrar. l.2. cāsu 201. à n.78.* Hoied. *de incompatibilitate Beneficiorū, c.20 n.7.* Corras. *1.p.c.4.n.8.& 4 p.c.5.n.28.* Gig. *q.9 à n.4.* Azeu. *in l.1.tit.14.n.14.& l.3. num.28. l.4. recop.* Ant. Aug. *in Epit. decis. manuscrip. tit. de Motu proprio*, & alia *reper. decis. verb. clausula. Motu proprio.* & Mandos. *in Reg. Cancel. ibi, & verb. Motus proprius.*

Pēsionarius etiā† ad institāti successoris tenetur pro-

511 bare possessionem, vel bonū ius illius, qui primo cōsentit pensioni, nisi esset eius succēssor in iure illius, &c. vt per Achillē *dec.9. de Pensio. seu 421.* Guidobō.

512 *dec.137.* nam pēsio non potest† peti ab eo, qui non esset, vel successor iuris, vel possessionis cōsentiētis, vt per eundē Achillē, *dec.1.& 6. d.pensio, seu 413.& 418.*

Et successor poterit docere de non bono † iure 513
possessoris, qui consensit pensioni, Achilles. *d.dec.6. & 9. n.3.* qui propterea frustra consensit pensioni, Cæsar de Grassis, *decis.103.n.9.* vnde non videtur verum, quod tradit Gonçalez *glos. 5. §.9.n. 60.* quod si vacante Beneficio per obitum, Papa conferat illud Petro, cum reseruatione pensionis ad fauorem Io. si collatio facta Petro sit nulla, ex aliquo vitio obreptionis, seu incapacitatis illius, & propterea impetret Antonius d. Beneficium per obitum, vti vacans, vt prius, quamuis in sua gratia non fuerit reseruata aliqua pensio, nihilominus tenebitur soluere d. pensionem, quia prima concessio continebat duas gratias, & vna deficiente non deficit altera. Quinimo resignatarius, † nō obstāte consensu, acceptatio, & ap- 514
probatione iuris, ac resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, & falsitem causæ, vt fuit resolutum in vna Valentina pensionis, 17. Iun. 1585. coram D. Robusterio, vt *in decis. sequenti Resolutum fuit, quod si pensiones, de quibus agitur, sunt nullæ, vt facta, vt se velle docere Canonici possunt ipsi dicere de nullitate pensionis, quia, cum ista materia non pendeat à voluntate, & consensu partium, vt est regulariter in prophanis, sed ab authoritate Principis, solum quærendum est, an vere pensio sit, vel ne valida*, c. si quis Presbyterorum, *vbi notatur* de rebus Ecclesiæ, *cum alias per Cassadorum*, de pensio. decis. 3. *Merito non obstāte consensu, acceptatione, & approbatione iuris, ac resignationis possunt idem consentientes dicere de nullitate pensionum. Achill.* 8. de pensio. *& de actu ipso iure nullo, quod non obstante consensu partis possit dici nullus, etiam per ipsum consentientem, cumulant plura informantes pro Capitulo, nec habuit difficultatem aliquam apud dominos, qui inferebāt, quod, eū in coadiuuando sit. Canonicorum pars possit sibi præiudicare glo. & alij per Rebuf.* de pacificis possesso. n. 161. *iusta acceptatio, & approbatio Canonicorū habebit hūc effectū, quod Dominus Marabes, & alij quibus sunt reseruatæ pensiones pro validitate illarū, non erant obligati docere de bono iure, & causa reseruationis pensionis; ex quo approbarunt, & magnifecerunt ius illorum, vt in decisione allegata, sed non facit, quod si Canonici aduersarij prout asserunt, velint probare non ius, & falsitatē causæ, non possint hoc facere, cū, vt dicitur, totum hoc principalitor pēdeat ab authoritate Principis, & nō partis, est tamē verū, quod, cum D. Hieron. habeat titulū coloratū & hæ pēsiones sint impositæ ex causa resignationis per d. D. Hier. possessorē factæ cōditionaliter, reseruatis valide dictis pensionib. cum clausulis, restrictiuis, & suspensiuis, vt in mandato, & resignatione resoluerūt Domini, quod Canonicis agentib. ad declarationē nullitatis dictarū pēsionū, obstat, vt illis clarū spoliū, quod continet restitutionē possessionis, & fructuū, damnorū, & interesse, & sic obstat, vt illis actio, & exceptio spoliationis, iuxta notata* in c.1. de restitu. spoliatorū in 6. nam certū *est, quod possessor resignans sub conditione, illa non adimpleta, agit spolio, si ostendit, vt hic, titulum coloratū. Puteus*, de restitu. 14. spolia. dec. 4. *Crescen.* dec. 235. *Ant. Aug.* in repertorio eodē tit. n 16. *cōtra quod spoliū dato ti. colorato, nō obstat exceptio defect. tit. vel nō iuris nisi probatur per cōfessionē clarā, vel rē iudicatā, vt per Ant. Aug. n. 13. quando notorie constat, & passim obseruat Rota. Non obstat sententia per me in Rota lata absolutoria à spolio, quia dicebant Domini, quod dicta sentētia habet etiā in vētre absolutionē, & rē iudicatā super validitate dictarū pensionū, quia cū in sententiis, qui vult consequens, vult & necessarium antecedens.* leg. fin. de except. rei iudicat. *cum aliis per Aym.* consil. 79. num. 4. *& impossibile videba-*

videbatur, quod sententia posset stare pro absolutione spolij, sine eo, quod pensiones omnes essent validæ ex his, quæ supradicta sunt contra, si in vno, etiam in alio obstabit, & in nullo tunc intra spolium clarum, nec obstat, &c.

Et quod tradit Rebuffus *de pacificis possess. n.* 156. *alias.* 137. semel † imposita pensione allegati postea non posse resignantem nunquã habuisse ius, procedit in iudicio executionis, de qua loquitur. & vide dicta infra, 11. *par. c.* 3. *à n.* 130.

Aduertendũ vero est, quod in cõmissionibus super nullitate, † vel reductione pensionis à Papa reseruatæ, solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob reuerentiam literarum apostol. & fraudes recusantium soluere pensiones. Staphil. de literis iustitiæ tit. exceptio sola plus operatur, &c. *nu.* 13. & 14. *pagina. mihi.* 284. *& sequent.* Gomezius *in compendio vtriusq; signaturæ, versi. & est aduertendum* Gigas *quæst. quinta n. nono & q.* 62. *n.* 12. *& qu.* 85. Gamb. *lib.* 6. *q.* 17. *&* 36. Rebuff. *de pacificis possess. n.* 156. *alias* 137. Vestrius *in pract. l.* 3. *c. vlt. n.* 1. Marches *de cõmissionib.* 2. *p. c.* 4. *de cõmissione appellationis. n.* 39 & Flam. Paris. *de resig. benefic. l.* 6. *q.* 2. *n.* 153. etiamsi non adsit quasi possessio exigendi. † Rota *decis.* 301. *p.* 1. *diuers.* & in vna Burgen. pensionis de qua infra *n.* 519. Quæ clausula limitat, † & suspendit iurisdictionem, quæ datur iudici commissionis. Cæsar de Grassis *decis.* 101. *n.* 1. & importat conditionẽ adeoq; iudex nõ possit procedere, nisi prius soluta pensione. Gomez supra *vers. confirm. ista opinio.* Põtanus *de alimẽtis c.* 19. *n.* 4. Marches *distinct. c.* 4. *n.* 36. Rota *dec.* 816. *lib.* 3. *parte* 3. *diuersorum*, & in dicta Burgen. pensionis. 24. Nouemb. 1595. coram. D. Blancheto. in qua fuit † resolutum, *Non posse procedi in causa retardata solutione, clausula enim in rescripto apposita limitat iurisdictionem, & illã tribuit sub conditione, vt de causa cognoscatur, nisi docto de solutione, & ita perpetuo fuit obseruatũ in Rota, quæ semper solum requirit literarum expeditionem, absque possessione, vel quasi possessione, cum supplicatione etiamsi nullitas videatur patens. Io. Paulus* dec. 60. cum aliis allegatis. *Neq; obstare decisionem coram Groperio, quia ibi aderat clausula arbitrio Rotæ, quo casu Rota vult cõtra successorem constare aliquo modo de quasi possessione, prout signatura facere consueuit, quãdo pensionis cõtroversia inter pensionarium, & successorem in beneficio cõmittit causam, vult enim de tali exactione degustare aliquid, & à forma rescripti non est recedendum, &c.*

Operatur etiam. d. clausula, † vt non obstante. d. commissione nullitatis, seu reductionis pensionis, & manus appositione Papę, executor datus in literis pẽsionis, seu in processu fulminato, possit etiam lite pẽdente procedere ad executionem pensionis, & compellere ad eius solutionem. Gigas *quæst.* 69. *numer.* 5. Lancelotus *de attentatis* 2. *par. c.* 10. *n.* 38. *& cap.* 17. *n.* 61. *&* 64. Marches *d. n.* 39. & Flores *q.* 12. *n.* 30.

Quod procedit, etiam facta † inhibitioue vigore talis commissionis, vt videtur tenere Lancelotus *d. num.* 64. *versi. circumscriptis*, quamuis contra teneat Gigas ibi, quem refert idem Lancelotus. *cap.* 20. *ampliatione* 1. *num.* 28. nam illa clausula eneruat vim, & effectum inhibitionis, † & inhibitio censetur facta stante d. conditione, prout in commissione. Mãdos, *de inhibitio. quæst.* 30. & 82. idem Lancelotus *cap.* 20. *ampliatione* 11. *n.* 28. Cæsar de Grassis *decis.* 96. *n.* 4. & dicemus alias infra 6. *par. cap.* 3. *num.* 140. & post hæc Gonçalez *glos.* 9. *in annotat. n.* 224.

Quamuis, si non staret. d. † clausula in commissione, sed causa nullitatis, seu reductionis pensionis fuisset antea per speciale rescriptum Papæ simpliciter commissa, verius videretur illius pendentiam impedire executionem, & viam executiuam, vigore literarum Apostolicarum, pro solutione pensionis postmodum intentatam, ita declaratoria lata pendente d. ca. fit nulla propter appositionem manus Papæ, & tacitã auocationẽ, Gigas *d. q.* 69. *n.* 4. & 5 & Lãcelotus *d. c.* 17. *n.* 92. † dicens id tanto magis procedere, cum in iudicio executiuo fuerat oppositum de dicta pendentia litis. quod videtur necessarium ex traditis per Felin. *in c. cæterum, de rescrip. n.* 11. maxime facta inhibitione per iudicẽ. Lãcelo. *vbi à n.* 63. licet cõtra sentiat Flores supra *n.* 31. ibi, *vel cum ea, & sine d. clausul.*

Pendente tamen causa nullitatis, seu reformationis pensionis coram Ordinario † absq; commissione, certum videtur non impediri executionem literarum pensionis. Flores *d. n.* 31. etiamsi oppositum esset de litis pendentia, & inhibitum, quia Ordinarius non potest inhibere executori, qui est superior.

Aliquando tamen ponitur clausula † sine retardatione solutionis pensionis arbitrio Rotæ, vt in dicta Burgen. supra relata *n.* 519. quæ intelligitur, prout de iure, nam arbitriũ debet esse iuri cõsonũ, & ideo retardanda est solutio, & potest procedi, ea retardata, donec literæ expeditæ fuerint iustificatæ, nisi agatur contra consentientẽ pensioni pure reseruata, vel adsit quasi possessio, iuxta supradicta, & ita fuit resolutum illa Lunen. Sarçanen. pensionis, de qua supra, *n.* 455. & in vna Asculana † pensionis, 23. Iun. 1593. coram D. Orano. vt in sequenti decisione. *Fuit resolutum retardandam esse solutionẽ pensionis, donec literæ super reseruatione illius expeditæ, fuerint iustificatæ, nam commissio mihi præsentata habens clausulam, sine retardatione arbitrio Rotæ, intelligitur, prout de iure. Bartol.* in extrauaganti ad reprimẽdum, verbo videbitur, n 8. *Paris.* cõs. 56. n. 5. l. 1. *de iure aũt est quod nõ soleat cõcedi, nisi, vbi vel adest quasi possessio vel literæ expeditæ fuerint iustificatæ. Mohed.* dec. 304. *de quasi possessione Odaty non constat, vt bene hæc per informantes, & literæ quo ad valorẽ non iustificãtur, nam testes de eo deponentes, aut non percutiunt tempus articulatum, aut sunt de auditu, maxime quando agitur de probando valore affirmatiue concepto, quo casu concludens requiritur probatio, vt fuit alias resolutũ in vna Clusina pensionis coram Illustrissimo D. Cardinali Lanceloto.*

In pensionibus tamen per inferiores Papa reseruatis non apponitur dicta † clausula, *sine retardatione solutionis pensionis*, Staphil. supra *num.* 15. & Gom. *in d. compendio versi. & est aduertendum.* Gigas *dicta quæst.* 35. *n.* 9. *& q.* 85. *n.* 2. *&* 11. & Vestrius *d. lib.* 3. *cap. vltimo. n.* 1. nisi pensionarius esset in quasi possessione exigendi. Vestrius *ibi.*

Et casus, in quibus dicta clausula † apponi non solet, ponunt Gomez *supra* Gigas *d. q.* 85. Vestrius *d. c. vltimo*, & marches. *d. c. ex n.* 40.

Tandem pro conclusione huius † materiæ pensionum, per quarum executores solet in Hispania procedi ex abrupto, & sine ordine, & modo & prout pars, quæ eos eligit, petit, operæ pretium duxi breuiter ponere practicam seruandam, quando executiue agitur ad solutionem pensionis coram executore, vigore litterarum executoriarum seu clausulæ, cæterum processus fulminatus, qui debet † esse Canonicus Cathedralis Ecclesiæ, vel alias in dignitate Ecclesiastica constitutus, cum sit mixtus & habeat cognitionem causæ, licet executiuæ ex forma mandati, Ferretus in terminis *cons.* 53. & Nauarrus *in c. cum cũting. de resc.* 2. causa nullitatis practicatur.

Et in primis præsentandæ sunt † coram execuro-

re litteræ originales pensionis, tam gratiosæ, quam executoriæ, & etiam processus fulminatus, si virtute dictæ clausulæ, cæterum, sumitur iudex, quamuis suf-
533 ficiet etiam præsentare solum † processum fulminatum, in quo ipsæ literæ sunt insertæ, donec pars opponat ad decisionem Achillis. 53. & 419. & *d. infra 6.*
534 *par. c. 2. dub. 1.* & sumptum litterarum † ex registro Apostolico, quod fidem facit, saltim in Curia, vt in illa Toletana pensionis, de qua supra *n. 118.* Belenci. *de charitatiuo subsidio. quæ 113.* Mascardus *de probatio. conc. 337. n. 7. & 8.* & Rota in Paten. pensionis primo Iulij. 1596. infra relata, *n. 551.*

535 Quibus Præsentatis, pensionarius † petit dari mãdatum seu monitorium in forma contra possessorem beneficij pensione grauati pro tot ducatis sibi debitis, ex terminis pensionis decursis, &c. Quos iudex
536 iubet dari, & in eo insertis litteris præsentatis, † vel processu fulminato, si vigore illius iumitur in effectum, mandat. N. possessori, quatenus infra sex dies, seu alium terminum sub excommunicationis, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam in literis Apostolicis pensionis expressis, soluat pensionario tot ducatos sibi debitos ex terminis pensionis decursis, seu talem, & talem terminum decursos, & infra eundem terminum doceat de solutione, & paritione, alioquin dicto termmo compareat ad videndum se incidisse, & incurrisse in excommunicationem, aliasque sententias, censuras, & pœnas prædictas declarari, seu illas in eũ poni, ac ad omnes, & singulos actus necessarios, & opportunos, vsque ad sententiam, & expensarum taxationem, ac sentẽtiarum, & pœnarum prædictarum aggrauationem, & reaggrauationem Brachiiq; secularis inuocationem, procedi, vel ad ostendendum solutionem quietationem, vel rationem legitimam, quare præmissa fieri non debeant, ad quæ omnia citatur, &c cum cominatione seu certificatione, quod siue compareuerit siue nõ ad prædicta, & alia, quę iustitia suadebit, eius absentia, seu contumacia non obstãte, procedet, &c.

537 Quo mandato intimato possessori † beneficij, & in termino reproducto pars pensionarij accusat cõtumaciam illius non comparentis, quam iudex habet pro accusata, & si ille consensit reseruationi pensionis, potest statim, absque alia verificatione, nisi reseruatio sit conditionalis, dare contra eum sententiam declaratoriam, qua declaret eum incurrisse in excommunicationem, aliasque censuras, & pœnas in litteris reseruationis expressas, ob non solutionẽ dictæ pensionis, &c. Et condemnare eum in expẽsis coram eo legitime factis, taxationem earum sibi re-
538 seruando, &c. Iuxta resolutiones supra adductas quãuis † Salustius, Tiberius. *li. 3. c. 5.* dicat audiuisse alias, quod Greg. 13. Ore tenus tũc auditori camerę commisit, quod in ex ecutione litterarum pensionis, etiãsi adsit titularis consensus, cum obligatione etiam camerali vinculo iuramenti, vallata pro pensionis solutione facta, ad executionem litterarum hujusmodi non procedat, nisi prius litteris, aut supplicatione reseruationis pensionis, & narratis in eis sufficienter verificatis &c. sed hoc non apparet certum.

Si vero titularis, contra quem agitur, non consen-
539 sit † reseruationi pensionis, sed est successor, aut reseruatio est cõditionalis, debet pẽsionarius corã executore ostendere & probare se esse in quasi possessione exigendi dictam pensionem, vt releuetur ab onere iustificandi litteras reseruationis, alioquin te-
540 netur illas iustificare, & verificare earum narratiuam aut conditionẽ, iuxta *supradicta, & 3. 6. p. c. 2. dub. 11.*

Neque est necessaria alia citatio, ex † quo ille, qui est absens à loco iudicij, fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Speculator *2. par. tit. de citatione §. viso, num. 4. & 5.* & ibi. Io. Andreas, *ver. incumbit.* Millis *verb. citatus specialiter ad vnum.* Abbas *in cap. fin. de dilatio. à num. 9.* Vantius *de nullitate ex defectu citationis à numer. 101.* Maranta *in speculo. 6 par. de citatione n. 119.* Granutius ad Vestrium *li. 4. cap. 4. nu. 15* & Rota *decis. 8. de testibus, alias. 93. in nouis ad finem,* † quæ ait, quod partes sunt citãdæ ad to- 541
tam causam, & singulos actus vsque ad diffinitiuam sententiam inclusiue, & citationes, quæ fiunt postea in Curia per audientiam contradictarum, vel alias potius sunt, vel fiunt de vrbanitate, quam necessitate, seu rigore iuris, &c Et Vantius supra *n. 110.* ait in Romana Curia ex benignitate fieri istas citationes, & post hæc tradit Gonçalez *glos. nona in annot. num. 74.*

Vnde conuincitur, quod ait Paulus Castren. † *con-* 542
si. 81. 2. volum. relatus per Marantam supra, quod quãdo proceditur, ad alios actus vigore talis citationis generalis debent fieri singulæ citationes per edictũ, vnde etiam non est necesse facere citationes in stratis auditorij, nisi forte illa essent ad id assignata in huiusmodi citationibus generalibus, pro vt in Hispania fieri consueuit; † nam tunc deberent ibi fieri ci- 543
tationes, & intimationes, vt fuit resolutum in vna Gienen. portionatus. 28 Iunij. 1559 coram D. Oradino, in qua fuit dictum, *Quod licet citatio generalis arctet ad comparendum, tamen si pars compareat, debet de nouo citari.* Socinus conf. 195. vol. 2. & supra citati, & *si examen testium factum sine noua citatione est nullũ, nec obstat, quod postea recesserit, & sic non videtur venisse, qui non stetit, quia saltim debebat citari in stratis, prout comminatus fuerat iudex in prima generali citatione,* & Vt per Rotam *decis. 35. in manuscriptis.* † at si 544
citatus comparet, & allegat contra executionem aliquam rationem legitimam, vt solutionem, quietationem, &c. debet ei assignari terminus breuis, cum sit probanda in continenti. Nec requiritur necessario quod sit, vt solet fieri in Hispania, decem dierum sicut in aliis executionibus, ex lege regia: sed potest esse maior, vel minor arbitrio iudicis. Gigas *q. fin. nu. 26.* intra quem id probet, & idem si allegaret remissionem † pensionis, aut redemptionem autho- 545
ritate Papæ vel aliam exceptionem notoriam, & euidentem, vel quæ posset incontinenti probari, & nõ indigeret longiori indagine. Gigas *d. quæ. fi.* alias Menoch. *de arbitrarijs l. 2. casu 9. & 12.* Conrardus *in l. vnica. C. si de momentan. possession. limitat. 12.* Massa Galesius *de obligatione Camerali ad 4 par. 1. q.*

Si tamen allegaret nullitatem, seu surreptionem † pensionis, vel aliam exceptionem requirentem al- 546
tiorem indaginem, debent reseruari iudicio ordinario. Gigas *ibi n. 24.* quicquid circa surreptionem dicat Flores *q. 12. a. n. 33.* allegans Gigantem. *d. q. fin. n. 13.* qui se declarat infra, *n. 21.*

Et quando exceptio requirat † altiorem indagi- 547
nem, relinquitur arbitrio iudicis. Menoch. *casu. 29. & de recuperanda. remedio 1. q. 21.* Contardus *supra,* & Rota *decis. 57. n. 3 par. 2.*

Vnde in vna Barchinonen. pensionis † de anno. 548
1552. fuit resolutum, quod *exceptio extinctionis pensionis per professionẽ pensionary, super qua non fuit iudicatũ, non impedit solutionem pensionis, & ea non obstante, declarãdus est titularis, si non soluat, quia requirit altiorem indaginẽ, cum Monachus ex dispensatione pensionem retinere possit, nec quis est priuãdus sua possessione*

&c. Vt

&c. Vt per Caputaquen. *decis.* 821. *par.* 1. & 223. & 317. *par.* 2. Guidobonus 138.

549 Ex quo alias in vna Rauennaten. † pensionis. 20. Iunij. 1597. coram D. Lita fuit dictum, quod *pensionarius, qui est in quasi possessione exigendi, manutenendus est in ea, non obstante prætensione quod sit extincta, propter constitutionem Sixti V. de delatione habitus, &c.*

550 Et in vna Paton. pensionis prima. † Iulij. 1599. coram D. Pamphilio fuit resolutum. *Dandum esse comiti mandatum de manutenendo in quasi possessione exigẽdi pensionem, de cuius reseruatione hodie cõstat per exhibitionem sumpti ex registro Bullarum. Rota* dec. 10. de fide instrumentor. in nouis. *Crescen.* 2. eodem tit. *Antonius Augustinus* in epitome. titulo de exemplis, numero primo, *& de quasi possessione constat ex multis simul iunctis, &c. Et cum ea concernat tempus ante protestationes Episcopi, & etiam post contractum matrimonium per comitem, non obstat in contrarium deducta, nam protestationes non tollunt præcedentem quasi possessionem acquisitam contra prædecessoris, quæ nocet successori, & quantum ad extinctionem per contractum matrimonij, illa non impedit manutentionem, donec super ea fuerit iudicatum.* cap. querelam. de electione, cap. cõsultationibus de iure Patro. *cum conjugatus ex dispensatione, quam comes habere prætendit, possit pensionem retinere. Cassado. decis.* 10. *num.* 7. de rescrip. *Caputaquen.* 321 par. 1. & 317. par. 2. *præsertim, cum ex prædictis adsit possessio, & post contractum matrimonium, quod alias fuit ponderatum in causa Terdonen. pensionis secunda Decemb.* 1585. *coram D. Blancheto.*

Et in vna Callagurritana pensionis secunda Mar-
551 tij. 1598. coram D. meo † Corduba fuit dictum, quod *Allegatio de extinctione non impedit manutentionem, vbi de ea non fuit iudicatum. Caputaquen.* vbi supra, *& non dicitur iudicatum, vbi fuit appellatum, vt in*
552 *causa Foroliuien. pensionis.* 24. *Iunij* 1592. *coram* † *D. Penna, vel pendet causa restitutionis in integrum, vt in causa Veneta iuris quæstuandi coram Illustrissimo Arrigonio, & inde ista exceptio videretur reseruanda ad iudicium petitorium, stante maxime, quod hæc quasi possessio prætenditur post obitum Herculis, ad cuius commodum prætenditur reseruata, & sic post extinctionem, vt fuit resolutum in causa Terdonen. pensionis.* 10. *Decemb.* 1585. *coram D. Blancheto, &c.*

Sed istas resolutiones solum admitterem, quan-
553 do post casum extinctionis † pensionarius esset in quasi possessione exigendi, vt in ista Paten. & Calla-
554 gurritana, † nam & nullitates orientes ex ventre, stante quasi possessione exigendi, discutiendæ sunt in petitorio, vt in illa Burgen. de qua supra, *num.* 117. quæ tamen alias impediebant executionem, etiamsi requirerent altiorem indaginem vt supra, *nu.* 489.
555 aut quando pensionarius, qui professus est † aut contraxit matrimonium, ostenderet dispensationem ad retinendam pensionem, quamuis non claram & iustificatam, nam interim, quod super illa disputaretur, & iudicaretur, non esset impedienda solutio.

556 Alias enim exceptio extinctionis † per professionem, vel contractum matrimonij, aut alias videtur releuans, & admittenda, dummodo incontinenti probetur, id est, intra breue tempus à iudice assignatum, iuxta dicta, nam non requirit altiorem indaginem, sed est clara, & excludit pensionem, & possessionem eius, Vuames *consil.* 284.

557 Imo, & si pensionarius ostenderet † dispensationem, verius videtur, prædictam exceptionem extinctionis incontinenti probatam impedire solutionem, & executionem pensionis, nisi constet etiam de iustificatione ipsius dispẽsationis Cæsar de Grassis *decis.* 103. *num.* 7. nam ista exceptio non requirit altiorem † indaginem, sed altior indago oritur ex 558
replicatione pensionarij, vnde non videtur reseruanda ad petitorium. Afflict. 2. *dec.* 93. Puteus *decis.* 233. & 243. *lib.* 3. & Rota in vna Vrgelen. Canonicatus. 21. Maij. 1593. coram D. Blancheto infra, relata *sexta par. cap.* 3. *num.* 2. & in vna Imolen, bonorum dicta die 21. Maij. 1593. coram D. Pamphilio, † vbi fuit reso- 559
lutum, *Quod ad impediendam immissionem ex remedio* leg. fin. C. de edicto D. Adriani, *admittitur exceptio defectus proprietatis, de qua in continenti docetur, non obstante, quod videatur requirere altiorem indaginem, quando ista altior indago oritur ex replicatione hæredum, non autem exceptione possidentis, &c.*

Exceptio tamen, quod beneficium † erat graua- 560
tum alia anteriori pensione, de qua non fuit facta mentio in litteris, quarum executionem pensionarius petit, regulariter non impediet executionem. Nam quamuis certum sit, non † valere secundam 561
pensionem, si de prima non est facta mentio, quia Papa in dub. etiamsi reseruatio fiat motu proprio, non censetur velle onerare beneficium duplici onere, &c. Cassiado. *decis. tertia & quarta de pensio* Caputaquen. 301. 311. & 322 *par.* 2. & 86. *part.* 3. Gigas *de pensio. q.* 19. & *quæst. final. num.* 12. & *consil.* 140. alias *respon.* 31. *de pensio.* Gambarus *lib.* 6. *à num.* 226. Mohedanus *decis.* 11. *de locato*, alias 259. Mandos. *regula.* 33. *quæst.* 6. *à num.* 7. & designatura gratiæ, *titulo de pensio. versic. supposuimus.* Flam Paris. *de resigna. lib.* 6. *quæst.* 2. *à numer.* 40.

Quæ expressio est necessaria, etiam quod prima 562
pensio sit conditionalis, † vt fuit resolutum in vna Conchen. medietatis fructuum. 30. Aprilis. 1568. & in vna Valentina pensionis 25. Maij & 25. Iunij. 1601. coram D. Millino, in qua † fuit dictum, *clausulam,* 563
dummodo remaneant centum pro rectore, *tenderet ad alium effectum, nec ad istum effectum releuare, quia est apposita ad fauorem rectoris, & ex ea non inferri ad scientiam Papæ primæ reseruationis, à qua scientia pendet validitas secundæ, &c.* Et etiam † quando 564
prima pensio est perpetua. Caputaquen. *decis.* 312. *par.* 2. Fabius. *decis.* 36. *lib.* 1. Chisanen. 134. & Flam. Paris. *supra num.* 47. & fuit resolutum in vna Cæsaraugusta, dismembrationis. 23. Iunij, 1600. coram D. Paphilio, & in dicta Valent. 25. Iunij 1601. coram D. Millino. tamen excipiens contra secundam pensionem † seu illam impugnans, ex eo, quod non fuit fa- 565
cta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secundæ pẽsionis prima erat reseruata, & quod erat valida. Caputaquen. *dict. decis.* 301. Gigas Flam. & alij supra. Cota *decis.* 107. & 110. & Rota in dicta Valentina. 25. Iunij, & sæpius fuit resolutum, & sic ista exceptio requirit, altiorem indaginem, &c.

Et si citatus diceret se non possidere beneficium, 566
super † quo pensio est reseruata, aut qui consensit pensioni, non habuisse possessionem, vel bonum ius illius, pensionarius debebit probare, vt dictum est supra *num.* 511.

Alias, illo non comparente † seu id non negante, 567
non videtur necessaria ista probatio, quamuis Bucca. *dist. tract. de stylo curiæ auditoris cameræ. c.* 22. *versi. quia*, siue dicat siue successor comparuerit, siue non, teneri eum, qui petit pensionem probare reum conuentum successisse in beneficio, super quo est assignata pensio, & ipsum percepisse fructus, vel stetisse per eum, quominus illos percepisset, & Salustius Tiberius † *lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 6. ait in iudicio manuten- 568

tionis obligari pensionarium ad probandum reum conuentum beneficium pensione grauatum possidere, &c.

569 Sed, cum agatur contra ipsum † tanquam successorem, & possessorem beneficij grauati, non videtur necessaria ista probatio, nisi ipse opponat. ex doctr. Iasonis *in l. 2. C. de edicto D. Adriani tollendo ad finem*, qui ait, quod parte non opponente, iudex non debet petere legitimationem personarum. sequitur Petrus Gerardus *singul. 23.* & in iudicio executiuo idem Salustius, *libro 1. capitulo 43. numero 4.*

570 Et à prædicta sententia non datur † appellatio suspensiua, cum executiue procedatur. Gigas *quæst. 95.* Vestrius *lib. 3. cap. vlt. num. 3.* Marchesd. *cap. 4. 2.*

571 *parte n.* † 32. nec tunc commissio appellationis, nisi cum clausula, *sine præiudicio legitimæ executionis*, concedi consueuit. Vestrius *ibi*, & non cum clausula *sine retardatione solutionis pensionis*, vt dicunt Gigas, & Marches *ibi*. quæ poni solet in commissione super nullitate, seu reductione pensionis, vt supra dictum

572 est, *num. 516.* † Sed quia solet committi non solum causa appellationis à sententia super executione pensionis, sed etiam causa nullitatis pensionis, saltim implicite per clausulam, *ac quam, & quas, &c.* seu per clausulam, *cum annexis, & connexis, totoque negotio principali.* Ideo non solum ponitur clausula, *sine præiudicio legitimæ executionis*, sed etiam clausula, *sine retardatione solutionis pensionis*, & ita verificatur quod aiunt, Gigas, & Marches *supra*.

573 Clausula vero, *sine præiudicio † legitimæ executionis*, operatur, quod commissio appellationis propter illam non suspendat, nec impediat, quin iudex à quo procedat ad vlteriorem executionem. Pallotus *decis. 58. lib. 1.* quæ est 3. *part. diuersorum lib. 3. decis. 412.* & Salust. Tiberius *lib. 1. c. 27. n. 4.* Marchesd. *2. parte cap. 5. n. 11. & 19.* Et post hæc Gonçalez *gloss. 9. in annotat. n. 224.* nec inhibitio afficit, vt supra, *num. 522. lib. 1. c. 27. num. 4.* licet non operetur, quin iudex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit reuocare omnia gesta per iudicem à quo si iniuste processerit, illa enim clausula solum præseruat, quod legitime factum fuit, non item, quod nulliter, aut iniuste geritur, vt fuit alias resolutum coram S. Clemente 8. in vna Romana Cassalis 24. Nouemb. 1581. & colligitur etiam ex traditis per Staphil. de literis iustitię. *§. de sanatione contractus in validin. 13.* ita in vna Placentina fideiussoris. 22. Iunij 1592. co-

574 ram D. Penna, † & est alia decisio in causa Hispalen. & Caurien. permutationis. 11. Martij 1596. coram D. Gypsio, quæ sic ait 14. *die Decembris proxime præteriti, fuerat coram me resolutum D. Ferdinando dandum esse mandatum de manutenendo in possessione beneficiorum, de quibus, agitur nisi obstaret clausula, sine præiudicio executionis literarum Apostolicarum in commissione per signaturam inserta, quam ob rem dato dubio super huiusmodi difficultate, dicta die 11. Martij, vtraque parte informante, conclusum fuit, clausulam non obstare, quoniam vigore illius solum præseruatur facultas executorib. literarũ Apostolicarũ procedendi ad earum executionem, non obstante iudicio ordinario. Puteus* decis. 97. lib. 1. *ideo, cum executor functus fuerit eius officio, immittendo partem aduersam in possessionem, satis apparet fuisse satisfactũ dictæ clausulæ, propterea Ferdinãdus etiã in iudicio possessorio, cũ nõ habuerit se pro spoliato, potest dare de nullitate, & in iustitia dictæ executionis* iuxta dec. *Putei* 410. li. 2. *quoniã clausula prædicta debet intelligi, quatenus de iure sit locus executioni. Iason* in l. causas, n. 7. C. de transact. *Crescen.* decis. 47. *alias*

prima de rescript. *& dictum fuit in causa firmana olei. maxime quia in corpore commissionis petita erat facultas manutenendi Ferdinandum in possessione dictorum suorum beneficiorum, ex his cessant deducta ex aduerso, de iurisdictione mihi attributa sub conditione, quia per dictam immissionem, quamuis nullam, & inualidam, extinctum fuit illud iudicium. Rota* decis. 6. de re iudicata in nouis. *Tiraquell.* in l. boues. *§.* hoc sermone, limitatione 21. n. 4. de verborum significatione, *non obstat, quod Ferdinandus, stante prædicta immissione, authoritate Papæ facta, amisit vtramque possessionem ciuilem, & naturalem, vt dictum est in causa Cæsaraugustana fructuum coram D. meo Iusto, quia hoc posset locum habere, si executor rite & recte processisset, secus vero, quando nulliter, & de facto processit, quo casu, vti priuatus processisse censetur, Angelus, Imola, & alij* in l. clam possidere. *§.* qui ad nundinas. de acquir. possess. *minusque d. clausula importat, quod necessario dimittatur vtraque possessio, sed tantũ concedi facultatem immittẽdi in realem, & corporalem possessionem rei, ideo Ferdinandus, qui, vt dictum est, non habuit se pro spoliato non prohibetur vti hoc remedio possessorio per allegata.*

Aduerte autem, quod ad hoc, vt pensionarius possit † declarari incidisse in excommunicationem, de- 575
bet esse elapsus mensis à termino solutionis, iuxta tenorem literarum.

Secundo aduerte, quod ad hoc, vt ad declaratoriam in cursus pœnarum † de quibus in literis pro- 576
cedi possit, opus est literas pensionis originalis, aut earum sumptum authenticum ex registro, esse legitime intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per seipsum, sed per procuratorem consensit, iuxta stylum, & obseruantiam curiæ. Cassadorus *decis. 2. de pensio. & 12. de rescript.* Sarmen. *in compendio vtriusq; signaturæ ad finem.* Gigas *quæst. 77. n. 10. 20 21. & 22. & quæst. 84. num. 2* quem vide *cons. 15.* Mandos. *reg. 27. quæst. 7. num. 4. & de monitoriis quæst. 23. & 76.* Nauarrus *in Manuali. cap. 27. num. 271.* seu 274. Salust. Tiberius *lib. 3. cap. 2. num. 3. 4. & 11.* Marches *d. cap. 4. num. 68.* Flam. Paris. *d. lib. 6. quæst. 2. numero 98.* Flores *d. quæst. 12. n. 26. & 27.* & Suarez 5. *tom. de censuris. disp. 20. sect. 2. n. 9.*

Quamuis de iustitia huius styli, & obseruantiæ dubitet Massa † Galesius *de obligatione camerali. 3.* 577
parte. §. reliqua. de processu, ex num. 9. Et debet fieri intimatio literarum per Notarium † data earum 578
copia, si petatur, & ita seruatur Gigas, *d. quæst. 77. numero 21.*

Existimo tamen, quod, quamuis literæ non sint intimatæ † titulari, etiam successori poterit execu- 579
tor dare sententiam contra titularem qua ei mandet quod infra certum terminum soluat, & quod alias dabitur contra eum mandatum executiuum, & in subsidium excommunicatio, &c. ex Cassadoro, Sarnen. Mandos. *d. q. 23. 79.* Salus. Tiberio, *num. 12.* Marches. *67. supra*, & Flores qui ait, hoc intelligi esse verum, quoad executionem faciendam in bonis debentis pensionem, non tamen quoad declarandum eum incurrisse censuras, & pœnas Bullæ pensionis, & licet illi faciant mentionem de speciali commissione, ea tamen non videtur necessaria, sed ex abundanti. † & 580
idem existimo posse fieri, vbi non esset lapsus mensis à termino solutionis.

Tertio aduerte, quod quamuis literæ † fuerint in- 581
timatæ titulari, non incurruntur pœnæ excommunic. & priuationis, de quibus ibi nisi pensionario volente, & declarante, nam vt illis locus sit, requiritur voluntas, & factum ipsius pensionarij, in cuius

fauorem

fauorem latæ sunt. Cassadorus *decis.*203. & 4. *de loca-*
to, & d. decision. 2. *de pensionib. in fin.* Mandos. *de si-*
gnatura gratiæ tit. de pensio. versic. clausulæ excommu-
nicationis. Nauarrus *cap.*23. *num.*103. Flam. Paris. *libro*
3. *quæstione* 3. *& lib.*6. *quæst.*2. *num.*139. *& quæst.*3. *à nu.*
22. Cosmas Philiarchus *de officio sacerdotis* 1. *part. lib.*
3. *cap.*7. Toletus *in summa lib.*1. *cap.* 9. *versi. hoc tamen*
in loco, in editione Romana. & Suarez *supra numero*
decimo.

Quinimo ex stylo, & benigna interpretatione
582 non incurritur excommunicatio † donec declarato-
ria sit data per iudicem, & pensionarius ea vtatur in-
timando illam aduersario seu Parocho, aut ponen-
do cedulones, vt etiam seruatur in aliis declara-
toriis, tam auditoris cameræ, quam aliorum iudi-
cum. Enriquez *in summa libro* 13. *cap.*19. *§.*2. & Suarez
*d. num.*10. vbi ait quod illa voluntas partis non satis
est, vt sit priuata, sed per sententiam cameræ debet
esse intimata debitori, vt excommunicationem in-
currat, vt significat Cassadorus supra ex eodem vsu,
& stylo curiæ, & quod rationabile est, vt hæc volun-
tas creditoris intimetur debitori iuridice, & solem-
ni notificatione, atque adeo per eiusdem iudicis sen-
tentiam, quod est aduertendum ad ea, quæ tradit ipse
Suarez *disputat.* 4. *sect.*11. & ita videmus in praxi, &
quod sententia excommunicationis de qua in literis
pensionis indigeat declaratione iudicis, tradit Bucca.
*sup. cap.*25.

583 Vltimo aduerte executorem non posse † ponere
sequestrum super fructibus beneficij pensione grau-
ati cum sequestratio sit iure regulariter prohibita,
*l.*1. *Cod. de prohibita sequestratione*, vt in vna Cæsarau-
gustana fructuum seu pensionis coram D. Penna 4.
Nouembris 1594 in qua fuit resolutum. *Quod seque-*
strum positum super fructibus beneficij per iudicem exe-
cutorem literarum pensionis ad instantiam pensionarij e-
tiam sub prætextu, quod beneficiatus sit absens, est iniu-
stum, & ideo legitima est appellatio ab eo, & tali decreto
interposita, & consequenter omnia postea secuta, & sen-
tentia lata in executionem literarum sunt nulla, & at-
tentata nec intrat capit. eum qui. de dolo, & contu-
macia in 6. *& ideo sententia auditoris cameræ, quæ il-*
lam reuocat, tanquam nullam, & spoliatiuam, & sic mã-
dat fructus, & omnia sublata restitui cum damnis, &
interesse, &c. est iusta.

584 Post sententiam tamen, pro illius † faciliori exe-
cutione, bene posset executor ponere sequestrum in
bonis debitoris, & facere de illis solui. Quamuis
Flores, *d. q.*12. *n.*25 dicat cum Camillo Cautio de pẽ-
sione Episcopali *à numero* 27. quod subexecutor, ex
clausula, *caterum*, non potest procedere executiue
contra bona debẽtis pensionem, quia hoc sibi com-
missum non est, sed solum potest publicare censuras
fulminatas à Papa, seu ab executore in processu ful-
minato in casu non solutionis, & denuntiare debito-
rem excommunicatum, & præcipere aliis, vt eũ de-
nuntient, & euitent, alias excederet, & ab eo posset
appellari, &c.

585 Sed quicquid ipsi dicant, † executor absolu-
te committit illi suas vices, pro executione pen-
sionis.

586 Et ad denuntiationem, & publicationem excom-
municationis requiritur † præuia declaratoria illius,
ad Gigantem *q.*78. *n.*4. nec ex eo causa efficitur ap-
pellabilis, cum sit executiua, quicquid dicat Camillus
cautius *ibi n.*28.

587 Nec huiusmodi declaratoriæ, seu excommunica-
tioni obstat † decretum Concilij *sessione* 25. *de Refor.*
c 3. vt S. Congregatio Concilij declarauit his verb
Quando literis Apostolicis datur facultas excommuni-
candi morosum in solutione pensionis, non tenetur exe-
cutor in ferenda sententia excommunicationis seruare
formam huius Decreti, nec huiusmodi facultas censetur
data in subsidium.

De processu vero, & modo procedendi in pos- 588
sessorio † pro pensione, vide Salustium Tiberium
*dict. libr.*3. *capit* 3. & de regressu ob non solutionem
pensionis vide infra *quarta part. cap.*3. 8. *modo à nu-*
mero 45.

CAP. VI.

De diuisione beneficij, nempe quotuplex sit, & an appellatione beneficij omnia comprehendun- tur.

SVMMARIA.

*VAria diuisiones benef. remissiue, n.*1. *de diuisio. nu.*2.
*secunda n.*3.
Ad constituendam parochialem quæ debeant concurre-
*re, n.*4. *& quæ sit differentia inter Ecclesiam parochia-*
*lem, & Curatum, n.*5. *remissiue.*
*Cura animarum dupliciter sumitur, num.*6. *beneficium*
habens curam fori exterioris dicitur curatum, nume-
ro 7.
In dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex,
*& qui dicit curatum debet probare, n.*8.
Duplicia beneficia dicuntur Dignitates, personatus &
*officia, num.*9. *& quid illa sint, & in quo differant, nu-*
mero 10.
*Tertia diuisio benef. n.*11. *beneficia cẽsentur sæcularia,*
*nisi contrarium probetur, & quæ sint n.*12.
*Regularia beneficia quæ sunt, n.*13.
Quarta diuisio benef. numero 14. *beneficia electiua quæ*
*sint, nume.*15. *cum seqq. resoluitur esse ea, quæ proui-*
dentur per electionem à superiori confirmandam, e-
tiamsi non seruentur forma capituli, quia propter, de
electione.
Capitulum, quia propter, dat formam electionibus illo-
rum prælatorum, per quorum mortem Ecclesia rema-
net viduata, & sine pastore, & qui possunt dici sponsi,
*nu.*19. *nec est seruanda forma, de qua ibi in electioni-*
*bus aliarum dignitatum, seu beneficiorum, nu.*20. 21.
& 22.
Beneficia quæ prouidentur per electionem, quæ non egẽ
confirmatione superioris, non sunt electiua, sed potius
collatiua, & dicuntur mixta, quiu conferuntur eligen-
*do, n.*23. *cum seqq.*
Beneficia electiua adeo sunt speciali nota digna, vt non
veniant in mandatis de prouidendo, de electione non
facta mentione, etiamsi nullus modus exprimatur, sed
simpliciter mandetur prouideri, n. 27. *contrarium, nu.*
28. *& 29.*
*Capitulum cum in illis. §. illis, & Clement.*1. *eodem in*
fi. procedunt, vbi alij modi prouidendi exprimuntur,
*num.*30.
Verbum, prouisio, & verbũ, dispositio, late sumpta, & sic
in materia larga, & fauorabili, aut in materia legis,
comprehendunt omnem modum prouidendi, & sic ele-
*ctionem, n.*31. *& verbum collatio seu conferre, est gene-*
*rale, & comprehendit alios modos, n.*32.
In materia odiosa, & restringibili verbum, prouisio, &
verbum, dispositio, & à fortiori verbum collatio, non

includunt electionem, num. 33. & tunc quod sint, numero 34.

Si apponeretur etiam in dispositione restringibili solum verbum, dispositio, posset dici omnem modum venire etiam dictionem, num. 35.

Aliæ diuisiones omittuntur, quas ponunt Doctores in princ. citati, num. 36.

Appellatione beneficij, large sumpto vocabulo, seu in generali significatione omnia comprehenduntur beneficia, n. 37. & 39. non improprie sed proprie, quia beneficium est genus, num. 38.

Vicarius Episcopi, cui facultas conferendi beneficia data est, beneficia etiam Curata, & Dignitates conferre potest, num. 40.

Indultum, seu facultas conferendi beneficia à Papa concessum, comprehendit omnia beneficia, etiam curata, & dignitates, n. 41. quia est gratia fauorabilis, & amplianda, cum eius effectus deriuetur in alium, n. 42. & ex propria significatione, n. 43.

Reprobantur Rebuffus. Domin. & alij aliter tenentes, n 44. & 45.

Illa facultas non importat graue præiudicium ordinarij, n. 46. nec præiudicium considerabile, quia non datur priuatiue, sed accumulatiue, n. 47.

Procurator constitutus ad acceptandum beneficia potest etiam Curata, & Dignitates acceptare n. 48.

In materia stricta, vt in literis ad beneficia, appellatione beneficij non veniunt omnia, nec Curata, & Dignitates, num. 49. ex defectu intentionis concedentis, numero 50.

Neque etiam præbenda Canonicalis Ecclesiæ Cathedralis continetur, num. 51. Etiamsi fiat mentio de Ecclesia Cathedrali, vel alias comprehendatur. Alias enim non venirent præbendæ, nec beneficia cathedrali, numero 52.

In materia restringibili, an appellatione quorumcumq; beneficiorum comprehendantur dignitates, & Canonicatus, n. 53.

Sententia Decij, & intellectus, vel c. per illorum. de præben. n. 54. & sententia Staphilis, n. 55.

Stylus curiæ videtur habere, quod præbendæ saltim Cathedralis Ecclesiæ non contineatur, vt supra numero 56.

In literis concessis Motu proprio appellatione beneficij, an omnia veniant etiam Curata, n. 57.

Dispensatio est stricta num. 58. & strictissime interpretanda, ita vt non valeat argumentum, de maiori ad minus nec extendatur, num. 59. & sic in dispensatione nomine beneficij non venit Curatum, nec Dignitas, nec Ecclesiæ Cathedralis præbenda, n. 60.

Reprobatur contraria sententia Gambari dicentis, quod dispensatus ad beneficium sit dispensatus etiam ad Curatum, n. 61.

Dispensatio simplex ad beneficia non solum non comprehendit præbendas, sed nec alia beneficia Cathedralis, n. 62. resolutio Rotæ, n. 93.

In dispensatione Motu proprio concessa veniunt omnia beneficia, num. 64. & in dispensatione ad quæcunque beneficia, numero 65. non inueniret Episcopatus, numero 66.

Reprobatur sententia Enriquez, num. 67. 68. & sexagesimonono.

Irregularis, seu illegitimus dispensatus ad ordines, etiam sacros, non censetur dispensatus ad beneficium, etiam simplex, n. 70. 71. & 72.

Potestas dispensandi concessa in fauorem illius, cui datur potestas, est fauorabilis, & large interpretanda. numero 73.

Vbi à iure profertur verbū, beneficiū, etiam in materia stricta, ven ut omnia beneficia, n. 74. quia ex propria significatione nomine, beneficij, intelliguntur omnia, num. 75.

Appellatione, diœcesis, quando profertur à iure, comprehenditur etiam ciuitas, nu. 76. & etiam in mandato, num. 77. Secus in materia stricta dispositionis hominis, num. 78.

Reprobatur intellectus D. Mich. Costæ ad c. Rodulphus, de rescript. n. 79. & 80.

Si impetraretur rescriptum, contra leg. oppidi de Trenalo Abulen. diœce. & alios eiusdem diœcesi. per illam clausulam generalem possent conueniri alij etiam eiusdem oppidi. num. 81.

VArias beneficiorum diuisiones ponunt † Rebuf- 1
fus *in praxi, tit. quotuplex sit beneficium, & duobus sequentibus, & in repetit. cap. 1. de concession. præbend. 4. præmisso.* Corras. *de beneficijs 1. part. cap. 5.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridion. benefic. tit. 1. cap. 3. 4. & 5.* Duaren. *de beneficijs, libro 2. c. 5. & 9.* Pechius *in Reg. beneficium in 6. à num. 50.* P. Greg. *de benef. cap. 10.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon. lib. 1. cap. 4.* Marsilius Columna *de Ecclesiastic. reddit. cap. 11. cum sequentibus vsque ad 15.* Rochus Veronen. *de visitatione ver. beneficia Ecclesiastica*, Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb. beneficium, §. 1.* Zechus *de repet. Ecclesiastica, tit. de beneficiatis, num. 2. & de beneficijs & pensionib. cap. 1. numero 10.* Emanuel Rodriguez *quæstionum regularium, 1. como quæst. 34. arti. 1. &* Toletus *in summa lib. 5. cap. 76. &* enumerant beneficia. Selua *de benef. 1. part. quæst. 2. à num. 16. &* Hoieda *de incompatibilitate benef. in præfatione à num 6. &* Pacianus *de probat. lib. 2. ex cap. 27. &* post hæc Gonçalez *ad regul. mensium, gloss. 7. numero 39.*

Et primo diuiditur † beneficium in maiora & mi- 2
nora, maiora sunt Papatus, Episcopatus, seu Archiepiscopatus, & Abbatię, reliqua inferiora sunt minora.

Secunda diuisio est † quod alia sunt curata, seu du- 3
plicia, alia simplicia. Curata sunt beneficia curā animarum habentia, seu parrochiam *extrauagant. execrabilis uersicul. quantum de præbendis*, Corras. *dict. cap. 5. numero 1. cum aliis*, ad cōstituendam autem Ecclesiam parrochialem, † quæ debeant concurrere, 4
tradunt post alios Staphil. *de literis gratiæ, titul. de qualitate & statu benefic. §. circa secundum. à num. 1.* Sarnen. *in reg. decidiomate, q. 11.* Rebuffus *in concordatis, tit. de collatio. §. statuimus, 2. verb. Parrochiales Ecclesiæ*, Cuchus *in institution. maioribus libro 2. titulo 15.* Hoieda de incompatibilitate, *cap. 13. à num. 2.* Mascardus *de probatio 1. conclusione 469.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon. libro 4. numero 68.* Zerola *in d. praxi, verb. Parrochia. §. 1. &* Zechus *de rep. Ecclesiastica. capit. 28. de Parrocho numer. 2. & bona decisio Rotæ 52. part. 2. diuersorum*, & post hæc latissime Gonçalez *ad reg. de mensib. gloss. 6. ex nu. 34.* qui plura cumulat.

Vbi etiam ponunt differentiam inter Ecclesiam 5
Parrochialem, & † Curatam, seu beneficium Curatum, & quod Cura animarum dupliciter sumitur, 6
stricte, seu proprie, quæ † pertinet ad forū interius, & est potestas ligandi, & soluendi in foro pœnitentiali, & large, seu improprie, quæ pertinet ad forum exterius, & est potestas fori contentiosi, siue iudicialis, circa correctionem morum, & sic beneficium habens talem iurisdictionem spiritualem dicitur beneficium Curatum, vt in † *cap. dudum, 2. de elect.*

vbi

vbi Doct. & *in dict. extrauagant. versic. quantum*, & ibi glossa, Decius *in cap. ad aures de rescript. à numero* 16. Capra, *reg.* 9 *num.* 12. Mandos. *consil.* 20. *numero* 5. & *seq.* Ferretus *cons.* 255. *numero* 11. Bursatus *consil.* 352. *numero* 2. *lib.* 4. & Nauarrus *consil.* 4. *de ætate*, & *qualitate*, & *consi* 15. *de præbend. nu.* 2. & 3. Pacian. *d. lib.* 2. *c.* 32.

8 Et in dubio beneficium non censetur † Curatum, sed simplex, nam de iure nullum beneficium habet Curam, nisi habeat populum, vel clerum, & ideo asserenti beneficio Curam non imminere non incūbit probatio huius negatiuæ, sed qui dicit Curatum, debet probare: ita Bellamera *decis.* 673 Staphil. *d. tit. de statu beneficiorum*, §. 1. *numero primo*. Rebuffus *in praxi, tit. seculare beneficium quotuplex numer. vndecimo*. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *casu* 201. *num.* 62. & 75. Hoieda *num.* 2. & Bursatus *nu.* 3. *vbi supra*. Pacian. *dict. cap.* 32. *ad fin.* Rochus Veronen. *de visitatione, verb. sine Cura*. Rota *decis.* 17. *num.* 1. *part.* 1. *diuersorum*, & fuit dictum in causa Legionen. præstimonio. rum 1592. & in Abulen. beneficij de Monbeltran 30. Octobris 1595. & 26. Iunij 1596. de quibus infra, 3. *part. cap.* 2. *num.* 7. & in aliis pluribus causis, & tradit Gonçalez supra *num.* 91. qui ait fuisse etiam resolutum in vna Pampilon. Prioratus 21. Iun. 15 99. Corā

9 D. Pamphilio. Duplicia etiam † beneficia dicuntur dignitates, personatus, & officia. Gambarus *de officio legati, libro* 5. *rubric. an legatus possit plura beneficia vni conferre, numero* 2. & Bursatus *consilio* 252. *numero* 1. *libro* 4.

10 Et quid illa sint, † & in quo differant, vide Abbatem, *n.* 21. & alios *in c. de multa. de præbend*, Selua *in d. q.* 2. 7. *beneficio, à n.* 36. Corras. 4. *par. c.* 3. *à num.* 2. Cuchum. *d. lib.* 2. *ti.* 1. *à n.* 16. Hoiedam *supra c.* 7. *nu.* 1. & 2. & alios supra relatos, *n.* 1. maxime Pacianum *d. cap.* 27. vbi late.

11 Tertia diuisio est, † quod beneficia alia sunt sæcularia, alia regularia: sæcularia sunt, quæ clerici sæ-

12 cularibus † conferre & assignare debent, qualia censcenda sunt omnia, nisi contrarium probetur. Rota, *decis.* 2. *de præbendis*, alias 32. *in nouis*. Milis *in repertorio, verb. beneficium versi.* 23. Staphil. *de literis gratiæ, t. de forma expectatiuarum in decima forma, num.* 10. Rebuffus *dict. tit. quotuplex sit beneficium, nume.* 30. Corras. *d. ca.* 5. *num.* 5. Duarenus *d. lib.* 2. *c.* 9. Pechius *d. reg. beneficium, num.* 5. Hoieda *in d. præfatione. numero* 6. Mascardus *de probatio. concl.* 172. Nauarrus *consilio* 3. *de prabendis*. Zauallos *in suis communibus contra communes, quæstion.* 282. *numer.* 11. Zerola *in d. praxi, 2 par. verb. beneficium. §.* 12. & 19. & fuit dictum in vna Segobien. præstimonij 16. Iunij 1586. Coram D. Mantica, nempe quod beneficium in dubio præsumitur sęculare, &c. Et nouissime in vna Pampilonen. Prioratus 21. Iunij 1599. Coram D. Pamphilio, vt per Gonçalez *dict. gloss.* 7. *numero* 2. quid etiam docet *ibi, & gloss.* 8. *numero* 9. & post hæc tradit Leonar. Lessius *de iust. & iure, libro* 2. *capite* 34. *numero* 8. Licet contra teneat Pacianus *dicto libro* 2. *capite* 31. *à numero* 8.

13 Regularia sunt, † quæ per regulares, seu religiosos regi debent, *c. cum de beneficio. de præbend. in* 6. *cum alias*, vt Abbatia Prioratus, seu Canonicatus regularis: & alia, quæ ponit, & enumerat Rebuffus *in praxi. tit. beneficia regularia multiplicia*, de qua videnda sunt dicta infra 7. *part. c.* 10.

14 Quarta diuisio est, † quod beneficia alia sunt collatiua, quæ collatione, aut alio, quam electionis modo obtinentur; alia electiua, quæ prouidentur per electionē à Superiore confirmandam, maxime quando in electione seruatur forma *c. quia propter. de electione*. Rota *decis.* 1. *de electione in antiquis*, glossa *in* 15 *Clement. quia contingit. §. vt autem verbo. electionem, de religios. dom.* quam ibi sequitur Cardin. & *in Clementina* 1. *de præbend. quæst.* 4. Francus *in cap. cum in illis. §.* 1 *num.* 3. *de præbend. in* 6. *Felin. in cap. in nostra. de rescription. Coro.* 31. & *in c. cum Bertholdus, de re iudicata, num.* 4. *glossa, regulæ de triennali*, Selua 3. *parte q.* 1. *num.* 4. Rebuffus *in concordatis, tit. de regia nominatione, §. Monasteriis, verb. electiuis*, & *in praxi, tit. de election.* & Corras. *d. c.* 5. *n.* 8. & Gonçalez, *gloss.* 10. *numer.* 11. Quamuis idem Corras. 2. *p. c.* 1. *num.* 12. cum † Cos- 16 mas *in pragmatica sanctione, tit. de electione c. sicut. §. & cum humana*, & *c. licet*, §. *statuit.* velit ea tantum esse electiua, in quibus proceditur ad electionem, secundum formam *dict. cap. quia propter*, & idem tenet Staphil. *ti. de modo & forma impetrandi. §. de qualitate dignitatum à numero* 1. & Fran. Marcus *decision.* 1362. *numero* 3. & 1363. *parte* 1. & *decisione* 90. *parte secunda*.

Ad quod facit, † quod ait *d. decision.* 1. *de election.* 17 audiuisse, quod Innocentius 7. declarauit semel in Camera, quod volebat id beneficium esse, & dici electiuum, in cuius electione seruatur forma *dict. cap. quia propter*, vel per cuius vacationem Ecclesia redditur viduata Prælato, & refert Felin. *d. cor.* 32. Corras. *dict. cap.* 5. *num.* 9. & Gambarus *de officio legati, libro* 3. *numero* 84. sed de ista declaratione non constat.

Nec obstat textus *in d. cap. quia propter*, † qui dat 18 formam electioni, qua non seruata, non dicitur proprie electio celebrata, quia forma dat esse rei, vt ait Staphil. *supra num.* 3. Respondetur enim, quod ille textus dat formam † electionibus illorum Prælatorum, per quorum mortem Ecclesia remanet vi- 19 duata, & sine pastore nempe Episcoporum, Abbatum, & Prælatorum Ecclesiarum Collegiatarum, qui habent in eis generalem iurisdictionem, ratione cuius possunt appellari sponsi, vt colligitur ex textu, ibi, *Ecclesiæ iudicatæ*, & ex gloss. *ibi*, & communi. cōtra Hostiens. tradit Abbas *ibidem à num.* 70. Cosmas *dict. tit. de electione cap.* 1. & cum humanæ verba Prælato. Probus ad Monachum *in cap.* 2. *de præben. in* 6. *n.* 41. Rebuffus *consi.* 89. Corras. 4. *part. cap.* 3. *nu.* 27. Mundagotus *de electione nouorum Episcoporum, ca.* 21. & ibi Boer. *in additio.* P. de Baysio, *in directorio electionum*, 3. *part. c.* 39. Cuchus *in institution. maior. lib.* 4. *ticul.* 1. *numer.* 280. Caputaquen. *decisione* 295. *numero* 3. *parte* 1. & Syluester *in summa, verbo electio*, 2. *quæstione* 1.

Vnde in electionibus aliarum Dignitatum, † seu 20 beneficiorum, non est necessario seruanda aliqua forma illarum, de quibus ibi, sed sufficient singulares consensus capitularium, dummodo præsentur collegialiter in ipso capitulo, & solus maioris partis consensus & electus simpliciter à maiori parte habebit ius ad dignitatem, seu beneficium, vt ibi docet Abbas, *numer.* 9. & Cosmas. Corras. *d. cap.* 3. *num.* 10. & 28. Mandagotus, & ibi Boer. P. de Baysio, Cu- 21 chus, & Syluester, vbi proxime; nisi secus † de consuetudine obtineret, quæ cum non sit iuri contraria est inuiolabiliter obseruād. Mandagotus, Boer. & P. de Baysio, *ibi*.

Quamuis Oldradus *consi.* 146. † teneat in electio- 22 nibus Dignitatum Ecclesiæ Cathedralis debere seruari de iure formam, *d. cap. quia propter*, de quo vide *d.* 5. *part. c.* 4. *n.* 22.

23 Beneficia autem, † quæ prouidentur per electionem, quæ non eget confirmatione Superioris, non sunt electiua, sed potius collatiua, & illa electio dicitur prouisio, glossa Cardinalis, Francus, Felin. Glossator, Selua, & Corras. citati *supra numero* 15. & Cosmas *d. verbo Prælato. ad finem.* & Quintanaduennas *libro 1. cap. 7. num. 2.* in quibus eligentes, conferunt
24 eligendo: & è contra, † & sic dicuntur mixta, vt per Rebuffum *in proœmio concordatarum*, §. 1. *verb. mixta in praxi, tit. de electione, num.* 4. Corras. *d. cap.* 5.
25 *num.* 9. & Duarenus *lib.* 5. *c.* 1. Quamuis P. † de Baylio 1. *part. cap.* 2. *num.* 10. cum Oldrad. *d. cons.* 146. dicat, quod si Canonici eligunt in plena forma electionis, esto, quod eorum electio non confirmetur, tamen ratione formæ in electione seruatæ, dicitur, beneficium electiuum. Et sequitur cum additamento, Pacianus. *d. lib.* 2. *c.* 30. *à num.*

26 Vnde Rota, † in vna Vercellen. Canonicatus, 4. Maij 1598. Coram D. Corduba, de qua fuit infra 7. *part. c.* 1. *n.* 37. ait, quod electio capituli ad Canonicatum, habet vim collationis, cum nulla indigeat confirmatione.

27 Et beneficia electiua adeo sunt † speciali nota digna, vt non veniant in mandatis de prouidendo, nisi de electione facta fuerit specialis mentio, etiamsi nullus modus exprimatur, sed simpliciter mandetur prouideri de beneficio vacaturo, vt ex *cap. cum in illis §. illis. de præbend. in 6. & Clem.* 1. *eodem in fine*, ibi *nullam de electione fecerimus mentionem*, tenent Decius *in c.* 1. *de electione n.* 4. cuius opinio placet Additionatori, *ibi litera C.* Corrasius *d. cap.* 5. *num.* 8. Gambarus *de officio legati, lib.* 3. *num.* 114. & videtur etiam placere Franco *in d. §. illis, num.* 2. *vers. cogita.* & Gomezio *in regul. de annali. q.* 11. & tenet, Paris. *cons.* 31. *part.* 4. *num.* 21. vbi ait, quod Papa simpliciter concessisset Archidiaconatum, de quo ibi tamen in tali gratia non veniret, quandò esset electiuum, nisi expressa fuisset mētio facta de electiuo, per *d. §. illis. & d. Clement.* 1. & Duaren. *d. lib.* 5. *cap.* 1. *ad fin.* Sed con-
28 trarium tenet glossa, verbo, † quamuis *in d. Clem.* 1. *vers. fin.* quam ibi sequuntur Imola, Abbas, & Card. *quæst.* 5. idem *cons.* 103. Archidiaconus Ioan. Andreas, Domin. *n.* 8. & Francus *n.* 2. *in d. §. illis.* Felin. *in d. c. in nostra Cor.* 32. *n.* 5. Et nota, quod & *in c. sedis. eo. tit. sub num.* 30. Staphil. *tit. de modo & forma impetrandi. §. de qualitate dignitatum, num.* 11. Selua 3. *part. quæst.* 11. *num.* 29. 16. qualitate, Eneas de Falcon. *de præseruatio. quæst.* 3. *num.* 21. & Rota *decis.* 11. *de præbendis.* alias 169. *in nouiss.* qui docent, quod vbi simpliciter mandatur prouideri de dignitate, vel prima, quæ vacauerit, vel quam duxerit acceptandam, non expresso aliquo pensionis modo, includitur dignitas electiua, & quando simpliciter mandatur prouideri de beneficio, venit beneficium electiuum, & hæc videtur cō-
29 munis opinio. & inquit Cardinalis, *d. q.* 5. † non esse verum, quod modus electionis indigeat speciali nota, *& in d. cons.* ait, quod non disponitur in iure quod modus electionis, non comprehendatur, nisi fuerit expressus &c. Sequitur Felin. *in dict. capit. sedes*, & eādem sententiam clare tenet Rebuffus *de pacificis possess. numer.* 31. alias 57. & videtur tenere Gonçalez *gl.* 19. *n.* 8.

30 Et dicta glossa, & Dd. † citati intelligunt textum *in d. §. illis, & in d. Clem.* 1. *vers. fin.* vbi alij modi prouidendi exprimuntur, vt, quia mandantur prouideri, de dignitate seu beneficio expectante ad collationem, prouisionem, præsentationem, vel quamuis dispositionem quorumcunque. Tunc enim non inclu-
ditur electio. & hic est communis intellectus, vt testatur Francus *in d. illis. in d. §. illis. in principio.*

Nam licet verbum, *prouisio*, † & verbum *dispositio* 31
late sumpta, & sic in materia larga, & fauorabili; aut in materia legis, comprehendant omnem modum prouidendi, & sic electionem, ex glossa *& in Clem. fi. verb. prouisioni, de election. & in Clement.* 1. *verbo dispositionem, de supplenda negligentia Prælatorum.* Domi. *in d. §. illis. num.* 6. & 7. Staphil. *tit. de modis prouisiuis, n.* 14. Selua 3. *part. q.* 1. *n.* 17. Rebuffus *in concordatis tit. de collatio. §. præfatique ordinarij verb. prouisionem.* Corras. 4. *part. c.* 1. *n.* 1. Lambert. *de iurepatron.* 1. *part.* 2. *lib. q.* 1. *art.* 12. *n.* 1. 2. & 29. Pechius *d. reg. beneficium, n.* 17. Mandos. *reg.* 13. *q.* 2. *n.* 2. *& reg.* 32. *q.* 4. *n.* 3. 4. & 5. Rota *dec.* 791. *n.* 6. *part.* 1. *diuersorum*, vbi etiam quod comprehēdunt Cōmendam, & in vna Seguntina indūlti, 7. Iunij 1594. corā illustrissimo Argonio Gonçalez *gl.* 17. & 20.

Sed, & verbum, *collatio*, seu *conferre*, † est genera- 32
le, & alios modos comprehendit, tit. vt Ecclesiastica beneficia, sine diminutione conferantur. Rebuffus *in praxi, tit. de dispensatione, ratione ætatis, verb. conferantur, & deuolut. num.* 70. Mandos. *d. quæst.* 4. *n.* 2. & fuit dictum in vna Callagurritana de Zalduende. 9. Decembris 1588. coram D. Seraphino, nempe, quod verbum, conferre, de quo in dispensatione super illegitimitate, comprehendit omnes titulos, &c. in Gerunden. permutationi, 17. Maij 1593. coram D. Lita, infra adducta. *vltima part. cap.* 2. *numæ.* 277. Tamen in materia odiosa, † & restringibili, vt est man- 33
datum de prouidendo, tamquam ambitiosum, verbum, *prouisio*, & verbum, dispositio, & à fortiori verbum, *collatio*, non includunt electionem, *vt in d. §. illis, & seq. & d. Clement.* 1. *vers. fin.* Dominican. & Francus, *num.* 6. & 7. *in d. §. illis*, Abbas *in d. Clement. fin. de electione, num.* 1. Cardinal. *dict. Clement.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum, num.* 2. Felin. *d. cor.* 32. *num.* 28. Cosmas *in pragmatica sanctione, tit. de reseruatio. verbo, dispositionem*, Rebuffus *d. §. præfatique ordinarij, verbo, prouisionem, & verbo, dispositionem.* Selua *d. num.* 17. Paris. 144. *num.* 14. *quarta pars.* & Mandos. *regul.* 2. quod verbum, *collatio*, comprehendi omnem modum, per quem prouidetur de beneficio, quando profertur à lege: secus vero, quando ponitur in rescriptis, & impetrationibus, tradit Caputaquens. *decision. trigesima sexta, part. tertia*, & Gonçalez *gloss.* 16. *à n.* 9. Et tunc verbum, *prouisio.* † idem 34
est, quod *collatio* stricte, cum sint sinonyma, & verbum, *dispositio.* sumitur pro ordinatione, id est institutione Ioan. Andreas Domin. *d. num.* 7. & Francus *dict. num.* 6. *& septimo, in d. §. illis*, & Cosmas *supra*, & de verbo. *ordinare*, vide Gonçalez *gl. vigesima à num.* 5.

Placet tamen mihi, † quod docet Cardinalis, *d. n.* 35
2. quod si apponeretur etiam in dispositione restringibili solum verbum, *dispositio*, posset dici omnem modum venire, etiam electionem, quod etiam tenet Lamber. *dict. numer.* 29 & est de mente Rebuffi, *dict. verbo dispositionem, vers. item illa enumeratio specierum.*

Non est opus hic prosequi alias † diuisiones bene- 36
ficij, quas ponunt Dd. in principio citati, quia non multum conducunt, præsertim ad praxim, & prædictæ sunt præcipuæ.

Sed oportet animaduertere, quod appellatione 37
beneficij, large sumpto vocabulo, seu in generali significatione omnia comprehenduntur beneficia, tam maiora, quam minora, tam curata, quam simplicia

cia, dignitates, & præbendæ, & tam regularia, quam secularia, &c. Glossa *in reg. beneficium, & in cap. si gratiose, verbo beneficia, de rescript. & cap. 1. verbo beneficia, de rerum permutat. in 6. & in Clemen. auditor. verb. benefic. de rescrip. & in Clemen. 1. verbo beneficiali. de causa possessionis*, Francus *in d. reg. beneficium, numero 1. & additio. 2.* Dini. *ibidem*, Abbas *in capit. postulasti, numer. 2.* Felin. 4. & Decius 12. *de rescript.* idem Decius *in rub. de rescript. num. 33.* Selua 1. *part. quæstion. 3.* Rebuffus *in praxi, titul. quod sit beneficium, nume. 10. & titul. de vnio. numer. 3. & in reg. cancellariæ, de vnio. gloss. 2. & in tract. de nominatio. quæst. 9. numer. 5. & 6.* Corras 1. *part. cap. 5. numer. 3.* Mandos. ad Lapum, *allegatione 84. litera Z. & litera A.* Medices *de diffinitio. 2. part. cap. 16. numer. 5.* Ferretus, *consil. 220. numero 10.* & D. Sahagum, *in c. fin. de sequestrat. possessionum, num. 20.*

38 Idque non improprie, † sed proprie, quia beneficium est genus, *cap. tua de verbor. signifi. cap. si tibi concess. do præbend. in 6.* Rebuffus, *d. num. 10. & num. 5. & 6.* & ita omnes species proprie comprehendit, vt recte aduertit Decius, *d. n. 12.* & idem tenet Innocent. *in c. fin. n. 1. de præbend.* Francus *in d. cap. cum in illis, n. 5. eodem tit. in 6.* Staphil. *d. tit. de modo, & forma impetrandi, §. 1. n. 2.*

39 Et sic, quod glossæ, † & Dd. citati dicunt appellatione beneficij, omnia beneficia comprehendi, large sumpto vocabulo, seu largo modo accipiendum est, id est, in generali significatione non improprie. P. Greg. *de benef. c. 6. n. 4.*

40 Vnde Vicarius Episcopi, cui facultas conferendi † beneficia data est, beneficia etiam curata, & Dignitates conferre poterit, Rota *decision. 7. de officio Vicarij*, alias 437. *in antiquis*, & 2. *eodem tit. in antiquioribus.* Domin. *in fine*, & Francus *n. 3. in cap. fina. de officio Vicarij in 6.* Felin. *in cap. causamque, num. 14. & in cap. postulasti, num. 11. de rescript.* Lapus *d. allegatione 84.* vbi Mandos. Staphil. *d. tit. de modo & forma impetrandi. §. circa tertium nu. 3.* Rebuffus *in praxi, tit. quid sit beneficium, n. 11. & in forma Vicariatus, n. 111. & 117. & in reg. 13. Cancellariæ, verbo, aut Vicarios perpetuos, versicul. poterit etiam Vicarius, & dict. quæstion. 9. de nominationibus, num. 5.* Corras. *d. cap. 5. numer. 3. & 2. part. cap. 8. num. 4.* Cuchus *in institutio. matoribus, lib. 2. tit. 8. num. 91.* & Sbrotius *de Vicario Episcopi, libro 2. quæst. 81. & seq.* & post hæc Gonçalez, *glossa 6. numero 25.*

41 Vnde etiam indultum, † seu facultas conferendi beneficia alicui à Papa concessum comprehendit omnia beneficia, etiam Curata, & Dignitates, *c. dudum de præbend. in 6.* & ibi glossa, *verbo beneficia*, & post alios Francus, *num. 13. & 14. in d. cap. cum ea illis numer. 5.* Staphil. *d. §. 1. nu. 2. & 3. & d. §. circa tertium, num. 3.* & communiter Dd. *in d. cap. cum in illis*, Gonçal. *supra numero 24.* vt per Decium *in d. rubrica de rescr. num. 36.* & Rebuffum *in concordatis, in forma mandati Apostolici, verbo, cum Curatum † propter gratiã Principis*, quæ tali casu est fauorabilis, & amplianda, ex quo in ea cessat ambitio, cum eius effectus deriuetur in alium, vt aiunt Dd. citati, & Crescen. *decis. 1. de priuilegiis ad finem*, & tritum est, vt inquit Cæsar de Graffiis, *decis. 112. n. 7.* in materia fauorabili appellatione beneficiorum venire Canonicatus, Probus ad Monachum, *in c. si propter de rescript. in 6. nu. 1.* Tum

43 etiam † quia de propria significatione, appellatione *beneficij* veniunt etiam Curata, vt dictum est *numero 37.*

44 Quamuis contrarium teneat Rebuffus *in † d. forma Vicariatus, n. 113. & 114.* dicens, quod istud indultum, seu facultas restringi debet, propter præiudiciũ ordinarij, quod etiam ait Crescen. loquendo in facultate Nuntij *d. decis. 1. n. 1.* cum Socino *cons. 260. vol. 2.* & sequitur Anast. Germon. *de indultis Cardinalium, §. ac irritum, à n. 31.* dicens, quod facultas Nuntij non comprehendit dignitates, nisi sit dictio & alia quæcumque, ex *d. decis.* Crescen. *sub n. 30.*

Et quamuis Domin. *in dict. cap. † dudum, numero* 45
14. quem sequitur Felin. *in d. cap. postulasti, numer. 11.* distinguat, dicens, quod istud indultum, seu facultas, intelligitur etiam de Curatis, interpretando late, quando nemini præiudicat, nisi concedenti, puta in reseruatis, secus, si præiudicat tertio, scilicet ordinario.

Sed, vt Francus, *vbi supra*, ait, hic non agitur † de 46
graui præiudicio Ordinarij, cum necessario debeat conferre, vt notatur *in c. relatum de præbend.*

Præterea considero, per illam facultatem † nõ fieri 47
Ordinario præiudicium considerabile, quia per illã non tollitur ei potestas conferendi, sicut antea, quia datur accumulatiue non priuatiue adnotata *in c. pastoralis, de officio ordinarij.*

Similiter etiam procurator constitutus ad acce- 48
ptandum beneficia, poterit etiam Curata, & dignitates acceptare, Domin. *in d. c. fin. in fine de officio Vicarij in 6.* & ibidem Francus, *nu. 3.* Felin. *in d. c. postulasti, n. 11. ad finem.* Staphil. *d. §. 1. n. 5.* Selua 3. *part. q. 55. n. 2.* Rebuffus *d. forma Vicariatus, n. 112. & 118. & d. q. 9. n. 6.* Corras. *d. c. 5. n. 4.* & Sbrotius *d. lib. 2. q. 81. n. 3. & q. 82. nu. 2.*

In materia tamen † stricta appellatione, *beneficij*, 49
non veniunt omnia beneficia, vt in literis ad beneficia ambitiosis concessis ad petitionem supplicantis nomine beneficij nõ intelliguntur Curata, & dignitates, *c. fin. de præbend. cap. cum in illis. eod. tit. in 6.* Bonifacius *in Clem. 1. de sequestratione in possession. nume. 19.* Abbas *n. 2.* & Felin. 4. *in d. cap. postulasti.* Decius *in d. rub. de rescript. n. 35.* Staphil. *d. §. 1. n. 1. & d. §. circa 3. num. 1.* Gigas *de pensionib. q. 28. n. 9.* Corras. *d. c. 5. n. 4.* Fran. Marcus *decis. 525. part. 1.* & P. Gregor. *d. c. 6. num. 4.* & alij.

Et hoc ex † defectu intentionis concedentis, vt in 50
illis iuribus dicitur, non vero qu ia de proprietate sermonis, & vi verbi non comprehendantur, vt recte inquit Decius, *in d. cap. postulasti, n. 13.* Staphil. *d. §. 1. n. 1. & 2.* & Quintanaduennas Ecclesiasticon, *lib. 1. c. 13. n. 14.*

Neque etiam præbenda † Canonicalis Ecclesiæ 51
Cathedralis continentur, Archidiaconus *in cap. alienationes 12. quæst. 2. & in cap. cui non de Sacerdotali, de præbend. in 6.* Abbas *in d. cap. fin. de præbend. numer. 6. & in d. c. postulasti. numer. 2.* & ibi Felin. *numer. 4. & in dict. cap. in nostra cor. 39. ad finem*, & Corras. *dict. numero 4.*

Et in materia restringibili appellatione, † *etiam* 52
quorumcunque beneficiorum, non debere includi dignitates, & Canonicatus, dicit Cæsar de Grassis *decis. 113. n. 4.* quod tamen non videtur certum, propter dictionem, *quorumcunque*, ex dictis infra, *nu. 65. & in c. præcedenti à n. 93.*

Ex quibus id procedit † etiamsi fiat mentio de Ec- 53
clesia Cathedrali, vel alias comprehendatur, alias enim non venirent præbendæ, nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis, ex c. *quamuis 12. responso, de præbẽdis in 6.* Calder. *cons. 31. de præbend.* Staphil. *d. §. circa 3. n. 6.* de quo late Felin. *d. cor. 39.* Selua, 3. *part. q. 11. 21. qualitate, n. 38.* ad quem refert se. Flam. Paris. *de resign.*

*lib.*10.*q.*2.*n.*25. & Fran. Marcus *d.decis.*525. qui ponunt declarationes,& fallentias.

54 Sed contrarium tenet Calder.*ibi*, & Decius † *in d. cap.postulasti.num.*14.*ex cap.pro illorum,de præbendis*,

55 reprobans responsionem Abbatis *d.nu.*6. & Felin. *d.n.*4.*Fallētia* 2. &aliorū,quod ibi ideo illud sit,quia dictum fuit de competēti beneficio,id enim, inquit, semper intelligitur, etiamsi mandetur simpliciter prouideri de beneficio.

56 Et hanc Decij sententiam tenet † Staphil.*d.§.circa* 3.*nu.*5.*vers.*2.*posset*, qui tamen *n.*6.videtur dicere, quod de stylo, & consuetudine Curiæ, opinio Archidiaconi est verior,& tenenda,etiam in præbenda Ecclesiæ Collegiatæ. Et quidem ita videtur habere stylus,saltim quoad præbendam Ecclesiæ Cathedralis, propter præeminentiam, & maioritatem Canonicorum eius.

57 At si literæ concedantur † Motu proprio appellatione *beneficij*,omnia veniūt,etiam curata,licet decis.non sit facta specialis mentio,Francus *in d.c.cum illis*,*n.*5. & Staphil.*d.§.*1.*n.*6. Ex quo tunc plenissima debet fieri interpretatio,*c.si pluribus*,*de præben.in* 6. Sed in Curatis contrarium est verius, ex *d.ca.cum in illis*,& tenet Rota *decis.*6.*de præben.in nouis*. Ab.*in c. ad aures*,*n.*5.*de rescript.* Plat. *decis.*301.& 307.*lib.*1.& nouissime Gonçalez *gl.*6.*n.* 10. quamuis in prouisione ordinarij, id non placeat, constando de corpore beneficij, *argum.Clem.*2.*de offic.ordin.* non obstante decis.Putei.

58 Similiter in dispensatione,quæ est stricta, *c.*1.*§.fi. de filiis presbyter.in* 6.vbi Francus,*nu.*4.Felin.*in d.c. postulasti*,*n.*8.*& in c.fin.de simonia*,*à n.*4.Iason *in l.fin. de constitut. Principum*,*à n.*37. Corras.*d.c.*5.*num.*4.& Hoieda *de incompatibilitate beneficiorum*,2.*part.c.vltimo à n.*67.*cum seq.* Caputaquen.*decis.*303.*part.*2.*& decis.*100.*part.*5.Satyrus *de censuris*,*lib.*6.*cap.* 11.*à nu.* 16.& alij infra citandi, & strictissime interpretanda,

59 ita vt in ea non valeat argumentum,† de maiori ad minus,nec extendatur ad casum habentem in se maiorem rationem, quam casus concessus, Felin.*ibi*, & Iason,*n.*38. Ripa *in c.ad aures de rescript.à nume.*37. Caputaquen.*decis.*8.*&* 274.*part.*1. & Mandos.*de signatura gratiæ.titul.de dispensatio. vers. in materia dispensationum.* Thom. Sanchez *de matrimonio*,*lib.*8.*di-*

60 *sput.*1. nomine beneficij † non venit Curatum nec dignitas, nec Ecclesiæ Cathedralis præbenda, Rota *decis.*2.*de filiis Presbyteror.in nouis*,*cap.postulasti*,*n.*4. *&* 8.*ad finem*,*& in d.c.in nostra*,*cor.*39.*& in c.pastoralis*,*n.*11.*de officio delegati*,Iason *ibi n.*4. Selua *d.q.*11.21. *qualitate*,*n.*38.Rebuffus *in praxi*,*tit.quid sit beneficiū*, *n.*15.*& de dispensatione*,*ratio.ætatis verbo*,*etiam si Curam habeant animarum*,*& de dispensatione super defectu natalium à nu.*51.Corras.*d.nu.*4.Franc.Marcus,*d. decis.*525.*n.*17.*part.*1.Menoc.*d.casu* 201.*n.*62.& Fer retus *cons* 220.*n.*12.

Quamuis Gambarus *de officio legati*, *lib.*7.*n.*157. &

61 † mayosus *de irregularitate*,*lib.*1.*cap.*9. .2. teneant, quod dispensatus ad beneficium, sit dispensatus et-

62 iam ad beneficium Curatum,† & dispensatio simplex ad beneficia,non solum non comprehendit prębendas,sed nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis, argumento,*d.c.quamuis*.Rota,Felin.Selua,*supra* Rebuffus, *d.tit. de dispensatione ratione ætatis*, *verbo*, *in Cathedralibus*.

63 Et ita in vna † Oxonien. portionis, 20.Iunij 1552. Coram D.Vestano, fuit conclusum *dispensationem*, *super illegitimitate non suffragari*,*cum in ea non dicatur*, *quod possit obtinere in Cathedrali*, *nam dispensatus ad obtinenda beneficia*, *non dicitur dispensatus in Cathedrali*,*Rota supra & notatur* in d.cap.1. de filiis Presbyterorum in 6.*nec obstare quod in mandato de dispensando*, *& dispensatione*,*dicatur*, *quod si primum ei non sufficiat*,*tunc secundum obtinere possit*,*etiam in Cathedrali*,*quoniam fuit responsum*,*quod cum dispensatio sit odiosa*, *& stricte interpretanda*, *his non dicitur dispensatus*, *vt primum in Cathedrali obtinere possit*.argum.d.c.quamuis. *Rota* d.decis.1.de filiis Presbyterorum in antiquis, *& quia inclusio vnius est exclusio alterius*.l.cum prætor,ff.de iudic.*&c.*quæ decisio habetur apud Cottam *decis.*221. & Caputaquens.272. *part.*1.

Limitantur tamen prædicta, vt non procedant,si

64 dispensatio † fiat Motu proprio,Abbas *in ca.cum in cunctos.§.*1.*de election.n.*8. & Felin.*d.c.postulasti*,*n.*13. *limitatione* 6.& faciunt *d.supra n.*57. & Thom.Sanchez *sup.n.*5.

65 † Vel si dispensatio † sit ad quæcunque beneficia, tunc enim,quia huiusmodi dispensatio est exuberās, venient omnia, Rota *d.decis.*2.*& ibi additio Papa.n.* 11.Felin.*in d.cap.postulasti*, *n.*4.*&* 8.*ad finem*, *&d.c. pastoralis*,*num.*11.Iason *d.num.*4.Crescen.*decis.*1.*nu.* 5. *de priuilegiis*.Mandos.*supra tit.de dispensatio.super defectu natalium*,*vers.limitant.*Fran.Marcus *d.nu.*17. & Ferretus *supra num.*11. *&* 12. quamuis contradicat Rebuffus *d.verbo*, *in Cathedralibus*, & Gonçalez *supra num.*14.& conducit decis.Rotæ,in causa Burgen. Abbatiæ de anno 1586. infra adducta 7. *part.cap.*2. *num.*73.

66 Non tamen veniret Episcopatus, propter † excellentiam, & præeminentiam dignitatis, quæ est culmen dignitatum,& speciali nota digna, Abbas *in c.dilectus*,*de concess.præbendæ*, *num.*1.vbi docet,quod dispensatio ad dignitates non extenditur ad dignitatem Episcopalem,quod etiam docet *in c.cum V intonensis*,*num.*8.*de electione*,& alij ibi,& sequitur Peregrinus *de fideicommissis*,*art.*23.*numer.*8 & Hoieda *sup.n.*77.

67 Et ex dictis conuincitur † doctrina Enriquez *in summa*,*lib.*13.*c.*57.*§.*5. dicentis, quod dispensatus ad Curatum non eget noua dispensatione pro Episcopatu,& quod homicida, si per dispensationem legitimam fiat habilis ad omnes ordines sacros, & illorum vsum, videtur factus habilis ad beneficium, etiam Curatum & Pontificale, & quod dispensatus ad omnes ordines, etiam Presbyteratus, potest consecrari Episcopus, & quod ita dixerunt Salmaticenses Theologi, & Iurisperiti, & Datarius Papæ consulti, sequuntur Emanuel Rodriguez *in summa* 1.*tom.cap.* 179. *numero* 1.& Vega *in summa*,1.*parte capite* 36.*casu* 13.

68 Et idem Enriquez *lib.*14.*c.*8.§.10.ait, † quod illegitimus dispēsatus ad Sacerdotium non manet inhabilis ad beneficium Curatum,& Episcopatum,& dignitates.

69 Quæ omnia sunt falsa,† & sine fundamento,& cō tra tenet Sayrus, *dict.libro* 6.*capit.*11. *numero* 27.& 28. quicquid dixerint Salmaticenses Theologi,& Iurisperiti, nam Datarium Papæ non credo id dixisse.

70 Et falsum etiam est † quod ait idem Sayrus, *lib.*7. *cap.*14.*num.*22. quod irregularis dispensatus ad ordines censeatur dispensatus ad beneficia simplicia, quæ conuenire solent clerico,hoc vel illo ordine minori initiato,& quod illegitimus dispensatus ad ordines minores eo ipso dispensatus censetur ad beneficia simplicia,conferri solita clericis minoribus ordini-

bus initiatis, & allegat Archidiaconum, *in ca. Presbyterorum.* 56 distinct. Glossam *in cap. fin. verb. sedis*, & ibi Panormitanum, *num.* 2. *de filiis Presbyterorum.* Mayolum *de irregularitate li.* 1. *c.* 8. *num.* 8. qui non dicunt, & contrarium melius † tenuit ipse Sayrus, *lib.* 71 6. *c.* 11. *num.* 21. vbi ait cum Abbate *in cap. literas, numero* 6. *in fine, de filiis Presbyterorum*, quod illegitimus dispensatus ad ordines, non propterea censetur dispensatus ad beneficium, quod etiam docent Rebuffus, *titul. de dispensatione † super natalium, num.* 48. 72 Lambert. *de iure patronatus, 1 part. 2. lib. q. 7. art. 13. n.* 15. Gambarus *de officio legati, lib. 7. rubr.* 1. *num.* 202. Paris. *cons.* 88. *num.* 19. 20. & 21. *part.* 4. & Hoieda, *supra num.* 79. Petrus Ledesma *in summa, de matrimonio, c.* 34. 6. *concluſ.* Suarez 5. *tomo, de censuris disput.* 41. *sect.* 3. *ad finem*, & alij, nempe, quod dispensatus ad ordines, etiam sacros, non censetur dispensatus ad beneficium, quia sunt diuersa *d. c.* 1. *de filiis Presbyterorum in* 6. & quia dispensatio non extenditur, vt dictum est, quicquid dicat Tho. Sanchez *supra n.* 27. in dispensatio ad sacros.

Quamuis autem dispensatio sit stricta, potestas † tamen dispensandi non expressis personis, sed concessa in fauorem illius cui datur potestas, est fauorabilis, & large interpretanda, Abbas, *num.* 3. & 5. Anania. 5. & 8. & Felin. *a nu.* 7. *in d. cap. fin. de simonia*, per textum, *ibi*, idem Felin. *in d. cap. postulasti, num.* 11. *limitat.* 4. & Ripa *in d. c. ad aures, num.* 41. *de rescript.* 74 Thom. Sanchez, *lib.* 8. *disput.* 2. & 24. *n.* 9.

Rursus, vbi à iure præfertur † verbum, *beneficium*, tunc etiam in materia stricta veniunt omnia beneficia, etiam Curata, & dignitates, Glossæ supra citatæ, *num.* 37. Dominicus *in cap. si gratiosa. de rescript. num.* 19. Bonifacius *in d. Clemente.* 1. *de sequestratione possessionum. num.* 35. Felin. *in d. cap. postulasti, num.* 11. *ad finē* Sarnen. *in regul. de annali, quæst.* 18. & 19. Rebuffus *de nominatio. q.* 9. *num.* 5. & sequitur P. Gregor. *d. c.* 6. *n.* 4. dicens, quod si à lege nomen, beneficij, profertur, generaliter ad omnia intelligitur, nisi exceptio, vel ratio singularis beneficia distinguat, quicquid velit Doct. Sahagum, *in d. c. fin. de sequestratione possessionum, n.* 20. & 23. & conducit decis. Rotæ in causa Abulen. parochialis, 22. Iun. 1594. infra adducta 5. *part.* 75 *cap.* 5. *num.* 92.

Et est ratio, † quia, vt supradictum est, *num.* 38. ex propria significatione nomine, beneficij, intelligūtur omnia beneficia, etiam Curata, & dignitates, 76 &c.

Sicut etiam appellatione † diœcesis, quando profertur à iure, comprehenditur etiam ciuitas, Glossa 2. *in cap. vnico. de rerum permutatione in* 6. & ibi Dd. & Gambarus, *num.* 106 Felin. *in cap. Rodulphus de rescript. num.* 8. & Mandos. *reg.* 16. [illegible] 7. facit textus *in cap.* 1. *de off. eo Ordinari, & in cap. cum Episcopus, eodem in* 6. & *in cap. cum nullam, de temporib. ordinationum in* 6. & tradit post hæc Gonçalez *glossa* 43. *numero* 195.

Et secundum Ferretum, *cons.* 220. & 222. etiam in 77 mandato appellatione, diœcesis, venit ciuitas cum Ecclesia Cathedrali, ad textum, *in d. c. cum nullus, & in d. cap. cum Episcopus*, & alias dicta supra, *n.* 48.

Quamuis secus sit † in materia stricta dispositio- 78 nis hominis, vt in rescriptis ad lites *d. ca. Rodulphus*, & in literis ad beneficia, *d. cap. quamuis* 1. *de præbend. in* 6. vt per Francum, *num.* 5. *in d. cap. vnitos*, & ibi Gā barum, *num.* 105. & 107. & alios, & per Abbatem, *nu.* 3. & 5. & Felin. *num.* 8. cum communi *in d. c. Rodulphus*, & alios, *ibi*. & Mandos. *d. n.* 7. & Gonçalez *supra num.* 194. & 196.

Et non placet mihi intellectus, † quem Doctor 79 Michael Costa tenens, contra communem, in lectura Salmantina suæ Cathedræ vespertinæ nouæ assignabat ad *d. c. Rodulphus*, nempe, quod in specie illius, per illa verba rescripti, *& quosdam alios Sagien. diœcesis*, non veniunt homines ciuitatis, non quia rescriptum ad lites sit odiosum, & restringendum, sed quia præcesserat in eodem rescripto mentio ciuitatis, per illa verba, *contra Episcopum Sagien.* & proinde in dictis verbis generalibus postea secutis nō potuit iterum includi ciuitas ad *l. doli clausula, ff. de ver. oblig. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, & reg. generi per speciem derogatur. in* 6. nam ista ratio solum conuincebat, quod per clausulam generalem † nō possit cō- 80 ueniri, alias Episcopus Sagien. de quo specialis mētio præcesserat, non tamen, quod non possent conueniri alij ciuitatis, cum de eis non esset facta specialis mentio: & ibi mentio facta de ciuitate, & diœcesi est indirecte, & in obliquo: † præterea, si impetraretur 81 rescriptum contra Petrum oppidi (verbi gratia) de Areualo Abulen. diœcesis, & alios eiusdem diœcesis, per illam clausulam generalem bene possent conueniri alij, non solum aliorum locorum Abulen. diœcesis: sed etiam eiusdem oppidi de Areualo, nam illa verba, *eiusdem diœcesis*, non ponuntur ad excludendum d. oppidum, sed ad includendum etiam alia loca eiusdem diœcesis.

SECVNDA PARS, DE VTILITATIBVS PROVENIENTIBVS EX BENEFICIO.

CAP. I.

De fructibus.

SVMMARIA.

VTILITAS *beneficij in perceptione fructuum consistit. n.* 1.

An beneficiatus sit dominus fructuum, an non, & an possit de eis libere disponere, etiam in morte, numer. 2. *qui agant de hoc num.* 3. *&* 4.

Placet sententia, quod post diuisionem bonorum Ecclesiasticorum, & institutionem beneficiorum, beneficiatus non religiosus acquirit dominium fructuum, & vane consumens non tenetur ad restitutionem, numero 5. 6. *&* 7.

De iure communi beneficiatus, etiam simplex non potest testari de fructibus beneficij, seu de acquisitis ex eis, n. 8. *nec etiam de acquisitis ex eis, parce viuendo, n.* 9. *licet in vita possit de illis libere disponere, sicut de patrimonialibus, n.* 10.

Ex consuetudine potest beneficiatus testari de acquisitis ex beneficiis, quæ consuetudo est in Hispania, quoad clericos Episcopis inferiores, & est approbata per Rotam, n. 11. *&* 12.

An stante consuetudine possint beneficiati licite testari, etiam ad vsus prophanos, eaque relinquere consanguineis, etiam diuitibus, n. 13. *ponuntur sententiæ negatiuæ, n.* 14. *&* 15.

Approbatur sententia affirmatiua, num. 16. 17. *&* 18. *referuntur authores eam tenentes, num.* 19. *& procedit etiam, si nihil relinquatur in vsus pios, numero* 20. *&* 21.

An beneficiatus possit locare fructus, etiam ad longum tempus, seu sibi bene visum, numero vigesimo secundo, cum sequentibus resoluitur, quod de iure antiquo posset locare fructus, seu commoditates beneficij pro toto tempore vitæ suæ, quamuis prædia, seu possessiones non posset locare ad longum tempus, quia esset alienatio.

Quid stante extrauagant. ambitiosæ de rebus Ecclesiæ, omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum locationem prohibet, vltra triennium, an habeat locum in locationibus fructuum beneficij, seu Ecclesiæ, an vero solum in locatione rerum, & prædiorum, n. 28. *cum* 5. *sequentibus, resoluitur habere locum, etiam in locatione fructuum, n.* 34. *&* 2. *sequentibus.*

Fructus pensionis Ecclesiasticæ non possunt vendi, aut locari, vltra tres annos, n. 37. *quod tamen non procedit in venditione commoditatis, & fructuũ pensionis facta per eum, scilicet Italum ad cuius vtilitatem fuit reseruata in capite alterius, n.* 38.

Ex Eugeniana possunt legentes, seu studentes in ciuitate Salmantina locare fructus beneficiorum, etiam vltra triennium. n. 39.

Dicta extrauagans præsumitur vsu recepta, & neganti vsum incumbit onus probandi, numero 40. *Lex enim, seu constitutio præsumitur vsu recepta, nu.* 41. *&* 45. *contra aliquos relatos, num.* 44. *nec Rota seruat decis.* 36. *&* Mohed. 289. *licet alias eam secuta fuerit, n.* 42. *&* 43.

De vsu & obseruantia d. extrauagan. remissiue numero 46.

In Episcopatu Abulen. quid seruetur, n. 47.

An locatio facta vltra triennium sit in totum nulla, an vero sustineat pro triennio, & eadem difficultas est de emphyteosi, nu. 48. *cum* 12. *seqq. referuntur doctorum sententiæ, & earum fundamenta, & resoluitur esse in totum nullam, nisi sint plures locationes distinctæ, n.* 61. *&* 9. *seqq.*

Ampliatur d. extrauagans, vt etiam mandatum ad locandum res Ecclesiæ, seu beneficij non possit concedi alicui, vltra triennium, n. 71. *sed ista sententia reprobatur, n.* 72. *&* 73.

Dicta extrauagans annullans prædictos contractus, vltra triennium factos procedit, Ecclesia. seu beneficiato volente eos esse nullos, n. 74. *&* 75.

Etiam stante d. extrauagante potest claudicare contractus in fauorem Ecclesiæ, & in casibus à iure permissis licet alienare res Ecclesiæ inconsulto Rom. Pontifice, n. 76. *&* 77. *nisi sint res Ecclesiæ Cathedralis, propter iuramentum, quod faciunt Episcopi, n.* 78. *&* 79.

Etiamsi non possent alienari, seu locari, vltra triennium res Ecclesiæ, nisi consulto Rom. Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in fauorem Ecclesiæ, n. 80. *maxime in locatione, vltra triennium, vbi non restarent iam nisi tres anni, n.* 81. *&* 82.

An locatio rerum, seu fructuum beneficij facta vltro triennium, cum iuramento, eo firmetur in præiudicium ipsius beneficiati, num. 83. *cum* 3. *seqq. resoluitur negatiue.*

Licet d. extrauagans sit in multis locis recepta, quo ad dispositionem principalem & nullitatem actus, in quo ad pœnas extrinsecas, maxime priuationis beneficiorum, non videtur recepta, n. 87.

Probi-

Prohibitio talis locationis, & eius nullitas est inducta in fauorem Ecclesiarum, & earum ministrorum, & ideo beneficiatus poterit conuenire, & agere contra eam, numero 88.

Fructus beneficiorum obuenientes tempore vacationis debent futuris successoribus reseruari, nisi in vtilitatem Ecclesiarum expendantur, n. 89.

Quod dicit Zerola, hodie fructus beneficiorum, à die vacationis ad cameram pertinere, procedit, quo ad beneficia reseruata in partibus Italiæ, & in regno Neapolitano, num. 90.

In Hispania fructus Episcopatus sede vacante, vsque ad prouisionem noui Episcopi ad cameram spectant, numero 91.

An in noua prouisione, seu gratia impetrata per intrusum sit facienda mentio de fructibus per eum perceptis remissiue, num. 92.

An Episcopus possit statuere, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicuius Ecclesiæ num. 93.

Quomodo diuidantur fructus inter beneficiatum, defunctum, aut excedentem, & successorem in beneficio, nu. 94. Prima sententia attendendam esse perceptionem fructuum, sicut in usufructuariis, num. 95. Secunda, quæ placet quod diuidantur pro rata, n. 96. quam sequuntur relati, num. 97. & est receptior secundum Fl. Paris. & in Hispania obseruatur, num. 98. & in Episcopatu Abulens. & Cæsaraugustæ, ex constitutione synodali, num. 99. & 100.

Constitutio 9. Iulij 3. quod beneficiorum fructus inexacti ad successores in beneficiis spectant, ex qua in affectibus inexactis debitis occasione fructuum perceptorum à conductore, sic resoluit Rota, non est in vsu in his regnis, nec etiam in Prouincia Mediolanens. num. 101. 102. 103. & 104.

Fructus, seu reditus pensionis mortuo pensionario quomodo, & quatenus debeantur illius hæredibus, seu diuidantur pro illo anno, num. 105. cum seqq. vsque ad n. 124. ponuntur variæ sententiæ, & resoluitur deberi pro rata temporis.

A quo tempore resignans beneficium desinat lucrari fructus num. 125. cum seqq. vsque ad num. 158. resoluitur, quod admissa resignatione per Superiorem, statim resignans amittit fructus, & à die præstiti consensus, sed datæ, quod procedit etiam in resignatione conditionali, & in fauorem etiam in forma dignum, num. 156. 157. & 158.

Resignatio beneficij in fauorem scholaris, cui clericus factus fuerit, sortitur effectum, si resignans ante caractherem susceptum moriatur, licet secus in translatione pensionis, n. 132. & 163.

An resignans faciat suos fructus perceptos, ante scientiã admissionis resignationis, num. 133. cum sequentib. resoluitur contra aliquos negatiue, maxime in permutatione.

Resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatario in forma dignum acquiratur, n. 139. nam sine resignatione conditionali, seu in fauorem ius & possessio remanent in pendenti, numero 140.

Sententia Zaallos distinguentis in hac quæstio. de fructibus inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum, num. 141.

In resignatione conditionali in fauorem potest resignans incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione beneficij exercere, donec resignatarius capiat possessionẽ, secundum Flam. Paris. num. 142. sed id est falsum, sufficit enim, vt teneatur à possessione desistere, titulũ suisse resignatario quæsitum, aut constare, de idoneitate resignatarij, numero 143. vsque ad 149. & numero 155.

Decis. Putei, & Achillis citatæ, n. 139. loquuntur ad effectum stoly num. 150.

Explicatio legis meminisse, ff. de officio proconsul. à n. 151. vsque ad 154.

In resignatione facta in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, resignans, qui interim potuit fructus percipere, debet purificata conditione eos restituere resignatario, licet secus sit in translatione pensionis, n. 158. vsque ad 162.

Explicatur reg. legis vbi autem de in diem adiectio. & l. necessario. §. quod si pendente. ff. de periculo, & cõmodo rei venditæ. quod in venditione conditionali fructus medij temporis venditoris sunt, n. 164. cum seq.

In Canonicatibus, & Præbendis, quorum fructus residẽdo, & diuinis interessendo lucri fiunt, tamdiu resignãs lucrabitur, quamdiu licite insistit possessioni, & residet, num. 169.

INter vtilitates, quæ ex beneficio † proueniunt. 1 1
in perceptione fructuum consistit, est enim ipsum beneficium ius percipiendi fructus, vt apparet ex definitione, de qua supra *prima part. cap. secundo.* Sed in præsenti statim se offerebat dubium, † an be- 2
neficiatus sit dominus fructuum beneficij, an vero tantum dispensator, seu vsuarius, & an teneatur ad restitutionem male & vane consumptorum, & an possit de eis libere disponere non solum in vita, sed etiam in morte.

In quo tamen non † oportet nos immorari, nam 3
de hoc celebres tractatus ediderunt M. Nauarr. & D. Franc. Sarmiento, Episcopus Gienen. *de redditib. Ecclesiasticis*, in quibus post alios contrarias tenent sententias, & contra Sarmientum, Nauarr. fecit *Apologiam* in ea inferendo librum, *de redditibus*, contra quam Sarmientus fecit *defensiones sui libri*, deinde Nauarr. fecit *propugnaculum apologiæ*, ex quo, & apologia demum fecit vnum librum, tandem Sarmien. *lib. 6. selectarum*, *cap. 1.* fecit vnum capitulum *de his, quæ in defensionibus*, quæ dixit. Fecit etiam tractatum *de Eccles. redditibus*, Marcus Anton. Marsilius Colomna.

Isti ergo authores erunt videndi de hac materia, † 4
quam ad saturitatem agunt, & D. Couar. *in c. cum in officijs, de testamen.* Auenda. *responso 19.* Molin. *de Hispanor. primog. lib. 2. cap. 10. & num. 29.* Matiençó, & Azeuedo, *in l. fin. tit. 8. lib. 5. recopilatio.* D. Ioann. Gutierrez *pract. quæstion. lib. 2. q. 114.* Quintannaduennas Ecclesiasticon. *libro 1. cap. 3. num. 4. & lib. 2. num. 8. & à n. 68.* Barbosa *in l. diuortio. ff. soluto. matrim. 2. p. à n. 59.* Corras. *de benef. 1. part. c. 3. à n. 10.* & Pet. Gregor. *lib. 42. syntagm. c. 7. & de benefi. c. 9. à n. 5.* & ex Theologis D. Thom. *2. 2. q. 185. art. 7.* & ibi Caiet. idem D. Thom. *quod lib. & 9. art. 12.* Dom. Soto. *de iust. & iure, lib. 10. q. 4. art. 2. 3. & 4.* Adrianus *de restitutione, quæst.* incipien. *pro clariori intelligentia dictorum.* Martin. Ledesm. *2. 4. q. 18. art. 5. dub. vltimo*, Cordoua *libro 1. quæst. q. 18.* Bannes, *2. 2. quæst. 32. art. 6. dubio vltimo*, & ibi Arragon, & Valen. *3. tom. disput. 10. quæst. 3. pun. 7.* Molina *de iustit. 1. tom. tractat. 2. disputat. 142. vsque ad 148.* Tamen Lud. Lopez, *instruct. conscien. 1. tom. à cap. 190. ad 143. & 2. tom. cap. 106.* Zechus *de republica Ecclesia. titul. de beneficiatis. num. 7. 10. & 12.* & alij relati per Cenedum, Collectanea sexta *ad Decretales.*

Solum dico breuiter mihi placere † sententiam 5

eorum, qui dicunt, quod post diuisionem bonorum Ecclesiasticorum, & institutionem beneficiorum, vnusquisque beneficiatus, qui religiosus non sit, acquirit dominium fructuum, & reddituum sui beneficij, eosque facit suos, pro quo facit *cap. vnum de clericis non residen. in 6.* & Decretum Concilij Trident. *sess. 23. de reform. cap. 1. versi. si quis autem*, ibi, *eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere*, & *sess. 24. de reform. c. 12. vers. præterea obtinentibus*, ibi, *quos ratione etiam præbendæ ac residentiæ fecit suos*, & *versi. prouisi autem*, ibi, *fructus non faciunt suos*, & decretum Concilij Lateranen. vltimi, *sess. 9. can. 9.* quod habetur *in constit. 138.* Pij Quinti, supr. adducta, *1. part. n. 5.* ibi, *beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis officij, & temporis suos non faciant*, & præterea beneficiatum vane, ac male consumentē fructus beneficij non teneri ad restitutionem, quamuis peccet, & quidem mortaliter, non contra iustitiam, sed contra charitatem, seu misericordiam, si in notabili quantitate id faceret, & excessus esset magnus. Quam sententiam tenent post D. Tho. & alios, Sarmien. Marsil. Columna, ex *c. 25.* Couar. Moli. Io. Gutier. Caiet. Sotus, Adrian. M. Ledesm. Corduba, Bannes, Arragon, Valētia, Pat. Molin. Lud. Lop. & alij sup.

7 Quæ sententia est iam fine dubio † magis communiter recepta, maxime inter Theologos Hispanos, & praxi, ac consuetudini Ecclesiæ conformis. Secundo dico de iure communi beneficiatum, etiam simplicem, non posse testari de fructibus beneficij, seu de acquisitis † ex eis, sed post mortem illius ad
8 Ecclesiam pertinere, hoc est ad successorem in beneficio, vel capitulum, si ex capitulari mensa fructus percipiebat, vt Canonicus. *cap. Episcopi, cap. sint manifestæ, 12. q. 1. cap. 1. 12. quæst. 4. cap. 1. cum sequentibus 12. quæst. 5 cap. 1. cum seqq. de peculio clericorum, cap. 1. cap. cum in officiis, cap. adhæc, cap. quia nos, cap. relatum, 2. de testamen.* Ita Couarru. *supra.* Nauarrus *quæstio. 3. monito. 4. nu. 2. & de spoliis, §. 6. num. 5.* Sarmiento. *2. p. cap. 4.* Barbosa, *nu. 59.* P. Molina *disput. 147.* Zechus, *num. 10.* & alij sup. Idque intelligo † procedere et-
9 iam, quoad bona acquisita ex fructibus beneficij, etiam parce viuendo, & suæ sustentationi subtrahendo nam adhuc verum est acquisita esse ratione Ecclesiæ, & sibi imputet si parce vixit, quamuis contra teneat Nauarr. *q. 1. monito 26. & 43. n. 1. & de spoliis. §. 1. n. 3. & §. 8. n. 7.* Pat. Molina, & Zechus *vbi proxime*, & Victorellus *in annotat. ad Toletum in summ. li. 5. c.*
10 *4. vers. bonaque.* Opinio tamen Nauarr. videtur vera, quoad hoc, vt possit de illis libere in vita disponere, sicut de aliis patrimonialibus, quamuis contradicat Sarmiento. *3. p. cap. 5.* & id est quod dicunt D. Tho. Mayor, Adrianus, & Soto per Nauarr. citati, imo D. Thom. *ibi*, nempe *d. q. 85. art. 7. ad 2.* potius videtur esse in contrarium in hoc.

Tertio dico, ex consuetudine posse beneficiatum
11 † testari de acquisitis ex beneficiis, quæ consuetudo est in Hispania, quo ad clericos Episcopis inferiores, nempe, quod possint de illis testari, & eis ab intestato succedi, vt *in d. l. fin. tit. 8. lib. 5. recopilatio.* & tradunt Dd. Hispani citati. Et hæc consuetudo est
12 approbata per Rotam, in vna Palentina fructuum Archipresbyteratus de Portillo, 26. Februarij 1580. coram illustrissimo Lancelloto, vt in decision. sequēti. *Concluſum quod heredes quondam Franciſc. de Medina, habent actionem, & ius ad huiusmodi fructus, nam de eius voluntate domini non dubitabant, quin voluerit dictis hæredibus illos relinquere, ex quo verba testamenti sunt nedum vniuersalia, sed etiam geminata, & cum disponat etiam de bonis, in quibus habet actionem, censetur comprehendere huiusmodi fructus, pro quib. obtinuit rem iudicatam, & liquidationem, iuxta ea, quæ tradit Paulus* conſ. 33. n. 16. cum seq. vol. 4. *nec refragatur* consil. *Iaſ. 75.* in fin. vol. 4. *quia ipſe loquitur in eo, quod habebat bona propria, & bona Eccleſiaſtica manifeſte diſtincta à dictis bonis propriis, & propterea teſtādo de bonis ſuis, cenſetur in dubio teſtatus de bonis propriis non Eccleſiaſticis, de quib. prohibetur teſtari, at, cum de iſtis fructibus potuiſſet d. Franciſ. teſtari, vt mox dicetur, verba ſui teſtamenti comprehendunt omne genus bonorum, vt ſupra dictum eſt, & hoc eodem modo reſpondetur ad* conſ. arg. 144. n. 6. *quia loquitur de bonis, quæ erant diuerſæ rationis, & eſſe, & de quib. ille non poterat æqualiter diſponere, quo vero ad poteſtatem, an ſcilicet de illis D. Fran. potuerit diſponere, fuit dictum, quod licet de iure communi fructus beneficiorum ſpectent ad ſucceſſorem in beneficio, ſed propterea poſſit beneficiatus de illis teſtari, iuxta* c. præſenti, de offic. ordi in 6. c. cum in officiis. in fi. de teſtam. *& eſt communis opinio, de qua per Iaſ.* d. conſ 75. col. 3. *tamē in Regno Hiſpaniarum adeſt conſuetudo, quod beneficiati inferiores ab Epiſcopo poſſint teſtari de fructibus acquiſitis ex eorum beneficiis, & eis poteſt etiam ab inteſtato ſuccedi, prout de hac conſuetudine atteſtatur Couarru.* d. c. cum in officiis, nu. 9. *& R. P. D. Sarmiento, ſuo* tractat. de redditibus Eccleſ. part. 2. c. 6. *voluerunt tamen domini, quod iſta probatio conſuetudinis coadiuuet per teſtes, de publica voce, & fama, & ſufficeret etiāſi reperiretur probata in proceſſibus produ&tis in aliis cauſis Rotalibus.*

Difficultas est, † an stante d. consuetudine possint 13
beneficiati licite testari, etiam ad vsus profanos, eaque relinquere consanguineis, etiam diuitibus, an vero debeant testari ad vsus pios tantum, alias peccent mortaliter. Et non posse licite testari † ad vsus 14
prophanos, alias peccare mortaliter, si in notabili quantitate id faciant, quamuis testamentum valeat, & ex eo acquiratur dominium, maxime in foro exteriori, tenent Cosmas *in pragma. Sanctione, titul. de anna. §. item quod si Eccleſia, verb. acquiſitos. in fin.* Auendann. *ſup. n. 8. verſi. 2.* Molin. *d. lib. 2. de Hiſpan. primog. c. 10. à n. 56.* Aceuedo, & Barbosa *num. 61. & 62.* Corduba, Pat. Molin. & Zechus *supra* & Emanuel Rodrig. *in ſum. 2. tom. c. 70. n. 7.*

Sed † & Nauar. *1. q. monito 34. & 3. q. mon. 2. numer.* 15
2. & Gregorius Lopez, *in l 53. tit. 6. pa. 1.* volunt consuetudinem testandi, ad vsus non pios nullo modo valere.

Contrarium tamen verius existimo, † nempe stan- 16
te d. consuetudine posse beneficiatum licite testari, etiam ad vsus prophanos, & relinquere d. bona consanguineis diuitibus, eamque consuetudinem in conscientia excusare, nam dict. consuetudo non est contra ius diuinum, aut naturale, sed contra ius humanum, quo inducta est prædicta prohibitio testandi; nec est irrationabilis, maxime cum ex ea nō fiat præiudicium Ecclesiæ, sed successori, seu Canonicis ad quos pertineret vix d. c. relatum, & *c. præſenti, de officio ordin. in 6.* seu potius cameræ, ad quam pertinent iam spolia, vbi vigent, maxime etiam cum sit immemorialis, & ab Ecclesia scita, & tolerata, & id possit priuilegio Papæ concedi, & facit extrauagans suscepti de electione.

Et accedit, quod secundum dictam † consuetudi- 17
nem non solum potest clericus relinquere dicta bona consanguineis, etiam diuitibus, sed etiam tenetur † si sunt hæredes necessarij, vel filij, vel descendentes 18
legitimi, aut parentes.

Et

Et hanc opinionem tenent Couarr. *in d. cap. cum in*
19 *officiis, n. 9.* Probus † ad Monachum, *in c. fin. de officio*
Ord. in 6. Duennas *reg.* 366. *circa fin.* Dida. Perez *in*
l. 1. tit. 1. lib. 3. ordin. vers. est aliud. Roias *de Succession. ab*
intestato c. 34. à num. 39. Simancas *de Catholicis instit.*
tit. 9. n. 90. Sarm. *4. p. c. 1. num. 8. & in defensio. 1. part.*
moni. 53. & 3. p. mon. 2. Marsl. Columna *c. 36.* Olanus *in*
concordat. & differentia iuris communis, & Regij literæ
C. num. 15 & seq. & in epilogo legum partitarum num. 8.
Matienço *in d. l. fin. gloss. vlt.* Penna *in directorio Inqui-*
sitorum, 3 part. commen. ibi, *Espino de testamen. gl. rub.*
14 Zauallos *in suis communibus, contra communes, q.*
388. & Ioannes Gutierrez *d. q. 114.* qui tamen *numer.*
17. eam intelligit, vbi clericus aliquid relinquit in
20 sua vltima † dispositione, in vsus pios, secus, si vni-
uersaliter omnia bona sua in vsus profanos relin-
queret, quod etiam tenet Flores, *in addi. ad decis. Ga-*
21 *mæ, 315.* Sed quamuis † consulendum sit, vt aliquid in
vsus pios relinquatur, non credo ad id obligari, stan-
te dicta consuetudine magis, quam de bonis patri-
monialibus.

Secundo principaliter dubitatur, an beneficiatus
22 † possit, ita disponere de fructibus, vt possit eos lo-
care, etiam ad longum tempus, seu tempus sibi bene
visum?

23 Et quidem Abbas *in cap. fin. ne prælati vices † suas,*
num. 4. notat, ex gloss. 2. ibi, *quod Rector Ecclesiæ potest*
24 *locare fructus, pro toto † tempore vitæ suæ,* quæ tamen
glossa reuera id non dicit, vt recte animaduertit A-
nania, *ibi num. 7.* subdens, quod illud fieri non possit,
esse text. & gloss. *in vers. eius, in Clement. 1. de rebus*
Ecclesiæ non alienan. & sequitur Gregor. *in l. 9. tit. 17.*
25 *part. 1. gloss. 1.* Sed illa Clem. loquitur in religiosis, † &
non comprehendit sæculares clericos, vt per gloss.
ibi verb. religiosus.

26 Vnde de iure antiquo † vera videbatur d. senten-
tia Abb. quod Rector Ecclesiæ, seu beneficiatus pos-
set locare fructus seu commoditates sui beneficij
pro toto tempore vitæ suæ, Sylues. *in sum. vers. simo-*
nia. §. 14 & Tolet. *li. 5. c. 91.* quamuis prædia, seu pos-
27 sessiones, non posset locare † ad longum tempus, seu
vltra nouem annos, quia esset alienatio, Lupus *allega-*
tione 30. in fin. & ibi Mandos. *& allegatione 80. addi-*
tio. 1. Couarr. *lib. 2. variarum, cap. 16. num. 1.* Redoan.
de rebus Ecclesiæ non alienan. rub. 1. cap. 14. & rubr. 33.
& vlt. quæst. 6. Valascus *de iure emphyt. q. 29.* Molin.
de Hispanorum primogeniis, lib. 1. c. 21. à n. 15. & Ioan.
Garcia *de expensis, & melioratio. c. 14. à n. 1.* & est re-
ceptissima sententia, vt per Ioseph. Gonçalez *varia-*
28 *rum q. c. 29.* licet ipse contra teneat. Difficultas est, †
quod hodie dicendum sit, stante extrauagante *ambi-*
tiosæ Pauli 2. *de rebus Ecclesiæ non alien.* quæ omnium
rerum, & bonorum Ecclesiasticorum locationem, vl-
tra triennium prohibet.

In qua quidam tenent *d. extrauagantem* habere lo-
29 cum, † in locationibus bonorum, & rerum, non vero
in locationibus fructuum, & reddituum, ita quidem,
vt ipsas res, seu prædia prohibeat locari, vltra trien-
nium, non vero fructus, & redditus Ecclesiasticos, ad
aliquod beneficium, seu Ecclesias pertinentes, ita
Couar. *lib. 2. var. c. 16. num. 6. vers. visum est,* Redoan.
d. q. 6. §. vlt. n. 4. pag. 350. Carro. *de locatio. p. 3. tit. de re-*
bus Ecclesiæ, Locan. *n. 51.* Zerola *in praxi Episcopali, 1.*
p. verb. alienatio. §. 3. 10. concl. Graffi. *in decis. 9. aureis*
casuum conscien. lib. 4. c. 24. n. 20.

30 Et Auendann. *de exequen. mandatis. 1. p. c. 4. † n. 42.*
ait d. extrauag. loqui de bonis Ecclesiarum, non ta-
men de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia
non esse bona Ecclesiastica. Et Molin. *dict. lib. 1. †* 31
de Hispanorum prim. g. c. 21. num. 27. tenet posse benefi-
ciatum locare, vltra triennium, non tamen ad lon-
gum tempus res beneficij, & etiam ad vitam fructus,
seu commoditates beneficij, sed non minuit *de*
dict. extrauag. & sequitur P. Molina 2. *tom. de contra-*
ctib. disput. 466. qui postea agit de d. extrauag. non
tamen tangit hanc difficultatem de locatione fru-
ctuum.

Verius tamen est, quod d. extrauagans, non † so- 32
lum habeat locum in locationibus rerum, & bono-
rum, seu prædiorum beneficij, seu Ecclesiæ, sed etiam
in locationibus fructuum, & redditus, quod pro-
batur ex illis verbis, *omnium rerum, & bonorum Ec-*
clesiasticorum, nam & fructus, & redditus beneficij,
seu Ecclesiæ sunt res, & bona Ecclesiastica, cum ab
Ecclesia proueniant, suntque eius ministris assigna-
ta, propter diuinum ministerium, quicquid Auen-
dannus supra de beneficiis male, & perperam dicat
non esse bona Ecclesiastica, & comprobatur, ex illa
exceptione, *ac de fructibus, & bonis, quæ seruando ser-*
uari non possunt pro instantis temporis existentia, quæ
firmat, & declarat regulam in contrarium, *l. nam quod*
liquide, cum aliis. ff. de penu legata, nempe, vt fructus,
& bona, quæ seruari possunt, qualia sunt fructus
percipiendi, & nascituri, non possint concedi, seu a-
lienari, nisi per locationem ad triennium sup. per-
missam.

Et hanc sententiam † tenent Rebuff. *in rep. c. extir-* 33
pandæ. §. qui vero. de præbend. dist. 7. & vlt. notab. vers.
circa 1. Boer, *decis. 224. n. 2.* Gama *decis. Lusitana. 156.*
Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulto locandi red-*
ditus benef. vers. de iure autem nouissimo, Alex. Strati-
cus *in rep. d. extrauag. ambitiosæ, nu. 6. & 61. in fin.* Na-
uar. *in manu. c. 25. n. 137. & consil. 11. de rebus Ecclesiæ*
Ioannes Gutierrez *cano. q. lib. 1. c. 8. à n. 15.* quem se-
quitur Cenedo, *in Collec. 76. ad decretales, n. 3. & Col-*
lect. 32. ad 6. n. 2. Morla. *in Emporio iuris, 1. par. tit. 11. in*
præmissis, n. 30. Pichardus, *in rub. instit. de locatione, nu.*
15. Cosmas Philiarchus, *de officio sacerdotis, 2. part. lib.*
4. c. 22. vers. ratione beneficiorum, Grassis sibi contra-
rius, *lib. 3. c. 4. n. 7.* Armilla *verb. locatio. n. 5.* Eman. Ro-
driguez *in sum. 1. tom. c. 18. nu. 5.* Vega *in sum. 1. p. c. 36.*
casu 40. & Cardin. Tolet. *in sum. lib. 5. c. 91.* & eã vi-
dentur tenere, † Solis *de censibus, lib. 2. c. 3. n. 10.* Cor- 34
dou. *in sum. q. 103.* Ludou. Lopez, *instruct. censet. 1. tom.*
c. 199. & instruct. negotiantium, lib. 2. c. 24. & clare *d.*
1. tom. c. 253. in fin. & Quintanaduennas, *d. lib. 2. nu. 69.*
vbi ait, quod multi ad fructus producunt d. extrauag.
licet *n. 66.* præceden. dicat placere nonnullis rerum
Ecclesiæ, non fructuum locationem bene esse pro-
hibitam.

Et Flores *in additio.* ad Gam. *d. decis. 156.* † ait istam 35
sententiam de rigore veram esse, licet in praxi dicat
non seruari, sed magis practicari, ait Zaullos, *q. 199.*
dicens, quamlibet opinionem esse probabilem, & ita
passim seruari in praxi, ait Zerola *sup.*

Et ita in vna Comen. locationum † 20. Martij 36
1600 coram illustrissimo Pamphilio fuit resolutum,
nempe, quod sicuti Ecclesiæ bona non possunt lo-
cari, vltra triennium, ita nec fructus, & locationem
pro longori tempore factam, vt sub beneplacito
Apostolicæ sedis ante illud obtentum potest Præ-
latus, vel locator reuocare. Vnde sequitur † fructus 37
pensionis Ecclesiasticæ non posse vendi, aut locari,
vltra tres annos, ex d. extrauag. ambitiosæ, vt in ter-
minis consuluit Nauarr. *dict. consil. 11. de rebus Eccle-*
siæ, & ego consultus respondi, & facit quod dictum

est sup. *p.*1. *c.*5. maxime *n.*161.

38 Quod tamen non videtur procedere in venditione commoditatis, † & fructuum pensionis facta per eum, scilicet Italum, ad cuius vtilitatem fuit reseruata in capite, & persona alterius, nempe Hispani vt in terminis *cons.* Nauarr. 62. *de simonia*, nam sunt mere temporales respectu illius, & sic potest illos vendere etiam vltra triennium, tam illi in cuius capite fuit reseruata, vt maneat liber ab obligatione ei soluendi, seu cedendi, quam alteri pro toto tempore, quo durabit pensio, & non extirpauerit, de quo *sup. d. c. num.* 29. Ex Eugeniana tamen vniuersitati Sala-

39 mantinæ concessa, † infra adducta sequenti, *p. cap.* 2. *num.* 60. inibi legentes, seu studentes in quacũque facultate licita, & honesta fructus, redditus, & prouentus suorum beneficiorum quibusuis personis etiam laicis, ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam seu annuam, pensionem concedere possunt. Et sic vltra triennium, e-

40 tiam ad longum tempus. Vnde confirmatur † prædicta nostra sententia, cessante priuiuilegio, & d. extrauagans præsumitur in dubio vsu recepta, & neganti vsum incumbit onus probandi. Benustendis *decis.* 13. Redoa. *d. rub. trigesimatertia. & vltima q.* 6. §. *item ex præmissis, num.* 15. & Ioan. Gutierrez *dict. cap.* 8. *num.* 9.

41 Lex enim, seu constitutio † præsumitur vsu recepta. Decius *cons.* 649. Rebuffus *in concordatis, tit. de collatio.* §. *præfatique Ordinary, verb. post præsentium, versic. & quando quis.* Rolandus *de lucro dotis, q.* 99. *in fin. & cons.* 99. *lib.* 2. Ant. Augustt. *in Epitome decisionũ, tit. de constitutio. n.* 3. Flam. Paris. *de resignatione benef. li.* 4. *p.* 2. *ad fin.* Mohed. *d. decis.* 2. *de probatio. num.* 4. alias 90. Rota *decis.* 56. *num.* 4. *& decis.* 97. *n.* 2. *& decis.* 775. *p.* 1. *diuers. & decis.* 301. *n.* 2. *p.* 2. & in vna Hiporrigien. Canonicatus 24. Maij 1584. coram D. Orano, de qua infra 11. *part. c.* 3. *num.* 271. & in vna Meliten. Abbatiæ 24. Ian. 1590. infra addi. 7. *p. c.* 14. *n.* 3 Emanuel Rodriguez *q. reg.* 1. *tom. q.* 6. *art.* 11. maxime cum d. extrauag. hodie ius commune facere dicatur.

42 Peregr *decis.* 25. *libro* 2. *in manuscriptis*, & ita † in terminis fuit resolutum in causa Brixien. locationis 5. Decemb. 1594. coram D. Penna, & dictum prout etiam ind. Meliten. Rotam non seruare decisionem 6. Mohedani, quæ in impressis est 1. *de cõstitutio. &* 249. quæ est 8. *de locato.* dicentem probandum esse vsum, d. extrauag. quam tamen sequuta est, alias Rota in vna Lauden. † bonorum 6. Iun. 1588. coram D. Gip-

43 sio, vt fuit dictum coram eod. D. Penna, in vna Com. die 5. Iulij 1593. cum qua etiam male tenent Mand. *de signatura gratiæ, titul. si in euidentem vers. emanauit bulla, & in reg.* 23. *q.* 1. *num.* 6. & quod *d. decis.* Mohed. 6. non seruatur in Rota, ait Flam. Paris. *supra.* Et i-

44 ta est tenendum, quamuis † Caputaquen. *decis.* 203. *p.* 3 dicat contrarium non vsum statuti probari eo ipso quod non probatur vsus, & Paul. Granutius *in tract. Simoneta, de reseruatio. q.* 99. *n.* 14. quod probare quis tenetur extrauagantem esse vsu receptam, & Menoch. *de præsumpt. lib.* 2. *præsump.* 2. quod lex promulgata non præsumitur vsu recepta, quia est quid facti:

45 cui rationi respondetur præsumi nihilominus vsu receptam, ex quo ligat, & deo statutum nullum, seu inualidum non præsumitur vsu receptum, quia non arctat, vt in *d. decis.* 775.

De vsu vero, & obseruantia d. extrauagant. ambi-

46 tiose, † vide authores supra citatos maxime Io. Gutier. & Carrocium, *à n.* 39. & Patrem Molin. *d. disp.* 466. & Nauar. *in man. c.* 2. *nu.* 150. Salced. *in pract. crim.* Bern. Diaz *cap.* 71. & Graff. *d. lib.* 4. *cap.* 24. *num.* 18. *&* 20.

In hoc Episcopatu Abulens. quod ego assequor, † d. extrauagans non seruatur, quoad locationem bo- 47
norum, & prædiorum Ecclesiarum, seu beneficiorum, video enim ea maxime capituli, ac Ecclesiæ Cathedralis locari vltra triennium. Fructus autem, seu redditus præbendarum, & aliorum beneficiorum nõ vidi, nec intellexi locari, vltra triennium, sed ad triennium tantum, & ita quoad hoc videtur obseruanda d. extrauagans, maxime, quia in locatione prædiorum potest considerari ratio particularis conuenientiæ, secundum tempora (quæ in præsenti non militat) propter commoditates locationum, & prædiorum, ne maneant inlocata & vacua.

Sed est difficultas, stante d. extrauagante, † an lo- 48
catio facta, vltra triennium, sit in totum nulla, an vero sustineatur pro triennio? & eadem difficultas est de emphyteosi concessa vltra tempus permissum, seu generationes cõsuetas. In qua sunt variæ sententiæ, 1. est valere pro tempore permisso, quam tenet Bal. *in auth. si quas ruinas. C. de sacrosc. Ecclesiis, nu.* 2. Paul. Castr. *ab. auth. qui rem, n.* 7. *C. eodem.* vbi Dec. *n.* 23. dicit hanc communem, & ab ea non esse recedendum, Tiraq. *de retractu conuentionali, in fin. n.* 144. Iul. Cla. §. *emphyteosis, q.* 6. *n.* 2. *&* §. *feudum. q.* 13. *in fin.* dicens veriorem, & magis communem, † Gama *decis. vlt. n.* 49
3. Molin. *de Hispan. primog. li.* 1. *c.* 21. *n.* 28. Carroc. *d. p.* 3. *tit. de rebus Ecclesiæ locandis, n.* 44. 48. *&* 49. Ioan. Gutierrez *cano. q. lib.* 2. *c.* 13. Zauallos *d. q.* 199. *n.* 15. Marc. Ant. Genuen. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ c.* 73. *n.* 10. & P. Molina sup. *disp.* 467. & alij per eos relati.

Et hanc sententiam frequentiori calculo receptã, † dicit Couarr. *lib.* 2. *variar. c.* 16. *n.* 5. & magis com- 50
munem, & in praxi seruandam, Flores *in addit. ad Gam. decis.* 156. licet secundum rigorem d. extrauagantis, & in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

Quæ fundantur 1. ex eo, quod in separabilibus † vti- 51
le per inutile non vitiatur, *reg. vtile, lib.* 6. *&* 1. 1. §. *sed mihi. ff. de verb. oblig.* & in proposito tempus permissum separari potest à prohibito. Secũdo *ex c. Sãcimus. & l. pen. C. de don.* vbi donatio excedens quingentos solidos, non vitiatur, nisi in excessu. Tertio, *ex authent. de non alienandis,* §. *quod autem in fin.* Intelligitur tamen ista † sententia, vt non procedat in 52
locatione adiuta, vel ad longum tempus. Couar. *ver. eadem ratione*, vterque Molin. & Gutier. *n.* 8. *sup.*

Aut vbi ex probabilibus coniecturis † appareat 53
locatorem, aut conductorem non minori tempore rem illam locaturum, vel conducturum: Tunc enim contractus est indiuiduus, & inseparabilis, ac proinde nullus in totum, Couarr. *vers. sed permissa*, vterque Molin. Io Gutier *& alij sup.* Aut locatio pro omnibus annis vnico tantum pretio, seu pensione facta sit, nam tunc vnica pactio est, quæ commodam temporis diuisionem non patitur. Tiraq. † *de retract.* 54
Linagier, §. 23. n. 10. Couar. *sup. vers. ex his*, & Io. Gut. dicens communem, *n.* 12. licet contra teneant, Iul. Clar. *d. q.* 6. & vterque Molina *sup.*

Secunda principalis sententia est, prędictam locationem, seu emphyteosim, in totum nullam † esse 55
& omnino vitiari, quam tenet Bart. *in d. auth. qui rem n.* 7. *& cons.* 159. *nu.* 8. *lib.* 1. Capus, *allegatione* 80. vbi Mandos. *vlt. apostilla.* Ias. *in l.* 1. §. *si quis ita n.* 23. *ff. de verbor. obligat. & in d. auth. qui rem à nu.* 21. *& in l.* 2. *nu.* 169. *C. de iure emphyt.* Ripa *in d.* §. *si quis ita. p.* 32.

Probus

Probus ad Monachum, *in vlt.n.2. de pœnitentiis, & remissio.in* 6. Afflict. *decis.*107. Couarr. *d.n.*5. Redoan. *dict.quæst.*6.§.*item ex permissis, à num.*21. Quintanaduennas *d. lib.* 2. *à num.*61. & Graffiis *libro* 4. *cap.*24. *num.*20.

Et tenuit Rota, in vna Romana deuolutionis domus, † 4. *Febr.* 1583. Coram D. Rubeis, & in vna Placentina decimarum, 2. *Iun.* 1586. coram D. Bubalo, *& in d.Brixien.locationis sup. allegata, num.* 42. in qua fuit resolutum locationem bonorum cuiusdam præposituræ factam vltra triennium in totum vitiari. Et cum Rota teneat istam sententiam, † potest dici iam magis communis, cum, & Rota per se faciat communem opinionem. Sarnen. *in proœmio regularum cancell.q.*2.*vers.*4 pro ista parte, & dictum est in præfatione. 56 57

Quæ sententia probatur, † nam forma à iure præscripta esse videtur, ne rerum Ecclesiæ locationes fiant vltra præscriptum tempus, forma vero est indiuidua, Decius *cons.*532.*n.*5. Mandos. *dicens communem reg.*27.*q.*24.*num.*19. Matien. *in l.*1.*tit.*4.*lib.*5.*gl.* 4. *num.*9. Boecius *cons.*12.*n.*30. Ioan. Gutierrez *lib.* 2.*can.quæst. c.*15.*num.*114. Solis *de censib.*2.*tom.libr.*1. *cap.*4.*num.*6. Rota *decis.*471. *num.*9. *parte* 1.*diuer.* & facit optime consilium Romani 66. dicentis, † quod stante statuto, quod electio fiat ad annum, & non vltra, & si contra fiat, sit nulla, electio facta per triennium est nulla in totum, quia illa verba dant formam electioni, quæ facit eam indiuiduam. 58 59

Et probatur *in d.extrauag. ambitiosæ, ibi nullius omnino fuit roboris, vel momenti,* †& *in d.clem.*1.*de rebus Ecclesiæ, ibi neque ex concessione ipsius recipienti ius aliquod acquiratur, auth.de non alienãdis.*§.*emphyteosim, ibi neque quod sit habere aliquod penitus robur sinimus, & in* §.*si vero, ibi etiam sic cadat quidem de emphyteosi.* 60

Et hæc sententia mihi placet, quam tamen intelligo † non præcedere in locatione facta ad sex, vel nouem annos cum clausula, quod tot sint locationes, quod triennia, vel quod finito primo triennio, ex tunc censeatur locata pro alio, seu quod facta sit noua locatio. nam licet huiusmodi locatio inualida sit, quoad reliquum tempus, † vltra primum triennium, quia id est in fraudem legis, vt contra Baldum recte tradunt Couarruu. *d c.*16.*n.*4. Valascus. *d. quæstion.*29 *num.*15. Gama. *decis.*156. *ad fin.* Redoa. *supra num.*20. Ioan. Gauia. *d.cap.*14 *sub num.*4. Quintanad. *d.lib.*2.*num.*61.*&* 65. Graffiis. *d.num.*20. & P. Molina. *d.disputat.*466.*circa fin.* & probat tex. *in d.auth.de nõ alienan.*§.*quod autem vers. neque illud.* ex quo non valet pactum de renouando emphyteosim, aut expressa renouatio, vltra tempus, seu generationes permissas; † tamen non in totum corruit, sed valida est prædicta locatio in tempore iure permisso, nam tunc non vna, sed plures sunt locationes distinctæ, & vitium non est in prima, sed in reliquis, & ita tenent Couarr. Valascus. Gama. Redoa. Quintanaduennas Graffiis, & Molina ibi, & accedit quod tradunt idem Molina *disputatione* 467. *pagina* 1370. *cap.d.* 61 62 63

Quamuis in d.causa Brixien.locationis, in qua fuerat facta locatio † Brunellis, & eorum matri per sex annos continuos, videlicet Brunellis, pro primis tribus annis pretio librarum 4500. ad rationem anni, & matri pro aliis vltimis tribus, pretio librarum 4000. Rota tenuerit esse nullam in totum, & videri vnicam locationem, ex nedum prædictis verbis per sex annos, sed ex partium quoque intentione, nam cum pro primis tribus annis esset constitutum maius pretium, quam pro vltimis, præsumebantur, non aliter fuisse contracturos, quam pro sex annis, neque aliquod operari ad sustinendam locationem diuersitatem personarum, ex quibus potius arguebatur suppositio ad fraudandam legem de solo triennio loquentem, † quæ resolutio (Salua pace tanti tribunalis) mihi non placet, nam reuera ibi erant duæ locationes, vt constat non ex diuersitate personarum, ex quo mater videtur supposita, sed ex diuersitate pretij constituti pro singulo triennio. 64 65

Et parum refert, quod propterea illi non fuissent contracturi, nisi pro † sex annis, nam se ipsi volunt sustineri locationem, saltim pro primo triennio, vt ibi, id eis non debet nocere, si vero Ecclesia, seu beneficiatus, vellet sustineri pro primo triennio, & non pro reliquo, sibi imputent illi, quod sic contraxerunt faciendo duas locationes, vnam validam, & alteram inualidam. 66

Nec huic secundæ sententiæ † principali obstant fundamenta primæ, nam ad primam respondetur, quod cum præsenti agatur de vnica tantum locatione, seu emphyteosi, non potest commoda separatio fieri, vt ait Couarr. *d.num.*9. sed melius respondeo iuxta dicta, quod hic actus est † indiuiduus respectu formæ, quæ videtur à iure præscripta, & est indiuidua. 67 68

Non obstat secundum, *ex d.c.Sancimus. & l.penul. c.de donatio.* † quia ibi lex non prohibet simpliciter donationem, vltra quingentos solidos, sed statuit, quod donatio excedens quingentos solidos non valeat in superfluo. 69

Nec etiam obstat *d.auth.de non alienand.*§. *quod autem*, † quia, vt probatum est, ibi non agitur de vnica locatione seu emphyteosi, vltra tempus, seu generationem permissam, sed pacto de renouando finito tempore, seu generatione permissa, quo casu remanet ipse contractus validus, reiecto pacto à iure reprobato, & in fraudem legis adiecto, vt recte inquit Couarr. *supra*, & Quintanaduennas *numero* 65. 70

Ampliatur etiam dicta extrauagans, † vt non tantum locatio, vltra triennium non valeat, sed etiam mandatum ad locandum res Ecclesiæ, seu beneficij non possit concedi alicui, vltra triennium, ita vt, si detur mandatum ad locandum, erit intelligendum ad triennium tantum, quo finito procurator absque nouo mandato non poterit iterum locare, & idem si mandatum expresse detur ad locandum bis, ter, aut pluries ad triennium, mandatum enim finitur elapso primo triennio, ita Decius *cons.* 282. dicens alioquin fraudem fieri posse prohibitioni iuris, sequuntur Couarr. *supra num.*6. & Redoa. *d.q.*6. §. *vltimo numer.*3.*&* 4. & Grassiis. *d. lib.*4. *cap.*24.*n.*20. 71

Sed hanc sententiam merito † reprobat dicens, sibi non solum dubiam, & scrupulosam nimis videri, sed etiam omnino falsam. P. Molina. *d.disputatione* 466. *in fine*, vt quæ nullo solido fundamento, aut iuri nitatur, & quod esset irrationabile, quod absens in partes longinquas non posset dare mandatum ad locandum res sui beneficij, seu Ecclesiæ toto tempore, quo absens fuerit; vnde contra prædictam sententiam Decij est praxis vniuersalis, & consuetudo recepta. 72

Et cum mandatum possit reuocari, † dici non potest fraudem fieri posse iuris prohibitioni. 73

Aduertendum autem est, quod illa extrauagans

74 improbans, † & annullans prædictos contractus, vltra triennium factos procedit in Eccleſia, ſeu beneficiato volente eos haberi pro inualidis, ſed ſi Eccleſia velit ſtare illi contractui, potuit hoc facere, etiam inuito eo, cum quo contractum eſt, impetrando tamen Sedis Apoſtolicæ aſſenſum, vel alias cum legitima ſolemnitate ad tradita per Innoc. Abb. & alios *in cap.1. de his, qua fiunt à prælatis ſine conſenſu capituli.* Matheſil. *ſingulari* 156. Alber. Fulgo. & Iaſ. *num.2.in l.cum hi. §. eam tranſactionem. ff. de tranſactio. & additionem. 2. Capellæ Toloſanæ deciſione* 98. Rotam *deciſ.133.n.12. part.2. diuerſorum.* Redoanum *de Rebus Eccleſiæ rubrica. 28.caſu* 6. & Sarmiento *de redditibus 1.part.cap.2 num.20.* qui num. ſequenti ait,

75 quod ille, qui cum Eccleſia contraxit ſine debita † ſolemnitate ne cogatur eſſe in ſuſpenſo, poteſt agere, vt Eccleſia compellatur, quod ſolemniter declaret, an velit ſtare contractui, vel ab eo diſcedat *ex l. Iulianus. §. ſi quis à colludente. ff. de actio. empti*, quæ iſtum modum agendi inducit, vt notat ibi Bar. & alij quos refert, & ſequitur Pinellus *in l.1. C. de bonis maternis, n.* 34. qui eſt videndus, num. ſequenti, & Sarmiento, *n.* 22 & vide etiam nouiſſime Gonçalez *gl.* 56. *à n* 90. *& 94. vſque ad* 99.

76 Et quamuis prætactus † Redoanus. *d. rubrica* 28. *caſu* 7. dicat quod licet de iure communi, & ordinario contractus factus in fauorem Eccleſiæ poſſet claudicare, ſecus tamen eſt ex diſpoſitione dictæ extrauagantis, ex quo per eam prohibetur alienatio inconſulto Romano Pontifice, & ſecundum Villadiego *in tract. de legato, quæſt.* 11. & Ant. de Pratis *in tract. de iuris Epiſcopalis defenſ. c.*5. hodie in caſibus à iure expreſſis, & permiſſis non licet alienare res cuiuſque Eccleſiæ, vel monaſterij, aut loci Pij inconſulto Roman. Pontifice, & inde in huiuſmodi alienationibus non poterit Legatus authoritatem interponere ſine ſpeciali facultate à Papa conceſſa, quod etiam tener M. Ant. Genuen. *in d. praxi c.*73. *n.*2 dicens, quod non poſſunt alienari res Eccleſiæ etiam in caſibus à iure permiſſis, inconſulto Romano Pontifice, niſi iuxta formam dictæ extrauagantis, tamen idem Redoanus caſu 8. ſequenti tenet contrarium, nempe,

77 † quod etiam ſtante d. extrauag. poteſt claudicare contractus in fauorem Eccleſiæ, & ab ea acceptari, & approbari, quia d. extrauagans emanauit in fauorem Eccleſiæ, & non debet in eius odium retorqueri, & quod in caſibus à iure permiſſis, licet alienare res Eccleſiæ inconſulto Rom. Pontifice, vt patet ex ea ibi, *præterquam in caſibus, à iure permiſſis*, & ſic ex cauſa vtilitatis, vel neceſſitatis cum licentia Ordinarij, & ſolẽnitate iuris communis, vt etiam tenet Betoius *conſ.32.n.6. vol.1.* & Alex. Straticus *in rep. d. extrauag. n.3. & 74. & ſeq.* & Nauar. *in man. c.27. n.* 149. & d. extrauagans venit principaliter ad addendum pœnas & prohib. locationes, vltra triennium, accedit deciſ. Burgen. iuriſdictionis. 11. Febr. 1594. *ad fi. adducta. 3. part. c.2. n.206.*

Et licet Zerola in praxi Epiſcopali. *1.part. ver. alie-*

78 *nat. §.1.* dicat, quod quicquid ſit de iure, de ſtylo non venduntur nec alienantur, etiam in iſtis caſibus immobilia Eccleſiæ, neque mobilia pretioſa, abſque Summi Pontificis conceſſione ex Gom. *de breuibus, n.22.* & Staph. *fol.352. n.* 1. iſti tamen id non dicunt, &

79 ſtylus ſeruatur in rebus Eccleſiæ † Cathedralis propter iuramentum, quod faciunt Epiſcopi de non alienando inconſulto Rom. Pontifice bona Eccleſiæ ſuæ, Abb. *n.8. & 15. in c. vt ſuper, de rebus Eccleſiæ non alienan. & in c. ſi. n.15. de Eccleſiis ædifican.* & alij ibidem & P. Molina ſup. *diſput.* 468. facit conſ. Nauarr. *2. de rebus Eccleſiæ*, at in Eccleſiis inferioribus potius ſtylus eſt in contrarium, vt pro Alex. Straticum ibi, & quotidie videmus.

Et quando non poſſent alienari † ſeu locari, vltra 80 triennium res Eccleſiæ, niſi conſulto Romano Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in fauorem Eccleſiæ, quæ poſſet velle ſtare contractui obtinendo beneplacitum Papæ, præterea in locatione, vltra triennium, vbi non reſtarent † iam niſi tres an- 81 ni, poſſet recte velle ſtare contractui, etiam inuito conductore, & ſine authoritate Papæ, aut alia ſolemnitate, quia iam non ſit contra dictam extrauagantem, nec pro annis tranſactis poſſet conductor, qui rem detinuit † euitare ſolutionem penſionis debitæ 82 ſub prætextu, quod non interuenit conſenſus Papæ, ſeu ſuperioris, vt recte inquit Redoanus. *d. rubrica 33.q.6.§. vlt. ad fi.*

Sed an locatio rerum, ſeu fructuum beneficij facta † vltra triennium, cum iuramento ab ipſo bene- 83 ficiato præſtito, de non contraueniendo, firmetur iuramento in præiudicium ipſius, ita quod non poſſit contrauenire?

Videtur quod ſic *ex deciſ.* † *Mohed. 9. de locato, a* 84 *lias* 250. de qua Horatius Mandoſ. *ad Romanum conſ.* 369. *litera* 11. & ex doctrina Alex. ſtratici *in dict. repetitione extrauag. ambitioſa, num.* 69. *&* 70. dicentis, quod licet ille, qui male alienauit bona Eccleſiæ cum iuramento de non contraueniendo audiatur, volens recuperare ea nomine Eccleſiæ, & ad ipſius Eccleſiæ commodum, vt per gloſſam, quam Doctores ſequuntur, *in c. ſi quis Presbyterorum, de rebus Eccleſiæ non alienan.* ad commodum tamen ipſius alienantis non ſit admittendus, imo quod eſſet priuandus commodo alias ad ipſum peruenturo ex talibus bonis, ſtante regula iuris, quod quis ex ſuo delicto non debet pœnam, & commodum reportare *l. relegatorum in fi. ff. de interdictis, & relegatis, & l. ſiue hæreditaria. ff. de negotiis geſtis in fi.*

Sed quod magis vrget eſt, quod per d. extraua- 85 gantem beneficiati † ipſo facto priuantur beneficiis, quorum res & bona alienarunt, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſentur, & ſic, etiamſi non iuraſſent, non videntur poſſe ſibi repetere res, & bona alienata.

Nihilominus tamen verius † videtur prædictam 86 locationem non firmari iuramento, etiam in præiudicium beneficiati, & eo non obſtante poſſe contrauenire, quoniam d. extrauagans eſt prohibitiua, & obligans ad peccatum, etiam mortale, vt patet ex ipſius verbis prohibituis & ex pœna commiſſionis, & aliis ipſo facto impoſitis, & iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis. capit. quintauallis, cum aliis, *de iureiur. regula non eſt obligatorium, libro 6.* & ita in terminis videtur ſentire Beroius *conſ.92. num.12. & 10.* † *vol.1* & Corduua in ſum. *d.q.103.* nec 87 obſtat ratio in contrarium adducta, nam reſpondetur, quod licet d. extrauagans ſit in multis locis recepta, quoad diſpoſitionem principalem, & nullitatem alienationis, & locationis, tamen, quoad pœnam extrinſecam, maxime priuationis beneficiorum, non videtur recepta, vt per Nauar. *d. c.27. num.* 150. Salcedum *d. c.*71. Ioan. Gutierrez. *d. lib.1. cap.8. n.9.* Molinam *d. diſput.* 466. Toletum, & alios vbi ſupra; vnde cum pœna priuationis non ſit recepta, & ex alia parte prohibitio talis locationis, † & eius nul- 88 litas ſit inducta in fauorem Eccleſiarum, & earum miniſtrorum, vt patet ex procemio dictæ extrauag.

recte

recte poterit beneficiatus contrauenire, & agere contra dictam locationem, ex doctrina Pauli Castr. *in l. filius familias. §. diui. n. 3. & 4 ff. de legatis primo*, quem sequuntur Ambr. de Opizo. *num. 9* & Loaces. *num. 60.* ibi, Molina de Hisp. primog. *lib. 4. cap. primo nu. 20. & vigesimo primo.* & Ioan. Gutierrez. *pract. lib. 3. q. 41. num. 8.*

Tertio principaliter dub. ad quem spectent fru- 89
ctus beneficiorum obuenientes † tempore vacationis, in quo breuiter dicendum est, quod debent futuris successoribus reseruari, nisi in vtilitatem Ecclesiarum expendantur, hoc est, vt ego intelligo, in vtilitatem ipsorum beneficiorum, *vt in cap. cum vos de off. ordin. & in cap. præsenti eod. tit. in 6. & in cap. quia sæpe de electione eod. lib. & clem. statutum eod. tit. & doct.* ibi. Corras. *de benef. 1. part. cap. 2. num. 9.* & Nauarr. *de spoliis. §. 10. num. 1. & §. 12. & cons. 37. num. 5. de simonia, cum aliis.*

Et quod dicit Zerola in praxi † Episcopali. 2. 90
part. verb. beneficium. §. 6. hodie fructus beneficiorum à die vacationis ad cameram pertinere, procedit, quoad beneficia reseruata in partibus Italiæ *ex constitutione* 36. Pij 4. & in regno Neapolitano *ex constitutione* 29. Pij 4. & 53. Pij 5. de quo Nauarr. *de spoliis. §. 7.*

In his etiam Hispaniæ Regnis † fructus Episco- 91
patus, sede vacante, vsque ad prouisionem noui Episcopi, ad cameram spectant, vt videmus, quicquid dicat Molina *de iustitia 1. tom. tract. 2. de disputatione* 147. præterque in Regno Portugalliæ, vt per eum ibi, & in Episcopatu Pampilonen. regni Nauarræ, vt per Olanum *in concordia, & differentia iuris communis, & regij litera, n. 19. & 20.*

Et an in noua prouisione, seu gratia impetrata, 92
per intrusum sit facienda mentio † de fructibus per eum perceptis, & compensatio pro eis, *vide* ĩ. 11. *part. c. vlt. dub. 8.*

Et an Episcopus possit statuere, † quod fructus 93
beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicuius Ecclesiæ, vel mensæ Episcopali, seu capitulari, vide textum, & ibi glossam vltimam. Innocen. Abb. Imolam, & alios *in cap. 11. vt Eccles. beneficia sine diminutione conferantur.* Francum, & alios *in cap. si propter. de rescript. in 6.* Felinum *in cap. cum accessissent, num. 23. de constitutio.* Oldradum *cons. 262. num. 2.* Rebuffum *in praxi tit. requisita ad collationem. à num 8* Botteum *de synodo. 3. part. art. 1. num. 288.* Làbert. *de iure patron. lib. 3. q. 2. art. 8.* & Gregorium Lopez *in l. 5. tit. 16. pag. 1. gloss. pen. & fin.*

Quarto, principaliter dub. quomodo † diuidan- 94
tur fructus inter beneficiatum defunctum, suppositâ consuetudine, de qua supra quod redditus Eccles. & ex eis acquisita ad hæredes clericorum pertinent, aut cedentem, & successorem in beneficio, in quo prima sententia est, attendendam esse perceptionem fructuum, sicut in v sufructuariis *ex leg. si fur a-* 95
lias. l. arborib. §. Iulian. † & l. defuncta. ff. de vsufructu, & §. is vero instit. de rerum diuisione, quam tenet glossa, *in cap. si propter de rescript. & cap. præsenti. de off. ordin. in 6* quam ibi Doctores sequuntur, & Ioan. Nicolaus Gimen. dicens magis communem in enchiridion. benef. *tit. 4. de gratiis expectatiuis, num. 24.* Nauarr. de reddit. Eccles. *quæst. 2. mon. 13. & cons. 7. de successio. ab intestato, & 3. de peculio clericorum, & 3. de donatio.* & Barbosa *in l. diuortio ff. soluto matrim. 2. part. n. 44. & à num. 56.* qui alios referunt, & dicunt communem & Rota dicens etiam communem in causa Pharen. pensionis. 19 Iun. 1573. coram S. D. N. Clem. 8. infra adducta, *nu.* 109. & in Cæsaraugustana pensionis. 13. April. 1592. coram Illustrissimo Pamphilio.

Secunda sententia, quæ mihi placet † est, quod 96
fructus inter beneficiatum defunctum, seu etiam renuntiantem, & successorem diuidantur pro rata anni, *argum. d. l. diuortio*, nam cum beneficium detur propter officium, & seruitium Ecclesiæ, *cap. cum secundum Apostolicum, de præbend. cap. fin. de rescript. in 6.* sicut dos propter onera matrimonij, *leg. pro oneribus. C. de iure dotium*, inducenda videtur dispositio, & diuisio. d. l. diuortia, nec beneficiarius est vere vsufructuarius, sed suo modo dominus beneficij *cap. si tibi absenti, ibi, vt tantum dici valeat, in 6. de præb.*

Quam sententiam tenet Couarr. *libro 1. † variarum cap. 15. num. 12. & sequentibus.* Molina de Hi- 97
spanorum primogeniis *libro 3. cap. 11. numero 4.* Sarmiento de redditibus *libro 4. cap. 6. num. 13.* Ioann. Gutierrez *cano. quæstion. lib. 1. cap. 33.* Flam. Parisius de resignatione benef. *libro 1. quæstione 6. à num. 79.* & de confidentia, *quæst. 35. num. 49.* Zerola in praxi Episcopali. 1. *part. verb. beneficium. §. 6. & 2. part. ver. renuntiatio. §. 2.* Munnoz de Escobar de ratiocinijs. *tom. 2. computatione. 20. num. 25.* Castillo de vsufructu *cap. 79. à num. 1.* Molina *de iustitia tomo 3. disputatione* 635. *num. 7.* & Zechus de beneficiis, & pensionar. *cap. 13. num. 8. vers. ex his corollario*, quamuis de republica Eccles. tit. de beneficiatis sub n. 11. solum dicat eam æquam, & quod prima est iuri conformior. & nouissime Vuamesius *cons. 270.*

Et hanc sententiam ait † receptiorem Flam. Pa- 98
risius, *dict. quæst. 35. num. 49.* & in Hispania obseruari affirmant, vterque Molina. Sarmiento, & Ioann. Gutierrez supra, & illam vidisse practicari ait Zerola, *d. §. 6.*

Et in hoc Episcopatu Abulens. semper obseruatur, † & adest constitutio synodalis antiqui iussi imprimi per D. Didacum de Alaua Episcopum Abu- 99
len. anno 1557. 4. *part. 2. tit. cap. 3.* quæ iubet ita pro rata anni diuidi fructus, & annum computari, & incipere à prima die Ian. & quamuis in fructibus præstimoniorum, quæ beneficiati Ecclesiæ Cathedralis obtinent, aliud statuatur. *ibi & in cap. 2. præced.* tamen etiam in illis ex consuetudine fit diuisio, pro rata, & constitutio synodalis. d. c. 2. non est in obseruantia.

Et etiam in Archiepiscopatu Cæsaraugustano, 100
est constitutio synodalis, † quæ statuit attendi ratam temporis, & annum computari à die 1. April. vt fuit dictum in d. Cæsaraugustana pensionis, supra relata *part. 1. c. 5. n. 200.*

Non obstat constitutio. 9. Iulij 3. † qua declara- 101
tur, quod beneficiorum fructus tempore obitus beneficiatorum inexacti ad successores in beneficiis spectant, & non ad hæredes, vbi non spectant ad cameram, tanquã spolia, ex qua in affectibus in exactis debitis occasione fructuũ perceptorum à conductore † sic resoluit Rota in vna Romana, seu nul- 102
lius pecuniaria. 4. Iun. & 19. Nouemb. 1593. coram D. Penna, quia resp. eam constitutionem in his regnis † nõ esse vsu receptam, sicut etiam in prouincia 103
Mediolanens. in vsum moremque inductam nunquã esse, habetur in concilio prouinciali Mediolan. 5. 3. *p. ti. de Ecclesiis, earum supellectile, & fructibus. §. vt litibus Zechus supra.*

Et in vna Mediolan. fructuum. 9. † Martij 1592. 104
coram D. Orano fuit resolutum: *dictam extrauagantem Iuly 3. qua vult fructus beneficiorum in exactos in*

locis, in quibus non adsunt collectores cameræ Apostolicæ, vt est status Mediolani, successoribus deberi, non esse receptam in d. statu, quod præsumptionibus probatur, cum solum agatur de excludenda præsumptione obseruantiæ, & receptionis, quæ potest alia præsumptione excludi.

105 Circa fructus vero, seu redditus † pensionis mortuo pensionario quomodo, & quatenus debeantur illius hæredibus, seu diuidantur pro illo anno, variæ sunt sententiæ.

106 Prima est Rebuffi de pacificis † possessor. *n.* 148. *alias* 130. *& in rep. cap. extirpandæ. §. qui vero de præbend.* 6. notab. circa materiam pensionis, scilicet moriente pensionario post principium anni pensionem integre ad hæredes transire pro illo anno *ad leg. filiæ meæ. ff. de annuis legatis. l. post duos. C. de aduocatis diuersorum iudicum*, & doctores *in l. diem functo. ff. de officio assessoris*, quam sententiam sequitur Ferretus *consilio* 372.

107 Sed ista sententia non fuit apud † dominos de Rota in aliqua consideratione *in d. Pharen. pensionis infra adducta, n.* 109. & eam etiam reprobat Hier. Gabriel. infra, & vsus est in contrarium.

Secunda est, pensionarium æquiparari vsufructuario, † & sic, si fructus, super quibus pensio est constituta, sunt iam percepti, deberi hæredibus pensionarij, si vero non sunt percepti, non deberi, & si pars fructuum est iam collecta, & pars colligenda deberi solum pro rata fructuum perceptorum in vita pensionarij, idque siue terminus solutionis pensionis veniisset siue non, quam sententiam tenet Caccialupus de pensio. *quæst.* 25. & Gigas *quæst.* 53. & sequuta est Rota *in d. Pharen. pensionis.* 19. *Iun.* 1573. *coram S. Clement.* 8. *vt in sequenti decisione.*

108

109 *Domini tenuerunt terminum, de quo † agitur, non deberi hæredibus nisi pro rata fructuum perceptorum in vita Cardinalis Patauini, tum quia hæc est magis communis opinio, tum & secundo quia pensiones regulantur, præsertim in hac materia iisdem regulis, quibus vsusfructus, quod minorem vsum est habere difficultatem in hoc casu, in quo reseruata est pensio non in pecunia sed in quota fructuum; num.* 3. *quia videmus idem in beneficiatis, qui secundum communem opinionem non faciunt fructus suos nisi perceptos & secundum aliquos, & reconditos, & tamen fructus beneficiorum dantur etiam pro alimentis, & pro labore beneficiati, qui beneficio inseruit, rationes autem allegatæ à Couarr.* var. resol lib. 1. c. 15. n. 13. *Dominos non mouebant, quod enim pensio reseruetur pro alimentis illius, cui reseruatur, non facit, quod debeatur pro rata temporis, nam & si vsusfructus alicui pro alimentis relinquitur, non propterea sequeretur secundum Doct. quod non deberet defuncto vsufructuario fieri diuisio: vt alias fit in vsufructu, materia autem legis Diuortio. ff. soluto matrimonio. particularem habet rationem, quæ est, quod maritus alit vxorem. & onera matrim. sustinet* vulg. l. pro oneribus. C. de iure dotium, *& sic hos fructus habet ex causa onerosa, in qua materia etiam particulariter considerabatur requiri fundum esse dotalem, & ipsum esse traditum, alioquin, licet sit promissus, & maritus sustinuerit onera matrimonij, non propterea sibi debentur fructus.* l. de diuisione. ff. soluto matrimonio, *quod in præsenti quadrare non potuit. considerabant etiam* Domini, *quod doctores magis extendant dispositionem. l. defuncta, quam legis Diuortio. Alex.* num. 4. *& Ias.* num. 5. *& etiam in feudo, quando deuoluitur ad agnatos Seycell.* in d. l. Diuortio. n. 31. & 32. *secunda ratio. Couarr. quod pensio in pecunia soluatur, & sic non sit proprie pensionarius vsufructuarius, vltra quod non concludit non debere fieri diuisionem, vt in vsufructuario, quem admodum videmus in emphyteota, & in beneficiato hoc cessabat in isto casu, in quo, vt dictum est, reseruata est pensio in quota fructuum, & quia Rebuffus de pacificis possessor.* num. 130. *ponit tertiam quandam opinionem, quod sufficiat annum esse ceptum in vita pensionarij ad terminos leg. diem. de officio assessoris. d. opinio non fuit apud dominos in aliqua consideratione. sed ob prædictas rationes voluerunt communi opinioni inhærere.*

Et eam sententiam in parte tenet † Gambarus *de officio legati lib.* 6. *q.* 24. *& sequent. ex num.* 562. ait enim. d. quæst. 24. quod pensio non soluta non transmittitur ad hæredes, etiamsi pensionis soluendæ dies aduenit, quia adhuc d. pensio dicitur pendere quoad veritatem, licet certo modo, & per interpretationem dicatur percepta. Socin. *cons.* 100. 1. *volum.* imo etiamsi esset verum dicere fructus esse perceptos, tamen ex quo tempore mortis pensionarij adhuc extant, & non est de illis dispositum remanebunt successori in beneficio, non hæredibus pensionarij per ea, quæ traduntur *in cap. præsenti, de officio ordin. in* 6. nam adhuc sunt fructus bonorum Ecclesiæ, in quibus non succedunt hæredes sanguinis, sed successor beneficij, & hoc ait indistincte verum tenendo, quod clericus non possit testare de redditibus Ecclesiæ, & tenendo, quod possit testari distinguendum esse in istis pensionibus, an in vita disposuisset, vel non, & illud pro comperto habendum, quod si Papa dedisset alicui facultatem testandi de fructibus Ecclesiarum, posset testari de istis fructibus pensionum, quarum soluendarum dies aduenisset, quoniam pension s huiusmodi postquam aduenit dies solutionis, æquiparantur fructibus à solo separatis secundum Baldum *in l. 1. §. penultim. hic finitur lex Corradi, & in c. 1. in fine princ. de pace tenenda, & facit. l. rem in bonis. ff. de acquiren. rerũ dominio. l. bonorum de verborum sign.* quando vero dies solutionis nondum aduenit, erat tamen propinquus, an, quando aliquis potest testari de fructibus Ecclesiasticis, possit de illa disponere, *d. quæst.* 25. *à n.* 585. distinguit *iuxta d. legem defuncta, & l. si pendentes. ff. de vsufructu.* 110

Quarta sententia est Domini Couarr. *d. lib. 1. var. cap.* 15 *n.* 13 † tenentis pensionem pro rata temporis deberi hæredibus pensionarij *iuxta d. l. Diuortio*, cum in causam alimentorum cedere videatur, quam sequuntur Molina. *d. l.* 3. *de Hispanorum primogeniis cap.* 11. *num.* 4. & P. Molina. *d.* 3. *tom. disputatione.* 635. *num.* 8. & Zechus de republica Ecclesia. *d. tit. de beneficiatis, num.* 11. *ad fin.* & Peregr. de fideicom. *art.* 49. *num.* 101. 111

Et placet Hier Gabr. *cons.* 191. *lib.* 2. † qui inquit, Rotam tenuisse faciendam esse distinctionem in hoc articulo iuxta terminos. d. l. defuncta, æquiparando vsufructuariis, nisi in actu voluntario translationis ante diem termini factæ, in qua terminus proximus spectat ad translatarium, nisi transferens sibi reseruasset fructus præteritos. Puteus *decis.* 14. *lib.* 3. Peregrinus *decis.* 48. *libro* 2. *quæst.* 1. *libro decis.* 118. *& 2. decis.* 48. *part.* 3. *diuers.* mutatis vero auditoribus in hoc articulo elegisse opinionem, quæ fuit olim Baldassini eximij suo tempore aduocati consistorialis, quæ probatur à Couarr. supra, qui hoc casu sequitur opinionem Alberic. *in dict. l. diuortio. num.* 13. vt pro rata temporis diuidatur, secũdum formam *d. l. diuortio*, quam opinionem ait ipse Gabriel videri tolerabilem, atque vti æquiorem sequendam tametsi de 112

rigore

rigore iuris. d. opinio, vt pensionarius æquiparari debeat vsufructuario, videatur verior, tametsi eadem Rota. 19. *Iun.* 1573. *in d. Phæren. pensionis*, reprobauit opinionem Couarr. & redijt ad antiquam opinionem, vt idem statueretur de pensionario, quod de vsufructuario, quia ita statuitur etiam de Rectore beneficij; & hanc opinionem approbauit etiam quando pensio fuit constituta in pecunia, quamuis, quando assignata est in quota fructuum, dixit eam facilius procedere, & voluit diuisionem non esse faciendam secundum legem diuortio, quia eo casu dantur fructus marito ratione onerum, sed ait ipse Gabriel, si non vere, saltem ficte, dari etiam pensionario quantitatem, & fructus ei reseruatos ratione onerum, & seruitiorum Ecclesiæ saltem vniuersali præstandorum, & hac ratione defendi posse opinionem, vt fructus diuidantur, quæ æquior est, quia vere pensionarius non est vsufructuarius, sed à Rectore, qui vsufructuarius est, ex fructibus illis, vel quotam fructuũ, vel certam quantitatem recipit, vt stipendium, & ita etiam post hanc decisionem sæpius pro rata temporis diuisos esse fructus, *secundum d. l. Diuortio.* hæc Gabriel. qui tamen ait, quod laudaret ipse fieri à Papa constitutionem ad tollendas opiniones, & obuiandum litibus, † vt spectaretur dies solutionis, & ille terminus daretur hæredibus integre, qui viuo pensionario venisset, alter remaneret Rectori. 113

Sed hoc de stylo curiæ seruari testantur Nauarr. de redditibus, *quæst.* 2 *mon.* 16. & † Sarmiento, *in defenso. libelli de redditibus. 2. part. mon.* 16. qui ait, ita Rotam seruare, & esse de hac re manuscriptas notissimas decisiones, quos sequitur Ioan. Gutierrez. *d. lib. 1. cano. quæst. cap. 33. num.* 25. & hæc est 5. sententia in hac quæst. quem † stylum iuris principiis consonare ait Barbosa *in d. l. diuortio. 2. part. num.* 43. ex eo, quod licet dies certa non impediat ortum actionis & obligationis, & consequenter nec transmissionem, tamen in his, quæ suapte natura non transferuntur ad hæredes, dies etiam certa impedit etiam ortum obligationis, & actionis, *leg. 1. §. fin. ff. quando dies vsufructus legati cedat.* tradit Bart. *in l. ita stipulatus. n.* 39. *ff. de verborum obligationibus & quod ratio ponitur in l. 3. ff. quando dies legati cedat*, cum ergo ad instar alimentorum pensio ad hæredes non transmittatur, dies, & terminus expressus impediet ortum obligationis, & actionis, & consequenter pensionarius antea decedens nihil transmittet, & Barbosam sequitur Castillo de vsufructu, *cap.* 79. *numero* 17. 114 115

Verum hæc styli comprobatio † mihi non videtur solida, nam licet verum sit pensionem ad instar alimentorum non esse transitoriam ad hæredes, tamen dies seu terminus solutionis expressus non tollit, quin saltim pro rata termini cedat dies, & possit fieri transmissio ad hæredes, si pensionarius, ante quam veniat terminus, decedat: nam, vt inquit † Hieron. Gabriel. *d. cons.* 191. *n.* 11. & 12. si certa summa annua legetur, quamuis pro alimentis, tamen debetur tota in principio anni, & ad hæredes transmittitur, *l. à nobis. l. in singulos. & l. filiæ meæ. ff. de annuis legatis. l. nec semel. ff. quando dies legati cedat, etiamsi tempus solutionis sit diuerso modo ordinatum.* doct. *in l. lecta. ff. si certum petatur*, & notatur *in l. 1. & l. ex his. C. quando dies legati cedat*; quamuis Ferretus. *d. cons.* 372. *n.* 12. † dicat, quod quando soluitur pensio respectiue ad certum quid, puta propter onera, & seruitium Ecclesiæ, *vt in casu. d. legis. diuortio.* fit diuisio pro rata temporum, idem quando fieret legatum annuum, pro alimentis, quia mortuo legatario nulla fieret transmissio ad eius hæredes, quia per mortem finitur causa legati. *§. finitur de vsufructu*, vt considerat Alber. *in l. fi. in singulos* † *col.* 1. *ff. de annuis legatis*, sed id est respectu futurorum annorum, non anni incepti. 116 117 118

Vnde in hoc articulo secluso stylo, verior videtur quarta sententia domini † Couarr. maxime stante constitutione Pij V. quæ obligat pensionarios ad dicendum officium paruum B. Mariæ, vt dictum est supra 1. *part. cap.* 5. *numer.* 67. & sic iam dici potest dari propter officium, sicut beneficium; *vt in d. cap.* 5. *n.* 17. & cum pensio assignetur, vt commodius quis sustentari valeat, vel ne ex resignatione nimium dispendium patiatur, æquum est, vt saltim pro rata temporis, quo vixerit, ei debeatur; quod maxime procedit in † pensione reseruata in pecunia, quæ magis videtur assimilari censui ad vitam, quam vsufructui. 120 121

Nec d. stylus videtur certus, † & firmus, vt apparet ex ijs, quæ dicit hinc Gabriel *supra*, & refert Flam. Paris. *de resignatione benefic. lib. 6. quæstion. 4. numer.* 49. & Ioannes Gutierrez *vbi supra*, ad fin. in noua editione, nec vnquam vidi decisionem Rotæ de hoc, nec Nauarrus videtur testari de isto stylo, & hodie magis videtur Romæ obseruari, vt soluatur rata, & P. Molina. *d. numer.* 8. ait, ita in Hispanijs esse consuetudine receptum, vt pro rata partis vltimi anni quam vixit pensionarius, ei, hæredibusue ipsius soluatur, † scio tamen in hoc Episcopatu Abulens. fuisse varietatem in hoc, & aliquando solutam ratam, & aliquando non, & aliquando fuisse concordatum; cum ergo non satis constet de contrario stylo, standum videtur dictæ † quartæ sententiæ Couarr. 122 123 124

His annexa est quæst. à quo tempore † resignans beneficium desinat lucrari fructus, de qua post Rebuffum, & alios agunt Hier. Gabriel *cons.* 192. *libro* 1. Flam. Paris. *de resignatione libro* 1. *quæstione* 6. *à numero* 10. & de confiden. *quæst.* 27. *numero* 129. Barbosa *in d. l. diuortio. ff. soluto matrim. 2. part. numero* 45. & nouissime Zauallos *in suis communibus contra communes. quæstion.* 561. *ex numer.* 38. qui præcipue Flamin. & Zauallos referunt plures opiniones in hac quæstione. 125

Quibus omissis dicendum est, quod admissa resignatione per superiorem † statim resignans amittit fructus, & ab illo tempore fructus ad eum non pertinebunt, & si nihilominus percipiat, tenebitur illos restituere successori, cum, vt dicetur infra. 11. *part. cap.* 3. *in princ.* per resignationem, omne ius in beneficio competens amittatur. ita Sarnen. *in regula de publican. quæst.* 7. *num.* 2. cum Hier. Paulo *in pract. cancellariæ versic. consultus à quodam, de annali quæst.* 57. Cassad. *decis.* 4. *num.* 6. *de restitutione spoliatorum.* Probus ad Monachum *in cap.* 2. *de renuntiatione in* 6. *num.* 30. Parisius *cons.* 143. *num.* 18. *vol.* 4. Hier. Gabriel. *cons.* 192. & 194. *num.* 10. *libro* 1. Cæsar Ottinellus *in consilio de redditibus, num.* 78. & Barbosa supra, & in decisione Seguntina beneficiorum 1. Iunij. 1592. coram D. Orano, quæ habetur infra 5. *parte c.* 1. *num.* 249. dicitur post resignationem simplicem incumbentem detentationi non facere fructus suos, sed teneri ad eorum restitutionem, etiam si non habuerit notitiam admissionis resignationis. 126

Quamuis Flam. Parisius † *d. quæst.* 6. *num.* 38. & Zechus de benef. & pensionibus. *c.* 13. *num.* 8. *vers. ex his cor.* teneant, quod à die præstiti consensus, & non 127

datæ resignans fructus amittat, & citat pro se Flam. Hier. Gabriel. *d. consi.* 192. & sequitur Gonçalez *gl.* 15. §. 2. *n.* 42.

128 Sed conuincitur, quia ad tempus † datæ retrotrahitur consensus. Cassad. *decis.* 2. *de renuntiatione, nu.* 8. Crescen. 7. *eod. tit. & 9. de procurator.* Sarnen. *reg. de infirmis, quæst.* 12. Verallus *decis.* 7. *lib.* 1. *in manuscriptis.* Rota *decis.* 425. *libro* 3. *part.* 3. *diuers.* idem Flam. Paris. de resignatione. *libro* 1. *quæst.* 12. *numer.* 19. *& libro* 2. *quæst.* 3. *num.* 42. *lib.* 3. *quæst.* 8. *num.* 8. *&* 10. *& libro* 8. *quæst.* 7. *num.* 108. *& quæst.* 8. *num.* 111. *&. lib.* 12. *q.* 5. *n.* 39. & fuit dictum in vna Hispalen. pensionis coram Illustrissimo Blancheto 20. Decembr. 1577. & quod fuit resolutum in vna Parmen. pensionis coram Cota. nec Hier. Gabriel ibi id tenet, sed potius quod diximus.

Et dicta resolutio procedit in resignatione con-
139 ditionali, † & in fauorem etiam in forma dignum, nam etiam in resignatione in fauorem loquuntur d. Doctores, purificatis enim conditionibus censetur à principio vacare beneficium, per resignationem, ex traditis per Flam. Parisium de resignatione *libro* 1. *quæst.* 4. *à numer.* 18. Rotam *decis.* 2. *de renuntiatione in antiquis*, & in terminis idem Flam. *d. quæst.* 6. *n.* 68. 74. *&* 75. Rota *in vna Burgen. canonicatus* 28. *April.*
130 1597. *coram Illustrissimo Pamphilio.* in qua † fuit resolutum: *Quod, facta resignatione in fauorem alterius in forma dignum, non vacat beneficium, per obitum resignantis, etiamsi resignans decesserit ante approbationem resignatarij, per gratiam enim in forma dignum, vel mãdatum de prouidendo de certo beneficio, ad fauorem certæ personæ, dicitur illi acquisitum ius ad rem, quod facit vt alteri conferri non possit, & tale quod cedi, & resignari potest*, vt in Legionen. Canonicatus 25. Octobr. 1574. coram sanctissimo, *& illa verba, quatenus idoneus reperiatur, nõ faciunt gratiam conditionalem, quoad substantiam, sed tantũ respectu exequutionis, & prouisionis faciendæ, quæ est dilata in tempus, postquã fuerit idoneus, quamuis moriẽte resignatario, antequam ei fiat collatio, non vacet ex eius persona, quia ei non fuerat ante habitam collationem plene quæsitum ius in re, quod adhuc remanebat penes resignantem, donec resignatario acquireretur, & ideo non mirum si tunc vacet ex persona resignantis.* Quod etiam fuit resolutum *in vna Abulen. beneficij de Monbeliran. 4. Iuly 1597. infra adducta 6. part. c. 2. decis. 4. n. 55.*

131 Et patet ex literis resignationum, in quibus dicitur beneficium vacare à principio † resignationis, quamuis resignatio sit conditionalis, & in fauorem. Crescen. *decis. nona. de procurator. ad fin.* Verall. *decis.* 7. *li.* 1. *in manuscrip.* Flam. Paris. de resignatione *lib.* 8. *q.* 7. *num.* 108. *& sequen. & quæst.* 8. *num.* 111. vnde resignatio, quin sit facta sub data literarum, dubium non admittit, cum ita Papa attestetur. Paris. *d. consi.* 143. *in fi. num.* 1.

132 Et ita resignatio beneficij, † seu translatio pensionis in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, sortitur effectum, si resignans, vel transferens ante characterem susceptum moriatur, ex d. ratione, quia purificata conditione, censetur à principio perfecta resignatio, quæ interim erat in pendenti, vt Rota bis tenuit, vt per Hier. Gabr. *consi.* 186. *lib.* 11. & Flam. Parisium de resignatione *lib.* 4. *q.* 2. *à nu.* 71. quamuis ipse Gabriel teneat contrarium, cuius tamen sententia in translatione verior est, vt dicetur infra, *nu.* 163.

133 Prædicta tamen resolutio † quantum ad fructus perceptos, intelligitur, secundum aliquos, postquam resignans sciuerit resignationem admissam, nam quamdiu ignorauerit, faciet fructus suos, quos perceperit, propter bonam fidem, vt sentit Hier. Paulus, supra & Rebuff. *in reg. de publican. gloss.* 13. *numero* 5. *& expresse gloss* 18. *numer.* 7. & de nominatio. *q.* 14. *numer.* 157. *alias* 92. & in concordatis *tit. de collatio. §. volumus, verbo, vacantia in fin.* Probus supra. P. Gregorius de benef. *cap.* 28. *num.* 10. *& cap.* 31. *numer.* 1. & Barbosa supra, *qui nu.* 49. *contra Rebuffum supra & in praxi tit. de simonia* † *in resignatione, n.* 40. quem 134
sequitur Ottinellus *d. consi. n.* 80. tenet, quod ad constituendum in mala fide, non requiritur intimatio literarum, sed sufficit scire, vel esse plene informatum, renuntiationem admissam fuisse per superiorem, iuxta formam mandati *ex traditis per gloss. in cap. cupientes, versic. notitiam. de elect. n* 6. *& in clem. causam verbo plenam eod. tit.* & tenet P. Gregorius supra, & Rota, *in d. Seguntina* & verius videtur, licet Flam. Parisius *d. lib.* 1. *q.* 6. *num.* 78. teneat in hoc cum Rebuffo, quando resignatio fuit facta per procuratorem, vt tenet etiam additio 1. Rotæ *decis.* 4 *de renuntiatione in nouis, & ad d.* 2. *decis.* 4. *de præbend. in antiquis.*

Sed licet non requiratur intimatio † literarum, 135
videtur tamen in proposito non recte constare de resignatione, & admissione illius, iuxta formam mandati ad effectum dimittendi possessionem, & constituendi in mala fide, per relationes, & literas missiuas, sed requiri, quod viderit literas expeditas, seu per eum stet, quo minus illas videat, & sic procedat sententia Rebuffi, Ottinelli, Flam. & additionis.

At ista intelligentia & † limitatio supradictæ re- 136
solutionis est contra dictam decisionem Seguntinã, & Hier. Gabr. supra, præsertim. *dict. numer.* 10. & alios supra citatos indistincte loquentes, nec videtur admittenda, æquitas enim bonæ fidei circa acquisitionem fructuum, & iura circa eam loquentia non videntur in præsenti debere applicari vbi resignans facto suo, seu mandato abdicatur à beneficio, & qui dedit mandatum ad resignandum eo animo, videtur debere percipere fructus, etiam antequam sciat illam esse factam, vt, si forte facta fuerit, eos resignatario restituat.

Quod maxime videtur admittendum † in per- 137
mutatione, in qua est resignatio mutua, vt à die dictæ resignationis vnusquisque lucrari desinat fructus beneficij à se resignati, non curando de scientia, vel ignorantia resignationis, quæ, si attenderetur in permutatione, posset oriri inæqualitas, & confusio, si vnus ex compermutantibus sciret resignationes admissas, priusquã alius pro quibus etiam facit decretum irritans in fine literarum apponi solitum, quod videtur impedire acquisitionem fructuum ratione bonæ † fidei iuxta dicta infra 5. *part. capit.* 5. *à numer.* 21. 138

Sed quoad resignationem in † fauorem, maxi- 139
me in forma dignum, difficultatem facit, quod resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatario acquiratur. Puteus *decis.* 158. *numero* 3. *libro* 3. *Achilles de Grassis decisione* 10. *de restitutione spoliatorum, numero quarto, & Mohed. secunda de renuntiatione. Rota in d. Seguntina*, in qua dicitur. *in resignatione conditionali in fauorem, cum non abdicetur ius à resignante, donec resignatario acquiratur, interim donec sibi constet de purificatione cõditionis, remanere titularẽ.* Et Flam. Parisius

d. libro

dict. libro primo quæstione quarta in fin. & quæstione
140 *septima, numero nono*, nam † in resignatione conditionali, seu in fauorem, ius, & possessio remanent in pẽdenti penes ipsum resignantem, donec conditione purificentur, *vt dixit Rota in causa Abulen. & Zamoren. beneficiorum. 17. Iun. 1594. coram D. Penna*, quam infra adduco *sexta parte, capite secundo dub. 9. n. 126.*

141 Vnde Zauallos. *d. quæstione 561. numero 58* distinguit in hac quæstione † inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum, vt primo casu procedat opinio Flam. *de qua supra num. 127* in secundo vero, maxime in beneficiis curatis, licet etiam in forma gratiosa fiat, procedat opinio Rebuffi *tituło de simonia in resignatione, num. 41. & regula de publican. d. gloss. 18. numero septimo, & de nominatio. d. quæstion. 14. numero 157.* dicentis, resignantem posse percipere fructus, donec fuerint sibi intimatæ literæ expeditæ in fauorem resignatarij, & sic donec iudicetur idoneus resignatarius ab Ordinario, non perdit titulum, nec possessionem beneficij resignans & vsque ad illud tempus ille proprius, & merus parochus dicitur & non resignatarius, quia ille supportat onera beneficij, audit confessiones, celebrat matrimonia, residet personaliter, saltem de consuetudine, *vt tradit Flam. dict. libr. primo, quæstione 10. numero quarto*, qui tamen ibi id non dicit, sed loquitur de consuetudine non residendi in beneficiis simplicibus, & sic congruit rationi, & æquitati, vt ad illum fructus pertineant, & ait quod, cum casus iste in praxi contigisset, vidit pluries iudicatum pro hac opinione corã Ordinario Toletano; & causa deuoluta ad Nuntium ita fuisse obtentum, & sic ab opinione hac non esse recedẽdum in iudicando, & consulendo.

142 Sed & Flaminius. *dict. quæst. 7. num. 9.* inquit in resignatione conditionali, † quæ fit in fauorem, statuendam esse conclusionem affirmatiuam, posse resignantem incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione illius beneficij resignati exercere, & gerere, donec resignatarius capiat possessionem, cum Rosimaco *de benef. cap. 14. num 26. & cap. vigesimo tertio numer. 10. & Rebuffo. d. tituło de simonia in resignatione. num. 27. & 31. & de nominatio. d. quæst. 14. numero 157. sed in hoc vltimo loco, & d. regula de public. gloss. 13. numero 5. & glossa 18. numero 7. diuersæ loquuntur, qui allegant legem meminisse, ff. de officio proconsulis.*

143 Quæ tamen conclusio falsa est †. sufficit enim, vt teneatur à possessione desistere, titulum fuisse resignatario quæsitum, imo sufficiet constare de habilitatibus seu idoneitate resignatarij, siue esse approbatum, etiamsi non sit ei adhuc facta collatio per exequutorem, id enim sat est, vt ius sit abdicatum à resignante, ad decisionem Rotæ coram sanctissimo Clemente VIII. in vna Barchinonen. parochialis de
144 anno 1572. in qua fuit † tentum, *per resignationem in fauorem in forma dignum fuisse abdicatum ius à resignante, præsuppositis habilitate resignatarij, etiam ante examen formæ dignum, & collationem subsequutam taliter, quod potest iuri suo cedere in fauorem alterius*, & ad decisionem Rotæ in alia Barchin. parochialis coram Illustrissimo Lanceloto, de anno 1574. in qua
145 fuit tentum, quod *per obitum resignatarij in forma † dignum, in cuius fauorem fuit resignatum, vacat beneficium, si est dignus, quamus adhuc non fuisset*
146 *examinatus, nec facta sibi collatio.* Præsupponitur † ergo ius fuisse abdicatum à resignante. Et id tenet Zechus *de benefic. † & pensio. cap. nono, numero octauo & cap. 13. numero secundo sub versi. quæ quidem resolutio, & numero quarto versicul. potest etiam resignatio, & numero octauo versic. ex his cor.* dicens, quod si beneficium sit resignatum in forma dignum ad fauorem alicuius, resignans manet in possessione, & eam continuat, donec prouisus ab Ordinario dignus sit iudicatus, seu sit examinatus, & approbatus, quando vero in forma gratiosa, quia prius est examinatus, & approbatus, resignans post præstitum consensum amittit beneficium, licet resignatarius sine literis expeditis possessionem ingredi non possit.

Et iuxta ista, est accipienda *decisi. Burgen. Canonicatus supra relata, † n. 130.* quæ conducunt ad casum, 147
& dubium disputatum per Gonçalez *glos. 15. §. secundo à n. 55.*

Imo vbi quis resignasset in † forma dignum in fa- 148
uorem alicuius, quem sciebat, aut scire debebat, quia tenebatur se informare, non esse idoneum, statim videtur abdicatum ius ab eo, quia siue approbetur, siue non, tenet resignatio in præiudicium resignantis, iuxta dicta infra, 11. *parte capit. tertio numero trigesimooctauo.*

Abdicatio autem iure à resignante, † non po- 149
test amplius possessionem retinere, sed eam tenetur dimittere, & alias erit intrusus Paris. *d. consi. 143. n. 18. & 19. volum. 4. Cassad. d. decision. 4. de restitutione spoliatorum.*

Nec pro dicta conclusione faciunt decisiones Pu- 150
tei, & Achillis citatæ supra *n. 139.* nam loquuntur ad effectum spolij.

Et l. meminisse. ff. de officio proconsulis recte respondet Barbosa † supra n. 51. eam legem procedere in 151
officio temporali, cuius reuocatio inducitur per datationem successoris, hoc enim casu subintelligitur tacita conditio, de qua ibi, secus in renũtiatione beneficij, seu officij ex supradictis, vnde in specie d. legis meminisse, † si proconsul renuntiasset officio, 152
& renũtiatio per superiorem esset admissa iuxta gl. legis penul. de officio præsidis, non posset ille amplius administrare, etiamsi successor nondum esset prouinciam ingressus.

Rota etiam in dicta Seguntina ait in specie dict. 153
legis meminisse, † ex iuris dispositione officialem non videri deputatum solum ad tempus expressum, sed etiam ad tempus sequens, donec successor aduenerit, adeo, quod ante eius aduentum non dicitur officium eius finitum, neque officialis priuatus, *gloss. in d. l. meminisse, verbo debebit, in l. si forte de officio præsidis*, & rationem esse, quia ibi, cum nemo sit, qui administret, oportuit ita specialiter prouideri, ne prouincia sine rectore remaneat; verum in Episcopatu succedit in capitulum, toto titulo ne sede vacante, & in aliis beneficiis inferioribus Ordinarius constituit vicarium, seu œconomum, qui interim administret.

Præterea, si illa lex quicquam † faceret ad 154
propositum, procederet non solum in resignatione conditionali, & in fauorem, in qua tantum loquuntur Rosiniacus & Elaminius, sed etiam in resignatione simplici, in qua tamen certum est, ea admissa, non posse resignantem possessioni incumbere, cum statim ex ea amittat omne ius, & tradit ipse Flaminius. *d. quæst. septima. numero primo* Hier. Gabr. *d. consil. 192. & Rota in d. Seguntina*, in qua dicitur, quod vbi resignatio est simplex, amittitur statim titulus, & possessio, & per eã titularis dicitur

in Ecclesia mortuus ciuiliter.

155 Habemus tamen adhuc ex † supradictis, in resignatione in fauorem alterius in forma dignum, posse resignantem insistere possessioni, & administrare, donec saltim constet de idoneitate resignatarij, atque adeo poterit vsque ad istud tempus fructus percipere, etiamsi sciat resignationem admissam iuxta formam mandati.

156 Sed huic difficultati respondetur, quod quamuis † interim possit fructus percipere, tamen non potest eos percipere, nisi vt restituat resignatario in euentum, quo sit ei ius quæsitum iuxta dicta Hier. Gabr. *dict. consilio 192. libro 1.* nam illa possessio, quam resignans interim habet, non est absoluta, sed in pendenti iuxta supradicta, & purificatis conditionibus à principio censetur facta resignatio, vt dictum est.

157 Nec obstat, quod interim administret & seruiat in beneficio, maxime curato † vt dicit Zauallos supra, & ideo deberet lucrari fructus, quia respondetur, quod debebit esse contentus cum pede altaris, & fructibus antea perceptis *ad cap. propter sterilitatem de locato.* quod si nullos fructus antea percepit, nec illud de pede altaris esset competens stipendium, soluendum erit illi honestum salarium, pro modo seruitij, vt in simili dicit Nauarrus *de redditibus quæstion. secunda. monito* 13. & Barbosa *supra numero* 58.

158 Vnde in casu de resignatione facta † in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, *de quo supra numero* 132. videtur resignantem, qui interim potuit fructus percipere, debere, purificata conditione eos restituere resignatario, quicquid velit Flam. Paris. *libro 4. quæst. secunda à num.* 53. & idem videtur

159 in translatatione pensionis, † quamuis contrarium teneant Gigas *cons.* 159. *seu responsi. vltim. de pension.* Hier. Gabriel *cons.* 185 *&* 186. *numero* 11. *libro primo* & cum eo Flam. Parisius *dict. libro 4. quæst. secunda, ex numero* 55. *& lib.* 6. *quæstione quarta, num.* 23. *& à num.* 54. *& Rota in vna Eugubina pensionis, 2. Iun.* 1559.

160 *coram D. Rubeis.* † in qua fuit resolutum: *Transferentem pensionem vigore facultatis transferendi in manibus Papæ in fauorem scholaris, cum primum clericali caractere esset insignitus, posse post translationem, antequam scholaris esset clericus, percipere pensionem, ita, vt non teneatur ad restitutionem, quia translatio fuit conditionalis, & ad effectum, vt noua reseruaretur dicto scholari, vnde, antequam esset clericus, non erat purificata conditio. Mohedanus,* decisione 83. faciunt notata per Tiraquellum in §. hoc sermone prima limitatione, numero 41.

Sed certe translatio pensionis videtur in pro-

161 posito longe differre à resignatione † beneficij, nam resignans beneficium in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, statim illud resignat, vt ei conferatur, cum clericus factus sit; & eo facto clerico, à principio censetur facta resignatio iuxta supradicta, at transferens pensionem in scholarem, cum clericus factus fuerit, non aliud facit, quam consentire, vt eo facto clerico, pensio antiqua extinguatur & noua ei reseruetur. Vnde, antequam is sit factus clericus, nullo modo potest dici antiqua pensio extincta, nec eo facto clerico, potest dici à principio extincta, quia consensus fuit omnino conditionalis, si is fieret clericus, quæ est conditio suspensiua.

162 Et sic vsque ad illud tempus † redditus pensionis ad sic transferentem spectare videntur, cum Gigan. Hierony. Gabriel. Flam. & Rota vbi proxime.

Et facit cons. eiusdem Gabr. 189. *libro 1.* vbi ait, quod pensio reseruata illegitimo, postquam clericali charactere fuerit insignitus, debetur solum ex die rite susceptæ characteris, quia ingratis conditio non retrotrahitur: at in dicta resignatione, vbi, resignatario facto clerico, censetur à principio facta resignatio, fructus beneficij, vti vacantis ab eo tempore, spectant ad eum, tanquam successorem in beneficio.

Vnde etiam in casu, de quo supra num 1[illegible]2. verior † videtur sententia Hier. Gabr. *d. cons.* 186. *lib.* 163
1. contra Rotam, & Flam. ibi citatos, quod dicta translatio pensionis non sortiatur effectum, si translatarius, mortuo transferente, ordinetur, quia res deuenit ad casum, à quo incipere non potest, & tunc iam non est pensio antiqua, quæ extinguatur, vt noua reseruetur, in resignatione vero beneficij verior videtur sententia Rotæ, & Flam. contra Gabr. quia resignatario ordinato, siue viuente, siue mortuo resignante, censetur, vt dixi, à principio facta resignatio; conditio etenim resignationis, non tam suspensiua, quam resolutiua videtur.

Sed contra supradicta obstat regula legis † *vbi au-* 164
tem. ff. de in diem adiectione, & leg. necessario. §. quod si pendente. ff. de periculo & commodo rei venditæ. vbi habetur, quod in venditione conditionali fructus medij temporis venditoris sunt, quod sane procedit, etiam impleta conditione, quando res non fuit tradita, ad tradita per Couarr. *lib. 3. variarum cap. 4. num. 7.* Antonium Gomez *secundo tom.* † *variarum* 165
cap. 2. num. 11. & docet Molina de iustitia, secundo tomo, disputatione 379. licet Hieronymus Gabriel. *dicto cons. 192. libro 1.* id. intelligit, deficiente conditione, ex Paulo *cons.* 267. *volum. 1. Rom. singul.* 538. & Anania *cons.* 19. *n.* 16. qui ita intelligunt dictum §. quod si pendente; sed isti procedunt, † & loquuntur in 166
fructibus perceptis per ipsum emptorem, pendente conditione, ex re empta sibi tradita, tunc enim ita demum, pertinent ad venditorem, si conditio deficiat. Couarruias dicto libro 3. variarum capit. 9. numer. 1. circa finem; alias impleta conditione, pertinent ad ipsum emptorem, vt recte explicat Molina supra. ergo † in resignatione conditiona- 167
li fructus medij temporis sunt resignantis, etiam impleta postea conditione cum beneficium non sit traditum resignatario.

Respondetur tamen dictam regulam procedere in actu, ex quo † non amittitur dominium, & ius in 168
re competens, qualis est venditio, ex qua ante traditionem venditor non amittit dominium rei. *leg. traditionibus Cod. de pactis. §. venditæ. de rerum diuisione,* & sic ante moram fructus ad eum pertinent. *Anton. Gomez, & Couarruuias, supra, & Molina disputatione* 368. at ex resignatione amittit resignans omne ius in beneficio competens, vt dictum est, & purificata conditione censetur à principio facta resignatio, vt etiam dictum est.

In Canonicatibbus vero, † & præbendis, quo- 169
rum fructus residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt, tamdiu resignans lucrabitur, quamdiu licite insistit possessioni, & residet, etiam postquam sciuerit resignationem admissam, nam cum fructus illi non possint spectare ad resignatarium, qui nec possessionem habebat, nec residebat, æquum est eos lucrari resignantem, qui residet in Canonicatu.

***

CAP.

CAP. II.

De priuilegio fori.

SVMMARIA.

Est alia vtilitas ex beneficio, priuilegium fori; nam hodie clerici minorum non gaudent fori priuilegio, nisi beneficium habeant, licet antea gauderent, num. 1. & 2.

Clerici minorum habentes beneficium gaudent priuilegio fori, etiamsi clericatui renuntiauerint, & beneficium sit exiguum n. 3. & licet non deferant clericalem habitum, n. 4. etiam stante constitutione Sixti V. de habitu & tonsura, n. 5. & 6.

Ad hunc effectum sufficit habere beneficium de facto, & sola poss. n. 6. sed an sufficiat solus titulus beneficij, & ius in re n. 8. vsque ad 15.

De habentibus pensionem an gaudeant d. priuilegio fori remissiue, n. 16.

Quamuis clerici minorum non gaudeant d. priuilegio fori, non tamen impeditur Episcopus contra eos procedere, & punire. num. 16. vbi ponitur declaratio S. Cong. quæ declaratur n. 17. & 18.

Clerici minorum non habentes beneficium, &c. licet priuentur fori priuilegio, non tamen priuilegio canonis, num. 19. & contraria sententia Solis reprobatur, numer. 20.

1 Est alia vtilitas ex beneficio † prouenies, nempe priuilegium fori, nam licet de iure antiquo clerici primæ tonsuræ, & in minoribus constituti, tam in ciuilibus, quam in criminalibus gauderent priuilegio fori, & essent exempti à iurisdictione sæculari *capit. clerici. capit. cum non ab homine. de iudiciis, capit. secundo. de foro competent. glossa in capit. 11. vers. clericus. de clericis coniugatis in sexto*, & ibi Doctores, Felinus *in capit. Ecclesia Sanct. Mariæ. de constitution. numer.* 110. Couarruuias pract. *quæstion. cap. 32. numero* 1. qui ait moribus tamen receptum esse, quod non possent vti præscriptione fori in ciuilibus, & supponit Ioannes Gutierrez *de iuramento confirmatio. prima parte cap. 17. numero 12. hodie tamen ex decreto Sanct. Concilij Trident. sessione 12. de*
2 *reform. cap. 6.* † fori priuilegio non gaudent nec in ciuilibus nec in criminalibus, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut clericalem habitum, & tonsuram deferentes alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos, versentur, & *comprobatur. leg. prima. titulo quarto, libro 1. recopilationis*, tradunt Salcedo *in praxi crimin. cap. 62. num. 9.* Ioannes Gutierrez *supra numero 13. & Doctor Paz in praxi secundo tomo, secundo præiudicio, numer. 6.*

Et huiusmodi clerici primæ tonsuræ, seu mino-
3 rum † ordinum beneficium habentes gaudent priuilegio fori in ciuilibus, & criminalibus, etiamsi clericatui renuntiauerint, & etiamsi beneficium sit exiguum, & tenue, vt in sequenti declaratione S. Congregationis Concilij super dictum c. sextum: *Quidam clericali caractere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea animo vxorem ducendi vna cum clericatu renuntiauit, deinde non sequuto matrimonio clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui redditus adeptus est, dubitatur, an gaudeat priuilegio fori.* cong. 11. Iun. 1587. *censuit gaudere, quia clericali priuilegio renunciari non potest, cum in fauorem totius ordinis introductum sit* cap. si diligenti, & ibi glossa de foro competen. doct. in cap. tuæ. de apostatis. RRolan. cons. 4. vol 1. n. 9.

Et etiamsi non deferant clericalem habitum, † & 4
tonsuram, nam in habente beneficium id non requirit Concilium, sed solum in inseruiente alicui Ecclesiæ, vel in seminario, aut schola, vel vniuersitate versante, vt constat ex ipso contextu Concilij, & illa disiunctiua, aut, iuxta quod est accipienda, *d. lex prima recopilationis, vt recte docent Ioan. Gutierrez pract. quæst. lib. 1. quæst. 7. & Salcedo supra in nouissima editione, & post hæc Gonçalez. ad reg. mensium gloss. 5. §. numero 6.*

Quod procedit, etiam stante hodie † constitu- 5
tione 30. Sixti V. de habitu, & tonsura, ex qua non deferentes tonsuram, & habitum clericalem ipso facto sunt priuati beneficiis, *vt infra 7. part. cap. 1. numer.* 18. nam adhuc gaudent † priuilegio, dum de fa- 6
cto non sunt priuati; sed retinent beneficium, & sunt in possessione illius de facto, ad hunc enim effectum sufficit habere beneficium de facto, & sola possessio seu intrusio in beneficio.

Sed an è conuerso sufficiat habere † ius in bene- 7
ficio sine possessione difficultas est, & quidem certum est, non sufficere ius ad rem, nam habens solum ius ad rem, non potest dici habere beneficium *vt vult Concilium, & dicetur infra tertia part. cap. 1. n.* 84. quamuis coadiutor inseruiens Ecclesiæ gaudeat priuilegio, *vt dicetur infra quarta part. capit. 5. 13. dub. num.* 98.

Difficultas est de habente titulum † beneficij, & 8
ius in re, & videtur gaudere priuilegio fori, vt in terminis similis constitutionis Clementis VII. emanatæ ad instantiam Venetorum tenet Gigas de pensio. *quæst.* 94. *num.* 12 quia in beneficialibus non attenditur principaliter possessio, † sed titulus. *cap.* 9
ex frequentibus. de institutio. & regula beneficium. libro 6. Boerius *decis.* 24. *num.* 8. *& facit quod tradit Cardin. in Clem. vt ij qui. §. illi vero, num.* 10. *&* 11. *de ætate, & qualitate*, & is vere dicitur habere beneficium, *vt dicetur d. cap. 1. tertiæ part. num.* 92. *ergo & ideo ait Flam. Parisius de resignatione benefic. lib. 7. quæst. 1. nu.* 47. *fuisse* † *resolutum in S. Congregatione Concilij die* 10
16. *Iul.* 1587. beneficiarium gaudere priuilegio fori ante adeptam possessionem.

Contrarium tamen, nempe, † quod habenti 11
tonsuram dicenti se habere beneficium, non sufficit probare titulum beneficij, vt gaudeat priuilegio fori, nisi etiam probet illius possessionē, & quod ita iudicatum fuit in vrbe ait Farinacius *in quæstionibus criminal. quæstione octaua, numero* 45. & tradit Bayardus in additio. ad Iulium Clar. *in libro quinto quæstione* 36. *numero* 14. pro quo videtur facere, † quod 12
decentia, quæ consideratur in proposito, vt habens beneficium non debeat per iudicem sæcularem iudicari, non tam apparet ex titulo, quam ex possessione beneficij, at Marcus Ant. Gemien. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ* † *cap. 7. num. 9.* inquit, 13
declarasse S. Congregationem, quod si collatio beneficij est valida, & beneficiatus non fuit adeptus possessionem propter intrusum, contra quem litem mouit, gaudet priuilegio fori, quæ declaratio habetur inter declarationes † dicti cap. sexti his verbis: *An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij possit in suis causis ciuilib. gaudere priuilegio fori, quatenus pos-*

sessionem beneficij non habeat propter intrusum, contra quem litem mouit. congrēg. censuit gaudere. 16. Iulij 1587. quæ est declaratio relata per Flam. Parisium supra.

15 De habentibus vero pensionem † an gaudeant dicto priuilegio fori, *diximus supra prima. p. c. 5. nu. 70. vbi inde.*

16 Quamuis autem clerici † primæ tonsuræ, seu minorum ordinum, non gaudeant priuilegio fori, ita vt non possint declinare iurisdictionem iudicis sæcularis, ex dicto decreto Concilij, non tamen impeditur Episcopus, quin possit contra eos delinquentes procedere, & punire, vt S. Cong. censuit super dicto ca. 6. his verbis: *Licet autem huiusmodi clerici in minoribus forum iudicis secularis, seu laici declinare nō possint ex hoc decreto, tamen Congregatio respondit istud decretū non obstare Episcopo, quo minus iure suo in huiusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere.*

17 Cuius declarationis verba ibi † *si adhuc clerici permanent*, faciunt difficultatem, videntur enim insinuare, quod isti clerici possunt renuntiare clericatum contra declarationem supra adductam numero 3.

18 Sed respondetur illa verba † esse posita ad excludendos clericos, qui facti sunt bigami, qui omni priuilegio clericali sunt nudati *cap. primo de bigamis, in sexto*, & etiam ad excludend. clericos coniugatos, in quibus non concurrunt requisita *cap. primo de clericis coniugatis in 6. & Concily. ibi versi. in clericis vero coniugatis*, nam isti non censentur clerici, vt tanquam tales possint ab Episcopo iure suo puniri, cum nec etiam priuilegium canonis, *si quis suadente diabolo 17. q. 4. retineant, vt per Tho. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 46.*

19 Præterea, quamuis clerici primæ tonsuræ, seu minorum † ordinum non habentes beneficium, aut alias qualitates, de quibus ibi, priuentur fori priuilegio, ex d. decreto Concilij, nō tamē sunt priuati priuilegio d. canonis, si quis suadente diabolo, *vt S. Congreg. Concily censuit, super d. cap. 6.* suis verbis: *Clerici, qui in hoc decreto Concily priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen canonis non intelliguntur priuati.* Gonçalez §. *à nu. 7.*

20 Vnde conuincitur sententia † Felician. de Solis. de censibus libro 2. cap. vltimo, numero 14. existimantis clericum in minoribus non habentem Ecclesiasticum beneficium iure nouissimo Concilij, non gaudere priuilegio canonis, quem post hæc impugnat Gonçalez ibi dicens, idem sentire Emanuel Rodriguez *in sum. 1. tom. capit. 80. numero 17.* qui reuera id non sentit, sed potius tenet nostram sententiam.

CAP. III.

De immunitate & exemptione à gabellis, exactionibus & tributis.

SVMMARIA.

CLerici, etiam primæ tonsuræ, non coniugati sunt exēpti de iure communi à gabellis, & tributis, licet non habeant beneficium, n. 1. secus ex l. regia. numer. 2. qua stante ista vtilitas ex beneficio prouenit exemptio à tributis, n. 3.

Cum lex regia requirat, quod actualiter habeat beneficium, non sufficit collatio sine possessione, nu. 4.

Lex regia magnam patitur difficultatem, quatenus non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarū contra ius canonicum, n. 5. nam ius canonicum generaliter loquitur de clericis, n. 6.

Consuetudo contra libertatem, & immunitatem Eccles. non valet, nec ante illam legem cōstat fuisse talem consuetudinem, vt in ea fundetur n. 7. 8. & 9. nec consuetudo subsecuta releuat, n. 10.

Clerici beneficiati, seu alias gaudentes priuilegio immunitatis, & exemptionis, sunt exempti, etiam quoad exactiones, pro necessitatibus, & vtilitatibus publicis, & communibus, n. 11. cum seqq.

In Concilio Lateranen. vlt. non innouatur excommunicatio contra Ecclesiasticos soluentes posita per Bonifacium 8. nu. 16. & 17. nec innouatur decretum Bonifacij per Bullam cœnæ capit. 18. numero 18. cum sequentibus.

QVamuis de iure communi, communis sententia sit, † quod clerici etiam p. tonsuræ seu minorum ordinum non coniugati, sunt immunes, & exempti à gabellis, exactionibus, & tributis, & aliis oneribus huiusmodi, licet non habeant beneficium. *Bertach. de Gabellis 7. part. numer. 12. Guido Papa decis. 385. Remigius de Gonni, de charitatiuo subsidio. qu. 64 & 65. Couarr. quæst. pract. c. 31. num. 9. Auendanno de exequend. mandatis 2. part. c. 14. nu. 30. Matiençio in l. 11. tit. 10. lib. 5. recopilatio. gl. 1. nu. 4. Ioan. Medina. C. de restitutione q. 15. in princip. & Molina de iust. tomo 3. disputatione 671. n. 5. cum aliis.* & probatur *in c. non minus, & cap. aduersus de immunitate Ecclesiarum, & cap. quamquam, de censibus in 6. & in l. 13. tit. 3. lib. 1. & l. 23. tit. 4. lib. 4. ordinamenti*; tamen hodie ex *l. 2. tit. 4. lib. 1. recopilat.* † non sunt exempti à prædictis, 1 2 sed contribuere debent, sicut laici, nisi actualiter habuerint beneficium Ecclesiasticum, & tradunt Matiençio supra Olanus *in concordia, & differentia iuris communis, & regij iuera C. n. 21.* Parladorus *rerum quotidianarum 1. p. c. 3. n. 16.* Azeuedo *in d. l. 2. & in l. 6. ti. 18. lib. 9 recopilationis.* Lassarte *de decima venditionis, c. 19. à n. 8.* & Gironda *de Gabellis 7. p. n. 7.* Humada ad Gregorium Lopez *in l. 49. gl. 3. n. 4. & in l. 54. gl. 2. à n. 10. ti. 6 p. 1* Ioan. Gutierrez pract. quæst. *lib. 1. q. 8.* Segura de Aualos *in directorio iudicum Ecclesi. fori. 1. p. c. 11. n. 7.* Solis de censibus *lib. 2. ca. vlt. n. 13.* Flores *q. 21. n. 199.* & Molina supra qui idem ait statutum esse in Lusitania. Vnde stante illa l. ista est alia vtilitas ex beneficio proueniens, nempe † immunitas, & 3 exemptio à gabellis, exactionibus, & tributis, & aliis oneribus huiusmodi, circa quod vide dicta *supra 1. part. c 5. n. 74.*

Sed cum lex expresse requirat, quod actualiter † habeat beneficium Eccles. non sufficit collatio si- 4 ne possessione, secundum Lassarte, *num. 23. & Flores supra.*

Sed certe illa lex magnam patitur † difficulta- 5 tem, quatenus prædictos clericos, non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarum, & tributorum, maxime eos, qui gaudent priuilegio fori *iux. d. decretum Concily, sess. 23. de reform. capit. 6.* nam videtur clare aduersari iuri can. vbi sup. quod eximit ab eis clericos, & personas Ecclesiasticas, quales sine dubio vere sunt clerici primæ tonsuræ, vel minorum ordinum. Remigius de Gonni, & Io. Medina supra, quicquid dicant Lassarte, *numer. 21.* & Ioannes Gutierrez, *vbi supra*, & Angles *in floribus theolog. quæstio. de restitutione vectigalium quinta diffic.* & Ludou. Lopez *instruct. conscientiæ primo tom. capit.* 19.

191. & tanquam tales gaudent priuilegio canonis, & alias illo non gauderent, vt est notorium, & sic videntur intrare notata *in capit. Ecclesia Sanctæ Mariæ. de constitutione.* & Concilium solum restringit priuilegium fori, non autem cætera priuilegia.

6 Nec potest dici, vt ait Io. Gutierr. † ibi in fi. quod ius canonicum id expressim non vetat in clericis primæ tonsuræ, nam ius canonicum generaliter loquitur de clericis, & personis Ecclesiasticis, & expressum dicitur, quod sub generalitate continetur. Caputaquen. *dec. 296. n. 2. part. 2.*

7 Nec cessat difficultas dicendo, † quod illa lex fundata sit in antiquo Hispaniæ vsu, & consuetudine, quæ, vt inquit Couarr. supra potest multum in his immunitatibus, vt dicunt Lassarte d. num. 21. Ioan. Gutierrez, & Molina supra, nam consuetudo contra libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam, non valet. *auth. Cassa. & inita. C. de S. S. Ecclesijs, & d. cap.*

8 † *quanquam cum aliis*, & tradit Molina *sup. disputat. 672. num. 6.*

9 Maxime, quia ante illam l. non constat † fuisse talem consuetudinem, nec lex in eo fundatur, nec vllum verbum de eo, imo verisimilius est, non fuisse talem consuetudinem stantibus d. legibus ordinamenti in contrarium.

10 Consuetudo autem, & praxis † subsequuta, quæ d. legem recipit, vt inquiunt Azeuedo. Lassarte. n. 9. Segura, & alij sup. minus videtur posse releuare, cum sit fundata in ipsa lege, quæ si non valet, tãquam contra libertatem & immunitatem Ecclesiarum, nec etiam consuetudo recipiens.

11 Sed quicquid sit de hoc dicendum est † clericos beneficiatos, seu alias gaudentes dict. priuilegio immunitatis, & exemptionis, esse exemptos, etiam quoad exactiones pro necessitatibus, & vtilitatibus publicis, & communibus non obstantibus legibus ci-

12 uilibus, & regijs contrarium disponentibus, † nam iure can. cui in hoc omnino standum est, ita clare disponitur, *vt in d. c. non minus, & c. aduersus, de immunitate Ecclesiarum*, quæ de exactionibus pro vtilitatibus, & necessitatibus communibus expresse loquuntur, & eorum forma seruanda est, alias imponentes incurrunt excommunicationem, *de qua ibi, & innouantur in Concilio Lateran. vlt. sub Leone. 10. sess. 9. de reform. curiæ, & aliorum. §. & cum & in bulla cœnæ domini. c. 18.* vbi excommunicantur imponentes, & exigentes huiusmodi collectas, & alia onera sine Romani Pontificis speciali, & expressa licentia.

13 Et hanc sententiam contra legistas † tenent Io. And. & Abb. *à n. 18. & alij in d. c. non minus. idem Abb. cons. 3. 1. p. Hostien. in summ. tit. de immunitate. §. à quibus versic. ad extraordinaria Bartol. & Paulus in cap. ad instructionem. C. de S. S. Ecclesijs. Iaſ. in l. placet. Cod. eodem num. 14. & 17. in 1. lectura, & in 2. numero 20. Beroius consil. 31. vol. 1. Gregorius Lopez in l. 54. tit. 6. pag. 1. versic. en la calçadas, Ioan. Gutierrez pract. quæst. lib. 1. quæst. 3. & D. Sahagun. in cap. 2. de iudicijs ex nu. 25. ad 38. Angelus in summ. verſ. immunitas. §. 37. Syluest. eod. verſ. 1. n. 20. Molina. d. disputatione 672. num. 4. & 5. Eman. Rodriguez in addit. ad explicationem bullæ cruciatæ. §. 9. n. 72. & Cardin. Toletus in sum. lib. 1. cap. 29. in Romana editione.*

14 Et tenuit Rota in vna Valentina † de anno 1596. coram Illustrissimo Pamphilio, nempe, *quod clerici non tenentur ad gabellam impositam à laicis, pro reparatione murorum, pontium, viarum, nisi fuerit de licentia Papæ ex dictis,* † in qua etiam 4. Decemb. 1595 & 29. Ian. 1596. coram eodem fuit resolutum, *inhibendum esse iuratis, & aliis litis consortibus, ne lite pendente exigant ab Ecclesiasticis dictas gabellas, cum habeant suam intentionem fundatam.*

Aduerte tamen contra Eman. Rodriguez supra num. 64. † quod in dict. Concilio Lateranen. vlti- 16
mo non innouatur excomm. contra Ecclesiasticos prædicta soluentes posita per Bonifacium octauum *in cap. clericis de immunitate Ecclesiarum in sexto*, alias reuocata per clementinam vnicam eod. titul. sed tantum innouatur excommun. posita contra prælatos absque Romani Pontificis expressa licentia vltro consentientes, nec verbum de Ecclesiasticis soluentibus, & ideo non est † necesse confugere ad e- 17
uasiones, de quibus ibi per eum, & cessat difficultas de verbis bullæ cœnæ, quæ alias non bene tollebatur per eum.

Nec rursus innouatur decretum † Bonifacij *in* 18
d. c. clericis, per bullam cœnæ. d. cap. 18. in fin. nam omissa solutione Cardinalis Toleti. *dict. lib. 1. cap. 29. verſ. postremo.* dicentis, ibi non innouari canones, nisi quantum ad prædicta in illa excommunicatione, in qua non comprehenduntur soluentes, dicendum est, 1. ibi solum innouari decreta, per sacros canones † in Lateranen. nouissimo, & alijs Concilijs gene- 19
ralibus edita, & dict. cap. clericis non est Concilij generalis. 2. ibi non innouari decreta alias correcta, † & reuocata, & sublata, *vt in simili dicetur infra c. 5.* 20
huius partis à n. 27. ex sententia S. Cong. Concilij.

CAP. IV.

De subiectione, quoad ordines ratione beneficij.

SVMMARIA.

RAtione beneficij, potest quis ordinari ab Episcopo beneficij, seu de eius lic. num. 1. & si in diuersis diœcesibus habet beneficia, poterit à pluribus Episcopis ratione beneficij ordinari, præter Episcopum originis, & domicilij n. 2.

Id procedit, etiamsi beneficium sit manuale, vel ad nutum amouibile, n. 3.

Non potest quis ordinari ratione præbendæ temporalis, quam habet ratione lecturæ, n. 4. licet posset is ordinari ratione domicilij ibi contracti, n 5.

Non potest quis ordinari ratione capellaniæ non collatiuæ, etiam perpetuæ, num. 6. nec ratione pensionis, numer. 7.

Potest quis ordinari ratione beneficij, etiam tenuis, licet non ad titulum illius, n. 8.

Potest quis ordinari ratione beneficij, etiam non requirentis residentiam, nec in eo residens.

Potest etiam ordinari ratione beneficij, quod habet quis in commendam, si est ad vtilitatem eius, maxime perpetuam, licet secus de commenda temporali ad vtilitatem Ecclesiæ, n. 10. & 11.

Potest quis ordinari ratione beneficij, siue propter illud ordinem recipiat, siue non, & etiam non habeat talem ordinem annexum, n. 12. & 13.

Episcopus beneficij non solum potest eum ordinare, sed etiam dispensare in interstitijs, & illegitimitate ad minores ordines, n. 4.

Episcopus, in cuius diœcesi est beneficium, potest ordinare, etiamsi beneficium esset subiectum alteri Episcopo, quoad prouisionem, non quoad iura Episcopalia, num. 15.

Ad istum effectum videtur requiri possessionem beneficij, & non sufficere solam collationem, seu titulum, num. 16. & sola possessio sufficere videtur sine titulo iusto, n. 17.

1 COnsequitur etiam quis † ex beneficio, quod possit ad ordines promoueri ab Episcopo, in cuius diœcesi est beneficium, seu ab alio de eius licentia, licet alias ei nullo modo subditus sit. *cap. cum nullus. de temporibus ordinationum † in sexto.* Vnde si in diuersis diœcesibus habet beneficia poterit à pluribus Episcopis ratione beneficij ordinari, præter Episcopum originis, vel domicilij, à quo etiam poterit ordinari. *dict. cap. cum nullas, etiam ad titulum beneficij existentis in aliena diœcesi*, † quod ampliatur. 1. vt procedat, etiamsi beneficium sit manuale, seu ad nutum amouibile, nam licet non possit ordinari ad titulum illius, *vt dictum est supra 1. parte cap. 2. numer.* 83. tamen poterit ratione illius ad alium titulum, si opus fuerit, ordinari ab Episcopo, in cuius diœcesi est beneficium, vt docent Dom. *n. 8. & Francus num.* 3. *in d. c. cum nullus.* Et Rebuff. *in praxi tit. de clericis, & à quibus. n.* 21.

4 Non tamen posset quis ordinari † ratione præbendæ temporalis, quam quis verbi gratia habet ratione lecturæ, *vt in cap. quia nonnulli, de magistris, seu alias*, nam ista non est beneficium Ecclesiasticum, vt requiritur, & ita tenent gloss. *vers. Ecclesiasticum*, Archid. & Domin. *num.* 7. *in d. c. cum nullus*, & Rebuffus, *num.* 20. *vbi supra. licet Francus d. num.* 3. *videatur*
5 *dicere contrarium*, † verum habens talem præbendam
6 temporalem ratione lecturæ, vel alias † posset ibi ordinati ratione domicilij ibi contracti, quia est animo permanendi, seu constituendi domicilium. *Rebuff. 3. num.* 23. qui ait, quod bene potest tonsuram concedere Episcopus conciliarijs & aliis habentibus officium perpetuum in diœcesi, vel quasi perpetuum, quia ibi censentur habere domicilium Bart. *& alij in l. 1. ff. ad municip.*

7 Et similiter non poterit quis ordinari † ratione capellaniæ non collatiuæ, etiam perpetuæ, quia non est beneficium, *vt dictum est d. 12. primæ p. à num.* 98.
8 † nec etiam ratione pensionis, cum non sit beneficium *vt late dictum est. 1. p. c.* 5.

9 Secundo ampliatur, vt procedat † etiamsi beneficium sit tenue, nam quamuis non possit ordinari ad titulum illius, *vt in Concilio Trid. ff. 21. de reform. c. 2. & dicetur. c. sequen.* tamen ratione illius poterit ordinari ab Episcopo beneficij. Tertio ampliatur, vt pro-
10 cedat, etiamsi beneficium non † requirat residẽtiam, nec in illo resideat, nec in illius diœcesi, & sic non eximatur à iurisdictione primi Episcopi, cum textus ille simpliciter loquatur de beneficio, *Ioannes Andreas, ibi, & Domin. num. 6. & Francus. d. num.* 3.

11 Quarto ampliatur, vt procedat, etiamsi † non habeat beneficium in titulum, sed in commendam, si est ad vtilitatem commendatarij, maxime perpetuam, quia ista reputatur titulus canonicus, seu habet vim tit. *vt dicetur infra, 4. part. cap. 4. & quod dicit*
12 *Francus d. num.* 3. quod † non videtur, quod sufficiat habere beneficium in commendam, quia commenda non est proprius titulus, *secundum notata in cap. nemo. de electione in 6.* accipiendum est de commenda temporali, ad vtilitatem Ecclesiæ, vt in terminis, *d. c. nemo.* quæ non est titulus canonicus, nec habet vim tituli, *vt in d. c. 4. 4. part. & ita ait Rebuffus sup. n.* 21.

13 Quinto ampliatur, vt procedat, siue istud sit † beneficium, propter quod ordinem recipit, siue non cum generaliter, & non distinguendo loquatur ille text. *vt dicit d. gloss. ver. Ecclesiasticum.*

Vnde, si beneficium haberet certum ordinem † annexum, puta Subdiaconatum, vel Diaconatum, 14
poterit ratione talis beneficij ordinari ab illo Episcopo etiam ad alios ordines, *vt docent Domin. n. 9. & Francus d. n. 3. contra Paulum, ibi.*

Sexto ampliatur, † vt non solum possit eum ordinare Episcopus beneficij, sed etiam cum eo dispensare in interstitiis, & etiã, in illegitimitate ad minores ordines, nam, cum ratione beneficij sit subditus illius, quoad ordines, est etiam subditus, quoad omnia concernentia ordines, & illis annexa *ad l. 2. ff. de iurisdictione omnium iudicum*, quamuis secus sit in familiari Episcopi, *vt dicemus capite sequenti, à numer.* 86. 15

Aduertendum tamen est, quod Episcopus, † in 16
cuius diœcesi est beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimissorias, etiamsi beneficium esset subiectum alteri Episcopo, quoad prouisionem, id est, etiamsi spectaret ad prouisionem alterius Episcopi, sed si esset alteri subiectum, quoad iura Episcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc in illius diœcesi esse videtur, *Domin. n. 5. & Francus, 3. in d. c. cum nullus.*

Secundo aduertendum est, quod ad istum † effectum videtur requiri possessionem beneficij, & non 17
sufficere solam collationem, seu titulum, ad hoc enim, vt efficiatur de eius foro, necessarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu.

Imo, & sola possessio sine titulo iusto sufficere † videtur ad hunc effectum, per illam enim videtur 18
effici de foro illius Episcopi.

CAP. V.

De titulo ad ordines.

SVMAARIA.

SEruit beneficium de titulo ad ordines, ad quos (præsertim sacros) non potest quis promoueri sine titul. num. 1.

An requiratur titulus etiam, ad minores ordines, & primam tonsuram, numer. 2. de iure antiquo, etiam ad minores requiritur, numer. 3. sed contrarium de consuetudine seruatur, numer. 4. quod videtur approbare Concilium, numer. 5. nec in hoc est aliquid innouatum per constitutionem. 29. Sixti V. numer. 6.

An titulus ad ordines requiratur tantum in clericis sæcularibus, an etiam in regularibus, n. 7.

Concilium solum loquitur de clericis sæcularibus, & similiter constitutio Sixti V. num. 8.

Religiosi Societatis Iesu, qui emiserunt tria vota non solemnia, non comprehendebantur sub decreto Concilij, n. 9. Sed Pius V. Illud extendit ad regulares non professos, n. 10. declaratio S. Cong. n. 11.

Constitutio Pij V. habet locum, tam in non professis, quam in nulliter professis, num. 12. vt decis. Rotæ à d. constitution. Pij V. Gregorius XIII. exemit religiosos Societatis Iesu, & confirmauit Gregorius XIV. num. 13. & 14.

Quas pœnas incurrat promotus sine titulo, & quæ pœnæ innouentur per Concilium, n. 15.

De iure antiquissimo ordinatus sine titulo incurrebat ipso iure suspensionem, num. 16. etiam sine peccato, secundum

cund um Suarez, quod tamen non videtur certum, numer. 17.

Ista pœna suspensionis fuit mutata per Innoc. III. & etiam Alexand. III. in hanc, quod ordinator, vel successor compellatur ordinato in necessariis prouidere, num. 18. & 19.

An d. pœna suspensionis remaneat incorrecta, quãdo solus ordinatus fuit in culpa, nu. 20. cũ seqq. & n. 21. ponitur opinio affirmatiua, n. 22. opinio negatiua, quæ approbatur, & d. suspensionem esse sublatam omnino.

Quæ pœnæ innouentur per Concilium, nu. 23. cum seqq. vbi referuntur opiniones Doctorum, & resoluitur, solum esse innouatam d. pœnam Innoc. 3. c. cum secundum Apostolum.

Pœna cap. penul. & cap. per tuas, de simonia, non procedit in proposito, n. 31.

Pœna d. c. cum secundum Apostolum. habet locum in Episcopo ordinante aliquem, sine titulo sciente, vel debente scire, eum non habere titulum, nu. 32. non tamen, quando non fuit in culpa, n. 23.

Ex constitutione Sixti V. clerici promoti sine titulo, sunt ipso iure suspensi, numero 34. cuius suspensionis absolutio reseruatur Papæ inhibendo, ne per iubilea, indulgentias, aut cruciatam absolui possint, numero 35.

Papa non solet reseruare, nisi ratione censuræ, seu absolutionem censuræ, non vero absolutionem a peccato, n. 36. sed in d. constitutione videtur vtrumque reseruari, numer. 37.

An posset ab ista suspensione, & excessu absolui per Bullam Cruciatæ posterioris, num. 38. cum seqq. resoluitur non posse per Bullam postea publicatam, antea tamen concessam, bene tamen per Bullam postea concessam.

Consilium Butrij secundum, quod Rota sequitur, procedit non solum in lege, & gratia Motu proprio, sed etiam in concessa ad postulationem partis, numero 47.

An virtute Cruciatæ possit quis absolui per confessarium à suspensione incursa propter ordines male susceptos, vt ante ætatem, num. 47. cum seqq. resoluitur posse, licet absolutus non possit celebrare ante completam ætatem.

Confessarius virtute Bullæ non potest absoluere à censuris extra confessionem, quia non adest clausula eorum confessionibus auditis, aut in foro conscientiæ, numer. 53. & 54.

Absolutio à censuris virtute Bullæ, aut Iubilei, nisi in eo dicatur in foro conscientiæ, tãtum suffragari valet, pro foro exteriori, quando facta est satisfacta parte, contra aliquos, n. 55. cum seqq.

Commissarius Cruciatæ non potest dispensare in irregularitate propter ordinum malam susceptionem contracta, vt in clausula posita, quæ non agit de suspensione, numer. 59.

An brevia seu priuilegia religionum, quod earum fratres non possint vti Bulla Cruciata, seu aliis priuilegiis, quo ad indultum eligendi confessorem, derogentur per sequentes Bullas, & clausulas derogatorias ibi positas, nu. 60. cum sequentibus, resolutur non derogari, & esse firma.

Constit. Sixti V. contra clericos male promotos est reducta per Clement. VIII. ad terminos sacrorum canonum, & Concilij Trident. numero 70. Sicut aliæ constitutiones eiusdem Sixti sunt modificatæ, nume. 71. & sic cessat suspensio ibi posita contra ordinatos sine tit. & standum erit Concilio & declarationibus S. Cong. num, 72.

De iure antiquo Episcopus poterat clericos promouere ad plures titulos, n. 73. hodie vero non, nisi ad titulum beneficij, & etiam patrimonij, vel pensionis pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum, quæ tamen regulariter adest, n. 74. & 75. declaratio S. Congreg. n. 76.

Habens patrimonium potest promoueri, licet expresse non assignetur in titulum, quia succedit loco tituli, numero 77.

Si quis habet plura bona, seu beneficia, & ad titulum aliquorum specialiter ordinatur, illa solum essent titulus, & non alia, n. 78.

Etiam ad titulum donationis potest quis ordinari numero 79.

Familiares triennales Episcoporum, alias sibi non subditi, possunt ab eis ordinari, ad titulum patrimonij, vel pensionis, num. 80. & 81. vbi ponuntur declarationes S. Cong.

Istud triennium sufficit, quod incipiat antequam fuisset Episcopus, n. 83.

Debet Episcopus statim reipsa beneficium conferre, familiari, quem ordinat ex Concilio, quod habet locum, etiam in minoribus, & prima tonsura, n. 84. & verbũ statim intelligitur incontinenti, n. 85.

Non potest Episcopus dispensare cum familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores, nu. 86. nec super interstitiis, nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate, n. 87.

Familiarem habentem ibi beneficium potest Episcopus ratione illius ordinare, tanquam subditum, dispensareque illegitimitate, & interstitiis, licet non esset triennalis, nec stanti ei beneficium conferret, numero 88.

Si quis ordinaretur ad titulum patrimonij, sine vlla necessitate, vel commoditate Ecclesiæ nullam incurreret pœnam, etiam stante constit. Sixti V. contra male promotos, n. 89. & 90.

Hodie non potest quis ordinari ad titulum paternæ hæreditatis, sed requiritur, quod vere, & realiter habeat patrimonium, n. 91. & 92.

Ad titulum alieni beneficij, vel stipendij ab Episcopo assignandi non potest hodie quis ordinari, n. 93.

Ita demum potest quis ordinari ad titulum pensionis, seu stipendij a laico assignan. si imponat, & assignet talem pensionem, seu stipendium super certa re fructifera, nõ alias, n. 94. & 96. sicut posset ordinari ad titulum census, quem ipse ordinandus, alias haberet, etiam ad vitam siue redimibilem, n. 95.

Aliquando ob penuriã sacerdotum specialiter concessum est ordinari ad titulum stipendij ab aliquo promissi, numer. 97.

Non potest quis ordinari ad titulum seruitij, in aliqua Ecclesia, cui ascribitur, nec id probat Concilium, c. 16. sess. 23. nam ibi solum agitur de promotis ad titulum patrimonij ascribendis seruitio alicuius Ecclesiæ, nu. 98. & 99. de quo numeris seqq. quæ tamen ascriptio non est in vsu, n. 103.

Seminarista potest ordinari ad titulum seruitij beneficij seminario vniti, n. 104.

Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur debet consistere in re immobili, & fructifera, nõ in bonis mobilibus, alias incurreret pœnam, si quæ esset contra ordinatos, sine titulo, contra aliquos, n. 105. & 106.

Beneficium, vel patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur debet esse sufficiens ad victum honestum, nu. 107. etiamsi beneficium esset antiquum, n. 108. & etiam de iure antiquo, n. 109.

Potest quis promoueri ad Subdiaconatum, & Diaconatũ

*ad titulum beneficij licet non lucretur illius fructus, nisi post Presbyteratum,n.*110.

*Non potest quis ordinari ad titulum beneficij, quod habet redditus incertos,n.*111.

*Quod beneficium, aut patrimonium dicatur sufficiens, in proposito relinquitur arbitrio boni viri, nam quantitas non taxatur,n.*112.*&* 113.

Sufficit, quod sit sufficiens ad honestam, & commodam sustentationem cuiuslibet clerici, non attenta qualitate ordinandi contra aliquos, numero 114. *cum sequent.*

*Posse viuere honeste,& posse viuere decenter seu commode,idem sunt,n.*118.

*Quod annui redditus requirantur Neapoli,n.*119.*& in synodo Hieracen.n.* 120.

*Habens beneficium,etiam curatum non sufficiens, non potest,nec tenetur ad eius titulum sacris ordinari,numer.*121.

*Sacris ordinati ante Concilium ad titulum non sufficientis beneficij,vel patrimonij,non poterant promoueri ad ordines superiores,nisi adepti essent, vnde sustentari possent,n.*122.*&* 123.

*Si quis post Concilium,absque vero titulo,Diaconus,vel Subdiaconus factus est,etiam sublata suspensione,non potest sine vero titulo alium ordinem suscipere,n.*124.

*Habens beneficium, vel patrimonium insufficiens non potest promoueri,etiamsi cum eo,& pitantiis, & aliis emolumentis haberet honestum victum,& etiamsi Episcopus obliget se suppleturum,nec etiam, qui ex industria,& officio potest sustentari, quamuis habēs beneficium insufficiens de per se,iuncto tamen patrimonio sufficiens possit ordinari,n.*125.*&* 126. *vbi ponitur declaratio. S. Cong.*

Non potest quis ordinari ad titulum litteraturæ contra aliquos,num. 127. *&* 128. *vbi ponitur declaratio, S. Cong.&* 129.

Non potest quis ordinari ad titulum de futuro,& in spe etiam certa.n. 130.

*Non potest aliquis promoueri ad titulum coadiutoriæ, etiam perpetuæ,cum futura successione, nisi forte ratione illius haberet congruam,n.*131.*&* 132.

1 SEruit etiam beneficium de titulo ad ordines,† ad quos (præsertim sacros) non potest quis promoueri,sine titulo,ne cum ordinis dedecore mendicare, aut aliquem sordidum quæstum exercere cogatur. *cap. Diaconi sunt* 93.*distinct. cap. neminem cap. sanctorū.* 70.*distinct. c.*2.*c. Episcopus cap. tuis, de præbend.& Con. Trid. sess.*21.*de reform. ca.*2.*ibidem causa lege canonica.* & per Salcedum in praxi crimin. causa Bernardi Diaz,*cap.*18.*noue addito. n.*3.*Vgolinus de irregularitate c.*61.*n.*1.

2 Circa quod dubitatur primo,† an requiratur titulus,etiam ad minores ordines, & primam tonsuram,an vero solum ad maiores,& sacros ordines, in quo respondetur,de iure antiquo,etiam ad minores

3 requiri titulum,† *vt in dict. cap. neminem,& ibi gloss.* 1.*& dict. cap.*2.*de præbend.& ibi etiam gloss.*1.*communiter approbata,secundum Imolam,ibi, & glossa etiam prima in dict. cap. Episcopus Nauarr. consil.*14.*num.* 1. *de tempor. ordinationum, Quintanaduennas Ecclesiasticon. lib.*3.*n.*4.*&* 17.*& Suarez* 5.*tom. de censuris, disputatione* 31.*sect.*1.*num.* 33. *quicquid dicat Vgolinus dict. cap.*61.*num.*2.

4 Contrarium tamen de consuetudine seruatur,† *vt per d. gloss.*1.*in d. cap.* 2. quæ approbatur ab omnibus communiter, vt testatur Decius ibi *num.* 29. *& per Nauarr. d. num.*1.& Flamin. Parisium *de resignatione* benef.*lib.*2.*quæst.*6.*numero* 4. Salcedo *dict. cap.*18.*n.*5. *in nouissima editione.* Quintanaduennas,*d. num.*17.*Rota decis.*731.*n.*13.*part.* 1. *diuersorum.* † *Quod videtur* 5 *approbare Concilium Tridentinum. d. cap.*2.*vbi solum ad sacros ordines requiris titulum, Nauarr. Salcedo, Quintanaduennas,& Vgolin. ibi*, & Emanuel Rodriguez *in summ.*2.*tom. cap.*15.*num.*16.& P. Ledesma. *in sum.*1.*parte tit. de Sacramento ordinis, cap.* 7. *ad fin.* quamuis aliqui Episcopi etiam ad minores, petant titulum, † & quamuis non defuerint, qui dixerint, 6 ex noua constitutione Sixti V. contra clericos male promotos,quæ in Bullario cap.29.in ordine,& ponitur,& declaratur per Viualdum,*in suo Candelabro aureo ad finem,*2.*part.*& per Zechum *de casibus reseruatis, cap. de suspensione etiam ad minores requiri titulum*, tamen verius est per illam non fuisse in hoc aliquid innouatum, sed referenda erant singula singulis.

Secundo dubitatur,† an titulus ad ordines requi- 7 ratur tantum in clericis sæcularibus,an vero etiam in regularibus,& religiosis.

In quo quicquid esset† antiquitus,de quo Quin- 8 tanaduenn. *supra ex n.*35.*ad* 65. dicendum est concilium supra solum loqui de clericis sæcularibus, vt patet ibi,*ne quis deinceps clericus sæcularis,*& similiter d. constitutionem Sixti V. vt ibi, *aut quoad sæculares, sine titulo sufficientis beneficy vel patrimony*, Vgolin. *sup. n.*3.& Eman. Rodriguez,*quæst. regul. tom.*3. *quæst.*23.*art.*3.

Et ita religiosos Societatis Iesu, qui emiserunt tria vota non solemnia,non comprehendi † sub illo 9 decreto recte consuluit Mandos. *consil.*13. Pius tamen V. in sua constitutione 74. in ordine in Bullario extendit d. decretum Concilij ad clericos regulares, † seu religiosos non professos,sub pœna suspensio- 10 nis ab exequutione ordinum aliter susceptorum. Et tradunt Mayolus de irregularitate. *libro* 4.*cap.*15.*nu.* 1. Salcedo *num.*2. Flam. Paris. 19. Quintanaduennas 66.& Vgolin.*n.*3.*vbi supra*, Mart. Anton. Genuen.*in praxi Archiepiscopali, curiæ Neapolitanæ cap.* 81.*n.*2. Enriquez *in sum. lib.*13.*c. trigesimo septimo.*§.1.*&* Suarez *supra n.*38.

Vnde S. Cong. Concilij sic censuit,*nullus clericus* 11 *sæcularis,† aut regularis non professus, debet ad sacros ordines promoueri, sine sufficienti titulo ex Bulla Pij V. data anno* 3.*pridie idus Octob.*

Quæ constitutio habet locum,tam in non † pro- 12 fessis,quam in nulliter professis,*secundum Rotam, in vna Vrgellen. Canonicatus,*3.*Martij* 1595.*coram illustrissimo Blancheto, vt in sequenti decisione, Domini absque vlla controuersia dixerunt, Ferdinādum per susceptionem ordinum,eo modo,quo illos suscepit contraxisse incapacitatem ad beneficium,constitutio enim Pij V. est clarissima,qua suspenduntur absque aliquo titulo,contra formam Concily Trident.* sess.21.cap.2. de reform. *quæ constitutio habet locum,tam in non professis, quam nulliter professis,cum loquatur de his,qui libere, & licite,ad sæculum redire possunt, quare cum Ferdinandus se nulliter professum pretendens, & per consequens potuisse ad sæculum redire,ad titulum paupertatis, vt professus sacros ordines susceperit,fuit suspensus ab exequutione suorum ordinum,& beneficy acquirendi incapax effectus*,cap. cum bona. de ætate.& qualitate,vbi gloss.& Abb. numero 6. cap. fin. de clerico excommunicato,vbi gloss. c. lator,de excessibus Prælatorū, *Gemin.* conf. 91.num.3.& 133. n 2.*& fuit resolutum coram D. Gipho. in causa Meliten. Abbatiæ* 24. *Ianuary* 1590.*&*

1590. *& cum postea ipse promotus ad Subdiaconatus ordinem obtinuerit, sub prætextu emissæ possessionis in Diaconum, & Presbyterũ ordinari, fuit factus irregularis, cum ascendendo ad maiores ministrare dicatur in minoribus, Mayolus de irregularitate*, lib. 1. cap. 2. num. 11. & libro 4. cap. 33. num. 2. cum aliis allegatis in d Meliten. *& hoc ipsemet Ferdinandus in suo libello porrecto ordinario fatetur, nam dum asserit se non ministrasse in ordine Presbyteratus, per hanc exclusionem videtur includere se ministrasse in aliis ordinibus, & ex hac irregularitate nouam contraxit inhabilitatem, ad beneficia, Modernus, de resignatione beneficij*, lib. 5. cap. 6. n. 99. *Non obstat prætensa dubietas, primo, quia contrarium apparet ex eius confessione in libello, dum asserit se statim post d. professionem nullam, & etiam in ipsa ordinum susceptione, & post, semper reclamasse, ex qua reclamatione probatur ipsum habuisse animum dimittendi habitum, & ad sæculum redeundi, ideo debebat abstinere ab ordinibus suscipien. tamquam vere professus, & Ordinarium non decipere, qui si de tali animo, & statu fuisset informatus, & illum iuxta literarum sui Superioris tenorem non credidisset, eum ab ordinum susceptione repulisset. Præterea ignorantia crassa ipsum Ferdinandum non excusat, Nauarr.* in Man. cap. 27. num. 241. *præcipue ad effectum acquirendi beneficium, quo casu sunt probandæ habilitates. Et dato, quod fuisset dubius tutiorem viam debebat eligere, & ab ordinum susceptione abstinere, donec de validitate professionis fuisset iudicatum*, cap. ad audientiam, de homicidio. *Nauarr.* vbi supra n. 284. *& ex his, & aliis, ita fuit decisum.*

Sed à dicta constitutione Pij V. † Gregorius 13
XIII. exemit religiosos Societatis Iesu, qui post tria vota simplicia, ante solemnem professionem, possunt sine titulo, ad omnes sacros ordines promoueri de licentia sui præpositi generalis, vt in literis datis 1575. anno primo, quæ habentur in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu, pag. 130. *& tradunt Salcedo, Flam. Parisius Genuen. Enriquez, & Suarez* ibi, *& Emanuel Rodriguez, d. cap. 15. n. 1. & d. art. 3.*

Et ita habetur † in declaratione S. Congregatio- 14
nis, infra adducta, *sub n. 29.* quod etiam confirmauit Greg. XIV. in sua constitutione, qua Societatis institutum, & ratio gubernandi confirmatur, *data anno 1591. 4. Calendas Iulij.*

Tertio dubitatur, † quas pœnas incurrat promo- 15
tus sine titulo, & quæ pœnæ innouantur per Concilium *d. cap. 2. in fin. ibi, antiquorum canonum pœnas super his innouando*, in quo in primis dicendum est de 16
iure antiquissimo ordinatum † sine titulo incurrere ipso iure suspensionem ab exequutione ordinis sic suscepti, *vt in dict. cap. neminem, & d. cap. sanctorum 70. distinct. Mayolus d. lib. 4. c. 15 in princ. Nauarr. d. cons. 14. de tempor. ordinatio. num. 1. & Suarez d. disputat. 31. sect. 1 num. 33.* qui ait, quod quantum ex illis de- 17
cretis colligitur, ita erat imposita † illa suspensio, vt etiamsi quis absque peccato ita ordinaretur ad præceptum (verbi gratia) sui Episcopi, suspensus maneret, in iniuriam ordinantis, vt ibi dicitur, ita vt fuerit Episcopo ablata potestas conferendi exequutionem ordinum, si absque sufficienti titulo ordines conferret. Sed dato, quod non esset peccatum in ordinato, id mihi non videtur certum.

Postea vero Innocen. III. *in c. † cum secundum Apostolum. de præbend.* dicit, quod licet prædecessores sui ordinationes [illegible]orum, qui sine certo titulo promouentur in iniu[illegible]m ordinantium irritas esse voluerint, & inanes, [illegible]t, quoad exequutionem, *vt in dict. cap. neminem, & cap. sanctorum*, ipse tamen benignius agere cupiens, tam diu per ordinatores, vel successores eorum prouideri vult ordinatis, donec per eos Ecclesiastica beneficia consequantur, vnde Innocen. III. pœnam suspensionis, *de qua in d. c. neminem, & cap. sanctorum*, mutat in hanc, quod ordinator, vel successor compellatur ordinato in necessariis prouidere, donec titulum habeat, quod etiam videtur antea statutum per Alexandrum III. *in cap. † 19
Episcopus, eod. tit.* Quintanaduennas *sup. num. 14. & decimosexto.*

Sed hic se offert difficultas, † an pœna suspensio- 20
nis, de qua *in d. c. neminem, & c. sanctorum*, sit omnino sublata, & d. iura indistincte correcta *per d. cap. cum secundum Apostolum*, an vero adhuc procedant, & remaneant incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, quia dixit se habere patrimonium sufficiens, cum non haberet.

In qua difficultate Anton. † de Butrio *in d. cap. 2.* 21
de præbendis, tenet d. iura antiqua remanere incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, vt quia dixit se habere patrimonium sufficiens, tunc enim ipso iure est sibi interdicta exequutio, *& dict. ca. cum secundum Apostolum.* habere locum; cum ordinator fuit in culpa, & hanc opinionem Anton. de Butrio, ait de iure videri veriorem, Decius *in d. c. 2. num. 30.* & sequuntur Nauarr. *consil. 1. quæst. 16. num. 45. de constitutio. & d. consil. 14. num. 3. & consil. vltimo, num. 1. & 2. de temporibus ordinatio.* dicens, quod illa mutatio, *de qua in d. c. secundum Apostolum*, videtur restringenda ad ordinatum, qui bona fide ab Episcopo sciente, vel debente scire eum non habere titulum, fecit se ordinari, non autem videtur comprehendere illum, qui per mendacia, & fraudem, fingendo titulum, decepit Episcopum, & Iacobus de Graffiis in decisionibus aureis casuum conscientiæ, *libro 2. cap. 97. num. 66.* & Suarez *d. num. 33. & 35. & alij.*

Contrarium tamen tenet Abbas *in dict. c. 2. num.* 22
3. † ex eo præcipue, quod pœna suspensionis, de qua *in dict. cap. neminem, & cap. sanctorum.* fuit inducta in odium, & iniuriam ordinantis, vt patet *in d. c. neminem, in fin. & in d. c. cum secundum Apostolum*, vbi id probatur, & sic illa pœna solum procedebat, quando ordinator fuit in culpa, & quia potest dici, quod semper ordinator videtur in culpa, quia debuit discutere, & examinare, an haberet patrimonium sufficiens, *argumento c. innotuit, de electione*, sequuntur Nauar. sibi non constans *consil. 19. num. 2. de temporibus ordinationum*, Enriquez *in summ. lib. 10. cap. 17. §. 3. in glos. littera O. & libro 13. cap. 37. §. 2.* Toletus *in sum. lib. 1. cap. 48. versic. 18. in Romana editione*, Sayrus de censur. *libro 4. cap. 14. num. 16.* & videtur tenere gloss. fin. *in d. cap. 2.* & Vgolinus, *num. 7.* & Genuen. *n. 12.* vbi supra, & est communis, vt per Imolam *in d. c. 2.* & post hæc tenet Gonçalez, *ad reg. de mensib. gloss. 5. §. 10. n. 25.*

Hoc suppositio † secundo videndum est, quæ 23
pœnæ innouantur per Concilium, *d. c. 2.* ibi, *antiquorum canonum pœnas super his innouando.*

In quo moderni communiter † videntur tenere 24
Concilium, ibi, innouare pœnam suspensionis, de qua *in d. cap. neminem, & cap. sanctorum*, ita Mayolus *d. cap. 15 in princip.* Salzedo sup. *num. 1.* Espino *de testament. gloss. 18. num. 75.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. parte verb. dimissoria. 4. ibi*, vel non possidere patrimonium, *& 2. part. eodem verbo. §. 6. & verbo irregularitas, §. 2.* Emanuel Rodriguez *d. cap. 15. num. 1.* Ortiz Lucius *in sum. resolut. 10. de suspensione not. 5.* & Thomas Sanchez, *de matrim. lib. 6. disputatione 32. ad fin.*

25 Nauarr. vero *d. consil. 1. quæst. 16. de constitution.* & † *vltim. de tempor. ordinatio.* licet obscure loquatur, ait dict. innouationem intelligi de pœna dictorum canonum, neminem, & sanctorum, quando ordinatus fuit in culpa decipiendo ordinatorem, quo casu secundum eum pœna d. canonum non fuit sublata *per d. c. cum secundum*, & alias habere locum pœnam *d. c. cum secundum*, sequuntur Vgol. *d. n. 7.* Eman. Rodriguez supra *n. 4.* P. Ledes. *9. conclus. 2. difficultate*, & Suarez *d. n. 33. & 35.*

26 At idem Nauarrus † *d. consi. 14. de tempor. ordinatio. num. 4.* ait, (quicquid alias visum fuerit arbitrari) respondendum dictam innouationem, quam facit Concilium ibi, intelligi, tam de pœna dictorum canonum, *neminem* & *sanctorum*, quam d. pœna dict. capit. *cum secundum Apostolum*, qui omnes canones sunt antiquiores Concilio; de pœna quidem canonum neminem, & sanctorum, quando solus ordinandus est in culpa decipiendo ordinatorem, dicendo, quod habet titulum beneficij, vel patrimonij sufficientem, ita vt tunc ordinatus maneat suspensus iux. canones neminem, & sanctorum, & ordinatus maneat impunitus, de pœna vero *cap. cum secundum Apostolum.* quando solus ordinans est in culpa, ordinando illum, quem scit vel scire debet non habere vllum titulum, ita vt in isto casu Episcopus teneatur alere ordinatum, qui non manet suspensus, & de vtraque pœna, quando vterque, tam ordinans, quam ordinatus est in culpa, ita vt tunc ordinatus maneat suspensus *iux. dicto canones neminem, & sanctorum*, & ordinans ei teneatur victum præbere, *d. c. cum secundum Apostolum*, sequitur Graffis, *dict. num. 66. & in puncto iuris*, Flam. Parisius, *supra num. 18.*

27 Alij vero tenent per Concilium ibi, solum † esse innouatam pœnam *cap. cum secundum Apostolum*, & sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogēdum esse illi prouidere *iuxta d. c. cum secundum Apostolum.*

Quam sententiam tenent Genuen. *d. num. 2.* Enriquez, Toletus & Sayrus sup. & Enriquez *dict. §. 2. in glo. litera K.* ait sic consultos. Couar. & D. Veram, & alios Iurisperitos tenuisse, & videtur tenere Io. Gutierrez, *pract. quæst. libro 2. quæst. 65. num. 11. versi. nec opinio Metinæ ibi*, nam intelligi potest de pœna text. in cap. 2. & cap. cum secundum Apostolum. de præbend. Et Cenedo *collectanea 33. ad decretales, nu. 2. & 6. ad fin.* & Vitaldus in suo Candelabro aureo *2. part. tit. de suspensione, n. 28.* & tenuit Nauarr. *d. cons. 19. n. 2 de temporibus ordinationum, & post hæc Gonçalez sup. art. n. 22.*

28 Et hæc sententia videtur verior supposita † sententia Abbatis, de qua sup. quod pœna suspensionis *d. canonum neminem, & sanctorum*, erat omnino sublata per *d. cap. cum secundum Apostolum*, nam intentio Concilij ibi, solum est innonare pœnas antiquorum canonum, qui non erant sublati, & correcti alio canone, vnde antiqua suspensio nouo iure *capit. cum secundum Apostolum*, sublata non innouatur à Concilio, vt recte Enriquez, *dict. §. secundo* & Toletus sup.

29 Et ita censuit S. Cong. vt per additionem † Nauar. *d. consi. 1. quæst. 16. de constitutio.* & Flam. Parisium *d. nu. 18.* Genuen. & Toletum, & Gonçalez supra, & Vitaldum. *d. nu. 28.* qui ait vidisse declarationem anno 1583. & patet ex declarationibus sequen. *super d. 2. Concilium renouauit tantum pœnas*, cap. cum secundum extra de præben. in hoc cap. non pœnas cap. neminem, *& in vna Reatina sic responsum est per S. Congregationem, ordinatus contra formam Lucius decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est ordinarius ei prouidere* iuxta cap. cum secundum. de præb. *qui canon. solus, & non alij, fuit innouatus à Concilio, per doctrinam Abbatis, clerici tam in regulares* (habetur in declaratione sequenti,) *qui ante professionem factam ad sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares, ita Pius V.* in extrauag. incipienti, Romanus Pontifex sacrorum, *data pridie idus Octobris 1568. anno 3. ab hac Pij constitutione Gregorius XIII. exemit clericos de Societate Iesu, aut potius declarauit in illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.*

Nec valet responsio † Vgolini *dict. num. 7.* qui dictam declarationem intelligit, vbi culpa ordinatoris, 30
secus, si fraude ductus ipsius ordinati, tunc enim non obligabitur ad eum sustentandum, & in hoc locum habebit opinio Nauarr. & ita etiam eam videtur intelligere Sup. nam quamuis tunc non obligetur ad eum sustentandum, vt dicetur infra *n. 33.* non tamen habet locum pœna *ca. neminem*, quæ non est innouata per Concilium.

Nec potest in proposito adduci. *text. in c. penult.* 31
& cap. per tuas. El tercero, de simonia, quia solum agit de ordinato cum pacto simoniaco, de non petendo prouisionem suam ab ordinante, vel præsentante ad ordinem, vt recte Enriquez locis citatis, Quintanaduennas. *n. 25. & 26.* Toletus *versi. 5.* & Suarez, *n. 35. vbi sup.* & fauet Nauarr. *consi. 17. de tempor. ordination.* & Gonçalez sup. *n. 27.*

Pœna autem *d. cap. cum secundum Apostolum*, † ha- 33
bet locum in Episcopo ordinante aliquem sine titulo, sciente, vel debente scire eum non habere titulum, & sic habet etiam locum, quando ordinandus dixit se habere patrimonium sufficiens, quia Ordinarius debebat diligenter inuestigare, an haberet patrimonium, & clericus non potest huic priuilegio renunciare, Abb. & Imola *in d. c. 2.* Gambarus *de offic. legati, lib. 6. num. 140.* Nauarr. *d. consi. 1. q. 16. de constitution. & dict. consil. 14. & vltimo. de temporibus ordinatio.* Surdus de alimentis, *ti. 7. quæst. 37. à numero 40. & titul. 1. quæstione 60. à numero 12. & titulo 3. quæst. 18. num. 32.* & Flam. Paris. & Graffis, vbi sup. quamuis contra teneat Ant. de Butrio, & Decius supra.

Non tamen habebit locum, † quando non fuit in 33
culpa Episcopus, qui adhibuit debitam diligentiam, & per fraudem, & falsas probationes fuit deceptus, ne absque culpa puniatur *contra cap. 2. de constitutio.* ita Nauarr. Flam. & Genuen. ibi Gonçalez *n. 32.* facit adhuc *cap. si Episcopus, de præben. in 6.* de quo Surdus *d. q. 37. à n. 51.*

At ex d. constitutione Sixti V. 29. contra clericos 34
male promotos, clerici, sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij, promoti ad sacros ordines, sunt ipso iure suspensi ab exequutione ordinum susceptorum. Vt latius *in d. constitutione*, & ita aduertit Candelabrum aureum *in explanatione eiusdem constitutionis notab. 14. quamuis notab. 11. videatur in hoc inaduertenter loqui. & Pet. Ledesma dict. capit. 7. conclus. 5. & Suarez supra. num. 33. & Gonçalez, supra num. 34.*

Cuius suspensionis absolutio reseruatur † ibi Pa- 35
pæ, inhibendo, ne per iubilea, indulgentias, aut Bullam Cruciatæ, cum quibusuis amplissimis derogā-

rogatoriis clericis concessa, & concedenda, absolui possit.

36 Non tamen videbatur reseruari ibi absolutio à peccato, quia Papa non solet reseruare, nisi ratione censuræ, seu absolutionem censuræ, vt est notum. Durandus *in* 4. *distin.* 17. *quæst. vltima.* Armilla *verb. casus, n.* 2. Caiet. *eod. verb.* Nauarr. in Man. *cap.* 27. *nu.* 261. *alias* 254. Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis, 1. tom.* 2. *part. lib.* 2. *cap.* 25. & 26. Candelabrum aureum. *de absolutione num.* 56. *summa Corona,* 4. *part. cap.* 6. *de Sacramento pœnitentiæ, nu.* 247. *dub.* Toletus in sum. *lib.* 1. *capit.* 41. *in Romana editione, & Manuale nouum Toletanum, de administratione Sacramentorum, de Sacramento pœnitentiæ, circa finem,* quamuis Palacio *in* 4. *dist.* 17. *disput. vltim.* dicat, Papam directe reseruare culpas.

37 Sed certa verba † dict. constitutionis, & reseruationis sunt multum ampla, & generalia, & videntur vtrumque reseruare, & maxime vrgent illa verba, *a reatibus, & excessibus præfatis absolui, præterquam in mortis articulo,* quæ necessario venturi intelligenda de peccato, præsertim, quia quod attinet ad suspensionem, non est verisimile Papam ibi permittere facultatem absoluendi ab ea in mortis articulo, non enim est necessaria ea absolutio in illo articulo. Vnde Enriquez *in sum. lib.* 6. *c.* 10 *§.* 3. *gl.* 11. ait tutius esse vtrumque reseruari.

Circa quam reseruationem se offert difficultas,

38 † an nihilominus posset absolui ab ista suspensione, & excessu per Bullas Cruciatæ posteriores, sicut poterat absolui per aliqua Iubilea posteriora à Greg. XIV. & Clemente VIII. concessa, in quibus derogatur huiusmodi constitutionibus.

Et quidem certum videtur non posse absolui per

39 Bullam † Cruciatæ publicatam post *d. constitutionem,* concessam tamen ante eam, per illam enim, cum sit antea concessa, non potest dici derogari huiusmodi constitutioni, vt per Eman. Rodriguez *in addit. explicationis Bullæ ad §.* 9. *n.* 57.

Quamuis contrarium videatur tenere Enriquez

40 † *d. cap.* 10. *§.* 2. *in glossa litera K.* dicens, ita re consulta explicuisse Commissarium Cruciatæ, posse per Bullam Cruciatæ posteriorem anni 1590. quæ erat concessa, & prorogata per Sixtum Quintum. 17. Octobris 1585. ad aliud sexennium, absolui à casu constitutionis eiusdem Sixti, contra aborsus datæ anno 1588. in qua similis reseruatio habebatur, quia Bulla Cruciatæ habet clausulam generaliter derogatoriam, & ipse Commissarius habet à Papa facultatem interpretandi dubia, & derogandi priuilegiis contrariis. Sed, cum Bulla est antea concessa, parum re-

41 fert clausula † derogatoria in ea posita, quamuis postea publicetur *ad l. pacta nouissima, C. de pactis,* nec verum est Commissarium habere à Papa facultatem

42 † interpretandi dubia, nam in Bulla, & summario Latino non inuenitur talis facultas, Emanuel Rodriguez *dict. numero* 57. *ad fin.* difficultas est an per Bul-

44 lam Cruciatæ, post d. constitutionem concessam, maxime à successore † possit absolui, in qua etiam videbatur respondendum negatiue, nam cum Bulla Cruciatæ sit concessa Regi ad sexennium, & ante finem illius, solet prorogari ad aliud, & sic successiue, Bulla posterior censetur eadem cum prima *ad l. sed etsi manente. ff. de prætorio,* atque adeo, sicut non poterat absolui per Bullam Cruciatæ præcedentem d. constitutionem, ita nec per posteriorem. Præterea quicquid dicat Emanuel † Rodriguez, *d. n.* 57. facultas suspendendi, quæ datur Commissario, non facit ad rē, quia illa non extenditur ad suspendendi constitutiones, sed indulgentias, & facultates.

Nihilominus tamen in proposita difficultate † 45
contrarium videtur verius, nam in prorogatione dicitur, quod etiam de nouo concedit, vt in prorogatione facta à Gregorio XIV. *anno* 1591. & à Clement. VIII. 9. *Febr.* 1592. cum clausulis, & derogationibus contentis in aliis literis Greg. XIII. & etiam Pij V. quia vnæ ad alias se referunt, & in literis super concessione Cruciatæ, datis à Pio V. 12. *Calendas Iunij* 1571. habetur sequens derogatio; *non obstantibus quibuscunque decretis, constitutionibus, statutis, consuetudinibus, Bullis, priuilegiis, literis, indulgentiis; Bulla mare magnum nuncupata, & ordinationibus editis, aut approbatis, etiam pluries, non solum ab inferioribus, sed à nobis, & nostris prædecessoribus, cum quibusuis clausulis, derogationibus, ac iuramentis, & ex quacumque causa, & expeditione contra Turcas, & sine per modum vniuersalis legis, sine sub alia forma, & sine in fauorem Ecclesiarum, emanauerint, quoniam illis omnibus, & singulis, etiam quod de verbo ad verbum debuissent præsentibus inseri habentes, & haberi volentes omnia pro insertis, & expressis de verbo ad verbum, ex certa scientia Motu proprio, & de nostræ potestatis plenitudine eatenus, quatenus directe, vel indirecte præditis in toto vel in parte contrariantur, aut aliquod quicquam minimum præiudicium, seu impedimentum afferant, expresse derogamus, & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscunque.*

Quæ clausula, † & derogatio censetur esse in di- 46
ctis prorogationibus, & nouis concessionibus, cum relatum sit in referente. *l. asse toto. ff. de hæredibus instituen.* & derogat sufficienter dict. 1. constitutioni ad consilium Butrij 2. quod Rota; & alij sequuntur, † 47
vt infra parte sequent. capit. secundo, numero 305. & procedit non solum in lege, & gratia Motu proprio concessa, sed etiam in rescripto, & gratia concessa ad postulationem partis, vt per citatos ibi, maxime Cassadorum, & Rotam *decis.* 213. *numero primo, parte prima diuersorum.* Quamuis contradicat Couarr. *ibi citatos in rubrica. de testam.* 2. *par. n.* 20. *vers.* 3. & *Anton. Gabriel de clausulis, conclu.* 5. *numer.* 4. & 5.

Nec contra supradictam resolutionem obstat do- 48
ctrina † Eman. Rodriguez *in summ.* 1. *tom. capit.* 164. numero 3. & in dict. additio. *ad §.* 9. *numero* 59. vbi tenet, quod virtute Cruciatæ non potest quis absolui per confessarium à suspensione incursa propter ordines male susceptos, vt ante ætatem, &c. ex eo, quod nec Commissario generali conceditur talis facultas, vt patet, ex Bulla Latina, & mutat sententiam, quam tenuerat in explicatione Bullæ *dict. §.* 9. *numero* 62. cum Medina in summa, *libro* 1. *capitul.* 11. §. 8. Sicut etiam Vega in summa, *secunda part. capit.* 15. *casu* 10. *seu* 8. & *in Espeio de Curas, capit.* 14. *numero* 41.

Nam verior est prima sententia, quam tenuit † *d.* 49
numer. 62. cum Medina, quam etiam tenent Ludou. Lopez, *instruction. conscientiæ,* 2. *tomo secunda parte capit.* 23. & 31. & alij relati per Enriquez in summa, *li.* 7. *cap.* 13. §. 3. *in glossa litera y.* qui dicit probabilem *in gl. litera c. sequenti,* quamuis in text. tenet cōtrarium, & nouissime loquitur hanc sententiam, Pet. Ledesma in summ. *de Sacrament. Ordinis, ca.* 7. *dub.* 5. *primæ conclusionis.*

Et ratio est, nam in Bulla Cruciatæ datur † facul- 50
tas confessario electo, per eam absoluendi à qualibet censura, & suspēsio est vere censura, *c. quarenti.*

de verborum significatione, & est votum.

51 Aiunt tamen dicti Doctores, † quod absolutus à suspensione incursa ob susceptionem ordinum ante ætatem legitimam, non potest adhuc celebrare ante completam ætatem, quod comprobatur *ex capite vel non est compos, de temporibus ordinatio.* & quod tradit Suarez, *dict.* 5. *tomo disputatione* 31. *sectione* 1. *numero vigesimotertio.* & declaratione Sanct. Congregationis Concilij, *super capit. sexto, sessione vigesimaquarta, de reformat.* quæ sic ait. *Item Congregatio censuit, si is clericus peruenit tam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare, tam super irregularitate quam suspensione, ex delicto occulto tamen proueniente, quia se fecit promoueri, non in ætate legitima, si nondum ad ætatem legitimam peruenerit clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.*

52 Nec prædictæ sententiæ obstat dict. † argumentum desumptum ex Bulla Latina, cui respondet P. Ledesma, quod non dari talem facultatem Commissario non arguit, nec conuincit quin eam habeant confessarij, & rationem differentiæ esse quod Commissarius procedit in foro exteriori, & non vult Papa, quod habeat istam authoritatem in tali foro. At confessarius procedit in foro conscientiæ, & in ordine ad confessionem, & non est inconueniens, quod confessarius habeat istam authoritatem in tali foro.

53 Sed ista responsio non † omnino satisfacit, nam verius est posse confessarium virtute Bullæ absoluere à censuris, extra confessionem, vt per Enriquez *libro septimo, cap. decimotertio, §. secunda.* & Emanuel Rodriguez, *in dict. addition. ad §. non numero* 47. *& 59. & §. decimotertio, numero quarto, & quæstion. regul.* 1. *tomo, quæstion.* 20. *articul. septimo, & quæstion.* 61. *articulo septimo, & ipsum Ledesma, de excommunicatione capit. octauo, contra Nauarr. in Manual. capit. vigesimo sexto, numero* 31. *& consilio* 48. *numero vndecimo de sententia excommuni.* Cordoua in summ. *quæstion.* 19. Ludouicus Lopez, 2. *tom.* 2 *parte capit. octauo & 19.* Vegam in summ. 1. *part. cap. sexto, casu* 49. Zechum de sacramentis, *de pœnitentia capit.* 19. 12. *dicto.* Sorbo *in compendio Mendicantium, verbo casus reseruati,* Suarez *dict.* 5. *tom. disputatione* 7. *section.* 5. *num.* 35. & Zerolam in praxi Episcopali, 2. *p. verb. absolutio, §.*

54 1. *respons* 3. Quorum opinio vera esset, † si adesset clausula, eorum confessionibus auditis, aut in foro conscientiæ, vt in Iubileis, quæ tamen in Bulla non adest, sed simpliciter datur facultas eligendi confessarium, qui eos possit absoluere à quibusuis peccatis, & censuris.

55 Et insuper verius est absolutionem à censuris † virtute Bullæ, aut Iubilei, nisi in eo dicatur, in foro conscientiæ tantum suffragari, valere pro foro exteriori, quando facta est satisfacta parte, Medina *in summ. lib.* 2. *cap.* 12. Eman. Rodriguez *in Explicatione Bullæ, §.* 9. *num.* 55. *ad fin. & in addition. num.* 49. *& 51. & in summ.* 1. *tomo cap.* 83. *num.* 9. *& quæstion. regul.* 1. *tom. d. q.* 20. *art.* 6 *& dict. quæstion.* 61. *art.* 6. Vgolin. *de censur. tab.* 1. *cap.* 10. *§.* 4. *num.* 5. Bobadilla in sua politica, *libro* 2. *cap.* 19. *num.* 46. Vega in summ. 1. *part. capit.* 6. *casu* 52 & in Espeio de Curas, *cap.* 12. *nume.* 73. Sorbo *in d. compendio Mendicantium in resolutio. absolutionum, pag.* 57. & alij relati per Enriquez *dict. §.* 2. *in gl. litera V.* & accedit decis. Rotæ 573. *libro* 3. *p.* 3. *diuersorum.*

56 Pro quo facit declaratio perpetua Pij V. † facta in Iubileo *anni* 1568. relata per Emanuel Rodriguez, Vegam, & Sorbo ibi, & per Ioan. Gutierrez, *cano. q. lib.* 1. *cap.* 2. *numero* 18. cui ipse non bene satisfacit, tenens contrarium cum Cõuarru. *in* † *cap. alma mater,* 1. *part. §* 12. *num.* 16. Mar. Ledesma 2. *parte* 4. *q.* 57
26. *art.* 1. & Nauarr. *consil.* 23. *de pœnitentijs & remissio. & consil.* 11. *de sententia excommun. alias consil.* 51. *&* 52. *de sententia excommun.* cum quibus etiam tenent Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis* 1. *parte libro* 3. *cap.* 27. *ad fin.* Zerola *in d. praxi,* 1. *parte verb. absolutio. §.* 2. *& parte verb. ordo. §.* 4. *dicto* 5. Doctor Frechilla, *de excom. art.* 1. 4. *part. n.* 73 *dub. & art.* 5. *n.* 2. Toletus in sum. *lib.* 1. *cap.* 14 *versi.* 8 *&* 9. dicens, hunc esse stylum Romanæ Curiæ, in editione Romana, & Sayrus *de censuris, lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 31. & sequitur Suarez *dict. disp.* 7. *sect.* 5. *num.* 21. quando facultas absoluendi conceditur, solum in ordine ad sacramentalem confessionem.

Et similem declarationem perpetuam fecit † Greg. 58
XIII. in Iubileo *anni* 1572. quam refert D. Penna in directorio Inquisitorum *comment.* 25. quamuis ipse videatur etiam tenere contrarium.

Quare dicto argument. ex † Bulla Latina ego res- 59
spondeo, quod ibi non agitur de suspensione incursa propter ordines male susceptos, sed de irregularitate propter ordinum malam susceptionem contracta, vt qui excommunicatus, seu suspensus ordinatur, &c. Nauarrus *capit.* 27. *numero* 241. *sic enim* ait.

„ *Item similiter conceditur facultas d. Commissario dispensandi, & componendi super irregularitate cũ iis, qui quibuslibet Ecclesiasticis censuris legati Missas, & alia diuina officia, non tamen in contemptum clauiũ celebrauerunt, seu alias illis se immiscuerunt, & super alia qualibet irregularitate, præterquam ratione homicidij volũtarij, aut simoniæ, vel apostasiæ à fide, aut hæresis, vel propter malam ordinum susceptionem contracta.*

Ex quibus obiter videbatur, quod breuia, seu pri- 60
uilegia religionum, † quod eorum fratres non possint vti Bulla Cruciata, seu aliis priuilegiis, quoad indultum eligendi confessorem, & absolutionem casuum reseruatorum, concessa mendicantibus, & aliis per varios Pontifices, vt per compendium mendicantium, Bernardorum, & Societatis Iesu, verb. absolutio. & Cruciata, & Parasellum, *de priuilegiis Minimorum, cap.* 10. & Sorbo *in dict. compen. mendican. verb. Cruciata,* & Eman Rodriguez, *in d. Explicatione Bullæ, §.* 9 *num.* 24. *& quæstion. regularium,* 1. *tom. q.* 21. *art.* 10. & Enriquez, in summa. *lib.* 6. *c.* 6. *§.* 9. *& c.* 16. *§.* 7. *& lib.* 7. *cap* 22. & nouissime quibuscumque Religionibus, per Clem. VIII. 23. Nou. 1599. derogãtur per sequentes Bullas, & clausulas derogatorias ibi positas.

Sed nihilominus contrarium † dicendum est, nam 61
illa Breuia non sunt priuilegia contraria Bullæ, sed declaratoria illius & intentionis Papæ, quod sub indulto eligendi confessorem, non comprehendantur religiosi, vt patet in Breui Pij V. posito per Eman. Rodriguez *in d. Explicatione Bullæ ad fin. & in d. breui Clementis VIII.* in quibus perpetuo declaratur cõcessionem Cruciatæ, & aliorum priuilegiorum, seu indultorum particularium, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, quantum ad articulum eligendi confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum fratribus, & monialibus ordinis Prædicatorum, & etiam aliorum quorumcunque ordinum, locum minime habere, nec censeri, sed suæ intentionis existere, quod iidem fratres, & moniales, quantum ad sacramentum pœnitentiæ seu confessionis administra-

nistrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint.

Nec facit ad † propositum dicta facultas, quæ
61 datur Commissario suspendendi omnes indulgentias, & facultates, non tamen concessas ordinum mendicantium Superioribus, quoad eorum fratres tantum, quamuis Theologi eam adducant ad resolutionem huius quæstionis, nam dicta Breuia, non possunt dici indulgentiæ, nec facultates, sed potius prohibitiones, seu declarationes. Et prædictam sententiam tenet Mar. Ledesma, *secunda parte*, 4.
63 *quæst. 29. articulo 2.* † collector priuilegiorum *in compendio mendicantium, verb. Cruciata, & verbo absolutio, quoad fratres*, & ibi Cordoua *in annotationibus, & super regul. D. Franc. cap. 7. quæstione 8. pun. secundo, & compendium Bernardorum, verb. Bulla Cruciatæ*, & Parasellus sup. *& compendium Societatis*, & Sorbo, *verb. Cruciata.*

Et ita tenendum est † tanquam certum, maxime
64 stante declaratione S. Congregationis Concilij data Archiepiscopo Valentino, tempore Gregorij XIII. quam ponit, & vidisse ait Eman. Rodriguez, *d. num. 24.* quæ sic se habet, *Cong. Concilij censuit quatenus gratia ex Bulla Cruciatæ pertinet ad moniales, non posse vigore facultatis in eadem Bulla concessæ alios confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum monialium confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere*, quam etiam ponunt Carb. *sup.* & P. Ledesma *in sum. de pœnitentia, c. 13 dub. 13.*

Quamuis contrarium practicetur, ex sententia
65 † multorum Theologorum, maxime regularium. Nec iuuat dicere, quod illa Breuia non sint recepta,
66 † nam cum sint declaratoria, quod Papa non intendit illud indultum eligendi confessorem regularibus concedere, nihil refert, quod sint recepta, vel non, nam non receptio non potest facere, quod illud indultum sit concessum, aut extendatur contra inten-
67 tionem concedentis; & † similiter ex quo sunt declaratoria non requiritur, quod sint promulgata, aut intimata solemniter, nec etiam requiritur intimatio d. declarationis S. Cong. quicquid dicat Lud. Lopez *instruct. consc. 2 tom. 2. p. c. 8. pag. 823. vt alias in præfatione dicitur.*

Nec promissio Superiorum religionum, † & eo-
68 rum tacita licentia potest extendere dictum indultum Bullæ, nec potest aliquid operari, cum ipsi id permittant, tanquam concessum à Papa, cum tamen reuera non sit, imo nec expressa licentia Prælatorum iam sufficit ex d. Breui Pij V. & Clementis VIII.

Nec rursus iuuat dicere, † quod Superiores re-
69 gionum tacite renuntiarunt dicto priuilegio, nam vt apparet ex dictis Breuibus, non tam est priuilegium, quam declaratio *dict. indulti*, & intentionis
70 concedentis: sed circa *dict. constitutionem* † Sixti V. contra clericos male promotos, aduertendum est iam, quod Clemens VIII. anno incarnationis Dominicæ 1595. pridie Calendas Martij Pontificatus sui anno quinto, qui à Natiuitate Domini est 1596. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, sua perpetuo valitura constitutione, supradictam constitutionem Sixti V. ad terminos sacrorum Canonum, ac constitutionis Pij Papæ II. quæ incipit. Cum ex sacrorum, & ad dispositionem decretorum S. Concilij Trident. restrinxit, & reduxit, nec non censuras, & pœnas in ead. Sixti constitutione, contra quoscumque, præterquam contra simoniace ordinantes, & ordinatos, inflictas, has enim voluit in suo robore permanere, moderatur, & aboleuit, quam constitutionem Clementis adducit Sayrus de censuris, *libro 4. cap. 17. ad fin.* & Thom. Sanchez de matrimon. *lib. 7. disput. 49. num. 10.* & refert Eman. Rodriguez *quæst. regul. 1. tom. quæst. 20. art. 13.* & Suarez *dict. 5. tomo disput. vltima, sect. 3. n. 41. 42. 43. & 64. & sect. 5. n. 6. ad fin.* & post hæc Gonçalez, *gloss. 15. num. 128.* quãuis Zerola in praxi, *2. parte verb. ordo. §. 3. & 8. & verb. irregularitas, §. 2.* dicat, quod illa fuit reuocata, & reducta ad terminos iuris per Gregorium XIV.

Quemadmodum Greg. XIV. per suam consti- 71
tutionem datam *anno* 1591. † pridie Calendas Iunij modificat, & moderatus est aliam constitutionem eiusdem Sixti V. contra aborsum procurantes, & idem Clemens VIII. per breue datum *2. April. 1602. anno* 11. constitutiones & eiusdem Sixti, de forma, & qualitatibus admittendi religiosos, quoad eam partem, per quam ibi professio nulla declaratur, ad terminos iuris, & sacrorum Canonum reduxit pœnas contra Superiores, qui earundem constitutionum formam non reseruauerint, aut aliter, quouismodo, contrafecerint, in ipsis constitutionibus inflictas saluas rel inquendo.

Vnde cessat pœna † suspensionis in d. constitu- 72
tione Sixti contra male promotos, posita contra ordinatos sine titulo, & standum erit in hoc decreto S. Concilij Trid. & declarationibus. S. Congreg. sup. adductis Gonçalez sup.

Quarto dubitatur, † qui titulus requiratur ad 73
sacros ordines, in quo dicendum est, quod de iure antiquo Episcopus poterat clericos promouere ad plures, & diuersos titulos. Primo, ad tit. beneficij, *d. c. neminem, & c. sanctorum 70. disp.* ex quibus Canonibus, vt recte explicat Quintanaduennas *d. lib. 3. ex n. 11. & ex nu. 27.* nemo poterat ordinari nisi ad tit. beneficij, seu certæ Ecclesiæ, vsque ad tempora Alex. III. & Innocen. III. quorum sunt *c. Episcopus, & c. tuis de præbend.* & de hoc tit. certæ Ecclesiæ ad ordines loquitur Epistola Alex. III. ad Alphonsum Castellæ Regem, quam ponit conciuis noster Gil. Gonçalez portionarius Ecclesiæ Salamantinæ in sua historia de Salamanca, *li. 2. c. 15.* in qua Papa ait quod Petrum Salamantinum Episcopum in sacerdotem, certo sibi in vrbe titulo assignato, promouit, & non loquitur de titul. Cardinalatus, vt male intelligit ille.

Secundo ad titulum proprij patrimonij, vt postea statuerunt Alex III. & Innoc. III. *in d. c. Episcopus, & c. tuis*, & consequenter etiam ad titulum pensionis Ecclesiasticæ. Tertio, ad tit. paternæ hæreditatis, *d. c. Episcopus.* Quarto ad tit. alieni beneficij, *c. postulasti de iure patr. c. per tuas. el. 3. & c. pen. de simonia*, vbi Doct. & Abb. *in c. cum secundũ Apostolum, de præbend. n. 11.* Felin. *in c. in nostra, de rescrip. cor. 34. n. 31.* Lamber. *de iure patr. lib. 3. q. 5. art. 6.* Quintanad. sup. *à num. 19.* de quo Gamb. *de officio legati lib. 6. ex n. 131.* Quinto ad tit. stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus suæ mensæ Episcopalis *ad c. 2. & c. Episcopus de præben. Abb. d. n. 11.* Sexto ad tit. pensionis, seu stipendii à laico in titul. ei assignati super bonis tuis, Rota *decis. 11. de præbend. in antiquior. & 39. de rescrip. in antiquis.* Felin. *in c. postulasti. de rescr. n. 8. & in dict. cap. in nostra cor. 30.*

Hodie vero ex S. Concilio d. c. 2. non videtur † 74
quis posse promoueri ad sacros ordines, nisi ad tit. beneficij pacifice possessi, & etiam patrimonij, vel

pensionis Ecclesiasti cæ, vbi Episcopus pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum iudicauerit assumendum, quæ tamen necessitas, vel saltem
75 commoditas regulariter adest, præsertim in † personis doctis, & probatæ vitæ, & ideo regulariter potest quis etiam hodie ordinari ad tit. patrimonij, vel pensionis, Flam. Paris. *d. lib. 2. q. 6. n. 8.* & ita practica-
76 tur pro quo conducit sequens declaratio S. Congr. † Concilij, *cum ad patrimonij, vel pensionis Eccles. tit. ordinari non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarū suarum*, iux. c. 2. sess. 21. *clerici autem absentes, Ecclesiis necessitatem habentibus, aut subuenire, aut vtilitatem aliquam afferre non possunt, quæritur, an huiusmodi clericis literas dimissorias Episcopus concedere possit? Congregatio censuit posse, & ad eum spectare.*

Quod ampliatur primo, quod habens patrimoniū
77 † sufficiens potest promoueri ad sacros ordines, licet expresse non assignetur sibi patrimonium in titulum, nec dicatur ad titulum patrimonij, sed satis est, quod illud habeat, & succedit loco tituli, gloss. *in capit. si Episcopus, verbo titulum. de præbend. in sexto.* Abb. *a. in capit. tuis, numero tertio. de præbend.* & Gambarus *dict. lib. 6. numero* 137. & fauet Concilium *dict. capit. 2.*

78 Si tamen aliquis † haberet plura bona, seu beneficia, & ad titulum aliquorum specialiter, seu nominatim ordinaretur, illa solum essent titulus, & non alia.

79 Secundo ampliatur, vt etiam ad titulum † donationis possit quis ordinari, Zechus *de republica Ecclesia. cap. de clericis, sub num. 7. versi. 84.* vt in sequentibus declarationibus S. Congregationis 1. *ad titulum donationis alicuius potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumendum pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit, absque Episcopi licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere possit.*

Secunda, *potest aliquis ad sacros ordines promoueri ad titulum bonorum, quæ donantur, si tamen Episcopus iudicauerit eum assumendum pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum donationesque huiusmodi veræ, & absque vlla fraude in forma valida fiant de tot bonis, quod promouendo sufficiat ad vitam honeste sustentandam, quæque deinceps nullo modo alienari possint sine licentia Episcopi, donec beneficium sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat, vnde viuere poterit.*

Tertio ampliatur, † vt etiam familiares trien-
80 nales Episcoporum, alias sibi non subditi possunt ab eis ordinari ad titulum patrimonij, vel pensionis, Mart. Anton. Genuen. *dict. capit. 81. numer. 3.* cum Flam. Parisio, *de resignatione benefic. libro quarto, quæstione 2. numero 91. qui ait, quod text. Concily Tridentin. capit. nono, sessio. 23. de reformatione, die 14. Aprilis* 1575. *per Sanct. Congregationem fuit ampliatus procedere, si familiari dederit sufficiens patrimonium*, & sunt sequentes declarationes eiusdem Sanct. Congregationis.

81 Prima, † *pro necessitate, & commoditate Ecclesiarum ad titulum patrimonij, possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum*, iuxta formam capituli noni, sess. vigesima tertia. *Sed tamen debent ascribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati*, iuxta c. 16. sess. 23.

Secunda, *Episcopus ordinat familiarem suum, ad titulum pensionis, si pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum.*

Tertia super d. c. 9. † *Familiarus Episcopi, de quo* 82
hoc decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patrimonij si illud sufficiens habuerit, si Episcopus ita iudicauerit pro necessitate, aut commoditate suæ Ecclesiæ, & certæ Ecclesiæ ascribatur, vbi suo munere fungi debeat, iuxta c. 16. infra hac eadem. sess.

Quarta super d. c. 16. ibi, *non ascribatur, quod etiam locum habeat in familiaribus triēnalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possint promoueri, nam & isti debent ascribi alicui Ecclesiæ ordinantis.*

Circa † quod † tamen de ascribendo certæ Eccle- 83
siæ videnda sunt dicta infra, *à n. 98.* & triennium in terminis, *dict. cap. 9.* sufficit, quod incipiat antequam fuisset Episcopus, vt S. Cong. censuit super *d. c. 9.* his verbis, *ex identitate rationis sufficit, quod triennū inceperit, antequam fuisset Episcopus.*

Debebit tamen Episcopus statim re ipsa † benefi- 84
cium illi conferre, *ex d. c. 9.* quod habet locum, etiam in minoribus, & prima tonsura, Nauarr. *consil. 11. de temporibus ordinatio.* Rota *decis. 731. part. 1. diuersor.* Emanuel Rodriguez *in summ. 2. tom. ca. 14. num. 10.* P. Ledesm. *c. 8. 5. concl. & censuit S. Cong. vt in sequenti declaratione super eo. Habet locum hoc decretum, etiam in minoribus ordinibus, vt teneatur Episcopus, etiā conferre beneficium, ac etiam, in prima tōsura.* & illud verbum *statim*, intelligitur, id est, incontinenti, & † abs- 85
que interuallo, Flam. Paris. *d. lib. 4. quæstion. 2. n. 95.* vt in sequenti declaratione, *sup. d. c. 9. ibi statim, incontinenti, & sic censuit Cong. quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per quinquennium secū commoratus est, non dicatur satisfeciſſe huic decreto per collationem beneficij illi factam infra annum, etiam in vndecimo mense, post d. primam tonsuram.* Refert Flaminius supra *numero 92. dicens, die 22. May* 1586. *Congregationem Concily, ita censuisse.*

Non tamen potest Episcopus dispensare † cum 86
suo familiari triennali, alias non subdito super illegitimitate, etiam ad minores ordines, Nauarrus *consil. 13. de temporibus ordinatio.* & Genuen. *d. c. 81. nu. 3.* Eman. Rodriguez, & P. Ledesma sup. nec super interstitiis, Nauarr. *consil. 12. eod. titul.* & Genuen. † ibi 87
Mandos. & Ledesm. nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate, vt in sequenti declaratione S. Congreg. *Cong. censuit, & declarauit, quod licet Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem, sibi alias non subiectum, & dare illi dimissorias ad ordinandum à quocumque, dispensare tamen non potest super interstitiis, de quibus c. 13. & 14. nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate.* Licet in interstitiis, & quacunque irregularitate posse Episcopū laico familiari dispensare, teneat Thom. Sanch. *lib. 8. disp. 1. n. 25.*

Et ista intellige de familiari non habente † ibi an- 88
tea beneficium, prout loquitur Concilium, nam si haberet beneficium, posset Episcopus ratione illius cum ordinare, tanquam subditum, dispensareque in illegitimitate, & interstitiis, licet non esset triennalis, nec statim ei beneficium conferret, sicut quēlibet alium beneficiatum suæ diœcesis, *iux. capit. cum nullus, de temporibus ordinationum in 6.* & ibi Doctores, & Rebuff. in praxi, *titul. de clericis, & à quibus nu. 24. & quæ diximus cap. præced.* & ita sentit Flam. Paris. *d. lib. 4. quæst. 2. à num. 93.* quicquid Mart. Anto. Genuen. *cap. 47. num. 3. difficultat.* Et ita sunt accipienda, quæ tradit Zerola in praxi Episcopali 2. *par. verb. ordo. §. 5. 6. & 7.* qui satis confuse, & inuolute loquitur prout solet. † aduertendum est autem, 89
quod si quis ordinaretur ad tit. patrimonij, sine vlla

neces-

necessitate, vel commoditate Ecclesiæ, contra decretum Concilij *d. cap. secundo.* nullam incurreret pœnam vel suspensionem, etiam stante *d. constitutione* Sixti V. contra male promotos, quoniam in hoc casu, nec Concilium, nec d. constitutio Sixti, vllam
90 pœnam imponunt; nec obstabant illa verba † d. constitutionis, *vel alias male promouerit*, quia non comprehendunt hunc casum supra specificatum *ad l. doli clausula. ff. de verborum obligat. & l. sanctio legum. ff. de pœnis.*

91 Et in particulari redeundo † ad id vnde digressi sumus, quod hodie stante dispositione Concilij *d. cap.* 2. non possit quis ordinari ad titulum paternæ hæreditatis, quantumuis pater sit diues, & pauper nõ dicatur, qui patrem habet diuitem. Surdus de alimentis, *tit. primo, quæstion.* 23. *numer.* 12 *& quæst.* 33. *n.* 30. *& quæst.* 103 *numer.* 3. *& quæst.* 108. *numer.* 8. *& titul.* 7. *quæst.* 37. *num.* 3. Molina de iustitia *tomo* 1. *tract.* 2. *disputat.* 146. *vers. illud præterea*, & Thom. Sanchez, de matrim. *d. c.* 8. *disp.* 19. *num.* 21. tradit Fla. Parisius *d. lib. secundo quæst. sexta num. vigesimo octauo.* namq; requiritur, quod vere, & realiter habeat patrimonium quod sit, vel ex hæreditate patris, vel ei do-
92 natum † à patre, vel alio, vt patet *in d. c.* 2. Concilij ij bi, *patrimonium vero; vel pensionem obtinentes*, & ib *eo quoque prius perfecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab illis obtineri.* & patet etiam ex declaratione Congregat. infra adducta, *n.* 96.

93 Et, quod ad titulum alieni beneficij, vel † stipendij ab Episcopo assignandi super fructib. suæ mensæ non possit hodie quis ordinari, fuit decisum per S. Congregationem Concilij, vt in declaratione seq. *ante promulgationem Sancti Concilij Tridentini Episcopus poterat promouere clericos suos ad diuersos titulos, 1. ad tit. beneficij.* cap. sanctorum. 70. distin. 2. *ad titulum paternæ hæreditatis*, cap. Episcopus, de præben. in fin. *seu ad titulum proprij patrimonij*, cap. tuis de præben. 3. *ad titulum alieni beneficij.* cap. postulasti de iure patron. cap. per tuas d. 3. de simonia, *& Felin.* in cap. in nostra de rescrip. cor. 34. n. 31. 4. *ad titulum stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus suæ mensæ Episcopalis* ad c. Episcopus de præben. *Abb.* in ca. cum secundum. nu. 11. eod. 5 *ad titulum pensionis, seu stipendij à laico assignandi, Rota* decis. 11. de præben. in antiquioribus, & 39. de rescrip. in antiquis cum aliis, *quæritur an, cum vrgeat necessitas, vel commoditas Ecclesiarum suarum, poterit ad omnes supradictos titulos clericos promouere? Cong. censuit, quoad tertium, & quartum, non posse, quoad secundum, in terminis tantum, in quibus Concilium loquitur, nempe pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ. & dummodo talis laicus sit verè facultatib. idoneus, atque in forma valida obliget se, suosque successores ad præstandum hoc stipendium, & nõ alienandum, sine licentia Episcopi, illa bona super quibus assignatum erit illud stipendium, hæque obligatio duret, donec ordinatus beneficium sufficiens, aut pensionem aliunde erit adeptus.*

94 Et quamuis in ista declaratione dicatur † posse quem ordinari ad titulum pensionis, seu stipendij à laico assignati, in terminis Concilij, nempe pro necessitate vel vtilitate Ecclesiæ, id tamen ita accipiendum est, si laicus imponat, & assignet talem pensionem, seu stipendium super certa re fructifera ad modum census vitalitij. Tunc enim pensio ista seu ius illam percipiendi, quod potest vocari census, seu annuus redditus, est ius quoddam reale proprium illius, atque adeo, ad tit. proprij patrimonij ordina-
95 tur; sicut posset ordinari ad titulum † census, quem ipse ordinandus alias haberet, siue ad suam vitam, siue perpetuo, etiam redimibilia cum annui redditus inter immobilia computentur, *clem. exiui, §. cumque annui redditus. de verborum significatione*, Tiraq. *de retractu* Lignagier. *§. 1. gloss. 6. ex nu.* 4. Ant. Gabr. *de verborum significatione, concl.* 8. & Redoanus *de rebus Ecclesiæ, non alienan. rub.* 13. Couar. *li. 3. vari. c.* 7. *nu.* 2. *versi.* 2. Matienço *in l.* 7. *tit.* 11. *li.* 5. *recopilatio. gl.* 1. *à n.* 18. *&* Solis, qui plures citat. de censibus, *l. 1. c.* 7. *n.* 2. *& l.* 2. *c.* 3. *à nu.* 32. *&* 2. *tom. l.* 1. *c.* 1. *n.* 3. Quamuis in censu redimibili, quia attento futuro euentu, & redemptionis tempore inter mobilia censeatur, Molin. de Hispan. primog. *li.* 2. *c.* 10. *n.* 6. & Licen. Antonius Gomez *de censibus c.* 3. *n.* 4. adhibenda esset cautio, † 69
vt si redimeretur, pecunia ex iudicis decreto apud idoneas personas deponatur, vt iterum collocetur, vt alias circa maioratus tradit Molina sup. alias enim illud non procedet, vt in declaratione sequenti S. Cong. Concilij, *an per Bullam Sixti V. contra male promotos intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam sacerdotum, ad sacros ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus, & aliarũ rerum necessariarum cũ cautione certa, siue alio tit. beneficij, vel patrimonij, & an in illis inopia laborantibus sufficiens patrimonium dici poterit, quod habet annuũ redditum* 25. *scutorum, quoad primum sua sanctitas consulta, non approbat talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum vero Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudiciũ, an tale patrimonium sufficiat, propter diuersitatem locorum, cum in vno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens, dummodo animaduertatur bona esse ipsius ordinandi propria, ac ab omni contractuum simulatione, & cæteris, quæ ab amicis, & coniunctis fieri in huiusmodi casibus solent, penitus libera, & aliena.*

Quamuis aliquando ob penuriam sacerdotum, † id 97
specialiter concessum est, vt in declaratione sequẽti, *ob penuriam sacerdotum, quandoque concessum est ordinari, sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum.* Et tradit Flam. Paris. *d. lib.* 2. *q.* 6. *nu.* 11. & Zechus de republica Eccles. *c. de clericis, sub n.* 7. *versi.* 94. qui tamen male videtur velle, id posse semper fieri, sine speciali dispensatione Papæ.

Nec poterit quis † ordinari ad titulum seruitij in 98
aliqua Ecclesia, cui ascribatur, vt male aiunt Flam. Paris. sup. *num.* 33. Salcedo *d. cap.* 10. *num.* 9. *in nouissima editione*, Zerola in praxi Episcopali, 1. *par. verb. dimissoriæ, §.* 5. 1. *dub.* & Genuen. *d. cap.* 81. *sub nu.* 2. & allegant Mayolum, supra *num.* 2. qui tamen id clare non dicit, nec id probat capitulum Concilij, *sess.* 23. *de reformatione* †, nam ibi non agitur de promouendo ad 99
titulũ seruitij in aliqua Ecclesia, sed de promotis ad titulum patrimonij ascribendis seruitio alicuius Ecclesiæ, pro cuius necessitate, vel vtilitate promouẽtur. † Quamuis non potest cogi quis, vt gratis inser- 100
uiat illi Ecclesiæ, pro cuius necessitate, vel vtilitate, seu commoditate assumitur, vt censuit S. Cong. *& ita colligitur, ex sequenti declaratione S. Congregationis super* † *d. cap.* 16. *hoc fiat in ipsa promotione, nam* 101
postea fieri non potest, ordinatus enim ad titulum patrimonij, & nulli Ecclesiæ tempore ordinationis ascriptus, non potest amplius ascribi. Nec Flamin. ibi refert, ita definisse S. Congreg. † vt ei imponit Salcedo, & Ge- 102
nuen. sup. sed quod ascriptus certe Ecclesiæ à nullo

E piscopo recipiendus est, sine Ordinarij licentia. *vt in declaratione b. sequentibus super dicto cap. 16. clericus iuxta hoc decretum certæ Ecclesiæ ascriptus à nullo Episcopo recipiendus est, sine Ordinarij licentia, secus, si nullum beneficium habeat in titulum requirens residentiam, aut nulli loco sit ascriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & eius Ordinarius dimissorias concedere debet.*

103 Quæ tamen ascriptio alicui Ecclesiæ, † non videtur obseruari, nec esse in vsu, vt videmus, & aduertit Quintanaduennas *dict. libr. tertio numer. sexagesimooctauo.*

104 At seminarista potest ordinari ad titulum † seruitij beneficij seminario vniti, vt S. Congregatio cẽsuit his verbis. *cooptati in Collegium seminarij non possunt ordinari ad titulum seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset seminario iunctum. poterit enim ordinari sub certa assignatione fructuum in seminario facta causa inseruiendi beneficio, iuncto seminario, & cui inseruiat, donec alteris prouisum fuerit de congrua sustentatione.* Flam. sup. *num.* 32. & Salcedo *dicto numer. nono* Zerola *prima p. ar. verb. seminarium, §.* 6. & Zechus *d. cap. de clericis sub nu.* 7. *ver.* 84. & Genuen. *d. c.* 81. *sub. n.* 2.

105 Et ex d. decreto Concilij *c.* 2. & declaratione † S. Congregationis, supra adducta *n.* 96 apparet patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, debere consistere in re immobili, & fructifera, & cõsequenter non posse quem ordinari, ad titulum patrimonij, in mobilibus, & alias tanquam ordinatum sine titulo sufficienti, & legitimo incurrere pœnam, si qua esset posita contra ordinatos sine titulo, quamuis contrarium teneant Nauar. *consil. trigesimo-*
106 *quarto de temporibus* † *ordinatio.* & Zerola *in praxi* 2. *p. verb. dimissoriæ. §.* 8. nempe talem non incurrere ex eo aliquam censuram, curare autem debere, vt quam primum titulus bonorum mobilium conuertatur in bona immobilia ad mentem Concilij Triden. & sequitur Flam. Paris. *supra n.* 15. & quamuis contrariũ sentiant Ludo. Lopez, Man. Rodriguez, & Ledesma infra relati, *n.* 152.

107 Apparet etiam, *ex d. decreto Concilij.* † *declaratio-bus adductis* beneficium, vel patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, debere esse sufficiens ad victum honestum, Nauar. *consil.* 14. *n.* 2. & *consil.* 23. *de temporibus ordinatio. & de oratione cap.* 21. *n.* 11. Salcedo supra *n.* 4. & 11. Flam. Paris. *n.* 13. Enriquez *li.* 10. *c.* 17. *§.* 3. Man. Rodriguez, 2. *tom. c.* 15. *nu.* 3. & 6. & P. Ledesma *d. c.* 7. *de Sacramento Ordinis, conc.* 5. & 7.

108 Quod procedit non solum, † si beneficium sit nouiter erectum, sed etiam, si esset antiquum. Candelabrum aureum in d. explanatione constitutionis Sixti V. notab. 11.

109 Quod etiam verum erat de iure antiquo † *c. Episcopus, & c. iuis de præb.* quamuis aliud de iure antiquo in beneficio dicat Nauar. ibi, quẽ sequitur Man. Rodrig. *sup. d. n.* 6. reprehẽdit tamen Salcedo *d. n.* 4.

110 Poterit tamen quis promoueri † ad sacros Subdiaconatus, & Diaconatus ordines ad titulum beneficij, non obstante, quod nod lucretur illius fructus, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, vt S. cong. Concilij censuit, his verbis, *potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & Subdiaconatus ad titulum, portionem Ecclesiarum matricum, non obstante, quod non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum Presbyteratus Ordinem.*

111 Et beneficium debet habere † redditus certos, nec potest quis ordinari ad tit. beneficij, quod habet redditus incertos, vt ex S. Congregat. tradit Mar. Ant. Genuen. *d. n.* 2. & quod beneficium, † aut patri- 112
monium dicatur sufficiens in proposito, relinquitur arbitrio boni viri, & prudentis Ordinarij, *argu. l.* 1. *& quæ ibi notantur, ff. de iure deliberan.* vt per Salcedum *d. n.* 4. Flam. Paris. *n.* 14. Man. Rodri. *n.* 9. Vgolin. *d. c.* 61. *de irregul. n.* 6. Zerolam in praxi Episcopali, 1. *par. verb. dimissoria. §.* 5. 4. *dubio, & 2. p. eod. ver. ad fi.* Genuen. *d. n.* 2. & Ledes. *d. concl.* 7. vt patet ex declaratione † adducta, *num.* 96. nam vt alias S. Cong. 113
censuit, *Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij.*

Sufficit tamen, † quod sit sufficiens ad honestam, & commodam sustentationem cuiuslibet clerici, nec opus est attendere ad qualitatem ordinandi, vt nobilitatem, &c. nam concilium, & ius antiquum solum requirit sufficientiam, ad honeste viuendum, ita, vt non cogatur mendicare. Et ita tenet vt probabilius P. Ledes. *d. concl.* 7. cum Nauar. *d. c.* 21. *de orat. n.* 11. qui tamen ibi id non dicit. 114

Quamuis contrarium teneant † Rebuf. *in praxi, tit. de rescrip. in forma communi, n.* 24. Caldas Pereira, *in* 115
l. si Curatorem habens. C. de in integrum restit. ver. lesis, n. 132 Salcedo *d. n.* 4. Zerola sup. Man. Rodrig. *d. n.* 9. & Candelabrum *d. nor.* 11. dicentes, attendendam esse qualitatem ordinandi, vt nobilitatem, &c. Quorũ † sententia mihi videtur rigida, nec in praxi seruari, 116
nam in proposito nõ requiritur, quod possit viuere decẽter, iuxta suam qualitatẽ in particulari, sed iuxta qualitatem clerici. Et sic est † accipiendum quod tra- 117
dit Nauar. *de orat. miscell. 62. n. 3. vers. facit, quod Concilium, & n. 7. vers. contra tamen, & nu. 8. alias miscell.* 17. & Flam. Paris. de resigna. *lib. 5. q. vlt. n.* 155. & 156. qui dicunt, quod Conciliũ d. c. 2. dum statuit, ne quis ratione beneficij ad sacros ordines promoueatur nisi illud sibi ad victum honeste sufficiat, non est intelligendum de beneficio quod sufficiat ad viuendum decenter, & commode, iuxta qualitatem personę, sed de beneficio, quod sufficiat ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare, & sit beneficium valoris 30. vel 40. aureorum, & communiter beneficiũ 50. aureorũ haberi pro sufficienti ad ordinem sacrum, qui tamen male ponit differentiam, † inter posse viuere hone- 118
ste, & posse viuere decenter, seu cõmode, nã idẽ sunt, & Conc. d. c. 2. pro eodem sumit tex. honeste, & ver- 119
bum cõmode. Et Mar. An. Genuen. supra † ait Nea-
poli non ordinari, nisi habentes ad minus annuos redditus ducatorum triginta sex, & in sinodo Hieracen. facta sub Episcopo † Vincentio Bonardo, im- 120
pressa Romæ *anno* 1598. *titulo* 11. *c.* 2. dicitur. ad sacros ordines promouendi, oportet vt vel beneficium habeant Ecclesiasticum, vel patrimonium, quorũ vtrũque valoris sit ducatorum viginti quinque, & saltem realiter, & cum effectu possideant.

Ex quibus infertur primo, quod obtinens benefi- 121
cium, etiam † curatum non sufficiens ad honestam sustentationem, non potest, nec tenetur ad eius titulum sacris ordinari, vt censuit, S Cong. Concilij his verbis, *quæritur, an obtinens parrochialem Ecclesiam insufficientem ad victum teneatur promoueri ad sacerdotium infra annum,* iuxta c. licet canon. *cum Concilium videatur declarasse* d. c. licet *intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum, imo prohibeat posse promoueri ad sacros ordines. Cong. censuit non teneri, sed tantum expedire, vt sanctissimus declaret eum debere dimittere, sanctitas sua probauit hanc sententiam vt dimittat.*

Secun-

112 Secundo infertur sacris ordinatos † ante Conc. ad titulum non sufficientis beneficij, vel patrimonij, non posse promoueri ad ordines superiores, nisi forte adepti essent, vnde congrue sustentari possent, vt censuit S. Cong. Conc. in vna Seguntina his verbis, *quid agendum sit de his, qui alioqui idonei, & propter eorum sufficientiam, vel Eccles. vtilitatem, ad ti. non sufficientis patrimony, vel beneficij, ante Sixti constitut. publicationem fuerunt ad sacros, non tamen ad Presbyt. ordines promoti, de iam promotis ad titulum non sufficientis patrimony, vel benefi. respondet Cong. non promouendos ad ordines superiores, nisi consequuti fuerint, vnde congrue sustentari poterunt.*

113 Et in vna Surrentina, sic responsum est. *si † quis ante Concilium iam erat Subdiaconus ordinatus absque titulo beneficij, poterit is postea absque titulo promoueri, dummodo saltem patrimonium habeat.* Refert Suarez
114 sup. *n.* 39. & † dicit idem esse, si quis post Concilium, absque vero titulo Diaconus, vel Subdiaconus factus est, nam, etiam sublata suspensione non potest, sine vero titulo alium ordinem suscipere.

115 Tertio infertur habentem beneficium, vel † patrimonium insufficiens, non posse promoueri etiamsi cum eo, & pitantiis. & aliis emolumentis, quæ ex exercitio sacrorum ordinum lucrari potest, haberet honestum victum, & etiamsi Episcopus obliget se suppleturum, nec etiam qui ex industria, & honesto officio, vt musicus, vel grammaticus potest sustentari, quamuis habens beneficium insufficiens de per se, iuncto tamen patrimonio, sufficiens possit ordinari, vt per Zerolam, *d. 1. p. verb. dimissoriæ, §. 52. dub.* & Genuen. *d. n.* 2. Et censuit S. Cong. Concilij,
116 in vna Seguntina, his verbis, † *an clericus aliquis idoneus habens beneficium insufficiens de per se, sed iuncto patrimonio habeat quod sufficiat ad honestam vitæ sustentationem, promoueri.* cong. censuit posse Episcopũ, iuxta. formam c. 2. sess. 21. *non obstante Bulla Sixti Papæ V. quod si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, eleemosinæ, anniuersaria, cõfraternitates, & alia emolumenta, quæ ex celebratione Missarum in exercitio sacrorum ordinum, si ad eos promoueantur, percipere, & lucrari possunt, quæ omnia ad victum honeste sufficiant, an poterint promoueri, etiam si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, elemosinæ. Cong. respõdit non posse, an possit promoueri, etiã si nihil prædictorũ vel minus sufficiẽter haberet, si Episcopus obliget se suppleturũ, quod ad alimẽta sufficiat, quoque habeat, vnde se sustentare possit, etiam si Episcopus obliget se suppleturum alimenta, censuit item non posse. Quid si tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucretur, puta, quod musicus, magister grammaticæ, pictor, aut alterius licitæ professionis, id quod sit sufficiens ad sustẽtationem vitæ, an possit promoueri, de industria vel honesto labore, censuit item non posse.*

Quarto infertur, non posse quem ordinari, ad ti-
117 tulum literaturæ, † quantumcunque sit literis gradu, & Collegio insignis, vt tenent Salcedo, *dict. cap.* 18. *n.* 7. *in nouissima editione*, Genuen. *d. nu.* 2. & Pet. Ledesma *d. c.* 7. *ante vltimam conclusionem*, & ita etiam
118 tenet Manuel Rodriguez supra *n.* 15. saltem † in Baccalaurio, in Theologia, vel iure canon. qui est bonus Scholaris, & ita censuit S. Cong. vt patet in declaratione sequenti, *in Concilio Vlisbonen. decretum fuit promouendos ad titulum litteraturæ, iussit sanctissimus deleri, & dixit se daturum breue Cardinali Portugalliæ, vt solos Doctores in iure canon. vel Theologia possit ipse Cardinalis præuio examine à se facto promouere ad sacros ordines, adhunc titulum litteraturæ, quã in re suam gratiat scientiam.*

Quamuis contrarium teneant plures moderni, † 119
Cordoua in summ. *q.* 36. Enriquez *dict. l.* 10. *cap.* 17. *ad fin. & lib.* 13. *cap.* 37. *§.* 2. *& l.* 14. *ca.* 5. *§.* 3. *Maxime gl. c. & Vega, 1. par. summæ, cap. t.* 57. *casu primo*, qui dicunt, ita practicatũ, & Enriquez ait tenuisse multos Doctores consultos, & post hæc Gonçalez *ad regul. de mensibus gloss.* 4. *numer* 36. dicens, ita consuluisse, quorum sententia alias mihi vera visa fuerat ex æquita- 130
te, † & Epicheia. 5. infertur non posse quem promo- 130
ueri ad titulum de futuro, & in spe etiam certa, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, cum Concilium clare requirat titulum de præsenti habituum, & possessionum, & ita contra Mayolum *d. l.* 4. 15. *num.* 5. quem sequitur Sayrus de censuris *l.* 4. *c.* 14. *numer.* 19 recte tenuit Salcedo sup. *numero* 6. & Man. Rodr. *nu.* 10. & Ledesm. *supra post octauam conclusionem*, inde inferens nominatum, & electum in concursu, ad parochialem vacantem in mense Apostolico, non posse interim ad eius titulum ordinari, & ante Concilium † docent Io. Andr. & Francus *si* 131
Episcopus. de præben. in 6. vnde subinfertur non posse
aliquem promoueri ad † titulum coadiutoriæ etiam 132
perpetuæ, cum futura successione. Ledesma *supra* 11. *conclusion.* 2. *difficultate*, nisi forte ratione illius habeat congruam, † tunc enim posset ordinari ad titulum illius, non tanquam ad titulum beneficij, sed illius iuris percipiendi congruam assignatam, tanquam ad titulum pensionis. ita Nauar. *de oratione c.* 20. *n.* 18. Salcedo supra *nu.* 7. Man. Rodriguez, *n.* 13. & Ledesma ibi. & ita erit, intelligendus Gonçalez *gloss.* 5. *§.* 9. *n.* 8. qui absolute ait, quod potest quis ordinari ad titulum coadiutoriæ.

§. 1.

De aliis Dubiis.

SVMMARIA.

AN ordinatus ad titulum beneficij non possessi aliquam pœnam incurrat, numero 133 *cum sequentibus, soluitur non incurrere licet peccet, & licet ex constitutione Sixti iam reuocata incurreret suspensionem.*

An ordinatus ad titulũ patrimonij, alias sufficientis, qui tantundem, vel multum debet, dicatur ordinatus sine titulo sufficienti, & incurrat pœnam positam contra ordinatum sine titulo, n. 136. *cum seqq. vsque ad* 145. *resoluitur negatiue.*

An, si quis fuerit sacris ordinatus ad titulum beneficij possessi sine Canonico titulo peccet, & incurrat pœnam, si qua esset contra ordinatos sine titulo, numero 146. *cum sequentibus. resoluitur probabiliter negatiue.*

Si capitulum sede vacante, infra annum daret dimissorias alicui arctato ratione beneficij de facto possessi, non haberent locum pœnæ Concilij, n. 149.

An ordinatus ad titulum patrimony donati cum pacto de non petendo, seu de illo reddendo, sit ordinatus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam, numero 150. *cum sequentibus. resoluitur ordinatum cum patrimonio, seu donatione fictis, esse ordinatum sine titulo, secus vero in ordinato cum patrimonio donato cum pacto, seu conditione de illo reddendo post ordinationem.*

Facta donatio quæ censeatur, numer. 153. cum sequentibus.

Melioratio facta filio pro suscipiendis ordinibus, etiam sine traditione est irreuocabilis, n. 156. 157. & 158.

An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat seu imputari in legitimam, nu. 159. resoluitur affirmatiue contra aliquos relatos. nu. 160.

Textus in c. penul. & c. per tuas de simonia, solum agit de ordinato cum pacto simoniaco facto cum ordinante, seu præsentante ad ordinem, quale non est pactum, de restituendo patrimonio donato, factum cum donante, num. 168.

Donans patrimonium alicui ad ordines potest apponere pactum, & conditionem de eo reddendo, cum ordinatus habeat alias vnde viuere possit, n. 169.

Ordinatus ad titulum patrimonij, quod fuit renuntiatum, seu restitutum donatori ante ordinationem, siue libere, siue ex pacto appositio, est ordinatus sine titulo, n. 170. & idem, si interuenit pactum, seu conditio de illo restituendo ante ordinationem, quamuis de facto nõ sit restitutum, n. 171.

Renuntiatio patrimonij donati facta, antequam ordinetur valet, nec est simoniaca. quamuis renuntiatio alimentorum præstãdorum ab ordinante. vel præsentante, non valeat, n. 172. cum sequentib.

Ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retro donat, vel alienat, quamuis peccet, non incurrit suspensionem, nec est ordinatus sine titul. n. 175. & 176.

Alienatio patrimonij, ad cuius titulum quis est ordinatus, est nulla ex concilio, quod tollit potentiam alienãdi, per illa verba, alienari nullatenus possint, maxime propter verbum nullatenus, quod inducit nullitatem actus ipso iure, n. 176. cum sequentibus licet ante Concilium posset alienari, n. 181.

Ordinatus sacris ordinibus ad titulum patrimonij, si illo renũtiante ad superiores promoueatur, non est suspensus, nec promotus sine titulo, quia renuntiatio est nulla, n. 182. nisi renuntians desineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur, & transfertur, n. 183.

An valat alienatio patrimonij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, si tunc habet beneficium, vel alias vnde viuere possit, num. 184. cum sequentib. resoluitur valere.

Potest occurrere necessitas, seu causa, vt possit, & debeat dari licentia alienandi patrimonium, etiamsi ordinatus aliunde non habeat vnde viuere possit, nu. 187. & 188.

Cum Episcopus ex iusta causa daret licentiam alienandi patrimonium, Episcopus maneret securus, etiamsi ordinatus non haberet aliunde vnde viuere posset, si tamẽ sine iusta causa daret licentiam, alienatio teneret, Episcopus tamen vltra peccatum maneret obnoxius ad prouidendum ordinato, n. 189.

Licentia alienandi patrimontum non potest dari per vicarium Episcopi sine speciali mandato, & Episcopus in proposito quis intelligatur, n. 190.

Beneficium, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, non potest resignari, nisi facta mentione, quod ad illius titulum fuit ordinatus, & constito, quod aliunde viuere possit; nec sufficit postea cõstare, quod tempore resignationis haberet vnde viuere posset, contra Zaualos, n. 191. & 192.

Adeo facienda est mentio in resignatione beneficij, siue coram Papa, siue coram Ordinario, quod ad illius titulum fuit ordinatus, quod id traditum est pro forma, nec potest adimpleri per æquipollens, & alias nulla est resignatio. n. 193. & 194.

Resignatio facta ab eo, qui non habet vnde viuere possit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, est nulla. nu. 195. & habet etiã id locum, licet beneficium sit iuris patronatus, n. 196.

Ratio, quare prohibetur quis libere resignare beneficium ad cuius titulum est sacris ordinatus num. centesimonongesimoseptimo.

In sacris constitutus, non potest vllo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliunde habeat vnde viuere possit, vt in constitutione Pij V. n. 198.

Licet ista constitutio loquatur in resignatio. factis coram Ordinario, tamen seruatur, & habet etiam locum in curia, n. 199.

In curia non admittitur resignatio in sacris constituti, nisi cum clausula, quod resignans aliunde habet vnde viuere possit, quæ respicit substantiam gratiæ, & eius verificatio committitur Ordinario, nu. 200. cum sequentibus.

Clericus in minoribus, non solum potest libere alienare patrimonium, etiamsi ad illius titulum sit promotus, sed etiamsi resignare beneficium, licet non habeat aliunde vnde viuere possit, nec facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus, n. 203.

Quæ dicatur congrua sustentatio, vt valeat alienatio patrimonij, & resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit promotus, n. 204. cum sequentibus resoluitur relinqui iudicis arbitrio, attenta qualitate personæ, resolutiones Rotæ, n. 208. & 209.

Quod dicitur de patrimonio, & beneficio, ad cuius titulum quis sacris ordinatur, procedit etiam in patrimonio, vel beneficio succedente, & subrogato loco illius, num. 210.

Beneficium, per cuius assecutionem vacat illud ad cuius titulum fuit quis ordinatus, non potest dici subrogatum loco illius. n. 211.

An valeat renuntiatio beneficij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, facta cum pensione sufficienti ad congruam, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum fuit promotus, numero 312. cum sequentibus. resolnitur non valere, etiam in foro conscientiæ.

Idem in permutatione, nisi sit æquiualens, numer. 217. & 218.

An decretum Concilij, quatenus prohibet resignationem beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, procedat etiam in priuationibus, & renunciationibus inductis à iure, nu. 219. resolnitur negatiue, numero 220. & sic non procedere in resignatione ex decreto, numero 221.

An d. decretum, quatenus prohibet alienationem patrimonij, procedat in alienatione voluntaria, non autem in necessaria, n. 222. & 223. vbi quod procedit etiam in necessaria.

Stante, quod resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus. facta contra formam Concilij est nulla, an beneficium non vacet, sed remaneat penes resignatem, nu. 224. cum sequentibus, resoluitur in resignatione facta coram Papa beneficium, non vacare, secus in facta coram Ordinario ab eo, qui aliunde non habebat vnde posset commode sustentari, ex constitutione Pij V. & numer. 228. ponuntur declarationes. S. Congregationis.

An debeat adimpleri iuramentum de resignando beneficium, ad cuius titulum fuit ordinatus, vel non renouando procuratorem ad resignan. cum non habeat alias vnde sustentari possit, n. 230. cũ sequentib. resoluitur

tur negatiue, & ita dari absolutionem ad cautelam à dicto iuramento.

Valet reuocatio procuratoris constituti ad resignandum ex causa permutationis, vel alias etiam cum iuramento. num. 235. contra aliquos relatos, num. 236. videtur tamen necessaria absolutio iuramenti, cum iuramentum posset sine peccato seruari, nisi iurans sit sacris ordinatus, n. 237.

Resolutio Rotæ, quod à concordia in beneficialibus licitum est recedere ante beneplacitum sedis Apostolicæ, num. 238. nec recedens tenetur ad expensas alterius partis, n. 239.

133 QVinto principaliter dubitatur † an ordinatus ad titulum beneficij, cuius possessionem non est adeptus, aliquam pœnam incurrat. in quo Nauarr. *consil. 15. de temporibus ordinatio.* docet nullam pœnam incurrere, nam licet Concilium. *d. cap. 2.* requirat possessionẽ pacificam beneficij, vel patrimonij, ad cuius titulum quis ordinatur, tamen Concilium inducit ius nouum, quoad requisitionem possessionis, quæ de iure antiquo non erat necessaria, & consequenter ob eius defectum nulla erat de iure antiquo pœna imposita, & Concilium solum innouat pœnas antiquis iuribus impositas, sequuntur Flam. Paris. *d. q. 6. n. 7.* & Man. Rodriguez. *d. c. 15. nu. 11.* & Salcedo. *d. c. 18. n. 7. in nouissima editione*, qui ta-
134 men fatetur istũ peccare, † arbitraria pœna pro modo culpæ esse puniendum, nisi quando bona fide, & candido animo solo titulo, sine possessione fuit ordinatus, quia putabat titulum sine possessione sufficere, quando non stabat per eum, quo minus possessionem adipisceretur, sed fuit de facto impeditus, tunc enim non peccat in foro conscientiæ, vt ait Nauarr. *d. consil. 15. n. 4.* & Man. Rodriguez vbi proximè, sequitur etiam P. Ledesma *d. c. 7. concl. 9.* qui
135 tamen recte ait, quod ex d. constitutione † Sixti. V. contra clericos male promotos, talis incurreret suspensionem, nam d. constitutio imponebat suspensionem contra promotos sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij, quæ verba debebant intelligi de titulo possesso, iuxta tenorem Concilij, cuius obseruantiam prætendebat d. constitutio, quæ tamen iam est reuocata, vt supradictum est.

Sexto dubitatur an ordinatus ad titulum patri-
136 monij alias sufficientis, † qui tantundem debet, vel saltim est tanto ære alieno grauatus, vt eo soluto nõ remaneat patrimoniũ sufficiens ad eius sustentationem, dicatur ordinatus sine titulo sufficiẽti, & incurrat pœnam positam contra ordinatum sine titulo, in quo videtur respondendum affir. nam bona intel-
137 liguntur cuiusq; quæ deducto ære alieno † supersunt *l. sub signatiũ. §. bona ff. de verborũ significatione. l. cogi ff.* ad Trebellianum, siue debita sint contracta ante acquisitum patrimoniũ. siue postea, tamen antea ordinationem; nam cum tunc possit illud alienare, poterit etiam se obligare, & debita contrahere, quæ ex eo solui debeant: & ita videtur tenere Suarez. *d. 5. tõ.*
138 *disputatione vlt. sectione. 3.* † *n. 25.* ait enim titulum non posse verum, ac legitimum reputari, cum ad illum fundandum contracta sint debita æqualia, vel maio-
139 ra, quæ aliunde solui non possint. Sed Nauarr. † *consil. 18. de temporibus ordinatio.* tenet illud esse verũ, quando æs alienum est contractum ante patrimonium quæsitum, & potest, & debet solui de illo, vt quando debetur pure & statim peti potest, & nulla iusta executione impediri, secus, quando cœpit deberi post patrimonium quæsitum, etiam ante ordinationem, de quo non debebat, nec poterat solui, per præfectum Concilium Triden. & ita tacite fuit contractum sub conditione tacita, si post ordinationem habuerit vnde solueret. sequuntur Man. Rodriguez *n. 2.* & Ledesma. *6. concl. 4. difficultate supra*, Flam. Paris. *d. q. 6. n. 12.* dicens, quod si debet tantundem, quãtum valet res donata, non videtur suspensus, vt respondit Nauarr. † quorum sententia posset proce- 140
dere, quando ille se obligasset, & debitum contraxisset ad soluendum, postquam esset ordinatus, secus si se obligasset, etiam post patrimonium quæsitum ante ordinationem, tamen absolute, aut ad certum tempus sine mentione, quod esset ordinatus; ad soluenda enim debita post ordinationem † contracta, 141
seu in tempus, quo esset ordinatus, expresse non videtur posse alienari, etiam cum authoritate iudicis patrimonium, ad cuius titulum quis est ordinatus; quamuis enim ista alienatio videatur necessaria, habuit principium voluntarium, ex quo sua voluntate æs alienum contraxit, & sic in ea habet locum prohibitio Concilij ad tradita per Tiraquellum *de retractu lignagier §. 1. gl. 14. ex n. 13. ad 17.* & Parlad. rerum quotidianarum *l. 1. c. 3 n. 43.* Auend. *resp. 15. num. 6.* Matien. *in lib. 6. tit. 11. li. 5 recop. glos. 1. num. 6.* Girond. de Gabellis. *5. p. à num. 50.* & Solis *de censi. 2 tom. lib. 4. cap. 1. numer. octauo* & alias posset per indirectum alienare patrimonium, quod non est permittendum *reg. cum quod vna via. libr. sexto cum concordan.*

Secus vero si se obligasset absolute, aut ad certum tempus † sine mentione, quod esset ordinatus, et- 142
iam post patrimonium quæsitum, nam tale debitum videtur soluendum ex patrimonio, quod transit cum suo onere, maxime si debitum ea cum hypotheca bonorum, nec Concilium prohibet alienationem, seu obligationem patrimonij, antequam ad eius titulum sit ordinatus sacris, præterea videtur verum quod ait Mar. Ant. Genuen. *de ea. 81. n. 2.* nempe, 143
† quod potest quis ordinari ad titulum donationis, etiamsi tantundem debeat, dummodo donatio sit facta ad hunc finem ordinationis, cum alienare non possit ex. *dict. cap. 2.* Nauarr. *consil. 13. de temporibus ordinatio.*

Quod tamen videtur accipiendum † quando or- 144
dinatio fuit causa finalis, siue conditio donationis, secus si impulsiua *ad li. 2 §. fi. cum l. sequen. ff. de donatio.* & ibi Doctores, seu quando donatio fit, vt possit ordinari, tunc enim donatio est omnino pura, & libera, sicut de legato mulieri facto, vt possit nubere, dicit Couarr. *in c. 3. de testamen. sub. num. 11. vers. 2.* apparet, cum Baldo *consil. 249. n. 4.* nihilominus tamẽ ex alia ratione videtur posse absolute † dici ordina- 145
tum ad titulum patrimonij alias sufficientis, non esse ordinatum sine titulo etiamsi tantundem debeat, & quandocunque debita contraxerit, quin clericus, non tenetur vltra quam facere possit *capit.* Oduardus, de solutio. & ibi Abb. & doc. Gig. *de pensio quæst. 35. numer. 8. & quæst. 62. numer 22.* Couar. *lib. 2. vari. cap. 1. num. 9.* Baeça *de inope debitore c. 17.* & *Io.* Gutierrez *de iuram. confirm. 1. par. cap. 17.* Doctor Paz *in praxi. 3. par. 2. tom. c. vn. à num. 4.* & Marches. *de commissio. 1. par. cap. 3.* de commissione super dilationibus moratoriis, & sic ille non videtur ordinatus sine titulo cum quandocumq; debita contraxerit, non teneatur vltra quam facere possit, & consequenter patrimoniũ, ad cuius titulũ fuit ordinatus non possit alienari ad illa soluenda, facit quod tradit Suarez supra *n. 26. post Mayolum de irregularitate l. 2. c. 11. n. 15.*

145 Septimo dubitatur an si quis fuerit † sacris ordinatus ad titulum beneficij, in cuius possessione pacifica est, non tamen habet in eo Canonicum titulum, sed est reuera intrusus, peccet mortaliter, & incurrat pœnam, si qua esset posita contra ordinatos sine titulo, in quo videtur respondendum affirma-
147 tiue, nam cum beneficium illud † non sit suum, vt supponitur, videtur ordinatus sine vero titulo, nisi bona fide, & candido animo existimans habere canonicum titulum, sit promotus, tunc enim excusaretur à peccato, & consequenter à pœna ad tradita per Nauarr. *dict. cons.* 15. *numer.* 4. *& citatos supra numer.* 134.

148 Nihilominus tamen probabilis † videtur absolute pars negatiua, nam ad istum effectum, & vt non dicatur ordinatus sine titulo, sufficit sine fraude de facto pacifice possidere beneficium, esto, non habeat legitimum titulum, *vt colligitur ex Concilio d. ca.* 2. quod ad hoc solum requirit, quod legitime constet ordinandum beneficium pacifice possidere, & ita videtur tenere Nauarr. *cons.* 24. *de temporibus ordinatio.* quamuis respectu patrimonij videatur requiri etiam legitimus titulus ex illis verbis, *ab eis obtineri*, & ex prædictis, sicut in simili videtur, quod
149 si capitulum, sede vacante, † infra annum daret dimissorias seu reuerendas alicui arctato ratione beneficij de facto possessi. non haberent locum pœnæ statutæ à Concilio *sess.* 7. *de reformatione c.* 10.

150 Octauo dubitatur, an ordinatus † ad titulum patrimonij sibi donati cum pacto de non petendo, seu de illo postea reddendo, & restituendo, sit ordinatus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam.

151 In quo dico primo, † quod ordinatus cum patrimonio ficto, seu donatione ficta, & non vera, esset reuera ordinatus sine titulo, & incurreret pœnam suspensionis positam contra ordinatum sine titulo per constitutionem Sixti V. quæ tamen, vt diximus, est iam reuocata, *vt patet ex declarationibus supra adductis n.* 79. & docet candelabrum aureum *in explanatione. d. constitutionis notabil.* 14. Espino *de testamen. gloss.* 18. *numer.* 75 P. Ledesma *d. c.* 7. *de sacram. ordinis conclusione.* 6. *quinta difficultate*, & Suarez *supra num.* 35.

Nam qui recipit patrimonium non vere, sed fi-
152 cte donatum ad istum † effectum tenetur illud in conscientia restituere, quia non est suum vllo modo, quamuis in foro exteriori constando de fraude, & fictione merito illo priuaretur in pœnam talis fictus donator. Lud. Lopez *instruct. negotiantium lib.* 2. *c.* 45. *vers. iam quædam dubiola*, Man. Rodriguez *d.* 2. *tom. c.* 15. *n.* 7. & P. Ledesma *ibi*, qui tamen male ponunt exemplum in recipiente pecuniam mutuatam ad præsentandam Episcopo, dicendo, quod de illa erat sibi facta donatio, vt ad illius titulum ordinaretur, cum patrimonium debeat consistere in re immobili, vt supradictum est, *n.* 105. & Tho. Sanchez *de matrimonio l.* 6. *disputatione.* 32. *n.* 8.

153 Et ficta donatio censetur quando † inter ipsos donatorem, & donatarium dictum est, illam fieri propter forn am, & ad apparentiam, non vere, & animo donandi, seu quando facta est cum pacto, de non vtendo illa, seu de non petendo donatum, nam ista est donatio verbalis tantum, & non realis. Quintanaduenas. *d. l.* 3. *n.* 69. *& alij.*

154 Quamuis Angulo *in l.* 6. *de las* † *meioras gloss.* 4. *n.* 9. *alias gloss.* 10. *n.* 5. dicat, quod donatio facta causa ordinum suscipiendorum, etiam ab extraneo, quantumcunque donatarius promittat non se vsurum tali donatione, infringi non poterit propter ius quæsitum. 3. *c. Episcopus cap. tuis de præben.* sicut in donatione, seu melioratione facta causa matrimonij, vnde videbatur donationem factam, etiam ficte causa ordinum suscipiendorum valere, sed respondetur in
155 præsenti, † non agi de præiudicio tertij, sicut in matrimonio carnali, nam Episcopus, qui non fuit in culpa, & deceptus ordinauit aliquem sine vero patrimonio, non tenetur eum alere. Decius *in c.* 2. *ad fi. & in c. Episcopus n.* 13. *de præben.* Nauarr. *cons.* 14. *& vlt. de temporibus ordinatio.* Fla Paris *d. l.* 2. *q.* 6. *n.* 18. & Tho. Sanchez de matrimonio. *lib.* 6. *disputatione.* 32. *n.* 8. & dictum est supra *num.* 33. & Episcopus qui fuit in culpa, quia sciuit, vel debuit scire, sibi imputet.

Melioratio tamen facta filio pro † suscipiendis or-
156 dinibus, etiam non interueniente traditione, erit irreuocabilis *iuxta. l.* 17. *Tauri, quæst.* 1. *tit.* 6. *lib.* 5. *recopilationis*, in ea enim versatur causa onerosa cum Episcopo, qui alias non ordinaret, ne de suo aleret, & sic post sacros ordines susceptos à parentibus reuocari non potest, ita Ciuen. *in d. l.* 17. *n.* 1. Couar. *in c. Rainaldus. de testam. §* 2. *n.* 7. Auendanno *resp.* 17. *in fi.* Tell. *in d. l.* 17. *nu.* 81. *&* 82. Matienço. *d. l.* 1. *glos.* 9. *n.* 8. Salcedo. *d. c.* 18. *n.* 15. Angul. *d. l.* 1 *glos.* 7. *num.* 15 Aceuedo *in l.* 10. *tit.* 6. *lib.* 5. *recopilat. num.* 31. Io. Gutierrez *pract. lib.* 2. *q.* 65. *nu.* 7. Morquecho *diuisione bonorum li.* 3. *cap.* 6. *num.* 90. & Man. Rodriguez. *d. c.* 15. *nu.* 8. quamuis contra teneat Espino. *d. glos.* 18. *num.* 75. & idem esset † in donatione, quæ non esset data pro
157 3. & 5. vt per Angulum ibi & glos. 2. *num.* 5. vnde etiã idem erit de iure communi. Igneus *in l.* 3. *§. subuenitur ff. ad silian.* † *n.* 170. Couar. Tell. Matiã. & Gutier.
158 ibi maxime iuxta tradita per Caldas Pereiram *in li. si curatorem habens. C. de in integrum restitutione, verbo, læsis, n.* 103. Iosephum Gonçalez, Flores *variarum ca.* 12. *n.* 24 & Mendez de Castro *in l. cum oportet. C. de bonis quæ liberis, n.* 165.

Et an donatio, pro suscipiendis ordinibus filio
159 simpliciter facta † conferri debeat, seu imputari in legitimam, verior videtur sententia, quod conferri debeat, seu imputari, quia est donatio ob causam necessariam, seu quasi, & id quod datur filio, non consumitur in adeptione ordinum, sed datur, vt illud post susceptos ordines habeat ad ipsius alimenta, & congruam in eo statu, sustentationem, & facit. *l. omnimodo. §. imputari. C. de inofficioso testamento*, nam id est de se alienabile, & transmissibile ad hæredes, & ideo debet conferri, & imputari, esto, sit quasi Castrense peculium, quam sententiam tenent Couar. & in additione ibi supra Auendanno *de resp.* 17. *Menchaca de successionum creatione. lib.* 3. *§.* 22. *nu.* 44. Did. Perez *in l.* 4. *ti.* 12. *l.* 3. *ordinam.* Salcedo *supra num.* 16. Angulo *in lib.* 9. *glos.* 3. *num.* 25. Ayora de partitio. 2. *p. q.* 13. Io. Gutierrez *d. q.* 65. Man. Rodrig. *d. c.* 15. *num.* 8. Molina de iustitia. 1. *tom. tract.* 2. *disputatione.* 238. *&* 241 *ad fi.* & P. Ledesma. *d. c.* 7. 6. *concl. ad fi.*

Quamuis contrarium post Fabriũ, Igneum, Aym.
160 Cassaneum, & Rebuffum *in* † *praxi titulo de rescripto. in forma communi num.* 25. teneant Ant. Gomez *in l.* 29. *Tau. n.* 21. & ibi Tellius, *nu.* 16. Duennas *regula.* 222. *nu.* 3. Roias de succession. *cap.* 7. *à n.* 46. Matien. 90 *in l.* 3. *tit.* 8. *glos.* 2. *numero* 14. Aceuedo *l.* 10. *t. t.* 6. *n.* 29. & 30. *lib.* 5. *recopilat.* Gratian. *regul.* 95. *numero* 6. & Quintanaduennas *d. lib.* 3. *Eccles.* 2. *p. præcipue ad fi.* & videtur tenere Caldas Pereira. *d. verbo lesis. n.* 103. & 132. Espino glos. 18. *à n.* 66. Mendez de Castro *in d. l. eum oportet, nu.* 165. &. Velazquez de Auendanno *in d. l.* 29. *Tauri glos.* 3. *n.* 8.

Dico se-

151 Dico secundo, † quod ordinatus cum patrimonio sibi donato cum pacto seu conditione de illo reddẽdo,& restituendo, post ordinationem, non potest dici ordinatus sine titulo,nec incurreret vllam pœnam seu suspensionem,etiam stante d.constitutione Sixti V.nam iste reuera est ordinatus cum patrimonio vero,& non ficto:ista enim est vera donatio, ex
162 qua transfertur dominium in donatarium † licet cũ illo pacto,seu modo,ad titulum de donatio. quæ sub modo, & longe diuersa (quamuis doctores videantur confundere) ab illa,quæ fit cum pacto de non vtendo illa,seu de non petendo donatum,quæ est verbalia tantum,vt dixi.

163 Nec obstat dictum pactum,† seu conditio de reddendo,& restituendo post ordinationem, quod obligat,saltim in foro conscientiæ cõcord. *in sum.q.32. vers.y si aut.* Lud.Lopez instruct.cõscientiæ. *1.tom.c.* 240.*ad fi.& c.*278. quia verius est nullo modo obli-
194 gare,quia est contra dispositionem concil.*d.c.*2.† q prohibet alienari,aut remitti patrimonium,ad cuius titulum quis est ordinatus sine licentia Episcopi, & sic dictum pactum, & conditio non valet *ad l.pacta, quæ contra cap.de pactis,& cap.diacon.*28.*& d.c.*2.10. *q.*1.*& facit regula c.cum* M.Ferrarien.*de constitutio.de qua ibi Abbas,n.*16.Fel.*à n.*77.Decius *à n.*67.& Ripa *à n.*70.& quod tradit Cou.*in* 4.2.*pa.c.*8.*§.*5.*nu.*9. & cum eo Matiençó *in l.*6.*gloss.*8.*tit.*8.*lib.*5. *recopil.* Espino.*gloss.*16.*à nu.*48. & Molina de iustitia.*1.tom. tract.*2.*disput.*169.

Et ita in proposito tenent † Man.Rodriguez.*d.c.*
195 15.*n.*5. & P.Ledesma.*d.ca.*7.*sexta conclusione.*3.*difficultate*, & videtur tenere Enriquez *l.*13.*ca.*37.*§.*2.& Cardi.Toletus.*d.l.*1.*c.*48.*vers.*5.

166 Quamuis contrarium, nempe illum † esse suspensum,teneant Nauar. *in man.c.*27.*n.*158. *& consi.*14.*n.* 3.*& consil.*22. *& vltimo numero secundo de temporibus ordinatio.*Mart.Ledesma.2.*part.*4.*quæstio.*26.*ar.*2.Pedraça.*in sum.*2.*p.c.*2.*de suspensione.*Ludo.Lopez *d.ca.* 278.*&* 2.*tom.*2.*p.c.*31.Graff.*d.l.*2.*c.*97.*n.*67.Zechus *de casibus reseruatis casu* 1.*de suspensione,n.*19.3.*casu.*Vega in espeio de Curas *c.*12, *n.*126.Sayrus de censuris *l.*4.15.*n.*3.& Quintanaduennas.*d.nu.*99. & Zaullos *q.*527.*n.*13.*ex c.per tuas el* 3. *& c.penul.de simonia*, & Salcedo *d.c.*18.*nu.*12.dicens talem absque dubio sine titulo ordinari, & Tho.Sanchez supra dicens, eam fuisse veram donatio, sed fictam, nec acquisiuisse donatarium dominium rei sic donatæ, & sic sine patrimonio ordinari,& Suarez supra num.35. dicens dici
167 posse † procedere decisionem. *d.c.pen.& c.per tuas*, quando quis ab aliquo accepit titulum patrimonij sub pacto occulto iterum dandi, si donatio illa specialiter facta sit ad finem suscipiendi ordines illo titulo,quia tunc ille,qui patrimonium confert, habet vicem præsentatoris ad ordines,si tamen simpliciter fiat,quamuis alter postea illa vtatur ad effectum suscipiendi ordines, non propterea vere, ac proprie dici posse præsentari ab alio ordines suscipiendos & ideo difficile esse legem pœnalem ad illum casum extendere, ex alio tamen probabiliori fundamento opinari hunc, qui per dolum & fraudem quamcunque ficto tit. ordinatur, manere suspensum scilicet ex vi *d.c.nemmem,& sanctorum & constitutionis Sixti V.* hæc Suarez.

168 Nec obstat textus *in d.cap.per tuas,*† *& in d.capit. penult.* quia, vt supradictum est, numero 31.solum agit de ordinato cum pacto simoniaco de non petendo prouisionem,seu alimenta ab ordinante, vel beneficiario cum præsentante ad ordinem, at donatio patrimonij, & pactum de illo restituendo,est res separata, & distincta ab ordinatione, ex qua non incurritur simonia, quicquid dicat Espino. *d.gloss.*18.*n.* 73. & consequenter nec suspensio. *d.ca.per tuas & c. penul.*nec dare alicui patrimonium est spirituale, imo vendi, & emi potest, non ergo pactum de restituendo efficit simoniam.Toletus.*dict.capit.*48.*vers.* 4.qui ait, quod hunc casum supradictum de pacto facto non cum ordinante, aut præsentante, non inducere suspensionem decreuit, seu declarauit signaturæ pœnitentiariæ, & sic seruatur, nec potest dici donantem patrimonium, etiam ad finem suscipiendi ordines, præsentare ad illos, id enim proprium est beneficiati præsentantis ad titulum suæ Ecclesiæ, seu beneficij.

Donans autem patrimonium alicui ad ordines re- 169
cte poterit apponere pactum,† & conditionem de eo reddendo,cum ordinatus habuerit beneficiũ sufficiens,vel alias vnde viuere possit,quia tunc non est contra Concilium.

Dico tertio, quod si quis fuerit ordinatus ad titu- 170
lum patrimonij, † quod fuit renuntiatum remissum, seu restitutum donatori ante ordinationem, siue libere,siue ex pacto apposito, est reuera ordinatus sine titulo,& sic incurreret suspensionem stante d.cõstitutione Sixti. V.alias nõ,sed solum peccaret mortaliter, Sayrus *d.lib.*4.*cap.*15.*num.*23. nam alienatio patrimonij ante ordinationem, non est vllo iure prohibita,etiamsi esset donatum specialiter ad istum effectum, & sic iste tempore ordinationis iam non habet titulum.

Et idem videtur si interuenit pactum,† seu pro- 171
missio,aut conditio de isto restituendo ante ordinationem, quamuis de facto non fuerit antea restitutum, durat enim obligatio facta in tempore & pro tempore habili ad *l.celsus.ff.de receptis arbitris,& c. cum dilecti de dolo,& contum.* & quæ ibi notantur,nec in præsenti intrat remedium *ca.Oduardus,de solutio.* quod non teneatur vltra quam facere possit, cum sit debitor speciei.

Nec obstat quod ait † Nau.*d.c.*27.*nu.*158.quem se- 172
quitur candelabrum aureum *de suspensione n.*31.quod talis renuntiatio patrimonij donati facta antequam ordinetur,non videtur valere per ea, quæ omnes dicunt *in d.c.penul.de simonia*,etiamsi esset iurata iuxta Ananiam,& Felin.contra Panor.ibi,& quod iste incurrit suspensionem.*d.c.penul.* vt etiam dicit Quintanaduennas.*d.n.*69. qui tamen tenet talem renuntiationem,seu remissionem valere, quia ait ordinari cum simulatione patrimonij, quod nullum est, nam vt ex superioribus apparet, *decisio.d. c.penul.* † non 173
facit ad propositum de patrimonio,solum enim agit de pacto, & iuramento simoniaco de non petendo prouisionem ab ordinante,vel præsentante ad ordinem,& sic de renuntiatione simoniaca alimentorum ab illis præstandorum,quæ non valet etiam cum iuramento, vt contra Panor. *ibi numero* 4. dicentem, valere quoad ordinatum, qui non potest aliquid petere contra iuramentum, & sequitur Toletus,*d.cap.* 48.*vers.*5 tenent Mau.Socinus Anania, & Felin.*nu.* 2.tum,quia simoniaca,tum etiam, quia cõtra bonum publicum, quia quod ordinator, & præsentator teneantur prouidere ordinato, fuit inductum propter bonum publicum, ne in opprobrium totius cleri, & ordinis clericalis mendicare cogatur: vnde succedit regula *c.si diligenti de foro competen.* ex qua ratione etiam post ordinationem, non valet quicquid contra dicat *gloss.fin.in ca.si Episcopus de præb. in.*6.quam

sequitur Abb. Anania & Feli. ibi & Nauar. & Quintanaduennas supra, at in proposito de patrimonio renuntiato† ante ordinationem, seu donato cum pacto de non petendo, non adest vlla simonia, quia est res separata, & distincta ab ordinatione, vt dictum est, & consequenter non incurritur suspensio. *dict. c. penul.* nec respectu donatoris adest alia obligatio ad prouidendum ordinato, quam, quæ insurgit ex ipsa donatione, vnde, si fuit ficta, aut ante ordinationem renuntiata, nulla remanet obligatio contra illum.

Dico quarto, quod ordinatus ad titulum patrimonij, 175 qui post ordinationem † illud retro donat, seu renuntiat, vel alienat, quamuis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem concilij, maxime, cum facta ob bonum publicum principaliter, & fauorem totius ordinis clericalis, & sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit vllam suspensionem Nauarr. *d. numer. 158. vers. 2. quod & d. cons. 22.* Salcedo *supra numer. 13.* Ioan. Gutierrez *pract. libr. 2. quæst. 65. numero 10.* Quintanaduennas supra. Zaullos *d. quæstione. 527. numero 9.* Lud. Lopez *vbi proxime candelabrum aureum supra numer. 30.* Graff. *d. lib. 2. capit. 97. numer. 67.* Man. Rodriguez. *d. capit. 15. num. 4.* Zechus *d. casu. 1. de suspensione, numer. 19. 30. casu.* Lucius supra, & Ledes. *d. cap. 7.* Toletus. *d. capit. 48. vers. 18. ad fin.* Sairus. *d. lib. 4 capit. 15. num. 23. ad fin.* & Suarez *supra num. 38.* quamuis contrarium sine fundamento teneant Bar. Medina *in sum. libr. 1. capit. 11. §. 58. de suspensione ad fin.* & Vega *in sum. 2. p. c. 34. casu 86. ad fi. & c. 108. casu 2.*

176 Et ratio est, quia iste non est ordinatus † sine titulo, & sic non esset suspensus, etiam stante suspensione contra ordinatum sine titulo, & nullo iure talis pœna reperitur imposita contra ordinarium retro donantem, vel alienantem patrimonium, ad cuius titulum fuit ordinatus, sed solum, quod renuntiatio & alienatio est nulla ex Concilio. *d. c. 2. ibi, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint*, quæ verba inducunt nulli-
177 tatem † ipso iure, quia tollunt potentiam alienandi ad tradita per Bart. & Ias. *ex numero 16. & alios in leg. gallus. ff. de liberis, & posthu.* Ioan. Nicol. Gimon. *in enchir. beneficiorum, titulo. 3. c. 3. numero. 17.* Tiraquellum *post leges connubiales glos. 2. seu quarta à numero 11.* Gratian. *regula. 484.* Ioan. Gutierrez *in Rep. l. nemo potest. ff. de legatis primo à numero 145.* & Thom. Sanchez *de matrimonio libro 6. disputatione. 38. numero. 20.*
178 maxime propter verbum, *nullatenus*, † quod inducit nullitatem actus ipso iure *glos. in c. em. 1. verbo nullatenus de sequestratione possess.* Felin. *in c. cum accessissent, numero. 8. de constitutio.* Corsetus *in singul. verbo nullatenus*, & Tiraq. *in l. si unquam, verbo reuertatur,*
179 *numero 95. & ita* pro posito † tenent Nauarr. *cons. 17. numero 2. & 21. numero 4.* & *cons. 22. de temporibus ordinatio.* Flam. Paris. *d. lib. 2. q. 6. numero 16.* Quintaduennas. *d. l. 3. numer. 73.* Zauallos, *d. quæstion. 527. numero.* Molina *dicto primo tom. tract. 2. disputatione. 238. ad fin.* & Thom. Sanchez *d. lib. 6. disputatione, 32. numero septimo* & Toletus *vbi proxime.*

180 Ex quo conuincitur sententia † P. Ledesmæ. d. c. 7. *conclusione. 6. difficul. 1.* dicentis, probabilius esse quod talis alienatio, vel remissio est valida, quia Concilium non facit incapacem ad transferendum dominium, in quod videtur inclinare Suarez *supra num. 38.*

181 Quamuis ante Concilium posset † alienari sine licentia Episcopi patrimonium ad cuius titulum quis fuit ordinatus. *glos. fin. in c. cuius de præben. & ibi Imola & Abb. numero. 8. Felin. in capite Ecclesia S. Mariæ de constitutio. numero. 10. &* ibi Decius, *numero. 17.* Selua dicens *d. glos. ab omnibus approbatam de benef. 1. parte quæstione 3. n. 11.* Couarr. *in d. capite Rainaldus de testam. §. 2. numero 7.* Redoan. *de rebus Ecclesiæ. Rubrica. 33. casu 13.* Gratian. dicens *communiter receptum regula 165. numero 7.* Ioan. Gutierrez. *d. lib. 2. pract. qu. 65. numero. 10. &* 11. & dicit communem Zauallos. *d. quæst. 527. num. 1.* licet numero 2. & 3. dicat contrariam etiam esse communem quam tenent Io. And. Domin & Francus *in d. c. si Episcopus de præben. in sexto*, quando fuit expresse in titulum assignatum, & Solis *de censibus 2. tom. lib. 2. capite 3. numero 12.* vbi ait, in eo censum constitui non posse, nisi seruata forma præfixa à Concilio.

Vnde infert Nauarr. *d. cons. 17. & 21.* † quod ordi- 182
natus sacris ordinibus ad titulum patrimonij, si illo renuntiato ad superiores promouetur, non est suspensus, nam non præstat impedimentum, quod de iure non sortiuntur effectum, vt habet regula iuris in sexto, & dicta renuntiatio est nulla, ex d. decreto Concilij, & sic non potest dici ad superiores promotus sine titulo. sequitur Flam. *dict. quæstione. 6. numero 17.* & Salcedo *dict. capite 18. numero 13. in nouissima editione.*

Sed si renuntiatio ita facta est † vt renuntians de- 183
sineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur, & transfertur. *l. 1 §. si vir vxori ff. de acquiren. possessione,* & ibi Doct. Rota *decis. 519. & 612. num. 2. p. 1. diuersorum* non videretur. d. sententia posse procedere stante decreto Concilij *d. capite secundo & d. constitutione Sixti Quinti. iuxta supradicta dubio. quinto. à numero. 133.*

Nono dubitatur, an valeat alienatio, † seu renun- 184
tiatio patrimonij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, si tunc habet beneficium, seu alias vnde congrue viuere possit.

In quo Quintanaduennas *d. l. 3. n. 72.* † cum Bursato 185
cons. 178 n. 55. l. 2. voluit allegare, *n. 35.* qui tamen id non dicit) docet, quod Episcopi authoritas vbique necessaria sit, etiam quando alias habet vnde viuere possit, & quod, si Episcopus aditus alienationi consenserit, faciet quidem suo periculo, nam si patrimonium, vel beneficium ordinato clerico ad victum non suppetit, ipse de suo iusta præbebit, rursus si suppetet, & alienari patrimonium Episcopus iniurioſe perneget, merito iudex superior appellabitur. eandem sententiam scio tenuisse D. Sahagun in *lectura tit. de præb.*

Nihilominus tamen in hoc dubio † verius vide- 186
tur contrarium, nam Concilium. *d. c. 2.* solum statuit quod deinceps sine licentia Episcopi matrimonium alienari non possit, donec aliunde habeat vnde viuere possit, atque adeo cum aliunde habet vnde viuere possit, non est prohibita alienatio sine licentia Episcopi, sed potius videtur permissa *ad l. cum prætor. ff. de iudicijs*, maxime cum de iure communi posset alienari absolute, vt supradictum est *numero. 181.* quod in casu dubij non censetur correctum, & ita videtur tenere Flam. Paris. supra *num. 16.* & expresse tenet Zauallos *d. q. 527. n. 8. & q. 561. ex num. 22. maxime n. 30. & seq.*

Sed dices quando ordinatus † non habet aliunde 187
vnde viuere possit, ad quod requiritur licentia Episcopi ad alienandum patrimonium, cum tunc non debeat dari, sed negari respondetur posse occurrere talem necessitatem, † seu causam ita vrgentem, vt possit,

possit, ac debeat dari licentia alienandi patrimoniũ etiamsi ordinatus aliunde non habeat vnde viuere possit, verbi gratia, si ipse, aut parentes eius essent captiui, ad suam redemptionem vel parentum deberet dari dicta licentia, similiter si pater, aut frater clerici, essent ob homicidium, vel aliud delictum perpetratum puniendi pœna mortis, nisi parti accusanti pro remissione daretur certa quantitas, si filius, aut frater clericus vellet subuenire patri, aut fratri in hac necessitate dando illam quantitatem, quã tamen dare non posset, nisi vendendo, seu alienando patrimonium, iustissima causa esset id faciendi, & iusta etiam causa esset ad prouidendum sorori, quæ alias esset in magno periculo perdendi se, & cũ
189 Episcopus ex iusta causa daret † licentiam alienandi patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatus, ipse Episcopus maneret securus, etiamsi ille non habeat aliunde vnde viuere possit, si tamen sine iusta causa daret licentiam, alienatio teneret, nam Concilium solum prohibet alienationem sine licentia Episcopi, siue bona, siue mala, ipse tamen Episcopus vltra peccatum maneret obnoxius ad prouidendum ordinato, vt inquit Quintanaduennas supra, vel ad dandum ei tantundem, sicut tenetur quando cum ordinaret sine titulo, nec hanc licentiam alienandi
190 patrimonium videtur posse dare † vicarius Episcopi sine speciali mandato, & si sine facultate aut sine iusta causa eam daret, teneretur, sicut de Episcopo diximus, faceret enim causam suam, & Episcopus in proposito videtur intelligendus Episcopus domicilij alienantis, vel loci, vbi res est, aut etiam originis
191 ad † Ant. Gomez *secundo tom. variarum c. 14. num. 17.* & Simoncellum *de decretis. lib. 1. tit. 1. à n. 69.* ait etiam Zauallos vbi proxime absque licentia Ordinarij valere resignationem beneficij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, si postea constiterit ordinatum tempore resignationis beneficij habere aliunde vnde commode viuere possit.

192 Sed hoc de beneficio † non est recte dictum, nec potest procedere, nam Concilium dicto cap. secundo expresse dicit, quod beneficium, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, resignari non possit, nisi facta mentione, quod ad illius titulum fuit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde commode viuere possit, & aliter facta resignatio nulla sit, atque adeo in resignatione beneficij non sufficit postea cõstare resignantem tempore resignationis habere aliunde vnde viuere possit, sed tempore resignationis debet fieri mentio, quod ad illius titulum fuit promotus, & ante admissionem constare superiori, quod aliunde habet vn-
193 de viuere possit, & adeo verum est † faciendam esse mentionem in resignatione beneficij siue coram Papa siue coram Ordin. quod ad illius tit. fuit ad sacros promotus, quod id traditum est pro forma, nec potest ampleri per æquipollẽs, vt censuit San Congregatio Concilij de anno. 1588. vt in sequenti declaratione: *Fuit dubitatum an pro forma traditum esset, vt resignans teneatur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeo quod per æquipollens adimpleri non possit, & fuit resolutum pro forma traditum esse à Concilio stante clausula annullatiua, & quod Concilium negatiue loquitur* Iaff. in l. quod sit nominatim prima ff de liberis, & post. *Felin.* in c. cum dilecta de rescrip. *quo stante per æquipollens, non potest adimpleri.* Flamin. Parisius *dicto lib. 2. q. 6. n. 39. & li. 5. q. vlt. n. 175.* & ita si
194 de hoc non fuerit facta mentio, nullam esse resignationem † fuit resolutum per Rotam *in vna Salamãtina Coram D. Orano de mense Maij eiusdem anni 1588. & in vna Hispalen. coram illustrissimo Plato 17. Iuny eodem anno* Flam. Parisius *dicto num. 39. & dicto n. 175.* & idem fuit resolutum in vna Aretina plebis 4. *Decemb. 1600. coram D. Millino supra addu*ct*a 1. p. c. 5. n. 438.* nec sufficere expressionem, quod resignanti remanebat vnde viueret, & post tradit Gonçalez *dicta glos. 5. §. 10. numer 35.* dicens idem resolutum in Mutinen. Canonicatus, de qua infra *n. 218.*

Et resignatio facta ab eo, † qui non habet vnde 195
viuere possit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, est nulla ex dicto decreto, vt S. Congregatio censuit super eo, *ibi nulla sit, quæritur an habeat locum etiam eo casu quo renuntiatum fuit beneficium longe ante concilium obtentum ab eo qui non habet vnde viuere possit, litigatur enim inter resignantem, & resignatarium, respondit Congregatio propter generalem rationem decreti positam in principio huius capituli comprehendi tam beneficia obtenta ante Concilium, quam post.*

Et habere etiam id locum, licet † beneficium sit 196
iuris patronatus, fuit resolutum *per d. S. Congregationem super d. c. 2. his verbis, habent etiam locum omnia hæc etiamsi beneficia essent iuris patronatus.*

Et ratio, quare † prohibetur quis libere resigna- 197
re beneficium, ad cuius titulum est sacris ordinatus, nam non potest ordinari sine titulo, ne cum ordinis dedecore mendicare, aut aliquem sordidum quæstum exercere cogeretur, vt supra dictum est in prin. & eadem ratio vrget, ne quis posset resignare beneficium ad cuius titulum fuit ordinatus Flaminius Parisius d. libro secundo quæstion. 6. numer. 4. & 35.

Quinimo in sacris † constitutus non potest vllo 198
modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliũde habeat vnde commode viuere possit, vt in constitutione Pij V. 56. in ordine suarum constitutionum incipien. quanta Ecclesiæ data calendis Aprilis. 1568. ibi, *sed nec horum vllus sacro ordine mancipatus, nisi Religionem ingressurus, valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari.*

Quæ constitutio, † licet loquatur in resignationi- 199
bus factis coram Ordinario, tamen seruatur, & habet locum in curia, quia militat eadem ratio in proposito, vt fuit solutum *in vna Lucana. 5. Decemb. 1586. coram. D. Orano*, Flaminius Parisius. *q. 14. n. 3. & a. l. 5. qu.* † *vltima n. 76.* in qua quidem curia non ad- 200
mittitur resignatio alicuius in sacris constituti, nisi cum clausula, quod resignans aliunde habet vnde commode viuere posset. † Quæ respicit substantiam 201
gratiæ, nam attento stilo alias non solet concedi, vt fuit resolutum *in d. Lucana.* Flaminius, Parisius, *dicto lib. 2.* † *q. 6. nu. 41. & dicto l. 3. q. 14. n. 6.* cuius verifica- 202
tio committitur Ordinario, si resignatio est forma dignum, vt quotidie videmus, *de quo vide dicenda infra 6. p. c. 2. dubio. 11. n. 231.*

Clericus autem in † minoribus ordinibus tantum 203
constitutus non solum potest libere & absolute alienare patrimonium, etiamsi ad illius titulum sit promotus, sed etiam potest resignare beneficium, licet non habeat aliunde vnde viuere posset, nec facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus siue renuntiatio fiat coram Ordinario, siue coram Papa. nam nec concilium, nec dicta constitutio Pij V. loquuntur de constitutis in minoribus, quia in eis cessat ratio dedecoris ordinis. Flaminius Parisius *dicta*

*q.*14.*n.*1.& 2. *& dicta q. vltima*, *n.*78. D. Ioan. Gutierr. *c. nisi.*42.*n.*10. *&* Zaual. *dicta q.*561. *n.*26. & ita in resignationibus per eos factis non ponitur supra dicta clausula, sed in præsenti offert se difficultas, quæ di-
204 catur congrua sustentatio, † vt valeat alienatio patrimonij, & resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit promotus, in qua Zauallos, *d. q.*561. *ex n.*27. ait, relinqui iudicis arbitrio, qui considerata qualita-
205 te † personarum locorum, & temporis, iudicabit, solere tamen de stilo curiæ pro congrua sustentatione centum pro rectore designari, verius tamen se existimare quod hodie illa dicatur congruæ sustentationis retentio, si ordinatus detinet beneficium 50. aureorum, cum illa quantitas reputetur ab Ordinario sufficiens à principio, vt clericus sacris ordinibus insigniri valeat, Flaminius *dicta quæst. vlt. nu.*156. quia nihil est in iure tam naturale, quam vt omnis res dissoluatur per quascunque causas nascitur.

206 Vnde vult Zauallos, † quod illa quantitas, quæ est sufficiens à principio, vt quis ad sacros Ordines promoueatur, erit etiam sufficiens, vt patrimonium, ad cuius titulum est promotus, possit alienari, & resignatio beneficij, ad cuius titulum est promotus, fortiatur effectum, & dicatur resignans aliunde habere vnde commode viuere possit, vt requirit concilium, & consequenter non erit attendenda quoad hoc qualitas personę, vt nobilitas, literatura &c. sed honesta, congrua & commoda sustentatio respecta cuiuslibet clerici, *iuxta d. s. n.*114. bene tamen verũ est, cum minori quantitate solent Ordinarij contentari, & satisfieri ad effectum ordinandi aliquem quam ad istum effectum.

207 Quinimo ad istum effectum † videtur attendenda qualitas personæ, vt tenent Fuscus *de visitat. lib.*2. *c.* 28. n.19. & Flaminius Parisius *dicta q. vlt. n.*181. maxime in resignationibus quæ fiunt coram Papa, in quibus, vt diximus, semper dicitur, quod resignans aliũde habet vnde commode viuere possit, *vt in vna Hispalen. dimidia portionis.*20. *Iun.*1591. *coram D. Orano.* in qua fuit resolutum, quod *pro sustentatione commoda*
208 † *non sufficit quoad necessariam sustentationem sine penuria sufficit, glossa* in c. periculoso. §. fane, verbo, absque penuria. *& ibi Gemin. Francus & alij de statu regularium.* l. 6. Abb. in c. 1. nu. 4. de institutio. *Rebuffus* de congrua n. 78. *quæ commoda sustentatio consideratur inspecta qualitate personæ, & loci, vbi moram trahit ad tradita per Ancarr.* cons. 383. ad fi. Aym. cons. 189. in fi. Et facit decisio 1. in causa Abulen. beneficij infra adducta 6. *p. c.*2. *dub.* 4. *n.*47. & vide ibi dicta *dub.*11. *sub dubitatione à n.*286.

209 At in vna Brigien. parochialis. 20. † Nou. 1598. coram D. Penna *Rota habuit pro congrua resignantis, ex qua commode sustentari posset, vt dicitur in literis resignationis* 55. *ducatos, quos habebat ex patrimonio, & pensione in resignatione reseruata, maxime accedente iudicio Ordinarij qui expediuit resignationem, & considerandum est tempus resignationis, quibus accedebat, quod cum Rota solita sit assignare* 50. *pro congrua vicarij, similiter pro congrua istius videbatur sufficere* 55. *& quamuis in literis dicatur, dummodo aliunde, nõ excluditur, quin pensio sit in ea computanda, quoniã verbum, aliunde, ponitur ad exclusionem beneficij resignati, non autem pensionis.*

210 Id autem, quod dicitur † de patrimonio & beneficio, ad cuius titulum quis sacris ordinatur, vt patrimonium non possit alienari, sine licentia Episcopi, donec aliunde habeat vnde viuere possit, nec beneficium resignari, nisi facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus, & quod titulus debeat esse perpetuus, *de quo supra* 1. *p. cap.*2. *à numero* 83. & quod patrimonium consistat in re immobili fructifera, *de quo supra numer.*105. &c. videntur habere locum, & procedere etiam in patrimonio, vel beneficio succedente, & subrogato loco illius, ad cuius titulum fuit ordinatus ex regula, quod subrogatum sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur, & subrogatum intelligitur cum qualitatibus eius, cuius loco subrogatur. *l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cautionibus*, cum aliis per Iaſ. ibi & Tiraquel. *de retractu lignagier. §.*1. *glossa* 10. *numer.*80 & Mantiençio *in l.*1. *ti.* 4. *gloss* 8. *nu.*1. *& l.*16. *tit.*10. *gloss.*3. *nu.*2. *lib.*5. *recopilationis* & subrogatum debet esse eiusdem iuris, & cõditionis, cuius est illud, in cuius locum subrogatur, & debet esse tale, quod à principio potuerit esse. Bal. *per textum ibi in l. Parabolam. C. de Episcopis, & clericis*, & conducunt decisiones Rotæ in causa Salamantina coadiutoriæ infra adductæ 4. *part. capite quinto ad fin.*

Beneficium autem, per cuius † assequutionem 211
vacat illud, ad cuius titulum fuit quis ordinatus, non videtur posse dici subrogatum loco illius, cum illa vacatio inducatur à iure propter incompatibilitatem.

Decimo dubitatur an valeat † renuntiatio bene- 212
ficij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, facta cum pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum fuit promotus.

In quo Nau. cons. 9. de † renuntiatione, tenet va- 213
lere tamen renuntiationem saltem in foro conscientiæ; sequuntur Flam. Parisius. *d. l.*2. *quæstione sexta nu.* 41. & Man. Rodriguez. *dict. secundo tomo. capite* 15 *numer.*12.

Verius tamen est non valere, quia † vt dictum est 214
supra *n* 193. id traditum est pro forma, & indistincte annullatur resignatio aliter facta. *Et ita tenet S. Congregatio Concilij*, † *vt in sequenti declaratione super. d.* 215
c. Præsupposita supplicatione resignationis parochialis, de qua agitur per D. Gasparem in fauorem D. Ioannis de Miron, cum reseruatione pensionis 180. *ducatorum prædicta D. Gaspari soluenda, & quod in eadem supplicatione d. D. Gaspar narrauit, quod per quinquennũ dictã parochialem possederat, an in casu de quo agitur, intret Concilium Trid. hoc cap. Congregatio censuit Concilium intrare.*

Et quod talis resignatio sit nulla † etiam in foro 216
conscientiæ expresse tenet dicens longe probabilius P. Ledesma. *d. capite septimo post decimam conclusionem.*

Vndecimo dubitatur, an etiam id † procedat in 217
permutatione, vt sit nulla non facta mentione quod ad titulum beneficij permutati fuit sacris ordinatus.

Et respondetur procedere, nisi † permutatio sit æ- 218
quiualens *vt S. Congregatio censuit super dictum cap.*2. *ibi & aliter facta resignatio nulla sit, Congregatio censuit hoc non procedere æquualenti.* Et quod procedit etiã in permutatione tradit post hæc Gonçalez *dicta glo.* 5. §. 10. *à n.*43. dicens resolutum in Mutinen. Canonicatus 19. Nou. 1602. coram D. Lita vbi fuit supra dictum competere resignanti actionem spoli, etiãsi permutatio non potuerit habere effectum ex noua culpa resignantis, quia in examine fuit reprobatus, neque obstare illi constitutionem Gregorianam de publican. resignationibus.

12. Du-

209 12. Dubitatur an decretum † quatenus prohibet resignationem beneficij, ad cuius tit. quis fuit sacris ordinatus, nisi aliunde habeat vnde viuere possit, procedat etiam in priuationibus, & renuntiationibus inductis à iure, vt per assequationem alterius incompatibilis.

210 Et respondetur negatiue, † nam Concilium ibi solum tollit renuntiationes voluntarias vt S. Congregatio censuit super dicto c 2. his verbis, *hoc decretum prohibet resignationes voluntarias, non autem priuationes.* Et facit quod tradit Naua. *in capite accepta. de restitutione spolia. octaua oppositionis solutione, num.* 4.

211 Vnde infertur d. decretum, † non procedere in resignatione faciendi ex decreto per Papam apposito in gratia alterius incompatibilis, & in ea non erit opus facere mentionem, quod ad illius titulum fuit sacris ordinatus, ex quo est resignatio necessaria iuncta à Papa.

212 Inferri etiam videtur, quod d. † decretum, quatenus prohibet alienationem patrimonij, ad cuius titulum quis fuit sacris ordinatus, procedit in alienatione voluntaria, non autem in necessaria, vt ea, quæ fierent causa debitorum, nisi ea fuissent contracta in fraudem *dicti decreti, & facit. l. 1. C. de præsidijs minorum.*

213 Nihilominus tamen supra 6. dubio † à n. 139. dictum est contrarium, maxime quando debita sunt contracta post ordinationem, seu tempus illius, & quia clericus non tenetur vltra quam facere possit, & ista alienatio habet principium voluntarium, *& d. legis. primæ.* potest responderi, quod alienatio rerum minorum non ita absolute prohibetur.

214 13. Dubitatur stante, quod resignatio beneficij, ad cuius titulum † quis fuit sacris ordinatus, facta contra tenorem & formam dicti decreti, est nulla, an ita sit nulla, vt beneficium non vacet, sed remaneat penes resignantem.

215 Et quidem, quod attinet ad † resignationem factam coram Papa, certum est beneficium non vacare, sed ius remanere penes resignantem, nam cum resignatio non tenet ius non abdicatur à resignante.

216 Ex qua ratione idem etiam erat † dicendum in resignatione facta coram Ordinario, stando in terminis Concilij supra, & ita resolute tenet Zaallos supra, *d. q. 561. num.* 12. in resignatione beneficij, ad cuius titulum fuit aliquis ordinatus, non retenta congrua sustentatione, cum sit nulla *vt in d.c.* 2. non vacare beneficiū, & sic non esse necessarium nouum titulum, nec collationem.

Ex constitutione tamen Pij. V. 58. de qua supra n.
217 in resignatione † beneficij, ad cuius titulum aliquis sacris fuit ordinatus, facta coram Ordinario cum resignans non haberet aliunde quo posset commode sustentari, dicendum est beneficium vacare, nec resignantem posse ad illud redire, sed de eo vti vere vacante libere prouidendum, non per Ordinarium ipsum, sed per Papam, siue alios superiores Ordinarij, qui talem resignationem admisit, aut patronos, si beneficium est iuris patronatus, *iuxta aliam constitutionem eiusdem Pij. V. 42. datam sexto Idus Augusti* 1567. quam alias ibi in suo robore relinquit, & Ordinarius admittens talem resignationem incurrit pœnam suspensionis à collatione beneficiorum ibi impositam, & tenetur ipsum resignantem alere, vt censuit S. Congregatio Concilij, vt per Flam. Parisium *dicto li. 2. qu. 6. n. 41. & 42. & apparet in decl. rationib.*
218 † *sequentibus super dicto c. 21. Beneficium semel à se alienas, quia illud resignauit in manus Ordinarij, illud idē amplius recuperare non potest, si resignatio facta est post bullam Pij V. sexto Idus Augusti* 1567. *quæ eiusmodi resignationes beneficiorum fieri prohibuit in manus Ordinariorū, ac si facta essent, statuit beneficia ipsa vere vacare, & à Sede Apostolica, vel à superiorib. Ordinariorum ipsorum posse conferri, neq; vero ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans, cum presbyterij ordini esset adscriptus, nihil aliud præterea habebat quo vitam suam commode sustentare posset, cum Sanct. Dominus noster altera bulla edita calendis Aprilis.* 1568. *huiusmodi resignationes prohibuerit admitti, & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, sua sanctitas hac re voluit resignantem ab eo Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodi prouidendū, eique ipsum beneficium resignatum omnino adimendum, & in eo instituendum cū eo, qui fuerit à patrono præsentatus*, Secunda, *si Ordinarius, non habens facultatem admittendi resignationes sibi à Pio. V. in certis casibus sublatam, hanc resignationem admiserit beneficij, ad quod resignans ordinatus erat, beneficium vacat Apostolica Sedi, sed ordinarius illi de proprio prouidere tenetur.* Tertia, ordinarius, *qui admiserit resignationē factam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud, præter id beneficium habebat, vnde commode se sustentare posset, tenetur eum alere, nec potest eidem beneficium illud resignatum restituere, sed in eo institui debet ille, qui præsentatus fuerat à patrono.* Quarta *ibi neque ea resignatio admittatur. Et pœnam admittentibus imponit Pius Quintus. in Bulla Calendis Aprilis.* 1568. *incipien. Quanta Ecclesia Dei.*

In resignatione vero facta coram † Ordinario ab 226
eo, qui aliunde commode viuere potest, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus, videtur standum esse Concilio, & per eam non vacare beneficium, quia constitutio Pij. V. non loquitur in hoc casu.

Decimo quarto dubitatur, an, si † habens benefi- 230
cium ad cuius tit. fuit ordinatus, iurauerit illud resignare, vel procuratorem constitutum ad resignandum non reuocare, cum non habet alias vnde sustētari possit, teneatur adimplere tale iuramentum.

In quo breuiter respondetur † negatiue, quia est 231
contra dispositionem Concilij cap. si diligenti de foro competen. ibi, *nec iuramentum*, & iuramentum non est vinculum iniquitatis. *c. quanto, c. Quintauallis de iureiurando. regula, non est obligatorium. in sexto cum aliis.*

Et ita dabitur ad cautelam absolutio † à dicto iu- 232
ramento, vt per Sanctam Congregationem Concilij in declarationibus sequentibus super dictum capitulum secundum. Prima, *qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare iurauerit, pœnitentia imposita est absoluendus, ne resignet.* Secunda, *cum habens Parochiam iurasset non reuocare procuratorem, quem fecerat ad resignandum, petiit vt absolueretur à iuramēto, quo loco visum est procuratorem posse reuocari.* Flam. Paris. *dicto libro secundo, quæstione sexta, numero* 43.

Nec obstat decisio Rotæ octaua de procurator. 233
in antiquis, quæ habet, † quod constituens procuratorem ad resignandum beneficium ex causa permutationis cum iuramento de non reuocando, non potest valide reuocare, & adducit Felinus *in ca. ex p. decani, de rescrip. numero.* 12. *& in dicto capite si diligēti nona Fall. nu.* 32. Aufrerius ad Capellam Tholos.

234 *de cision.* 261. quia istat decisio non loquitur, nec procedit, vbi resignatio est contra iuris dispositionem vt in proposito, & præterea dicta decisio Rotæ, &
235 Capellæ Tholosanæ, ibi, quam sequitur Ioan. Nicol. Gimon. *in enchiridio benefi. titulo quinto, cap. quinto ex numer. tertio*, non est in vsu, sed indifferenter practicatur, quod in quibuscunque resignationibus siue ex causa permutationis, siue alia quacumque ratione correspectiuis, locus sit pœnitentiæ, donec resignatio per superiorem fuerit recepta, & admissa; nec darentur per cancellariam literæ ad cogendum via iuris partem renitentem, vt seruaret contenta, vt post Hieronym. Paulum in pract. cancellariæ vers. duo tractarunt, tradit Massa Gallesius *de obligatione in forma cameræ, secunda parte ad sextam particulam, quæstione prima, numero tertio*, qui etiam ait, suo tempore in pluribus causis Rotam iudicasse Flamin. Parisius *libro nono, quæstione* 31. & faciunt tradita per Couarru. *in capite quamuis pactum, 2. parte. §. 2. num. 5.*

236 Quamuis P. de Vbaldis *de permutatione benefi. numero.* 40. post Feder. *eod. tract. quæstione.* 38. teneat, si beneficiati tractantes de permutatione beneficiorum promiserunt, ad inuicem fide data procurare permutationem fieri per illos, qui habent authoritatem, & consentire, altero instante posse superiorem compellere renitentem ad permutandum, & si omnino nollet, posse inuitum illum transferre, de quo tamen dubitat Bellam. *eodem tract. secunda pag. quæstion. 5.*

Videtur tamen necessaria absolutio dicti iura-
237 menti non vt incurratur periurium, cum iuramentum posset sine interitu salutis æternæ seruari, nisi iurans sit sacris ordinatus, maxime ad titulum illius beneficij, nec aliunde habet vnde viuere possit, sicut in testamento iurato, vt per Couarr. *in rubrica de testam. secunda parte numero.* 15. & Flam. Paris. *supra numer.* 31.

Et facit resolutio in causa Toletana, & Abulen. 238
pensionis coram D. Reomano *anno.* 1553. vbi fuit tentum à concordia, *in beneficialibus licitum esse recedere ante beneplacitum Sedis Apostolicæ. Primo, quia in contractibus innominatis re integra est locus pœnitentiæ. l. si pecuniam, & ibi glossa de conditione ob causam. Secundo quia concordia in beneficialibus, non valet etiam cum iuramento* capit. constitutus, & capit. super eo de transactio. *nec clausula saluo beneplacito quicquam operatur ante confirmationem Papæ, quoad validitatem concordiæ, licet operetur, ne partes incurrant pœnam contrahendo super re spirituali, adeo quod si antequam superueniat beneplacitum, pœnitentia interuenerit irritabitur concordia Abb.* cap. super eo in fi. de conditio. appositis. *Ita in d. Toletana, & Abulen. & dictum fuit prius esse tentum in Cæsaraugustana concordiæ coram D. Rauellen. 1842. vt in decisione Putei. 353. libro primo & in Tarraconen. concordiæ coram Decano, vt per Verallum decision. 184. leg. primo in manuscriptis, & tradit etiam Cæsar de Grassis decision. 192. num. 8. & Rota decision. 573. num. 2. par. 1. diuersorum, & post hæc Gonçalez glos. 12. à num. 80. qui à numer. 83.* ait, quod in hoc casu pars, quæ recedit, & pœnitet, tenetur submini- 239
strare alteri parti omnes expensas iam factas ratione d. concordiæ, vel resignationis, vt alias tradit Io. Gutier. *can. q. 1. c. 22. num. 19. argum. l. si pecuniam ff. de conditione causa data*, sed id mihi non placet, nam cum recedens suo iure vtatur, non tenetur ad expensas alterius partis, nec obest *d. l. si pecuniam*, quia loquitur de contractu innominato, qui non interuenit in proposito proprie.

***

TER-

TERTIA PARS, DE OBLIGATIONIBVS ET ONERIBVS, CONTINET QVATVOR CAPITA.

CAP. I.

De obligatione recitandi.

SVMMARIA.

QVodlibet beneficium obligat saltem ad recitandum horas, cum detur propter officium, n. 1.

NOn recitantes etiam ante sex menses peccant mortaliter, & post sex menses ab obtento beneficio fructus suos non faciũt pro rata omissionis officij & temporis, n. 2.

Literam constitutionis Concilij Lateranen. vlt. qui referunt, n. 3. quam male mutant aliqui, n. 4.

Dicta constitutio innouatur, & declaratur per constitutionem Pij V. 138. quæ hic ponitur, n. 6.

Istam constitutionem Pij V. qui adducunt, & explicant, n. 6.

Beneficiati non recitantes, non tenentur ad restitutionem fructuum ex iure naturali, & diuino, sed ex iure positiuo n. 7. & ita de iure antiquo non tenebant eos restituere, n. 8. contra aliquos relatos, n. 10.

Verbum statuimus, est iuris noui inductiuum. n. 9.

Regula, quod datum ob causam, causa non secuta repeti potest, explicatur, n. 11. 12. & 13.

Obligatio recitandi, quam habent beneficiati, sicut illa, quam habent in sacris constituti, non est iustitiæ, sed religionis ex præcepto Ecclesiæ, n. 14. & 126. contra aliquos relatos num. 15.

Beneficiatus omittens aliquod seruitium, seu munus iniunctum, non tenetur ad restitutionem, sed illud supplere, si potest, nec qui non residet in benef. residentiam requirente, n. 16.

Beneficiatus non recitans intra sex primos menses facit indistincte fructus suos, quicquid aliqui dicant. n. 17. vsque ad 23.

Beneficiatus omittens officium primo semestri, non tenetur ad restitutionem etiamsi per aliquod tempus horas persoluerit, & postea omittat. contra Summam Coronam, n. 24. & 25.

Beneficiatus, qui bona fide, & absque mortali omisit recitare, etiam post sex menses, non tenetur ad restitut. num. 26.

Etiam pro missione vnius, aut duorum dierum, aut vnius horæ est obligatio restituendi pro rata. n. 27.

Non recitantes tenentur restituere in integrum omnes fructus, etiamsi beneficium sit curatum, vel habens alia onera contra aliquos, n. 28. vsque ad 34.

Restitutionem distributionum quotidianarum, seu grossæ Canonicatuum, quas Canonici alias choro interessentes amittunt ob non recitationem horarum, acquiritur fabricæ, vel pauperibus, & non aliis Canonicis, seu mensæ capitul. licet alias soleant aliis accrescere, n. 35. & 36. & idem in redditibus pensionis amissis, ob non recitationem officij parui, n. 37.

Quodlibet beneficium, etiam tenue, obligat ad horas contra aliquos, n. 38 39. & 40.

Beneficium nullos omnino habent redditus, non obligat ad horas, n. 41. non solum, quod nunquam habuit redditus, quod reuera beneficium dici non potest, nam beneficium non debet esse sine redditibus, n. 42. & 43. sed etiam, quod ab initio eos habuit, n. 44.

Et si beneficium habeat redditus, si tamen illud habens neque per se neque per alium percepit, nec per eum stat, in posterum est percepturus, non tenetur recitare, num. 45.

An qui habet solum tit. beneficij, reseruatis alteri omnibus fructibus teneatur recitare, n. 46. cum seq. vsque ad 59. vbi ponuntur variæ sententiæ, & resoluitur distinguendo.

An noui Canonici teneantur recitare primo anno in quo non lucrantur ex statuto, vel consuetudine Ecclesiæ, n. 60. cum sequentibus vsque ad 77. resoluitur teneri, si saltem lucrantur horas, seu distributiones quotidianas, aut si fructus reseruantur post mortem, aut si per ipsos stat, si vero nihil lucrantur, etiam de facto non teneri.

An ratione beneficij teneatur quis recitare etiam ante possessionem quæsitam, n. 78. ponuntur sententiæ doctorum vsque ad n. 83.

Certum est non teneri recitare, qui adhuc ius in beneficio non habet, licet habeat ius ad illud, n. 83.

Certum etiam est teneri recitare beneficiatum, si habet possessionem beneficij, aut per eum stat. numer. 85. quod videtur etiam habere locum in habente possessionem beneficij, maxime cum fructibus, licet non pacificam, sed cum litigio contra aliquos, num. 86. cum sequen.

Videtur etiam id habere locum in habente possessionem beneficij sine iusto titulo, n. 90. quamuis prouisus, cuius collatio non valet, non tenebitur recitare ante possessionem, etiamsi per eum steterit, n. 91.

Habens collationem beneficij acceptatam tenetur recitare licet nondum acceperit possessionem, nec per eum steterit. n. 92. quando prouisio est certa, quamuis contraria sententia non videatur improbabilis, n. 93. cuius fundamento respondetur, n. 94. nec Nauar. tenet

contrarium, & Man. Rodr. est sibi contrarius numero 95.

Contraria opinio procederet in Canonico, qui nihil potest quærere de fructibus ante possessionem, n. 96.

Nescienti recitare non est licitum accipere beneficium sibi collatum, nec illud prætendere secundum Naua. & alios. num. 97. sed hæc sententia videtur nimis rigida, nu. 98.

Expectantes beneficia ratione expectatiuæ, vel resignationis, quæ in eorum fauorem fit, aut præsentationis, electionis, seu nominationis de eis factæ, mandatiue de prouidendo, sicut, & qui volunt sacris initiari, debent sibi parare breuiarium, discereque modum recitandi, num. 99.

An etiam teneatur recitare habens prouisionem, & titulum benef. in cuius possessione est alius, contra quem litigat, aut neuter, n. 100. sententia negatiua, 101. aff. nu. 102. quæ placet, quando esset certa, aut quasi certa victoria illius n. 103. alias secus, n. 104.

An qui habet beneficium in commendam teneatur recitare, nu. 105. & 106. resoluitur teneri, si est ad vtilitatem commendarij, secus vero si est ad vtilitatem Ecclesiæ.

An coadiutor propter coadiutoriam teneatur recitare, nu. 107. & 108. & 109. ponuntur sententiæ doctorum, & resoluitur non teneri.

An habens plura beneficia teneatur pluries dicere officium n. 110. cum sequentibus resoluitur negatiue.

Habentes cum beneficio seu ordine sacro pensionem non tenentur recitare officium paruum B. Mariæ, sed satisfaciunt recitando officium maius, n. 117.

Pensionarius clericus, si efficiatur miles Ordinis militaris cum indulto retinendi pensionem, non tenetur ad horas B. Mariæ, sed sufficit, quod recitet orationes à Religione præscriptas, n. 118.

Pensionarius, qui non habet sacrum ordinem, seu beneficium, potest omisso officio paruo recitare officium maius, nu. 119.

Qui habet plura beneficia iniuste sine legitima dispensatione, non tenetur pluries recitare. n. 120.

An habens plura beneficia omittens officium peccet tot peccata, quot habet beneficia, an vero vnum solum, n. 121. cum sequentibus, resoluitur, nõ peccare nisi vnum solum, etiamsi cum beneficiis haberet ordinẽ sacrum, & idem est in frangente ieiunium, vel non audiente missam, quando concurrit duplex vigilia, vel festum.

An omittens vno die omnes septem horas committat vnũ tantum peccatum, an tot peccata quot sunt horæ, numer. 131. cum sequentibus resoluitur vnum tantũ peccatum committere, etiamsi pluries id proposuerit, nisi facta sit interruptio per pœnitentiam, seu actum contrarium.

Si quis omittit recitare officium vnius mensis, vel anni, tot sunt peccata, quot diebus omisit, licet secus sit in actu voluntatis, quo id proposuit in genere, numer. 139. & 140.

Supposito, quod omittere vno die horas, etiam omnes, est vnum tantum peccatum, an sit in confessione explicandum, quot horas omisit, num. 141. cum sequentibus, resoluitur esse explicandum, & declaratur quando circumstantiæ notabiliter aggrauantes sint confitendæ.

An beneficiarius dicens officium per aliud breuiarium à Romano, vel dicens de sancto, cum erat de feria, satisfaciat ita, vt non peccet, saltem mortaliter, nec teneatur ad restitutionem, numer. 145. cum sequentibus, resoluitur contra aliquos, non solum qui crebro, sed etiã qui vno autaltero die id faceret, non satisfacere, sed peccare mort aliter, & teneri ad restitutionem fructuum.

An posterius peccatum, quod alias esset veniale, ratione præcedentiũ fiat mortale, & quando, & an vouens, seu iurans quotidie recitare, aliquid paruum, vel dare elemosinam paruam, nunquam peccet mortaliter, etiamsi per multos dies id omittat, numer. 167. cum sequentibus.

Qui recitaret de vno sancto, cum esset recitandum de alio, si est parua differentia inter vnum, & alterum officium sufficiet repetere particularia illius officij, numer. 175.

Qui recitauit de sancto, cum esset recitandum de feria, vel è contra, quia forte calendarium, quod vidit, erat erratum, aut sequendo sententiam peritorum, quæ postea apparet falsa, probabile est, quod satisfacit, numer. 176.

An priuilegium Innocentij IIII. *concessum, fratribus Minoribus, quod ratione itineris, seu alterius iustæ causæ existentes extra suos Conuentus, possint recitare non iuxta ordinem Breuiarij Romani, sit reuocatum per Bullam Breuiarij Pij V. n. 177. cum sequen. resoluitur esse reuocatum.*

Priuilegium concessum per Martium V. patribus S. Hieronymi, quod infirmi, & senes satisfaciant obligationi, recitando aliquos Psalmos, & aliud Minorum, & alia similia, non videntur reuocata, quia non sunt contra dictam Bullam, n. 180.

An beneficiatus recitans sine debita attentione teneatur ad restitutionem fructuum, n. 181. cum sequen. resoluitur eum non satisfacere, sed teneri ante lapsum diei repetere contra aliquos, & sic teneri ad restitutionem fructuum contra illos & alios.

An qui dicit officium cum debita attentione, sine intentione tamen, & animo satisfaciendi, satisfaciat, an teneatur iterum recitare, numer. 189. cum sequentibus, ponuntur sententiæ Doctorum, & resoluitur satisfacere, & respondetur rationibus aliarum sententiarum.

Certum est, eciam in opinione aliorum, non esse necessariam actualem intentionem satisfaciendi, sed sufficere virtualem, n. 209. & quando illa sit ibi, & num. 210. & 211.

An beneficiatus non potens recitare per se, qui tamen potest cum socio, teneatur sic recitare, n. 212. cum seq. ponuntur opiniones Doctorum, & concordantur.

An qui propter infirmitatem non potest totas horas recitare, potest tamen partem, teneatur illam recitare, num. 216. cum seq. ponuntur sententiæ Doctorum, & resolutio.

Laudes, quamuis, sint vna hora cum matutino, tamen possunt ab illo diuidi, & recitari per modum horæ distinct. n. 224. dicendo in principio, Pater noster, & Aue Maria. n. 225.

Alia de Materia Horarum Canonicarum, apud quos sint videnda, n. 227.

CVm beneficium datur propter officium, vt supra dictum † est. 1. *par. c. 2. num.* 59. quodlibet beneficium Ecclesiasticum obligat, saltem ad recitandum Horas Canonicas, *cap. fin. 92. distin. & facit tex. in cap 3. & in ca. diuersis fallaciis, de clericis coniugatis, Doct. in c. 1. de celebratione Miss. Nauar. de oratione, c. 7. n. 3. Durãdus de ritib. Ecclesiæ Catholicæ, li. 3. c. 22. nu. 7. & 8. Card. Bellarm. 3. tom. vltima controuersia 3. controuersiæ, li. 1. ca.* 19. & est communis sententia, vt per Valentiam, *3. tom. sup. 2. 2. disputatione 6. quæ. 2. pun. 10. circa secundum, 2. concl.* Açor in institutioni-

bus mora-

bus moralibus *l.*10.*c.*3.& P.Ledesmam *in sum.*2.*par. tract.* 9.*c.*4.6.*concluſ.*

2 Alioquin non recitantes, etiam ante ſex † menſes, peccant mortaliter, & poſt ſex menſes ab obtento beneficio fructus ſuos non faciunt pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſed eos reſtituere tenentur fabricis, vel pauperibus, ex conſtitutione Concilij Lateranen. vltimi. ſub. Leone X. *ſeſſ.* 9. *§. ſtatuimus*, cuius literam referunt Nauar. *de oratione d.*

3 *cap* 7.*num.*31.& præcipue,† *cap.*21.*n.*61.*Gigas de penſio.q.*30.Bernard.Diaz de Luco,*in pract.crimin.c inon.* 54.*alias* 49. Grego.Lopez, *in l.*34.*tit.*6.*pag.* 1. *verb. en la Igleſia.* Sandoual,in tract. de officio Eccleſiaſtico,*canon.* 5.*par.cap.*5.M. Ant.Cuchus in inſtitutionibus maioribus, *l.*5.*tit.*7. *n.* 39. Fuſcus de viſitatione, *l.*2.*cap.*20.*n.*21 Durandus, *d.lib.*3.*c.*25.*num.*7.Summa Corona,1.*par.cap.*1.*n.*92. Acor,*d.l.*10.*c.*14.*q.ſecunda & tertia & alij.*

4 Quam diuinandò male mutant Sotus de † iuſtitia & iure,*l.*10. *q.*5 *art.* 6.& Menochius de arbitrar. *l.*2.*caſu* 429. *n.*10.*qui tamen in additione* 6.*n.*2 *recipit iam lectionem communem.*

5 Quæ conſtitutio innouatur, † & declaratur per conſtitutionem Pij V.158.quæ ſic ait. *Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam, ex proximo Lateranen.Concilio.*

6 Quam conſtitutionem adducit, † & explicat Nauar.*d.c.*7.*à nu.*31.& in Manual confeſſ.*cap.*25.*nu.*122. *& ſequen.* Fuſcus ſupra *n.*22. Azeuedo *in l.*27.*tit.*3.*l.* 1.*recopil.numer. nono.* A. Rochus Veronen. de viſitatione, *verbo diuinum officium.* Durandus *dicto capit.* 25.*numer. ſeptimo & Summa Corona,vbi ſupra,numero* 93.

7 Ex qua conſtitutione Concilij Lateranen. † ac Pij V. infertur, 1.beneficiatos non recitantes officium diuinum, non teneri ad reſtitutionem fructuum, ex iure naturali,& diuino,ſed ex iure poſitiuo *dict.Concilij*, & conſtitutionis Pij V. in pœnam peccati impediente acquiſitionem illorum, quicquid dicat Gabriel Vazquez, *tit.* 2.*tom.*2 *diſput.*168.*a numer.*33. *contra expreſſa verba dict. conſtitutionum.* Si enim ex iure naturali ad id tenerentur, etiam primis ſex menſibus omittentes officium tenerentur illos reſtituere.

8 Et ita de iure antiquo, † ante d.conſtitutionem Concilij Lateranen. verior erat ſententia, beneficiatos non recitantes, non teneri reſtituere fructus interim perceptos,quam tenet Innoc.Io. And. Butrius. Cardin. & Panorm.*num.* 8.*in cap.* 1.*de celebratione Miſſar.& ſequuntur Fel.in c.poſtulaſti,n.*7.*de reſcrip,Iaſ.in l.ſocimarios, n.*6.*C. de teſtam.militis*, Coſmas Guinier.in prag. ſanctione, *tit.qualiter horæ canon.ſunt dicēdæ,verb.teneantur*,ſumma Roſella, *verb. clericus*,4.*n.*23.Silueſt.eodem verb.*clericus*, 4. *n.* 16. *quæſt.*23.qui alios citat, & dicit, ita tenere pene omnes,Armilla *verb.beneficium,num.*68.*& verb.clericus, num.*27. Nauar. dicens communem de oratione *d.c.* 7.*n.*31.*& c.*10.*n.*56.*& c.* 21. *num.* 58. *&* 90. Didacus Perez ad Villad. de irregular. *cap. num.* 22. Cuchus *d.tit.*7.*num.*39. P. Grego. *de benef.cap.*6.*num* 12. & Acor.*d.l.*10.*cap.*14. *quæſt.* 1. quam etiam dicit communem Couar.*l.*3.*variar.c.*13.*n.*10.

9 Pro qua etiam facit, †quod verbum, ſtatuimus de quo *in d.conſtitutio eſt* iuris noui inductiuum, *gloſſ.in cap. vt litigantium, de officio ordi.in ſexto, & in Clementina fin.de reſcrip. verb.ſtatuimus*, Felin. *in capit.* 2. *de iudic. numer. decima & Nauarr. de ſpoliis §.*8. *numer.* 3.

Quamuis cōtrariam ſententiam tenuerit Calder. † *in d.c.*1.quam ſequuntur Domi.*in d cap. fin. de reſcrip.in ſexto. & in c.ſi Canonici. §. ſciturs per tex.* ibi, qui tamen parum facit, vt per Felin.*ſup.de offi.ordi.in ſexto*, Decius *in cap.cum omnes de conſtit.*2.*lectura,nu.* 16.dicens, veriorem videri in puncto iuris,ſaltem in foro conſcientiæ. *Ripa in leg.ſi.C. le reuocan.donat.q.* 66.Angelus in ſum.*ver.horæ can.§* 11. Tiraq.in tract. ceſſante cauſa,1.*p.nu.* 46.Gamb.de officio legati.*l.*6. *num* 328. Simancas de Catholicis inſtitutionibus *c.*9. 208. Baeça de decima tutori præſt.*c.*11.*nu.* 6. A.Rochus ſupra. Durandus,*d.c.*25.*n.*7.& P. Ledeſ. *d.tract.* 9.*c.*4.*circa* 21.*concluſionem,pag.*1088.in parte reſpondente recitationi horarum,Sotus *d.l.*10.*q.*5.*ar.*6.Valentia *d.diſp.*6.*q.*2. *pun.*10.*circa* 8 *verſ.reſpon.per diſt.* & Gabr. Vazquez, *d.tom.diſput.* 160 *n.* 32. *& ſeq.& diſput.*168.*n.*34.& in beneficiis ſine cura,P. Nauar.de reſtitutio *l.*2. *c.*2.*n.* 216.& Arragon. 2.2.*q.* 83. *art.*13. & videtur tenere Lud. Carbo.de reſtitutione, *q.*61. 11.*&* 14.*dicto.*

Quorum præcipua ratio eſt, † quæ ſumitur *ex c.* 11 *fin.de reſcrip.in* 6.quod beneficium datur propter officium, vbicumq; autē aliquid datur ob cauſam, cauſa non ſecuta repeti poteſt,vt in titulo de cōdictione ob cauſam. Cui tamen reſpon. quod licet † benefi- 12 cium detur propter officium, non tamen datur ſub conditione officij,ſed ſub modo,& onere,vnde modo,& onere non ſeruato,adhuc fructus erant beneficiati,ratione titu li, uem habet in beneficio, vt inquit Silueſter, ſupra, & illa regula, quod datum ob cauſam, † cauſa non ſecuta repeti poteſt,nō videtur 13 procedere in eo, quod dāt ob cauſam perpetuam, & ſucceſſiuam, id eſt cū onere perpetuo, & ſucceſſiuo, vt in propoſito; maxime, quod obligatio recitandi, quam habent beneficiati, ſicut illa, quam habent in ſacris conſtituti, non eſt iuſtitiæ, ſed religionis, ex præcepto, & inſtituto Eccleſiæ, vt † videtur tene- 14 re Nau.*d.cap.*2.*n.*205. & Arragon. *d.art.*13.*verſ.alterum.* Et Enriquez,& Açor infra citandi,*n.*125. vbi etiam dicemus,& idem Açor *d.lib.* 10.*cap.* 1.*&* 4. *vltima quæſt.& cap.*13.*quæ.*9.*& d capit.* 14 *quæſt.*1. quamuis eſſe iuſtitiæ male teneāt,Io.de Lignano, de horis can.*in rep.Clemen.dignum,†de celebratione Miſſarum,* 15 *q.*3.Alb.de Ferra. cod.tract. *nu.*8.Coſ.ſupra,Silueſt. *verb.hora,n.*3.Nauar.*d.c.* 7. de oratione *n.*3 Sotus *d. art.*6 & Durandus *d.c* 2*.n.*8 *in fin.&c.*23.*n.*3.

Et facit,nam beneficiatus, ſeu capellanus,† qui o- 16 mittit aliquod ſeruitium, ſeu munus iniunctum, vt Miſſam,vel cantare Euangelium,ſeu Epiſtolam,non tenetur ad aliquam reſtitutionem, ſed illud ſupplere,ſi poteſt, quicquid dicat Ludo. Carbo d. q.61.14. dicto,quamuis iſta videatur obligatio iuſtitiæ,& officij.Item non reſidens in ſuo beneficio reſidentiam requirente,non tenetur ad reſtitutionem fructuum, niſi alias priuetur,Abb.in d.c. 1. n.8.& Felin.in cap. d.4.de præſcrip.n.33.verſ. 6.

Vnde ſubinfertur beneficiatum † non recitantem 17 intra ſex primos menſes facere fructus ſuos etiamſi ſciat recitare,& non velit,ſed ſolum peccare mortaliter,Nauar.*ſupra,& conſi.* 19. *de celebratio. Miſſar.* Graffiis *in deciſ. aureis caſuum conſcientiæ,leg.* 2. *cap.* 50.*numer.* 13. *& cap.*51.*numer.* 3. Açor. *dict. cap.* 14. *quæſt.*2.3.*&* 4. & Cardin. Toletus *in ſum.leg.*2.*c.*12. *verſ.primum ſit.*

Quamuis Durandus *d.c.*25.*n.*7.†cum Nauar. con- 18 tra Sotum ſentiens in d. Concilio Lateranen. retinendam vocem,*poſt ſex menſes*, quæ etiam legitur in d. conſtitutione Pij V. in qua Concilij verba fideli-

ter scribuntur, à Nauar. tamen dissentit, dum existimat beneficiarium, qui non recitat horas intra sex menses, non teneri ad restitutionem, nam argumentum, inquit Durandus, à contrario sensu, post sex menses tenetur, ergo ante sex menses non tenetur. *argumen. l. cum prætor. ff. de iudic. c. cum Apostolica, de his quæ fiunt à Prælat. cum vulgatis*, non semper efficax est, vbi præsertim sequeretur absonus, & absurdus intellectus, à quo etiã Nauarr. dissentit, Menoch. *d. additione, casus* 429. *num.* 3. Sed certe, quicquid ipsi
19 Durandus, & Menoch dicant, negari non † potest Concilium Lateranen. & Pium V. in d. constitutione clare, & euidenter sentire, quod beneficiarius intra menses officium non dicens, non tenetur ad restitutionem fructuum, solum. n. obligant beneficiarium non recitantem ad restitutionem, si post sex menses ab obtento beneficio officium non dixerit, & sic conditionaliter, sub ista conditione, non alias. Et
20 Pius V. in sua constitutione, † id euidentius ostendit in versi. item ille, vbi ait, quod qui primis sex mensibus officium non dixerit, graue peccatum intelligatur admisisse, & non dicit, quod fructus suos non faciat, seu quod illos debeat restituere sicut de non dicente officium, post sex menses dictum erat.

Vnde etiam conuincitur sententia Cerolæ *in praxi Episcopali, 1. p. verb. beneficium,* † § 4. *dub.* 1. tenentis, quod si infra sex menses nescit recitare officium,
21 excusatur, & facit fructus suos, ex indulgentia Concilij Lateranen. & constitutionis Pij V. si vero scit, & nolit recitare peccat mortaliter, & non facit fructus suos, quia illius temporis spatium fuit indultũ, vt possit edoceri: quem sequitur Lælius Zechus,
22 † de republic. Ecclesiastica, *tract. de beneficiatis, numer. 7. versic. tenetur demum beneficiatus*, dicens, turiorem esse istam opinionem, licet & contrarium, quoad fructus, in hoc 2. casu sustineri posset, cum ius id tempus indulgeat, conuincitur inquam ista sen-
23 tentia Zerolæ ex dictis, maxime ex † *d. versi. item ille*, nec hic agitur de indulgentia, sed Concilium Lateranen. & Pius V. solum voluerunt obligare ad restitutionem beneficiarium, qui post sex menses officium non dixerit.

24 Subinfertur etiam beneficiarium † omittentem officium primo semestri non teneri ad restitutionẽ fructuum, sed illos suos facere, non solum, si statim post collationem beneficij incipiat officium dimittere, sed etiam, si per aliquod tempus susceptum beneficium horas persoluerit, & postea incipiat illas
25 omittere; quamuis in † hoc secundo casu contrariũ teneat Summa Corona, *d. 1. par. c. 1. n. 92. versi. 3. nota.* dicens, tunc non suffragari ei hoc tempus sex mensium, sed pro qualibet die, qua officium dimiserit ratam beneficij amittere, quæ sane sententia videtur contra d. constitutionem, & sine fundamento, & secundum eam esset melioris conditionis plus delinquens, quam minus delinquens, quod est absurdum.

26 Subinfertur etiam beneficiatum, † qui bona fide, & absque mortali peccato omisit recitare, etiam post sex menses, non teneri fructus restituere, vt per Açor *d. c. 14. q. 7.*

Secundo principaliter infertur contra Sotum, *d.*
27 *art. 6.* Menoch. *d. casu.* 429. Bar. Medi † *in sum. l. 1. c. 14. §. 11.* Ludo. Lopez *instruct. conscien. 1. tom. c. 245. & 2. tom. c. 105.* & Vegam *in sum. 1. par. cap. 36. casu 1. & 2. & cap. 118. casu 18.* etiam pro omissione vnius, aut duorum dierum, aut vnius horæ esse obligationem restituendi pro rata, vt clare dicitur in d. constitutionibus, & recte aduertunt Nauarr. *de oratione, c. 21. n.* 60. & 62. Angles *in floribus Theolog. q. de restitutione. q. de rest. facienda, propter negligentiam Eccles. art. 1.* Nauar. *n. 207.* & Arrag. *sup. Man.* Rodrig. *in explicatione Bullæ compositionis casu 1. dub. 1. & in sum. 1. tom. c. 145. n. 1.* Graffiis *d. l. 2 cap. 51. n. 9.* Summa Corona *d. cap. 1. n. 93. not. 2.* Viuald. *in append. Candelabri aurei, c. 1. n. 32.* Açor *d. c. 14. q. 7.* & P. Ledesma, *supra.*

Tertio infertur, † non recitantes teneri restitue- 28
re in integrum omnes fructus interim perceptos, etiamsi beneficium sit curatum, vel habens alia onera, vt Missar. &c. Quamuis contra teneant Sotus Bar. Med. & Arragon. *sup.* Lud. Lopez, *d. cap. 245. & 105.* Man. Rodrig. *d. cap. 145. num. 4.* Enriquez † *in sum. l.* 29
13. c. 13. §. 2. Vega *d. casu 1. & 2.* Tolet. *d. l. 2. c. 12. secundo dicto.* Zechus *de benefici. & pensione cap. 3. circa finem* & P. Ledesma *sup. d. pag. 1088. & seq.* & inclinant Io. Baptista Corradus, *in responsi. casuum conscientiæ. q. 240. in additione,* & Lud. Carbo. *d. q. 61. 13. dict.* dicentes, non tenere restituere, nisi partem correspondentem obligationi recitandi horas. Quorum sententia, quam alij moderni Theologi † Hispani 30
sequuntur, nunquam mihi placuit, nam est clare contra d. constitutionem Concilij Lateranen. quæ loquitur etiam de beneficio cum Cura, & clarius contra d. Constitutionem Pij V. qui innouando, & declarando d. Constitutionem Concilij statuit, vt qui horas omnes Canonicas, vno, vel pluribus diebus intermiserit, amittat omnes beneficij fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur, qui vero matutinum, tantum dimidiam, qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam, qui horarum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat.

Vnde cessant, explicationes † seu euasiones Bar. 31
Medin. Arrag. Lud. Lopez, & Manuel. Rodrigu z, sup. dicentium, quod d. constitutio Pij V. loquitur de beneficiis non habentibus aliam obligationem quam recitandi, vel quod est intelligenda de ista parte fructuum, quæ in beneficio correspondet obligationi recitandi; Prima enim explicatio conuincitur ex verbis expressis d. constitutionum, quæ loquuntur etiam de beneficio cum Cura. Secunda etiam conuincitur ex verbis expressis earundem constitutionum, maxime Pij V. quæ agit de restitutione omnium fructuum beneficij.

Nec etiam quicquam valet alia responsio † Me- 32
dinæ *sup.* & Lud. Lopez. *d. c. 245.* quam ponit etiam Corradus *sup.* quod d. constitutio Pij V. in ea parte est pœnalis obligans, quando iudex id mandauerit. nam quamuis sit pœnalis, tamen cum impediat acquisitionem fructuum, ex quo dicit illos non facere suos, obligat ante iudicis sententiam, iuxta communem omnium sententiam, de qua *infra 11. p. c. vlt. n. 9.* & aduertunt in proposito, Nauar. *sup. nu. 207.* & Summa Corona *d. n. 93. not. 7.* & etiamsi non impediret acquisitionem fructuum, obligaret in conscientia ad eorum restitutionem, secundum Gabr. Vazquez *d. disputat. 168. n. 30.*

Et hanc nostram † sententiam tenet Nauarr. *sup.* 33
n. 217. qui ait, quod suppositis d. constitutionibus, vix tandem audet admittere d. sententiam Bar. Medinæ, cum apertissime decernant, & statuant, & in curatis beneficiis ob horarum dimissionem fructuũ perceptorum restitutionem faciendam, eosque suos non facere, sed iniuste possidere, & quod etsi rigidum, in curatis saltem videatur, attamen salutare, & iustum videtur. Tenent etiam Valentia, *vbi proxime,*
† dum ait in pœnam esse statutum iure canon. ex d. 34
consti-

constitutionibus, quod restituantur pro rata temporis, & omissi officij omnes fructus, post illud semestre, & optime Açor *d. l.* 10. *c.* 14. *q.* 5. & Gab. Vazquez, *d. disput.* 160. *n.* 33. & 34. vbi ait: *Ecclesiam decreuisse restitui omnes fructus, etiamsi debeatur ob alia ministeria, quando prætermissa sunt horarum recitatio, & bene restituere omnes fructus beneficiarium, qui vere omisit officium recitandi.* & melius *d. disput.* 168. *n.* 34. & 35. vbi inquit: *quod id, quod ait Sotus legem illam Concilij Lateranen. non priuare omnib. fructibus, seu ratione aliorum ministeriorum spiritualium, aliquam partem retineri posse, sine fundamento est, cum plane lex illa omnib. fructib. simp. priuet, & hunc sensum eam plane explicarit Pius V.*

Quarto infertur contra Nauar. *de oratione,* † *c.* 7. 35
n. 34. & 35. & *in man. c.* 25. *n.* 123. & *consil.* 20. *n.* 2. & 3. *de celebratio Missar.* & Nau. *d. l.* 2. *c.* 2. *n.* 222. Arrag. *d. q.* 83 *art.* 13. *versic. solet à quibusdam.* Cosmam Philiarcum, *de offic. sacerdot.* 1. *p. ibi c.* 12. Ludo. Lopez. *d. cap.* 425. & 105. Graffiis *d. l.* 2. *c.* 51. *n.* 12. Man. Rodriguez *d. cap.* 145. *nu.* 3. Vegam, *d.* 1. *par. c* 128. *casu.* 18. Ludo. Carbo. *d. q. c* 12. *dicto,* Card. Toletum, *d. l.* 2. *c.* 12. *tert. dicto,* & Açor *d. cap.* 14. *quæst.* 11. restitutionem distributionum quotidianarũ, seu grossæ Canonicatuum, quas Canonici, alias choro interessentes amittunt, ob non recitationem horarum, iuxta d. constitutiones fieri oportere fabricæ, vel pauperibus, & non aliis Canonicis, seu mensæ capitulari: † quamuis 36
distributiones, seu grossa amissa per aliquẽ Canonicũ soleant aliis accrescere, vel remanere in mẽsa, vt dicetur infra *c. seq.* 24. dubio, *à nu.* 443. secus tamen in amissis, ob non recitationem horarũ ab illis, qui alias lucrifacerent iuxta ea, quæ dicemus *d. cap. seq.* 27. *dubio, à num.* 514. cum enim amittantur ex d. constitutionibus statuentibus restitutionem faciendam esse fabricæ; vel pauperibus, illis erunt restituendæ, & consequenter in eis habebit locum Bulla compositionis, quamuis non habeat locum in distributionibus alias male perceptis, quæ debentur, & accrescunt aliis clericis interessentibus horis, seu mensæ capitulari, vt per Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ compositionis, casu* 1. *dub.* 2. *num.* 16. Lud. Lopez *instr. consc.* 2. *tom.* 2. *par. cap.* 10. & Vegam *in sum.* 1. *p. c.* 43. *casu* 14. & Enriquez *in sum. l.* 7. *c.* 36. *§.* 3. & similiter redditus pensionis amissi, non ob recitationem officij parui † B. Mariæ, sunt restituendi fabricæ, vel pauperibus, & non beneficiario, & in eis habebit locum compositio, quamuis alias amissi sint restituendi beneficiario, seu titulari, vt dictum est sup. 1. *p. c.* 5. *n.* 133.

His sic constitutis, † & permissis oportet aliqua 37
dubia difficilia in hac materia examinare, & primo dubitatur, an quodlibet beneficium, etiam per exiguum, & tenue obliget ad horas Canonicas, in quo Sotus *d. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 3 tenet non obligare ad horas
beneficium valde tenue, quod saltem non adiuuat 38
bonæ parti sustentationis clerici, seu non præbet mediocrem sustentationis partem, quia istud pro nihilo reputatur, sequitur Arragon. *d. qu.* 83. *art.* 12. dicens, quod Sotum communiter sequuntur recentiores Theolog. Man. Rodrig. *d.* 1. *to. sum. c.* 140. *n.* 3. Vega 1. *part. cap.* 128. *casu* 13. P. Ledesma. *d.* 2. *par. trac.* 9. *ca.* 4. 6. *conclus.* 4. *difficul.* Soti opinionem non videri extra rationem inquit Sandoual. *de officio Ecclesiastico* 5. *par. c.* 5. & nouissime sequitur. Lessius *de iust. & iure, li.* 2. *c.* 54. *dub.* 31.

In contrarium tamen est vetus & † communis, & 39
vera sententia, nempe beneficium quantumuis tenue obligare ad horas Canonicas, tenet gl. *in c. clericus vict.* 91. *dist.* quam ibi sequuntur Doct. & *in c.* 1. *de celebrat.* Missarum, Cardin. *in Clement.* 1. *eod. tit. num.* 6. Io. de Lignano, *q.* 3. & Abb. de Fer. *num.* 10. *de horis Canonicis,* D. Anton. *in sum.* 3. *par. tit.* 13. *capit.* 4. *§.* 1. Rosella *verb. horæ Canonicæ, num.* 1. Tabiena *verb. hora §.* 2. Siluest. *eodem verb. num. tertio* Armilla *verb. horæ canonicæ, num.* 1. Cosmas *in pragmatica dicto tit. qualiter horæ Canonicæ sunt dicendæ, verbo teneantur,* Nauar. dicens communem, & recte probans de oratione, *cap.* 7. *n.* 27. & *c.* 21. *n.* 11. & *in man. c.* 25. *n.* 102. & *cons.* 3. *nu.* 1. *ne clerici, vel monachi.* Mart. Ledes. dicens, esse sententiam communem, 2. 4. *quæst.* 15. *artic.* 4. *dub.* 5. Sandoual *d. c.* 5. Couar. *d. l.* 3. *variarum. c.* 13. *n.* 8. *versi.* 12. Io. Medina. *de oratione, q.* 7. Cuchus *d. l.* 5. *titul.* 7. *num.* 9. Durandus *d. l.* 3. *c.* 22. *n.* 10. Cosmas Philiar. *d.* 1. *part.* 1. *l. cap.* 4. & 9. dicens etiam communẽ, & recte probans Graffiis *d. lib.* 2. *cap.* 30. *n.* 18. Fr. Ludo. Peia *in responsio. casuum conscientiæ, casu* 54. Summa Corona *d.* 1. *par. c.* 1. *n.* 92. Io. Baptista Corradus *in responsis casuum d. qu.* 240. dicens communem, & vniuersalem opinionem, Valentia. *d.* 3. *tom. disputat.* 6. *q.* 2. *pun.* 10. *circa septimum,* Cerola *in d. praxi Episcopali,* 1. *par. verb. beneficium, §.* 4. & *verb. horæ Canonicæ, §.* 2. Toletus *d. l.* 2. *cap.* 14. 5. *causa,* & Victorellus in annotationibus ad eum *d. l.* 2. *c.* 12. dicens etiam communem, & Açor, dicens etiam communem, *d. l.* 10. *c.* 3. *quæst.* 3 cui magis accedit Ludo. Lopez 1. *tom. instruc. conscientiæ, c.* 244. & 2. *tom. c.* 105.

Quæ sententia probatur ex eo, † nam ob quodli- 40
bet beneficium, quantũuis simplex, & exiguum, deputatur quis ad laudandum & rogandum Deum, eique inseruiendum pro populo, seu Ecclesia ab ea recipiens aliquem prouentum, licet sibi sustentando imparem, & sibi imputet, qui tale beneficium acceptauit, & nullus canon eum excusat, & facit d. constitutio Pij V. *versi. declarantes,* ibi, *& qualiacumque alia beneficia.*

Si tamen beneficium nullos omnino redditus ha- 41
beret, non obligaret ad horas, † quia cessat tunc ratio obligationis, cum nullum stipendium ab Ecclesia recipiat, & ita sentit Nauar. *sup.* & alij licet contra teneat Cerol. *d. §.* 4. *d.* 6. quem sequitur Zech. *de repub. Eccles. d. tra. de beneficiatis, nu.* 7. *versi. tenetur demum benefic.*

Quod non solum procedit in beneficio, † quod 42
nunquam habuit redditus, quod reuera beneficium dici non potest, sed est beneficium fictum, & de vẽto, & sic non potest permutari, seu resignari. Sarnen. *in reg. de annali, q.* 47. Nauar. *consi.* 8. *n.* 14. & 18. *de iure patron.*

Nam beneficium non debet esse sine redditibus. 43
Ferretus † *consi.* 312. *numer.* 1. cum sit ius percipiendi fructus, vt in diffinitione beneficij, de qua *sup.* 1. *part. cap.* 2.

Sed etiam in beneficio, † quod in initio, & tem- 44
pore fundationis habuit redditus, sed temporum calamitate perierunt, nam quamuis istud sit beneficiũ in potentia, & habitu, & sic possit permutari, & resignari, *vbi sup.* & Flam. Paris. sic intelligendus, *de resignat. benefi. l.* 2 *q.* 8. tamen non est beneficium actu, vt per Valentiam, *dict. tom. disput.* 6. *q.* 16. *pun.* 3. *versic. postremo circa eund.* qui ait, quod qui habet beneficium, sine fructibus non censetur absolute, & proprie habere beneficium, saltem actu, & militat ratio dicta & conducunt tradita per Gonçal. *glos.* 55. *à numer.* 26.

Immo & beneficium habeat redditus, † & si ta- 45

men illud habens, neque per se, neque per alium percipit vllos fructus, saltim distributiones, nec per eum stat, quominus illos percipiat, nec in posterum percepturus est, seu sperat percipere pro eo tempore, ratione forte belli, vel alia causa non tenetur ratione illius beneficij recitare, cessat namque in eo ratio obligationis, tenetur enim beneficiatus ad officium diuinum, quia stipendium habet Ecclesiasticũ, ita Caiet. *in sum. verb. hora Canonicæ, §.* 1. Armilla *eodem num.* 1. Nauar. *d. cap.* 7. *num.* 28. *&* *d. cap.* 25. *num.* 103. Angeles, *supra* Philiar. *d. lib.* 1. *c.* 3. *in prin.* Fr. Ludo. Lop. *d. cap.* 24. *&* 105. Graffis, *d. capit.* 50. *num.* 16. Durandus *d. cap.* 22. *nume.* 10. *ad fin.* Flam. Paris. *de resignat. lib.* 1. *q.* 9. *numer.* 3. Fr. Man. Rodrig. *d. cap.* 140. *num.* 4. *&* 144. *in fine.* Vega *d. cap.* 128. *casu* 12. *&* 13. Valen. *d. pun.* 10. *circa septimum.* Toletus *d. c.* 14. *sexta causa*, Açor. *lib.* 10. *cap.* 4. 6. *quæst.* Eman. Sa, *verb. horæ Canonicæ, nu.* 1. & P. Ledesma *d. tract.* 9. *cap.* 4. 13. *concluſ.*

46 Vnde secundo dubitatur, † an qui habet solum tit. beneficij, reseruatis alteri omnibus fructibus loco pensionis, teneatur horas recitare, in quo sunt variæ sententiæ.

47 Prima sententia est Io. Medinæ, † *de oratione, q.* 7. dicentis teneri, ex quo habet titulum, & beneficium cum illo onere acceptauit, & consensit tali fructuum reseruationi, alias neuter eorum teneretur ad horas, nam pensionarius ad eas non tenetur, sequitur Nauar. *de oratione, cap.* 7. *numero* 30. *&* *cap.* 20. *numer.* 15. vbi Nauarr. id dicit procedere non solum in eo, qui potest aliquos fructus percipere seruiendo per se beneficio, sed etiam in eo qui recepit beneficiũ consentiendo, vt Papa reseruet non tantum fructus, sed etiam seruitium, omnemque administrationem, ex d. ratione Medinæ, quæ videtur inquit, generalior, & firmior, sequitur etiam Graffi. *d. cap.* 50. *num.* 17. & Zerola *verb. beneficium, §.* 4. *dub.* 4. vbi generaliter etiam ait, quod qui habet possessionem, sed non percipit fructus beneficij, tenetur recitare, & hæc sententia magis placet Açor. *libro decimo, capit. quarto, quinta quæstione*, quamuis vtraque opinio. nempe etiam Soti sequens sibi videatur probabilitatem habere.

48 Secunda sententia est Soti, † *d. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 3. qui docet habentem titulum beneficij, sine fructibus, ex concessione Pontificis eosdem fructus alteri reseruantis, non teneri ad horas, ex quo ille non potest fructus percipere, nec est illi imputandum, qui tale beneficium acceptauit, nam quod authoritate Pontificis fit, alteri imputari non debet, maxime, quod eo ipso, quod Papa beneficium suis fructibus priuat, videtur possessorem ab obligatione recitandi absoluere, sequitur Arrag. *d. quæstion.* 83. *artic.* 12. & Fr. Lud. Neia *sup.* Cuchus *d. lib.* 5. *tit.* 7. *numer.* 14. & P. Ledesma *dict. tract.* 9. *cap.* 46. *concl.* 3. *difficulta.* 5. *&* 10. Et hanc sententiam tenet etiam Gamb. *de offi. legati lib.* 6. *nu.* 332. qui ait, quod habens titulum beneficij simplicis non requirentis ordinem sacrum non tenetur ad horas Canonicas, si alius percipiat fructus.

49 Tertia sententia est † Nauar. *in man. c.* 25. *n.* 104. & Sandoual, *d.* 5 *p. c.* 5. Cord. *in sum. q.* 186. *pun.* 2. *& in q. l.* 1. *q.* 21. *p.* 3 Philiarchi *d. l.* 1. *c.* 3. *ad fin.* Fr. Lud. Lop. *d. c.* 244. *&* *d. c.* 105. F. Em. Rod. *d. c.* 140. *n.* 4. Vegæ. 1. *p. c.* 128. *casu* 12. Corrad. *d. qu.* 240. *in additione Toleti, d. c.* 14. *ad fi.* & videtur Cuchi, *dicto numer.* 14. qui dicunt primam sententiam procedere, quando solum sunt reseruati fructus; tunc enim qui habet titulum, posset seruiendo per se beneficio aliquos fructus percipere ratione seruitij pro quo tenetur satisfacere is, cui sunt reseruati omnes fructus, qui intelliguntur deductis oneribus. Secundam vero sententiam procedere in eo, qui consensit, quod resignanti reseruarentur omnes fructus, ac seruitium, & tota administratio beneficij, nam is nihil potest percipere ex beneficio, neque seruire, & tunc addit. Cordo F. Lud. & Vega, † *ibi*, resignantem teneri ad 50
horas, ex quo habet totum onus, & fructus beneficij, & alter solum habet titulum, cum spe habendi beneficium cum fructib. quasi per viam regressus, quod etiam ait Philiarc. *sup.* quia interim pensionarius, cui incumbit omne seruitium, & omnis administratio, est reipsa beneficiatus, qui etiam consequitur, tenetur ad officium.

Quarta sententia est Nauar. qui in hac re † vide 51
tur varius *de oratione cap.* 21. *numero* 12. quod sententia Soti procedat in eo, qui succedit in beneficio, cuius omnes fructus, & administratio reseruata fuit ex prædecessoris sui consensu, sententia vero Io. Medinæ procedit in eo, qui consensit tali fructuum reseruationi, nam cum eius consensu facta sit reseruatio per eum videtur stetisse, quominus fructus percipiat, & cum Papa de ipsius consensu reseruet, non potest dici velle illum absoluere ab onere recitandi.

Hæc sunt quæ Dd. † dicunt in hoc difficili du- 52
bio quod non est inutile, nam quamuis modo huiusmodi reseruationes fructuum non soleant concedi, aliquando forte concedentur, vt solebant, & modo etiam conceduntur in fauorem Cardinalium, vt videmus, & testatur Flam. Parisius de resignatione *benefic. libro sexto quæstione prima numero* 36. *&* 46.

Mihi videtur in primis † distinguendum esse in- 53
ter beneficia habentia residentiam, seu seruitium, & inter non habentia, vt præstimonia; & loquendo de beneficiis habentibus residentiam, seu seruitium, dico primo, quod † si tantum sunt reseruati 54
fructus, habens titulum tenetur ad horas, siue ex eius consensu sint reseruati, siue ex consensu prædecessoris, ex ratione tertiæ sententiæ, facit declaratio S. Congrega. Concilij infra adducta 11. *parte capite* 5. *num* 6.

Si vero sunt reseruati fructus † cum seruitio, ac 55
tota administratione, habens titulum, etiamsi ex eius consensu sit facta reseruatio, non tenetur ad horas, sed is, in cuius fauorem facta est huiusmodi reseruatio, vt recte dicunt Cordoua, Fr. Lud. Vega, & Philiar. *sup.* & Flam. Paris. sic intelligendus, *l.* 1. *q.* 9. *n.* 5. nam talis æquiparatur titulari, Sarnen. † *de reg. de* 56
annali, q. 60. Flam. Paris. *l.* 3. *q.* 5. *n.* 34. *& l.* 6. *q.* 1. *n.* 43. & in re & effectu est beneficiatus, sicut antea, & nihil videtur in resignatarium transtulisse, nisi nudum titulum sine effectu, qui regressui, accessui, vel coadiutoriæ æquipollet, Sarnen. *in reg. de publican. qu.* 2. 2. *casu* Flaminius Parisius *d. quæstione* 9. *numero* 5. *& d. q.* 1. *numero* 45. *&* *lib.* 11. *quæstione* 5. *numero* 29. & Philiar. *sup.*

Quamuis verum sit dari possessionem, & vacatio- 57
nem respectu d. tituli, Cres. *dec.* † 10. *de renunt.* Cæsar de Grassis *dec.* 33. Rota *dec.* 597. *p.* 1. *diuerso.* & fuit dictum in causa Abulen. Canonicatus, de anno 1573. vt *in decis* 427. *parte* 1. *diuerso.* & in Hispalen. beneficij Sancti Iacobi, 22. *Iunij* 1579 coram sanctissimo, & in Tarusina Canonicatus, 23. Iunij 1600. coram D. Corduba.

Loquen-

58 Loquendo vero † de beneficiis non habentibus residentiam, seu seruitium, vt præstimoniis, dico, quod habens titulum tenetur ad horas, si ex eius consensu fructus sunt reseruati, ex ratione adducta in prima, & quarta sententia; si autem sunt reseruati ex prædecessoris consensu, nunc habens titulum, qui successit in tali beneficio, non tenetur ad horas, quia per ipsum non stat, nec stetit quominus fructus percipiat, nec etiam tenebitur ad officium ma-
59 ius is, in cuius † fauorem talis reseruatio facta est, quia solum est pensionarius, seu loco pensionarij, Sarnen. *supr.* & Flam. Paris. *d. q. 1. n. 43 & 44* Mand. *reg. 34. q. 30.*

60 Tertio dubitatur, an noui Canonici, † seu præbendati teneantur recitare primo anno, in quo ex statuto, vel consideratione Ecclesiæ non lucrantur.

61 In quo, vt certa † ab incertis separemus, dico, quod si saltem lucrantur horas, seu distributiones quotidianas, vt in nostra Ecclesia, tenentur recitare, licet non lucrentur grossam, vt patet ex supradictis, & tenet Nauarrus *dict. cap. 7. de oratione numero 30.*

Secundo dico, quod licet nihil penitus lucrentur,
62 † si tamen illi fructus reseruantur post mortem, tenentur recitare, quia quod differtur non aufertur vt alias ex sententia S. Congregationis Concilij dicemus infra, *11. p. c. 5. à n. 6.* & ita in proprio tenet Açor *d. l. 10. c. 4. q. 4.* & videtur tenere Palud. *in 4. dist. 15. q. 5. 1. art. 5 concl.*

63 Difficultas est quando nihil penitus † lucrantur, etiamsi inseruiant, nec reseruatur post mortem, sed cedit antiquis, inter quos diuiditur, aut fabricæ, seu alteri pio operi.

64 Et videtur nihilominus teneri recitare, ex † *extrauag. suscepti. de electione*, nu. 22. & in communibus, sub tit. *ne Sede vacante*, ex qua nouis beneficiatis tribuitur medietas fructuum, vbi ex priuilegio, consuetudine vel statuto fructus primi, aut alterius anni defuncto, vel fabricæ, aut Ecclesiis, vel aliis personis applicantur in totum, vnde ratione illius partis fructuum, quam percipiũt, tenebuntur recitare, vbi ista extrauagans fuerit in vsu iuxta dicta, vt per Nau. & Açor supra.

65 Sed difficultas procedit vbi illa † extrauagans non est vsu recepta, aut est subrogata consuetudine, cui
66 standum esse ait Açor. *supr.* & facit, nam illa solum † videtur simpliciter derogare consuetudinibus præteritis, sicut etiam priuilegiis, & statutis à Papa confirmatis, nec damnat consuetudinem ad Couar. *l. 3. variar. c. pite 13. numero 4.* & quod d. Extrauag. non est recepta, sed vsu abrogata tradit Vuamesius *consil. 213.*

67 Et quod immemorabilis sublata non † intelligatur per *d. Extrauag. suscepti*, generaliter derogantem consuetudinibus, ex Gabr. *de clausulis conclu. 3. n. 42.* Ruin. *consil. 13. n. 30. l. 1.* fuit dictum in causa Burgen. quindenniorum 8. Martij 1599. coram D. Lita, & 15. Maij 1600. coram D. meo Corduba, Vltra quod dicta Extrauagans solum videtur loqui in priuilegio, consuetudine, vel statuto applicando aliis fructus primi anni beneficiorum, tanquam fructus illorum beneficiorum, & non in statutis, ex quibus noui Canonici non lucrantur primo anno, sed fructus remanent in mensa, ac si non residerent. In qua
68 difficultate Açor † *sup.* plane ait, prædictos Canonicos debere recitare quando fructus, quos ipsi amittunt, reseruantur aliis Canonicis antiquioribus in quos distribuuntur, siquidem eodem priuilegio recentes Canonici gaudebunt posteaquam antiquiores euaserint.

Quando vero illi fructus in alios, pios vsus impẽ- 69
duntur † refert duas opiniones, primò negantem, quoniam nullos eo anno, fructus acquirunt, nec vnquã eos sunt percepturi, nec per ipsos stat quominus eos percipiant: Secundò affirmantem, quia beneficiarius propterea quod sua sponte beneficium accipit, susciput in se quicquid oneris inest beneficio, & subiicit se legibus, statutis, consuetudinibus, ne Ecclesia in qua est situ beneficium, & ait vtramq; probabilem esse videri: secundam tamen magis probabilem apparere.

Sed quantum ad primum, illa † ratio Açoris non 70
conuincit, nam potest contingere, quod ille nouus Canonicus decedat, aut alias desinat esse Canonicus antequam illo iure, & priuilegio, tanquam † an- 71
tiquus gaudeat. Quantum ad secundum d. ratio Secundæ sententiæ petit principium, an tali beneficio insit onus recitandi, supposito quod pro illo anno non habet fructus. Vnde absolute † verius videbatur 72
iure non teneri recitare nouos Canonicos, ex quo pro illo anno nullos fructus percipiunt, nec percepturi sunt iuxta supradicta.

Et idẽ videtur vbi esset † statutum, seu consuetu- 73
do, quod beneficiati nondum promoti ad sacrũ Presbyteratus, Diaconatus, seu Subdiaconatus ordinẽ nullos fructus percipiant, nam non tenerentur interim recitare, dum non staret per eos quominus, ad dictos ordines promouerentur.

Hodie tamen per S. Concilium Trid. *sess. 24. de reform. † c. 14. & constitutione* 106. Pij V. de quibus A- 74
çor *supra* non meminit, reiiciuntur & abolentur, an quam prauæ, & scandalosæ prædictæ constitutiones, & consuetudines, etiam ab immemorabili tempore obseruatæ, & authoritate Apostolica confirmatæ, vbi fructus omissi per nouos Canonicos cedunt antiquis, & non conuertuntur in pios vsus, aut vbi prædicti fructus vltra semestre in pios vsus reperiuntur cõcessi, dimidia pars tribuitur nouis Canonicis ex d. constitutione Pij V. vnde iam prædicti noui Canonici tenentur recitare, cum fructus percipiant, & lucrentur, non obstante d. consuetud. & statutis, nisi quando intra semestre fructus omnes in pios vsus reperiuntur concessi.

Sed quia aliquot Ecclesiæ † non receperunt d. de- 75
cretum Concilij, & constitutiones Pij V. vt ait Nauarrus supra, adhuc est difficultas, an in illis Ecclesiis, vbi adhuc seruantur d. consuetudines, & statuta, quod noui Canonici nihil penitus percipiant, teneantur recitare, & Nauarr. sup. ait, se credere † quod 76
tunc nouus Canonicus excusaretur à recitando, etiamsi de iure deberentur † illi fructus, quia cum non posset eos sine magna impensa, & lite molestissima contra suam Ecclesiam exigere, satis videtur non posse eos recipere, & sentit F. Man. Rodriguez *in add. ad bullam compositionis, n. 9.* quod mihi placet, & vide circa prædicta quæ dicemus infra *d. 11 p. c. 5. à n. 149.* & particulariter, n. 165. Illud etiam certum videtur, † quod transacto primo anno, in quo poterat 77
nouus Canonicus facere primam residentiam, quam tamen non fecit, tenetur in sequentibus, & in illo, in quo illam facit recitare, quamuis tunc nihil penitus lucretur, nisi peracta prima residẽtia, quia per ipsum stat quominus tunc lucretur, quia illam antea non fecit.

Quartum dubium, † an ratione beneficij teneatur 78

quis recitare, etiam ante possessionem quæsitam. In quo dubio aliqui dicunt non teneri ad recitandum, donec possessionem capiat, vel stet per eum, quia fructuum perceptio à possessione incipit. Palud. *in 4. dist. 15. q. 5 1. artic 5 concl.* Turrecrem. *in § 1. dist. 91. art. 14.* Quam opinionem sequitur Flam. Paris. *de resignat. benefi. li. 1. qu. 9. n. 15.* Dicens veriorem ac crebriorem & in praxi obseruatam opinionem, vt sit
79 obligatus † recitare horas post captam possessionem, quia tunc fructus percipit, & incurrit pœnam restitutionis fructuum, si post sex menses ab obtento Beneficio non recitauerit horas, vt expresse dicitur in d. constitutionibus Concilij Later. & Pij. V. & ita tenet Naua. *cons. 14. de celebrat. Missar.* quod in nouis est 17. sequitur Menoch. *de arbitr. li. 2. casu 429. n.*
80 24. dicens sextam causam † excusantem à recitatione horarum esse, quando Clericus adhuc re ipsa non possidet Beneficium, etiamsi binas obtinuit sententias, vt respondit. Nauar. *d. cons. 14.* non enim dicitur adhuc obtinere Beneficium, pro quo tenetur dicere officium, nec percipit fructus, qui dicuntur loco mercedis operæ, & laboris. eandem opinionem se-
81 quuntur Enriquez † *in sum. libro 13. capite 13. §. 2.* ibi, *die possessionis Beneficij*, F. Man. Rodriguez *in sum. 1. to. c. 145. n. 1.* & cũ eo Vega. *1. p. c. 128. casu. 18. ad fi.* qui aiunt nullum Beneficiatum teneri recitare horas canonicas ratione Beneficij, si non habet iam pacificam possessionem ipsius, vt probat Nauar. *d. cons. 14. de celebrat. Missa. & P. Ledesma 2. p. sum. tract. 9. c. 4. 6. concluf. 9. diffinitione*, & Açor. *lib. 10. c. 4. q. 7.* dicit probabilem esse Flam. Paris. sententiam, quia certe
80 sæpe contingit, † vt quis beneficiũ impetret, & obtineat, & deinde, cum per se, vel per alium possessionem nanciscì contendit, videt se nihil impetrasse, aut, quia Beneficium non valebat, aut quia alius antea impetrauerat, aut multis aliis de causis.

83 Alij autem in hoc dubio tenent contrariam sententiam, dico † primo certum esse non teneri recitare eum, qui adhuc ius in re in Beneficio non habet quia ius canon. solum obligat ad recitandum Bene-
84 ciatos, seu habentes † Beneficium, qualis non est, qui non habet ius in re in Beneficio, etiamsi habeat ius ad illud, vnde præsentatus electus, seu nominatus ad aliquod Beneficiũ nõ tenetur ratione illius recitare, imo nec is, cui collatio facta est ante collationem acceptatam ita Nauarrus. *d. cons. 17.* alias *14. de celebrat. Missar. & d. ca. 7. de oratione num. 29* Philiarcus *d. l. 1. c. 3.* Graff. *d. l. 2. c. 50. n. 16.* Açor *l. 10. c. 4. 4. qu. ad fin. & 12. quæst.*

85 Dico secundo certum etiam esse teneri recitare Beneficiatum, si habet † possessionem Beneficij, aut per eum stat quominus illam habeat, paria enim sũt habere possessionem, & per eum stare quominus habeat. Paludan. & Turrecrem. *supra* & Nau. *d. c. 7. nu. 28.* Cordoua, *in sum. d. q. 186 pun. 3.* Philiar. *d. c. 3.* Vega *d. c. 128. casu 13. vers. 3.* Toletus *d. l. 2. c. 14. circa fin.* Açor *libro 10. capite 4. 6. quæst.* & P. Ledes. *d. tract. 9. c. 4. 13. concl.*

86 Quod videtur etiam † habere locum in habente possessionem Beneficij, maxime cum fructibus, licet non pacificam, sed cum litigio. Açor. *d. c. 4. 9. qu.* quãuis, P. Ledesma *d. c. 4. 6 concl. 10. differentia.* dicat quod si vnus possidet Beneficium, & est lis super proprietate, ita, quod possessor non accipit fructus, quia sunt sequestrati durante lite; & est dubium in
87 negotio, † est multum apparens, quod nullus tenetur recitare, etiam possessor, quia pro hinc non recipit fructus, & est magnum dubium, an illos recipiet, & quamuis Zerola *d. verb. Beneficium. §. 4. d. n. 8.* quem sequitur Zechus. *d. n. 7. vers. tenetur demum beneficiatus.* dicat, quod ille, qui nec habet possessionẽ
88 pacificam, † quia in ea turbatur, nec percipit fructus sed litigat, non tenetur recitare, quia habet sex menses indulti ad non recitandum, & quia dubius est litis euentus, & posset esse, quod beneficium etiam perderet, & nihil percipit, & si vinceret, dicit, quod si non recitaut, quia nesciuit, posset solum accipere fructus interim perceptos, quos euicit, vt illorum sex mensium, quibus gaudebat indulto, reliquos vero, vel fabricæ Eccleſiæ, vel pauperibus tenetur cõferre, sed certe Zerola male, & barbare loquitur quod dicit de indulto, ex supradictis † apparet effe-
89 ctum, & si ratione dubij litis euentus ille esset excusatus à recitando, nõ teneretur, si vinceret, restituere fructus, etiam post semestre perceptos iuxta supradicta, fructus autem sex mensium non teneretur restituere, etiamsi sciret recitare, & non recitasset, & siue teneretur, siue non teneretur recitare, vt ex supradictis etiam apparet.

Videtur etiam secundum dictum habere locum in habente possessionem Beneficij sine iusto titulo † quia non debet esse melioris conditionis stultus,
90 quam sapiens *c. eum qui de præb. in 6.* Açor. *d. q. 9.* & ita videtur tenere Nauar. *de oratione Miscel. 15. alias 60.* & Philiarcus, *d. l. 1. c. 8. 2. concl.* relati infra. *dub. 7. n. 120.* quamuis ipse Nau. *cons. 3. de æt. & qualitat. n. 1.* dicat possidentem Beneficium sine iusto titulo vere non teneri ad dicendas horas, quia vere non habet beneficium, verum est tamen, † quod prouisus,
91 cuius collatio non valet, non tenebitur recitare ante adeptam possessionem, etiamsi per eum steterit quo minus illam adipiscatur, argumento eorum, quæ dicemus infra *11. p. c. 5. n. 173.*

Dico tertio habentem collationem † beneficij
92 acceptatam teneri recitare, etiamsi nondum acceperit possessionem, nec per eum steterit quominus illam capiat, nam per solam collationem acceptatam quæritur ius in beneficio, & fit beneficium eius, cui collatum est, *c. si tibi absenti, & c. pen. & ibi glo. de præb. in 6.* Mando. *reg. 3. Canc. q. 13. nu. 5.* atque adeo is vere dicitur beneficiatus, & habere seu obtinere beneficium Rebuf. *in concord. tit. de collatio. §. volumus ver. obtineat, & in forma mand. ati Apostolici ver. obtinet*, & fructus ei debentur tanquam domino. Ita Nauarr. *d. c. 7. de oratione n. 28. & 29. & in d. cons. 17. de celebrat. Missar.* Philiar. *d. c. 3.* Graff. *d. c. 50. n. 16. & c. 51. n. 3.* †
93 Zerola *dub. 3.* & Zechus *supra*, & citandi infra *n. 102.* quorum opinio videtur probabilior intelligendo; quando prouisio est certa, quamuis contraria non videatur improbabilis. & ita nouissime Lessius, *s. dubitatione 30.* nec obstat fundamentum † contrariæ opinionis, nam licet actualis perceptio fructuum in-
94 cipiat à possessione, tamen ei debentur à die acceptatæ collationis, vt dictum est, & qui habet collationem acceptatam dicitur vere obtinere beneficium, cum per eam quæratur ius in re, vt etiam dictum est, † & Naua. *d. cons. 14. seu 17.* non tenet contrarium, sed quod dictum est. *1. & 3. dicto.* & F. Ma. Rodriguez est sibi contrarius *supra capite 140. numero quarto.*

Et contraria opinio, vt recte inquiunt † Nauarr.
96 *d. capit. 7. num. 29.* & Philiar. & Zerola *vbi proxime*, procederet in Canonico, qui nihil potest quærere de fructibus Can. ante possessionem acceptam.

Vnde infert Nau. *de oratione † cap. 11. n. 20. & 38.*
97 & Miscel. 61. alias. 97. nescienti recitare officium di-

uinum

vinum non esse licitum accipere beneficiũ sibi collatum, nec illud prætendere, cum non possit statim exercere onus recitandi, quod beneficium ipsum habet annexum, facit *l. idem iuris. §. fin. ff. ad l. Aquil.* & sequitur Graff. *d. c.* 51. *n.* 8. & *c.* 54. *n.* 10. & Flam. Paris. *l. 1. quæstion. nona, numero* 17. & Acor. *l.* 10. *capitul.* 13. *q.* 18. dicens id habere locum, nisi bona fide putet se statim post beneficium opportuno quoque tempore recitaturum.

98 Verum hæc sententia † videtur mihi nimis rigida, nec ius videtur cum tanto rigore ad horas obligare, sed satis erit habito beneficio statim addiscere mo-
99 dum recitandi, † expectantes tamen beneficia ratione expectatiuæ, vel resignationis, quæ in eorum fauorem fit, aut præsentationis electionis, seu nominationis de eis factæ, mandatiue de prouidendo, sicut & qui volunt sacris initiari, debent sibi parare Breuiaria discereque modum recitandi, vt habito beneficio, quod sperant, possint statim suo muneri recitandi satisfacere, vt inquit Nauar. *d. c.* 11. *n.* 22. & Fla. Paris. *d. q.* 9. *n.* 18.

100 Maior difficultas est, † an etiam teneatur recitare habens prouisionem, & titulum beneficij, in cuius pos. est alius, contra quem litigat, aut neuter, in qua Palud. *in* 4. *d.* 15. *q.* 5 & Car. V. Sixti Turrecremata *in*
101 *c.* 1. 91. *d.* † Soto *d. l.* 10. *q.* 5. *art.* 3. & F. Lud. Beia. dict. casu 54. docent non teneri, ex quo solum habet titulum litigiosum, idem tenet P. Ledesm. *dict. tit.* 9. *c.* 4. 6. *conclu.* 10. *diff.* dicens, quod quando nullus est in posses. nullus tenetur recitare, quia nullus habet, nec possidet beneficium Ecclesiasticum, & alias ratione vnius beneficij, super quo plures litigãt, tenerentur omnes recitare, si vero vnus est in posses. & eius ius est certum ita, quod illi sunt applicandi fructus, licet eos actualiter non percipiat, ille tenetur recitare.

102 Contrarium tamen tenent † Nauar. *d. c.* 7. *n.* 28. & *in man. c.* 25. *n.* 103. & Cuchus. *li.* 5. *ti.* 7. *n.* 14. Cord. *d. q.* 186. *pun.* 3 Philiar. *d. c.* 3. *vers.* 3. F. Lud. Lopez *d. c.* 244. & 105. *Arragon. d. q.* 83. *art.* 12. 5. *causa.* F. Man. Rodriguez. *d. c.* 146. *n.* 4. & Vega *d. c.* 128. *casu* 13. *vers.* 4. ex eo quod fructus percepti, saltim post litis contestationem, actori debentur, si vincat. *l. & ex diuers. §.* 1. *ff. de rei vindic. & l. certum. C. eod.*

103 Quæ sententia mihi placet quando † esset certa aut quasi certa victoria illius, & tenet Toletus *d. lib.* 2. *c.* 14. *circo fin.* in Rom. editione, vbi ait, quod qui sperat certo recepturum se fructum etiam illius tẽporis præsentis, quia certa est iustitia, vt sit quando ipse est spoliatus, & pars aduersa intrusa, tunc tenetur recitare ex tunc, & P. Lede. sibi non constans *d. c.* 4. 13. *conclu.* vbi ait, quod si quis litigaret super beneficio, & esset circumferendam esse sententiam in sui fauorem, & fructus illi applicandos, teneretur recitare, licet non haberet possessionem, nec reciperet fructus, alias enim, si causa esset dubia, seu diffi-
104 cilis, † vt quia est probabilitas, seu opinionũ conflictus, ex vtraque parte durum esset pro re dubia, & incerta illum non habentem possessionem beneficij interim obligare ad recitandum, & sic hoc casu haberet locum prima sententia, etiamsi crederet, & speraret se futurum in lite superiorem, & fructus percepturum, vt inquit Acor. *dict. libro* 10. *capite* 49. *quæst.*

105 Quinto dubitatur, † an qui habet beneficium in commendam, teneatur horas recitare, in quo dicendum est, teneri. si commenda est ad vtilitatem ipsius commendatarij, quia censetur legitimus, & canonicus titulus, seu habet vim, & effectum tituli, vt dicetur infra *seq. p. c.* 4. & talis commendatarius potest sibi fructus percipere, ita Io. Medina, *de orat. q.* 7. Nauar. *c* 20. *n.* 16. Corduua *in sum. q.* 186. *pun.* 3. Arrag. *q.* 83. *art.* 12. Graffi. *lib.* 2. *c.* 50. *n.* 22. Fr. Man Rodri. 1. *to. c.* 140. *n.* 8. Vega 1. *p. c.* 128. *casu* 13. *vers.* 107. Açor. *lib.* 10. *c.* 3. 6. *quæstione* P. Ledesm. *tract.* 9. *cap.* 4. 6. *conclusione* 6. *diff cul.*

Secus si commenda est ad † vtilitatem Ecclesiæ, 106
per quam non datur licentia disponẽdi de fructibus sicut verus beneficiatus, nam tunc non tenetur commendatarius ratione illius recitare, quia non censetur titulus, nec habet vim, & effectum tituli, sed sit causa custodiæ, *vt in d. c.* 4. dicetur.

Sexto dubitatur, † an coadiutor propter coadiuto- 107
riam teneatur horas recitare, in quo Io. Medina *d. q.* 7. ait coadiutorem ad horas non teneri, nisi quando ipse in defectum principalis onus Ecclesiæ in se suscepit, ad hoc enim datur coadiutor, vt deficiẽte principali eius vices suppleat, & sic principali horas per se dicente, & excusationem ad eas omittendum non habente, non erit coadiutor ratione coadiutoriæ obligatus eas dicere.

Nauar. vero *d. c.* 20. *n.* 18. docet coadiutorem etiam cum futura † successione, & congrua teneri facere 108
omnia, & sola illa ad quæ datus est coadiutor, & ita si datus sit, ad dicendum omnes horas nomine alterius, tenebitur ad omnes illas, siue ad aliquas solas, ad eas dumtaxat, & si solum ad canendum, ad id tantum, & si omnibus diebus, tenebitur illis, & si aliquibus, iis solis, quia causa limitata limitatum producit effectum, sequitur Fr. Man. Rodrig. *d. c.* 140. *numero octauo*, dicens coadiutores teneri recitare horas, si sunt dati ad illas recitandas pro beneficiato, secus si sunt dati ad alia ministeria, idem Veg. *vbi proxime.*

At ego existimo coadiutorem etiam perpetuum 109
& cum congrua † ac futura successione, non teneri ratione coadiutoriæ, cum non sit beneficium, recitare horas priuatim, nec enim datur ad id, sed ad residendum, & exercendum alia munera incumbentia principali, qui horas priuatim recitabit, & ita praxis videtur habere, & tenet Açor, *lib.* 10. *capite* 4. 1. *quæst.*

Septimo dubitatur, † an habens plura beneficia te- 110
neatur pluries dicere officium, in quo respondendum est negatiue, sed vno officio satisfacere, vt habet consuetudo Ecclesiæ, & tenet D. Thom. *quodlibeto*, 1. *artic.* 13. Palud. *in* 4. *dict.* 15. *quæstion.* 5. 1. *art.* 5. *conclu.* Io. de Lignano, *quæst.* 9. & Abb. *de sententiis, ex num.* 30. *ad* 34. *de horis Canonicis*, & Cosmas *in pragmat. sanct. tit. qualiter horæ sunt dicendæ, verb. teneantur*, & ibi Probus Nicol. Ploue *de horis Canon.* 13. *q.* Cuchus *lib.* 5. *tit.* 7. *nu.* 64. Cosmas Philiarch. *d. l. c.* 8. Enriq. *in sum. l.* 5. *c.* 5. §. 6. *in glo. littera* Q. Durandus *de ritibus l.* 3. *c.* 22. *numero* 9. & Açor. *dict. cap.* 4. 10. *q.* Quamuis contrarium videatur tenere Dionysius Carthu. contra pluralitatẽ beneficiorum, *art* 8. & quamuis scrupulose in hoc loquatur Nau. de oratione Miscel. 15. alias 60.

Quæ sententia probatur † non ex ratione Nau. *ibi* 111
quod consuetudo, & dispensatio iusta obtinendi duo videtur quodammodo ex eis facere vnum ad effectum, vt tantum teneatur dicere vnas horas, sed ex ratione D. Thom. quod debitum officij diuini, quod debet Deo, per se ipsum debet exoluere, & quia Laudes Deo debet quasi vnus homo, sufficit quod semel dicat officium.

Pro-

112 Probatur etiam ex ratione Philiar. supra, † quod obligatio sumenda est iuxta intentionem obligantis, intentio autem obligantis ad horas Canonicas non est, vt iuxta numerum causarum, quibus est annexa obligatio illas recitandi, toties recitentur, sed vt vnus homo ad illas obligatus semel recitet, etiamsi pluribus de causis obligetur, quarum quælibet perse sufficiat, vt in ordinato tribus sacris ordinibus & in habente cum sacris ordinibus beneficium, qui solum tenentur semel recitare. Præterea ius obligans beneficiatos ad diuinum officium solum eos obligat ad vnum officium in die dicendum siue vnum habeant, siue plura beneficia, alias enim absurdum esset dicere, quod habentem septem beneficia ad septies in die dicendum obligaret.

113 Et confirmatur, nam cum officium † diuinum sit suis horis distinctum, & per totum diem distributum, & accommodatum, non esset aptum, nec congruum obligare ad illud pluries recitandum in die,

114 & conducit simile de Missa, † nam quamuis in vno die concurrat duplex festum, vt Dominica, & aliud de præcepto, non obligat ius ad audien. duas Missas, sed vnam solam.

115 Nec est simile † de aliis obligationibus nempe celebrandi Missas, & similibus, quæ beneficiis sunt annexæ, quia vt recte inquit Philiar. *supra* istæ obligationes, magis respiciunt ipsa opera & eorum multiplicitatem per ipsos beneficiatos, vel alios adimplẽda, quam vnitatem ministri, & talis est intentio obligantis ad ea. Ex quibus cessant argumenta Nauarri supra dicentis ea vix dissolubilia.

116 Vnde infertur, quod † habentes cum beneficio, seu sacro ordine pensionem non tenentur recitare officium paruum B. Mariæ, sed satisfaciunt recitando officium maius, quia intentio Pij V. in constitutione supra adducta, non fuit istos obligare ad duo officia, sed illos, qui solum obtinent pensionem, vt Clerici, nec alias tenebantur recitare horas canonicas, obligare ad officium paruum B. Mariæ, vt recte docet Philiarch⁹. *d.c.8.3.concl.& c.2.ad fin.* & ita pra-

117 cticatur, † vt tenet Nauarrus. *consil.22.de celebratione Missar.* vbi etiam amplius ait, pensionarium clericum si efficiatur miles ordinis militaris cum indulto retinendi pensionem, non teneri ad horas B.

118 Mariæ, sed sufficere quod orationes † Dominicas, & Angelicas à Religione præscriptas, quæ sunt loco horarum tenet etiam Açor *lib.10.c.4.3.9.* & sequitur F. Man. Rodri. *1.tom.140.n.5.* Vega. *2.p.c.65.casu 1.* P. Ledes. *2.part.tract. 9.capite 4.6.conclusione 2 diffinitione.*

Vnde etiam pensionarius, qui non habet sacrũ or-

119 dinem, † seu beneficium, posset, omisso officio paruo B. Mariæ, recitare officium maius, & pinguius satisfaceret.

120 Item infertur † contra Palud. *supra* Nauarr. *d. Miscell.15.alias 60.ad fi.* & Philiarchum *d.c.8.2 concl.* etiam illum, qui habet plura beneficia iniuste sine legitima dispensatione, non teneri, ad recitan horas plures quotidie, nec peccare non recitando quoti die plures horas, sed solum retinendo illa sine dispensatione legitima, nam, vt diximus, ratio excusandi habentem plura beneficia legitime non est illa, quam tradit Nauarr. & licet D. Thomas, & alij loquantur in habente plura beneficia licite, non ideo volunt habentem illa licite teneri ad pluries recitandum.

121 Quo stante, quod habens † plura beneficia non tenetur, nisi ad vnum officium semel recitandum succedit difficultas, an illud omittens peccet tot peccata, quot habet beneficia, an vero vnum solum.

In qua videbatur, † dicendum tot peccata com- 122
mitti, quot sunt beneficia, nam, cum quodlibet beneficium de per se ad horas obliget, plures huiusmodi concurrunt tituli, & rationes obligationum, & plura specialia præcepta, atque ideo plura peccata; sicut in simili dicitur frangentem ieiunium in vigi-
lia S. Matthæi, † quando incidit cum die quatu.tem 123
porum, vel non audientem Missam in dominica, in qua occurrit aliud festum de præcepto, duo peccata numerica committere Nauarr. *in Man.cap.11.nu.* 4. quem sequuntur F. Lud. Lopez. *instruct.consi.1.tom. capite 29. & 40.& 2.tomo.capite 112* & F. Emanuel Rodriguez *in summ.1.tomo capite vigesimotertio* & alij.

Nihilominus † tamen contrarium est dicendum 124
scilicet nõ peccare nisi vnum peccatum, vt tenet Enriq. *d.§.6.* & Açor. *lib.4.c.2.6.9.* & ratio est, nã quamuis quodlibet beneficium eorum obligaret de per se ad horas, tamen, cum in vna persona iunguntur ratione omnium vna solum resultat obligatio recitandi, non plures.

Quod procedit † etiamsi cum beneficiis habe- 125
ret ordinem sacrum. nam adhuc non committeret, nisi vnum peccatum, vt ibi aiunt Enriquez, & Açor.

Ex quo confirmatur † id, quod supra *num.14.* dixi, 126
obligationem recitandi, quam habent bene seriati, sicut illam quam habent in sacris constitut. non esse Iustitiæ, sed Religionis, si enim esset iustitiæ, habens cum beneficio sacrum ordinem, peccaret duplici peccato, nempe contra iustitiam ratione be-
neficij, & contra Religionem ratione sacri ordinis, vt tenet Tho. Sanchez *de matrim.lib.9.disputat.15.nu.6.* sed male.

Et facit, † quod ait P. Ledesma *in Summa.1.p.de* 127
excommun.cap.5.ad fin. quod in communicatione excommunicati duabus excommunicationibus non peccatur magis, quia non est nisi vnum præceptum, & sub eadem ratione formali non communicandi.

Non obstat † simile contra adductum, quia ve- 128
rius est ibi, non committi, nisi vnum peccatum, vt contra Nau. tenent Enriq. *d.§.6.& lib.12.c.10.§.3 in glos. litera O.* & recentiores, vt per eundem *d.§.6.in gloss. lit.S.* & Gabr. Vazquez *12.disputat.98.nu.8* Açor *d.li.4 c.2.6.9.& li.7.c.2.7.9.& c.31.7.9.* & P. Ledes. dicens probabilius *in sum.de pœnitẽtia, c.19.pag.641.* & *2.par.sum.tract.27.c.2.6.concl.2.diff.* Thom. San-
chez *supra*, nam, cum ista diuersa † præcepta eiusdem 129
speciei circa eandem numero materiam versentur, in idem recidere videntur, & non videtur multiplicanda malitia; nisi vbi per illum actum fit iniuria pluribus, † vt in adulterio coniugati cum coniugata, 130
Tho. Sanchez, ibi, *vnde in confessione non erit opus exprimere, quot beneficia habet omittens beneficium*, nec in terminis dict. similis, quod concurrebat duplex † 131
vigilia, sed festum etiam in opinione tenentium confitendas esse circumstantias, intra eandem speciem notabiliter aggrauantes, istud enim non videtur aggrauare notabiliter, vt recte inquit Gabr. Vazquez, *dict.disputatione 98.ad finem* & Thom. Sanchez *supra*, & comprobatur ex doctrina P. Ledesm. *supr. adducta 127.*

Octauo dubitatur, † an omittens vno die omnes 132
septem-

septem horas Canonicas committat vnum tantum peccatum, an vero tot peccata, quot sunt horæ. Respondetur vnum tantum peccatum committere, quia omnes horæ sunt vna oratio, seu vnum officium cadens sub vno præcepto, licet peccatum tanto sit grauius, quanto plures horæ omittuntur, ita Io. de Lignano. *q.* 7. Nicol. Ploue. 8. *de horis Cano.* Rosella *ver. horæ Cano. n.* 7. Sylvest. *verb. hora. n.* 15. *vers.* 6. *& nu.* 16 Nauar. *d. c.* 7. *de orat. n.* 7. Cuchus. *d. li.* 5. *ti.* 7. *n.* 48. Angl. *in floribus, de orat.* 10. *q.* 5. *difficu.* Philiar. *d. li.* 1. *c.* 12. Graffi. *lib.* 2. *c.* 51. *n.* 14. Enriq. *d.* §. 6. Flam. Paris. *li.* 1. *q.* 9. *n.* 8. F. Lud. Lop. 2. *tom. c.* 105. Man. Rodri. 1. *tom. d. c.* 140. *n.* 16. Vega 1. *p. c.* 128 *casu* 3. Valen. *d.* 3. *tom. disp.* 6. *q.* 2. *pun.* 10. *circa.* 8. *vers. dixi autem.* Zerola *verb. horæ* §. 10. Açor. *lib.* 10. *c.* 7. 4. *q.* Eman. Sa, *verb. horæ, n.* 14. & P. Lede. *d.* 2. *p. tract.* 9. *c.* 4. *concl.* 14 1. *difficul. & Cor.*

133 *d. quæst.* 240. Quamuis contrarium teneat Tabiena, † *verb. hora, q.* 18. & videatur tenere Toletus *d. lib.* 2. *c.* 12. 1. *dicto.* dicit enim non recitantem mortaliter quidem, & multipliciter in singularum horarum omissione peccare. Et quamuis D. Anton. *in sum.* 3. *p. tit.* 13. *c.* 4. §. 5. dicat omittentem omnes horas vnius diei non propterea committere septem peccata mortalia, sed vnum, & tanto grauius, quanto plus de ipso dimittit, quia totum officium vnius diei cadit sub vno præcepto, c. dolentes. de celebratione Missarum, si autem dimisit aliquas horas puta. 1. 9. & Completorium, tria peccata mortalia commisisse, & sic de cę-

134 teris. Sed certe non loquitur consequenter, † & eius sententia, & quod dicit Toletus, solum procedit in eo, qui sciens vnius horæ officium omittit, cum tamen decernat cæteras horas recitare, & deinde adueniente tempore, quo aliam horam deberet dicere, eam quoque scienter omittit, vt per Açor s. Seu quando vno actu vellet omittere solum matutinum,

135 † & postea alio actu distincto vellet omittere, 1. & 9. Tunc enim essent distincta peccata, vt inquit P.

136 Ledes. s. & † ita etiam procedit, quod ait Vega s. *casu* 2. quod qui omisit aliquas horas interpollatim, verbi gratia, omisit primã, & postea recitata 3. omisit 6. & sic de reliquis, toties peccat quoties omisit recitare.

137 Quinimo, & si is, qui omisit omnes horas, † vel partem illarum pluries recordatus fuerit, & proposuerit eas non dicere, non est opus id exprimere in confessione, sed adhuc solum est vnum peccatum, nisi interruptio facta sit per pœnitentiam, seu actum contrarium ex Cano. *in relectione de pœnitentia, p.* 5. & F. Lud. Lop. 1. *tom. c.* 31. & Philiarco 2. *p. l.* 2. *c.* 22. de numero, & quæ tradit Arrag. 22. *q.* 62. *art.* 8. *ad secundum*, & ita in terminis tenet idem F. Ludo. Lop. 2. *tom. d. c.* 105. & P. Ledes. supra.

138 Quicquid dicunt Rosel. Sylvest. Naua. Cuchus, † Angles, Philiar. Graffi. Enriq. Flam. Faris. F. Man. Rodrig. Vega, Valent. Zerola, & Corradus sup. citati, *n.* 131. & etiam Açor *ibid.* consequenter ad ea, quæ tradit *libro.* 4. *capite.* 4. 4. *quæstione.* & Gabr. Vazq. 12. *disputat.* 75. & Suar. 4 *tomo de pœnitentia, disputat.* 22. *sect.* 5.

139 Et similiter ait P. Ledes. supra esse vnum, † & idē peccatum, licet multo grauius, si quis recitare omitteret officium diuinum vnius mensis, vel anni. Sed

140 certe fallitur in hoc Ledesma, nam licet id verum † sit in actu voluntatis, quo id proposuit in genere, & in communi, tamen sequuta postea omissione in actu, tot sunt peccata, quot diebus omisit recitare, sicut qui omittit ieiunare tota Quadrag. seu audire Missam in omnibus festis anni, tot peccata committit, quot sunt dies obligationis: nam pro quolibet die est distincta numero obligatio, seu distinctum præceptum, vt infra *n.* 166.

Sed supposito, quod omittere in vno die horas etiam omnes, est vnum tantum peccatum, † dubitatur, an sit in cõfessione explicandum, quot horas omisit, an vero sufficiat dicere, commisi vnum peccatum mortale in non recitando. Et Doctores supra citati, *n.* 131. cõmuniter tenent, † id esse explicandum, 142 quia peccatum est magis, vel minus graue notabiliter iuxta numerum, & quantitatem horarum omissarum, quod mihi placet, nam licet sit magna controuersia inter Doctores, † an circumstantiæ notabi- 143 liter aggrauantes intra eandem speciem sint necessario confitendæ, de quo post alios Nauar. *in c. de pœnitentia dist.* 5. *à n.* 5. *& in manu. c.* 6. *n.* 7. Philiar. 2. *p. li.* 2. *c.* 22. Candelabrum aureum, *de confessione, n.* 43. Fr. Lud. Lopez *instruct. conse.* 1. *tom. c.* 29. Summa Corona 1. *p. c.* 2. *n.* 4. Fr. Man. Rodrig. *in sum.* 1. *tom. c.* 53. *num.* 3. Toletus *lib.* 3. *c.* 7. P. Ledes. *in sum. de sacram. pœnitentiæ, c.* 18. 4. *concl.* & Suarez *d.* 4 *to. disp.* 22. *sect.* 3. & plures relati per Vegam *in sum.* 1 *p. ca.* 56. *casu* 21. & in Espejo de Curas, *c.* 11. *nu.* 178 in ea fin. sententia, quod 144 notabiliter aggrauantes † ex parte obiecti sunt confitendæ, aggrauãtes vero ex parte subiecti, vt circunstantiæ intensionis, & durationis actus non sint confitendæ, vt per Enriquez *libr.* 5. *cap.* 7. §. 6. Valentiam 4. *tom. disput.* 7. *q.* 11. Quia circunstantia ex parte obiecti de se est perceptibilis, & facilis cognitu, non sic quæ se tenet ex parte subiecti. Tum etiam quia, vt ait Valen. ibi circunstantia, ex parte obiecti non tam est circunstantia actus in particulari, quam determinatum illius obiectum morale, atque adeo quiddam pertinens ad illius substantiam, saltem indiuiduo. Circunstantiæ vero, quæ propriæ sunt circunstantiæ & accidentia actus, etiam in indiuiduo, vt intensio, & duratio, non sunt confitendæ, quia alioqui præceptum confessionis esset durum, & prope intolerabile, quicquid dicat Zumel. 1. 2. *quæst.* 75. *articulo sexto dub.* 1.

Nono dubitatur, † an beneficiarius dicens offi- 145 cium per aliud Breuiarium à Romano, verbi gratia per Breuiarium Cistercien. seu S. Domi. vel dicens de sancto, cum erat dicendum de feria, satisfaciat sue obligationi, ita vt non peccet saltem mortaliter, nec teneatur ad fructuum restitutionem. Et videbatur satisfacere, † ex doctrina Caietani *in sum. verb. horæ* 146 *Canonicæ,* §. 2. Sylvest. *verb. hora, q.* 12. *n.* 15. Armillæ, *verb. horæ Canonicæ, n.* 7. Soti *d. li.* 10. *q.* 5. *art.* 4. B. Medinæ *in sum. li.* 1. *c.* 14. §. 11. Angles *de oratione q.* 10. 10. *difficultate,* Cuchi *d. lib.* 5. *tit.* 7. *n.* 61. F. Lud. Lop. 2. *to. c.* 105. Vegæ *d.* 1. *p. c.* 128. *casu* 17. & Zerolæ, *verb. horæ Canonicæ,* §. 6. qui docent non esse peccatum mortale mutari Breuiarium, nec recitare de sancto, quando esset recitandum de feria, sed solum veniale quando adhibitum, & sine rationabili causa fieret, nam substantia præcepti consistit in hoc, quod Canonicę horæ dicantur, & non in qualitate horarum, quæ solum est seruanda, tamquam iussa, & debita ceremonia, ritus, & modus, seu de qua non est aliud præceptum, quam consuetudo, quæ si vim habet præcepti, non est tam stricte interpretanda, quam sententiam admittit Nauar. *de oratione, c.* 21. *n.* 23. & F. Man. Rodri. *in sum.* 1. *tom.* † *c.* 141. *n.* 3. *&* 4 *c.* 144. *&* 147 *q. reg.* 1. *to. q.* 42. *ar.* 8. *ad fi.* quoad vnum, vel alterum diem tantum, alias dicũt peccare mortaliter, quo niam trãsgreditur præceptum, quo iubemur omnes recitare horas, secundũ formulam Breuiarij, quam sequi præcipimur, quod

etiam tenent Arrag. *d.q.83.ar.12.dub.5* propter Bul-
248 lam Breuiarij Pij V. dicens, quod † quauis non existi-
met esse peccatum mortale, vno, aut altero die offi-
cium diurnum peruertere recitando, scilicet horas
de vno sancto in die, quo Breuiarium præcipit, vt
officium fiat de feria, qui crebro, & frequenter id
faceret procul dubio mortaliter peccaret, & nouis-
sime P. Ledesm. *dict. tract. 9. cap. 4. 15. & 16. concl.* ad-
149 dens tamen peccare mortaliter † eum qui mutat of-
ficium recitando officium notabiliter minus eo,
quod debebat recitare secundum Ordinarium etiam
semel.

150 Mihi autem videtur dicendum, non solum † qui
crebro, & frequenter id faceret, sed etiam qui vno
aut altero die, non satisfacere suæ obligationi, sed
peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem fru-
ctuum beneficij, vt patet ex Bulla Pij V. posita *in
princi. sui Breuiarij*, vbi omnia alia Breuiaria, nō an-
tiquiora 200. annis abrogat, & subdit in hæc verba;
151 *Statuentes † Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore,
vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid ad-
dendum, vel omnino detrahendum esse, ac quoscumque,
qui horas Canonicas ex more, & ritu ipsius Rom. Eccle-
siæ, iure, vel consuetudine dicere, vel psallere debent, pro-
positis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis in eos,
qui diuinum officium quotidie non dixerint, ad dicendū,
& psallendum posthac in perpetuum horas ipsas diur-
nas, & nocturnas, ex huius Rom. Breuia, præscripto, &
ratione omnino teneri, neminemque ex iis, quibus hoc
dicendi, psallendique munus necessario impositum est, nisi
hac sola formula satisfacere posse.*

Ex quibus verbis manifeste patet non recitantem
152 † per hoc Breuiarium, nec secundum ipsius præscri-
ptū, rationem, & formulam, atque secundum ipsius
Reg. & rubricas, non satisfacere suę obligationi, sed
incurrere pœnas constitutas in non recitantes, atque
adeo obligationem restituendi fructus beneficiorū,
& sic, cum in d. Bulla expresse præcipiatur qualitas, &
modus horarum, cessat hodie d. ratio Caietani, & a-
liorum citatorum, quod de qualitate horarum non sit
aliud præceptum, nisi consuetudo &c. quinimo idem
olim præcipiebatur existimo in Breuiariis vniuscu-
153 iusque Ecclesiæ † seu Diœcesis, & hodie etiam in
Breuiariis Religionū, quæ sunt in vsu, & est confor-
me iuri antiquo *c. de his. c. placuit 12. distin. & argum.
154 Clemen. de celebr. Missar.* Alber. de Ferrariis † *de ho-
ris can. nu. 94.* Nic. Plorie de modo dicendi horas in
prin. facit declaratio S. Congreg. Concilij relata per
155 d. seu apostillam ad Consilium Nau. 15. *de celebrat.* †
Missar. quæ censuit habentes Breuiarium ante 200.
annos institutum non satisfacere recitando etiā extra
chorum iuxta formam Breu. noui Pij V. quod in sua
Ecclesia non fuit receptum de consensu Episcopi, &
Capituli, vt etiam tenuisse videtur Nau. *consi. 5. ad 2.
q. 3. & consi. 16. eo. tit.* quamuis *d. consi. 15.* contrarium
videatur tenere. Tertio facit etiam in simili de Mis-
156 sali alia declaratio S. Cong. † super *c. de indice libro-
rum, & catechismo, Breuiario, Missali. sess. 25.* quæ sic
ait. *Celebrantes alio Missali, non hoc reformato, qui a-
lias tenentur ex Bulla Pij V. posita in Missali Romano,
incurrunt in peccatum mortale, si scienter, & absq; iusta
causa id fecerint.* Et hanc nostram sententiam vide-
tur tenere Belarm. *d. 3. tom. vltima controuersia. 3. con-
157 trouersiæ lib. 1. c. 18.* & Graff. *lib. 2. c. 51. n. 10.* † vbi ait, te-
neri ad restitutionem fructuum beneficiatum dicē-
tem officium, non tamen conforme Breuiar. Roma-
no, vel Ecclesiæ matrici, vt in Bulla Breuiarij habe-
tur, quamuis in eo, qui diceret officium de sancto, cū
de feria dicere debuisset. *c. 53. n. 22.* tenet d. sententiā
Felin. s. & Cosmas Philiarchus, *d. l. 1. c. 6. 3. conclu.* ait
modo per Bullam † Pij V. esse etiam præceptum de 158
officio determinato, vnde si fieret de sancto illo die
minime occurrente, quia officiū est breuius, credere,
inquit, esse mortale, quia videtur etiam qui iam con-
temptus, & summa Coro. *1. par. c. 1. n. 100.* ait, non li-
cere immutare officium, nam per d. Bullam Pij V.
præcipitur, † vt obseruetur vniformitas Breuiarij no- 159
ui, tam in seruientib. choro, quam priuatim, & domi
recitantib. itaque, si alio Breuiar. vsi fuerint, ac si non
recitassent censebitur, vnde qui diceret de sancto in
die, quo dicendum esset de feria, vel contra, non satis-
facit, etiamsi ex aliqua inaduertentia id accideret, &
postea aduertit in tempore, quo potest reiterare, &
non reiterat, necsufficit illud pro die sequenti satis-
faciendo reseruare. Hęc Summa Corona, & Corra-
dus *in d. respon. casuum conscientiæ, q. 243. à d. prin.* ait
clericos seculares, vel quoscunque regulares, qui ce-
lebrant secundum Breuiarium Romanum, † teneri 160
obseruare de necessitate, pro vt Pius Quint. ordina-
uit, reformauit, & condidit nouum Breuiarium, tā in
communi, quam in priuato, ita vt, si aliter celebraue-
rint, non satisfaciant, puta, si quādo de feria celebra-
ri sit notatum, & celebrauerint de sancto, mortali-
ter peccare, non satisfaciendo, quamuis inaduer-
tenter contingat, & nisi de vno soluatur, pro-
ut notatum est, si tamen tempus suppetat. hęc Cor-
radus, quamuis in fine d. q. referat sententiam Arrag.
de qua s. & Valentia. *d. 3. tom. disp. q. 2. pun. 10. circa 3.*
ait d. sentētiam Caietani habere † maiorem difficul- 161
tatem in Breuiario Romano propter d. Bullam Pij
V. in qua præcipitur omnib. ad quos breuiariū per-
tinet, dicere officium secundum formulam huius Ro-
mani Breuiarij, constat. n. in formula huius Breuiarij,
contineri, vt in feria dicatur de feria, & in festo de
festo, & quamuis idem Valentia † statim dicat, quod 192
posset ad hoc responderi, illud verbum, *secundū for-
mulam huius Breuiarij*, referendum esse ad formulas
aliorum Breuiariorum, quas potissimū nolebat Pius
V. explodere; ita vt sensus sit, dicendum formulā hu-
ius Breuiarij, non alterius, quod fiet, quamuis in festo
dicatur de feria, si tamen per hoc Breuiarium, itaq;
manere posse probabilem opinionem Caietani, ta-
men ista responsio non est bona, nam verba d. Bullę
ibi, *nisi hac sola formula*, & ibi *ex huius Breuiarij præ-
scripto, & ratione*, clare significant recitandū esse non
solum per istud Breuiarium, sed etiam secundū mo-
dum, regulas, & Rub. ipsius, Et Card. Toletus licet *d.
l. 2. c. 13. verb. qualitas.* in impressione Lugd. dicat cum
Caietano, † quando nullus adest contemptus, posse 163
recitari per aliud Breuiarium, dummodo non esset
Romanū nouum, id est tum lectionum, sine priuile-
gio, & in hoc qualitatem non obligare, cum vero de
sancto, vel de feria officiū est, non posse mutari qua-
litatem absque mortali, si ex aduertentia fiat, tamen
in Romana editione ait, ibi sibi non probari opinio-
nē Silvest. Caietani, & Arm. s. credere. n. qui tenen-
tur recitare officium Romanum, & scienter non re-
citant iuxta prescriptam formam Ecclesiæ Roma-
næ, aut particularis Ecclesiæ mortaliter peccare, et-
iam quando in particulari recitant, & nouissime A-
çor, *d. l. 10.* † *c. 11. q. 1.* docet, quemlibet clericum iure 164
communi Cano. in officio persoluendo, vti debere
formula suæ diœcesis, vel ordinis ex *d. c. de his, & ca.
placuit. 12. dist.* iure tamen nouo Pij V. vti debere for-
mula præscripta in Breuiario iussu eiusdem Ponti-
ficis edito, vt dicitur in constitutione eidem Breuia-
rio

rio præfixa, quamuis in eo, qui exoluit officium de feria cum esset de sancto, vel è contra etiam scienter ac data opera, *c.* 10. *præcedenti, q.* 2. dicat cum Sylvest. Eccl. satisfacere, nec teneri repetere, & tantum peccatum veniale admittere, si scienter id faciat.

165 Et contra opinionem Naua. † & Fr. Man. Rodr. & Arrag. supra recte aduertit, Vega *d. cap.* 128. *casu decimoseptimo.* quod si est peccatum mortale, & non potest quis frequenter mutare officium, sine peccato mortali, nec etiam poterit id facere vno, vel altero die, siquidem quolibet die est præceptum, recitandi distinctum, sicut est præceptum ieiunandi quolibet die Quadragesimæ, & etiam peccat mortaliter, qui desinit ieiunare vno die, aut duobus, sicut qui multis: & è conuerso, ego aduerto, quod si non est peccatum mortale, vno, aut altero
166 die † id facere, nec etiam erit peccatum mortale sæpe id facere, nam pro quolibet die est distinctum præceptum, & officiū cuiuslibet diei est onus illius, ita quod non transit in alium, & sic defectus vnius, & alterius diei non potest continuari, & coniungi cū defectibus aliorum dierum, vt peccatum, quod alias esset veniale, fiat mortale, tunc enim posterius pec-
167 catum, quod alias esset † veniale, ratione præcedentium, ita vt pro vna reputetur saltem mortaliter, vt recte inquit Gabr. Vazq. 12. *disp.* 146. quæ continuatio nullo modo dari potest, cum materia, & obiectum peccatorum præcedentium, & eius obligatio transiit omnino, nec vllo modo remanet, † & alias
168 ex pluribus venialibus non potest fieri vnum mortale, vt apud omnes manifestum est, & tradit Gabr. Vazquez, *ibi* post D. Tho. *d. disput. duodecima qui octogesimaoctaua artic. quarto.* & ibi Caie. & Bar. Medi. & Zumel.

169 Et ideo, qui vouit, † seu iurauit quotidie recitare orationem Dominicam, seu Angelicam, aut aliquid paruum, nunquam peccat mortaliter, sed solum venialiter ratione paruitatis materiæ, etiamsi per multos dies, & per annum id omittat, si id promisit in honorem, vel vt onus singulorum dierum, quia lapsu cuiuslibet diei obligatio illius fruitur & cessat, nec in alium transit, vt tenet Sotus *de iustitia & iure, l.* 7. *quæst.* 2. *art.* 1. Angles *in florib.* Nicol. *q. de voto, art.* 2. 2. *difficultate.* Arrag. 22. *q.* 88. *art.* 1. Gabr. Vazquez *d disp.* 146. *nu.* 6. & Summa Corona. *de voto sub n.* 8. Açor *l.* 11. *c.* 5. 3. *q.* Enriquez *in materia de voto,* & alij, & idem erit in vouente, seu iurante dare quotidie eleemosinam paruam, si id promisit, vt onus † singulorū
170 dierum, ita vt obligatio sit pro illo die, & cum eo finiatur, nam tunc eadem militat ratio, quod non potest fieri continuatio materiæ, & paruarum quantitatum, & obligationum, vt recte tenent Gab. Vazquez, Açor & Enriquez.

171 In hoc solum videtur esse differentia, † quod qui abolute & simpliciter vouet seu iurat, quotidie aliquid recitare, videtur id promittere, vt onus diei, ita vt etiam ipsa temporis determinatio per se cadat sub voto, vt inquit Arrag. *sup.* licet in hoc cōtra sentire videatur, Gab. Vazq. *dub.* 6. qui vero absolute, & simpliciter vouet, seu iurat dare quotidie aliquam eleemosinam, non videtur, id promittere, vt onus diei, ita vt dies præsumatur ad finiendam obligationē, sed potius præsumitur, vt terminus solutionis, ne vltra diem differatur, & hoc est, quod dicit Arrag. §. quod in hoc voto tantum res promissa per se cadit sub voto, tempus secundario, & sic semper manet obligatio ad reddendum promissum, quamuis tempus mutetur.

Et ita recte Sotus *vbi sup.* absolute † facit distinctionem inter illa vota, dicens, quod qui votum emisit quotidie recitandi aliquid paruum, & si id quotidie amittat, numquam mortaliter delinquit, secus qui vouit quotidie obolum erogare pauperib. tunc enim licet vnius, aut duorum dierum omissio non sit mortalis, tamen quod hodie nō tribuit cras tenetur, quare vbi debiti summa excreuerit mortalis fit culpa. Et sequuntur Arrag. Sum. Corona, & Enriq. *supr.* & Pet. Ledesm. 2. *p. sum. tract.* 10. *ca.* 3. *du.* 1. & id quod dicit de vouente Eleemosinam tradit etiam N. Medina *d. q.* 88. *art.* 4. 172

Nec est admittenda sententia † Cani, F. Io. de la Penna, Mantij, Fr. Lud. Lopez *instr.* 1. *to. c.* 42. F. Man. Rod. *in sum.* 2. *tom. c.* 99. *num.* 1. Graff. *li.* 2. *cap.* 23. *n.* 4. & Cunigæ *de voto, q.* 4. *n.* 31. & Valentiæ 3. *tom. disp.* 6. *q.* 6. tenentium contra Sotum in eo quod dicit de vouente recitare quotidie aliquid paruum, quorum sententia solum erit vera quando id vouens præfiniret diem non ad faciendam obligationem, sed † vt terminum solutionis, ne vltra diem differatur, & explicite haberet talem intentionem, vt per Gab. Vazquez, & Açor *sup.* iuxta quod etiam est accipiendus Zumel. §. 173 174

Sed quamuis † qui recitaret de sancto, etiam ex inaduertentia, seu obliuione, quando esset recitandum de feria, vel è contra, nō satisfaciat, sed teneatur iterum recitare iuxta dicta, tamē qui recitaret deuno sancto, cum esset recitandum de alio, si est parua differentia inter vnū & alterū officiū, sufficiet repetere particularia illius officij, vt hymnū, antiphonas, lectiones, Toletus *d. l.* 2. *c.* 13. *versi. tamen notandum est.* 175

Idq; probabile existimo, † quod qui recitauit de sancto, cum esset recitandum de feria, vel è contra, quia forte calendariū, quod vidit, erat erratū, aut sequendo sententiam peritorum, quæ postea apparet falsa, satisfacit, ex quo adhibuit debitam diligētiam, nec tenetur iterum recitare, etiamsi intra eund. diem constaret de errore, sicut qui semel facit restitutionem illius, quod debet, sequendo opinionem probabilem, & doctorum hominum, satisfacit, nec tenetur iterum restituere, licet postea appareret illam opinionem esse falsam, & quod alteri erat facienda restitutio, & non cui facta est. Bannes. 22. *q.* 32. *art.* 7. 2. *dub.* 3. & 4. *conclu.* 176

Sed licet restet † difficultas an priuilegium. Innoc. III I. fratribus Minoribus, quod ratione itineris, seu alteri⁹ iustæ causæ existentes extra suos Conuētus possint recitare cum aliis, vel per se officium diuinum, non iuxta ordinem breuiarij Romani, sit reuocatum per dictam Bullam Pij V. in qua reuocantur omnes permissiones, ac consuetudines, & statuta, nec non priuilegia, licentiæ, & indulta recitandi more, & ritu Breuiariorum suppressorum. 177

In qua † difficultate F. Man. Rodrig. *d.* 1. *tom. ca.* 141. *n.* 2. & cum eo Vega *d. c.* 128. *casu* 25. docent, non esse reuocatum, quia illa reuocatio intelligitur de priuilegiis, ex quibus omittititur formula recitandi Breuiarij Romani semper, non de priuilegio particulari, pro aliquibus diebus ex iusta causa, quæ sententia non videtur improbabilis. P. Ledesm. *d. tract.* 9. *capit. quarto circa* 15 *concl. nu.* 3. sed posse optime sequi. 178

Verum mihi † non placet, verius enim videtur ex d. Pulla Pij V. esse reuocata omnia priuilegia recitandi per aliud Breuiarium à Romano, etiam pro aliquibus diebus, & facit, quod alias in simili circa priuilegia non seruandi interdicta in aliquibus die- 179

bus tantum, ex sententia S. congregationis dicetur *c.seq.anu.*278. quamuis priuilegium concessum per Martinum V. patribus S Hieronymi, quod infirmi,
180 & senes satisfaciant obligationi recitandi, † recitando aliquos psalmos, & priuilegium concessum per Leonem 10. Fratribus Minoribus, quod interim satisfaciant recitando aliquid iuxta disposition suorum Prælatorum, & alia similia non videantur reuocata, vt aiunt F. Man. Rodriguez Vega, & P. Ledesm. *supra*, quia non facit contra d. Bullam.

181 Decimo dubitatur, an beneficiatus † recitans officium sine debita attentione, teneatur ad restitutionem fructuum, in quo imprimis certum est recitantem sine debita attentione ex industria, seu pro-
182 posito, saltem virtuali ob negligentiam † notabilem non satisfacere, sed teneri ante lapsum dici repetere sub peccato mortali. Naua. *de oratione. cap.*13. *num.*18. & *c.*20. *n.*31. Soto *l.*10. *q.*5. *art.*5. N. Medi. *in sum. l.*1. *c.*4. §.11. Angles *in floribus de oratione qu.*5.4. *dissimilitudine.* P. Nau. *de restitutione, lib.*2. *c.*2. *n.*240. Arrag. 22. *q.*83. *ar.*13. *versi. est aliud dubium.* Enriq. *in summa, lib.*5. *c.*15. §.2 Fr. Lopez 2. *tom. c.*103. F. Man. Rodrig. 1. *tom. c.*143. *n.*1. Vega, 1. *par. c.*128. *casu* 20. Valen. 3. *tom. disputat.*6. *q.*2. *punct.*10. *circa* 8. Açor. *li.*10. *c.*12. *q.*6. P. Ledes. *d. tract.*9. *c.*4 20. *concl.* & Gab. Vazquez 12. *to.*2. *disput.*160. *n.*30. & 31.

183 Quamuis † contrarium tenuerit Ioan. Medina *de oratione q.*16. *de* 2. ea ratione quod secundum Caietanum præceptum dicendi horas distinctum est à præcepto dicendi eas cum attentione, nam præceptum eas dicendi absolute prius fuit latum, deinde in ca. dolentes de celebratione Missarum fuit latum præceptum de attentione, vnde qui horas dixi sine debita attentione satisfacit præcepto primo de dicē dis horis, etiamsi non satisfaciat secundo de attentione, & ita non tenebitur eas redicere, & si de defectu deuotionis & attentionis teneatur pœnitere, cū quo tenet Cord. *l.*4. *q.*13. *ad fi.*

184 Sed huic rationi cum Valentia † supra respondetur primo; dato illud esset distinctum præceptum, nihilominus tamen teneretur talis iterum dicere, vt ita diceret attente, & satisfaceret secundo præcepto præscribenti modum, secundo falsum esse, quod ista duo præcepta in re sint distincta, vtroque enim præcepto, vtrumque iniungitur, & dicere attente, sed
185 in secundo præcepto † expressius declaratur modus dicendi attente, in primo autem expresse quidem non modus, sed solus actus ipse dicendi officiū in quo tamen implicite continebatur modus dicendi attente, tanquam modus substantialis orationis, B. Medin. *d.* §.11. Enriq. *d. capit.*15. §.2. F. Lud. Lopez. 1. *tom. c.*246. & 2. *tom. d. c.*103. Suar. 5. *tom. disput.*4. *sect.*2. *n.*26. P. Ledesma supra, & sic est intelligendus Caietanus, & quod non sint duo Ecclesiæ præcepta, sed vnum tantum de recitandis horis attente dicit probabilius, & verius Açor *dict. cap.*12. *q.*5. & tenet Suarez *ibid.*

186 Hoc supposito ad dubium † propositum respondendo dicendum est, talem teneri ad restitutionem fructuum, non secus ad eum, qui horas minime dixit. Et ratio præcipua est, nam cum attētio sit modus substantialis, nec satisfaciat præcepto Ecclesię, vt diximus, non dicitur recitasse, qui sic recitat, atq; adeo in eum habet locum pœna restitutionis impositā cōtra non recitantes, & ita tenent Nauar. *d. c.*20. *nu.*32. P. Nauar. *d. n.*240. & *seq.* Graff. *l.*2. *c.*51. *nu.*7. F. Man. Rodrig. *d. c.*143. *nu.*1. Vega *d. cap.*128. *casu.*20. & non P. Ledes. *d. ca.*4. *circa* 21. *conclusionē pag.*1090. & magis placet Açori. *d. capit.*12. 6. *quæstione* & *capit.*14. 8. *quæstione*, & sentit Suarez *vbi proxime, numero* 27.

Quamuis contrariam sententiam † teneat Cor. 187
cum Io. Med. supra consequenter ad d. suam opinionem, de qua *n.*183. & cum Castro *de lege pœnali l.*2. *c.*5. Enriquez *l.*9. *cap.*25. § 5. & Toletus *d. l.*2. *c.*12. 4. *dicto*, quam etiam dicit probabilem Açor supra ea ratione, quod restitutio fructuum est pœna iure Canonico tantum constituta in beneficiatos, qui diuinum officium omittunt, cui tamen respondetur ex dictis, & aliquo modo tenet F. Ludouicus Lopez *d. cap.* 246. & 103. cum Soto *de art.*5. & 6. qui tamen
† vt recte inquit Nauar. *supr. num.*238. loquitur con- 188
sequenter ad quandam suam quam ibi tenet opinionem supra à nobis refutatam secunda illatione *num.* 27. quod dimittens officium pro vno, aut duobus diebus non tenetur ad restitutionem, vnde eam reddit rationem, quoniam neque si officium prætermitteret, obligatus esset, & sic solum loquitur de eo, qui vno, aut duobus diebus recitaret sine debita attentione, & consequenter potius tenet nostram sententiam in hoc dubio, pro qua eum citat Açor *supra*, & eam etiam tenet Ga. Vazq. *supra a n.*32 cuius tamen ratio, & restrictio non placet.

Vndecimo dubitatur, an qui † dicit officium 189
cum debita attentione, sine intentione tamen & animo satisfaciendi obligationi, & præcepto, sed animo postea iterum dicendi ad satisfaciendum, aut causa deuotionis, recreationis, vel alia simili, nihilominus satisfaciat, an vero teneatur iterum recitare sub peccato mortali, & obligatione restituendi, & simile dubium est de audiente Missam in die præcepti, sine animo satisfaciendi præcepto, sed deuotionis, vel alia causa. In hoc dubio Nau. *de oratione cap.*13. *n.*16. 27. & 28. & *c.*16. *n.*73. & 74. & *c.*20. *num.* 30. † tenet non satisfacere, quia actus agentium non 190
operantur vltra eorum intentionem. *l. non omnis. ff. si certum petat.* eand. sententiam tenet Io. medina *de oratione q.*19. *vers. de tertio*, probat† à simili, nam si de- 191
beo Petro decem & do illi decem animo donandi, non debitum soluendi, non liberor à priori debito, & si promisi alicui vnum equum, & do illi equum, non animo complendi promissum, sed donandi, non maneo liber à promissione, item si stipendium ab aliquo accepi, vt pro eo Missam celebrarem, & postea non ob stipendium, sed gratis, aut ob aliam causam pro eo celebro, non maneo liber à debito, igitur ita in proposito. & sequuntur Mar. Lede. 2 *par.*4. *q.*16. *art.*6. *du.*3. Sandoual. *p.*6. *c.*14. Francolinus *de tempore horum* † *Cano. c.*27. *n.*11. F. Lud. Lop. *in instru. negotian. l.* 192
1. *c.*53. Enriq. *in sum. l.*9. *c.*25. §.6. Fr. Man. Rod. 1. *tom. c.*143. *nu.*2. Vega *d. c.*128. *casu* 22. & nouissime P. Led. *in sum.*1. *par. de Sacramento Eucharistiæ c.*27. 10. *con.* vbi reddit rationē, quia adimpletio pręcepti est op⁹ obedientiæ. & 2. *p. tract.*9. *cap.*4. *con.*20. 2 *difficultate, & conclusione vltima*, & hanc sententiam tenet etiam
† Philiar. *d. lib.* 1. *cap.* 6. vbi ait, quemlibet ad offi- 193
cium obligatum teneri sub peccato mortali à principio officij habere actualem, vel saltem virtualem intentionem satisfaciendi obligationi de recitando, & reddit rationem, quia recitatio officij debet esse actus humanus, & ex deliberatione. idē ead. ratione tradit Nunno. 3. pa. q.83. art. 6. nempe, quia omnis actus humanus debet esse liber & voluntarius, at Arrag. *d. q.*83. *art.*13. *ver. sed dubitabit.* † inquit, 194
quod quamuis d. sententia Medinæ sit valde probabilis

bilis atque secura, non tamen minus probabile putat, quod qui ita officium dixit, tenetur iterum ead. die de nouo officium recitare vel intra eand. mutare animum, atque habere animum satisfaciendi, tota enim illa die vrget præceptum Ecclesiæ, cui tenetur velle obedire, & ad id sufficiens videtur animi mutatio, supposito, quod iam debite officium di-
195 xerit, hoc autem de mutatione † voluntatis intra tẽpus præcepti tunc esse necessarium ait Sua. 3. *tom* 3. *pa. q.* 88. *sect.* 3 quando cum voluntate audiendi Missam, seu recitandi coniungitur voluntas formalis cõtraria præcepto, vt si quis, dum ex deuotione Missam audit in die festo hunc actum formalem habeat, nolo hac Missa implere præceptum, & in illa voluntate persistat, quo casu per illum actum, vt sic, reuera non implet præceptum, quia nullo modo obeditur illi, quia implere præceptum actus est obedientiæ, qui sine voluntate non fit, satis tamen est, vt voluntatem mutet intra tempus præcepti, & velit auditione præcedentis Missæ satisfacere præcepto, nam solum ibi defuit obedientia voluntatis, quæ adiungitur per subsequentem voluntatem, quando vero non adest voluntas contraria præcepto, ait sufficere ad illud implendum voluntatem audiendi Missam, seu recitandi, etiamsi formaliter non sit sub intentione implendi præceptum, quia omnis, qui non excludit, censetur virtualiter includere intentionem implendi præceptum in ea voluntate, qua vult efficere actum præceptum, & sic qui summo mane Missam audiuit ex deuotione existimans non esse diem festum, quamuis postea sciat, non tenetur ad aliam Missam audien. sed ad summum ad volendum satisfacere præcepto per priorem actum, imo neque hoc
196 in rigore esse necessarium, sed solum vt iudicet, † se satisfeciisse præcepto. hæc Suarez, cuius tamen sententiam, quod satisfit in illo casu mutare voluntatem intra tempus præcepti, improbat P. Ledes. *sup.* cum Mar. Led. Medin. & aliis, & Nunno, nouissime Açor *l.* 7. *cap.* 2. *quæstion.* 6. *& lib.* 10. *cap.* 8. *quæstione septima & cap.* 11. *q.* 8. *& 9.* in hoc dubio docet, quod qui dicit
197 officium, † aut audit Missam cum animo non satisfaciendi præcepto, non satisfacit, cum habeat voluntatem contrariam, sed debet repetere, nec sufficit voluntatẽ mutare, qui vero inscius, vel immemor præcepti recitaret, aut nesciens esse diem festum casu Missam audiret, satisfaceret, cum non habeat voluntatem contrariã non satisfaciendi, solum enim præcipitur, vt sponte, & voluntarie recitemus, vel audiamus.

198 Sed istis † sententiis omissis mihi † placet sententia aliorum absolute dicentium, recitantem, seu audientem Missam cum debita attẽtione, sine intentione, & animo satisfaciendi obligationi, & præcepto, nihilominus satisfacere per istum actum, quia præceptum non requirit intentionem implendi in actu signato, sed tantum in actu exercito, nam solum obligat ad substantiam actus, nempe ad recitandum, seu audiendam Missam, non autem ad hoc, vt quis peculiari alio actu volũtatis, & in actu signato velit etiam satisfacere præcepto, & qui recitat, vel audit Missam, quantumuis nolens satisfacere, vere nihilominus recitat, & audit Missam, atque adeo eo ipso vere satisfacit præcepto, nec est in potestate alicuius præcepto non satisfacere, posito, quod velit officium recitare, itaque ineptum etiam esset, velle tunc non satisfacere, & intentio non satisfaciendi secluso voto, non obligat; ita tenet Valentia *dict.* 3. *tom. disput.* 6. *quæstion.* 2. *punct.* 10. *circa octauum ad fin.* & multi tomistæ 1. *secundæ qu.* 100. *artic.* 9. & alij moderni P. Gab. Vazq. Martinez, & Casa sola societatis Iesu.

Loquuntur enim de eo, qui † voluntarie recitat, vel 199
audit Missam, & non inuitus, & per vim præcisam, seu violenter, nam qui sic faceret, non recitaret, seu audiret Missam vere.

Et ad rationem † aliarum sententiarum Resp. ad 200
rationem Nau. quod actus agentium non operantur vltra eorum intent. Resp. quod ea procederet, si requireretur in proposito intentio satisfaciendi præcepto, at cum ea non requiratur, sed solum faciendi actum, vt dictum est, nihil facit contra nos ista ratio.

Ad rationem † Ioannis Medinæ, Resp. esse discri- 201
men, quod in illis casibus interuenit obligatio Iustitiæ, cui non satisfacit qui dat ex liberalitate, at in proposito non est obligatio Iustit. sed Relig. vt sup. diximus, *n.* 14. & qui recitat officium, vel audit Missam cum debita attentione, quamuis nolit tunc præcepto satisfacere, tamen facit tunc actum Religionis præceptum, vt recte inquit Valentin. *supra.* Vnde etiam ad rationem Suarez & P. Led. quod implere præceptum est actus † obedientiæ, qui sine vo- 202
luntate non fit, Respon. quod huiusmodi obligatio recitandi, vel audiendi Missam, est religionis, ex cuius motiuo, & intuitu id præcipitur, & solum obedientiæ generalis, quæ versatur circa omnia præcepta, non vero obedientiæ spiritualis, in qua posset procedere ista ratio, & ita Enriquez. *dict.* §. 6. *in gloss. lucra* A. fatetur quod præceptum Ecclesiæ, & legislatoris intentio non obligat ad præceptum ex inobedientia, sed propter proprium motiuum Religionis.

Etenim in hoc puncto ad sciendum quando faciens † actum, sine intentione satisfaciendi, satisfa- 203
ciat obligationi, & præcepto, vel non, considerare oportet, an talis exerceat nihilominus actum virtutis, ad quem formaliter tenetur, nec ne. Vnde qui tenetur ex voto ad aliquem actum, † non satisfacit huic 204
obligationi, per actum factum sine intentione adimplendi votũ, quia nõ est actus Religionis circa adimplet voti, ex quo satisfit vltimæ rationi de voto adductæ per Patrem Ledesma s. *d.* 10. *concl.* & similiter, qui tenetur ad aliquid ex pœnitentia iniuncta à confessario, † si illud faciat sine intentione adimplẽ- 205
di illam, non satisfacit, quia vt sic, non est actus pœnitentiæ, & satisfactionis sacramentalis.

Ad impletionem † vero, seu voti fractionem cu- 206
ius libet præcepti seu voti negatiui satis est non agere actum prohibitum.

Ad rationem Philiarchi Resp. quod ex eo, quod † 207
quis recitat sine intentione satisfaciendi, non desinit esse actus humanus, & ex deliberatione supposito, quod velit recitare, nam loquimur de eo, qui recitat † animo orandi, & qui diceret officium non animo 208
orandi, sed aut legendi, aut psalmos addiscendi, teneretur illud iterare siquidem orare obligatur, & talis non orat, vt constat, & recte inquit Arrag. *supra*, & Açor *d. c.* 8. *q.* 7. *& c.* 12 *q.* 9.

Tandem in hoc dubio † aduertendum est, cer- 209
tum esse in opinione Nau. Medinæ, & aliorum *supra*, non esse necessariam actualem intentionem satisfaciendi, sed sufficere virtualem, vt in eo, qui animo deliberato caperet Breuiarium, aut iret ad Ecclesiam, vel aliud simile faceret, ita, vt interrogatus, quare id faceret, vere responderet, se id facere ad recitandum, & satisfaciendum suæ obli-

gationi, vt recte inquit Nau. *d.c.13.nu.16.& 17.* Enriquez *supra.* F. Man. Rodr. *d. c. 143. n. 4.* Vega *d.cap. 128.casu.23.* & P. Ledesma *supra.*

210 Non tamen recte ait † F. Man. Rodri. *d.1. tom. c. 123.nu.2.* contra Mar. Ledes. & F. Lud. Lopez *supra*, quorum sententiam, ait probabiliorem Pater Ledes. *d.concl. 10.* eam virtualem intentionem habere qui audit Missam ex deuotione in die præcepti, ignorãdo esse festum, atque ideo satisfacere, quod etiam ait Enriq. dicens interpretatiue voluisse implere præceptum, & Suarez *supra*, & ait probabile P. Ledesma ibi, nam licet certum videatur, quod si sciret esse festum vellet ea Missa satisfacere præcepto, tamen cõ

211 ditionalis † nihil ponit in esse, & sic solum poterat dici esse habitualem intentionem, non virtualẽ, cum non præcesserat actᵘ, in cuius virtute illa esset, vt inquit F. Ludo. Lopez *supra*, & consequenter in eorũ opinione ille, nõ satisfaceret præcepto, nam vbi intentio requiritur, nõ sufficit habitualis, vt alias dicitur in materia sacramẽtorũ de intentione ministri.

Duodecimo dubitatur, an beneficiatus non potens recitare per se, qui tamen potest cum socio al-

212 ternatim cõmode recitare, teneatur † sic recitare. In quo Nau. *de oratione. c.11.n.13.& 14.& in manu. c.25. nu.100.* tenet, quod qui potest cum socio recitare, & eum habet, vel habere commode potest, quia habet redditus Ecclesiasticos, vel patrimonij, ad cuius titulum sit ordinatus, quibus socio satisfacere possit, tenetur cum eo recitare, quia tunc cessat ratio eum excusans, & quia alias sequeretur, quod ille, qui sanus, vel alias non impeditus solebat dicere horas cũ suis familiaribus, excusaretur ab eis propter tantillum oculorum dolorem, vel lippitudinem impedientem à lectione horarum, etiamsi partem suam memoriter teneret, quod est absurdum, sequitur Philiar. *d.l.1.ca. 10.1.conc.* † Arrag. *d.q.83.art.12.1. causa præmittẽdi*

213 *officium.* Graff. *l.2.c.54.n.1.3.& 10.* F. Man. Rodrig. *ẽ. ca.144.n.1.* Vega *d.c.128.casu 16.* Valen. *supra d.pun. 10.circa septimum.1.causa.* Açor *l.10.c.13.q.3.& 6.* P. Led. *d.tract.9.c.4.9. concl. 4. diffi.* & videtur tenere Fuscus *de visitatione l.2.c.20.nu.25.* qui omnes dicũt, quod qui commode potest habere socium, etiam cũ mercede tenetur cum eo recitare.

214 At Enriquez in materia † de oratione tenuit, non teneri quem recitare cum socio, licet eũ habeat, & cum eo commode recitaret posset, quia nec tenetur audire impeditus recitare. Sylues. *ver.hor.n.5.* Nau. *d. c.11.n.6.& 7.* Cuchus *l.5.t.7.n.24.* F. Man. Rod. *q.regu. 1.to.q.42.art.10.* Tolletus *l.2. c. 14.1.causa*, & quod ita tenent quidam docti contra Nau. etiamsi magnos redditus Eccl. habeat, licet consulendus sit eum habere.

215 Mihi videtur has opiniones sic posse † concordari, vt prima procedat in eo, qui sanus solebat cum socio recitare. nam cum solitus esset antea cum socio recitare, non debet postea cum eo nolle recitare, ex eo quod per se iam recitare nõ possit, & idem videtur in eo, qui postquam fuit impeditus per se recitare, consueuit cum socio recitare, tenebitur enim eod. modo id cõtinuare, nisi forte isti antea haberent sociũ gratis, & sine expensa, & postea cũ non inuenirent sine stipendio, & expensa, nã nõ videtur cogẽdus eũ cum stipendio de nouo accipere, Secũda vero in eo, qui antea non solebat cũ socio recitare.

Decimo tertio dubitatur, an qui † propter infir-

216 mitatem non potest totas horas recitare, potest tamen commode partem, teneatur illam recitare, in quo Nau. *d.c.11.à n.15.* tenet, quod si potest recitare maiorem partem horarum, tenetur, alias non, quem sequitur Açor. *l.10.c.13.q.4.& 5.*

Philiarcus, *d.l.1.c.10.* ait, † quod si potest recita 217
re maiorem, vel æqualem, aut fere æqualem partem, tenetur illam recitare, si vero solum minorem, non tenetur. Graff *d.l. 2.c.54.n.3.& 4.* & † cum eo Vega 218
d.c.128.casu.1. videntur velle absolute, quod qui non potest recitare totum officium, tenetur recitare partem meliori modo, quo potest, & quæ memoriter scit, & P. Led. *d.tract.9.c.4 9.concl.3.diffi.* docet, quod qui † propter infirmitatem non potest recitare totũ officium, tenetur recitare illam partem, quæ nõn fue- 219
rit causa notabilis nocumenti saluti, sicut qui nõ potest ieiunare totam quadragesimam, tenetur ieiunare diebus quibus potest, & sic qui non potest recitare matutinum, ob defectum visus, aut quia sequetur notabile nocumentum, potest tamen commode recitare horas diei, tenebitur illas recitare.

At F. Man. Rodrig. † *in sum.1.tom.c.144.* postquã 220
retulit dictam opinionem Nauarri, quod infirmus potens recitare maiorem partem officij diuini sine periculo suæ salutis, tenetur illam recitare, ait, se habere opinionem non esse vtendum cum infirmo huiusmodi rigore, nisi quando clare apparet, quod potest id facere, tum quia esset inquietare illum, & ponere ei scrupulos, qui tempore infirmitatis solent esse magis molesti, tum etiam, quia in rebus moralibus non debent admitti opiniones causantes perplexitatem, qualis est ista, quia non potest facile determinari an possit infirmus recitare medietatem, vel tertiam partem officij diuini, quod etiam tenet *1. to. q.regularium q.42. art.10.*

Mihi videtur primo, quod quamuis † non potens 221
recitare totum officium posset recitare maiorẽ partem illius, si tamen illa pars esset soluta, & quæ non faceret aliqualem compositionem horæ, quæ est quod artificiale, & compositum ex diuersis partibus, nõ tenetur illam recitare, verbi gratia, quamuis posset recitare omnes psalmos, aut psalmos & hymnos horarum quos memoriter scit, tamen quia illi, vt sic, non faciunt aliqualem compositionem horæ, non teneretur illos recitare, licet sit maior pars officij.

Secundo videtur, quod qui non posset recitare 222
matutinum cum laudibus, non teneretur reliquas horas recitare, quamuis illas posset, quia matutinum cum laudibus, licet non sit maior pars officij, tamen est prima, & præcipua pars illius, & ita excusatur, † 223
nec obstat simile de ieiunio quadragesimæ, nam, vt supradictum est ibi, est præceptum distinctum pro quolibet die, hic verò est vnum tantum præceptum pro toto officio diei, & sic non est simile.

Tertio videtur, † quod qui posset recitare sine 224
Matutino Laudes cum reiquis horis teneretur ad illas, ex quo sunt multo maior pars officij, & quamuis Laudes sint vna hora cum Matutino, vt iam certum est cum communi, quicquid Nau. *de oratione. c 3.n.27.& 28.* & Man. Rodrig. *in sum.1.to.c.140. n.1.* cum aliis dicant, tamen possunt ab illo diuidi, & recitari per modum horę distinctæ, vt Ecclesia facit in die Natiuitatis Domini, saltẽ ex aliqua iusta causa, etiam leui, & si absque vlla causa fieret, non esset, nisi veniale peccatum, vt per Francolin. *c.27.* Man. Rod. *supra ca.141.n.5.* Vegã *d.c.128.casu 26.* Toletum *in sum.l.2.cap.13.vers. hoc tamen*, & ibi Victorellum in *notat.* Açor *l.10.c.8. qu.quarta* & Petrum Ruiz Alcoholadum *in Rubric. de laudibus*, qui ait esse vsum practicorum. Et ita practicatur dicendo, † in 225
princi-

principio Laudum *Pater noster*, & *Aue Maria*. vt in principio aliarum horarum, & in fine Matutini orationem, *benedicamus Domino, fidelium animæ*, & *Pater noster*, vt in fine aliarum horarum, vt ibi dicit P. Ruiz, licet id non esse necessarium dicat Açor *ibi*, & alij moderni, sed certe, cum recitentur per modum horę distinctæ, ita videtur faciendum iuxta modum aliarum horarum & regulas Breuiarij, & quod in principio Laudum sit dicendum *Pater noster & Aue Maria*, & in fine Maturini *Pater noster*, quando dicuntur seperatim, tenet Nauar. *d. cap. 3. num. 64.* Manuel. Rodr. *d. num. 5.* & Victorellus *supra.*

226 Cum infirmis, † vt recte inquit Manuel Rodrig. *supra, d. c. 144.* non est vtendum prædicto rigore, nisi clare constet quod potest id commode facere, vnde raro infirmi tenebuntur aliquid recitare.

227 Hæc sunt quæ † de horis Canonicis, quas beneficiati recitare tenentur, visa sunt dicenda, alia de hac materia horarum videri poterunt apud Ioan. de Lignano, & Alb. de Ferrariis, Nicolaum Ploue *de horis Can.* Nau. *de oratione, & in Man. c. 25. à n. 96. & num. 122. & 123.* Sandoual. *de officio Canon.* Guerrero *in spec. cap. 13.* Cuchum *in institutio. maioribil. 5. tit. 7. de horis Canonicis.* D. Ant. *in sum. 3. p. tit. 13. c. 4.* Sotum, *de Iustit. & iure l. 10. q. 5.* Io. Medinam *C. de oratione*, Mancellum, Francolinum *in tract. de tempore horarum Canonicarum.* Ioann. Stephanum. Durandum *de tribus Ecclesiæ Catholicæ lib. 3. per totum.* Caietanum, & Arrag. *22. q. 83. ar. 12. & 13.* Bellarminum. *3. tom. vltima controuersiæ tertiæ controuersiæ, lib. 1. & cap. 10.* Valentiam *3 tom. disputat. 6. q. 2. pu. 10.* Tabienam, Rosellam, Angelum, Sylues. Armillam, Caietanum, & Man. Sa. *verbo horæ*, Cosmam, Philierchum *de officio Sacerdotis. 1. par. 1. lib.* Iacobum de Graffis *in decis. aureis casuum conscientiæ, lib. 2. à c. 50. ad 54.* Summam Coronam, *1. p. cap. 1. ex num. 52.* Ludo. Lopez *instruct. conscientiæ, 1. tom. cap. 244. & seq. & 2 to. ex c. 102. ad 105.* Man. Rodrig. *in sum. 1. tom. ex c. 140. ad 145.* Vegam *in sum. 1. part. cap. 28.* Ioann. Baptistam, Corradum *in responsis casuum à quæst. 240. ad 246.* Cardin. Toletum *in sum. l. 2. à cap. 10. ad 14.* Açor *institut. moralium lib. 10. ex c. 1. vsque ad 16.* & P. Ledes. *in sum. 2. part. tract. 9. c. 4.*

CAP. II.

De residentia.

SVMMARIA.

OMnia Beneficia, etiam simplicia de iure residentiam requiruntur. num. 1. exceptis præstimoniis, num. 2.

Et generali consuetudine Beneficia simplicia residentiam non requirunt, numer. 3. resolutiones Rotæ ad hoc, numer. 4. 5. 6. & 7. declarationes S. Cong. 15. n. 8. & 9.

Dicta consuetudo generalis non residendi in beneficiis simplicibus cessat, vbi aliud sit inductum de iure speciali, seu vbi adest statutum, & particularis consuetudo, n. 10. resolutio Rotæ n. 11. & 12.

Quæ Beneficia requirunt personalem residentiam, & de causis excusantibus à residentia, ac de residentia Beneficiatorum, qui agunt, numer. 13. & 14. & 15.

Episcopi, & alij Pastores, etiam Parochi tenentur residere, non solum de iure Canonico, sed etiam de iure diuino, ac naturali, n. 16.

Circa residentiam Episcoporum, ac Curatorum est constitutio Pij. IIII. & V. n. 17.

Quomodo teneantur residere Episc. & Curati, & quanto tempore abesse possunt remissiue. n. 18.

An Curatus possit abesse, per duos menses absque licentia Ordinarij, ex causa, quæ sibi iusta videatur, num. 19. cum sequentibus, resoluitur contra Nauarrum & alios non posse; & adducuntur declarationes. S. Cong. n. 20. & seqq.

An Parochus, qui abfuit per duos; aut vnum mensem absque licentia Ordinarij in scriptis, vel absque aliqua honesta causa fructus suos non faciat, numero vigesimo quinto cum sequentibus resoluitur suos non facere, & respondetur cuidam declarationi S. Congregationis, quæ videtur obstare.

Fructus amissi ob non residentiam, restituendi sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci, nec habet locum compositio, n. 30.

Huiusmodi fructus ab Episcopo restituendi possunt restitui fabricis Ecclesiarum, aut pauperibus diœcesis, quibus maluerit, restituendi vero a Parocho debent restitui fabricæ Ecclesiæ suæ, aut pauperibus ipsius Parochiæ, num. 31.

Quo ad istos fructus, quos Parochi pro rata absentiæ suos non fecerunt, non sunt obseruanda interualla, eademque ratio, de quibus cap. 1. sess. 6. n. 32.

An Parochus habens iustam causam, & necessitatem discedendi notariam, possit discedere, non petita licentia, n. 33. & 34. resoluitur, non posse, nisi sit periculum in mora.

Ad absentiam Parochi licentia tacite non sufficit numero 35.

Qui bona fide affuit sine licentia videtur esse liber à culpa, & pœna amissionis fructuum in foro conscientiæ, licet secus in foro exteriori, n. 36.

Parocho habenti reuera iustam causam absentiæ, non satis est petere licentiam, ea non obtenta, sed debet recurrere ad Superiorem, nec interim potest abesse n. 37. 38. & 39.

Episcopus non potest occupare Parochum in suo seruitio vltra bimestre contra Hoiedam, & Sylvest. nu. 40. & 41. ponuntur declarationes S. Cong. circa hoc n. 42. alia declaratio, quæ videtur obstare, nu. 43. cui resp. numero 44.

Reprobatur cons. Nau. 15. Clericis non residen. nu. 45. & cons. 5. de ætate, & qualitate n. 46.

Nec lis, nec prosecutio eius super Parochiali, est regulariter iusta causa absentiæ vltra bimestre, nu. 47. prosecutio tamen litis super iuribus, & bonis ipsius Parochialis, est iusta causa absentiæ, licet non ad multum tempus n. 48.

Lis & ipsius prosecutio super Dignitate, aut Canonicatu non excusat possessorem à residentia vltra tempus à Concilio permissum, persecutio vero litis super iuribus seu bonis Dignitatis, seu Canonicatus excusat. n. 49. vbi ponitur resolutio Rotæ. Nec requiritur licentia Superioris, non tamen prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur fructus Canonicatus, n. quinquagesimo.

Difficile videtur statutum, quod prosequens litē sibi motam super præbenda post triennalem possessionem habeatur pro præsenti n. 51.

An Parochus, qui residet in Parochiali, non tamen per se exercet officium, sed per substitutum, teneatur ad restitutionem fructuum, n. 52. resoluitur, non teneri, quāuis non resideat, vt debet, sicut etiam, quia male facit officium suum, n. 53.

De iure communi docentes in scholis Theologiam, vel iu-

Canonicum, & studentes per quinquennium in eis excusantur à residentia, & in absentia fructus percipiunt n. 54. sed debent studere in studio generali, seu celebri Vniuersitate, n. 55.

Studium generale est, quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem, seu quod habet studium ex priuilegio, aut consuetudine immemoriabili, num. 56.

Inter studia approbata est Vniuersitas Salamantina, quæ habet Bullam Eugenij 4. quæ dicitur Eugeniana, id concedens dantibus in ea operam cuicumque facultati licitæ, & honestæ, quod Priuilegium habet etiam Vniuersitas Complut. & Vallisoletana, n. 57. tenor Eugenianæ ponitur n. 58.

An quoad docentes id sit intelligendum de iis, qui docent conducti, seu salariati, aut ratione cathedræ, & non de iis, qui sponte, & voluntarie legunt, n. 59. cum seq. resolvitur intelligendum esse, etiam de iis, qui sponte, & voluntarie legunt, sine stipendio, cum licentia tamen, & ordine Vniuersitatis, etiam ius Canonicum.

Quod possint simul de vna Ecclesia dare studium, est arbitrarium, n. 67.

An hodie stante Concilio d. Priuilegiũ procedat in Parochialibus, & curatis, n. 68. cum seq. referuntur sententiæ Doctorum, & resolvitur non procedere, ex Congre. Concily.

Quoad Canonicatus, & alia beneficia residentiam requirentia, d. priuilegium manet incorrectum, n. 85. Et sic in eis Ordinarius tenebitur dare licentiam absentiæ ratione studij, alias poterit recurri ad Superiorem, numer. 86.

Ista licentia videtur hodie debere peti à Superiore, & non posse quem sine ea abesse ratione studij, cum requiratur inspectio ætatis, & an sit aptus, licet in docentibus non requiratur n. 87.

Etiam de iure antiquo videbatur requiri licentiam Prælati, n. 88. & 89. vbi explicatur c. relatum de clericis non residen. Nisi consuetudo, aut priuilegium sit in contrarium, n. 90.

Ex d. capite. relatum sumitur regula, quod vt Beneficiatus licite se absentet, requiritur causa, & licentia Prælati n. 91. quamuis de consuetudine possit induci, vt non requiratur licentia n. 92.

Explicatur c. fi. de magistris, num. 93. ex quo tamen verius est de iure antiquo, non requiri d. licentiam, nu. 94. sed per illud est correctum d. capitulum relatum, quoad causam studij n. 95.

In casibus, in quibus absentes habentur à iure, pro præsentibus, non requiritur lic. Prælati, num. 96. & regula. d. c. relatum intelligitur de causis honestis, non tamen expressis in iure n. 97.

Canonicis non potest Ordinarius vltra tempus à Concilio permissum dare licentiam absentiæ, n. 98.

Decreta Concil. Toletani, & Compostellani, & concordia super illis, n. 99. & 100.

Non potest tam Episcopus dare licentiam & dispensare ratione studij ad septennium, sed solum ad quinquennium, num. 101. vbi ponuntur declarationes S. Con.

Etiam pro studio Theologiæ non potest Ordinarius dare licentiam ad septennium, nec potest dari licentia ad studium Philosophiæ, & Logicæ, etiam ad transeundum ad Theologiam, numer. 102. & 103. licet secus ex priuilegio Eugenianæ, num. 104. 105. & 106.

Vbi habeatur, seu vnde colligatur in Concilio Trid. derogatio d. priuilegij de percipiendis fructibus in absentia ratione studij, quoad Parochiales, n. 107 cum seq.

Cum per Concilium sit derogatum d. priuilegium insertum in iure, est etiam derogatum priuilegium d. Eugenianæ, quoad Parochiales, & ita fuit practicatum, num. 110.

In Beneficiis, etiam simplicibus residentiam requirentibus ex fundatione non habet locum d. priuilegium, num. 111.

Licet Canonicus absens ratione studij percipiat fructus præbendæ, non tamen distributiones quotidianas, nu. 112 nisi Canonicatus consistat solum in distributionibus, num. 113. cum seq. vbi adducuntur declarationes S. Congreg.

Studentes in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent d. priuilegio de percipiendis fructibus in absentia, numer. 117.

Quid dicendum sit de Canonico lecturæ, seu Theologali, num. 118. vsque ad 122. & quid de Canonico, qui prædicaturus est in ipsa Ecclesia. numer. 123. 124. & 125.

Pœna Beneficiati non residentis in Beneficio residentiam requirente, est priuatio Beneficij, numero. 126. debet tamen prius moneri, vt resideat. n. 127. nec sufficit monitio facta tempore datæ licentiæ, num. 128. & sic propter absentiam non est quis ipso facto priuatus Beneficio, n. 129.

Ad procedendum contra Beneficiatum ratione non residentiæ, non est necessaria solemnis citatio nec solemnis priuatio, requiritur tamen priuatio, licet non solemnis expressa, vel tacita, n. 130.

In Parochiali, seu Beneficio curato non residens est priuatus ipso iure ex ca. extirpandæ. §. qui vero in fi. de præb. n. 131. & seq. quod inducit de nouo istam priuationem ipso iure, & sic Respondetur iuribus contrarijs, n. 132. & 133.

An priuatio ipso iure, de qua in dict. §. qui vero, referatur etiam ad casum de Parochiali annexa. nu. 134. cum sequentibus. resolvitur contra communem non referri.

An vt incurratur d. pœna priuationis ipso iure ob non residẽtiam in Parochialibus, requiratur monitio præambula. n. 135. cum seq. resolvitur contra alios non requiri.

Dicta pœna priuationis ipso iure ob non residentiam in Parochialibus, quæ forte per desuetudinem erat abrogata, videtur hodie cessare stante Concilio Trident. n. 139.

Obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones, si non resideant, vt debent etiam moniti, non possunt hodie statim priuari, sed primo anno dimidia parte fructuum, & 2. omnibus, numero 140. cum seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & declarat. S. Congregat. & idem in aliis Beneficiis simplicibus residentiam requirentibus numero 141. & seqq.

Ad prædictam pœnam priuationis fructuum non est opus præuia monitione, vt resideat, n. 145.

Huiusmodi fructus, quibus ob non residentiam Canonici priuandi sunt, debent applicari Ecclesiæ, & eius fabricæ quatenus indigeat, alias alteri pio loco nu. 146. 147. contra Nau. n. 148.

Ista pœna non potest remitti ab Episcopo. n. 149. quamuis ante sententiam possit ex causa minuere, vel augere. n. 150 vbi ponitur declaratio S. Con.

Si Episcopus dissimulet, & non priuet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos, quos alias fecit suos, restituere in foro conscientiæ, licet peccaret Episcopus dissi-

dissimulando absq; iusta causa, quia est pœna imponenda per sententiam n.151.& 152.

Si Canonicatus, seu Prabenda nullos haberet fructus in absentia, qui nunquam resedisset pro primo & secundo anno, & sic non haberet fructus, quibus priuari posset, puniendus esset pœna arbitraria citra priuationem, numer.153.

Quomodo sit procedendum contra non residentes, maxime ad priuationem, num.154. cum seqq. vbi resolvitur quod vt priuentur Beneficio, absentia debet esse semestris, & prius trina monitio per edictum præcedere, quando nescitur vbi sint, vel commode citari non possunt, alias debent personaliter citari, & sufficit vna monitio, etiam extraiudicialis, nec debent expectari per sex menses, & ponuntur declarationes S. Cong. & decisiones Rotæ.

Ad procedendum contra absentes ad alias pœnas, præter priuationem, non est necessaria trina citatio per edictum, sed sufficit vna peremptoria. nu.160.

Executio d. pœnarum contra Parochos non residentes suspendi non potest priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, appellatione, aut inhibitione, nu.161. non tamen tollitur appellatio deuolutiua. n.162.

An obligatio residentiæ solum procedat in habentibus vere Curam animarum, & Beneficia curata, an etiã in habentibus exercitium Curæ, n.163. cum seq. resolvitur etiam in illis procedere sicut etiam in habentib. Beneficium Curatum in commendam, & coadiutoribus Rectorum, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis, & quomodo in illis procedat declaratur.

An Parochi, quibus à Papa datus est coadiutor perpetuus, teneantur ad residẽtiam, an vero excusentur ab ea num.171. cum seq. resolvitur non excusari, vt nec etiam, qui habet Vicarium perpetuum, nisi tota cura in eum legitime translata sit.

Circa residentiam Parochorum ponuntur aliquæ declarationes S. Cong. nu.179.

OMnia Beneficia simplicia, de iure residentiam requirunt, *capite fin. de rescript. in sexto* cum aliis
1 †glosia *in Extrau. execrabilis, de præb. in extrauagantib.* Ioannis 22. *versiculo quantum verb. Ecclesiastica.* Albertus Sbrotius *de vero, & perfecto Clerico, libro secundo capite* 44. Selua de Beneficiis, 4. *parte quæstione prima* Rebuffus *in praxi titulo de dispensatione de non residendo. numero* 7. Ioan. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benefic. titulo* 3. *capite primo ex numero* 10. Bened. Capia. *reg.* 90. *numero* 108. Nauarrus *in man. ca.* 25. *numero* 120. Hoieda *de incompatib. benefic. capite* 17. *nu.* 24. P. Gregorius. *de Benefic. capite septimo.* Flaminius Parisius *de resignatione Benefic. libro* 1. *quæstione* 10. *numero tertio &* 66. Zerola *praxi Episcopali. prima parte verfi. priuatio, §. quarto, tertio principali.* Lælius Zechus *de munere Episcopali capite quinto numero* 3. & alij, exceptis tamen præstimoniis, seu præstimonialibus portionibus, quæ ex sua institutione nullum seruitium videntur habere annexum, præter recitatio-
2 nem horarum, †Nauarrus *de oratione Miscel.* 48. alias 42. *numero primo* Anglesi. *in floribus Theolog.* 9. *quæstione de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum.* 1. *diffinitione dub.* 1. Puteus *decisione* 371. *libro tertio* & nouissime Açor *institutionum moralium. li.* 10. *c.* 4. *ad fi.* quicquid velit Hoieda *supra numer.* 25.

At ex generali consuetudine Beneficia simplicia
3 † residentiam nõ requirunt. Alber. Sbrotius *n.* 2. Rebuffus. 8. & Hoieda 25. *vbi* §. Mandos. *reg.* 1. *cancell. q.* 14. *num.* 8. & *de signatura gratiæ. tit. de dispensatione de non residendo. versic. Beneficia omnia, de monitoriis. quæst.* 39. & ad Lapum *alleg.* 117. *littera.* D. Ferretus *consi.* 112. *num.* 1. Meno. *de arbitr. lib.* 2. *casu.* 202. *n.* 75. D. Io. Ocon. Regius senator, *in Rep. c.* 1. *de clericis nõ residen. in* 6. *nu.* 52. Flam. Paris. *d. q.* 10. *num* 366. & 67; Zerola §. & *versi. Beneficium. §.* 7. *sub.* 8. *concl. principali.* Zechus *d. cap.* 5. *n.* 2. & *de Republica Ecclesiastica. tit. de Beneficiatis, sub. nu.* 6. *versi. quod si Beneficium sit simplex,* & Rota *dec.* 483. *numer.* 2. *part.* 1. *diuersorum.* & Cæsar de Graffiis *dec.* 115. *numero tertio* & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium. glossa quinta numero octuagesimo. & glossa decima quinta numero vigesimo-sexto.*

Et ita in vna Conchen. Beneficij de Valen. 30. Mar. 1582. † coram illustris. Card. Lancelloto fuit 4
resolutum istam qualitatem, quod nõ requirãt personalem residentiam, non esse verificandam, & in vna Virdunen. Canonicatus. 23. Feb. 1587. coram D. Gipsio fuit dictum, *non esse † opus probare, quod ca-* 5
pellania obtenta narrata in gratia non requirat residentiam, cũ Beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalẽ non postulent. Alex. consi. 1. n. 2 lib. 7. *Fel.* in c. dilectus. 2. n. 1. de rescrip. & in vna † 6
Segobien. Canonicatus 24. Nouem. 1588. coram illust. Card. Plato fuit dictum, *nõ obstare quod non fuerit iustificatum Beneficia obtenta personalem residentiam non requirere, vt fuit expressum, quia hæc qualitas non est verificanda, vt fuit resolutum in dict. Conchen.*

Quod etiam fuit dictum in vna Nucerina Bene- 7
ficiorum. 30. Octo. 1592. infra adducta. 5. *p. c.* 5. *nu.* 64. & in vna Legionen. Præstimoniorum 27. Nou. 1592. coram illustris. Card. Pamphilio infra adducta. 6. *p. c.* 4. *n.* 42. & in vna Abulen. Beneficij. 30. Oct. 1595. coram illustris. Card. Blancheto infra adducta. 11. *p. c.* 3. *n.* 299. & in eadem. 29. Iun. 1596. coram D. Lita adducta. *d.* 6. *p. c.* 2. *dub.* 4. *num.* 47. Vt in vna Mediolanen. S. Congregatio Concilij ita censuit, † *Episcopus non* 8
potest cogere obtinentes Beneficia simplicia aliquod personale seruitium suis Beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine, non nisi ad officiũ recitandum, teneatur. Et Card. Burgen. sic respondit, cad. S. Congregatio, *obtinens Beneficium,* † *quod sit* 9
simplex, & sine cura animarum, & extra Ecclesiam collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirẽs, non tenetur in eo residere, sed ad inseruiendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario. Tertia, *nõ fuit mens Pij V. in Bulla de residentia edita,* 8. Iulij. 1569. incipien. cupientes *cogere habentes Beneficia simplicia, in eis residere,* Quarta, in vna Calagurritana, *Episcopus non potest cogere aliquem in Beneficio simplici residere.* Quinta, *obtinens beneficium, licet id sit titulus alicuius sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum cogere potest Episcopus.* Sexta, *Congregatio censuit nihil innouandum in Beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupantur in Ecclesiis Parochialibus vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullũ seruitiũ, nec per se, nec per substitutos præstando, vt possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inseruire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati satis si dicunt horas Canonicas.*

Faciunt etiam aliæ declarationes † adductæ infra 10
septima parte capite primo numer. 87. & quæ ibi dicemus.

Aduertendum vero est, † quod d. consuetudo ge- 11

neralis non residendi in Beneficiis simplicibus cessat vbi aliud sit inductum de iure speciali. Fel. *in d.ca. dilectus. 2.n.1. de rescrip.* Iac. de Graf. *in dec. aureis casuum conscientia l. 2.c.59.* seu vbi adest statutum, & particularis consuetudo in contrarium. Zerola. *dict. verb. beneficium. §. 7.3. conclu. 8. conclu. principalis, & d. verb. priuatio. §. 4.3. dicto principali. 1. dubio.* Et fuit resolutum in vna Calagurritana Beneficij de Nauarrete, 20 Iun. 1588. coram D. Pamphilio. in qua fuit dictum, *quod Beneficia, etiam simplicia, possunt ex statuto particulari, vel consuetudine alicuius Ecclesiæ personalem residentiam requirere. Innoc.* in c. fi. in prin. vers. sed tamen, *Card. n.1. Abb.3.* de clericis non residen. *vt in Beneficiis Ecclesiarum de Nauarrete, & Fuen mayor, in quibus adest constitutio synodalis Calagurritana, de cuius validitate non est ambigendum, cum sit facta in synodo generali ad not.* in c. quod super his, de maioritate. & obed. *& particularis consuetudo residendi, de qua bene testes deponunt, qui reddunt bonam causam scientiæ, quia viderunt, quod Capitulum solitum fuit compellere absentes ad residendum, & quod non admittebat Capellanos, sed non vententibus retinebant fructus Beneficiorum suorum, & enumerant plures actus particulares in quibus dicunt, ita vidisse fieri, & seruari, & sic bene probant istam consuetudinem iuxta not.* in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo, *& per Bart. & alios* in l. de quib. de leg. *præsertim concurrentibus quâ pluribus iuramentis de personaliter residendo iuxta formam statuti præstitis ab omnibus Beneficiatis, qui ab anno 1537. vsque ad præsens fuerunt admissi, quorum aliqui etiam fuerunt coacti ad illud obseruandum, vt patet ex pluribus actibus, & monitoriis, & ex sententia lata per Cardinalem Lancellotum in qua fuit pronuntiatum D. Ianguas, qui iurauerat teneri ad residendum personaliter & fuit condemnatus ad restitutionem fructuum perceptorum pro tempore quo non resedit, quæ sententia fecit transitum in iudicatum, & fuit executioni demandata & cum respiciat statum Ecclesiæ ad not. ata per Abb.* in c. cum omnes ex nu. 4. *Fel.* 7. de constit. *facit ius quod omnes iuxta notata* in l. ingenium. ff. de statu homin. *Alex. post alios* in l. sæpe de re iudicata. *Nec obstat, quod huiusmodi consuetudo non sit præscripta spatio. 40. annorum, quia cum ius commune illi non resistat, sed potius assistat, ex quo de iure quodlibet Beneficium residentiam requirit, sufficit decennalis possessio. glos.* in c. fi. de consuet. in 6. *Fel.* in c. statuimus de maior. & obed. *Balbus* de præscrip 5. p. principalis. q. 12. *& fuit late deductum, & resolutum coram D. Lauretano de anno. 1585. in causa Valentina emolumentorum, & consuetudo generalis non residendi in simplicibus cessat vbi adest statutum, & particularis consuetudo in contrarium, ad tradita per Innoc. & Card.* c. fi.

12 Et in vna Cæsaraugustana † fructuum 4. Iun. 1600. coram D. meo Corduba fuit etiam dictum, quod aliqua Beneficia simplicia possunt personalem residentiam requirere ex constitutione, consuetudine seu particulari statuto Ecclesiæ.

13 Quæ autem Beneficia requirant † personalem residentiam tractant post alios Hoieda *d. c. 17. à num.* 1. Flam. Par. *de resignat. Benef. l. 1. q.* 10. D. Io. Ocon. *in d. c. primo de clericis non residen. in sexto ex numero quadragesimo quinto ex num.* 40. & Licentiatus Ant. Gomez, qui accepit, ex d. rep. D. Io. Ocon, *in explicatione Bullæ Cruciata capite septimo ad 4. clausulam ex numero* 15.

14 Qui etiam ibi agunt de causis † excusantibus à residentia, de quibus etiam, ac de residentia Beneficiatorum, agunt Alb. Sbrotius *d. l. 2. c. 44.* Selua. *4. p. q. 1. & seq.* & præcipue *q.* 6. Gigas *in tract. de resid. Episcop.* Rebuf. *in prax, tit. de dispensatione de non residendo. & in rep. ca. extirpandæ §. qui vero, de præb. circa* 4. *Abbatis quæst. & in tract. de priuil. scholarium priuil.* 31. Ber. Diaz & præcipue Salcedo *ibi in pract. crim. Can. cap.* 52. Couarr. *lib. 3. vari. c.* 13. Nau. *in man. c. 25. à nu.* 120. Mayolus *de irregularitate lib. 3. c. 5.* Pe. Greg. *de benef. cap.* 7 Sotus *de iustitia & iure lib.* 10. *q. 3. art.* 1. *cum seqq.* Rosella Syl. & Armilla *verb. residentia.* Angel. *verb. clericos. 7.* Lud. Lop. *instruct. conf. 1. tom. cap.* 147 148. & 149. Man. Rodri. *in sum. 2. tom. cap.* 33. *cum seqq.* Ioann. Bapt. Corradus *in resp. casuum conscientiæ quæstione* 317. Eman. Sa. *verb. residentia.*

Et viden. sunt Concilium prouinciale † Mediolanen. *1. tit. de resid. & 5. p. 3. eod. tit.* & Bononien. primum factum ab illustrissimo Card. Palecto anno. 1586. quod habetur in Archiepiscopali Bononien. *4. p. tit. de resid.* in quibus continentur multa notatu digna, quæ sumpta sunt ex ipso Concil. Trid. & ex declarationibus S. Cong. 15

In quo, vt aliqua adnotemus, præsertim circa noua decreta, dico primo, quod † Episcopi & alij Pastores, etiam Parochi, tenentur personaliter residere, non solum de iure Canonico, sed etiam de iure diuino, ac naturali, ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum, vt in S. Concilio Trid. *sess. 6. cap. 1. de refor.* & docent post alios Caiet. *2. 2. quæst. 185. art.* 5. *& in sum. verb. Beneficium Ecclesiasticum.* Carranza & Fran. Torren. *de resid.* & Gigas *c. 2.* Soto. *d. lib. 10. quæst. 3. per totam, & in apologia contra Catharinum. cap.* 1. Alph. de Castro *de iusta hæreticorum punit. lib. 3. cap. 4.* Corduba. *lib. 1. q. 19.* Valentia. *3. tom. disput.* 10. *quæst. 3. pun. 5.* Paulus Grisaldus *in dec. Catholicis, verb. Episcopus* Borr. *de synodo. 3. p. art. 1. numer.* 150. Cou. qui alios refert *d. c. 13. n. 9.* Nau. *d. c. 25. n. 121.* Vargas *de Episcopor. iurisdictione, axiomate* 12. Ferretus *cos. 32. ex n. 14.* Salcedo *d. c. 52. litera A.* Acuedo *in l. 27. tit. 3. li. 1. recop. n. 8.* Melchior Gallego *in tract. de Parochos. obligatione tempore pestis. 1. p. disp. 1. à nu.* 46. D. Io. Ocon. *in d. c. 1. n. 39.* Quintanaduennas Eccl. *lib. 4. n. 50. &* 51. Cenedo *in collectanea 30. ad 6. nu. 2.* Zauallos *q. 585. à n. 1.* & Angles §. 1. *difficultate.* Vualdus *in append. sui candelabri aurei c. 9. n. 6. &* 7. Corradus *supra* Zechus *de casibus reseruatis casu 3. & d. tit. de Beneficiatis n. 6. & de munere Episcopali c. 5. n. 3.* Vega *in Espeio de curas c.* 17. & alij contra Catharinum cuius sententiam videtur tenere Tho. Campegius *in tract. de resid. Episcopor.* 16

Et circa residentiam † Episcoporum, ac Curatorum est *const.* Pij 4. 115. & circa residentiam Curatorum est alia *constitutio* Pij Quinti. 64. in ordine in bullario. 17

Quomodo autem teneantur residere Episcopi † & Curati, & quando, & quanto tempore abesse possint, traditur in d. decretis Concilij præcipue *in d. c. 1. sess. 23.* vbi etiam de pœnis non residentium ac *in d. constitutione* Pij IV. 18

Circa quod dubitatur. 1. an † Curatus possit abesse per duos menses absque licentia Ordinarij ex causa, quæ sibi iusta videatur. In quo Nauarr. *d. capite 25. numero 121. versiculo* & quamuis. ait, quod quamuis litera *d. capite* 1. versiculo, *discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant*, in vtramque partem flecti possit, arbitratur posse abesse, tũ quia ante Concilium id licebat, & à iure antiquo non est recedendum sine nouo expresso *l. præcipimus C. de appellat.* tum quia Episcopo, qui magis residere tenetur, 19

netur, permittitur, & Concilium dicit eadem omnino seruanda in Curatis inferioribus, quæ in Episcopis, & quia est pars benignior, sequuntur Salcedo *d. cap. 52. litera. C. versiculo illud vero*, qui ait ita non semel consuluisse, & obtinuisse, licet quidam imperitus iudex ex *capite quidem*, prout illi de more erat, contrarium iudicauit. Et Quintanaduennas *d. libro quarto n. 76.* Cenedo *d. collectanea. 30. ad sextum numero tertio.* Zerola *verb. priuatio. §. quarto dubio tertio, & tertio dicto secunda dubitatio. & verb. Parochus §. secundo* Lud. Lopez. *d. 1. tomo cap.* 148. Emanuel Rodriguez *d. 2. tom. cap. 36. in fin. & in explicatione Bullæ compositionis numero* 18 Corradus *d. q. 317.* Eman. Sa. *de verb. residentia numero septimo* & Zechus *d. casu*
20 *§. versic. sed quia in Tridenti-o*, quem † sequitur Vega d. c. 18. ait talem non teneri ad restitutiones cum vera causa subsit, licet crederet peccare ob non inobedientiam non petendi licentiam. at *de Rep. Ecclesiastica d. titulo de Beneficiatis numero sexto* præsertim *ad finem* absolute tenet sententiam Nauarri, quam sibi veram semper visam fuisse ex verbis & mente
21 Concilij † ait Zauallos *qu.* 585. *numero sexto* vidisse tamen in oppositum declarationem Congregationis Cardinalium, & ita praxim recepisse, vt absque licentia non possit Parochus recedere, etiamsi absens fuerit propter Ecclesię vtilitatem, quare necessariam esse ordinarij licentiam inscriptis, & gratis concedendam secundum Concilium.

22 Contra Nauarrum tenet D. Ioan. Ocon. *in d. ca 1. numero* 51. nam si attentius, inquit, † considerentur verba Concilij, ex eis aperte deducitur semper necessariam esse Episcopi licentiam in scriptis, etiam ad duos menses, & quod ita praxis quotidiana obseruat, vt etiam ait Zauallos vbi proxime, & quod illud est Concilij intentum, quod ad bimestre tempus quæcunque causa erit iusta, veluti recreationis, vel visitandi amicos, seu propinquos, vltra bimestre autem exigitur grauis causa, & quæ talis Episcopi arbitrio reputetur, & faciunt verba Concilij præcedentia, *ita tamen, vt quandocunque eos causa prius per Episcopum cognita, & probata abesse contingeret.* Sequitur Lic. Antonius Gomez *in d. explicatione Bulla c. 7. ad 4. clausulam. numero.* 22. & ista vera intelligentia Concilij

23 Et ita declarauit † S. Congregatio Concilij, vt in sequentibus declarat super *d. c. 1. sess.* 23. prima vbi *vltra bimestre tempus, imo nec per bimestre tempus possunt abesse Parochi sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi, ne Parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia, vt hic.* Secunda, *Episcopus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia possint abesse, non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & quod ad Canonicorum absentiam pertinet, tempus, & pœna obseruari debet, prout præscribitur à Concilio Tridentino* sessione 24. capite 12. versic. præterea obtinentibus. refert Zerola. *d. ver. primatio. 3. d. 2. dub. & ver. edicta. 2. §.* & Zerolus *d. numer. 6. ad fin.* Tertia. *nec potest per hebdomadam abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato.* Est etiam declaratio Abulen. infra adducta *9 parte capi-*
24 *te 2. dubio. 19. numero. 295. ad secundum.*

Et ratio sonat † d. Concilium Prouinciale Bononien. 4. *pa. titul. 6. de residentia. §. de causis excusantibus à residentia Curatos vers. l. item modicum*, vbi dicitur quod ad breue absentiæ spatiũ, veluti ad duos vel tres dies licentiã in scriptis obtinere nõ oportet.

Secundo dubitatur, an Parochus, qui affuit per duos, aut vnum mensem † absque licentia Ordinarij in scriptis, vel absque aliqua honesta causa; pro tempore absentiæ fructus suos non faciat, sed eos tenetur restituere. 25

In quo consequenter dicendum est, non facere † fructus suos ex quo abest, contra tenorem d. decreti imponentis huiusmodi pœnam & facit declaratio S. Congregationis Concilij, quæ sic ait, *fructus amittuntur duntaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia, nec potest componi restitutio debita fructuum male perceptorum cum obtinentibus Bullam cruciata, vel vigare aliorum priuilegiorum, & facultatum obtentarum per Concilium.* 26

Sed videtur obstare alia declaratio eiusdem Congregationis, † quæ sic ait, *cum Episcopi, qui vltra tres menses singulis annis à propria Ecclesia absunt, pro rata temporis absentiæ fructus suos non faciant, nec tuta conscientia alia etiam declaratione non secuta illos sibi detinere possint iuxta* cap. 1. sess. 23. de refor. *quæritur, an id habeat locum etiam in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus debeat cogere Parochum, qui tempore sui antecessoris per biennium, & forsan amplius non resedit, licet nunc resideat ad restituendos fructus illius temporis, quo absens stetit, cum ad residendum, nec etiam per edictum monitus fuerit; an vero contra Curatos inferiores ad effectum; vt similem pœnã incurrant, requiratur citatio saltim per edictum, quemadmodum verba d. c. 1. paulo inferius videntur, innuere, dum subditur, quod si per edictum Cong. respondit Curatum inferiorem, qui vltra duos menses abfuit à sua residentia posse, & debere cogi per Episcopũ, ad restitutionẽ fructuũ pro rata tẽporis absentiæ iuxta c. 1. sess. 23. neque ad eam rem requiri citationem, vel monitionem.* In qua declaratione solum dicitur teneri ad restitutionem fructuum qui vltra duos menses abfuit. 27

Respondetur tamen istam † declarationem non negare, quin teneatur etiam ad restitutionem fructuum, qui intra bimestre affuit per aliquod tempus considerabile absque licentia Ordinarij, vel absque aliqua honesta causa, sed loqui de eo, qui vltra duos menses affuit, quia ad illos regulariter adest licentia & causa, † nam etiam Episcopus, qui per duos aut tres menses abesset à sua Diœcesi absque æqua causa aut cum vllo Gregis detrimento, non faceret fructus suos pro rata temporis absentiæ ex *d. cap. 1. vers. si quis autem.* Et ita Concilium Bononien. *d. tit. 6. de resid. §. de pœnis non residentium ad fi.* vbi affert d. declarationem, simpliciter loquitur. 28 29

Et fructus amissi ob non residentiam † restituendi sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci, nec habet locum compositio, vt *in d. c. 1. vers. si quis autem, & vers. eadem omnino, & declaratione supra adducta n. 26.* & tradunt Nauar. *d. c. 25. n. 121. & cons. 20. n. 4. de celebrat. Missar.* Emanuel Rodriguez *in explicatione Bullæ compositionis d. n. 18.* Enriq. *in sum. lib. 7. cap. 36. §. 3.* & illud Lopez *instruct. conscientiæ 2. tom. 2. parte cap. 10.* 30

Et intellige huiusmodi fructus ab † Episcopo restituendos, posse restitui fabricis Ecclesiarum, aut pauperibus Diœcesis, quibus maluerit, restituendos vero à Parocho, debere restitui fabricæ Ecclesiæ suæ Parochialis, aut pauperibus ipsius Parochiæ, & si non reperiantur pauperes intra limites Parochiæ, restituendi sunt præcise fabricæ Ecclesiæ, etiamsi pro tunc non indigeat, vt in sequenti declaratione S. Congregationis, *Congregatio censuit Episcopum Ordinarium debere applicare fructus non residentium, de* 31

quibus in hoc decreto, fabricæ Ecclesiæ Parochialis, etiamsi non indigeat, nec panperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen in dies indigere, saltim quoad ornamenta.

32 Nec quoad istos fructus, † quos Parochi pro rata absentiæ suos non fecerunt, sunt obseruanda interualla eademque ratio de quibus *cap.1.sess.6.* vt in sequenti declaratione S.Congreg. *An Episcopus procedens per subtractionem aduersus Parochos non residentes iuxta Concilium Triden. teneatur obseruare eadem interualla, eandemque rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit* c.1.sess.6. *Congregatio censuit teneri quoties in pœnam omissæ residentiæ vult subtrahere partem fructuum, quos suos fecerunt, non vero teneri obseruare eadem interualla in executione facienda super illis fructibus, quos Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt.*

33 Tertio dubitatur, an Parochus habens † iustam causam, & necessitatem discedendi notoriam, possit discedere, non petita licentia ab Ordinario, maxime
34 ob distantiam loci, & dicendum est † non posse, nisi talis necessitas se offerat, quæ non patiatur dilationem, sed sit periculum in mora petendi licentiam, & tunc quam primum debet certiorare Ordinarium de discessu, & necessitate occurrente, vt de causa cognoscat, & det licentiam, nisi in breui sit reuersurus, Abbas *in capite relatum de clericis non residen. numero sexto*, Selua *quarta parte quæstione sexta circa finem*, Angelus *in sum. verbo Clericus. §. tertio* vt in sequentibus declarationibus Sanctæ Congregationis. *Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum necessitate eo discedendi, non excusare Parochum, vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilatione in huiusmodi licentiam petendi, quo casu quam primum de discessu, & necessitate Ordinarium faciendum certiorem esse, vt de causa cognoscere possit.* Secunda, *nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui veluti per quatuor mensium spatium ex ingenti admodum causa ad curandam suam valetudinem, morbo graui instante, pro huiusmodi absentia non petit licentiam ab Episc. qui bona fide putauit euidentiam causæ satis esse, nisi periculum esset in mora petendi licentiam, vt supra dictum est.*

35 Confirmatur, nam ad absentiam † Parrochi etiam licentia tacita non sufficit, vt in seq. declarat. eiusd. S.Cong. *nec sufficit licentia tacita, sed oportet quod sit expressa iuxta formam decreti Concilij*, facit quod dicitur infra. *5.p.c.4.n.233.*

Id autem quod dicitur in præced. declaratione de
36 eo, † qui bona fide affuit sine licentia, non videtur procedere in foro conscientiæ, sed solum quoad forum exterius, nam, si bona fide, & animo sincero processit, videtur in foro conscientiæ cessare culpa, & consequenter etiam pœna, vt in simili de non faciente professionem fidei dicetur *cap.seq. 19. dubio nu.66.*

Quarto dubitatur, an Parocho † habenti reuera
37 iustam causam absentiæ, satis sit petere licentiam ab Ordinario, licet eam non concedat, ita vt sufficiat licentia petita, & non obtenta. Et respondetur negatiue. Ab. *in d.c.relatum, n.5.* & ita censuit Sanct. Congreg. Concilij, vt in sequenti declaratione. *Nec Parochus habens iustam causam abeundi extra Parochiam per duos menses, aut tres, satisfaciet suæ conscientiæ, si petat licentiam iurans, se grauem habere causam, quam non expediat manifestare, vt sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat: similiter abesse nō potest in casu, quo causam rationabilem expresserit, quam vir bonus, & æquus rationabilem iudicaret, sed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouentur suspitione, quod ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere potest recursum ad Superiorem.*

Et quod Parochus postulans † ex iusta causa licen- 38
tiam absentiæ, recusante Episcopo, possit recurrere & appellare ad Superiorem, tradit Concilium Bononien. *d.tit.6.de resid. §. de causis excusantibus a residentia Curatos ad fin.* & citati infra *numero octuagesimosexto.*

Non poterit tamen interim † pendente appella- 39
tione abesse, etiam constituto Vicario, vt male videntur sentire D.Ioa. Ocon *s.d.56.* & Lic. Ant. Gomez *n.32.* cum interim non habeat licentiam, vt requirit Concilium.

Quinto dubitatur, an Episcopus † possit occupa- 40
re Parochum in suo seruitio, puta in visitatione officio Prouisoris, seu Vicarij, aut Fiscalis, vel in alio seruitio suæ Diœcesis vltra bimestre, & respōdetur non posse vt docet Eman.Sa. *verb. residentia, nu.1.* dicens quod secundum Cōgregationem Concilij, seruitium Episcopi, aut Cathedralis, aut Inquisitionis, non excusat Parochum à residentia, & post hæc Gōçalez *glos.6.à n.255.* quamuis Hoieda *d.c.17. n.29.8.*
casu, † *& 2.p.c.10.n.15.* cum Sylueſtro *verb. residen-* 41
tia, nu.7. teneat etiamsi Benencium sit curatum, nihilominus eum, qui est in seruitio Episcopi excusari à residentia.

Circa qp sunt sequentes † declarationes d.S.Cong. 42
super d.c.1. *Episcopus nō potest vti opera Parochi in visitatione, vel in alio seruitio suæ Diœcesis, nisi pro tempore hic permissio duorum mensium, & tunc pro tempore idoneus Vicarius deputaretur*, consonat conciliū Bonon. *d.§. de causis excusantibus à residentia Curatos, versic. per.* vbi sic habetur. *Nec illo etiam casu requiritur licentia in scriptis, cum Episcopus Parochi opera in visitatione, alioue Diœcesis suæ munere, non tamen vltra bimestre spatium vteretur, relicto tamen ibi Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato*, Secunda, *item cum* eod. cap. *statuatur, vt quandocunque Curatos abesse contingat, causa prius ab Ordinario cognosci, & probari debeat, quæritur an Curati, qui in seruitiis Episcopi in Diœcesi, vel extra commorantur, & propterea à suis Ecclesiis absunt, pœnas non residentium incurrant, cum ex eo, quod Episcopus hoc scit, & tacet, huiusmodi causa approbare videatur*, Congregatio Concily *respondit, non licere Episcopo suorum, vel etiam Cathedralis Ecclesiæ negotiorum causa permittere, vt Curati extra ipsorum curam maneant, etiam constituto Vicario idoneo*, Consonat concilium Prouinciale Mediolanen. *5.p.3 tit. de residentia*, vbi sic habetur, *neue ad seminarij quidem curam, vel ad vicary munus, vel ad sanctæ etiam inquisitionis officium, nec vero ad aliud quicquam opera sacerdotis curam animarum gerentis Episcopus ita vtatur, vt ab Ecclesia, Beneficioue in eius curam tradito diutius absit, ac muneri debitæ residentiæ personalis desit*, Tertia, *non excusat à residentia officium sub lectoris Apostolici, nec lis super ipsa Parochiali, nec licētia concessa ab Episcopo, cū ipse in cōcedere nequeat, negotia tamen publica loci excusant ad tēpus, si legitime doctū sit de mandato, nec excusatur Rector à residentia ob defectū, nec si habet officium, Inquisitionis, & licet maior pars fructuum sit alteri reseruata, non excusatur possessor à residentia*, consonat d. Concilium Mediolanen. 5. vbi supra & *vers.2.* & vers. ne illi quidē. Quarta *quandocunque Episcopus dispensauit in re-*

in residentia, per aliquod tempus, vt puta octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parrochiali, vt Rector alicui operi pio vacare possit, verbi gratia, fabricæ monasterij, Et declaratio. 6. infra adducta sub *n.* 179. & aliæ quas adducit Gonçalez ſ. *n.* 258.

43 Sed ſupradictis maxime *d.* 1. † *declarationi* obstat alia declaratio S. Con. quæ ait Episcopum posse' pro visitatione vti opera Parochi ad quatuor menses his verbis, *Episcopus potest pro visitatione suæ Diœcesis vti opera Parochi, qui tamen ob eam causam vltra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua Parochia, & interea debet poni in ea idoneus Vicarius congrua portione fructuum d. Parochiæ arbitrio ipsius Episcopi assignata*, vt habetur inter declarationes *nu.* 60. *seu.* 63. de qua declaratione meminisse videntur Zechus de casib. reseruatis. *d. casu.* 3. *de resid. num.* 2. *vers. in ordine*, & Vega *in lib. Espeio de Curas. d. c.* 17.

44 Respondetur † quod ista declaratio videtur iam sublata, & correcta per declarationes adductas, maxime primam, quæ non possunt in dubium reuocari, cum eis consonet dictum Concilium Bononien. quod est approbatum per ipsam S. Congregationē & etiam d. Concilium Mediolanen. & ita etiam eam ponit Gonçalez *supra n.* 258.

45 Ex quibus apparet † falsum esse *cons.* Nau. 15. *de clericis non residen.* vbi docet Pārochum, etiam post Concilium, posse de licentia sui Ordinarij ex iusta causa, nempe, vt sit Vicarius generalis alterius Episcopi, etiam ad multum tempus abesse, vbi Apostilla recte aduertit S. Cōgregationem, vt refertur, cēsuisse contrarium, & sic vidisse licentiam peti à Sede Apostolica, & refert Zerola *verb. Parochus. §.* 6. maxime in Parocho existente Vicario alterius Episcopi, in quo loquitur Nauarrus, & reprobat istud concilium Gonçalez *sup. num.* 259. dicens hodie non esse secutum.

46 Videtur † etiam falsum *consilium* eiusdem Nau. 5. *de ætate & qualitate*, vbi ait, quod prælatus Ecclesiæ Collegiatæ Curatæ inseruiendo Episcopo excusatur à residentia, & potest fructus percipere, si magna causa vrgeret Episcopū ad retinendum eum in suo seruitio.

47 Sexto dubitatur † an, quamuis lis super Parochiali non excuset à residentia, vt in tertia declaratione supra adducta, *numer.* 42. & in alia adducta infra 11. *part. cap.* 5. *num.* 121. prosecutio tamen ipsius litis sit interim iusta causa absentiæ. Et dicendum videtur non esse regulariter iustam causam absentiæ vltra bimestre.

48 Prosecutio † tamen litis super iuribus, & bonis ipsius Parochialis est iusta causa absentiæ, *c. ex part.* 2. *de clericis non resident.* Nauarr. *cons.* 14. *eod. tit.* ex qua etiam causa in parochiali non debet dari licentia ad multum tempus, maxime hodie stante Concilio *d. c.* 1. *sess.* 23.

49 Similiter etiam lis, & ipsius prosecutio super Dignitate, † aut Canonicatu non excusat possessorem à residentia, vltra tempus à Concilio permissum, *sess.* 24. *cap. duodecimo. de reformat.* prosecutio vero litis super iuribus, seu bonis Dignitatis, aut Canonicatus sui excusat à residentia, & lucratur fructus in absentia. *d. cap. ex parte, & cum non deceat. de elect. in* 6. & in terminis docet Nauarr. *d. consil.* 14. & fuit resolutum in vna Burgen. iurisdictionis 4. Maij coram illustrissimo Cardin. Seraphino, quod 1584. *defensione Ecclesiæ, seu iurium suæ Dignitatis, est absens habetur pro præsenti ad effectum lucrandi fructus*, d. cap. ex parte. & d. cap. cum non deceat. *Hostiens.* in summ. eodem tit. de Clericis non residen. numer. 2. *Afflict.* decis. 289. num. 35. & *ideo sequestrum, seu inhibitio, positum per Ordinarium, ne respondeatur ei de fructibus, est reuocandum, nec obest decretum Concilij.* sess. 24. cap. 12. & sess. 23. cap. 1. *quia non detrahit quicquam dispositioni iuris communis, quinimo* in dicto capite 12. *remittit se ad sacrorum Canonum constitutiones.*

Nec ad huiusmodi † absentiam pro causa Ecclesiæ, & prosecutione litis super iuribus, seu bonis Dignitatis, seu Præbendæ requiritur licentia Superioris, quia ius ipsum eam dat, vt patet ex *d. iuribus*, & dicetur infra *à num.* 94. licet contra teneat Nauarrus *d. cons.* 14. qui etiam male sentit quod prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus, quem simul obtinet in eadem Ecclesia, quod non videtur verum, quia non agit causam Canonicatus, & ex declaratione infra adducta, *n.* 332. vbi dicetur. 50

Vnde difficile videtur statutum huius Ecclesiæ, Abulensis, † quod prosequens litem sibi motam super Præbenda post triennalem pacificam possessionem habeatur pro præsenti, & lucretur. 51

Septimo dubitatur, † an Parochus, qui residet in Parochiali, non tamen per se exercet officium Parochiale, nec administrat sacramenta Parochianis, sed per substitutum, seu Vicarium, faciat fructus suos, an vero illos teneatur restituere. In quo dicendum est, quod quamuis ille non resideat, vt debet, debet enim non per Vicarium, † sed per se ipsum illi deseruire, & iniuncto sibi officio defungi. *cap. extirpanda. §. qui vero. de præbend.* & Concilium Tridentin. *dict. cap.* 1. nam residere intelligitur cum effectu, Graffius *in decisionibus aureis casuum conscientiæ, libro* 2. *cap.* 97. & Zechus *de munere Episcopali, capit.* 5. *num.* 1. nihilominus non videtur teneri ad restitutionem fructuum, nam Concilium ibi solum ponit hanc pœnam amissionis fructuum contra absentes, & non residentes, iste vero non potest dici abesse, & non residere, quamuis officium suum non exerceat, & pœnæ non sunt extendendæ, vt est vulgare, maxime impositæ ipso iure, vt alias dicemus infra 11. *parte capit. vltimo dub.* 7. *ad fin. n.* 205. & 206. sicut etiam qui male facit suum officium Parochus, seu Episcopus, non ideo amittit fructus ipso iure. 52 53

Octauo dubitatur † de iure communi an docentes in scholis Theologiam, vel ius Canonicum, dum publice in die docuerint, & studentes in eis per quinquennium excusantur à residentia, & in absentia fructus suorum Beneficiorum percipiunt, capit. fin. de magistris vbi Abbas Anania, & Felin. *cap. licet. de præbend. cap. cum ex eo. de electione & cap.* 2. *de priuileg. in* 6. *clem.* 1. *§. cæterum. vers. sane de statu monach.* Felinus *consilio* 18. Rebuffus *in praxi tit. de dispensatione de non resid. num.* 25. & *in tract. de priuileg. scholarium priuileg.* 29. & 31 & late Horatius Lucius *eod. tractat. priuileg.* 99. & 100. Nauarrus *in man. capit.* 25. *num.* 120. Hoieda *de incompatibili. cap.* 17. *num.* 28. Salcedo *in praxi cap.* 52. Fuscus *de visitatione. libro* 2. *capit.* 29. *numer.* 10. Lic. Anton. Gomez *in explicatione bullæ Cruciatæ cap.* 7. *ad* 4. *clausulam numero* 27. Sylueſt. *verſic. residentia. num.* 7. Armilla *verb. beneficium. numer.* 61. Angles *de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum* 1. *difficult. dubio* 1. *conclusione vltima.* Ludouic. Lopez *instruct. conscientiæ* 1. *tomo cap.* 149. *versic. sed quotuplex.* Emanuel Rodriguez *in summ.* 1. *tomo capit.* 13. *numero* 2. & 3. *tomo*

capite 36. numer. 2. & in addit. ad bullam compositionis numer. 4. ad fin. & numer. 5. Vega *in summ. 1. part. cap. 36. casu 41* Candelabrum aureum *in appendice capite 9. numer. 13. & 14. & lin. 5. verb. residentia, numer. 8* & alij citati, *supra numer. 14.* qui dicunt non requiri licentiam Prælati, quia ius eam concedit. *d. cap. fin.*

55 Sed debent studere † in studio generali, seu celebri Vniuersitate *capit. tuæ. de clericis non resident. & d. cap. 2. de priuil. in 6.* Rebuffus *d. priuileg. 31. num. 8. & in concord. tit. de collatio. §. primo, verb. study generalis.* Horatius Lucius *de his qui gaudent priuilegiis scholarium, numer. 23. ad fin. d. tract.* Didacus Perez *in leg. prima titulo 10. libro primo ordin.* Zerola *verb. studiū. §. 4.* Flores de Mena *quæstione 24. numero 19.* & Zechus *de republica Ecclesiastica titulo de clericis numero 7. versic. 28.* & patet ex declarationibus Sanct. Congregationis infra positis *numero 81. & 117.* & decreto Concilij Mediolanen. de quo *nu. 82.* & vide Cosmam Guimier. *in pragmat. sanctione in proœmio. §.*
56 *quibus attente, verb. generalium.*

Et studium generale est, † quod est erectum, & institutum, per Papam, Regem, seu Principem. Cosmas *ibi verbo studiorum*, & Didaz Perez *supra*, seu quod habet studium ex priuilegio, aut consuetudine imminen. Cosmas. *dict. verbo generalium.* Pacianus *de probat. libro secundo cap. 41. numero 48.* & Hora-
57 rat. Lucius *vbi proxime*, qui ponit varia studia approbata. Inter quæ † est Vniuersitas Salamantina toto Orbe celeberrima, quæ habet Bullam Eugenij IV. quæ dicitur Eugeniana, id concedentem dantibus in ea operam cuicunque facultati licitæ, & honestæ, vt per Didacum Perez *in dict. leg. prima. titulo 10. & libro 8. titulo secundo, gloss. 2. libro 1. ordin.* & D. Ioannem Ocon. *in dict. cap. 1. de clericis non resident. in sexto, numero* 37. quod priuilegium, vt audiui, habet et-
58 iam vniuersitas Compluten. & Vallisoletana, cuius Eugenianæ tenorem hic ponere placuit, † qui talis est.

EVGENIVS *Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Qui creditum sibi à Domino sensualitatis humanæ talentum virtuosis actibus lucri facere quærentes, in agro literarum studij cupiunt acquirere summam Margaritam, quæ suos vtique prouehit, & illustrat possessores, ac domum Dei multipliciter insignit & decorat, Apostolicis sunt priuilegijs & gratijs merito confouendi, eoque decet opportunitatibus ipsorum benignius consuli, quo ex eorum profectibus, etiam in Dei Ecclesia fructus iugiter succedere poterunt ampliores, Ad venerabilis itaque Salamantini propagationem studij, quod virtuosorum, doctissimorumque virorum multitudinem produxit innumeram, paternæ dirigentes considerationis intuitum, ac actibus inibi Scholasticis, pro tempore vacantes, vt illis liberius intendere decentiusque sustentari valeant Apostolicis fauoribus, & gratijs prosequi cupientes, dilectis filiis, Rectori, ac vniuersis & singulis Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalaurijs, Scholaribus Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam regularib. Vniuersitatis Studij Salamantini huiusmodi præsentibus, & futuris authoritate præsentium indulgemus statuimusque, & ordinamus, vt eorum singuli, etiam perpetuis futuris temporib. inibi in quacunq; facultate licita, & honesta per octo menses continuos, vel interpolatim legendo, aut alias huiusmodi literarum studio insistendo, fructus, redditus, & prouentus omnium, & singulorū suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum secularium, & regularium cum Cura, & sine Cura, quæ in quibusuis Ecclesijs, siue locis ad præsens obtinent, ac in posterum obtinebunt, etiamsi Canonicatus, & præbendæ, Dignitates, personatus, perpetuæ administrationes, & officia in Cathedralib. ac Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesijs, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales maiores, aut in Collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, seu Conuentuales fuerint, & ad huiusmodi Dignitates, personatus, administrationes, vel officia consueuerint, qui per electionem assumi, eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionib. duntaxat exceptis) libere percipere valeāt, cū qua illos perciperent, si in Ecclesijs, siue locis huiusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdē minime teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint inuiti, fructus quoque, nec non redditus, & prouentus præfatos, quibusuis personis, etiā laicis, cum quibus suas, & eorundem beneficiorū conditiones poterūt esse meliores ad tempora, de quib. eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorū locorum, vel aliorum quorumlibet, super hoc licētia minime requisita, non obstantibus, si Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares prædicti primam in eisdem Ecclesijs, siue locis non fecerint personalem residentiam consuetam, ac etiamsi alias ipsis, quod huiusmodi studio insistendo, aut in Romana Curia, seu aliquo Beneficiorum suorum Ecclesiasticorum residendo, vel alias eorū fructus redditus, & prouētus, perpetuo, vel ad certū tempus forsitan durans aut elapsum percipere possint, Apostolica, vel ordinaria fuerit authoritate concessū, nec nō fœlicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quam concessiones huiusmodi, sine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibusuis alijs Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialib. constitutionibus, nec non statutis, & consuetudinib. Ecclesiarum, siue locorum huiusmodi contrarijs iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate vallatis, etiamsi de illis seruandis, & non impetrandis literis Apostolicis contra ea, & ipsis literis non vtendo, etiam ab alio, vel aliis impetratis, seu alias quouis modo concessis ipsi Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares præstiterint, hactenus, vel in posterum eos præstare contigerit forsitan iuramētum, seu si locorum Ordinarys à Sede Apostolica sit concessū, vel in antea concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & personas Ecclesiarū suarum ciuitatū, & Diœcesum, etiam in Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs constitutos per subtractionem prouentuum suorum Ecclesiasticorum, vel alias compellere valeant, ad residendum personaliter in eisdem, aut si Ordinarys prædictis, & dilectis filiis Capitulis Ecclesiarum huiusmodi, vel quibusuis alijs communiter, vel diuisim à Sede prædicta sit indultum, vel in posterum contigerit indulgeri, quod Canonicus, nec non Rectoribus, & personis Ecclesiarum, Ciuitatum, & Diœcesum prædictarum, etiam in huiusmodi Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs constitutis non residentibus in eisdem, vel qui primam in illis residentiam non fecerint, huiusmodi fructus, redditus & prouentus suorum Beneficiorum prædictorum ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcunque

cunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeant, quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumq; totis tenoribus, de verbo ad verbum, habenda sit nostris literis mentio specialis, prouiso quod Beneficia ipsa propterea debitis non fraudentur obsequiis, & animarum Cura in eis, quibus illa imminet, non negligatur, sed per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum Beneficiorum prouentibus necessaria congrue ministrentur, diligenter exerceatur, & deseruiatur inibi laudabiliter in diuinis. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1431 6 Calendas Martij, Pontificatus nostri anno primo.

EVGENIVS Episcopus seruus seruorũ Dei, Venerabili fratri Archiepiscopo Toletano, & dilectis filiis Abbati monasterij Sancti Facundi Legionen. diœcesis, ac Scholastico Ecclesiæ Salamantin. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Hodie in fauorem, & pro incremento Studij Salamanticensis, nostras concessimus literas tenoris subsequentis.

Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuã rei memoria. Qui creditũ sibi à Domino sensualitatis humanæ talentum virtuosis actibus lucri facere, quærentes in agro literarum studij cupiunt acquirere scientiæ Margaritam, quæ suos vtique prouehit, & illustrat possessores, ac domum Dei multipliciter insignit, & decorat, Apostolicis sunt priuilegijs, & gratijs merito confouendi, eoque decet opportunitatibus ipsorum benignius consuli, quo ex eorum profectibus, etiam in Dei Ecclesia fructus insigniter succedere poterunt ampliores: Ad venerabilis itaque Salamanticensis propagationem studij, quod virtuosorum, doctissimorumque virorum multitudinem produxit innumeram, paternæ dirigentes considerationis intuitum, ac actibus inibi Scholasticis, pro tempore vacantes, vt illis liberius intendere decentiusque sustentari valeant Apostolicis fauoribus, & gratijs prosequi cupientes dilectis filijs, Rectori, ac vniuersis & singulis Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalaureis, Scholaribus Ecclesiasticis, tam secularibus, quam regularibus Vniuersitatis Studij Salamantin. huiusmodi præsentibus, & futuris authoritate præsentium indulgemus statuimusque, & ordinamus, vt eorum singuli, etiam perpetuis futuris temporib. inibi in quacunq; facultate licita, & honesta per octo menses continuos, vel interpolatim legendo, aut alias huiusmodi literarum studio insistendo fructus, redditus, & prouentus omnium, & singulorũ suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum secularium, & regularium cum Cura, & sine Cura, quæ in quibuslibet Ecclesijs, siue locis ad præsens obtinent, ac in posterum obtinebunt, etiamsi Canonicatus, & præbendæ, Dignitates, personatus, perpetuæ administrationis, & officia in Cathedralib. ac Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesijs, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales maiores, aut in Collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, seu Conuentuales fuerint, & ad huiusmodi Dignitatis, personatus, administrationis, vel officia consueuerint, qui per electionem assumi, eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionib. duntaxat exceptis) libere percipere valeãt, eũ qua illos percíperent, si in Ecclesijs, siue locis huiusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdẽ minime teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint, fructus quoque, nec non redditus, & prouentus præfatos, quibuslibet personis, etiã laicis, cum quibus suas, & eorundem beneficiorũ conditiones poterũt esse meliores ad tempora, de quib. eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorũ locorum, vel aliorum quorumlibet, super hoc licẽtia minime requisita, non obstantibus Si Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares prædicti primam in eisdem Ecclesijs siue locis non fecerint personalem residentiam consuetam, ac etiamsi alias ipsis, quod huiusmodi studio insistendo, aut in Romana Curia, seu aliquo Beneficiorum suorum Ecclesiasticorum residendo, vel alias eorum fructus redditus, & prouentus, perpetuo, vel ad tempus forsitan, durans aut elapsum percipere possint, Apostolica, vel ordinaria fuerit authoritate concessũ, nec nõ fœlicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quam concessiones huiusmodi, sine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibuslibet alijs Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus, Conciliis, editis generalibus, vel specialib. constitutionibus, nec non statutis, & consuetudinib. Ecclesiarum, siue locorum huiusmodi contrariis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate vallatis, etiamsi de illis seruandis, & non impetrandis literis Apostolicis contra ea, & ipsis literis non vtendo, etiam ab alio, vel aliis impetratis, seu alias quouis modo concessis ipsi Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares præstiterint, hactenus, vel in posterum eos præstare contigerit forsitan iuramẽtum, seu si locorum Ordinarijs à Sede Apostolica sit concessũ, vel in anteà concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & personas Ecclesiarũ suarum, ciuitatũ, & Diœcesum, etiam in Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs constitutos per subtractionem prouentuum suorum Ecclesiasticorũ, vel alias compellere valeant, ad residendum personaliter in eisdẽ, aut si Ordinarijs prædictis, & dilectis filijs Capitulis Ecclesiarũ huiusmodi, vel quibusuis alijs cõmuniter, vel diuisim à Sede prædicta sit in talẽ, vel in posterum contigerit indulgeri, quod Canonicis, nec non Rectoribus, & personis Ecclesiarum, Ciuitatum, & Diœcesũ prædictarum, etiam in huiusmodi Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs constitutis non residẽtib. in eisdẽ, vel qui primam in illis residentiã non fecerint, huiusmodi fructus, redditus & prouẽtus suorum Beneficiorum prædictorum ministrare minime teneãtur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas nõ facientes plenã, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mẽtionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habẽdæ sit in nostris literis mẽtio specialis, prouiso quod Beneficia ipsa debitis propterea nõ fraudẽtur obsequiis, & animarum Cura in eis, quib. illa imminet, nullatenus negligatur, sed per bonos, & sufficientes Vicarios, quib. de ipsorum Beneficiorum prouẽtibus, necessaria congrue ministrentur, diligenter exerceatur, & deseruiatur inibi laudabiliter in diuinis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1431. sexto Calendas Martij: Pontificatus nostri Anno primo. Cu-

pientes igitur, vt Rector, Magistri, Doctores, Licentiati, Baccalaurij, & scholares indulti, nec non statuti, & ordinationis literarum huiusmodi consequantur effectum discretioni vestræ per Apostolica scripta mãdamus quatenus vos, vel duo aut vnus vestrum, per vos, vel per alium, seu alios faciatis eadem authoritate Apostolica Rectori, nec non Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalauriis, & scholaribus prædictis, vel procuratorib. suis eorũ nominib. fructus, reditus, & prouentus Beneficiorũ huiusmodi iuxta præfatæ nostræ concessionis tenorem integrum ministrari, non permittentes eos, vel ipsorum aliquẽ per Ordinarios, & Capitula huiusmodi, aut quosuis ad residendum interim in dictis Ecclesiis, siue locis compelli, vel alias contra dictæ nostræ concessionis formam quomodolibet molestari, non obstantibus omnibus prædictis, & eius dẽ prædecessoris, quibus cauetur, ne quis extra suam ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis extra vnam dietam à fine suæ Diœcesis, ad iudicium euocetur, seu ne iudices à dicta Sede deputari extra Ciuitatẽ, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscũq; procedere. siue alio, vel aliis vices suas cõmittere præsumant, ac de duab. dictis, in Cõcilio generali, dummodo vltra quatuor dietas aliquis authoritate præfatis nõ trahatur, & aliis Apostolicis constitutionib. cæteris cõtrariis quibuscũq; aut si Ordinariis & Capitulis præfatis, vel quibusuis aliis cõmuniter, vel diuisim ab eadem Sede sit indultũ, quod interdici, suspẽdi, vel excõmunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo, ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datis Romæ apud sãctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ quadringentesimo primo, sexto Calendas Martij, Pontificatus nostri Anno primo.

Verum quoad docentes id videtur intelligendum
59 de iis, † qui docent conducti, seu salariati, aut ratione stipendij seu Cathedræ quam habent, non vero de iis, qui sponte, & voluntarie legunt, alias enim quilibet isto modo posset se excusare à residentia. Et ita fuit practicatum in hac Ecclesia Abulen. cum Lic. Rosales Canonico, antequam haberet Cathedram in d. Vniuersitate Salamantina.

Verius tamen est, id intelligendum esse, etiam de iis, qui sponte, & voluntarie legunt sine stipendio, & Cathedra, dummodo legant cum licentia V-
60 niuersitatis, † seu Claustri, siue Collegij doctorum, nam *d. cap. fin. de magistris*, & Concilium Trident. *sess. 5. de reform. cap. 1.* & d. Eugeniana solum requirunt quod publice in scholis doceant, seu legant: & ne quilibet hoc titulo velit se à residentia excusare requiritur licentia Vniuersitatis, seu Claustri, quæ non debet eam dare, nisi iis, qui apti, & vtiles vide-
61 antur ad docendum, & † ita fuit declaratum per S. cong. concilij ad instantiam Vniuersitatis compluten. & in vna Genuen. ad instantiam D. Manuelis Sarmienti, tunc canonici Gienen. & nunc Hispalen. pro cuius parte in claustro Vniuersitatis Salamantinæ fuit præsentata declaratio, & literę dictæ S. cong. vbi declarabatur, quod legendo in ista Vniuersitate Theologiam cum licentia claustri, etiamsi non haberet cathedram, nec salarium, deberet percipere in absentia fructus sui canonicatus, in cuius virtute clausttrum dedit ei licentiam ad legendum, & pro eius parte fuit etiã præsentata dicta declaratio cum Breui S. D. clementis VIII. in eius confirmationem, coram Nuncio Apostolico in lite, & causa cum capitulo Ecclesiæ Gienen. super hoc.

Et virtute etiam d. declarationis † clausttrum d. Vniuersitatis Salamantinæ dedit postea alias qua- 62
tuor licentias, quatuor collegialibus eiusdem Vniuersitatis, vni præbendato in Ecclesia Legionen. & alteri in Ecclesia Oxomen. & duobus obtinentibus Beneficia curata in illa diœcesi Salamãtina. Post quas licentias d. † clausttrum fecit actum, seu decretum, quod non posset dari talis licentia alicui, qui non es- 63
set graduatus, saltim gradu licentiæ, per illam Vniuersitatem, vt accepi, & mihi scriptum est.

Et quamuis d. cap. fin. † & concilium, ac dicta declaratio loquantur in docẽtibus Theologiam, idem 64
tamen est in docentibus sacros canones, seu ius canonicum, vt per Doctores citatos, *num. 54.* & Francũ *in d. c. 2. de priuileg. in 6. ad fin.* & alios, & patet ex declarationibus infra adductis, vbi æquiparantur in proposito Theologia, & ius canonicum, licet contra teneant Ostien. *in d. c. fi. de magistris*, & *in sum. eod. tit. §. fin. & glo. fin.* Ioan. Andr. & Domin. *in d. c. 2.* & alij.

Et nouissime post hæc scripta, ad meam instantiam † declarauit S. cog. cnciõlij anno 1605. vt in de- 65
claratione infra adducta *nu. 559. ad quartum.* nec obstant illa verba declarationis, dum tamen conducti sint ab Vniuersitate, nam non vult S. cong. quod sint conducti salario; seu mercede, alias sibi contradiceret, sed quod sint conducti ab Vniuersitate, id est, quod doceant cum licentia, & ordine Vniuersitatis, & ab ea adducti, seu admissi. nam & verbum, *conduco*, significat *adducere*, seu *afferre*, vt per Calepinum, Vocabularium Ant. & Ecclesiast.

Et idem erit in d. Vniuersitate Salamantina † in 66
qualibet facultate honesta, ex d. Eugeniana, & in compluten. & Vallisoletana, stante eodem priuilegio.

Quot vero possint † simul de vna Ecclesia alire studia, est arbitrarium, Abb. *in c. ad audientiam*, *n. 6.* 67
de clericis nõ resid. Selua, *de Benef. 4. par. q. 6. n. 11.* Horat. Lucius, *d. priu. 99.* & Zerola *d. verb. studium, §. 6.*

Dubitatur inquam, an hodie stante S. concilio Triden. † d. priuilegium procedat in Parochialibus, & curatis Beneficiis. Et videtur etiam in eis proce- 68
dere, ex *d. c. 1. sess. 5. de reform. ad fin. vers. docentes vero.* vbi confirmatur dispositio *d. c. fin. de magistris*, & quia non est aliquod decretum, in quo priuilegium istud reuocetur. Nec potest dici esse reuocatum per *c. 2. sess. 6. de refor.* vbi reuocantur † priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in 69
absentia percipien. nam illud decretum non loquitur de priuilegiis concessis à Papa aliquibus personis, vt *in c. fi. de rescript. in 6.*

Nec rursus potest dici derogari † dictæ Eugenianæ *in d. cap. 23. de reform.* ibi *vel vigore Eugenianæ* 70
constitutionis, nam ista verba non intelliguntur de dicta Eugeniana Vniuersitati Salamantinæ concessa, de qua cum sit Bulla particularis, non meminisset in specie, sed de Eugeniana constitutione, de qua *in Extrauag. tertia de priuileg.* inter communes, vt recte adnotauit ibi additio marginalis d. Horatij Lucij.

Quamuis D. Io. Ocon. *in d. cap. 1. num. 59.* † Anto. 71
Gomez *d. c. 7. ad 4. claus. num. 30.* & Emanuel Rodriguez in d. additione ad Bullam compositionis *num. 4.* dicant, quod Concilium ibi derogat priuilegio curialibus concesso ab Eugenio IV. vt residentes Romæ fructus perciperent in absentia. Sed non est tale priuilegium.

Nec potest dici huiusmodi priuilegium † esse
reuocatum per illa verba precedentia *d. cap. 1. quoli-* 72
bet

bet priuilegio, quia vbi derogatur simpliciter priuilegiis, in dubio non intelligitur de insertis in iure. *arg. l. decurionibus, C. de spectac. lib. 12. & l. si quando C. de inoffic. test.* Barth. communiter receptus *in Extrauag. ad reprimendum, verb. non obstantibus*, Felin. *in cap. 1. num. 12. & in c. nonnulli, num. 26. de rescript.* Decius *numer. 53* Ripa 79. & Beroius 66. *in d. cap. 1. cap. 1.* Vital. *de clausulis, versicul. clausula generalis, non obstantibus quibuscumque priuilegus, 1. numer. 1.* Et Hugo Celsus *in eodem tract. versicul. clausula, non obstante aliquo priuilegio*, Crescent. *decision. 16. de priuil.* Anton. Gabriel *de regulis Iuris concluf. 9 num. 10.* Cuchus *in institutionibus maioribus, lib. 1. tit. 6. numer. 127.* Tapia *in leg. fin. de constitut. Principum, 2. part. cap. 9. num. 15.* Horatius Mandos. *de priuileg. ad instar, glossa 14. num. 2.* Ioannes Gutierrez *in rep. l. nemo potest, ff. de legat. 1. numer. 174* Anast. Germonius *de indultis Cardinalium. §. ac irritum.* Nauarrus *consil. 7. numer. 17. de priuileg.* Barbosa *in leg. 1. ff. soluto matrimon. 1. part. numer. 11.* & Emanuel Rodriguez *in addition. ad Bullam. §. 9. numer. 32. & quæstion. regul. 1. tom. 3. 8. art. 6. & q. 9. art. 3.* Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 40. numer. 13. & 25.* & post hæc Gonçalez *gloss. 36. numer. 34.*

73 Et ita scio aliquando fuisse seruatum, nam † D. Sahagun de Villasancte Canonum Cathedraticus Primarius, in dict. Vniuersitate Salmantina habuit Beneficium Curatum de Almeida Zamoren. diœcesis, & Magister Rodriguez Theologiæ Cathedraticus Cathedræ D. Thom. in d. Vniuersitate habuit Parochialem loci de Lançahita, huius diœcesis Abulens. qui legentes in suis Cathedris percipiebant fructus in absentia, & modo Collegiales supra relati, *numer.* 64. habentes Parochiales in diœcesi Salamantina.

74 Et ita videntur tenere Nauarr. Hoieda, † Salcedo, Horatius, Lucius, Angles, Ludou. Lopez, Emanuel Rodriguez, Vega, Sa, & alij supra qui post Concilium scripserunt. Et particulariter Mayolus, *d. lib. 3. de irregularitate, c. 5. num. 12.* & Candelabrum

75 aureum *in d. appendice*, † *cap. 9. n. 15.* qui dicunt causam prædictam absentiæ ratione studij, ac consimiles examinandas esse ab Episcopo, & approbãdas in scriptis per Concilium Trid. *d. c. 1. sess. 23.* & Zechus *de casib. reseruatis, d. casu 3. n. 2. & de munere Episcopali,*

76 *c. 5 n. 4.* † Et Vega *in Espeio de Curas, d. c. 17.* dicẽtes in hoc tamen hodie esse necessariam licentiam Ordinarij, vt in Bulla Pij IV. quod gratiæ & indulta, de non residendo, & percipiendo fructus ratione studij, non valeant sine consensu Ordinarij, quę est *ad fin. Concily*, & in Bullario 113. in ordine.

77 Sed ista constitutio, & † declaratio Pij IV. solum loquitur, & procedit in gratiis & indultis post confirmationem Concilj publicatam, vsque ad diem dict. constitutionis per ordinariam Sanctitatis suæ signaturam, seu pœnitentiariam concessis, vt ex ipsa apparet, & explicat d. Concilium Prouinciale Mediolanen. *1. part. 2. titul. de residentia, versic. intra mensem.*, & illa verba, *& conficiendas literas*, intelliguntur *de literis conficiendis supra gratiis iam concessis.*

78 At D. Io. Ocon. & Licentiatus † Anton. Gomez *vbi proxime* dicunt, quod licet priuilegia Vniuersitatum non censeantur derogata, ex *d. cap. 1. sess. 23.* tamen *in d. cap. 2 sess. 6.* generaliter derogantur dispensationes, & indulta de non residendo, quibus etiam Eugeniana comprehenditur, exceptis dispensationibus iustis de causis concessis. Itaque hodie vt satisfaciamus requisito *d. cap. 1. sess. 23.* Nempe necessariam esse licentiam in scriptis redactam, necessarium erit, vt absens, vel residens in Vniuersitatibus generalibus habeat nouam licentiam à Papa, vel Episcopo, & quod ita in Supremo huius Regni Senatu iudicio contradictorio, semel atque iterum pronuntiatum est, & hac noua licentia secure percipiunt fructus residentes in studiis, & quieta conscientia deseruiunt per substitutos.

Quæ sententia, † quatenus dicit priuilegia Vniuersitatum esse derogata per *d. cap. 2. sess. 6.* apparet falsa ex dictis *num. 69.* & si essent per illud derogata, non posset Episcopus dare d. licentiam tam longæ absentiæ ex *d. c. 1. sess. 23.* 79

Nihilominus tamen S. Cong. Concilij censuit, & † declarauit ex dictis priuilegiis non excusari à residentia in Parochialibus, & sic Ordinarius non potetit Parochis dare licentiam absentiæ ratione illorum, quæ declarationes S. † Cong. sunt huiusmodi, *sup. d. c. 1. sess. 5.* prima ibi, *priuilegus omnibus de perceptione fructuum, non excusantur à residentia in Parochialibus, non possunt habere Beneficia incompatibilia ratione istorum priuilegiorum.* Ita in vna Astoricen. censuit Cong. 80

Secunda, *quando alicui Parocho conceditur in Curia studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc infra scripta seruari debent, primo vt studeat Theologiæ aut Iuri Canon. in celebri Vniuersitate. Secundo, si est ætatis annorum 30. nulla facultas concedi debet, ideo ætas est exprimenda, & hoc nisi iam studia incepisset, & illa nondum absoluisset.* 81

Tertio, ad quinquinnium tantum à principio studij computandum licentia hæc est concedenda adiuncta clausula, vt infra annum ad Subdiaconatum promoueatur.

Quarto. Interim cura animarum, per idoneum Vicarium, ab Ordinario eligendum, assignata illi congrua portione fructuũ, exerceatur, atque hæc licẽtia solum locum habet in Parochialibus ante Concilium Trident. obtentis, quia in obtentis post Concilium prædictum licentia non datur, secus in Canonicatibus, in quibus post Concilium Trid. obtentis etiam datur studendi facultas. Tertia, *de licentijs percipiendi fructus in absentia, ratione studij, ex Parochialibus, & alijs Beneficijs, itemque de non promouendo, quas in posterum concedere contigerit his, qui in Curia præsentes erunt, is modus seruetur, scilicet vt hi, qui illas petunt, præsentent se personaliter Illustrissimo N. aut Reueren. Prælato signaturæ sanctissimi, qui ex aspectu, & breui examine videant, an in fraudem id petatur; postea in licentia danda apponantur omnes hæ conditiones. Primo oneretur conscientia eorũ, quibus conceduntur, vt debeant vere, & actu ipso in famosa Vniuersitate studio S. Theologiæ, vel S. Canonũ operam dare, alioquin fructus suos non faciant, ac pœna non residentium teneantur perinde ac si nullam licentiã habuissent. 2. exprimatur in ea ætas impetrantis licẽtiam, cum iuramento, & si fuerit maior 30. annorum, licentia non detur, nisi iam studium incepisset, & adhuc nõ absoluisset. 3. non concedantur, nisi ad quinquennium, à principio studij computandum cum clausula dummodo intra annũ promoueatur ad Subdiaconatũ. Quarto mãdetur, vt cura animarũ per Vicarium idoneũ ab Ordinario eligendũ gubernetur, assignata ei congrua portione fructuum, pro his vero, qui erunt absentes à Curia licẽtiæ istæ committantur Ordinario loci, vbi est Beneficium, & apponãtur etiã omnes qualitates, quæ supra. Quæ omnia intelligãtur quoad licentias dandas ratione Parochialiũ obtentarum ante confirmationem Concily Trident. quæ*

quoad Parochiales impetratas post confirmationem nulla licentia danda est, vt alias etiam conclusum fuit; insuper admoneatur illustrissimus Pœnitentiarius, vt deinceps, vel abstineat ab his licentiis concedendis, vel saltim præsentibus in curia ipsemet, præuia informatione, vt supra eas concedat, non autem per substitutos, aut officiales suos, atque in his & reliquis extra Curiam dandis obseruet omnia contenta, vt supra abunde dictum est. Quã declarationem refert Zerola. 1. *part. verſic. ſtudium.* Quarta. *Cong. die 22. Febr. 1590. censuit Parocho causa studiorum non esse dandam licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur, nisi, qui per concursum magis idonei fuerint iudicati.*

Et ita iuxta has declarationes S. Congregationis habetur in d. Concilio Mediolanen. 1 *part. 2. titul. de*
82 *residentia. versic. in his autem*, vbi sic dicitur, † *in his autem facultatibus absentiæ studiorum causa, quæ deinceps concedentur, hæc necessario ponenda sunt, vt verein publico, celebrique Gymnasio Theologiæ, vel sacris Canonibus studeant, vt minores sint. 30. annis, aut fuerint, cum in publico Gymnasio usdem studiis operam dare cœperunt, quæ nunc cupiunt absoluere, vt illud Beneficium, antequam. Trident. Concilium à S. D. N. Pio Quarto confirmaretur, obtinuerint*, & idem decretum fuit in Concilio prouinciali Beneuentano. *titul. de residentia, cap.* 4. vt ait Zerola *dict. verſic. ſtudium.* §. 7.

83 Ex quibus declarationibus † apparet priuilegium de percipiendis fructibus in absentia ratione studij esse derogatum per Concilium, quoad Parochiales, saltim post illud obtentas respectu studentium, nam respectu docentium videtur absolute derogatum, etiam quoad ante obtentas, vt patet ex 1. declaratione, quamuis Zerola. *d.* §. 7 qui fatetur rem esse dubiam, dicat, non esse adhuc ablatam Ordina-
84 riis authoritatem † dandi huiusmodi licentiam habentibus Ecclesias Parochiales, quæ eis competit de iure communi, & d. declarationem 3. quam ipse adducit, vt dixi, loqui, quando petitur in vrbe, & dare instructiones obseruandas in concedendis huiusmodi licentiis, quibus etiam vti debeant locorum Ordinarij, si quando eas vellent concedere, ad quas pareissime se debent habere, nam alias essent correcta iura antiqua, & esset contra Bullam Pij IV. quẽ videtur sequi Zechus *de Rep. Eccleſiaſt. d tit. de clericis num. 7. 2. verſ.* 28. sed reuera d. declarationes sunt claræ in contrarium, maxime prima, & d. Bulla Pij IV. nihil facit pro Zerola iuxta supradicta *n.* 77. & ita post hæc tenet Gonçalez. *gloſſ. 6. num. 249.* adducens declarationes S. Congregationis his verbis, *obtinentibus Parochiales Ecclesias post Concilium Trident. ſtudendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.*

85 Quoad Canonicatus † vero, & alia Beneficia residentiam requirentia d. priuilegium manet incorrectum, vt apparet ex d. declarationibus, maxime secunda *ad fin.* & declaratione supra relata *numer.* 61.

86 Vnde in Canonicatibus, & aliis Beneficiis † non curatis residentiam requirentibus tenebitur Ordinarius dare licentiam absentiæ, ratione studij, dũmodo in petente concurrat ætas, & alia requisita iux. d. declarationes, alias poterit appellari, & recurri ad Superiorem ex Abb. *in cap. relatum. numer. 6. & cap. tuæ. num. 3.* & ibi Butr. *de Clericis non residen.* & Felin. *in d. c. fi. de magiſtris, n. 3. verſ. 6. limita.* Selua *de Benef. 4. part. quæſt. 7. num. 29 verſic.* 171. Horat. Lucio. *d. priuil. 99.* Zerola *d. verb. ſtudium.* §. 1. & *verb. residentia*, §. 3. Zecho *ſup. d. verſ. 28. & tit. de Beneficiatis, num. 6.* & declaratione S. Congreg. supra adducta, *n.* 37. & Concilio Bononien. de quo num. 38. nam, cum in istis adhuc in suo robore maneat d. priuilegium, ista licentia ab Ordinario danda non est gratiæ, sed iustitiæ, & necessitatis, nisi aliqua causa, & ratio legitima obstet.

Quæ licentia videtur hodie debere peti à Superiori, † & non posse quem sine ea abesse ratione 87
studij, cum requiratur inspectio ætatis, & an sit aptus, & aliorum iux. d. declarationes, saltim in volente studere, in quo illæ loquuntur. Nam in docentibus non requiri licentiam Episcopi nouissime censuit S. Congreg. in declaratione infra adducta, *n. 559. ad quartum.* Quicquid sit de iure antiquo, & facit alia declaratio S. Congreg. infra adducta, *n.* 11. & docet Zerola *d. verb. ſtudium.* §. 1. dicens, quicquid antea sit hodie requiri licentiam Prælati, & ita decreuisse Pium IV. in sua Bulla, de qua sup. *n.* 76. & 77. & sequitur *d. verſ.* 28.

Quinimo etiam de iure antiquo † verius vide- 88
batur ad absentiam, etiam ratione studij, requiri licentiam Prælati, ne indociles, & inepti se conferrent ad studia contra mentem illorum iurium, & ne multitudo nimia idem faceret, vt dicebat Horat. Lucius, *d. priuil. 99.* Ex *d. c. relatum, de clericis non reſid. & ibi gloſſ. verb. Prælatorum*, & ibidem Butr. Imola, & Abb. *& in cap. tuæ, eod. titul.* & Bald. *in proœmio Greg. n.* 13. Francus *in c. 2. de priuil. in 6. n.* 4. Oldrad. *conſ* 220. *n.* 2. Selua *ſupra, & 4. p. q.* 6. 11. *caſu* Boer. *dec.* 17. *n.* 13. & alij relati per Horat. Lucium *ibi*, & Flores, *q.* 24. *n.* 19. & ita asserere Doctores aiunt Rebuffus, & Hoied. ã. & illa alternatiua, *vel ſtudio literarũ*, in *d. c. relatum*, non ponitur respectu † licentiæ, sed 89
respectu aliarum honestarum causarum, vt ex ipso text. constat, quicquid dicant Rebuffus, Horat. Lucius, Hoieda, & Salcedo *ſup.* & ita intelligit gloss. *ibi dict. verb. prælatorum.*

Et ex illo text. sumitur regula, † quod, vt clericus 90
licite se absentet à suo Beneficio, requiruntur duo 1. causa honesta, 2. licentia sui Prælati. Abb. *ibi num.* 1. & 5. & alij, Selua *d. q. 6. circa fin.* Angel. *in ſumma. verb. clericus*, 7. §. 3. Nauarr. *conſil. 14. de clericis non reſiden. num.* 1. Quamuis † de consuetudine possit in- 91
duci, vt sine licentia Prælati ex causa rationabili possit se absentare, Selua *ib.* Graffijs *lib. 2. cap. 97. n.* 61. qui ait, quod de consuetudine non petitur, nec requiritur in sæcularibus clericis, pro negotiis Ecclesiæ absentibus hæc licentia.

Nec obstat text. *in d. c. fin. de magiſt.* ibi, † *de licen-* 92
tia Sedis Apoſtolicæ, &c. vbi ius videtur eam licentiã dare, & sic eam habent à iure, vt dicunt Felin. Syluest. Horat. Lucius, Nauarr. Salcedo, & alij *ſup.* quia respondetur licentiam, de qua ibi, esse quoad perceptionem fructuum ab absentia ratione studij, vt apparet ex verbis text. *percipiant de licentia Sedis Apoſtolicæ prouentus præbendarum, &c.* Horat. Lucius *d. priuileg. 100. limitat. 3.* ad absentiam vero ipsam debet procedere licentia Prælati, iux. *d. c. relatũ*, vt sic iura iurib. conformentur, & ita videtur Francus intelligere *vbi ſup.* Et videbatur ratioui conforme, † 93
nisi adesset consuetudo in contrarium iuxt. dicta, aut nisi priuilegio particulari aliud expresse cautum esset, vt Eugeniana Vniuersitatis Salamantinæ supra adducta. *numer. 58.* quæ ait. *diœceſanorum locorum, vel aliorum quorum libet ſuper hoc licentia minime requiſita.* Eman. Rodriguez d. additione ad Bullam compositionis *numer.* 5. quæ clausula, cum sit in fine posita, ad omnia præcedentia plane refertur, *capit.*

Inquiſi-

Inquisitioni, de appellatio. Ant. Gabr. *de clausulis, conclusio. 9. cum alijs.*

94 Sed nihilominus verius puto ad † absentiam ratione studij non requiri licentiam, non solum in docentibus, in quibus etiam hodie nō requiritur, vt dixi, sed etiam in studentibus de iure antiquo ex *d. c. fi. de magist.* nam dando licentiam, vt percipiant fructus in absentia, & sic habeantur pro præsentibus, datur licentia ad absentiam.

95 Nec obest *d. c. relatum,* † nam retenta interpretatione tradita *n.* 89. Respondetur illum text. qui est Alexand. III. correctum esse, quoad hoc per *d. c. fin.* quod est Honorij III. & sic posterius, & vt ex tenore ipsius apparet, inducit ius nouum, & de nouo concedit hanc licentiam, & priuilegium de perceptione fructuum in absentia, vt sentit gloss. *ibi verb. licentia,* dicens, quod est licentia generalis concessa authoritate illius constitutionis, itaque, licet tempore Alexandri III. studium non esset causa legitima absentiæ sine licentia Prælati, iam tamen est talis studium Theologiæ, & etiam Canonum ex *d. c. fin.* Et

96 similiter in aliis casibus, in quibus absentes † habentur à iure pro præsentibus. & residentibus, vt absentes pro negotiis Ecclesiæ, & aliis causis legitimis, non requiritur licentia Prælati, quia ius eam dat. Et

97 reg. quæ firmitur ex *d. cap. relatum,* quod † ad absentiam requiritur causa honesta, & licentia Prælati, intelligitur de causis honestis, non tamen expressis in iure dante licentiam, aut habente pro præsentibus, vult enim ille tex. quod Prælatus posset dare licentiam absentiæ ex honestis causis, licet non expressis in iure, scilicet ad tempus dispensando super residētia, *vt in cap. licet Canon. ad fin. de election. in* 6. quia residētia non debet esse continua, & sine cessatione, sed debet dari aliqua vacatio, & consonat Concilium Triden. *dict. sess. 23. de refor. cap. 1. versic. discedendi autem licentiam.* & ita sentiunt Abba. Selua, & alij supra citati, & Rebuffus *in praxi, tit. de dispensatione, de non residen. num.* 53. intelligentes illum text. de dispensatione Prælati, de qua etiam loquitur idem Abb. *in c. vlt. eod. tit. de clericis non residen. numer.* 4. quem sequuntur Selua, *d.* 4. *part. quæst.* 7. *vlt. casu,* & Botteus *d. synodo* 3. *part. art.* 1. *num.* 152. vbi ait, quod Prælatus inferior Papa potest dare licentiam ex causa absentandi à Beneficio, sed non potest dare indulgentiam causa scilicet non existente, cum hoc sit contra ius commune, & in præiudicium Ecclesiæ.

Sed cum hodie Canonici ac Dignitates, & portiones † obtinentes habeant tempus vacationis & recreationis, nempe tres menses à Concilio concessos, *vt in c.* 12. *sess.* 24. *de reforma.* non poterit Ordinarius, vltra illud tempus eis dare licentiam absentiæ, nisi in casibus à iure expressis, vt infra dicetur *numer.* 406.

98 Conducit ad prædicta decretum † Concilij Prouincialis Toletani, de anno 1566. *actione* 3. *decreto* 23. & Compostellani, *actione* 2. *peccato* 40. & 41. quæ

99 sunt reducenda ad d. declarationes S. Congreg. & supra per d. decretis Concilij † Compostellani fuit cum capitulis Ecclesiarum d. Prouinciæ sumpta concordia, & à Pio V. confirmata hoc modo. *Item in* 40. & 41. *cap. præceptæ actionis vbi disponitur, quod Episcopus det licentiam Capitularibus aptis, vt literarum studiis incumbant, eis prouidendo de necessarijs ad victum, cum in Ecclesijs, in quibus consuetudo antiqua est, vt etiam Capitulum hanc facultatem concedere possit, non intelligatur hoc decreto hanc capituli facultatem sublatam esse, modus autem ibi assignatus etiam à Capitulo seruetur,* vt in Breui Pij V. confirmationis † concordię, q 100 de ordine D. Ioannis de Sanct. Clemente Archiepiscopi Compostellani fuit impressum Salamanticæ, anno 1595. post d. Concilium Compostellanum.

Apparet etiam † ex d. declarationibus non posse 101 iam Episcopum dare licentiam, & dispensare ratione studij ad septennium, vt *in d. cap. cum ex eo, de election. in* 6. sed solum posse dare licentiam studentibus, ad quinquenniū, iuxt. *dict. cap. fin. de magist.* quod etiam apparet ex sequentibus declarationibus S. Congregationis, prima, *licentia, vt aliquis posset ab esse causa studiorum à seruitio suæ Ecclesiæ, vel sui Canonicatus, non suffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo studere cœpit.* Secunda, *causa studiorum nemo abesse potest vltra quinquennium, & hoc tempore distributiones quotidianas non lucratur.* Quamuis Zerola *d. verb. studium. §.* 3. dicat pro studio Theologiæ posse Ordinarium † arbitrari tempus, & dare licentiam 102 ad septennium ad hoc, vt triennium in Philosophia, & quadriennium in Theologia consumatur, quem sequitur Zechus, *de republ. Ecclesiastica, d. tract. de clericis, num.* 7. *versic.* 28. & tertiam declarationem Sanct. Congregationis, supra adductam *num.* 81. quæ *§. tertio.* loquitur de quinquennio, intelligit de coarctatis de Ecclesia Parochiali, & declarationem hic adductam intelligit de studio iuris. Sed est diuinatio, & prima declaratio hic, & prima adducta *d. numer.* 181. etiam in Canonicatibus loquuntur, vt patet. † Nec videtur posse dari licentia ad stu- 103 dium Philosophiæ, & Logicæ, etiam ad transeundum ad Theologiā, quia dictæ declarationes, & *dict. cap. fin.* de magistris solum loquitur de Theologia ipsa.

In Vniuersitate tamen Salamantina ex priuilegio Eugenianæ supra adducte † poterit quis operam dare 104 etiam Philosophiæ & Logicę, & alij cuicumque facultati licitę, & honestę.

Sed, cum illa non determinet tempus studij, vi- 105 detur † restringendum ad quinquennium, *iux. dict. c. fin. de magist.* & d. declarationes S. Congregationis, nihilominus tamen cum iuxta stylum, & ordinem, cursusque d. Vniuersitatis volens † S. Theologiæ operam dare debeat prius Logicę, & Philosophię stu- 106 dio per trienniū insistere, & postea ipsius Theologię studio, per quadriēniū, verius videtur, quod qui in dicta Vniuersitate vult Theologię operam dare, possit ex dicta Eugeniana, per septennium abesse, & fructus percipere in absentia triennium in logica, & Philosophia, & quadriennium in ipsa Theologia consumendo.

Sed dices vbi habetur, † seu vnde colligitur in S. 107 Concilio Triden. derogatio dicti priuilegij, de percipiendis fructibus in absentia ratione studij, quoad Parochiales?

Respondet istam derogationem colligi, † & de- 108 duci ex *dict. cap. 1. sess.* 23. quatenus enixe statuit, ne Curati abesse possint, nisi causa prius per Episcopū cognita, & probata, & quod discedendi licentiam vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant, & Sanct. Congregatio Concilij causam studij non iudicat esse grauem hodie in Beneficiis Curatis post Concilium obtentis, vt ea obtinens possit abesse ad studendum, & discendum, ex quo habentur per examen in concursu, sed saltem in forma dignum factum, cum tribus examinatoribus sinodalibus iuxta formam eiusdem Concilij, *sessione. 24. cap. 18. de refor.* neque respectu docentium, & legentium ad tam lōgam, imo perpetuam absentiam, cum sint alij, qui id

prẽstare possint, sine tanto detrimento Ecclesiarum, & animarum.

109 Et cum Concilium in Beneficiis Curatis, † id specialiter disponat in Ecclesiarum, & animarum fauorem derogatur per illud dict. priuilegium in iure insertum de percipiendis fructib. in absentia ratione studij, quoad Beneficia Curata, ad Bart. *in d. extrauagan. ad reprimendum, verbo non obstantibus, num.* 12. Felin. *in cap.* 1. *de rescript. numero* 12. *versicul. si diceres. ad fin.* & Barbos. *in lib.* 1. *soluto matrimonio.* 1. *par. numer.* 7.

110 Rursus, cum per Concilium, † ibi sit derogatum dict. priuilegium insertum in iure, erit etiam derogatum priuilegium d. Eugenianæ, licet de ea non sit facta mentio, cum contineat priuilegium iuris communis, illud extendendo ad Innoc. Ostien. Imolam, Abb. & alios *in d. cap. primo de rescript.* & ibi Felin. *numer.* 11. *falla. secunda, & numero* 15. *& seq.* Decius *numero* 54. *&* 55. & Ripam 78. & *glossam. verb. facti. in cap.* 1. *de constitut. in* 6. & ibi Francũ, *n.* 15. *&* 16. & Ludo. Gomez *numer.* 209. Et ita audiui practicasse D. Franciscum de Soto Salazar, Episcopum Salamantinum, contra quendam Cathedraticum d. Vniuersitatis, qui habebat quoddam Beneficium Curatum in suo Episcopatu.

111 In Beneficiis † etiam simplicibus residentiam requirentibus ex fundatione, seu institutione, non videtur habere locum d. priuilegium, quia non censetur derogatum fundationi, nisi expresse illi derogetur, & de ea fiat specialis mentio, iuxta infra dicta 4. *par. cap.* 3. *à num.* 73. *& septima part. cap. primo, à nu.* 118. & alias censuit S. Congregat. circa varia decreta Concilij.

112 Aduertendum est autem, † quod, licet Canonicus absens ratione studij percipiat in absentia fructus suæ Præbendæ, vt *in d. cap. fin. de magist. & in d. decreto Concilij. sess.* 5. *de reformat. cap.* 1. *ad fin. & in d. Eugeniana*, & apparet ex supra adductis, non tamen lucratur distributiones quotidianas, vt *in dict. cap. licet, de Præbend.* vbi Do. *& in dict. Eugeniana*, ibi; *quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis*, & in secunda declaratione supra adducta, *numer.* 100. & in adducta infra *numer.* 117. & in sequenti declaratione, super *cap.* 3. *sess.* 21. *de reform. Absentia causa studiorũ, etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab omissione illius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab omissione cæterarum distributionũ quotidianarũ.* Consonat Concilium Prouinciale Mediolanen. 5. *parte*, 3. *tit.* quæ ad distributiones pertinent, *versic. qui studiorum, & seq.* & tradunt Rebuf. *d. priuileg.* 31. *num.* 12. Horat. Lucius *dict. priuileg.* 100. 1. *limitat.* Couar. *li.* 3. *variarum, cap.* 13 *num.* 2. Hoieda *de incompa. Benefi. cap.* 12 *num.* 8. Fuscus *de visitatione, lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 12. Azeuedo *in l.* 17. *tit.* 3. *l.* 1. *recop. numer.* 5. D. Ioann. Ocon. *in dict. cap.* 1. *de clericis non residen. in* 6. ex *nu.* 9. Licen. Anton. Gomez *in dict. explicatione Bullæ c.* 7. *ad* 4. *clausul. num.* 29. Io. Gutier. *Canon. q. lib.* 2. *cap.* 15. *numero* 12 Zerolã 1. *part. verb. distributiones, §.* 3. & Zechus *de reper. Eccles. cap.* 24. *de Canonicis, nume.* 6. *versic.* 2. & post hæc Gonçalez, *§.* 7. *proœm. à num.* 178. Nec dissentit Felin. *consil.* 18. *& in cap. Iacobus, nume.* 1. *de simonia.* & quæ sunt distributiones quotidianæ, & quæ non vide infra *dicto secundo, dubitation.* 19. *à*
113 *nu.* 439.

Sed difficultas est, an, si Canonicatus consistat solum † in distributionibus quotidianis, eas omnes lucretur absens ratione studij. Et quidem videtur dicendum, quod sic ex glossa *in d. c. licet versiculo, distributiones*, quam ibi sequuntur Abbas *numero octauo.* & Doctores. Et Probo ad Monachum *in capitulo primo, de Clericis non residen. in* 6. *numer.* 64. & sequenti declaratione S. Congregationis Concilij.

Illi, qui licentia legitime obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis, & quotidianis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie, qui sacris intersunt, quam eam sic intelligendo afferunt Zerola *dicto versiculo distributiones, paragrapho tertio*, & Zechus, *dict. capit.* 24. *de Canonicis numero* 6. *versiculo* 2.

Et in simili est alia declaratio eiusdem Sanct. Congregationis † quæ sic ait. *Canonicatum & Parochialem habens, & residens in Parochiali ex præscripto Bullæ Pij Quinti distributiones quotidianas integras lucratur, si Canonicatus consistit solum in distributionibus non habens Præbendam, & ita Sanctus Dominus noster ex Congregationis sententia decreuit, quod procedit, si vtrique seruire nequit, nam, si ambobus commodè seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium, quod præstaret.* 114 Et alia sic ait, *Inseruientes Ecclesiis Parochialibus, & habentes legitima Beneficia in Ecclesiis Cathedralib. vel aliis, seruitoria, quæ residentiam requirant, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modo nullæ Præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiantur, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non intersunt, aliquando saluo debito seruitio Parochialium, potuerint etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inseruiant.*

Et ita in proposito tenent Rebuffus † & Horatius 115 Lucius *vbi proxime*, & repertorium Felini sic intelligendum *versicul. studentes.* Et Didacus Perez *in d. leg.* 1. *titulo decimo, lib.* 1. *ordin.* D. Ioannes Ocon. *in d. cap.* 1. *numer. decimotertio.* Licent. Anton. Gomez, *dict. numer.* 29. Espino *de testament. glossa* 9. *numero* 29. & Zerola *supra*, qui dicunt, quod absens causa studij, vel alias priuilegiatus, lucratur omnes distributiones quotidianas, quando omnes fructus in eis consisterent.

Quamuis in contrariũ † nempe quod non debeat 116 is lucrari omnes distributiones quotidianas, faciat *d. decretum* 41. Concilij Compostellani, *act.* 2. & declarationes, quas infra adducemus *nu.* 351. vbi videannotata, *n.* 353.

Aduertendum est etiam, † quod studentes in Ec- 117 clesiis cathedralibus non gaudẽt d. priuilegio de percipiẽndis fructibus in absentia, vt apparet ex sequẽti declaratione Sacræ Congregationis super *d. cap. primo, sessione* 5. ibi: *Scholares in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent isdem priuilegiis, sicut studentes in studiis publicis, vel academiis, interim tamen huiusmodi studentes in academiis non percipiunt distributiones quotidianas.*

Quid autem sit dicendum † de Canonico habente 118 Præbendã lecturæ Sacræ Scripturæ, seu Theologali, apparet ex declarationibus sequentibus super *dict. cap.* 1. ibi. *Dum publice in scholis docuerint. Idem iudicandum de docentibus in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis.*

Secunda, *Theologus quandiu leget pro residente habetur, & recipiat omnes fructus, præter distributiones quotidianas præsupposito, quod adsit massa grossa, seu Præbenda.* Ita inter alia rescriptum est Episcopo Placen-
119 no, anno 1570.

Tertia. *Non debentur lectori distributiones quotidia-*

illius

ne pro illis horis, quibus legit ex dispositione iuris communis, Doct. per glossam vltimam in ca. quia nonnulli, de Magist. *quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris, qui in Ecclesia sua legit, vt facit iste, de quo hic, tamen S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis ex gratia illas deberi eis voluit, non modo pro illis horis, vt si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die, & ita sæpius consultus respondit.*

Quarta ibi. *Plene gaudeant, & fruantur. Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, qui, quamuis à seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus sui Canonicatus, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. vt supra, sed non gaudent isti lectores Sacræ Scripturæ in Ecclesia aliis priuilegiis, quibus gaudẽt docentes in scholis publice.*

Quinta. *An Theologus, vt qui diuinis pro præsente habeatur diebus, quibus legit, censendus etiam sit præsens Matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti, pro die sequenti. Congregatio respondit, non censeri.*

119 Vnde apparet, † quod, quamuis antea Sacra congregatio censuisset, quod non debentur Canonico lectori distributiones quotidianæ, etiam pro horis quibus legit, tamen postea S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas ei deberi, non modo pro illis horis, quibus legit, ex quo legit in sua Ecclesia. Sed etiam ex gratia pro tota die, qua legit. Gonçalez supra *numer.* 180.

110 Id autem, † quod dicitur in his tribus vltimis declarationibus, Canonicum lecturæ ex gratia habendum esse pro præsenti in choro pro tota die, & ei deberi omnes distributiones quotidianas diebus, quibus legit, ex declaratione Gregor. XIII. intelligendum est quoad horas, quibus non legit, procedere solum in illis, qui gratiam istam specialiter petierint, & impetrauerint, non in omnibus indiscriminatim, vt mihi dixit Auditor Illustrissimi Cardinalis Matthæi Præfecti, S. congreg. Concilij. Quæ intelligentia apparet vera, ex decreto dict. Concilij Prouincialis Bononien. 4. *par. ti. de resident. §. de causis excusantib. Canonicos à residentia, versicul. sicuti, & Canonicus*, vbi sic dicitur, *sicuti & Canonicus, qui Præbendam præsentialem, aut Theologalem obtinet, dũ singuli eorum quæ propria muneris sui sunt fideliter exercent portiones fructuum, & distributionum, quas alij capiunt, consequetur*, nam ibi solum ei dantur distributiones dum legit.

111 Et ita recte videtur procedere statutum † huius nostræ Ecclesiæ Abulens. quo cauetur, quod Canonicus lecturæ, qui legit sero post Vesperas, habeatur pro præsenti in vesperis, & earum distributiones lucretur.

Quamuis in Concilio Compostellano, *actione 2. decreto* 39. statuatur, † quod scripturæ lector, siue ante, 112 vel post meridiem sit lectionem habiturus, omnibus horis, quæ ante meridiem dicuntur, pro præsenti, & interessenti censeatur, dummodo Missæ primæ, aut maiori adsit.

113 Ex quibus difficulter sustineri potest † consuetudo, seu statutum aliquarum Ecclesiarum, quod Canonicus, seu Præbendatus, qui prædicaturus est in ipsa Ecclesia, habeatur pro præsenti, & interessenti in omnibus horis, & officiis per octo dies ante, meliusque sustineri posset constitutio † dict. Concilij Cõpostellani *d. decreto* 39. quod prædicatori liceat quotiescumque sermonem habiturus est per octo dies integros abesse, dum tamen Missæ maioris sacrificio adsit. Licet non careat etiam etiam difficultate, † bene enim potest sermo componi, & addisci de nocte, quæ est tempus ordinarium studij, & etiam de die ante, vel post horas, & officium diuinum: maxime cũ commendari soleat per plures dies ante: & ad summum videbatur sufficere indulgentia horarum post meridiem. 114

Nono dubitatur, † quæ sit pœna Parochi non re- 115
sidentis, in quo dicendum est pœnam Beneficiati nõ residentis in Beneficio residentiam requirente esse priuationem beneficij, *cap. conquerente. de clericis non resident.* vbi notant Innocent. & Panormit. *numer. tertio.* & Bernard. Diaz *in praxi crim. Canon. capit. 52. num. 3.* Rebuffus *tit. de dispensat. de non resident. numer. 12.*

Debet tamen prius moneri, † vt resideat *cap. ex* 117
parte. cap. qualiter, cap. iuter quatuor, & cap. fin. de clericis non resident. & ibi glossa. & etiam Panorm. maxime *in d. cap. ex parte, num. 3.* vbi ait, quod mora etiam decennalis non est sufficiens ad priuandum quẽ Beneficio suo, sed oportet, quod primo moneatur vt redeat, potest tamen aliter puniri de culpa commissa, *cap. si quis Presbyter, cap. si quis in clero, 7. quæst. 1.* Selua *de Benefic. 4. part. quæst. 5.* Capra *reg. nonagesimaprima à n. 46.* Mandos. *de monitoriis, quæstio. 39. n. 2.* & Hoieda *de incompatibil. Benefic. cap. 18. num. 5.* & Rebuffus *sup.*

Nec sufficiet monitio facta † tempore datæ licen- 118
tiæ, vt docet Panorm. *in cap. quoniam frequenter, §. porro, numer. 10. vt lite non contestata*, Selua *dict. quæstio. 5.*

Vnde propter absentiam non est quis ipso † fa- 119
cto priuatus Beneficio, vt notat Panorm. *in d. cap. ex parte, numer. 1.* Calder. & Imola *in cap. ex tuæ, eodem titulo.* Bott. *de synodo, 3. parte artic. 1. numero 70. & 71.* valeret tamen statutum Episcopi id disponens. Bot. *ibi num. 96. & 146.* & Rebuffus *supra numer. 13.* cum aliis.

Ad procedendum tamen contra Beneficiatum ra- 120
tione † non residentiæ non est necessaria solemnis citatio, nec solemnis priuatio, sed sufficit requisitio, seu reuocatio, & spoliatio de facto, ita quod non requiritur ordo iudiciarius, sed sufficit monitio præcedens, & spoliatio subsequens, vt *in dict. cap. ex parte, cap. qualiter, cap. ex tuæ, & cap. fin. de clericis non resid.* & tradit Abb. *in d. cap. ex parte, num. 4. & in d. cap. fi. num. 2. & in d. §. porro, num. 10. & 11. & in cap. nouit. num. 7. de his quæ fiunt à Prælato.* Oldrad. *consil. 195.* Felin. *in cap. 2. sub num. 3. de rescript.* Selua *d. q. 5.* Gregorius Lopez *in leg. 16. tit. 16. pagin. 1. verb. toller.* Salcedo *ad Bern. Diaz. d. cap. 52. additio. vltima.* & Azeuedo *in l. 27. tit. 3. lib. 1. recopil. n. 1.* quicquid velit D. Sahagun. *in c. 2. de sequest. possess. num. 54.* Sed requiritur ex allegatis priuatio, licet non solemnis. Felinus *supra*, expressa, vel tacita, Hoieda *dict. numer. quinto.*

In Parochiali autem, † seu Beneficio Curato, 121
non residens est priuatus ipso iure, ob non residentiam, ex text. *in c. extirpanda, §. qui vero, in fin.* ibi, *aliquin, de Præbend.* vbi inducitur priuatio ipso iure quæ refertur ad omnia præcedentia, & sic ad duos casus, de quibus ibi, ne mpe, quando habent Parochialem de per se illi non deseruit, & quando habens illam annexam dignitati, seu Præbendæ, non habet in ea Vicarium canonice institutum, ex reg. *cap. Inquisitioni, de appellat.* cum aliis, quod clausula in

sine posita refertur ad omnia præcedentia, de qua Francus *ibi*, & Fel. *in c. causam, quæ de rescrip.* & Anton. Gabr. *de clausulis, concl* 9 & plus relati per Hoiedam, *d.c.* 18. *n.* 11.

132 Et ita, quod priuatio inducta † *in d. §. qui vero, in fin.* referatur ad dictos duos casus præcedentes, tenet Innocen. *ibi num.* 1. *ad fin.* dicens, quod est annexa Præbendæ, non priuabitur Præbenda Ecclesia annexa, sed persona tantum tempore vitæ suæ, sequuntur Abba. *ibi in lectura, numero* 11. & *in repetit. num.* 13, 17. & 18. Selua 4 *part. quæst.* 3. & Hoieda *dict. num.* 11.

133 Ego vero contra communem longe verius existimo cum † glossa ibi, pœnam priuationis ipso iure, de qua *in dict. §. qui vero*, minime referri ad casum, de Parochiali annexa, sed solum ad casum de eo, qui nō deseruit in Parochiali alteri non annexa: tum quia non videtur posse commode referri ad casum de Parochiali annexa, nam sic dissolueretur vnio, saltē ad vitam Canonici, & si is infra tempus debitum non poneret, seu non præsentaret Vicarium, Ordinarius, ad quem deuoluitur, posset prouidere de Vicario, &c. Tum etiam ex illis verbis, *qui velit, & possit, quod dictum est adimplere*, quæ referenda sunt ad casum de non deseruiente in Parochiali non annexa, nempe, quod sit conferenda aliis qui velit, & possit quod dictum est adimplere, id est, per se ipsum illi deseruire, nec possunt referri ad casum de habēte Parochialem annexam suæ Dignitati, vel Præbēdæ, nam is, cui esset conferenda, non deberet adimplere quod in illo casu dictum erat, nempe in ea habere Vicarium.

134 Nec obstat ratio contraria, † quod clausula in fine posita debet ad omnia præcedentia referri, maxime ad casum immediatum, nam respondetur, ex quo cōfirmatur nostra sententia, quod illa verba, *nisi forte Dignitati, &c.* vbi agitur de Parochiali annexa, sunt per modum parenthesis.

135 Sed est difficultas, an ad hoc, † vt incurratur prædicta pœna priuationis ipso iure, ob nō residentiam in Parochialibus, & Beneficiis Curatis, requiratur monitio præambula, in qua difficultate partem affirmatiuam tenet Innocen. *in dict. §. qui vero, n.* 2. ex illa regul. quod ad incurrendam pœnam requiritur præcedens monitio, quando lex loquitur negatiue sine die, vel tempore, vbi licet si non resederit, de qua Felin. *in cap.* 2. *numer.* 4. *de magistris*, Bernard. Diaz *rep.* 474. & alij relati per Hoiedam, *d. cap.* 18. *nu.* 12. qui *num.* 19. sequitur in proposito hanc sententiam Innocen. dicens, eam communem, & singularem dicunt D. Ioan. Ocon. *in d.c.* 1. *n.* 60. & Licen. Anton. Gomez *vbi sup. n.* 33.

136 Contrariam tamen sententiam, † nempe non requiri monitionem, tenent Abb. *in d. §. qui vero in lectura, n.* 12. & *in rep. à n.* 19. ex gloss. *verb. reddere, in l.* 1. *C. de his quib. vt indignis*, quam ibi sequuntur Bartol. Bald. Paulus. Angl. Alexan. & Salicet. idem Bart. *in l. in cognitione, ff. ad Sillanianum, & ex c. cupientes, de election. in* 9. & doctrina Speculatoris, *de citatione, §. sequitur, n.* 20. pro qua facit text. *in c. cum dilecti, de dolo & contumac.* facit etiam text. *in capit. quamuis, de officio Ordin. in* 6 ibi, *quam cito commode poterit*, & faciunt 3. & 4. *limitatio*, quas ad dict. regulam tradunt Felin. *numer.* 5. & Bern. Diaz *supra*. & hanc sententiam Abba. tenet Selua, *dict.* 4. *p. q.* 4. & mihi magis placet.

137 Verum prædictis videntur † obstare iura supr allegata, nempe *c. ex parte, c. qualiter, c. inter quatuor* 2 *c. ex tuæ, & cap. fin. de clericis non resid.* quę requirunt priuationem, licet non solemnem, præcedente monitione.

Sed omissis solutionibus, † de quibus per Abb. 138
Selua, & Hoiedam *supra*, dicendum est, *d.c. ex parte, c. qualiter, c. inter quatuor, & c. ex tuæ*, quatenus requirunt priuationem, licet non solemnem, præcedente monitione, non procedere in Parochialibus, stante decret *dicti §. qui vero*, quod videtur posterius, & inducit in eis de nouo priuationem ipso iure, ob non residentiam, vt patet ex illis verbis, *authoritate huius decreti*. & hoc est quod vult gloss *in d. §. qui vero, & d.c. fi.* quod est posterius, non loquitur de Parochialibus, sed de Beneficiis, quæ residentiam exigunt.

At dict pœna † priuationis ipso iure ob non resi- 139
dentiam in Parochialibns, quæ forte per desuetudinem erat abrogata, videtur hodie cessare stante S. Concilio Trident. *dict. capit. primo, session. 23. de reform. versi. quod si per edictum*, vbi concilium liberum esse vult Ordinariis per censuras Ecclesiasticas, & sequestrat. & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam vsque ad priuationem, compellere Parochos non residentes, & contumaces. Ex quibus satis apparet hodie, Parochum non residentem, etiam monitum, non esse ipso iure priuatum Parochiali, alias enim statim procedendum esset ad declarandum illum priuatum, & non esset in arbitrio Episcopi qua via, & quo remedio ex iis vti vellet, vt in sequenti declaratione S. congregationis super *dict. cap.* 1. ibi, *compellere arbitrij est Episcopi qua via, & quo remedio ex iis vti velit, contra non residentes*. Et facit alia declaratio, quæ sic ait. *Parochus, qui non vult in sua Parochiali residere, debere seruato iuris ordine priuari*. Non dicit declarari priuatus, requiritur ergo priuatio, & ita videtur sentire Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 1. *cap.* 10. *nu.* 61. qui ait stylum seruare, vt si habentes curam animarum discedant absque licentia Episcopi, post monitiones possint priuari, vt etiam exprimitur *in dict. cap.* 1. *vers. quod si per edictum*.

Similiter obtinentes in cathedralibus, & colle- 140
giatis Ecclesiis Dignitates, † canonicatus, Præbendas, aut Portiones, si non resideant, vt debent, etiam moniti non possunt hodie statim priuari, sed primo anno, & prima vice solum est priuandus vnusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam Præbendæ, ac residentiæ fecit suos, & pro omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit, crescente vero contumacia, contra eos iuxta sacrorum canonum constitutiones est procedendum, nempe ad priuationem, vt intelligunt Flamin. Paris. *supra, numero* 63. D. Ioan. Ocon. *in d. cap.* 1. *numero* 60. & Lic. Anton. Gomez *dict. cap.* 7. *ad* 4. *clausulas, numero* 35. ex decreto S. Concilij Tridentin *session.* 24. *de reformat. cap.* 12. *versic. præterea obtinentibus*. & ita S. congregatio concilij ait, *Redarguitur Episcopus, qui primo anno in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia non residentem priuat*. Idemque à fortiori † videtur di- 141
cendum in aliis Beneficiis simplicibus residentiam requirentibus.

Et in vna † caurien. de anno 1592. S. cong. conc. 142
declarauit. *Capitulares, vel dignitates habentes in Cathedralibus pro primo anno absentiæ solum priuari dimidia parte fructuum suæ Dignitatis, vltra distributiones quotidianas, quas perdit, & hoc procedere etiamsi primo anno nullo die resederit talis Capitularis*, † & censuit etiam S. cong. *quod intelligitur de omnib. fructibus*

tibus tam Præbendæ, quam residentiæ, quib. pœnis etiam subiacent, qui maiori seruitio sunt astricti, quã
144 *in d. decret.* statuitur, vt in sequenti † declaratione S. Congreg. super eo. *Canonici, qui maiori seruitio Ecclesiæ, de quo in hoc decreto, sunt astricti, iisdem pœnis, de quibus hic, si non resederint, subiacent.*

Et ad prædictam pœnam fructuum nõ est opus
145 præuia † monitione, vt resideat. vt clare colligitur ex d. decreto, & censuit S. Congregatio his verbis. *Cõg. censuit Canonicos non esse citandos, aut monendos ad residentiam, nec opus esse intimatione, vt deseruiant iuxta formam huius decreti, sed si abfuerint vltra tres mẽses, citandos esse ad allegandum quare non debeant puniri secundum hoc decretum, & oportere censuit Congreg. bonum iudicem arbitrari quanto tempore debeat vltra tempus permissum absentes expectare, antequam contra eos pœnas exequatur.*

Huiusmodi fructus, quibus ob non residentiam
146 Canonici priuandi † sunt, debent applicari in vsum Ecclesiæ, & vtilitatem illius, ex Congregationis sententia, vt in declaratione sequenti, *fructus Præbend. quibus Canonici, qui abfuerũt à seruitio Ecclesiæ vltra tres menses, priuandi sunt, ex hoc decreto applicandi sunt in vsum Ecclesiæ, & vtilitatem illius.* Et in declaratione infra adducta, *numero* 150. *& in* 2. *adducta numero* 432.

Intelligendum tamen est applicandos esse Ec-
147 clesiæ, & eius † fabricæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij, non excludendo tamen fabricam ipsius Ecclesiæ, cum sit etiam pius locus, & vt dicitur in declaratione supra adducta. *num.* 31. possit in dies indigere, ex decreto Concilij. *sessione* 22. *cap.* 3. *de reformatione*, & declaratione infra adducta *numero* 426. & prima adducta, *nu.* 432. quamuis
148 Nauarrus, *consilio* 3. *de Clericis non* † *residentib. numero* 1. respondeat, quod videntur applicandi illi operi pio, in quod arbitrabitur is, qui priuauerit, cum non sit determinatum à Cõcilio, ex *l.* 1 *ff. de iure deliberand. cap. de causis*, §. 1. *de offic. deleg.* quod conuincitur ex decreto Concilij, *d. cap.* 3. vbi id alias determinatur in simili. Circa quod vide dicta infra 2. *dicto, dubitatio.* 20. *à n.* 443.

149 Et ista pœna non potest remitti ab Episcopo, † cum non possit dispensare contra Concilium. vt per Nauarr. *vbi proxime.*

150 Quamuis ante sententiam † possit ex causa eam minuere, vel augere *ad l. quid ergo. §. pœna grauior, ff. de his, qui notant. infam.* & Tiraquel. *de pœnis in præfatione, à nu.* 16. *cum aliis*, & censuit S. Congregatio Concilij his verbis. *Fructus præbendæ, in quibus Canonici absentes vltra tres menses mulctantur, sunt applicandi Ecclesiæ, ad vtilitatem ipsius, potest tamen Episcopus hanc pœnam ante sententiam minuere, vel augere, sed non in totum tollere.*

151 Si tamen Episcopus taceat & dissimulet, † & non priuet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos, quos alias fecit suos, restituere in foro conscientiæ, in quo nemo tenetur soluere pœnam, præsertim non impositam ipso iure, sed imponendam per sententiam, vt est ista, donec condemnetur à iudice, sed peccaret Episcopus, si absque iusta causa dissimularet eum punire, ita recte tradit Nauarr. *dict. consil. tertio, de clericis non resid. numero secundo.*

Et quod illa pœna sit imponenda per sententiam
153 † patet ex verbo, *priuetur*, quod non operatur ipso iure, sed per sententiam. Tiraquell. *in leg. si vnquam, verb. reuertatur. n.* 177. *cum aliis*, & in terminis Rota in causa Caurien. fructuum, coram D. Orano, 10. April. 1592.

Si vero Canonicatus, † seu Præbenda nullos haberet fructus in absentia, sed omnes residendo lucrifierent, tunc qui nunquam resedisset pro primo & 2. anno, & sic non haberet tunc fructus, quibus priuari posset iuxta d. decretum, puniendus esset pœna arbitraria, cum non sit pœna determinata, citra tamen priuationem, iux. dicta.

Decimo dubitatur, † quomodo sit procedendum contra nõ residentes, maxime ad priuationem. In quo dicendum est, quod, vt quis priuetur Beneficio ob non residentiam, debet absentia esse semestris, & prius trina monitio per edictum cum competenti termino præcedere, alioquin est nulla priuatio, vt sæpe Congregatio Concilij respondit, vt in sequentibus declarationibus super dicto *cap.* 1. ibi: *Quod si per edictum citati respicit modum procedendi contra absentes*, ibi, *vsque ad priuationem intelligẽdum inclusiue, vsque ad priuationem, dum tamen præcesserũt tria edicta publica, & lapsi sint sex menses, iuxta cap. ex tuæ. de clericis non resid.* Et docent Abb. *in d. c. ex tuæ.* idem Abbas & Doctores *in cap. quoniam frequenter, §. porro, num.* 10. *&* 11. *vt lite non contestata.* Selua 4. *parte quæst.* 5. Marant. *in speculo aduoc.* 6. *part. de citatione, num.* 91. Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *parte, verb. priuatio. §.* 3. *&* 4. & Zechus *de republ. Ecclesiastica, tit. de Beneficiatis, numer.* 6. *versic. quod attinet vero ad praxim.*

Ex quibus id intelligitur, † quando nescit vbi absens sit, vel commode personaliter citari non potest, alias debet personaliter citari, seu moneri, non tamen requiritur trina monitio, sed sufficit vna, etiam extraiudicialis, iuxta supradicta, nec debet expectari per sex mẽses, sed tempus erit arbitrarium. Et ita fuit resolutum in vna Gienen. Canonicatus de Vbeda, 11. Decemb. 1587. coram illustrissimo Mantica, & in vna Zamoren. Capellaniæ 12. Iun. 1589. coram eodem, & in causa Terdonen. Præposituræ 17. Martij, & 5. Iun. 1600. coram illustrissimo Seraphino vt in decis. sequentibus.

Gienen. Canonicatus de Vbeda, 11. Decembris, 1587. coram D. Mantica.

FVit apud me dubitatum, † *an Ordinarius Gienen. legitime priuauerit Canonicatu Andream de Godoy, propter non residentiam, & domini dixerunt priuationem non esse legitime factam, nam clericus qui non residet in sua Ecclesia, priusquam Beneficio priuetur, debet personaliter citari, vt eius contumacia conuincatur* ca. ex parte. el 1. de clericis non residen. cum consimil. *Abbas* in cap. quoniam frequenter. §. porro, n. 10. vt lite nõ cõtest. *& si personaliter citari nõ possit, quia ignoratur vbi sit, vel lõge absit, ita vt cõmode nõ valeat citatio ad ipsum peruenire, debet in eis Ecclesia trinæ citationis edictum publicari, & post vltimum edictum per sex menses expectari, vt colligitur* ex cap. ex tuæ, de Clericis non resident. *& ita intelligit d. Ioan. And.* ibidem in princ. *& Ioan. Anania*, numer. 1. *Abbas* n. 10. *idemque Abbas apertius scribit* cons. 67. numer. 2. lib. 1. *quare, cum supradictus Andreas de Godoy, post vltimum edictum propositum, nondum sex mensibus elapsis fuerit præcipita festinatione priuatus, huiusmodi citatio legitime facta dici non debet, & ideo non valet:* cap. erit autem lex. 4. dist. l. 1, §. item cum cõtra. ff.

quæ sententiæ sine appellatione l. si expressum. ff. de appellat.

Terdonen. Præposituræ 17. Martij 1600. coram D. Decano.

157 *FVit resolutum Camillum esse manutenendum in possessione Præposituræ, nam de eius possessione ante priuationem constat publico instrumento, neque ea contrauertitur, sed tantum ex aduerso dicitur eum per sententiam latam ob non residentiam priuatum fuisse omni iure, & possessione, & ab ea non dari appellationem, ad effectum suspensiuum.* cap. relatum, & cap. conquerente. de Clericis non residentibus. *Consilium Tridentin.* sess. 23. cap. 1. de reformatione; *verum Domini vnanimiter contrarium censuerunt, nam dixerunt hanc sententiam fuisse nullam. Cum enim fuerit lata contra absentem, requirebatur trina citatio per publicum edictum in loco Beneficij,* capit. ex tuæ, de Clericis non residen. *& fuit alias coram me resolutum in causa Salamantina del Pedroso 5. Decembris 1567. & à S. Congregatio in vna Vmbraticen. cuius copia data fuit.*

Deinde requirebatur, vt expectaretur per sex menses, antequam deueniretur ad priuationem. d. cap. ex tuæ, *quæ forma hic non fuit seruata, nam vnica citatio executa fuit in loco Beneficij, deinde infra duos menses nimis festinanter processum ad priuationem, non perpensis prius causis excusationis, an essent legitimæ, nec ne. Neque obstat, quod præfata procedant vel proceditur contra ignorantem, non autem contra eum, qui habuit certam & indubitatam scientiam emanatæ citationis, quia non probatur hæc scientia, quod enim allegatur de comparatione fratris proponentis excusationem, non concludit scientiam præpositi, cum non constet de eius mandato, imo adest præsumptio in contrarium, cum præpositus habita notitia sententiæ constituerit procuratorem quendam alium ad appellandum, qui in tempore appellauit, & ideo cum esset absens, vel sciebatur quo in loco esset, & tunc erat personaliter citandus, aut ignorabatur, & erat ter citandus in loco Beneficij, per edictum iuxta distinctionem gloss.* in cap. quoniam frequenter. verb. Canonibus definitum, vt lite non contest. *quorum neutrum factum fuit, nam si præcessisset personalis citatio, vtique etiam non expectatis sex mensibus, potuisset Ordinarius procedere ad priuationẽ, vt fuit resolutũ in causa Zamoren. 12. Iunij 1589. coram Illustrissim. Mantica, & hoc obseruatur tam in eo, qui absens cum licentia, quam sine licentia, vt probatur in d. gloss. Non obstat, quod sententiæ executio non potuerit suspendi per appellationem, quia hoc locum habet, vbi sententia lata est, seruato iuris ordine, quia sententia nulla nullum parit iuris effectum, quare conclusum, Camillum esse manutenendum.*

In Eadem coram eodem. 5. Iunij 1600.

158 *DOmini perstiterunt in resolutis, cum enim Camillus nunquam fuerit personaliter citatus, & trina citatio per edictum non fuerit rite executa, consequens est ad priuationem minus legitime processum fuisse, neque potest sustineri ex scientia citationis emanatæ, quam deducunt ex aduerso informante, pro Tornerio ex mandato dato ad hanc causam, & comparitione Procuratoris Camilli, ex qua sanatur defectus, si quis interuenit, ad decision. 11. de dolo, & contumac. in nouis, & fuit dictum coram me, in causa Lunen. & Sarzanen. 23. Octobris 1598. quia ad hunc effectum, vt ex mandato dato ad hanc causam oriatur probatio habitæ notitiæ citationis, requiritur mandatum specificum ad illam causam, vt colligitur ex verbis decisionis præfatæ, vbi procuratores ad causam huiusmodi prosequendam constituãt. Et colligitur ex notatis per Vantium* de nullitat. titul. fin. numer. 123. *verum isto casu satis ex tenore mandati colligitur procuratorem fuisse constitutum generice, respectu molestiarum sibi illatarum, quæ possunt intelligi circa iurisdictionem, super qua plura emanarunt præcepta, neque refert quod ratificauerit gesta per alios, nam hic non insurgit scientia principalis, neque etiam ex eo, quod responderit citationi, quia hoc vigore generalis mandati facere potuit. Neque obstant aliæ monitiones deductæ, quia non possunt trahi ad hoc iudicium de nouo contra Camillum ceptum, & coadiuuantur prædicta ex eo, quod ex literis scripsis ad S. Congregationem constat Ordinarium sciuisse, vbi moraret Camillus, & ideo debebat curare, vt ibi citaretur, & seruanda erat forma in Concilio præscripta, vt alias dictum fuit, sed dato etiam, citra veri præiudicium, quod rite processum fuisset, respectu citationis, tamen excusari non potest iste processus a numia festinatione, & præcipitatione, maxime, cum per procuratorem allegarentur causæ excusationis, quæ veniebant discutiendæ, etiam quod per procuratorem comparitum fuisset,* Capra, conclusion. 91. numero 46. *quæ fuit ratio conciliaris dispositionis præfinientis spatium sex mensium, & ita conclusum standum esse in decisis.*

In qua etiam causa, coram D. Coccino, † primo Decembris 1600. & 23. Febr. 1601. domini censuerunt. 159

Dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, nam hic solum agitur super validitate sententiæ priuationis de præpositura ab Ordinario latæ quam Camillus obtinuit, appellatione interposita in Rota, reuocari, cum impositione silentij fisco, & Alberto, qui ab eodem Ordinario post dict. priuationem de dicta præpositura prouisus venit ad causam ratione sui interesse.

Ideoque, cum non ageretur super titulo Beneficij, materia censebatur profana, Achill. decis. 2. de pensio. *Puteus* decis. 498. numero secundo, libro secundo, *& fuit dictum in Casalen. præposituræ, 9. Iun. 1589. coram D. Gipsio: quibus stantibus remissoria solet concedi, in qualibet instantia, & absque fumo, & quoad releuantiam domini pro maiori parte censuerunt articulos esse releuantes.*

Ad procedendum vero contra † absentes ad alias pœnas, præter priuationem, non videtur necessaria trina citatio per edictum, sed sufficiet vna peremptoria, quamuis trinam etiam requiri ad priuationem fructuum tenuerit Rota in dict. Caurien fructuum, coram D. Orano, 10. Aprilis 1592. iuxta tradita per Abb. *dict. consi. 67. part. 1.* & Felin. *in cap. consulat, num. 13. de offic. deleg.* qui tamen loquuntur in terminis d. cap. ex tuæ. de priuatione Beneficij, nec etiam erit necessarium expectare per sex menses. 160

Nec executio dict. pœnarum contra Parochos † non residentes suspendi potest priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, statuto, consuetudine, etiam immemoriali, siue appellatione, aut inhibitione, vt *in dict. cap. 1 session. 23. versicul. quod si per edictum.* & tradunt D. Ioann. Ocon. *in dict. cap. 1. de clericis non residen. in 6. num. 60.* Licentiatus Antonius Gomez, 161

in

in dict. explicatione Bullæ, cap. 7. ad 4. clausulam, numer. 35. & 36. & D. Sahagun. *in dict. cap. 2. de sequestratione possess. num. 54.* dicentes, concilium ibi, dum disponit executionem sententiæ per appellationem, seu inhibitionem non impediri, generaliter accipiendum esse contra absentes, siue obediētes, siue contumaces, & ita in Supremo Senatu obtinuisse, quamuis in hac Metropoli Compostellana, & in Puiciano prætorio antea non semel iudicatum fuisset, obtinere tantum contra pertinaces, & contumaces.

Concilium vero ibi solum tollit appellationem
162 suspensiuam, † vt patet, non vero deuolutiuam, vt in terminis aliorum decretorum eiusdem Concilij, vbi remouetur appellatio, sæpe S. Congregatio censuit.

163 Vndecimo dubitatur, † an prædicta obligatio, & onus residentiæ personalis solum procedat, & locum habeat in habentibus vere Curam animarū, & Beneficia Curata, nempe qui suo nomine, & singulariter sunt Parochi, & Rectores Ecclesiæ, an vero procedat etiam in habentibus exercitium Curæ, vt in Ecclesiis, in quibus Cura per plures administratur, quarum Beneficia non sunt proprie curata, ex *cons.* Oldradi 67. de quo infra, *9. part. cap. 2. dubitation. 7. num. 175.* & in Beneficiis alias simplicibus habentibus administrationem, & exercitium Curæ.

164 Et breuiter dicendum † videtur etiam in illis procedere, nam re, & effectu isti habent Curam animarum, nec ius diuinum, & naturale attendit subtilitates, sed effectum, & substantiam, & Concilium *d. cap. 1. sess. 23. & cap. 3. sess. 7. de reformation.* absolute & generaliter loquitur de Beneficiis, habentibus Curam animarum, pro quo etiam facit, quod non solum residere tenentur habentes Paro-
165 chialem, † & Beneficium Curatum in titulum, sed etiam habentes in commendam, Conc. Trid. *cap. 2. sess. 6. de reform. & d. ca. 1. sess. 32. versic. eadem omnino*, iuncto principio ibi, *quocumque nomine, & titulo præfectos.*

166 Et est declaratio S. Congregationis † Concilij quæ ait. *Cum de iure communi obtinens Beneficium curam animarum iurisdictionalem habens teneatur residere, & sacris initiari* extrauag. execrabilis. de præben. & gloss. *ibi idem Congregatio censuit intelligi de commendatariis, per omnia enim æquatæ sunt hodie commendæ titulis.*

167 Faciunt etiam † pro prædicta resolutione sequentes declarationes eiusdem S. Congregationis, Prima *An obtinens Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archypresbyteri, teneatur ad residentiam, præsupposito, quod in Ecclesia Archypresbyter, præter Baptismum, cætera Sacramenta administrat, Congregatio censuit teneri ad residentiā, ad minus tanquam coadiutorem Parochialis Ecclesiæ.* 1587. Secunda, *Etiam perpetui coadiutores residere tenentur, sicut veri Curati, etiamsi in aliis Beneficiis seruirent in Cathedralibus.* Tertia, *An Capellani coadiutores Rectorum Parochialium cum Capellaniis perpetuis instituendis authoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi, Congregatio censuit teneri, & eos duntaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium seruire, vel quibus nulla expresse residentiæ personalis obligatio iniuncta est, vnde & Ordinarius tenetur eos cogere, sicut ipsos Rectores, nec potest cum aliquo huiusmodi dispensare, quo ad residentiam, nisi vt cum Rectorib. Episcopus, potest, eodemq; iure examinandi, quo Rectores ad Parochiales ex* cap. 18. sess. 24. *quin Canonici Cathedralis, seu aliarum Ecclesiarum Beneficium huiusmodi obtinentes, teneantur, & similiter cogi debeant per Episcopum ad personaliter deseruiendū in dictis Beneficiis, dimisso seruitio imminente ratione Canonicatuū, & Præbendarum suarum Ecclesiarum, etiam ex constitutione Pij V. super residentia facienda in Parochialibus per eas obtinentes ac Canonicatus.*

Si enim coadiutores, † qui pro alio curam exer- 168
cent, tenentur residere, sicut veri Curati, tenebuntur etiam similiter residere Beneficiati habentes curæ, exercitium, & administrationem Sacramentorum, licet illa per plures exerceatur, & administretur.

Et ista tertia declaratio, † quatenus dicit non te- 169
neri ad residentiam illos Capellanos Coadiutores Rectorum qui ex in institutione possunt per alium seruire, vel quibus nulla expresse residentiæ personalis obligatio iniuncta est, intelligenda videtur, quando in institutione expresse dicitur, quod non teneantur ad residentiam personalem, si enim intelligeretur, non teneri ad residentiam, si in institutione residentiæ personalis obligatio iniuncta non est, potius ista deberet esse regula, quam exemptio, & quoad obligationem residendi, non esset differentia inter istos capellanos coadiutores Rectorum, & alios non habentes tale onus, & comprobatur etiam ista intelligentia ex secunda declaratione adducta.

Sed id, quod dicitur † de Beneficiis simplicibus, 170
seu capellaniis habentibus administrationem, seu exercitium Curæ, aut onus adiiuuandi Rectorem, quod ea obtinentes teneantur ad personalem residentiam, procedit vbi est ordinatio, seu consuetudo, quod illi eo ipso sint coadiutores Parochi, & absque alia licentia Ordinarij eum adiuuent, seu per eos administrent Sacramenta; secus vbi est consuetudo, seu ordinatio, quod illi aut seruitores seu Vicarij eorum adiuuent Parochum in administratione Sacramentorum, maxime habita licentia Ordinarij, in his enim non requiritur personalis residentia, vt in Beneficio del Tiemblo huius Diœcesis Abulensis.

Et quando Ordinarij † licentia debet haberi, pa- 171
rum refert, quod illi per se deseruiant, aut per Vicarios, seu substitutos, cum ad id per Ordinarium approbari debeant, & sic vbi ex consuetudine debent adiuuare Rectorem, seu per eos administrare cum licentia Ordinarij obtinentes capellanias, seu Beneficia simplicia, quæ alias ad residentiam non obligant, non requiritur personalis residentia, nisi consuetudine expresse habeatur, quod necessario per se id faciant, licet secus vbi à principio in institutione id caueretur.

Decimosecundo dubitatur, † an Parochi, quibus à 172
Papa datus est coadiutor perpetuus cum futura successione, teneantur ad residentiam, an vero per dationem coadiutoris eximantur, & excusentur à residentia. Et videbatur eos non teneri ad residentiam, quia ad hoc datur eis coadiutor, vt pro eis curam, & officium exerceat, & scio quendam Parochum opulentæ Parochialis habentem talem coadiutorem nunquam in ea residisse.

Sed cum residentia in † Parochialibus sit de iure 173
diuino, & naturali, vt supradictum est in princ. non auderem propterea excusare Parochum à residentia, & cura animarum, quatenus eam exercere valeat, nec intelligendum, videtur Papam ei dare co-

adiutorem ad eximẽdum eum omnino à residentia, & cura animarum ea incumbente, sed vt eum adiuuet; etenim per dationem coadiutoris, † non transfertur tota cura animarum in coadiutorem, ablata Parocho administratione.

Facit declaratio S. Congregationis † Concilij, quæ ait. *Rector, qui habet Vicarium perpetuum in eius Parochia, siue Rectoria potest, & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuerit legitime in solum Vicarium perpetuum.* Et alia sic ait, *Parochus † Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua Vicaria, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere,* consonat Concilium Prouinciale Bononien. 4. *part. tit. 6. de re-*
177 *sidentia.* † *§. de causis excusantibus à residentia Curatos, versicul. si etiam.* vbi sic habetur. *si etiam datus fuisset Parocho Vicarius perpetuus, in quem tota animarum cura, atque administratio legitime translata fuisset à Parocho abdicata, erit à residentiæ munere excusandus,* de quo Gonçalez *glos. 6. n. 97.*

178 Est etiam alia declaratio S. Cong. † quæ sic ait, *arguuntur Episcopi, qui causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Ecclesiis Vicarios perpetuos, data etiam facultate Rectori de non residendo,* & alia quæ ait, *Parochus debet residere in loco vbi sita est Ecclesia Parochialis, etiam si esset ei datus coadiutor ratione infirmitatis,* quæ bene facit in proposito.

179 Tandem circa residentiam † Parochorum notandæ sunt sequentes declarationes Sacræ Congreg. Concilij super *dict. cap. 1. sess. 23.* Prima. *Per motum proprium Sanctissimi Domini nostri publicatum mense Iunij 1568. super residentia Canonicorum habentium Parochiales, non fuit ablata Ordinariis facultas ita, & taliter, quod non possint iuxta formam decreti Concilij Tridentin. ex aliquibus iustis causis licentiam concedere recedendi à Parochiali ad aliquod tempus, modo ea vtantur intra limites præscriptos ab eod. Concilio Trident.* sess. 23. de reform. cap. 1. Secunda Episcopo Pistorien. *quod attinet ad primum postulatum de cap. 2. sess. 6. an videlicet dispensari possit cum infirmis, ac decrepitis, ita vt eorum Ecclesiæ, quæ personalem residentiam requirunt, ob id perpetuis Vicariis seruiantur; item an sit dispensandum cum eis, qui propter monialiũ, vel hospitalium curam in Ecclesiis, quas in montibus obtinent, non facile residere queunt, amplitudo tua id efficiet, quod diffinitum est c. 1. sess. 23. de reform. quo non amplius id permittitur, quod* in d c. 2. sess. 6. *erat relictum arbitrio Ordinariorũ, sed omnino imponitur necessitas residendi.* Tertia. *Inter causas absentiæ connumeratur infirmitas curabilis, aeris in temperies certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus Sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.* Quarta. *An propter intemperiem aeris, relicto ibi Vicario approbato, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare. Congregatio censuit non posse, si tamen Rector infirmus esset, & in loco Parochialis curari non possit defectu medicorum, medicinarumue, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa, interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus Parochialis constituto, nam hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus.* Consonat Concilium Mediolanen. 5. *par. 3. ti. de residentia, versi. ne Parochus.* & Concilium Bononien. d. 4. *par. ti. 6. de residentia. §. de causis excusantib. à residentia Curatos, versic. in Parochis.* Quinta. *Graues inimicitiæ culpa Parochi non contractæ, & post obtentam Parochialem exortæ excusant à residentia, & cum talibus Episcopis conceditur dispensare per annum, vt in alio viciniori, ac tutiori loco manere possint, dummodo in Parochiali expensis Rectoris maneat idoneus Vicarius, ac interim curare debet Episcopus, vt inimicitiæ extinguãtur, si id perficere nõ potest, rescribere debet ad Cardinales Cõgregat. Concily, cuius culpa factum fuit, quominus reconciliatio processerit.* Concordat. d. Conciliũ Mediolanen. 5 vbi supra *versi. nec præterea.* & d. Concilium Bononien. supra *versiculo æque ob graues,* & vide circa hoc declarationem 5. infra adducta *num.* 323. & aliam *num.* 351. Sexta. *Propter inimicitias, quæ superuenerunt sine culpa Parochi datur annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus, sed odium solum Parochianorum non sufficit, neque si omnes fere fructus essent aliis reseruati, neque continua aeris intemperies, neque si esset necessarius magister Ludi, seu Grammaticæ in ciuitate, siue oppido, neque seruitium Episcopi, etiam ad tempus.* Septima. *Parochialem Ecclesiam habens cum Canonicatu in Parochiali residere debet, quod est conforme* Bullæ *Pij V. quæ incipit.* Cupientes, *& percipit fructus Præbendæ, & solum eius distributiones quotidianas perdit, & sic quod præterea absentes iusta alia de causa non percipiunt, si autem Canonicatus est in eodem loco, vbi est Parochialis, potest vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere, si autem alter ab altero distet per leucam, aut dimidium leucæ, etiamsi Canonicatus esset in Cathedrali, tenetur nihilominus in Parochiali residere, quod procedit, non obstante quacunque nobilitate Canonicorum, aut ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ,* vide declarationem adductam supra *numer.* 114. & infra *numer.* 338. Octaua. *Residens in Parochiali, quæ non longe abest à collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest, dummodo omnibus diebus, & horis suis debitis, & congruis Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis.* Nona, *in Monasteriis, & Abbatiis, quæ cura, & Conuictu carẽt, non est necessaria residentia.* Decima. *Præpositura, licet tantum sit iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in* Bulla *S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, quæ incipit* Cupientes. Vndecima. *Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum arguit curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residentiam.* Duodecima. *Non tenetur residere in Prioratu curato, vel Parochiali, vnita tamen perpetuo Dignitati, qui tenetur residere in Ecclesia Dignitatis, sic dicendum de Canonicatibus, & aliis.* Decimatertia. *Obtinens Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis, tantum tenetur in Parochiali residere, si vnio facta sit ad vitam obtinentis tantum.* Decimaquarta. *Rector, seu Parochus, qui habet Parochiam, intra cuius limites adhuc habitant Parochiani, tenetur in ea residere, etiãsi tantum essent in illa Parochia tres, vel quatuor incolæ, & vbi fuerint duæ Ecclesiæ vnitæ, residendum est in digniori, quod si non constet quæ sit dignior, in frequentiori, quod si vna fuerit extra, & altera intra vrbem, residẽdum est in ea, quæ est intra.* Consonat Concilium Bononien. d. tit. 6. *de residentia. §. de his, qui ad residentiam tenentur. versi. & quoniam.* Decimaquinta. Aquilana. *Si vnus populus diuidatur, & vna pars habitet in ciuitate, & altera extra, & idem Parochus ex consuetudine ambas Parochiales obtineat, residere debet in ciuitate.* Decimasexta. *Habens duas Parochiales vnitas perpetuo inuicem æque principaliter, & non vnam alteri accessorie, ambasq; pares ita, vt non sit dignior, & principaliter altera, potest in qua maluerit residere.* Ita Episcop.

scop. Abulen. rescriptum est 15. Mart. 1575. Decima-septima. *An si Parochialis tribus, aut quatuor milliaribus tantum distet à ciuitate potest in hac Rector habitare, Dominicis tantum ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente. Cong. censuit non posse.* 18. Conchen. *Episcopus potest compellere Rectores ad residendū, non obstante consuetudine residendi in loco distāti à Parochia per sex milliaria.* 19. *Presbyter obtinens Parochiales, etiam à ciuitate vltra duo milliaria non distantes, nō potest deputari magister Grammaticæ, & ob id à residentia excusari, etiamsi velit singulis diebus festiuis Parochiali interesse.* Ita Episcopo Tridentino responsum est. Vigesima. *Licet Ecclesia Parochialis sit in loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars habitat longe in oppidis, nihilominus Parochus habitare tenetur prope Ecclesiam in ciuitate, sed succurrendū est eis, qui longe habitant secundum antiquam loci consuetudinem per dispositionem* cap. 4. sess. 21. reform. Consonat concilium Mediolanen. 5. *d. tit. de residentia. versic. Ecclesia Parochialis.* Vigesimaprima. *Congreg. Concily censuit Rectores Parochialium debere residere in domo ipsarum Parochialium, quod si Parochiales domos non habent, tunc in alia domo, quæ sit intra limites Parochiæ, aut saltim ita vicina Parochiali Ecclesiæ, vt inde commode possint per seipsos ei inseruire.* Refert Zerola *in praxi Episcopali 1. part. vers. Parochus §. 4.* Vigesimasecunda. *Congregat. censuit Parochum cogendum esse habitare in domo Ecclesiæ, vel si Ecclesia eam non habeat, in propinquiori intra limites Parochiæ, quod si non habitauerit, non teneri ad restitutionem fructuum, de quibus in hoc decreto.* Vigesimatertia. *Qui finitima vrbis Beneficia obtinent, & domum non habent vbi habitent habitationis domum.* Vigesimaquarta. *In his, quæ pertinent ad residentiam, obseruanda sunt quæ habentur* in cap. 1. de reformat. sess. 23. *& in reliquis, sinon possunt seruari decreta Concily Trident. prædicti, id agendum est quod commodius, & melius potest, & qui non habet domum propriam in loco, vbi residere tenetur, aliquam conducere debet, vbi vero populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea obseruare debet, quæ habentur* in cap. 3. sessione. 24. de reform. *& in casu, quo iura disponunt, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere.* Vigesimaquinta. *Parochus non habens commodam habitationem in Parochiali fuit dispensatus, vt degere posset in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet, aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit sine illa conditione, quod substitutus prope Ecclesiam habitet.* Vigesimasexta, ibi, *causa prius per Episcopum cognita. Omna hæc committuntur Episcopo, qui executioni demandet etiam in Ecclesiis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates regulares.* Vigesimaseptima. *Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licet eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem, etiam Abbatis regularis.* Consonat d. Concilium Mediolanen. 5. *d. tit. de residentia vers. fin.*

§. 1.

De residentia dignitatum Canonicorum & Portionariorum.

SVMMARIA.

OBtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones tenentur ad residentiam ita, vt non liceat vltra tres menses abesse, vt in Concilio Trid. sess. 24. de refor. c. 12. vers. præterea obtinentibus, n. 180.

An d. vers. præterea obtinentibus, comprehēdantur Dignitates principales, & capita Collegiatarum, nu. 181. resoluitur, quod sic, nisi haberent territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem.

An obtinens Dignitatem, maxime principalem in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali, excusetur à residentia in Collegiata, & possit residere in Cathedrali, n. 182. resoluitur, quod non, & pronuntur resolutiones Rotæ.

An habens Canonicatum, & monasterium in commendam teneatur in Canonicatu residere nu. 183. resoluitur, quod in monasterio, nisi sit ab animarum cura liberum.

Obtinens Parochialem, & Canonicatum, si non residet in Parochiali, vt debet, cogi debet residere in Canonicatu, n. 184.

Habens duas Dignitates, seu duos Canonicatus, in qua debeat residere, n. 185 resoluitur, quod in digniori, alias in qua maluerit, & idem in habente duas Parochiales vnitas.

Habens ex dispensatione duo Beneficia residentiam requirentia debet residere in habente maiorem necessitatem seu causam residendi, si vero æqualem habent, in quo maluerit, & idem in habente duas Parochiales vnitas, n. 186.

An Capellaniæ, & Beneficia simplicia, quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter præsentes distribuuntur, requirant personalem residentiam, non obstante consuetudine contraria, numero 187. & sequenti resoluitur, quod sic ex Congregatione Concily.

An Concilium ibi censeatur tollere consuetudinem etiam immemorialem, n. 189.

Consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea fiat, nec comprehenditur in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione vniuersali, nisi quando tollitur tanquam irrationabilis, aut eadem ratio militat in immemoriali, num. 190.

Consuetudini immemoriali est derogatum per clausulam derogatoriam consuetudinum, etiam iuramento Apostolica confirmatione, vel alia quauis firmitate roboratarum, n. 191.

Sublata quacunque præscriptione, non censetur sublata præscriptio immemorialis, numero 192. nisi vbi lex, vel priuilegium afficit rem, & facit eam impræscriptibilem, & tunc non sufficeret allegare titulum, seu priuilegium, & ad ipsum probandum adducere immemorialem, nisi data fama, numero centesimo nonagesimotertio.

Decretum concily sessione 24. capitul. vigesimo, quod derogat quibuscunque consuetudinibus, non tollit immemorialem ex sententia congregat. numer. 194. vbi adducuntur declarationes, & resolutio Rotæ numero 195.

Obtinentes Dignitates in Ecclesia Toletana, & aliis, prætendunt non teneri ad residentiam, & non residens propter immemorialem, n. 196.

Concilium d. vers. præterea obtinentibus, substulit consuetudinem etiam immemorialem ex sententia S. congregationis, n. 197. vbi pronuntur declarationes, & nu. 198. alia pontur.

Obtinētes Dignitates in d. Ecclesia Toletana, & aliis nō possunt hodie excusari à residentia, licet ante Consilium essent in immemoriali non residendi, nec dicen-

do, quod Concilium non sit quoad hoc receptum, num. 199.

An, si ante Concilium litigatum esset super residentia cũ aliquibus Dignitates obtinentibus, qui habuerũt sententiam, & rem iudicatam, non teneri ad eam, quia probauerunt immemorialem, teneantur post Concilium ad residentiam, n. 200.

Derogatio sententiarum per viam legis tollit etiam rem iudicatam, licet secus in rescripto, n. 201.

Vbi Concilium non derogat sententiis, non comprehendit casus per sententiam determinatos n. 202. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & n. 203. resolutio Rotæ, & decisiones in causa Burgen. iurisdictionis Archidiaconatus, de Virbiesca, n. 204. 205. 206. 207. 208. & 209.

In proposito dubio obtinentes Dignitates tenentur ad residentiam, cum sententia fundetur in immemoriali, & sic non det plus roboris, num. 210. & 211. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & in contrariũ procedũt, vbi non constat sententiam fundari fundamento reuocato, n. 212.

An per Concilium d. versi. præterea obtinentibus, censeatur derogatum statutum, etiam à Sede Apostolica cõfirmatum, num. 213. cum seqq. resolutur negatiue propter duplex vinculum, sicut & concordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concilium.

An id solum procedat in confirmatis ex certa scientia, & cum causæ cognitione, an vero etiam in confirmatis in forma communi, numero 218. cum sequentibus, resoluitur illas tantum confirmationes esse præseruatas in decretis Cõcily, quæ emanarunt ex certa scientia, & cum causæ cognitione ex Congregatione Concily.

Etiam, quod simul concurrant immemorialis concordia, seu statutum, & confirmatio in forma communi, est illis derogatum, n. 223. cum seqq.

Censetur præseruata confirmatio ex certa scientia, quando in derogatione nulla facta est mentio de confirmatione Apostolica, alias enim intelligitur etiam ex certa scientia, n. 226.

Illa dicitur confirmatio ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrata substantia, & est expedita præcedente solita discussione, n. 227. & 228.

Causæ cognitio excluditur in concordia, quæ est inter partes, quando confirmatio fuit obtenta ad supplicationem vnius partis tantum, n. 229.

An confirmatis, in qua adest clausula ex certa scientia, non tamen est insertus tenor, aut narrata substantia rei sit ex certa scientia, an vero in forma communi, n. 230. cum seqq. resolvitur, n. 233.

Clausula, quorum tenores, & supplentes omnes facti & iuris defectus, non faciunt vt confirmatio sit ex certa scientia, & quod illæ operentur, n. 234.

De statuto Ecclesiæ Abulens. concedẽte absentiam quatuor mensium, quod est confirmatum ex certa scientia & declaratione super eo obtenta per Episcopum à n. 235. & 244.

An possit renuntiari statuto, seu priuilegio habenti decretum irritans expresse, vel tacite, numer. 242. & sequenti.

An sit reuocatum statutum, vel consuetudo aliquarum Ecclesiarum, in quibus vltra tres menses datur singulis mensibus vnus dies pro tonsione barbæ, num. 245. & 246. resoluitur esse reuocatum, nisi sit in specie confirmatum.

An in mensibus, qui dantur recreationis causa, absentes non solum lucrentur fructus, sed etiam distributiones quotidianas, maxime stante tali consuetudine, & ordinatione, num. 247. cum seqq. resoluitur contra aliquos negatiue, etiam si Canonicatus solum consistat in distributionibus, & ponuntur declarationes S. Congregationis.

In Ecclesia Abulens. est statutum in contrarium confirmatum ex certa scientia per Iulium III. vt in breui posito num. 253. & seq. & quod post Concilium obseruetur, num. 255.

At sint derogata indulta, seu priuilegia Apostolica, quibus conceditur abesse vltra tres menses, numero 256. cum seqq. resoluitur negatiue, nam lex generaliter loquens non tollit priuilegium particulare, & quod Bulla Pij IV. reuocatoria priuilegiorum non procedit nisi in illis decretis, in quibus est derogatio priuilegiorum.

Priuilegia perpetua de non residendo concessa certis personis, seu certo generi personarum, sunt reuocata per Cõcilium, n. 266. & sic priuilegium concessum Capellanis Regis est reuocatum, n. 267.

Contra dictam resolutionem, quod Bulla Pij IV. non procedat, nisi in illis decretis, in quibus habetur derogatio priuilegiorum, sunt duæ difficultates, num. 268.

Prima difficultas, quod alias S. Congregatio declarauerit regulares per sua priuilegia etiam mare magnum, non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, vt in declarationibus adductis, & tamen non habetur in Concilio derogatio huiusmodi priuilegiorum, nu. 269. cum seqq.

Secunda difficultas, quod alias d. Bulla videtur fuisse superflua, & de nihilo seruire, n. 274.

Ad primam difficultatem prima responsio, num. 275. & seq. quæ non placet, n. 277. & quod decreto vltimo, ses. 25. de reg. solum reuocantur priuilegia, quæ sunt contra decreta illius sessionis, & non aliarum.

Priuilegia Regularium, quod non teneantur seruare interdicta in aliquib. diebus tãtum, sunt sublata per Cõcilium d. decreto vltimo contra aliquos num. 278. cum seqq.

Secunda responsio ad d. difficultatem, n. 283. quæ comprobatur, & defenditur n. seq. sed non satisfacit, n. 295. & seq.

Vera responsio ponitur. n. 297. ad 302.

Regulares secluso priuilegio non possunt de iure absoluere à casibus Episcopo non solum de iure, sed etiam specialiter per ipsum reseruatis contra aliquos num. 303. & 304.

Ad secundam difficultatem resp. d. Bullam non esse superfluam, sed esse factam ad corroborandam, & confirmandam derogationem priuilegiorum in decretis Concily contentam, n. 305.

Quot dies contineant menses, qui dantur recreationis causa à Concilio, numero 306. resoluitur mensem in proposito continere. 30. dies. cum non exprimatur à quo tempore incipiant contra aliquos relatos, numer. 307.

An stante statuto Ecclesiæ, quod concedebat absentiam trium mensium, non tamen erat in vsu, possint post Cõcilium illis gaudere, nu. 308. cum seqq. resoluitur non posse.

Si constitutio, aut cõsuetudo Ecclesiæ requirit seruitium totius anni, tunc locum habet absentia trium mensium à Concilio permissa, numer. tricentesimo vndecimo & 312.

An ad absentiam trium mensium requiratur causa, & licentia, numero 313. cum sequentibus, resoluitur non requiri,

requiri, & ponuntur declarationes Sacr. Congregationis.

Isti menses, non debent sumi in maximis solemnitatibus ex Congregatione Concily, quod tamen in Hispania non seruatur, n. 37. & 318.

An Canonici possint licite abesse vltra tempus à Cõcilio permissum, amittendo distributiones, & fructus, qui residendo lucrifiunt n. 319. cum seqq. resoluitur negatiue, etiamsi maneant in ciuitate, & ponuntur declarationes S. Congregationis.

An satis sit lucrari grossam, seu vestuariũ residendo ad horam, seu tempus illius. n. 324 & seqq. resoluitur, non satis esse, nec satisfacere, & adducuntur declarationes S. Congregationis.

Consuetudo vigens in Ecclesiis, vbi Matutini dicuntur media nocte, non interessendi illi videtur excusare, n. 326.

An ex diebus, & horis collectis sint conficiendi menses absentiæ, n. 327. & seq.

Secundum Congregationem Concily non valet statutum, seu consuetudo, vt Præbenda, seu grossa lucrifiat interessendo vna vel duabus horis, aut minori tẽpore 9. mensium, n. 329. sed non seruatur in Hispania & potest sustineri, n. 330. & quid in Ecclesia Ciuitatẽn. seruetur.

An obtinens Dignitatem, cui incumbit visitatio, possit ratione visitationis abesse vltra tres menses, & lucrari fructus, ac distributiones Dignitatis & Canonicatus, quem simul obtinet, numero 332. resoluitur, vt in declaratione Sacræ Congregationis ibi posita.

Si esset consuetudo, quod Archidiaconus visitans percipiat distributiones, esset valida, n. 333.

Incumbens curæ animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro præsenti, & interessenti ex decreto Concily, sess. 22. cap. 3. numero 334. sed intelligitur de Cura animarum proprie, nempe fori interioris numero 335. vbi adducuntur declarationes Sacræ Congregationis.

Visitans, seu exercens iurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucratur distributiones, quando est absens à ciuitate, seu loco Ecclesiæ, alias secus n. 336.

Non procedit d. decretum cap. 3. in Canonicis, seu Dignitatibus habentibus Parochiales, non tamen annexas, numero 337. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Archidiaconus visitans non lucratur fructus Canonicatus, quem simul obtinet, etiamsi esset annexus Dignitati, stante quod fructus sint distincti, secus autem esset in Portione accessorie annexa Dignitati, numero 338.

Conuincitur consil. Nauarr. 14. de Clericis non residentibus quatenus sentit, quod prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus, num. 339.

Excusatus à residentia non lucratur fructus, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à iure expressis, nu. 340.

Canonicus ingrediens Religionem non lucrabitur anno nouitiatus fructus Præbendæ, quamuis sit iuste excusatus à residentia, n. 341.

Canonicus electus ad Episcopum Italiæ, qui debet Romæ examinari, quamuis interim, dum vadit, iuste absit, nõ tamen fructus percipiet, ad quos percipiendos in absentia non solum non sufficit vtilitas priuata, sed nec vtilitas Ecclesiæ, seu Episcopatus in genere, sed requiritur vtilitas Ecclesiæ in specie, n. 342.

Obtinentes ex dispensatione Parochialem, & Canonicatum residentes in Parochiali percipiunt fructus Canonicatus ex priuilegio Bullæ Pij V. & obtinens ex dispensatione duos Canonicatus, seu Dignitates eo ipso censetur dispẽsatus, vt percipiatur in absentia fructus alterius, quando dispensatio est perpetua, n. 343.

In statuta, & consuetudines Ecclesiarum concedentia iubilationem deseruientibus per 40. annos sint contra ius, & derogata per Concilium numero 344. resoluitur quod non, & adducitur declaratio S. Congregationis.

An per Concilium sit derogatum c. de cetero, & c. ad audientiam. de Clericis non resident. vbi habetur, quod duo Canonici existentes in seruitio Episcopi habentur pro præsentibus nu. 345. cum seqq. resoluitur, non esse derogatum, & ponuntur declarationes S. Congregationis.

Canonici existentes in seruitio Episcopi non possunt percipere distributiones quotidianas, quod fallit stante consuetudine in contrarium, n. 348.

Fallit etiam in Canonicis missis ad visitanda limina, vel comitantibus Episcopos ad ea, num. 349. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, quod declaratur num. seq.

Fallit etiam, quando Canonicatus consisteret, solum in distributionibus, nam tunc eas lucrarentur, excepta tertia parte ex Congregationis sententia, n. 351. vbi ponuntur declarationes.

Quoad lucrandos fructus Canonicatus, quando omnes consistunt in distributionibus, S. Congregatio facit differentiam inter absentes causa studij, & causa residẽtiæ in Parochiali ex vna parte, vt hi eos integros percipiant, & inter absentes causa seruitij Episcopi, & inimicitiarum, vt hi eos lucrentur, deducta tertia parte, n. 352. & 353.

Fallit etiam stante speciali gratia, & concessione Papæ, n. 354. & 355.

Similis gratia, & priuilegium percipiendi etiam distributiones in absentia concedi solet ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, & Ministris S. Inquisitionis Hispaniæ nu. 356. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Canonicus Vicarius Episcopi, non potest percipere distributiones in absentia, quamuis percipiat fructus, nisi sit consuetudo in contrariũ n. 357. secus in Vicario capituli sede vacante n. 358.

Absens pro seruitio, & vtilitate Ecclesiæ de iure percipit fructus, & etiam distributiones, si est præsens in loco, n. 359. nisi sit consuetudo contraria, nu. 360. absens vero a loco pro vtilitate Ecclesiæ, vel alia iusta causa, non percipit distributiones, nisi consuetudine aliud sit obtentum num. 361. vbi adducuntur declarationes S. Congregationis, iuxta quod sunt accipiendæ aliæ declarationes adductæ, nu. 362. & quædam consi. Nau. consi. 363.

Dispositio d. c. de cetero, & c. ad audientiam, de clericis non residen. procedit etiam in Canonico Doctorali, & Magistrali, n. 364. nisi vergeret in magnum damnum Ecclesiæ, n. 305.

In Ecclesia Abulen. est statutum, quod Doctoralis non procuret, nec acceptet familiaritatem Episcopi, nec ea vtatur, n. 366.

Dispositio d. c. de cetero, & c. ad audientiam, non habet locum in Canonico pœnitentiario, n. 367. nec etiam in Canonico lectura, n. 368.

An dispositio istorum capitulorum procedat in inferioribus clericis, non Canonicis, n. 369. cũ seqq. approbatur sententia Abbatis in dict. cap. ad audientiam

numer.8.quam secuta est Rota.

Qui non per Episcopum, sed alias sunt occupati pro cõmuni vtilitate.seu Episcopatus in genere,aut per Episcopum plures quam duo eiusdem Ecclesiæ, non percipient fructus in absentia,n.374.

Procuratores generales Cleri Hispaniæ à Congregatione deputati residentes in Curia Romana, & Regia nõ excusarentur à residentia, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breue Clementis VIII. numero 375.

Dispositio d.c.ad audientiam, non comprehendit Portionarios,qui non sunt de Capitulo,licet in eo habeant vocem,num.376.& 377.vbi ponitur resolutio Rotæ,& num.378.eos tamen comprehenderet vbi essent de Capitulo, vt sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ.d.numer.378.

In Ecclesia Abulen. Portionarij possunt assumi ab Episcopo in familiares,sicut Canonici ex statuto Ecclesiæ, nu.379.

Quod dicitur de Portionariis videtur dicendum de Dignitatibus in proposito,n.380.

Dispositio d.c.de cætero,& c.ad audiẽtiam,habet locum in Prælatis inferioribus Episcopo respectu suorũ subditorum,n.381.

Idem est in Legato,quantum ad Prouinciam suam,& in Archiepiscopis,quo ad Clericos suæ Diœcesis, & non suffraganeorum,n.382.

Familiares Papæ existentes in eius seruitio percipiunt fructus in absentia,numero 383.quod tamen non procedit in scriptoribus, & aliis officialibus Curiæ,numero 384.

Sicut familiares Episcopi,ita etiam familiares Papæ nõ percipiunt distributiones,n.385.resolutio Rotæ,n.386. circa indultum subcollectorum.

Familiares Cardinalium excusantur à residentia secundum aliquos,n.387.sed contrarium tenetur,num. 388.

Existentes in seruitio,aut officiis Regis,seu Principis,non excusãtur à residẽtia,n.389. & si aliquod priuilegium fuit antea eis concessum, vt Regi Franciæ, reuocatum est iam per Concilium,nu.390.& quod dicit Nauarr. c.25.n.121.de Capellanis Regum, intelligendum est de priuilegiis concessis post Concilium, quæ tamen non sunt,n.391.

An causa peregrinationis,maxime ex voto,liceat abesse vltra tempus à Concilio permissum, & lucrentur fructus,n.392.cum seqq.resoluitur negatiue ex sententia Congregationis.

An Canonici,& Beneficiati celebrantes priuate Missam in eadem Ecclesia tempore officiorum habeantur pro præsentibus n.396.cum seqq.resoluitur,quod non, & adducuntur declarationes S.Congreg.licet contrarium de consuetudine seruetur in aliquibus Ecclesiis, quæ videtur tolerabilis.

180 SEcundo principaliter † dico, quod obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones tenentur ad residentiam, ita vt non liceat eis vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, vltra tres menses etiam continuos (vt S.Congregatio declarauit) ab eisdem, Ecclesiis quolibet anno abesse,saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt. Ita S. Concilium Trident.*sess.24.de reform.c.12.vers.præterea obtinentibus*, vbi etiam statuitur,quod distributiones qui statutis horis interfuerunt, recipiant,reliqui quauis collusione, aut remissione exclusa his careant,iuxta decretum Bonifacij VIII.*in c.11.de clericis non resid.in 6.* quod Sacra synodus in vsum reuocat, non obstantibus quibuscunque statutis,& consuetudinibus, & quod omnes diuina per se, & non per substitutos compellantur obire officia. Sandoual.*de officio Ecclesiastico 5. parte, capit.3. numero 3. & 4.*

Circa quod varia dubia † examinanda sese offe- 181
runt, & primo dubitatur an *d. versicul.præterea obtinentibus*, comprehendantur Dignitates principales, & capita Ecclesiarum Collegiatarum; & dicendum est,quod sic, vt censuit S.Congregatio Concilij super eo, his verbis: *Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates,& alij Superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc cogi possunt ab Episcopis,sub quorum Diœcesi sunt*, alia ibi, *Dignitates, comprehenduntur etiam illæ Dignitates, quæ sunt capita illarum Ecclesiarum Collegiatarum.* Et quæ etiam essent exemptæ à iurisdictione Ordinarij, *& habent tantum iurisdictionem in Canonicos,& deseruientes in illis Ecclesiis,*& dicitur in ista declaratione, *& habent tantum iurisdictionem in Canonicos*, quia,si haberent territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem, non tenerentur ad residentiam chori, & horarum, quamuis tenerentur ad residentiam, sicut Episcopi, de quo infra *numer. 480.*

Secundo dubitatur, an obtinens † Dignitatem, 182
maxime principalem, in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali, excusetur à residentia in Collegiata, & possit residere in Cathedrali, & dicendum est, quod non, vt in vna Vallisoletana residentiæ coram D.Sacrato, in qua prima Iun.1601. fuit resolutum, *Assignationem sedis in Cathedrali non excusare à residentia in Collegiata, nam aut dicta sedes non requirit residentiam, & sine dubio Abbas non excusatur à prima obligatione, aut vero requirit residentiam,& nihilominus tenetur Abbas residere in Collegiata,tum quia illa est dignior sedes, cum ibi sit caput. Abbas* in capit.extirpandæ.§.qui vero,numero 5.*vbi Hostien.* numero 8. de præbend. *tum quia Abbas ibi percipit fructus non in Cathedrali*, argumento capit. cum ex officij,de præscript.& decimo Maij 1602.coram eodem fuit resolutum. *Abbatem teneri ad residentiam in Collegiata,tam ex dispositione iuris communis* capit.ad hæc, versic.cum singulæ, de præbend.capit.fin.de rescript.in 6. *Ferretus* consilio 32.numero 14. *quam ex dispositione Concilij Trident.*sessione.22. de reformat.capit.3.*& etiam vigore erectionis,non obstante, quod in Bulla erectionis non exprimatur Abbas, & consequenter non comprehenderetur sub dispositione, quod Beneficiati in dict.Ecclesia teneantur residere per glossam* in Clement. 2. verb. in eisdem.de ætate,& qualitate, *quia id procedit, quia ibi materia est correctoria, secus hic, vbi assistit ius commune. Abb.* in capit.relatum,numero quinto de Clericis non residentes.*nec obstare prætensam consuetudinem non residendi, quia illa non legitime probatur. Nec obstare, quod Abbas habeat aliam sedem in Cathedrali,quia,si sedes in Cathedrali requirit residentiam, potius ex ea inducitur incompatibilitas, quam liberatio à residentia in Collegiata* d. cap. ad hæc,*nisi aliter appareat dispositum cum explicita scientia Papæ; nec obstare sententiam D.Orani, quia non iustificatur ex actis, & in contrarium stat ius commune,& statutarium istius Ecclesiæ, vnde tanquam notorie iniusta non potuit facere transitum in rem iudicatam. Cæsar de Grassis* decisione 2.de solut. De quo etiam infra, numero 476.

vbi

vbi dicta videnda sunt.

183 Tertio dubitatur, an habens † Canonicatum, & Monasterium in commendam teneatur in Canonicatu residere? Et dicendum est, quod in Monasterio, nisi illud sit ab animarum cura liberum, vt in sequenti declaratione S. Congregationis Concilij, *Obtinens Canonicatum, & Monasterium in commendam ab animarum cura liberum, in Canonicatu residere tenetur.* Et conducit declaratio nona supra adducta hoc capite sub numero 179. quæ ait, quod in Monasteriis, & Abbatiis, quæ cura & conuentu carent, non est necessaria residentia. Imo & obtinens Parochialem & Canonicatum, qui debet residere in Parochia-

184 li, vt in constitutione 64. Pij V. † & in declaratione septima adducta sub *d. num.* 179. si non resideat in Parochiali ex permissu Episcopi, debet cogi residere in Canonicatu, vt in sequenti declaratione d. S. Congregationis, *Habens Canonicatum, & Parochialem in duabus Diœcesibus, & non residens in Parochiali ex permissu Episcopi, vt tenetur ex Bulla Pij V. cogendus est ad residendum in Canonicatu.*

185 Quarto dubitatur habens duas † Dignitates, seu duos Canonicatus ex dispensatione in qua debeat residere? Et dicendum est, quod in digniori, alias in qua maluerit, vt in sequentibus declarationibus S. Congregationis Concilij; Prima, *Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in quo sibi placuerit, si alter est dignior, tenetur in eo residere.*

Secunda. *Obtinens legitime duas Dignitates, in digniori residere tenetur, & fructus alterius lucratur, non tamen distributiones, & eam tertiam partem Præbendæ, quæ authoritate decreti sessione 22. de reformatione, in quotidianas distributiones est conuersa.* Tertia. *Obtinens duos Canonicatus tenetur in digniori residere, eius vero, in quo non residet, quotidianas distributiones perdit. in quibus distributionibus intelligitur etiam comprehensa tertia pars Præbendæ, quæ ex decreto Concilij Tridentin. conuersa fuit in distributiones quotidianas: sed habens plures Canonicatus dignitate pares, vbi pluribus inseruire potest, residere tenetur.* Et idem est in habente duas Parochiales vnitas, vt in declaratione 14. & 16. adducta supra sub *d. n.* 179.

185 Et habens ex dispensatione duo † Beneficia residentiam requirentia debet residere in eo, quod maiorem necessitatem, seu causam residendi habet; si vero æqualem habent, potest in quo maluerit residere, vt in sequentibus declarationibus d. S. Congregationis, Prima Archiepiscopo Ianuen. *Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum Beneficiis, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas à diuinis absentes amittunt, & illi, qui obtinent duo Beneficia, vel plura cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta requirentia personalem residentiam, tenentur residere in quo est maior necessitas, nec propterea possint alterutro priuari, amittunt quidem distributiones quotidianas eius Beneficij, cuius ministerio non inseruiunt.* Secunda, Cardinali Farnesio. *Canonici omnes debent in propria Ecclesia residere, & personaliter deseruire eorum muneri, non obstantibus quibuscunque, ille tamen, qui aliud Beneficium ex legitima dispensatione obtinet, quod maiorem, vel æqualem causam residendi habeat, licet non interfit muneri, quod exigit Canonicatus, non potest tamen eo priuari, nec alia pœna affici, nisi priuatione distributionum quotidianarum, nec Concilium Tridentinum super pluralitate Beneficiorum prouidet, nisi ad futurum, præterquam in Parochialibus, quas nec etiam per dispensationem ante Concilium Tridentinum obtentam nemo, nisi vnitas retinere potest.* Et idem est in habente duas Parochiales vnitas, vt in d. declaratione decimaquarta, vbi dicitur, quod, si non constet quæ sit dignior, residendum est in frequentiori, & si vna, fuerit extra, & altera intra vrbem, residendum est in ea quæ est intra. Et ad prædicta conferunt quæ tradit post hæc Gonçalez *glos. 6. numer. 268.*

Quinto dubitatur, an Capellaniæ, & Beneficia 187
simplicia, † quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter Capellanos, & Beneficiatos præsentes distribuuntur absentibus nihil percipientibus, requirant personalem residentiam, sicut Canonicatus, & Portiones ita, vt ea obtinentes ad residentiam præcise teneantur, & cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Et pro parte negatiua faciunt ea, quæ in proposito adducit Nauarrus *consil. 4. de Clericis non residentibus numer. 1. 2. & 3.*

Nihilominus tamen contrarium fuit decisum 188
per † Sanct. Congregationem Concilij in vna Ianuen. vt in prima declaratione supra adducta, *num.* 186. & in vna Compostellana, de qua est *dict. consil.* Nauarri 4. vt in sequēti declaratione. *An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum redditus ex variis defunctorum redditibus, cum onere Missas aliquot, & diuina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quoscunque persoluunt; reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant ita, vt qui obtinent, ad residentiam præcise, etiam per priuationem cogi possunt, non obstante consuetudine contraria? Multi ex illustrissimis tenebant non posse cogi præcise, & in hanc sententiam inclinabat maior pars, nisi allegaretur alias fuisse in contrarium decisum, quoniam fructus sunt in forma distributionum, vt in Canonicatibus, ideo fuit decisum cogi posse præciso ad residendum,* & post hæc tradit Gonçalez *glos. 5. numer. 108.* dicens istam declarationem originaliter vidisse.

Sexto dubitatur, † an, dum Concilium ibi sta- 189
tuit, quod illis non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis vltra tres menses ab Ecclesiis abesse, censeatur tollere consuetudinem, etiam immemorialem.

In quo videbatur † respondendum negatiue, nam 190
consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, nec comprehenditur in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione vniuersali. Aymon. Crauetta. *de antiquitate temporis 4. parte, sectione, materia ista, numero 47.* Ruinus *consilio 13. numero 30. libro 2.* Couarruuias plures referens *libro 3. variar. cap. 13. numero 5.* Auendanno *resp. 16. num. 1.* Pelaez de Mierez *de maiorat. 4. parte quæstione 20. numero 51.* Velazques *in libro 6. Tau. glossa 11. numer. 9.* Flores de Menna, *quæstion. 10. numero 44.* & Emanuel Rodriguez *quæstion. regul. 1. tomo quæstione 9. articul. 5. ad finem cum aliis,* & fuit resolutum in causa Palestina iurisdictionis. 25. Maij 1565. coram D. Orano. *immemorialem non comprehendi in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione vniuersali, limitari tamen duobus modis; primo, quando tollitur consuetudo tanquam irrationabilis, & sic procedit, quod tradit Antonius Gabriel.* de præscriptione conclusione 1. numero 27. *secundo, quando eadem ratio militat in immemoriali & Couarruuias supra,* & tradit post hæc

Gonçalez *glossa* 33. *numero* 2.

Addo Tertium, quod consuetudini immemoriali est derogatum per clausulam derogatoriam
191 † consuetudinum etiam iuramento Apostolica confirmatione, vel alia quauis firmitate roboratarum, & sic videtur intelligere etiam de immemoriali, vt fuit resolutum in causa Cesarauguſtana surreptionis Breuium 16. Iun. 1559. coram Domino Orano, vt per Cot. *decis.* 34. *in Miscellaneis manuscriptis.*

192 Similiter sublata† quacunque præscriptione non censetur sublata præscriptio immemorialis, Felinus *in Rubric. de præscript. num.* 18. Aymon *supra*, Balbus *de præscriptio. 2. parte 3. partis 6. quæstione num.* 21. & 5. *part. 5. part. pœnitentialis. quæstion.* 9. Probus ad Monachum *in c. 1. de præscript. in 6. numer.* 24. Tiraquel. plures referens *de retract. conuen. §. 1. gloss.* 2. *num.* 23. & 25. Afflictus *dec.* 154. *num.* 5. Boerius *dec.* 39. *num.* 12. Otalora *de nobilitate 3. part. cap.* 7. *num.* 11. Auendanno, Mieres, Velazques, Flores, & Emanuel Rodriguez *supra*, & idem Velazques *in l.* 41. *Tauri. gloss.* 1. *num* 6.

Nisi vbi lex, vel priuilegium afficit rem, & facit
193 † eam impræscriptibilem dicendo non posse præscribi. Felin. *in cap. accedentes. numero* 6. *fall.* 3. & *in cap. cum ex officij. numero* 1. & 13. *de præscript.* Ripa *in l. quominus. numer.* 40. & 101. *de fluminibus.* Balb. *d. quæst.* 9. *ad fin.* Prob. *supra*, & Tiraquell. *num.* 25. Antonius Gabriel *d. concl.* 1. *ex num.* 27. & Matienço *in l.* 3. *titul.* 10. *lib.* 5. *recopil. glossa* 9. quo casu, quicquid dicant Felinus, & Ripa *ibi*, non sufficeret etiam allegare titulum, seu priuilegium, & ad ipsum præsumptiue probandum adducere immemorialem, nisi data fama tituli, seu priuilegij iuxta dicta, & adducta supra 1. *part. cap.* 2. *numero* 38. & in terminis idem Felinus *in cap. cum contingat, de foro compet. num.* 5 *fall* 3. Anton. Gabr. *supra num.* 33. de quo vide Aymonem *dict.* 4. *part. sect. absolutis à numero* 52. & *sectione materia ista, numero* 96. & ita alias S. Congregatio Concilij declarauit decretum Concilij *sessione* 24. *de reformatione, cap.* 20. † quod derogat quibuscunque consue-
194 tudinibus, vt in fine illius decreti, non substulisse immemorialem, Apostilla *consil.* 3 Nauarr. *de officio deleg.* & post hæc Gonçalez *dict. gloss.* 33. *numer.* 5. vt in declarationibus seqq. Prima Cardinali Pacieco Archiepiscopo Burgen. *Persistendum est in illa declaratione iam dudum ab hac Congregatione facta, nempe decretum Concilij* sessione 24. cap. 20. *non substulisse immemorialem consuetudinem, & ideo si Archidiaconi, & Abbates legitime eam probauerint, si eos esse exercere huiusmodi iurisdictionem, illud tamen matoris explicationis gratia censuerunt nunc addendũ, vt interea, dum illi eam consuetudinem probauerint, amplitudo vestra sola vtramque iurisdictionem exerceat. Quæ omnia ita ab ea obseruatum iri persuasum habemus. Roma die* 27. *Septembris* 1575. Secunda super dict. cap. 20. *Sepius responsum est hoc decretum Concilij non substulisse immemorialem consuetudinem. Et ideo si isti inferiores legitime probauerint eam, sinendi sunt exercere huiusmodi iurisdictionem, interea tamen, dum illi eam consuetudinem immemorialem probauerint, Episcopi soli hanc iurisdictionem exercere debeant, cum pro Episcopo stent regulæ, & ratio Concilij, & legitime probatur, quod per tres sententias probatum est.* Tertia. *Congregatio censuit decretum Concilij* sessione 24 capit. 20. *non substulisse immemorialem consuetudinem Decano, Capitulo, seu alij inferiori, cognoscendi in criminalibus, & matrimonialibus.*

Item eo decreto non comprehendi Abbates, Præpositos, seu Archipresbyteros nullius, qui ordinaria iurisdictione ab immemoriali tempore cura fungũtur.

Item censuit decretum Concilij sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. *non substulisse facultatem, alias ex immemoriali & laudabiliter obseruata consuetudine Decano, & Capitulo singulares Capituli, ipsique subiectas personas cumulatiue cũ Episcopo, seorsum tamen ab eodem ipsumq; Episcopum toties, quoties sua authoritate vti volentem, non excludendo visitandi, corrigendi, & emendandi, quia Concilium non dicitur eam facultatem concessisse Episcopo cumulatiue, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum exclusione non constat, & ab eis debite punitus non est cogendus coram Episcopo denuo se purgare, vel ab eodem iterum puniri.* Quarta. *Nec quasi possessio immemorialis est sublata. Quæ probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse, & solus iurisdictionem exerceat.*

Vnde in vna Veronen. † iurisdictionis. 18. Mar- 195
tij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio fuit per Rotam resolutum, *quod licet ex Concilio Trident.* d. cap. 20. §. ad hæc. *præseruetur Decano, & Capitulo, seu alijs inferioribus immemorialis consuetudo cognoscendi causas criminales, & matrimoniales, tamen, cum immemorialis probatur, quæ non dicitur ad hunc effectum legitime probata, donec de ea constet per tres sententias conformes, Episcopus solus debet istam iurisdictionem exercere, & in ea manuteneri ex iuris communis assistentia, non aliter probata quasi possessione,* c. cum personę, post medium, de priuileg. in 6. cum ibi notatis. *Caputaquen.* decis. 306. p. 1. & 201. part. 2. *iuxta dictas declarationes S. Congregationis.*

Et ita obtinentes Dignitates in † Ecclesia Tole- 196
tana, & in aliquibus aliis Ecclesiis Hispaniæ prætendunt, non teneri ad residentiam, & non resident quia dicunt esse in consuetudine immemoriali non residendi.

Nihilominus tamen in † proposito iuxta subie- 197
ctam materiam, & mentem Concilij *d. cap.* 12. *versic. præterea obtinentibus*, contrarium S. Congregatio cẽsuit, nempe Concilium substulisse consuetudinem etiam immemorialẽ, vt apparet ex sequent. declarationibus super *dict. capit.* 12. (quod etiam videtur sentire Couarruu. *d. libr. 3. variar. cap.* 13. *sub numer.* 9. & Hoieda *de incompatibil. cap.* 17. *num.* 20.) Prima ibi, *aut consuetudinis, etiam immemorialis.* Secunda, *S. D. N. Greg. XIII. ex sententia Cong. declarauit immemorialem consuetudinem non excusare à residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus; in Collegiatis autem non insignibus posse excusare, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quibus adeo tenues redditus essent, vt canonicos aliunde non habentes, vnde viuerent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemorialem, quod aliqui canonici resederint,* Consonat Concilium Bononien. *titul. 6. de residentia. §. de his, qui ad residentiam tenentur, versicul. itaque hi. & §. de causis excusantibus canonicos à residendo. versiculo vltimo.* Tertia. *Congregatio parua, id est, Illustrissimorum Cardinalium tantum, censuit immemorialem esse sublatam per Concilium, & statuta iurata nihil valere, vt iam resolutum est, ac statuta authoritate Apostolica confirmata non esse sublata per Concilium* sessione 24. capit. 12. Ita Episcopo Lamacen. sexto Septemb. 1576. Quarta. *Non datur substitutus in loco canonici absentis ex iusta causa, nec potest compelli canonicus deseruire per substitutum, sed vt per se deseruiat, non obstante*

stante immemoriali consuetudine, quod etiam patet ex declaratione vltima infra adducta. *numero* 216. & Abulens. infra adducta, *num.* 235. & ex declarationibus, prima & secunda adductis *numer.* 323. & ex sequenti declaratione, & respons. dato Episcopo Segobien. vndecima Iulij 1590. ad primam, † secundam, & octauam, quam totam hic ponere placuit, quia deseruit ad alia infra dicenda. *Ad primam de residentia Canonicorum, & Dignitatum Congregatio respondit, consuetudinem immemorialem non residendi sublatam esse ex decreto Concilij* cap. 12. sessione. 24. *quod si Canonici alia se ratione tueantur, audiendi erunt. Ad secundam respondit eos teneri ad residendum nouem mensibus. Ad tertiam, si locum habet Concilium* c. 3. sess. 21. *tũc tertiam partem esse accipiendam secundũ verum valorem, sed ei remedio locum non esse existimauit, nisi vbi distributiones ita sint tenues, vt verisimiliter negligantur. Ad secundam censuit huiusmodi inhibitionem, in qua concedenda, nec forma nec tenor sacrarum constitutionum, vt cauetur decreto Concilij* sessione. 22. cap. 7. *seruatus fuit, tanquam nullam iure posse contemni. Ad sextam, respondit curam animarum, vel esse exercendam per ipsos Canonicos, quibus imminet, aut si minus sufficiant, adiungendos coadiutores ab Episcopo approbatos. Ad septimam, Canonicos, & Dignitates teneri diuina officia per se ipsos obire, itemq; Missas maiores canere illis diebus, quibus tenentur. Ad octauam an Episcopus possit habentes officia Archypresbyteratus, operariæ, sc. holastriæ, & thesaurariæ, quibus in sua fundatione quædam onera fuerunt imposita, licet modo à tempore immemoriali nullum onus habeant, cogere ad onera in fundatione imposita, non obstante d. consuetudine immemoriali, & ad personalẽ residentiã compellere, non obstante, quod à nõnullis annis non resederint? respondit posse cogere ad personalem residentiam, & vt competens in Ecclesia seruitium ad formam ab eo præscribendam impleant iuxt.* cap. 3. sess. 22. *Ad nonam, an constitutio quædam facta ab Episcopo, & Capitulo post Concilium Trident. de soluendo certam pecuniæ quantitatem ratione nouæ possessionis Episcopatus, & Canonicatuum, & Dignitatum distribuendam in fabricam, & salaria Notarij, conuocatorum, campanarij, & aliorum ministrorum Ecclesiæ, quibus iam alias sunt certa constituta salaria, sit valida, nec ne? S. Dominus noster ex sententia Congregationis respondit huiusmodi constitutionem seruandam, nihil tamen ex ea pecunia Notarijs, cursoribus, & campanario, aliisue Ecclesiæ ministris tribuendum, sed integram summam in vsus fabricæ conuertendam, atque ita libenter soluendam, tam à capitularibus, quam ab Episcopo, cum sperari possit officium, Ecclesiæue Dignitatem, quæ ab huiusmodi largitate in ædificium ornatumue Ecclesiæ facta sumit exordium, ad mysticam quoque Ecclesiæ ædificationem fœliciter in Domino processurum. Ad decimam, posse Episcopum visitare solum, capitulares, & bona, eorumque bonorum administrationem, vel quibus sibi videbitur adiunctis. Ad vndecimam, solus Episcopus potest fabricam visitare. Ad duodecimam, Episcopus potest solus, vel iis qui sibi videbuntur itidem adiunctis, etiam extra gremium Capituli, Canonicos visitare, corrigere, & punire, non tamen pœna ordinaria, sed extraordinaria, quæ morum correctionem respiciat; concordia autem, si à Sede Apostolica ex certa scientia, & cum causæ cognitione confirmata fuerit, censetur sublata. Ad decimam tertiam, Episcopus, non potest recusari in visitatione. Ad decimam quartam, An deficientibus examinatoribus synodalibus, vel ipsis impeditis, Episcopus, vel Capitulũ sede vacãte alios possit creare, donec synodus habeatur? censuit ita non posse. Ad decimam quintam. Abstinere debet Episcopus, & Delegatus ne imponant pœnam excommunicationis, nisi in subsidium & à præceptis cum prolatione pœnæ excommunicationis, & si eam imponant, potest appellari, & ab ea, nisi quis comminetur, dari vtique appellationem. Ad decimam sextam. Quando onus fabricæ non est translatum in populum, potest Episcopus sumere aliquam partem ex aceruo fructuum communi decimarum pro fabricæ reparat: quando autem ex consuetudine etiam translatum potest populum compellere, & non potest fructus decimarum sumere. Ad* decimum septimum, *An Canonice Capituli Ecclesiæ teneantur Episcopo rationem reddere administrationis fabricæ Ecclesiæ, & fructus omnes in vtilitatẽ eiusdem Ecclesiæ expendere, non obstante consuetudine immemoriali, respondit teneri reddere Episcopo rationem, omnesque fructus in vtilitatem eiusdem Ecclesiæ expendere, nisi per Episcopum velint visitari pecuniam, quæ in fabricam impendant.* Ad decimum octauum. *Subcollectores non possunt visitari, nec corrigi ab Episcopo.* Ad decimum nouum, cap. 9. sess. 25. *habet locum tam in petitorio, quam in possessorio.* Ad vigesimum. *Redditus fabricarum, potest Episcopus expendere pro suo arbitrio.*

Vnde obtinentes Dignitates in d. Ecclesia Toletana, † & aliis Ecclesiis Hispaniæ non possunt hodie 199
excusari à residentia, licet ante Concilium essent in consuetudine immemoriali non residendi. Nec videntur etiam posse excusari dicendo, quod Concilium non sit quoad hoc receptum in dictis Dignitatibus & Ecclesiis. Nam, cum Concilium deroget cõsuetudini immemoriali, videtur ei derogare, tanquã irrationabili. Couarr. *n. lib. 3. vari. cap. 13. sub num.* 5. & sic non videtur excusare non receptio, vt alias dicitur infra 11. *part. ca.* 5. *n.* 161.

Septimo dubitatur, an, si ante Concilium Tri- 200
dentinum † litigatum esset super residentia cum aliquibus Dignitates obtinentibus, qui habuerunt sententiam, & rem iudicatam non teneri ad residentiam, quia probauerunt immemorialem, teneantur nihilominus ad eam post Concilium? & videtur non teneri. Nam Concilium hic non derogat sententiis, vt derogat *in c. 4. sess. 6. & in cap. 6. sess. 25. de reform.* in qua derogatione comprehenditur etiam res iudicata, † nam licet derogatio sen- 201
tiarum non comprehendat illas, quæ transitum fecerunt in rem iudicatam, Alex. *consi. 94. numer. secundo. lib. 2.* Decius *in l. res iudicata. numer. 3. ff. de reg. iuris.* hoc procedit in rescripto Principis, non autem quando per viam legis aliquid statuitur, non obstantibus sententiis, quia nunc tollitur etiam res iudicata, vt fuit resolutum per Rotam in causa Abulen. iurisdictions. 22. Ianu. 1588. coram Domino Orano.

Et vbi Concilium non derogat sententiis, non 202
comprehendit casus † per sententiam determinatos, vt alias Congreg. censuit circa *cap. 8. sess. 7. de reform.* in vna Lucen. iurisdictionis visitandi his verbis. *Congregatio Concilij censuit per* cap. 8. sess. 7. *præsupposito, quod sententiæ, & concordiæ excludant Episcopum à visitatione, illis Concilio minon derogasse, cum enim* d. capi. *faciat diuersas derogationes, censetur aliis non expressis noluisse derogare*, & est alia declaratio super *dict. capit. octauo*, quæ sic ait. *Concilium hic non censetur sustuliſſe, nec rem iudicatam, nec concordias.*

Et idem tenuit Rota in vna Legionen. iurisdi- 203
ctionis † de Saldanna inter Episcopum, & Archi-

diaconum de Saldanna 13. Nouembr. 1583. coram D. Blancheto, vbi in fine decisionis sic dicitur, *Neque etiam obstat decretum Concily Tridentini, nempe* capit. 20. sessione 24. *quia, vt fuit resolutum ab illustrissimis Cardinalibus, Concilium non comprehendit casus per sententiam determinatos, vt in illa Lucen. cuius copia data fuit; ideo videndum prius, an d. sententia sit in forma probanti, & quos casus comprehendat?*

Et idem fuit resolutum in causa Burgen. iurisdi-
204 ctionis Archidiaconatus de Virbiesca coram † D. Seraphino. & D. Mantica vt in decisionibus sequentibus.

Burgen. iurisdictionis Archidiaconatus de Virbiesca Decembr. 1585. coram D. Seraphino.

205 *FVit concluſum † ſententiam eſſe in forma probanti, cum fuerit extracta citato Reuerēdiſſimo D. Archiepiſcopo, & recognita per vnum teſtem, qui eſt quartus, nec non alij teſtes deponunt, quod Notarius de ea rogatus, erat Notarius publicus, fidelis, & legalis, & pro tali tentus & habitus, quæ ſufficere dixerunt in ſententia lata ante 70. annos. Puteus* deciſ. 151. & 338. libro 2. *quæ procedunt de plano, iuncta obſeruantia, de qua per teſtes D. Archidiacon. fuit item deciſum ſententiam continere iurisdictionem priuatiuam ad Epiſcopum, ex eo, quod loquitur de iurisdictione acquiſita mediante vſu longiſſimi temporis, & ſic per præſcriptionem, quæ dicitur priuatiua. Calder.* de præſcriptio conſil. 2. *Felin.* in capit. Paſtoralis, num. 5. de offic. Ordin. *Balb.* part. 5. pœnitentialis quæſt. 11. numer. 8. *cum alijs per informantes deductis, quod etiam admittitur per Dominos ſcribentes pro Archiepiſcopo; Non obſtat, quod opponitur de notoria iniuſtitia ex eo, quod ſit contra conſtitutionem ſynodalem, quia hoc reſpicit petitorium, nec hic poteſt habere locum præſumptio iuris, & obſeruantiæ conſtitutionis ſinodalis, cum præſumptio cedat probationi, quam habemus ex teſtibus. Non obſtant ſententiæ, quæ ex aduerſo deducuntur latæ per Prouiſores Epiſcopi ante Concilium Trident. quia præter quod non videntur in forma probanti, illæ ſunt latæ extra diſtrictum Archidiaconatus, & inter perſonas non ſubditas, & pro delictis alibi commiſſis, neque conſtat de aliqua ſcientia Archidiaconi, quæ vero geſta fuerunt poſt Concilium, non releuant, cum fuerint moleſtiæ illatæ prætextu decretorum Concily, quæ dederunt cauſam huic liti. Quare ſtante deciſione nuperrime coram R. P. D. Blancheto in cauſa Legionen. iurisdictionis, quod Concilium non tollit ſententias, & res iudicatas, Domini vnanimiter concluſerunt ſententiam releuare ad effectum, de quo agitur, ſcilicet manutentionis, & ideo dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo D. Archidiacono.*

In eadem 11. Febr. 1594. coram D. Mantica.

206 *SVpponendo, ſine veri † præiudicio, quod iura nouiſſime in actis producta ſint in forma probanti, & teſtes legitime examinati, die 18. Ianuar. proxime præteriti, dubitaui, an releuent ad effectum probandi contrauentiones contra mandatum de manutenendo Archidiacono conceſſum. Et placuit Dominis, vt Archiepiſcopus in actis cederet dictis contrauentionibus, cum purgari aliter non poſſunt, & deinde facta ceſſione diſcuteretur negotium principale, rurſus autem d. die vndecima Februarij, quo dilucidius poſſit intelligi, quibus contrauentionibus ſit cedendum, & vt Archiepiſcopus in poſterum dici non poſſit contrauenisſe, propoſui memorialia loco cauſæ, in quibus, ſcilicet caſibus, Archidiaconus vigore d. mandati poſſit in quaſi poſſeſſione ſua tueri, & in quibus Archiepiſcopus ſuam quoque iuriſdictionem valeat libere exercere. Itaque in primis placuit Dominis Archiepiſcopum poſſe Archidiaconatum viſitare, ita tamen, vt viſitatoris officium non excedat, & conſequenter non valeat clericorum crimina coercere, ſed debeat Inquiſitiones eid. Archidiacono derelinquere, vt* in cap. 1. §. ſane, de cenſibus in 6 *& hoc dicebant etiam Domini fuiſſe deciſum coram R. P. D. meo Blancheto in Legionen. iurisdictionis ſeptima Februarij* 1583. *Cæterum crimina, quæ ſunt notoria ita, vt nulla tergiuerſatione celari poſſint, nullaque indigeant probatione, poſſe eum corrigere, & pœnam pro illis debitam infligere,* vt in dict. §. ſane, *expreſſum eſt; verum, quia multa dicuntur eſſe notoria, quæ non ſunt,* cap. conſuluit. de appellat. *& ibi Baldus explicuit, idcirco placuit etiam conſtare debere ea eſſe notoria ita, vt ſuper his negligentia inferioris notari poſſit, vt* in dict. §. ſane, *& ibi Francus declarat,* numero 3. *& Alexand.* conſilio 186. in fin. & numero 15. libro 2. *& late Felin.* in cap. cum ordinem, numero 31. cum ſeqq. de reſcript. *Secundo etiam placuit Archiepiſcopum non poſſe in cauſis prioris inſtantiæ ſuam iuriſdictionem exercere, nec recipere appellationes, niſi à ſententia diffinitiua, vel ea, quæ vim habeat diffinitiuæ, cum Archidiaconus ſit in quaſi poſſeſſione exercendi iurisdictionem priuatiue ad Archiepiſcopum, & quoad eam habeat etiam mandatum de manutenendo, quod, cum ſit generale, complectitur omnes caſus, in quibus aliud in ſpecie non probatur* leg. in fraudem. §. vlt. de teſtament. milit. *coniuncto* capit. 2. in fin. de coniugio leproſorum, *cum alijs additis à Curtio Seniori* conſil. 10. num. 2. & 3. *& Iaſon* in leg. à diuo Pio, in princip. num. 7. de re iudicat. *Dec.* conſilio 142. numero 4. *& Nata* conſil. 199. numer. 10. *neque quoad hoc neceſſariam eſſe aliam declarationem. Tertio etiam placuit Archidiaconum non poſſe vti monitoriis generalibus pro releuatione in forma ſignificanti, quia S. Concilium Tridentin. hanc facultatem ſolis Epiſcopis tribuit, & non inferioribus Prælatis, vt* in cap 5. §. quapropter, de reformatio. ſeſſ. 25. *Quarto etiam placuit Archiepiſcopum poſſe concedere licentiam Clericis, vt à ſuis Beneficiis ex cauſa rationabili abeſſe poſſunt, ſecundum quintam Concily ſanctionem* in cap. 1. de reformatio. ſeſſ. 23. *ſimiliter eum poſſe concedere facultatem prædicandi in Eccleſijs ipſius Archidiaconatus, vt* capit. 2. ſeſſione quinta, *& ſimili modo poſſe eum monialibus concedere licentiam emittendi profeſſionem, quæ aliter fieri non poteſt, vt colligitur ex eod. Concilio* cap. 16. ſeſſione 25. *item poſſe eum dare facultatem, vt ex vrgenti neceſſitate, vel euidenti vtilitate, & ſeruata debita ſolemnitate, poſſint alienari bona Eccleſiæ iuxta* capit. 1. de reb. Eccleſiæ. libro 6. *Abbas* in cap. nulli, num. 5 eod. & in cap. cum Apoſtolica, num. 5. & 9. de his quæ fiunt à Prælatis.

In ead. 16. Nouemb. 1594. coram eod. D. Mantica.

207 *FVit deciſum † ſententiam à R. P. D. meo Decano latā eſſe confirmandam, quia iuſte pronunciauit iuxta tenorem ſententiæ de partibus anni* 1512. *quæ cum eſſet tranſacta in rem iudicatam, non fuit à S. Concilio Trident.* ſeſſion. 24. capit. 20. de reformat. *ſublata. neque enim*

enim potest in dubium re fricari, quin illa sententia intelligatur de iurisdictione competente Archidiacono primatue ad Archiepiscopum; Primo, quia loquitur de iurisdictione acquisita ex possessione, vsu, & consuetudine ipsius, & antecessorum suorum, per quam quidem consuetudinem, & præscriptionem longissimi temporis acquiritur iurisdictio priuatiue ad Superiorem cap. irrefragabili. §. excessus, de officio Ord. *Abbas* in cap. auditis, numer 14. de præscript. & in cap. pastoralis, numer. 7. & *Felinus* numer. 11. de officio Ord. *Calder.* consil. 2. de præscript. *Balb.* part. 1. part. quintæ pœnitentialis, quæstione 11. numer. 8. *Secundo, quia in sententia dicitur Episcopum non posse ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem in d. oppido de Virbiesca, neque in oppidis, & locis eius Archidiaconatus. Vnde, cum sententia prohibeat, ne Archiepiscopus possit ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem in dictis locis, consequens est, vt eum excludat ab exercitio iurisdictionis, quia deputatio Vicarij, seu officialis est actus iurisdictionis, Ruin.* consil. 2. num. 4. lib 4. *neque sententia potest restringi ad Ecclesiam, & personas oppidi de Virbiesca, quia expresse loquitur etiam de alijs oppidis, & locis eius Archidiaconatus. Tertio, quia huiusmodi etiam interpretatio fuit recepta ex obseruantia subsecuta, vt probatur ex iuribus in actis ab Archidiacono productis, quæ quidem obseruantia est cuiuslibet dispositionis interpres.* leg. quædam, de rebus dub. leg. si de interpretatione & l. minime. ff. de legibus. *Gabri. qui alios consonantes refert* consil. 66. num. 24. lib. 2. *& de sententia loquitur in specie Cranetta* consil. 10. num. 9. *neque obstant iura Archiepiscopi cum depositionibus testium, ex quibus dicitur probari aliud etiam fuisse obseruatum, quia præterquã quod illa iura, cum non sint in forma probanti, & testes non sint legitime examinati in hoc dubio, sunt circumscripta, fuit etiam dictum eos actus iurisdictionales longo ex interuallo ab anno 1531. fuisse subsecutos, & ideo illi intelliguntur actus turbatiui, qui non possunt infringere præscriptionem ab Archidiacono completam, & per sententiam, quæ transiit in rem iudicatam confirmatam. Dd.* in c. auditis, de præscr. vbi Abb. *n. 3. notat, quod interruptio post completam præscriptionem non lædit ius quæsitum: nam ad tollendam præscriptionem completam requiritur tempus ad præscriptionem præfinitum, vt scribit idem etiam Abb.* consil. 94. in fi. lib. 1. *neque obstat, quod Archidiaconus, non sit tutus immemoriali præscriptione, quia sufficit ei res iudicata, quæ à S. Concilio Tridentino non tollitur, vt dictum est: neque ad rem pertinet, quod illa sententia sit sine actis, & ideo non debeat executioni demandari. Mohed.* dec. 319. *alias* 11. de re iudicata & 148. *alias* 3. n. 1. de testibus *quia, cum sit antiqua, pro ea præsumitur etiam sine actis, tam quoad iustitiam, quam quoad solemnitatem. Curtius Senior* in l. admonendi, n. 172. de iureiurando. *Cassad.* dec. 3 n. 2. de procurator. *Puteus* 338. lib. 2. *Ripa* resp. 1. n. 14. & 25. de iure patr. leg. 2. *& quoad istum effectum sententia intelligitur antiqua etiam ex spatio. 50. 40. vel 30. annorum. Puteus.* d. dec. 338. *& Ripa.* d. resp. 1. *numer. 9. sine dubio putat tempus 45. annorum antiquum esse, in proposito autem adhuc longius tempus vsque ad annum 1577. quo lis mota fuit transactum est, neque etiam refragatur, quod illa sententia fuerit lata in iudicio possessorio tantum, quia imo petitorium etiam complectitur, nam nititur ex possessione vsu, & consuetudine longi temporis, quæ dicitur præscriptio & ad proprietatem, seu vtile dominium pertinet, & finem litibus imponit. l. vlt. fine.* & notat Bar. *in princip. C. de edict. D. Adr.* idem Bar. *in l. vlt. n. 3. ff. pro suo, & in l. 1. §. vlt. ff. ad Tertull. & in l. transacta, de verb. significat.* Dec. *cons. 272. n. 6. præterea in d. sententia dicitur ad Archidiaconum pertinere correptionem, visitationem, & prouisionem omnium Beneficiorum d. Ecclesiæ & personarum illius, quod quidem verbum pertinere, late patet, ad petitorium etiã refertur.* l. verbum pertinere, de verb. significat. *Rota* dec. 9. de causa poss. in nouis, & 49. de rescript. in antiq. *Aret.* cons. 6. num. 8. *item cum in dict. sententia dicatur Episcopum non posse ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem in d. oppido de Virbiesca, neque in locis eius Archidiaconatus apparet petitorium esse comprehensum.*

In eadem 13. Ian. 1595. coram eodem D. Mantica.

PLacuit Dominis † *non esse recedendum à declarat. facta die 16. Nou. proxime præteriti vt sententia lata à R. P. D. meo Decano ad fauorem Archidiaconi debeat confirmari, nec obstat, quod sententia de partibus lata de anno 1512. ex qua potissimum sententia Rotalis nititur, sit sine actis, & ideo non faciat fidem, nec debeat executioni demandari secundum stilum* Rotæ. *Mohed.* dec. 319. *alias* 11. de re indic. & 148. *alias* 3. n. 1. de test. *fuit dictum coram eodem D. Decano in Meliten. præcedenti. 5. Dec. 1578. quia id locum non habet quando sententia est antiqua, & habuit effectum, quia ex obseruantia subsecuta præsumitur iustificata, in casu autem propositio obseruantia probatur ex iuribus in actis ab Archidiacono productis, neque ad rem pertinet, quod ex commissionibus ab Archidiacono impetratis anno 1517. & alijs sequentibus & iuribus inductis ab Archiepiscopo appareat d. obseruantiam non fuisse absque contradictione Archiepiscopi, quia ex perturbationibus Archidiaconi, post aliquod temporis interuallum illatis, & inhibitionibus ab eo obtentis, non modo non tollitur obseruantia subsecuta, sed magis confirmatur. Nam quasi possessio Archidiacoui in exercenda iurisdictione priuatiue ad ipsum Archiepiscopum comprobatur, neque enim requiritur obseruantia longi temporis, sed sufficit per aliquos actus ita fuisse obseruatum, quia optima est præsumptio, quæ ex effectu subsecuto colligitur,* l. sed Iulianus. §. proinde. ff. ad Macedon. l. quædam sunt de rebus dubijs *Decius* cons. 36. columna tertia in fine *Alben.* cons. 104. numero quarto. *nam simili quoque modo obseruantia, quæ habet vim declarationis, non eget longi temporis præscriptione. Butrius* in capite vltimo, numero quadragesimoseptimo de cõsuetudine, *Castrensis* consil. 347. numero quarto libro primo, *Alexander* 137. numero vigesimo primo, libro secundo & octauo, numero 6. lib. 6. *Aret.* consil. vndecimo nun ero quinto *Craueta qui alios etiam refert* consilio 118. numero secundo & 201. numero duodecimo. *neque etiam dici potest eum, qui iudicem adiuit, & inhibuit, & coram eo ius suum prosecutus fuerit, suam amittere possessionem. Baldus,* in capite querelam columna. tertia & vltima, de elect. *Afflictus* decis. 398. numero septimo. *Puteus* decision. 319. numero secundo libro secundo, *quod multo magis est recipiendum quando lis cepta non fuerit agitata, sed deserta, vt in casu proposito, in quo non constat de reproductione citationis, neque etiã obstat testis in Curia pro Archiepiscopo examinatus anno 1581. qui de visu deponit à 30. annis Archiepiscopũ, & Archidiaconum de causis cognouisse cumulatiue, & præuentiue, quia ille est vnicus, & ideo fidem non facit.* l. vbi numeris. ff. de testibus l iurisiurãdi. C eodẽ, *præsertim, cum aliud ex testibus, & scripturis probet. Item quia dictum secundum*

ipsemet restringit, post Concilium & contradictiones Archidiaconi fatetur, præterea sufficit quod sententia prius fuerit per aliquos actus, & aliquo temporis spatio obseruata, quia effectus subsecutus, & rerum exitus demonstrat id verum esse, quod dicitur, vt notat Decius in capite ad audientiam, numero primo de appellatione, *& Crauetta* cons. 201. numero vndecimo in fine & 12. cum aliis supra citatis, *si quidem effectus à prædominio vincit etiam naturã. Sylues Aldobran.* cons. quinquagesimo secundo n. 17. *atque ex his Domini censuerunt perstiendum esse in decisis.*

209 In eadem † causa 23. Iun. & 3. Iul. 1595. coram D. Lita Domini steterunt in decisis, & denegata est remissoria Archiepiscopo.

210 His tamen non † obstantibus, in proposito dubio contrarium dicendum est, nempe obtinentes Dignitates teneri ad residentiam, etiamsi ante Concilium cum eis esset litigatum super residentia, & habuissent sententiam, & rem iudicatam in fauorem, quia probauerunt immemorialem non residendi; nam cum sententia illa, & res iudicata fundetur, & innitatur consuetudine immemoriali non dat plus roboris illi, quam de se habet, sed solum imponit finem liti, & sententia non dat ius, sed declarat competere ex illa consuetudine *l. sicuti. §. sed si quæratur ff. si seruitus vendicetur.* Et ita alias in simili circa *d. c.*

211 *20. sess. 24.* fuit declaratum † per S. Cong. his verbis. *Quia in fine huius decreti est derogatio priuilegiorum, dub. an hoc decretum sustulisset etiam res iudicatas, quæ innituntur priuilegiis ante ipsum Concil. obtentis. Cong. censuit affirmatiue, scilicet sustulisse, quia sententia, cum innitatur priuilegio, non dat plus roboris priuilegio, quã de se habet, sed solũ ponit finem liti, ita die 9. Apr. 1587. in una Salamantina Sixtus V. audita relatione cong. respondit, atque ita mandauit in similibus respon-*

212 *deri.* Nec † obstant in contrarium adducta, nam procedunt vbi non constat sententiam, & rem iudicatam fundari, & inniti fundamento reuocato.

213 Octauo dubitatur, † an per Concil. ibi censeatur derogatum statutum, etiam à Sede Apostolica confirmatum, per quod cõceditur vltra tres mẽses abesse. Et videtur, quod sic attenta vniuersali posita ibi *cuiuslibet statuti*, ex Bonifa. *in Clem. dudum, §. nos etenim, n. 14. de sepul.*

214 Nihilominus tamen † respondetur negatiue, propter duplex vinculum, ex glossa, *verb. pacta, in d. §. nos etenim*, quam sequuntur Feli. *in c. constitutus, n. 21. de rescript.* Staphil. *de literis gratiæ tit. de vi, & effectu clausular. §. verb. contrarius quibuscumque, quod operentur.* Rebuffus. *in concordatis in forma mandati Apostolici. verb. confirmatione*, Put. *dec. 172. n. 2. li. 3.* & Flores de Mena plures referens, *quæstione 10. n. 41. & seq.* & ex *dec.* Achilles, *1. de confirmatione*, alias 60. *in impressis.* Rota *dec. 457. n. 9 p. 1. diuers.*

215 Et ita in causa Salamantina iurisdictionis, 14. Decem. 1579. coram D. Seraphino fuit resolutum *capite 3. sessione 24.* non derogari consuetudini confirmatæ.

216 Et ita in terminis S. Cong. † Concilij respondit Archiepiscopo Valentino his verbis, *congreg. declarauit statutum, quo permissum est canonicis quatuor mẽses quolibet anno ab Ecclesia abesse, si à Sede Apostolica confirmatum est, non esse sublatum à Concilio*, sess. 24. capite 12. *& ideo obseruari debet, die 26. Iun. anno* 1576. Est etiã declaratio 3. sup. adducta, *n.* 197. & alia quæ sic ait, *Statutum per q. conceditur abesse, vltra tres menses ab Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis, si à Sede Apostolica fuit confirmatum, non censetur derogatum per Concilium*; alia ibi, *Non obstantibus quibuscumq; statutis, consuetudinibus etiam immemorialibus, non tamen sustulit hoc decretum fundationes, nec confirmationes Apostolicas.* Consonat d. Concilium Bononien. *in. 6. de resid. §. de his. qui ad residentiam tenetur, vers. itaque hi, & §. de causis excusantibus Canonicos à residen. versic. quod si haberet.*

Et ita etiam † alias S. Cong. declarauit, quod Cõ- 217
cordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concil. *sess. 6. cap. 4. & sess. 25. cap. 6. de refor.* vt in declaratio. sequenti. Prima *sup. d. c. 4. Fuit resolutum à Rota, & congreg. Concilij de mente Greg. XIII. hunc tex. non tollere concordias confirmatas à Sede Apostolica.* Secũda, *An per Concilii*, sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. *derogatum sit concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam*, cong. *Concil. censuit derogatum esse concordiis, præterquam cõfirmatis per Sedem Apostolicam, reliquas suos dumtaxat tenere authores.*

Sed succedit difficultas, an id solum procedat † in 218
statutis confirmatis ex certa scientia, & cum causæ cognitione, an vero etiã in confirmatis in forma cõmuni? & videbatur procedere etiam in confirmatis in forma communi.

Nam etiam in his concurrit † duplex vinculum, 219
cum statuta ista ante Concilium alias valida præsupponantur, & sic verificetur conditio confirmationis in forma communi, & conducunt tradita per Decium, *in rub. de confirm. vtili.*

Et quod derogatio generalis † non tollat confir- 220
mata in forma communi, docet Curtius Iunior *in l. more, n. 41. ff. de iurisdict. omnium iudic.* & videtur de mente d. glos. & sequacium *in d. §. nos etenim.* Rotæ & aliorum per Achillem s. qui ad istum effectum non distinguunt inter confirmationem ex certa scientia & in forma communi, & ita alias dederunt suũ votum D Robusterius Episcopus Oriolen. & D Seraphinus Cardinalis Illustris. tunc Rotæ Auditores doctissimi per S. cong. concil. in causa Abulen. iurisdict. inter Episcopum D. Petrum Fratrem teminium, & capitulum.

Nihilominus tamen S. † cong. declarauit illas 221
tantum confirmationes esse preseruatas in decretis concilij quæ emanarunt ex certa scientia, & cũ causę cognitione, nam in confirmatione in forma communi non censetur concurrere duplex vinculum considerabile, cum istius generis confirmatio parum, aut nihil operetur, glo *in cap. 1. de confir. vtili. verb. confirmationem, & in c. 2. ne sede vacan. verb. in forma communi*, Card. *cons. 64. n. 6.* Imola *in c. penul. in fin. de confirm. vtili.* Curtius Iun. *cons. 213. n. 6.* Cassad. *dec. vnic. n. 2. de confirm. vtili.* Mandos. *reg. 22. q. 10. n. 9. & 10. & de signatura gratiæ, tit. de confirm. vers. confirmationum altera, & vers. & hæc confirmatio*, & Man. Rodriguez, *q. reg. 1. tom. q. 8. art. 3.* & tradit Gonçalez *glos. 25 n. 14.*

Quæ declaratio S. cong. † sic se habet, *præsuppos-* 222
to decreto S. Cong. quod concordiæ à Sede Apostolica cõfirmatæ non censentur sublatæ per Concilium, sess. 6. c. 4. & ses. 25. c. 6 *an censeantur præseruatæ concordiæ confirmatæ in forma communi, an vero illæ tantum, quæ fuerunt confirmatæ ex certa scientia? Cong. auditis vtrisq; aduocatis eorumq; rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantum confirmationes intelligi præseruatas in decretis concilij, quæ manarunt ex certa scientia, & cũ causæ cognitione die Iouis. 13. Nou.* 1586. Idem etiam habetur in declaratione Segouien. supra adducta, *numero* 198. *ad* 12.

Quod procedit etiam, quod simul concurrant 223
consue-

consuetudo immemorialis, concordia, & confirmatio Papæ † in forma communi in terminis. *d. capit. 6.*
223 quod derogat etiam consuetudinibus, etiam immemorialibus, vt declarauit S. Cõg. de anno 1593. in causa Conchen. iurisdictionis, de qua infra, his verbis. *Cong. Concily censuit concordiæ confirmatæ à Papa in forma cõmuni cum qua concurrit consuetudo immemorialis fuisse etiam per Concilium derogatum.* Quæ iuxta istam declarationem fuit in Rota expedita per D. Mantica.

224 Et fuit dictum in causa Veronen. † exemptionis 27. Maij 1594. coram D. Pamphilio his verbis. *Non obstat consuetudo immem. contenta in articulis capituli, quia est sublata* per Tridē quod in c. 6. sess. 25. *expresse derogat consuetudini immem. & procedit, etiam quod simul concurrant consuetudo immem. concordia, & confirmatio Papæ in forma communi, vt tenuerunt illustrissimi Cardinales S. Conci. interpretes de anno præterito in causa conch. iurisdictionis, quæ iuxta prædictam resolutionem fuit in Rota per D. meum Decanum expedita.*

Vnde in nostro proposito, etiamsi concurrat immem. statutum, & confirmatio in forma communi
225 non † suffragabuntur aduersus d. decretum. *sess. 24. c. 12. de reform.*

Intellige autem censeri præseruatam d. confirmationem ex certa scientia, quando in derogatione nulla facta est mentio de confirmatione Apostolica, alias enim vbi in derogatione fit mentio de confirmatione Apostolica, intelligitur etiam ex certa scientia, maxime si additur, *aut alia quacumque firmitate, seu alio qnouis præsidio*, glossa Zenzelini *in extrauag. suscepti, de electio. versi. confirmat. in extrauag. 11. vigesimosecunda.*

226 Illa vero dicitur † confirmatio ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrat eius substantiã, & est expedita præcedente solita discussione Roma. *consi.*
227 237. *n.* 7. *&* 336. *n.* 2. vbi † Hor. Mandos. Doct. *in ca. 1. de confir. vtili*, Decius *in c. porrecta n.* 15. *& c. pen. eod. ti.* cum aliis per Hier. Gabr. *consi.* 183. *n.* 14. *li.* 2. Molina *de Hispan. primog. lib.* 2. *c.* 7. *numer.* 9. Mascar. *de probatione conclus.* 218. Io. Gutierrez *consi.* 11. *numer. quinto.* & Velazquez *in leg.* 42. *Tauri. glossa.* 3. *numer.* 5. & Rota *dec.* 455. *num.* 3. *p.* 2. *diuersorum.* & fuit resolutũ in causa Calciatẽ. iurisdictionis. 16. Ian. 1587. coram D. Rubeis, & in causa Abulen. iurisdictionis 22. Ianu. 1588. coram D. Orano, & in Burgen. iurisdictionis. 3 Maij. 1589. coram D. Pamphilio, & in Seguntin. iurisdictionis. 27. April. eodem anno, & in Conchen. iurisdictionis 2. April. 1593. corã D. Mantica, & in d. Veronen. exemptionis. 27. Maij. 1594. & in aliis causis.

228 Dixi, *& est expedita.* † Vt in d. Seguntina, & in Burgen. ante literarum expeditionem non potest dici adhibita causæ cognitio, vt in d. Calciaten. & in dict. Conchen.

229 Quæ etiam causæ † cognitio excluditur in concordia quæ est inter partes, quando confirmatio cõcordiæ fuit obtenta ad supplicationem vnius partis tantum, Hostien. *in sum. de confirmat. vtili. §. qualiter facienda sit, versi. hoc teneas.* Butrius *in d. c. penul. nu.* 9. Bald. *in margarita. versic. confirmatio ex contractu, & consi.* 475. *n.* 3. *lib.* 1. Calcan. *consi.* 30. *n.* 7 Roder Suarez *allegat.* 14. *n.* 1. & fuit resolutum in d. Abulen. & in d. Veronen.

Sed an confirmatio, in qua adest clausula ex certa
230 scientia, non tamen est insertus tenor, † aut narrata substantia rei confirmatæ, sit ex certa scientia, an vero in forma communi, Abb. *in ca. examinata. de confirm. vtili ad fin.* & Roma. *d. consi.* 327. *n.* 7. & Decius *in d. c. porrecta, n.* 15. tenent esse ex certa scientia, & sequitur Rota in d. Abulen. & in d. Burg. & Rota *dec.* 780. *n.* 5. *p.* 1. *diuer.* ait, confirmationem esse in forma communi, cum in eis deficiat clausula, *ex certa scientia*, & in dubio confirmationem præsumi in forma communi, atque adeo clare sentit confirmationem in qua adest clausula, *ex certa scientia*, esse ex certa scientia, & non in forma communi, idem tenet Anto. Gabr. plures referens de clausulis *conc.* 1. *n.* 1. 2. & 3. dicens clausulam, *ex certa scientia*, actum nullum, & inualidum confirmare, & statuta iniusta, & iuri cõmuni contraria, & Velazquez s. *num.* 6. P. Molina *de iustitia. tom.* 1. *tractat.* 2. *disputatione.* 174. *& tertio tomo disputatione* 597. & videtur Mascardus *supra numero sexto.*

At in vna Romana † Secretariatus 10. April. 1592. 231
coram D. Seraphino fuit dictum *confirmationem, etiam cum clausula*, ex certa scientia, *laborantem defectu intentionis ob tertij præiudicium non intellectũ nihil operari, Castrens.* consil. 84. n. 4. lib. 2. *quem refert & sequitur Alex.* conf. 122. & ibi additio littera A. li. 4. *& Rotam alias in d. Calcit. coram Rubeis, 16. Ian. 1587. deinde postea coram eod. Seraphino resoluisse confirmationem non posse dici vere ex certa scientia, non obstante appositione d. clausulæ, nisi totus tenor, tunc Papæ innotuerit, & fuerit insertus, Ferretus* conf. 38. n. 5. *Decius* consil. 33. nu. 5. *Goz. ad.* consi 9. n. 8.

Et similiter in vna Mediolanen. fructuum † 24 A- 232
pril. 1592 coram D. Blancheto fuit resolutum. *Clausulam* Motu proprio *non tollere defectum intentionis, Egid.* decis. 392. & 475. *neque etiam clausulam* ex certa scientia, *quia non operatur, quoad ea, quæ sunt facti. Decius, & Goçad.* ibi *Put.* dec. 70. n. 4. li 3. *Ant. Gabr.* supra n. 46. 47. & 51. *Vantius* de nullit. tit. quis possit dicere de nullitate, n. 18.

Ego dicerem confirmationem, in qua apposita † 233
est clausula, ex certa scientia, esse confirmationem, ex certa scientia, & non in forma communi ad effectum confirmandi actum, alias de iure inualidum, iuxta adducta num. 230. non tamen tollere defectum intentionis, nec purgare vitium surreptionis. Ripa *respon. 6. n.* 10. *li.* 2. quem refert Ant. Gab. s. *n.* 25. Molina *d. li.* 2. *c.* 7. *n.* 15. & Io. Gutier. *d. consi.* 11. *a n.* 13. & Rota in Cæsaraugustana exemptionis 20. Maij 1585. coram D. Orano, quando notorie de eo constat, Rota *dec.* 36. *n.* 6. 13. *&* 14. *p.* 2. *diuers.* & id vult P. Molina s. præterea confirmationem, cum clausula ex certa scientia, non posse dici ex certa scientia, & cum causæ cognitione, ex quo enim non est insertus tenor, aut narrata substantia rei confirmatæ non potest dici adhibita causæ cognitio, & sic istam confirmationem non esse præseruatam in decretis Concilij, & ita procedet dec. in d. Calciaten.

Nec clausulæ, *quorum tenores*, † *& supplentes om-* 234
nes facti, & iuris defectus, faciunt, vt cõfirmatio sit ex certa scientia, quia illa solum deseruit ad tollendam surreptionem iuxta *consil.* Butrij 2. de quo infra *nu.* 305. & fuit in proposito resolutum in d. Abulen. & & in d. Conchen. iurisdictionis licet contradicat Velazquez s. *nu.* 4. hæc vero non supplet, nisi defectus iuris positiui specificatos in literis, Ferretus *consil.* 38. *n.* 3. & fuit resolutum in d. Calciaten. & in d. Abulen. iurisdictionis.

Et iuxta supradicta, † cum in Ecclesia Abulen. ad- 235
sit statutum antiquum, quod est 16. in ordine, per

quod conceditur eius Beneficiatis abesse quolibet anno quatuor mensibus,& pro parte D. Petri Fratrem Teminij Episcopi Abulen. propositum esset in Cong. sequens memoriale, *Illustrissime domine decreto San.Concily Triden.* sess. 24. c.12.de reform. *cauetur,ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis Dignitates, Canonicatus,seu Portiones, possint vigore cuiusuis statuti, siue consuetudinis recreationis causa vltra tres menses ab eisdem Ecclesiis abesse, Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Abulen.prætendunt in vim cuiusdam prætensi statuti, siue consuetudinis,non obstante prædicto decreto,posse ex d. recreatione abesse à seruitio, & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solum Præbendarum grossum, verumetiam quotidianas distributiones, ac si diuinis interessent,lucrari.Reuerendissimus dominus Episcopus videns ex huiusmodi prætensione cultus diuini augmentum læsi, eamque esse de directo contra dispositionem prædicti decreti, recurrit ad Sanct. Congregationem supplicans declarari duo ; vnum,an d. decretum c.12. sess.24. sustulerit quascumque consuetudines, & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum, an in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse à residentia Ecclesiæ, lucrentur,quascumque distributiones quotidianas,quocumque nomine nuncupentur,& ex quacumque causa dentur,& distribuantur,& quatenus declarationes super præmissis per S.Congregationem faciendæ sint, supplicatur rescribi Reuerendissimo Episcopo, vt ille in d. Ecclesia obseruentur.* Sic responsum est *Reuerendissimo D.vti Fratri Episcopo Abulen. Reuerendissime D. vti Frat.vidit S.Congregat. Cardinalium Concily Trident.interpretum libellum,qui cum his erit literis, censuitque donec,& quousque Rota decreuerit confirmationem statu Ecclesiæ Abulen. validam & legitimam, esse seruandum decretum Concily prædicti,* sess.24.cap. 12. *de absentia trium mensium, non obstante quacumque consuetudine,etiam immemoriali;interea vero absentes nõ lucrari distributiones quotidianas, quod ideo ad amplitudinem tuam præscripsi, vt cum illi nota sit Congregationis sententia,eam obseruandam curet,& bene valeat in domino, quem ei propitium precamur. Romæ die 3. Augusti.1586. amplitudinis tuæ Reuerendissime, vti Frater studiosissimus.*

A.Card.Carrafa.

236 Quæ declaratio, cum pro parte d. domini † Episcopi fuisset intimata capitulo,seu punctatorib. chori, qui id retulerunt in Capitulo ordinario, die 8. Octob. 1586. Capitulum statim respondit, quod illi obediebat, & quod fieret computatio, seu numeratio iuxta d.declarationem,nempe, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est cum horis, & distributionibus, postea tamen cum Capitulares absentes à dicto Capitulo reclamassent in Capitulo contra d. resolutionem factam eis absentibus, & non vocatis allegando d. statutum esse confirmatum in forma specifica per Leonem X. & Iulium III. & consequenter non esse derogatum per Concilium,*d. cap.*12.fuit ordinatum per Capitulum, quod,donec per suam sanctitatem, vel S.Congregationem aliud declaretur, visis dictis confirmationibus, & statuto, Beneficiati dict.Ecclesiæ gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea, & ita adhuc absque controuersia obseruatur in d.Ecclesia d. statutum *de absentia quatuor mensium.*

237 Quod reuera apparet confirmatum, † ex certa scientia,& in forma specifica per Leonem X. in Bulla confirmationis statutorum, anno 1519.in qua inter alia narratur substantia d. statuti per hæc verba. *Et ad hoc, quod quis ex eisdem Canonicis, & Dignitates obtinenti us,ac Beneficiatis, etiam post 1.& 2.residentiam huiusmodi,eosd. fructus redditus, & prouentus integre singulis annis percipere possit,residentiam octo mẽsium continuorum, vel interpollatorum, quolibet anno facere teneatur, & alias facta residentia personali per quatuor menses continuos, vel interpollatos pro rata tangendi fructus prædictos lucretur.*

Nec obstat, † quod Papa ibi confirmat statuta li- 238
cita, honesta, & sacris Canonibus non contraria, quia vltra, quod dict. statutum de absentia quatuor mensium ante Concilium erat licitum, & honestum & sacris Canonibus non contrarium, respondetur, quod,cum Papa ibi non solum confirmet dict. statutum,& alia in specie,sed etiam in genere, alia statuta dict.Ecclesiæ, etiam per Alphonsum Carillo Episcopum Abulen. & Capitulum *in libro recopilata* d.clausula, *licita, honesta,& sacris Canonibus non contraria*, non refertur ad d. statutum, & alia in specie confirmata, de quibus Papa explicatam scientiam habebat, sed ad confirmata in genere, vt fuit alias resolutum in vna Legionẽ. iurisdictionis vndecimo Maij 1580.coram D.Seraphino.

Et magis specifice fuit d.statutum † confirmatum 239
per Iulium III. in Bulla, seu literis S.pœnitentiariæ infra adducta *dubio* 10.*num.*254.

Neque obstat d.declaratio † Sanct. Congregatio- 240
nis obtenta per D. Episcopum Teminium, nam ipsa supponebat pendere litem in Rota super confirmatione dicti statuti, & sic dicebat, donec Rota decreuerit confirmationem statuti validam, & legitimam esse, seruandum esse decretum Concilij *dict. capit.* 12. cum Concilium habeat paratam executionem, sed reuera nulla fuit lis in Rota super confirmatione d. statuti, sed super confirmatione statuti, & concordiæ circa iurisdictionem quæ erat in forma communi, & ostensa huiusmodi confirmatione ex certa scientia dicti statuti, quæ per Concilium non est sublata, Capitulum non erat turbandum,sed potius tuendum in sua quasi possessione, de absentia quatuor mensium ad *capit.cum personæ, de priuil.in* 6.

Rursus non obstat dicta paritio Capituli, † quia 241
vltra,quod videtur fuisse erronea, cum soluerit Capitulum, vt dictum est, quod fieret computatio iuxta dict. declarationem, nempe, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est cum horis, & distributionibus, cum tamen dicta declaratio expresse contrarium dicat, scilicet absentes in d. tribus mensibus non lucrari distributiones quotidianas. & sic tamquam erronea non videtur nocere ista partitio,ad *leg.si per errorem.ff.de iurisdict.omnium iudic. l. nihil consensui, tam contrarium. §. non videntur .ff.de reg. iuris,* Cæsar de Grassis *decision.* 14. Et fuit alias in simili de quadam concordia resolutum in vna Salamantina fructum, 12.Maij 1583. coram D.Bubalo. Fuit etiam erronea paritio,quia nulla erat lis super confirmatione d. statuti, vt dictum est,& sic declaratio non arctabat. & conducit resolutio Rotæ, in vna Burgen. iurisdictionis coram Rubeis 22.Iun.1584.

Quod quamuis Capitulum Burgen. per plures annos seruauerit Concil.Trid.dispositionem in sess.6.de refor. c.4.& sess.25.c.6.*super visitatione, & correctione Capitularium, credens, quod etiam derogabat concordias à*

à Sede de

Sede Apostolica confirmatas, non propterea uti errans renuntiauit concordiæ, quam habebat cum Episcopo, à Sede Apostolica confirmata, quæ per dict. Concilium sublata non erat, vt per Gonçalez. *glos.* 31. *n.* 42.

Resp. etiam, quod cum in d. confirmati onibus † 242
Leonis. decimi & Iulij III. adsit decretum irritans, capitulum non potuit vllo modo renuntiare d. statuto de absentia quatuor mensium. Abb. *in c. delicto, n.* 14. per tex. ibi *de præbend.* post glossam. *vers. huiusmodi clausula*, & alios ibi Anch. *in c. statutum ad finē de rescriptione in* 6. Felin. *in c. cum accessissent, n. septimo & 30. de const. & in cap. cum ex officio de præscrip. nu.* 36. *vers. ad idem*, vnde Selua, dicens communem *de Benef.* 3. *p. q.* 9. *n.* 44. *& quæst.* 48. Probus ad Monach. *in c. tibi. de rescrip. in* 6. *n.* 8. *vers. & redeundo.* Ant. Gabr. alios referens *de clausulis conclusione* 3. *numero* 18. 19 20 21. *& 33.*

Maxime, † quia huiusmodi statutum non potest 243
dici mere in fauorem, & priuatum commodum ipsorum Beneficiatorum, sed etiam aliquo modo in fauorem Ecclesiæ, vt alias Beneficiati melius, & commodius seruire possint, & post honestam, & necessariam corporis, & animi recreationem alacriori animo, & spiritu ad diuinum cultum exequendum regrediantur, & sic intrat opinio Decij *in d. ca. cum accessissent. ex n.* 22. *& in c.* 2. *de testib. nu.* 15 *&* 16. & cessat quod tradit Hor. Mando. *de priuil. ad instar. glos.* 15. *n.* 32. post Crescen. *dec.* 4. *de priuil. nume.* 3. nec eorum sententia videtur admittenda contra communem in statuto, aut priuilegio concesso Ecclesiæ, seu Cap. vel communitati, aut Dignitati, solumque posset procedere in priuilegio concesso personæ priuatæ, cui ipsa posset expresse renuntiare, non obstante decreto irritante, licet non tacite per contrauentiones, per quas solum sibi præiudicaret in illis actibus. Ias. *in l. fin. de constit. Princip. n.* 58. Fel. *d. n.* 30. & alij *supra*, & Rota *dec.* 3. *de priuil.* alias 294. *in antiquis*. Alex. *cons.* 103. *l.* 2. & alij, & ita procedit dist. Gometij *in c.* 1. *de rescrip. in* 6. *num.* 59. & Antonij Gabr. *supra num.* 36. & facit, quod alias dicitur infra *vlr. parte capite* 1. *n.* 10.

Et cum D. Aluarus de Mendoça Episcopus Abu- 244
bulen. antecessor † d. D. Episcopi Teminij visisset, & ordinasset Cap. quod seruaret d. decretum Concilij *d. ca.* 12. circa absentiam trium mensium computādo omnes dies trium mensium in requie, sicut ante Concilium consueuerat fieri in d. Ecclesia, postea repertis d. confirmationibus d. statuti. 16. idem Episcopus reuocauit suum mandatum, & permisit, quod Beneficiati gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea, ex quo dicta confirmatio non erat sublata per Concilium.

Nono dubitatur, an sit reuocatum statutum, vel 245
consuetudo aliquarum Ecclesiarum, in quibus, vltra tres menses datur singulis mensib. vnus dies pro tōsione barbæ. Et quidem videtur, esse reuocatum nisi sit in specie confirmandum, ex quo absunt vltra tres 246
menses, & tonsio barbæ † non est alias causa legitima absentiæ, maxime quia bene potest fieri extra, seu post tempus diuinorum officiorum.

Decimo dubitatur, an in istis mensibus, qui dan- 247
tur recreationis causa, † absentes non solum lucrentur fructus, seu grossam, sed etiam distributiones quotidianas maxime stante tali cōsuetudine, & ordinatione.

Quod dubium † tractat D. Io. Ocon. *in Rep. cuni-* 248
ci de Cleric. non residen. in 6. *ex n.* 16. & defendit opinionem affirmatiuam, quam in plurib. Ecclesiis seruari accepisse ait, eandem sententiam tenet Cenedo, *collect.* 15. *ad* 6. *n.* 7. & videtur sentire Nau. *de oratione ca.* 5. *nu.* 20.

Contraria tamen sententia, † quam tenet Probus 249
ad Monach. *in d. c. vnic. n.* 34. *vers. per quæ*, & alia, efficaciter probatur ex *d. ca. vnico.* & decreto Concilij *d. c.* 12. & ita censuit S. Congregatio. Flam. Par. *de resig. Benef. l.* 1. *c.* 10. *n.* 65. Zerola *in praxi Episcopali.* 1. *p. vers. priuatio. §.* 4. & Zechus *de Republica Ecclesiastica, tit. de Beneficiatis, n.* 6. *vers. quod si Beneficia*, & Gonzalez. *§.* 7. *proœm. n.* 182. vt in declaratione Abul. supra adducta, n. 235. & Gadicen. infra adducta, *n.* 315. & in declarationibus sequentibus. *Qui absentes sunt recreationis † causa, non lucrantur nisi fructus Præben-* 250
darum, non autem distributiones quotidianas, siue sint antiquæ, siue nouæ, ex c. 3. *fes.* 21. & 22. *quæ sunt distinctæ à præbendis; Nec obstat immemorialis.* Secunda. *Vacantiæ omnes, vnius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones percipere solebant, sublatæ sunt, nisi absint ex causis à iure permissis, præterquam si d. vacationes concessæ essent fundatione, quæ non est sublata, quæ etiam intelliguntur sublatæ, si Canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.* Tertia. *Tempore vacationum in Ecclesiis Cathedralib. & Collegiatis distributiones debent esse solitæ.*

Quod etiam patet ex † sequenti declaratione eiusdem S. Congregationis, quæ est notanda. *An liceat* 251
Canonicis regularibus, & Portionariis sæcularibus in eadem Ecclesia abesse tres menses, stante quod per eorum statuta, & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia. In sæcularibus censuit S. Cong. negatiue ex hoc tex. in regularib. vero censuit non comprehendi sub hoc decreto, verum si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt. De statuto vero, & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, vt tam ipsi Canonici, quam ipsi Portionarij, qui sunt sæculares in ead. Ecclesia, singulis annis cum licentia Prioris, & Capituli, per quadraginta dies possint abesse, quibus vna cum fructib. massæ, grossæ, & distributiones quotidianas accipiāt perinde, ac si diuinis interessent, S. Cōg. in Portionariis sæcularibus absque difficultate censuit amittere distributiones quotidianas, quæ debentur tantum illis, qui stant, & dicuntur salarium diurnum quod laborātibus debetur, de regularibus vero cēsuit illos non comprehendi in hoc decreto, & quia habent seruitium continuum, si Prior eis concedit licentiam, cum rationabili causa posse abesse, ac percipere.

Et procedit etiam † si Canonicatus solum consistat 252
in distributionib. quotidianis, vt patet ex dicta 2. declaratione ad fi.

In hac tamen Ecclesia Abulen. est statutum † 16. 253
in ordine, quod in quatuor mensibus absentiæ, quos ex d. statuto habent, Beneficiati percipiāt, & lucrentur omnes horas, & distributiones, exceptis certis quitantiis & certis diebus, de quibus ibi, in quibus solum lucrantur anniuersarium, seu grossam, quod statutum est confirmatum ex certa scientia, & in forma specifica per Iulium III. & consequenter non est derogatum per Concilium Triden. iux. supradicta, dub. 5. & Cosmam Philiar. sic intelligendum, *de officio sacerdotis, 1. p. l. 1. c. 13. 2. concl.* vt in sequenti Breui S. Pœnitentiariæ. 254

RAynutius miseratione † diuina, tit. S. Angeli, Presbyter Cardinalis, dilectis in Christo, Decano, & Capitulo Ecclesiæ Abulen. salutem in Domino: Ex parte vestra nobis oblata petitio continebat, quod, cum inter cætera statuta, & ordinationes dict. Ecclesiæ, vnum sit

ab antiquo tempore citra editum, & continue obseruatum, quo disponitur vt quilibet eiusdem Ecclesiæ Beneficiatus, Dignitas, Canonicus, seu Portionarius, postquã in ea primam decem mensium, iuxta ipsius Ecclesiæ consuetudinem, ac statuta residentiam fecerit, & singulis annis per octo menses in dicti. Ecclesia continuos, vel interpollatos resederit, reliquos quatuor menses, seu centum viginti dies, sesentas, inter d. Ecclesiæ Beneficiatos nuncupatos, quolibet anno pro occurrentibus negotiis peragendis, ac vt funeribus, & anniuersariis etiam primis, seu nouellis Missis consanguineorum, & amicorum interesse, aliasque Ecclesias, & Beneficia Ecclesiastica per ipsos obtenta visitare valeant continue, vel interpollatim, prout commodius cuique pro tempore fuerit, habeat, in quibus omnes, & singulos redditus, prouentus, obuentiones, & emolumenta, ac reliquos fructus, quitantias, & anniuersaria, vel alias quomodocumque nuncupata, ad suam Dignitatem, canonicatum, & Præbendã, seu Portionem quoquo modo pertinen. & quæ Dignitates, Canonici, & portionarij d. Ecclesia in eadem personaliter residentes lucrantur, & percipiant, ipse quoque in d. diebus, sesentas, nuncupatis, etiam non residendo percipiat, & lucretur, non minus, ac si personaliter resideret, & diuinis interesset officijs exceptis quitantiis, cornado, præstimonio Quadragesimæ, omnes Pilas mandato, sic iuxta stilum d. Ecclesiæ vulgariter nuncupatis, & quitantiis à Dominica Palmarum, vsque ad Dominicam in Albis distribui, & percipi solitis, ac aliis prout in eodem statuto dicitur plenius, contineri, nos vt in dictis diebus, sesentas, nuncupatis diuinis officijs, non interessendo ductos fructus qualitercumque nuncupatos saniori conscientia percipere valeatis, & quia validiora sunt ea, quibus Apostolicæ Sedis authoritas intercedit, cupitis statutum huiusmodi Apostolicæ confirmationis munimine roborari, Super quo supplicari feciſtis humiliter vobis per Sedem præfatam opportune prouideri: Nos igitur dicti statuti tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi, vestrisque in hac parte honestis supplicationibus inclinati, authoritate domini nostri Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, ac de eius speciali mandato, super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto statutum prædictum, quatenus vsu receptum, ac vt præmittitur, obseruatũ existat, tenore præsentium approbamus, & confirmamus supplentes omnes, & singulos, tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eodem, illudque perpetuo inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscumque tam Ordinarios, quam Delegatos iudices, & personas cuiuscumq; status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quacunque etiam Pontificali præfulgeant Dignitate, vel authoritate etiam Apostolica fungantur, iudicari, declarari, interpretari, & diffiniri debere, sublata eis aliter iudicandi, declarandi, interpretandi, & diffiniendi potestate irritumque & inane, quicquid secus à quoquã, qua uis authoritate scienter, vel ignoranter attentari cõtigerit, decernimus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Prouincialibus, & Synodalibus statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis, quibuscũque. Dat. Romæ apud S. Petrũ, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, secundo Idus Februari, pontificatus domini Iulij Papæ III. anno 4.

Io. Baptista Lomelinus.

Io. Carpius.

Exposuit centum quinquaginta M. Beier.

255 Nihilominus tamen post Concilium Triden. † introductum est in d. Ecclesia, quod solum in triginta diebus, qui nunc dicuntur requies, Beneficiati, lucrẽtur horas, & distributiones, in requie vero 90. diebus, qui modo dicuntur, se sentas, solum lucrentur anniuersarium, seu grossam.

Vndecimo dubitatur, † an indulta, seu priuilegia Apostolica, quibus conceditur posse abesse vltra tres menses à seruitio Ecclesiæ, sint derogata? 256

Et videtur esse derogata, ex *d. c.* 12. iuncta Bulla Pij IV. reuocatoria priuilegiorum, † in his, in quibus decretis S. Concilij Trid. contrariantur, quæ habentur ad finem Concilij. 257

Et facit declaratio S. Cong. quæ ait, † *Omnia priuilegia regularium, & ea, quæ mare magnum appellantur, sunt reuocata in his, quæ Concilio Tridentino aduersantur Bulla Pij Quarti edita* 13. *Calẽdas Martij* 1565. *anno sexto.*

Nihilominus tamen contrarium est † dicendum cum Concilium hic non deroget priuilegiis, & indultis Apostolicis, & lex generaliter loquens non tollit priuilegium particulare concessum super eo, de quo lex generalis loquitur, Oldrad. *consi.* 266. Felinus *in capite* 1. *de rescriptione num.* 10. Iaſſ. *in l.* 1. *numero nono. ff. soluto matrimonio*, Decius *in reg. in toto iure. num.* 8. *ff. de reg. iuris*, Mil. *in rep. verb. priuilegium non insertũ*, Ant. Gabr. *de legibus conclusione prima numero tertio* Mandos. *reg.* 4. *cancel. quæstione* 7. *nu.* 5. Anast. Germonius, *de indultis. Card.* 8. *per quæ sublatis, numer.* 69. & 73. & Barbosa *in leg.* 1. *ff. soluto matrimon. par.* 1. *numer.* 5. 258

Et facit etiam, † quia vbi Concilium vult priuilegiis derogare, id exprimit, vt ait Germo. *ibi.* & Emanuel Rodriguez *q. regul.* 1. *tom. q.* 8. *art.* 6. & ita Congreg. Concilij censuit Concilium non derogare priuilegiis Apostolicis, nisi de his expressam faciat mentionem, vt per Germo. *ibid. n.* 68. 260

Nec obstat d. Bulla pij IV. † quia vt idem Germo. ait, eadem Congregat. censuit Bullam Pij IIII. qua tolluntur priuilegia omnia Concilij Triden. decretis aduersantia, non extendi vltra ea, quæ in Concilio continentur. Cuius ratio desumitur † ex dictis, quod priuilegia, quibus non derogatur in decretis Concilij, non sunt illis contraria. 261 262

Et quod d. Bulla sit regulanda, & intelligenda secũdum ipsa decreta Concil. † & terminos illorum, & sic restringenda ad ea tantum, quæ per illa prohibita sunt cum derogatione priuilegiorum, tradit Emanuel Rodriguez *d. articulo sexto* quod etiam Viualdus in Candelabro aureo, *titulo de absolutione numero* 40. 263

Et in terminis *d. cap.* 12. *sess.* 26. ita declaratum est † per Sanctam Congregationem, vt videre est in declaratione sequenti, *An indultum Leonis X. tribuens Præposito, & Canonicis S. Mariæ de la Scala, vacationẽ duorũ mensiũ, contra fundationem Ecclesiæ, intelligatur sublatum per hoc* cap. in versic. præterea obtinentibus, *dum vult saluas esse constitutiones Ecclesiarũ, quæ longius seruitij tempus requirunt? Congreg. censuit negatiue, cum expresse non deroget indultis, & Concilium hic tantum reuocat constitutiones, quæ concedunt absẽtiã vltra tres menses, & Cong. censuit per hoc decretum non esse derogatum priuilegijs Apostolicis.* 12. *Decembris.* 1585. 264

Priuilegia tamen perpetua de non † residendo concessa certis personis, seu certo generi personarum, sunt reuocata per Concilium, ex *cap.* 2. *sess.* 6. *de reform.* & d. Bulla Pij IIII. vt in vna Abulen. infra adducta, *n.* 423. *ad secundum.* 265

Vnde

265 Vnde apparet priuilegium † concessum à Paulo III. Capellanis Regis Hispaniæ, vsque ad certum n. de non residendo, & percipiendis fructibus in absentia, esse reuocatum per Concilium, & d. Bullam Pij IIII. & ita non seruatur iam d. priuilegium.

266 Sed contra supradictam resolutionem, † quod d. Bulla Pij IIII. reuocatoria priuilegiorum non procedit, nisi in illis decretis in quibus habetur derogatio priuilegiorum, ex sententia S. Cong vrgent duæ difficultates.

267 Prima, nam alias S. Congregatio † declarauit regulares per sua priuilegia, etiam mare magnum, non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, vt in declarationibus seq. Prima. *Regulares per priuilegium quod mare magnum vocatur, non habent facultatem absoluendi pœnitentes in casibus Episcopo reseruatis.* Ita

268 fuit rescriptum † Cardinali Paleoto Calend. Sept. 1572. & Brixien 12. Aug. eodem anno & Fulginaten. 13. Martij, 1573. secunda Vercellen. *Mendicantes vigore, maris magni, neque Iesuitæ non possunt absoluere à casibus reseruatis.* Tertia. *Fratres mendicantes, & cuiuscunque ordinis regulares in vim priuilegiorum non absoluunt in casibus Episcopo reseruatis.* Quarta. *Hæc de re vbi Congregatio accurate egisset, deinde ad Sanctissimum D.N. retulisset, illius sanctitas etiam de sententia Congregation. censuit ex facultatibus per mare magnum, aliaue priuilegia regularibus concessa, factam eis non esse potestatem absoluendi in casibus sibi ab Episcopo reseruatis* 10. *Sept.* 1577. quam declarationem refert compendium priuilegiorum societatis Iesu, *versiculo absolutio.* §. 1. dicens ita haberi in quadam Epistola illustrissimi Cardinalis Sixti ad

269 quendam Ordinarium missa, refert etiam † Cosmas Philiar. *de offic. Sacerdotis.* 2. *p. lib.* 2. *cap.* 25. *ad fin.* dicens haberi in instructione confessorum Ioann. Baptistæ Eugubini, & eam etiam ex Casarrubios *in addit. ad compendium priuilegiorum Mendicantium tit. absolutio, quoad seculares, & tit. casus reseruati,* referente haberi in Catechesi Neapolitana vna cum aliis, de quibus infra, ponit Man. Rodriguez *quæst. regul.* 1. *tom. quæst.* 61. *artic.* 13. & Sorbo *in addit. ad d. compendium ibi.*

270 Et Concilium prouin. † Mediolanen. 3. factum de an. 1572. *titul. de his, quæ ad pœnitentiæ Sacramentum pertinent.* sic ait. *Ne confessarij regulares eorum peccatorum, quorum absolutio Episcopo reseruata est, vinculis irretitos pœnitentes absoluant, quemadmodum à sede Apostolica declaratum est, id eis non licere quauis priuilegiorum suorum authoritate.*

271 Vnde author libelli, † qui dicitur catechesis, siue instructio ad RR. Dominis † examinatorib. promulgata, *pag.* 429. relatus per Candelabrum aureum *d. tit. de absolutione. num.* 26. & per Manuel Rodriguez *d. artic.* 13. docet, quod hodie priuilegia regularium, quoad effectum absoluendi à casibus Episcopis reseruatis sunt sublata per Concilium Tridentin. *cap.* 7 *sess.* 14. & per declarationem Gregorij XIII. quamuis possint absoluere ab omnibus casibus Papæ reseruatis virtute maris magni, & aliorum priuilegiorum & quod ex d. declarationibus clare colligitur authoritatem, quoad casus Episcopis specialiter reseruatos concessam regularibus esse sublatam, inquit Manuel Rodriguez *d. art.* 13. & quod huiusmodi priuilegia. *par.* 5. Concilium Trident. fuerint reuocata, vt per Congregationem Cardinalium factam sub die 10. mensis Septemb. 1572. fuit declaratum, inquit Summa Corona. 4. *parr. cap.* 6. *de Sacramento pœnitentia. numer.* 245. *dubio.* & Zerola *in praxi Episcopa-*

li. 2 *par. versic. absolutio.* §. 1. & 16. & *versic. Monachi.* §. 15. qui ait de hac re consuluisse Romæ multos Cardinales, qui dixerunt sibi confessarios non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis ex priuilegiis, & facultatibus concessis ante Concilium, posse tamen ex concessis vel confirmatis post Concilium.

Et tamen non † habetur in Concilio Tridentino 272
derogatio huiusmodi priuilegiorum absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, nam in *sessione.* 14. *de sacramento pœnitentiæ cap.* 7. & *can.* 11. vbi de hoc agitur & dicitur, quod extra articulum mortis Sacerdotes nihil possunt in casibus reseruatis, non adest reuocatio priuileg. super facultate absoluendi ab illis.

Nec ex eo, quod Religiosi † sine approbatione E- 273
piscopi non possint confessionem audire, dici potest priuilegia esse sublata per Concilium, vt male inquit Cosmas Philiarchus *sup.* & videtur Sorbo *in d. compendio versic. casus reseruati.*

Secunda difficultas † est, nam si d. Bulla Pij IV. re- 274
uocatoria priuilegiorum non procedit, nisi in decretis, in quibus habetur derogatio priuilegiorum, videtur fuisse superflua, de nihilo seruire.

Ad primam † difficultatem videbant posse re- 275
ponderi S. Congregation. intellexisse, quod decretum vltimum *sess.* 25. *de regul.* vbi S. synodus præcipit omnia, & singula in superioribus decretis contenta obseruari in omnibus Monasteriis, non obstantibus eorum priuilegiis, ac mari magno, loquatur non solum de contentis in decretis illius *sessionis.* 25. *de regular.* sed etiam in decretis aliarum sessionum præcedentium.

Quod videtur colligi ex quadam declaratione, quę 276
inter declarationes S. Congreg. super *d. cap. vlt.* habetur sic. *Per hanc derogationem, maris magni, non possunt regulares, cuiuscunque Ordinis illi sint, à casibus Episcopis reseruatis absoluere, pro vt etiam annotatum est sup.* in cap. 7. sess. 14. nempe in declarationibus supra adductis.

Sed ista responsio non placet, primo, nam reue- 277
ra d. decreto vltimo solum reuocantur priuilegia, † quæ sunt contra decreta illius *sessionis.* 25. *de regul.* & non quæ sunt contra decreta aliarum sessionum, vt recte inquit Manuel. Rodrig. *d.* 1. *tom.* 9. 8. *artic.* 6. ponderans illa verba *in Superioribus decretis,* Nam non dicit in superioribus sessionibus, & tenet etiam Nau. *in Man. cap.* 27. *n.* 190. & *conf.* 7. *de priuil.*

Vbi recte Nauarrus docet priuilegia regularium, 278
† quod non teneantur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum, vt in festis suorum Ordinum, esse sublata per Concilium *d. decreto vltimo,* iuncto *cap.* 12. *eiusdem sessionis.* quod etiam tenet compendium priuilegiorum Societatis Iesu versic. interdictum, vbi relatis huiusmodi priuilegiis *ad fin.* sic ait, non obstantibus, quæ in hoc verbo dicta sunt, mandante Episcopo nostri interdicta non solum à Sede Apostolica, sed etiam ab Ordinariis promulgata, publicare, ac seruare debent, vt decreuit Concilium Trid. *sess.* 25. *c.* 12. *de regular.*

Quamuis contrarium teneant † Bart. Medina *in* 279
summ. lib. 1. § 13. Bernard. *in sua summa, lib.* 34. *nu.* 30. Lud. Lopez *instruct. conf.* 2. *tomo* 2. *p. cap.* 21. Manuel Rod. *in explicatione Bullæ.* § 5. *num.* 15 & *in addit. ibidem. num.* 13. & *num.* 35 & nouissime *quæstion. regul.* 2. *tomo quæst.* 112. *artic.* & Sorbo *in d. compendio versicul. interdictum tertio.*

Sed sententia Nauarr. † est verissima, & approba- 280
ta, per S. Congregation. vt in declaratione adducta

5. *part. cap. 8. numer. 87. ad 8.* vide tamen breue Clementis VIII. conceſſum poſt Concilium Ordinis D. Franciſci poſitum per Man. Rodrig. *d. quæſt. 112. artic. 2.*

281 Secundo ex eo d. reſponſio non placet, quia idem eſt de priuilegiis † conceſſis ſæcularibus, vt ex infra adducendis patebit.

Et ad d. declarationem, quæ habetur ſuper decreto vlt. & facit ſuper d. reſponſione, dico, illam in ea
282 forma † non eſſe declarationem S. Congreg. ſed fuiſſe ibi poſitam ſub ea forma per eum, qui compilauit, & collegit declarationes Sanct. Congreg. Concilij ſub ſeſſ. & capitulis ipſius Concilij, exiſtimando prædictas declarationes ſupra adductas *numer. 269.* poſitas ſub *d. cap. 7. ſeſſ. 14. de ſacramento pœnitentiæ*, fundari in derogatione maris magni, de qua in d. decreto vltimo.

Vnde ad *d. 1. difficultatem 2.* reſpondendum eſſe videbatur, quod d. declarationes, & Grego. XIII. non
283 † volunt, nec dicunt, quod priuilegia regularium ad abſoluendum à caſibus Epiſcopo reſeruatis ſint reuocata per Concilium, ſed, quod per ſua priuilegia, non habent talem facultatem, id eſt, quod non habent tale priuilegium, & ſic d. declarationes S. Congregation. & Gregorij. XIII. ad hoc tendunt, vt declarent priuilegia regularium non dare facultatem abſoluendi à caſibus Epiſcopo reſeruatis, nec ad id ſe extendere; quamuis aliqua priuilegia ad hoc allegent. Candelabrum aureum *dict. tit. de abſolutione. num. 32.* & Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ. §. 9. numer. 132. & ſeqq. & 9. regul. 1. tom. d. quæſtio. 61. artic. 3. & 4.*

284 Pro qua reſponſione facit † quod inquit Candelabrum *ibi n. 52.* quod ad prohibitiones ſupradictas poteſt reſponderi, eſſe intelligendas ſtando in iure communi, non autem eſſe extendendas contra priuilegiatas perſonas.

285 Et Suarez *4. to. de † pœnitentia diſputat. 3. ſect. 2. ad fi* ait, quod per declarationes S. Congreg. quæ ait, non poſſe Religioſos per priuilegia maris magni, abſoluere à peccatis reſeruatis Epiſcopis, non excluduntur ſpecialia priuilegia, vel directe conceſſa, vel per communicationem, ſi in eis facultas hæc ſufficienter explicetur, quod etiam vult Graffijs *in deciſionibus aureis casuum conſcient. libro 1. cap. 13. numer. 56.* & *57.*

286 Et comprobatur, maxime ex ſeqq. declarat. S. Cong. *neque confeſſores vi priuilegiorum Rosarij, neque Patres Iesuitæ poſſunt abſoluere pœnitentes à caſibus reſeruatis Episcopo, niſi priuilegia ipsa talem tradant facultatem, vel ſint obtenta, aut confirmata poſt Concilium Tridentin.* Secunda Epiſcopo Caietano. *An per Bullas ordinarias, in quibus ſolet dari facultas abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, comprehendantur etiam casus, quos Episcopus, & Prælatus Religionis, cum ſuis ſubditis regularibus reſeruauit? fuit reſponsum, quod non, niſi de his fieret ſpecialis mentio.* Quas declarationes afferunt Caſarrubios, & Sorbo *vbi ſupra*, & Emanuel Rodriguez *d. art. 15.*

287 Comprobatur etiam ex decreto Concilij Prouin. † Mediolanen. 5. facti anno 1579. *1. pa. tit. quæ ad pœnitentiæ ſacramentum pertinent, verſic. ne facultatum*, vbi ſic dicitur: *Ne facultatum, priuilegiorumve iure, quæ cuique etiam Rosarij, & cruce ſignatorum Scholæ, Confratriæ, Collegioue etiam laicorum, quæue collegis, Confratribusve in eo aſcriptis ante vel poſt Concilij confirmationem conceſſæ ſunt, confeſſarius, cuiusuis ordinis ſit, ab iis caſibus, quos ſibi Episcopus in ſua diœceſi reſeruauerit, pœnitentes ſine illius facultate abſoluat, ſi contra fecerit ſuſpenſionem a diuinis ipſo facto incurrat,* ſequitur Zerola *in praxi Episcopali, prima parte verb. absolutio. §. 5. ſeu 6.*

Ex quibus apparet, † quod non eſt vis in hoc, quod 288
priuilegia ſint ante, vel poſt Concilium conceſſa, ſed in hoc, quod tradunt, vel non, facultatem abſoluendi à caſibus Epiſcopo reſeruatis.

Vnde facultas, † quam habent confeſſarij Societatis Ieſu abſoluendi à quibuſcumque peccatis, 289
etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ex Bulla Pauli III. quæ habetur *in libro Bullarum d. Societatis, pag. 20.* Quæ videtur † comprehendere etiam caſus reſer- 290
uatos Epiſcopis ex illa dictione, Nauarr. *in Man. ca. 27. num. 263.* in noua editione, Graffijs *d. lib. 1. cap. 13. n. 58.* & Zerola *2. part. verſic. absolutio. §. 1. reſp. 2.* non eſt derogata per d. declarationes, vt per d. Compendium Societatis Ieſu, *d. verb. abſolutio*, vbi ſubdit. *Nihilominus declarauit idem Greg. XIII. die 10. Maij. Anno 1583. non eſſe intentionis ſuæ, quod per talem epiſtolam*, (nempe dictam Cardinalis, Sanct. Sixti) *ſit derogata dict. Societatis facultas, eamque, quatenus opus ſit, denuo confirmauit, habetur in viuæ vocis oraculis*, pagina 131.

De qua declaratione meminit † etiam Enriquez 291
in ſumm. lib. 6. c. 6. §. 5. Sorbo *ſupra.* & Emanuel Rodrig. *dict. art. 13.* dicens, ex ea confeſſores Societatis poſſe abſoluere virtute ſuorum priuilegiorum etiam hodie à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & Mendicantes etiam per communicationem.

Quamuis † ipſi videantur velle illam eſſe no- 292
uam conceſſionem, & priuilegium, ſed potius videtur vera declaratio, ex quo ſub d. priuilegio Pauli III. comprehendebantur etiam caſus reſeruati Epiſcopo.

Neque obſtat alia declaratio, † quam ex Caſarru- 293
bios adducit Man. Rodriguez. *dict. artic. 13.* & Sorbo. ſ. quę ait Epiſcopo Caietano, de quo ſupra. *Neq; per Bullam Sanctiſſimi nominis Ieſu, in qua ſpecialiter habetur, quod confeſſarij poſſint absoluere cõfratres à caſib. Episcopo reseruatis, fieri poſſe talẽ absolutionem, niſi tãtum ratione Iubilei pleniſſimi indicti à Summo Pontifice, cum poteſtate absoluendi à quibuscumq; caſibus, etiam in Bulla Domini contentis*, quæ expreſſe loquitur etiam de priuilegio ſpecialiter concedente facultatem abſoluendi à caſibus Epiſcopo reſeruatis.

Quia reſponderi poteſt, † quod iſta declaratio vi- 294
detur eſſe mendoſa, quia in meis declarationibus, ſuper *dicto capitu. 7. ſeſſ. 14.* ſic habetur. *Omnes, qui audiunt confeſſiones, poſſunt absoluere à caſibus Episcopis reseruatis virtute Bullæ Iubilei indicti à Summo Pontifice cum facultate absoluendi à quibuscumque enormibus peccatis reseruatis Apoſtolicæ Sedi, etiam in Bulla Cœnæ Domini, ſed non virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuo conceſſarum, vt Roſarij.*

Sed reuera iſta non ſatisfaciunt, † nam declara- 295
tiones adductæ in contrarium multum vrgent, & particulariter illa *num. 293.* adducta, quæ non poteſt dici mendoſa: nec ei contradicit adducta *præcedenti numer.*

Nec videtur poſſe negari ante Concilium † fuiſ- 296
ſe multa priuilegia, cum facultate abſoluendi à caſibus Epiſcopo reſeruatis, vt per Compendium Mendicantium, & alia verb. abſolutio, & Manuel Rodriguez *vbi ſupra.* & in particulari conſtat de illo priuilegio Pauli III. conceſſo Societati Ieſu, quo alij regulares, præſertim Mendicantes per commu-

communicationem fruebantur.

358 Vnde in hac difficultate dicendum est † primo, priuilegia, & facultates ante Concilium Tridentinum concessa, quibus dabatur etiam expresse, potestas absoluendi à casibus Episcopo reseruatis esse sublata, vt patet ex declarationibus, & aliis adductis.

398 Secundo priuilegia huiusmodi post Concilium concessa, seu confirmata ante Gregorium XIII. esse etiam sublata, vt constat ex decreto Concilij Mediola. tertij, supra adducto, *n.* 270. & præcipue ex decreto Concilij Mediolanen. quinti, supra adducta, *n.* 287.

399 Tertio, confessarios posse absoluere † à casibus Episcopo reseruatis virtute priuilegiorum post Concilium Tridentinum, & declarationem Gregorij XIII. concessorum, seu confirmatorum, quibus datur facultas absoluendi ab illis. Et ita procedit prima declaratoria adducta, *num. ducentesimooctogesimo sexto.*

300 Quarto, priuilegia, in quibus datur facultas † absoluendi à casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, non comprehendere casus Episcopo reseruatos, nisi de eis fiat specialis mentio. Saltem per dictionem etiam dicendo, etiam *Sedi Apostolicæ reseruatis, vt sup.* num. 290. vt in secundo declaratione adducta *d. numer.* 286.

301 Quibus sic stantibus † ad d. primam difficultatem dicendum est, prædicta priuilegia non solum ante Concilium concessa, sed etiam post, ante Gregorium XIII. esse sublata, non per Concilium, sed per declarationem, & decretum Gregor. XIII. qui ita voluit, & decreuit.

302 Sicut etiam modo Sanctissimus Clemens VIII. voluit, quod Sacerdotes, tam seculares, quam regulares per vniuersam Italiam extra Vrbem degentes virtute quorumcumque priuilegiorum, indultorum, ac facultatum, † è casibus Sedi Apostolicæ, vel ab Ordinariis sibi reseruatis, & reseruandis, absoluere de cætero non audeant, neque possint, nisi in mortis articulo, seu cum noua & speciali licentia impetrata in scriptis locorum Ordinariis exhibita. Vt in decreto Sacræ Congreg. Episcoporum, & regularium dato 9. Ian. 1601. posito ad literam per Zerolam *in praxi Episcopali. d. 2. part. verst. absolutio.* §. 1. & per Vgolinum in expositione Bullæ Cœnæ Domini. 3. *par. Bullæ c. 2. sub n. 5.*

303 Aduertendum est autem, regulares secluso priuilegio non posse de iure † absoluere à casibus Episcopo, non solum de iure, sed etiam specialiter per ipsum Episcopum reseruatis, vt patet ex *clement. dudum, versic. per huiusmodi de sepul. & Clem. 1. §. quibus, de priuileg.* & tenent *gloss. verb. concessa, in dict. clem. dudum*, & ibi Monach. Imola, Card. Anchar. & Pan. *in c. Deus qui, nu. 1. de pœnitent. & remiss.* Alber. Sbrotius *de vero, & perfecto Clerico. lib. 2. cap. 26. numer. 13.* Nauar. *in Man. cap. 27. nu. 263. & 264.* alias 266. Soto *in 4. distinct. 18. quæst. 4. art. 3.* Mart. Ledesma 24 *quæst. 7. art. 5. dub. 7.* Cosm. Philiar. *de officio Sacerd. 2. part. lib. 2. c. 25.* Graf. *d. lib. 1. c. 13. n. 57.* Lud. Lopez *instruct. consc. 2. to. 2. p. c. 2. &* Suarez *d. 4. tom. disput. 3. sect. 2. 2. punct.*

304 Quamuis in casibus † Episcopo specialiter reseruatis contra teneant Bonif. *in d. verf. per huiusmodi, n.* 6. Panor. *in c. fin. numero 6. ne clerici, vel monachi.* Felin. *in cap. perpendimus, de sentent. excommunic.* Ange. Sylues. Tauiena, & Armilla, Candelabrum Aureum *d. tit. de absolutio. numer. 26. ad fi. & numer.* 44. Man. Rodrig. *in explicat. Bullæ d. §. 9. n. 131. & 145. & 9. regul. 1. tom. d. quæst. 61. art. 2.* & Enriquez, & Sorbo *supr.* Vega *in summa 1. parte capit. 6. casu* 44. & Petrus Ledesma *in summa de sacrament. pœnitentiæ. capitul. 13. ad fin.*

Ad secundam difficultatem responderi potest, adhuc d. Bullam non esse superfluam, sed fuisse factam, ad hoc, vt omnia, & singula † priuilegia in his, 305
in quibus decretis Concilij illa reuocantibus contrariantur, reuocata censeantur, non obstante, quod sint concessa motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, & ex quauis etiam honesta causa. Et cuiuscumque tenoris sint, quorum tenores pro sufficienter expressis, & plene insertis habentur in d. Bulla ad *const.* 2. Butrij, quod Rota sequitur, vt per Sarnen. *in proœmio regularum cancell. q. 6. numero 6. & decis. 161. numer. 1. part. 1. diuersorum*, & tradita per Felin. *in cap. nonnulli numer. 6. de rescr.* Prob. ad Monachum *in cap. collatio, de offic. Legati n.* 10. Cassad. *decis. 10. num. 2. super regulis.* Couarruuias *in Rubrica de testament. 2. part. num. 20.* Ant. Gabr. *de clausulis concl. 5.* Mand. *regul. 11. Cancell. quæstio. 9. & reg. 19. quæst. 19. nu. 13.* Nauar. *in cap. si quando, de rescr. exceptio. 1. & const. 7. de priuil. numero 20.* Sarmiento *l. 3. selectarum c. 14. numero 20* Aceuedo *in l. 1. tit. 14. lib. 4. recopil. numero 33.* Man. Rodriguez. *quæst. regul. 1. tomo quæstion. 6. art. 6.* Anas. Germo. *de indultis*, Cardi. *§. irritum, numero primo*, & nouissime per Gonçalez *gloss. 36. quæstion. 3.* in quo etiam apponitur decretum irritans ac clausula sublata. itaque dict. Bulla videtur fuisse facta ad corroborandam, & confirmandam derogationem priuilegiorum in decretis Concilij contentam, vt tradit Manuel Rodriguez. *dicto primo tomo quæstion. regular. quæstione octaua, articulo sexto.* ita, vt non possint prætendi illam non fuisse recte factam.

Decimosecundo dubitatur, quot dies contineant isti menses, qui dantur quietis, & recreationis causa? Et breuiter † dicendum est mensem in proposito 306
continere 30. dies, & sic tres menses 90. dies, cum Concilium absolute illos concedat, nec exprimatur à quo tempore incipiant, maxime, cum possint accipi non solum continui, sed etiam interpollati, Butr. *num.* 12. & Abb. 6. *in c. licet de supplen. negligen. prælat.* Bart. & alij *in l. cum bissextus. ff. de verb. signif.* Francus *in cap. quamsit. §. electus, nu. 4. de elect. in 6.* Menoch. dicens receptum *de arbitr. lib. 2. casu* 50. *à num.* 12. & alij, & Rota in vna Salamantina Canonicatus, vigesimo Iun. 1572. infra adducta, *quinta part. capit. primo numero* 46. & post hæc Gonçalez *gloss. 11. numero octauo.*

Quamuis dicant tunc mensem accipiendum † esse pro duodecima parte anni, Domin. *dict. §. electus,* 307
numero 2. Lambert. *de iure patron. 2. part. 2. lib. quæst. 1. artic. 14. numero 3.* Thomas Sanchez, *de matrimon. lib. 2. disput. 24. numero* 20. & quicquid alias in terminis suspensionis duorum, vel trium mensium dicat Suarez, 5. *tomo. de censuris disputat. 29. sect. 1. numero quinto.*

Decimotertio dubitatur, † an stante statuto Eccle- 308
siæ, quod concedebat Canonicis absentiâ trium mensium, non tamen erat in vsu, possint post Concilium gaudere d. tribus mensibus? & videtur, quod sic, nam Concilium id permittit, & solum relinquit saluas Ecclesiarum constitutiones, quæ longius seruitij tempus requirunt.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum, † nam statutum consuetudine abrogatum non est habendum in consideratione, & ideo iuramentum, de seruandis statutis, non extenditur ad statuta vsu non recepta, vel per consuetudinem abrogata, Ripa *respon.5.num.4.lib.1* & Rolandus *de iure dotis,q.99.* & non minorem vim habet consuetudo, quam statutū, ac proinde eodem modo censetur salua relicta. Et ita S.Cong.Concilij censuit, † vt in sequent.declaratione. *Licet per statutum Ecclesiæ concedatur Canonicis per tres menses abesse, si illud per consuetudinem non fuit obseruatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quam statutum.*

Si tamen constitutio, † aut consuetudo Ecclesiæ requirit seruitium totius anni, tunc locum habet absentia trium mensium à Concilio permissa, est enim nimis dura residentia totius anni, oportetque maxime iuxta fragilitatem humanam indulgeri aliquod tempus ad recreationem corporis, & animi. Et ita S. Congregatio Concilij censuit, † in vna Astoricen. his verbis: *Decretum Concilij*, capitulo 12. sess. 24. *concedit Canonicis absentiam trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ seruitium totius anni requirunt.*

Decimoquarto dubitatur, † an ad absentiam trium mensium requiratur causa & licentia? & videbatur dicendum requiri iustam, vel rationabilem causam, nec posse pro solo libito vti dict. absentia Canonicos, & Præbendatos, & alias non lucrari fructus in conscientia, vt tenet Nauar. *de oratione, cap.5. num.20.* cuius sententiam, quoad peccatum, sequitur D.Ioan.Ocon. *in d.c.vnic.de clericis non residen. in 6.n.23.*

Nihilominus tamen respondetur †. non requiri causam, aut licentiam, nam Concilium absolute permittit istam absentiā, vt Præbendati possint capere aliquam recreationem, & vacationem à labore, & ne sit nimis dura residentia.

Et ita S.Congregat.declarauit, † vt in declarationibus sequen. Prima Gadicen. *An in illis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda causa absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionib. per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensib. omnib. fructibus suarū Præbendarum, cum pro præsentibus, & intereßentibus habeantur de iure? Cong. censuit nullam assignandam esse causam, secundo nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantum eam quotam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertio non posse frui d.distributionibus, cum sint distinctæ à Præbendis.* Secunda Abulen. *An Dignitates, Canonici, Portionarij, Cantores, aut alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiæ, sine licentia Episcopi? Cong. censuit non requiri licentiam Episcopi, quādo dignitates, Canonici, aut Portiouarij abesse volunt tempore ipsis à Concilio Triden. permisso, non tamen omnes simul abesse possunt, ne Ecclesia suo debito seruitio destituatur, quæ aūt pars possit simul abesse, relinqui arbitrio Episcopi, & Capituli, de aliis qui nō sunt Beneficiati, & inseruiunt in Ecclesia, concilium nihil disposuisse, sed generaliter seruandum quod Concilium mandat, circa regimen debitum in diuinis officiis,* sess.24.capit. 12. in fin.

Alias etiam † S. Cong. in vna Genuen. circa hoc sic censuit, *Archiepiscopus Genuen. prouideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates.*

Vnde Zerola *in praxi Episcopali, † p ima par. verb. priuatio. §. quarto, secundo dicto præsentiali, tertio dubio.* & Zechus *de republica Ecclesiastica, titulo de Beneficiatis numero sexto, versiculo, quod si beneficia.* dicunt quod Canonici tribus mensibus abesse non debent tempore Paschæ, & maximarum solemnitatum ex declaratione Sacræ Congregationis.

Sed hoc in hoc Regno non videtur † seruari, sed in quolibet tempore Canonici, & Præbendati capiunt suos dies absentiæ, nec est taxatus numerus eorum, qui abesse possint, regulariter enim in Ecclesiis Hispaniæ remanet competens numerus, ita vt propter dies absentiæ, & recreationis Ecclesia non destituatur debito seruitio.

Decimoquinto dubitatur, † an Canon. & obtinentes Dignitates, seu Portiones, possint licite, & tuta conscientia abesse, vltra tempus à Concilio permissum, amittendo distributiones, & omnes fructus, qui residendo lucrifiunt?

Et videtur, quod sic, † nam ita faciunt multi absq; scrupulo conscientiæ, non existimantes in eo peccare, nec communiter id notatur.

Nihilominus tamen dicendum est, † quod si vltra tempus à Concilio permissum notabiliter absunt, peccant mortaliter, nam contraueniunt grauissimo præcepto Concilij, nec satisfaciunt suæ obligationi, non enim est, nec dici potest lex pure pœnalis, vt patet.

Et faciunt declarationes † sequentes S.Congregat.Concilij. Prima, *Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi in aliis Beneficiis eiusdem qualitatis resideant.* Secunda *Nullus excusatur à residentia, licet distributiones quotidianas amittere consentiat.* Tertia, *Non residentes, quamuis amittant tertiam partem fructuum in distributiones consuetas, compelli nihilominus possunt ad residentiam, aliis item iuris remediis, & præsertim ex hoc decreto.*

Quod procedit etiamsi resideat † in ciuitate, vbi est Ecclesia, nam adhuc peccant mortaliter, nec satisfaciunt, si notabiliter abfuerint à seruitio Ecclesiæ vltra tempus à Concilio permissum, ex quo debito non satisfaciunt, vt in declarationibus sequen. super *d.c.12.* Prima, *Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, intelligendumque est omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas.* Secunda, *si vltra tres menses absunt, licet in ciuitate sint, incidunt in d.decreti pœnam, per quod sublata est omnis consuetudo in contrarium.* Tertia, *Canonicus, qui abest à seruitio suæ Ecclesiæ vltra tres menses, licet sit, & maneat in ciuitate, vel in loco, in quo Eccl. ipsa consistit, multari potest, pro vt à Concilio statuitur.* Quarta, *Puniendi sunt qui à seruitio Ecclesiæ absunt licet in ciuitate locorum, in quibus ipsa Ecclesia consistit, sint præsentes tantum.* Quinta, *Non licet vltra tres menses abesse, nisi ex causa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ superuenerunt, vel nisi in Parrochiali Ecclesia resideret, etiamsi steterit in loco, sed tantum abfuerit à seruitio vltra tres menses*, & conducit ad propositum declaratio supra adducta, *numero primo sexto.*

Deci-

314 Decimosexto dubitatur, †an satis sit lucrari grossam, seu vestuarium residendo, ad horam, seu tempus illius? & breuiter dicendum est, non satis esse, nec satisfacere suæ obligationi, & præcepto Concilij, vt ex eo cõstat, † & apparet ex seq. declarationib. Prima, *Interessentia, de qua in hoc decreto, debet esse in omnibus diebus, & horis officiis diuinis interesse, & inseruire, præterquam in tribus mensibus singulorum annorum, nisi Ecclesiæ constitutiones longius seruitij tempus requirant.* Secunda, *Cong. censuit Canonicatus, & Dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi inuitantur aliqua confirmatione, quæ non sit sublata per Concilium Triden. distributiones tamen quotidianæ cæteris horis, quæ distributione carent, ex fructibus massæ communis proportionabiliter sunt assignandæ, ne negligantur.* Tertia, *Compellantur obire officia, & ad omnes horas septem Canonicas, & ad faciendum principium, & officium hebdomadarij, si tamen alij non sint.* Quarta, *Canonici non excusantur à qualibet hora illius diei, qua choro interesse tenentur, prætextu quod eorum nomine, veluti in Matutino adsunt alij ab ipsis missi, nec etiam prætextu immemorialis consuetudinis, quod si peterent, vt distributiones augerẽtur, id augendum esse ex præscripto Concilij Triden.* sess. 21. & 22. c. 3.

316 Quæ tamen declaratio, † quod attinet ad Matutinum, non seruatur in Ecclesiis, vbi Matutinum dicitur media nocte, maxime in locis, vbi magna frigora esse solent; cum enim hora sit tam incommoda, non solent ire Canonici, & Præbendati, & ista consuetudo, & obseruantia, tanquam interpretatiua, & iusta causa, ac ratione fundata, videtur excusare, maxime, cum ita, & non aliter sit à principio Concilium receptum.

317 Quinta, † *Cong. censuit non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies; & ex diebus, & horis sic collectis confici menses absentẽtiæ, de quib. in hoc decreto ne; ad colligendũ seruitium 9. mẽsium colligendas esse punctaturas, quasi is qui 9. partes punctuarum ex 12. habeant seruitio 9. mensium, debito satisfecerint, sed ipsos dies residẽtiæ, & seruitij, siue continui fuerint, siue interpollati, numerandos esse, vt complementum dictorum 9. mensium.*

318 Quæ declaratio non procedet † in Ecclesiis, vbi ex fundatione, priuilegio Apostolico, aut statuto à Sede Apostolica in specie confirmato aliud cautum sit iuxta supradicta, vt in Ecclesia Granaten. seruari audiui, & tradit Philiarchus *de officio Sacerdotis. prima part. lib. 1. capit. 13. 2. conc.* in quibusdam Ecclesiis seruari.

319 Quinimo amplius † voluit S. Cong. non valere statutum, seu consuetudinem, vt Præbenda, seu grossa lucrifiat interessendo vna, vel duabus horis, aut minori tempore 9. mensium, vt in declarationibus sequentibus. *Non valet statutum, vt vna hora,* vel duabus *interessentes lucrentur massam, grossam, siue Præbendam, amissis distributionibus quotidianis.* Alia. *Quod si vno mense ex nouem interessendo vna hora ex statuto, vel consuetudine lucrentur fructus, amissis distributionibus quotidianis? respondit Congreg. statutum, & consuetudinem nullam, & tollendam adeo, vt non interessentes omnibus horis in prædicto mense amittant illam ratam fructuum quam amitterent in aliis octo mensibus singulis horis non interessendo, non tamen incidere in pœnam, de qua hic, quasi abfuissent vltra tres menses.*

320 Sed hoc non seruatur, nec est receptum in Hisp. in cuius Ecclesiis communiter lucrifit grossa, seu Præbenda residendo vna hora, & in aliquibus Ecclesiis lucrifit in tribus mensibus tantum, quæ consuetudo videbatur valere. Cæsar de Graffis *decis. 116. num. 8.* & potest sustineri, cum d. declaratio non sit recepta, saltem dum per Superiorem, aut Capitulum non sit aliud ordinatum, disponendo modum lucrandi grossam, seu Præbendam iuxta dictam declarationem.

Quamuis in Ecclesia Ciuitaten. in qua ante Concilium erat constitutio, & consuetudo † lucrandi gros- 321
sam in quatuor mensibus, fuit ablata, quia per Sanct. Congregationem fuit declaratum esse contra Concilium *d. cap. duodecimo.* & hodie lucrifit in nouem mensibus vt accepi à doctissimo D. Ioan. Gutierrez meritissimo Canonico Doctorali d. Ecclesiæ in quodam consilio.

Decimoseptimo dubitatur, an obtinens dignitatem, † cui incumbit visitatio, possit ratione ipsius vi- 322
sitationis abesse vltra tres menses, & lucrari fructus huiusmodi dignitatis, qui per interessentiam lucrifiunt, ac distributiones, atque etiam fructus Canonicatus, quem simul obtinet? In quo dicendum est, vt habetur in sequenti declaratione Sacræ Congregationis cõcilij. *An ratione visitationis Archidiacono incũbẽtis ratione suæ Dignitatis possit abesse vltra tres mẽses concessos à Concilio? Congregatio respondit posse; an vero pro tempore dictæ absentiæ vltra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam? Respondit posse, dummodo dari consueuerint absentibus ex legitima causa, non tamen lucrari distributiones mere quotidianas, an durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius Canonicatus, quem obtinet ex dispensatione, vel ex illius Ecclesiæ consuetudine, stante, quod fructus Canonicatus distincti sint à fructibus Præbendæ Archidiaconatus? respondit Congregatio non posse, nisi pro trib. mensib. vacationis causa à Concilio permissis; hæc tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi extet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem Congregatio censuit saluam manere.*

Aduerte tamen, quod si esset consuetudo, quod Archidiaconus visitans suum Archidiaconatum † 323
percipiat distributiones, non censeretur reprobata per *cap. 1. de Clericis non residentibus sexto*, sed esset valida tamquam ex iusta causa, quia visitando seruit Ecclesiæ, Monachus *in d. cap. 1. num. 2.* quem ibi sequuntur Ioan. And. Domin. *in princip. num. 2.* & Probus *n. 11.* Cosmas *in pragmatica sanctione tit. quo tempore quisque debeat esse in choro, glossa vltima, ad fin.* faciunt dicta infra *num.* 348

Sed videbatur, quod Archidiaconus visitans de- 324
beret percipere distributiones quotidianas, † etiam seclusa cõsuetudine ex decreto concilij. *sessione. 22. de reformat. cap. 3. versic. quod si alicui.* vbi incumbens curę animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro præsenti, & interessenti, nam qui visitat, exercet curam animarum iurisdictionalem, seu fori exterioris, iuxta dicta supra *prima parte capitul. 6. numer. sexto.*

Respondetur tamen, † quod decretum intelligi- 325
tur de cura animarum proprie, nempe fori interioris, vt videtur colligi ex illis verbis ibi, *quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit.* Et ita censuit Sacra Congregatio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 3. ibi: cura animarum immineat. Secus si tantum iurisdictionalis: si vero est vnita, tunc est locus* capit. extirpãdæ. §. qui vero de Præb. *& tunc, cum visitauerit suã*

iurisdictionem, lucrabitur Præbendam, & fructus, secus vero distributiones quotidianas. Accedit alia declaratio eiusdem S. Congregationis, quæ sic ait. *habentur tanquam præsentes in choro qui curam animarum exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam.* Cui consonat Concilium Bononien. *tit.6. de residentia. §. de causis excusantibus Canonicos, vers. illi quibus*; quæ quidem declaratio loquitur de cura animarum fori interioris, vt patet.

336 Intelligendum autem est visitantem, † seu exercentem iurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucrari distributiones, quando est absens à ciuitate, seu loco vbi est Ecclesia, si enim id faceret in ciuitate, seu loco, vbi est Ecclesia, lucraretur etiam distributiones, si oporteret fieri tempore horarum, nec posset commode fieri post eas, seu ante, iuxta infra dicta *n.*357.

337 Nec procedit illud † decretum *dict. cap.*3. in Canonicis, seu dignitatibus habentibus Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus, seu dignitatibus annexas, vt in sequent. declaratione super illo. *Ibi habeatur, non comprehenduntur Canonici habentes Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas, seu vnitas, qui si in Parochialibus residerint, & fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis iuxta Bullam Pij V. vel ex indulto Apostolico, non poterunt optare neque domus Canonicales, neque Canonicatum presbyteralem, & similia, cum non habentur pro præsentibus, sed tantum sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quo absentes non possunt optare, secus quo absentes possunt optare.*

338 Rursus circa d. declarationem † *vers. an durante ea visitatione*, aduerte eam procedere, etiamsi Canonicatus esset annexus dignitati, stante, quod fructus Canonicatus distincti sint à fructibus dignitatis, vt inea dicitur, nam adhuc vti duo Beneficia obtinentur, infra dicitur *vndecima part. c.*5. *n.*192. *& vltima p. c.*12. *à n.* 57. & visitando ratione dignitatis non seruit Canonicatui, secus autem esset in portione accessorie annexa, & vnita dignitati, nam tunc vnum est Beneficium, & Portio est tanquam prædium dignitatis iuxta dicta *d. c.*5. *nu.*198. *& d. cap.*2. *num.*12. & sic visitans ratione dignitatis lucraretur etiam fructus Portionis annexæ, tanquam fructus ipsius dignitatis, seu eius prædij.

339 Et ex illa declaratione *d. vers.* † conuincitur *consilium* Nauar. 14. *de Clericis non residen.* de quo supr. *n.* 50. quatenus sentit, quod prosequens litem super iurib. suæ dignitatis lucratur etiam in absentia fructus Canonicatus, quem simul obtinent, quod non est verum, nam tunc non abest causa Canonicatus, nec pro vtilitate illius, seu Ecclesiæ, sed solum dignitatis, cuius iura prosequitur.

Et ex eadem declaratione infertur, quod excusatus
340 à residendo † non lucratur fructus, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à iure expressis, & hoc est, quod dicit Rebuf. *in praxi titulo de dispensatione de non residendo, n.*22. & facit, quod ipse inferius ait *n.*60. quod dispensatus de non residendo, nequaquam recipiet fructus Beneficij, nisi concedatur hoc expresse in dispensatione, cui consonat quod ait Felin. *in cap. fin. de magistris, numero* 3. *sub vers. c.*6. *limita, quod propter simplicem licentiam absentiæ non excusabitur quis à perceptione fructuum, sed solum excusabit eum, vt non priuetur.*

Vnde Canonicus ingrediens † Religionem nō lu- 341
crabitur anno nouitiatus, & probationis fructus Prębendæ, quamuis sit iuste excusatus à residentia, vt dicetur infra 11. *par. c* 9 *n.*31.

Vnde etiam Canonicus electus, † seu nominatus 342
ad Episcopatum Italiæ, qui debet Romæ examinari, quamuis interim, dum vadit Romam, iuste absit, & sit excusatus à residendo, non tamen habebitur pro præsenti, nec fructus percipiet ex ista causa, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à iure expressis, qualis non est iste, maxime, cum talis absentia sit in vtilitatem priuatam ipsius electi, qui vult esse Episcopus; & ad percipien. fructus in absentia nō solum non sufficit vtilitas priuata, sed nec vtilitas Ecclesiæ, seu Episcop. in genere, sed requiritur vtilitas Ecclesiæ in specie, & in particulari Io. Andr. *in capit.*1. *sub numero tertio de clericis non residen. in sexto*, & ibi Domin. *§. qui vero, num.* 8. & Probus ad Monachum, *nu.* 29 & Rota *decis.*222. *part.*1. *diuersorum*, de quo infra *nu.*372.

Nec obstat, † quod obtinentes ex dispensatione 343
Parochialem, & Canonicatum, residentes in Parochiali, percipiunt fructus Canonicatus, exceptis dumtaxat distributionibus quotidianis, vt in constitutione 64. Pij V. & in declaratione 7. supra adducta. sub *numero* 179. & aliis. Et similiter obtinens ex dispensatione duos Canonicatus, aut Dignitates, & residens in vno lucratur fructus alterius licet non distributiones, vt in declarationibus supra adductis. *n.* 185 *& sequen.* quia respondetur, quod illi residentes in Parochialibus sunt priuilegiati ad perceptionem fructuum, ex d. Bulla Pij V. vt dicitur in declaratione supra adducta, 337. obtinens vero ex dispensatione duos Canonicatus, seu dignitates, eo ipso censetur dispensatus, vt percipiat in absentia fructus alterius, nam alias dispensatio esset inutilis, & ita videtur esse de mente Papæ dispensantis, quando dispensatio est perpetua, & non ad tempus. 18. Dubitatur, † an 344
statuta, & consuetudines Ecclesiarum concedentia iubilationem deseruientibus per quadraginta annos, sint contr ius, & derogata per Concilium? & dicendum videtur, quod non: ad Cenedum Collect. 15. ad 6. num. 8. licet contra sentiat Nauarr. *consil.* 12. *de clericis non residen.* & ita censuit Sacra Congregatio, & Gregor. XIII. vt in sequenti declaratione. *An sit derogatum statutum Ecclesiæ Compostellanæ permittenti Beneficiato, qui in ea per quadraginta annos continuos aliquod Ecclesiasticum Beneficium pacifice possedit, & per d. tempus illud per se ipsum in diuinis residendo deseruiuit, vt à dicta Ecclesia de cætero, quoad vixerit, vt emeritus, & inde donatus abesse liceat, & tanquā præsens in choro habeatur, tamen ratione fructuum Præbendarum quàm distributionum quotidianarum, S. D. Greg. XIII. audita relatione Cong. dixit, tollerandum esse hoc statutum.*

Decimonono dubitatur, an per Concilium *d. c.*12. 345
sit † derogatū *capitulo de cætero, & capitulo ad audientiam, de clericis non residen.* vbi habetur, quod duo Canonici existentes in seruitio, seu obsequio sui Episcopi, habentur pro præsentibus, & percipiūt fructus Canonicatuum, præter distributiones quotidianas: & videtur, quod sic, *arg. c.*1. *de constit. in* 6. & quæ ibi notantur.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum 346
† ex illa reg. quod lex generalis posterior limitatur, & determinatur per legem priorem specialem, *l. non est nouum, cum sequen. ff. de legib.* glo. recepta *in authen.*

quibus offeratur. C. de litis contestatione, & in l. sciendum ff. si qui satisdare cogantur, & ibi Iaſ. Decius *in l. in toto iure, n. 7. ff. de reg. iuris,* Anton. Gabr. *de legibus concl. 1. n. 2.* Euerar *loco à ratione legis stricta, à num. 12.* Barboſa *in l. 1. ff. ſoluto matrimo. 1. par. nu. 8* & Thom. Sanchez *de matrimon. lib. 2. diſputatio. 24. nu. 6.* & ita in propoſito tenet Nauarr. *conſil. 1. & 2. de clericis non reſiden.* quem poſt hæc ſequitur Gonçalez, *gloſſ. 6. numero 255.* & ſentiunt Hoieda *de incomp. Beneſi. 1. part. capit. 17. numer. 29. & 2. part. capit. 10. numero 15. & 16.* Salcedo *in pract. cap. 52. littera C. 2. caſu* Sbrotius *de Vicario Epiſcopi, lib. 1. quæſt. 43. ex num. 4.* Cabedo, *deciſ. 94 1. par.* & Zechus *de repub. Eccleſiaſtica, c. 24. de Canonicis numer. 4. verſiculo nono, & de Beneficiatis, ſub num. 6.* qui poſt Concilium Triden. ſcripſerunt.

347 Et ita tenet S. Cong. Concilij, † vt apparet ex ſeq. declarationibus. Prima, *Stante conſuetudine in Eccleſia Cathedrali, quod Canonici non intereſſentes diuinis non percipiat fructus Præbendæ, nec diſtributiones quotidianas, an liceat Epiſcopo ſuo retinere penes ſe vnum, & duos Canonicos, qui dictos fructus, & diſtributiones percipere poſſint, ac ſi in choro præſentes eſſent? Cong. cenſuit licere, exceptis tamen diſtributionibus quotidianis.* Secunda, *Canonici, qui ſunt à choro abſentes cum ſuo Epiſcopo diſtributiones quotidianas amittunt, quæ intereſſentibus tantum debentur, etiamſi ſint cum Epiſcopo in viſitatione, ob priuilegium autem, quia ſuo Epiſcopo inſeruiunt, etiam ſi abſint vltra tres menſes, Præbẽdarum ſuarum fructus faciunt ſuos.* Tertia, *Nec poſſunt Canonici vbi licet duo ad plus aſſociantes eorum Prælatum volentem quandocumque audire Miſſam in Eccleſia Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis, participes fieri diſtributionum quotidianarũ, quæ non niſi præſentibus, & intereſſentibus dantur.*

348 Id autem, quod dicitur, Canonicos exiſtentes in ſeruitio ſui Epiſcopi non poſſe percipere diſtributiones quotidianas, vt probatur *dict. cap. de catero,* & ibi notant D. & citati ſup. fallit, primo ſtante conſuetudine in contrarium, quia ſeruanda erit, cum ſit ex iuſta cauſa. ex Decio *in dict. cum omnes, de conſtit. 2. lectu. ſub numer. 6.* Couar. *lib. 3. variarum capit. 13. numero 5. verſi. 3. eadem ratione.* Duennas. *reg. 206. limitatione 1.* Hoieda *dicto capit. 17. numero decimo,* & faciunt in ſimili declarationes adductæ infra *numero 361.* quæ ſunt videndæ. Et ita in propoſito videtur tenere Hoieda *dict. cap. 10. numero 16.* & expreſſe cum eo Sbrotius *dict. numero 3.* quamuis contrarium teneat Nauarr. *dict. conſi. 2. de clericis non reſiden. numer. 2.* dicens, Canonicis ſeruientibus Epiſcopis conſuetudinem non poſſe prodeſſe ad habendum diſtributiones quotidianas per *c. 1. de clericis non reſid. lib. 9.* cui tamen ſatisfit ex Decio. Couar. Duẽnas, & Hoieda *vbi ſupra.*

349 Secundo fallit in † Canonicis miſſis à ſuis Epiſcopis ad viſitanda limina Apoſtolorum eorum nomine, vel comitantibus ipſos Epiſcopos ad eadem limina iuxta conſtitutionem 17. Sixti V. de viſitandis liminib. Apoſtolorum ab omnib. Epiſcopis. Nãij lucrantur non ſolum fructus, ſed etiam diſtributiones ex decreto eiuſdem Sixti V. vt in ſequentibus declarationibus S. Congreg. Concilij. Prima *Canonici miſſi ab ipſorum Epiſcopis ad limina Apoſtolorum eorũ nomine, vel comitantes ipſos Epiſcopos ad eadem limina, diſtributiones lucrantur ex decreto S. D. N. Sixti V.* Secunda, Illuſtriſſimo Card. Hiſpalen. *Gartias de Soromayor iſtius Eccleſiæ Canonicus amplitudinisq, tuæ Illuſtriſſime. Ad viſitãda ſanctorum Apoſtolorum limina procurator, dum huiuſmodi viſitationis cauſa abfuerit, debet percipere diſtributiones quotidianas. Ita cenſuit S. Congregatio Cardinalium Concilio Triden. interpretãdo præpoſitorum, cuius Congregationis ſententiam volui notam eſſe, vt eam obſeruari curet. Romæ die 21. Apr. 1589. A Cardin. Carrefa.*

Quod non ſolum videtur procedere † in Cano- 350
nicis, ſed etiam in aliis Præbendatis, licet non ſint de Capitulo, miſſis à ſuis Epiſcopis, ſeu eos comitãtibus ad limina Apoſtolorum, nam in propoſito eadem videtur eſſe ratio, & de mente Sixti V. quicquid alias ſit in aliis Clericis, vt infra dicetur. Non tamen procedit in Canonicis, ſeu Præbendatis miſſis ab Epiſcopis aliarum Eccleſiarum, ſeu eos comitantibus ad limina Apoſtolorum, licet alias ſint ſui Epiſcopi ratione originis, ſeu aliorum Beneficiorum, nam iſti non lucrabuntur diſtributiones, nec fructus Canonicatuum, ſeu Præbendarum, nec iſta cauſa ſunt iuſte abſentes, cum non abſint cauſa Epiſcoporum ſuarum Eccleſiarum. Nec habentes Beneficia ſimplicia ſeruitoria, quibus per Vicarium, ſeu ſubſtitutum poteſt deſeruiri, percipient iſta de cauſa non ſeruiẽdo diſtributiones, & alia emolumenta ſeruitij, nec excuſabuntur apponendo Vicario, ſeu ſubſtituto, vt conſului, & practicatum eſt cum quodam Beneficiato Eccleſiæ S. Vincentij Abulen. Ciuitatis miſſo ad viſitanda limina ab Epiſcopo Abulen. D. Lau. Ottadui de Auend. Nec poterit Epiſcopus mittere ad viſitanda limina duos ſimul Canonicos, ſeu Præb. quia ad id vnus ſatis eſt, ſi tamen ipſe Epiſcopus vadit ad ea viſitanda, poterit ſecum ferre duos Canonicos, ſeu Præb. qui eum comitentur, & iſti duo eum comitantes, aut miſſus, percipiant fructus, & diſtributiones Canonicatuum, ſeu Præbendarum ſuarum; ſi tamen plures in hoc occuparentur, neuter perciperet, quia non eſt maior ratio de vno, quam de alio, quamuis videatur probabile, aut de mente Sixti V. quod duo Canonici, ſeu Præb. comitantes Epiſcopũ, aut vnus ab eo miſſus ad limina Apoſtolorũ, lucrentur fructus, & diſtributiones Canonicatuũ, ſeu Præb. licet habeat alias occupatos in ſuo ſeruitio alios duos, niſi forte ex hoc Eccl. patiatur niſi ſeruitio ma- 351
gnum detrimentum ob paucitatem miniſtrorum.

Tertio fallit quando Canonicatus † conſiſteret ſolum in diſtributionibus quotidianis, nam tunc eas lucrarentur, ne priuilegium eſſet inutile iuxta allegatos ſupra *d. 113. & 115.* excepta tamen tertia parte, quæ deſeruientibus accreſcit ex Congregationis ſententia, vt in ſequenti declaration. *Canonici comitantes Epiſcopum non lucrantur diſtributiones quotidianas, niſi Canonicatus conſiſteret in diſtributionibus quotidianis, & tunc amittunt tertiam partem, quæ deſeruientib. accreſcit.* Et eſt in ſimili alia declaratio, quæ ſic ait. *Si ſunt veræ inimicitiæ, & ſine culpa, ac poſt obtentum Canonicatum ortæ, poſſunt Canonici cum facultate in alio viciniori, ac tutiori loco manere, durantib. dumtaxat inimicitiis, dummodo non vltra annum; & ſi omnes fruct. Canonicatus in diſtributionibus quotidianis conſiſtant, eos Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deſeruientibus.* Cui conſonat Concilium Prouinciale Bononien. *tit. 6. de reſidentia. §. de cauſis excuſantibus Canonicos à reſidentia, verſic. ſecundo,* vbi ſic dicitur. *De inimicitiis etiam circa culpam ſuam ſuſceptis eadem, quæ ſupra de Parochis decreta ſunt, obſeruanda erunt ita, vt ſi omnes fructus in diſtributionibus quotidianis conſiſtant, eos Canonicos deducta tertia parte alius loco eius deſeruientibus aſſignanda ſibi poſſit comparare.*

Sed

352 Sed videtur, † quod omnes distributiones deberent tunc lucrari, non deducta tertia parte, ex declarationib. adductis supra, *n.* 113 & 114.

353 Pro concordia dicendum est, † quo ad lucrandos fructus Canonicatus, quando omnes consistunt in distributionibus quotidianis S. Congre. facere differentiam inter Canonicos absentes causa studij, & causa residentiæ in Parochiali, ex vna parte, vt hi eos integros percipiant, vt apparet ex d. declarationibus adductis, *n.* 113. & 114. & inter Canonicos absentes causa seruitij Episcopi, & causa inimicitiarum, vt hi eos lucrentur, deducta tertia parte, quæ deseruientibus accrescat, vt apparet, ex hic adductis. Et ratio, quæ videtur mota est, quia causa absentiæ illorum videtur magis pia, & fauorabilis, seu maiori fauore digna, quam horum.

354 Quarto fallit stante speciali gratia, † & concessione Papæ, Nauar. *d. consil. 2. de clericis non residen. nu. 3.* vt facta est D. Card. Carolo Borromeo, vt in declaratione sequenti. *Sanctiss. Pater noster Cardinali Borromeo concessit, vt Vicarij eius foranei, dum ratione officij sui per loca sui Vicariatus ratione visitationis, aut alicuius alterius negotij spiritualis absunt ab eorum Ecclesiis, eadem debita ratio habeatur quoad distributioneo quotidianas, ac si in choro personaliter inseruirent, dummodo d. Vicarij intra fines sui Vicariatus maneant, & prætextu exercendi officium non vagentur solatij causa, ad quod diligenter animaduertere ipse debeat, ne aliqua fraus fiat, eandem gratiam fecit, vt de illis, quos ipse de ciuitate assumet, vt munus generalis visitationis per Diœcesim subeant, ratio habeatur quoad distributiones, ac si essent in choro, cum conditionibus tamen, vt supra: eandem gratiam fecit pro illis, qui occupati sunt examine illorum, quibus conferendæ sunt Parrochiales, si quãdo propter dictam occupationem non possint interesse horis Vesperarum, seu Completorij, dummodo fraus absit, ne item data opera examen excusetur in horas vespertinas, seu Completorij: idem pro deputatis seminarij, si quando pro seruitio seminarij essent in aliquo negotio ea hora occupati, qua diuina officia celebrantur in Ecclesia, & præcipue, si essent occupati propter Congregationes, quæ semel in hebdomada ratione d. seminarij fiunt, dummodo ista gratia non abutantur.*

355 Et iuxta hanc declarationem, † stante gratia speciali, procedit quod ait Zechus *d. t. de Beneficiatis ad fi.* vbi ait, quod distributiones quotidianas lucrantur examinatores Beneficiorum, si sine fraude absunt ex declaratione S. Congregationis, & alias non stante gratia speciali non est verum, quamuis fructus, seu grossam lucrentur, tanquam occupati in seruitio Episcopi, & Ecclesię in communi, saltem duo Canonici, seu Beneficiati.

Et similis gratia, & priuilegium percipiendi etiam
356 distributiones quotidianas in absentia cõcedi † solet ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, atque aliis ministris S. Officij inquisitionis Hispaniæ, vt in sequenti declaratione S. Congregationis. *Congregatio Concilij iam dudum consulta respondit Inquisitoribus hæreticæ prauitatis minime ius esse percipiendi distributiones quotidianas Canonicatuũ, Dignitatum, aut aliorum Beneficiorum eo tempore, quo Beneficiis prædictis non deseruierint, qua decisione Inquisitores Hispaniarum veriti ne læderentur eorũ priuilegia à diuersis Ro. Pontificib. ad tempus concessa, & à Felic. record. Gregorij XIV. prorogata, vt eis prædicto munere vacantibus liceret distributiones quotidianas percipere, ad Congregationem adierunt, illorumque tenore exhibito declarari petierunt, eam decisionem ex iure communi de promptam ad eorum priuilegia nequaquam pertinere. Itaque Congregatio priuilegiorum exemplo diligenter inspecto iuri consentanea Inquisitores postulare censuit, atque adeo declarauit decisionem à se editam de distributionibus quotidianis in absentia non percipiendis, non habere locum, vbi specialibus priuilegiis, aut indultis Apostolicis Inquisitoribus, atque aliis S. Officij ministris fuerit concessum, vt quotidianas distributiones, quantumuis absentes, lucrentur, tunc enim priuilegia, & indulta huiusmodi, quæ ad tempus, pro quo fuerunt concessa, durẽt, eo firmius esse custodienda, quo præstantius, & vtilius est Christianæ Reipublicæ Inquisitorum officium ad conseruationem, & propagationem orthodoxæ Fidei constitutum, quod ideo ad Cardinalem Toleti significare Congregatio voluit, vt sciret priori decisione Congregationem ius quidem commune declarasse, non de priuilegiis, aut indultis à Sede Apostolica concessis quicquam detractum voluisse. 6. Iun. 1594. Hiero. Cardin. Matheius.*

Ex supradictis infertur Canonicum Vicarium Episcopi non posse percipere distributiones quotid. † in absentia, quamuis excusetur à residentia, & per- 357
cipiat fructus in absentia, ex quo est in seruitio, & obsequio Episcopi, nisi sit consuetudo in contrarium, Rebuf. *in praxi, tit. de Vicarijs Episcoporum, num.* 5. Hoieda *d. cap.* 10. *num.* 15. & 16. & Sbrotius *d. quæst.* 43. *nu.* 4. & 5.

Vicarius tamen Capituli † Sede vacante, Canoni- 358
cus non solum habetur pro præsenti, & lucratur fructus in absentia, Pauinus *de offic. & potestat. Cap. Sede vacante, q.* 10. 2. *par. num.* 5. Rebuf. *supra* Rota, *decis.* 222. *num.* 6. 2. *pa. diuersorum*, sed etiam percipit distributiones ex ratione assignata à Pauino *ibi*, quod censetur esse in seruitio Ecclesiæ, cum magis commodum sit Ecclesiæ, vt deputetur vnus, & non exerceatur iurisdictio *per totum* Cã. Quæ ratio cessat in 359
Vicario Episcopi, vt per Rotam *ibi*. Et qui abest pro seruitio, & euidente vtilitate † Ecclesiæ de iure, etiam cessante consuetudine, non solum percipit fructus, *cap. ex parte 2. de clericis non residen.* sed etiam distributiones quotidianas, si est præsens in loco vbi est Ecclesia, *capit. vnic. de clericis non residen. in* 6. & ibi Domin. *§. qui vero, num.* 10. Couarr. *lib. 3. variar. c.* 13. *num.* 8. *versi.* 8. optime D. Ioan. Ocon. *in d. cap. vnic. à num.* 65. Ioan. Gutier. *can. quæst. lib. 1. cap. 1. num.* 145. Zerola *in praxi Episcopali. par. versic. distributiones. §. 3.* Zechus *de repub. Eccle. c. 24. de* Canonicis, *nu.* 9. *versic.* 2. & alij.

Nisi sit consuetudo contraria, † vt alias in simili de 360
infirmis declarauit S. Cong. Concilij his verbis: *consuetudo in aliqua Ecclesia introducta, vt* Canonici *infirmi fructus tantum suæ Præbendæ non distributiones quotidianas percipiant si legitime præscripta sit, tollit constitutionem,* Vega *in summa prima part. cap.* 128. *casu* 19.

Quamuis absens à loco, † vbi est Ecclesia pro v- 361
tilitate Ecclesiæ, vel alia iusta causa, nõ percipiat distributiones. *c. cum nõ deceat de elect. in* 6. Domin. S. Ripa *de peste, 2. par. n.* 145. Couar. D. Anto. Ocon. Io. Gutier. Zerola, & Zechus *ibi*, qui id declarant, nisi consuetudine aliud fuerit obtentum, ita censuit S. Cong. Concilij, vt in declarationib. & seq. *Stante consuetudine, quod* Canonicus *missus à Capitulo pro aliquo seruitio ipsius Ecclesiæ, seu Capituli, percipiat omnes fructus, & distributiones quotidianas, Cong. censuit eam esse obseruandam, si* Canonici *absint pro euidente vtilitate Ecclesiæ.* Secunda, *Qui causa pestis abfuerunt, quotidiana distributiones eis non debentur, nisi probetur legitima*

gitima consuetudo, quod distributiones huiusmodi darentur absentibus ex iusta causa.

Et iuxta id sunt accipiendæ aliæ declarationes e-
361 iusd.S.Cong. † nempe sequentes. Prima, *An distributiones quotidianæ debeantur infirmis propter infirmitatem diuinis officiis non inseruientibus, stante decreto huius cap 12.Cong.censuit deberi.* Secunda, *Senio confectis, si alias residere soliti sunt, distributiones debentur, ac etiam infirmis ex propria culpa, & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim esset rigor, nec Superior huiusmodi Inquisitionem facere debet addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent causæ, & non tarpes, debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, iuxta doctrinam Ioan. And.* in c.1. de clericis non resid.in 6.Consonat Concilium Bononien.*d.tit.de residentia.§.de causis excusantibus Canonicos, versi.*1.Tertia, *Cong.censuit distributiones quotidianas lucrari eum, qui debite conuictus in carcerem fuit, fructus autem Præbendæ siue massæ grossæ tam diu habere, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum, iuste illum in carcere detineri.* Circa quod est alia declaratio, quæ sic ait. *Quoad carceratum Cõg.censuit eũ non priuari distributionibus vsque ad primam sententiam, quod si condemnatus appellet, interim non percipiet, sed si in secunda instantia obtinuerit, omnia recuperabit.*sub die 27.Iul.1570.super Canonico Bracaren. vt in libro Innoc.IX.

393 Et iuxta prædicta etiam † sunt accipienda *consil.* Nauar.10.*& 11.de clericis non residen.* intelligenda enim sunt, quod absens à choro ex causa infirmitatis, seu alterius corporalis necessitatis, aut incarcerationis, seu excommunicationis iniustæ, de iure, etiam secluſa consuetudine lucratur distributiones quotidianas si est præsens in loco, vbi est Ecclesia ex *d.c. vnic.& allegatis, n.*359.

364 Dispositionem autem *d.cap.de cætero,* † *& c.ad audientiam.de clericis nõ resid.*ampliatur primo, vt procedat,& habeat locum etiam in Canonicis Doctorali,& Magistrali, secundum Rotam in vna Placentina fructuum, anno 1550.vt per Puteum, *decis.*294.*li.*3. & post hæc tradit Gonçalez *d.glo.*6.*nu.*257.dicens, satis notandum.

365 Quod tamen videtur intelligendum, † nisi vergeret in magnum, seu notabile damnum Ecclesiæ, quia remaneret destituta litteratis, Rebuf.*in praxi, tit.de dispensatione de non residendo, num.*41.quem sequitur Hoieda *d.c.*17.*n.*29.8.*casu ad fin.*

366 In hac tamen Ecclesia Abulen.est † statutum, quod Canonicus Doctoralis non procuret, nec habeat, nec acceptet familiaritatem Episcopis, nec ea vtatur.

367 Sed non videtur habere locum † dispositio *d.ca. de cætero,& cap.ad audientiam.* Canonico pœnitentiario, qui non videtur posse occupari in seruitio Episcopi vltra tempus à concilio permissum ad tra-
368 dita supra *dub.quinto* 1.*dicti à num.*40. † Nec etiam in canonico lecturæ, cum ad munus istud sit electa eius persona.

369 Secundo ampliatur, † vt procedat etiam in inferioribus Clericis, non canonicis, concurrente tamen dispensatione Episcopi, vt tenet Io.And.in *d.c.ad audientiam*, quem ibi sequuntur Butrius Card.Imola Anchar.& Anania, & videtur magis sequi Selua *de Benef.*4.*p.*9.6.*n.*13.*seu* 33.

370 Verior tamen est sententia † Abbatis *in d.ca.ad audientiam, numer.*8. qui ait clericos inferiores, non canonicos, posse destinari seu occupari per Episcopum communi vtilitate, aut causa suggerente pro seruitio Ecclesiæ Cathedralis, & tunc habebunt fructus in absentia sine aliqua dispensatione; pro seruitio vero solius Episcopi, secus: nisi vbi necessitas vrgeret, non enim est tanta communio inter Episcopum, & Clericos inferiores, sicut inter Episcopum & Canonicos, in quibus loquuntur. d.iura, qui sunt membra corporis sui. Quam sententiam sequuntur Nau.*in man.cap.*25.*num.*120.*& conf.*5.*de ætat.& qualitate*, de quo supra *n.*46.Salcedo *d.cap.*52.*lit.C.secũdo casu* Lud.Lopez *instruct. conſc.* 1.*tom.cap.*249 *secunda causa*, & Zechus *de rep. Eccles. titulo de Beneficiatis, n.*4.*vers.*9.& secuta est Rota *in d. causa Placentina fructuum*, vt per Puteum supra. Et in vna Calagurritana fructuum.18.Martij. 1583. coram D. Bubalo, vt *in d.dec.*222.*parte* 2.*diuersorum*, quam refert Sbrotius. *supra n.*6.vbi ex ea fuit resolutum. *Lic.Ortheo de Angulo* † *Portionario Ecclesiæ Calagurritanæ Vi-* 371
cario, seu Prouisori ipsius Episcopi residenti in oppido Lucronij, vbi alij Prouisores residere consueuerunt, non deberi fructus suæ Portionis, quia de vrgenti necessitate Episcopi non constabat, cum verisimile esset alios in d. Diœcesi requiri æque idoneos ad exercendum d.officium, neq; ex deputatione personæ d. Othei in Vicarium resultabat vtilitas Ecclesiæ, quia Vicarius deseruit solo Episcopo, refert Gonçalez supra *n.*262.*glos.*5.

Et amplius dicit Rota ibi, quod in hac materia † 372
non sufficit vtilitas totius Episcopatus in genere, sed requiritur vtilitas Ecclesiæ in specie, vt per Io.And. *in cap.*1.*sub num.*3.*versic. item intelligendum est, de clericis non residen.in* 6.

Sed hoc est contra Abb. supra † docentem infe- 373
riores Clericos posse per Episcopum destinari pro communi vtilitate, quamuis verum sit, quod occupatus in officio Prouisoris, seu Vicarij non videtur occupatus pro vtilitate communi, saltem considerabili ad istum effectum, quia potius deseruit Episcopo, vt dictum est. † Et dictum Ioan.And. quod 374
sequitur Domin. *ibi.§.qui vero, n.* 8. & tenet Probus ad Monachum, *n.* 29. procedet in illis, qui non per Episcopum, vt dictum est, sed alias sunt occupati, seu destinati pro vtilitate communi, seu Episcopatus in genere, aut per Episcopum plures quam duo eiusdem Ecclesiæ iuxta dictum Hostien. quod refert, & sequitur Abbas *in d.cap.de cætero.sub n.*3.& Selua *d.quæst.*6.*casu* 17.

Vnde Procuratores generales † Cleri Hispaniæ 375
à Cong.eiusd.Cleri, seu de eius ordine deputati, residentes in Curia Rom. & in Curia Regis Catholici non excusarentur à residentia in suis Ecclesiis, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breue Sanctissimi D.Clementis.VIII.datum.28.Febr.1597.ex quo non possunt cogi ad residendum (dummodo non obtineant dignitatem actu maiorem post Pontificalem, aut Canonicatum, Doctoralem, Magistralem, Pœnitentiarij, aut de lectura) ac lucrantur omnes fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, nec non distributiones etiam quotidianas, ac manuales, etiamsi primam, & rigorosam residentiam non fecerint, vt latius *in d. breui.*

Reseruarunt tamen in dict. † Calagurritana Do- 376
mini videndum, an ex eo, quod Portionarij in Ecclesia Calagurritana interueniunt in Capitulo, & in aliquibus habent vocem, possit dispositio *dict. capit. ad audientiam*, comprehendere etiam istos Portionarios?

Et prima Iunij eiusd. anni.1583. † coram eod.D. 377
Bubalo fuit resolutum. *Integros Portionarios non esse*

de Capitulo, ita vt dispositio c. ad audientiam, de Clericis non resid. *ipsos comprehendat. Qui attento iure cõmuni clara est conclusio quod soli Canonici dicuntur esse de Capitulo, Portionarij autem, & alij Clerici inferiores non.* Ab. & Fel. in c. cũ olim, de re iud. *Compostellanus Io. And. Card.* in cap. 1. de elect. *& attenta etiam consuetudine huius. Ecclesiæ quamuis interueniant in Capitulo, & in actibus capitularibus habeant vocem, non tamen dici potest esse de Capitulo, quia non sequitur, habent vocem, ergo sunt de Capitulo. Gemin.* in cap. fin. sub numer. 5. in fin. versic. in dubio, de præben. in sexto, *vnde in dispositionibus ad Capitulum non veniunt, nisi soli Canonici, non autem alij, qui de iure speciali, seu consuetudine habent vocem in Capitulo, vt ibi Francus.* nu. 6.

378 Vbi tamen Portionarij essent de † Capitulo, prout sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ, procederent in eis dicta iura, sicut in canonicis, cum tunc sint etiam membra corporis ipsius Episcopi, & sic militaret eadem ratio, sed non sufficeret habere tantum vocem in Capitulo, vt dicitur in dicta Calagurritana proxime relata; nam ex eo solum, si non sunt de Capitulo, non possunt dici membra corporis Episcopi, nec ipsius fratres. Circa quod vide dicta infra 11. *part. capit. quinto à numero* 206.

379 In hac vero Ecclesia Abulen. † quicquid sit de hoc, an eis Portionarij sint de Capitulo, vel solum habeant vocem in Capitulo, possunt assumi ab Episcopo in familiares, sicut Caconici ex statuto ipsius Ecclesiæ, quod certum ordinem in hoc præscribit. de quo infra, *n.* 433.

380 Et quod dicitur de Portionariis † videtur eadem ratione dicendum de dignitatibus in proposito.

381 Tertio ampliatur, † vt habeat locum in Prælatis inferioribus respectu suorum subditorum, quia textus *in d. cap. de cætero*, generaliter loquitur, nec apparet cui loquatur, & eadem videtur ratio, ita Abb. *ibi num.* 3. Selua *d. quæstio. 6. decimoseptimo casu*, Rebuffus *supra numero* 45. Et Nauarr. *d. cons. 2. de clericis non resid.*

382 Quarto ampliatur, † vt idem fit in Legato quantum ad Prouinciam suam, & in Archiepiscopis, quoad Clericos suæ Diœces. & non suorum suffraganeorum, vt tenent DD. communiter *in cap. cum delectus, de Clericis non resid.* Selua *dict. quæst. 6. casu* 19. & 22. Reb. *supra, numer* 36. Hoieda *d. c. 17. numer.* 29. & 10. *casu*, Salcedo *supra dict. cap. 52. 2. casu*. Sylueſt. *verb. residentia, numer.* 7. & Zerola *in praxi Episcopali 1. p. versi. residentia. §.* 4. & alij, quam quis, quod attinet ad legatum dubitet, Abb. *in d. c. cum dilectus, n. 6. & 7.*

383 Similiter Familiares † Papæ existentes in eius seruitio, vt capellani, camerarij, & similes, percipiunt fructus suæ Præbendæ in absentia. *d. c. cum dilectus*, & ibi Abb. & Doct Selua *d. q. 6. casu* 19. Rebuf. *supr. ex n.* 32. Hoieda *d. n.* 29. 7. *casu*. Salcedo *supra*, 3. *casu*, Sylueſt. *d. n.* 7. & Zerola *d. §.* 4. Nauar. & Lud. Lopez. *vbi supra* 3. *causa.*

384 Ex quibus id non procedit in † scriptoribus, & aliis officialibus curiæ, qui stant principaliter propter suum lucrum, nisi ex præcepto Papæ in curia morentur.

385 Et sicut Familiares Episcopi, † ita etiam Familiares Papæ non percipiunt distributiones quotidianas Io. And. & Abb. *n. 5. in dict. cap. cum dilectus*, & Selua *d. casu* 19.

386 Vnde in vna Ilerden. † distributionum coram D. Gipsio 2. Iun. 1598. fuit resolutum. *Quod indultum concessum per Sixtum V. Sub collectoribus intelligitur ad instar Familiarium Papæ, & sic extenditur solum ad perceptionem fructuum, non vero distributionum.*

Et de Familiaribus cardinalium, † quod etiam 387
excusentur à residentia, & percipiant fructus in absentia, dicunt Sylueſt. & Zerola supra, & Abbas *in d. cap. cum dilectus, nu.* 8. & Selua *d. q. 6. casu* 21. ex Io. And. ibi dicunt, quod Papa hodie concessit omnibus cardinalibus hanc prærogatiuam respectu suorum Familiarium, vnde de iure, inquit ibi Abbas, posset attentari aliud, idem Villadiego de cardinalib. *n.* 63.

Nihilominus dicendum est † Familiares cardi- 388
nalium non excusari à residentia, nec posse percipere fructus in absentia, nam in iure non est tale priuilegium, Francus *in ca. fi. nu. 3. de verbor. significat. in 6.* & ibi Domin. *sub num.* 5. nec hodie, quicquid esset olim, est tale priuilegium particulare, & ita patet ex declaratione Abulen. infra adducta *n.* 423. & ita practicatur.

Similiter existentes in seruitio, aut officiis Regis, seu Principis non excusantur à residentia, nec pos- 389
sunt percipere fructus in absentia, † nam in iure nõ est tale priuilegium, quicquid teneant Selua *d. quæst. 6. casu* 24. Boerius *decis.* 17. P. Greg. *de beneficiis c 7. n.* 9. & Zaullos *in suis communibus contra communes, q.* 585. *n.* 7.

Et si aliquod priuilegium fuit antea † eis concef- 390
sum, vt Regi Franciæ fuisse concessum dicunt Boer. *ibi*, & Rebuf. *in concordatis tit. de collatio. §. 1. vers. residentiæ reuocatum est iam* per concilium & Bullam Pij IV. vt dictum est supra *n.* 266. *&* 267.

Vnde quod inquit Naua. *d. c.* 25. *num.* 121. quem se- 391
quuntur † Man. Rodriguez *in sum. c.* 33. *nu.* 3. & Vega 1. *part. cap.* 36. *casu* 41. capellanos Regum perinde posse capere fructus in absentia, ac capellanos Papæ, si vtrisque eiusdem generis priuilegia sunt concessa, imo & magis, si forte plus sit eis fauore Regum concessum, intelligendum est de priuilegiis concessis post concilium Triden. quæ tamen non sunt, & ita seruatur.

Vigesimo dubitatur, † an causa peregrinationis, 392
maxime ex voto, liceat abesse vltra tempus à concilio permissum, & lucrentur fructus Præbendarum.

Et videtur † respond. affirmatiue ex traditis per 393
Rebuf. *d. ti. de dispensatione de non residendo. n.* 50. Seluam 4. *p. q. 6. 10. casu*, Boer. *decis.* 17. *numer.* 6. Hoiedam *d. c.* 17. *num.* 29. 11. *casu.* & Petrum Greg. *d. cap.* 7. *nu.* 15.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum, † 394
quia ista non est de causis in iure expressis, & censuit S. congregat. concilij his verbis *canonici deuotionis causa peregrinantes, & visitantes aliquas Ecclesias, non lucrantur distributiones quotidianas, non obstante aliqua in contrarium consuetudine; fructus vero Præb. possunt, si intra tres menses à decreto concily hic concessos fecerint has peregrinationes.* Secunda. *Absentes causa peregrinationis, etiam ex facultate statutorum Ecclesiæ, non percipiunt distributiones quotidianas, imo quoad Præb. fructus hoc tempore peregrinationis percipiendos, non excusantur vltra tres menses, quos Concilium permittit.* consonat concilium Mediolan. 5. *part. 3. titul. quæ ad distributiones pertinet, versicul. peregrinationis causa.*

Quod est notandum ad statuta aliquarum Eccle-
siarum

siarum † contrarium disponentia, quæ non videntur posse defendi, nec consuetudo contraria videtur rationabilis.

396 Vigesimoprimo dubitatur, † an Canonici, & Beneficiati celebrantes priuate Missam in eadem Ecclesia tempore officiorum, seu horarum, habeantur pro præsentibus in choro?

397 Et dicendum † est, quod non, vt per Fed. *consi.* 115. *alias* 118. Abb. *in cum olim. de re iudicat. n.* 3. & 6. & Gigan. *cons.* 144. *n.* 26. alias *responsi.* 35. in materia pensionis, qui docent, quod habens in Ecclesia Canonicatum, & Capellaniam, ea hora, qua celebrat, vt Capellanus habere non debet distributiones quotidianas Canonicatus.

398 Et ita censuit † S. Cong. Concilij his verbis. *An Canonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus, vel Collegiatis Capellanias in titulis, vel vti Mercenarij, eo tempore, quo in dictis Capellanijs celebrant, distributiones recipere debent, licet absint in choro? & quid, si deuotionis causa, vel si a Superiore Ecclesiæ iniungatur eis, vt eo tempore celebrent? Sanctissimus Dominus noster, etiam ex sententia Congregationis declarauit, non posse, nisi quando sic iussi essent a suo Superiore, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat.* Secunda *Canonici, qui sunt in Ecclesia, sed extra chorum, licet etiam celebrent causa deuotionis in eadem Ecclesia, non censentur præsentes, secus, si missu Superioris, Superior tamen eis hoc mandare non debet; quod procedit etiam in illis Canonicis, qui sunt in eadem Ecclesia Capellani, & Missas celebrare tenentur.* Tertia. *Quo tempore cantatur vna hora in choro, qui Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione non dicitur interfuisse illi horæ, nec illius distributiones accipere potest, si vero iussus fuerit a Superiore vt celebret, tunc reciperet, Superior tamen cauere debet a tali iussione.* Quam adducit Gonçalez. *§. præm. n.* 181.

Consonat Concilium † Mediolanen. 4. *part.* 2. *tit.*
399 *de distributionib.* vbi sic dicitur *Quicumque, dum alicuius statæ horæ officium in choro peragitur, Missam celebrando tunc a choro abfuerit, illius horæ distributionis tamquam absens particeps ne sit, vt a S. Sede Apostolica declaratum est; id vero, nisi præ absentia Sacerdotū, qui in Ecclesia tunc Missæ sacrificium faciant, necessitas aliquando inciderit, vt præfectus Canonicum aliquē Sacerdotem è choro exire a statæque horæ officio abesse, Missæ celebrandæ causa iubeat, aut nisi a Sede Apostolica aliter concessum fuerit.*

400 Contrarium tamen † de consuetudine seruatur in hac Ecclesia, & aliis, nam celebrantes, etiam causa deuotionis, habentur pro præsentibus, & interessentibus in choro.

401 Quæ consuetudo, cum sit ex iusta causa, cum totum sit cultus diuinus † in eadem Ecclesia, & vt Beneficiati inducantur ad celebrandum, videtur tolerabilis iuxta tradita per Decium, Couar. Duennas, & Hoiedam supra citatos, *nu.* 343. vbi vide, & videtur approbari a Concilio Compostellano *actione* 2. *decreto* 16.

§. 2.

De aliis dubiis.

SVMMARIA.

AN Capitulum possit dare Canonicis, & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus vltra tempus a Concilio permissum, saltim ad breue tempus ex causa iusta, quamuis non comprehensa in iure, præsertim stante consuetudine id faciendi, numer. 402. *cum seq. resolutur, seclusa consuetudine certum esse Capitulum id non posse, non obstante statuto in contrarium, nec etiam Episcopum.*

Dubium procedit stante consuetudine, quæ dat iurisdictionem, n. 414. *& quod, si huiusmodi consuetudo est sublata per Concilium, potest dici illud quoad hoc non fuisse receptum in Hispania, numer.* 415. *& quod huiusmodi consuetudo non videtur sublata per Concilium n.* 416.

Resoluitur non posse Capitulum talem licentiam dare, etiam stante d. consuetudine ante, & post Concilium semper obseruata, n. 417. *cum seq. & adducuntur declarationes S. Congregationis.*

Cum Capitulum non possit dare d. licentiam absentiæ non potest quis virtute eius lucrari fructus Præb. qui alias residendo, & interessendo lucrifiunt, quamuis possint lucrifieri in absentia, saltē per tempus a Concilio permissum, donec priuetur, n. 425. *& 426. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

Non possunt isti, quibus dantur per Capitulum tales licētiæ, percipere, aut retinere fructus eo, quod alij Præbendati videantur eis donare, seu remittere suam partem, n. 427. *cum seq.*

Fructus annorum præcedentium, qui hoc anno diuiduntur, debentur Canonicis, qui nunc sunt, & non qui erant illis annis, n. 429.

Distributiones quotidianæ non possunt dari absentibus a choro, non obstante quauis consuetudine, etiam immemoriali. n. 430. *nec possunt a Capitulo, aut singulis Capit. aliquo prætextu donari, aut remitti, numer.* 431. *& vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.*

An Capitulum possit dare licentiam absentiæ ex causis alias in iure expressis, alteratis tamen, seu modificatis per statuta, seu consuetudines Ecclesiæ? n. 433. *cum seq. resoluitur distinguendo n.* 435.

Quæ sint distributiones quotidianæ, quas amittunt absentes tempore a Concilio permisso, vel alias? Et quæ sint distributiones, quæ sunt potius Præbendæ, seu loco Præbendæ? numer. 439. *cum sequentibus vbi resoluitur, & ponitur resolutio Rotæ, & declaratio S. Congregationis.*

Ad quos spectent distributiones quotidianæ amissæ per nō interessentes, vel alias? num. 443. *cum sequentibus, resoluitur, quod si ita ordinatum est, vt singulis certa portio assignata sit, portio absentis ad Ecclesiam pertinet, si vero certa portio omnibus est assignata, portiones absentium interessentibus accrescunt.*

Quod dictum est ad Ecclesiam pertinere portionem absentis, quando singulis certa portio assignata est, procedit, cū ex patrimonio Ecclesiæ dantur reddditus, & distributiones ministris; at quando dantur ex mensa Capitulari, quia bona sunt diuisa, portio absentis remanet in ipsa, numero 447. *& sequentibus, vbi ponitur Decisio Rotæ.*

Similiter dicendum est de fructibus Præbendæ amissis ob non residentiam, vel alias, quod, si ex patrimonio Ecclesiæ dantur assignata cuilibet certa portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent, si vero est mensa Capitularis distincta, in ea remanent, numer. 449.

Si essent Præbendæ realiter distinctæ ita, quod qualibet Præbenda esset Domina suæ dotis, tunc fructus amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, num. 450.

Ex dictis difficultatem patiuntur quædam declarationes S.Congregat. quæ absolute dicunt distributiones male perceptas restituendas fabricæ, aut alteri pio loco, nu.451.

Respondetur eas loqui de distributionibus male perceptis per eum, qui fuit habitus pro præsentia a capitulo, vel cui ab eo fuerunt donatæ, seu remissæ, & sic sibi præiudicauit Capitulum, numer.452. quod præiudicium videtur intelligendum respectu distributionum, & fructuum solutorum, secus, si non sunt soluti, numero 457.

Quod declaratio Abulen. ait quoad fructus Præbendæ, eum qui abfuit debere eis priuari, intelligendum videtur de fructibus, quos alias ratione Præbendæ ac residentiæ fecisset suos, numer. 453. nam quoad amissos ob non residentiam non est opus priuatione, numero 454.

Alia difficultas circa d.declarationem Abulen. n.455. cui respondetur n.456.

In materia delicti, & prohibitorum, & quæ tendunt ad damnum cap. non sufficit maior pars capitul. & contradictio vnius facit, ne videatur gestum à Capitulo, dicto numero quadringentesimo quinquagesimo quinto.

In terminis Concilij Cap. 3. sess. 21. de refor. portiones tertiæ partis in distributiones conuersæ, quas absentes amittunt interessentibus accrescunt, numero 459. contra quod facit difficultatem cap. 3. sess. 22. vbi portio tertiæ partis amissa est applicanda fabricæ numer. 460.

Interpretatio, & concordia ad d.decreta Nauarri, num. 461. quæ non satisfacit, nu.462. non placet alia interpretatio Ioannis Gutierrez, n.463.

Vera interpretatio, n.464. quæ confirmatur ex declarationibus S.Cong. adductis n.465

Separatio tertiæ partis fructuum pro distributionibus faciendæ ex d.decretis non est ita facienda vt fiat necessario dismembratio bonorum, sed sat est, si valor tertiæ partis fructuum ponatur pro illis, n. 466.

Ista tertia pars accipienda est secundum verum valorem currentem & non secundum taxatam, numero 467.

Secundum Congregationem, antequam ista detractio fiat deducendæ sunt pensiones, & alia onera legitime imposita, quamdiu durauerint, sed de nouo impositæ eam non comprehendunt, n.468.

Ista declaratio videtur intelligenda, vbi erant Præbendendæ distinctæ realiter ita, quod deductio erat ex ipsis facienda ex fructibus communibus mensæ, numer.469.

Non est locus detractioni dict. tertiæ partis distributionũ ex d.c.3.sess.21. quando distributiones sunt tolerabiles ita, vt verisimiliter non negligantur, numero 470. & quomodo consideretur ista verisimilitudo, quod negligantur, numero 471. vbi ponitur declaratio S. Congreg.

Quando ex dignitatibus detracta est tertia pars ex decreto c.3.sessio.21. non poterit detrahi alia ex c.3.sess. 22.n.472.

Dispositio.d.c.3.ses.21. & detractio, de qua ibi, habet locũ contra obtinentes quæcumque beneficia residentiam requirentia in Cathedralibus, & collegiatis, non tamen extra eas, n.473.

Pro distributionibus Ecclesiæ Cathedralis, aut Collegiatæ non est detrahendum aliquod ex Beneficiis extra eam existentibus, nisi essent perpetuo vnita Præbendæ illius, n.474.

Non solum tenentur ad residentiam obtinẽtes in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates Canonicatus, aut Portiones, sed etiam Mansionarij, & Capellani, & obtinentes alia Beneficia perpetua, & habentia annexum seruitium in choro, n.475

Decretum d.c.3.sess.22. non habet locum in dignitatibus, quæ in Cathedralibus habent sedem in choro tantum, in quib. nunquam resederunt, sed habent collegiatam, n.476. & sequenti, vbi ponitur declaratio S.Congregationis.

An obtinentes huiusmodi Dignitates pro residentia in collegiata sint obnoxij detractioni tertiæ partis, numero 478. cum sequentibus? resolutur, quod sic, nisi habeant territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem, quia tunc non tenentur ad residentiam chori.

Obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licet non habeant vocem in Capitulo, nec cum cæteris participent distributiones, aut fructus, residere tenentur, & consequenter detractioni tertiæ partis earũ fructuum pro distributionibus subiecti sunt, numero 481.

Id non procedit in obtinentibus Dignitatem, quæ nullos redditus habet, nec Præbendam licet eam expectent, nam interim non tenentur residere, numero quadringentesimo octuagesimo secundo. vbi adducitur declaratio S.Cong.

Non procedit etiam in dignitatibus non habentibus sufficientes præbendas, seu fructus, sed tenues, nam licet obligent ad residentiam, non tamen locum habet detractio, n.483.

Pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis non sunt diuidendæ distributiones aliarum horarum, sed pro illis detrahenda est aliqua pars fructuum, n.484. vbi ponuntur declarationes S.Cong. & alia Abulen. n.quadringentesimo octuagesimo quinto de qua num.seq.

Distributiones sunt ordinandæ, & compartiendæ per omnes horas, & non per certas horas tantum, num.487. & 488. & 489. vbi adducuntur declarationes S. Congregat.

Pro lucranda tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, & officiorum in distributiones conuersa non potest Episcopus statuere aliam seruitij, & officij formam præter solitam, nec noua onera imponere ex sententia S.Congregationis numero, 490. & sequentibus.

Etiam Dignitates, & Præbendæ, quæ sunt de iure patronatus etiam laycorum subiectæ sunt detractioni tertiæ partis, nisi repugnet fundatio, numero 492. & 493.

An obtinentes Dignitatem, Canonicatum, vel Portionem teneantur per se, & non per substitutum obire diuina officia sibi incumbentia, vt cantare Missam, Euangelium? n.494. cum seq. resoluitur teneri per se, & adducuntur declarationes S.Congregationis Concilij, & Rituum.

Id procedit non obstante, quod sit factum statutum in cõtrarium, n.498. & licet ante Concilium esset statutum vel consuetudo etiam immemorialis in contrarium, n.499.

Qui in hoc notabiliter negligentes fuerint peccabunt mortaliter, n.500.

An obtinentes Dignitatem simul cum Canonicatu, aut Portione in eadem Ecclesia, teneantur vtriusque Beneficij onera, & officia subire, & per se ipsos? nu.501. cum sequentibus resolutur affirmatiue, si illa Beneficia habeantur de per se, nisi seruitia eodem tempore concurrant.

cessante

Cessante tamen fraude, & ex iusta causa, aut semel, aut iterum possunt subsistere in seruitio vnius, alium eiusdem ordinis, numero quingentesimo quarto.

Idem dicendum est, quando illa Beneficia sunt vnita æque principaliter, aut ad vitam obtinentium, secus, si Portio vnita sit dignitati perpetuo, & accessorie, quia tunc non tenetur seruire tanquã Portionarius, n.506. cum seq. ponitur declaratio S. Congregationis, & decisio Rotæ.

Quando Canonicatus est vnitus, & annexus Dignitati, etiam perpetuo, & accessorie, tenetur obtinens seruire, etiam tanquam Canonicus n.511.

An Canonici, & obtinẽtes Dignitates, vel Portiones debeant etiam canere in choro sub peccato mortali, & obligatione restituendi, an vero satisfaciant cum sola assistentia, & horas priuatim recitando? numero 512.

Canonici ex sua institutione, & iure communi tenentur canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, n.513.

Nihilominus ad lucrandos fructus, & distributiones sufficit sola assistentia in choro, etiamsi non cantent, nec sint attenti, sed cum aliis loquantur contra aliquos n. 514. cum seq.

Licet ex prima institutione officium Canonicorũ sit horas Canonicas in choro canere, tamen de consuetudine non videntur ad id teneri, dummodo habeant Capellanos, & ministros, qui eas cantent, & licet ista consuetudo sit sublata per Concilium, potest responderi, omissa alia solutione aliquorum, quod non est quoad hoc receptum, n.517. cum seqq.

In Ecclesia Abulen. est statutum, quod Canonici adiuuent ad canendum, n.523.

An Canonicus suæ obligationi satisfaciens, quoad residentiam, & seruitium chori, possit ordinarie abesse à Capitulis? n.524. fundatur pars affirmatiua num.525. cum seq. resoluitur id non licere, & respondetur in cõtrarium adductis n.529. & seqq.

Ista resolutio limitatur primo, vt non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum Capitulis, numero 537. & ratio adducitur numer. 538.

Admonitio contra Episcopos, n.539. & seqq.

Secundo limitatur d. resolutio, vt non procedat, quando quis abesset à Capitulis in dieb. suis recreationis causa concessis, n.541. cum seqq. vbi id explicatur ex sententia S. Cong.

Tertio limitatur, vt non procedat, quando abesset quis à Capitulo, quod fit tempore, quo diuina officia in choro celebrantur, & interesset illis, stante statuto, seu cõsuetudine id permittente, vt in Ecclesia Abulen. nu. 544. quamuis in d. Ecclesia sit postea facta quædam ordinatio capitularis in contrarium, quæ non potuit fieri, n.545. & seq.

Ista limitatio maxime procedit in Capitulis extraordinariis quæ non possunt fieri tempore, quo officia celebrantur ex decreto Concilij Compostellani, numero 547.

Absolute non possunt fieri Capitula tempore, quo officia, & præsertim Missa maior, celebrantur, & consequenter non tenetur quis, nec licite potest tunc interesse Cap. n.548. & ratio ponitur num.549. 550. & 551. & adducitur decretum Concily Basilien. & decreta multorum Conciliorum Prouincialium numero 552. ad 556.

Quod non possint fieri Capitula, dum celebrantur diuina officia, fuit declaratũ per S. Congreg. Concilij, & rituum, & per Clementem VIII. per suum Breue, cuius tenor ponitur, n.557.

Non iuuat dicere, quod istud Breue non sit in Hispania receptum, sed nihilominus debet seruari, & recipi, numer. 558.

Ponitur alia declaratio S. Congreg. Concilij, quæ nouissime fuit ita declaratum, n.559.

Non est vtile, sed potius damnosum secundum Nau. Capitula tenere ante horas interim dum aduenit hora recitandi eas, n.560.

Tempus commodum ad celebrãda Capitula est post Vesperas, & Completoriũ, vel mane post finitum officium. nu.561.

Ad electiones Canonicatuum per concursum, vbi solet præmitti Missa de Spiritu sancto, videtur posse tolerari fieri etiam, dum diuina celebrantur, numero 562.

Quamuis ex sententia Sacræ Congregationis non prohibeatur Capitulum, quominus suo arbitratu conuocari possit, id intelligendum est, dummodo congruo tempore congregetur, & non tempore officiorum, numero 563.

Stante d. Breui an acta in Capitulis tempore officiorum celebratis sint nulla ex decreto irritante ibi posito, resoluitur non esse nulla n.564.

Si in Capitulo tunc facto non adessent duæ partes Capitularium, non valerent acta, si alij abessent, eo quod tempore officiorum fiebat, secus si non abessent ob eam causam n.565.

Non licet fieri Congregationes particulares Commissariorum Capituli, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiæ, dum diuina officia celebrantur, nu. 566. & seqq.

Non licet facere rationes, & computa bonorum, & reddituum mensæ, vel fabricæ, dum diuina fiunt, saltem mane, n.568. & seqq.

Est manifestus abusus, & corruptela, quod Beneficiati possint è choro exire, dum Missa de 1. & 6. & 9. dicũtur, modo ad finem redeant, n.570.

Quarto non tenetur quis interesse Cap. vbi non conuocatur legitime, nempe vbi congregatur cum iis solum, qui reperiuntur in Ecclesia, non vocatis, qui sunt extra eam, numero 571. quod est contra ius commune, ex quo omnes vocandi sunt, qui sunt in loco, numero 572. & alias non valet actus sine reclamatione contemptorum, nisi saltem conueniant duæ partes, nume. 573.

Id etiam est contra statuta Ecclesiæ Abulen. quibus statuitur, quod nõ possit fieri Capitulum extraordinariũ, nisi omnibus vocatis, alias actum sit nullum n.574. ex quibus videtur, esse nullum actũ in huiusmodi Capitulis, quæ fiunt non vocatis omnibus, etiamsi conueniant duæ partes, n.575.

Licet non valeat statutũ, quod electio, siue collatio facta, aliquo cõtempto, sit ipso iure nulla, quia est contractus, valet tamen statutum, quod contractus, & alia negotia Ecclesiæ facta, non vocatis absentib. non valeant, n. 576.

Quinto non tenentur venire ad Capitulum, quando vocantur tempore insolito, vel incongruo. n.577.

VIgesimosecundo principaliter dubitatur † an 402
Capitulum possit dare Canonicis, & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus vltra tempus à Concilio permissum, saltem ad breue tempus, ex causa iusta, & rationabili, quamuis non comprehensa in iure, præsertim stante consuetudine id faciendi, prout prætenditur stare in

Hispania, ante & post Concilium Tridentinum.

403 Quod fieri posse per viam gratiæ, nemine contradicente, tenent † aliqui viri, & inter eos M. Palatio, & D. Ioan Gutierrez Canonici, ille Magistralis, hic Doctoralis Ciuitaten. qui scripto id responderunt.

404 Et quidem, † secluſa consuetudine, certum est Capitulum non posse dare talem licentiam, etenim vt est notum, non potest dispensare, seu facere gratiam in lege superioris, qualis est lex de residendo, vt *in titulo. de Clericis non resid.* & in Concilio Trid. *c.12.sess.24.de refor.* & ita censuit S. Congregat. in vna Segobien. infra adducta, *ca.seq.15.dub.num.50. ad primum.*

405 Nec valet statutum † in contrarium, cum sit contra ius, *capite quod super his, de maioritate & obedientia*, cum aliis, nisi fiat à Sede Apostolica in forma specifica, & ex certa scientia confirmatum iuxta dicta supra octauo dub. 8.

406 Vnde nec Episcopus † potest dare talem licentiam, nisi in casibus à iure expressis ad *consilium* Nau. 3. *de Clericis non resid.* de quo supra *n.*149. & apparet

407 ex seqq. declarationibus † S. Congregationis Concilij. *Nec Episcopus potest aliquem excusare à residentia in choro, nisi iuxta dispositionem* c. 1. de Clericis non resid. in 6. Secunda. *Vtrum Ordinarius possit excusare aliquem à residentia in choro Canonicum, seu Capellanum ex causa legitima* ca. vnici. de Clericis non resid. in 6. *sine consensu aliorum Canonicorum, seu Capellanorum, quorum interesse videtur propter ius accrescendi? Congregatio respondit posse si est ex causa comprehensa in d. ca. vn. quia illud Concilium non sustulit; nec requirit Capituli consensum, vt alias decisum fuit.*

408 Et sic etiam procedit alia † declaratio eiusd. S. Congregationis, quę ait. *Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis à suæ Ecclesiæ seruitio.* Legitima enim causa dicitur, quæ est à lege approbata, & in iure expressa.

409 Nec ex *c.2.sess.6.de reform.* † ibi *expediens videbitur*, habent Ordinarij facultatem dispensandi in residentia ex quauis causa, vt S. Congregatio declarauit super. d. c. 2. his verbis, *Per hoc non datur facultas Ordinariis dispensandi in residentia ex quauis ratione*, ita Pistorien. quæ videtur eadem cum declaratione 2.

410 posita supra *n.*179. Consonat Concilium † Mediolanen. 5. *p.3. tit. de residentia*, vbi sic dicitur. *Ne Episcopus propterea, quod sibi liberum integrumque est facultatem permittere, qua liceat aliquem ab Ecclesia commissa, beneficiove personalis residentiæ abesse ea potestate, facultateve deinceps ob cuiusuis generis causam, vtatur, sed in illa concedenda modum, & rationes adhibeat Concilij Triden. sanctione præscriptas.*

411 Nec obstat declaratio † S. Congregationis Episcopo Caurien. quæ sic ait, *Episcopus potest dare licentiam Canonicis, vt ab eorum Canonicatibus per quatuor menses abesse possint*, ex qua Zerola in praxi Episcopali 1. *p. verb. priuatio.* § 4. 2. *dicto pœnitentiali 2. dub.* & Zechus *de rep. Eccles. tit. de beneficiatis, num.9. vers. quod si beneficia*; dicunt quod Episcopus dare potest licentiam se absentandi vsque ad quatuor menses:

412 quia respondetur, † quod ista nō est declaratio generalis, sed gratia, & facultas specialis facta Episcopo Caurien. ex causis particularibus, nempe maximi caloris illius Ciuitatis, vt apparet ex sequenti declaratione, ex qua illa desumpta abbreuiare videtur. *Reuerendissimo D. Episcopo Caurien. Reuerend. D. qui Caurienſium nomine recitatus est supplex libellus illustrissimis Cardinalibus Congregationis S. Concilij, eius, exemplum Illustrissimi Patres d amplitudinem tuam mittendum esse censuerunt, tibq; significandum, si vera sunt quæ tibi exponunt, videt Sanctissimo D. nostro de sententia Sacræ Congregationis causas, quas afferunt, satis esse iustas, quamobrem amplitudo tua si modo ad id tuus etiam accesserit consensus, cum ipsis Canonicis dispensare possit, vt per eo quatuor menses illis abesse liceat, itaque, ex ipsius I. nostri authoritate, à quo mihi facultas concessa est, hic scripsi ad amplitudinem tuam, quam Deus cumulat suæ gratiæ munere prosequatur. Romæ quarto Nonas Iuly. 1566. Reuerendissimæ D. tuæ vti Frater amantissimus Car. Sarletus.*

Quæ gratia, † & facultas specialiter data Episcopo Caurien. fuit postea ampliata ad alium etiā mensem, vt in. declaratione sequenti *Reuerendissimo D. Episcopo Caurien. Reuerendissima D. cum cap. Ecclesiæ tuæ causa, de qua in libello hisce adiuncto agitur, proposita esset in S. com. Cardinalium Triden. Concilij interpretum, & causæ, rationesque pro parte cap. allegatæ, ac per te etiam approbatæ diligenter fuissent discussæ, omnibus postea ad Sanctissimum D. nostrum relatis, Sanctitati suæ placuit dari amplitudini tuæ facultatem, vt possit singulis annis si sibi iustæ dispensandi causæ videbuntur, licentiam concedere ipsis Canonicis non residendi per vnum alium mensem vltra tres, quibus per Concilium Trid. & quartum vigore literarum S. mem. Pij V. eisdem abesse licet: cum eo tamen, vt prouideas ne vnquam seruitio chori, qui Dignitates obtinent Canonici, & Portionarij pauciores absint eo nu. qui tibi sufficiens visus fuerit ad tuendum cultum diuinum & Ecclesiæ dignitatem: tua igitur amplitudo, quod sua fide, atque Religione dignum iudicauerit, aget, valebitque in Domino. Romæ die 15. Octob. 1580. amplitudinis tuæ v. F. Phil. Bencopagnius Card. S. Sixti.* 413

Procedit autem dubium propositum † stante d. consuetudine. Et pro parte aff. facit, nam consuetudo dat iurisdictionem, *c. duo, c. irrefragabili. § excessus de off. ord. & c. cum contingat, de foro compet.* vbi notatur. Et si dixeris † quod omnib. est per d. decretum Concilij *c.* 12. derogatum consuetudinibus, quib. antea obtentum erat posse Capit. Ecclesiarum Cathedralium permittere, vt ipsis visum fuerit, aliquem Canonicum à seruitio, & ministerio Ecclesiæ abesse, vt inquit Couar. *lib.3. var. c. 13. sub n.9. versiculo qua ratione* in nouis editionibus, & patet ex illis verbis Concilij ibi, *non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis vltra tres menses abesse.* Et ex dictis supra dub. 6. replicari potest istud decretum Concilij quo ad hoc non fuisset receptum in Hispaniacum eadem consuetudo etiam post Cōcilium vigere & obseruari videatur. 414 415

Dici etiam potest, † quod consuetudo dandi huiusmodi licentias ex iustis, & vrgentibus causis ad paucos dies, & per viam gratiæ, nemine contradicēte, non videtur sublata per Concilium, ibi, cum sit satis æqua, & rationabilis. 416

Nihilominus tamen tenendum est, † non posse Capitulum tamen licentiam dare, etiam stante d. cōsuetudine ante, & post Concilium semper obseruata (quæ tamen non videtur satis certa, & continuata) nam, vt inquit Couar. vbi proxime, qui hanc nostram sententiam tenet; hæ quidem consuetudines ad abusum pertinere videntur, nisi ex causis iustis detur licentia abeundi iustis quidem à iure communi vel Ecclesiarum validis statutis expressis, aut saltem eisdē similibus, alioquin, si libere Capitulis est permittendum abeundi licentias concedere, quam libet

libet causam, etiamsi ad propria cuiusque negotia pertineat, existimabunt Canonici iustam, cum de eorum propria re agendum sit, vt tandem sibi ipsis inuicem licentia abeundi concedatur, & frequentissime absque vllo examine an sit vel vera causa, vel iusta, nam & si hoc ipsum priuilegio competeret, propter abusum esset omnino priuilegium ipsum rescindendum, & ius commune in vsum reuocandum, quæ sunt verba ipsius Couar.

418 Et illa verba, † aut saltem eisdem similibus, non inducunt causas in iure, aut statutis, validis non contentas, sed causas in iure, aut statutis validis virtualiter comprehensas ex identitate rationis, iuxta tradita per glossam *verb. mariti in l. si constante. ff. soluto matrimonio*, & ibi D. præsertim Iaſ. & Barbosam, *& in c. cum dilecta, de confirmat. vtili.* & Cassad. *dec. 6. n. 3. de iure patro. & 7. n. 19. de causa poss.* & alios.

419 Idem tenet Rutilius Benzonius †Episcopus Lauretanus in speculo Episcoporum de fuga *lib. 1. disp. 1. q. 7. ad fi. fol.* 125. dicens, Canonicos non posse eximere aliquem à seruitio Ecclesiæ, vel gratiam Canonico facere, vt non seruiat, & participet, sed hanc facultatem non seruiendi. Superiore petendam esse, quia ipsi non possunt circa ea disponere, quæ ad statum generalem Ecclesiæ spectant, vt ibi in prima con. & eius est soluere, cuius est ligare *c. quod autem, de pœnitentiis, & remiss.* & eius est nolle, cuius est velle. *l. eius. ff. de reg. iuris*, quamcumque autem consuetudinem in contrarium abusum, & corruptelam esse. Hæc Benzonius.

420 Et eo maxime consuetudo ista videtur irrationabilis, ac abusus, & corruptela, quia non est restricta ad licentias ex causis alias rationabilibus, & iustis, licet non expressis in iure, sed sæpe Capitula eas concedunt absque vllo delectu, & absque aliqua iusta causa, imo aliquando ex causis, quæ non solum non sunt iustæ, sed potius irrationabiles, & vanæ, quales sunt licentiæ, quæ dantur detentis in Curiis in suis prætensionibus, & vanitatibus, & occupatis in officiis sæcularibus, seu Ecclesiasticis, in quibus assistunt propter suum interesse, commoditatem, & authoritatem, & volunt non solum retinere Præbendas, sed etiam in eis lucrari; & Capitula per fas, vel nefas sæpe eis concedunt licentiam, & habent pro præsentibus sub falsis coloribus, & fictis prætextibus negotiorum, & vtilitatis Ecclesiæ, cum potius ob non residentiam videantur digni punitione & priuatione, & esse in malo statu tam ipsi, quam dantes eis talem licentiam, tenerique ad restitutionem.

421 Nec excusat, † nec sufficit in proposito vtilitas Ecclesiæ occulta, aut ficta, seu simulata, sed euidens requiritur. Domin. *in c. 1. §. qui vero, numero 8. de cleric. non resid. in 6.* & Probus ad Monachum *ibi, nu. 28.* per illum textum.

422 Nec etiam prædicta consuetudo † videtur restricta ad licentias ad breue tempus, nam sæpe etiam eas concedunt ad longum tempus, vt occupatis in aliis officiis, vnde eo magis est irrationabilis, & iniqua consuetudo.

423 Et ita videtur S. Congregatio † Concilij declarasse in vna Abulen. vt in literis seqq. *Ioan. Carrillo Thesaurarius, & Canonicus, Ecclesiæ Abul. occupatus in seruitio Card. Archiducis Archiepisc. Toletani apud Gubernatorem Archiepiscopatus, vltra tempus ex indulto Apostolico Beneficiatis d. Ecclesiæ concessum, abfuit per alios tres menses à seruitio suæ Ecclesiæ anno præterito de licentia Capituli, quod eum habuit pro præsenti ad instantiam Episcopi per literas missas Capitulo id efflagitantis, in toto autem hoc anno præsenti non resedit in sua Ecclesia, nisi per vnum mensem; & tamen à maiori parte Cap. aliquibus contradicentibus, fuit habitus pro præsenti, & interessenti per tres menses sub certis prætextibus; post modum etiam fuit similiter habitus pro præsenti, & interessenti à maiori parte Capit. multis reclamantibus, per alios duos menses propter quasdam literas Regias capitulo transmissas, quibus petebat dari licentiam d. Ioann. Carrillo; his sic stantibus, quia præmissa sic gesta, & licentiæ prædictæ concessæ fuerunt, aliquibus Capitularibus reclamantibus, pro parte dictorum Capitularium sic reclamantium Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. vestris supplicatur, declarari sequentia. Primo. Supposita consuetudine ante, & post Concilium Triden. semper obseruata, quod capitula Ecclesiarum cathedralium Hispaniæ concedant eorum Beneficiatis, & Præbendatis licentiam, se absentandi à seruitio Ecclesiæ, prout capitulo visum fuerit, an maior pars capituli potuerit dare dictas licentias absentiæ. d. Ioann. Carrillo, & eum habere pro præsente, & interessenti, ac facere responderi de fructibus, & distributionibus quotidianis ex prædictis causis? & an pro tempore dictarum absentiarum fecerit suos fructus, & distributiones quotidianas suarum Præbendarum, qui alias residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt? Secundo An priuilegia perpetua, de non residendo in Beneficiis Cathedralium, concessa, certo generi personarum, sint reuocata per Concilium Trid. aut per constitutionem Pij Papæ. IIII? quod quidem certum videtur ex cap. 2. sess. 6. de reform. & Bulla Pij. IIII. reuocatoria priuilegiorum. Tertio, An d. Ioannes Carrillo propter d. absentias ad instantiam maioris partis Capit. sit priuandus dimidia p. fructuum, & distributionum pro primo anno, & crescente contumacia, omnibus pro secundo, & deniq; contra eum procedi iuxta decretum Sancti Concilij* sessione 24. cap. 12.

Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Abulen. admodum Reuerendi Domini. Tria sunt, quæ per libellum his literis adiunctum nomine Capitularium istius Ecclesiæ nuper petita fuerunt declarari à Congregatione Illustrissimorum Patrum, qui S. Concilij Trid. decretis interpretandis propositi sunt, quod attinet ad primum, ipsi Patres censuerunt Capitulum non potuisse Io. Carrillo Thesaurario, de quo in libello agitur, huiusmodi licentiam tribuere. Ad Secundum si priuilegia ante Concilium Trid. concessa fuerint, vtique illa extitisse reuocata. Ad Tertium; si idem Thesaurarius vltra tres menses vno anno à seruitio Ecclesiæ absens fuerit, dimidia parte fructuum Canonicatus, & Thesaurariatus pro illo anno priuandum esse, pro secundo vero anno, si eadem negligentia vsus fuerit, omnibus fructibus priuari debere; crescente vero contumacia in eum iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedendum esse, omnibus vero aliis distributionibus quotidianis pro illis horis, quibus ipse non interfuerit, vtique carere debere; hanc Congregationis sententiam vobis præscribere voluimus, vt illa omnino obseruari curetis. Deus vos incolumes seruet, gratiæque suæ donis quotidie magis augeat. Romæ die 24. Aug. 1596. Hieron. Card. Matheius Quam declarationem, & literas vidi in forma auth.

Et clarius censuit ead. S. † Congregatio ad meam 424
instantiam anno. 1602. vt in sequenti declaratione ad tertium. *Illustrissimi & Reuerendissimi Domini. Cum declaratio eorum, quæ circa decreta S. Concilij Trid. dubitari contingit, ab ista S. Congregatione petenda sit, vt certa resolutio habeatur, & omnis ratio dubitandi tollatur, supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis*

DD. vestris pro parte lic. Nicolai Garcia Canonici Abulen. declarari sequentia. Primo, An Canonicus *suæ obligationi satisfaciens quod attinet ad residentiam, & seruitium chori, & altaris, possit licite, & tuta conſc. ordinarie abesse à Capitulo, seu Congregationib. Capitularibus? Secundo. An valeat ordinatio, seu statutum, vel consuetudo Capituli, qua mulctantur non interessentes Capitulo, etiamsi intersint in choro, & officiis diuinis? Tertio. An Capitulum, nemine reclamante, possit dare licentiam absentiæ alicui Canonico, seu Præbendato, & eum habere pro præsenti ad aliquod tempus, saltem breue, vltra tempus à Concilio permissum ex causis iustis, & rationabilibus, non tamẽ expressis in iure, supposita consuetudine immemoriali id faciendi ante, & post Concilium Triden. semper obseruata, & statuto id permittente non tamen confirmato à Sede Apostolica in specifica forma? Ad primum Congregatio Concilij respondit, non posse. Ad Secundum, valere. Ad tertium, nedum id non posse* Capitulum, *sed nec etiam Episcopum, sed eos tantum Canonicos, vel Præbendatos, quo tempore choro non interfuerint, posse percipere distributiones quotidianas, qui vere abfuerint propter aliquam ex causis expressis in constitutione Bonifacij VIII. quæ incipit, consuetudinem. Hiero. Card. Matheius.* Quam declarationem habeo authenticam.

Et, cum Capitulum non possit dare d. licentiam
425 absentiæ alicui Præbendato, & eum habere † pro præsente, vt respondet Sacra Congregatio ad tertium, non potest quis virtute talis licentiæ lucrari, & facere suos fructus Præbendæ, qui alias residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt, additque Sacra Congregatio ibi, eos tantum posse percipere distributiones, qui abfuerint propter aliquam ex causis expressis in capit. 11. de Clericis non residen. in 6. nam ad percipiendas distributiones quotidianas in absentia solum sufficiunt causæ expressæ in illo capitulo, quamuis ad percipiendos fructus, seu grossam sufficiant etiam aliæ causæ alias in iure expressæ, vt causa studij, seruitij Episcopi, & fructus Præbendæ possunt lucrari in absentia, saltem per tempus à Consilio permissum, donec priuetur, iuxta decretum Concilij *d. c.* 11. vt in illa Abulensi, *n. præceden.* adducta.

426 Et in alia Abulen. †quæ sic ait, *Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Doctor Ioan. Beltran. de Gueuara Canonicus Præbendæ doctoralis Ecclesiæ Abulen. factus auditor Regius in* Cancellaria *Vallisoletana, quæ nunc Metimnæ residet, fuit habitus pro præsente in d. Ecclesia, data ei licentia absentiæ per vnum annum à maiori parte Capituli aliquibus contradicentibus, Episcopo tamen fouente, sub prætextu, quod existens in dict. Cancellaria ageret, & foueret negotia, quæ Ecclesia, & Capitulum ibi haberent, cum tamen iudex existens illa non posset recte agere, nec alias* Capitulum *esset illuc missurum aliquem Beneficiatum pro negotiis, saltem per tantum tempus, nec esset necessarium: similiter etiam postea fuit habitus pro præsenti per alios duos annos à maiori parte* Capituli, *vno, vel duobus contradicentibus, dando ei, seu ordinando dari mandatum pro cura ad negotia. Quibus sic stantibus, supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. vestris pro parte Gasparis Gutierrez dictæ Ecclesiæ Portionary, declarari sequentia. Primo, An d. licentiæ sint validæ, vel inualidæ, præsertim, cum sit doctoralis, & stante statuto dictæ Ecclesiæ, quod in rebus gratiæ vnius contradictio sufficiat? Secundo, an totum Capitulum, nemine contradicente, potuerit dare dictas licentias absentiæ, & eum habere pro præsente, præsertim supposita consuetudine ante, & post Concilium Tridentinum semper obseruata, quod* Capitula Cathedralium Hispaniæ *concedant eorum beneficiatis licentiam absentiæ ex causis sibi bene visis, licet, non in iure expressis? Tertio. An d. D. Gueuara teneatur restituere Capitulo redditus dictæ suæ Præbendæ in absentia perceptos virtute dictarum licentiarum, & an Capitulum illi denegare nondum perceptos? Quarto. An, illo non restituente, teneantur ad eorũ restitutionẽ illi, qui dictas licentias concesserunt? & quatenus fuerit declaratum contra dictas licentias, supplicatur illustrissimis & Reuerendissimis DD. vestris districte mandari Episcopo, & Capitulo, vt eam declarationem faciant omnino executioni demandari. Ad primum Congregatio Cõcilij censuit esse inualidas. Ad secundum, non posse illas concedere. Ad tertium quoad fructus Præbendæ debere rite priuari iuxta decretũ* Cõcilij c. 12. sef. 24. & *applicari fabricæ, quatenus indigeat, sin minus alteri pio loco: quoad vero distributiones quotidianas, illas minime fecisse suas, & ideo teneri illas restituere distribuendas itidem fabricæ si indiguerit, sin autem, alteri pio loco. Ad quartum esse audiendum Capitulum, Hiero. Card. Matheius.* Quæ declaratio fuit data anno 1603. & causa vidi in forma auth.

Nec possunt isti, quibus dantur per Capitulum † 427
tales licentiæ, percipere, aut retinere fructus, seu grossam Præbendæ sub prætextu, & titulo, quod alij Præbendati videantur eis donare, seu remittere partem, quæ sibi erat obuentura, in quo aliqui decipiuntur. Nam, præterquam secundum † istam rationem 428
non possent donare, seu remittere partem obuenturam, non intrantibus, vel non interessentibus Capitulo, Capitulum, seu personæ illius, non sunt domini bonorum, & redduum mensæ Capitularis, donec eis sint applicati, & distributi, sed ante applicationem, & distributionẽ solũ sunt administratores seu procuratores, sicut tutor, & curator, & Ecclesia est domina.

Ex quo est, quod fructus annorum præcedentium, † qui hoc anno diuiduntur, debentur Cano- 429
nicis, qui nunc sunt, & non qui erant illius anni, quia, cum tunc non fuerint diuisi, & distributi, non debentur illis, sed Capitulo, quod semper est idem, *l. proponebatur. ff. de iudic.* ita Calder. *consil.* 21. *de Præb.* Fel. *in c. eam te, n.* 13. *de rescrip. & in c. Iacobus, nu.* 1. *de simo.* Mandos. *in reg.* 34. *cancell. q.* 5 *n* 3. & Io. Garcia *de coniugali ac quæstu, n.* 193. & posthæc Gonçalez *gl.* 37. *à num.* 26. & restitutio facienda fructuum ablatorum, seu male perceptorum non debet fieri Canonicis illius temporis, sed Capitulo, iuxta dicta supra. 1. *p. c.* 5. *n.* 224.

Prædictaque maxime procedunt, † quando dan- 430
tur horæ, & distributiones quotidianæ, quæ non possunt dari absentibus à choro, non obstante quauis consuetudine, etiam immemoriali, quæ improbatur *in d. cap. vn. de cleric. non resid. in 6.* innouato per Concilium *d. c.* 12. vt per D. *ibi* & D. Io. Ocon. & Cosmam *in prag. sanct. titulo quo tempore quisque debeat esse in choro, verb. distributiones, ad fi.* Couar. *dict. lib.* 3. *varia c.* 13. *ex num.* 2. Duennas *regul.* 206. & 134. *limitatione* 6. & Horedam *de incompatibil. Benef. capite.* 17. *ex numero* 5.

Nec possunt à Capitulo, aut singulis Cap. aliquo 431
prætextu donari, † aut remitti, vt *in d. c. vn.* & *d. c.* 12. Nauar. *de oratione Miscel.* 59. alias 14. & *consil.* 7. *de clericis non resid.* Meno. *de arbitr. l.* 2. *casu* 428. *in additione, numero sexto,* Durandus *de ritibus Ecclesiæ lib.* 3. *capite* 25. *n.* 5. Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis* 1. *par. lib.* 1. *capite* 13. Enriquez *in sum. lib. septimo, capit.* 36. *§.* 3.

36.§.3.& quicquid dicant Man.Rodrig.*in sum.1.to.1. ca.13.n.3.*& Vega 1.*p.sum.c.*36. *casu* 41 & censuit S. Congregatio Concilij,vt in declarationibus † sequētib.Prima *Non licet Capitulo aliquo prætextu distributiones donare,relinquere,aut quauis collusione remittere alicui, qui vel à seruitio Ecclesiæ absuerit, vel alio quouis modo distributiones legitime debeat amittere, nec fas sit cuipiam eas accipere si acceperit, suas non faciat,sed restituere cogatur illico restituendas Fabricæ Ecclesiæ,quatenus indigeat,aut alteri pio loco Episcopi arbitrio.*Consonat Concilium Mediolanen. 4.*p.2.tit. de distributionibus versiculo si vero vlla.* Et Concilium Bononien.*tit.de residentia.§.de his,qui ad residentiam tenentur.versicul.itaq; hi.* Secunda *Congregatio Concilij censuit quamcumque collusionem ex hoc decreto prohibitam esse,respectu scilicet distributionum,& ideo si de ea legitime constiterit,debere Episcopum iure agere in reos,respectu fructuum Præbendæ non esse in facultate Canonicorum illos remittere,cum illi applicandi sint Ecclesiæ.*Tertia Episcopo Placentino inter alia 25 Iul. 1570. *Quoad remissionem, quam faciunt in die cœnæ Domini, seu alio de portionibus aliis accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & facta reuocentur.* Circa quod vide dicenda infra *dubio vigesimo.*

433 Sed sufficit difficultas;esto † Capitulum non possit dare licentiam absentiæ ex causis non expressis in iure,vel in statutis validis, an possit illam dare ex causis alias in iure expressis,alteratis tamen,seu modificatis per statuta,seu consuetudines Ecclesiæ?verbi gratia,infirmitatis causa est in iure expressa,est tamen per statutum, seu consuetudinem Ecclesiæ ita modificata, vt qui numeratur, seu habetur pro præsenti,vt infirmus,non possit interim domo exire,aut quod non habeatur pro præsenti ratione infirmitatis absens à Ciuitate,vel qui fecit noctem extra Ciuitatem,donec præsentetur in Ecclesia:similiter seruitium,seu obsequium Episcopi, quoad duos Canonicos, est causa in iure expressa, est tamen statutum, quod Familiares Episcopi non habeantur pro præsentibus,nisi ad quatuor menses,& quod assumi debeant in Familiares ante diem Natiuitatis
434 Domini,vt in nostra Ecclesia Abul. † Quæ statuta videntur obligare,saltem ratione consuetudinis,seu iuramenti de seruandis statutis,quod solet præstari à Capitularibus,& Episcopo.Rota *dec.*306. *p.*2. *diuersorum* dubitatur, an Capitulum ex gratia possit dare licentiam absentiæ.& vt habeantur pro præsentibus ex istis causis alias in iure expressis,non seruata forma statuti, stante statuto,seu consuetudine, quod Capitulum possit facere gratiam?in qua difficultate
435 breuiter videtur † distinguendum,aut statutum, seu consuetudo modificans causam in iure expressam non potest dici contra ius,sed veluti declarans & limitans ex causa rationabili, ius, vt statutum quod numeratus tanquam infirmus,non possit interim domo exire,aut,quod absens à Ciuitate non habeatur pro præsenti ratione infirmitatis quod non videtur contra ius,sed ex causa rationabili limitare, & declarare ius ad tollendas fraudes, ad tradita per Botteum *de synodo.3.part.1.n.*62.nam si numeratus, vt infirmus posset libere domo exire, non eundo ad Ecclesiam, multi fingerent se infirmos aut ex leuissima causa facerent se,vt tales,numerari,& si absentes à Ciuitate possent se facere numerari ratione infirmitatis, posset in hoc esse fraus.Et tunc non videtur Capitulum posse dare licentiam contra talia statuta,nempe,vt quis numeretur ratione infirmitatis libere exeundo domo,vel absens à ciuitate,nam tunc gratia videtur contra ius,& non ex causa in iure expressa,ex quo illa est sic intellecta, & declarata per statutum, † quamuis videretur posse dare licentiam 436
numerato,vt infirmo, vt posset domo exire non libere,sed ad audiendam Missam.

Et in morbis perpetuis notoriis,vt Podagræ,Paralysis,† & similibus,videtur posse habere pro præ- 437
sente infirmum ratione talis infirmitatis,etiam non seruata clausula statuti,quia durum esset in talib. infirmitatib.perpetuis arctare infirmum ad numquā excundum domo, & in eis cessat clare ratio statuti, vnde æquum videtur, vt habeatur pro presenti absolute,saltem ex gratia,vel extra ciuitatem.

Aut statutum modificans causam in iure expres- 438
sam clare,& directe † est contra ius,itaque non obligat,nisi ratione iuramenti, seu consuetudinis præscriptę,ad notata in c.fi.de consuetudine.quale videtur illud statutum,quod non habeatur pro presente ratione infirmitatis,qui venit foris,nec est presentatus in Ecclesia, & quod Familiares Episcopi non habeatur pro presentibus,nisi ad certum tempus & assumpti certo tempore,& tunc stante statuto,seu cōsuetudine,quod Capitulum possit facere gratiam, videtur posse illam facere contra dicta statuta, nam tunc gratia solum videtur contra statuta, & non contra ius,sed potius ex causa in iure expressa.

Vigesimotertio dubitatur,quę sunt distributiones 439
quotidianę,† quas amittunt absentes tempore à Cōcilio permisso,vel alias? Et quę sunt distributiones quę sunt potius Prębendę, seu debentur loco Præbendæ, quas absentes d. tempore à Concilio permisso,vel alias ex iusta causa,seu priuilegiati lucrantur?

In quo dicendum est illas esse,& dici vere distri- 440
butiones quotidianas, † quæ per singulas horas diuiduntur,& distribuuntur quotidie, etiam si solutio non fiat dietim, sed post longum tempus: illas vero distributiones,quæ dicuntur grossa, vestuarium, in quarū solutione non habetur respectus ad singulas horas, etiamsi residendo, & interessendo vna hora lucrifiant,non esse proprie distributiones quotidianas,sed prębendas,seu loco Prębendę,maxime, vbi non sint alię prębendę. *Extrauag. cum nonnullæ. §.præterea, cum in aliquibus,de Præben.* inter communes,glossa *versic.receperint,in d.c.*11. *de cleric. non residen.in* 6. Iel.*consil.*18. Cosmas *in pragmatica d.tit. quo tempore quisque debeat esse in choro. versic. distributiones,*Par.*cons.*32.*lib.*4. Puteus *dec.*375.*lib.*2. Achil de Grassis.*dec.*275. Cęsar de Grassis *decis.*111. *n.*8.*& dec.*116 Rota in causa Conch.fructuū.1.Iun. 1538 corā D. † Rubeis in qua *supponebatur,quod in Ec-* 441
clesia Conchen.ratione Decanatus,& Canonicatus, vestuarium non distribuebatur quotidie, sed certis anni diebus,ac quolibet semestri interessentibus per 120.*dies, in vna ex* 7 *horis,etiamsi per* 60.*dies se absentent,& in d.Ecclesia etiam quotidie distribuūtur interessentib. tantum singulis horis Canonicis Matutinalia quæ infirmis,& excusatis non dabantur:fuit dubitatum,an* constitutio *Bonifacij de Cleric. non resid. in* 6. *comprehenderet dictum vestuarium? & resolutum est non comprehendere vestuarium, quia non est proprio, nec comprehenditur inter distributiones quotidianas,glossa*, ibi vers. receperint,*vbi omnes*,& in extrauag.Io.22.cum nonnullæ,de Pręb. *Abb.*in ca.olim, de verb. significat. *Par.* cons.32.n.8.& 15.lib.4.*& maxime, quia in Ecclesia Conchen.Canonicatus nō habent Præbēdas distinctas à vestuario,vnde necesse est dicere,quod sit diuersū à distributionib.aliis esset canonicatus,sine Præbēda,& &c*

materia, d. capituli sit correctoria, non est extendenda, etiam ex identitate rationis, vt in iuribus vulgatis, in d. Conthen.

442 Et S. Congregatio super *d.c.12.* sic censuit. † *Quæ sint distributiones quotidianæ, quæ præsentib. & interessentibus tantum debentur, de quibus Concilium* hic, & in c.11. de Cleric. non resid. in 6. *& quæ sint distributiones similiter quotidianæ appellatæ, quæ debentur loco Præbendæ, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius priuilegij, de quibus glossa* in d.c.11.vers. receperint, *censuit declarasse* Extrauag. cum nonnullæ. §. præterea, cum in aliquibus, de præbend. *inter communes.* Et est dec. Rotæ in causa Mouioricen. Canonicatus adducta 6.*p.c.3.n.*117.

443 Vigesimo quarto dubitatur, ad quos spectent † distributiones quotidianæ amissæ per non interessentes diuinis, seu alias? In quo dicendum est, quod si ita ordinatum est, † vt singulis Canonicis, & Beneficiatis certa portio assignata sit, seu cuilibet, qui diuinis interfuerit, detur certa quantitas, tunc portio absentis, & id quod supereſt, ex portionibus eorum qui diuinis non intersunt, inter præsentes non diuiditur, nec eis accrescit, sed ad Ecclesiam pertinet, & in eius vtilitatem conuertitur: quia in hoc casu nulla inter eos coniunctio dici potest, nec re, nec verbis coniuncti sunt, & præsenti certa debetur quan-

444 titas, absenti vero nulla. Si vero certa † portio, seu quantitas singulis non est assignata, sed omnibus ita, vt inter eos, qui diuinis præsentes fuerint sit distribuenda, portiones eorum qui non intersunt interessentibus accrescunt seu portiones interessentium propter absentiam, aliorum iure non decrescendi pinguiores fiunt. glos. *in clem. vt ij, qui §. illi vero verb. pars dimidia, de ætat. & qualitat. & in Clem. 2. verb. suspensus, de vita, & honestat. clericor.* Fel. *in cap. Apostolicæ n.12. de excep.* Decius *in c. pastoralis, §. verum, nu.21. de appellat.* Surdus *de alimentis, tit.1.q.82. n.16.*

445 † Card. Toletus *in sum. l.1. c.13. vltimo effectu* in Rom. & nouissima editione, quam doctrinâ & distinctionem tradit Card. *in d. Clemen. vt ij, §. illi vero, q.21. & 22.* & ibi Imola & Bonif. *n.14.* & Abba. *ad fi.* Cosmas *in pragmatica sanct. tit. de tenentibus c. tempore Missæ, verb. neque*, Probus ad Monachum *in d. cap. vnic. de clericis non residen. in num.61.* Rebuffus *in praxi, tit. de dispensatione de non residendo, numero 10, & 11. & in concordatis tit. de collatio, §.1. verb. distributionum*, Couar. *lib.3. variar. capite 13. num.7.* Io. Gutierrez *can. quæstionum, libro 1. capite 1. numer.*109 Bar. Vgolin. *de censuris, tab.2. de excommu. maiori, cap.12 n.3* & Rota in vna Valentina emolumentorum, coram illustrissimo Mantica 14. Maij 1593.

447 Id vero, quod dictum † est ad Ecclesiam pertinere portionem absentis, quando cuilibet interessenti certa portio assignata est, proceditcum ex patrimonio, & bonis Ecclesiæ, cui ministratur, dantur reditus, & quotidianæ distributiones ipsis ministris, nulla facta diuisione redditum inter ipsam Ecclesiam, & eius ministros; at vbi patrimonium Ecclesiastisticum diuisum est in duas partes, quarum vna ipsius Ecclesiæ sit ad eius fabricam, & ornamenta, aliaque necessaria, altera vero ad ministrorum victum, & mercedem destinata sit, qualis est mensa capitularis, portio absentis cedit in patrimonium commune ipsorum ministrorum, & remanet in ipsa mensa capitulari, & massa communi, ex qua dantur huiusmodi distributiones, diuidenda inter omnes residentes pro suis Præbendis, & rata temporis residentiæ, Couar. *d.n.7. versic. quod vero diximus*, & Io Gutier. *sup. n.*107. & ita seruatur in hac Ecclesia Abulen. ac Burgen. ciuitatem, & aliis. Et fuit resolutum in causa † Burgen. residentiæ, seu distributionum coram D. 448 Penna, 9. Maij 1594. vt in decis. sequenti. *Quoniam in Ecclesia Burgen. distributiones quotidianæ, quas non interessentes diuinis officiis non lucrantur, reponi solent in massa communi, seu in mensa capitulari, & D. Archiepiscopus putans lædi cultum diuinum, si capitulares negligerent interesse, prætendebat, tã vigore iuris cõmunis in* c. vnic. de cleric. non resid. in 6. *quam Concilij Trid.* sess.21. cap.3. & sess 24. cap.12. *prædictas distributiones non debere remanere in massa communi, sed suo arbitrio posse fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco applicare; ideo dubitaui, an portiones distributionum non interessentium diuinis officiis deberent remanere in massa capitulari, vel potius D. Archiepiscopi arbitrio applicari? & his causa proposita, die 2. & 9. Maij domini censuerunt portiones non interessentium in massa communi remanere debere, cum enim in modo distributionum quotidianarum distribuendarum, aut applicandarum, multum sibi vendicet consuetudo, & ordinatio cuiuslibet Ecclesiæ, d.cap.* vnico §. statuimus. *Capolla*, de seruitutibus rusticorum capite quarto numero decimoquinto *Decius* consi. 280. in princip. *Parisius* consilio trigesimo secundo numero decimo libro quarto. *Zabarella*, consi. 53. numero quarto *& fuit dictum in causa Valentina emolumentorum, 16. Octob. 1585. coram bonæ memoriæ Cantucio, pro parte D. Archiepiscopi, nihil proponebatur, quod antiquam illam, & inueteratam consuetudinem, nedum in Ecclesia Burgen. sed in pluribus aliis Hispaniæ, vt testatur Ioann. Gutierrez.* can. quæstionum capite primo numero 107. *sperem dam suaderet; primum consuetudo non est contraria dispositioni Bonifacij* in dict. capite primo *ibi enim solum improbatur consuetudo, per quam canonici, seu alij Beneficiati, licet diuinis officiis non interessent, dummodo in ciuitatibus, seu aliis locis, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, forent præsentes perinde, ac si continue ipsis Ecclesiis in eisdem officiis deseruirent, integras distributiones percipiebant, qui abusus longe abest à proposita facti specie. portio enim illius, seu illorum, qui vno die non interfuerunt, quamuis in massa communi reponatur, nunquam tribuetur non interessenti; ad hoc enim, vt de massa communi illa participet, vt diuinis officiis interfit, est necesse, & cum interfuerit non lucrabitur integram portionem, quam semel amisit, sed minimam tantum partem respondentem labori, seu operi illius diei, quo seruiunt, ac ne tunc quidem lucrabitur eam portionem, quasi distributionem amissam die illo, quo non seruiuit, sed quasi distributionem, & portionem propriam eius diei, quo diuinis interfuit, illa enim portio, quæ per non interessentiam absentis vacauit, sic incorporata fuit massæ communi, vt cum deinceps interessentibus datur, distributionum illius diei naturam induat, & ita quoque in hac materia censuerunt Couar. l.3. variar. c.13. n.7. & Ioar. Gutier.* can. quæst. c.1. n.107. *Concilium Trid.* sess. 21. c.3. *nec tollit, nec improbat hanc consuetudinem, cum ibi longe diuersus casus proponatur, loquitur enim de Ecclesijs, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur, in quibus propterea tertia pars fructuum pro distributionibus applicari iubetur, cæterum Concilium expresse præseruat consuetudines illarum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes nihil, vel minus tertia parte percipiunt. Vnde, cum pro parte D. Archiepiscopi non verificetur factum in Ecclesia Burgen. ad Concily præscriptum, non habebit locum illius dispositio, sicut prætendebat Archiepiscopus, quinimo Concily dispositio*

Cap.

Cap. fauere videtur, ex quo enim prætenditur in Eccle-
sia Burgen. totam præbendam consistere in distributio-
nib. quotidianis, consequitur capitulares continue de-
seruituros, & præsentes futuros fore diuinis officiis, ne
tantis commodis careant. Nauar. Miscel. 59. de oratione, nu. 6. *ex his patebat etiã responsio ad idem Concilij.* sess. 22. c. 3 de reform. *quod similiter loquatur de tertia*
parte fructuum in distributiones quotidianas assignanda:
ad aliud eiusdem Concily decretum, sess. 24. cap. 12. §.
distributiones, *non oportuit aliter respondere quam*
paulo ante responsum fuit ad c. 1. de cleric. non resid. in
6. *quia in eo decreto Concily Patres expresse referunt*
se ad constitutionem Bonifacij incipien. Consuetudinem. *Postremo non videbatur sublata consuetudo per*
statutum Cardinalis Mendoça Archiepiscopi Burgen.
de anno 1566. & reductum in volumine statutorum per
card. Paciecum, similiter Archiepiscopum Burgen. de
anno 15[illegible]4. quia, licet statutum præsumatur vsu recep-
tum, nisi contrarium fuerit probatum, Decius consil.
534. n. 9. *crescen.* dec. 79. n. 2. *Anton. August.* in epitome, tit. de constit. n. 3. *nihilominus in hoc casu, cum in*
eod. statuto diceretur, quod fuerat factum in executione
Concil. Trid. sess. 21. ca. 3. *si illa dispositio non habet locũ,*
vt dictũ est, neq; statutum aliquid operabitur. Præterea,
cum statutum diceretur factum à solo Archiepiscopo sine
capitulo, & Archiepiscopus de iure non possit condere
statuta super respectante ad Capitulũ, sine illius consen-
su, Gemin. in d. c. 1. §. statuimus, n. 4. & *Francus* n. 2.
inualidũ fuit statutũ, etiã satis videbatur non fuisse vsu
receptũ, ex eo quia semper fuerit obseruatum contrariũ,
& distributiones diuisæ, secundum antiquam consuetu-
dinem. Postremo dicebant domini, quod, licet distributio-
nes non essent ponendæ in massa communi, non propterea
sequebatur, quod arbitrio Archiepiscopi forent applica-
dæ, cum circa hoc variæ sint Doctorum sentẽtiæ, nec dis-
cussum adhuc, aut diffinitum, quæ ex illis præualeat.

449 Et similiter dicendum est de fructibus præbendæ amissis ob non residentiam, † vel alias, quod, si in Ecclesia non sunt Præbendæ distinctæ, nec est facta diuisio redditumm inter Ecclesiam, & eius ministros, sed ex patrimonio, & bonis Ecclesiæ dantur præbendæ, & redditus ministris, assignata cuilibet certa portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent, si vero est mensa Capitularis & massa communis Canonicorum, & Beneficiatorum distincta à patrimonio Ecclesiæ, seu fabricæ, quæ inter residentes pro suis Præbendis diuiditur, vt communiter est in Ecclesiis Hispaniæ iuxta *dec.* Rotæ 6. *de consuetudine* in nouis sub *n.* 1. *vers. aliquæ sunt Ecclesiæ*, tunc portio absentium, seu alias amissa in mensa Capitulari remanet cum reliquis eiusdem fructibus inter residentes diuidenda, iuxta tradita per Couar. *d. l.* 3. *variar. c.* 13. *n.* 7. *vers. quod vero diximus*, & Io. Gutier. *d. c.* 1. *n.* 107. *& seq.*

450 Si vero essent Præbendæ † realiter distinctæ, ita, quod quælibet Præbenda esset domina suæ dotis iuxta *d. decis.* 6. *sub n.* 1. *vers. in aliquibus autem Ecclesiis*, tunc fructus amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij, iuxta *c.* 3. *sess.* 22 *de reform.* & dicta supra *numer.* 147.

451 Ex quibus magnam patiuntur difficultatem † declaratio Abulen. supra adducta, *n.* 426. & prima adducta, *num.* 432. quæ absolute dicunt distributiones male perceptas per eum, qui à seruitio Ecclesiæ abfuit, vel alias eas amisit, esse restituendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi, & quoad fructus Præbendæ dicta Abulen. ait eum, qui abfuit, debere rite priuari, iuxta decretum Concilij, *cap.* 12. *sess.* 24. & applicari fabricę Ecclesiæ, quatenus indigeat, sin autem alteri pio loco.

Sed respondetur d. declarationes, † vt ex eis patet, loqui de distributionibus male perceptis per eum, qui fuit habitus pro præsenti à Capitulo, vel cui ab eo fuerunt donati, seu remissæ, & sic non debent restitui ipsi Capitulo, seu Capitularibus qui facto suo dando d. licentiam, & faciendo talem remissionem, seu donationem, sibi præiudicauerunt adnotata in c. cum omnes, de constitut. 452

Quod vero dict. declaratio Abulen. ait, † quoad fructus Præbendæ debere eis priuari iuxta *d. c.* 12. intelligendum videtur de fructibus, quos ille alias ratione Præbendæ, ac residentię fecisset suos iuxta d. *c.* 12. 453

Nam quoad fructus præbendæ amissos ob non residentiam, † non est opus priuatione, cum eos nunquam fecerit suos, & consequenter isti sicut distributiones essent restituendi Cap. cum ex eius mensa, & massa communi procedunt, nisi facto suo Capitulum, dando licentiam absentiæ sibi præiudicasset. 454

Sed adhuc restat difficultas circa dict. declarationem Abulen. nam in casu eius, vt ex † relatione constat, licentiæ fuerunt datæ à maiori parte Capituli aliquibus contradicentibus, & in materia delicti, & in his, quæ sunt de genere prohibitorum, & quæ tendunt ad damnum Capituli, non sufficit maior pars, sed requiritur, quod omnes, concordent, & contradictio vnius facit, ne videatur gestum à Capitulo, Paulus Castren. *in leg. iubemus nullam, num.* 6. c. *de SS. Eccles.* Alex. *in l. quod maior. ff. ad municipal.* Iason *in l. & suum §. hodie ff. de pactis, n.* 8. *limitatione* 3. *&* 9. Fel. *in d. c. cũ omnes. de cõstit. n.* 17. *ad fin.* & ibi Decius 1. *lectura, n.* 39 Lud Carreri[9] *in pract. criminali fol.* 215. *n.* 7. Auiles in Capitularis prætorũ, *c.* 3. *verb. iurisdictio. n.* 28. & Salcedo ad Bernar. Diaz *reg.* 791. *ampliatione* 4. & vbi actus tendit in damnum, vel dedecus Vniuersitatis vnus solus potest resistere. Abb. *in d. c. cum omnes, sub n.* 6. *versic. & duo*, Greg. Lopez. *in l.* 10. *titul.* 14 *pag.* 1. *versic. por su voluntad*, & facit glossa *verb. rationabiliter, in c.* 1. *de his quæ fiunt à maiori parte Capituli*, quam ibi D. sequuntur. Vnde concessio licentiarum facta à maiori parte Capituli, aliquibus contradicentibus, non videtur præiudicare iuri Capituli, circa restitutionem distributionum. 455

Hæc difficultas satis quiddem vrget contra d. declarationem Abulen. & solum videtur † dici posse, quod illa intelligatur respectu partium obuenientium illis, qui consenserunt, & dederunt licentias, qui licet non præiudicent minori parte, & iuri Capituli, sibi tamen præiudicauerunt, vt per D. citatos. 456

Et dictum præiudicium videtur † intelligendum respectu, distributionum, & fructuum iam solutorum, & traditorum, ei, cui licentia absentiæ, seu remissio data est, quod si nondum sunt soluti, traditi, & incorporati illi, potest, & debet Capitulum denegare, & impedire solutionem, non obstante licentia, seu remissione data etiam à toto Capitulo, quę sibi non prejudicat, cũ sit inualida, & sic potest contra eam venire nec fabrica Ecclesiæ aut alter pius locus potest ad illos ius prætendere, cum nondum sint illi cum effectu traditi. 457

Quæ tamen dicta sint salua † sententia S. Cong. cũius censuræ hęc, & omnia libenter submitto. 458

Ex supradicta autem † doctrina infertur ad decre- 459

tum Concilij *c.a.3. seſſ. 21. de refor.* quod in terminis illius portiones tertiæ partis in diſtributiones quotidianas conuerſæ, quas abſentes amittunt, intereſſentibus accreſcunt, ſeu iure non decreſcendi competunt, cum d. tertia pars inter diuinis intereſſentes proportionabiliter ſit diuidenda, ex dicto decreto: & ita cenſuit S. Congregatio, vt in declarationibus infra adducen. *n.* 465. & quod, *qui plus attulerunt, plus etiam ad ratam deseruiendo percipiant.*

Sed facit magnam difficultatem aliud decretum
460 eiuſdem Concilij † *ſeſſ. 22. de reform. ca.* 3. vbi portio tertiæ patris fructuum Dignitatũ in diſtributiones conuerſæ ex illo decreto per non ſeruientes amiſſa non accreſcit aliis, ſed fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij eſt applicanda.

461 In qua difficultate † Nau. *de oratione Miscel.* 59. *n.* alias *Miscel.* 14. *nu.* 51. conſultus, vt ait, à quadam valde illuſtri Eccleſia Cathedrali, reſpondet, quod hoc poſterius loquitur tãtum de diſtributionibus extraordinariis, quæ de redditibus particularibus Dignitatum, perſonatuum, & officiorum conſtituuntur lucrifaciendæ ab eis ſolis, qui habeant ea adimplendo officia diuina eis per Epiſcopos deſignata, illud autem *c.3. ſeſſ* 2. de diſtributionib. ordinariis, quæ conſtituuntur de fructib. communib. lucrifaciendæ à facientibus communiter officia diuina. ideo hæ extraordinariæ merito non accreſcunt aliis, quib. aliæ ordinariæ diſtributiones accreſcunt, quoniam illæ de communibus fructibus conſtituuntur pro officiis communibus ab omnibus faciendis, hæ vero de fructibus particularibus præfatarum Dignitatum, perſonatuum, & officiorum, pro officiis ſolis habentibus ea faciendis, ſequitur Coſmas Philiarchus de officio Sacerdotis 1 *p. l.* 1. *c.* 14.

462 Sed hæc interpretatio non ſatisfacit † ex eo præcipue, quod diſtributiones, de quibus *d. c.3. ſeſſ.* 22. aſſignandæ ſunt etiam pro ſeruitio chori, & intereſſentia horarum, vt apparebit ex infra dicendis maxime ex declaratione adducta, *n.* 489.

Nec placet etiam alia interpretatio Ioannis Gu-
463 tierrez. † *d. cap.* 1. *n.* 106. qui ait *d. c.3. ſeſſ.* 22. expreſſe loqui in diſtributionibus quotidianis, quas præſentes obtinent, ſed, quia competens ſibi ſeruitium quolibet die ſtatuto non impleuerint, amittunt illius diei diſtributionem, ideo merito in pœnam contumaciæ applicari illam partem fabricę Eccleſię, vel alteri pio loco; at vero prædictum *capitulum ſeſſ.* 21. loqui de diſtributionibus diuidendis inter præſentes diuinis, nempe, vt pars, quę abſentibus ob præſentiam deberetur, præſentibus competat.

In hac diſſic. dicendum eſt, quod *c.3. ſeſſ.* 21. loquitur tam de Dignitatib. perſonatib. & officiis, † quã Cano-
464 nicatib. & Portionibus, à quib. quando nullę ſunt diſtributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur tertia pars fructuum communium menſę Capitularis deduci debet, & conuerti in diſtributiones quotidianas, quę inter diuinis intereſſentes proportionabiliter diuidantur, & ſi in his portiones abſentium proportionabiliter ſeruientibus accreſcunt, & fit de neceſſitate hęc detractio, quę tamen non poteſt fieri ex fructibus Dignitatum propriis, & diſtinctis à menſa Capitulari, nec ex Dignitatibus, quę nullos fructus percipiunt ex illis Eccleſiis, *capitulum* vero 3. *ſeſſ.* 22. loquitur tantum de Dignitatibus, perſonatibus, & officiis, à quibus Epiſcopis tertiam partem fructuum, etiam proprio-rum, & diſtinctorum à menſa capitulari in diſtributiones quotidianas conuertendam diuidere poteſt, ex illo decreto, ſi velit non ex neceſſitate dato etiam, quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & hoc in odium obtinentium Dignitates, & reſidere negligentium, quę diſtributiones, cum ſint particulariter aſſignatę ex fructibus Dignitatum pro obtinentibus illas tantum, non accreſcunt præſentibus, ſed locis piis applicandę ſunt.

Quę interpretatio videtur ſatis conformis ver- 465
bis † & menti dictorum decretorum, & eſt ex ſententia S. cong. vt apparet ex declarationibus ſequentibus, Prima *hoc decreto* ſeſ. 21. ca. 3 *agitur de canonicatibus, & Portionibus, & fit de neceſſitate hæc detractio, quando ſunt nullæ diſtributiones, vel ita tenues, quæ diſtribuuntur intereſſentibus tantum, ſed* in ſeſ. 22. ca. 3. *deducitur hæc tertia pars ex Dignitatibus, etiam nõ ex neceſſitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium non præſentibus, ſed alicui pio loco applicanda.* Secunda. *Portiones absentium accrescunt deseruientibus, ſi ex decreto Concilij* ſeſ. 21. ca. 3 *ſeparatæ ſint. ſecus vero, ſi ex decreto* c. 3. ſeſſ. 22 *tunc enim fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obſtat aliqua consuetudo, qua cauetur, vt deseruientibus portiones non seruientium accreſcant.* Tertia. *differentia inter c.3.* ſeſ. 21. *& aliud* c. 3. ſeſ 22. *eſt, quod* hoc c. ſeſ. 22. *loquitur tantum de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas conuertendam ſeparare poteſt, dato etiã, quod diſtributiones quotidianæ nõ ſint tenues, & hoc in odium obtinentium Dignitates, & reſidere negligentium,* & *quando iſta tertia pars ſubtracta per non ſeruientes amittitur, locis piis eſt applicanda.* ca. vero 3. ſeſſ. 21. *loquitur ſolum, quando diſtributiones ſunt ita tenues, vt negligantur, & hoc casu tertia pars ſic ſeparata, & in diſtributiones ab Episcopo conuersa, ſi per non ſeruientes amittitur, proportionabiliter ſeruientibus accrescit.* Quarta ſuper d. cap. 3. ſeſ. 21. *fit iſta deductio ex illis Dignitatibus, quarum fructus ſunt illius Eccleſiæ, in cuius choro hæ Dignitates ſedem habent, ſecus vero, ſi nullos fructus perciperent ex illis Eccſiis, ſed haberent proprios, & diſtinctos à mensa capitulari.* Et vide deciſionem Rotæ in vna Gadicen. diſtributionum 325 2. p. diuerſorum.

Aduertendum eſt autem circa d. decreta † primo 466
quod iſta ſeparatio, & diuiſio tertiæ partis fructuum pro diſtributionibus non eſt ita facienda, vt fiat neceſſario diſmembratio aliquarum poſſeſſionum, ſeu bonorum, ſed ſatis eſt, ſi valor tertię partis fructuũ ponatur pro illis, & ita S. cong. cenſuit, vt in ſequenti declaratione, *ſup. d. ca.3 ſeſſ.* 21. *Hæc tertia pars non eſt intelligenda de corporibus poſſeſſionum Præbendarum, vt dismembretur neceſſario, ſed ſatis ſi tertia ponatur pro iſtis.*

Secundo, quod iſta tertia pars accipienda eſt ſe- 467
cundum verum valorem, † & eſtimationem ita, quod detractio, & deductio illius facienda eſt ſecundum valorem currentem, & non ſecundum taxam, & ita cenſuit S. cong. vt in declarationibus ſequentibus, Prima ſuper *d. ca.3. ſeſſ.* 21. Burg. *Quando locus eſt detractioni iſtius tertiæ partis, facienda eſt ſecundum verum valorem, & non ſecundum taxam Præbendarum.* Secunda ſuper *d. ca.3 ſeſſ.* 22. *Hæc deductio facienda eſt ex fructibus non ſecundum taxam antiquam, prout in libris capitulorum, ſeu aliis, ſed ſecundum valorem currentem.* Ad idem eſt declaratio Segobien. ſup. adducta *dub. 3. num.* 198. *ad* 3. & Burgen. infra adducta *hac p. c. 4. n.* 21.

cenſuit tamen S. cong. ſuper *d. c.3. ſeſſ.* 21. † *Quod,* 468
ante

antequam ista detractio fiat deducendæ sunt prius pensionarius, & alia onera legitime imposita, quamdiu illa durauerint, sed de nouo impositæ non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus alteris reseruatis non sit ista detractio, donec reseruatarius vixerit, sed si Beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eo.tit. alteri postea conferendo.

469 Quæ declaratio videbatur intelligenda, † vbi erant Præbendæ distinctæ realiter, ita, quod deductio erat ex ipsis facienda, tunc enim deducendæ prius erant pensiones impositæ, secus, vbi non sunt Præbendæ distinctæ, sed deductio facienda est ex fructibus communibus mensæ, tunc enim non videtur habenda ratio pensionum impositarum super ipsis Præbēdis, quoad deductionem tertiæ partis licet per illam non fieret præiudicium ipsis pensionibus.

470 Tertio aduertendum est, quod † non est locus detractioni tertiæ partis pro distributionibus ex decreto *d.c.3.sess.22.* quando distributiones sunt tolerabiles ita, vt verisimiliter non negligantur, vt alias cēsuit S. Cong. & in declaratione prima, & tertia supra adducta *n.*465 & in d. Segobien. & alias S. Congreg.

471 † respondit Cardinali Borromeo, *Quod verisimiliter do illa, quod distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum Præbendæ in distributiones quotidianas sit conuertenda, vt* in c.3. sess 21. *considerari debet habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quam non residentium.*

472 Quarto, quod quando ex † Dignitatibus detracta est tertia pars in vim decreti *d.c.3.sess.21.* non potest detrahi alia tertia, ex decreto *d.c.3.sess. 22.* vt S. Cōg. cēsuit his verbis, *Quādo Episcopus vsus est remedio, c. 3. sess. 21. in detrahenda tertia parte ex Dignitatib. non potest vti remedio c.3. sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex Dignitatibus, & nihil dandum est his, qui nihil contulerunt.*

473 Quinto est aduertendum, quod dispositio † *d.c.3. sess.21.* & detractio, de qua ibi, habet locū contra obtinentes non solum Dignitates, Canonicatus, & Portiones, sed etiam Capellanias, seu alia Beneficia residentiam requirentia in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, nō tamen habet locum extra Ecclesiam Cathedralem, aut Collegiatam, vt in sequentibus declarationibus S. congregationis concilij, super *d.ca. 3.* sessione 21. Prima, *Hæc detractio & huius decreti dispositio locū habet contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinentes.* Secūda, *Omnes Capellani, & Canonici, & Dignitates obtinentes tenentur residere, & cōtra eos locum habet hæc detractio, & huius decreti dispositio.* Tertia Burg. *Ista detractio partis fructuum facienda est de solis illis Beneficiis, in quibus, quis residere tenetur.* Quarta, *Non potest deducere hanc tertiam partē, nisi ex Canonicatib. & aliis Beneficiis in Cathedrali b. vel Collegiata, vel illis vnitis, nec extra Ecclesiam Cathedralē, vel collegiatam, hoc decretum habet locum.*

474 Vnde nec pro distributionibus Ecclesiæ † cathedralis, aut collegiatę detrahendum est aliquid ex Beneficiis extra illam existentibus, nisi essent perpetuo vnita Præbendis illius. Vt in alia declaratione S. cōgreg. quę sic ait, *Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ auferēdum est quicquam de Beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, nisi Ecclesiæ, vel Beneficia extra d. Cathedralem, vel Collegiatam existentia essent perpetuo Canonicatuum vnita Præbendis præd ictarum Ecclesiarum, à quibus Beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero huiusmodi exactione abstinere.*

Et pro prædictis aduertendum est non solum teneri ad † residentiam obtinentes in Ecclesiis cathe- 475
dralib. & collegiatis Dignitates Canonicat⁹, aut portiones, sed etiam mansionarij & capellani & obtinētes alia Beneficia, quæ sunt perpetua & habent annexum seruitium in choro, vt S. Congr. censuit super *c.12. sess.24.* ibi. *Aut portionarius, idem iudicium de mansionariis, & aliis Beneficiis, quæ sunt perpetua, & habent annexum seruitium in choro.* consonat concilio Bononien. *tit.6. de residentia §. de his, qui ad residentiam tenentur, versi. penul.*

Sexto aduertendum est, quod decretum *d.c.3.sess.* 476
21. non habet locum in Dignitatibus, quæ in cathedralibus habent sedem in choro tantum in quib. tamen nunquam residerunt, sed habent Ecclesiam collegiatam, aut proprium districtum, vbi suam præeminentiam, & iurisdictionem habent iuxta *regul.3. cancellariæ, vers. declarans Dignitates*, vere non sunt Ecclesiarum cathedralium, in quibus solum sedem in choro habent, sed potius sunt illarum Ecclesiarū, in quib. principalem præeminentiam habent, & iurisdictionem exercent, vnde non tenentur obtinentes huiusmodi Dignitates residere in d. cathedralibus, imo nec possunt in illis residere, sed in ipsa collegiata, vt supra dictum est *2.dub.n.*184. & consequēter non sunt obnoxij detractioni tertiæ partis ex d. decreto.

Et ita S. congregatio videtur † declarasse in se- 477
quenti declaratione super *d.c.3.sess.22.* ibi. *Ex fructibus, & prouentibus, dum tamen sint fructus illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ Dignitates, secus vero si nullos fructus percipiant istæ Dignitates, ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent.*

Sed offert se difficultas; esto obtinentes † huius- 478
modi Dignitates non sint obnoxij detractioni tertiæ partis pro residentia in cathedrali, an sint illi obnoxij pro residentia, & interessentia in collegiata, in qua residere tenentur ratione curæ saltem iurisdictionalis, quam ibi habent iuxta declarationem S. congregationis supra adductam *n.*119. & decimam adductam sub n.179. vel ex decreto concilij *sess.24. c.12. versic. præterea obtinentibus*, vt supra dictum est, *dub.1. à n.*181.

Et videtur † quod sic, ex quo decretum *d.ca.3.sess.* 479
22. loquitur de Dignitatibus etiam in Ecclesiis collegiatis existentibus.

Quod tamen intelligendum erit, nisi tales † Di- 480
gnitates habeant territorium & iurisdictionem quasi Episcopalem, quamuis enim tunc eas obtinentes teneantur ad residentiam, vt est dictum, non tamen videntur teneri ad residentiam chori, seu seruitium Ecclesiæ, & interessentiam diuinorum, vt *d.dub.1.* dictum est, & consequenter cessat illa detractio pro distributionibus.

Obtinentes vero in cathedralibus, & collegiatis 481
Ecclesiis † Dignitatem, licet non habeant vocem in capitulo, nec cum cæteris participent distributionibus, aut fructus, sed aliunde fructus percipiant residere tenentur, vt *in d. versi præterea obtinentibus*; & cōstat ex supradictis, maxime *dubio 3.* & consequenter detractioni tertiæ partis earum fructuum pro distributionibus subiecti sunt, vt in sequenti declaratione, super *d.c.3.sess.22. Obtinēs in Cathedralibus & Collegiatis Dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet,*

residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius. facit quod tradit Nauar. *cons.6.n.1.de verborum signific.*

Quod non procedit in obtinentibus Dignitatem
482 † quæ nullos redditus habet, nec Præbendam, licet eam expectent, nam interim non tenentur residere, nec fiunt obnoxij detractioni tertiæ partis fructuũ, cum eos non habeant, ad quod est declaratio S. Congreg. Concilij, quæ sic ait. *An obtinentes Dignitatem in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesijs, sine Præbenda, quæ tamen destinata est ex certa celebratione dismẽbrationis interim, dum effectum illius expectant, teneantur residere? Cong. censuit negatiue, die 30. April. 1587.* Conducunt tradita *c. præcedenti, à n. 41.*

483 Nec etiam procedit in Dignitatibus non † habentibus sufficientes præbendas, seu fructus, sed tenues, nam licet obligare videantur ad residentiam, non tamen locũ habet d. detractio, vt in sequenti declaratione super *d.c.3.sess.22.* ibi. *Omnium Dignitatũ, non comprehenduntur Dignitates, quæ, & si locum habent in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt, cum Canonicatibus, vbi est consuetudo absque alia dispensatione, vt c.1.* de consuetudine in *6. nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.*

Septimo aduertendum est, quod pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis, quæ
484 nullas, aut † tenues habent distributiones, non est quicquid detrahendum à distributionibus, quamtumuis pinguibus, cæteris horis assignatis, nec illæ sunt diuidendæ in alias horas, sed pro illis detrahenda est aliqua pars fructuum Præbendarum, iuxta decretum *d.c.3.sess.21.* & ita censuit S. Cong. vt in declarationibus sequentibus. Prima Mediolanen. *In illis Ecclesijs, in quibus distributiones non sunt regulariter tenues, sed pingues, licet sint aliquæ horæ, quæ non habẽt distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari detrahendo aliquam partem fructuum à Præbendis, non autem ab aliis distributionibus cæteris horis assignatis.* Secunda. *Non licet ex decretis, sess.21.* & *sess.22.c.3. distribut. quotidianas, quæ certis dumtaxat horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quibus nullæ, vel adeo tenues constitutæ sunt distributiones, vt verisimiliter negligantur. sed sumenda est ex corpore vnuscuiusque Præbendæ tanta reddituum portio, quanta satis possit sufficere ad distributiones attribuendas illis etiam horis.*

485 Vnde in vna † Abulen. S. Cong. sic respondit. *Congregatio Concilij censuit per grossam, quã isthic lucrifaciunt interessentes quotidie vna tantum hora, non esse satisfactum Concilio sess.21.c.3.* & *sess.22.c.3. Episcopus tamen non potest dictam grossam accipere, & in alias horas diuidere, quin potius ex reliquo corpore Præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis verisimiliter non negligantur.*

486 In qua declaratione † S. Congregatio videtur supponere, & intelligere in dicta Ecclesia esse alias Præbendam distinctam à grossa, & illam grossam esse quãdam pinguem distributionem pro illa hora constitutam, cum tamen reuera non sit alia Præbenda præter illam grossam, quæ lucrifit residendo, & interessendo vna hora, nempe in ferialibus, & simplicibus ad primam cum Missa, & in duplicibus, & semiduplicibus ad tertiam cum Missa maiori. Vnde ista grossa, quæ dicitur anniuersarium, est loco Præbendæ, & pro distributione quotidiana illius horæ, qua lucrifit anniuersarium, & grossa est certa quantitas, quę dicitur morapetini anniuersarij, vltra aliam distributionem ordinariam tertiæ, & pitancias extraordinarias, quæ omnes reuera sunt satis tenues.

Et ex superioribus apparet distributiones esse ordinandas, † & compartiendas per omnes horas, 487
& non per certas horas tantum, vt contra glossam *versiculo certis horis in c.clement. vt ij qui §. illi vero, de ætate, & qualitate*, & card. *ibi quæstione 17.* trãdunt Cosmas *in pragmatica sanctione. tit. quo tempore quisque debeat esse in choro, versicul. vsurpat.* & Probus ad Monachum *in d.capite 11. de cleric. non resid. in sexto ex numero 31.*

Et alias etiam † censuit S. Congregatio super *d. ca.* 488
12. sessione 24. ibi. *Statis horis, Congregatio censuit intelligi statas horas, id est omnes horas, quibus diuina celebrantur, licet glossa* in Clementina, vt ij, qui, *& ibidem Cardin. Zarabella* numer. *17. dicant, de iure posse fieri distributiones per certas horas.*

Pro quo etiam est alia declaratio, quæ ait, *Distributiones quotidianæ, † quæ acceptæ fuerunt ex tertia* 489
parte fructuum Dignitatum alicuius Ecclesiæ assignari debent non duab. horis tantum Canonicis, sed etiam reliquis omnibus aliis, quibus non interfuerit, distributionem amittit.

Octauo aduertendum est, † quod pro lucranda 490
tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, & officiorum in distributiones conuersa, non potest Episcopus statuere aliam seruitij, & officij formam, præter solitam, nec noua onera imponere, vt S. Congregatio respondit Card. Borromeo his verbis, *Episcopus non potest Dignitatibus, personatibus, & officijs statuere certam officij, & seruitij formam præter solitam, pro lucranda tertia parte Præbendæ in distributiones conuersa.*

Nec obstant illa verba *c.3.sess.22. competens ibi seruitium iuxta formam ab eisd. Episcopis præscribendam,*
† quia sunt intelligenda de forma ab Episcopis præ- 491
scribenda circa seruitium solitum, aut circa Dignitates, quæ non consueuerant habere seruitium, & residentiam. Et ita erit accipienda declaratio Segobien. supra adducta, *n.198. ad octauum.*

Vltimo aduertendum est, † quod etiam Dignita- 492
tes, & Præbendæ, quæ sunt de iure patronatus, etiam laicorum, subiectæ sunt detractioni tertiæ partis, vt S. Congregatio censuit in vna Mediolanen. his verbis, *Dignitates, quæ sunt de iure patronatus detractionis 3.p. fructuum obnoxiæ sunt.*

Nisi repugnet fundatio, † cui *in d. cap.3.sess.21.* & 493
22. non est derogatum, vt Congregatio censuit.

Vigesimo quinto dubitatur an obtinentes Dignitatem, Canonicatum, vel Portionem teneantur † per 494
se, & non per substitutum obire diuina officia suæ Dignitati, Canonicatui, vel Portioni incumbentia, vt cantare Missas, Euangelium, aut Epistolam in suis hebdomadis, seu diebus.

In quo dicendum est æneri per se obire ex † 495
Concilio *sess.22.c.4.* & *sess.24. cap.12. versicul. omnes vero de reform.* & censuit S. Congregat. Concilij, vt in sequenti declaratione, *An Canonici teneantur per seipsos cantare Missas in omnibus festis dominicis Aduentus, & Quadragesimæ, ad tantum solemnibus? congregatio censuit, cogendos esse ad personaliter canendum Missam illis diebus quibus ex institutis & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent.* & alias sic ait. *Nec possũt per alios Missas canere maiores prætextu, quod ipsi Missas dieb. solemnib. decantabunt, sed cogẽdi sunt ad personaliter canẽdũ Missas illis diebus, quibus ex*

bus ex institutis, vel legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent. Et in declaratione Segobien ad septimum adducta *d.n.*198. & in declaratione 2. adducta supra, num.186.

496 Et censuit † etiam S. Congregatio rituum, vt in declaratione sequenti. *Obtinentes Dignitates, Canonicatus, vel Portiones in Ecclesiis, præsertim Cathedralibus, cuiuscunq; qualitatis sint, Episcopo solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti, assistere ac vestibus sacris indutos eidem inseruire, nec non munera eisdem Dignitatibus, Canonicatibus, & Portionib. in decantatione Missæ Euangelij, Epistolæ, & similium functione, præstatione incumbentia, & annexa, per se ipsos subire, & exercere iuxta sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem ac cuiusque Ecclesiæ particularem ordinationem, certum esse respondit sacrorum rituum Congregatio, quod si quando aliquis legitimo impedimẽto detentus ea per seipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, Dignitates nempe alias Dignitates, Canonici Canonicos & Portionarij respectiue Portionarios in sua quisque hebdomada, ne gradum, & ordinum prærogatiua confundantur, deputare debebit, idque per Episcopum opportunis remediis, etiam huius decreti vigore prouidendum fore censuit eadem Congregatio supplicante Capit. & alijs Ecclesiæ Abulen. Portionarius. die 18. Maij 1602. Ptolomeus Card. Comen.*

497 *Alexander Gratianus † pro Secretario Congregationis*, Quam declarationem vidi authenticam, nempe manu d. Illustrissimi Cardinalis Comen. & d. Secretarij subscriptam, & sigillo eius Cardinalis munitũ.

Et idem statuit Concilium Prouinciale Compostellanum *actione* 2. *decreto* 18. nisi ex causa infirmita-

498 tis, † vel alia iusta causa, vt ibi, & in concordia confirmata, & procedit, non obstante, quod sit factum statutum in contrarium, vt fuit inter alia declaratum per S. Congregationem in vna, Placentina 25. Iulij 1570. his verbis. *St factum est aliquod statutum, quod Canonici possint inserere per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium*, Et refert Zerola in praxi Episcopali. 2. *p. vers. Canonic. §. 5.*

499 Procedit etiam, licet † ante Concilium esset statutum, vel consuetudo, etiam immemorialis in contrarium, vt colligitur ex ipso Concilio, & supradictis, & ex declaratione Abulen. adducenda *dubio sequenti, n.*503.

Vnde qui in hoc notabiliter defuerint, seu ne-

500 gligentes † fuerint, peccabunt mortaliter, quamuis multi, præsertim dignitates obtinentes, id non obseruent, nec curent, quando imo indecens existiment subire huiusmodi onera incumbentia suis dignitatibus, præsertim in decantatione Euangelij, aut Epistolæ.

Vigesimo sexto dubitatur, an obtinentes dignita-

501 tem simul cũ canonicatu, aut Portio. in eadem † Eccl. teneantur vtriusq; Beneficij onera, & officia subire, & per se ipsos ita, vt non satisfaciant deseruiendo personaliter in vno, & per substitutum in altero?

502 In quo dubio distinguendum † est, quod aut dicta duo Beneficia habentur, tanquam separata, & de per se, aut sunt vnita; in primo casu certum est obtinentes dignitatem, cum Canonicatu, aut Portione teneri vtriusque Beneficij onera, & officia obire per se ipsos, nisi seruitia eod. tempore concurrant ita, vt ab vna persona præstari nequeant. Et ita patet ex Concilio vbi supra. nam idem est in duabus ac in vno, & non est maior ratio de vno, quam de altero. Et declarauit S. Congregatio Concilij in vna Seguntina, quæ sic ait, *Obtinens dignitatem, cum Canonicatu, † aut portione tenetur per se vtriusque Beneficij* 503 *onera subire, nec satisfacit, si in vna substituat, nisi seruitia simul ita concurrant, vt eodem tempore ab vna persona præstari nequeant.*

Et in vna Abulen. quæ sic se habet. *Illustrissime & Reuerendissime D. Pro parte Episcopi Abulen. quæritur, an obtinentes Dignitatem cum Canonicatu, seu Portione in eadem Ecclesia, teneantur per seipsos vtriusque Beneficij onera subire ita, vt non satisfaciant Concilio deseruiendo personaliter in Dignitate; & per substitutum in Canonicatu, seu Portione, non obstante contraria Ecclesiæ consuetudine? Episcopo Abulen. Reuerendissime D. vti Fratri propositus fuit libellus S. Congreg. Cardinalium Concilij Trident. interpretum, qui cum his ad amplitudinem tuam literis mittitur, de obtinentibus Dignitatem cum Canonicatu seu Portione in eadem Ecclesia, vt ex illo ipsa videbit, Congreg. censuit, sic obtinentem teneri per seipsum vtriusque beneficij onera subire, nec aliter Concilio satisfacere quam si personaliter vtrique deseruiat, nisi tamen seruitia simul ita concurrant, vt ab vna persona eodem tempore præstari nequaquam possint. Porro facultatem substituendi in seruitio Canonicatus, quempiam alium Canonicum, qui eo tempore seruitio non sit obstrictus, existimauit minime illi denegãdum esse, cessante fraude, & calũnia, quam Congrationis sententiam amplitudini tuæ significandam duxi, vt illam pro suo munere obseruandam curet, cui optimam valetudinem precamur in Domino. Romæ die 27. Iuly. 1585. amplitudinis tuæ, vti Fr. A. Cardin. Carrafa.*

Hoc autem in ista † declaratione dicitur de facul- 504 tate substituendi alium eiusdem Ordinis, cessante fraude, & calumnia, videtur intelligendum, quando est impeditus infirmitate, vel alia iusta causa, vt d. Segũtina, & in dicta declaratione S. Cong. rituum supposita *n.* 496. & in d. decreto 18. Concilij Compostellani, & concordia confirmata, seu semel, aut iterum non ordinario, nam tunc esset fraus.

Et ita fuit resolutum in vna Burgen. seruitij. 28. Febr. 1594. coram † D. Lita, in qua fuit dictum, quod 505 *secundum ius commune, & declarationem S. Congregationis eo ipso, quod Dignitates habent Canonicatus distinctos, tenentur ad omnia munera spectantia ad canonicos, sicut è conuerso dicuntur in possessione omnium iurium Canonicalium, & ita dandum mandatum de manutenendo Capitulo in sua possessione, non obstante concordia confirmata in contrarium allegata, dum cõtrouertitur super illius interpretatione*, in qua etiã coram Domino meo Corduba Episcopo Pacen. 8. Iun. 1598. fuit resolutum, quod *teneantur ad omnia onera, & seruitia debita dictis Canonicatibus, & Portionibus, nec obstet concordia.*

In secundo casu, quando sunt vnita, idem dicendum est, si vnita sint inuicem æque principaliter, † 506 nam tunc vti duo Beneficia obtinentur, iuxta dicta infra *vltima p. cap. 2. à numer* 37. si vero vnio facta est accessorie, † & non æque principaliter, tunc etiam 507 idem dicendum est, si facta est ad vitam obtinentium dumtaxat, quia per istam vnionem ad vitam non extinguitur titulus Beneficij vniti, vt dicitur. *d. cap. 2. n* 38. & facit declaratio S. Congregationis 13. supra adducta *n.*179.

Sed, si Portio vnita sit dignitati perpetuo, & accessorie, & per viam incorporationis, tunc, quia per istam vnionem Portio desiit esse Portio, † & eius ti- 508 tulus, & effectus extinctus fuit, ac effectum est vnum tantum Beneficium iuxta dicenda dict. cap. 2. à

n.12.obtinens dignitatem,cui sic est vnita Portio,nõ tenebitur seruire tanquam Portionarius, nec subire onera alias competentia ratione Portionis.

509 Quod totum ita † declaratum est per S.Congreg. Concilij his verbis, *Congregatio Concilij, si Portiones perpetuo vnitæ sint dignitatibus ita,vt Portionum titulo suppresso effectum sit vnum duntaxat Beneficium, non teneri eos, qui tales obtinent dignitates, ad aliud seruitium,quam suarum dignitatum,quod si absque suppressione tituli Portiones vnitæ sint dignitatibus ad vitam obtinentium,& alias vti duo Beneficia obtineantur, vtriusque Beneficij seruitia præstanda esse. A.Cardinalis Carrafa.*

510 Et quod habens dignitatem , cui est vnita Portio perpetuo accessorie,† & per viam incorporationis, non teneatur seruire tanquam Portionarius, fuit resolutum in alia Burgen.seruitij.Decani coram D. Lita,decimo tertio. Iunij 1594. vt in decisione sequenti.

*Domini resoluerunt Decanum non teneri seruire tanquam Portionarium,quia Portio eo ipso,quod vnita fuit in perpetuum dignitati Decanatus per viam incorporationis , vt ex lectura vnionis factum fuisse apparet desiit esse Portio, illiusque nomen , & effectus extinctus fuit.Doct.*in cap.cum accessissent,de constit.*glossa* in Clementina,per literas,de Præben.*Ioannes Baptista de S.Seuerino* in tract. de vnione articulo 8.quæst. 11. & sequenti,*Oldra.*consi.257.numer.15.& sequenti,*Rota* decis.vndecimo de rebus Ecclesiæ non alienan.in antiquis. *Cassad.*decisio. decimatertia numer. 1.super regulis.*Vnde,cum titulus Portionis,eiusque effectus sit extinctus, non potest dici , quod Decanus , vti Portionarius, teneatur seruire cum non entis nullæ sint qualitates , & qualitates sine subiecto esse non possint, nec ex eo , quod in vnione dicitur , quod per vnionem huiusmodi dict. Portio debitis non fraudetur obsequiis, sed eius congrue supportentur onera consueta,debet contrarium determinari, nam dixerunt Domini d.clausulam intelligi debere de oneribus , non competentibus ratione solius Portionis,sed de his,quæ extrinsece veniunt subeunda,cum,quæ competunt ratione solius tituli, cessent,de medio sublato ipso titulo per viam dictæ perpetuæ vnionis,ad textum* in cap.cum cessante, de appellat.cum vulg. *& huic interpretationi esse inhærendum dixerunt Domini,ne verba Papæ facto eiusdem contradicant ad tex.*in l.1.*vbi scribentes* C.plus valere,quod agitur. *Et quod inductum fuit mediante vnione in honorem Dignitatis Decanatus,& augmentum eius,retorqueatur in diminutionẽ honoris,& Dignitatis illius,mediante seruitio suæ Dignitati minime condigno , contra omnem rationem;debet enim omnis disputatio sano modo interpretari,& vt omnis contrarietas euitetur.* cap.inter dilectos.§.cæterum,de fide instr.*Bart.*& *alij* in l.2.§. creditum. ff.si certum petatur *cum aliis per Aymon.* cons.148 num.19.lib.3.*præsertim,cum Ecclesia ex defectu dictæ Portionis in diuinis non dicatur pati aliquem defectum,vt notatur per Angelum* in l.non alias. §.legati, versic.in textus super, *Castren.*in eadem l. num.2.ff.de iudic.& *per Bald.*in rep.d.l.nu.2.in 2.lectura.

511 In Canonicatibus vero vnitis, & annexis dignitatibus,etiam perpetuo, † & accessorie diuersum existimo; nam,licet vnio facta sit accessorie,tamen non extinguitur titulus Canonicatus,sed vti duo Beneficia obtinentur,vt dicetur infra 11.*p.c.*5.*nu.*199.& sic vtriusque Beneficij seruitia præstanda erunt iuxta supradicta.

512 Vigesimo septimo dubitatur, an Canonici, & obtinentes dignitates, vel Portiones, ita teneantur ad residentiam in Ecclesia , & choro, vt debeant etiam canere in illo sub peccato mortali , & obligatione restituendi distributionem, & fructus,an verò satisfaciant cum sola assistentia in choro, & horas priuatim recitando?

513 In quo breuiter dico primo, Canonicos ex sua institutione,& iure communi,teneri canere in choro sub peccato mortali,ita,quod si in hoc † essent notabiliter negligentes,non excusarentur à peccato mortali, in quo videntur conuenire Abbas de Ferra.*de horis Canonicis,num.*27.*&* 28.*& à num.*55.Nauarrus *de oratione,capit.*10.*numero* 47. *& capit.*11.*ad fin. & capit.*13.*numero* 17.*&* Miscell.79.*& consilio* 13.*de celebratione Missarum.*Soto *de iustitia,& iure libro* 10.*q.* 5.*articulo quarto ad medium,*Sandoual.*de officio diuino cap.*16.*part.*6.Lud.Beia *in responsis casuum conscientiæ casu* 55.P.Nauarra *de restitutione,libr.*2.*capit.secundo ex numero* 219. Aragon.*secunda secundæ quæstio.*83.*artic.*12.Iacob. de Graffiis, *in decisionibus aureis casuum conscientiæ libro secundo cap.*51.*nume.duodecimo & capit.*52.*numero* 22. *&* capit.53. *num.quarto* 5.*&* 21.Zechus *de Republica Ecclesiastica, capit.*24. *de Canonicis,sub numero* 6. & Açor *institutionum moralium lib.*10.*cap.*11.*quæstione* 5.*&* 7.qui ad id adducunt authoritates Conciliorum,facit *capitulum, contumaces* 50.*distinctione, cap.*1.9. *distinctione cap.fin.* 93. *distinct.capit.*1.*capit.dolentes,de celebratione Missar.* & probatur ex S.Concilio Triden.*d.cap.*12*sess.*24. ibi, *Atque in choro ad psallendum instituto hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter distincte deuoteque laudare.* Et Cõsilio Compostellano *actione* 2. *decreto* 20.Cõcilio Bononien.*tit.*6.*de residentia.§.de his, qui ad residentiam tenentur,versi.itaque hi.*ibi,*Singulis horis diuinis officiis attente religiosèque psallendo sic interesse debebunt.*

514 Dico secundo nihilominus ad lucrandos fructus & distributiones sufficere solam assistentiam in choro, etiam si non cantent, nec sint attenti, sed cum aliis loquantur, quamuis in hoc malefaciant *d.c.docentes, & Clem.*1. *de vita,& honestate Clericor.* etsi excessus fuerit notabilis,peccent mortaliter,*c.licet.*32.*de Præben.*ibi.*Quæ tantum residentibus in Ecclesiis,& his,qui intersunt horis Canonicis exhibentur,*& *capitulo vndecimo de Clericis non residentibus in* 6. ibi. *Qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis abfuerint.*Abb.*in capit.cum olim.numero* 6.*de re iudic.*qui ait,quod distributiones dantur respectu interesse diuinorum,non præcise respectu cantus, vel alterius obsequij, vt *in dict.cap.*11. Barth.Medina *in summ.lib.*1.*capit.*14.§.11. & Zechus *sup.* & videtur Tõletus *in sum. libro secundo* 12. 4. *dist.* & ita videtur esse consuetudo & praxis Ecclesiarum.

515 Quamuis in hoc aliqui scrupulos iniiciunt,& cõtradicunt † Sandoualcitans in margine Archidiacõnum Ioan.And. & Dominicum *n.*4.*in c.alma mater* §.*adiicimus, de sententia excom.in* 6. & Paulum Imolam,*in d.Clem.*1.Nauar.Sotus,Beia,& Graffiis, præsertim *d.cap.*51.*num.*12.*& cap.*52.*num.*22.*vbi supr.* & Summa Corona. 1.*par.cap.*1. *num.*93. Ioan.Baptista Corradus *in resp.casuum cons.q.*240.& Açor *sup.*5.*q. versic.quæ res.& quæstio.*8. *&* in *part.*P.Nauarr.& Aragon. *supra*, & P.Ledesma *in summ.*2.*part.tract.*9. *capit.*4.*vltima conclusion.*1.*&* 2.*difficultate*, dicentes, quod ad lucrandum fructus, & distributiones, requiritur aliqualis attentio, saltem externa corporis, hoc est, quod non scribant, vel confabulentur. &Lud.Lopez *instruct.conscientiæ* 1.*tom. capitul.*246.

Quem

Quem sequitur Vega *in sum. 1. par. cap. 128. casu 10.* dicens, quod illi, qui de ordinario, & frequenter consulantur in choro ad totas, vel quasi totas distri-
[a][b] buti *d fi.* vbi ait, quod tanta peruersio, & abusus potest in hoc casu interuenire, vt iuxta notabilem defectum, in hoc magis, vel minus iuxta maiorem vel minorem abusum teneantur aliquid restituere, & Man. Rodriguez *in sum. 1. tom. capit. 145. numer. 5.* Dicens, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro, non recitando, nec cantando ibi, teneri restituere distributiones, quasi totas.

Quibus non fauet, sed potius nostræ sententiæ constitutio 138 Pij. V. supra adducta *cap. præcedenti,*
516 †*num. 5. vers. tametsi,* loquitur enim de non recitante horas, nec in choro nec extra vt recte aduertunt Medina Lud. Lopez Nauarra, & Arragon. *supra.* Dico tertio, quod licet ex 1 institutione officium Canonicorum sit horas Canonicas in choro canere, vt *in*
517 *1. dicto*, tamen † de consuetudine à multis annis recepta, tollerata, & approbata, non videntur ad id teneri, dummodo habeant Capellanos, & ministros, qui eas canent, nec sit in hoc defectus considerabilis, quæ consuetudo, non videtur irrationabilis, sed tolerabilis. Ita docent P. Nau. Arrag. & Zechus *sup.* & sic procedit quod ait Caietan. *in sum. versicul. hora in fine.*

Sed dices consuetudinem istam iam esse sublatam †per Concilium Triden. *d. cap. lib. 12.* dum dicit.
518 quod omnes compellantur per se, & non per substitutos, obire diuina officia, atque in choro psallere.
519 † Nec satisfacit responsio P. Nauarri, & Arrago. supra, non dicere Concilium, quod Canonici teneantur obire officia per se, & psallere in choro, sed quod compellantur id facere, & sic præceptum Concilij non dirigi ad ipsos, sed ad Prælatos, qui si eo negligentes essent, peccarent, non Canonici sua vtentes consuetudine: aiunt enim fuisse intentionem Concilij vt Prælati conuenientibus iuris remediis Canonicos compellendo eos ad pristinum psallendi morem, & primæuam institutionem reuocarent, qua salutari, & antiqua consuetudine renouata, tunc demum tenerentur officium psallendo per se ipsos elicere sub mortali, & restitutionis onere.

Nam ista solutio, quæ est verbalis tantum, con-
520 uincitur † ex eo, quod Concilium dicendo, quod Canonici compellantur per se obire diuina officia, atque in choro psallere, vult eos ad id teneri, & dicit, quod ad id compellantur, tanquam ad rem, ad quam tenentur; compulsio enim, & executio præsupponit obligationem.

521 Vnde ad Concilium solum potest responderi, † non esse quoad hoc de cantu receptum, sed eandem consuetudinem etiam post illud durare, & esse continuatam, quia Episcopi non curarunt illud exequi facere, sicut & alia multa, & sic non obligare, ad tradita infra 11 *p. c. 5. num. 150.*

522 Et nouissime † Açor *d. libr. 10. cap. 11. 6. quæst.* ait eiusmodi consuetudinem, vbi fuerit moribus vtentium recepta, valere, cum non sit contra ius nostræ, sed ius tantum canonicum, eamque consuetudinem, etiam post Concilium Triden. valere, vbi moribus vtentium fuerit recepta, siue continuata post Concilium Trident. quoniam in hac etiam parte Concilio Triden consuetudo potest derogare, & hoc dupliciter, vel quia post illud introduci cæperit, & deinde fuerit vsu confirmata, vel quia ante inuecta fuerat, & deinde etiam contra illud continuata.

Quod, licet videatur probabiliter procedere, donec à Sede Apostolica, seu S. Congregatione aliud † declaratum habeamus, tamen in nostra Ecclesia 523
Abulen. habet difficultatem, nam statuto 16. statuitur, quod Canonici, & Beneficiati adiuuent ad canendum, & statuto vltimo damnatur, & reprobatur omnis vsus, & consuetudo contra statuta in illo libro contenta recopilata, anno 1513. ita vt non valeat, nec possit introduci.

Vigesimo octauo, & vltimo dubitatur, an † Ca- 524
nonicus suæ obligationi satisfaciens, quod attinet ad residentiam, & seruitium chori, & Altaris, possit licite ordinarie abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus. Et videtur posse, † quoniam 525
præcipuum, & particulare officium Canonici, & ad quod obligat S. Concilium, *d. cap. 12. versic. præterea obtinentibus, est residentia, & seruitium Ecclesiæ*; habere & dare vocem in Capitulo, potius videtur præeminentia, & fructus Canonicatus, *glo. fin. in 6. 2. de in integrum restitutione*, & ibi Butr. *numero* 44. & Abbas 21. Card. *in Clement. 2. num. 23. de ætate, & qualitate*, & Felin. *in cap. cum olim, num. 2. de maioritate & obedient.* cum aliis, cui ideo Canonicus potest cedere, quod secus est in Senatoribus, seu Rectoribus ciuitatum & aliis, quorum præcipuum munus est in Senatu, seu Concilio assistere.

Et quod habere, & dare vocem in Cap. † sit po- 526
tius præeminentia, & fructus quam onus, videtur comprobari ex eo, quod solent Canonici ob culpas & delicta puniri in priuatione, seu suspensione vocis, vt *in d. Clemen. 2 vers. illi vero*, & videmus in praxi. & si esset onus, non deberent in eo directe puniri. Et facit pro hac parte quod docet *Summ. Armilla, verbo electio, nu. 20.* † quod quilibet elector potest re- 527
nuntiare voci suæ, sicut iuri suo. Et quod docet Sotus *de iust. & iure, lib. 4. q. 6. art. 3. versic. postremum deniq; quod scholares*, qui sunt Electores Cathedrarum, & non testes, possunt renuntiare iuri eligendi, nec possunt compelli ad suffragandum, nisi quandoq; Rectori, & Consiliarijs, vel propter paucitatem, vel ad rescindendas alias fraudes ratio appareret, vt compellerentur, & sequitur D. Io. Gutier. *can. quæst. lib. 2. ca. 11. nu.* 86. inde inferens *num. seq.* licere Canonico renuntiare suo voto in electione faciẽda, vel aliis prouisionibus præcipue, cum hoc fit iusta causa, nempe, quia est dubius de maiori idoneitate eligendi, quia sunt plures expositores, & nescit quem eligere debeat, vel quia omnes sibi minus idonei videntur, nec Eccl. damnum inferat, vel alias iusta de causa, nisi, vel propter paucitatem eligentium, vel ad alias fraudes euitandas ratio dictaret, vt compellerentur à Capitulo suffragia ferre, iuxta dictam limitationem Soti.

Pro quo facit tex. *in capit. quia propter. de* †*electio-* 528
ne, ibi, *& volunt.* ex quo verbo notat ibi Abb. *num. 4.* quod illi, qui nolunt interesse elect. non debent compelli, nisi interfit Ecclesiæ, nec contradicit glo. *verb. reuocare, in cap. cum nobis, eodem tit. de electione* quicquid dicat Man. Rodr. *quæst. regul. 2. tom. quæst. 53. art. 10.*

Nihilominus in dubio proposito tenendum † est 529
contrarium, nempe non licere Canonico ordinarie abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus. Et ratio est, nam, etsi munus, & officium Canonicorum præcipue consistat in seruitio, & residentia Ecclesiæ, chori, & Altaris, consistit etiam in administrat. & gubernat. rerum Ecclesiæ, & Cap. spiritualium, & tẽporalium, in quo ius, & bonũ pu-

blicum versatur, *l.1.§.huius studij, ff. de iustit. & iure*, ibi. *Publicum ius in sacris, in sacerdotibus, in magistratib. consistit.* Et sic currit eis obligatio assistendi Capitulis ad satisfaciendum huic muneri, & officio, ac prouidendum bono Ecclesiæ eiusque res tuendas.

530 Nec refert, quod huiusmodi administratio, † & gubernatio incumbit Canonicis, & Capitularibus, non vt singulis, sed vt vniuersis, id est, vt pertinent ad Vniuersitatem Capituli, & sunt pars illius; nam vt parti Capituli, currit vnicuique prædicta obligatio, alias, si quilibet in particulari non teneretur assistere Capitulis, sed posset abesse, alij etiam possent id facere, cum non sit maior ratio de vno, quam de altero, & sic posset deficere bonum regimen Ecclesiæ, & Capituli.

531 Conducunt tradita per Illustrissimum † Cardinalem Paleotum, de sacri consistorij consultationibus 5. *par. quæst.* 8 in simili, de obligatione cardinalium assistendi Consistoriis, & per Villadiegum, *de Cardinalibus, qu.* 5. Albanum *eodem tract. quæst.* 10. & Hiero. Platum, *de Cardinalium dignitate, & offic. cap.* 28. & faciunt adducta per Curiam Pisanam *lib.* 2. *cap.* 13. & Azeuedum *ibi*, & per Armillam, *verb. consensus, num.* 3.

Et hanc sententiam tenuerunt, & subscripserunt
532 † D. Io Gutier. & M. Fr. Petrus de Ledesma consulti, & ad meam supplicationem ita censuit S. Congrega. Concilij, anno 1602. vt in declaratione sup. adducta, *n.* 424. *ad n.* 1. & 2.

533 Nec obstat ratio in contrarium adducta, † quod habere, & dare vocem in Capitulo potius videtur præeminentia, & fructus Canonicatus, Respondetur enim dici præeminentiam, & fructum ratione authoritatis, & honorificentiæ, esse tamen onus iuxta dicta, sicut iudicare dicitur fructus iurisdictionis, seu officij, Rota *decis.* 1131. *num.* 2. *lib.* 3. *par.* 3. *diuersorum.* Mohed. *decis.* 5. *num.* 3. & 4. *de appellat.*

Ad comprobationem respondetur, Canonicos puniri in priuatione, seu suspensione vocis, quamuis sit onus, quatenus est res præeminentiæ, † & au-
534 thoritatis, & quæ solet appeti, & æstimari, sicut etiam Episcopi solent suspendi ab execut. Pontifical. & Parochi ab officio; facit quod tradit Suares. 5. *tom. de censuris disp.* 12. *sect.* 2. *numer.* 14. & *disput.* 27. *sect.* 1. *numer.* 5.

Ad doctrinam Armillæ, Soti, & Ioannis Gutier-
535 rez † *vbi supra*, Respond. illam procedere in vno, vel altero actu electionis, sed non ordinarie. Et ita respondit idem D. Io. Gutier. *in d. cons.* quamuis Paleotus supra dicat Cardinalem absentiæ suæ à sacro Cõsistorio, quamuis etiam vnius dici rationem Deo redditurum esse, propter authoritatem scilicet Papæ illud indicentis, grauitatemque tanti Consistorij & rerum quæ in eo aguntur.

Et etiam in vno, vel altero actu electionis non
536 procedit † illa doctrina, quando propter hoc authoritas prouidendi remanet apud eos, qui carent zelo, vt per eundem Armillam *dict. vers. consensus, numero tertio* & cum eo Vegam *in sum.* 1. *par. c.* 98. *casu. tertio.*

537 Prædicta tamen sententia, † & resolutio limitatur primo, vt non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum Capitulis, tanta enim causa potest concurrere, vt ab illis iustissime quis excusetur, etiam ordinarie, vt, si in capitulis esset tanta peruersio, & procederetur ita male, & ex abrupto, sine lege, ordine, & modo, ac cũ tirannide, violentia, & insolentia Præsidentium, & potentiorum non habentium aliam legem, aut rationem, quam suam voluntatem, & gustum, vt qui vellet suæ satisfacere conscientiæ, & illam exonerare, non posset id facere sine magnis molestiis, inquietudinibus, & occasionib. ordinariis, ac etiam periculo aliquando cadendi, aut sine magna nota singularitatis, proteruiæ, ignorantiæue, maxime vbi nota feruntur publice; quod in Capitulis est pernicioſissimum, & peruersio maxima, & regulariter votum illius prodesse non speratur, quia per fas vel nefas omnia fiunt prout volunt Præsidentes, & Potentiores, quos pleriq; ob humanos respectus, aut ignorantiam sequuntur, nec audent contradicere, quibus damna, & male gesta imputabuntur, ac Prælatis etiã, qui non curant id euitare, & cauere, vt tenentur ex officio, dando debitum modum, & ordinem notandi, & procedendi, ac etiam congregandi Cap. Congregantur enim passim, & non legitime, ac faciendo seruari iura, & statuta, refrenandoque insolentiam potentiorum, illorumque excessus castigando, interessendoque aliquando Capitulis, de quo rationem Deo sunt reddituri, sicut de aliis etiam omissionibus, & negligentiis.

Et ratio huius limitationis est, † nam durum esset 538
& valde graue, obligare aliquem ad assistendum Capitulis cum tanto incommodo, & periculo, & ad opponẽdum se, & faciendam resistentiam semper torrenti Capituli, & cuiusdam communitatis barbaræ, seu ignorantis, vbi nullus ordo.

Sed dices, non erit Ecclesia, in qua ita procedatur, nam quando Potentiores, & Capitulares id vellent, Episcopus non permitteret: ergo vero † dico, 539
quod vtinam ita esset, sed proh dolor, tanta est negligentia in Curia, aut suæ obligationis ignorantia multorum Episcoporum, vt id facile possit contingere, & de facto contingat, non enim visitant Ecclesias Cathedrales, & Capitula, & si visitant, non vt debent, sed superficialiter, & propter formam, vt dicunt, & apparentiam, ita, vt melius esset non visitare, nec alias prouident his malis, etiam si de eis sint certi, & admoniti, & tota eorum Cura, & Officium resoluitur in ponendo Vicario, & Visitatore, & vtinam bonis, & in prouidendo consanguineis suis, & familiarib. de Beneficiis, voluntque frui magnis redditibus Episcopatus, & eos comedere sine molestia in pace, & requie, quæ non est vera pax, & requies, ipsique Episcopi, præsertim Hispaniæ, nunquam visitantur, nec in hoc Mundo aliquando reddunt rationem villicationis suæ, nec ab eis exigitur, quasi sint confirmati in gratia, & habeant scientiam infusam.

Oporteret quidem meo iudicio mittiali quando visitatores Apostolicos, viros grauissimos, doctis-
simos, † & integerrimos, qui exacte visitarent Epi- 540
scopos Hispaniæ, eorumque officiales, & ministros, & Ecclesias, præsertim Cathedrales, & Capitula ac loca, & opera pia eorumque bona, quod Rex noster Catholicus deberet procurare, & supplicare S. D. N. Papæ.

Secundo limitatur, † vt non procedat, quando 541
quis abesset à Capitulis in diebus suis recreationis causa concessis, licite enim potest Canonicus sumere suos dies absentiæ, in diebus Capituli, vt alias per S. Congreg. fuisse declaratum è Roma mihi scriptum est, cum nec Concilium, nec statuta, aut consuetudo id prohibeant, nec limitent, ne in diebus Capituli sumantur.

Nisi

543 Nisi sciret, aut intelligeret, † quod in talibus diebus agendum esset in Capitulo de aliquo negotio graui, & importantię, quod verisimiliter posset resolui in præiudicium Ecclesiæ, nam tunc teneretur assistere illi Capitulo, & dicere suam sententiam, & votum; ad Azeuedum in Curia Pisana *li 2. c. 8.* & ita tenuit D. Io. Gutierrez *in d. cons.* relato, addens, quod in casu huius sublimitationis teneretur assistere Capitulo, & dicere suam sententiam, & votum, quamuis intelligat, quod non proderit. Quod tamen mihi durum videtur, nam supposito, quod Canonicus possit sumere suos dies in diebus Capituli, gravitas, & importantia negotij non videtur obligare ad assistendum Capitulo, nisi simul adsit aliqua spes, aut verisimilitudo, quod suo voto possit prodesse, argumento eius, quod dicitur de correptione fraterna.

544 Verum post hęc scripta S. Cong. ad meam † instantiam absolute declarauit, Canonicum posse sumere suos dies in diebus Capituli, nisi de industria id faceret, vt in declaratione infra adducta, *num. 559. ad fortium.*

544 Tertio limitatur, vt non procedat, quando † abesset quis à Capitulo, quod sit tempore, quo diuina officia in choro celebrantur, & interesset illis stante statuto, seu consuetudine permittente stare in choro tempore Capituli, vt est in hac Ecclesia Abule. statutum 40. quod ait, quod nullus sine licentia Præsidentis possit exire de Capitulo, antequam finiatur, sub pœna amittendi quitantiam duorum morapetinorum pro Præbenda, quæ ibi lucrifit, saluo si iuerit ad chorum, & dixerit sic Præsidenti; quod statutum à fortiori permittit eum, qui non est ingressus Capitulum, manere in choro, in quo tunc temporis dicuntur officia, absque eo, quod vadat ad Capitulum, nec refert, quod tunc non dicat Præsidenti, quia id solum requiritur in exeunte à Capitulo, vt det rationem sui exitus, & quia turpius. Nam istud statutum non videtur contra ius, nec contra rationem, cum officium Canonici prępipuum sit seruitium chori, & Ecclesiæ, & sic ille est excusatus legitime, cum sit occupatus in suo officio principali sicut qui est in altari. Et quamuis in d. Ecclesia sit

545 postea facta † quædam ordinatio Capitularis, quod qui est in Ecclesia, & non intrauerit in Capitulum, mulctetur certa pœna, etiamsi sit in choro, tamen d. statutum non potuit alterari per solum Capitulum sine Episcopo, tum quia factum est ab Episcopo, & Capitulo simul.

Tum quia respicit statutum Ecclesiæ, † in quo

546 Capitulum solum non potest statuere, *cap. cum consuetudinis, de consuetud. gloss. verb. statutum, in c. 2. de verbor. signifi. in 6.* communiter approbata per D. *ibi, & in cap. cum omnes de constit.* vbi Felin. *nu. 9.* & ap-

547 probata per Rotam in multis causis. Quæ limitatio maxime procedit in Capitulis extraordinariis, ex decreto Concilij Prouincialis Compostellani, *actione 2. decreto 7.* vbi statuitur, quod extraordinariæ Cōg. Capitulares non fiant tempore, quo vel Missa, vel consueta officia in choro celebrantur, qui vero talibus interfuerint, stipendio illis horis, quæ interim dicuntur assignato, tenore huius decreti priuati sint.

548 Imo absolute dicendum est, † non posse fieri Capitula tempore, quo diuina officia, & pręsertim Missa maior, celebrantur, & consequenter non teneri quem, nec licite posse tunc interesse capit. vt tenet Fusc. de visitatione, *lib. 1. c. 15. nu. 27. arg. c. placita secularia, 15. qua. 4. & c. decet, de immunitat. Eccles. in 6.* & clare sentit Nauar. infra relatus, *n. 560.*

Et ratio est, † quia qui de altari viuunt, eos altari 549
inseruire oportet, decetque illos prius diuino cultui, quam temporalibus negotiis vacare, vt inquit Sanctiss. clemens VIII, in Breui infra adducto, *n. 558.*

Prętерea clarum est, quod capitula, † & congre- 550
gationes capitulares sunt propter seruitium Ecclesię, chorum, & cultum diuinum, ac ad illius conseruationem, & propagationem, & non è conuerso, ergo illa fieri non debent cum damno, & detrimento seruitij Ecclesię, chori & cultus diuini; nam inducta ad vnum effectum non debēt operari contrariū, *l. legata inutiliter. ff. de aliment. legat. cum aliis*, & propter quod vnumquodque tale, & illud magis, vt inquit Philosophus.

Rursus clarum est, † quod officium magis princi- 551
pale est officium chori, & cultus diuini, quam officium assistendi capitulis; officium autem magis principale non debet cessare propter minus principale, sed potius è contra, vt postulant ratio, & debitus ordo.

Et ita Concilium Basilien. *sess. 21.* † *decreto penul.* 552
prohibet, vt tempore Missæ maioris capitula, seu actus capitulares, aut alij tractatus per canonicos nō celebrentur, nisi forte vrgens, & euidens ingrueret necessitas, quod decretum acceptauerat Ecclesia Gallicana, vt *in pragmatica sanct. tit. de tenentibus Capitula tempore Missæ.* vbi Cosmas *verb. celebrentur*, assignat rationem, quia tunc debent interesse diuino seruitio.

Et in Concilio Prouinciali & Colonien. celebra- 553
to anno 1536. *par. 3. cap. 18.* statuitur, quod *Quotidiani Capitulorum conuentus, aut maturius sub summam Missam, aut statim post illam, seruandi sunt, ne ob illos diuinum officium, vel suspendatur, vel præcipitetur, vel denique ab ipsis Canonicis negligatur, debet enim Dei causa omnibus aliis anteponi.* Et concilio † Prouin- 554
ciali Treuer. celebrato anno 1549. decreto, quo temre quisq; in choro esse debeat, ad fin. sic habetur, *Statuimus insuper, & ordinamus, vt deinceps Capitula, actus, & tractatus capitulares tantum profestis, seu ferialibus diebus teneantur, sed nec in iis sub Missa, vesperis, aut completorio indicantur, aut teneantur, quinimo, vt omnes Missæ intersint, districte mandamus, in aliis vero si subsit vrgens necessitas, aut euidens Ecclesiæ vtilitas postulet, vt Capitulum teneatur, Decanus indicabit dilationem, seu moram Capituli, & actuū capitulariū, non carere periculo, & propterea sub prædictis horis tractandam, & agendum esse, & si in his secus actum fuerit, tam indicentes quam interessentes residentia, & præsentiis pro illa vice carebunt, quinimo vti absentes his horis reputabuntur.*

Et in synodo Prouinciali † Moguntina eod. anno 555
1549. celebrata *cap. 72.* ita dicitur *Canonicos vero per actus capitulares ab ingressu chori, quamdiu capitulis intersunt, & non diutius, excusari volumus, in qua re Decanos Ecclesiarum, aut quibus ea cura pro tempore incumbit, mouemus eisdem præcipientes, ne extra necessitatem capitula indicant in eam horam, qua diuina officia peraguntur, cum possint, aut maturius, aut serius capitula haberi, vt ipsi etiam Prælati, & Canonici diuinis officiis commodius interesse queant.*

Et in concilio Prouinciali † Mediolanen. primo 556
anno 1565. celebrato *tit. de iis, qui Dignitates, personatus, aut Canonicatus habent ad fi.* sic habetur *Canonici, quo tempore diuina officia celebrantur, non ha-*

leant capitula, nisi fortasse aliter euidens necessitas postulauerit, qui contra fecerint, distributionem ne capiant eius horæ, in qua id commiserint, neque etiam diebus festis Capitula habeantur, nisi probabilis causa intercesserit.

557 Et tandem, † quod non possint fieri Capitula, dum celebrantur diuina officia, fuit declaratum per S. Cõgregationem Concilij, vt è Roma mihi scriptum fuit, & etiam per S. Congregationem rituum de anno 1601. in vna Vlisbonen. qua cauetur, quod Capitula non possint celebrari tempore, quo horæ diuinæ celebrantur, sed solum peractis horis, & diuinis officiis, & præsertim Missa maiori, sub pœna amissionis distributionum. Et confirmauit, & declarauit Sanctissimus Clemens VIII. per suum Breue datum 18. Ian 1601 quod sic ait. *Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem in his authoritatem suam interponere, per quæ diuini cultus manutentiom opportune consulitur, prout in Domino salubriter conspicitur expedire, cum igitur, qui de altari viuunt, eos altari inseruire oporteat, deceatque illos diuino cultui prius, quam temporalibus negotiis vacare, nos quibus nuper innotuit in Vlisbonen. & aliis forsan Cathedralibus, seu Metropol. & Collegiatis, Eccl. interdum Capitula, Congregationes, tractatus, & actus Capitulares per Canonicos, & Capitulum ipsarum Ecclesiarum eo temporis spatio, quo diuina officia, & Missa maior celebrantur, fieri solere cum non modica diuini cultus, propter ministrorum subtractionem, diminutione, huic incommodo, quantum possumus occurrere volentes, ex voto venerabilium Fratrum nostrorum S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum harũ serie declaramus Capitula, Cõgregationes, tractatus, & actus Capitulares per Canonicos Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarũ Ecclesiarum, peractis diuinis officiis, & præsertim Missa maiori, ne diuinus cultus propter ministrorum subtractionem minuatur, habendos esse, quod si dum Missa, & alia diuina huiusmodi officia celebrantur, aut horæ Can. recitantur, Capitula habere voluerint, nisi forte vrgens aliqua, & euidens necessitas id postulauerit eius horæ, in qua id commiserint quotidianas distributiones minime leuare debere, atque ita, & non aliter per quoscũque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari debere, atque irritũ & inane quicquid secus super his, à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa venerabili fratri Archiepiscopo Vlisbonen. atque dilectis filiis causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, nec non spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ nostræ debitorum in Portugaliæ, & Algarbiorũ Regnis Collectori generali, per præsentes committimus ipsi, & mandamus quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, quoties pro parte aliquorum interesse habentium requisiti fuerint per se, vel alios solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant authoritate nostra easdem præsentes ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inuiolabiliter obseruari, contradictores, quoslibet per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, non obstantibus permissis, atque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, atque earumdem Ecclesiarum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, & earum Præsulibus Capitulis, & personis in contrarium præmissorũ quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus, pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum. die 18, Ianuary 1601. Pontificatus nostri anno 9.*

Nec aduersus istud Breue, † & supradicta iuuat 558
dicere, quod non sit in Hispania receptum, nam cum non inducat ius nouum, sed declaret, quod secundum rationem, & rectum ordinem debet fieri, contrarium vsum & consuetudinem, tanquam irrationabilem, & in diminutionem diuini cultus reiiciendo, nil refert, quod non sit receptum, sed nihilominus debet seruari, & recipi iuxta dicta infra 11. *pa.c.* 5. *à n.* 161.

Et ita nouissime post hæc † scripta S. Congregat. 559
Concilij declarauit ad meam instantiam, anno 1605. vt in sequenti declaratione. *Illustrissimi & Reuerendissimi domini. In Ecclesia Abulen. sæpe fiunt Capitula, & habentur Congregationes Capitulares tempore diuinorum officiorum, & dum horæ, & etiam Missa maior celebrantur, iuxta statuta, & antiquam consuetudinem in hac Ecclesia, & in Hispania hactenus obseruatam, est etiam in hac Ecclesiâ ordinatio Capitularis, siue statutum, quod Canonicus, seu Capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non intrauerit Capitulum, mulctetur certa pœna, etiamsi sit in choro in diuinis officiis. Quibus sic stantibus supplicatur Illustriß. & Reuerendissimis DD. vestris pro parte Licentiati Nicolai Garcia dict. Ecclesiæ Canonici, declarari, an nihilominus Canonicus seu Capitularis possit licite à Capitulis abesse, stando in choro, nec propterea possit mulctari? Secundo, an possit, etiam si velit interesse Capitulis, quæ fiunt tempore diuinorum officiorum, supposito quod fiunt, & satisfaciat suæ obligationi, & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrifiunt? Tertio, an Canonicus, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiæ, seu recreationis in diebus, quibus fiunt Capitula, & sic ab illis abesse etiam si fiant extra tempus diuinorum officiorum, rursus in Sancto Concilio Triden. sess. 5. de refor. cap. 1. decretum est, quod docentes sacram scripturam, seu Theologiam, dum publicè in scholis docuerint, gaudeant priuilegiis de perceptione fructuum Præbendarum, & Beneficiorum suorum in absentia? dubitatur, an id non solum procedat in habentibus Cathedram, seu stipendium, sed etiam in docentib. gratis, & sine vllo stipendio, vt dicitur declaratum ad instantiam Vniuersitatis Compluten. & in vna Gienen? Et an idem sit in docentibus ius Canonicum, & an requiratur licentia Ordinarij, aut approbatio Vniuersitatis?* Cong. Concilij ad primum respondit, *Congregationes huiusmodi Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina officia celebrantur, nisi causa aliqua vrgens eas in aliud tempus non pateretur, quod si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis diuinorum habitæ fuerint, Canonicum iure ab his, vt choro intersit, abesse posse, nec propterea esse mulctandum. Ad secundum, non posse, iuxta responsum ad primum. Ad tertium posse, nisi de industria id absentiæ tempus eligeret, quo habendæ sunt huiusmodi Congregationes. Ad quartum, vtroque casu huiusmodi priuilegiis gaudere, quamuis ius Canonicum doceant, & ab Episcopo licentiam non obtinuerint, dumtamen conducti sint ab Vniuersitate.*

P. Emilius card. S. Marcelli.

Quam

Quam declarationem auhenticam habeo.

560 Imo amplius ait † Nauarr. *de oratione. cap.* 12. *numer.* 5. non esse vtile, imo potius damnosum Capitula tenere ante horas interim dum aduenit hora recitandi eas, vt iis inceptis egrediantur à Capit. & ingrediantur chorum, datur enim per id occasio, vt Canonici prius quam mentes affectibus carnalibus, & sæcularibus in Capitulo conceptis exuantur, properanter intrent chorum, cum aliis iam cepta prosecuturi. Dices, quando ergo celebranda sunt Ca-

561 pitula? respondetur, † quod tempus commodum, & opportunum ad ea celebranda, est post Vesperas & Completorium, vt Romæ fit, tunc enim cessant omnia supradicta, conuenientia, vel mane post finitum officium.

562 Quamuis ad electiones Canonicatuum, quæ † fiunt per concursum, & raro, vbi solet præmitti Missa de Spiritusancto, videatur, posse tolerari fieri etiam dum diuina officia in choro celebrantur.

Vnde, quamuis alias S. Cong. Concilij super *c.* 6.

563 *sess.* 25. *de reform.* declarauerit, † quod illo decreto Concilij non prohibetur Capitulum, quominus suo arbitratu conuocari possit, etiam si nulla Episcopi voluntas accesserit, tamē id intelligendum est, dummodo congruo, & debito tempore congregetur, & non tempore diuinorum officiorum, iuxta dicta.

564 Sed stante d. Breui est difficultas, an acta, † & gesta in Capitulis, & Congregationibus tempore diuinorum officiorum celebratis sint nulla ex decreto irritanti ibi posito? Cui respondetur, non esse nulla; nam cum istud Breue solum declaret non licere facere capitula tempore diuinorum officiorum, & alias amittere distributiones eius horæ, ad id referēdum est decretum irritans, tanquam accessorium, ad Mandosium *cons.* 3. *ex num.* 11. & decisionem Rotæ in causa Virdunen. canonicatus 19. Iun. 1595. coram illustrissimo Pamphilio infra adductam 5. *par. cap.* 3. *nu.* 44.

565 Quamuis, si in capitulo, † tunc facto non adessent duæ saltim partes Capitularium, non valerent acta, si alij abessent, quod eo tempore diuinorum officiorum fiebat capitulum, iuxta dicta sequenti limitatione; cum enim isti non tenerētur tunc adesse, imo deberent abesse capitulo, non poterant dici contumaces, quamtumuis essent vocati, secus, si non abessent ob eam causam, de qua forte non curant, nec meminerunt, prout curare non solent, quia non seruatur dict. Breue, sed alias ob aliam causam.

566 Infertur autem ex d. Breui, † & dictis, non licere etiam fieri congregationes particulares commissariorum capituli, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiæ, (quæ alias commode fieri possunt) dum diuina officia celebrantur, quamuis oporteret alias eis constituere aliquod stipendium, seu salarium.

567 Et ideo in concilio † Prouinciali compostellano, *Act. 2. decret.* 22 statuitur, quod illi, qui ad gerenda in communi negotia deputantur, à diuinis officiis exempti non iudicentur. Quod tamen totum, tam è contra fit, vt potius negotia, & commissiones reseruari soleant in tempus diuinorum officiorum vt excusentur ab eis.

568 Infertur etiam non licere facere rationes, † & computa bonorum, & redditu mensæ, vel fabricæ, dum diuina fiunt, saltem mane, & ideo merito in Concilio Prouinciali Toletano. *action. tertia, decret. duodecimo.* statuitur, quod canonici, qui ad examinandas rationes redditu, vel Ecclesiæ, vel capituli deputati fuerint, post meridiem, non ante eidem muneri incumbant, ne à diuinis officiis abesse cogantur.

Vnde à fortiori apparet † esse manifestum abu- 569
sum & corruptelam, quod Beneficiati ad rationes deputati, habeantur pro præsentibus, & interessentibus in choro horis Vespertinis, & diebus, quibus rationes non fiunt, dum non sunt absolutæ, & subscriptæ, qui reuera non excusantur, nec lucrantur distributiones & fructus, qui tunc lucrifiunt. Apparet etiā
maiorem esse † abusum, & quidem intolerabilem, 570
qui in aliquibus Ecclesiis seruatur, quod canonici, & Præbendati possint è choro exire, dum missa de prima, sexta, & nona, mane celebrantur, modo ad finem redeant, atq; huiusmodi consuetudinem, tanquam iniquam, & irrationabilē improbat Palud. *in* 4. *dist.* 1. *q.* 5. *artic.* 3. 9. *concl.* & Couar. *lib.* 3. *varia. c.* 13. *n.* 8. *ad fi.* & reuera est contra concilium Trid. *d. c.* 1. *sess.* 24. & alia concilia volentia Beneficiatos stare in choro, dum diuina officia fiunt, nec isti, qui sic exeunt, vere lucrantur distributiones, & fructus, qui tunc lucrifiunt.

Quarto limitatur, vt non procedat, vbi capitu- 571
lum † non conuocatur legitime, verbi gratia, est consuetudo, sed vt melius dicam abusus, sæpe congregandi capitulum extraordinarium cum iis solum, qui pro tempore reperiuntur in Ecclesia, non vocatis, qui sunt extra Ecclesiam, etiam pro rebus grauibus, & momenti:

Quod est contra ius † commune, ex quo vocandi 572
sunt omnes, qui sunt in loco, seu ciuitate. *l.* 2. *C. de decurionibus lib.* 10. Abb. *in ca. cum omnes, de constit. n.* 6. & ibi Felin. *n.* 21. & Decius 41. *prima lectura*, 1. & Azeuedo in curia Pisana. *lib.* 2. *c.* 5.

Et alias non valet † actus capituli, etiam sine re- 573
clamatione contemptorum, nisi saltim conueniant duæ partes vocandorum. *l. nulli. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. l.* 3. *ff. de decretis ab ordine faciendis. l. nominationum.* C. *de decurionibus. lib.* 10. Abb. *supra num.* 11. *& in ca.* 1. *de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli. n.* 16. Felin. *in d. ca. cum omnes, n.* 33. & Decius *nu.* 51. Azeuedo *in d. Curia Pisana lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 5. *&* 6. dicentes communem opinionem canonistarum & Legistarum.

Et etiam contra † statuta huius Ecclesiæ Abulen. 574
quibus statuitur, quod nō possit fieri capitulum extraordinarium, nisi omnibus vocatis, dicendo negotium, ad quod vocantur, alias actum sit nullum.

Vnde ex statutis huius Ecclesiæ videtur esse nul- 575
lum actum in † huiusmodi capitulis, quæ fiunt non vocatis sic omnibus, etiam si conueniant duæ partes capitularium.

Et licet non valeat statutum, quod electio, † seu 576
collatio facta aliquo contempto sit ipso iure nulla, quia est contra ius, *cap. quod sicut, de election. cum in Ecclesiis, de præben. in* 6. Felin. *in cap. quod super his, num.* 9. *de maioritat. & obed.* Botteus *de Synodo.* 3. *part. art.* 1. *n.* 67. Rota in Toletana canonicatus infra adducta. 5. *part. cap.* 4. *num.* 16. ibi valet tamen statutum quod contractus, & alia negotia Ecclesiæ facta, non vocatis absentibus, non valerent, Felin. *d. numer. ad fin.*

Quinto limitatur, vt non procedat, quando voca- 577
rentur tempore insolito, vel incongruo, quia tūc nō tenerentur † venire ad capitulum, vt per Paninum *de offic. & potestate capituli, Sede vacante, præludio.* 5. *nu.* 11. qui ait, quod, si vocati ad capitulum, non ve-

nirent, valebit quod faciunt præsentes secundum Innoc. & Ioan. And. & Felin. *supra num. 34. in d. cap. cum omnes*, non tamen poterit is, ad quem spectat Congregatio Capituli, multare nolentes venire, vt dicit Abb. *in c. quæsiuit, de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli. num. 3.* cum Innocentio *in cap. 1. de maioritate. & obedien.* nec possunt grauari ad veniendum tempore insolito, vel incongruo, & sic non ad voluntatem Superioris, sed prout est consuetum, secundum Butrium *in c. is qui, de maioritate & obedientia.* Hæc Pauinus.

CAP. III.

De professione fidei.

SVMMARIA.

PRouisi de quibuscumque Beneficiis curam animarum habentibus in manibus Episcopi, vel Vicarij, & prouisi de Canonicatibus, & Dignitatibus, etiam in Capitulo professionem Fidei facere tenentur, numer. 1.

Fidei professio facienda etiam est à promouendis ad Episcopatus, & Dignitates consistoriales, nu. 2. & à promouendis ad Doctoratum, vel alium gradum, & à professorib. seu lectoribus alicuius scientiæ, vel artis iuxta constitutionem Pij IV. n. 3.

Ista constitutio non videtur recepta in Hispania quo ad professores seu Lectores, nec quoad gradū Baccalauriatus, nec etiam bene quoad gradum licentiæ, nec quo ad processum, seu informationem, de qua ibi. numero 4.

Professio Fidei fieri debet iuxta formam traditam à Pio IV. quod id extendit ad quoscumque Prælatos regulares, n. 5. & 6. quod videtur debere intelligi de Prælatis perpetuis n. 7.

An prouisi de dictis Beneficiis ante Concilium tenerentur facere professionē Fidei? n. 8. vbi resoluitur, quod, si post Concilium cepissent possessionem, tenerentur eam facere, idem etiam, si haberent possessionem ante Concilium n. 9. & 10.

An ista obligatio emittendi professionem Fidei extendatur etiam ad Canonicos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis? n. 12.

Prouisi in Collegiatis, aut de Portionibus etiā in Cathedralibus, & si de consuetudine Portionary habeāt vocem in Cap. aut sint de Capitulo, vel de Beneficiis simplicibus, non tenentur facere professionem, contra Zerolam n. 1. 13. & 14.

De personatibus, & officiis Cathedralium idem dicendū quod de Dignitatibus, n. 15.

Ista obligatio habet locum in Canonicis regularibus Ecclesiarum Cathedralium, n. 16.

An, qui semel emisit professionem Fidei in adoptione Parochialis, vel Canonicatus, teneatur eam emittere in adept. alterius? n. 17. & 18. resoluit, quod sic.

An isti teneantur sponte, & absque monitione se offerre ad professionem faciendam? n. 19. & 20. resoluitur affirmatiue.

An Canonici, etiam exempti, teneantur emittere professionem etiam in manibus Episcopi? n. 21. resoluitur affirmatiue.

An fieri possit professio Fidei coram Vicario Episcopi, eo non impedito? numer. 22. & 23. resoluitur affirmatiue.

An, si prouisi de Dignitatibus, vel Canonicatibus fecerint professionem Fidei in Capitulo, præsente Episcopo, seu Vicario, satisfaciant absque eo, quod eam iterum faciant coram Episcopo, vel Vicario? nu. 24. resolutur affirmatiue.

An, sede Episcopali vacante, satis sit prouisum de Canonicatu, vel Dignitate facere professionem in Capitulo, etiamsi tibi nō adsit Vicarius Capituli? n. 25. cum seqq. resoluitur non satis esse.

Prouisus de Beneficio curato debet facere professionem coram Vicario Cap. sede vacante, & non coram Capitulo, n. 28.

An, qui intra duos menses professionē non emisit, teneatur eam postea eam emittere? & resoluitur quod sic, nu. 29. quæ professio facta post duos menses, non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti amissos, sed futuri, non tamen sunt amissi fructus illorum duorum mensium, n. 30. & 31.

An, terminus duorum mensium currat prouiso, qui non accepit possessionem, stat tamen per eum? & resoluitur, quod non, n. 32.

Verba Concilij, nec illis possessio suffragetur, solum intelliguntur ad effectum acquirendi fructus, numer. 33. & 34.

An qui non fecerint professionem Fidei, teneantur in conscientia fructus restituere, etiam non interueniente aliqua sententia? & resoluitur, quod sic numero 35.

Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi, ob non factam professionem? n. 36. cum. seqq. resoluitur fructus Parochialium applicandos esse Ecclesiæ, vel pauperib. loci, fructus vero Dignitatum habentium fructus separatos à mensa Capitulari, fabricæ Ecclesiæ, vel alteri pio loco, fructus vero Canonicatuum, & Dignitatum habentium fructus in mensa, ad Capitulum spectare.

Super fructibus debitis Capitulo non potest qui cum eo se componere, nam administrator non potest donare, n. 44. cum seqq.

An debentes facere professionem Fidei teneantur illam ostendere? n. 45. cum seqq. resoluitur, quod, si priuatus ageret contra aliquem, vt priuaretur fructibus ob non factam professionem, agenti incumberet onus probandi negatiuam, secus, si Superior ex officio vellet videre professionem.

An Canonici, qui nondum fecerunt professionem, possint haberi pro præsentibus de licentia Cap. n. 48. & resoluitur negatiue, n. 49. vbi adducitur declaratio S. Congregationis.

Canonici, qui non fecerunt professionem, non possunt haberi pro præsentibus, nec fructus percipere, etiamsi pro negotiis Capituli sint absentes, aut in officiis Sanct. Inquisitionis, numero 50. vbi adducitur alia declaratio.

An Ordinarius possit condonare fructus amissos ob non factam professionem? num. 51. cum seqq. resoluitur non posse, sed recurrendum ad Papam, seu Pœnitentiarium.

Ad capiendum possessionem non solet attendi, an sit facta professio Fidei, maxime in absentibus, n. 54.

An ob non factam professionem amittantur etiam distributiones quotidianæ? numero 56. cum seqq. resoluitur negatiue, amittitur tamen grossa Præbendæ, etiamsi residendo, & interessendo lucrifiat, n. 59. & etiam distributiones, quando omnes fructus in eis consistunt, numero 60.

De fructibus Præbendæ, aut Parochialis non est aliquod detrahendum pro seruitio præstito, sed omnes debent restitui, non facta professione, n. 61.

An qui non faciunt professionem Fidei, peccent mortaliter?

liter; & resoluitur, quod sic, si vltra tempus à Concilio præfixum fuerint notabiliter negligentes, numero 62.

Verbum, teneantur, est necessitatis, & præcepti, quod inducit mortale, n. 63.

An, qui non fecerit professionem Fidei ob ignorantiam, vel inaduertentiam præcepti Concilij, excusetur à mortali & ab amissione fructuum? num. 94. cum seqq. resoluitur non excusari in foro exteriori, excusari tamen in foro cõscientiæ, si ex pura ignorantia, vel inaduertentia absque mala fide eam non fecit.

Ista lex Concilij est pœnalis, quatenus priuat fructibus & sic non obligat in conscientia ad restitutionem, cessante peccato, contra P. Led. n. 67. & 68.

An istud iuramentum, & professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est tactis scripturis? resoluitur, quod sic n. 69. cum seqq.

Vbi iuramentum defertur à iure, requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, num. 70. & seq.

Professio Fidei non potest fieri per Procuratorem ex sententia S. Congregationis, & Rotæ. n. 72. ponuntur decis. Rotæ, n. 73. 74. & 75.

Concilium absolute, & generaliter arctat ad professionem Fidei prouisos de Canonicatibus infra duos menses, siue faciant fructus suos ratione residentiæ, siue vigore indulti, n. 76. & seqq.

1 PRouisi de † quibuscumque Beneficiis curam animarum habentibus, in manibus Episcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, seu Officiali, & prouisi de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo professionem Fidei facere tenentur, intra duos menses ad minus à die adeptæ possessionis, alioquin fructus nõ faciunt suos, nec illis possessio suffragatur ex decreto S. Concilij Trident. *sess. 24. de reform. c. 12. vers. prouisi etiam*, tradunt Fuscus *de visitatione, lib. 1. ca. 5. num. 15. & lib. 2. cap. 3. num. 4.* Flam. Parisius *de resignation. Benef. lib. octauo. quæst. 9. à num. 121. & lib. 20. quæst. nono.* Eman. Rodriguez *in sum. primo. tom. cap. 19. nu. 7.* & nouissime P. Ledes. *in sum. 2. part. tract. 1. c. 4. 10. conclusion.*

2 Quæ etiam Fidei professio † facienda est à promouendis ad Episcopatus, & Dignitates consistoriales iuxta d. Conc. Trid. *sess. 24. de refor. c. 1.* & constitutionem Greg. XIV. de forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimina Ec-
3 clesiarũ † & à promouẽdis ad Doctoratũ, vel alium gradũ, & à professoribus seu lectoribus alicuius scientiæ, vel artis liberalis, iuxta constitutionẽ 112. Pij IV. de Doc-
4 torum promotione, & forma professionis Fidei. † Quæ tamen constitutio non videtur recepta in his Regnis, quoad professores, seu Lectores, nec quoad gradum Baccalauriatus, nec etiam bene, quoad gradum licentiæ, nec quoad processum, seu informationem, de qua ibi illo modo.

5 Et prædicta professio Fidei † fieri debet iuxta formam traditam à Pio IV. *in d. constitu. & in constitu. 114. super forma iuramenti professionis Fidei*, vbi id ex-
6 tendit ad quoscunque Prælatos regulares: & tradit † Nauarr. *consil. 10. de iureiur.* Flam. Paris. *d. quæst. 9. n. 3.* & F. Man. Rodriguez *ẽ. & qu. regularium 2. tom. q. 72. art. 1.*

7 Quod videtur debere intelligi de † Prælatis perpetuis, loquitur enim de iis, quib. Monasteriis prouidetur, quamuis de omnibus etiam temporalibus id intelligat Ledes. *ẽ. 1. conclusione*, qui tamen ait in aliquibus Religionibus id non seruari, sed esse consuetudinem in contrarium, quam ipse improbat.

Sed dubitatur primo, † an prouisi de Parochialibus, Canonicatibus, aut Dignitatibus ante Concilium tenerentur facere huiusmodi professionem Fidei? In quo dubio breuiter respondetur, certum videri, quod, si tempore Concilij nondum possessionem cæpissent, sed postea, tenerentur eam facere, quia verba Concilij bene comprehendunt hunc casum, & faciunt multa tradita per Nauarr. *in capit. si quando, de rescript. except. 21.* 8

Difficultas est circa prouisos, † & habentes possessionem ante Concilium, quo casu non videbatur habere locum decretum Concilij, nam lex respicit futura, non præterita, nisi de eis caueatur expresse *c. 2. & fin. de constit. cum aliis*, & illa verba *d. c. 12.* Concilij, *à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses.* non possunt conuenire prouisis, & habentib. possessionem ante Concilium. 9

Nihilominus tamen † S. Congregatio Concilij contrarium censuit, vt apparet ex sequenti declaratione super *d. ca. 12. vers. prouisi autem. Ibi. Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ Dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.* Quod tamen nõ credo fuisse seruatum, & receptum, nisi forsan à paucis. 10

Secundo dubitatur, an obligatio ista emittendi † professionem Fidei extendatur etiam ad Canonicos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis, seu regulares? 11

x

In quo breuiter dicendum est † primo, non e 12
tendi ad Canonicos, & Dignitates in Collegiatis, cũ Concilium solum loquatur de prouisis de Canonicatib. & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, & de Beneficiis curatis. Et ita censuit S. Congregatio super *d. vers.* in his verbis. *Congregatio censuit non extendi ad Canonicos in Collegiatis 12. Feb. 1588.* Vnde prouisi in collegiatis, aut Portionibus etiam † in 13
cathedralibus, & si de consuetudine Portionarij habeant vocem in capitulo, aut sint de capit. vel de Beneficiis simplicibus, non tenentur huiusmodi Fidei professionem facere; quicquid dicat † Zerola *in* 14
praxi Episcopali. 1 p. verb. Beneficium. §. 5. dicto 4. & & verb. Fidei professio ex concilio *sess. 25. de refor. c. 2. vers. cateri vero*, quod decretum minime probat suã sententiam, nam solum loquitur de professione facienda in prima synodo à Beneficiatis, qui in ea conuenire debent. † De personatibus autem, & officiis 15
Ecclesiarum cathedralium idem videtur dicendum quod de Dignitatibus, quia æquiparantur in iure, & ita videtur de mente concilij *ibi.*

Secundo dicendum est, † habere locum in Ca- 16
nonicis regularibus Ecclesiarum cathedralium, vt Pamphilonen. Dertusen. Et ita etiam censuit S. congregatio supe r *d. verſic.* his verbis, *comprehenduntur etiamsi fuerint regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittantur ad participationem massæ capitularis.*

Tertio dubitatur, an qui semel emisit professio- 17
nem Fidei in adeptione † Parochialis, vel canonicatus, teneatur eam denuo emittere in adeptione alterius Parochialis, vel canonicatus, seu Dignitatis? in quo breuiter dico, quod sic: vt patet ex generalitate verborum concilij, quamuis intellexerim in facti contingentia viros doctos consuluisse contrarium.

Et ita delarauit S. congregatio † vt patet ex de- 18

claratione sequenti, *An teneatur Fidei professionem denuo facere is, qui secũdam Parochialem consequitur, si in adeptione Præb. quam amisit, vel alias quacumq; de causa coram Episcopo, siue aliis, etiam publice Fidei professionem semel emisit? Congregatio respondit teneri.*

19 Quarto dubitatur, an † prouisi de Parochiali, Canonicatu, seu Dignitate teneantur sponte, & absque monitione se offerre ad professionem faciendam? in quo breuiter respondetur affirmatiue, vt clare patet ex verbis Concilij, quod cum ipsis prouisis loquitur, & eos obligat, & astringit ad dictam professionem faciendam absolute.

20 Et ita censuit S. Congregatio vt in declaratione sequen. *An prouisus † de Parochiali teneatur sponte se offerre ad professionem emittendam, vel admonendus sit ab Episcopo vel eius generali Vicario, aut alioqui fructus non faciat suos? Congregatio Respondit, teneri se offerre, nec vlla admonitione opus esse.*

Quinto dubitatur, an Canonici, etiam exempti, teneantur emittere dictam professionem Fidei, et-
21 iam † in manibus Episcopi? & respondetur affirmatiue, vt per Nau. *cons. 9. de iureiurando*, & P. Ledesmã *supra 9. difficultate*, & censuit S. Congregatio Concilij, vt in sequenti declaratione super *d. vers. ibi. Etiam si Capitulum esset exemptum in manibus Episcopi, cum idem in Capitulo egerit.*

Sexto dubitatur, an fieri possit professio Fidei
22 coram † Vicario Episcopi, eo non impedito? & videtur quod non ex illis verbis Concilij, in manib. ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario.

23 Nihilominus tamen † dicendum est posse, & satisfieri d. decreto faciendo professionem coram Vicario, etiam Episcopo non impedito; nam illa verba solum ponuntur ad admonitionem, & denotandum conuenientius esse, eam facere coram ipso Episcopo, cessante impedimento; & ita etiam accipiuntur similia verba *in ca 18. versi. transacto, sess. 24. de reformat.* vt dicetur infra *9. part. cap. 2. 1. dubio, num. 119.*

24 Septimo dubitatur, an, si † prouisi de Dignitatibus, vel Canonicatib. Ecclesiæ Cathedralis fecerint professionem Fidei in capitulo, præsente Episcopo, seu eius Vicario, qui forte est Canonicus, satisfaciant absque eo, quod eam iterum faciant coram Episcopo, vel eius Vicario? In quo Respondetur affirmatiue, nam tunc verum est dicere, istos fecisse professionem coram Episcopo, vel eius Vicario, & in Capitulo, & sic satis implent præceptum Concilij. Et ita censuit S. Congregatio Concilij in vna Seguntina infra adducta 15. *dubio, numero 49.*

Octauo dubitatur, † an Sede Episcopali vacante,
25 satis sit prouisum de Canonicatu, vel Dignitate facere professionem in Capitulo, etiamsi ibi non adsit Vicarius Capituli, an vero teneatur etiam eam facere coram ipso Vicario?

Et videtur, satis esse, nam Capitulum, Sede va-
26 cante, † succedit in iurisdictione Episcopi, & fungitur vice illius, vt infra *5. part. capit. 7.* atque adeo professio facta in Capitulo, Sede vacante, perinde est, ac si fieret coram Episcopo, & Capitulo. Et præterea Vicarius est Vicarius ipsius Capituli, & ab eo deputatus, & ideo facta professione coram Capitulo, non est opus iterum eam facere coram suo Vicario.

Nihilominus tamen contrarium videtur verius, nam, † cum iurisdictio Episcopalis administretur 27
per Vicarium, magis per eum repræsentatur Episcopus, quam per Capitulum; facit declaratio octaua S. Congregationis adducta *d. quinta. part. cap. 7. sub numer. vigesimotertio.* maxime, cum Concilium omnino velit iurisdictionem administrari per Vicarium, & non per ipsum Capitulum, vt dictum est *dicto capit. septimo.*

Vnde etiam videtur, prouisum de Beneficio † 28
curato debere facere professionem coram Vicario Capituli sede vacante, & non coram Capitulo.

Nono dubitatur, † an qui intra duos menses à die 29
adeptæ possessionis professionem non emisit, teneatur eam postea emittere? & respondetur teneri, nam iste terminus duorum mensium non ponitur ad finiendam obligationem, sed ad differendam exequutionem, & sic non finitur per lapsum illius, ex regula *cap. cum dilectus*, vbi Abb. *num. 12. de dolo, & contumac. & l. celsius, ff. de recept. arbit.* de qua per Nau. *in man. c. 21. n. 45.*

Et ita in terminis docet idem † Nauar. *consilio. 11.* 30
de iureiurando, num. 1. vbi *num. 3.* recte ait, quod professio facta post dictos duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti, sed sic ad quærendos fructus temporis futuri; nam, cum semel ipso iure amiserit, & non fecerit suos fructus temporis præteriti (intellige decursos post lapsum duorum mensium, non vero decursos in ipsis duobus mensibus) licet postea faciat professionem debitam, eos non quærit ad *l. qui res. §. aream. ff. de solutio.* & sequitur Flam. Paris. *d. quæst. 9. lib. 10. num. 12. 13.* & 14. Eman. Rodr. *supra*, & Ledesm. *sup. 3. diffic.* † 31
qui tamen male ait non facere fructus suos dictorum duorum mensium, nec ad id professionem postea factam prodesse, quod tamen est omnino falsum, nam siue faciat professionem postea, siue nunquam eam faciat, Concilium non priuat fructibus decursis illis duobus mensibus, sed in posterum decurrendis, maxime, cum odia, & pœnæ sint restringenda.

Decimo dubitatur, † an terminus duorum men- 32
sium datus ad faciendam professionem currat prouiso, qui non accepit possessionem, stat tamen per eum quominus illam accipiat? & respondetur negatiue, nam quamuis alias paria sint, prouisum accepisse possessionem, vel per eum stare quominus illam accipiat, vt *in cap. commissa. de elect. & in cap. licet Episcopus, de Præben. in 6. cum aliis*, tamen Concilium in proposito solum obligat ad faciendam professionem prouisos habentes possessionem realiter, habet enim considerationem ad exercitium, & administrationem Beneficij.

Vndecimo dubitatur, † quomodo intelligantur il- 33
la verba Concilij, *nec illis possessio suffragetur*, an per ea velit Concilium, quod illis possessio non suffragetur, etiam ad effectum regulæ de triennali, & alios effectus, an vero, quod illis non suffragetur ad effectum acquirendi fructus duntaxat? In quo breuiter respondetur, illa verba iuxta subiectam materiam, & præcedentia verba, solum intelligi ad effectum acquirendi fructus, vt docet Nauarr. *cons. 7. & 8. de iureiurando*, & Flam. Paris. *supra num. 4. 5. & 15.* qui ita ait concluisse S. Congregationem concilij, & ita apparet † ex sequen. declaratione. *Nec longissima nedum triennalis possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei, quoad fructus percipiendos, quamdiu dictam professionem non emiserit.* Quam affert idem 34
Flam.

Flamin. *d. quæst. 9. libro 8. num. 122.* sequitur Eman. Rodrig. *d. c. 119. n. 7.* & idem videtur tenere Ledes. *sup. 4. & 7. dissic.*

35 Duodecimo dubitatur, † an qui non fecerint professionem Fidei intra dictos duos menses, non faciant fructus suos, ita vt in conscientia teneantur illos restituere, etiam non interueniente aliqua sententia? Et dicendum est, quod sic, non quia ista lex non sit pœnalis, sed conuentionalis, aut non pure pœnalis vt inquit Ledesm. *d. 10. conclusione 1. diff.* sed quia Concilium per illa verba *impedit eorum acquisitionem*, & sic obligat in conscientia ad eorum restitutionem, iuxta dicta infra 11. *part. c. vlt. àn. 7.* & in simili de non recitante horas dixi supra *c. 1. huius partis. n. 7.*

36 Decimotertio dubitatur, † cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi, ob non factam professionem Fidei, nam Concilium, id non determinat?

37 In quo Fuscus *de visitatione* † *lib. 2. cap. 3. num. 4.* & cum eo Flam. Parisius *d. quæst. 9. num. 123. & 124.* & Zechus *de Beneficiis, & pension. cap. 13. numero 4. versicul. quod si Parochialis*, loquendo de Parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, sicut dicitur de fructibus non residentium *sessione. 23. de reform. cap. 1. versicul. si quis autem*, arguendo ab illo decreto eiusdem Concilij.

38 Vnde videtur necessarium † fructus istos erogare fabricæ ipsarum Ecclesiarum, aut pauperibus loci, vt dicitur *in d. c. 1. vers. si quis autem.*

39 In Dignitatibus vero † habentibus fructus distinctos, & separatos à mensa Capitulari videtur, quod fructus amissi ob non factam professionem sunt restituendi, & applicandi fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij, argumento alterius decreti eiusdem Concilij *sess. 22. de reform. c. 3.* & quæ dicta sunt *c. præced. n. 147. & 450.*

40 † At in Canonicis, † & Dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, videtur fructus amissos, ob non factam professionem Fidei, ad Capitulum spectare, sicut fructus non residentium, aut excommunicatorum.

41 Ait tamen Flam. Paris. *supra*, † quod hodie in Regno Neapolitano incamerantur dicti fructus amissi ob non factam professionem, quod etiam in His-
42 nia in Ecclesia Gadicen. † prætendit facere Nuntius collector Apostolicus, nempe exequi pœnas contra illos, quos non constabat fecisse professionem Fidei, & applicare fructus Cameræ ex motibus propriis, & constitutionibus factis in exequutionem Concilij, vt relatum est per Procuratorem dictæ Ecclesiæ Gadicen. In Congregatione status
43 Eccles. anno 1602. in qua D. Dionysius de Melgar † Canonicus Doctoralis Toletanus, & D. Ioan. Gutierrez Canonicus Doctoralis Ciuitaten. & Dom. Quesada Canonicus Gadicen. & D. Barba Canonicus Doctoralis Malacitanus, & Licentiatus Salaçar Canonicus Gienen. quibus commissum est, vt id viderent, & dicerent suam sententiam, dixerunt, quod sentiebant pro opinione plana, & etiam practicata in aliquibus Capitulis, quod fructus Canonicorum, & Dignitatum habentium fructus in mensa, pertinebant ad Capitula, & non ad Cameram, vt in actis dictæ Congregationis habetur; & ita videtur supponi in illa causa Carthaginen. fructuum cuius decisiones infra ponuntur 20. *dubio*, in qua Capitulum contra Thesaurarium habentem fructus in mensa, vt fructus biennij perceptos ei restitueret ob non factam professionem, nec fuit oppositum; nec in decisionibus dicitur, Capitulum non esse partem ad illos petendos. Et ego non vidi vllam constitutionem vbi isti fructus applicentur Cameræ.

Sed stante, quod isti fructus † amissi ob non 44
factam professionem spectant ad Capitulum, est difficultas, an illos debens possit se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, sicut eum Papa, & remaneat tutus in conscientia?

Et videtur, quod sic ex † Nau. *cons. 3. n. 3. de stat. &* 45
qualit. vbi respondet, quod non tenetur quidem ad restitutionem fructuum, pro quibus se composuit cum Capitulo, si ad illud pertinebant.

Contrarium tamen verius videtur, † nam ante 46
factam distributionem, & applicationem Capitulum, seu Capitulares personæ solum sunt administratores, vt dictum est *cap. præced. nu. 428.* & administrator non potest donare, seu remittere, *cap. 2. de donat. l. contra iuris. §. fin. l. imperatores. ff. de pactis. l. filiusfamilias. de donatio. l. ambitiosa, de decret. ab ordine facien. l. pactum curatoris. C. de pactis. l. præses. Cod. de transact. cum aliis.* vbi Dd. Pinellus *in c. 1. C. de bonis matern. 3. p. n. 56.* Io. Garcia *de expensis, & melioratio. c. 20. n. 8. & 9* & Curia Pisana *lib. 2. c. 20.* vbi Azeuedo; vnde, is, qui se composuit cum Capitulo non maneret securus, sed partem sibi remissam deberet restituere fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij iuxta supradicta, & quæ diximus. *d. c. præced. n. 451.*

Decimoquarto dubitatur, † an debentes facere 47
professionem Fidei teneantur illam ostendere, & probare, alias cogi possint ad restitutionem fructuum?

In quo breuiter dicendum est, † quod, si aliquis 48
priuatus ageret contra Parochum, seu Canonicum, vt priuaretur fructibus, ob non factam professionem, agenti incumberet onus priuandi negatiuam, cum in ea se fundet, sicut dicimus de non publicatione infra 11. *part. c. 3. n. 308.*

Si vero Superior ex officio, † vt Ordinarius, aut 49
visitator vellet videre professionem, tunc Parochus, seu Canonicus teneretur illam ostendere, ad notata *in cap. Ordinary. de off. Ord. in 6.* vt in simili de publicatione tradit Felin. *de resign. lib. 12. quæst. 14. n. 133. cum seqq.*

Decimoquinto dubitatur, † an Canonici, qui 50
nondum fecerunt Fidei professionem, possint nihilominus haberi pro præsentibus, & fructus percipere de licentia Capituli? in quo breuiter respondetur negatiue ad tradita *cap. præcedent. dubio 18. numer. 402.* & facit *capitulum commissa. §. Porro, de elect. in 6.*

Et censuit S. Congregatio † in vna Seguntina 51
professionis Fidei, vt in declaratione sequen. *Illustrissimi & Reuerendissimi Domini. Decreto Concilij Trident. sess. 24. c. 12. de reformat. statutum est, quod prouisi de Parochialibus intra duos menses à die adeptæ possessionis teneantur coram Episcopo, vel eius Vicario orthodoxo Fidei publicam professionem facere, & prouisi de Dignitatibus, vel de Canonicatib. in Cathedralib. illam, non solum coram Episcopo, vel eius Officiali, verũ etiam in Capitulo facere debeant, alioquin quod fructus non faciant suos, nec eis possessio suffragetur, quare Episcopus Seguntinus supplicat, pro declaratione dubiorum infra scriptorum primum, an prouisi de Dignitatibus,*

vel de Canonicatibus in Cathedrali vel de Parochialibus in Ciuitate, aut Diœcesi teneantur prædictæ Fidei professionẽ iuxta supradictum Concilij Decretum personaliter facere, vel satisfaciant Concilio, si illa faciant per Procuratorem? Secundum. An prouisi de Dignitatibus, vel de Canonicatibus in Cathedrali debeat huiusmodi professionem facere prius coram Episcopo, vel eo impedito, coram Vicario, & postea in Capitulo, eandem reiterare, vel sufficiat semel tantum in Capitulo præsente Episcopo, vel eius Officiali illam facere & iurare? Tertium. An Capitulum possit habere pro præsentibus, & residentibus canonicos, vel Dignitates, qui nũquam in Ecclesia resederunt, Fideique professionẽ iuxta d. decretum Concilij nondum fecerunt? Quartum. An qui fidei professionem iuxta prædictum Concilij Decretum non fecerunt, si fructus etiam de licentia Capituli perceperint, teneantur illos restituere? Congregatio cẽsuit ad primum, teneri eos, de quibus in libello habetur, per se ipsos, non per Procuratorem professionem Fidei emittere. Ad secundum, non esse necessarium, vt professio huiusmodi prius coram Episcopo, vel eius Vicario postmodum coram Capitulo separatim fiat, sed si Episcopus adsit in Capitulo, satis esse, vt Episcopo præsente semel fiat in Capitulo. Ad tertium, non posse Capitulum habere pro præsentibus Canonicos, vel Dignitates, qui nunquam in Ecclesia resederunt, & Fidei professionem iuxta Concilij decretum cap. 12. session. 24. *nondum emiserunt. Ad quartam eos, qui prædictam professionem non fecerunt, vtique teneri percepios fructus restituere. Romæ die 18. Aprilis* 1590.

52 Quod adeo verum est, † vt Canonici, qui nondum fecerunt possessionem Fidei, non possint haberi pro præsentibus, nec fructus percipere, etiamsi pro causis, & negotiis Capituli sint absentes, aut in officiis S. Inquisitionis sint occupati, vt Capitulo Segobien. respondit eadem S. Congregatio his verbis. *Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Segobien. Illustres admodum Reuerendissimi Domini, vti Fratres literæ vestræ, quas ad Illustrissimos patres S. Concilij Trident. interpretes 17. mensis Aprilis dedistis, in Congregatione eiusdem Concilij perlectæ fuerunt, & ad illa vestra dubia, quorum resolutionem petijstis, ita amplissimi patres respondendum esse deliberauerunt. Nempe ad primum, non potuisse Capitulum Segobien. Lic. Didaco Munniz de Godoy licentiam dare, vt anno integro abesse potuerit ab Ecclesiæ seruitio causa inseruiendi in officio Vicary generalis insigni viro Andreæ Pacheto Episcopo quondam vestro, nunc autem Conchen. & nihilominus percipere fructus suæ Præbendæ. Ad Secundum, illos Canonicos, qui nondum fecerunt primam residentiam, nec Fidei professionem emiserunt, non posse quidem, pro præsentibus haberi, licet pro causis, & negotiis Capituli absentes fuerint. Ad Tertium, eosdem Canonicos, qui non resederunt, nec Fidei professionem emiserũt, & quod sanctissimo Inquisitionis officio deseruiant, itidem non esse vti præsentes iudicandos, nisi hoc caueatur indultis, & priuilegiis à Sede Apostolica hæreticæ prauitatis Inquisitoribus & eorum ministris concessis, quæ prædicti Inquisitores, ac ministri vtique exhibere teneantur. Cum igitur ex his responsionem ad ea, quæ quæsiuistis, habeatis, poteritis iuxta patrum sententiam tuto in posterum deliberare quid à vobis agendum sit. Valete, & Deus optimus maximus fœliciter diu vos seruet. Romæ die vigesimo. Februar. anno* 1603. *Hieronym. Cardin. Matheius.*

Decimosexto dubitatur, † an Ordinarius possit
53 ondonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei? & respondetur, non posse ad Nauar. *cons. 3. nu. 1. de Cleric. non resid.* & sentit Fuscus *d. lib. 2. cap. 3. num. 4. in fine*, ibi, *aut à Sede Apostolica indulgentiam obtinuerit d. ipsis.* † Et ita censuit S. Congre- 54
gatio super *d. c.* 12. his verbis: *Fructus amissos ob Fidei professionem non factam iuxta hoc decretum remittere non potest Ordinarius, sed recurrendum est ad Papam, qui solet eos condonare.* † Est etiam alia declaratio in 55
vna Striminen. quæ sic ait, *Gregorius XIII. solebat remittere fructus male perceptos, ob non factam Fidei professionem si vere nulla malitia interuenit, & dummodo quam primum emittant, statuitque quod nullus ad possessionem Beneficij admittatur ante professionem Fidei.*

Sed hoc vltimum, † non videtur receptum, nam 56
ad capiendam possessionem non solet attendi, an fecerit professionem Fidei, & deberet intelligi quando esset præsens qui volebat capere possessionem, non vero si esset absens, saltim in longinquis partibus, & vellet capere possessionem per Procuratorem.

Solent etiam prædicti † fructus amissi, ob non fa- 57
ctam professionem remitti per sacram Pœnitentiariam iubendo dare aliquam eleemosynam.

Decimoseptimo dubitatur, † an hoc decretũ, quo 58
cauetur, quod non facientes professionem fructus nõ faciant suos, habeat locum etiam in distributionibus quodianis?

Et respondetur negatiue, † nam distributiones 59
quotidianæ dantur ratione ministerij, & operæ personalis, & laboris, & illas percipiens facit suas, vt tradunt Dd. *in cap. vnic. de cleric. non resid. in 6.* & nõ veniunt appellatione fructuum, & prouentuum Beneficij *capit. licet. de Præbend.* Oldrad. *consil.* 118. Rota *decis. secunda de Præbend. in nouis, & 33. de re iudicata in antiquis.* Cassad. *decis. 1. in fin. de Præbend.* Probus ad Monachum *in d. cap. vnic. num. 37. & numer. 52.* Paris. *cons. 32. & 34. libro 4.* Gigas *consil. 144.* alias *resp. 35. de pensiun.* Couarruu. *lib. tertio var. cap. 13. numer. primo.* Hoieda *de incompatibilitate Benef. capit. 12. numer. 8.* Menochius *in additionib. ad lib. secundũ de arbitrar. casu 172. à numer. 7.* Rota in Toletana pensionis 5. Nouembris 1565. de qua ſ. 1. *part. cap. 5. nu. 392.* & in Hispalen pensionis 89. Nou. 157. apud Cæsarem de Grassis *dec. 116. & 1. pa. diuersorum dec. 330.* & post hæc tradit Gonçalez *§. 7. procem. numer. 154.*

Et ita censuit S. Cong. † Concilij, vt in declara- 60
tionibus sequentibus. *Concilium grauat non profitentes, vt non faciant fructus suos, quorum fructuum appellatione distributiones quotidianæ non veniunt, ita Congregatio censuit non comprehendi in hoc casu verbis Concilij* ca. 12. sess. 24. Alia, *distributiones quotidianæ non comprehenduntur sub hoc* vers. quas seruiens facit suas, *licet professionem Fidei non emiserit.* Et facit in simili declaratio 9. adducta infra 11. *part. ca. vltimo 6. dub. sub n.* 186. & tradit Gonçalez *supra num.* 169. † Grossa tamen Præbendæ, & si residendo, & di- 61
uinis interessendo lucrifiat, veniet in proposito appellatione fructuum, ad dicta *cap. præcedent. 19. dubio num.* 439.

Et similiter, si omnes fructus † Præbendæ in 62
distributionibus quotidianis consisterent, ita quod non esset Grossa, qui non fecisset Fidei professionẽ, eas non faceret suas, nam tunc succederent loco fructuum, ne dispositio Concilij tunc frustraretur ad tradita per Probum *in d. c. 11. n. 64.* & alia de quibus *d. c. præced. n. 113. 114. 115.*

Nec de istis fructibus † Præbendæ, aut Parochia- 63
lis ali-

lis aliquid detrahendum est pro seruitio præstito, sed omnes debent restitui non facta professione, cum Concilium absolute dicat, quod fructus non faciant suos in pœnam peccati, quamuis contrarium intellexi fuisse consultum à quibusdam Theologis, & faciunt quæ diximus supra *c. 1. huius partis*, *numero* 28.

64 Decimooctauo dubitatur, † an qui non faciũt professionem Fidei intra tempus à Concilio statutum peccent mortaliter? Et dicendum videtur peccare mortaliter, si vltra tempus à Concilio præfixum fuerint notabiliter negligentes, nam verbum, teneãtur, positum † in d. decreto est necessitatis, & præcepti,
65 quod inducit mortale iuxta notata per Abb. Felin. & alios *in c. nam concupiscentiam. de constitutio.* Sylvest. *in sum. verb. præceptum. n.* 2. Armillam *eod. verb. n.* 7. *& verb. lex. n.* 4. Castro *de lege pœnali lib. 1. c.* 5. Ioann. Medina *de ieiunio. q.* 7. *vers. superest tamen.* Nauarr. *in man. c.* 23. *n.* 50. Cosm. Philiarchum *de offic. Sacerdotis* 2. *part. lib.* 3. *c.* 2. Vegam *in summ.* 2. *p. c.* 23. *casu* 2. & F. Eman. Rodriguez *quæst. regularium tom.* 1. *q.* 6. *artic.* 13. & alios, nec potest dici materia leuis, & in terminis ita videtur sentire Nauarr. *dict. consil.* 7. *numero* 3. *& consil.* 12. *de iureiurando*, & cum eo Flam. Paris. *d. q.* 9. *lib.* 10. *num.* 12. & expresse tenet P. Ledesm. *dict. tract.* 1. *c.* 4. 10. *conclusione*. & Eman. Rodriguez *d. cap.* 119. *n.* 7.

66 Decimo nono dubitatur † an qui non fecerit professionem Fidei, ob ignorantiam, vel inaduertentiã dicti præcepti Concilij, excusetur à mortali, & ab amissione fructuum?

67 In quo dicendum est primo, † non excusari in foro exteriori, quia est ignorantia iuris clari, quæ non excusat, *regul. ignorantia libro sexto*, Cumel. 1. 2. *q.* 76. *art.* 4. *disp.* 3. Gabr. Tazquez. 1. 2. *disputatione* 123. *num.* 5. Suarez 5. *tom. de censuris, disput.* 4. *sect.* 8. *num.* 18. ita in prop. Nau. *d. consi.* 7. *nu.* 2. *& d. cons.* 12. Flam. Parisius *supra, n.* 8. *&* 9. Eman. Rodrig. *supra* & P. Ledes. *infra.*

68 Secundo excusari in foro conscientiæ, † & quoad Deum à mortali, & consequenter, ab amissione, & restitutione fructuum ad *cap.* 2. *de constitutio. & ibi gloss.* 1. si ex pura ignorantia, vel inaduertentia dicti præcepti sincere, & absque malitia, & mala fide facere desiit dictam professionem Fidei iuxta doctrinam Caietani *in summ. verb. præcepti transgressio. in fin.* & Armillæ *d. verb. præceptum, nu.* 8. Nauarr. *d. cap.* 23. *nu.* 59. *& consi.* 9. *de renuntiat.* Carb. *de legib. libro* 8. *disp.* 13. *vltimo cap.* 2. *positione.* Cumel. Vazquez *numero* 6. & Suarez *supra*, & eiusdem Vazquez. *dict.* 1. 2. *tom.* 2. *disput.* 158. *num.* 61. & ita in prop. tenet Nauarr. *dict. cons.* 7. *num.* 3. *& d. cons.* 12. Flam. Paris. *supra n.* 10. F. Eman. Rodriguez *supra*, *& quæst. reg.* 2. *tom. quæst.* 72. *art.* 3. & Zechus *de Benef. & pension. c.* 9. *num.* 3. *vers. requiritur etiam.*

69 Et ita tenendum est, † quamuis P. Ledesma *d. dict. conclus.* 10. 2. *difficultate*, teneat contrarium, nempe talem teneri restituere in conscientia, & non facere fructus suos, quia ista lex (inquit) non est pœnalis, & sic obligat in conscientia, licet non sit peccatum, sic vt teneretur restituere fructus Beneficij qui desineret recitare, licet id faceret ob ignorantiam, seu inaduertentiam, aut negligentiam inuincibilem, si tamen bona fide consumpsit fructus, non teneri restituere, nisi id, in quo factus est locupletior, & hanc esse sententiam omnium Doctorum magistrorum. Quæ sententia est falsa, verius enim est istam legem
70 esse pœnalem, † vt diximus, cum priuet fructibus, ad quos alias habebat ius, & tituluth, & idem dicimus in non recitante, vltra quod ibi erat diuersa ratio iuxta sententiam Theologorum, de quo *d. c. 1. huius part.*

Duodecimo dubitatur, † an istud iuramentum, 71
& professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est, tactis scripturis? Et dicendum est debere fieri corporaliter, & tactis Euangeliis, & alias non satisfieri, vt patet ex verbis formæ traditæ à Pio IV. *in constitutionibus supra citatis, n.* 5. in fine, ibi, *ipse Deus me adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.* Et notat Io. And. Abbas *numero* 6. & alij *in capitul. ego N. de iureiurando.*

Et facit etiam, † nam vbi iuramentum defertur 72
à iure requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, vt per gloss. *in cap. vt circa, verb. corporali, & verb. præstito, de electione in* 6. *& in Clementina.* 1. §. *porro, verb. tacta, de hæreticis*, & ibi Doct. Cosmam *in pragmatic. sanction. titul. de election. §. ad locum. verb. manibus.* Monachum *in dict. capitul. vt circa, numero* 12. Abbas *in cap. fin. de iurament. calumniæ numero* 3. Caputaquen. *decis.* 123. *part.* 2. & Massam Galesium *de obligatione in forma cameræ. 2. part. ad* 6. *particulam quæstion. secunda, numero decimo.*

Et ita tenuit † Rota in causa Carthaginens. fru- 73
ctuum coram d. Plato 19. Febr. & 1. Iul. & 22. Nouemb. 1588. vt in decisionibus statim ponendis, & in Toletana scholasticæ 22. Iunij 1592. coram D. Orano infra adducta. 11. *part. cap.* 6. *numero* 13. sufficiet tamen quod scriptura, quæ tangitur, sit, vel contineat Euangelia, seu Euangelium aliquod de quatuor Euangelistis, Bonif. *in d. Clement. 1. de hæret. numer.* 114.

Vnde infertur huiusmodi † professionem Fidei 74
non posse fieri per Procuratorem, quamuis contrarium tenuerint Nauarr. *dict. consil.* 11. *numero* 2. & P. Ledesma *supra* 6. *difficultate*, sed debere fieri personaliter vt S. Congregatio Concilij censuit, & aduertit additio Nauarri *ibi.* & refert Zerola. 2. *parte verb. Fidei professio.* vt in sequenti declaratione super *dict. capitul.* 12. ibi, *facere professionem per se ipsum, & si absens est, accedat ad Ecclesiam.* Et in illa Seguntina professionis Fidei supra adducta 15. *dubio. nu.* 49. *ad primum.*

Et idem tenuit Rota in d. † Toletana scholasticæ, 75
& in d. causa Carthaginen. fructuum, cuius decisiones sunt notandæ, & sic se habent.

Carthaginen. fructuum coram Domino Plato.

VEneris 19. *Februarij* 1588. *præsuppositio decreto Concilij* sessione 24. capit. duodecimo, *de professione Fidei facienda per prouisos de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, & indulto concesso Dom. Ioanni Elchoces Thesaurario Ecclesiæ Carthaginens. de percipiendis fructibus in absentia, ac lite pendente in Curia super Thesauraria, ac absentia D. Ioannis propter dictam litem ab Ecclesia Carthaginen. dubitaui, an D. Ioannes teneatur ad restitutionem fructuum eo biennio perceptorum vigore dicti indulti, eo quod non constat factam ab eo fuisse per id tempus professionem Fidei? & maior pars Dominorum tenuit ipsum non teneri ad restituendum Capitulo fructus per biennium vigore dicti indulti exactos. Quia, cum Papa huiusmodi indultum concessisset pauls*

post prouisionem Thesauriæ, & sciret prouisum, tam tempore prouisionis, quam tempore indulti in Romana Curia extitisse, & coactum etiam esse in ea residere propter litem, vt in ipso indulto exprimitur, necessario fatendum est etiam Papam voluisse ipsi remittere per biennium obligationem professionis Fidei faciendæ, nec enim dici potest, quod Papa crediderit professionem Fidei factam à Ioanne fuisse ante indultum propter breuitatem temporis, cuius non fuit ignarus S. Pontif. tũ quia exprimit in indulto, se nuper contulisse Thesauriã, tũ etiã quia huiusmodi indulta non solent nisi ex iusta, & legitima causa cõcedi, quare credendum est Papam voluisse omnia optime intelligere, & sic tempus collationis residentiam dicti Ioannis in vrbe, & residentiæ causam, quibus consequens est, vt credere nullo modo potuerit professionem ante indultum factum; non etiam dicendum est, quod Papa voluerit illum accedere ad partes pro facienda professione, tum quia hoc repugnat causæ expressæ in indulto, scilicet, quia cogitur in Romana Curia permanere, cum etiam, quia sic intelligendo indultum redderetur fere inutile, ex quo indultum do percipiendis fructibus in absentia incipit currere à die datæ. Oldrad. cons. quinquagesimosexto Ioan. And. in addit. ad Specul. Rubrica de clericis non resident. vers. circa quam quæro. *Vnde si d. Ioannes debuisset ire Carthaginem pro facienda professione, & ad Curiam pro lite redire, non habuisset plenum, & integrum Beneficium indulti, nec iuxta illud in Romana Curia, pro lite permanendi facultatem. Sed videbatur Dominis tollere omnem difficultatem, quod Papa voluit eum posse percipere fructus, etiam non facta prima residentia, ex quo aperte colligitur, quod non tenebatur d. Ioannes ire Carthaginem ad faciendam primam residentiam per dictum biennium, & consequenter etiam non tenebatur ire ad faciendam professionem Fidei per illud tempus, nec dicatur potuisse eum per Procuratorem emittere huiusmodi professionem, aut illam in Curia facere, & publicum instrumẽtum ad partes trãsmittere, quia certum est huiusmodi iuramentum debere corporaliter præstari, vt tradunt Dd.* in c. ego N. de iureiurand. *Abbas* n. 6. *quo stante, cum decretum Concilij velit, vt faciat coram Capitulo, & Episcopo, aut eo impedito coram Vicario, necessarium est eum, qui profitetur, præsentem esse, alioquin dici non poterit, quod corporaliter iurauerit, & professionem emiserit coram Capitulo, & Episcopo. Ex quibus, & aliis latius deductis per informantes pro d. Ioanne concluserunt Domini, quod cum Papa sciret ante indultum professionem non fuisse emissam, voluerit q; eum in Curia remanere, & fructus percipere per biennium perinde, ac si esset in Ecclesia, & non facta residentia tacite videtur prorogare obligationem professsnis Fidei faciendæ.*

In eadem coram eodem, primo Iulij 1588.

76 *Domini perstiterunt in † resolutis die 19. Februarij, præteriti ex rationibus tunc deductis, & placuit ea consideratio, quod si pro emittenda professione debuisset Thesaurarius ire Carthaginem, & Romam redire, vt liti operam daret, indultum fuisset potius damnosum quam vtile, ex quo profitendo, vel in Curia, vel per procuratorem non satisfaciebat* Concilio, *hinc tollitur obiectum, quod fiebat, quod dispensatus super vno impedimento non censetur super aliis dispensatus.* leg. si quando. C. de inoffic. testam. *quia hoc non procedit, quando dispensatio redderetur inutilis.* In eadem coram eodem. 22. Nouembris 1588.

Proposui tertio causam Carthaginen. † fructum propterea, quod res grauis, & noua agitur, & facile in exemplum transire posset, & Domini steterunt in decisis, duabus potissimum moti rationib. Prima, quod d. Ioann. non fecit fructus suos vigore possessionis, sed vigore indulti, & propterea sumus extra casum Concily auferentis fructus ab illo, qui intra duos menses à die adeptæ possessionis professionem Fidei coram Episcopo & Capitulo non fecit. Secunda ratio fuit, quia cum, vt per illustrissimos Cardinales interpretes Sancti Concily Trident. resolutum fuit, & alias coram in hac causa firmatum, professio Fidei per Procuratorem fieri nequeat, indultum de percipiendis fructibus in absentia per necessarium antecedens censetur dispensasse à professione Fidei facienda, nam & si dispensatio debeat stricte intelligi, veniunt in dispensatione ea omnia, sine quibus dispensatio redderetur frustratoria, & delusoria Bald. in capit. postulasti, numero 9. *& ibi Felin.* numero 20. de rescrip. *Rebuff.* in praxi titul. de non promotis intra annum, numero 55. cum aliis allegatis, *at in casu isto de nihilo fere seruisset indultum, si opus fuisset pro habendis fructibus* Carthaginem *ad faciendam professionem accedere, ex quo in itinere magna pars biennij fuisset consumpta, & fuisset necesse multa incommoda, & expensas pati, quæ forte superassent commodum fructuum illius biennij, quinimo fuisset illud contra expressam mentem Papæ volentis eum in Romana* Curia causa litis remanere. *Non parum confirmant hanc opinionem verba illa indulti §.* non facta prima residentia. *ex quibus apparet Papam voluisse dispensare d. Ioannem ab accessu ad suam Ecclesiam pro prima residentia faciendа, sic etiam à professione Fidei, quæ personaliter, vt est dictum, in adeptione possessionis fieri solet. Nec dicatur, quod potuisset petere dispensationem à Papa, vt faceret eam in* Curia, *vel per Procuratorem coram* Capitul. Carthagin. *emittere professionem, quia non tenebatur id petere, cum vt dictum est, iam per indultum de percipiendis fructibus fuisset dispensatus ab obligatione faciendi dictam professionem, nec id quidem in totum, sed ad tempus; nam clarum est, quo lapso biennio tenebatur eam facere ita, vt non sublata obligatio, sed potius dilata, ac suspensa videatur. quare, cum facilius inducatur suspensio seu dilatio. quam omnimoda dispensatio, eo etiam facilius Domini in istam opinionem descenderunt.* 77

Quæ decisiones sunt notandæ, † & aduertendum, primam rationem in hac decisione vltima adductam non videri bonam, nam Concilium absolute, & generaliter arctat ad professionem Fidei faciendam prouisos de Canonicatibus, aut Dignitatibus infra duos menses, à die adeptæ professionis, siue faciant fructus suos ratione residentiæ, siue vigore indulti, quod supplet residentiam, & non possessionem, & patet ex illa declaratione S. Congregationis in causa Segobien. supra adducta 15. *dubio, num.* 50. *ad* 1. *& secundum.* 78

CAP. IV.

De obligatione suscipiendi ordines.

SVMMARIA.

SVnt aliqua Beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, numero 1.

Obtinentes huiusmodi Beneficia tenentur infra annũ ordines

dines suscipere requisitos, n. 2.

Parochus, non se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, numero 3. quæ priuatio obligat in conscientia ante sententiam numer. 5.

Qui explicant cap. licet canon, & ca. commissa de elect. in 6. num. 4.

Ista priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem, aut propter illiteraturam, seu alium defectum, num. 6. & 7. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & alia numer. 8.

Nec etiam habet locum d. priuatio, & obligatio, se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur, ad officium sacerdotale per se exercen. n. 9. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Obtinentes Dignitates, Canonicatus, aut alia Beneficia, si infra annum ordines non susceperint requisitos, non incurrunt priuationem ipso iure, num. 10. quia capitulum, licet canon, solum procedit in Parochialibus, numer. 11.

Isti, qui non receperunt ordines requisitos ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo etiamsi Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum perdunt, numero 12.

Decretum Concilij sess. 22. cap. 4. de reform. comprehendit ea omnia Beneficia, quæ ordinem requirunt ex sententia S. Congregationis, n. 13. quæ videtur velle, quod comprehendit etiam Beneficia extra Cathedralem, vel Collegiatam, n. 14. quamuis Clem. vt ij, qui §. illi vero, non haberet locum in Beneficiis extra Cathedralem, vel Collegiatam, n. 15.

Post monitionem possunt illi priuari Beneficio ob non receptionem ordinum, n. 16. Nisi forte careant ætate requisita, n. 17.

An in Ecclesiis, vbi sunt adiuncti, possit Ordinarius absque eis procedere ad priuationē Canonicorum ob non receptionem ordinum, num. 18. cum seqq. resoluitur posse, quia ista non videtur causa criminalis, & adducitur declaratio S. Congregationis, licet alia sit contra.

Qui in Subdiaconatus ordine constituti non sunt, non habent etiam vocem in Capitulo, licet id ab aliis sibi cōcedatur, nec sint in mora illum suscipiendi. Nec habent vocem consultiuam, nec assistentiam in Cap. nu. 23. 24. & 25.

Decanus, seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum, & proponere, & resoluere, id potest facere, licet non sit in sacris constitutus, numero vigesimosexto, vbi adducitur declaratio Sanct. Congregationis.

In Ecclesiis, in quibus Decanus potest constituere Vicedecanum, poterit constituere illum, qui non sit in sacris ad conuocand. præsidendum, & resoluendum, numero vigesimoseptimo.

In Ecclesiis, in quibus deficiente Decano ius conuocandi & præsidendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, non spectabit ad eum qui non est in sacris, numero 28.

Dicta Clementin. vt ij qui, & dict. decretum Concilij non procedit in aliis, quæ extra Capitulum fiunt, numer. 29.

In Ecclesiis, vbi collatio spectat ad Canonicū hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus ad effectum conferendi suam hebdomadam habere debet, n. 30.

Capitulum potest committere collationem, vel nominationem Beneficij Canonico, qui non sit in sacris, numero 31. & Canonicus, qui non est in sacris potest optare ibi.

Quæ dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, & quæ fiunt extra Capitulum de non constitutis in sacris, dicenda etiam sunt de non suscipientibus intra annum ordinem requisitum, n. 32.

Parochus, qui ad Sacerdotium promoueri non attendens Parochialem receperit, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, n. 33.

An id procedat accipientibus alia Beneficia, quam Parochiales sine animo suscipiendi Presbyteratum, vel alios ordines annexos? n. 34. cum seq. resoluitur affirmatiue relatis sententiis Doctorum, intelligendo tamen de accipientibus sic Beneficia, vt fructus interim percipiant illa postmodum dimissa.

Accipientes Beneficia simplicia, quibus non est annexus ordo sacer animo satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinē sacrum, non peccant, nec ad fructuum restitutionem tenentur, nume. quadragesimo secundo. etiamsi ea acceperint animo transeundi ad statum coniugalem, contra aliquos, numero 43. cum seqq.

An d. decisio c. commissa §. cæterum. procedat in eo, qui capit Beneficium sine proposito absoluto assumendi sacerdotium, sed hæsitans, & cum animo dubio, aut cum proposito conditionali? nu. 46. cum seqq. resoluitur contra alios non procedere. Et talem non peccare, nec teneri ad restitutionem.

An accipiens Beneficium animo non assumendi Sacerdotium teneatur restituere fructus perceptos durante tali animo etiamsi postea illo mutato promotus sit in tempore? n. 51. & 52. resoluitur non teneri.

An hic, qui à principio bono animo se promouendi accepit Beneficium, & postea illo mutato retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum? n. 52. cum sequentibus. resoluitur contra aliquos teneri necesse deducendum stipendium, quod dedit Vicario.

An decisio d. §. cæterum, procedat in eo, qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, non tamen finem lucrandi fructus eius? n. 57. & 58. resoluitur affirmatiue.

Cui sit facienda restitutio istorum fructuum? resoluitur restituendos esse fabricæ, vel pauperibus, nisi in Canonicatibus fructus in mensa, n. 59.

SVnt aliqua † Beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinem, Sacerdotij Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt Beneficia curata, Canonicatus, Portiones, & Dignitates, & alia, vt dicetur ĩ. 7. *part. cap.* 1. obtinentesque huiusmodi Beneficia tenentur † infra annum à die pacificę possessionis, vel quo per eos steterit quominus eam habeant, iusto impedimento cessante, ordines suscipere requisitos, *capitul. licet canon, cap. commissa, de electione in 6. Clementin. vt ij, qui de ætate, & qualitate.* Sanct. Concilium Trid. *session. 22. cap. 4. de reformat.* 1 2

Alioquin Parochus non se faciens ad † Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, *d. cap. licet canon, & cap. commissa*, quod vltra Dd. ibi late explicant Rebuffus *in praxi titulo de dispensatione de non promouendo*, † & præcipue *ti. de non promotis intra annum.* Bernard. Diaz *in practic. criminal. cap.* 53. & ibi Salcedo, Flaminius Parisius, *de resignatione Benefic. libro* 3. *quæst.* 2. & Ze- 3 4

rola *in praxi Episcopali. 1. parte, verbo Beneficium. §. 4. d. 4.* & de eo aliqua dicemus infra *11. part. c. 5. à numero* 117.

5 Et ista priuatio obligat † in conscientia ante sententiam iudicis, vt dicetur *dict. 11. part. cap. vltim. à num.* 28.

6 Non tamen habet locum, † in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem. Rebuff. *dict. titul. de non promotis, numero* 80.

7 aut propter illiteraturam, † seu alium defectum, vt alias respondit S. Congregat. Concilij Cardinali Carolo Borromeo Archiepiscopo Mediolanen. his verbis. *Pœna Canonis præscripta his, qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non habere locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ possessionis pacificæ, vel intra tempus legitime ei prorogatum comparuit, & se promoueri petijt offerens, quantum in se erat, se paratum suscipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam causam promouere,* referunt Salcedo supra *additione* 1. F. Eman. Rodrig. *in summ. 1. tom. c. 30. n. 3.* & Vega *1. p. c. 36. casu* 20.

8 Est etiam alia declaratio super † *cap. 1. sess. 14. de reformatione,* quæ sic ait. *Congregatio censuit per hoc decretum correctum esse* capitul. ex tenore, & capit. ad aures. *de tempor. ordinationum ampliatum, ita vt comprehendat quoque clericos seculares, etiam Dignitates vel Beneficia, quibus annexus sit ordo obtinentes, tam quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quam etiam suspendendi, ipsisque potestatem appellandi ademptam esse, fuitque etiam dictum arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto non incidere in pœnam* capit. licet canon, de election. in 6. *iuxta* capit. commissa, de election. libr. 6. *ac etiam quod si admittur appellatio, non tamen recursus.*

9 Nec etiam habet locum d. pœna † priuationis & obligatio se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium, Sacerdotale per se exercendum vt alias S. Cong. respondit Episcopo Berganen. his verbis, *Parochus si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem Sacerdotis, & res diuinas per se obeundas minime idoneus esse videatur, non tenetur durante dicto morbi genere sacris ordinibus se initian. facere.*

10 Obtinentes vero Dignitates † Canonicatus, vel Præbendas, aut alia Beneficia, si infra dictum annum ordines non susceperint requisitos, & suis Beneficiis annexos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia

11 *d. cap. licet canon.* † solum procedit in Parochialibus gloss. *ibi verb. Parochialis, cap. statutum, eodem & ibi gloss.* 1. Dom. & Francus *numer.* 2. Bonifacius *in dict. Clemen. vt ij qui. §. illi vero. numer.* 9. Roman. *cons.* 325. *num.* 2. *&* 3. Rebuffus *d. tit. de non promotis, numero* 28. 29. *&* 30. Bernard. Diaz. *supra numero* 5. & ibi Salcedo *additione vltima,* & Iacobus de Graffiis *in decisionibus aureis casuum consc. cap.* 97. *numero quadragesimoseptimo.*

12 † sed ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiamsi Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiã partem distributionum perdũt eo ipso. *d. Clem. vt ij qui. §. illi vero,* & ibi glo. & Dd. & Concilium Triden. *d. sess. 22. c. 4. de reform.* quod decretum censuit S. Con-

13 greg. † *comprehendere ea omnia Beneficia, quæ ordinem requirunt.*

14 Vnde S. Congregatio videtur velle, † quod d. decretum comprehendit etiam Beneficia extra Cathedralem, vel Collegiatam, quamuis *dict. Clem. vt ij qui. §. illi vero,* non haberet † locum in Beneficiis extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiamsi in eis essent distributiones, sed solum in Præbendis, & Beneficiis in Ecclesia cathedrali, vel collegiata habentibus vocem capituli, aut distributiones, glo. *ibi verb. Præbendas, & verb. in eisdem, & verb. distributiones.* cardin. *ibi num.* 5. & Bonif. *numer.* 30. qui male tenebat contra glo. *dict. verbo distributiones.*

Et post monitionem possunt † illi priuari Bene- 16
ficio, vt S. congregatio respondit Episcopo Patauino his verbis. *Canonici, qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant, ab Ordinario priuari debent.* Et est alia declaratio eiusdem Sacræ congregationis, quæ sic ait, *Episcopus facta annexione ordinum cuilibet Canonicatui, statim Canonicos ad eorum susceptionem cogere debet vsque ad priuationem,* & ita etiam Sacra congregatio respondit Archiepiscopo Burgen. vt in declarat. infra adducta, *numero* 21.

Nisi forte careat † quis ætate ad ordinem requi- 17
sita, quia ex dispensatione in minori ætate obtinuit Præbendam, tunc enim non potest ea priuari, ob istam causam, Rebuffus *supra numer.* 55. & respondit S. congregatio Episcopo callagurritano, his verbis. *Congregationi datus est supplex libellus Ioannis Ferret. velle amplitudinem tuam ei Canonicatum cum Præbenda, quæ istic obtinet, adimere, ob eam causam, quod intra annum non sit promotus ad sacros ordines ex decreto Concilij, qui cum tantum modo* 18. *annos, vt ab eo relatum est, natus sit, neque per decretum Concilij* sess. 23. cap. 12. *ante vigesimum secundum annum sacris initiari possit, non videtur esse cogendus, vt, nisi sacros ordines suscipiat, Canonicatu priuetur, de quo Pontificias literas expediuit: itaque si res ita est, mandat tibi sua sanctitas, vt conseruata isti Ioanni possessione eum prius non cogas ad sacros ordines promoueri, quam ad* 22. *annos peruenerit.*

Sed licet se offert difficultas, † an in Ecclesiis, vbi 18
sunt adiuncti, vt *in cap. 6.* concilij *sessione* 25. *de reformat.* possit Ordinarius absque adiunctis procedere ad priuationem canonicorum ex prædicta causa, quod ordines suis Præbendis annexos non suscipiunt? Et videtur † non posse sine adiunctis pro- 19
cedere ex quadam declaratione S. congregationis, quæ habetur super *d. cap. 6.* & sic ait. *In terminis huius decreti, non potest Episcopus absque* adiunctis procedere ad priuationem canonicorum † ex eo, 20
quod ordines Præbendis eorum annexos intra tempus à iure statutum non susceperunt, vel quod non residerint, posse tamen solum procedere ad alias pœnas, & mulctas, ob non residentiam, *de quibus* in c. 12. sess. 24.

Nihilominus † contrarium verius existimo, nem- 21
pe posse procedere sine adiunctis, quia ista non videtur causa criminalis, ad textum *in capitul. per tuas. el primero, de simonia circa finem,* & notata per Feder. *cons.* 23. Imolam Abb. *num.* 4. Ananiam 5. & Felin. *n.* 2. *in c. super his, de accusatio.* Gratum *cons.* 71. *nu.* 9. *lib.* 2. & Marantam *in speculo aduocatorum* 4. *part.* 1. *dist. nu.* 32.

Et ita S. congregatio † respondit Archiepisco- 22
po Burgen. vt in declaratione sequenti. *Illustrissime & Reuerendissime Domine vti scilicet, dubium visum non est Illustrissimis Patribus ad explicandas, quæ ex Trident. Concilio possunt oriri quæstiones à Sãcto Domino nostro in consilium adhibitis, quin amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructib. Dignitatum*

istius

istius Ecclesiæ, non quemadmodum deducta olim fuit sed secundum veram eorundem fructuum existimationem, de integro nunc deducere, sed si inter vtramque deductionem non ita multum interfit, magis placuit in ea re nihil nouari. Illud autem sine distinctione verum est eos, qui non suscipiunt ordines suis Canonicatibus, Portionibusque annexos, pœna etiam priuationis ab amplitudine tua, per seipsam etiam solam, sine adiunctis, ad id compelli merito posse, quod & ad eandem amplitudinem tuam rescribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & diuinæ gratiæ muneribus auctam velit. Romæ die 29. May 1590. Hieron. Cardin. Matheus.

23 Et huic declarationi videtur † magis standum vti veriori, & certiori, seu posteriori illa altera supra adducta.

24 Et qui in Subdiaconatus ordine † saltim constituti non sunt, similiter vocem non habent in Capitulo, etiamsi id sibi ab alijs libere concedatur, nec fuerint in mora illum suscipiendi, ex *d. Clem. vt ij qui. in princip.* & ibi gloss. & Dd. & decreto Concilij *d.*

25 *cap. 4. sess. 22. de reform.* quod decretum censuit † S. Congregatio, *procedere non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, & minus in synodo istum Canonicum vocem habere posse*, & rursus censuit, *neque consultiuam vocem, neque assistentiam, nec sedem in Capitulo habere.*

26 Quamuis Decanus, † seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum, & in eo proponere, & resoluere, id possit facere, etiamsi non sit in sacris communis titulus, vt in sequent. declaratione S. Congregationis. *Archidiaconus ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat absente Decano conuocare capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, id potest, etiamsi non sit in sacris, cum iste sit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione ordinis, sed antiquitatis, & superioritatis.*

27 Vnde in Ecclesiis, in quibus † Decanus absens potest constituere vice-Decanum, vt in Segobien. poterit constituere illum, qui non sit in sacris, ad conuocandum, præsidendum, & resoluendum.

28 In Ecclesiis tamen, † in quibus deficiente Decano, ius conuocandi, præsidendi, & resoluendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, vt in hac nostra Ecclesia Abulens. & aliis, non videtur id spectare ad eum, qui non est in sacris, ex quo non intrat, nec potest intrare in Capitulum, & dicta consuetudo videtur intelligi de Capitularibus, qui intrant, seu possunt intrare in Capitulum.

29 Non tamen procedit *d. Clem.* † *vt ij qui*, & decretum Concilij in aliis, quæ extra Capitulum fiunt gloss. *ibi verb. in Capitulo*, & Bonifacius, *numero* 16. &

30 17. *ibidem*, & sic in Ecclesiis, vbi collatio † spectat ad Canonicum hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus, ad effectum conferendi, suam hebdomadam habere debet, & ratione suæ hebdomadæ potest conferre; Rebuffus *de nominato. quæst. 8. numer. 6.* alias 3. & fuit resolutum in vna Romana Beneficiatus S. Petri 26. April. 1591.

31 Et Capitulum † potest committere collationem, vel nominationem Beneficij ad illud pertinentis Canonico, qui non sit in sacris, vt fuit ibi resolutum, & in eadem causa 13. Maij 1594. coram D. Gipsio, & Canonicus, qui non est in sacris, potest optare, si statutum, vel consuetudo non sit in contrarium, *dict. gloss. verb. in Capitulo*, quam Dd. ibi sequuntur, & nouissime Gonçalez *gloss. 34. à numer. 128.* Et hæc omnia, † quæ dicta sunt circa carentiam vocis in 32
Capitulo, & quæ fiunt extra Capitulum, de non constitutis in sacris, dicenda etiam erunt similiter de iis, qui intra annum ordinem non suscipiunt requisitum.

Præterea Parochus, † qui ad Sacerdotium pro- 33
moueri non intendens Parochialem receperit, vt eius fructus per annum percipiat illam postmodum dimissurus, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, vt *in dict. cap. commissa. §. cæterum. de election. in 6.*

Circa quam conclusionem † aliqua dubia erunt 34
breuiter examinanda; primum dubium est, an procedat in accipientibus alia Beneficia, quam Ecclesias Parochiales, sine animo assumendi presbyteratum, vel alios ordines eis annexos, verbi gratia Dignitatem, Canonicatum &c. in quo sunt diuersæ sententiæ, alij tenent accipientes huiusmodi Beneficia sine intentione † assumendi ordines illis anne- 35
xos, non teneri ad restitutionem fructuum, nam cum *d. cap. commissa. §. cæterum*, sit pœnalis, & odiosa, non debet extendi extra suum casum, præsertim sine rationis identitate, vel maioritate, qualis licet non est *l. interpretatione. ff. de pœnis cap. pœnæ, de pœnitent. distinct. 1. reg. in pœnis, & reg. odia. lib. 6.* Duennas *reg. 287. cum alijs*, & facit *d. c. licet canon.* iuncta gloss. *ibi verb. Parochiales, & dict. cap. statutum.* Ita Nauarr. *in man. cap. 25. num. 118. & de oratione cap. 21. num. 51.* Soto *de Iust. & iure lib. 10. quæst. 5. art. 6.* Angles *in floribus Theolog. quæstionum de restitutione, quæstione de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum 3. difficult. 4. dub.* Lud. Lopez *instructory conscientiæ. 1. tom. cap. 256.* Eman. Rodriguez *in summ. 1. tom. cap. 30. n. 4. & 6.* Vega *in summ. 1. part. cap. 36. casu 20. ad secundum.* Lud. Carbo. *de restitutione quæst. 61. 2. dicto*, & Card. Toletus *in summ. lib. 5. c. 5. vers. 4.* Io. Gutier. *Cano. q. lib. 2. c. 5. n. 24.* & Th. Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 45. n. 13.*

Addunt tamen † Nauarr. *d. num. 51.* Soto. Ludou. 36
Lopez Eman. Rodr. & Vega *ad tertium ibi.* Io. Gutierr. *n. 25.* Th. Sanchez. *n. 14.* istos peccare mortaliter accipiendo illa Beneficia sine intentione assumendi ordines illis annexos, ea ratione, vt inquit ibi Nauarrus, quod qui accipit aliquod munus, debet curare, vt sit habilis ad illud exercendum.

Alij vero tenent istos † non solum peccare mor- 37
taliter, sed etiam teneri ad restitutionem fructuum & in eis procedere. *d. cap. commissa. §. cæterum*, pro qua sententia citatur Panorm. *in cap. relatum. de cleric. non resid.* & Gabr. *4. dist. 15. quæst. 8. artic. 3.* Mayor. *in 4. dist. 24. quæst. 11.* & Adrianus *in eod. 4. tit. de restitutione. §. pro clariori, vers. pro responsione*, & tenet Quintanaduennas *Ecclesiasticon lib. 4. num. 66.* & sentit Iacobus de Graffiis *in decisionibus aureis casuum conscientiæ libro 2. cap. 97. numer. 55.* † quæ sententia 38
mihi placet, nam ratio expressa *in d. §. cæterum.* ibi, *cum eos receperis fraudulenter*, militat etiam in proposito, vt patet. & quando ratio est expressa in lege † etiam pœnali, fit extensio ad alios casus, in quibus 39
vrget eadem ratio. *l. cum mulier 1.* & ibi Alexand. per illum textum. *ff. soluto matrimon.* Domin. *in cap. si ciuitas. §. 1. in princ. de sententia ex comm. in 6. & cons. 2. in fin.* Francus *in cap. 1. de temporibus ordination. in 6. num. 7. 6. limitation.* Iason *in l. 1. n. 13. ff. in ius vocati vt*

vant,& in leg.cum quidam.numer.29.& 30.ff.de liberis & posthum. Decius *in reg. factum cuique.§. in pœnalibus,numer.* 15.*ff.de regul.iuris.* Aymon *de antiquitate temporis.* 4. *parte,sectione,videamus modo,numer.* 18. & Thom. Sanchez alios referens *lib.* 3. *disputat.* 42. *num.*4. ex quo satisfit fundamento contrariæ sententiæ. † Præsertim quod dici potest,*dict.cap.commissa. §.cæterum,* non esse legem pœnalem nouam, vt d. capitulum, licet canon, sed declarationem iuris antiqui, & obligationis iustitiæ, quam ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius verbis ibi,*tenebris*, & ibi,*non eos receperis fraudulenter*, immo totum capitulum, commissa, videtur magis declaratio, quam ius nouum. 40

Intelligenda † sane est ista sententia de his, qui non intendentes assumere ordines illis annexos assumunt dicta Beneficia, vt fructus ex eis interim percipiant, illa post modum dimissuri, aut compellantur ordinari, vt *in d.§.cæterum*;secus vero de his, qui accipiunt dicta Beneficia cum intentione, & proposito, non assumendi sacros ordines debitos, dum eis permissum fuerit, nec cogantur illos assumere, vt sunt aliqui in Ecclesiis Cathedralibus, isti enim, quamuis peccent mortaliter, cum habeant intentionem non obseruandi ius, nec adimplendi suam obligationem, tamen non tenebuntur ad restitutionem fructuum interim perceptorum, licet de facto, quia non fuerunt coacti, nunquam sint promoti.nam eos non receperunt fraudulenter,vt *in d.§.cæterum.* 41

De accipientibus, † vero Beneficia simplicia, quibus non est annexus sacer ordo, animo quidem satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinem sacrum, dicendum est, non peccare, nec ad fructuum restitutionem teneri, quia id nullo iure prohibetur,vt recte inquit Nauarr. *dict. cap. 25.num. 118.& cons. 1.de Præbend.* quem sequuntur Quintanaduennas, & Graffiis *d. numer.*55. Lud. Lopez *d.cap.*256.Eman.Rodriguez, *d.cap.*30. *num.*8. & Vega.*d.cap.*36.*casu* 23.& Thom. Sanchez *d.disp.*45. *num.*7. 42

Quod etiam eadem ratione † erit dicendum de accipientibus huiusmodi Beneficia simplicia animo transeundi ad statum coniugalem, nempe non teneri ad restitutionem fructuum,nec peccare, modo interim velint viuere Clericaliter, & debitum officium præstare,vt recte docet Nauarr.*d.cap.*21.*de oratione,n.*52. 43

Quamuis peccare mortaliter † teneat Soto *d. artic. 6.* quem sequitur Toletus *supra*, & videntur tenere Flam.Paris.*de resign.lib.*4.*q.*11.*numer.* 42.& Io. Gutierr.*supra n.*26.& peccare venialiter Tho. Sanchez *num.*19. 44

Et quamuis idem † Nauarr. inferius *Miscellanea* 44.*num.*2 alias *Miscell.* 49. *num.*205.dicat se & Sotum conciliari posse intelligendo opinionem Soti de illis, qui animo absoluto mutandi sic statum Clericalem in coniugalem accipiunt Beneficia,suam vero de illis, qui non certo, & absoluto animo mutandi, sed conditionali,si aliquid suo proposito conuenientius superueniat,id faciunt,cum proposito tamen actuali, vel virtuali faciendi omnia, quæ Beneficium de præcepto requirit, dum illud tenuerint, existimo tamen non peccare etiam si animo absolute id faciant. 45

Secundum dubium est, † an decisio *d.§.cæterum*, procedat in eo, qui capit Beneficium, sine proposito absoluto assumendi Sacerdotium, sed hæsitans, & cum animo dubio, aut cum proposito conditionali assumendi Sacerdotium, nisi aliud conuenientius sibi offeratur, vel nisi frater eius primogenitus obierit sine liberis? in quo Soto supra,tenet affirmatiue, quoniam, cum text.ait, † non intendens,absolutam intentionem exposcit, & qui absolute percipit fructus, absolutam debet habere intentionem, alioquin fraudulenter, vt ait textus,eos recipit. Sequitur Io.Gutier.*supra n.*22. 46 47

Contrarium, tamen, nempe talem nec peccare, nec teneri ad restitutionem fructuum, tenet † Nau. *d.c.*25.*n.*118.*& d.c.*21.*n.*45.*& cons.*17.*de Cleric.non resid.* quia illa verba, *non intendens*, intelligenda sunt de illo,qui accipit Beneficium cum animo,& intentione non se promouendi,vt colligitur ex verbis sequentibus ibi, *nisi voluntate mutata promotus fueris*, tum quia, vt ibi notant Dd.ille text. expresse loquitur de illo, qui fraudulenter accipit Beneficium vt lucretur fructus anni dati, ad se promouendum, quod non verificatur in assumente illud animo dubio,aut conditionali,qui reuera non committit fraudem,& sic cessat ratio illius textus. sequitur Graffiis *supra n.*55. 48

Et ita tenendum est, † quamuis Lud. Lopez *supra c.*255.quem sequuntur Eman. Rodriguez *d.cap.* 30.*n.*8.& Vega *d.casu* 23.media via incedat tenendo cum Soto in eo, qui dubio animo Beneficium accipit,& cum Nauarro in eo, qui animo conditionali illud accipit,quod etiam tenet Th. Sanchez *supra n.* 10.sic intelligens Nauarrum. 49

Tertium dubium est, an accipiens Beneficium animo † non assumendi Sacerdotium, teneatur restituere fructus perceptos durante tali animo, etiamsi postea illo mutato, promotus sit in tempore? 50

Et dicendum est,non teneri,vt clare ait ille textus ibi, † *nisi voluntate mutata promotus fueris*, & sentiunt ibi Doct. & contra Sotum supra recte tenet Nauarr. *d.cap.*21.*num.*46.*&* 50. Silues. *versicul. Beneficium* 3.*num.*5.Ludouic. Lopez *dict. cap.*255.& Eman. Rodriguez *d. cap.* 30. *numer.*6.& Th.Sanchez *supra numer.*7.*&* 9. Vazquez 12.*tom.*2.*disputat.* 160. *numer.*35. 51

Quartum dubium est, † an is, qui à principio bono animo se promouendi accepit Beneficium, & postea illo mutato, retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum? nam de perceptis durante bono animo certum est, non teneri. 52

In quo glossa *in dict. §. cæterum. vers.non intendens.* docet teneri, † quia eadem ratio est de retentione,ac receptione,sequitur Soto *dict.art.*6.& Angles *supra* 6. *dubio*, qui ait ad fructus interim perceptos restituendos obligari, deducto tamen stipendio,quod Vicario dedit.quia tunc fuit per Vicarium verus minister, vt Gabriel docet, sequuntur etiam Carbo.& Graffiis *num.*54.*vbi supra.*& Ioan.Gutierrez,*num.*23. 53

Contrarium tamen tenet Nauarr. *d.cap.* 25.*num.* 118.*& dict. cap.* 21.*num.*50. cui accedunt Ludou. Lopez. *d.cap.*255. Eman. Rodriguez *d.cap.*30.*num.*8.& Vega † *dict.casu* 23.& Thom.Sanchez *num.* 11. quia textus ille solum loquitur de accipiente, & non est par ratio,cum longe magis peccet qui ab initio fraudulenter accipit Beneficium animo non se promouendi,quam, qui postea animo mutato illud retinet, nam ille grandem fraudem, & dolum committit, hic autem nullum, vel certe non tantum, quod maiori 54

iori ratione ait *nu.*118.*d.c.*90, *qui non mutauit*, sed de mutando dubitare cæpit.

Mihi verior videtur sententia glossæ, nam non
55 potest negari peccare† mortaliter, & cum fraude retinere Beneficium, & fructus illius percipere istum, qui mutato animo cum proposito non se promouendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui temporis. Nec videtur deducendum stipendium, quod deducit Vicario, vt ait Angles, nam cum malo titulo, & mala Fide illos fructus percipiat, nec
56 eos faciat suos, nihil videtur deducendum,† sed sibi imputet, & facit, quod dicitur infra 7.*part.capit.*13. *num.*100.

Secundum dubium est, an decisio *dict.§.cæterum*,
57 procedat in eo,† qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, nec tamen ad finem, & effectum lucrandi fructus eius, sed ob alios fines, seu motiua? nam videbatur non procedere, quia loquitur de eo, qui sic accipit Beneficium, vt fructus ex eo per annum percipiat.

Nihilominus etiam in eo procedere veriùs existimo,† nam etiam is fraudem committit, & ita videntur sentire ibi Francus, *n.*2 & alij, Carbo.3.& Dd.supra allegati. 58

Sextum dubium est, cui sit facienda restitutio istorum fructuum?† Et dicendum videtur, restituendos esse fabricæ, vel pauperibus, vt de fructibus amissis ob nõ recitationem horarum dicitur. Nisi in Canonicatibus, & aliis Beneficiis habentibus fructus in mensa Capitulari, qui videntur ad Capitulum spectare, vt alias dicitur *capitul.præcedenti numero quarto.* 59

QVARTA PARS, DE MODIS PROVIDENDI, ET DISPONENDI DE BENEFICIIS, EAQVE ACQVIRENDI.

CAP. I.

De Collatione, Electione & Præsentatione.

SVMMARIA.

DE Beneficiis variis modis prouidetur, & variis modis acquiruntur num. 1. *sed tres potissimum modi, sub quibus alij continentur, collatio, electio, & præsentatio, nu.* 2.

*Collatio, quid sit, numero tertio. & quid sit institutio quæ sub ea comprehenditur, numer.*4.

*Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria, & qua vtraque sit, n.*5.

*Electio, quid sit num.*6. *ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit, n* 7.& 8.

*Electioni, & postulationi coniuncta est nominatio, quæ est duplex, n.*9.& 10.

Materia electionis, & postulationis parum est in vsu, nec est practicabilis, n. 11.

*De materia electionis qui videri possint, n.*12.& *de materia postulationis, n.*13.

De electione monialium, qui sint, vide n. 14.

*Præsentatio quid sit, n.*15.

*Præsentari debet Clericus, exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absente fit præsentatio, nisi cognita esset Episcopo qualitas absentis, numer.*16. *nec valet consuetud oin contrarium, num.*17.

*Licet Ordinarius non teneatur admittere præsentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen ſ causa admiserit, valet præsentatio, etiamsi non esset notus, n.*18. *& ita potest saluari practica hodierna, numer.* 19.

*Quamuis absens ita notus ordinario, vt non indigeat examinatione, & recte possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere præsentationem, n.*20.

*Vbi fit præsentatio de absente vltra admissionem Ordinarij requiritur acceptatio præsentati infra tempus dictum ad præsentandum n.*21.

*Vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, & prætermitti non potest, quantumuis præsentatus sit notus n.*22.

Resolutio Rotæ, ex qua dicta comprobantur, numero vigesimotertio.

*Difficultas contra praxim hodiernam, quod nunquam solent præsentati corporaliter exhiberi, quæ non videtur posse saluari ex ratione tacta, num.*18. *Cum hodie ex Concilio requiratur examen pro forma in præsentatis, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia iuris patron. Eccles. n.*24.

*Respondetur, quod examẽ non requiritur pro forma præsentationis, sed institutionis n.*25.

Ad præsentationem reducitur nominatio Vicarij, numero 26.

*De nominationibus Vniuersitatum ad Beneficia, quæ in Gallia fuit, qui agunt, n.*27.

1 DE Beneficiis variis modis prouidetur variisque modis Beneficia † acquiruntur, de quibus Staphil. de literis gratiæ, titulo de modis, prouisuis, Selua *de Benef. 3. part. quæst.* 1. Corras. 4. *part. capit.* 1. Lambert. *de iure Patron. 1. part. 2. lib. quæst. 1. num.* 12. Peckius *in reg. Beneficium, lib.* 6. *num.* 12. Quintanaduennas *Eccles. lib.* 1. *cap.* 7. & prosequitur Rebuffus, *in praxi à titul. quibus modis Beneficia acquirantur, numer.* 17. *cum seqq.* & Duarenus *de Benefic. libro* 5. *per totum.*

2 Sed tres potissimum modi, † sub quibus alij continentur, nempe collatio, electio, & præsentatio.

3 Collatio autem est donatio, concessio, seu assignatio Beneficij † vacantis facta ab habente potestatem, vt ab Ordinario, Papa, legato, Capitulo &c. Staphil. supra *num.* 15 & Lamber. *num.* 19. Rebuffus *in concord. tit. de collationibus in Rubrica, vers.* 7. *pro assignatione.* Corras. *d. c.* 1. *num.* 2. Vgolin. *de censibus tabula.* 2. *c.* 11. *§.* 2. *num.* 3. & Zechus *de Benef. & pensio. cap.* 5. *num.* 1. & post hæc Gonçalez *ad regul. mensium glossa* 16. *numer.* 8.

4 Sub qua comprehenditur institutio, quæ est quædam collatio † Beneficij, licet non libera, facta præsentato per patronum Abb. *in cap. ex frequentibus de instit. num.* 7. *& in cap.* 2. *ne Sede vacante,* & ibi Dd. *& in cap. vnico de instit. in* 6. Rebuff. *in praxi tit. de collatione num.* 1. qui ait, quod collatio, est duplex, necessaria, & voluntaria, † & necessaria est, quam collator facere tenetur, vt dicemus infra 5. *parte cap.* 7. *à n.* 73. & voluntaria, quæ ex voluntate, & libere fit, & vide dicta 1. *p. c. vlt. à n.* 32.

6 Electio est ad Prælaturam, † seu Dignitatem vacantem alicuius personæ à Collegio facta operæ pretio superiore confirmanda iuxta ea, quæ diximus supra 1. *p. c.* 6. *à n.* 15.

7 Ad quam † perducitur postulatio, quæ fit de eo, qui propter aliquod impedimentum, seu defectum V. G. natalium, ætatis, vel Ordinum &c. eligi non potest. Est enim postulatio supplex Collegij petitio facta Superiori, † vt certam personam ad Ecclesiam, seu Dignitatem vacantem non obstante defectu, quem patitur, admittat, Abb. *in cap.* 1. *de postulat. Prælat. num.* 34. Corras. 4. *part. c.* 2. *n.* 2. & Cuchus *in institution. Maioribus, libro* 4. *titul.* 2. *numero* 1. *cum aliis.*

8 Electioni etiam coniuncta, & postulationi similis nominatio, † quæ ab electoribus fit, nempe cum Collegium duos, vel plures nominat Superiori supplicans, vt vnum, ex eis Ecclesiæ præficere velit, quæ dicitur nominatio solemnis, ad differentiam alterius nominationis simplicis, † quæ ab electuris fit per modum tractatus, & conferentiæ. Corras. *d.* 4. *part. c.* 4. *n.* 1. & 2. & Cuchus *d. tit.* 2. *num.* 55. & 56.

9 10 Sed quia materia electionis & postulationis iam parum est incessu, † nec his temporibus est practicabilis, cum tit. de electione ab aula recesserit, vt inquit Lamber. 1. *p.* 2. *lib. q.* 7. *art.* 20. *n.* 6. *in fine.* Mandos. *reg.* 2. *Cancell. in præfatione, n.* 3. maxime in Hispania, non est opus in ea immorari.

11 12 Et de materia † electionis videri possunt *titul. de electione in decretal.* & in Clement. & ibi Dd. Host. *in summa eodem titul.* & special. *lib.* 4. *eodem.* P. de Baytio *in directorio electionum*, & Gulier. de Mandagoto *in tract. de election. nouor. Prælatorum*, cum additio. Boerij, & Matthæi Borss. Missellanea in materia electionis, & Flesiringus Goaden de forma, & modo eligendi nouum prælatum, qui habentur *tome* 15. *part.* 1. *tractat. nouorum*, Bertachi. *in tractat. de Episcopo*, Cosmas *in pragmatica sanctione titul. de election.* Rebuffus *ibi in concordat. tit. de electionum derogatione & titul. de Regia ad Prælaturas nominatione. §. vltim. verb. ad electionem, & verb. possint, & in praxi tit. de election.* Corras. 4. *part. cap.* 3. Ioann. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benef. titul.* 1. *cap.* 6. Duarenus *libro* 5. *capit.* 1. Cuchus, *dict. lib.* 4. *titul.* 1. Zechus *de Benefic. & pension. cap.* Sylvester, & alij summistæ *verb. election.*

13 Et de materia † postulationis videri possunt ordinarij *in tit. de postulation. Prælatorum*, Hostiensis, *in summa tit. de postulatione.* Specul. *libro* 4. *eodem titulo*, Mandagotus *in d. tract.* 1. *part. ex capit.* 53. Corras. *d.* 4. *part. cap.* 2. Duarenus *lib.* 5. *c.* 2. Cuchus *d. tit.* 2. Zechus *supra, c.* 6. Sylvester, & alij, summistæ se verbo, *postulatio.*

14 De electione autem Monialium, † quæ est magis practicabilis, non tamen pertinet ad nostrum tractatum *de Beneficiis*, vide *cap. indemnitatibus, de election. in* 6. & Concilium Tridentinum *sessione* 25. *de regularib. cap.* 7. Cosmam *d. tit. de election. §. & cum humanæ verb. Abbatis.* Cuchum *d. tit.* 1. *à n.* 264. Zerola *in praxi Episcopali verb. Abbatissa.*

15 Præsentatio vero, † est quædam exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitime facta, vt per Abbatem. *in c. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælatis.* Rochus, *de iure Patron. in princ. q.* 3. Rebuff. *in concordatis tit. de collatio. §. præfatique Ordinary, verb. præsentationem, & in praxi, tit. de præsentatione, n.* 3.

16 Ex qua diffinitione quod præsentari debet Clericus Episcopo, hoc est ipso Episcopo exhiberi, & offerri, nec de absente iure fit præsentatio, nisi forte perspecta esset, & cognita Episcopo qualitas absentis. Abbas *ibi, & in cap. cum parati, de appellation. & cons.* 76. 2. *part.* Rochus *verb. honorificum quæst.* 6. *numer.* 27. late Lambert. 1. *parte* 2. *libro quæstion.* 11. Corras. 4. *part. cap. vltim. num.* 18 Zerola *verb. ius Patron. §.* 7. & Rota *decision.* 185. *ad finem* 2. *part. diuersorum.*

17 Et adeo verum est † de iure absentem non notum præsentari non posse, quod non valeret consuetudo in contrarium secundum Abbatem *d. cons.* 76. *n.* 2. & Lamber. *d. q.* 11. *art.* 2.

18 Sed, licet Ordinarius † non teneatur admittere præsentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen, si eam admiserit, valet præsentatio, etiamsi non esset notus, Abb. *d. cons.* 76. Rochus *supra vers. item aduerte*, Lamber. *d. q.* 11. *art.* 4. Quamuis contrarium vellet Beroius, *cons.* 87. *n.* 8. *vol.* 1. † &

19 ita potest saluari practica hodierna, nam nunquam solent præsentati corporaliter exhiberi tempore præsentationis.

20 Rursus è conuerso, † Quamuis absens ita notus Ordinario, vt non indigeat examinatione, recte possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere præsentationem de eo, maxime, si eius idoneitas non sit notoria, id enim est in sua facultate, vt tenet Rota in Regien. Prioratus, de qua infra *n.* 23.

21 Præterea vbi fit præsentatio † de absente vltra admissionem Ordinarij, requiritur acceptatio præsentati infra tempus datum ad præsentandum, vt præsentatio sit perfecta, & completa per se, vel per Procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum Beneficium in specie, vel in genere. Lambert. *d. quæst. var.* 5. *& 2. part.* 2. *libr. quæstion.* 5. *art.* 2.

art. 2. nu. 2. Quamuis contrarium teneat Rochus *supra n. 67.*

22 Tandem aduertendum † est, quod vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, illa prætermitti non potest, quantumuis præsentatus sit notus. Lamber. *d. q. art. 3. & fin.* & dicetur infra 6. *part. c. 2 a n. 275.*

23 Quæ omnia confirmantur, † & comprobantur ex resolutione facta in causa Regien. Prioratus 26. Iunij, & 24. Decemb. 1587. Coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum *præsentationem factam de absente non valere, ex Abbate* dict. cap. *ea noscitur, vt fuit dictum in vna Calagurritana Beneficij coram D. Orano, licet possit sustineri facta de absente etiam in vltimo die, seu hora quadrimestris, vbi est taliter notus habenti instituere, vt examinare non egeat, ex Lambert.* dict. quæstion. 11. art. 3. *& coram D. Aldobran. 16. May 1583. in vna Valentina, Benefic. quæ est* d. decisione 185. *Rochio* verbo, honorificum, nu. 27. *hoc tamen procedere data acceptatione præsentati infra tempus datum ad præsentandum, & consito, saltim per literas, vel procuratorem, quod sufficit. Lamberti.* dict. articul. vltim. *quæ acceptatio requiritur intra quadrimestre, tanquam pars præsentationis, & ante illam præsentatio non est perfecta, Lambert.* dict. art. 2. numer. 2. *& data etiam admissione Ordinarij, Abbas.* d. cons. 76. numer. 2. *Lambertus* dict. quæstion. 11. art. 4. *Quæ tamen notitia non sufficit, vbi examinatio est omnino necessaria, vt in Parochialibus, & vbi datur concursus præsentatorum, vt fuit dictum in vna Astoricen. Parochialis, coram d. Gipsio 11. May 1587. Lamber.* d. q. 11. art. 3. numer. 5. & 9. *nec item impedire acceptationem præsentationis, &c.*

24 Sed modo succedit † difficultas contra dict. praxim hodiernam, quod nunquam solent præsentati corporaliter exhiberi tempore præsentationis, quæ praxis non videtur posse ex ratione tacta omnino saluari, cum hodie ex Sacro Concilio Trident. requiratur examinatio pro forma, non solum in præsentatis ad Parochiales Iuris Patronatus laicorum, ex *cap. 18. sessione 24. de reform.* vt dicetur infra 9. *part. cap. 2. num.* 253. sed etiam in præsentatis ad Beneficia simplicia iuris Patronatus Ecclesia. ex *cap. 18. sessione 7. de reform.* vt dicetur *d. 9. part. cap. 3. num. 5.* & sic in eis non potest examinatio prætermitti, & consignanter non valebit præsentatio facta de absente, qui non se corporaliter exhibet, vt examinari possit, quamuis Ordinarius eam admittat. ex Lamberto, *dict. quæstion. 11. artic. 3. & final. versicul. restringe 2.*

25 Nihilominus, † dicendum videtur valere præsentationem admissam per Ordinarium de absente, qui non se corporaliter exhibet, quamuis examinatio requiratur omnino, & pro forma, nam examinatio requiritur ad institutionem, & pro forma institut. & aut facta sine præuio examine non valeat, non tamen requiritur pro forma præsentationis, ita vt in ipsa præsentatione requiratur examen, seu præsentia corporalis præsentati, si eam non petit Ordinarius, qui potest præsentatum postea ad examen vocare antequam eum instituat, & sic recte saluatur d. praxis in quibuscunque Beneficiis.

26 Ad præsentationem † reducitur nominatio Vicarij facta per eos, in quorum Ecclesiis vnitis ponitur, quæ etiam præsentatio dici potest, & solet de quo infra, *dict. cap. 2. 9. partis. 9. dubio à n. 285.*

27 De nominationibus † autem Vniuersitatum ad Beneficia vacatura, quæ in Gallia fiunt, sufficiet lectorem remittere ad Doctores Gallos. Cosmam *in pragmaticæ tit. de collatio.* Rebuffum latissime in proprio *tract. de nominatio. & in repetit. c. 2. de concess. Præbend. in materia nominationum, & in concorda. titul. de collationibus.* Corras. 4. *cap. 4. num. 7.* Seluam 3. *parte quæst. 1. num. 13.* Gimon. *tit. 4. cap. 5.* Duarenum *libro 5. cap. 13.*

CAP. II.

De modis, quibus acquiritur ius in re in Beneficio.

SVMMARIA.

IVS in re in Beneficio acquiritur per collationem acceptatam etiam ante possessionem, *n. 1.*

Per collationem secuta acceptatione, sine possessione, expirat reseruatio, n. 2.

Ius in re acquiritur per institutionem præsentati, confirmationem electi, & admissionem postulationis, numero 3.

An habens ius in re, & canonicum titulum Beneficij possit possessionem illius apprehendere propria authoritate? n. 4. cum seqq. referuntur sententiæ Doctorum, & resolutur posse, si est vacans.

An ex sola supplicatione seu signatura, literis non expeditis, acquiratur ius in re, & ex ea possit capi possessio? numero 10. resoluitur ex ea acquiri ius in re, & titulum, & ex ea gratiam esse perfectam, numero 11.

Narrandum est in gratia ius alterius ex supplicatione competens, num. 12. & conuincitur doctrina Zerolæ numer. 13.

Vacat Beneficium per mortem impetrantis, qui signata supplicat, decessit, & non vt prius, n. 14.

Per prouisionem factam cum sola supplicatione expirat reseruatio, n. 15. si supplicatio est registrata, n. 16. & quando est signata in forma gratiosa, secus in forma commissaria, n. 17.

Cancellaria, & Camera tenet Beneficium nõ vacare per obitum, seu resignationem habentis solam supplicationem signatam etiam in forma gratiosa, sed vt prius cui erit standum, n. 18.

Supposito quod Beneficium vacet per obitum habentis solam signaturam, an impetranti per eius obitum ad canonicationem suæ gratiæ sufficiat ostendere supplicationem prædecessoris, & eam iustificare, an vero opus sit expedire literas super illa? numero 19. cum sequentibus, resoluitur sufficere ostendere supplicationem.

Pro possessore sola supplicatio iuris proprij, vel 3. exclusi ius iuris agentis valet ad obtinendam absolutoriam numero 23.

Supplicatio non probat gratiam, vbi agitur ad illius canonicationem. secus in absolutoria, & in possessorio, & vbi non agitur de canonicanda supplicatione, n. 24. resolutio Rotæ, n. 25.

Extrauagans 33. Iuly 3. ad fin. explicatur contra Mandos. procedere quoad apprehensionem possessionis, numer. 26. & 27.

Dispensatio est perfecta, & habet effectum ex sola signatura, n. 28. resolutio Rotæ, n. 29.

Reg. 53. quod dispensatio non suffragetur, nisi literis expeditis, non habet locum in foro conscientiæ. n. 30. sed cum iam à tempore Pij V. dicatur, in iudicio vel extra, secus videt, n. 31.

Absolutio à suspensione, seu alia censura sine literarum expeditione valet in foro conscientiæ, n.32.

D. Regul. Cancellariæ non procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum prouisione, seu alia concessione, super quibus erant expeditæ litteræ, numero 33.

Pensio an salua conscientia exigi, recipi, & solui possit, literis non expeditis, non stante clausula, quod sola signatura sufficiat? nu. 34. cum seqq. resoluitur affirmat. contra Hier. Paulum, licet non possit cogi ad solutionem per iudicem.

In foro conscientiæ, vt quis sit tutus, sola supplicatio gratiæ sufficit.

Hodie stante clausula in supplicatione pensionis vigore literarū desuper expeditarum, nec alias persoluenda *dicendum est, ante literarum expeditionem nō posse exigi, nec solui pens. nec ad eius executionē procedi, etiam stante titularis consensu & obligatione in forma Cameræ, n. 36. & 40.*

Quod magis procedit ex clausula apponi solita à tempore Sixti V. quæ est magis stricta, cui renuntiari non potest etiam per ambas partes, nu. 41. ex qua pensio est nulla si ante literarum expeditionem exigatur, numero 42.

Hodie à tempore Clementis d. clausula apponitur magis stricte, n. 43. ex qua hodie non solum pensio non debet solui, literis non expeditis, sed etiam illæ debent expediri infra nouem menses, n. 44.

Pactio de soluendo pensionem, literis non expeditis, non est confidentialis, est tamen simoniaca, maxime stante clausula, quod literis non expeditis renuntiatio sit nulla, ex qua etiam est confidentialis, n. 45.

Ex sola supplicatione seu signatura poterat iure capi possessio, n. 46. secus tamen hodie, ex constitutione 33. Iulij III. n. 47.

Hæredes illius, qui decessit cum sola supplicatione, non possunt percipere fructus, nisi literas expediant, sed spectabunt ad successorem, imo non possunt eas expedire, num. 48.

Circa d. constitutionem Iulij III. resolutiones Rotæ, n. 49. 50. & 51.

Prouisio ab Ordinario vel Nuncio licet male qui vigore eius prouisionis possessionem ingressus est, & postea vigore nouæ prouisionis, Papæ literis nō expeditis, possessionem continuat, non obstat dict. constitutio, sed erit tutus in conscientia, modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, & non commissoria, numer. 52. 53. & 55.

In foro conscientiæ potest quis vi gratia absque literis expeditis, & est tutus sola supplicatione signata, numer. 54.

Tunc dicuntur Bullæ expeditæ quando sunt plumbatæ, num. 56.

1 IVs in re in Beneficio † acquiritur per collationem acceptatam etiam ante adeptam possessionem, *ca. si tibi absenti. de præbend. in 6.* vbi Domini. *numero 2.* & Francus *numero 3.* Dinus *in reg. Beneficia in 6. num. 11. & 12. & ibi additio. litera E.* Rebuffus *in praxi super reg. de non tollendo iure quæsito glossa 6. numero 38.* Corras. *de Benef. 4. part. cap. 1. num. 14.* Simoneta de *reseruation. quæstio. 55. & 56.* & ibi Granutius Mando. *reg. Cancell. quæstion. 5.* Couarr. *lib. 3. variar. cap. 16. numer. 3. & 5.* Flam. Paris. *de resignat. Benef. lib. 2. quæstio. 16. num. 2. & libro 10. quæst. 6. num. 2. & 55. & quæst. 8. n. 5.* & Pater Molina *de iustitia, tom. 1. tract. 2. disputatio. 2. versic. dixi superius & disputation. 3. in fin.* & post hæc Gonçalez *ad reg. de mensibus glossa 15. §. primo, numero decimoquinto, & trigesimotertio.*

Vnde per collationem † secuta acceptatione sine 2
possessione expirat reseruatio, Eneas de Falconibus *de reseruatio. 5. quæst. principali. quæst. 1. 3. & 4.* Sarnen. *de Triennali, quæstion. 30. versic. 4. limitatur.* Simoneta *d. quæst. 55. & 56.* & ibi Granutius, Selua *de Beneficiis. 3. part. quæst. 72.* Probus ad Monachum *in cap. licet Episcopus, de Præbend. in 6. numero 5.* Rebuffus *regul. 9. Cancellar.* Couarruuias *dict. numer. 3.* P. Gregor. *de Beneficiis, capit. 24. ne ibi.* & Flamin. Paris. *d. quæstion. 8. numer. 21.* & Rota *decis. 512. libro 3. parte 3. diuersorum.* Puteus *decisione 146. lib. 2.* vbi quod per prouisionem affectio expirat, sic enim debet legi sine negatiua, vt patet ex contextu, & sic per resignat. cum regressu, cui licet sit factus locus ex causa de præterito, tamen illud ius nouum est, &c. Gonçalez *dict. glossa decimoquinta, §. secundo, numero trigesimoprimo.*

Et similiter ius in re acquiritur per institutionem præsentati, † confirmationem electi, & ad- 3
missionem postulationis. Abbas *in cap. quod autem, de iure Patron.* Staphil. *de literis gratiæ, titulo de modis prouisionis, nu. 5.* Gloss. Reg. *de Triennali,* Rochus *de iure Patron. verb. ius. quæstion. 5. numer. 9.* Lambert. *3. parte 2. lib. quæst. 11. artic. 6.* Rebuffus *in praxi tit. de elect. num. 5. & tit. de præsentatione, n. 12.* & Cuchus *in institut. maioribus libro 4. titul. 2. num. 43. & titul. 4. numer. 58.*

Sed licet est dubium, an ex quo quis habet ius in re, † & canonicum titulum Beneficij, possit possessionem illius apprehendere propria authoritate, an 4
vero opus sit missione in possessionem sine authoritate Superioris seu iudicis? † Et non posse eam 5
apprehendere propria authoritate, tenent Dinus *in dict. reg. Beneficium, numer. 25.* Archidiac. *in cap. eum qui de Præbend. in 9.* & ibi Lupus, Paulus & Anchar. idem Anchar. *in reg. sine possessione, in 6.* Cosmas *in pragmatic. sanction. tit. de pacific. possessoribus in princip. verb. non violentus.* Sarnen. *in reg. de Triennali. quæstion. 48.* Rebuffus *in praxi in forma nouæ prouisionis verb. per se, vel per alium,* Corras. *d. cap. 1. à n. 15.* Flam. Paris. *lib. 1. de resign. q. 5. nu. 30. & libro 8. quæst. 9. numero 55.* & videtur Mascardus *de probatione 937. numero 6.*

Contrariam tamen † sententiam, nempe haben- 6
tem canonicum titulum posse propria authoritate vacantem Beneficij possessionem apprehendere, rectius tenent Miesis *in repertorio, verb. possessionem Beneficij potest.* Capellan. Tolos. *decis. 444.* & ibi Aufrer. Ripa *in cap. cum M. de constitution. n. 186. & in c. sæpe, de restitution. spoliatorum, numer. 69.* Rochus *d. verb. ius. quæstion. 5. numer. 9.* Rebuffus dicens communem *in praxi titul. de remission. in possessionem, numer. 5. & de pacificis possessoribus, artic. 290. & 294. & sequent.* alias *237. & 243.* Rosiniacus *de Benef. cap. 23.* Pontanus *de spolio libro 1. numer. 93.* Mandos. *consilio 48. numero 1. & 2.* Rota dicens communem apud Puteum, *decis. 402. libro primo.* & in vna Romana Capellaniæ 14. Maij 1576. coram D. Cantucio quæ est *2. part. diuersorum decis. 21.* in qua ad tradita per Rebuffum *dict. verb. per se, vel per alium,* respondetur, procedere in capiente possessionem Beneficij propria authoritate absque authoritate Superioris, hoc est absque constitutione, & titulo, & sequitur Flam. Parisius sibi non constans *libro 10. quæstion. 6. n. 30.* dicens communem; & hanc sententiam communem etiam esse dicit Couar. *d. lib. 3. variar. cap. 16. num. 7.* eam admittens, *num. 8.* saltim ad effectum, vt

ea

ea possessio iustæ, & veræ possessionis effectus sit habitura.

7 Et hanc etiam sententiam necessario admittunt† DD. *in c. trasmissam, de electione* & ipse Cosmas, *tit. de elect. c. licet. §. censuit verb. promotus.* & ipse Corr. 2. *part. cap. 4. numer. 8.* & alij relati per Couarr. *supra, numer. 6.* & per me *sequenti parte, capit. quarto numer. 244.* tenentes habentem canonicum titulum posse ante inductionem in possessione in Beneficio administrare, modo alius non sit in possessione illius, tunc enim spoliaret propria authoritate possessorem, quod dicit fere omnium iudicio receptum. Couarruuias *supra numer. septimo.* de quo latius *d. cap. 4.*

Nec refragatur prædictæ sententiæ textus *in cap.*
8 *ad aures.*† *de excessib. Prælatorum, & in c. quia diuersitatem de concess. Præbend. & in ca. ex frequentib. de institut.* quia iura ista expresse loquuntur de his, qui sine iusto, & canonico titulo possessionem Benefi-
9 cij apprehendunt. Nec *d. ca.*† *eum qui, de Præbend. in sexta.* quidquam facit pro contraria sententia, nam *in prima part.* loquitur de eo, qui vi occupat, seu iniuste, & sine titulo se intrudit in Beneficio, & in secunda de eo, qui vi, & violenter Beneficium occupat.

10 Secundo dubitatur, an ex sola supplicatione,† seu signatura litteris non expeditis acquiratur ius in re, & titulus Beneficij, & ex ea possit iure capi possessio? & ad primum dicendum est ex sola supplii-
11 catione, seu signatura acquiri ius in re, & † titulus Benef. ex ea enim gratia est perfecta. Cassad. *decis. 4. numer. 2. de causa possessionis, & decis. ultima de restitut. spoliatorum,* Caputaquen. *decis. 173. num. 2. part. 2. & 86. part. 3.* Mohed. *9. vt lite pendente alias 192.* Sarnen. *in regula de infirmis. quæst. 1. vers. nam considerandum.* Rebuff. *in ca. postulastis, de Clerico excommunicato, in Gloss. 1. numer. 2. & in cap. 2. de concess. Præbenda 8. quæst.* Corras. *4. part. capit. 1. numer. 19.* Nauarrus *in capit, accepta, de restitu. spoliatorum oppositionis octauæ solutionis num. 26. & 29.* Mandos. *regula, 8. quæst. 1. & 8. num. 3.* Ferretus *consi. 18. num. 13.* Flam. Paris. *li 2. de resigna. quæst. 24. num. 3. & 4.* & P. Molina *de iustitia tom. 3. disput. 599.* & Thom Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput. 29.* & Goncalez *d. glossa 15. §. 2. numer. 32.* Rota *decis. 418. num. 3. par. 1. diuersorum* & in vna Compostellana Canonicatus 25. Iulij. 1574. coram D. Rubeis infra adducta *7. part. cap. 3. num. 51.* in qua fuit dictum *per solam supplicationem plene acquiri ius in Beneficialibus absque litterarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non substitutionis ipsius gratiæ.*

Vnde Menochius *de arbitrariis lib. 2. casu 201. nu.*
12 *149.* ait narrandum † esse in gratia ius alterius ex supplicatione competens, & conuincitur doctrina Zerolæ *in praxi Episcopali 1. p. verbo, supplicatio.* vbi
13 ait, quod stante supplicatione signata† per Papam de aliquo Beneficio, nondum leuatis Bullis, potest Ordinarius illud conferre, supposito, quod alias posset, quę est falsa ex dictis, & dicendis statim, & inf. *5. p. c. 1. num. 147.* & Gomez *19.* quem allegat de expectatiuis. *n. 16. &* 17. loquitur in diuersis terminis, scilicet in expectatiuis.

Et ideo vacat Beneficium per mortem impe-
14 trantis,† qui signata supplicatione, ante litterarum expeditionem decessit, & non vt prius. Rota *dec. vlt. de rescript. in antiquis* alias 882. Cassad. *d. decisione vltima, de resig. spolia. n. 9.* Sarn. *d. qu. 18. & d. qu. 1.* & Mãdos. *regula 27. qu. 13. nu. 4. & de signatura gratiæ, titulo de renuntiatione, versicul. dubitarunt aliqui,* & Rota in dicta Compostellana dictes *decisionem* Ægidij 609. & 644. contrarias, quas procedere de stilo ait Staphil. *de litteris gratiæ tit. quibus modis expirent litteræ ad Beneficia. numer. decimo,* & seruat Cancellaria differens in hoc à Rota, vt *in decis. 1919.* & 1936. *lib. 3. part. 3. diuersorum* non seruari, Ripa *in Rubrica de cõstitut. numer. 50.* Rebuff. *in concord. dat. titulo de mandatis Apostolicis. §. 1. verb. litteras, & in d. cap. 2. de conces. Præbend. 8. quæst.* Corras. *supra,* Ferret. *d. conf. 18. n. 13.* Mascard. *conclus. 845. numer. 18.* Flam. Paris. *d. lib. 2. quæst. 24.* & Zerola *verb. Bullæ. §. 6.* qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante leuationem Bullarum posse permutari cum alio. Et nouissime Gonçalez. *d. gloss. 13. §. 1. n. 34. & §. 2. n. 34.*

Vnde prouisionem factam cum sola supplicatione,† seu signatura expirat, & est extincta reseruatio 15
secundum veriorem, & communiorem oppinionem, vt per Rotam *d. decis. vlt. num. 5.* Cassad. *decis. 4. de causa possessio. nu. 4.* Simonetam, *qu. 55.* Ripam Rebuff. & Mascard, *supra,* & Zerolam *d. §. 6.* licet verbo *supplicatio §. 1.* contrarium videatur velle, & fuit dictum in d. Compostellana, de quo Eneas de Falcon. *de reseruat. 4. q. principali effectu 27.* & tradit Gonçalez *d. §. 2. n. 32.*

Quod tamen procedit, quando per Papam signata est regi-
strata,† si enim solum est signata ante 16
regi-
strationem, potest lacerari, vt solet fieri, & ea lacerata, non potest dici Beneficium vacare per eum, quia perinde est, ac si nunquam fuisset signata, Flam. Paris. *d. quæstio. 24. nume. 6. & 7. & libr. 2. quæstion. 7. numero 186.* vbi ait, quod antequam supplicatio sit regi-
strata, & tradita partibus, non potest considerari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicium, cum Princeps vsque ad illud tempus possit denegare, & lacerare, atque ad libitum disponere absque iniuria de supplicatione, vt per Sarnen. *regula de iure quæsito, quæstion. sexta. numer. secundo. & quæstion. 20. in fine,* fuit dictum in Rota in vna Oxamen. Archipresbyteratus die veneris sexto Aprilis. 1576. coram Robusterio, hæc Flaminius. Rota etiam *decisione 791. numero 5. par. 1. diuers.* & tradit posthæc Gonçalez. *dict. §. secundo num. 33.*

Præterea id procedit,† quando supplicatio est si- 17
gnata in forma gratiosa, secus si in forma dignum, seu alias in forma commissaria: nam tunc, cum nõ sit prouisio, sed mandatum de prouidendo, Beneficium non vacauit per obitum habentis solam signaturam, sed vt prius, iuxta dicenda *c. seq. n. 6. & 9.*

Ex quo non habet ius in re, sed ad rem, vt ibi *numer. 60.* Aegid. *d. decisio. 609.* Simoneta. *dicta quæstione 55. numer. 7. & fin. & quæstione 31. numer. 3. & 4.* quicquid videatur velle Zerola. *dicto. §. 6.* & ita seruat Dataria, & Cancellaria, nisi simus in resignatione in fauorem iuxta *d. supra. 2. part. cap. 1. à nume. 144.*

Sed, cum Cancellaria, & Camera semper tenea
Beneficium non vacare per obitum, seu resignationem habentis supplicationem signatam etiam in 18
forma gratiosa,† sed vt prius, *vt in d. decis. 1919. & 1936. libr. 3. part. 3. diuers.* & quotidie videmus, ei erit standum, quicquid Rota velit, cum Cancellaria, & Camera sit organum Papæ. Cassadorus *decis. 2. num. 7. de vnio.* Flaminius Paris. *de resignat. lib. 3. q. 6. n. 33. & lib. 9. quæst. 26. à nu. 4.* & dixi alias supra, *1. part. ca. 5. n. 120.*

19 Sed suppositò, † quod Beneficium vacet per obitum habentis solam signaturam, offert se hic difficultas, an impetranti Beneficium per obitum habentis solam signaturam, seu supplicationem ad canonizationem suæ gratiæ, & prouisionis, sufficiat ostendere supplicationem signatam prædecessoris, & illam iustificare, an vero opus sit expedire litteras super illa? nam data supplicatione, etiam post mortem impetrantis, secundum illam expedientur tot Bullæ, quot partes voluerint, vt inquit Simoneta *d.q.55.n.12.*

20 In qua difficultate videbatur † dicendum opus esse expedire litteras super illa ad probationem gratiæ defuncti, nam supplicatio non probat gratiam, sed requiruntur litteræ ad probationem, Rota *d.decision.vlt.* Felin. *in Rubric.de constitu.numer.5.* Sarnen. *supra* Simoneta. *d.q.55.num.11.* & Mascard. *d.conclus.* 845. & propter regulam de non iudicando iuxta formam supplicationis, & constitutionem 33. Iulij III. & ita tenet Gonçalez. *dict.glos.15.§.1. numero 34. & 35.*

Nihilominus contrarium est tenendum, nam
21 sufficit producere litteras † suæ gratiæ expeditas, & ius, & gratia authoris ex sola supplicatione, seu sumpto ex registro supplicationum ad *decision.* Crescen. *2. de fide instrumento.* Bellenci. *de charitatiuo subsidio, quæst.113. ad finem,* & Mandos. *d.reg.27.quæst.6.* probari potest, cùm non agatur de canonizando titulo authoris. Caputaquen. *decision.235. & trigesima part. 3. & decisione.* Thanis septuagesimaoctaua in vna Mediolanen. quæ habetur etiam apud Puteum *decision.347. lib.1.* in qua fuit resolutum, quod *subrogatus in iure defuncti litigioso sufficienter docet de iure defuncti, & iustificat titulum defuncti, ex sola supplicatione contra dictam* decis. *Egidij* 609. & 644. *quia dictæ decisiones non seruantur, vt per Cassador.* d. decis. vltim. *& Sarnen.* d. quæst. 1. & ita etiam docet cum Rota Mandos. *d. quæst. 13. numer.4. & 5.* & Zerola *in praxi, 2. part. verb. Bullæ, §.1.* & sentit Simoneta *dict. quæst.55. num.13.*

22 Et facit etiam resolutio in causa Camerinen. †iuris conferendi 28. Martij 1594. coram D. Blancheto, in qua fuit tentum, *supplicationem confirmationis absque litteris eundem effectum operari, quem ipsæ litteræ, si non agitur ad canonizationem concordiæ, Moheda.* decis. 34. *alias 2.* de priuileg. *& vbi principaliter deducitur aliud ius, & ad illius corroborationem affertur supplicatio, tunc illam solum sufficere. Sarnen.* in d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 3. versi. secus.

23 Facit etiam, † quod pro possessione sola supplicatio iuris proprij, vel tertij exclusiui iuris agentis valet ad obtinendam absolutoriam, Cassadorus *decis.2. de re iudicata, 1. & 2. super Reg.4. de causa possess.* & vltima *de restitu. spoliatorum,* Mohedan. *dec.9. in fine, vt lite pendente,* Puteus *consil.366. num.9. lib.1.* Sarnen. *d.reg. de non iudicando, quæst.4.* Mascard. *supra num.35.* & Flamin. Paris. *lib. 6. de resignatio quæst.5.n.* 67. quamuis contrarium alias tenuerit Rota, vt per Crescen. *dec. 1. de except.* quam sequitur Mandos. *d. reg.27. quæst.15.*

24 Nec obstat fundamentum supra adductum, † scilicet supplicationem non probare gratiam, nam illud solum procedit, vbi agitur ad illius canonizationem, & pro adiudicatoria, & sic procedit *d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis:* secus in absolutoria, & in possessoria, Cassador. *ibi,* & reliqui modo citati, Sarnen. *ibi quæst.5.* & Corras. *d.cap.1.nu.* 23. Menoch. *de recuperanda, remed.15. quæst.28. & 36.* Lancellot. *de attentatis, cap.24. quæst.11. num.6.* & vbi non agitur, de canonizanda supplicatione, Mohedanus *d.decision. 2. in fine* alias 34. & in vna Burgen. Canonicatus 19. † Ianuarij 1560. coram D. Oradino, 25
fuit resolutum, *Reg. quod commissiones non suffragentur litteris non expeditis non habere locum in eo, qui commisit causam iactationis, & molestationis, qui est reus, & non tenetur expedire litteras, pro absolutoria, Cassador.* d. decis. 2. super Regulis, *nec cum super possessione est commissa, quia etiam tunc non tenetur expedire litteras, Cassador. 1.* & fin. super regulis, & 6. de rescrip. *&c.*

Nec obstat *Extrauagans* Iulij III. † quæ in Bulla- 26
rio est 33. *ad finem,* ibi, *Quod de cætero supplicationes, etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam,* quod earum sola signatura sufficiat, *nullam aliam, quam per litteras super illis conficiendas, fidem aut probationem faciant, seu præstent, nec vlla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, aut adhiberi possit.* Ex qua extrauagan. contrarium in proposito tenuit Mandosius *supra quæst. 3.* quod imo sola supplicatio in possessorio, & pro possessore non sufficiat, & sequitur Lancellot. *supra num.14.* & Flamin. Parisius *lib.13. de resignat. quæst.5. num. 106.* dicens de stilo ex dict. constitutione Iulij III. non seruari, quod dictum est *num.24.*

Quia respondetur dict. Extrauagantem † proce- 27
dere, quoad apprehensionem possessionis, vt Rota resoluit in vna Zamoren præstimonij 4. Nouembris 1558. coram D. Acorambono, in qua dixerunt Domini, *Ad effectum absolutionis solam supplicationem subrogationis sufficere, Cassador.* d. decis. 1. *& Sarnen.* d. q. 5. *& Extrauagantem Iulij III. procedere quoad apprehensionem possessionis, &c.* Quicquid velit Mandosius *d.q.3.4. & aliis.*

Similiter etiam dispensatio est perfecta, † & habet 28
effectum ex sola signatura, glos. *Reg. Cancell.13. & 53. ad fin.* Cassador. videndus *dec.36. super reg.* Sarnen. *d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q.5.* Rebuff. *in praxi, tit. de dispensatione, ad plura, n.62. & in repetit. cap. postulastis, de clerico excommuni. in glossa prima, n.16.* Gigas *de pension. quæstione trigesimaquarta, n. decimo tertio.* Corras. dicto capite primo, *n.19.* Gãbarus *de officio legati lib. decimo, n. 491.* Nauarrus *in cap. accept. de restitut. spoliatorum, oppos. octauæ solutione, num. trigesimo,* & Molina. *de Hispanorum primogenis lib.2. cap.7. n.56.* Thom. Sanchez *supra* † & ita in 29
vna Vrgellen. & Vicen. præposituræ, cum 12. Martij 1557. coram D. Oradino, seu Domino Iunio tentum esset *irregularem esse, qui vulnerauit aliquem ex prouocatione congressus, cum eo, qui eo vulnere post duodecim dies mortuus est, propter ipsius intemperiem, & malam sui corporis custodiam. Cardin.* in Clemen. 1. de homicidio versicul. 16. *& facit* capitulum sicut §. fin. de homicidio *cum glossa* verbo consilium, *& Sarnen.* de infirmis quæstione 11. *etiam quod tunc temporis vulnerans esset laicus, nam quod potest dici esse licitum in aliis casibus, tamen quo ad irregularitatem, & obtinenda Beneficia, dicitur illicitum, & consequenter dicitur laicus tunc dare operam rei illicitæ, præsertim, quando prouocatio fuit verbalis, non realis, Claudius* in repetitione legis, vt vim, numero 124. & 165. ff. de iustitia, & iure. Postea 28. Maij fuit resolutum, quod, *cum ille obtinuisset dispensationem ab irregularitate ante impetrationem præposituræ, sed non expediuerat litteras, sed tantum supplicationem, etiam si tenus esset terminus ad sententiam, & opponeretur quod*

dispen-

dispensatio non suffragatur, literis non expeditis, potest literas expedire lite pendente, quia gratia satis subsistit ex sola supplicatione: quo autem ad exercitium, & vsum necessaria erat expeditio propter regulam, quæ, cum non fuerit ei obiecta, merito potest adhuc expedire. Cassad. decisione 36. super regulis, *Socinus* consil. 41. n. 4. vol. 3.

Et illam *regulam.* 53. quod dispensatio non suffragetur, nisi literis expeditis, non habere locum in † foro conscientiæ contra Hieronym. Paulum *in practica cancell. versic. vbi Papa concedit gratiam*, docent Sarnen. *d. regul. de non iudicandis iuxta formam supplicationibus quæstione* 14. Rebuffus, Gigas *numero* 12. & Nauarrus *supra*, Enriquez *in summa libr.* 12. *cap.* 3. §. 7. & Molina *de iustitia, tom.* 3. *disput.* 599. & ita intelligunt verbum illud *suffragetur*, scilicet in foro iudiciali, & contentioso.

Sed, cum iam à tempore Pij V. *in d. reg.* dicatur in *iudicio, vel extra suffragetur*, videtur iam non posse dicta procedere, & ita videtur tenere P. Ledesma *de matrimonio q.* 56. *art.* 4. *dub.* 3. Man. Rodr. *in summ.* 1. *tom. c.* 234. *ad fi.* & Vega 1. *p. sum. c.* 88. *casu* 2. quicquid adhuc dicat Thom. Sanchez *disputat.* 29. *numero* 4. *& vltimo.*

Absolutio vero † à suspensione, seu alia censura obtenta sine literarum expeditione, valebit in foro conscientiæ, vt tradit Nauarr. *cons.* 29. *de temporibus ordinationum n.* 3. Nec obstabit *d. reg.* quia solum loquitur de dispensatione.

Præterea d. regula non † procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum prouisione, seu alia conclusione, super quibus erant expeditæ literæ. Nam tunc de dispensatione satis est constare per supplicationem. Cassad. *decision.* 35. *super regulis*, Rota *decis.* 85. *lib.* 2. *& decis.* 11. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum*, & *decis.* 214. *n.* 3. *part.* 1. *diuersorum.* † Sed de pensione offert se difficultas, an salua conscientia exigi, & recipi, ac solui possit literis super illius facta reseruatione non expeditis, quando non adest clausula, quæ sola signatura sufficiat, quæ in pensionibus ad fauorem Palatinorum poni solet?

In qua, omisso, † quod dicunt Corduba *in summa q.* 166. Man. Rod. 2. *tom. c.* 21. *n.* 9. Vega 2. *p. c.* 65. *casu* 8. & P. Ledes. 2. *part. tract.* 7. *c.* 1. *circa* 14. *conclusionem pag.* 381. qui tanquam theologi in materia iuris loquuntur, vt solent sine fundamento; & sequitur Thom. Sanchez *supra, n.* 5. *ad fin.* licet partem negatiuam teneat Hiero. Paulus. *d. vers.* vbi Papa † concedit gratiam, tamen partem affirmatiuam ex supradictis tenent Sarnen. *d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationum q.* 1. *&* 14. Gigas *de pensio. q.* 34. *& consil.* 151. *n.* 8. Mandos. *d. reg. q* 7. Nau. *consil.* 37. *de Simonia ad* 1. *q.* & Enriq. *in summa lib.* 13. *cap.* 19. §. 1. & Tho. Sanchez, *d. num.* 5.

Nam in foro conscientiæ, † vt quis sit tutus, sola supplicatio gratiæ sufficit. Flam. Paris. *de resigna. lib.* 8. *q.* 2. *n.* 24. & dicetur infra. *n.* 53. quamuis sine litteris non possit cogi ad solutionem pensionis per iudicem † ex d. regula *de non iudicando iuxta formam supplicationis*, nisi alias se obligasset de illam soluendo absque litteris, glossator *regulæ Cancellar.* 25. *ad fin.* Cassad. *decision.* 2. *de pensio. numero* 12. Gigas. Mandos. Nauarr. & Enriquez *ibi cap.* 2. Rebuffus *de pacificis possess. numero* 145. *&* 156. alias 126. *&* 137.

Id Tamen cessat, iam stante clausula in supplicatione pensionum, *vigore litterarum desuper expeditarum, nec alias persoluenda*, quę † tempore Gregorij, XIII. apponi cœpit, vt per Salustium Tiberium *in practica auditoris Cameræ lib.* 3. *cap.* 4. qua stante dicendum est ante litterarum † expeditionem non posse erigi, nec etiam solui; imo, nec ad eius executionem procedi etiam stante titularis consensu, & obligatione in forma Cameræ de illam soluendo, etiam litteris non expeditis, quia illa clausula appositа est fauore publico officialium Cancellariæ, & non fauore partis, vt per Salust. *d. cap.* 4. qui ait ita fuisse decisum in signatura iustitiæ ex relatione d. Ferratini, & aliorum abbreuiatorum nomine Cancellariæ. Quod magis † procedit ex clausula hodie apponi solita, à tempore Sixti V. quæ est magis stricta nempe *vigore litterarum Apostolicarum desuper conficiendarum, nec antea alias præsens reseruatio nulla sit eo ipso persoluenda*, Salust. *d. cap.* 4. cui clausulæ renuntiari non posse etiam per ambas partes, titularem scilicet, & pensionarium, quia est ad fauorem officialium Cancellariæ, ne defraudentur, &c. fuit resolutum in pareo per dominos abbreuiatores de maiori.

Ex qua clausula *pensionem esse nullam, si ante litterarum † expeditionem exigatur cum effectu propter illud decretum, etiam quod literæ essent tunc inceptæ expediri, nec suffragari expeditionem earum postea subsecutam, quia illa clausula annullatiua inducit formam, &c. Baldus & alij in* l. 1. ff. de lib. & posthu. *Socin. Iunior* consil. 271. n. 23. lib. 1. fuit resolutum in vna Veronen. pensionis 11. Iulij 1592. coram Domin. Millino, quam decisionem ponit Salust. Tiberius *d. c.* 4. *ad finem in addito.* & in vna Sabinen. pensionis. 13. Iunij 1594. coram Domin. Mantica in qua etiam 12. Decemb. eiusdem anni coram eodem fuit resolutum non habere pensionarium aliquam excusationem, nec posse dici ignorasse decretum *lege non est ferendus. ff. de transactio.* idem etiam fuit resolutum in vna Brixien. pensionis. 11. Decembris 1600. coram D. Penna.

Et hodie à tempore Clementis VIII. d. Clausula † ponitur magis stricte, dicitur enim *vigore litterarum Apostolicarum infra nouem menses proximos expediendarum, nec alias, Alias præsens reseruatio nulla sit eo ipso persoluenda.*

Vnde hodie non solum pensio † non debet solui litteris non expeditis, sed etiam illæ debent expediri infra nouem menses, à data supplicatione, & alias pensio nulla est, eo ipso, quia clausula annullat pensionem à principio.

Vnde Flam. Paris. *de confiden. quæst.* 43. docet, † quod pactio de soluendo pensionem Authoritate Apostolica reseruatum, litteris non expeditis, non est confidentialis, quia huiusmodi casus non comprehenditur, neque sub verbis, neque sub ratione constitutionum Pij. IV. & V. & cum sint odiosæ, & pœnales sunt restringendæ. Est tamen Simoniaca, Nauarrus. *de cons.* 37. *de Simonia* maxime stante stylo notissimo in Curia apponendi clausulam, *quod literis non expeditis reseruatio sit nulla*, nam huiusmodi prohibitio impedit ius ante expeditionem litterarum, ideo non solum committitur Simonia, sed etiam confidentia; nam sicut promissio solutionis pensionis facta à resignatario resignanti absque authoritate Papæ est confidentia ex dict. constitut. Pij. V. ita & ea promissio, quæ fit de ea pensione reseruata à Papa soluenda litteris non expeditis, cum stante dict. clausula, ante expeditionem litterarum habeatur, ac si non esset reseruata, *hæc Flam.*

46 Ad secundum secundi † dubij, an ex sola supplicatione, seu signatura possit iure capi possessio, dicendum videbatur contra Felinum *in cap. veniens de accusatio num. 3. & in cap. ne Dei, de Simonia nu. 6.* posse capi, nullumque intrusionis vitium contrahi, nec obstare extrauagantem, iniunctionem de electione, quæ solum loquitur in Beneficiis maioribus, nempe Episcopatibus, & Abbatiis, ita Cassad. *d. decis. vlt. de restitu. spoliator. nu. 3.* Sarnen. *d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis. q. 5.* Rebuf. *in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. per se vel per alium, & in repetit. cap. postulastis, de Clerico excommuni. in glos. 1. nu. 20.* Corras. *d. cap. 1. numer. 19.* Puteus *decis. 220. lib. 2.* Nauarrus *in d. cap. accepta oppos. 8. solutione, ex num. 24.* & Quintanaduennas *lib. 4. Eccles. numer. 78. & 79.*

47 Sed, quamuis antea id verum esset, † secus tamen hodie ead. constitutione Iulij III. 33. per quam prohibetur apprehendi possessionem Beneficiorum vigore supplicationis litteris non expeditis sub pœna amissionis, ac priuationis illorum, ac inhabilitatis ad ea ipso iure, extendendo dictam extrauagantem, iniunctæ, ad minora Beneficia, &c. Matius *in d. constitutione*, & aduertit Gigas. *de intruso, nu. 38.* Mandos. *regul. 31. quæstion. 2. numer. 3. consil. 38. à numero 11.* Nauarr. *de spoliis. §. 7. num. 3.* & Flam. Paris. *de resign. libr. 2. quæst. 26. num. 4. & 5. lib. 8. quæst. 7. num. 105. & lib. 10. quæst. 1. num. 20. & quæst. 6. n. 16.* & tenuit Rosiniacus *de Benef. cap. 27. num. 3.* & Duarenus *lib. 6. c. 6.* qui tamen duo non faciunt mentionem de d. constitutione Iulij III.

48 Ex qua constitutione videtur quod hæredes illius, qui decessit † cum sola supplicatione, seu signatura ante expeditionem litterarum, nullo modo possint percipere fructus illius temporis, nisi litteras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo cum Beneficium vacet, vt prius, vt Cancellaria tenet, de quo supra *n. 17.* non poterunt hæredes expedire literas.

49 Circa quam constitutionem Rotæ † in vna Aretina Parochialis, 13. Martij 1561. coram D. Chisanen. resolutum, *Quod qui dat de Extraua. Iuly III. debet concludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit illam sine litteris, non autem per possibile, seu per præsumptiones, & coniecturas, quia Extrauagans est pœnalis, & qui vult facere aliquẽ in pœnã cadere, debet concludenter probare delictum, cum illa qualitate, Roman.* cons. 110. *Paris.* cons. 59. n. 38. lib. 2. *& in dubio est capienda interpretatio exclusiua delicti, vt actus potius valeat, quã pereat, & quia vbi agitur de pœna, debet esse liquidissima probatio, Alex.* in l. soluto, n. 25. ff. sol. matrimonio vt per Cotam *decis. 289. in Miscell. manuscript.*

Et in vna Aquitana Capellaniæ, 30. Iunij 1558.
50 coram † D. Quiroga fuit resolutum, *Extrauagantem Iuly III. contra capientem possessionem litteris non confectis, non intrare stante, quod litteræ Apostolicæ fuerint expeditæ post ademptam possessionem, quia materia est obiecticia, & debet necessario concludere, & tamen tit. est multiplicabilis, & potuit antea habere alium titulum, præsertim quãdo supplicatio est missa ad registrum post captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi possessionem vigore illius, & sic adest præsumptio alterius tituli.*

Et in vna Colonien. canonicatus 13. Nouemb.
51 1593. coram sanctissimo Clemen. VIII. fuit tentum d. *Extrauagantem Iuly III. non habere locum in eo, qui continuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore solius supplicationis, & quamuis loquatur in eo, qui ingreditur vigore ordinariæ prouisionis, hoc intellexerunt Domini de eo qui post obtentam Apostolicam prouisionẽ obtinet sibi ab Ordinario prouideri, non autem de eo, qui iam antea ab Ordinario fuerat prouisus, vt in decisione 205. num. 3. part. 1. diuersorum.* Tradit Gonçalez *glossa 15. numero 98.*

Vnde prouisio ab Ordinario, vel Nuncio, † licet 52
male, qui vigore eius prouisionis possessionem ingressus est, & postea nouam prouisionem à Papa obtinuit, cuius vigore litteris super ea non expeditis, possessionem continuat ad *d. decis. 205. num. 1. & 2. & decis.* Crescen. 5. *n. 2. de restitu. spoliatorum*, Cassad. 4. *in fine eodem*, & Achillem *decis. 104.* non obstabit d. constitutio Iulii III. sed erit tutus † in conscien- 53
tia ad doctrinam Abbatis, *in clemen. dudum, de sepult. in fine*, Felin. *in rubric. de constitu. num. 6. versi. 2. casus.* Rebuff. *in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis. §. 1. verb. litteris, versic. 4. in foro conscientiæ*, Gigantis *de pensio. quæst. 34.* Mascard. *de probatioc. conclusione 845.* seu 843. *numero 3.* Flam. Parisij dicentis Doctores communiter ita velle *lib. 8. quæ. 2. numero 24.* & Molin. *d. disputatione 599. num. 1.* & Thom. Sanchez *supra d. disput. 29. lib. 8. nu. 4.* Qui dicunt in † foro con- 54
scientię posse quem vti gratia absque literis expeditis, & esse tutum sola supplicatione signata absque litterarum expeditione.

Quod intellige † modo noua prouisio sit con- 55
cessa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo prouisionem Ordinario concederetur, vt in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Iulii III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & ius in re, vt dicetur *cap. sequenti, numer. 60.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de mandatis de prouidendo. ad finem.*

Tandem pro præmissis aduertendum est, † quod 56
tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatę, glos. *reg. Cancell. 14. & 53.* Sarnen. *in d. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, q. 1. versic. & tamen vlterius, & in compendio vtriusque signaturæ, nu. 54. versic. & est aduertendum*, Cassad. *decis. 4. super regulis. num. 3.* Rebuff. *in praxi, tit. de Bullæ declaratione num. 3.* Mandos. *reg. 8 q. 3.* Flam. Paris *de resignatione li. 6. quæst. 2. num. 18. & lib. 10. quæst. 1. num. 34.* Zerola *verbo Bullæ, §. 2.* & Zechus *de republica Ecclesiastica, cap. 4. pag. 159.*

CAP. III.

De modis, quibus acquiritur ius ad rem in beneficio.

SVMMARIA.

DEcem modos, *quibus acquiritur ius ad beneficium ponunt Æneas de Falcon, & Sarnen. numer. 1. 2. & 3.*

Primus modus, quo acquiritur ius ad rem, & non in re, est electio, siue fuerit acceptata siue non, nu. 4. & 5. & sic per obitum electi non vacat Beneficium, sed vt prius, num. 6.

Ex postulatione non queritur ius postulato, n. 7.

Secundus modus est præsentatio patroni, siue Clerici, siue laici: & sic per obitum præsentati non vacat etiam Beneficium, n. 8. & 9. vbi adducitur dec. Rotæ, & reprobatur Zerola. n. 10.

Præsen-

Præsentatus habet ius ad rem quando præsentatio est per ipsum acceptata, non alias, n.11. non tamen requiritur admissio Superioris, sed quod præsentatio sit ei facta.n.12.

Si sunt plures præsentati, neutri est ius quæsitum ad rem, sed omnes in communi habent ius, vt vnus ex eis instituatur, n. 13. & idem quando vnus est præsentatus à quibusdam, alius ab aliis in numero pari.n.14. vbi adducitur decisio Rotæ.

Tertius modus, per quem acquiritur ius ad rem, est acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ, numero decimoquinto. quamuis ex expectatiua ante acceptationem nullum ius competit.n.16. sicut ex nominatione Vniuersitatis n.17.

Ius ex acceptatione expectantis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reseruatione, numero decimooctauo. nec quoad clausulam, dummodo non sit in eo alicui ius quæsitum, quæ in literis de Beneficiis vacantibus apponitur, vel sub intelligitur, n.19.

Per istam clausulam istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, vt per electionem, vel præsentationem, quod etiam est considerabile ad reg. de iure quæsito, num.20.

Narrandum est ius alterius ex electione, seu præsentatione quæsitum, & alias gratia est nulla, numero vigesimo primo.

Reseruatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum n.22. & cap. si eo tempore, de election. in 6. non habet locum in inferioribus Beneficiis, n.23.

Ratio differentiæ inter ius ex acceptat. expectantis, & ius ex electione, vel præsentat. numero vigesimoquarto. & 25.

Ius recepti in Canonicum authoritate Papæ expectans primam Præbendam est considerabile quo ad d. clausulam.

Ius ex acceptatione expectantis quæsitum non est considerabile quo ad reg. de iure quæsito, etiam lite pendente, licet de lite debeat mentio fieri contra Sarnen. num 27. ad 30.

Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, litigiosum, cuius litis statum, & super eo inter aliquos lis, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, n.31.32. & 33. vbi ponitur decisio Rotæ.

Gratia, perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla, num. trigesimo quarto, & per clausulam literarum principalium, & super eo inter aliquos lis. Solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione literarum, n.35.

Quartus modus, per quem acquiritur ius ad rem, est gratia expectatiuæ Præbendæ recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Præbenda facta recepto in Canonicum authoritate Apostolica, numer.36. quod ius est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad regul. de iure quæsito, & dict. clausulam, numer.37.

Quintus modus est per collationem nondum acceptatam, num. 38. quod ius est considerabile quo ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulas dummodo non sit alteri ius quæsitum, numer.39.

Reseruatio interim facta de tali Beneficio etiam motu proprio non impediret acceptationem illius, non obstante d. cap. si eo tempore, n.40.

Ante acceptationem collatarij Beneficium vacat, licet nõ libere, & illo monente ante acceptat. vacat, vt prius n.41. resolutio. Rotæ n.42.

Sextus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium, est per reseruationem factam pro aliquo de certo Beneficio. numer. 43. quod ius est considerabile quo ad dict. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 44.

Septimus modus est per optionem, seu ius optandi, quod ius est considerabile quo ad d. reg. & clausulam, n.45. quod intelligitur de Præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonçalez. n.46.

Octauus modus est ob non solutionẽ pensionis, n.47. quod ius, quo ad effectum reg. de iure quæsito, non potest adaptari secundum Sarnen. numer. 48. contra quem numer. 49.

Ex stilo benigno Rotæ non datur regressus, vel accessus ob non solutionem pensionis, nec illis est locus, nisi data magna proteruia n.50. & seq. vbi ponuntur Rotæ decisiones.

Nonus modus est per priuationem iuris, nu. 53. sed istud ius non est considerabile, n.54.

Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadiutoriam cum futura successione, n.55. quod ius est considerabile quo ad omnes reg. & dispositiones de iure quæsito loquentes, n.56. non solum post vacationem, sed etiam ante vocat. Beneficij, vt per aliam gratiam ei non præiudicetur, n.57. & 58.

Vndecimus modus est mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante, quod ius est considerabile ad dict. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 59.

D. mandatum de prouidendo ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, & sic per obitum illud habentis non vacat Beneficium, sed vt prius, numero 60.

Duodecimus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium est oppositio stante constitutione, seu consuetudine, priuilegio, vel fundatione dante ius opponendi, nu. 61. & 62.

Istud ius solum est considerabile respectu Ordinarij, & inferiorum Papæ, qui non possunt illi derogare, numero 63. & vt in gratia de vacaturo esset facienda mentio de eo. numero 64. non autem ad effectum dict. clausulæ, dummodo non sit alteri ius quæsitum, nec, vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, numero 65. & seq. vbi ponuntur decisio. & resolutiones Rotæ.

Si vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates resignatas per constitutionem, seu priuilegium ita, vt censeatur ab illa vocatus, acquiritur ei ius considerabile, de quo in prouisione aduersarij sit facienda mentio, & assimilatur præsentationi seu electioni, numero 69.

Refertur, const. 1. Mandosii, n.70.

Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, nu numer. 71.

In terminis decis. Crescen. 7. de iure patro. si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem per aduersarium, esset illi quæsitum ius considerabile etiam ad d. clausulam, & reg. de iure quæsito, n.72.

In terminis d. decis. etiam si ille nondum id verificasset, erat necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de

vacante, numero 73. & 74. vbi ponitur decision. Rotæ.

Quod dictum est ius ex oppositione non esse considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel priuilegio, secus in fundatione, n. 75.

An sit causa Beneficialis, & Beneficium litigiosum quãdo quis se opponit prætendens sibi, vti præsentando, vel alias, Beneficium esse debitum? n. 76. resoluitur affirmat. licet secus quando solum quis se opponit, ne præsentatus instituatur.

Ex oppositione, & verificatione qualitatum per oppositorem actæ, est ipsi quæsitum ius considerabile, quando verificatio facta est legitimè, & seruato iuris ordine, & in forma constitutionum, non alias, numer. 80. vbi decisio Rotæ.

An per oppositionem ad Parochiales acquiratur ius considerabile, saltim approbato, aut electo tanquam magis idoneo? n. 81. cum seqq. resoluitur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem consensum, ille non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quando vero spectat ad Papam, vel alium, ille habet ius considerabile ad Parochialem, dum modo infra quatuor menses significetur.

Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, & etiam si de facto collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam, num. 85. cum seqq. quamuis Rota aliud voluerit, vt in decis. positis nu. 90. 91. & 92.

1 DEcem Modos, quibus † acquiritur ius ad Beneficium, ponit & deducit Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. q. effectu 47.* quos tacito, aut ore, vt inquit Papaz. *in additio. ad decis. 6. de electione in nouis*, repetit Sarnen. *in reg. de non tollendo iure quæsito. qu. 1.*

2 † sed Eneas eos breuiter deducit, principaliterque ad effectum regularum reseruat, loquentium de iure ad rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine infra prosequemur, *part. seq. c. 1. à num. 282.* & particulariter, 286. Sarnen. vero latius & generalius, ordineque diuerso eos prosequitur, & nos hic cum eo plura addendo, & annotando. Est igitur primus modus, quo acquiritur ius ad rem in Beneficio electio *c. fin. de translatio Episcopi* Rota. † *d. decis. 6. de*

3 *election. in nouis*, & ibi Papaz. *in additione*, Rota etiam *dec. 17. de Præbend. in nouis* Egid. *dec. 167.* Cassad. *dec. 18. de Præb. n. 4.* Felin. *c. causam quæ. n. 26. & c. in nostra, à Cor. 28. de Præscrip. & in c. cum Bertholdus. n. 2. 3. & 4. de re iudicat.* Staphil. *de literis gratiæ, tit. de modis prouisiuis, n. 5.* Eneas *supra 3. modo n. 5.* Sarnen. *dict. quæst. 1. 1. modo* Rebuff. *in praxi super reg. de non tollendo iure quæsito, gloss. 6. n. 37. & 38.* Corras. *de Benefi. 4. par. c. 1. n. 14.* Mandos. *reg. 32. q. 15. n. 8.* Nauarr. *in cap. si quando, de rescrip. excep. 10. num. 13. & 11. nu. 6.* Flam. Paris. *de resignat. Benef. lib. 2. quæst. 28. numer. 8.* & Zerola *in praxi Episcopale 1. part. verb. ius ad rem. §. 1.* & alij citandi sequenti modo.

4 Quod procedit, siue electio fuerit accepta, † vt vult Mandos. *ibi num. 6.* & Zerola *ibi. §. 2. & 2. p. verb. electis. §. 2.* siue non, secundum citatos, maxime Feli. *d. Cor. 28. & in d. cap. cum Bertholdus, numer. 2. & 3.* & Domin. *in capit. quamsit §. 1. de electione in 6. numero 1.*

5 Quamuis Selua *de Benef. 3. part. quæst. 1. & quæst. 11. 25. qualitate* † dicat, quod per electionem, & consensum electi acquiritur ius in re, & quod per confirmationem non acquiritur ius, sed exercitium, & solum confirmatur ius olim acquisitum, & quod ista est vera & communis resolutio, & sequitur Lamb. *de iure Patro. 1. p. 2. li. q. 1. art. 4. n. 2. & art. 5. 7. doctrina, & 2. p. lib. 2. q. 5. art. 8. n. 2. 6. & 9. & art. 9. n. 1.*

Vnde per obitum electi non vacat Beneficium, sed vacat vt prius. Rota. *d. decision. Fel. in d. c. in nostra Cor. 37.* Staphil. *supra. n. 6.* Æneas *effectu 46.* Mandos. *d. reg. 32. q. 16.* † & Bonifa. *in Clem. 1. vt lite pendente. n. 6* 47. & Zerola. *1. p. verb. vacatio. §. 6.* & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium gloss. 15. §. 2. n. 1.* cum beneficium non vacet, nisi per obitum obtinentis ius in re, non autem per obitum obtinentis ius ad rem, etiam ex causa de præterito, Rota *dec. 427. p. 1. diuer.*

Ex postulatione autem † non quæritur ius postu- 7
lato, quia dependet à gratia domini *in cap. cupientes §. denique de electione in 6. n. 1.* Cuchus *in institutio. maioribus. lib. 4. tit. 2. numer. 28.* & Zerola *d. verb. ius ad rem §. 14.*

Secundus modus † est per præsentationem Pa- 8
troni, siue laici Rota *d. dec. 17.* Ægid. & Cassad. *supra* Abbas *in d. c. cum Bertholdus num. 9.* & ibi Feli. *n. 1. & in d. c. causam quæ. numer. 26. & in d. cap. in nostra. Cor. 28.* Ripa *in Rubrica de iudic. num. 71.* Lapus *allegatione 8. numer. 4.* & ibi Mandos. *litera B. 2.* Selua *d. quæst. 11. 25. qualitate*, Æneas *d. effectu 47. 4. modo num. 6.* Sarnen. *d. quæst. 1.* Rebuff. *supra, & de nominatio. qu. 4. num. 6.* Roch. *de iure Patro.* Beroius *q. 4.* Lamber. *d. 1. part. 2. lib. quæst. 1. art. 3. & 4. num. 2. & art. 5. 7. doctrina, & d. 2. part. 2. lib. q. 5. art. 8. & 9.* Flam. Paris. *d. quæst. 23. num. 12.* & Zerola *d. verb. ius ad rem. §. 2.* Vnde sicut per obitum electi non vacat Beneficium, † vt dictum est, ita nec per obitum præsentati, Boni- 9
facius *supra*, & est *decisio* Thanis 92. *in manuscriptis* quæ ait, quod *in vna Paduana est tantum, quod per præsentationem Patroni non acquiritur ius in re, sed ad rem, & sic per eius obitum nihil vacat*; argum. decis. 492. in nouis, *quæ est* d. decis. *6. quæ loquitur in electione, sed tamen ab eius obitu currit de nouo tempus à iure præfixum Patronis ad præsentandum, sicut in elect. vt est textus in c. si elect. de elect. qui textus habet locum etiam in præsentatione Patroni. Rota* decis. 269. in nouis Gonçalez *supra.* Vnde falsum apparet quod dicit Zerola. *1. p. verb. Beneficia* † *5. 5. & 4. dubio*, nem- 10
pe vacare Parochialem per obitum magis idonei electi ab Ordinario in concursu, cui nondum erat facta collatio ab eo ad quem spectabat, vel ab Ordinario, cui erat remissa, seu commissa per illum.

Intellige tamen præsentatum habere ius ad rem, 11
quando præsentatio est per ipsum acceptata, non alias, Ripa *num. 73.* Æneas, Sarnen. Rochus. Lamb. *d. art. 8. num. 12.* & Flam Paris. *supra*, Zerola *d. verb. ius ad rem. §. 2. & d. 2. p. verb. electio. §. 2.* acceptatio enim est pars præsentationis, vt dictum est supra *cap. 1. huius partis num. 21. & 23.*

Non tamen requiritur † admissio Superioris, sed 12
quod præsentatio sit facta Superiori, & sic cum effectu Selua, Æneas, Sarnen. Rebuf. *d. numer. 6.* Rochus, & Lamber. *supra*, & Zerola *d. verb. ius ad rem, & d. verbo electio §. 2.* & Rota in vna Osturien. Capellanię. 17. Nouembris 1606. Coram D. Iusto, de qua infra *8. p. c. vlt. n. 50.*

Secundo intellige, dummodo non sint plures 13
per Patronum præsentati, nam tunc neutri est ius quæsitum ad rem, licet omnes in communi habeant ius, & actionem, † vt vnum ex eis Episcopus in-
stituat. Abbas. *n. 10.* Ripa 70. Sarnen. & Rochus *supra &*

pra & Mohed. *decis.* 1. *de Præbend.* alia, 22 quicquid dicat Lamber. *d. ar.* 8.

14 Et idem † est quando vnus est præsentatus à quibusdam Patronis, alius ab aliis in æquali, & pari numero, nam, vt vnus dicatur habere ius ad rem, requiritur maior pars Patronorum, seu vocum, vt fuit resolutum in vna Mediolanen. Capellaniæ 27. Martij 1602. coram D. meo Corduba, vt in sequenti decisione, *ad Capellaniam, de qua agitur, quæ de iure Patronatus Clericorum, & laicorum existit, fuerat præsentatus Petrus Miliacius à quibusdam ex Patronis, ab aliis vero Petrus Belius, sed Bernardinus Albertacius illam impetrauit à Sede Apostolica cum derogatione iuris Patronatus inserta clausula dummodo de tempore datæ literarum non sit in ea alicui specialiter ius quæsitum, Quod, cum Milliacius ex d. nominatione prætenderet acquisisse, proposito particulari dubio Domini resoluerunt negatiue, licet enim illa clausula præseruet ius quæsitum per præsentationem, Rota* decis. 17 de Præbend. in nouis. *Hoc tamen procedit, quando præsentatio est talis, vt ex illa veniat præsentatus necessario instituendus, ad tradita per Sarnen. ad regulam* de iure quæsito non tollendo quæst. 1. numer. 13. cum seqq. *secus vero dicendum est, quando plures reperiuntur præsentati, quo casu nulli censetur ius quæsitum, Mohedan.* decis. 1. de Præben. *Cardinalis* in cap. cum autem col. 1. ad finem de iure patronat. *Abbas* in cap. cum Bartholdus, nu. 10. de re iudica. *Lamber.* de iure patronat. l. 2. p. 2. q. 5. art. 8. *nec obstabat, quod cum Miliacius fuerit præsentatus à medietate patronorum, hoc sufficeret, vt posset dici habere ius ad rem, stante quod potuit instituí ab Episcopo per gratificationem, vt fuit effectum, quia scribentes in sexto articulo solum dubitant, an Episcopus possit gratificare vnum ex nominatis, vel eligere alium tertium? & concludunt, neutrum ex præsentatis habere præsentationem, sed vocem dumtaxat vnius ex compatronis, quod non sufficit, vt dicatur habere ius ad rem, cum maior pars requireretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare possit, vt post Ancharr. tradunt Anania* in cap. cum autem, numero 2. de iurè patron. *Abbas & Lamber.* vbi proxime, *hoc autem non intrabat in proposito. quia institutionem Episcopi præcessit gratia Apostolica, & clausula,* dummodo non extè-ditur ad ius quærendum, *quod vero dicebatur de maiori idoneitate Miliacij poterat operari in concursu, & hic non est casus noster; minus obstabat, quod Belius fuerat præsentatus à Rectore, qui non erat in possessione præsentandi, quoniam, cum alij patroni fuerint in dicta quasi possessione, per illam conseruatur ius omnium patronorum, iuxta* Consilium *Abbatis* 54. lib. 1. *sæpius canonicatum Crescen.* decis. 2. de iure patro. *late Lamber.* lib. 2. par. 1. q. 3. art. 16. numer. 20. cum seq. *ad aliud obiectum an hoc ius patronatus esset Ecclesiasticum, vel laicale, nil fuit dictum, cum sufficiat ad effectum, de quo agebatur, non fuisse ius quæsitum ad rem Miliacio tempore datæ literarum, de quo esset facienda mẽtio per Bernardinum.*

15 Tertius modus est † per acceptionem vigore gratiæ expectatiuæ, per quam acquiritur ius ad rem ad Beneficium acceptatum ante collationem *ca. fi. de conces. Præbend. in* 6. & ibi glos. Egid. *decis.* 358. *nu.* 4. Cassad. *decis.* 3. *n.* 3. *de Præbend.* Eneas. *de effectu* 47. 1. *modo n.* 3. Sarnen. *supra* 3. *modo* Mandos. *reg.* 3. *quæst.* 14. *n.* 3. Flam. Paris. *d. q.* 23. *n.* 15. & Zerola *d. verb. ius ad rem* §. 3. & Gonçalez *gl.* 26. *n.* 20.

16 Quamuis ex expectatiua † ante acceptationem nullum ius competit neque in re, nec ad rem, sed solum spes Cassad. *ibi. num.* 2. & Mandos. *num.* 5. seu ius tantum implorandi officium Superioris, seu executoris, vt vacante Beneficio ei prouideat, vt inquit Corras. 4. *par. capitul.* 4. *numero* 11. qui inde etiam ait cum Cosma *in* † *pragmat. sanct. titul. de collatio.* §. *volens. verb. nominationes, & §. quod si quis, verb. irritum* quod pe nominationem Vniuersitati etiam insinuatam ante vacationem, non acquiritur ius in re, nec ad rem nominato, cum ad incerta, & vacatura Beneficia dirigatur instar expectatiuæ, &c. quod etiam tenet Selua. 3. *part. quæstion.* 55. quamuis contradicat Rebuff. *dict. quæstion.* 4. *de nominatio.* & super dict. regula *de non tollendo iure quæsito glos. 6. numero* 37. & 38. Zerola *d. verb. ius ad rem.* §. 13. citans Archidiacon. & Dominic. *notab. 6. num.* 4. *in cap. si quis iusto de elect. in* 6. qui tamen id non dicunt, nec ibi agitur de ista nominatione. 17

Sed est aduertendum, quod hoc ius † ex acceptatione expectantis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reseruatione facta à Papa de tali Beneficio, Eneas. *dict. effectu* 47. 15. *modo numero* 3. *& effect.* 15. Selua. 3. *part. quæst.* 11. *qualitate* 17. & 25. & Mandos. *reg.* 3. *quæstion.* 14. nec quoad clausulam, † dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum, quæ in litteris de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur, Sarnen. *in dict. reg. de non tollendo iure quæsito, quæst.* 1. *in princ.* & ibidem Mandos. *q.* 2. *num.* 5. & 6. & *consi.* 4. *n.* 17. 18

Per quam clausulam † istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed etiam ad rem alio modo quæsitam, puta per electionem, vel præsentationem. quod etiam est considerabile ad Regulam *de non tollendo iure quæsito.* Rota *d. decis.* 17. *de Præben. in nouis,* Egid. *d. decis.* 167. Cassad. *decis.* 3. *n.* 3. & *decis.* 18. *nu.* 2. *de Prabend.* Felin. *in d. c. causam quæ. n.* 26. & *in d. c. in nostra Cor.* 28. & *in d. c. cum Bertholdus, n.* 1. Ripa *supra num.* 71. Selua *d. q.* 11. *qualitate* 17. & 25. Eneas 3. *quæstione numero* 17. Sarnen. *d. quæst.* 1. & Rebuf. *d. nu.* 37. vbi dicitur ita esse de stilo Curiæ, & Rota in vna Pisana Capellaniæ 20. Maij 1594. coram D. Blancheto infra adducta *p. seq. c.* 5. *nu.* 141. & in vna Firmana Beneficij 1564. coram eodem D. Blancheto vbi quod *ius competens ex præsentatione censetur præseruatum ex clausula,* dummodo tempore datæ, &c. & *alias est necessaria derogatio regulæ* de non tollẽdo iure quæsito &c. Et in Mediolanen. supra adducta *n.* 14. in Oscen. canonicatus prima Februarij 1593. coram D. Seraphino, de qua infra *p. seq. c.* 4. *n.* 141. & in Cassalen. Parochialis 9. Nouembris, 1597. coram eodem, de qua infra *9. p. c.* 2. *num.* 95. & de dicta clausula vide decisionem Colonien. canonicatus infra adductam 10. *p. c.* 1. *ad fi.* & ibi dicta. 19 20

Vnde Menoch. *de arbitrar.* † *lib.* 2. *c.* 201. *n.* 149. ait narrandum esse ius alterius ex electione quæsitum, seu præsentatione, & alias gratia est nulla, Caputaquen. *decis.* 37. *p.* 2. Cota *decis.* 387. *in Miscell. manusc.* & Guidobonus *decis.* 55. de qua infra 9. *parte c.* 4. *nu. tertio.* 21

Vnde etiam reseruatio † non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, Eneas *d. q.* 3. *n.* 7. & 4. *q. effectu* 7. † Nec obstat *cap. si eo tempore. de elect. in* 6. nam non habet locum in inferioribus Ecclesiis, *glos.* 2. Anchar. & Francus sub *num.* 2. ibi, & Eneas *d. effectu* 7. de quo etiam infra *n.* 40. 22

Et ratio differentiæ est, † nam ex quo expectanti sublata prima vacatione remanet saluum ius vten- 24

di sua gratia, in alia vacatione non censetur ei præiudicari considerabiliter, † quæ ratio cessat in electo,
25 vel præsentato, quia in totum, & perpetuo esset exclusus. Et similiter in collatario ante acceptationem de quo infra, & in recepto in Canonicum, authoritate Papæ expectante † primam Præbendam, cuius ius, de quo infra etiam est considerabile, quoad dictam clausulam, Sarnen. *d. quæst. 4. modo, & additio 2. ad d. decisionem. 17.* quia illa Prębenda est illi affecta, & ad eam cum vacat habet ius in particulari absque acceptatione.

27 Ait tamen † Sarnen. *d. quæst. 1.* illud ius ex acceptione expectantis quæsitum esse considerabile, quoad illam regulam de non tollendo iure quæsito, quãdo tollitur ius lite pendente, prout loquitur regula
28 Vnde (inquit) si lite pendente super † acceptatione mea emanaret prouisio aduersarij tollens acceptationem meam, possem me tueri ista regula, nisi illi expresse derogaretur, quia non præsumitur Papa velle mutare statum rei litigiosæ, nisi expresse hoc appareat, consonat quod ait *in reg. de subrogan. quæst.*
29 8. sed cum hodie dicta regula, † *de non tollendo iure quæsito*, habeat locum etiam ante motam litem, tunc quoad eam non erit considerabile dictum ius, cum
30 non sit considerabile, quoad dictam clausulam. † Imo eadem ratione nec lite pendente videtur esse considerabile contra Sarnen. cuius ratio solum conuincit, quod debeat fieri mentio de lite *ca. 1. & fin. vt lite pẽdente l. 2. C. eodem*, Meno. *de arbitrar. lib. 2. casu 202.* Lancello. *de attentatis ca. 4. in præfatione à num. 631.*
31 quæ solet fieri per clausulas generales † *litigiosum, &c. cuius litis statutum, &c.* quæ in litteris sic extenditur, *& super eo inter aliquos lis, cuius statutũ præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat in decisa,*
32 per quam dicitur facta sufficiens † mentio litis, Rota *decis. 20. de rescrip.* Achilles *decision. nona, de rescription.* Rota in vna Virdunen. Episcopatus. 15. Octobris. 1593. coram D. Pamphilio, vbi dicitur, quod, *illa clausula facit, vt dicatur expressus status litis, & Papa censeatur prouidere etiam vti de litigioso*, & in d. Colonien. Canonicatus coram eodem adducta *a. c. 1. 10. partis ad finem*, & in vna Taruisina Parochialis
33 26. Iunij. 1600. coram † D. Ludouisio, in qua fuit resolutum: *sententiam Nunty esse reuocandam, quia declarat litteras Apostolicas attentatas, quæ tali vitio notari non possunt, Papa enim non attentat, Thanis* decis. *62. Egid. 749.* & in fine, *Rota* decis. 25. numero quarto de rescripto. in nouis, *Palleotus 146. & quatenus reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat ex dicta causa, vt denotat illa dictio*, ideoque, *& cum sit lata expressa falsa causa, est nulla, nec obstaret, quod litteræ dicantur surreptitiæ, non facta mentione litis, & possessio postea capta sit attentata, vt fuit resolutum in vna Vrgessen. Archidiaconatus coram D. Penna. 13. Aprilis. 1592. qui, vltra quod Nuncius non fuit motus ex surreptione litterarum, sed ex eo tantum, quod fuerint impetratæ lite pendente, & essent attentatæ, cessat surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula, cuius statum, &c. Achilles* decis. 9. de rescr. *& verba illa inter aliquos comprehendunt etiam personam, impetrantis, maxime cum persona loquentis sit Papa, Menoch.* cons. 2. nu. 75. & 78. & de præsumptio, l. 3. præsump. 44. à nu. 28. *& mentio litis in singulari comprehendit plures lites, Iason.* in l. qui filiabus. §. 1. d. numero quarto. ff. de legat. 1. *maxime quia fuit facta mentio litis indistinite sine aliqua restrictiua, Iason* ibi, &c.

Gratia tamen perinde valere † facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla ad Feli. *in d. ca. in nostra, num. 27.* Lancellot. *supra*, vt fuit resolutum in causa Telesfina Beneficij 23. Ianuarij. 1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonicatus. 7. Iunij. 1596. coram D. Penna, vbi etiam dictum est, *in hoc proposito non est scrupulose considerandum, an per litem, Beneficium sit effectum litigiosum, vel non, &c.* 34

Nec obstat d. † clausula, & *super eo inter aliquos, lis, &c.* quæ est in litteris, principalibus, quæ per gratiam perinde valere, reualidantur ab eius data, quia per illam solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum principalium, super quib. impetratur, perinde valere, & ita potest intelligi resolutio. in causa Placentina Capellaniæ. 20. Iunij. 1596. coram D. Penna, quod in gratia, perinde valere, non est necessaria mentio de lite. 35

Quartus modus est † gratia expectatiua Præbendę recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Prębenda factum recepto, siue creato in Canonicum authoritate Apostolica, per quod acquiritur ei ius ad Prębendam primo vacaturam *cap. si postquam de Præbend. in 6.* Eneas *d. effectu 47. secundo modo, n. 4.* Sarnen. *d. quæst. 1. 4. modo*, Corras. *d. 4. part. cap. 1. numer. 4.* & Zerola. *d. verb. ius ad rem. §. 4.* quod ius est † considerabile, vt debeat de ea fierimentio, etiam in gratia motu proprio, Anchar. Domin. & Francus *in d. cap. si postquam*, Eneas & Sarnen. *ibi*, & ad regulam *de iure quæsito* & clausulam, *dummodo non sit alicuius ius quæsitum*, Sarnen. *ibi*, & diximus supra *n. 25.* 36 37

Quintus est per collationem † nondum accepta-38
tam *cap. si tibi absenti de Præbendis in 6.* & ibi Domi. *nume. 2. & 18.* Francus *num. 2. & à numer. 12.* Felin. *in d. cap. in nostra num. 5.* Eneas *d. effectu 47. 6. modo num. 8.* Sarn. *d. quæst. 1. quinto modo*, Rebuf. *d glos. 6. modo nu. 27. & 38.* Corras. *d. num. 14.* Mandos. *reg. 5. q. 5.* & Zerola *d. verb. ius ad rem §. 5.*

Quod ius est considerabile † ad omnes regulas 39
loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, quę illud prędeseruat iuxta dicta, vt per citatos, maxime Domini. Francum, Feli. & Sarnen.

Nec reseruatio interim facta de d. † beneficio e- 40
tiam motu proprio impediret consensum, & acceptationem illius, cui erat iam ius quęsitum, saltem ad rem per collationem, quod non tollit motus proprius, vt concio Domin. *d. num. 18.* tradit Francus *supra num. 13. & 14.* non obstante *d. capit. si eo tempore de electione in 6.* quia hic non remanet a liquid expediendum per Papam in persona collatarij, in quo intret reseruatio, maxime cum ille textus non habeat locum in inferioribus Beneficiis, vt contra eundem Domin. *d. c. si eo tempore, n. 4.* diximus supra *n. 22. & 23.*

Vnde ante acceptationem collatarij † beneficium 41
dicitur vacare, licet non libere, vt possit conferri ante dissensum, vel lapsum termini dati ad consentiendum, vt *in d. c. tibi*, & ibi Do. & Flam. Paris. *lib. 10. de resignat. quæst. 8. numer. 9.* & illo moriente ante acceptationem beneficium vacat, vt prius Flaminius *ibi numero 10. & 22.* & Gonçalez *glos. 15. §. 2. numero sexto.*

Et est decisio in causa † Taurinen. commendæ. 42
10. Aprilis. 1595. in qua fuit dictum, *non obstare, quod collatio Ordinarij sit facta absenti, & ante ratificationem superuenerit collatio Papæ in fauorem aduersarij, quia per*

quia per talem collationem absenti factam Beneficium desinit esse liberum, vt per D.omnes in d.cap.si absenti, *& acquiritur tale ius, vt per clausulam*, dummodo tempore datæ, *&c. ipsum ius censeatur præseruatum. Gemin.* in d.c.si tibi absenti, n.18 cum aliis, &c.

43 Sextus modus, per quem acquiritur † ius ad beneficium est per reseruationem factam pro aliquo, de certo Beneficio, Simoneta de *reseruatio. quæst.* 20. & Zerola *d.verb.ius ad rem.* §.6.

44 Quod ius est considerabile † quoad dictam clausulam, & regulam *de iure quæsito*, adeo, quod si Papa alteri conferat, non derogando expresse tali reseruationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & præsentatione, &c. Eneas *dict.effectu* 47.5.*modo, numero septimo & tertio effectu ad fin.& 4. effectu numer.*1. & 2. Sarnen.*dict.q.*1.*modo* 6.

45 Septimus modus, † vt per optionem, seu ius optandi, Eneas *dict.effect.* 47.7.*modo num.*9.*Sarn.*7. *modo* 7. Reb. *d.numer.*38. & Zerola *supra* §.7. & ad Papaz. & Rotam *decis.*3. *de consuetud. in nouis ad fin.* quod ius est considerabile quo ad dictam regulam, & consequenter etiam quo ad dictam clausulam, Sarnen.*ibi* quo *par.seq.cap.*1.*numer.*295 & quod habens ius o-
46 ptandi dicatur † habere ius ad rem, tradit post hæc Gonçalez *gloss.*34.*num.*126. quod intelligit *num.seq.* de Præbenda vacante, alias secus. item postquam fuerit acceptata iuxta dicta de expectatiua supra à *numero decimoquinto*, sed in hoc vltimo non bene dicit, nam primus habens ius optandi habet ius ad Præbendam vacantem, etiam ante acceptationem, vt sentiunt citati, & diuersum est in expectatiua, vt cõstat ex supradictis *numero decimosexto. & à num.*18. *&* 24.

47 Octauus modus est † ob non solutionem pensionum. Eneas *d.effectu* 47.8 *modo num.*10. relatus *d.cap.* 1.*num.*199. Sarnen.*d.quæst.*1.*octauo modo.* Flam. Paris. *de resignatione lib.*6.*quæstio.*3.*numer.*15. & Zerola *supra.*§.8.

48 Ait tamen Sarnen. ibi quod, † quoad effectum dictæ regulæ de iure quæsito, non potest tale ius adaptari, cum competat contra viuentem, & regula non habet locum in prouisione Beneficiorum viuentium.

49 Sed id nihil obstat, † nam, cum titularis Beneficio priuatus existat, illudque vacare censeatur eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionum, perinde est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat, non solum ius ad rem, sed etiam in re tribuit, vt in dictis clausulis, de quo videtur Flam. Paris. *d.q.* 3.*per totam*, ex stilo tamen benigno Rotæ canoniza-
50 tur † huiusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna proteruia, vt per Cotam *decision.*205.*in Miscel.manuscript.* vbi dicitur, *quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Domini solent vti benignitate cum titulari, vt facta præfixione termini debeat soluere, vel soluat, & purgabitur contumacia, vel expediatur causa spe benignitatis Dominorum. ita in causa Burgen. Canonizationis regressus, siue pensionis. 3. Iunij* 1558. *coram Domino Caputaquens.*

51 Et per Rotam in causa † Rosanen. regressus 16. Ianuarij 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus 10. Nouembris, eiusdem anni coram Dom. Penna, vt in decisionibus sequentibus. Rosanen. regressus.

Domini censuerunt sententiam Archiepiscopi Rosanen. esse reuocandam ea ratione, qua regressus non Canonizatur, nisi vbi datur magna proteruia, Anto. Augustinus decision. 352. & 624. lib.3. & in epitome de priuatione ob non solutionem pensionis. §.5. *sub titulo generali*, de pœnis, *quæ proteruia hoc in casu considerari non potuit stante deposito reali, & consensu d. iudicis, & sufficit sola oblatio verbalis ad effectum euitandi pœnam. Socin.* consil. 118. lib. 4. *Verallus* decision. 721. part. 2. *& in hanc sententiam eo facilius Domini venerunt, quod in actis constat de reali ipsius Marci Antonij receptione omnium, & quorum nunquam terminorum d. pensionis decursorum absque protestatione, per quam censetur omnis pœna regressus, seu caducitas remissa, si qua præcedebat.* leg. post diem. ff. de lege commissoria *Aretin.* consil. 149 col. penul. & finali.

Placentina Decanatus 10. *Nouembris* 1595.

5 *QVONIAM in reseruatione † pensionis super isto Decanatu ad fauorem Mirandæ fuerat dictum, quod si Garsias de Loaisa, vel don Petrus Panyagua peterent pensionem reduci, vel annullari, &c. liceret Mirandæ propria authoritate capere possessionem Decanatus, illamque vigore eiusdem decreti retinere, & deinde D. Petrus causam cõmitti obtinuerit super nullitate pensionis, cumque commissionem Petrus ratam habuerit, & vt Rota censuit 26. Octobris. 1594. & propterea Miranda prætenderet factum fuisse locum prædicto decreto, ideo proposito dubio super hoc, conclusum fuit locum factum fuisse prædicto decreto ad effectum, de quo agebatur, potuisse tamen Decanum recedendo à lite euitare pœnam in decreto appositam. nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter litem motam super nullitate pensionis, & illius prosecutionem, in qua adhuc tenaciter perseuerat, sese statutæ pœnæ subdidisse, ob euentum conditionis in decreto appositæ, Verallus* decis. 247. p. 2. *Achilles* decis. 311. *alias* 1. n. 5. de iure iurando *in impressis, & stante præsertim clausula sublata, quæ tollit potestatem aliter iudicandi. Puteus* decis. 50. n. 5. 1. 1. *& declaratione facta per Mirandam per quam dixerat, se acceptasse decretum, & eo vti velle, Puteus* decis. 34. lib. 2. *Mohed.* decis. vlt. ad finem de renuntia. *nec placuit Dominis ille decreti intellectus per informantes pro don Petro, quod intelligeretur, vt non posset opponi de nullitate de facto, & non de iure. Oradinus* decis. 76. *Cota* decis. 294. *hanc autem nullitatem contra pensionem Mirandæ apertum habere iuris fomentum, ex quo Garsias non consensit, vt fuerat præsuppositum, & semper in confirmationib. Pontificiis subintelligitur conditio, quatenus partes de nouo consentiant, Abbas* in cap. super eo, num. 8. de conditionibus appos. *it. quoniam respondetur verba decreti fuisse amplissima, vt de nullitate ex quauis causa dari non posset, quæ propterea tam veniebat intelligenda de facto, quam de iure, Rayn.* consil. 77. n. 7. & 8. lib. 2. *Maluatia* consil. 12. *incipe duo proponuntur*, num. 24. lib. 1. *& eo maxime, quia Petrus neque de iure opponere posse videbatur stante clausula in reseruatione pensionis, quod non posset dari de obreptione, & surreptione, cũ clausula sublata, quo casu Papa etiam de iure litem & molestiam prohibuisse censebatur, Puteus* decis. 377. lib. 2. 2. parte, *quod Decanus posset euitare pœnam, si pœnitendo recederet à lite, & ab omni molestia amplius Mirandæ tam de facto, quam de iure inferenda, Domini tenuerunt more maiorum, qui equitatem, & humanita-*

tem humanæ naturæ conformem secuti censuerunt in similibus casibus moram purgari posse, Sarnen. de subrogandis collitigantibus, quæst. 7. numer. 8 versi. 2. casus, *Anton. Augustin.* in Epitome, tit. de priuatione ob non solutionem. §. 5. *idem* lib. 3. decis. 352. *incip.* Peregrinus. *idem* decis. 619. *incipienti*, Thomas Athanis. *vbi censent iniquum fuisse iudicatum quemquam priuari Beneficio ob non solutionem pensionis, quam sententiam deinceps Rotæ sæpe secuta fuerat, vt in vna Calagurritana Prioratus coram Dom. Blancheto 22. Maij 1579. & 15. Ianuarij 1580. & nuper anno præsenti coram Lita 16. Ianua. in causa Rosanen. regressus, & quamuis ex his decisionibus intelligeretur tunc posse canonizari regressum, & istis decretis pœnalibus fore locum, quando adest magna proteruia in recusante pensionem soluere, quam informantes pro Miranda ex eo contra dictum Petrum deducere conabantur quod litem sustineret, & plures alios actus faceret tam in Rota, quam in signatura, pro pensione annullanda, nihilominus ex aduerso apparebat semper solutam fuisse pensionem, & nouissime quoque datam à domino Petro scedulam cautionis Bancariæ, ex quibus cessare videbatur formalis illa & culpabilis pertinacia, quæ regressibus viam opperit, suprædictis accedebat factum Mirandæ, quoniam, licet commissio & prosecutio causæ super nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Miranda tamen exegerat pensionem per totum annum 1593. non declarando, quod volebat vti decretis, neque protestando, nisi de anno 1594. per quos actus alias censetur remissa pœna caducitatis, Cassad.* decisione 2. & 3. de locato, *Gambarus* de potestate legati, libro sexto, numero 480. *postremo non placuit Dominis illa distinctio, quam faciebant informantes pro Miranda, de contrauenientibus in omittendo, vel committendo, vt cui contrauenitur in committendo statim secuta contrauentione fiat locus pœnæ, & sic in casu proposito prouisionis ad fauorem Mirandæ, iuxta tradita per Bald.* in authent. habita, numero quadragesimosexto, C. ne filius pro patre, *Antonius*, consi. 93. numero 7. *Decius* consi. 136. num. 4. *quia licet regulariter grauiores sunt excessus, & errata facta per commissionem, quam per omissionem, Rota tamen æquitatem canonicam secuta, non amplectitur illam distinctionem, cum contrauenientes quantum potuerit admittat ad moræ purgationem, præsertim, si ius partis non sit effectum deterius. capit. suam de pœnis*, *Alexand.* in l. si insulam, numer. 24. de verbor. obligat. *Iassan.* in l. 6 quis maior. num. 26. *& ibidem Cagnol.* numer. 152. C. de transactio. *Quamquam autem decisum esset D. Petrum potuisse purgare moram, etiam vsque ad tertiam sententiam, non propterea denegabatur Mirandæ facultas prosequendi etiam ius suum, si quod haberet ex aliis capitibus ad eundem Decanatum, tametsi Dominis placebat, quod lis finiretur per concordiam.*

53 Nonus modus est per priuationem iuris, † nempe, quando quis venit priuandus Beneficio, Eneas *d. effectu* 47. 10. *modo, n.* 12. Sarnen. *d. q.* 1. 9. *modo*, Zerola *d. verb. ius ad rem. §.* 9.

54 Sed, vt ibi dicunt Eneas, † & Sarnen. istud ius non habetur in consideratione, quia Beneficium non valeat antequam ille priuetur, & sic agenti, seu impetranti in euentum priuationis non competit aliquod ius ad Beneficium, de quo vide late dicta infra 11. *p. c.* 3. *à n.* 62.

55 Decimus & vltimus modus, quem ponit † ibi Sarnen. & Eneas 9. *modo, numer.* 11. & Zerola §. 10. *est per regressum, & accessum*, Nauarrus *in capi. si quando, de rescript. præludio.* 5. *& exceptione* 11. *numero septimo.* & Flam. Paris. *dict. q.* 23. *num.* 16. *cum aliis.* Adde, & coadiutoriam, cum futura successione. Nauarrus † 1. *bi*, quod ius, inquit Sarnen. est considerabile, quoad omnes regu. & dispositiones de iure quæsito loquentes. 56

Quod sine dubio procedit † post vacationem Beneficij difficultas est ante vacationem, nam tunc istud ius non videtur considerabile, cum sit conditionale euentum vacationis, Cassad. *decis.* 3. *de præben.* & Mohedan. 21. *eod. tit.* 57

Sed Quamuis ex eo † non sit considerabile ad effectum, vt ratione illius iuris ante vacationem intret reseruatio, quæ contentatur iure ad rem, vt dicemus infra *p. seq. cap.* 1. *numero* 304. tamen ad effectum, vt per aliam gratiam non præiudicetur illi, censetur ius considerabile, quia est ad certum Beneficium, maxime, cum ista gratia concedi soleat cum magna compositione, & præsertim ex clausulis in huiusmodi gratiis, & coadiutoriis apponi solitis, & ista post hæc ait Gonçalez *glos.* 5. §. 9. *à numero* 79. quod in vna Vallisoletana Decanatus 11 Dec. 1600. coram Dom. Millino fuit resolutum, quod per gratiam coadiutoriæ cum futura successione acquiritur ius quoad successionem valde considerabile, & proculdubio regula, de non tollendo iure quæsito, locum habet in illo, qui tamen male allegat *decis.* Caputaquen. 128. *part.* 1. *&* 31. *p.* 3. ad id, quod dictum est de compositione conducunt dicta per Gonçalez *glos.* 28. *à numer. vigesimo octauo.* 58

Addo vndecimum modum, † per quem acquiritur ius ad rem considerabile, quoad dictam clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, & regulam *de non tollendo iure quæsito*, videlicet mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante in forma dignum, † vel alias; quod ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, vt dictum est *cap. præced. n.* 55. vnde per obitum habentis huiusmodi mandatum ante collationem non vacat Beneficium, sed vt prius Bonifacius *in Clem.* 1. *vt lite pendente, numer.* 49. Rota in Burgen. Canonicatus 28. Aprilis 1597. coram D. Pamphilio supra relata 2 *par. num.* 31. vt dictum est *d. c. præced. n.* 17. & post hæc tradit Gonçalez *glos.* 15. §. 2. n. 59. 59 60

Decimus secundus modus, † per quē acquiritur ius ad Beneficiū, est oppositio, ſtāte cōſtitutione seu cōſuetudine dante ius opponendi, Cassad. *d. decis.* 18. *de Præbend. n.* 5. Puteus *decis.* 235. *&* 264. *li.* 2. Sarnen. *in d. reg. de non tollendo iure quæsito, quæst.* 1. *num.* 10. *versi. nam per illam solam oppositionem*, † qui ait, quod hoc ius opponendi habet locum, etiam quando non solum ex constitutionibus synodalibus competeret filiis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordinatione testatoris tantum volentis proximiorem de suo genere ad Beneficium præsentari; nam tali casu per oppositionē proximioris acquiritur illi ius cōsiderabile, adeoque virtute d. clausulæ, quatenus non tollatur ius quæsitum, videtur præseruari, vt nouissime concluſit Rota in vna Oxonien. Capellaniæ de Soron corā R. D. Raynaldo Petricio de mense Iunij 1539. quæ de plano procedunt quando ius opponendi competit vigore alicuius constitutionis, vel ordinationis, secus vero, vbi nulla esset constitutio, sed simplex vsus se opponendi; nam talis oppositio non dat ius, &c. hæc Sarnen. consonat Cosmas Philiarchus *de offic. Sacerdotis. 2. p. lib.* 4. *c.* 23. & faciunt dicta infra 7. *p. c.* 15. 61 62

Sed verius est istud ius † solum esse considerabile re- 63

le respectu Ordinarij, & inferiorum Papa, qui non possunt illi derogare, Puteus *d. decis.* 235. Crescen. *decis.* 7. *de iure patr. n.* 2. & Rota in vna Toletana Scholastriæ de Alcala, 22 Maij. 1592. coram D. Orano statim adducenda, & in Placentina Cantoriæ. 24. Octo-
64 bris 1594. infra adducta, *num.* 81. & ad effectum, † vt in gratia deuocaturo esset facienda mentio de tali iure, Puteus *d. decis.* 235. & *d. decis.* 264. quæ ait non tamen esse in ea necessariam derogationem regulæ, de non tollendo iure quæsito, quia loquitur de iure radicato, & incorporato, seu iure perfecto, & de præterito quæsito, & retro in d. Toletana Scholastriæ.
65 Non autem est considerabile ad effectum, † vt per dictam clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum* censeatur præseruatum, nec vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, nam oppositio assimilatur acceptationi cum pendeat ex facto se opponẽtis, & sit in mera facultate, & volũtate illius, sicut acceptat. Cassad. *d. decis.* 18. *n.* 2. Puteus *d. decis.* 235. *n.* 3. Crescen. *d. decis.* 7. vbi fuit resolutum clausulam, *dũmodo alteri non sit ius quæsitum*, positam in noua prouisione non præseruare ius illius, qui solus erat de genere, & nomine testatoris, & præsentari debebat secundum tenorem fundationis, non tamen fuit præsentatus, & tale ius non dici ad rem considerabile, vt per præsentationem, vel electionẽ, &c. & Mohe. *decis.* 1. *de Præbend.* & 34. *eodem tit.* quæ est ad finem libri alias 22. & 23. vbi fuit resolutum, quod per oppositionem factam per opponẽtes se ad Canonicatus Doctorales Hispaniæ, & per receptionem per Capitulum factam non acquiritur ius ad rem considerabile, quod impetrans Canonicatum teneatur facere mentionem in impetratione de oppositione, & de tali iure, & Rota in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya. 28 Iunij. 1591. coram D. Seraphino infra adducta *parte sequenti cap.* 1. *num.* 527. *ad finem*
66 & in d. Toletana Scholastriæ, quę sic ait. † *Domini tenuerunt Franciscum Herrera super vacatione Scholastriæ, de qua agitur, audiendum; quia, cũ habeat qualitates ad illam obtinendam à statuto requisitas, potuit ad vacantem se opponere, itaque ex oppositione ius sibi fuit ad illam acquisitum, Cassadorus* decis. 18. num. 4. de Præbend. *Sarnen.* super reg. de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem, & *hoc manifestum sit, quia in gratia de vacaturo necessario de tali iure ex oppositione acquisito fieri mentionem oportet, vt per Puteum* decis. 235. lib. 2. *sed tanto magis, quando non agitur contra prouisum Apostolicum, vt est casus noster, sed contra eum, qui ius ab Ordinario fuit assecutus, nam huic certum est facultatem derogandi statutis Ecclesiæ non competere*, Puteus decis. 235. num. 3. & 4. *neque in contrarium facit quod voluit Mohedan.* decis. 22. & seq. *nempe ex oppositione non competere opponẽti aliquod ius considerabile in re, vel ad rem, quia loquitur in diuersis terminis, videlicet ad effectum, ne taciturnitas illius in gratia de Beneficio vacanti possit causare surreptionem, non autem quando statutum adest, per quod tribuitur ius opponenti*, Puteus decis. 253 lib. 3. *Anton. Aug.* in epitome tit. de prouisione & oppositio. §. 1.

Et idem fuit resolutum † in causa Placentina Cã-
67 toriæ. 31. Ianuarij. 1594. coram D. Aregonio, in qua Domini tenuerunt, *quod ex oppositione, & requisitione Mathei de la Pila Canonici Placentini ad Cantoriam vacantem, non fuit acquisitum ius, de quo in gratia Apostolica D. Didaci de Aguilera esset facienda mentio, & per quod eius gratia posset dici nulla, etiam stante statuto fundamentali dictæ Ecclesiæ à Papa confirmato, & quod Dignitates vacantes prouiderentur Canonicis dictæ Ecclesiæ, quibus nihil obstaret de Canonicis institutis, ex Cassadoro* d. decis. 18. de Præbendis, *Mohed.* decis. 22. & 23. *Puteo* 235. lib. 2. *Gomezio* d. quæst. 1. num. 10. *Anton. August.* in repertorio, tit. de Præbend. §. de oppositione, *nec obstat* decisio *Putei* 235. lib. 2. & 253. lib. *quia illa prima procedit in gratia de vacaturo, secus in gratia de vacante, vt in proposito, in qua est diuersa ratio, vt ibi dicitur: in secũda vero vltra oppositionem fuit processum ad plura alia, per quæ fuit ius quæsitum, vt ibi dicitur, quasi non esset processum, ius non quæreretur ex sola oppositione vt ibi dicitur.* Idem 68
etiam fuit tentum in vna † Calagurritana de Iocano 15. Maij 1600. in qua fuit resolutum, *sententiam posteriorem esse validam non obstante defectu iurisdictionis appositi ex eo, quod Nuntius non haberet facultatem committendi causas Beneficiales, nam fuit dictum hanc causam non esse Beneficialem, quia Caspar vti præsentandus prætendebat sibi debitum esse Beneficium, nõ autem petebat illud tanquam suum, Bald.* in authen. litigiosa, num. 1. C. de litigios. *& quando lis est super præsentatione, cui aliquis se opponit ad impediendam institutionem, causa non dicitur Beneficialis, vt fuit dictum coram Oradino in causa Aretina de Ragusim. 24. Aprilis. 1559. quam allegat Lancel.* de attentatis cap. 4. in præfat. nu. 489. &c. *Nec obstare, quod ille sit filius patrimonialis, & se opponat, quia per oppositionem non acquiritur ius ad rem, nec in re super Beneficio, ita vt possit illud petere tanquam suum, vt in d. Placent. Cantoriæ, &c.* Et tradit post hęc Gonçalez *glos. 9. §. 1. à num.* 88.

Ex qua decisione † Placentina, & *d. dec.* Put. 253. 69
apparet, id intelligi, nisi vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates necessarias, & requisitas per cõstitutionem, seu priuilegium, ita vt censeatur ab illa vocatus, & sola prouisio deficiat, nam tunc ex tali oppositione, & verificatione qualitatum cesset ipsi quęsitum ius considerabile, de quo in prouisione aduersarii erat facienda mentio, & oppositio in isto casu assimilaretur præsentationi, seu electioni, quam acceptationi, &c. Et consequenter esset præseruatum per d. clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*, & haberet locum d. regula *de non tollendo iure quæsito*. Vt fuit resolutum *in d. decis.* Putei 253. *lib.* 3. in vna Burgen. Canonicatus, & Præbendę Doctoralium de anno 1549. de qua est *consil.* 51. Mandosii, † 70
qui ait, quod ex oppositione competente ex aliqua constitutione, vel priuilegio acquiritur ius considerabile, vt non tollatur per clausulas generales rescripti, & sit reseruatum per clausulam, dũmodo alteri non sit ius quæsitum, in fine tamen refert Rotam dixisse simplicem oppositionem non esse considerabilem, sed quia vnus tantum se opposuit, & verificauit esse in casu priuilegii Sixti. IIII. illud ius esse considerabile, & tradit Gonçalez sup. *numer.* 92. *& seqq.*

Vnde, si essent plures † oppositores, qui verifi- 75
cassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, sicut dicitur de patronis plures præsentantibus, quibus nullũ ius acquiritur ad rem vt per Mohed. *dict. decis.* 1. & diximus supra *titul.* 13. Gonçalez *vbi proxime*, qui *num.* 94. ait fuisse decisum in vna Calagurritana Beneficii de Ocon. 16. Iunii. 1703. coram D. Otinbergo, quod per sententiã declaratoriam factam ab Ordinario continentem Beneficium patrimoniale esse debitum N. vti idoniori, etiam ante præsentationem, & institutionem post modum faciendas acquiritur ius ad rem consi-

de rabile, ex quo iam erat idonior ab examinatoribus repertus.

72 Vnde etiam in terminis † *dict. decisionis 7.* Crescen. videtur, quod si ille qui erat solum de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem per aduersarium aliter dicendum esset, nempe quod esset ei quæsitum ius considerabile, de quo non solum esset facienda mentio in noua prouisione aduersarij, sed etiam esset præseruatum per dict. clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, & haberet in eo locum *d. regula. de nõ tollendo iure quæsito.*

73 Quinimo in terminis† d. decisionis Crescentij, etiamsi ille, qui erat de genere, & nomine, nondum id verificasset, videbatur necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, vt ibi factum est, quamuis non esset necessaria derogatio *d. regul. de non tollendo iure quæsito*, nec præseruaretur per illam clausulam, *dummodo alteri non sit ius quæsitum*, iuxta supradicta, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi etiam in gratia de vacante.

74 Et ita fuit resolutum in vna † Vlisbonen. Prioratus 4. Iulij 1601. coram D. Seraphino, vt in decisione sequenti. *Fuit conclusum locum esse sequestro; primo, quia possessio capta per D. Matthæum Bernardez fuit capta pendente appellatione à decreto Ordinarij* capit. non solum de appellatione libr. 6. & 2. vt lite pendente, eodem lib. *nam, licet Princeps non attentet, vt per Egidium* decis. 249. in fine, *tamen possessio vigore gratiæ capta post appellationem, seu post inhibitionem est attentata, Modernos* de attentatis p. 2. cap. 4 in præfatione numero 413. cum aliis, *quod maxime procedit stante, quod gratia erat surreptitia cum non fuisset narrata lis, neque narratum Beneficium esset debitum certo generi personarum in fundatione, prout constat ex priuilegio, & tribus sententiis alias in Rota antiqua latis, quo casu gratia Papæ, non facta de hac re mentione est nulla, Thanis* decis. 102. *Eneas de Falcon.* q. 3. n. 22. *Puteus* dec. 235. n. 2. l. 2. *non obstant, quæ ex aduerso deducta fuerunt, & primo, quod deducitur fuisse processum iuxta formam præscriptam à S. Concilio Tridentino, quia præterquam quod non tuetur attentationem, decretum illud, quod habetur* sess. 24. capite. 18 de reform. *non procedit, vbi in fundatione fuit data diuersa forma, quæ est obseruanda, vt patet ex resolutione S. Congregationis, nec obstat, quod dicitur in actis non constare de possessione capta per Mathæum, ex quo processus ille non est in forma probanti quia dato & non concesso, quod ita res se habeat tamen non ideo excluditur quin sit opponendum sequestrum, imo facilius debeat concedi, si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione.* Accedit *decisio* Cæsaris de Grassis 97. *numero sexto & 91. num. 1. & 2.*

75 Et quod diximus † *numero* 65. huiusmodi ius ex oppositione competens non esse considerabile, vt de eo debet fieri mentio in gratia de vacante, videtur procedere quando huiusmodi ius, & oppositio competit ex statuto, consuetudine, vel priuilegio, & ita loquuntur decisiones ibi citatæ, & numeris sequentibus: secus in fundatione, quæ est magis fauorabilis, &, cui non ita facile censetur per Papam derogari ad tradita infra *sexta parte capit. primo à num. 118.*

76 Præterea circa d. decisionem † Calagurritanam de Iocano, quatenus dicit non esse causam Beneficialem quando quis se opponit prætendens sibi vti præsentando, vel alias Beneficium esse debitum, & consequenter Beneficium non fieri litigiosum, quod etiam alias fuit resolutum in alia Calagurritana de Curatu † coram D. Oriolen. 27. Martij nempe *quando opponitur in præsentatione, præsentatum non esse instituendum causam non dici Ecclesiasticam ex Lancelloto* dict. numer. 489. *quia causa non dicitur Beneficialis quando quis petit Beneficium tanquam sibi debitum, sed tanquam suum,* aduerto † id non videri verum, nam quamuis in profanis solum dicatur res litigiosa, de cuius dominio quæstio mouetur, vt *in dict. authen. litigiosa. C. de litigiosis*, tamen in materia Beneficiali causa dicitur Beneficialis, & Beneficium litigiosum, non solum quando est quæstio, cuius sit Beneficium, & ad quem pertineat, seu quando quis illud petit tanquam suum, sed etiam quando litigatur super iure ad rem, & Beneficio conferendo principaliter, vt patet ex *capite 1. vt lite pendente in 6.* ex quo Beneficium, vt litigiosum per litem inter electos, seu præsentatos, qui non petunt nec possunt petere Beneficium tamquam suum, sed tanquam sibi debitum, & quando ex mandato de prouidendo quis petit beneficium sibi conferri, & assignari in contradictoris iudicio cum intruso, seu alio ius prætendente, clarum est causam esse Beneficialem, & Beneficium litigiosum, & hoc forte vult Baldus *in dict. authent. litigiosa, numero 1.* ibi, *extra eius dictum factum est casus in capite extra. vt lite pendente libro sexto.* 77 78

Et quod dicit *dict. decisio.* Aretina de † Ragusin. & cum ea Lancel. *dict. num.* 489. accipiendum est quando quis solum se opponit, ne præsentatus instituatur non petens Beneficium tanquam sibi debitum, seu tanquam suum, secus vero quando quis se opponit petens Beneficium tamquam sibi debitum ex fundatione, vel alias, seu tamquam suum, & faciunt tradita infra 11. *p. ca. 3. à nu.* 75. & ita tenendum est, quicquid dicat Gonçalez *§. 2. proœm. numero septuagesimo octauo.* 79

Quod autem diximus ex oppositione, † & verificatione qualitatum per oppositorem facta, esse ipsi quæsitum ius considerabile, accipiendum est quando illa verificatio facta est legitime, & seruato iuris ordine, ac secundum formam constitutionis, non alias, vt fuit resolutum in d. Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino, vt in sequenti decisione. *Cum in gratia Didaci apposita clausula, dummodo tempore datæ præsentium non sit alicui ius quæsitum, fuit per Matthæum oppositum tempore datæ gratiæ iam fuisse sibi ius quæsitum ratione oppositionis, seu requisitionis suæ, super quo ar. Domini proponente R. P. D. meo Arigonio, resoluerunt non fuisse ex sola oppositione, seu requisitione ius aliquod considerabile quæsitum Matthæo, etiam stante statuto Ecclesiæ Placentinæ. Cassodorus* dec. 18. *n.* 3 de probation. cum aliis allegatis in decisione, *verum quia vltra oppositionem allegatum fuit pro Matthæo. fuisse ad plures alios actus processum, dubitauit, an simul cum oppositione concurrant alij actus, & tales, ex quibus fuerit ius quæsitum Matthæo? & fuit omnium Dominorum consentiente opinione decisum non adesse tales actus, ex quibus fuerit ius quæsitum Matthæo, cum enim maior pars eorum proueniat ab ipso solo Matthæo, res dicitur remanere in simplicibus terminis acceptationis, per quam non dicitur quæsitum ius, vt per Rotam* 17. de Præben. in nouis *late Cassad.* d. dec. 18. de Præb. *Feli. post Card. & alios, quos allegat.* in c. causam, quæ, nu. 26. de rescrip. *Sarnen.* de 80

iure quæsito non tollendo, q. 1. nu. 30. *ideo vt dicatur ad hunc effectum ius quæsitum, necesse est, vt ex parte collatoris deueniatur ad aliquos actus prout* in dec. *Putei*, 253. li. 3. *neque hæc decisio suffragatur Matthæo prætendenti, ex parte collatorum fuisse deuentum ad plures actus, & ad collationem, nam Puteus loquitur quando illi actus gesti fuerunt seruato iuris ordine, & secundum formam à statuto traditam, at in casu de quo agitur, omnia fuerunt nulliter gesta, & non seruata iuris, nec statuti forma, ideo nihil operantur.* capite non præstat de regulis iuris in sexto, *Rebuffus* super regula de infirmis *glossa* decimatertia in prin. *nullitas vero in eo consistit, quia, cum potestas conferendi esset penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quàm de iure commun, Cassad.* dec. 22. de Præben. *neque ab eis esset abdicata hæc potestas, cum Episcopus nunquam absolute negauerit se velle conuocare Capitulum, vel conferre Dignitatem, imo id tantum ex iusta causa distulerit, vt audiret Petrum reseruatarium fructuum in iuribus suis, & tempus conferendi, quod est sex mensiũ, non laberetur, ita vt periculum esset, ne potestas expiraret, & ita nulla adesset Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, vtique non poterant Archidiaconus de Medellin. & alij duo Canonici facere collationem Matthæo. non enim talis facultas ad eos erat deuoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Truxillo congregatum ad consultandum, an esset parendum inhibitioni Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaretur ad effectum prouidendi de Beneficiis vacantibus per obitum Franciſci, inter quæ erat hæc Dignitas, de qua agitur, tunc maior pars obtinuit esse parendum mandato Episcopi vti iusto, & nihilominus Archidiaconus, & alij duo Canonici deuenerunt ad illum actum, cæteris contradicentibus nulliter, & de facto, ad notata per Abbatem* in capite cum nobis numero 9. de elect. *& ibi Innoc.* numero vndecimo, *Butr.* numero 32. *non obstat, quod dicitur constare, & constituisse de habilitatibus Matthæi, quia non fuit ad hoc legitime processum seruata forma statuti, & licet non posset Episcopus vbi certo generi personarum debetur Beneficium, illis præiudicare aliis prouidendo, tamen secus est in Papa, qui est absolutus dominus omni in Beneficiorum. Crescen.* dec. 7. de iure patro. *neque obstat, quod facta nominatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eũ cui fieri debet* l. iure ciuili. de condition. & demonstr. *& hoc sufficiat, vt Papa dicatur præuentus in conferendo, iuxta ea quæ tradit Rebuffus* de pacificis possessoribus, numero 312. *quia præterquam quod loquitur in terminis concordatorij, super quibus adest particularis prouisio circa hanc requisitionem, id procedit, vbi collator sine aliqua iusta causa denegat collationem facere, quod non adest in casu isto in quo nunquam denegata fuit collatio, sed tantum dilata ex causa, vt per illum actum nemini fieret præiudicium. Vltimo non obstat* decisio *Putei* 235. libr. secundo, *quia loquitur in aliis terminis, nempe ad effectum, vt de statuto fieri debeat mentio in impetratione, & hæc doctrina bene colligitur in fine decisionis, vbi respondet* decisione decimaoctaua *Cassadori, & ita fuit conclusum, pro non iure Matthæi.*

81 Ex prædicta resolutione † infertur ad oppositiones, quæ fiunt ad parochiales vacantes ex decreto S. Concilij Trid. *sess. 24. de reform. ca.* 18. & constitutione Pij V. & videbatur per oppositionem non acquiri ius considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem, ab examinatoribus factam, si plures sunt approbati, quanuis Episcopus ex eis debeat eligere quem cæteris magis idoneum iudicauerit, & alias dignior prætermissus possit appellare à mala electione ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. electum vero ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alij non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere ius considerabile ad Parochialem, cum illi, & non alteri collatio Ecclesiæ sit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre iuxta dictum decretum Cõcilij. † Et quod per nominationem dignioris, seu e- 82
lectionem factam per Episcopum præmisso concursu, quæratur illi ius ad Parochialem tradit Nau. *con. 11. de rescrip.* & Zerola. *1. part. verb. Beneficia. §. 5. 4. dub.*

Nihilominus tamen iuxta dictam † infra *p. seq. c. 7.* 83
à n. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habeat ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quod Episcopus velit conferre, quando vero collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbat⁹, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere ius considerabile ad Parochialem ex d. decreto Concilij, & d. dec. Putei 253. *lib. 3.* dummodo infra quatuor menses significetur Papæ vel collatori iuxta d. constitutionem Pij V. vnde istud ius censebitur præseruatum † per d. clausulam 84
dummodo non sit alteri ius quæsitum, & in eo habebit locum d. regula *de non tollendo iure quæsito*, quicquid posthæc dicat Gonçalez *glos. 6. n. 119. & glos. 9. §. 1. numero* 94. nec decisiones Rotæ quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere † etiamsi concursus ap- 85
probatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia forte ignorabat reseruationem, vel alias, & etiamsi de facto collatio per eum sit facta, nisi prouisus sciens, vel scire debens reseruationem cœperit, vel retinuerit possessionem Parochialis, & administrauerit, vel fructus perceperit, & sic amittat ius iuxta *c. auaritiæ. de elect. in* 6. & dicta infra *11. p. ca. vlt. dub. vlt. numer. 215. & cap. si Beneficia* † *de Præb. in* 6. quia 86
fieri hac, vel illa intentione, & fine, & etiam collationem fuisse factam ab Ordinario, parum videtur referre, dummodo in substantia, & effectu sit seruata forma Concilij, & constitutionis Pii V. facit *lex. 2. C. communia de legatis in fine* ibi, *non enim verbis, sed ipsis rebus leges imponimus*, & facit decisio Rotæ in causa Volaterrana Parochialis. 20. Maii. 1591. coram D. Gypsio, in qua fuit resolutũ, *propter erroneam expressionem factam in edicto, quod Parochialis erat reseruata, non esse locum reseruationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat*, l. testiũ C. de testib. *& c.* Alias sequeretur, quod si in edicto diceretur, † Parochialem spectare col- 87
lationem Ordinarii, seu vacasse in mense Ordinarii, vel è contra diceretur Parochialem vacasse in mense reseruato, seu alias esse reseruatam, & sic facto cõcursu, & examine postea compertum esset non esse ita, vt in edicto dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis vlterius procedere, sed esset opus nouo concursu, & examine, quod non videtur dicendum. † Nec decretum reseruatio- 88
nis tollit & irritat concursum, & approbationẽ, sed solum collationem, & inde secuta, vt constat ex d. decreto Concilii, & constitutione Pii V. & dicetur

infra 9.p.c.2.a n.153. & facit optime textus in c.si confirmationem de elect. in 6.

89 Quamuis Rom. in vna † Dertusen. Parochialis de Tiuisa per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, vt in decisionibus seqq.

12 Febru. 1593. coram D. Penna.

90 Reseruauerat † Fel. record. Greg. 14. die 5. Decemb. anno 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post quintam diem & per totum d. annum 1590. vacantia, vt apparet ex regula 8. Cancellariæ eiusdem Pontificis, & cum die 27. eiusdem mensis Decembris vacasset ista Parochialis oppidi de Tuisa, Episcopus Dertusen. appositis edictis, & facto concursu, ad quem inter cæteros comparuerunt Franciscus Virgilius Tarraconen. & Raymun. Iorda Dertusen. ambo decretorum Doctores die 12. Ian. 1591. declarando Parochialem Francisco forè conferendam eodem tempore pure, & simpliciter etiam per birreti impositionem eidem Francisco eam contulit, qui die proxime sequenti vigore collationis sibi factæ, tamquam Rector in manibus Episcopi Fidei professionem faciens, & die 15. in veram, & realem eiusdem Parochialis possessionem immissus, saltem vsque ad 24. diem Ianuarij actus rectorales exercuit, interim Ordinarius habita forsan notitia prædictæ reseruationis sub die 12. Ianua. 1591. literis quibusdam certificatoriis ad Papam directis asserens se ideo Parochialem Virgilio contulisse, quod reseruationem ignorasset, paratum se obtulit suæ Sanctitatis mandatis obedire, & Virgilius literas suæ approbationis infra quatuor menses iuxta constitutionem Pij V. de prouisione Parochialium in Datariæ libro die 17. Aprilis 1591. præsentando de Præfata Parochiali sibi prouideri petebat, cæterum, quia Paulo ante Raymundus die 17. Martij 1591. eandem Parochialem tanquam reseruatam à Sede Apostolica impetrauit, dubitauit, an Francisco competeret ius ita, vt Parochialis sibi foret adiudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarij, quia esse obstabat Papalis reseruatio cum decreto irritante c. 2. & c. dudum de Præb. lib. 6. Rota dec. 1. numer. 4. de rerum permutat. in nouis, Simoneta tract. de reseruatio. q. 48. n. 1. & q. 79. n. 4. quo Papali decreto ligantur etiam ignorantes cap. 1. de concess. Præb. l. 6. c. quodam §. fin. vers. prima enim collatio, vbi id annotat. Ioan. Andr. de Præb. lib. 6. & Clem. 1. vbi gloss. verb. attentari de concess. Præbendæ: Cassad. dec. 12. n. 5. super regulis. Simoneta de reseruatio. q. 96. Acorambonus dec. 19. li. 1. Cou. in cap. Alma mater de sententia excom. p. 1. §. 10. n. 8. & seq. operatur præterea nullitatem actus contra tale decretum gesti, Cassad. dec. 1. num. 1. de Præb. Cou. practicarum c. 9. num. 7. Fel. c. 2. n. 7. vers. 4. limita, de constitu. cum similibus congestis per Gabrielem, tit. de clausulis conc. 3. Nec concursu cum subsecuta examinatorum approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod ius Francisco, vt competere videbatur ex dispositione Concilij Trid. sess. 24. c. 18. §. peracto deinde examine, nam cum inibi Cœcilium vlterius procedendo constituat, vt perfecto examine ei, qui fuerit approbatus, & magis idoneus iudicatus, fiat collatio ab illo, ad quem spectabit eam conferre, & in casu proposito propter reseruationem collatio spectaret ad Papam, approtio, & collatio Ordinarij nullum ius tribuere potuit stante decreto irritante approbationem & collationem Ordinarij inficiante Rota decis. 1. numero 4. de rerum permut. in nouis Par. consi. 29. l. 4. num. 22. & tametsi ex concursu, approbatione, & electione Ordinarij aliquod ius considerabile Francisco competere potuisset, illud amiserat, ex quo cœperat possessionem vigore collationis ab Ordinario sibi factæ, capite si Beneficia de præbendis libro 6. cuius textus dispositio, quamuis sciëtes tantum afficeret, eo nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante admiserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breue de capienda possessione nomine Cameræ obtentum per Raymundum post multos menses elapsos à tempore reseruationis Papalis, cum non esset verisimile eum tunc reseruationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarij literis ad Papam directis non obscure colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reseruationem ignorauerat, nam cum semper mensis Decembris sit vnus de quatuor mensibus Ordinariorum, non fuerat necessarium talem præmunire executionem, & tamen, cum hæc agerentur die 12. Ianuarij, nihilominus Franciscus vigore collationis Ordinarij die 15. eiusdem possessionem Parochialis voluit adipisci; ad decisionem in causa Gerunden. sacristiæ die 26. Maij 1967. coram Cota, quam Domini vix progenuina Rotæ decisione agnoscere dignabantur, respondebatur eam omnino applicari huic themati, vbi non fuerat seruata Concilij Tridentini forma deputando œconomum cum congrua fructuum assignatione, donec à Papa foret de Parochiali prouisum, ad quem tanquam de Beneficio reseruato collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad decisionem Putei 253 incipit. dubitauit Dominus libro tertio: nam propterea ibi ex oppositione fuerat ius considerabile acquisitum oppositori, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo, qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & examen Francisci, vt euentus demonstrauit, non poterant dici facta ad effectum, vt Papa deinde conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideo ex illis tanquam ex præambulis ad collationem à Papa faciendam non fuerat Francisco quæsitum aliquod ius considerabile, imo vero, si quod acquisiuerat, extinctum fuerat per collationem Ordinarij ad quam actus præcedentes videbantur ordinati. Præterea cum decisio Putei loqueretur solum ad effectum, vt d. iuris mentio fieri deberet, ex eo non poterat huic facto applicari quod ex serie & narratione totius causæ, expositæ fuerant Papæ omnes illius circunstantiæ. Illa quæ obiiciebantur contra prouisionem Raymundi tanquam aliena à præsenti disputatione, in qua solum quærebatur de iure à Francisci prætenso, non indigere responsione, Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere ius Francisco, nec ei Parochialem adiudicandam.

In eadem, decimo nono Iunij 1595. coram Dom. Lita.

Fuit resolutum standum esse in decisis sub die 12. February 1593. coram D. Penna rationibus, de quibus in ea, & ad illud, quo præcipue nituntur informantes in hac positione, pro Dom. Francisco Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reseruatoria inficiat collationem Ordinarij, & omnia inde secuta, non tamen annullat cõcursum, & approbationem in eo factam, per quem ius prætenditur quæsitum ipsi Francisco in tantum, vt ei, & non alteri sit facienda collatio iuxta dispositionem Concilij Tridentini sess. 24. c. 18. & constitutionis Pij V. super modo, & forma prouidendi de Parochialibus; fuit per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu reuocari dispositione dict. Concilij, & con-

& constitutionis, tum quia non apparet obseruatam fuisse formam à d. Concilio, & constitutione traditam ad leg. auxilium. ff. de minor. glos. fi. c. constitutis de appellat. Par. cons. 47. n. 9. & 61. l. 1. & quod non fuerit seruata forma Concily ex eo conuincitur, quod collatio per Ordinariũ eidem statim facta fuit simpliciter, & absque aliqua protestatione, & vlterius eidem tradita fuit realis possessio d. Parochialis aliquo in œconomũ non deputato cum assignatione congruæ, donec collatio ipsa fieret per Papam, ad quem de iure spectabat, vt disponitur in d. Concil. cuius quidem in forma ad vnguem erat obseruanda, cum de iure per æquipollens adimpleri non possit, vt alias fuit dictum in illa Volaterrana Parochialis 20. Maij 1591. coram D. Gipsio, tum etiam, quia ex prædictis, collatione scilicet Ordinarij, admissione professionis fidei & traditione possessionis absque aliqua reseruatione, aut protestatione factis post dictum concursum, & approbationem satis clare colligitur concursum ipsum fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admissam fuisse dumtaxat ad effectum collationis Ordinarij ad textum in §. pauonum, de rerum diuis. in l. vxori. §. fi. de leg. 3. cum aliis per Decianum cons. 18. numer. trecentesimoquinquagesimoli. 1. quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reseruationem, prout per informantes pro ipso Francisco prætenditur, impossibile idcirco est, quod concursum admiserit Ordinarius, prædictumque Franciscum approbauerit etiam ad effectũ, vt eidem fieret collatio per sedem Apostolicam vt de beneficio reseruato cum animus ad ignorata non applicetur. l. sicut certi, & l. fi cum in vtero. C. de testam. Milit. l. si hæres institutus. ff. de acquirẽda hæredit. cum aliis, per Corneum cons. 273. num. 5. lib. 4. vnde, cum actus hominis non operetur vltra voluntatem eius l. qui reipublicæ, & l. qui iniuriarum ff. de iniuriis, & c. si sacerdos de offic. Ordinarij. sequitur propterea, quod ex d. concursu, & approbatione non potest dici aliquod ius quæsitum Francisco Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certificatorijs Ordinary datis, vt prætenditur sub die 12. Ianuarij 1591. & sic per diem ante impetrationem Raymũdi iuuari potest ipse Franciscus Virgilius, tum ex prædictis, tum quia prædictæ literæ maximæ suspitione antidotæ non carent ex deductis per informantes pro D. Raymundo, & ex eo, quod sub die decimoquinto eiusdem in executionem collationis Ordinary immissus reperitur Franciscus ipse in possessionem realem d. Parochialis, quod, vt omnibus patet, de directo repugnat effectui dictarum litterarum ideo, &c.

In eadem 24. Nouembris 1595. coram D. Corduua.

92 IN hac tertia instantia fuit resolutum, confirmandas esse duas sententias Rotales ad fauorem Raymundi non obstantibus, quæ de nouo adducebantur, fundamentis, quorum præsuppositum factum, quod esset ius quæsitum Virgilio ex approbatione Ordinary in concursu facto ad Parochialem, de qua agitur, & de illo erat faciendа mentio in gratia Raymundi iuxta decisio. Putei 253. l. 3. Domini dixerunt iure non subsistere: nam cum præparatoria non sit in consideratione, quando adest præparatum, sicuti non attenditur modus quando habetur affectus. lib. cum seruus de verb. oblig. l. si mater. C. de instit. & substit. cum vulgaribus, tunc enim ius aliquod posset considerari ex approbatione, quãdo esset ordinata ad collationem, quæ non fuisset sortita effectum, cum tamen reperiatur confusa cum collatione, non potest se ortum attendi, vt de per se tribuat aliquod ius, facile etiam tollebatur obiectum contra resolutionem vltimo loco factam, in qua fuit dictum non esse seruatam formam Concily Triden. quia nõ fuit deputatus œconomus, quatenus opponebatur illam non esse de forma, Rota eminvoluit ostendere nullitatem concursus non directi ad collationem Papæ, quo casu seruanda sunt disposita per Concilium. Minus obstabat fundamentum adductum ex ca. si confirmatum. de elect. in 6. vbi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit quando nullitas vnum comprehendit, & non aliud, quæ recipiũt separationem, vt dicitur de institutione, qua annullata præsentatio, vt fuit dictum in illa Tolerana Parochialis coram D. Decano 3. Iulij præsentis anni, nullitas enim non inficit præsentationem, vel electionem, sicut in casu nostro inficiatur vtrumque Francus in d. c. si confessionem numer. secundo, nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursum iuxta Cõcilium ad effectum, vt approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de iure, hoc enim verum est, & procedit decisio 48. diuersorum p. 1. in impressis, sed non fuit ita factum, vt constat ex postea gestis per ipsum Ordinarium, qui prouisum ad concursum admisit, & ipsum prouisum, qui acceptauit cum emissione solemnis professionis, ex quibus apparet d. concursum fuisse præordinatum ad effectum solius collationis Ordinary, quæ allegabantur de ignorantia non intrant, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarius, narratum fuisset Papæ, non concessisset, capite primo de concessione Præbendæ in sexto, & fuit resolutum coram. R. P. D. Penna in hac causa.

Cap. IV.

De commenda.

SVMMARIA.

Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in commendam, & quando dicatur concedi in titulum. num. 1.

Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia. nu. 2. licet alias multis modis sumatur. num. 3.

Titulus verus, & iustus dicitur, si nihil vitij habet alioquin cum colorem tituli habet, dicitur coloratus, numero quarto. & de titulis coloratis remissiue, numero quinto.

In commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, & administrationem, n. 6.

Commenda est duplex, altera temporalis, altera perpetua seu in vtilitatem Ecclesiæ, altera in vtilitatem cõmendatarij, n. 7.

Inferior Episcopo non potest Beneficium commendare, contra Hoiedam, & Cuchum à n. 8. & seq. nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, numero duodecimo.

Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare, n. 13.

Capitulum, nemo, de electione in 6. solum loquitur in cõmenda Parochialium, de qua qui sint videndi, numero 14. & hodie est correctum ex Concilio Tridentino num. 15.

Alia Beneficia videntur posse commendari vltra sex menses etiam ad vitam per Ordinarios, numero decimosexto.

Sed hoc erit intelligendum de commendis factis in Eccle siæ vtilitatem,& stante causa,n.17.& causa cessante reuocaretur,n.18.imo,cum fiat causa custodiæ,non pos set fieri perpetuo etiam in aliis Beneficiis à Curatis, sed ad summum donec prouideantur, numero decimo nono.

Secus in commendis hodiernis ad vtilitatem commendatarij,quæ non sunt vere commendæ,nu. 20. nec iure antiquo cognitæ n.21.nullo modo ab alio quam à Papa fieri poterunt, numero 22. nec etiam à Legato. numero 23.

Via commendæ inuenta est à Romanis Pontificibus ad hoc, vt qui non est habilis ad titulum, sit habilis ad commendam, vel vt Beneficium titulo commendæ cũ alio incompatibili teneantur,& ad istum effectum, & non alium Papa dat Beneficium in commendam,nu. 24.& 25.

Sic Papa sæculari de reg.prouidet in commendam & contra num.26.

Quando Beneficium, seu Prioratus regularis datur in commendam perpetuam non requiritur professio,n.27. nec illud habens potest cogi profiteri, sicut habens in titulum,n.28.

Commenda sola vim habet dispensationis,nec requiritur alia dispensatio.n.29.est enim collatio Papæ dispensatoria,n.30.& commenda perpetua,& vnio temporalis sunt quædam paliatæ distensationes, numero trigesimoprimo.

Dictum Gambari,quod Monasteria, & Dignitates non possunt commẽdari minoribus 15. annis,non potest procedere,nisi respectu Ordinarij,n.32.

Commẽda non inducit incompatibilitatem,sicut titulus, contra Sarnen.& alios.n.33.34.& 35. quod non solum procedit in vno in titulum,& alio in commendam, sed etiam in duobus in commendam ante Concilium Tridentinum contra Hoiedam,numero 36. cum sequentib.

Hodie ex Concilio non possunt teneri duo Beneficia incompatibilia,per viam commendæ,nec vnum in titulum,& aliud in commendam perpetuam. numero 41. & 42.

Commenda ad vtilitatem personæ non est vere,& proprie commenda,imo censetur titulus, seu habet vim, & effectum tituli,n.43.etiamsi sit temporalis.n.44.& ideo de ea debet fieri mentio per impetrantem,sicut de perpetua.n.45.& 46.

Quoad incompatibilitatem,& vacationem per assecutionem alterius incompatibilis,est differentia,etiam stante Concilio,inter commendam perpetuam,& temporalem.n.47.

Huiusmodi commendatarij habentur,vt & titulares,cẽsenturque & reputantur titulares, & ideo dispositio, & iura loquentia de titularibus,seu Prælatis habent locum in illis,n.48,& sic possunt esse delegati Apostolici,& in iudices synodales designari, sicut titulares, in eos quæ delegatio sub nomine Dignitatis facta transiret.nu.49.50.& 51.

Huiusmodi commen datarij non possunt remoueri magis, quam titulares,nec commenda reuocari.n.52. quauis secus sit in commenda ad vtilitatem Ecclesiæ,quæ potest ad libitum reuocari nisi sit facta ad tempus, & ante tempus fieret reuocatio sine prouisione Beneficij, nu.53.cum seq.

Commenda causa custodiæ non impedit prouisionem Beneficij,& sic ea durante,currit tempus prouidendi,numer.59.

An vacet Beneficium per obitum commendatarij & per commendam expiret reseruatio? numer.60. cum seqq.referuntur sententiæ doctorum,& resoluitur negatiue.

Per commendam factam à Papa,siue ad vitam,siue ad tempus,Beneficium manet affectum, quamuis apud Gallos id non seruetur.n.68.69.& 70.

Beneficia reseruata,seu quocumque modo affecta nõ cadunt sub expectatiua, & Rota reprobauit consilium Socin.32.n.71.& 72.

Quod dicitur de commenda idem dicendum est de vnione ad vitam,vt ea dissoluta, Beneficium vacet, vt prius,& duret reseruatio seu affectio secundum Rotã, cuius sententia est magis conformis Concilio, & declarationib.S.Congregationis,quam contraria sententiæ Cancellariæ.n.73.

Sicut commenda ita vnio facta à Papa de Beneficio vacante ad vitam inducit affectionem per appositionem manus n.74.

Vnio facta ad vitam de Beneficio iam collato non inducit affectionem,licet secus sit in commenda.n. 75. & ratio differentiæ ponitur.n. 76.

De materia commendæ qui sint videndi n.77.

BEneficium aliquando conceditur non in titulum, † sed in commendam; in titulum concedi dicitur quando modo ordinario,& legitimo obtinendi Beneficia conceditur,& assignatur alicui,vt sit suum. 1

Vnde titul.hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia.Rebu. *pacif.* † *possessorib.* 2 *n.*67.alias 53.Corras.*de Benef.*1.*p.c.*6.*n.*1.& P.Greg. *de Benef.c.*40.*n.*19.

Licet alias † multis modis sumatur titulus,vt per gloss. & *in leg. non est, C. familiæ hercisc. & in* 3 *Auth.de Eccles.titulis in Rub. & in c.dudum. secundo verb.titulatam,de elect.&* post alios Mand.reg. Cancel.*quæst.*2.

Titulusque verus,† & iustus dicitur, si nihil vitij 4 habet,alioquin cum colorem figuram, & apparentiam tit habet,coloratus dicitur,nempe quãdo processit ab Ordinario collatore, seu ab eo, qui disponendi de Beneficio potestatem habet,licet inualidus ob aliquem defectum recipientis,seu impedimẽtum aliquod,&c. D.*in c.cum nostris de concess.Præb.*Cosm. *in prag.sanctio.ti.de pacif.poss.§.*1.*verb.coloratum.*Rebu.*eod.tract.n.*42.alias 32. Cas.*dec.*7.*&* 11. *super reg.* Sar.*de triennali q.*27.*cum seq.*Corras.*d.c.*6.*n.*2.Mand. *reg.*16.*q.*27.& P.Greg.*d.ca* 40.*n.*19.

Et de titulis coloratis vltra eos vide† Pontanum 5 *in tract.de spolio.l.*2.*c.*15.& latissime Mascard. *de probatio.con.*1380.*cum* 9 *seq.*

In commendam vero conceditur † Beneficium, 6 cum datur alicui in custodiam, & administrationem. commendare enim nihil aliud est,quam deponere *l.commendare ff.de verb.significa.l.Lucius.*24.*ff.depositi cap.ne quis arbitraretur.*22.*q.*2.*c.*1.*de deposito,*glossa *in ca.nemo.de elect.in* 6.*verb.commendare*, Corras. *d.ca.*6.*n.*4.Probus ad Monachum *in d.c.nemo n.*1. & posthæc Gonçalez *ad regulam de mensibus glossa quinta §.*8.*nu.*38.

Estque duplex commenda, altera † temporalis, 7 altera perpetua,seu altera in vtilitatẽ Ecclesiæ,altera in vtilitatem commendatarij,cum facultate disponendi de fructibus sicut verus Beneficiatus,vt D.cõmuniter tradunt.

Inferior autem Episcopo non † potest Ecclesiam 8 seu Beneficium commendare. Domin.*in d.ca.nemo n.*14.& ibi Francus *n.*8. Fel.*in c.auditis.n.*12.*de præs.* Corras.*ñ. num.* 3. Gambarus *de officio legati lib.*4.*rubrica*

brica de potestate legati in commendando Beneficia, q. 21. à n. 165. Cuchus de institutionib. maior. lib. 3. tit. 6. n. 46. & Flam. Par. de resignat. Beneficior. lib. 7. q. 10. n. 23.

9 quamuis contrarium dicat † Hoieda de incompatibilitate Benef. 2. p. c. 4. n. 6. citans Rebuf. de pacificis possessoribus, n. 44. qui id non dicit, nam verba eius, ab

10 inferiore Episcopo, non intelliguntur de inferiore † ab Episcopo, sed de Episcopo inferiore Papa, Panor. enim, quem Rebuf. citat. in c. si constiterit, n. 2. de accusatio. ita loquitur. † Et quicquid velit Cuchus supra

11 nu. 3. dicens commendari Beneficium ad tempus posse nedum à Pontifice Maximo, verum ab alio quouis Ordinario inferiori conferendi potestatem haben-

12 te, cuius tamen sententia, † & Hoiedæ, potest procedere in inferiore habente iurisdictionem quasi Episcopalem, qui potest Beneficia commendare ad tempus, sicut Episcopus, vt contra Gambarum d. n. 165. docet Flores q. 24. n. 16. quo pacto etiam potest intelligi doctrina Rebuff. dicto numero quadragesimo quarto.

13 Nullus tamen † Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare, secundum Sarnen. d. regula de triennali, q. 5. ex d. c. nemo, ex quo etiam ait Corra. supra nu. 4. quod commendare ad tempus sex mensium tantum lex permittit, & Æneas de Falcon. de reseruatio. 3. q. nu. 11. ait, quod commendam perpetuã nullus citra Papam facere potest. qui nihil allegat, & Cuchus supra numer. 4. dicit, quod in perpetuum, aut quandiu vixerit is, cui commendatur, infra summum Pontificem, aut eius Legatum nemo commendare potest, quod etiam ait Zechus de Benefi. & pensio. Eccles. c. 7. n. 2.

14 At ille textus solum † loquitur in commenda Parochialium, de qua viuendi sunt Paulus de offic. & potestate Capituli sede vacante 2 p. 3. qu. Rebuf. in praxi tit. de commenda. n. 54. Mandos. reg. 30. q. 3. nu. 8. &

15 Hoieda de incompatib. 1. p. c. 14. n. 3. & hodie est † correctus ex S. Concilio Tridentino, vt S. congreg. declarauit his verbis. Commendæ quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ad Ordinariis c. nemo. de electione lib. 6. amplius post Concilium locum non habent, cum debeat in eis deputari Vicarius ad formam c. 18. sess. 24. de quo infra parte nona capite secundo à num. 21.

16 Vnde videtur, † quod alia Beneficia etiam per Ordinarios possunt commendari vltra sex menses, etiam ad vitam, c. qui plures 21. q. 1. c. dudum de elect. Domin. & Francus in d. c. nemo, n. 3. Rebuf. de pacific. poss. n. 58. alias 45. & in praxi tit. requisita ad collationem n. 16. Hoieda d. c. 4. n. 7. Quintanaduennas Eccles. li. 1. c. 7. n. 7. & li. 4. n. 127. & sentit glossa in d. c. nemo. verb. Parochialem, quam sequitur ibi Domin. sub numero 7.

17 Hoc tamen intelligendum † erit de commendis factis in Ecclesiæ vtilitatem (per quas non datur licentia disponendi de fructibus libere, illosque conuertendi in proprios vsus) & stante causa, quæ ta-

18 men ratio erit, dandi in commendam † perpetuo, Gambarus supra n. 159. & causa deinde cessante reuocaretur, Gambarus ibi. hęc enim sunt verę commendæ iuxta dicta supra nu. 6. de quibus accipienda sunt

19 d. iura, † imo puto, quod, cum fiat causa custodiæ Ecclesiæ, non posset fieri perpetuo etiam in aliis Beneficiis à curatis, sed ad summum donec prouideantur ad Mandos. d. reg. 32. quæstione septima numero 4.

20 Secus in commendis hodiernis, quæ fiunt † ad vtilitatem commendatarij cum facultate disponendi de fructibus, sicut verus Beneficiatus, quæ non sunt veræ commendæ, cum magis participent de vero titulo, quam de deposito, Puteus decisione 24. numer. 4. libro 1. Quintanaduennas d. libro 1. capite 7. numero 7.

Nec iure antiquo inuentæ, aut cognitæ fuerunt, 21
† vt cum Cassaneo recte tradit Sarnen. d. q. 5. sed hoc commendarum genus maiores nostri ignorabant, vt inquit Thomas campegius in tract. de commendis Beneficiorum, qui est tomo 15. parte secunda tractatuum nouorum.

Vnde istæ commendæ nullo modo ab alio, † quam 22
à Papa fieri potuerunt, Æneas supra, & Gambarus n. 162. & 163.

Nec etiam à Legato etiam de latere, † nisi habeat 23
à Papa specialem facultatem, quicquid dicat Cuchus dict. num. 4. & clare colligitur ex traditis per Sarnen. d. q. 5 & ex Mandos. reg. 32. q. 7. n. 5. vbi ait commendam perpetuam, seu temporalem non in fauorem Ecclesiæ esse collationem Papæ dispensatoriam, & faciunt quæ idem tradit reg. 19. quæst. 10. num. 5. & q. 16. n. 4.

Pro quo aduertendum est viam commendæ † in- 24
uentam esse à Romanis Pontificibus ad hoc, vt qui non est habilis ad tit. sit habilis ad commendam, vel vt Beneficium titul. commendæ posset cum alio incompatibili retineri, &c. vt tradit Gambar. sup. n. 57. & 60. & ad istum effectum, & non ad alium Papa dat 25
† Beneficium in commendam, alias frustra vteretur verb. commenda, contra l. 2. C. commun. de lega. & c. si Papa de priuilegiis lib. 6. ita Lamber. de iure patro. l. 2. p. 1. q. 6 art. 14. n. 15. Hoieda d. c. 4. n. 5. & Campegius supra n. 7. & sic Papa † sæculari de regulari prouidet 26
in commendam, & è contra, Rebuf. d. tit. de commenda. n. 7.

Et quando Beneficium, † seu Prioratus regularis 27
datur in commendam perpetuam, non requiritur professio, Staphil. de literis gratiæ, tit. de expectatiuis, 9. forma, nu. 5. & Mandos. de signatura, tit. de prouisione. versi. Prioratus. Nec habens in commendam Beneficium † regulare cogi potest profiteri religionem 28
sicut habens in tit. cogeretur, Cassad. decis. 32. super reg. n. 8 Sarnē. in reg. de infirmis, q. 13. vers. præterea, Rebuf. de pacificis n. 59. alias 45 dicens, quod hoc declarat Rubeus in tractatu de commenda, q. 8. nisi hoc in Bulla expressum fuerit, & Cuchus sup. numero quadragesimo octauo.

Et commenda sola vim habet dispensationis, Rebuf. d. tit. de commenda, n. 33. & tit. de † dispensatione ad 29
plura, n. 18. nec requiritur alia dispensatio, Probus ad Monachum in c. super eo de præben. in 6. num. 15. & 16. vt enim dicit Mandos. d. reg. 32. q. 7. n. 5. commenda perpetua, seu temporalis non in fauorem † Ecclesiæ 30
est collatio Papæ dispensatoria, & commenda perpetua, & vnio temporalis sunt quædam † palliatæ 31
dispensationes, Mandos. d. regula 32. quæst. 30. num. 3. & Hoieda dict. cap. 4. nu. 14. & nouissime Gonça sup. nu. 6.

Vnde quod dicit Gambarus sup. n. 110. † Monaste- 32
ria, & Dignitates, non posse commendari minorib. 25. annis, non videtur posse procedere ex dictis vel accipiendum est respectu Ordinarij de commenda ad fauorem Ecclesiæ.

Vnde etiam non videtur verum quod tradit † Sar. 33
d. reg. triennali, q. 5. vers. hinc est quod hodie, quod ex quo hodie commendæ perpetuę non sunt vere, & proprie commendę, sed adhærent magis ad naturam collationis, & veri tit. inducunt incompatibilitatem

& notabiliter (inquit) probant moderni repetentes *in Clem. gratiæ de rescrip.* allegantes Concilium Lateranen. modernum, cuius † nempe Sarnen. verus
34 sensus est, quicquid controuertat Mandos. *dict. reg. 32. quæst. 7. numero 5.* quod sicut duo Beneficia incompatibilia non possunt teneri in titul. ita nec in commendam perpetuam, aut vnum in tit. & aliud in commendam perpetuam, & sequuntur Corras. *dict. c. 6. n. 7.* & Naua. *in man. c. 25. n. 126. & de oratione Miscel. 60. nu. 10. & cons. 1. de constitut. n. 38.* vbi ait, quod de Beneficio commendato in perpetuum idem est dicendum, quoad incompatibilitatem, quod de dato
35 in tit. Quæ sententia conuincitur † ex dictis, & contrarium, nempe quod talis commenda non inducat incompatibilitatem, sicut tit. docent Cassad. *d. decis. 32. super reg. nu. 7. & decis. 7. de reseruatio. n. 2. & deci. 5. de priuil. nu. 12.* & Caputaquen. *decis. 145. num. 2. p. 1.* & idem tenet Glossator *reg. Cancel. 11. versicul. vnum tamen*, Gambar. Lamber. & Campegius supra relati, *numero 24. & 25.* Nec placet distinctio Hoiedæ qui
36 *dict.* † *capit. 14. numero decimotertio*, docet duo Beneficia alias incompatibilia non posse teneri per viam commendæ, siue perpetuæ siue temporalis, *ex dict. cap. nemo*, &c. sequitur Flam. Paris. *de resignat. Beneficior. l. 3. quæst. 1. num. 110.* posse vero teneri vnum in titulum, & aliud in commendam etiam perpetuam docet *d. c. 4. 2. p. ex ca. dudũ, 2. de elect. & c. qui plures. ca. relatio, ca. illud. 21. q. 1.* quam distinctionem videtur sequi Quintanaduennas *d. l. 1. c. 7. n. 7. & 8. & lib. 4. n. 125. & 126.*

Sed ista iura † parum faciunt, nam non loquuntur
37 de istis commendis in fauorem commendatarij quæ tunc non erant cognitæ, vt supra dixi *numero vigesimo secundo*, sed de commendis factis pro Ecclesiæ vtilitate, & sic accipit ista iura Campesius *supra nu. 1. & 2.*

38 Et non videtur † maior incompatibilitas duorum in commendam, quam vnius in titulum, & alterius in commendam, *& dict. cap. nemo*, solum loquitur de duabus Parochialibus in commendam, prohibens
39 ne commendetur † nisi vna, & non dicit, quod si per Papam commendentur, sint incompatibiles.

40 Vnde concludo, † quod ante Concilium Trid. vera erat doctrina Cassadori, Caputaquẽ. & aliorum vbi supra, non solum in vno in titulũ, & alio in commendam, sed etiam in duobus in commendam: hodie
41 vero vera est † sententia Sarnen. Corrasij, & Nauarri, supra ex S. Concicio Tridentino *sess. 7. de reform. c. 4.* ibi *seu commendæ perpetuæ*, & *sess. 24. de reform. c. 17.* ibi *etiam commendata.* Campesius *supra in fine*, & Gonçalez *supra n. 20.*

Ex qua non solum non possunt iam teneri duo Beneficia incompatibilia † per viam commendæ per-
42 petuæ, sed nec vnum in titulum, & aliud in commendam perpetuam, quicquid in hoc contrarium male teneat Hoied. *d. c. 4. n. 14. ad 19.* & Quintanaduennas, *d. li. 4. n. 126.* qui tamen *d. c. 7. numer. 8.* contra tenere videtur.

Quod merito statutum est cum d. commenda ex
43 quo fit † ad vtilitatem personæ, & non Ecclesiæ, non fit vere, & proprie commenda, vt dicebat Sarnen. imo censetur titulus, seu habet vim, & effectum tituli, seu habetur loco tituli, & æquiparatur titulo, Millis *in Repertorio, verb. commenda*, Sarnen. *reg. de infirmis, q. 13. & de annali, q. 26.* Probus ad Monach. *in dict. cap. nemo, n. 14. & nu. 33.* Rebuff. *de pacif. poss. num. 47.* alias 36. Lambe. *dict. art. 14.* Corras. *dict. cap. 6. num. 7.* Gambarus *supra n. 51.* Cassad. *deci. 2. de vnione. nu. 13.* Mandos. *d. reg. 30. q. 3. & reg. 32. q. 7. & cons. 38. n. 8. & 9.* Nau. *de oratione. cap. 20. n. 16. & cons. 9. de Præb.* Hoieda *d. c. 14. n. 7.* P. Greg. *d. c. to. nu. 13.* & Horatius Mandos. *de priuile. ad instar. gloss. quinta. num. duodecimo.* vbi agit, an priuilegia Abbatis, vel Præposito concessa ad commendatarium cui Abbatia, vel Præpositura esset commendata, protrahantur, & Gonçalez, qui plura adducit supra ex *numero secundo.*

Quod procedit † etiamsi commenda sit tempo- 44
ralis ad vtilitatem commendatarij, nam etiam tunc habet vim tituli, Puteus *decisione 272. n. 3. l. 2.* Mando. *d. q. 3. n. 9. & d. q. 7. n. 4.* vbi etiam quod sequitur † na- 45
turam perpetuarum, & ideo de ea debet fieri mentio per impetrantem in prouisione sequenti alias prouisio est surreptitia, vt per Puteum *ibi*, sicut de perpetua, Sarnen. *d. q. 5. de triennali.* † *versic. tunc est.* 46
Corras. *d. numero septimo* & Cuchus *supra numer. decimo octauo.*

Quamuis quoad incompatibilitatem, † & vaca- 47
tionem per assecutionem alterius incompatibilis videatur esse differentia, etiam stante Concilio Tridentino, inter commendam perpetuam, & temporalem iuxta ea, quę alias dicemus *vndecima. p. capite 5. num. 181.*

Vnde huiusmodi † commendatarij habentur vt 48
titulares, censenturque & reputantur titulares, & ideo dispositio, & iura loquentia de titularib. seu de veris prælatis habent locum in illis. Sarnen. *qu. 5. de triennali, & 4. de publicandis*, Probus. *à nu. 16. supra.*
Et sic possunt esse delegati Apostolici iuxta † *cap.* 49
statutum de rescrip. in 6. sicut titulares. Sarnen. *d. quæstione 5. vers. similiter est dicendum.* Probus *supra n. 20. & 32.* Rebuff. *numero 53.* alias 42. Corras. *numero octauo* & Cuchus *numero vigesimo primo* Gonçalez, *numero 10. & 30.*

Et hodie iuxta decretum Sacri Concilij Triden- 50
tini † *sess. 25. de reform. c. 10.* poterunt in Iudices sinodales designari sicut titulares, in eosque delegatio, seu commissio sub nomine dignitatis facta trãsiret, Decius *in capit. quoniam Abbas*, † *de offic. delegati.* 51
numer. quadragesimo quarto. Sarnen. *d. quæst. 5. vers. ex quibus omnibus infertur*, Probus *n. 23.* Rebuf. *d. n. 53.* Corras. *d. n. 8.*

Et sic etiam † huiusmodi commendatarij non po- 52
terunt remoueri magis, quam titulares, nec commenda reuocari, Roman. *consil. 350. n. 5. & 6.* Sarnen. *d. q. 4. de publicandis vers. & ideo*, Rebuff. *de pacific. n. 60. alias 46.* Corras. 8. Campesius *n. 6. vbi supra*, & Rota *dec. 791. n. 11. par. 1. diuersorum* Gonçalez, *supra numero 29.*

Quamuis secus sit in commenda ad vtilitatem Ec- 53
clesiæ, † quæ potest adlibitum reuocari, ad nutumque ipse remoueri, glos. *in c. si constiterit, de accusatio. & in c. qui plures. 21. q. 1.* Roma. *supra*, Aretin. *in d. ca. si constiterit*, Sarnen. & Rebuf. *vbi proxime*, qui tamen Rebuf. *d. tit. de commenda n. 67. variar.* Corras. *d. c. 6. n. 5.* Mandos. *d. reg. 39. qu. 3. n. 8.* & P. Greg. *c. 10. num. 13. & libr. 4. titul. 26. p. 1.* & ibi Gregor. *glossa penult.* & Gonçalez *supra n. 35. & 37.*

In quo tamen contrarium tenet glossa *in d. cap. ne-* 54
mo, sed Abbas *in d. c. si cõstiterit, n. 12.* sic cõciliat, † vt, si commenda est facta ad tempus, non possit ante illud finitum reuocari, nec interim Beneficium conferat. intellige sine causa, † & sic procedat glos. *in d.* 55
c. nemo, si vero commenda est facta simpliciter, tunc possit reuocari, & ita procedat glos. *in d. ca. si constiterit,*

rit, & in d.cap. si plures. Et hanc concordiam videtur tenere Franc. *in d.c. nemo n.7. vers. in eadem glossa ibidem*, Gambarus *supra n.* 235. & Cuchus *numero* 15. *& 47. ad fin.*

56 Licet Romanus, † Sarnen. Rebuf. Corras. & Mandos. ibi videantur velle etiamsi non sit facta simpliciter, posse ante tempus reuocari, & tenuit Aret. *in dict. c. si constiterit*, aiunt enim, quod tunc commenda nihil aliud est, quam quoddam depositum, quod potest ad libitum deponentis reuocari, licet fuisset dictum, quod depositum, vt quoad obitum depositarij duraret. *l. 1. §. si sic ff. depositi.* Quod verum vide-

57 tur, † nisi vbi ante tempus fieret reuocatio commendæ absque eo quod Beneficium prouideretur.

Sed adhuc manente vacante, pro quo facit, nam vt ait Mandos. *reg. 32. q. 7. n. 4.* commenda in fauorem

58 Eccles. nil aliud est, quam † depositum temporaneum ad nutum reuocabile, pro vtilitate, & commodo Ecclesiæ factum, donec de Rectore, seu ministro perpetuo debita præcedente cognitione prouisum sit, &c.

59 Ex quo infero, † quod commenda ista causa custodiæ, & administrationis ad vtilitatem Ecclesiæ non impedit collationem, ac prouisionem Beneficij, Sarnen. *d. q. 4. vers. & ideo*, & sic ea durante currit tempus conferendi, seu præsentandi, &c. vt videtur tenere Lamber. *d. l. 2. p. 1. quæst. 6. artic. 14. ad finem*, quicquid glossa *in d.c. nemo*, & Gambarus *n.* 186. & alij supra dicant.

60 Sed est dubium graue, † an vacet Beneficium per obitum commendatarij, & consequenter, an per commendam expiret reseruatio? in quo partem affirmatiuam tenent Rota *dec. 7. de elect. in antiquis* alias 244. & *dec. 1. de Præbend.* in antiquior. Corras. *d. c. 6. num. 7.* Gambarus *supra n. 53* & videntur tenere Sarnen. *de infirmis q. 13. in fine & de triennali q. 5.* & Re-

61 buf. *de pacificis. † n. 58. alias* 44. & Domin. *in d.c. nemo. n. 7.* tenet reseruationem expirare per commendam, quando Papa reseruauit Beneficium prouisioni suæ, non collationi, & Cuchus *supra n.* 11. 25. 26. *&* 27. ait reseruationem à Summo Pontifice factam non mi-

62 nus † extingui, si Beneficium reseruatum alicui perpetuo commendaret, quam si titulo tenus cõtulerit, quamuis *nu. seqq.* secus dicat, vbi ad tempus certum commendasset, aut etiam ad vitam, quia commendatio ad vitam non censetur perpetua ad hunc effectum, sed illa tantum, quæ ad incertum tempus sit

63 facta, sed quicquid ipse dicat, commenda † ad vitam perpetua dicitur absolute, imo ista est magis perpetua, &c.

Sed contrarium, scilicet quod non vacet per obitum commendatarij, etiam perpetui, sed vacet sic-

64 ut prius, † commenda cessante, & consequenter commenda non extinguatur, seu expiret reseruatio, tenet Rom. *d. consil.* 350. vbi Horatius Mandos. Glossator *reg. 9. ad fi.* Cassadorus *dec. 30. & 32. n. 2. super reg. & 2. de vniombus n. 12. & 5. de priuil.* Mohed. *decision. 16. de possess. & 4. de Præb.* Puteus *dec. 25. n. 6. lib. 1.* vt dicitur Rotam semper tenuisse, quod siue commenda sit perpetua, siue temporalis, semper cessante commenda Beneficium dicitur vacare, vt prius, & ita Cancellariam, & Cameram seruare, quicquid senserit Sarnen. *d. q. 5. de triennali circa fin.* Caputaquen. *dec. 144. p. 1.* vbi dicitur ita seruare Rotam, & Cota *dec. 120. in Miscell. manuscriptis*, Gigas *consil. 4. d n. 14. & 10. n. 1. & 7.* Lamber. *d. art. 14.* Simoneta *de reseruationibus. q. 9.* qui etiam dicit ita tenere Cancellariam, &

ibi Granutius in additione, Nau. *in Manuali c. 25. n. 126. & de oratione Miscell. 60. n. 10. & cons. 1. de constitut. n. 39. & consil. 28. de Præbend.* qui dicit ita stilum Romanæ Curiæ hodiernum palam seruire P. Greg. *c. 24. n. 8.* & Flam. Par. *de resign. lib. 2. quæst. 19. numer. 13.* & hanc opinionem dicit veriorem in puncto iuris, quam curiales tenent, & in patria obedientiæ fixo teneret pede, licet Galli contra, Probus *in dict. cap. nemo. num. 3.* & particulariter *num. 12. & 31.* & nouissime posthæc Gonçalez *glos. 5. §. octauo a numero* 48.

Idem tenet Æneas † de Falconibus. *de reseru. qu.* 65
3. principali, num. 11. & 5. quæst. 6. nisi vbi Papa reseruaret aliquod Beneficium in fauorem certæ personæ, nam isto casu, si istud Beneficum vacans commendaret tali reseruatiuo credit reseruationem extinctam, tum propter odium reseruationis talis, tum quia Papa satisfecit intentioni suæ, quæ fuit, vt illi prouideret, vti iam prouidit per commendam ad eius vitam, & ita ait esse intelligendam, Rota *dict. dec. 1. de Præb.* in antiquior. *si bene aduertatur.*

Quæ limitatio non placet, † nam sicut in isto ca- 66
su Beneficium maneret affectum propter appositionem manus Papæ, si iste reseruatiuus ante collationem, sibi factam decederet, ita etiam si sibi commendaretur, quia cessante commenda vacat vt prius, &c.

Idem etiam videtur tenere Sarnen. *in reg. de † ve-* 67
risimili. quæstion. 4. vbi dicit istam opinionem esse in Curia vulgarem apud omnes, præsertim abbreuiatores, & clare id tenet in reg. de triennali, q. 30. vers. 4. *limitatur*, vbi docet per prouisionem factam à Papa per viam commendæ non expirare reseruationem, quamuis per solam collationem Papæ acceptatam etiam absque possessione expiret, vt dictum est supra, *c. 2. n. 2.*

Imo per commendam factam, à Papa, siue ad vi- 68
tam, siue ad tempus, ex † quo semel manum apposuit super beneficio, manet affectum ita, vt, licet alias non fuisset reseruatum, Ordinarius non possit de illo se intromittere commenda cessante, donec Papa plene, & perfecte prouideat, *argum. cap. vt nostrum de appellat.* ita Roman. *dict. consil.* 350. & Bertrand. *consil. 235. vol. 3.* Pauinus *de offic. & potestat. capituli. 3. q. 2. p. n. 11.* Sarnen. *d. quæst. 13. de infirmis, & 4. de publicandis*, Rebuff. *in praxi tit. de reseruatio. num. 31.* Probus *supra num. 4. & 32.* Corras. *d. c. 6. n. 11.* Simoneta *dict. quæst. 59. num. 7. & in fine*, & ibi Granutius Mandos. *d. reg. 32. q. 7. numer. 17. & reg. 19. q. 10. num. 3.* P. Gregorius *supra*, & Flam. Paris. *libr. 12. q. 5. numer.* 34. Cassad. *dec. 32. super regulis n. 5. & dec. 5. de priuil. num. 7.* Crescen. *dec. 4. & 6. de præb.* Puteus 158. *lib. 1.* & Mohed. *9. de Præb.* & tenet Eneas de Falcon *dict. tract. † de reseru. præludio. 3. tit. 4. & d. q. 3. n. 11.* qui *d.* 69
n. 11. testatur ita vidisse determinatum in Rota per tres sententias conformes, quod beneficia commendata ad vitam nullus dat, nec de ipsis disponit, nisi Papa, donec sit talibus plene prouisum per notata *in cap. si eo tempore, de elect. in 6.* & ita sine contradictione seruare Curiam, &c. Quamuis in casu relato † *supra n.* 65. sentit non manere affectum Beneficium, sed male, vt ibi dixi.

Et quamuis apud Gallos id non seruetur, vt per 70
Probum *in d. cap. nemo n. 32. & in c. præsenti. de officio legati. n. 41.* Rebuff. *d. tit. de obseruatio. n. 31. & de commenda. n.* 59. & Corras. *d. c. 6. ad finem, & 2. p. c. 1. n. 16.* & nouissime ita docet Gonçalez. *d. glossa 5. §. 8. n. 61. & gloss. 52. n. 11.*

Vnde Rota reprobauit *consilium* Socini 32. quod
71 refert,& sequitur Corras. *d.c.6.n.7.versic.†sub gratia ad Beneficia includetur*, vt per Moheda.*dict.dec.9.de Præb.*Sarnen.*d. quæstione 13. de infirmis*, & Simoneta *quæstion.41.*

Nam beneficia reseruata generaliter, aut specia-
72 liter,† seu quocumque modo affecta, non cadebant sub expectatiua,Roman.*consil.* 260.& ibi late Horatius Mandos.*littera A.*plures referens, & *consil.* 342. *n.2.* & ibi etiam Mandos. *littera C.* Eneas *4.q.effectu* 38 *&* 40.

Et quod dicitur de commenda, idem dicendum
73 est de vnione ad vitam,† vt ea dissoluta Beneficium vacet, vt prius, & duret reseruatio,seu affectio antiqua,Eneas *d.5.q.principali.q.21.*Cassad.*dec.2.de vnionibus & 5.de priuil.n.16.& tertia de iudic.num.3.* Caputaquen.*dec.345.p.3.*Rota *dec.39.l.1.p.3. diuersorum* in impressio. & Puteus *decision. 49. de priuil.* Cota *395.in manuscrip.* & fuit resolutum in causa Bononien.Parochialis 3.Iulij 1559. coram D.Fabio,vt per Chisanen.*dec.64.in manuscrip.*& Flam. Par.*lib.2. q.* 19.*n.*13.quamuis contrarium teneat Cancellaria, & cum ea Gambarus *lib.5.Rubr.1.quæst.11.ex nu.*128.sed sententia Rotæ magis conformis S. Concilio Trid. & declarationibus Sanctæ Congregationis, ex quibus apparet per vnionem ad vitam non extingui titulum,vt in declaratione adducta, *3. p.n. 2.n.*509. *& aliis*, de quibus vltima *p.c.2.à n.*38.& post hæc tenet Gonçalez *gloss. 5.§.7.à n.*140.

74 Et sicut commenda,† ita etiam vnio facta à Papa de Benef. vacante ad vitam inducit reseruationem, seu affectionem per appositionem manus Papæ, & aut ea dissoluta Ordinarius prouidere non possit,& si alias non esset reseruatum Beneficium, Crescen. *decisione secunda de Parochi,*& Anast.Germon *de indultis Cardinalium,§.quæ extra,n.*20. Gonçalez *dict. §.septimo numero* 145. *& glossa quinquagesimasecunda n.*12.

75 Vnio tamen facta ad vitam de Benef.† iam collato, & pleno non inducit reseruationem, seu affectionem, Crescent. & Germon. *ibi* licet secus sit in commenda, idem Crescent. *dict. decisione quarta de præb.*

76 Ratio differentiæ est, quia per impetrationem † commendæ censetur renuntiatum titulo & collationi, & fit mutatio de collatione in commendam, Roman.*dict.consil.*350. *num.* 13. vnio vero de Benef. obtento nihil aliud est,quam quædam paliata dispensatio,vt cum alio,cui vnitur,possit retineri,Crescen. *dict.dec.2.de Paroch.* & Puteus *dec.*246.*lib.*1.Cassad. *d.dec.3. de iudiciis numero tertio & decisione* 33. *super regula numero quinto.*

77 Et de hac materia commendæ† qui voluerit plura videre,vltra Pauinum, Sarnen. Rebuff.*dict. tit. de commenda, & de pactis à num.*47.alias 56.Corras. Mandos. & Hoiedam supra citatos, videat Rubeum *in tract.de commenda*, quem tamen ego non inueni, Gambar.*d.l.4.rub.de potestate Legati in commendando Beneficia.*Cuchus *l.3.tit.6.de commendatariis.4.* P. Greg.Tolos.*l.18.syntagmatis, c.38.& de Benef. c.*10. *n.*13.Zechus *de Benef.& pensio.c.7.* & aliqua per Thom.Campegium *in d.tract.de commendis Beneficio.*& nouissime Gonçalez.*d.glo.5.§.8.*

***

CAP. V.

De Coadiutoria.

SVMMARIA.

SOlet Ecclesijs, & Beneficiis prouideri de coadiutore, & aliquando cum futura successione ; n.1.

Coadiutoria est duplex,quædam temporalis, & reuocabilis,altera perpetua,& irreuocabilis, & cum futura successione,n.2.

De materia Coadiutoria,qui sint videndi,n.3.

Coadiutoria temporalis,& reuocabilis est,cum Ecclesiæ Rectori, qui senio morbo impeditus est ministrare, datur coadiutor, qui pro eo ministret, numero quarto.

Tunc clericus suo non est priuandus Beneficio, numer.5. nec obstat caput tua nos. de clerico ægrotan. numero sexto.

Ex concilio Trident. Episcopi etiam tanquam sedis Apostolicæ delegati illiteratis, & impeditis Parochialium Rectoribus coadiutores aut Vicarios deputare possunt, appellatione, & exemptione remota, num.7.

Quæ deputatio ex sententia S.Cong. ad eum spectat, qui potest instituere concursum,n.8.

Deputatio coadiutoris facta ab ordinario vigore d. decreti non est attentata, etiamsi sit executa post appellationem,vt Rota resoluit,n.9.

Per illud decretum tollitur appellatio ad effectum suspensiuum,sed non deuolutiuum, n. 10.& poteris interponi ad Metropolitanum non obstante, quod procedat tanquam Sedis Apostolicæ delegatus,nisi quando procederet contra exemptum ex sententia S.Cong. num.11.& 12.

Coadiutoria perpetua cum futura successione non est iuri conformis,sed stilo inuenta,& in vtraque parte odiosa,& exorbitans à iure,n.13. cum seq.& videri detestabilem in iure ait P.Greg.n.16.

Ordinarius non potest dare coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem cum futura successione, n.17.nec Legatus,n.18.

Papa de iure potest coadiutorem cum futura successione deputare, n.19.& 20.nec istæ coadiutoriæ respectu Papæ non sunt contra concilium Lateranen.n.21.

Istæ coadiutoriæ ante Concilium Tridentinum solebant à Papa concedi,num.22.tamen à Concilio Trid. sunt sublatæ n.23.Sed à tempore Sixti V. concessæ fuerunt, absque derogatione Concil.n.24.

Istud difficultatem patitur,nam in concessionibus & gratiis, contra constitutiones Conciliares requiritur spiritualis derogatio, & mentio Concily iuxta sententiam Archidiaconi, à qua non est recedendum, quia est praxi,& stilo Curiæ approbata,licet contra teneat Innoc.cuius opinio in puncto iuris est valde probabilis,n.25.cum seqq.

Respondetur Concilio Trid.non derogari propter decretum vlt.eius n.30.cum seq. vbi ponitur resolutio Rotæ,& Motus proprius Pij V.& declaratio S.Cong.licet aliqui contra teneant,n.36.

In concessionibus contra constitutiones aliorũ Conciliorum non est necessaria derogatio in specie, & individuo constitutionis,sed sufficit dicere non obstante tali Concilio,seu constitutione talis Concily, vt solet dici, num.37.

Etiam generalis derogatio constitutionum Conciliarium sufficiet,saltem quando procedit expressa derogatio alicu-

licuius Concilij, n. 38. & 39. vbi ponitur resolutio Rotæ, imo, etsi non præcedat talis expressa derogatio alicuius Concilij, n. 40. 41. 42. 43.

Tex. in c. nonnulli de rescrip. ibi, vel expressam, procedit ex speciali prouisione illius tex. n. 44.

Derogatur etiam Concilio generali per clausulã generalem non obstantib. constitutionibus, quando concessio est Motu proprio, & apparet de certa scientia Papæ, nu. 45.

Inferior, cui Papa concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito à Concilio, non tenetur illi Concilio derogare in dispensatione, n. 46.

Quãdo Papa disponit aliquid contra Conciliũ per viam legis, non requiritur vlla derogatio contra aliquos à nu. 47.

Non placet sententia aliquorum, quod non valeat consuetudo contra legem Concilij, numero quinquagesimo. nam esto lex Conciliaris censeatur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias, id non procedit respectu dispositionũ per viam legis, seu iuris. nn. 51.

Quando dicatur constitutio Conciliaris remissiue, numero 52.

Formula coadiutoriarum hodiernarum, n. 53.

An talis coadiutor teneatur principali volẽte pro eo deseruire, alias teneatur ei ad damnum & interesse? numero 55. & 56. resoluitur affirmatiue contra Nauar. & in aliquibus coadiutorijs id solet exprimi, numero 57.

An talis coadiutor possit principali absente, seu ægrotãte, pro eo deseruire absque consensu, aut eo nolente? numer. 58. cum sequentibus resoluitur negatiue contra Nauar.

An habens coadiutorem sit habendus pro præsenti ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorum? numero 61. cum seq. resoluitur affirmatiue, & posse etiam gaudere mensibus recreationis.

An coadiutori sit assignanda eadem sedes principalis, & cum eadem antiquitate? n. 65. cum seqq. resoluitur coadiutori Dignitatis habentis certam sedem eandem assignandam, coadiutori vero Canonici vltimam post omnes Canonicos proprios etiam postea ingressos, & cõsequenter secuta morte coadiuti ei dandam vltimam sedem, tanquam nouo Canonico, licet Rota aliter tenuerit.

An coadiutor in ingressu debeat fabricæ soluere quod est consuetum solui per nouos Canonicos? n. 78. resoluitur quod non, sed secuta morte coadiuti.

An coadiutor possit gaudere mensib. datis causa recreationis? n. 79. resoluitur affirmatiue.

An coadiutor ægrotans, vel alias legitime impeditus haberi debeat pro præsenti? à n. 80. resoluitur affirmatiue, quando erat actu seruiens tempore superuenientis infirmitatis.

An principali excommunicato possit coadiutor inseruire, & lucrari? à n. 83. resoluitur posse inseruire & lucrari sibi assignatum, non tamen posse lucrari pro coadiuto. n. 84. & seq.

An coadiutor habeat vocem actiuam & passiuam? num. 87. & seq. resoluitur affirmatiue, etiam solum facta mentione in coadiutoria de voce actiua.

An Canonicus habens coadiutorem possit se iuuare beneficio iubilationis? n. 89 resoluitur non priuari iubilatione iam quæsita, non tamen eam perficere per seruitium coadiutoris, nec ei suffragari.

Quomodo intelligatur indultum coadiutori concessum, quod gaudeat reg. de triennali, vt coadiutus, n. 90.

An in Ecclesijs, vbi sunt adiuncti, coadiutor sit puniendus cum illis? numero nonagesimoprimo cum seq. resoluitur, quod, si tempore, quo contra ipsum proceditur, est in seruitio Ecclesiæ, debet procedi cum adiunctis, secus alias.

An coadiutor, qui non est in sacris, sed solum in minoribus gaudeat priuilegio fori stante Concilio? n. 97. & seq. resoluitur, quod, si vt talis inseruit Ecclesiæ cum clericali habitu, & tonsura, eo gaudebit, alias non.

An coadiutor ratione coadiutoriæ teneatur deferre habitum clericalem, & tonsuram, licet non inseruiat? nu. nonagesimo nono cum sequentibus. resoluitur teneri.

An coadiutor teneatur recitare, & an possit sacris ordinari ad titulum coadiutoriæ remissiue? n. 102.

An coadiutor seruiens pro coadiuto debeat exire de Capitulo, in quo tractatur de negotio ipsius coadiuti? num. 103. cum seqq. resoluitur negatiue, & è conuerso coadiutum posse interesse Capitulo vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi agatur de respectãte ad ipsam coadiutoriam, quæ spectet etiam ad ipsum coadiutum.

An coadiutus & coadiutor ambo possint esse in Ecclesia, vel in seruitio Ecclesiæ? num. 107. cum seq. resoluitur non posse tanquam Canonicos, posse vero vnum esse tanquam Canonicum, & alterum tanquam priuatum, & vnum in Ecclesia in seruitio eius, & alterum extra in negotiis Ecclesiæ.

In Ecclesijs, in quibus obtinens Dignitatem non præsidet in choro, nec habet sedem, & vocem in Cap. si tamen obtinet Canonicatum simul præsidet in choro, & in Cap. An Canonicus coadiutor Dignitatis, & vt talis seruiens habeat huiusmodi præeminentiam? n. 110. cum seq. resoluitur affirmatiue.

In Ecclesijs, in quibus, Canonici lucrantur vestuarium residendo pluribus diebus, quam Canonici obtinentes Dignitatem, an Canonicus coadiutor Dignitatis lucretur vestuarium sui Canonicatus residendo minori tempore? numer. 114. cum seqq. resoluitur affirmatiue

E conuerso, si aliquis obtinens Dignitatem in proprietate esset coadiutor Canonici, non lucraretur vestuarium Canonicatus residendo minori tempore, quia non lucratur sibi, sed coadiuto, n. 117.

An Canonicus habens coadiutorem perpetuum cum futura successione possit optare nouam Præbendam? n. 118. resoluitur indistincte posse contra Gonçalez, & etiam vbi mutatur titulus.

An coadiutoria inducat incompatibilitatem? n. 122. resoluitur negatiue ad effectum vt per eam vacet Beneficiũ prius obtentum, licet secus ad effectum retentionis, & vt ipsa expiret per assecutionem Beneficij incompatibilis.

An coadiutor possit cedere coadiutoriæ, etiam inuito coadiuto? n. 124. resoluitur posse authoritate Papæ, & coadiuto consentiente authoritate Ordinar. & futuræ successioni absque consensu vtriusque.

An confessio coadiutoris noceat coadiuto, vel è contra? n. 126. resoluitur non nocere.

An sententiæ latæ contra vnũ coadiutorem noceant 2. & an latæ contra coadiutũ noceant coadiutori à n. 127. resoluitur latas contra coadiutum non nocere coadiutori inscio, & non citato, saltem per proclama, & latas contra vnum coadiutorem non nocere secundo, nisi sint super statu coadiutoris.

An, si tempore datæ coadiutoriæ coadiutus esset mortuus successio locum habeat? à n. 130. resoluitur negatiue cõtra Gonçalez. Quamuis secus vbi tunc inuabit, licet

decederet antequam coadiutoria sortiretur effectum, & vbi tempore datæ Beneficium de iure vacat, & corruit etiam futura successio, si gratia coadiutoriæ est surreptitia, n.133.

Decisiones & resolutiones Rotæ circa prædicta ponuntur à n.134. vsque ad 139.

SOlet etiam Ecclesiis; & Beneficiis prouideri de
1 coadiutore, & aliquando † cum futura successio-
2 ne; est enim duplex coadiutoria, † quædam temporalis, & reuocabilis, altera perpetua, irreuocabilisque, & cum futura successione, Mandos. signatura *gratiæ, tit. de coadiutoriis*, & posthæc Gonçalez *ad reg. de mensib. glo. 5. §. 9.*

3 De qua materia videndi sunt Io. And. † *in c. fin. de clerico ægrotante*, vbi ponit 11. quæstiones principales Butr. & Card. Imola, & Abbas *ibidem*, Domi. Francus, & alij *in c. 1. de clerico ægrotante in 6.* Oldrad. *consi. 44.* Bertachin. *de Episcopo, 1. p. l. 1. q. 3. & 2. p. 4. l. q. 13.* Corsetus *in repetit. c. grandi, de supplenda negligentia Prælator. l. 6.* Lamber *de iure Patro. 1. p. 2. l. q. 6. art. 20.* Rebuff. *de nominatio. quæst. 8. numer. 44. & 45.* alias *n. 26.* Gambarus *de officio legati, lib. 5. Rubr. de coadiutoribus*, Mandos. *dict. tit. de coadiutoriis*, Campegius *in tract. de coadiutore Episcoporum*, Cosmas Philiarchus *de offic. sacerdotis, 2. p. l. 4. cap. vigesimoquarto.* Flaminius Parisius *de resignatione Benefic. libro septimo quæstione vigesima*, & Quintanaduennas *Ecclesiasticon, libro secundo ex numero trigesimo ad 38.* vbi de origine, &c.

4 Coadiutoria temporalis, † & reuocabilis est, cum Ecclesiæ, seu Beneficij Rectori, qui senio, morbo, nec perpetuo, & incurabili, factus est inutilis, & impeditus ministrare, suumque officium exercere adhibetur coadiutor, qui pro eo ministret, & officium exerceat, dando ei stipendium ex redditibus Beneficij.

5 Nec enim tunc clericus suo † priuandus est Beneficio, vt Baldus *in l. post susceptum, ff. de excusatio. tutorum*, & alij male voluerunt, sed solum ei dandus est coadiutor, vt probat textus, & probat textus *in capite de Rectoribus capite ex parte, & capite fin. de clerico ægrotante, capite primo eodem titulo in sexto capite petitis 7. quæstione prima & capite primo de supplenda negligentia Prælatorum in sexto* & Concilium Tridentinum, *sess. 25. de reform. cap. 7. vers. quod si docent*, Bonifacius *in clem. cupientes de pœnis, num. 46.* Staphil. *de literis gratiæ, tit. de modis prouisionis, numer. 22.* Rebuf. *in praxi tit. de reprobat. Beneficior. viuentium impetratione, n. 59.* Corras. *de Benefic. 1. p. cap. 7. numer. 5. & 3. cap. 6. numer. 7. & 8.* Lancel. *in institutio. Canonicis, l. 1. titul. de coadiutore. §. 1. & vltimo in textu, & in glossa*, Nauarrus *consil. 1. de clerico ægrotante*, P. Gregorius *de Benef. cap. 7. num. 13.* & Suarez *5. tom. de censuris, disput. 51. sectio. 2. ad fi.* Gonçalez *supra numero 31.* Nec
6 obstat textus *in* † *c. tua nos, de clerico ægrotante*, ibi, *ab administrationis officio debet remoueri*, quia intelligendus est debere remoueri, quoad exercitium solum iuxta primum intellectum Hugutij, & Laurentij, quem ponit *ibi gl. verb. administrationis*, quem Ioann. And. & communiter alij sequuntur, vt per Abbatem, ibi *n. 4.* Lancel. Nau. & Suarez *sup.*

Hodie in S. Concilio Tridentino *sess. 21. de reform.*
7 *c. 9.* decretum est, † quod illiteratis, & imperitis Parochialium Rectoribus, si alias honestæ vitæ sint, Episcopi etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota.

Quam deputationem S. Congregatio Concilij declarauit † ad eum spectare, qui potest instituere cō- 8
cursum, nec ideo Parochum, cui datus est coadiutor, posse abesse à residentia, & argui dicto decreto Episcopos, qui ex causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo, vt in declarationibus supra d. c. 6.

Et ex dict. decreto Rota in vna Dertusen. † Ar- 9
chipresbyteratus 16. Nouembr. 1594. coram Dom. Penna resoluit, *Deputationem coadiutoris factam ab Ordinario vigore istius decreti non esse attentatam, etiamsi sit executa post appellationem interpositam à sententia eius, qui iudicialiter processit.*

Per quod tamen decretum † tollitur appellatio 10
ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum, vt S. Congregatio declarauit, eaque appellatio poterit interponi ad Metropolitanum, † non obstante, quod 11
procedat tanquam Apostolicæ sedis Delegatus, nisi quando procederet contra exemptum, vt Delegatus, quia tunc esset ad Sedem Apostolicam interponenda.

Sacra enim Congregatio Concilij declarauit † 12
non posse Episcopum prætextu, quod sit Apostolicæ Sedis delegatus, declinare iurisdictiones Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilium Tridentinum, tanquam Ordinarius poterat vti eodem iure, eademque potestate, vt in proposito quando vero ex Concilio procedit, vti Sedis Apostolicæ Delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, non posse ab eo, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ex hoc inferioribus iudicibus vllum fieri præiudicium, vt habetur inter declarationes ad *c. 4. decisione 14 & c. 4. sess. 21. & c. 10. sess. 24. de reform.* & fuit etiam responsum Capitulo Gadicen. de quo Cened. Collec. 157. ad Decretal.

Coadiutoria autem perpetua cum futura † succes- 13
sione non est iuri conformis, sed potius à stilo inuenta in gratiam, & fauorem specialem, Cassad. *dec. 2. de restitut. spoliator. nu. 2.* Mand. *d. tit. de coadiutoriis. vers. altera cum futura successione, & in reg. 11. q. 5. n. 4.* Nau. *consi. 2. nu. 2. de clerico ægrota.* & Gonçalez *sup. nu. 46.*

Et, vt inquit Mohed. *dec. 10. de priuil.* † alias *36. ad fi.* 14
huiusmodi coadiutoriæ hodiernæ in vtraque parte sunt odiosæ, & exorbitantes à iure, cum secundum ius ei debeat dari, qui vere indiget coadiutore ad tempus impedimenti, & datur sibi congrua sustentatio, quorum nihil fit in hodiernis Apostolicis coadiutoriis, & *in 2 p.* cum sint de futuro ad *c. 1.* & *2. de cōcess. Præbendæ & c. ne captandæ, cum aliis eodem tit. l. 6.* & Puteus *dec. 226. nu. 13. l. 3.* ait quod coadiutoria datur propter necessitatem Ecclesiæ, cui coadiutus, non potest inseruire, & in recompensam suorum laborū coadiutori datur portio fructuum, & P. Greg. *de Benef. c. 30. n. 2.* ait has coadiutorias † cum succes. post 15
mortem eius, cui datur coadiutor videri detestabiles in iure, sicque his verbis explicare Alex. III. *in c. accepimus 5. de pact.* qui tamen textus non videtur mihi in coadiutoriis loqui.

Vnde Ordinarius non potest dare coadiutorem 16
† perpetuum & irreuocabilem, cum futura successione, Lamber. *d. q. 6. art. 20.* Nauarrus *d. consilio primo de clerico ægrotante*, Flaminius Parisius, *de resignatione libr. sexto, quæst. 5. num. 15.* & Zechus *de Benef. & Pensio.*

17 *& Pensio. Ecclesiæ, capit. 7. num. 8.* qui dicunt † solum Papam posse concedere coadiutoriam cum futura successione.

Vnde etiam Legatus non potest tales coadiutogrias dare, †vt inquit Gambarus *supra nu. 13.* dicens, quod de coadiutoribus, qui hodie dãtur à Papa cum successione ad petitionem impediti, nihil ad legatum &c. Quamuis Lamber. *supra n. 5.* dubitet, an legatus posset dare talem coadiutorem, & cum Gambaro tenet post hæc Gonçalez *supra num. nonagesimoprimo.*

19 puteus tamen † *decis. 226. nu. 17.* ait Papam de iure posse coadiutorem, cum futura successione deputare, *c. si ait. §. ecce, & c. cum autem. 7. q. 1.* sed melius 20 facit *c. petitisti. eadem causa, & q.* Mandos. † *d. q. 5. nu. 5.* qui ait quod qui vellet tenere coadiutoriam, cum futura successione habere cum iure Canonico conformitatem adducere posset illum textum post Bertachi. *de Episcopo, q. 3. l. 1.* & idem videtur velle Lamb. *supra nu. 4* vbi ait quod solus Papa potest dare coadiutores, cum futura successione, ex *d. c. petitisti, & ex c. 2. de Præb. in 6.* & ibi glos. *verb. vacaturis*, vbi probatur, quod Romanus Pontifex non solum Beneficia, cum vacant, potest de iure conferre, verum ius in ipsis tribuere vacaturis, ex quo textu apparet istas 21 coadiutorias † respectu Papæ non esse contra Concilium Lateranen. de quo *in d. c. 2. de conces. Præb.* & sic in earum concessione non esse necessariam illius derogationem.

Quæ quidem coadiutoriæ, cum futura successione† ante Concilium Tridentinum solebant à Summo Pontifice concedi, & earum formulam ponit Mand. *d. reg. 11. q. 6.*

Tamen in d. Concilio † Tridentino, *sess. 25. de reform. cap. 7. vers. in coadiutoriis*, decretum est, vt nemi 23 ni in quibuscumque Beneficiis permittantur, & ita obseruatum est tempore Pii V. & Greg. XIII. † vsque ad tempus Sixti V. à quo non obstante d. 24 Concilio concessæ fuerunt, & tempore Clementis VIII. concedebantur in Dignitatibus [illegible]nonicatibus, & Portionibus, & aliquæ, licet [illegible]aucæ, in Parochialibus, absque derogatione dict. Concil. Trid.

25 Quod difficultatem patitur, † nam in concessionibus, & gratiis contra constitutiones Conciliares requiritur ad earum validitatem specialis derogatio, & mentio Concilij, cui concessio, seu gratia aduersatur ex *c. nonnulli.* ibi, *vel expressa, & c. de rescrip. ea. eam te. de ætat. & qualitat.* melius, *c. ex parte, de capellis Monachor.* Archidi. *in c. 1. de constitutionib. in 6.* & cum eo Bald. *in l. humanum, C. de leg. n. 1. not. 3.* Millis *in repertorio, verb. gratia facta contra generale Concilium*, Iason *in l. fin. C. si contra ius, vel vtilitatem publicam, n. 4.* Fel. *in d. cap. nonnulli, nu. 2. & 3.* vbi dicit quod non est de facili recedendum ab Archidiacono, quem videtur sequi totus mundus. Decius *in rub. de constit. 2. lect. ad finem, & in c. prudentiam, n. 18. de offic. delegat. & in c. 1. lect. 1. nu. 8. de iudic. & in c. at si clerici. §. de adulteriis à n. 39. eod. tit.* Ripa *in d. c. 1. de iudic. n. 8.* Vitalis *tract. clausularum, vers. clausula generalis, non obstantibus quibuscumque priuelegiis. 11. numero secundo.* Probus ad Monachum *in capite fin. de consuetudine in sexto numer. decimono*, Selua *de Beneficiis tertia parte quæstione 11. num. 31. & 4. par. quæstio. num. 7. 4.* Rebuf. *consi. 134.* Gomez. *in d. capit. primo. de constitutionib. in 6. à num. 178.* Sylvester Aldobran. Pater Clementis VIII. *consil. primo. numer. 137.* Mandos. *reg. 19. Cancellariæ. quæst. 37. num. 12. & de signatura gratiæ, titul. de prouision. vers. Beneficia valoris, & titul. de derogationib. aliis, versicul. Concilis generalibus, & tit. de Pensionibus. vers. super Episcopatu*, Padilla *in l. fi. C. de diuers. rescript. n. 17.* Io. Gutier. *in repetit. legis, nemo potest. ff. de legatis 1. n. 173* Cuchus *institut. maiorum, li. 1. tit. 2. à num. 3.* Sarmiento *lib. 3. selectarum, ca. 14. num. 3.* Menochius *consil. 294. à nu. 11. lib. 3.* Anast. Germon. *de sacrorum immunitate, lib. tertio, ca. vndecimo. num. 52. & de indultis Cardinalium. §. per quæ sublatis à numer. 57.* vbi *numer. 74.* aduertit in Cancellaria Apostolica suppleri derogatione m Concilij, si omissa sit in supplicatione, dummodo pars Concilii, quæ obstat gratiæ sit registrata in corpore iuris, & Flam. Paris. *de resigna lib. 6. quæstion. secundo. à numer. 36.* Zerola *in praxi Episcopali. 1. par. verbo pensio, & 2. par. verbo absolutio. §. 8.* Enriquez *in summa lib. 7. cap. 26. §. 3.* Cassad. *decis. secunda de Præbend.* Caputaq. *decis. 176. & 268. par. 1.* & Rota *decis. 122. 123. & 358. num. 6. par. prima diuersorum* & in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunii 1591. coram D. Orano supra relata *1. parte capit. 2. nu. 44.* & in vna Valentina decimarum 9. Iunii 1597. coram D. Pamphilio in qua fuit dictum, † *in priuilegio re-* 26 *quiri, quod sit in specie derogatum* capitulo, nuper. de decimis, *cum sit dispositio conciliaris, quæ censetur habere clausulam derogatoriam ad sequentes dispositiones* dict. c. ex parte, *& tenuit Rota in causa Vlisbonen. decimarũ de Bellen. de anno. 1572. coram D. Robusterio, quæ est* d. decis. 122. diuersorum, *& in alia Oriolen. decimarum. de anno 1586. coram Domino Orano, & sæpius in aliis causis, &c.*

Quamuis Innocentius *in d. c. ex* † *parte de Capel-* 27 *lis Monachorum*, tenet contrarium, scilicet non esse magis faciendam mentionem Concilii, quam alterius iuris, cuius opinionem Felinus *d. nume. 3.* ait forte esse veriorem per textum *ibi. in d. cap. nonnullis*, in quo id specialiter statuitur, & quia opinio Archidiaconi iure non probatur, & veram existimat, Gambarus *de officio Legati, lib. 19. num. 398.* & in effectu Flores *quæst. decima, nu. 50.* † & Cenedus *in Collectanea* 28 *123. ad dictum capit. nonnulli, numer. tertio.* ait se adhærere illi sententiæ, quod, etiamsi sit contraria lex Concilii, valet rescriptum, cum clausula derogatoria generali, & q non sit necessaria specialis derogatio, & ad *dict. capit. nonnulli*, respondet, vt supra, illius decisionem procedere, non quia est lex Concilii, sed quia specialiter fuit captum, quod in illo casu sit necessaria specialis derogatio, vt innuit littera textus, & ad *d. c. ex par.* quod rescriptum, de quo ibi, nullam faciebat mentionem Concilii contrarii, neque in specie, neque in genere, ita quod nõ habebat clausulam derogatoriam, nec specialem, neque generalem Concilii, & constitutionem Pontificiam à Conciliari nihil differre, tenet Alciat. *paradox. lib. 6. cap. 10.*

Sed licet in puncto iuris † opinio Innocentii sit 29 valde probabilis, iuxta dicta, non est recedendum à sententia Archidiaconi, quæ est praxi & stilo Curiæ approbata.

Nihilominus tamen prædictæ difficultati † re- 30 spondetur, Concilio Tridentino non derogari propter decretum vltimum eiusdem Concilii, *sess. 25. de reformatione*, in quo declaratur, omnia in dict. sacro Concilio statuta de morum reformatione & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, vt in his salua sẽper authoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur, & sic papa potius videtur vti facultate sibi tributa, quam aliquid facere contra Concilium. Anast.

Germon. *supra dict. numero* 74. & Rota in vna pensionis S. Angeli, 16. Decembris *milleſimo quingenteſimo nonageſimo quarto* coram Domino Pamphilio reſoluit, quod ſi Papa *apponit* † *pēſionē ſuper Epiſcopatu, qui non aſcendit ad ſummam mille ſcutorum, reſeruatio eſt valida, & videtur derogare Concil. Tridentino,* 31
ſeſſione vigeſimaquarta, de reformatione capit. decimotertio, *ſi appareat habuiſſe notitiam valoris; nam Concilio Tridentino derogatur per clauſulam generalem, non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, propter dictum decretum vltimum* ſeſſione vigeſimaquinta *ad notata per DD. & Felinum* in d. c. at ſi clerici. §. de adulteriis, *vbi Decius* numer. 39. *Iacobatium* de Conciliis, lib. 5. art. 18. *& quod ita fuit ſæpe deciſum, &c.* & ſequitur Cardinalis Toletus *in ſumma, lib. 1. cap.* 41. infra relatus, 11. *par. cap. vltimo, numero* 124. quamuis alias Rota de anno 1567. in vna Gerunden. Sacriſtiæ, quæ eſt 1. *part. diuerſorum, deciſio.* 48 *numero vndecimo*, aliud voluerit. Et poſt hæc Gonçalez *gloſſ.* 6. *numer.* 120. ait, quod ſufficeret generalis derogatio, ſi alias apparet de intentione Papæ, licet de Concilio Tridentino ſpiritualis aut individua mentio facta non fuerit, quia propter authoritatem illius nunquam ſolet ſpecialiter derogari, ac ita ſeruari videt, & deciſum, ac declaratum audit, qui tamen variat *glo.* 15. *nu.* 36.

32 Et Pius V. anno 1570. per ſuum Motum † proprium declarauit, neque ſpeciali, neque generali derogatione Concilij Tridentini opus eſſe in quibuſuis conceſſionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis, cuius Motus proprij tenorem, quia non habetur impreſſus, hic ponere placuit, qui talis eſt.

33 *Motu proprio &c.* † *Cum plerumque contingat dubitari in cauſis Rotæ Auditorio noſtro, & alibi pendentibus ſuper proviſionibus & commendis, vnionibus & aliis diſpoſitionibus, ac aliis gratiis Apoſtolicis, quæ contraueniunt decretis Concilij Tridentini, ſit opus ſpecialis derogatione eiuſdem Concilij, nos quæcumque dubia deſuper mota, & mouenda ſubmouere volentes, ac quorumcunque decretorum Concilij huiuſmodi tenores, præſentibus pro expreſſis habentes motu ſimili, &c. ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione declaramus, neque ſpeciali, neque generali derogatione eiuſdem Concilij opus fuiſſe, & eſſe in quibuſuis collationibus, proviſionibus, commendis, vnionibus &c. & aliis diſpoſitionibus, de quibuſuis Beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & quorumuis ordinum regularib. etiam Monaſteriis Conuentualibus & Conſiſtorialibus, ac Curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacarunt & vacabunt, ac etiam gratiam, & iuſtitiam concernentibus, & aliis gratiis, ac conceſſionibus Apoſtolicis per nos, ac fœlicis recordation. Pium Papam Quartum prædeceſſorem, necnon quoſcumque Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, noſtra tamen, & prædeceſſoris, ac ſucceſſorum prædictorum propria manu ſignatis, ac Sedem Apoſtolicam quibuſuis perſonis Collegiis, & aliis piis locis, & alias quomodolibet factis, & faciendis, ac conceſſis, & concedendis, & ita per quoscumque iudices, &c. & causarum Palacy Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſuis cauſis, etiam per appellationem pendentibus, iudicari, & diffiniri debere ſublata, &c. irritum quoque diſcernimus volentes præſentis noſtri Motus proprij ſcedulam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius libro quinterno nuncupato deſcribi; non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ſtilo Palacij &c. cæteriſque contrariis quibuſcumque, placet Motu proprio.*

M.

Lectus & publicatus fuit ſuper perſcriptus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apoſtolica anno Incarnationis Dominicæ, 1570. die vero Sabbathi 23. menſis Decemb. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Pij Papæ Quinti, Anno 5.

Ex quo S. Congregatio † Concilij in declaratione 34
Abulen infra adducta, 5 *part. cap.* 8 *numer.* 87. ad nonam. *An ad derogationem S. Concilij Tridentini ſufficiat Papam contra illud reſcribere abſque illius ſpeciali vel generali derogatione, vt Pius Quintus declaraſſe dicitur?* ſic reſpondit, *ſi ſupplicatio manu Papæ ſignata fuerit, non requiritur, nec ſpecialis, nec generalis derogatio.*

Et ita etiam fuit declaratum in Cancellaria † Apo- 35
ſtolica per abbreuiatores.

Quamuis Carrocius *in repetit. reg.* † *cum quid prohi-* 36
betur, lib. 6. 2. *par. ampliatione* 1. *& limitation.* 1. Hoieda *de incompatibilitate Benefic.* 2. *part. cap. fin. num.* 85. Menoch. Zerola, & Enriquez † ſupra dicant, quod ad derogationem Concilij Tridentini requiritur ſpecialis, & individua derogatio dicto Concilij, quod eſt contra praxim, & ſtilum Romanæ Curiæ.

Sed, & in conceſſionibus contra conſtitutiones a- 37
liorum Conciliorum non eſt neceſſaria † derogatio in ſpecie, & individuo conſtitutionis, cui conceſſio refragatur, vt volunt ſupra citati D. maxime Felinus, Selua, Gomezius, Mandoſius, Ioannes Gutierrez, & Anaſta. Germon, ſed ſufficit dicere, vt inquit Menoch. *dict. numero* 11. non obſtante, verbi gratia, Concilio Lateranen. ſeu conſtitutione Concilij Lateranen. vt ſolet dici in diſpenſationibus ad duo incompatibilia, & in diſpenſatione illegitimi ſupra defectu natalium, non obſtante Concilio Pictauien. & in diſpenſatione de non promouendo, non obſtantibus Lateranen. & Lugdunen. Conciliis, & in commutationibus vltimarum voluntatum, non obſtante Concilio Vienſi, &c.

Imo etiam generalis derogatio conſtitutionum 38
† Conciliarium ſufficiet, ſaltem, quando procedit expreſſa derogatio alicuius concilij, vt videtur tenere Rota in conchen. exemptiones decimarum 17. Maij, 1589. coram Domino Orano, in † qua, *Cum fuiſſet dubitatum, an in illo casu Monialib. Sanctæ claræ obſtaret diſpoſitio* cap. nuper, de decimis? *Domini pro negatiua principaliter fuerunt moti ex confirmatione Gregorij XIII. per quam confirmantur omnes conceſſiones, exemptiones, & declarationes, ad fauorem iſtius ordinis editæ cum clauſula derogatoria conſtitutionum, etiam in vltimo generali concilio Lateranen. aliisque conciliis editarum. nam ſtante, quod expreſſe derogatum fuit alicui concilio, ſufficit pro legitima aliorum conciliorum derogatione, quod ſubiecta fuerit clauſula generalis de aliis conciliis. Decius* conſil. 341. numero 10. *Probus Monach.* in cap. cum in tua, numero 23. de conſuetud. lib. 6. *& poſt Iacobatium* couar. in 4. 2. par. cap. 8. §. 9. n. 6. *adque eo magis, quod in confirmatione legitur clauſula, quorum tenores, quæ cum abiecta ſit diſpoſitioni facienti generalem conciliorum mentionem, operatur individuam expreſſionem iuxta* conſil 2. *Buttij, &c.* Hæc in dicta conchen. 39

At Decius *d. n.* 10. quem ſequitur † Probus, *d. n.* 23. 40
ſuffi-

sufficere, ait, quod dicatur, non obstantibus constitutionibus editis in Conciliis generalibus, & non obstare dictum Archidiaconi *in d.c.1.* & Couar. *loco citato, & lib.4. variar. c.16. n.6.* cum Iacobatio *de Conciliis lib.5. art.18.* docet satis esse dicere, non obstante quacumque, seu aliqua lege etiam in Concilio generali statuta, quod mihi placet.

41 Et sequuntur Viualdus *in suo Candelabro* † *aureo, tit. de absolutione, 13. & in Appendice c.12. n.22.* Molina *de instit. tom.1. tractat.2. disput.173.* & Tho. Sanchez *de matrimon. lib.3. disput.26. n.7.* qui dicunt de Conciliis antiquis, sufficere dicere, non obstante cuiuscumque Concilij determinatione quamuis ad derogationem legis Concilij recentis, vt est Tridentinum dicant oportere, vt specialiter exprimat se derogare tali decreto Concilij, & ita praxim habere, in quo tamen falluntur, vt patet ex dictis.

42 Sequitur etiam Rutilius Bençonius Episcopus † Lauretanus *in speculo Episcopor. de fuga. lib. 1. disput.1. q.6.* qui ait ad derogationem Concilij generalis sufficere verba, non obstante decreto cuiusuis Concilii, nec esse opus, si Concilium sit recens, vt specificetur contra Candelabrum supra.

43 Idem etiam videntur tenere Didacus Alaba † *de Conciliis, par.1. cap.2. nu.3.* & Corduua *lib.4. quæstion. circa finem*, qui tenent ad derogationem Concilij sufficere saltem genericam mentionem Conciliaris constitutionis.

44 Neque obstat tex. † *in d.c. nonnulli*, ibi, *vel expressam*, nam, vt diximus ex Felin. & Cenedo *supra num. 27. & 28.* illud procedit ex speciali prouisione illius tex.

45 Derogatur etiam Concilio generali per † clausulam generalem, *non obstantibus ordinationibus, & constitutionib. Apostolicis*, quando cõcessio est Motu proprio, & ex narratis apparet de certa scientia Papæ, Puteus *decis.494. lib.2.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de prouision. versic. derogatio dicti Concilij, & versic. quæro Papa.* Facit quod tradit Sarmiento *dict. lib.3. selectarum, cap.14. num. vndecimo, regula prima*, quæ est notanda simul cum aliis regulis, quę ibi tradit vsque ad *n.14.*

46 Sed, an inferior, cui Papa † concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito ab aliquo Concilio, non obstante tali decreto, seu Concilio, teneatur dispensando illi decreto seu Concilio derogare vide Gambarum, *de offic. Legati, lib. quinto. rubrica, an Legatus possit vni plura Beneficia conferre, à numero* 184. qui loquendo in legato, ait, quod de necessitate non tenetur, & reddit rationem, quia legatus ex se non potest derogare Legibus, & Canonibus, *capit. quod super his. de maiorit. & obedien.* adeo dispensationem non validat ex derogatione, sed ex authoritate superioris, vnde in vim facultatis dispensabit, & ita in simili materia Comitis Palatini habentis facultatem legitimandi, ait, loqui Præpositum post Paul. de Castro *in capitulo post venerabilem, colum. quadragesima secunda versic. quæro, supra, dixi, qui filij sint legitimi.*

47 Quando autem Papa disponeret aliquid † contra Concilia non per viam rescripti, sed legis, seu constitutionis, non requiritur, vt existimo, vlla derogatio etiam generalis, ex *cap.1. de constitution. in 6.* quod generaliter, & indistincte loquitur, & tenet ibi clare glos. *verb. noscatur*, quam sequitur Anchoran. & hoc ait verius Felin. licet sub verbo, *forte, in d.c. nonnulli n.5.*

48 Et facit † quod tradit Sarmiento *d.cap.14. n.8. & 9.* & quod tradit Sarnen. *in proœmio regularum Cancellariæ, quæst.5 ad finem*, & Mandos. *regul.32. quæst.4. n.9.* Sylvester *in summa, verb. lex quæstione 26. versiculo tertio lib.5 institutionum moralium caput. 6. qu. 3.*

Quamuis contra teneant Iason *in d.l.fi.* † *C. si contra* 49
ius, vel vtilitat. public. num.4. Nauar. *in Manuali Latino cap.27. num.265.* in vltimis editionibus, Gratian. *reg.291. num.4.* & Anastasius Germonius, *de indultis Cardinalium, dicto §. per quæ sublatis. ex nu.57. ad 72.* & Cuchus *dicto lib. primo, titulo secundo numero 3. & quarto.*

Nec mihi placet † quod docet Rochus de Curte, 50
in cap. fin. de consuetud. sect.7. num. 8. & 25. & Ias. *d. num.4.* & Duennas *reg.144. num.4.* scilicet, quod non valeat consuetudo contra legem in Concilio generali editam, quod censetur habere clausulam derogatoriam ad sequentes dispositiones contrarias, quia nimium restringit decis. *d.c. fi. de consuetud.* Et esto lex Conciliaris censeatur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones † cõtrarias, vt etiam dicit Gom. *in d.c.1. de constit. in 6. n.178.* Rota *d. decis. 122.* Et in d. Valentina decimarum, & alij, id nõ procedit respectu contrariarum dispositionum per viam legis, seu iuris, sed ad futura rescripta, vt dicit Ripa *ind.c.1. de iudic. n.8.* 51

Et quando dicatur constitutio Conciliaris, † vide 52
Alauam de Conciliis, *1.p.c.10. ad fi. & d. decis.123. 1.p. diuers.* & Thom. Sanch. *de matr. libro octauo disput.5. à numero 6.*

Cæterum, quia circa dictas coadiutorias, † quæ ho- 53
die conceduntur per Papam, cum futura successione, fere nihil, aut parum est scriptum, operæ pretium erit aliqua dubia, quæ circa eas sese offerunt, explicare, de quib. post hæc visus aliqua tractat Gonçalez *ad reg. mensium glos.5. §.9.* Et in primis præsupponitur † 54
per huiusmodi coadiutorias constitui quem & deputari alteri in coadiutorem perpetuum, & irreuocabilẽ in regimine, & administratione Canonicatus, & Præbendæ, seu dignitatis (quos ille obtinet) in spiritualib. & temporalibus, cum plena, libera, & omnimoda facultate, authoritate, & potestate omnia & singula, quæ ad huiusmodi coadiutoris officiũ de iure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet spectant, & pertinent, faciendi, gerendi, exercendi, & procurandi, ita, quod durante coadiutoris officio huiusmodi, talis coadiutor, coadiuto absente, vice, & loco illius idem Ecclesiæ, vti Canonicus, seu dignitatis deseruire, stallumque in choro, & locum, ac vocem in Capitulo, processionibus & aliis actibus eiusdem Ecclesiæ habere, nec non omnes & singulas prærogatiuas, præeminentias, & honores, quos principalis ratione canon. & Præbendæ, seu dignitatis habet, & si præsens adesset, haberet, atq; omnia & singula, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentio. distribut. quotidianas, & alia emolumenta quæcumque etiam anniuersaria manualia & alias quomodolibet nuncupata in quibusuis reb. consistentia, quæ per ipsum principalem, si personaliter diuiuis officiis, tam diurnis, quam nocturnis in eadem Eccl. interesset, lucrifieri, & percipi possent in omnibus, & per omnia absque vlla prorsus differentia pro eo lucrari, & percipere libere, & licite valeat. Solet tamen apponi clausula, quod non possit neque debeat coadiutor, nisi de ipsius principalis consensu, & voluntate in d. regimine, & administratione, quouis modo se intromittere, aut immiscere, ne que prætextu coadiutoriæ quouis tit. seu causa quicquam petere, seu exigere possit.

V

Modo dubitatur primo, an coadiutor sic † constitutus teneatur principali volente pro eo seruire, & alias teneatur ei ad damnum, & interesse subsecutũ? & Nauar. *consil. 2. de clerico ægrotan. n. 3. & 4.* tenet non teneri, quia Papa non obligat eum ad prædicta munera subeunda, sed facit ei facultatem subeundi, & gerendi de consensu coadiuti, non enim iubet ei vt ea subeat, sed quod valeat ea subire volente coadiuto, & quia, cum non viuat de altari, quia nihil ei pro seruitio datur, non tenetur ei seruire, refert Gonçal. *d. glo. 5. §. 9. n. 122.* 55

Sed contrarium verius videtur, nempe, quod talis coadiutor principali volente † teneatu r pro eo deseruire, & alias teneatur ei ad damnum, & interesse, nam quamuis in coadiutoria non dicatur, quod teneatur deseruire, tamen, eo ipso, quod illam acceptat ex natura officij, ad id tenetur, nec refert, & quod nihil detur ei pro seruitio ratione coadiutoriæ, sibi enim imputet, qui ita illam accepit, facit *reg. scienti, & consentienti, li. 6.* maxime, quia conpensatur, cum futura successione. In aliquibus † tamen coadiutoriis ad maiorem abundantiam, & cautelam solet exprimi, quod coadiutor requisitus teneatur deseruire, & alias teneatur soluere principali quicquid propterea amiserit, seu lucrari defierit. Et ita post hæc Gonçal. *d. n. 122.* dicit aduertẽdum esse, quod in modernis coadiutoriis non solum apponitur verbum *posset*, sed etiã addit verb. *teneatur*, & sic inseruire & interesse tenetur, & alias teneretur ad resarciẽdum omne dãnum, & interesse, vt expresse in ipsius coadiutoriæ literis continetur, subdit tamẽ Gonçal. quòd ista residentia non erit præcisa, sed causatiua quoad obligatio. soluendi fructus proprietario ob non residentiam perditos. At ego existimo esse præcisam, & ad eam posse compelli, quia ipse se obligauit, seu consensit tali obligationi, & vide dicta *infra numer. 122. & seq.* 56 57

2. dubitatur, † an coadiutor sic constitutus princip. absẽte, seu ægrotante, pro eo deseruire, & sedere in choro possit, & dare vocẽ in Capit. absque consensu, aut eo nolente? & Nauarr. *d. conf. 2. num. 5.* tenet posse; & ita colligi ex prædicta concessione, non tamen posse in regimine & administratione, & fructuum perceptione se intromittere, nisi eo volente, & de consensu eius, vt ex Bulla expresse patet. Sed † certe per illa verba non solum prohibetur ei perceptio fructuum, seu administratio temporalium; sed etiam dictum seruitium, & assistentia in choro, & Cap. & aliis actibus Canonicalibus, nisi de consensu principalis; id enim est regimen & administratio Canonicat. seu Dignitatis. 58 59

Et ita prædicta sententia Nauar. in præsenti dubio † vera non videtur, & potius tenendum est d. coadiutorem, etiam principali absente, seu ægrotan. non posse pro eo deseruire, nisi de eius consensu, & voluntate. 60

Tertio dubitatur, † an habens coadiutorem sit habendus pro præsenti ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorum, & possit lucrari, non interessendo diuinis, sicut si non haberet coadiutorem, etiamsi coadiutor non interfit seu resideat? & videbatur respondendum negatiue, † nam, cum huiusmodi coadiutores soleant dari, quia propter ætatem ingraueſcentem seu infirmitates principalis commode deseruire, & onera perferre non potest, seu non sperat, vt dicitur, & nartatur in ipsis coadiutoriis, eo impedito, coadiutor pro eo debet seruire. Nihilominus tamen contrarium dicendum est, nam, quamuis propter illam causam, † & narratiuam moueatur Papa ad dandum coadiutorem, tamen non arctat, nec obligat principalem, vt eo vtatur, nec prohibet principalem vti iure suo ei alias competente, & præterea nullo iure id prohibetur, & ita tenet Nauar. *d. conf. 2. n. 6.* & sequitur Gonçalez *d. §. 9. à n. 116.* dicens, quod non debet esse deterioris conditionis ex eo, quod coadiutorem habeat, neque priuilegium suum debet illi esse nociuum, & retorqueri in eius damnum, quod ad eius fauorem est illi concessum, *c. ad Apostolica de regul. l. non eo minus, C. de procurator. c. quod ob gratiam 91. de reg. iu. in 6.* Alber. Brunus, *de augmento & diminutione, conclus. 6.* Puteus *decis. 44. lib. 1.* 61 62 63

Vnde etiam potest † principalis gaudere mensibus datis pro quiete, & causa recreationis perinde ac alij, siue coadiutor resideat, siue non, quia in illis non tenetur interesse diuinis, neque per se, neque per alium, vt ibidem dicit Nauar. *d. n. 6.* 64

Quarto dubitatur, † an coadiutori sit assignanda eadem sedes principalis coadiuti, & cum eadem antiquitate? Et quidem in coadiutore Dignitatis habentis certam & signatam sedem, certum & euidens est eandem sedem ei assignandã, cum talem dignitatem repræsentet, & ita practicatur, & sentit Nauar. *d. conf. 2. de clerico ægrotan. n. 5.* vbi loquitur de coadiutore dignitatis, quamuis Rota in Salamantina coadiutoriæ statim alleganda, & cũ ea Gonç. *sup. n. 117.* dicant istud consil. Nauar. *n. 5.* non esse satis tutum. 65

Difficultas est † in coadiutore Canonici, seu portionarij, an sit ei assignanda sedes principalis cum eius antiquitate? an vero vltima inter Canon. si est coadiutor Canonici, & vltima inter portionarios, si est coadiutor portionarij? In qua diffic. Rota in vna Salamantina coadiutoriæ 25. Iun. 1593. corã D. Penna † tenuit coadiutori Canonici non esse assignãdã sedem princip. nempe cũ eius antiquitate, sed eũ sedere debere vlt. loco post oẽs Canon. tẽpore fuæ receptionis, & ingressus in Eccl. qui, licet coadiutor repræsentet personã principalis, & subrogatus debet frui eisdẽ prærogatiuis, tamẽ id intelligitur respectu aliorũ inferiorũ quib. præferri debet, non aũt respectu aliorũ Canonicorum, quos præcedere non potest, cũ illi propria dignitate, & prærogatiua, coadiutor aũt aliena tantũ præfulgeat, illiq; sint veri Canonici, coadiutor vero fictus, & sedes non cõpetit ratione Canonicatus, sed antiquitatis, vt latius *in decis. infr. adducta ad fi. n. 134.* Vbi tamẽ Rota † subdit quòd licet præcedentia indicarent coadiutori vltimum semper locum post omnes Canonicos assignandum visum fuit ea adaptare ad præfatum suæ receptionis tempus, vt dictum est. Itaq. vult Rota coadiutori Canonici assignandam esse vltimam sedem post oẽs Canonicos proprios existentes tempore suæ receptionis, & ingressus, acquirere tamen antiquitatem respectu Canonicorum post intrantium, & eos præcedere. 66 67 68

Vnde etiã in vna Tirasonen. coadiutoriæ † 8. Nou. 1599. corã eod. D. Penna conseq. Rota resoluit, quod secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, assignanda est ead. illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti, & conseq. præferendus est Canonicis ingressis postquam illi fuerat ea sedes assignata, vt late *in decis. postea adducen. ad fi. n. 138.* Quod etiam † in eadem coram eod. fuit resolutum 27. Oct. 1600. per doctr. Bald. *in l. 2. n. 57. ver. sed pone. C. de seruitut.* & à qua Rimin. Iunij. *conf. 230. l. 2.* quod, si quis sit in possess. Canonicatus, 69 70

vel

vel alterius Beneficij, licet vere Canonicus, vel Beneficiatus non sit, si deinde obtineat à Papa gratiam, seu prouisionē eiusdem Canonicatus, quē possidebat, non indiget noua possess. vel installatione, sed retinet illam, quā habebat, cū ead. antianitatis, prędecē-
71 tiæ, vel antiquitatis prærogatiua. Sed salua † pace tanti tribunalis Rotæ, mihi verius videtur coadiutori Canonici assignandā esse vltimā sedem post oēs Canonicos proprios, etiam post eius receptionē ingressos, nec respectu eorū acquirere, antiquitatem, quā-uis eam acquireret respectu aliorū coadiutorum similium postea receptoris, & idem est in coadiutore portionarii respectiue, non. n. æquum videtur, vt coadiutor, qui nō est verus, & proprius Canonicus, sed fictus, & improprius, & qui aliena dignitate fulget, prędecat verum & proprium Canonicum & qui propria fulget dignitate.

72 Nec obstat † quod dicitur in d. decis. Tirasonen. quod iuxta stilum ordinarium similium gratiarum coadiutori conceduntur omnes prærogatiuæ coadiuto competentes ratione Canonicatus, & quod ratione Canonicatus competit primum sedes in infimo gradu, 2. in 2. & sic deinceps, quia respondetur quod prærogatiua ascēdendi non competit ratione Canonicatus, sed ratione antiquitatis, quam non habet coadiutor respectu veri Canonici.

73 Et ita seruatur in hac nostra Ecclesia Abulen. † & credo in aliis, & post hæc ita tenet Gonçalez, *d. glos. 5. §. 9. ex n. 98.* allegans *d. decis.* Salamantin. & adducēs eius rationes, & fundamenta non aduertens, ibi, *non ita absolute id resolutū esse*, sed vt supra dictum est, *n. 68. & n. 114.* ait Gonçalez accedere etiam obseruantiā vniuersalem in omnibus Ecclesiis, vbi admittūtur, similes coadiutores, maxime in Hispania, nam semper ponuntur in inferiori loco post omnes Canonicos, & ante Portionarios, quæ obseruantia est optima indultorū Apostolicorū interpres, *l. si de interpretatione 37. in fi. ff. de leg. l. tē si alias, l. sed Iulianus 7. §. proinde. ff. ad Macedon.* Put. *decis. 15. n. 3. li. 2* Gutier. *cons. 2. n. 10.* Rota *decis. 571. n. 3. & decis. 503. n. 2. p. 1. diuersor.* & quæ alias ipse tradit *glo. 9. §. 1. ex n. 39. & §.*
74 *2. an. 63.* Et conseq. † etiam mihi verius videtur, q̄ secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, est assignanda vltima sedes, ita, vt eum præcedant Canonici ingressi etiam durante eius coadiutoria, & post eius receptionem, vt etiam seruatur in hac nostra Ecclesia, & credo in aliis, & sequitur Gon. *sup. num. 110.* dicens clarum
75 esse.

Nec obstat, quod dicitur *in d. decis.* Tiraso. quod † tēpore obitus coadiuti non requiritur pro coadiutore noua collatio, quia nihilominus tunc fit verus Canonicus, & vt talis de nouo intrat. expirat. n. primus tit. coadiutoriæ, & fit locus 2. *tit.* Canoniæ. Puteus *decis. 226. l. 3. n. 11. & 12.* vltra quod noua collatio tūc requiritur, si coadiutoria non est expedita in forma gratiosa, sed in forma dignū, vt ex ipsis litteris appa-
76 ret, & in praxi videmus. Nec obstat prædicta doctrina † Bal. & Rimin. quia procedit in eo, qui erat in possess. Canonicatus, tanquam Canon. licet sine legitimo tit. coadiutor aūt durante coadiutoria non est in possessione Canon. sed coadiutoriæ, Cota *decis. 397.* & Verallus *decis. 64, li. 3. in manuscr.* de quibus infra *n. 90.* & possess. quam tunc habebat, continuari non potest, cum esset iuris diuersi, quod expirauit euenīēte successione, & sic mortuo coadiuto, & coadiutore facto vero Canonico, opus est noua possess. seu instal-
latione Canonicatus, vt solet fieri.

Cum ergo † tunc capienda sit noua possessio Ca- 77
nonicatus, & iuxta antiquitatem possess. & reception. sedes cōpetat *reg. qui prior, & c. cum cui. de præb. in 6. c. statuimus. de maiorit. & obedien.* Fel. *in rub. eod. tit. n. 2.* Caputaq. *decis. 357. p. 2.* Franch. *deci. 138 n. 2. & deci. 144. p. 1.* Naua. *cons. 10. de maiorit. & obed.* & Gonçal. *sup. n. 110.* planum videtur vlt. sedem illi competere, nec posse præcedere alios Canon. existentes, iam in possess. licet durante illius coadiutoria fuerint ingressi. Nec *l. 1. & l. sancim. C. de Consulib. li. 12. in d. decis.* Tirasonen. allegatæ probant sententiam Rotę, vt ex ipsis dare constat.

Quinto dubitatur, an coadiutor in ingressu † de- 78
beat fabricæ soluere quod est consuetum solui per Canonicos de nouo ingressos; Et dicendū est, quod non, quia tunc non ingreditur vt Canonicus, sed vt coadiutor Canonici, sed illum soluere debebit secuta morte coadiuti, illoq; intrante, vt vero Canonico, maxime cū illa solutio respiciat tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructib. Canonicatus, vt dicitur *in d. decis.*

6. dubitatur, an coadiutor possit gaudere, † men- 79
sib. datis causa recreationis, & illos consumere sicut principalis? Et breuiter dicendū est posse, ita tamen, quod dies per vnū ipsorū consūpti non possint per alterum assumi, sed quoad ambos remanent consumpti, vt fuit resolutū in d. Salamantina ad 2. & sequitur post hæc Gonça. *l. sup. n. 13. & seq.*

Septimo dubitatur, an coadiutor ægrotans, † vel 80
alias legitime impeditus haberi debeat pro præsenti, & lucretur, sicut lucraretur principalis? Et breuiter respond. affirmatiue, vt fuit responsum, & late deductum per Rotam. in d. Salaman. coadiutoriæ coram eodem D. Penna. 20. Iu. 1594. vt *in decis.* infra etiam adducenda *ad fi. n. 135.* & seq. post hæc Gonç. *sup. n. 15.* male tamen allegans, Nau. *d. cons. 2. n. 6. de clerico agrotan.*

Quod tamen intelligendum videtur, † quando co- 81
adiutor erat actu seruiens tēpore superuenientis infirmitatis, seu impedimenti, alias posset dari locus fraudib. in detrimentū seruitii Eccl. videns. n. principalis, qui antea noluerat coadiutorē residere, quòd ille erat impeditus, posset tunc velle, quod resideret ad excusandū se à residentia, & ita nullus resideret, † pro quo etiam facit quod dicitur *in d. decis.* tunc demum coadiutorem, sicut & principalem habendū esse pro præsenti. & lucrari ratione infirmitatis, quā do sanus diuinis interesse solebat.

Octauo dubitatur, an principal excommunicato † 82
existente possit coadiutor inseruire & lucrari? In quo dicendū est primo eū posse inseruire, & residere † in Eccl. sicut si non esset excōmunicatus princi- 83
palis, quia non inseruit, nec agit nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Eccl. ex traditis per Innocen. *in ca. fi. de procurator.* Compostel. *in c. fi. de clerico ægrotan. n. 17.* & Oldrad. *cons. 44. n. 2.* & fuit dictū in d. Salamā. 20. Iun. 1594. quicquid sentiat Gonçal. *d. glo. 5. §. 9. n. 128.*

Secundo dicendū est, si forte coadiutori aliquid † 84
de fructib. seu distributionib. assignatū est pro congrua, seu seruitio, vt aliquādo fit, id sibi posse lucrari non obstāte excommunicatione principalis, quæ sibi non alteri debet nocere *reg. non debet alteri per alterū iniqua conditio inferri. ff. de reg. iuris & reg. non debet aliquis alterius odio prægrauari in 6. cum aliis.* & ita fuit resolutum in d. Salamantina coadiutoriæ, coram eodem D. Penna 9. Iun. 1595.

Tertio dicendū est † non posse tunc coadiutorem 85

lucrari pro coadiuto excommunicato,& ad eius cõmodum, & vtilitatem, cum excommunicatus non lucretur,nec faciat suos fructus Beneficiorum, *c.pastoralis.§.verum de appellat.*& dicetur j.7.*p.c.*13. *ex n.* 90.& ita fuit resolutum,& deductum in d. Salaman. 20.Iun.1594.vt in decis.posita *d.n.sup.*& tenet post hæc Gonçalez § *n.*123.

87 Nono dubitatur, † an coadiutor habeat vocem actiuam,& passiuam nõ solum in reb.ordinariis,sed etiam in officiis sede vacante,& prouisionib. Canonicatuum? & breuiter respond.affirmatiue,vt appareat ex formula coadiutoriæ,& fuit resolutum in d. Salaman.coadiutoriæ coram eod.D. Penna, 1. Iul. 1593.vt in decis.inf.ponenda *ad fi. n.*136.

88 Imo,& si in aliqua coadiutoria diceretur,† q̃ habere posset vocem actiuam in Ca.vt vidi in quadam coadiutoria nostræ Eccl. Archidiacon. de Areualo, & Canon. non propterea excluditur vox passiua,quæ ex aliis verbis venire potest, saltem ex eo, quod subrogatur loco,& vice coadiuti,quem repræsentat,nec ad id videtur apponi verbum, *actiuam*, sed potius ad maiorem declarationem, & augmentum,non diminutionem.

89 Decimo dubitatur,† an Canonicus habens coadiutorem possit se iuuare Beneficio iubilationis in ea Ecclesia competenti,ita vt lucretur fructus,& distributiones,etiamsi coadiutor non resideat,in quo dicendum est cum Rota in d. Tirasonen. coadiutoriæ 8.Nouemb.1599. coadiutum non priuari priuilegio iubilationis iam quæsitæ, non tamen perficere suam iubilationem per seruitium coadiutoris, nec priuilegium iubilationis coadiuto suffragari, vt latius *in d.decis.*

90 Vndecimo dubitatur, † quomodo intelligatur indultum coadiutori concessum, vt aliquando in literis coadiutoriæ dici solet,quod gaudeat *reg. de annali,& de triennali*,sicuti coadiutus,in quo dicendũ est cum Rota in vna Placentina Decanatus 31. Ian. 1597.coram D.Penna,quod intelligitur, vt transacto ad regulam, *de annali*, *& triennio* ad reg. *de triennali* post admissionem ad coadiutoriam, etiam si non fuerit factus locus successioni, possit gaudere *d. reg. non vero*, vt illo non transacto possit gaudere annali, aut triennali prædecessoris. Et post hæc tradit Gonçalez *sup.num.* 118. allegans *d. decis.* Placentin. & secluso indulto coadiutor non gaudet *d.reg.*quia non possidet Beneficium, vt per Cotam, *decis.*397.*in Miscellaneis manuscriptis*, vbi habetur, quod in causa Toletana Canonicatus de Talauera,11. Mart.1552 coram Verallo, quoad reg. de annali fuit dictum,quod, si non constat de possessione Didaci coadiutoris post obitum coadiuti per annum, non sumus in casu reg ea ratione,quia viuente coadiuto, coadiutor non dicitur possidere, idem Verallus *decis.*64.*li.*3.*in manuscriptis.*

91 Duodecimo dubitatur, † an in Ecclesiis, vbi sunt iudices adiuncti,iuxta *c.*6.*sess.*25.*de refor.*S.Cõcil.Trid.coadiutor delinquens sit puniendus cum illis, sicuti puniretur coadiutus ? In quo breuiter dicendum videtur,quod,si tempore,quo contra ipsum proceditur,est in seruitio Ecclesiæ,seu actu seruien. debet procedi cum adiunctis per arg.ab æquiparatis
92 & subrogatis,de quo *in d.decis.*Salmant.† idque maxime procedit stante clausula in coadiutoria, quod coadiutor habebat omnes, & singulas prærogatiuas,
93 præeminentias,& honores coadiuti. † Si vero tempore,quo contra ipsum proceditur, non est in seruitio Ecclesiæ, tunc non videtur procedendum cum adiunctis,quamdiu enim non est in seruitio Ecclesię, sed extra,non reputatur vti Canonicus,sed vti clericus priuatus.

Ad istum tamen effectum,vt puniatur † cum ad- 94
iunctis videtur sufficere, quod esset in seruitio Ecclesię tempore quo fuit processum ad aliquem actum,vt capturam,seu præceptum capturę,aut informationem summariam,vel saltem ad faciendum caput processus contra eum, nam licet postea desinat deseruire,videtur,cum adiunctis causa prosequenda, sicut fuit incepta,per id.n.videtur causa præoccupata ab adiunctis respectu Episcopi,seu eius Vicarij, qui cum eis incepit procedere.

E contra vero,si coadiutor non erat in † seruitio 95
Ecclesiæ,cum per Episc.seu eius Vicarium fuit processum ad aliquem actum, si tamen ante capturam, vel citationem contra eum executam sit in seruitio Ecc. videtur cum adiunctis procedendum esse; non n.dici potest causa præuenta ab Episcopo, seu eius Vicario,ad tradita per Mascar.*de probatio.concl.*1232. seu 1227.Dec.*de electis. 1.tom. li.*4.*c.*21.& Azeued.*in l.*10.*tit.*13.*li.*8.*recop.*Per capturam tamen,& citationem † executam dicetur causa præuenta,ita vt,licet 96
postea sit in seruitio Ecclesiæ,possit nihilominus Episcopus,seu eius Vicarius causam prosequi sine adiunctis ad *l.si quis postea,& l.vbi ceptum.ff.de indic.*& tradita per prædictos.

Decimotertio dubitatur,an coadiutor,qui † non 97
est in sacris constitutus, sed solum est primæ tonsurę,seu minorum ordinum, gaudeat priuilegio fori stante decreto Concil.Trid. *sess.*23. *de refor. c.* 6. de
quo sup. 2.*p.c.*2 Et videtur † dicẽdum,quod si tanquã 98
talis coadiutor inseruit Eccl.cum clericali habitu,& tonsura,gaudebit priuilegio fori, ex quo ex mãdato, seu authoritate Papę Ecclesię inseruit, sicut gaudet qui alicui Ecclesię ex mandato Episcopi inseruit, si vero non inseruit Ecclesię, non videtur gaudere, quia coadiutor is nõ est Beneficium Ecclesiasticum, vt constat, & dicit Gonça.*d. §. 9.n.* 64.*& inf. numer.*122.

Decimoquarto dubitatur, an coadiutor ratione 99
coadiutorię teneatur deferre habitum † clericalem & tonsuram? si seruit Ecclesię clarum est, quod debet eum portare, non enim potest inseruire Ecclesię, nisi cum habitu decenti, & competenti, difficultas est,an † teneatur eum deferre, licet non in- 100
seruiat? & dicendum videtur teneri ex *const.*30.Sixti V.de qua infra 7.*p.c.*1.*n.*15.& præsertim *nu.*8.ex qua non solum clerici etiam clericali tãtum tonsura insigniti habentes Beneficium, sed etiam habentes ius in illo,vel ad illud,debẽt tonsuram,& habitum clericalem deferre,sub pœna priuationis ipso facto. Et habens coadiutoriam,licet non habeat Beneficium, † habet tamen ius ad illud,Nauar.*in c. si quando de* 101
rescript.præludio 5.*& except.*11.*numer. septimo.* & diximus *supra caput.tertio huius p.*10.*modo.*nec dubitari potest,quando ad istum effectum, ius istud sit satis considerabile.Et an coadiutor teneatur † recitare? 102
diximus *sup* 3.*p.c.*1.*dub.*6 *num.*107.& an possit sacris ordinari ad tit.coadiutorię? diximus 2.*p.c.*5.4. *dub. ad fin.à n.*131.

Decimoquinto dubitatur,† an coadiutor seruiens 103
pro coadiuto debeat exire de Cap. in quo tractatur de negotio ipsius coadiuti?

Et videtur debere exire,† nam ipse coadiutus nõ 104
poterat interesse Cap.in quo agitur de suo negotio, seu de re ad eum particulariter spectante iuxta *c.*44. prætorum,vbi Auil.& *l.*34.*ti.*6.*li.*3.*recopil.* vbi Azeued.&

ued. & Auend. *de exequen. mandatis, lib. 2. c. 23.* & Cõcil. Trid. *sess. 25. de refor. c. 6. vers. qui si aliquid*, ibi *Nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur*, ergo nec coadiutor cum repręsentet ipsum coadiutũ de cuius negotio agitur, & pro eo, & eius nomine interfit, & det vocem in Capitulo.

105 Nihilominus contrarium verius videtur, † nam vt sup. diximus *dubio* 8. *n.* 84. coadiutor non agit, nec inseruit nomine coadiuti, licet eum repræsentet, quatenus agit, & inseruit vice & loco illius, sed agit, & inseruit nomine proprio, seu nomine Ecclesiæ, & sic nihil impedit eum interesse, & dare vocem in Capitulo, in quo agitur de negotio coadiuti, vnde videtur, quod posset coadiutor dare suffragium, seu votare in electione præbendæ, quam prætenderet coadiutus, & esset oppositor, & etiam pro eo suffragium

106 dare. Rursus è conuerso, coadiutus bene potest † interesse Capitulo, & dare vocem, seu votum, vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi forte agatur de respectante ad ipsam coadiutoriam, quæ particulariter etiam spectet ad ipsum coadiutum.

107 16. Dubitatur, † an coadiutus, & coadiutor ambo possint esse in Ecclesia, vel in seruitio Ecclesiæ; & dicendum est non posse ambos esse in Ecclesia, tanquã Cano. Ambo. n. solũ representant vnũ Canonicum, non 2. coadiutus, tanquam principalis, & coadiutor, tanquam coadiutor.

108 Nihil vero impedit vnum esse † tanquam Canonicum, vel coadiutorem, & alterum tanquam per so-

109 nam priuatam sine habitu Ecclesiæ etiam in choro. † Rursus nihil impedit vnum esse in Ecclesia, & in seruitio eius, & alterum extra Ecclesiam in negotiis ipsius Ecclesiæ.

110 Decimo septimo dubitatur, † in Ecclesiis, in quibus obtinens dignitatem non præsidet in choro etiam non stante alio antiquiori, nec habet sedem, & vocem in Capitulo, si tamen simul obtinet Canonicatum, præsidet in choro iuxta antiquitatem suæ dignitatis, & etiam in Capitulo in quo habet sedem, & vocem iuxta d. antiquitatem suæ dignitatis, vt in Ecclesia Toletana, an Canonicus proprietarius coadiutor alicuius dignitatis, & vt talis seruiens habeat huiusmodi præeminentiam?

111 Et videtur, † quod non. cum eius principalis, & coadiutus eam non haberet, ex quo non habet Canonicatum.

112 Nihilominus tamen dicendum est † coadiutorem eam habere, nam, cum sit coadiutor dignitatis, & vt talis seruiat, debet habere præeminentiã dignitatis, & cũ ex alia parte sit Canon. debet habere præeminentias Canonicis, & dignitatibus simul cõpctentes, atq; adeo habebit sedem, & dabit vocem in Capitulo, & præsidebit in choro iuxta antiquitatem dignitatis in qua seruit, vt coadiutor.

113 Nec refert, † quod coadiutus non haberet istam præeminentiam, nam, id ex eo est, quod non habet Canonicatum, quem tamen habet coadiutor. Et comprobatur, nam vt supra dictum est *dubio* 8. coadiutor non inseruit, nec agit nomine coadiuti, sed nomine proprio aut Ecclesiæ, & ita consultus respondi.

114 Decimo octauo dubitatur, † an in Ecclesiis, in quibus Canonici lucrantur vestuarium residendo 90. diebus, Canonici vero obtinentes dignitatem illud lucrantur residendo 60. diebus, vt in d. Ecclesia Toletana, canonicus coadiutor alicuius dignitatis lucretur vestuarium sui Canonicatus residendo 60. diebus tantum?

115 Et quidem in coadiutore canonici † & dignitatis certum est, quod illud lucraretur residendo 60. diebus tantum, quemadmodum principalis cui lucratur.

In casu proposito difficultas est, † ex quo solum 116
habet Canonicatum in titulo, & proprietate. † Nihilominus tamen dicendum est, quod, si inseruit dignitati tanquam coadiutor, lucrabitur vestuarium sui canon. residendo tantum 60. diebus, nam, cum sit coadiutor dignitatis, debet habere præeminentias, & prærogatiuas dignitatibus competentes, vt
dictum est, † Quamuis è conuerso, si aliquis obti- 117
nens dignitatem in proprietate esset coadiutor Canonici, & vt talis inseruiret, non lucraretur vestuarium d. Canonicatus residendo 60. diebus, sed deberet residere 90. quia non lucratur sibi, sed coadiuto, qui ex persona coadiutoris non debet suam conditionem meliorem facere, nec ratione coadiutoriæ maius commodum reportare.

Decimo dubitatur, † an Canonicus habens coad- 118
iutorem perpetuũ cum futura successione possit optare nouam, & pinguiorem Præbendam, prout alii Canonici coadiutore carentes? Quam quæstionẽ mouet Gonçalez *glos. 34. 18. 9. nu. 97.* & ei respondet cum distinctione, aut futura successio est concessa in gratia coadiutoriæ, quoad canonicatum, & Præbendam ordinariam illi annexam duntaxat absque illa Præbenda, seu præstimonio, in quo cadit optio, aut est concessa successio etiam quoad istam Præbendam, & præstimonium temporale optatum per coadiutum, in primo casu, inquit, seu potius in secundo, coadiutus optare poterit, cum nulla sit ratio, vel inconueniens, quod obstet, nec gratia coadiutoriæ, quæ est principaliter ad fauorem illius concessa, vt dixit. *d. glos. 5. §. 9. n. 83.* ex Puteo *decis. 98. li. 2.* & Rota in d. Salamantina coadiutoriæ 25. Iun. 1593. coram D. Penna, debet illi esse nociua regula, quod ob gratiam *lib. 6.* in alio vero casu minime, inquit, erit locus optioni, quia, cum coadiutus dimittere non possit dictam Præbendam, seu præstimonium, quod optauerat, ex quo per gratiam coadiutoriæ est adiudicata coadiutori futuro successori, à quo auferri non potest, & consequenter cessat natura optionis, quæ est vt si ego opto maiorem Præbendam, alius etiã modernior optet illam minorem à me dimissam, sique optionis ordo præuertitur, vt superius dixi *n. 15.* & 81. nulla ratio permittit, quod optioni locꝰ sit, & ita
seruatur, hæc Gonçal. † Cuius resolutio quoad pri- 119
mam, non habet difficultatem, nempe, quod coadiutus possit optare quando futura successio est concessa coadiutori, quoad Præbendam, quam tunc habet coadiutus, seu postea per eum optatam. Imo tũc videbatur, quod ipse coadiutor posset optare pro coadiuto, cuius loco subrogatur; sed cum id pendeat à voluntate coadiuti, verius videtur, quod non possit optare coadiutor, nisi dicatur in coadiutoria, vt forsan dici solet in coadiutoriis Præbendarum, & Beneficiorum Eccl. vbi est ius optandi, vt colligi videtur ex d. decisione Salamantina. 25. Iun. 1593. pro quo facit, quod licet optio possit fieri per Procuratorem, tamẽ requiritur ad eam speciale mandatum, vel secuta ratificatio. Gemin. *n. 5.* & Francus, *v. 3. in c. fi. de consuetud. in. 6.* & Goncal. *d. glos. 34. n. 123.*

Quoad secundum † vero d. resolutio magnam ha- 120
bet difficultatem ex dictis infra *p. 5. ca. 1. ex n. 334.* vbi resoluimus, quod habens Præbendam reseruatam potest optare aliam, quæ subintrat in locum reseruatæ, & dimissa remanet libera, & quod quando mutatur titulus in optione, quamuis optatum non sub-

rogetur,nec maneat reseruatum loco dimissi,tamen habens Benefi.reseruatum potest aliud optare non stante consuetudine particulari , seu obseruantia in contrarium; vnde videtur in proposito,quod Canonicus habens coadiutorem cum futura successione absolute & indistincte potest optare maiorem Præbendam quæ subrogatur loco primæ, & in ea intrauit dict. futura successio, quod maxime, & sine difficultate procedit in optione præstimonij,vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia, vt in Ecclesia Corduben.iuxta dicta *d.c.5.par.n.456.* & etiam vbi mutatur titulus videtur, quod habens coadiutorem possit optare aliud Beneficium,verbi gratia Portionarius Canonicatum,seu dimidius Portionarius portionem integram; & in primo per optionem secũdi vacante succedat coadiutor ex futura successione sibi concessa,nisi fuerit consuetudo particularis, seu obseruantia, quod non habens Beneficium liberum non possit optare.

121 Vbi autem optaretur aliud † Beneficium non dimisso primo, vt si Canonicus optaret dignitatem retinendam cum Canonicatu iuxta consuetudinem Ecclesiæ,coadiutoria in Canonicatu nullo modo obesset Canonico,quominus posset optare dignitatem, sicut non obesset ei,quominus eam alias assequi posset. Et tunc haberet coadiutorem in vno Beneficio, nempe in Canonicatu , & non in alio,nempe in dignitate,in qua deberet residere non obstante quod coadiutor Canonicatus resideret.

122 Vigesimo dubitatur,† an coadiutoria inducat incompatibilitatem cum alio Beneficio incompatibili cum illo , in quo quis est coadiutor? In quo Gonçalez *d.gloss.5.§.9.a num.94.* ait,quod,cum coadiutoria perpetua cum futura successione de per se non sit Ecclesiasticum Beneficium,vt tradit P. Grego. Tholo.*de benef.c.11 n.2.* non potest inducere incompatibilitatem,vt audiuit fuisse resolutum in Rota,ac tradit Gonçalez Mendez Lusitanus *li.4.diuersorum iuris argum.c.1.n.8.* & per totum,subdens rationem , quia talis coadiutor non tenetur præcise residere , nec ad hoc potest compelli, cum Beneficium nõ habeat,sed solum tenetur ad causatiuam residentiam, id est, si non resederit, quod non lucrabitur fructus , ac illos propter illius non residentiam amissos coadiuto satisfacere teneatur. Nec per obitum,vel cessionem coadiutoris,sed coadiuti, vacat Beneficium. Puteus *decis.222.lib.3.* nec viuente coadiuto coadiutor dicitur possidere Beneficium. Cota *decis.397.* & Veral. *64.lib.3.in manuscrip.* vt supra *num.90.* sed illa ratio,

123 quam ex Gonçalo Mendez tradit Gonçalez, † quod coadiutor non tenetur præcise residere, nec ad hoc potest compelli,sed solum tenetur causatiue,nõ placet,vt supra dixit *1.dubio 2 n.56.* Vnde, quamuis verum sit,quod coadiutoria non inducit incompatibilitatem,cum non sit beneficium ad effectum, vt per eam vacet beneficium prius obtentum,tamen negari non potest, quin sit incompatibilis, ad effectum retentionis cum beneficio residentiam personalem requirẽte,si coadiutus vult quod coadiutor resideat, & seruiat pro eo vt debet, nisi forte in coadiutoria caueatur,quod non teneatur dimittere obtentum,nisi euenĩẽte successione coadiutoriæ,& per assecutionem beneficij incompatibilis videtur cessare, & expirare coadiutoria prius obtenta, cum expiret futura successio,& ius ad benefi.ex ea competens,*Clem.gratiæ,de rescrip.* vbi D.& dicta infra *11.part.ca.5.numero 69.*

124 Vigesimoprimo dubitatur, † an coadiutor possit cedere coadiutoriæ, etiam inuito coadiuto ? in quo Gonçalez.*d.gl.5.§.9.n.131.* resoluit,quod potest ei cedere de consensu superioris,etiam inuito coadiuto, Butrius *in c.fi.n.15.* Imola etiam *n.15.* Anania *nu.13.de clerico ægrotante,* & tradit Gonçalus Mendez *d.lib.4. diuersorum iur...rgum.c.1.9.* nec obstat,inquit Gonç. dicere, quod coadiutor sit datus in fauorem coadiuti, vt sup. dixit *n.53.* qũia id venit in cõsequentiam,& ideo non attenditur,*l.1.de authoritate tutoris cum alius per eum allegatis in gl.45.§.1.n.35.*

Addo,quod,cum sit per Papam,† seu eius authori- 125
tate coadiutor deputatus ,non videtur posse coadiutoriæ cedere,nisi authoritate ipsius Papæ inuito coadiuto; quamuis eo consentiente possit illi cedere authoritate Ordinarij. At futuræ successioni,cum sit mere in eius fauorem, bene poterit coadiutor cedere,& renuntiare absque consensu superioris, & coadiuti iuxta infra dicta *11.p.c.3.n.247.*

Vigesimosecundo dubitatur,† an confessio coadiu- 126
toris noceat coadiuto, vel è contra? Et nõ nocere est decisio Achillis de Grassis.*162.* seu *3.de confessis,* & sequens,& tradit Mando.*de signatura gratiæ tit.de coadiutoriis ad fi.versi.confessionem coadiutoris* , & nouissime sequitur Gonçal.*d.§.9.n.129.*

Vigesimotertio dubitatur † an sententiæ latæ con- 127
tra vnum coadiutorem,cum futura successione alicuius Beneficiati,illo defuncto,seu renuntiante noceãt secundo coadiutori? Et Gonçalez *d.§.9.n.92.* resoluit non nocere illi non citato, saltem per proclama,& ideo de nouo debere audiri, vt tenuit Rota *dec.239. & 241.p.3. lib.3.diuersorum.*

Sed istæ decisiones † non loquuntur de sententiis 128
latis contra vnum coadiutorem,sed contra coadiutũ, vt ex earum tenore colligitur,licet sint vitiosæ quæ non nocent coadiutori inscio, & non citato, saltem per proclama iuxta opinionem,quam sequitur Rota, vt per Achillem *decis.135.* seu *5.de dolo, & contumac. & seq.& decis.215.* seu *3 de re iudicat.* Puteum *dec.91. li.3.* & decisionem Toletanam iuris decimandi 19. Feb.1594.coram Illustrissimo Card. Pamphilio infra adductam *p.c.3.n.148.*

Si enim loquerentur illæ † decisiones de senten- 129
tiis latis contra vnum coadiutorem,non requireretur citatio secundi coadiutoris, vt ei præiudicarent; nam,cum tunc non esset talis coadiutor,nullo modo potuit citari,& si sententia lata esset super inualiditate coadiutoriæ primi coadiutoris, non posset præiudicare secundo coadiutori,cum esset res inter alios acta, & secunda coadiutoria esset diuersa à prima; si vero esset lata super iuribus , & pertinentiis coadiutoriæ,& sic super statu coadiutoris, præiudicaret secundo coadiutori,& aliis similibus illius Ecclesię coadiutoribus,etiam non citatis iuxta notata *in l.ingenuum.ff.de statu homin. & in l.sæpe de re iudicat.* Achil.*decis.217.seu 5.de re iudicat.* Tiraq.*in tract.res inter alios acta limitat.27.* Couarr.*pract.cap.13.numer.5. cum aliis,* per Gonçal.*gloss.9.§.1. à nu.84.* & Rota in Calagurritana Beneficij de Nauarr.20.Iun. 1588.coram Illustrissimo Pamphilio supra relata *3.part.c.2. num.11.*

Vigesimoquarto, † & vltimo dubitatur,an,si tem- 130
pore datæ coadiutorię coadiutus esset mortuus, succeſſio in ipsa coadiutoria coadiutori concessa locum habeat? & Gonçalez *d.gloss.5.§.9. à numer.53.* docet quod coadiutoria perpetua cum futura successione continet in se duplicem gratiam æque principalem distinctam , & separatam,alteram coadiutoriæ, quæ expirat per obitum coadiuti ad eius fauorem datam,

alte-

alteram futurę succeſſionis, cum primum vacat Beneficium per ceſſum, vel deceſſum coadiuti, quæ reſpicit duntaxat fauorem coadiutoris, puteus *deci.98.lib.2.& 226.n.19.li.3.* peregr.*deciſ.281.li.2.in manuſcr.*& fuit reſolutum in vna Bonon.officij portæ palatii de menſe Mar.1565.vnde infert, quod, ſi coadiutus, ſeu proprietarius decederet antequam gratia coadiutoriæ ſortiretureffectum,vel ipſe de d. gratia notitiam haberet,quamuis iſta gratia coadiutoriæ ſit extincta per obitum illius,altera tamen gratia futuræ ſucceſſionis ad fauorem coadiutoris æque principaliter,& non dependens à prima conceſſa,firma & ſalua prorſus permanet, ac effectum habere debet,puteus *d.deciſ.98.*quamuis Mandoſ.dubitauerit *d.tit.de coadiutoriis verſic.coadiutoria habebat*, & propterea hodie, inquit Gonçalez, in literis exprimitur quod ſit locus futuræ ſucceſſioni, etiam ſi Beneficium actualiter vacet de tempore datæ, nec non adiicitur clauſula iſta. *Ex nunc prout ex tunc,& è contra,& ſi ipſe tempore vacationis huiuſmodi d.coadiutoris officium exercere non inceperit,aut per illum ſteterit quominus illud exercuerit, & præfatas literas d.N. coadiuto,aut venerabili fratri noſtro Epiſcopo,& dilectis filiis Capitulo,ac illi,vel illis, ad quem, ſeu quos forſan pertinet,non intimauerit,authoritate noſtra conferas, & aſſignes.* Et ſic clare ſentit Gonçalez,quod,licet tempore datæ coadiutoriæ coadiutus ſit mortuus, ſit locus futuræ ſucceſſioni coadiutoris, ſed quicquid ipſe velit,† id non eſt verum,nam mortuo coadiuto 131
tempore datæ,coadiutoria corruit,& nulla omnino à principio,mortuo enim non datur coadiutor, nec mortuus pro ea ſupplicat,& conſentit,vt alias dicitur infra 11.*p.c.1.n.*65.& conſequenter corruit futura ſucceſſio,quæ ab illa dependet, cum detur illi ratione coadiutoriæ, & vt coadiutori, niſi forte detur antidata,nempe data ant e mortem coadiuti,vt in coadiutoria Decanatus Placentini ad fauorem D. Petri Paniagua tempore Sixt.V.quãuis ſecus ſitvbi tẽpore datæ coadiutus viuebat,licet decederet antequã coadiutoria ſortiretur effectum, & ipſe, aut coadiutor de ea notitiam haberet,nam,licet tunc coadiutoria expiraret per obitum illius, tamen à principio tenuit ipſa coadiutoria,ſeu gratia ipſius,&conſequenter valet futura ſucceſſio,vt in d deciſione Putei, & in clauſula coadiutoriæ relata.

Nec obſtat,† quod in literis exprimitur,quod ſit 132
locus futuræ ſucceſſioni, etiam ſi Beneficium vacet de tempore datæ, nam intelligitur etiamſi tunc de iure vacet, quia forte coadiutus poſſidebat de facto ſine legitimo titulo,non vero,ſi de iure & de facto, vacet, vt ex verbis ipſarum literarum clare conſtat,vnde etiamſi gratia coadiutoriæ eſt ſurreptitia, 133
quia forte ætas,†aut infirmitas coadiuti,vel alia cauſa narrata nõ eſt vera, corruit etiam futura ſucceſſio, de quo vide infra *par.quinta capitulo*1.174.

134 ✠ Reſtat ponere deciſiones † Rotæ in cauſa Salamantina,& Tiraſonen.coadiutoriæ, de quib. ſupra meminimus, eas allegando quæ ſic ſe habent.

Salamantina coadiutoriæ 25.Iunÿ.1593.

coram D.Pennæ.

*Fælicis recordationis Sixtus Papa V.an Do.*1589. *D.Anton.de Oquendo Canonico Eccleſiæ Salamantinæ coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem cum futura ſucceſſione in Canonicatu dedit Io.Baptiſtam Polanco,hoc tenore verborum.Nec non omnes,& ſingulas prærogatiuas præeminentias,& honores in eiſdem choro, altari,Capitulo,& proceſſionibus,nec non actibus Capitularibus,tã intra, quam extra ipſam Eccleſiam Salamantinam,quos præfatus Antonius ratione Canonicatus,& Prabendæ habet,& ſi præſens adeſſet, haberet, ipſe Ioan.habeat, cum vigore Apoſtolici reſcripti ſuperdictæ coadiutoriæ gratia expediti,& præſentati,venerabile Capitulum Eccleſiæ Salamantinæ prædictum Ioannem Baptiſtam in poſſeſſionem officij coadiutoris legitime immiſiſſet,& dum abſente D.Antonio Ioannes in Eccleſia reſediſſet,inter ipſum,& Capitulum ortæ ſunt ſequẽtes dubitationes,de quibus Rotæ tribunal conſulentes eius decreto,& ſententiæ parere promiſerant.Prima, an Ioanni coadiutori aſſignanda foret ſedes D.Antonio. cũ antiquitate prædicti Anton.Canonici? nam, cum hanc ſedem prætenderet ſibi aſſignandam Ioannes, Capitulum exiſtimabat ei deberi vltimam ſedem inter omnes Canonicos, & magis antiquam inter omnes Portionarios.Altera dubitatio erat,vtrum Ioannes coadiutor poſſet dies gratiæ petere,& conſumere? nam,cum Cõcilium Trident.& Eccleſiæ Salamantinæ conſtitutiones quolibet anno indulgeant Canonicis tres menſes recreationis,quibus ab onere reſidendi liberantur,prætendebat coadiutor,ſe iſto bene frui,contra vero Capitulum ſentiebat. Tertia,nunquid coadiutore ægrotante carcerato,vel aliquo alio legitimo impedimento detento, haberi deberet pro præſenti & perinde foret computandus, & lucraretur Eccleſiæ emolumenta,ſicut computaretur, & lucraretur Ant. Canonicus proprietarius,& verus? Quarta erat,an exiſtente Ant.Canonico proprietario, & vero excommunicato poſſet tunc inſeruire,& lucrari Ioannes coadiutor? Quinta,& vltima erat, an Ioannes coadiutor poſſet habere vocem actiuam, & paſſiuam in Capitulo tam in rebus Ordinariis, quam in officius ſede Epiſcopali vacãte,& in iuriſdictio de la Valdobla,quam Capitulum Salamantinum exercet,& inferendis ſuffragiis in prouiſionibus Canonicatuum ad Capitulum pereinentium? Cauſa itaque per me poſita die* 10. *Marty Dominis diſſentientibus non potuit capi reſolutio,ſed ordinauerunt,quod in ſingulis poſitionibus diſcuterentur duo tantum dubia. Vnde propoſita iterum cauſa ſub die* 29. *Iunÿ ſuper duobus primis dubiis, quantum ad primum cenſuerunt Ioanni coadiutori non eſſe aſſignãdam ſedem Ant.cui datus fuerat coadiutor,ſed eum ſedere vltimo loco poſt omnes Canonicos tempore ſuæ receptionis, & ingreſſus in Eccleſia, qui,licet coadiutor,& ſubrogatus fruit debeat eiſdem prærogatiuis,quibus fruitur ille,in cuius locum ſubrogatur* l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cautionib.l.filiæ ſuæ §.Titiæ ff.de condit.& demonſtr.l.in duobus.§.1.ff. de iure iurando.*id intelligitur reſpectu aliorum inferiorum, quibus præferri quidem debet: non autem reſpectu aliorum Canonicorum parium ipſi coadiuto, quos præcedere non poteſt,cum illi propria dignitate, & prærogatiua,coadiutor autem aliena tantum præfulgeat,nec dubium ſit eos,qui propriæ authoritatis lumine fulgent, illis præferri qui aliena luce coruſcant,aut vices aliorũ gerunt,Purpur.*in l.1.ff.de offic.eius cui mandata nu. 63.verſic.& quoad cæteros *Decius* in cap.ſane.li.2. n.12.de offic.deleg.verſ.& habito reſpectu,&verſ.& reſoluendo omnia ſupradicta,*Iacob de Nigris* in rep. d.l.1.num.14. *Alciat.*reſp.199.num.336. *Menoch.*cõſ. 51.num.24.lib.1.*ſupradictis addebatur, qui coadiutor viuente coadiuto dicitur datus in gratiam ipſius coadiuti, Puteus* deci. 98. lib.2.& 226.lib.3. *& ideo coadiutor vocatur etiam Canonicus fictus,& conſequenter non debet præferri veris Canonicis,cum verum fictо præferri debeat* cap.fraternitatis de frigidis, & malefic. cap.cum venerabilis de relig. domib. *vnde pruden-*

ter Gemin. consuluit Canonicos veros fictis esse præferendos consil. 138. n. 1. in fi. & num. seq. Rebuf. in praxi tit. de rescrip. etiam perinde valere num. 30. quamquam enim in hac materia regula tradi soleat, inspiciendam esse formam rescripti concessionis coadutoriæ, Io. And. in cap. consultatio de clerico ægrotante, nu. 8. & 9. & in coadutoria diceretur, quod Ioannes haberet omnes prærogativas Ant. competentes, quæ verba sua latitudine indicare videbatur coadutori deberi quæcunque Ant. iure proprio debebatur, nihilominus Domini considerabant illa restringi per alia verba in rescripto apposita, videlicet ratione Canonicatus, ex his enim apparebat in gratia fieri distinctionem inter illa, quæ competebant ratione Canonicatus, & ratione antiquitatis, unde, cum sedes nõ competat ratione Cano. sed ratione antiquitatis. ratione autem antiquitatis non posset competere Ioa. coadutori sedes illa quam prætendebat, ideo merito ei erat deneganda, & eo magis ita erat dicendum, quia istæ coadutoriæ sunt odiosæ & exorbitantes à iure communi. Mohed. decis. 338. alias 10. de priuileg. Nec huic resolutioni obstant illa verba, quæ paulo post sequebantur iuxta ipsius Antonij iurium, & receptionis antiquitatem, quia proxime antecedentia demonstrabant illa referri ad ius optandi, quando eueniente casu vacationis alicuius Præbendæ locus fieret optioni maioris, & pinguioris. Ex iis dicebant Domini non esse satis tutum consilium secundum venerabilis D. Nauarri, num. 5. de clerico ægrotante, nam ex dispositione iuris communis coadiutor non debet præcedere Canonicos antiquiores. cap. statuimus de maioritate, & obedientia gloss. in cap. fi. verb. antiquiores de consuetud. lib. 6. Mohed. deci. 262. & licet præcedentia indicarent Ioanni vltimum semper locum post omnes Canonicos assignandum, visum fuit ea operare ad præfatum suæ receptionis tempus, vt dictum est. Ad secundam dubitationem Domini conformiter respõderunt Ioannem posse consumere dies gratiæ, quia respectu temporis concessi à Concilio, & Ecclesiæ Salamantinæ constitutionibus, censuerunt habere locum argumentum desumptum à subrogatione, seu æquiparatione non obstante inconuenienti per Capitulum commemorato, quod si coadiutor haberet tres menses, etiam Antonius posset alios tres sibi assumere, & sic cultus diuinus, & seruitium Ecclesiæ eluderetur, quia cessabat ex eo, quod quãdo vnus ipsorum vsus esset beneficio dicti temporis, tunc alter non posset eodem beneficio perfrui, nec sibi aliud trimestre applicare.

In eadem coram eodem 20. Iunij 1594.

125 DIe Iunij 1593. † quia ista causa consensu ambarum partium proponebatur extra Rotam fuerunt decisa dubia, vt apparet ex decisione tunc facta, deinde causa fuit commissa in Rota, & in hac positione obeuli Dominis declarandas duas alias difficultates, tertiam, an coadiutore ægrotante, carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento haberi deberet pro præsenti, & perinde foret computandus, & lucraretur Ecclesiæ emolumẽta, sicut lucraretur, & computaretur Canonicus proprietarius, & verus? Et quartam, vtrum existente Antonio Canonico proprietario, & vero excommunicato, posset tunc inseruire, & lucrari Ioannes coadiutor? Ad tertiam Domini affirmantes respondentes pronuntiarunt coadiutore ægrotante, vel alias legitime impedito, lucrari coadiutum. cum enim forma coadiutoriæ sit consideranda, Innoc. & Ioan. And. in cap. fi. n. 9. de clerico ægrotan. vbi etiam Anchor. n. 13. & Imola n. 12. & Ioann. Baptista Polanco esset datus coadiutor Ant. tam in spiritualibus, quam temporalibus cum plena, libera, & omnimoda potestate, consequens erat, vt posset coadiutor quæ poterat coadiutus c. is cui de elec. libr. 6 Oldrad. consil. 44. numero 2. sed coadiutus infirmus, vel corporaliter impeditus poterat lucrari distributiones quotidianas, quas sanus lucrabatur, si præsens esset cap. vn. de clericis non residen. li. 6. vbi Gemin. in §. qui vero notab. 1. & Probus ad Monach. n. 13. & Abb. cap. 1. nu. 7. de clerico ægrotan. & Couar. lib. 3. var. cap 13. num 8. igitur idem statuendum erat respectu coadiutoris, qui ex forma coadiutoriæ in omnibus, & per omnia coadiutum representabat cum in eius locum esset subrogatus l. si eum † qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. hoc tamẽ dicebant Domini intelligendum quando sanus diuinis interesse solebat ita, vt infirmitas fuisset immediata causa non interessendi. Io. And. Cabar. & Abb. in cap. ad audientiam. de clericis non residen. Abb. d. cap. 1. nu 6. Couar. loco citato, idemque constituendum in impeditis quolibet corporali impedimento censuerunt in d. c. vn. de clericis non residen. lib. 6. Archid. & Io. And. & Anchar. nota. 6. & Gemin. d. §. qui vero num. 5. & Francus. nu. 4. & Probus ad Monach. nu. 20. & nominatim de iniustè incarcerato tenuit Probus ad Monach. nu. 22. & Couar. supra, & Paris. cons. 102. nu. 4. lib. 4. neque supradictis refragabatur, quod, cum Antonius coadiutus esset sanus corpore & mente, tunc coadiutore ægrotante, aut legitimo impedimento detento, Ecclesiæ foret deseruiendum per Antonium, quoniam formula coadiutoriæ tollebat difficultatem, nam Papa dederat coadiutorem Antonio siue non potenti, siue inseruire nolenti. Quod dicebatur de fictione, quod ideo infirmus lucratur distributiones, quia fingitur residere, & propterea fictionem non habere locũ, vbi non est æquitas, Bart. in l. si is, qui pro emptore. n. n. 2. de vsucapio, Verallus decis. 298. nu. 9. p. 2. ab hac vero facti specie procul æquitatem abesse, quæ suadere non poterat vt coadiutor infirmus, vel carceratus reputaretur præsens ad effectum, vt coadiutus sanus, quamuis non inseruiret Ecclesiæ, lucraretur, respondebant istam non esse iurisdictionem, sed infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti excusationem dict. cap. vn. ibi, ex emptis illis, & c. 1. de cleric. ægrotan. ibi, ægritudo sua, textum autem in cap. de cætero de clericis non residen. qui ex aduerso ponderabatur, non loquitur de infirmo, sed de sano, & in seruitio Episcopi existente, qui propterea Ecclesiæ inseruire censetur, quod à themate proposito longe distabat. Ad quartam difficultatem negatiue fuit responsum. Antonio scilicet coadiuto excommunicato, non lucrari coadiutorem pro eo, cum enim in litteris coadiutoriæ diceretur, quod inseruire deberet coadiutor pro coadiuto, & pro ipso coadiuto lucrari, consequebatur, vt hoc priuilegium intelligeretur competere coadiuto, dummodo esset habilis, & capax, excommunicatum autem non lucrari fructus, aut emolumenta Beneficiorum, explorati iuris est cap. Pastoralis. §. verum de appellat. Rota decisiõn. 8. numer. 10. de sententia excom. in antiquis, Puteus 180. lib. 1. & qui non potest propter excommunicationem per se aliquod agere, neque poterit per alium ad suam vtilitatem, vt notant omnes in cap. fin. vbi Imola numer. 19. de Procuratoribus & satis esset indecorum, vt alieni propter demeritum communione fidelium, & suffragijs Ecclesiæ, per hanc viam de patrimonio Ecclesiæ, cui non obedirent, alerentur. capit. commissa de elect. lib. 6. Bald. in capit. 1. secunda lectura de iudiciis numer. 12. quibus non obstabat, quod coadiutor non ageret, nec inseruiret nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesiæ ex traditis per Innoc. in cap. fi. de Procurator. Oldra. consil. 44. Compostellanus in capit. fi. nu. 17. de clerico ægrotante, quoniam

quoniam Iunct. hoc tantum affirmat, excommunicationem coadiuti non nocere coadiutori, ne suo, vel Ecclesiæ nomine agere possit, at non censet eum quicquam posse lucrari ad commodum, & vtilitatem coadiuti excommunicati, quem sua demerita ab istius commodi participatione merito excluserunt.

In eadem coram eod. D. Penna 1. Iulij 1594.

116 *AD vltimam difficultatem, & in ordine quintam in hac causa decidendam, an Ioannes coadiutor posset habere vocem actiuam, & passiuam in Capit. tam in rebus ordinarijs, quam in officio, sede Episcopali vacante, & in iurisdictione de la Valdobla, quam capitulum Salamantinum exercet, & in ferendis suffragijs in prouisionibus Canonicatuum ad Capitulum pertinentium? Domini aff. responderunt inspecta potissimum formula coadiutoriæ, in qua D. Ioannes Baptista Polancus fuerat datus coadiutor Antonio cum plena, & libera, & omnimoda facultate, & potestate, & vt haberet stallum in choro, & vocem in Capitulo, & omnes, & singulas prærogatiuas, & honores intra, & extra Ecclesiam Salamantinam tanquam ipsius Ecclesiæ Canonicus, cum enim, vt dictum fuit in decisione facta die 20. Iunij, forma & verba coadiutoriæ sunt attendenda, supradicta erant adeo late patentia, vt censendum foret coadiutori, ea omnia fuisse concessa, quæ coadiuto competebant* cap. is cui de electione lib. 6. *Oldra.* cons. 44. numer. 2. de voce *actiua & passiua, dubitari non poterat, cum coadiutoria stallum in choro, & vocem in Capitulo indistincte concederet.* l. 1 §. generaliter. ff. de leg. præstand. *denique clausula,* omnia, & singula, *in coadiutoria posita operabatur, vt coadiutor posset ea omnia agere, & exercere, quæ poterat coadiutus, gloss.* in c. 1. versi. officium. de clerico ægrotante lib. 6. *ad vero, quod dicebatur, verba coadiutoriæ recipere interpretationem à iure communi, quo inspecto non potest coadiutor quæcumque competunt coadiuto, Oldrad.* cons. 44. num. 3. *Anch. de Imola* in cap. fi. de clerico ægrotante, *Domini dixerunt procedere, quando verba essent dubia, & ambigua, secus autem esse, cum ex verbis claris, vt in casu proposito, apparet coadiutori ea omnia fuisse concessa, quæ aliis Canonicis competerent.*

117 In eadem coram eod. 9. Iun. 1595. † fuit resolutum coadiutorem lucrari omnes fructus sibi præassignatos, etiam coadiuto excommunicato.

Tirasonen. coadiutoriæ 8. Nouemb 1599. coram D. Penna.

138 *CVm in decisionibus factis coram me in causa Salamantina coadiutoriæ anno 1593. constitutæ essent aliquot conclusiones, quibus dirimebantur contentiones, nedum super præcedentia. sed super aliis etiam rebus & articulis ortæ, illarum occasione in Ecclesia Tirasonen. inter coadiutores & alios Canonicos excitatæ fuerunt nonnullæ dubitationes, quas, cum desiderarent Rotæ iudicio terminari me proponente, & pro vtraque parte aduocatis scribentibus, & informantibus super singulis, Rota ita respondendum censuit. In causa Salamantina decisum fuerat Canonico coadiutori assignandam esse vltimo loco sedem post omnes Canonicos tempore suæ receptionis, & ingressus in Ecclesia, & quia huius conclusionis occasione in Ecclesia Tirasonen. fuerat dubitatum, an secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, & qui ex consuetudine illius Ecclesiæ in ingressu tenetur soluere certum quid, dum capit possessionem Canonicatus, iure proprio sit assignanda vltima sedes, ita vt Canonici, qui ingressi fuerunt in Ecclesiam durante coadiutoriæ tanquam magis antiqui veniant præferendi? Ad hanc primam dubitationem Domini conformiter responderunt, coadiutori assignandam eandem illam sedem, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti, & consequeter præferendi Canonicis, qui ingressi fuerant postea quam illi fuerat ea sedes assignata. 1. quia iuxta stilum ordinarium similium gratiarum coadiutori conceduntur oes prærogatiuæ coadiuto competentes ratione Canonicatus, sed ratione Canonicatus competit primo sedes in infimo gradu, secundo in secundo, & sic* deinceps, *vt habetur* in decis. *Salamantina, consequenter ergo coadiutori debet competere illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti, alias enim non haberet prærogatiuas coadiuto competentes ratione Canonicatus. Secundo quia absurdum esset coadiutorem, qui fuerat prælatus aliis Canonicis post ipsum receptis ratione antiquitatis, post obitum coadiuti compelli iterum ad vltimum, seu infimum locum descendere. Tertio, quia tempore obitus coadiuti non requiritur pro coadiutore noua collatio, cum absque aliquo ministerio gratia coadiutoriæ ex primo iure sibi concessa effectuetur, cum Papa in istis coadiutoriis ex nunc, prout ex tunc faciat collationem, vt fuit dictum coram me in causa Calagurritana Canonicatus die prima Iulij 1592. quamobrem coadiutori dicitur quæsitum ius ad rem in Canonicatu, quod eueniente vacatione efficitur ius plenum, consequenter itaque ratione antiquitatis, & receptionis debet retinere suam sedem* cap. primo de maioritate, & obedientia, *& fuit dictum in causa Vicen. præeminentiæ die 22. 1578. coram bonæ memoriæ Doct. Gipsio. Postremo hæc eadem sententia satis videbatur iuris authoritate munita* in l. 1. & in l. Sancimus. C. de consulib. lib. 11. *cum aliis traditis per Cassaneum* Catalogo gloriæ mundi par. 10. consideratione 34. *neque obstabat, quod post mortem coadiuti expiraret primus titulus coadiutoriæ, & videretur factus locus secundo titulo Canoniæ, & consequenter coadiutori, tanquam tunc effecto Canonico, assignandam vltimam sedem, quia respondebatur difficultatem cessare ex forma coadiutoriæ; nam, cum Papa concedat coadiutori omnes prærogatiuas ratione Canonicatus coadiuto competentes, inter quas una est, vt habeat vltimam sedem, & paulatim ascendat, ideo ei est assignanda sedes, in qua reperitur tempore obitus coadiuti, postremo non obstabat, quod de consuetudine Ecclesiæ Canonicus pro ingressu teneatur certum quid soluere, & quod coadiutores id soluebant secuta morte coadiuti, quia dicebatur ex hoc non inferri ad sedem, cum ista solutio respiceret tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructibus Canonicatus. Ad secundam dubitationem, an, si coadiutus fuerit exemptus à residentia per iubilationem, posset se iuuare huiusmodi exemptione, dum habet coadiutorem, vt faciat fructus, distributiones, & alia emolumenta sua, etiamsi coadiuter non resideat? Domini responderunt primo coadiutum non priuari priuilegio iubilationis iam quæsita; secundo dixerunt priuilegium iubilationis non suffragari coadiutori; tertio asseruerunt coadiutum non perficere suam iubilationem per seruitium coadiutoris. Ratio primi fuit, quia coadiutoria non admit coadiuto iura, & priuilegia aliunde sibi competentia, nec receptionem coadiutoris post acquisitam exemptionem beneficio iubilationis coadiuto debere præiudicare. Alexand.* cons. 193. num. 11. versi. in contrarium est veritas l. b. 2. *item quia priuilegium acquisitum per iubilationem est facultatiuum, nam sicut, si vellet, posset coadiutus non obstan-*

te coadiutoria personaliter inseruire, & nihilominus non amitteret priuilegium, similiter non amittit priuilegium seruiendo per coadiutorem: cum enim hoc priuilegium iubilationis detur ob seruitiũ iam præstitum, non est coaiuto auferendum ex eo, quod per coadiutorem possit in futurum inseruire. Ratio secundi fuit, quia per coadiutoriam nõ communicatur coadiutori priuilegium aliunde competens coadiuto, quale est priuilegium acquisitum per iubilationem, Quod si competeret, sequeretur absurdum vt coadiutor nõ teneretur inseruire, quod videtur directe contra finem, ob quem datur coadiutor. Ratio tertij fuit, quia cum priuilegium iubilationis acquiratur ex seruitio personali, cuius ratione solet concedi, non potest seruitium personale coadiutoris conferre hoc coadiuto.

Idem fuit in eadem resolutum, † quo ad 1. dubium coram eodem 27. Octo. 1600. per doctrinam Baldi *in l. 2. num. 57. vers. sed pone cap. de seruitutib. & aqua.* Rimin. Iun. *consil. 230. lib. 2.*

QVINTA PARS, DE HIS, AD QVOS SPECTAT DISPOSITIO, ET PROVISIO BENEFICIORVM.

CAPVT I.

De Papa.

SVMMARIA.

INTER eos, qui de Beneficiis prouidere possunt primum locum obtinet Papa, ad quem libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinet. n. 1.

Papa potest sine causa clericum suo priuare Beneficio, numer. secundo cum seq. contra relatos. n. 7.

Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint titulus perpetuus est de iure positiuo, quod non est intelligendum respectu Principis, nec ligat Papam, qui potest iuri positiuo derogare etiam sine causa à num. 3. vsque ad 8.

Papa potest prouidere de omnibus beneficiis, & concurrit cum quolibet Ordinario, vt Ordinarius Ordinariorum, & orbis, num. 8. & inter eos est locus præuentioni etiam in mensibus Ordinarij, à n. 9. & idem est in Legato. n. 13.

An idem sit in sex mẽsibus alternatiuæ habentis decretum irritans, num. 14. cum sequentib. resoluitur idem esse, & illud decretum irritans non obstare prouisioni Apostolicæ, & adducuntur resolutiones Rotæ, & numer. 29. refertur & reprobatur sententia Gonçalez contraria.

Menses alternatiuæ non sunt reseruati, nam ea solum remouet obstaculum reseruationis, à num. 22. & ponuntur resolutiones Rotæ.

Decretum irritans non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos, contra aliquos quorum sententia procedet in decreto in iure posito, à num. 25. cum seqq.

Clausula decreti irritantis in alternatiua non est posita respectu Papæ, seu Ordinary, vel verius respectu inferiorum, num. 30.

Etiam prouisioni Papæ in forma dignum, seu commissaria non obstat decretum irritans alternatiuæ, licet secus in executoribus seu delegatis datis circa Beneficia incerta, num. 30.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij, cuius Prælatus est Cardinalis, & habet indultum, an eius prouisio præferenda sit stante decreto irritan. indulti, in quo dicitur, etiam per nos, num. 32. cum seqq. resoluitur indultum non intrare, nisi in Beneficiis reseruatis.

respectu Cardinalis ordinarij collatoris nulli menses sunt reseruati, numer. trigesimoquarto etiam in Beneficiis spectantibus ad prouisionem Prælati, & Capituli simul, numer. 35. vbi ponitur decisio Rotæ, & numer. 36.

Prouisi de beneficiis in quocunque mẽse vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum non tenentur expedire nouam prouisionem ratione indulti, nu. 37. & 39.

Decisio Putei 2. de Præbend. quæ in contrarium videtur, loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali non ordinario collatori, num. 38.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritan. dicente, etiam per nos, non valet prouisio nisi derogetur indulto, num. 40.

Non potest dici derogari à indulto Cardinalis per clausulam seu si venerabili fratri Episcopo, &c. numer. 41.

Subrogatione indultorum Cardinalium concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed extraordinarij collatoris, nu. 42.

Inter Papam, & ordinarium est locus præuentioni, nisi prouiso à Papa obstet regula de verisimili, tunc enim eius prouisio non valet, num. 43.

Regula de verisimili solum habet locum in vacatione per obitum, numer. 44. & onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula supposito, quod impetrans probauerit obitum præcessisse, numer. 45. & debet probare concludenter de non verisimili notitia, num. 46.

Regula de verisimili non habet locum in Ordinario, & Legato

Legato contra alios, n. 47. 48. & 49. de dicta regula, qui sint videndi, num. 50.

Ordinarius non potest præuenire in Beneficiis reseruatis, num. 51. nam, quamuis cessante reseruatione collatio omnium Beneficiorũ diœcesis pertinet de iure communi ad Episcopos, qui in Beneficiis conferendis fundatam habent intentionem iure communi, eorum tamen potestas coarctata est per reseruationes. numer. 52.

De reseruationibus qui agunt, numer. 53. & de tempore cœperunt, numer. 54. de quibus late agendum est, num. 55.

Reseruationes aliæ dicuntur generales, aliæ speciales, & quæ illæ sint, n. 56. cum sequentib. resoluitur generales dici, quæ non sunt certis Beneficiis, seu pro certis personis, sed Beneficiis in communi; speciales vero, quæ fiunt de certis Beneficiis, seu de certo numero Beneficiorum, seu pro certis personis.

Indultum conferendi Beneficia vacatura, exceptis generaliter reseruatis non comprehendit reseruata per regulam 8. mensium, num. 60.

Possunt etiam dici specialiter reseruata Beneficia affecta per appositionem manus Papæ, num. 62.

Speciales reseruationes in fauorem aliquorum, maxime mentales etiam non sunt in vsu, num. 64.

Aliquando reseruantur specialiter aliqua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonij, vel per assecutionem, num. 65.

An reseruationes sint odiosæ, an fauorabiles? n. 66. resoluitur esse odiosas. num. 67.

1 INter eos, † qui de beneficiis prouidere possunt, primum locum obtinet Papa, ad quem ex suæ potestatis plenitudine libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinere dignoscitur *c. 2. in princ. de Præbend. in 6. & Clem. 1. in fi. vt lite. pend.* de qua plenissima potestate Papæ in Beneficiis late Hier. Gonçalez post hæc scripta visus ad regulam *de mensib. §. 1. proœm.* dicens omnem conferendi potestatem, & iurisdictionem, ab ipso Papa, tanquam à fonte procedere & fluere, & refluere, & cunctos Prælatos de mundo habere potestatem à Papa, ipsum vero à solo Deo.

2 Adeo vt possit † Papa, etiam sine causa, clericum suo priuare Beneficio secundum DD. *in cap. quæ in Ecclesiarum de constit.* vbi Decius *num. 111.* Domin. *in cap. gratiose de rescrip. in 6. num. 16.* Ias. *in l. Barbarius. num. 43. ff. de offic. prætor.* Ripa *resp. 19. lib. 2. num. 5. & 6.* Aym. *de antiquitate temporis 1. part. sect. non omitto à num. 33.* Gigas *de pensio. quæst. 10. num. 6. & 7. & quæst. 37.* Simoneta *de reseruatio. quæst. 2. num. 6.* & ibi add. Granutius late Ant. Gabr. *conclus. 1. de iure quæsito*, Hoieda *de incompatibil. Benefic. cap. 13. num. 58.* Mohed. *dec. 4. de restitutione Spol.* Rota *dec. 136. num. 1. part. 1. diuersorum.* Et plures refert Cenedo *collect. 21. ad sextum num. 1.* & conducit *dec.* Putei *116. lib. 3.*

3 † Et ita absque difficultate tenetur Romæ, & est communis opinio, maxime Canonistarum, quæ mihi placet, nam Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint ius, & titulus perpetuus, solum est

4 de iure positiuo Canonico. † Quod non est intelligendum respectu ipsius Principis, nec ligat Papam. *l. principes legibus. ff. de legibus, capit. inno-*

5 *tuit de elect.* † Etenim Papa potest iuri positiuo derogare, & contra illud dispensare, & disponere ad sui libitum, etiam sine causa secundum Innoc. *in cap. cum ad monasterium num. 3. de statu Monach.* sequuntur Domin. *in cap. si eo tempore. num. 5. de elect. in 6.* Fel plures referens *in cap. ad audientiam 2. nu. 4. de rescript.* & Mandos. *reg. 30. Cancell. quæst. 5. num. 5.* & Curtius Iunior *cons. 1. num. 18. & sequent.* relatus per Mandos. ibi dicit esse communem, & veriorem opinionem Principem supremũ habere liberam potestatem immutandi ea, quæ sunt iuris positiui: Pontanus *de spolio lib. 3. num. 100.* Flam. Paris. *de resignatione Benefic. lib. 5. quæst. vltim. num. 126. & seq.* & plures refert Thomas Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput. 18. num. 2.* maxime, † cum ipsum ius dicat ad Papam li- 6
beram & plenam dispositionem Beneficiorum pertinere, vt in *d. cap. 2. & d. Clem. 1.* & ideo dicunt DD. quod omnia Beneficia sunt manualia respectu Papę, vt per Menoch. *de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 10. num. 18.* quamuis contrarium teneant cum Cardin. & aliis Felin. *in d. cap. quæ in Ecclesiarum. num. 42. & in cap. cum olim nu. 17. secundo exemplo de re iudicata.* Cor- 7
† rasi. *de Benefic. 2. par. cap. 1. à num. 2.* Gambarus *de off. legati lib. 10. num. 385. & 386.* Pinellus *in rubrica C. de rescindend. vendition. 1. part. num. 30.* Eman. Suarez *in thesauro receptar. sententiarum litera B. num. 20. vers. Beneficiorum suprema est.* Sarmiento *lib. 1. select. cap. 8. num. 25.* Salcedo ad Bern. Diaz *reg. 209. ampliatione 5.* Nauar. *de spoliis §. 3.* Sotus *de iust. & iure lib. 3. quæstion. 6. art. 2.* & alij relati per Menoch. *num. 20.* & Cenedum *supra*, & Theologi Hispani communiter, qui etiam dicunt non posse Principem dispensare, & disponere contra legem sine causa licite. Et posthæc visus Gonç. *d. §. 1. proœm. à nu. 33.* ait, quod naturaliter Papa solus est Dominus Beneficiorum cum Enea de Falc. *de reseruat. præludio secundo, numero 2.* & Flam. Parisio. *de resignatione lib. 2. quæst. 4. num. 34.* & quod eius potestas nullis regulis, aut legibus coarctatur cũ Gramm. *cons. 2. nu. 23. ad fin. decisionum suarum*, vt ita possit de potestate ordinaria etiam sine causa Beneficium Ecclesiasticum vni auferre, & dare alteri cum Gemin. *cons. 99. n. 7.* & aliis per nos citatis, sed *nu. 37.* remittit ad Pinelum vbi supra, dicẽs, quod super hoc nihil firmat.

Potest ergo Papa disponere, † & prouidere de o- 8
mnibus Beneficiis, & in eorum prouisione concurrit cum quolibet Ordinario, tanquam Ordinarius Ordinariorum, & orbis *cap. cuncta per mundum 9. q. 3.* Abb. *in cap. quia diuersitatem, numer. 5. d. conces. Præb.* Staphil. *de literis gratiæ in præfatione, numero septimo & in titulo de vi, & effectu clausularum §. an Papa grauet Ecclesiam super prouisione duorum, numer. 6.* Cosmas *in pragmatica sanctione titul. de collatio. §. volens verb. præuentionem*, Selua *de Benef. 3 p. quæst. 60.* Rebuff. *in praxi tit. de deuolut. à num. 47.* Corras. *dict. c. 1. numer. 7.* Io. Nic. Gimon. *in Enchiridio Benef. tit. 2. c. 1. ex numer. 1.* Duar. *de sacris Ecclesiæ minist. lib. 3. cap. 1. & lib. 5. cap. 10.* Simoneta *de reseruat. quæst. 2. numer. 5.* & ibi Granutius *num. 14. & quæst. 5. numer. 7. & quæst. 8. numer. 2.* Mandos. *de signatura gratiæ tit. de prouisio. vers. clausula de præsenti. & reg. 34. quæst. 90. num. 6. & 7.* Menoch. *consi. 183. lib. 1.* Bursatus *cons. 126. num. 38. & 48. lib. 2.* Nauarr. *consil. 31. numer. 61 de Præb.* P. Greg. *de Benef. cap. 34. numer. 6.* Flam. Paris. *de resignatione l. 1. quæst. 10. à numer. 51. & l. 7. quæst. 11. à nu. 6.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon l. 1. cap. 5. numer. 2.* & Cechus *de republica Ecclesiastica cap. de statu Rom. Pontificis sub num. 24. & de Benef. & pensio. c. 2. numer. 1. & cap. 5. numer. 2. vers. in particulari.* Et Rota *dec. 1. & 17. de præb. in nouis*, Crescen. *dec. 11. num. 5. de dilatio. & 8. de priuil.* Puteus *dec. 47. num. 7. & 8. lib. 3.* & fuit decisum in causa Toletana Canonicatus de-

anno 1595. coram illustrissimo Seraphino, & alias sæpe, & quod in mensibus ordinariis possit Papa prouidere, ac cum Ordinariis concurrere, tanquam Ordinarius Ordinariorum, & Episcopus totius orbis; tradit posthæc Gonçal. §. 2. *proœm. n.* 1. adducens plura non necessaria, præsertim in re tam clara, & quæ nullam habet difficultatem.

9 Et ideo inter Papam, † & Ordinarium est locus præuentioni *c. dudum, §. nos igitur, & c. si à sede Apostolica de Præb. in* 6. vbi D. *gl. fi. in c. 1. de offi. Legati eo. li.* Staphil. *d. præfatione, n.* 8. Cosmas, & Corras. *supra.* & Gomez. *de expectatiuis, n.* 14. Simoneta *d. q. 2. n.* 5. & ibi Cranutius Fuscus *de visitatione l. 2. c. 28. nu.* 30. Anast. Germonius *de indultis Card. §. per quæ sublatis n.* 80. & 81. Meno. Flam. Paris. Cechus *d. c. 2. n.* 1. & alii citati. *n. præced.* qui dicunt, qui dicunt, quod Ordinarij in mensibus ordinariis habent facultatem cumulatiue † cum Papa, ita vt, si Papa præueniat, valeat eius collatio, nam etiam in mensibus Ordinariorum 10 Papa non abdicauit totaliter à se potestatem conferendi, & facit quod dicit Rota in vna Salamantina 11 Parochialis de † Gaiates 1. Dec. 1578. coram D. Brauo quæ est *1. p. diuersorum dec.* 442. *nu.* 4. quod per præseruationem factam à Papa iurium Ordinarij in quatuor mensibus ordinariis non ligantur eius manus, cum sit Ordinarius Ordinariorũ, & quod in Beneficiis vacantib. in mensibus ordinariis, sit locus præuentioni inter Papam, & Ordinarium, & illius prouisio præualeat, quæ prius facta fuerit; tradit posthæc Gonçal. *§. 3. proœm. a n.* 1. vbi late de præuentione, & materia *d. c. si à sede Apostolica.*

12 Vnde alias Rota concluſit 18. † Octob. 1547. *quod verba gratiæ facta per Papam, si quæ vacant ad præsens Beneficia, commendamus N. comprehendunt etiam Beneficia vacantia in mense Sept. vel altero mense ordinario, ex quo Papa vtitur suo iure ordinario, & sic nulli iniuriam facit, nec oportet mentionem facere, vtrum mensis fuerit Apostolicus, vel ordinarius.* Vt per Mandos. 13 *d. tit. de prouisio. vers. si quæ vacant.* † Et idẽ est in Legato, vt dicetur infra *c. 3. à nu. quadragesimo & in nuntio*, vt ibi *num. sup.*

14 Sed difficultas est, † an idem sit in sex mensibus alternatiuæ, si Episcopus eam habeat, ita vt si Papa in eis præueniat, valeat eius collatio? Et idem in eis dicunt Menoch. & Germo. *supra*, & Flam. Par. *d. q. nu.* 56. & 57.

15 Sed contrarium in mensibus † alternatiuæ ex decreto irritanti in ea appositio tenet idem Germo. *in eod. tract. §. aliquin numero* 14. vbi ait quod clausula irritans posita in indulto vel alternatiua ligat ipsum Papam, Probus ad Monach. *in cap. tibi qui. numero* 5. & 21. *de rescript. in* 6. Rebuff. *in concord. titul. de firma, & irreuocabili concordatorum stabilitate in princ. vers. vltimo nota.* puteus *dec.* 141. *num.* 4. *l.* 2. Menoch. *dict. consi.* 83. *num.* 6. & 25. *l.* 1. adeo vt nulla sit prouisio Papæ non derogato indulto, & de eo facta mentione. Puteus *ibi*, & Caputaquen. *decis.* 82. *p.* 2. hæc Germo. *ibi.*

16 Et similiter Cerola in praxi † Episcopali 1. p. *verb. derogatio*, ait, quod, quando Episcopus habet alternatiuam, & vacat Beneficium in mense suo, impetrans nihil impetraret, nisi Papa derogaret alternatiuæ ex Sarnen. *de expect. nu.* 21. & 22. & *c. 1.* & *c. cum ordinem de rescrip.*

17 Ait tamen ipse † Germo. *ibi nu.* 32. cum Meno. *supra nu.* 35. quod per clausulam in Bullis poni solitam, *seu si venerabili fratri Episcopo*, derogatur alternatiuę.

18 † Pro quo est optima *decisio* Mohed. 1. de concessione *Præb.* alias 54. & alia in Cracouien. 21. Iun. 1557. coram D. Chisanen. in qua fuit resolutum, *quod indulto conferendi, cum derogatione quarumcumque gratiarum ac vacaturæ derogatur per expectatiuam sequentẽ per illa verba*, si venerabili, *Rebu.* in praxi in forma, & declaratione nouæ prouisionis verb. seu si venerabili. Et ita valebit præuentio Papæ in mensibus alternatiuæ.

At verius est decretum irritans, † de quo in alter- 19
natiua non obstare prouisioni Apostolicæ, nec esse necessariam illius derogationem, vt fuit resolutum in vna Corduben. Cantoriæ 15. Febr. 1557. coram D. Quiroga, in qua tenuerunt Domini. *Non esse necessariam derogationem regulæ alternatiuæ in prouisionibus Papæ, etiam quod Papa prouideat in mensibus alternatiuæ, quia concurrit cum omnibus Ordinariis*, cap. si à sede, de Præben. in 6. *Staphil.* de literis gratiæ fol. 2. *& ita seruare stilum Rotæ, quia per regulam alternatiuæ remouentur tantum obstacula, & præseruantur Ordinarij in sex mensibus, & clausula decreti in ea apposita non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos*, Cassad. *dec.* 1. de decretis, *quamuis idem Cassadorus* dec. 5. de concess. Præben. *videatur aliud sentire, sed Rotam seruare eam distinctionem, si dictum sit per nos, aut non.* Quod etiam fuit in eadem postea resolutũ coram D. Rubeis 29. Nou. eiusdem anni vt infra *n.* 24.

Idem fuit resolutum in causa † Canonicatus san- 20
cti Martini 2. Maij 1561. coram Domin. Caputaquens. in qua fuit decisum, *quod in mensibus alternatiuæ non potest præuenire Legatus, Papa vero sic*, vt apud Cotam *decis.* 106. *in suis miscellaneis manuscriptis.*

Et in causa Trid. † Canonicatus 21. Apr. 1570. co- 21
ram Illustrissimo Lancelloto, in qua *dubitatur, an prouisio Apostolica anterior facta de Canonicatu vacante in mense alternato, residente, & acceptante Episcopo alternatiuam, non derogato alternatiuæ, sit præferenda prouisioni Ordinarij? & resolutum est præferendam esse Apostolicam, quia de potestate Papæ, quod possit præuenire Ordinarium in collatione Beneficiorum vacantium etiam in mense alternato, Domini non dubitabant, ex quo potestas ei data non fuit priuatiue, quoad ipsum Papam, sed accumulatiue per ea, quæ ponit Sarnẽ.* de expectat. num. 14. *Staphil.* de literis gratiæ fol. 2. *nec decretum irritans positum in alternatiuæ regula obstare, siquidem in eo non adsunt verba, etiam per nos. Mohed.* dec. 221. *sola difficultas fuit in voluntate, ex quo in literis narratur vacatio de mense Aug. & quod nullus alius, præter ipsum Papam, potest disponere de vacantibus in ipso, & aliis mensibus reseruatis. Sed Dominis non fuit visum hoc obstare ea ratione, quia alternatiua, & huiusmodi indulta, vt tenet Rota, solum remouent obstacula*, Cassad. decis. 8. de Præb. *adeo, quod regula non efficit, quod mensis Aug. non sit reseruatus sed tantum operatur, quod Ordinarius possit conferre in reseruato remanente natura ipsius reseruationis, quæ propterea non cessat. Aliqui ex Dominis considerabant verba supplicationis, ibi.* de mense Iulij, vel Aug. vel alio veriori mense defuncti, *quasi, quod ex his inferatur Papam voluisse prouidere, etiamsi vacauerit in alio mense, & verba literarum sunt intelligenda iuxta supplicationem, tanquam matricem.*

Id autem, † quod in ista dec. Triden. dicitur, regu- 22
lam alternatiuę non efficere, quod mensis Aug. non sit reseruatus, sed quod non obstante reseruatione possit ordinarius prouidere, sicut in indultis, nullo modo placet; nam reuera regula quatuor mensium Ordinariorũ subrogat sex menses alternatos in fauo-

rem

rem Episcoporum residentium, & acceptantium, Mohed. *dec. 3. de rescript.* alias 203. quam refert Mandos. *reg. 27. q. 16.* vnde nulli eorum remanent reseruati, Crescen. *dec. 11. de priuil.* sed sunt menses Ordinarij, Puteus *dec. 215. l. 1. n. 2. & 5.* Ordinarius quando facit prouisionem virtute alternatiuæ, potius facit iure ordinario, Mohed. *dec. 1. de conces. Præben. numero 1.* Etenim alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, Mando. *reg. 11. q. 11. n. 3. & d. reg. 27. q. 16. n. 4.* Rota in illa Corduben. Cantoriæ supra relata *n. 19.* & in illis Cæsaraugustan. Beneficij de Tauste infra adductis *n. 709.* & post hæc tradit Gonçalez *glos. 53. n. 28.* nempe, quod per alternatiuam in totum sit sublata reseruatio in sex mensibus, qui sunt ordinarij, sicut alij quatuor, & Episcopus ea gaudens conferat Beneficia in eis vacantia tanquam libera ab omni reseruatione, vt ostendit illa dictio, libere alternatiue. Et quia alternatiua est remotio obstaculi reseruationis, & Episcopus, qui ea gaudet, innititur iure communi, ac locum habet exemplum de ligato manibus, qui scribere nequit, & si dissoluitur, scribit ministerio proprio, non autem ministerio dissoluentis. Et quod sic in huiusmodi Beneficiis data negligentia conferendi, datur deuolutio ad Capitulum, & Archiepiscopum, & alios inferiores Papa, ad quos de iure communi collatio deuoluitur ad Rotam *dec. 774. l. 3. p. 3. diuersorum.* Et quod in hoc casu dici potest, quod nulla vnquam intrauit reseruatio, quia eadem est regula, quæ reseruat, & modificat, & ad effectum reseruationis regulæ mensium tempus vacationis inspicitur, vt ipsa regula indicat, & conducit *d. dec. 774.* Cassadorus autem *d. decisione 8. de Præb.* loquitur in indultis, in quib. est diuersa ratio, vt dicetur infra *numero 628. & sequenti*, omissis responsionibus datis per Gonçalez supra *à numer. 37.*

23 Et sic in d Corbub. † Cantoriæ 15. Mar. 1557. coram eod. D. Quiroga fuit resolutum, quod, *ex quo litera erant expeditæ dispositiue, cum narratiua reseruationis octo mensium, & fundabantur in mense Oct. reseruato, non poterat gratia canonicari, cum Episcopus haberet alternatiuam & resideret.* Cassad. dec. 5. de Præb. *nec obstabat supplicatio, quæ erat in mense Oct. & non erat fundata in reseruatione, quia ex quo apparebat de litteris expeditis, standum est illis, donec de aliis appareat.* Et die 17. Maij in eadem fuit resolutum. *Suffragari secundas literas expeditas sub eadem data absque expressione reseruationis mensis Oct. etiam quod in eis nulla fiat mentio de prioribus,* Cassad. decisione trigesima tertia super regulis in fine *Felinus* in capite in natura numero 69. & 11. de rescrip. *Card.* cons. 69. n. 3. *& potest variare, & mutare literas quamuis primas produxerit.* l. nemo ex his de reg. iuris. *Rota.* 49. in antiquis *Feli.* d. numero 9. & in capitulo Pastoralis de excep. col. 4 *quicquid dicat Rebu.* in praxi pag. 154. n. 3.

24 Et in ead. 29. Nou. 1557 coram † D. Rubeis fuit dubitatum. *An gratia bonæ memoriæ Reuerendissimi Compostellani sit nulla, vel surreptitia, ob non factam mentionem de residentia Episcopi, & derogatione regulæ alternatiuæ? & decisum per omnes non esse surreptitiam etiam quod regulæ alternatiuæ non fuerit derogatum, tum quia manus Papæ non sunt ligatæ propter decretum in ea positum, cum non dicatur, etiam per nos, vel nostra authoritate, vt per Cassad.* dec. 2. de Præben. n. 3 & dec. 1. & 2. de decretis *in reseruationibus, quod saltem procedit, vbi Papa per se ipsum prouidet vt in casu isto, & ita tollitur id quod ex aduerso dicitur de decreto expectatiuarum, in quibus Papa prouidet per executorem. Et ratio est, quia potestas residet & remanet apud Papam* c. dudũ de Præb. in *6. vt per Staph.* de literis gratię fol. 3. vers. menses aũt, *cum Papa sit Ordinarius Ordinariorũ, & possit accumulatiue venire cũ Ordinariis ita, vt sit locus præuentioni, vt per Card.* cons. 156. columna quinta numero nono, *Decius* consilio 147. numero quinto *Parisius* consilio 83. numero duodecimo libro quarto *tum etiam, quia per supradictã regulam nihil datur de nouo Ordinariis, sed tantum tolluntur, obstacula, ita, vt in dictis mensib. Ordinarij cõferre dicantur de iure communi, & ordin. adeo, vt reuocatis indultis, & facultatib. non censeatur reuocata alternatiua Ordinariorum, vt per Cresc.* dec. 195. *& quòd Ordinarij non virtute alternatiuæ, sed de iure ordinario, & communi conferant, fuit allegatus textus* in cap. cum aliquibus de rescript. in *6. non obstat surreptio, tum quia Papa præsumit, quod Ordinarius resideat, prout tenetur de iure communi, & maxime stante regula, quæ eos allicit ad residendum, tum etiam, quia id, quod est expressum in primis literis, tollitur, & non est in consideratione stantibus secundis literis, etiam quod de primis non sit facta mentio, Card.* consil. 67. *Cassad.* super regulis decisios ne 33.

Tandem † quod decretum irritans non liget Papam, nisi dicatur, etiam per nos, est decisio Mohedani. *21. de Præb.* & fuit resolutum in vna Romana Casalis 23. Oct 1574 coram D. Robusterio, quæ est *1. p. diuersorum dec. 106. n. 3.* vbi dicitur, *quod, licet decretum irritans comprehendat quamcumque authoritatem etiam Apostolicam, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa authoritas Apostolica prouenit à Delegatis Apostolicis, sed non quando prouenit ab ipso Papa, quia tunc nisi dicat etiam per nos, non comprehenditur ipse Papa, vt pluries fuit in Rota resolutum, vt attestatur Augustinus* de decretis n. 1. Et in vna Calagurritana Beneficij de Ariola 24. Ian. 1596. coram Decano fuit resolutum, quod *Decretum irritans motus proprij Papæ non annullat, nec comprehendit prouisiones à Papa factas, cum in eo non dicitur de prouisionib. per nos factis, imo neque de Apostolicis, vt tenuit Rota in d. Romana Casalis.* 25

Et sic intelligitur *d. dec.* † Put. 141. *n. 4. & 418. n. 5. & 492. n. 4. l. 2. & 387. l. 3. & d. dec.* Mohedani 1. *de conces. Præbendæ. n. 4.* 26

Quãuis contra teneant † Probus, Rebuffus, Meno. & Germonius supra citati *n. 15.* & post Lapum, Domi. *n. 10.* Francus n. 2. & alij Dd. *in ca. penul. de Præb. in 6.* Glossator *regulæ Cancel. 27.* Simoneta *de reseruatio. qu. 89. in fi. & 90. in princ.* Paris. *cons. 37. libro quarto* & Antonius Gabriel. *de clausulis consilio 3. n. quarto & 74.* 27

Quorum sententia procedet † in decreto irritanti posito in iure, quod comprehendit Papam, etiam si non dicatur, per nos, Probus ad Monachum *in capite præsenti de officio Legati in 6. n. 15.* & Glossator *d. reg. 27.* & Rota *dec. 48. n. 4. p. 1. diuersorum.* Et hãc distinctionem, nempe, quod decretũ irritans liget Papam, quando apponitur in lege generali, aut concessione speciali, dummodo addantur in tali concessione speciali illa verba, etiamsi per nos, aut successores nostros contigerit attentari, prout sæpissime ponuntur, secus vero, quando nec est positum in lege generali, neque in speciali gratia adest d. clausula nouissime posthæc tenet Hier. Gonçalez *ad reg. de mensib. glos. 1. à num. 22.* ex quod infert *nu. 27.* † quod, cum decretum irritans positum in d. regula sit appositum in lege generali, ligat etiam ipsum papam, quoad prouisiones contingentes in mensibus ordinariis 28

maxime ſtantibus illis verbis *in prædictis omnibus*. Et numero ſequenti cum Felino *in c. cum ex officij, numero 36. in fi. verſiculo quod autem. de reſcript.* Mohed. *d. dec. 1. n. 4. de conceſ. præb.* & Puteo *d. dec. 492. n. 2. in fi. l. 2. & dec. 387. ſub. n. 1. l. 3.* dicit, quod per alternatiuæ conceſſionem coarctatur Papa ad non conferendum in menſibus ordinariis, obſtante decreto irritanti. Et dixit etiam *in §. 4. proœm. n. 20.* Sed certe fallitur in dicta illatione Gonçalez, qui non videtur habuiſſe notitiam de deciſionibus Rotæ per me adductis in terminis alternatiuæ; nam, licet regulæ reſeruatoriæ ſint per modũ legis, & habeant vim conſtitutionis, & legis, Sarnen. *in regula de annali q. 23.* tamen reuera non ſunt leges generales, quales ſunt aliæ regulæ Cancellariæ, ſed auocationes quædã prouiſionis Beneficiorum per Papam ad ſe factæ, vt patet ex diffinitione reſeruationis, de qua idem Gonçalez *gloſſa quinta numero decimonono & gloſſa 31. à n. primo*, & nos infra *n.* 558. rurſus alternatiua non poteſt dici lex, ſed potius eſt quædam gratia, Mohed. *d. dec. 1. de conceſ. Præb. cum aliis*, & ita dicitur in ipſa alternatiua ibi *illi vero, qui gratiam alternatiuæ*, Et tradit idem Gonçalez *gloſſa quinquageſima octaua à numero vigeſimo ſeptimo* vnde decretum in ea poſitum non poteſt dici appoſitum in lege generali. Et d. deciſiones Mohedani, & Putei quas Gonçalez allegat, intelliguntur, vt dixi, ſtante decreto irritanti cum illis verbis, etiam per nos, loquuntur enim de alternatiuis particularibus, quæ tunc certis Epiſcopis concedebantur per gratias, & literas, ſeu Breuia particularia cum clauſulis ampliſſimis, non enim erat regula de alternatiua, Gonçalez in diuiſione *regulæ, numero quarto, & gloſſa trigeſima prima, numero decimo quinto & gloſſa 62. nu. 32.* Felinus autem per eum allegatus non dicit, quod decretum irritans alternatiuæ liget Papam, ſed, quod acceptatio expectantis contra eam facta non valeat propter d. decretum, quod etiam ligat manus executorum ipſius, vt dictum eſt. Fallitur etiam Gonçalez, quatenus ſentit *d. numero vigeſimo ſeptimo* quod decretum irritans poſitum in d. regula menſium reſpiciat etiam quatuor menſes ordinarios, quod non eſt verum; nam Papa ibi ſolum reſeruat octo menſes, & de quatuor menſibus nihil dicit, ſed eos non adimit Ordinariis.

30 Sed & Menochius *d. conſilio octuageſimo tertio † numero vigeſimo primo, & vigeſimo tertio* in propoſito ait clauſulam, decreti irritantis in alternatiua ex natura principalis diſpoſitionis, cui apponitur, non eſſe propoſitam reſpectu Papæ, quia conceſſio conferendi Ordinariis eſt facta cumulatiue, ſed, vel reſpectu Ordinarij, ſi ante, vel extra tempus à regula ſtatutum contuliſſet, vel verius reſpectu inferiorum, vt puta executorum, vel ſimilium.

Aduerte tamen, ne decipiaris, † quod quamuis Papa 31
prouideat de aliquo certo Benefic. in forma dignum, ſeu alias in forma commiſſaria, non obſtat decretum irritans alternatiuæ, quia tunc perinde eſt, ac ſi Papa per ſe ipſum prouideat, & illud, quod dicitur de executoribus, ſeu delegatis Apoſtolicis intelligitur de datis circa Beneficia incerta, vt in expectatiuis, de quibus expreſſe loquitur. d. deciſio Corduben. adducta n. 24.

32 Sed offert ſe dubium, † ſi Papa præueniat in prouiſione alicuius Beneficij, cuius prælatus eſt Cardinalis, & habet indultum, verbi gratia, Toletanus, vel Hiſpalen. an prouiſio Papæ præferenda ſit prouiſioni poſteriori Cardinalis Ordinarij? Et ratio dubitandi eſt clauluſa decreti irritantis, quod ponitur in indulto Cardinalis dicendo, etiam per nos, & ſic ligat Papam iuxta ſupradicta.

In hoc dubio dicendum eſt † indultum non intra- 33
re, niſi in Beneficiis reſeruatis, quia datur ad remouendum obſtaculũ reſeruationis iuxta *d. deciſionem.* Caſſadori 8. 8. de Præb. & Rotam in cauſa Romana Beneficiatus S. Petri 28. Apr. 1595 coram D. Gipſio, & 20. Nou. 1595. coram D. Corduba, de qua infra *c. 5. n. 7.* & alias ſæpe. & conſequenter, ſi Papa præueniat in prouiſione Beneficij non reſeruati, eius prouiſio præualebit non obſtante indulto, vt in vna Toletana Beneficiorum de numero 1593. Coram D. Orano, in qua fuit reſolutum. *Per clauſulam Breuis de capienda poſſeſſione, amotis inde, & expulſis quibuſcunque detentoribus, & intruſis, non tamen prouiſis authoritate Apoſtolica, non poſſe ſe iuuare prouiſum ab Archiepiſcopo Toletano Cardinali Quiroga de Beneficiis vacantibus in menſe Dec. non obſtante indulto, quia iſta prouidentur authoritate ordinaria, cum non ſint reſeruata, & ſic etiam non obſtare decretum irritans indulti.* Et iterum coram eod. de anno 1594. fuit in ead. reſolutum indultum Cardinalis non intrare. Vnde cum reſpectu Cardinalis Ordinarij collatoris nulli menſes ſint reſeruati, † quia in regula reſeruatoria 34
menſium expreſſe excipiuntur Beneficia ſpectantia ad prouiſionem Cardinalium, ibi, *non tamen S. Romanæ Eccleſiæ Cardinaliũ*, Creſcen. *dec. 20. de Præb.* Rota *dec. 537. n. 10. li. 3. p. 3. diuerſ.* & in cauſa Burgen. Canonicatus 2. Iun. 1559. coram D. Rubeis, de qua infra, *n. 657.* & in Bononien. optionis infra adducta, *nu. 452. circa fi.* & tradit poſt hæc Gonçalez *gloſ. 24. à n. 1.* dicens nouiſſime etiam fuiſſe deciſum in vna Hiſpalen. Beneficij de Ierez 12. Maij. 1603. coram D. Lita, de quo etiam infra à n. 624. in Beneficiis in quouis menſe vacantibus non intrauit indultum, dummodo alias nõ ſint reſeruata, quod nõ aduertit Anaſt. Germo. *de indultis Card. §. volumus à n. 1. & 23.* qui præſupponit. d. regulam includere Cardinales, & ex hoc falſo præſuppoſito nonnulla falſa infert, & ſic merito eum carpit Gonçalez *d. nu. 1.* quamuis Rota in d. Bononien. optionis 3. difficultate videatur velle indultum comprehendere Beneficia vacantia in octo menſibus reſeruatis.

Quod procedit etiam, † ſi Beneficia ſpectent ad 35
prouiſionem prælati, & Capituli ſimul, nam d. excetio prodeſt etiam Capitulo propter communionem iuris conferendi, vt fuit reſolutum in Hiſpalem. Portionis 19. Ian. 1564. coram illuſtriſſimo Pamphilio, vt in ſeq. dec. *Gabriel de Soria obtinuit à ſede Apoſtolica Portionem Eccleſiæ Hiſpalen. vacantem per obitum cuiuſdam Ludou. in menſe Aug. in cuius collatione Illuſtriſſimus D. Cardinalis de Caſtro Archiepiſcopus prædictæ Eccleſiæ, qui contulit vni, & Capitulum, quod contulit alteri, fuerant diſcordes, & quia agentes prædictorum Cardinalis, & Capituli oppoſuerunt ſe huic prouiſioni, Sanctiſſimus Dominus noſter, ne alicui præiudicium inferatur, mandauit, quod in Rota videretur, an gratia Apoſtolica deberet ſortiri ſuum effectum, & cauſa per me poſita informante tantum Gabriele? ex quo agentes prædicti, licet pluries citati, recuſauerunt informare, Domini ſoluerũt, pro validitate prouiſionis Apoſtolicæ, quia ſtante diſcordia Archiepiſcopi, & Capituli circa collationem huius Portionis, quæ cum ſit in Eccleſia Cathedrali, eſt inter ipſos communis, vt notat Io. And.* in capita à collatione, *quem ibi ſequitur Gemin. Franciſcus* nu. 1. & *Probus* numero quarto de appellatione in 6. *Abb.* in capite cum Eccleſia Vulterana. nu-

na, numero octauo de electione *Egid.* dec 69. *& late Cassad.* dec. 22. post princ. de Præb. *neutra collatio valet, & si Papa sequenti die prouideat tertio, illedicitur habere potuisse, vt tradit Probus ad Monachum* in Rubr. de iure patron. n. 8. *post Io. And.* in d. capite à collatione numero tertio. *Francus* numero primo. *Gemmius* numero quarto. *Feder. de Senis* consil. 1. cons. 1. sub. n 8 vers. solutio, *Selua* de Benef. p. 3 q. 71. *& late Rebuf.* in conf. 60. n. 12. cum pluribus seq. *& ita cessat quod prætendebatur pro parte Capituli Sanctissimum Dominum nostrum in hac discordia teneri vni, vel alteri ex nominatis conferre istam Portionem, & gratificare prouisum ab ipso, vti digniorem, quia quicquid dicendum sit de pluribus præsentatis in discordia patronorum in materia collationis, cuius termini nõ sunt confundendi cum præsentatione, communis & vera est conclusio doctorum, quod neutra collatio teneat, & sit locus prouisioni sedis Apostolicæ ex supra allegatis. Minus obstat prætensio Cardinalis, quod Portio vacarit in mense Aug. qui cum sit vnus de reseruatis vigore indulti, spectat ad ipsum solum, quia in hac portione ratione mensis potest dari aliqua reseruatio, ex quo regula nominatim excipit Beneficia spectantia ad prouisionem Cardinalium, & ista exceptio prodest etiam Capitulo propter communionem iuris cõferendi, ad* l. si cõmunem, quemadmodum seruitutes amittantur: *& facit notata per Calderinum* consilio vigesimosecundo de Præbendis Felinus in capite primo sub numero 6. de præscript. *Puteus* decisione octuagesima octaua *in vna Traſonen.* libro tertio *maxime cum Capitulum fuerit admissum ad conferendum vna cum Cardinali Archiepiscopo in omnibus mensibus iuxta formã iuris communis, vt fatetur ipse Cardinalis in indulto nuper obtento, quo fit vt, attenta quasi possessione, quæ ad validitatem collationis inspici solet* capite querelam de electione. capite consultationibus de iure patro. *collatio in hoc casu debuit fieri ab Archiepiscopo simul cũ Capitulo, quod est, prout est in quasi possessione conferendi. Roca* dec. 49. in antiquis *Cald.* cons. 23. de Præb. *& consequenter nihil operatur indultum, quod non extenditur ad Beneficia, in quorum possessione alius existit. Mohed.* dec. 179. *Tho. de Thanis* dec. 3. *Put.* dec. 206. li. 1. *præsertim, quod illius virtute non magis potuit Archiepiscopus solus conferre, quam sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed remoueat tantum obstacula reseruationum & præseruat Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassad.* dec. 3. in fi. de priuil. *Mohed.* dec. 24. *Io. Paulus* dec. 28. cum aliis allegatis. *Et hoc procedit, non obstante declaratione Felic. record. Greg. XIIII. in secundo indulto concesso prædicto Cardinali, quia ad instantiam Capituli illud fuit postea suspensum per literas Cardinalis Frondati. Ex his fuit resolutum prouisionem Apostolicarum esse validam, & supplicationem desuper signatam Gabrieli relaxãdam,* & posthæc tradit Gonçalez *glos. 24. nu. 52.* referens istam decisionem.

36 Et non intrare indultũ fuit † in eadem confirmatum coram Dom. Blanch. 14. April. 1595. vt in decisione infra adducta *capite quarto numero trigesimooctauo*, & fuit etiam resolutum in eadem coram D. Orano 24. Ianuar. millesimo quingentesimo nonagesimo septimo & dictum, *indultum Card. ordinarius collatoribus ad conferen. Beneficia concessum non ampliare facultatem, sed tantum præseruare ordinariam. Cassad.* dec. 8. de Præb. n. 6. *Puteus* dec 198. li. 1. *Mohe.* dec. 1. de Præb. *& inde indultum Cardinalium non capere prouisiones, quæ iure communi ad eum spectant, nec prouisiones prauentiuas de vacantibus tollere sed expectatiuas, & gratiu prauentiuas de vacaturis.*

37 Ex quo etiam fit contra † Germonium vbi proxime, quod prouisi de Beneficiis in quocumque mẽse vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum, non tenebuntur expedire nouam prouisionem ratione indulti, *in vers. volumus autem*, in quo ponitur decretum, quod prouisus vigore indulti de Beneficiis reseruatis excedentibus valorem vigintiquatuor ducatorum teneatur intra sex menses expedire nouam prouisionem, alias eo ipso vacare censeantur, de quo Mãdo. *de signatura gratiæ tit. de noua prouisione ad fi. & tit. de indulto conferendi Beneficia reseruata*, nam tunc non intrat indultum, & consequenter non fit prouisio vigore indulti, vt dictum est.

38 Nec obstat *decisio* † Putei 2. *de Præb. & reseruationibus in manuscrip.* quæ sic ait: *Quando Beneficia vacant in aliquo ex octo mensibus, prouisus vigore indulti tenetur expedire nouam prouisionem, ita in causa Abulen. de Villatoro de mense Iunij 1546. coram Ptolomæo.* Nam loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali, non ordinario collatori, nempe Cardinali Farnesio. Qui non fuit Episcopus Abulen. vt apparet ex *decisione eiusdem Putei 363. l. 2.* in impressis quæ loquitur in ista causa.

39 Et in consummationem d. † doctrinæ intellexi Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo declarasse Cardinali Carrafæ anno 1581. quod prouisi ab Archiepiscopo Toletano de Beneficiis vacantibus in mensib. Papæ non tenebãtur impetrare nouã prouisionẽ, nec Bullas expedire, nec in his loqui indultũ, v. *volumus.*

40 Si vero, vt ad dubium propositum, † redeamus, Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritante dicente etiam per nos, non valebit prouisio Papę, n si in ea derogetur & fiat mentio de indulto iuxta supradicta *nu.* 15. & Cassad. *d. dec. 2. de Præb. n. 3.* & Putei *dec. 190. n. 1. l. 3.* & Achillis 353. seu *septima de priuil.* ex qua videtur colligi, non posse dici derogari dicto indulto

41 † Cardinalis per clausulam, *seu si venerabili fratri Episcopo, & qualibet alia d. sedis indulgentia*, in literis Apostolicis apponi solitam, cum in ea non fiat mentio de Cardinali, Rebuf. *const. 6.* Et sub derogatione

42 indultorum † Cardinalibus concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinariis collatoribus, Puteus *decis. 422. l. 2. & 93. l. 3.* Achil. 348. seu 2. *de priuil.* Germon. *d. §. per quæ sublatis. numero 95.* & Gonçalez, *glosa 13. numero 99. & glossa 24. numero 42.*

43 Id autem, quod dictum est inter Papam, † & ordinarium esse locum præuentioni, accipiendum est, nisi prouiso à Papa obstet regula, de verisimili notitia: tunc enim prouisio Papæ anterior nullius est roboris, vel momenti ex d. reg. & consequenter non obest prouisioni ordinarij posteriori, nec potest dici Papam præueniſſe, Corrasius *secunda parte capite primo numero septimo & capite tertio numero octauo.*

44 Quæ reg. solum habet locum † in vacatione per obitum, de quo loquitur Mandos. *ibi quæstione septima* & onus probandi non incumbit impetranti; sed danti de regula, † supposito, quod impetrans pro-

45 bauerit obitum præcessisse, non tamen probauerit diem obitus, ex doctrina Bart. *in l. in illa. ff. de verborum obligatione* licet contra teneat Sarnen. *ibi, quæstione sexta* ita fuit resolutum in vna Cremonen. coram

Verallo, de anno 1551. vt apud Chisanen. *decisio.* 164. *in manuscrip.* & Puteum *decisione* 423. *li.* 3. & sequitur Mand. *ibi. q.* 9.

46 Et debet probare concludenter † de non verisimili notitia, vt fuit resolutu m coram D. Aldobrandino, de anno 1557. & alias coram Fantucio 1560.

47 In ordinario tamen, & legato d. reg. non † habet locum, Bertrand. *cons.* 128. *volumine* 1. & videtur tenere, & bene probat Mandos. *ibi, quæstione prima* quamuis dicat vlterius non insistere, quia Rota 22. Ian. & 12. Iun. 1549. coram D. Nouato, in vna Barchinonen. præposituræ conclusit d. regulam procedere in ordinariis.

48 Quod etiam tenent Cosmas *in pragmatica* † *sanctione, titul. de collatio, §. volens*, seu *§. neque verb. faciendas*, Selua 3. *p. q.* 46. Glossator *d. reg. de verisimili* 28. & ibidem Sarnen. dicens communem, *quæstione prima* & Rebuf. *verb. in antea fecerit, & in proœmio concord. verb. fati*, Ripa *respon.* 16. *lib.* 1. *& in capite secundo de rescrip. in fin.* Corras. *d. c.* 3 *nu.* octauo Gambarus *de offic. legati l.* 3. *nu.* 558. Rosin. *de Benef. capite* 29. *n.* 19. & P. Gregorius *eodem tractu c.* 31. *nu. quarto* qui alios referunt pro ista sententia, & quod habeat locum in legato sentit Aym. *consil. octuagesimo octauo à numero nono.*

49 Mihi vero placet sententia Bertrandi, & † Mand. pro qua alias iudicauit Rota, nempe d. regulam non habere locum in legato, vt testatur d. Glossator, & facit *dec.* Mohedani 30. *de præbendis* & Putei 244. *&* 252. *libro* 1. vbi fuit resolutum reg. de verisimili non habere locum in præsentatione; & tenent Mand. *ibi, q.* 8. & fundamentis contrariæ sententiæ satisfacit idem Mand. *d. q.* 1.

50 Et de dicta reg. vltra Glossat. & Rebuffum † in ea videndi sunt Sarnen. & Mandos. qui super ea de eius materia late agunt per quæstiones, & videndam etiam est quod dicitur infra 8. *p. c.* 2. *n.* 4. *&* 11. *p. capit.* 1. *n.* 66.

51 Ordinarius autem non potest præuenire † in Beneficiis reseruatis, quorum prouisio spectat ad Papam

52 priuatiue. Nam, quamuis † cessante reseruatione collatio omnium Beneficiorum in diœcesi existentium in quolibet mense vacantium pertinet de iure communi ad Episcopos loci ordinarios, qui in Beneficiis conferendis fundatam habent intentionem iure communi, *c. omnes Basilicæ, c. nullus* 16. *q.* 7. *c. cum ex iniuncto in fin. de hæret. cum alias*, Felin. *in capite cum venerabilis, nu. n.* 32. *de except.* Millis *in repertor. verb. Beneficiorum collatio, & verb. Beneficiorum autem dispositio, & verb. Episcopus fundat*, Staphil. *de literis gratiæ, in præsentatione, n.* 70. Probus ad Monach. *in c. cum in illis de præb. in* 6. *n.* 10. Gomezius *de expectatiuis, n.* 13. 18. *&* 20. Corras. 2. *p. c.* 4. *n.* 6. *in fin.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benef. tit.* 2. *c.* 2. *à n.* 28. Vargas *de Episcoporum iurisdictione, confirmatione* 14. Mandos. *consil.* 11. *à nu.* 2. Bursat. *consil.* 126. *l.* 2. *ex nu.* 37. Bern. Diaz *reg.* 240. Gratian. *reg.* 156. P. Greg. *de Benef. capite* 38. *n.* 2. Flam. Paris. *de resignat. Benef. l.* 1. *q.* 10. *à n.* 49. Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *par. verb. Benef. §.* 2. & Zechius, *de Benef. & Pensio. c.* 5. *n.* 6. *vers. ex quib. sequitur.* Ægid. Bellam. *dec.* 717. *n.* 3. Puteus 492. *nu.* 3. *l.* 2. Caputaquen. *decis.* 214. *nu.* 5. *p.* 2. *in impressis*, & 307. *l.* 1. *in manuscrip.* & posthæc Gonçalez † *ad reg. de mensib. §.* 1. *proœm. nu.* 21. *&* 22. *& glos.* 11. *n.* 38. *&* 39. *&* 53 *glos.* 29. *n.* 1. eorum tamen ordinaria potestas conferendi coarctata est per reseruationes, de quibus tractatus ediderunt Gaspar Perus, Æneas de Falcon, Simoneta, & Campegius, sed qui præcipue, & latius tractant hanc materiam, sunt Æneas, & Simoneta ad quem additiones fecit Paulus Granutius, & videndus etiam est Rebuffus *in praxi titulo de reseruatio, & in rep. capit. nulla.* 2. *de concessione præbendæ* post materiam mandatorum, & nominationum.

Et de tempore, quo cœperunt reseruationes, † vi- 54
de Bursatum *d. cons.* 126. *li.* 2. *n.* 18. *&* 93. P. Greg. *c.* 24. *n.* 21. Tom. Campegium *in d. tract.* & Granutium *in d. tract.* Simonetæ *q.* 1. *n.* 2.

Et quia hæc materia reseruationum est † in praxi 55
frequentissima, & vtilissima, de ea hic à nobis agendum late est.

Et principio † præmittendum est reseruationes, 56
alias dici generales, alias vero speciales, & tamen magna varietas inter Doctores, quæ dicantur generales, & quæ speciales. vt est videre apud Æneam de Falcon. *d. tra. q.* 2. Simonetam *quæstione* 4. Cassadorus *dec.* 3. *de reseruatione* & P. Gregorius *d. capite* 24. *numero* 21.

Et quamuis multi dicant, quod generales † reseruа 57
tiones dicuntur illæ, quæ sunt à iure communi inductæ, speciales vero, quæ sunt introductæ per regulas Cancellariæ, vel extrauagantem, *ad regimen.* vltra iuris communis dispositionem, quia sunt temporales, Millis *in reper. verb. reseruatio, vers.* 2. Felin. *in nostra cor.* 5. *de rescript.* ita intelligens *decisionem* Rotæ 10. *&* 23. *de præb.* in nouis. Bellam. *de charitatiuo subsidio, q.* 117. Mandos. *in glos. facultatum in superscriptione verb. ad perpetuam.* Caputaquen. *decis.* 75. *part.* 3. & alij, quod etiam admittit Glossator, *regula prima* & 62. *Cancellaria*, nisi regul. dicat, quod generaliter reseruat.

Tamen verius videtur, quod generales reseruatio- 58
nes dicantur, † quæ non sunt de certis Beneficiis seu pro certis personis, sed de Beneficiis in communi, puta de Beneficiis Collectorum, seu Subcollectorum officialium Curiæ, aut familiarium, vel de Dignitatibus maioribus, etiamsi sint inductæ per regulas cancellariæ, seu alias, dummodo in ipsis Papa non dicat specialiter reseruare. Vel vt † dicit Ze- 59
chus *d. c.* 5 *n.* 6. generales reseruationes sunt, quando omnium Beneficiorum Regni, vel certi loci, vel personarum, vel Dignitatum fieret ampla reseruatio, vel quando plures reseruationes reducuntur sub vna ratione, vt Bellamera *consilio trigesimoquarto.*

Vnde indultum conferendi Beneficia vacatura, † 60
exceptis generaliter reseruatis, non comprehendit Beneficia reseruata per reg. 8. mensum, Mohed. *dec.* 12. *&* 13. *de priuil. ad fin. libri*, alias 1. *&* 3. & in simili Cassad. *dec.* 3.

Speciales vero dicuntur, quæ fiunt de certis Bene- 61
ficiis, † seu pro certis personis, & idem puto de certo numero Beneficiorum. Ita Rota *dec.* 28. *de præb. in antiquis, & 3. de restitutione spoliat. in nouis. in fin.* Cassador. *dec.* 3. Caputaquen. *dec.* 141. *n.* 5. *p.* 1. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de elect. §. licet ducta, verb. reseruationes*, Æneas de Falcon. *d. q.* 2 Rebuf. *in praxi, tit. de reseruat. n.* 11. *& in reg.* 2. *Cancel. circa fi. & in concord. tit. de reseruatio. in princ.* & idem tenet Simoneta, *d. q.* 14. *à nu.* 14. saltem quando in ipsis regulis generaliter reseruari dicitur, prout in reg. hodiernis, in omnib. fere dicitur, & Fla. Paris. *de resignatione, l.* 2. *qu.* 16. *nu.* 16. *&* hanc eandem sententiam videtur plane tenere Hier. Paulus *in pract. Cancel. in §. sequuntur Beneficia reseruata generaliter, &* † *in* 9. *seq.* & Gonçal. *glos.*

glos. 30. possunt etiam dici specialiter reseruata Beneficia affecta per appositionem manus Papæ, Simoneta q. 4. *n.* 9. de quo infra *à n.* 139.

63 Et ista explicatio est magis conformis † significationi. & acceptioni vocabulorum generalis, & spiritualis, & pro ea fecit *reg. Cancellariæ* 55. *de clauſ. in Beneficiis vacantibus ponendis*, quæ alias erat 62. ibi, *Clauſula ponatur, etiam ſi dictum Beneficium, ex eo, quod talis collector, generaliter reſeruatum exiſtat.*

64 At dictæ specialiter reseruationes † in fauorem aliquorum, maxime mentales, de quibus Cassad. *dec.* 4. 5. 6 & . *de reſeruatio.* & *vltima de conceſſ. prab.* & Mandos. *reg.* 11. *q.* 4. iam non sunt in vsu propter decretum S. Concilij Trid. *ſe.* 24. *de reformatione capite decimo nono* per quod illæ sunt sublatæ, Mandos. *de ſignatura gratiæ, tit. de reſeruis ad finem.* Nauarrus *in capite ſi quando, de reſcrip. in actuario, n.* 14. & 16. & Fla. Paris. *ſupra n.* 17 & Goncalez. *d.* § 1. *à numero* 66. & *d. glo.* 30. *num.* 23. & 25.

95 Aliquando tamen reseruantur † specialiter aliqua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonij, vel per assecutionem iuxta *reg. Cancell.* 57.

66 Sed, an reseruationes sint odiosæ, an fauorabiles, est dubium Doctorum, de quo late per Æneam de Falcon. *d. tract. præludio* 2. & Simonetam, *quæſt.* 5. & 6. Granu. & per Gonçalez posthæc visum ad reg. *de mensibus*, § 6. *proœm. per totum.*

67 Et quidem ea sententia mihi verior videtur, † quod sint odiosæ, & restringendæ, cum detrahant ordinariæ potestati, quam tenent glos. *in capite præſenti verb. finitur, de offi. Legati in* 6. quam dicit memorabilem Nauarrus *in capite accepta de reſtitutione ſpoliato. oppoſitionis ſolutione decima, numero quadrageſimo ſecundo* & Ioan. Andreas Domin. Francus, & alij *in capite auaritiæ, de electione in ſexto* & Corralius 2. *p. c.* 1. *numero vndecimo* qui dicunt, quod reseruatio *capite ſecundo de præbendis in ſexto* est odiosa, & restringenda, cum detrahat Ordinariæ potestati, & Bellamer. *de permutatione Benef.* 3. *p. q.* 1. & *conſ.* 34. qui cum collectario, ait, quod reseruationes Papæ, etiam generales & Motu proprio factæ sunt odiosæ, & restringendæ, siue restringibiles, quia ordinariis auferunt sua iura, Cassador. *dec.* 3. *n.* 5. *de reſeruatio.* Ripa *reſp.* 15. *d.* 1. *n.* 5. & *reſp.* 17. *lib.* 2. *n.* Mandos. *conſ.* 11. *n.* 9. & idem videtur velle Glossator, *reg* 3. *verſ. item quæro*, & tenuit Rota in Segunt. Archidiaconatus, & Canonicatus infra adducta, *n.* 32.

§. 1.

De reseruatione ob vacantionem in Curia, & clausa in corpore iudicis,

SVMMARIA.

PRæcipua reseruatio, & in corpore iuris est clauſula de Beneſi iis vacantibus apud ſedem ſeu in curia, quod idem est in propoſito n. 68. & 69.

Ista reseruatio extenditur ad Beneficia venientium ad curiam, vel ab ipsa recedentium aut decedentium infra duas dietas, n. 70.

Beneficia in curia vacantia ſpecialius cæteris sunt affecta Papæ, n. 72.

Beneficia apud ſedem, ſeu in curia vacare dicuntur, non ſolum per obitum in illa, ſed etiam quando ibi fit renuntiatio, priuatio, vel alij modi vacandi, numero 73. & 74.

Ibi dicitur Eccleſia vacare, vbi fit priuatio, vel renuntiatio etiam à procuratore alibi conſtituto, n. 75. *etiam ſi perſona ſit alibi, nam ſolum attenditur locus priuationis, non vbi perſona ſit. n.* 76.

In vacatione inducta ob modum negatiuum ſolum conſideratur, vbi eſt perſona & Beneficium, imo ſolum conſideratur, vbi eſt perſona, numero ſeptuageſimoſeptimo & 78.

Vbi priuatio inducitur à iure, ſeu ex decreto propter actum poſitiuum Beneficium vacat, vbi fit actus, numer. 79.

Beneficia hæreticorum vacant in partibus, vbi fuit commiſſum delictum, & non in curia, vbi ſententia lata fuit, numero 80. *Quæ hodie ſunt reſeruata, numero* 81.

Quomodo in propoſito accipiatur curia remiſſiue? numero 82.

In hac reseruatione non comprehenduntur Beneficia, habentium domicilium in Romana curia, niſi curiales ſint n. 83.

Quamuis Beneficia officialium, & Capellanorum Papæ, & aliorum, de quibus in extrauag. ex debito, dicantur ibi vacare apud ſedem, tamen illa erat temporalis & expirauit cū conditore, ſicut etiam extrauagans ad regimen, à n. 84.

Nec omnia Beneficia reſeruata, etiam ſpecialiter aut in d. extrauag. ad regimen, dici poſſunt proprie vacare in curia, ſed ad ſummum tantū large ratione reſeruat. nu. 88. & *ſeq.*

Beneficia vacantia ob non publicationem non vacant in curia, niſi reſignatio ſit facta coram Papa, quia adhuc per reſignationem vacant, n. 90.

Qui narrat reſignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per reſignationem vacare, narrat verum, licet Rota alias teneat non vacare per reſignationem, n. 91.

Vbi ſimpliciter exprimeretur vacatio ex reſignatione, non venit æ vacatio ob non publicationem, quæ ſpecialiter exprimi debet, n. 95.

Si Beneficia vacantia in curia Papa non confert infra menſem, à die vacationis Ordinarij poſſunt illa conferre, ex c. ſtatutū, de præb. in 6. *n.* 96. *Quod non procedit in Beneficiis aliàs reſeruatis, in quib. nullum tempus eſt Papæ præfixum ad conferendum, num. nonageſimoſeptimo.*

Dictum c. ſtatutum. eſt correctum per Extrauagantem pia de præb. quæ eſt Bonifacij, & poſterior, n. 98. *Licet poſſit dubitari propter datam, l.* 6. *n.* 99.

Quicquid ſit de hoc per Extrauag. ad regimen derogatur, d. c. ſtatutum, n. 100.

Parochiales in curia vacantes Apoſtolica Sede vacante etiam quæ vacarunt viuente Papa poſſunt per Ordinarium prouideri, ex c. ſi Apoſtolica de præb. in 6. *quod eſt poſterius, dict. Extrauag. pia, numero* 101. & 102.

Dictum c ip. ſi Apoſtolica non procedit in Beneficijs aliàs reſeruatis, nec in deuolutis contra alios, à n. 103.

Extrauagans, & ſi in temporalium. de præb. quæ derogat c. ſi Apoſtolica, erat temporalis, & expirauit, numero 106.

Etiam quoad Parochiales vacantes, viuente Papa, non eſt derogatū d. c. ſi Apoſtolica, per Extraua. ad regimen, non obſtante effectiue inducta viuente Papa, nec extrauag vltima, de præb. à numero 107.

De potentia & efficacia, ac priuilegiis reſeruationis per

*vacationem in curia, qui sint videdi.n.*112.

*In d.reseruatione non comprehenduntur Episcopatus, bene tamen Abbatiæ, numer.*113. *cum seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, ex qua idem etiam videbatur in Episcopatibus.*

*In reseruationibus Extrauagantis ad regimen exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, &c. & per reg.*2. *Cancel. fit peculiaris reseruatio Episcopatuum & Monasteriorum, n.*117.

*Reg. reseruatoria Monasteriorum comprehendit Monasteria electiua, n.*118.

*Aliæ Dignitates inferiores etiam electiuæ, & alia Beneficia electiua, certum est quod comprehenduntur in d. reseru.c.*2. *de præb. in* 6. *cum faciat mentionem de elect. nec contrarium vult. Corra. n.* 19. *& seq. & idem erit in reg. reseruatoris facientibus mentionem de elect. n.*121.

Etiam non facta mentione de elect. comprehenduntur sub reseruationib. si nullus modus prouidendi esset expressius quicquid esset in mandato de prouidendo, nu. 122 123.

*In reseruationib. factis sub ista forma reseruamus Benef. ad cuiuscumq; collationem, prouisionē, præsentationē, seu dispositionem spectātia, non comprehenduntur Benef. electiua, à n.*124.

*An præter reseru. per vacat. in curia, sint aliæ reseru. in corpore iuris clausæ n.*127. *cum seq. referuntur sententiæ Doctorum, & resoluitur vnam tantum esse reseru. nempe illam.*

*Beneficia litigiosa non sunt reseruata contra aliquos, à n.*133. *& ponuntur dec. Rotæ.*

68 His præmissis notandum est, †primo præcipuam reseruat. & in corpore iuris clausam esse illam de qua *in d.c.*2. *de præb. in* 6. *& in c. statutum, & cap. præsenti, eod. & Clem.*1. *vt lite pendente*, vbi reseruantur dispositioni Romani Pontificis omnia Beneficia vacantia apud Sedem Apostolicam, seu in curia: quod
69 idem est † in proposito, secundum glo. *in d. c. statut. verb. in curia per tex. ibi & in d.c.*2. cum qua transeunt ibi Dd. & Francus *d.ca.*2. *n.*2. Iapus *allegatione* 96. *in prin.* Simoneta, *q.*30. *numero* 2.

70 Quæ reseruatio extenditur † in d.ca. præsenti ad Beneficia, quæ venientes ad Curiam Romanam, vel ab ipsa recedentes obtinent, si in locis vicinis ipsi curiæ per duas dictas legales mori contigerit.

71 Et ista reseruatio de Beneficiis apud sedem † vacantibus continetur etiam *in d. Extrauagan. ad regimen, de præb.* quæ per *reg.*1. *Cancellariæ* semper innouatur per omnes Pontifices.

2 Quæ Beneficia incuria vacantia specialius † cæteris sunt affecta Papæ *d.c.*2. Mand. *in præfatione reg.* 5. *Cancell. numero* 1. Granutius ad Simonetam, *quæst.* 26. *n.*6.

73 Beneficiaque apud Sedem, seu in curia vacare † dicuntur non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio, vel priuatio, aut si ibidem alij vacationis modi inducuntur. Francus *in d.c. præsenti. §. sine. n.*4. Simoneta *q.*28. 29 & 30. & ibi Granutius Gambarus *de officio Legati, l.*3. *n.*124. Caputaquen. *dec.* 48. 325 & 327. *p.*3. Quamuis Gigas *de intruso, num.* † 47. dicat, quod Beneficia resignata in curia
74 non dicuntur vacare apud sedem, sed bene in curia, & quod, licet propterea sint reseruata, tamen eorum reseruatio nō dicitur in corpore iuris clausa, citans Sarnen. *de triennali, quæst.*31. *sub numer.* 5. qui id non dicit.

Nam ibi dicitur Ecclesia vacare, vbi sit † priua- 75
tio vel renuntiatio, etiam à procuratore alibi constituto, Probus *d.c.*2. *de præb. in* 6. *à n.*22. Corras *l.p. c.* 8. *n.*8. Rosiniacus *c.*15. Fla. Paris. *l.*9. *q.*14. vel vbi occurrunt omnes alij vacationis modi, Rota *dec.* 4. *& 35. de Præb.* alias 33. *& 86. in antiquis*, Pauinus *de offic. & potestate Capituli sede vacan. præludio vlt. nu.* 8. & Mandos. *cons.*11. *n.*1. vbi docet Beneficia priuati vacare vbi priuatur, quando sumus in priuatione hominis, & posthæc tradit Gonçalez, *glo.*13. *à n.*42. *&* 45. & *glo.*15. *§.*2. *q.*3. *ex. n.*8.

Quod procedit, etiam † si persona priuata, seu ex 76
qua alias vacat Beneficium, sit extra curiam, nam solum est attendendus locus priuationis, non autem vbi sit persona, vt ex dec.32. Guidoboni in causa Cōpostellana Canonicatus resoluit Mand. *reg.* 32. *q.*8. *ad fin.* & volunt citati; quamuis Caputaquen. *in d. dec.* 48. *&* 327. distinguat. facit glo. *verb. cellato in d. clem.* 1. *vt lite pendente.* Millis *in reper. verb. Beneficia vacantia*: nec obstat *dec.* Putei. 356. *nu.* 4. *l.*2. vbi habetur, q̄ Beneficium vacans † ob non expeditionem nouæ 77
prouisionis, ex decreto dicitur vacare extra curiam ex quo, & persona, & Beneficium erat extra curiam, quamuis noua prouisio erat expedienda in curia, & ibi iura soluenda; quia respondetur id procedere in vacatione inducta ob modum negatiuum consistentem in non faciendo, seu in omissione, quo casu solum consideratur, vbi est persona, & Beneficium, vt, si sunt extra curiam, extra curiam dicatur vacare Beneficium.

Imo solum videtur considerandus locus, † vbi 78
est persona, vt per Pauinum sup. vbi ait; quod priuatus, quia non soluit pensionem in partibus, si est Romæ, eius Beneficium censetur vacare in curia, & esse reseruatum *d. decisi.*4. & Hier. Paulum *in d. prac. Cancellariæ, verb. Beneficium residentis. pag. mihi* 608. post praxi. Rebuf. vbi ait, quod Beneficium residentis in curia non promoti infra annum dicitur vacare in curia, secundum Collectarum *in c. Ecclesia, de sortilegiis.*

At vbi priuatio inducitur à iure, seu ex † decreto 79
propter actum positiuū Beneficium dicitur vacare, vbi fit actus, ob quem inducitur priuatio à iure, seu decreto iuxta dicta.

Vnde alias in vna Mutinen. Capellæ 19. † Iunij 80
1562. coram D. Paleoto fuit resolutum, Beneficia hæreticorum vacare in partibus, vbi fuit commissum delictum, & non in curia, vbi sententia lata fuit, nam vacant ipso iure, & possunt impetrari, & conferri ante sententiam, vt per Cotam *dec.*230. *in suis Miscellaneis manuscrip.* & habetur *in dec.*707. *&* 728. *l.*3. *p* 3. *diuersorum*, & refert Mand. *de signatura gratiæ, tit. de absolutione ab hæresi, versiculo. hæreticorum Beneficia.*

Hodie tamen Beneficia vacantia propter † hære- 81
sis crimen sunt Papæ reseruata per constitutionem 29. Pij V.

Et quomodo in proposito † accipiatur curia, vi- 82
de infra super regula *quinta Cancellariæ, à numero* 387.

Et aduerte in hac reseruatione † non comprehen- 83
di Beneficia habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint, seu cortesani & ibi ratione curiæ morarentur, *d.c. præsenti. §. sane*, & ibi Dd. Ægidius *dec.*654. seu 655. & fuit resolutum in causa Romana Beneficiatus S. Petri 27. Ianua. 1593. coram D. Blancheto.

Et quamuis beneficia officialium, & Capellano-

rum

84 rum Papæ,† & aliorum, de quib. *in Extrauag. ex debito, de elect.* inter communes dicantur, ibi *vacare apud sedem, etiã si alibi decedant*, Lapus *allegatione* 96. *in princ.* vbi Mand. *Litera D.* & Francus *in d. §. sane, n.* 4. Æneas 4. *q. effectu* 2. *& 6. n.* 4. tamen illa extrauagãs

85 erat temporalis, & expirauit cum conditore,† vt patet ibi, *Donec Christi dignatio nos dignabitur vniuersalis Ecclesiæ sponsæ suæ regimini præsidere.* & ibi, *prouisiõ nostra*, Dom. *in d. c. statutum post n.* 8. Mand. *reg.* 1. *Cancell. q.* 1. & Zerola *verb. Benef. §.* 2. *fall.* 5. sicut etiã

86 extrauagans *ad regimen*,† Dom. *in c. si Apostolica, n.* 6. *de præb. in* 6. Glossator, *reg. Cancell.* 1. 2 30. *&* 62. Cassad. *dec.* 3. *n.* 3. *de constit.* & Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 1. quicquid de

87 vtraque † dicat Æneas de Falcon. *præludio* 4. nec refert esse impressas inter Extrauagantes communes, nec dici potest earum reseruationes esse approbatas, ex *Extrauagant.* Pauli II. *fin. de præb.* inter omnes, & sic de *d. Extrauagante. ex debito*, iam non est curandum.

Nec omnia Beneficia reseruata etiam specialiter

88 † aut etiam *in dict. Extrauag. ad regimen* dici possunt proprie vacare in curia, Lapus *allegat.* 84. *n.* 3. sed ad summum, tantum large, & improprie ratione reseruationis, quia eorum dispositio pertinet ad curiam, Puteus *dec.* 36. *n.* 1. *l.* 2 Rota in Cordub. Capellaniæ, de qua infra *n.* 425.

89 Et ita potest intelligi glos. *verb. collatio*,† *in fi. in d. clem.* 1. *vt lite pendente*, quæ ait, quod Beneficia specialiter reseruata vacant in curia, & Simoneta *q.* 30. *n.* 3. & Sarnen. *de triennali, q.* 31. vbi aiunt, quod reseruata per Extrauag. ad regimen. dicuntur vacare in curia, & Couar. *pract. c.* 36. *n.* 4. *ad fi.* & P. Greg. *d. c.* 24. *n.* 4. vbi ait, quod dicemus vacare in curia, vel apud sedem ea Beneficia, quæ soliis Summi Pontificis reseruata sunt collationi; nec *in dict. Extrauag. ad regimen*, dicitur, quod Beneficia vacantia per obitum personarum, de quibus ibi, censentur, seu iudicentur vacare in curia, vel æquiparentur vacantibus in curia, quicquid dicat Æneas *d. effectu* 2. *&* 6. & ita tenendum est, quicquid posthæc velit Gonçalez, gl. 13. ex *n.* 46.

90 Vnde Beneficia † resignata extra curiam vacantia ob non factam publicationem, iuxta constitutionem 87. Greg. XIII. de qua infra 11. *p. cap.* 3. *a num.* 2-3. non dicuntur vacare in curia, quamuis eorum dispositio eo ipso ad sedem Apostolicam deuoluta existat, Beneficia autem vacantia, ob non publicationem iuxta dict. constitutionem Greg. XIII. adhuc per resignationem vacant, & sic apud sedem, cum est facta in manibus Papæ, vt apparet ex ipsa constitutione, *vers. quod si quicquam ibi, ab ipsa prima resi-*

91 *gnatione*. Et sic† qui narrat resignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per resignationem, vacare apud sedem, narrat verum, ita fuit resolutum in causa Verdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram D. Gypsio, Flaminius Parisius *libro vndecimo quæstione* 8.

92 Quamuis contrarium alias tenuerit Rota † in vna Spoletana Beneficiorum, 28. Iun 1595. coram Dom. Mantica, vt in seq. decisione. *Placuit Dominis gratiã sinentri à D. Persio impetratam, quoad modum vacationis non fuisse insinuatam, nam, cum modus vacandi fuerit in supplicatione expressus propter resignationem, ille non potest verificari, nisi resignatio fuerit publicata, quia debet intelligi de resignatione valida, quæ indiget publicatione secundum hæc. record. Gregor. XIII. constitutionem, neque præsumitur facta publicatio, sed debet probari, quia est facti* l. quæcumque. §. vlt. de publicia-

na l. cussilio §. quæsitum de curatione furiosi, *Alexã.* cons. 178. n. 11. l. 2. *Socin. Senior* cons. 15. n. 2. l. 1. *& ita sæpissime fuit resolutum. Vnde si resignatio non fuit publicata, beneficium non vacat propter resignationem, vt fuit expressum, sed ob non publicationem ex d. Gregor. constitutione, qui modus vacationis non fuit expressus, & tamen specialiter exprimi debet, & si resignatio, vt in casu proposito, facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt colligitur ex d. Greg. constitutione §.* de beneficiis autem, *ex illis verbis*, & aliis, *ibi*, modo, & forma prædictis, *quæ quidem verba habent relationem ad prædictas qualitates*, Corneus cons. 182. nu. 61. l. 2 *Socinus Iunior* consil. 42. nume. 3. l. 3. *Crauetta* consil. 98. numero 8. *quare cum D. Persius hunc modum vacationis in supplicatione non expresserit, non facta publicatione non potest Beneficium obtinere, quia gratia obtenta non capit hunc modum vacationis, quamuis resignatio facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt fuit dictum coram Pamphilio, in Bononiensi Canonicatus, 16. & 19. Februarij* 1590.

Et idem tenuit Rota in alia Verdunen. † Canonicatus 23. Maij 1596. coram D. Pamphilio infraadducta 11 *p.* 3. *n.* 332. & fuit dictum in vna Mediolanen. Beneficij 15. Ian. 1597. coram D. meo Corduba, de qua *d. c.* 3. *n.* 284. 93

Et responsio data in d. Verdunen. ad *d.* † *vers. quod si quicquam non satisfacit*, nam reuera in illis verbis, *Illaque, siue iura ab ipsa statim 1. resignat. seu cessione, vacauisse & vacare censeantur eo ipso*, loquitur de prima resignatione, à qua vult Beneficium vacare non facta publicatione, siue subsecutæ sint aliæ resignationes, siue non, & in princ. dict. vers. non annullat ipsam primam resignationem, sed dispositiones, & gratias resignatorum, & cessorum Beneficiorum, ac iurium huiusmodi subdens, quod nulla alia super huiusmodi Beneficio, siue iure cesso, iis, quibus concessa fuerit, suffragetur; sed ad ea sint inhabiles. 94

Verum est tamen,† quod vbi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio, ob non publicationem, quamuis sit ex resignatione; nam specialiter exprimi debet, ex d. constitu. *vers. illorum vero.* 95

Aduertendum est tamen, quod, si Beneficia † vacãtia in curia Papa non conferat infra mensem à die vacationis, & non scientiæ numerandum, Ordinarij possunt illa conferre, ex *dict. cap. statutum. de præb. in* 6. *& ibi gloss. & Dd.* Cuius tex. moderatio † loquitur, & habet locum tantum in reseruatis propter vacationem in curia per *d. c.* 2. *& c. præsenti, eod. tit.* in cæteris autem nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum, Francus *in d. c. statutum, num.* 6. Æneas de Falcon. *q.* 4. *principali effectu* 2. *&* 20. Paulus Granutius ad Simonetam *q.* 47. *num.* 14 & dicetur infra 10. *p. c.* 2. *n.* 12. & hanc sententiam admittit, non solum in deuolutis, sed etiam in aliis reseruatis, Gonçalez *ad regulam de mensibus. §. quinto proœmio à numero* 143. 96 97

Sed decis. *d. c. statutum*, quod est Gregorius X. † est hodie correcta, & reuocata per *Extrau. pia* 1. *de præb.* inter omnes, quæ est Bonifacij VIII. & sic posterior, *glo. 1. ibidem*, & Rota *dec.* 12. *ante n.* 1. *de præb. in nouis*, alias 207. Papus *allegation.* 96. *sub n.* 1. *Domin. cons.* 78. Francus *in d. c. statutum, sub nu.* 6. *versic. & vide etiam per Lapum* Staphil. *de literis gratiæ in præfatione, num.* 20. Simoneta *d. q.* 30. *nu.* 3. & Sarnen. *de triennali. quæstion.* 31. *versiculo ex quo infertur, & Gonçalez dict. §.* 5. 98

*à n.*148.dicens,se non dubitare dict. reuocatione.

Verum posset dubitari,† an *d.c.statutum st correctum per d.Extrauag.pia,propter datam lib.6* quæ est posterior d. Extrauag.vt dicit Æneas de Facon.*dict. qu.4.effectu 6.&* 20?& dubitat etiam Sarn. *de expectatiuis.n.21.*& etiam Zerola *in praxi Episcopali p.1. verb.Beneficium §.3.d.4.*qui ait,quod stante hac dubitatione Doctorum Ordinarius prouidebit, prout Deus benedictus sibi inspirauerit. Et *1.pa.verb. reseruatio,§.7.* hanc opinionem amplectitur, tanquam fauorabiliorem,&magis connaturalem Episcoporũ potestati,& videtur tenere Mand at Lapum *d.allegat.96.litera E.*

100 Sed quicquid sit de hoc tamen per *d.Extrauag.ad regimen*,quæ,vt dixi,innouatur peromnes Summos Pontifices,derogatur decisioni *capite statutum*, vt apparet ibi, *Non obstantibus quibuscumque constitutionib. à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis quatenus obsistere possent super enarratis articulis,vel aliqui,si ie aliquibus eorundem.*Lapus *vbi proxime.*

101 Similiter etiam Parochiales † in curia vacantes Apostolica sede vacante , & quæ vacarunt viuente Papa,de quibus ante eius obitum non fuit ordinatum possunt per Ordinarium prouideri, etiam ante mensem,ex *c.si Apostolica de præb.in 6.*Rebuf.*in praxi in nouæ prouisionis , verb.dumodo tempore datæ præsentium n.*14.Paulus Granutius ad Simonetam, *quæstion.47.n.12.*& nouissime posthæc Gonçalez *d.7. 5. à nu.*125.

102 Quod *c.si Apostolica*, est posterius *d.* † *Extrauag. pia.*& sic quantum ad hoc illam correxit, vt dicit *d. glos.l.1.in d.Extrauag.*& Francus *in d.cap.si Apostolica numero 1.*

103 Et *d.c.si Apostolica*, videtur etiam solum† procedere in Parochialibus in curia vacantibus, & non in reseruatis alia ratione iuxta supradicta, Francus *in d.ca.statutum,nu.* 6.Gaspar.de Perusio,*de reseruatione q.5.*

104 Quamuis Zerola *d.1.p.verb.Benef.§.3.* † *dicto 10.* & *2 p.verb.reseruatio,§.5.*à fortiori,& à simili contra teneat dicens,quod posset etiam conferre Parochiales vacantes extra curiam,sed in mensa Summi Pontificis,ex maiori ad minus , & ex identitate rationis de qua ibi , & fuerat dictum in causa Abulen.Parochialis de la Calçada 19.Nouem.1593.infra adducta, *c.5.num.*91.& videtur tenere Rebuf.*in reg.1.Cancell. verb.etiamsi dicti officiales.* ibi *Tamen hic officia , seu Beneficia illorum vult esse reseruata,quia semel affectũ semper durat,nisi liberetur*, ca.si Apostolica de prēb. in 6.nouissime posthæc tenet Gonçalez *d.§. 5. proæ. à n.*137.

105 Nec etiam procedit in deuolutis,licet contra teneat à fortiori Zerola *d. verb.reseruatio* † *§.4.*contra quem tenere videtur Gonçalez *d. §. 5. numero* 144. *& seq.*

106 Et quamuis per *Extrauag.*Clementis V.† *& si in temporalium.3.de præb.*in communibus , quæ est posterior,sit derogatum *d. c.si Apostolica* , vt inquit Francus *ibi d.n. 2.in fi.* tamen illa Extrauagans erat temporalis, & cum suo coadiutore expirauit,vt apparet ibi, *Quæ apud sedem Apostolicam vacare noscũtur ad præsens,& quæ toto nostri Pontificatus tempore vacare contigerit*,& ibi,*hac vice.*

107 Difficultas est, † quoad Parochiales quæ viuo papa apud sedem vacarunt, de quibus ante ipsius obitum non fuit ordinatum,nam,cum viuo Papa vacauerint,sunt affectæ per reseruationem d. Extrauagantis ad regimen,& Beneficium semel affectum,semper manet affectum,*vt in Extra.vlti.eod. tit.in communibus,de quo infra à n.*793.

Nihilominus verius videtur,† etiam quoad Pa- 108
rochiales viuente papa vacantes, non esse derogatum *d.c.si Apostolica per d. Extrauag. ad regimen.* & ratio est, nam in ea Papa solum suæ dispositioni reseruat,& non sedis Apostolicæ,& sic non potest dici ei in aliquo obsistere *d.c.si Apostolica*, quod mortuo Papa & sic sublato de medio permittit prouisionem Ordinariis.

Nec affectio inducta in Parochiali viuente† Papa 109
videtur obstare,nam non obstante affectione inducta,ex reseruatione *d.ca 2. de præb.l. in 6.* vult. Papa *in d.c.si Apostolica* quod Ordinarij possint prouidere Parochiales apud sedem in vita Papæ vacantes, de quibus prouisum non est;& reseruatio *d. Extrauag.ad regimen.*in quantum reseruat Beneficia vacãtia in curia,per quam inducta est prædicta affectio, nihil aliud est,quam confirmatio reseruationis *d.c. & eadem cum illa.*

Sed videtur adhuc obstare † *d.Extrauagans vlti-* 110
ma incip.*ad Romanos,de præb* in communib. quæ est posterior *d.c.si Apostolica* ,vbi dicitur , quod omnia Beneficia,etiam curata,semel affecta semper manẽt affecta,& quod non possunt per alium,quam per Romanum Pontificem prouideri.

Sed respondetur,† quod ista Extrauagans gene- 111
raliter,& indistincte loquens debet restringi,& determinari per *d.c.si Apostolica*,nam lex posterior generaliter loquens restringitur,& limitatur per legẽ priorem,*l. non est nouum.ff.de legibus* glos. Ias. & alij *l.sciendum ff.qui satis dare cogantur.* Ant.Gab.*concl. 1.de legibus nu.2.*& Thom. Sanchez *de matrimonio l. 2.disputatio.34.n.6.*& Euerar. *in loco à ratione legis scriptæ à n.*12.Gonçal.*supra,à n.*129.

Et de potentia,& efficacia † ac priuilegiis d. re- 112
seruationis per vacationem in curia,vide Æneam de Falcon.*4.q.*Simonetam *q.4.n.15.& q. 73.* & Granutium ad eum,*q.*16.Sarnen.*de triennali,q.31.* Probum ad Monach.*in c.præsenti de offic.Legati in 6.à num.5.* Mandos.*in præfatione reg.5.Cancel.*& ad Lapum *allegatione 84.litera D.*& Anast.Germo.*de indultis Cardinalium.§.si vero,n.10.*& quæ dicemus infra.

Et,an in d.reseruatione comprehendantur† Epi- 113
scopatus,seu Ecclesiæ Cathedrales , & Abbatiæ , & aliæ Dignitates electiuæ,glo.*in d.c.2.verb. Dignitatum.*tenet non comprehendi Episcopatus,& Abbatias,quia sunt speciali nota digna, idem tenent Monachus *ibi n.*1.& Probus ad eũ *nu.* 41.& 48.idẽ Monachus *in c.Inquisitores, de hæret.in 6.*Archid.*nu.*1.& Francus 4.& 5.*in d.c.2.* Lapus *allegatio.*84.vbi Mandos.*litera B.*alios citans, Cosmas *in prag.sanct. tit. de elect.c.licet.§.statuit*,*verb.obstaculo*,Corras.*2.p.c.1.n.* 8.& 9.Fran.Marcus *dec.*1 112.*à n.3.p.*1.& P.Greg.dicens.glo.communiter approbatam,*de Benef.c.24.n.* 1.Pacian. *de probatione.l.2 capite 27.n.91.& 92.& ca.* 28.*numero* 4.

In Abbatiis tamen contrarium tenet Domin. † 114
*in d.c.2.n.*10.improbans glos. & Simoneta *qu.*11.qui ait,ita obseruari,& posthæc Gonçal *glo.9.à nu.35.* & hoc sententia mihi videtur verior,& magis conformis verbis,*d.c.*2.ibi *Ecclesiarum*,& ibi, *vt Ecclesiæ, Dignitates,&c.*& ibi,*electio.*

Et facit dec.Rotæ in causa Ciuitaten. † pensio- 115
nis,5.Decem.1567.in qua fuit resolutum,quod *miles pius,ac S.Petri, & Pauli potest,postquam duxerit vxorem,retinere pensionem,etiam reseruatam super fructib.*

mensæ

mesæ Episcopalis vigore priuilegiorũ dictarũ militiarũ, quia verba priuilegiorum sunt generalia, ibi, quibusuis Ecclesiis, Monasteriis, & Beneficiis, *& appellatione Ecclesiarum, ex propria significatione, & vi verbi comprehenduntur Ecclesiæ Cathedrales*, quamuis, *& ibi Doct.* de præb. in 6. *& in materia etiam odiosa verba intelligenda sunt ex proprio significatu, iuxta doctrinam Aretini vbique approbatam in* l. cum lege ff. de testamen. *Iaſ.* in l. fin. ff. de constitutionibus Princip. num. 35. *facit* capite porro, de priuil. *vbi glossa notat non esse recedendum in priuilegiis à forma verborum*, cap. accepimus eod. *& hoc etiam est de mente Papæ in d. priuil. &c.*

116 Ex qua decisione idem etiam videbatur † in Episcopatibus, seu Ecclesiis Cathedralibus; sed de hoc parum est iam curandum, ex quo in reseruationibus

117 Extrauagantis † *ad regimen*, quæ, vt diximus, per omnes Summos Pontifices innouatur, exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, Prioratus, Dignitates, cæteraque Beneficia quæcumque, & qualiacumque, etiamsi ad illa personæ per electionem assumantur, &c. Et ex quo per regulam 2. Cancellariæ fit peculiaris reseruatio Episcopatuum, & Monasteriorum &c. & in reg. 3. Prioratuum, ac aliarum Dignitatum Conuentualium, &c. Quæ reg reseruatoria Mona-

118 steriorum comprehendit † Monasteria electiua propter verba generalia, & quia fit mentio de Dignitatibus electiuis, & quia Prioratus regulariter sunt electiui, ita fuit resolutum in causa Meten. Monasterij 8. Iun. 1562. vt in recollectis manuscrip. Oradi i, quamuis contrarium dicat Caputaquen. *decis.* 41. *nu.* 1. *p.* 3.

119 De aliis autem Dignitatibus inferioribus, † quantumuis electiuis, & aliis Beneficiis electiuis, certum existimo comprehendi in dict. reseruatione *cap. secundo*, cum faciat mentionem de electione ibi, *ipsorum electio*, & est de mente Doctorum ibi, & citatorum supra, & tenuit expresse Cosm. *vbi supra*.

120 Et quamuis aliud videatur velle, † Corras. *d. numero* 8. ibi, *& aliæ Dignitates electiuæ* tamen intelligitur de aliis Dignitatibus electiuis, scilicet prioratibus, qui sunt per se nec habent Abbatem superiorem, & sunt in effectu idem, quod Abbatiæ, & de Dignitatibus electiuis, in quibus requiritur forma cap. *quia propter. de electione*, quarum vacatione dicuntur Ecclesiæ viduatæ, de quibus supra *1. p. cap.* 6. *numero* 19. vt apparet ex sequentibus, & ex Cosma *vbi supra* quem ipse Corrasius allegat, & Prob. *dict. numero* 4.

121 Et idem erit in regulis reseruatoriis facientibus mentionem de electione, vt *reg. nona mensium*, ibi *electionem*, maxime cum ibi reseruentur Beneficia qualitercumque qualificata, Gonçalez gloss. decimanona.

122 Quinimo etiam non facta mentione † de electione comprehendi existimo sub reseruationibus, si nullus modus prouidendi esset expressus, vt tenet Æneas de Falcon. *quæst. 3. numer.* 21. ad doctrinam glossæ, verb. *quamuis in Clem. 1. de præb.* de qua supra *d. c. 6. 1. p. nu.* 27. vbi plures eam sequentes citaui, & dixi communem, & videtur tenere Gonçalez *ibi numero octauo*.

123 Et quicquid esset in mandato de prouidendo, quod est ambitiosum, † & ideo restringendum, tamen in reseruationibus Motu proprio factis, & maxime per viam legis, id videtur de plano procedere, pro quo faciunt dicta, *dict. capitul. 6. à numero 67.*

In reseruationibus vero factis sub ista forma † re- 124
seruamus Beneficia ad cuiuscumque collationem, prouisionem, præsentationem, seu dispositionẽ spectantia, non comprehenduntur Benefi. electiua secundũ Aeneam sup. *ex c. cũ in illis. §. 1. de præben. in 6. & d. Clem. 1. eod. tit. vers. si.* pro quo facit, † quod licet 125
verbum, *prouisio*, & verbum, *dispositio*, late sumpta, & sic in materia larga, & fauorabili comprehendant omnem modum prouidendi, & sic electionem, tamen in materia odiosa, & restringibili, vt est reseruatio, & dictum est *sup. n.* 67. non includunt electionem, vt in *d. §. 1. & d. vers. fin.*

Et dixi *d. c. 6. à n.* 30. † Sed cum Aeneas *d. tract. præ-* 126
ludio 2. teneat reseruationes præsertim Motu proprio factas, & non pro certa persona, esse fauorabiles, non loquitur consequenter, & etiam tenendo, quod reseruatio est odiosa, existimo illa verba comprehendere etiam electionem in reseruatione facta Motu proprio, & per viam legis iuxta dicta *d. c. 6. n.* 33. & sentit Gonçal. *ibi n.* 9.

Sed est dubium † an præter illam reseruationẽ per 127
vacationem in curia sint aliæ reseruationes in corpore iuris clausæ?

In quo glossat reg. 33. *de triennali*, † *& 62.* vnam 128
tantum esse concludit reseruationem in corpore iuris clausam, de qua in *d. c.* 2. *& c. præsenti*, contra quem Aeneas de Falcon. *q.* 2. *principali n.* 12. ait esse plures: primo illam, † de qua ibi; Secundo illas, de quibus *in* 129
d. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad regimen, Tertio, in pluribus incompatibilibus retentis vltra tempus præfixum *in Extrauag. execrabilis, de præb.* Quarto, de Beneficiorum illorum, qui promouentur in Episcopos post consecrationem. Quinto, de Beneficiis deuolutis. Sexto, de Beneficiis, exemptis & immediate subiectis Papæ, de quibus *in c. fi. de renũtiat.* istos tamen duos vltimos casus non posse dici propriæ reseruationis, quia Papa confert vt Ordinarius, vt inquit Glossator *dict. reg.* 33. & addit Rotæ *dec.* 3. *de offic. Legati in nouis. n.* 5. & sentit Gonçal. *glo.* 51. *a n.* 40. vbi contra Flaminium Paris. recte ait Beneficia exemptorum nõ esse reseruata, sed posse Ordinarium ea prouidere, cum exemptio sit personalis tantum, & *n.* 110. contra eundem ait Beneficia deoluta non dici reseruata.

Sed quicquid dicat Aeneas, † nec reseruationes, de 130
quibus *in dict. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad regimen*, in qua continetur reseruatio de Beneficiis illorum, qui promouentur in Episcopos, *& in d. Extrauag. execrabilis*, dici possunt in corpore iuris clausæ; nam reseruatio in corpore iuris clausa dicitur, quæ est à iure communi inducta, & in eius corpore inserta quod non procedit in reseruationibus inductis per Extrauagantes, Sarnen. *dict. quæstion.* 31. *de triennali, vers. tamen pace eorum*, maxime in reseruationibus. de quibus *in dict. Extrauag. ex debito, & in Extrauag. ad regimen.* quæ erant temporales, & cum suo conditore expirarunt, vt dictum est sup.

Vnde Sarnen. ibi † qui tenet esse plures reseruationes in corpore iuris clausas, ponit alias à versic. 131
prima est, & sequitur Gigas *de intruso numero* 88. & Probus *ad* Monach. *in dict. cap. præsenti, de offic. Legati in 6. à numero* 10. ponit octo reseruationes quæ tamen non sunt veræ & propriæ reseruationes in corpore iuris claulæ, vt patebit singulas considerando.

Quare verior videtur prædicta sententia † Glos- 132
sator. quod vna tantum sit reseruatio in corpore iuris

clausa, de qua *in dict. cap. 2. & cap. præsenti de præben. in 6.*

133 Et quamuis Corrasius *dict. cap 12. par. numer. 7. & 13.* inter † reseruationes in corpore iuris clausas ponat reseruationem ob litigium, ex *cap. primo & secundo, vt lite pendente in sexto*, quod etiam tenuit *1. part. cap. 6. numero vndecimo*, & Probus *in dict. capit. præsenti, numer. 15. & in capit. nemo de elect. in 6. num. 4.* Mandos. *reg. 34. quæst. 87. numer. 9.* ibi. *Quia tamen Beneficia litigiosa, & sic reseruata*, & alij, vt per Sarnen. *d. quæst. 31.* & Cassador. *decis. 1. de reseruatio. num. 6.* ait Beneficia litigiosa posse dici reseruata, vel soli Papæ præseruata, & dicuntur etiam reseruata *in dict.* Burgen. de Pancoruo adducta *6. par. cap. 4. num. 11.* & Ocen. Canonicatus, seu optionis adducta *num. 14.* & in Oritana relata *numero 27.* ibidem, tamen verius est † beneficia litigiosa non esse reseruata, nec
134 induci reseruationem ob litem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur eius prouisio, quia lite finita potest postea libere conferre, vt *in dict. cap. 1. & 2. vt lite penden. in 6. & in Clem. eod. tit.* ita Sarnen. *d. q. 31. vers. tamen in pace eorum, nu. 9.* Simoneta *quæst. 10. numeri 5. & 6.* & ibi Paulus Granutis, & Mandos. ex professo hoc agens *reg. 32. quæst. 9. à num. 5.* Nauar. *in cap. accepta. de restitut. spoliat. oppositionis 10. solutione, num. 30.* Couar. *pract. cap. 36. nu. 7. vers. 5 ad idem*, & post hæc Gonçal. *§. 7. proœm. n. 18. & gloss. 6. num. 146. & gloss. 32. num. 40. & gloss. 51. num. 111.*

135 Et fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus † 4. Iunij 1576. coram D. Lancelloto, vt in sequen. decis. *Fuit conclusum quod regulæ Cancellariæ de exprimendo mense vacationis habet locum, etiam in gratia, si neutri quæ est noua gratia, & noua prouisio, & nouus tit. ex illa acquiritur, & propterea in ea fieri debet mentio de modo vacandi, & de reseruatione, vt habetur* in decis. 24. de rescrip. in nouis. *Roman.* cons. 362. n. 4. *Felin.* in c. in nostra in 13. cor. de rescrip. *Sarnen.* in reg. de annali q. 28. n. 2. *Non obstat, quod hoc Beneficium sit litigiosum ante dictam gratiam, & quod propterea dicatur reseruatum, & quando Beneficium est reseruatum alia ratione quam ratione mensis, non est locus* dictæ reg. *quia respondetur, quod lis non inducit reseruationem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur eius collatio, quia lite finita potest postea libere conferre, vt declarat Sarnen.* reg. de triennali. q. 31. nu. 9. *Simoneta* tract. de reseruatio. cap. 9. circa fin. versic. ex prædictis.

136 Et idem fuit resolutum in vna Legionen. † præstimoniorum de mãse Iunij 1594. coram D. Pamphilio, vt in decis. sequenti. *Fuit resolutum non constare de vacatione ex persona Antonij de Vega, nisi aliter probetur ipsum habuisse ius in istis præstimonijs iustificando eius titulum cum omnibus in sua gratia narratis iuxta* decisionem *Egidij 112. & tradit Rebuff.* in praxi, titul. de subrogatio. numero 85. & super concord. rubrica de mandat. Apostolic. ver. successores circa fin. vers. insuper subrogatus. *& ista probatio debet esse clara, cum ius Antonij non incidenter, sed principaliter deducatur, vt per Egidium* vbi supra, *præsertim quod non solum non constat ipsum fuisse triennalem pacificum possessorem, Cassador.* decis. secunda de causa possess. *quod nec etiam decessit in possessione, quam per decem annos antea dimiserat, ad notata per Puteum*, decis. 87. libr. 3. cum aliis allegatis. *Neque obstat possessio decennalis Antonij, ex qua solet præsumi bonum ius, vt per Sarnen.* reg. de triennali, q. 26. n. 7. *quia ista præsumptio non potest allegari, nisi ab ipsomet possessore, non autem à tertio, nisi sit successor ipsius iuxta terminos allegationis Lapi, vt declarat Sarnen.* dict. reg. de triennali, quæstion. 13. *quod in hoc casu non potest habere locum, vbi stante lite inter ipsum Antonium, & quondam Franciscum de Sancto Petro non datur vltimum triennium pacificæ possessionis, quod est extremum necessarium pro allegatione Lapi, Puteus* decis 330. libr. 1. & 511. libro secundo, cum aliis similibus. *Nec etiam obstat, quod Gutierrius magni fecerit ius Antonij acceptando resignationem, & ideo, nec ipse, nec eius successores possunt illud impugnare, quia non constat, quod Ferdinãdus de Messa veniat ex persona Gutierrij, qui, licet resignauerit ad fauorem Gabrielis, qui postea dicitur resignasse Ferdinando, non tamen de hoc doctum fuit, & potest Ferdinandus habere alium titul. cum notorium sit in Beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, vt per Cassador.* decis. 21. numero 5 super reg. & decis. 3. de causa possess. in fin. *Non obstant, quæ dicuntur de non publicatione resignationis Antonij factæ ad fauorem Gutierrij, quia Ferdinandus non tenetur docere de aliqua publicatione, cum non fundet se super ista resignatione, sed tantum dicat Beneficium non potuisse vacare per obitum Antonij, qui illud de eo tempore non possidebat, & in eo nullum ius vnquam habuit, & in omne euentum Domini dixerunt etiam data vacatione ex persona Antonij illam non suffragari. Palacios, cui obstat* reg. de mense, *ex quo Antonius decesserit de mense reseruato, cuius erat facienda mentio in gratia, si neutri, quæ est noua gratia, & noua prouisio, non obstante lite, quæ non inducit reseruationem, sed suspendit tantum collationem Ordinarij vsque ad finem litis, vt alias fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus, sub die 4. Iunij 1576. coram Illustrissimo Cardin. Lancelloto, etiam quod ista vacatio capiatur per clausulas generales, siue alio quouis modo, Puteus* decis. 169. libro secundo, & decis. 1. & 4. super reg. de mense, *Paleot.* decis. penult. *& cessat omnis difficultas ad effectum, de quo agitur, vt non intret gratia, si ventri concessa Palatio, de anno 1587. de quo tempore iam ista vacatio erat comprehẽsa, sub clausulis generalibus appositis in gratia resignationis antea facta ad fauorem Gabrielis, quam Domini dixerunt esse iustificatam.*

Quamuis in Lucana Canonicatus, 7. Februarij 137
1561. coram Dom. Rubeis infra relata *nu. 657.* Rota senserit, quod lis de tempore vacationis inducere reseruationem Beneficij, & sic non obstaret *reg. de mense* exprimen. &c. & vide infra dicta *cap. vlt. à numer. 217.*

§. 2.

De reseruatione, seu affectione per appositionem manus Papæ.

SVMMARIA.

INducitur reseruatio, seu affectio Beneficij per solam appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter factam, numer. 138. & 139. vbi adducitur pro hoc Extrauag. vlt. de præb. & num. 143. contra aliquos. nu. 141 & 142.

Per commendam factam à Papa Beneficium dicitur affectum, & n. 140.

Quando Papa ad certũ tempus, vel ex certa causa reseruauit, si illa reseruatio semel affecit, Beneficiũ semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa contra Æneam, n. 144.

Per collationem Papæ inualidam non euanescit reseruatio Beneficij, nec potest Ordinarius illud conferre contra aliquos, n. 145. & 146.

Stante supplicatione signata per Papam de aliquo Beneficio nondum leuatis Bullis non potest Ordinarius illud conferre, etiam si gratia esset nulla, numero 147.

Per mandatum de prouidendo Beneficio vacaturo, aut incerto, non inducitur affectio de iure n. 148. quamuis de stilo curiæ aliud esset, n. 149.

Prædicta doctrina de affectione per appositionem manus Papæ limitatur 1. vt procedat, quando manum apponit Beneficio ad effectum prouisionis vacantis, secus vbi nõ vacat ad istum effectum, vt quia est collatum alicui, qui nondum acceptauit, vel ad illud est quis præsentatus, &c. n. 150.

Id procedit etiam si in gratia Papa illud reseruasset vt vacans, licet secus, si reseruatio fieret Motu proprio non expresso eo, cui velit conferri, numero 151.

Secundo limitatur, vt non procedat, vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia, per priuationem, nam si non vacauit per priuationem, non est affectum vllo modo, numero 152.

Gratia conditionalis ante euentum conditionis non afficit Beneficium, &c. n. 153.

Tertio limitatur, vt non procedat quando Papa manum apponit super Beneficio resignato, nam, si resignato non tenet ex aliqua causa, Beneficium non est affectum super alia vacatione n. 154. cum seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Responsio, quam tradit Rota doctrinæ Sarnen. docentis, quod si resignans in Curia moriatur, infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat, ex reg. de infirmis, Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, n. 158. & seq.

Etiam in casu Sarnen. falsum est, quod tale Beneficium esset reseruatum, & affectum Papæ, nam ex illa reg. non dicitur vacare, n. 160. & seq.

Non obstat, quod ista sit ficta, non vera vacatio, quia tantum operatur, sicut vera, nec hic concurrit veritas & fictio circa idem, sed vna fictio, &c. à numero 162. ad 165.

Ex quo Papa annullat collationnẽ, si infirmus decedat infra 20. dies, & sic non admittit illam resignationẽ, ius Beneficij dicitur esse penes resignantem, & sic vacat per obitum vere, n. 166.

Vacatio per obitum inducta per illam regulam est etiam vera, & non ficta, quia in his, quæ sunt iuris positiui, lex non fictè, sed vere agit, &c. n. 167.

Reg. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium, habet locum in vacatione per obitum inducta per reg. de infirmis contra Sarnen. num. 168. nec opus est exprimere modum vacationis inductæ per illam reg. sed sufficit impetrare per obitum contra eundem Sarnen. nu. 169.

Quando quis resignat in curia in fauorem, seu conditionaliter, scienter, nulliter, Beneficium vacat per d. resignationem, & sic manet reseruatum, & affectum Papæ, n. 170.

Reprobatur quod dicit Guillelm. de Monteferrato, quod si Papa pro bono pacis, & concordiæ super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, Beneficium censetur reseruatum, seu affectum, numer. 171. cum seq.

Per Breue de capienda possessione, nomine cameræ etiãsi possessio sit capta eius nomine, & promissus decedat antequam illi possessio sit cessa, Beneficium non manet affectum, n. 173.

Per dationem coadiutoris factam à Papa, etiam inualidam non inducitur affectio, n. 174.

Per vnionem nullam non inducitur affectio Beneficij, n. 175. licet secus in vnione ad vitam de Beneficio vacante, n. 176.

Quarto limitatur d. doctrina, vt non procedat, quando Papa prouidet de Beneficio, vti reseruato, quod tamen reseruatum non est, nam tunc Beneficium non manet affectum, n. 177.

Etiam stante clausula, siue alio quouis modo. contra Simonetam. n. 179. 180. & 181.

In prouisionib. additur clausula, dũmodo collatio ad nos hac vice pertineat, per quam restringũtur clausulæ generales in euentum, quod Beneficia non essent reseruata. numer. 178. sed ista clausula non ponitur ratione reseruationis expressæ, sed ratione clausulæ generalis, siue permisso, &c. nu. 182. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Non obstante dict. clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat. recte intraret clausula generalis, siue alio quouis modo, quando vacatio narrata verificatur de facto, etiam si ex modo contento sub clausula generali Beneficium esset reseruatum, numero 184. & illa clausula seruiret, quando Beneficium esset iuris patronatus laicorum, & stante indulto, &c. numero 185.

Quinto limitatur per aliquos, nisi nullitas prouisionis, seu inualiditas appositionis manus Papalis ex defectu potestatis insurgeret, vt ex Concilio Basilien. numero 186. quæ limitatio reprobatur, cum defectus iste potestatis non possit in Papa contingere, numero 187.

Concilium Basilien. quo reseruationes abolentur, & pragmatica sanctio supradicta est, fuit Conciliabulum post dissolutionem, n. 188. & reprehenduntur Patres d. Concilij, n. 189.

SEcundo notandum est induci reseruationem, † 13
seu affectionem Beneficij per solam appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter factam, ita quod si Papa prouidet alicui, vel prouideri mandat de aliquo Beneficio, si prouisio fuerit nulla, vtpote facta inhabili, seu incapaci, vel propter surreptionem, aut alium defectum, Beneficium remanet Papæ affectum, & illo Ordinarius non potest se intromittere, etiam si alias non fuisset reseruatum ad *cap. vt nostrum de appellat.* ita Innoc. *in cap. inter dilectos de excessibus Prælatorum* Decius *in d. cap. vt nostrum, num. 3. & in c. 1. de confirmatione vtili, numer. 10. & cons.* 137. Hiero. Paulus *in pract. Cancel. §. notabilia superuacantibus reseruatis, vers. affectum dicitur.* Rebuff. *in praxi, tit. de reseruatio. num. 30. & 34. & reg. 9. Cancella. & in concor. 11. de reseruat. circa prin. versi. itẽ vbicumque, & in c. postulastis de clerico excommunicato ministrante in gl. nu. 66.* cum Ænea de Falcon *3. præludio, & 2. q. 16. effectu,* Simoneta *de reseruatio. q. 58.* & ibi Granutius Corras. *2. par. cap. 1. num. 14.* Gambarus *de offic. Legati, lib. 5. num. 85.* Mandos. *in proœmio regul. q. 5. n. 9. & regul. 4. quæst. 4. nu. 4. & reg. 9. quæst. 6. n. 6. & cons. 19. n. 12.* & late eius filius Hor. Mandos. plures referens ad Romanum *consil. 335 littera C.* bene Couar. *in cap. alma mater 1. par. §. 7. sub nu. 8.* P. Gregor. *de Benef. cap. 24. num. 17. & 26.* Flamin. Paris. *de*

resignati. Benefi. lib. 7. quæst. 11. n. 1. & lib. 12. quæst. 10. n. 9. vbi dicit communem Vgolin. *de censuris tab. 2. capi. 13. §. 1. ad fin.* Zerola *in praxi Episcopali. 3. par. ve. Benefi. §. 2. fallacia 9* Zechus *de Benefi. & pensio Eccl. capit. 5. sub num. 6.* Enriquez *in summa lib. 13. ca. 14. §. 2.* Ludo. Lopez *instruct. conscientiæ. 2. tom. 2. par. cap. 17.* Suarez *5. tom. de censuris disput. 13 sect. 1. num. 34.* & alij, & Cassador. *decis. 2. de unio. num. 10.* Puteus *dec. 180. numero tertio lib. 3.* & fuit resolutum in vna Barchinonen. Canonicatus nono Martij. 1598. coram D. Millino infra adducta, *6. par. cap. 4. nu. 23.* vbi fuit dictum *per vnionem nullam remanere affectionem, propter appositionem manus Papæ, siue nullitas prouenial ex defectu causæ, siue ex inhabilitate prouisi, aut ex alio capite &c.* Et posthæc Gonçalez ad *regul. de mensib. §. 3. proœm. nu. 146. & gloss. 52.* vbi plura adducit, pro qua

139 † doctrina vltra tex. *in d. cap. vt nostrum* facit Extrauag. *ad Roman.* quæ est Paul. II. *& vlt. de præbena.* in communibus, in sua ratione generali, ibi *ac prouide considerantes effectum per reseruationem manusque appositionem, &c.* & ibi, *Romani quoque Pontificis manus appositionem prædictam tantæ efficaciæ, &c.* & facit *decis. quarta de testib. in nouis. & trigesimatertia. eodem. in antiquis.*

140 Et hinc per commendam factam à Papa, † seu administratorem ab eo positum in Beneficio vacante, ex quo semel manum apposuit, Beneficium dicitur affectum ita, quod nec expectans posset illud acceptare, nec Ordinarius de eo disponere, Simoneta *quæ. 59.* & ibi Granutius, & dixi supra *p. præceden. c. 4. à n. 68.* Gonçal. *d. glos. 52. n. 11.*

141 Quamuis Butrius, & Abbas post alios † *nu. 10. in d. c. inter dilectos.* & Fel. *in cap. si. de præsump. n. 40.* teneant, quod si Papa non est vsus verbo reseruationis, & mandauit Beneficium conferri certæ personæ si collatio non valuit, reuertitur ad Ordinarium, & sequuntur Aufrer. ad Capellam Tholos. *decis. 437. n. 6.* & Selua *de Benefi. 3. p. q. 33. n. 1.*

142 Et quamuis Æneas de † Falcon d. 16. *effectu in fin.* dicat, quod si Papa cõferat Beneficium alias non reseruatum, & collatio non valet isto casu non possit exemplificari d. Extrauagans Pauli II. *versi. vt, & si litteræ Apostolicæ* istis verbis, *super prouisionibus Beneficiorum*, quia Papa ibi semper præsupponit reseruationem præcise, vt patet ibi, *Beneficus taliter reseruatis.* & sic videtur Æneas tenere collationem ad Ordinarium reuerti.

143 Sed, vt dictum est d. Extrauagans facit pro † supradicta doctrina in d. sua ratione generali ad reg. *leg. reg. §. finali digesto, de iuris & facti ignorantia.*

144 Vnde videtur falsum † quod ait idem Æneas *quinta quæstione principali, quæstion. prima ad finem* quod quando Papa ad certum tempus, vel ex certa causa reseruauit, forte non habet locum dicta Extrauagans, nam quicquid ipse velit si illa reseruatio semel affecit, Beneficium semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa.

145 Secundo videtur esse falsum † quod dicit Rota *decisione 512. numero quinto par. 3. diuersorum*, quod collatione facta à Papa inualida possit Ordinarius Beneficium conferre, licet antea esset reseruatum, ex Sarnensi *in regul. de triennali, quæstio. 30. numero secundo.*

146 Cum quo etiam male ait Caputaquen. † *decisi. 33. in fin. li. 1. in manuscriptis* reseruationem euanescere per collationem Papæ etiam inualidam, & P. Greg. *d. c. 24. num. 18.* cuius contrarium recte tenet Probus ad Monachum. *in cap. 2. de rescrip. in 6. num. 37.* & Rebuf. *d. reg. 9. ad fin.* male etiam ait, quod si Papa contulit alicui Beneficium vacans in curia, si semel acceptauerit, non dicitur in curia vacare, si acceptans extra eam sit, etiamsi sit inhabilis; & Selua, quem citat *3. p. q. 72.* non dicit id de inhabili.

Tertio videtur falsum quod dixit Zerola † *in praxi Episcopali 1. par. verbi supplicatio*, quod stante supplicatione signata per Papã de aliquo Beneficio nondum leuatis Bullis potest Ordinarius conferre illud Beneficium supposito, quod alias posset, quod non potest stare ex dictis, etiam si gratia esset nulla, quãto magis existente valida, vt ipse supponit, & dictum est sup. *præceden. p. c. 2. n. 13.* 146.

Et prædicta doctrina videtur intelligenda † quando Papa prouidet, aut prouideri mandat decerto Beneficio vacante, secus in mandato de prouidendo de Beneficio vacaturo, aut incerto; nam tunc per solum mandatum non videtur induci affectio de iure ex te. *in cap. dilectus 2. & c. inter cetera de præben. & in capit. 1. & c. si capit. & capit. si sola de concess. præbend. in 6. & Clem. 1. eod.* Rota *decisi. 6. de concess. præbend. in antiquior. & decis. 25. à num. 3. eodem in antiquis.* vbi Collector etiam vult quod per solum mãdatum de prouidendo etiam de Beneficio certo vacante, non inducatur affectio de iure, Simoneta *q. 60. n. 4.* Corras. *4. pa. ca 5. n. 40.* P. Greg. *d. c. 24. n. 26.* 148

Quamuis de stilo Curiæ aliud esset, † nam Cancellaria tenet, quod per solam manus appositionem Papæ, siue prouideat de vacante, siue de vacaturo, aut mandet prouideri, seu alias disponi etiam de incerto Beneficium sit affectũ, & clausæ sint manus cuiusuis Collatoris inferioris, vt dicit *decis.* Rota 10. *de præb. in nouis. in additione ad fin.* & refert Simoneta *d. qu. 60. num. 2.* & Collector. *d. decision. 6. nu. 6. & d. decis. vigesimaquinta nu. quarto* ait audiuisse, quod Cancellaria, vt prædicta iura tollerentur, & vt gratia Papæ possit indubitanter sortiri effectum, per solam manus appositionem eo ipso, quod signat supplicationem, seu prouidet, seu prouideri mandat, vel alias disponit de vacante, vel vacaturo certo, vel incerto, adeo vult Beneficium esse affectum, & ligatas manus inferioris quod semper daret reseruationem cum decreto à die datæ supplicationis signatæ per Papam & quod tunc per illas clausulas reseruationis & decreti negotium esset clarum; verum tamen, cum gratia fit de incerto vacaturo, vt puta, quod duxerit acceptandum dat decretum incertum, & super incerto, quod demum ligat, cum deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem iuxta *cap. dudum. §. considerantes de præben. in 6.* nisi apponeret certum tempus, puta mensem, quia tunc infra tempus, etiam ante acceptationem ligaret manus aliorum, vt mensis appositio aliquid operetur, vt *in d. Clem. 1.* refert etiam Simoneta *d. qu. 60. num. 1.* & ita procedet quod ait Gonçal. *d. gloss 52. n. 13.* 149

Sed limatur prædicta doctrina sequen. † modis. Primo, vt procedat, quando Papa manum apponit in Beneficio ad effectum prouisionis vacante, secus vbi Papa manum apponit in Beneficio, quod licet vere vacet, non tamen vacat ad effectum prouisionis, vt quia est collatum alicui, qui nondum acceptauit, vel ad illud est † quis præsentatus, &c. Nam si interim conferatur à Papa alij, talis collatio, 150

tanquam

tãquam surreptitia est nulla, maxime stante clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & si postea ille recusset acceptare Beneficium, vel renuntiet iuri ad rem, aut interim decedat, poterit Ordinarius iterum illud conferre, non obstante dicta collatione Papæ nulla, qui manum apposuit in eo, tanquam libere vacante, & in quo non erat alteri ius quæsitum, ita Lapus, Anchoran. Domin. *num.* 18. & Francus 14. *in capitulo si vbi absenti de præbend. in* 6 & Selua *d. q.* 33. *p.* 3. *num.* 1. & post hæc Gonçalez *glos.* 52. *à numero* 56.

151 Quod procedit etiamsi in gratia, in qua † mandatur alij prouideri de Beneficio, Papa illud reseruasset, vt vacans, licet secus, si reseruatio *Motu proprio* fieret non expresso eo, cui velit conferri secundum eos.

152 Secundo limitatur, † vt non procedat vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia per priuationem, mandando alicui de illo prouideri in euentum priuationis, nam si tale Beneficium non vacauit per priuationem, vt quia priuandus antea decessit, non est affectum vllo modo, quia dispositio Papæ erat restricta ad Beneficiũ vacaturum per priuationem, & quia appositio manus Papæ erat conditionalis, scilicet in euentum priuationis, & sic non stante conditione non operatur, ita Rota *decis. vlt. vt lite pendente in nouis.* Æneas 3. *quæ. num.* 11. & 4. *q.* 16. *effectu n.* 2. Simoneta *d. q.* 60. *n.* 2. 5. & 6.

153 Conducit *decis.* Anton. Augusti. 1311. *lib.* 3. *p. diuersorum*, quæ habet gratiam conditionalem ante euentum conditionis non afficere Beneficium, vt inter ea ab Ordinario conferri non possit, &c. facit etiam doctrina Probi ad Monach. *in rubric. de rerum permut. in* 6. *in fin.*

154 Tertio limitatur, vt non procedat, quando Papa manum apponit super beneficio resignatio non tenet ex aliqua causa, vt quia non fuit verus valor expressus per resignatarium, Beneficium huiusmodi non est taliter affectum Sedi Apostolicæ, quod Ordinarius non possit de illo prouidere per obitum resignantis, nam Papa non censetur manum apposuisse super hoc Beneficio, nisi ad affectum vt resi-
155 gnatio sequatur, & ita † tenuit Rota apud Achillem, de Grassis *decis.* 119. seu 14. *de restitutione spoliatorum*, vbi dicitur, quod decretum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ in eadem, licet operentur quod nullus inferior possit ex eadem vacatione conferre, tamen non inficit prouisionem per obitum.

156 Et fuit resolutum in vna Triden. † Beneficij decimotertio Iunij 1578. coram Illustrissimo Blancheto, quæ habetur 1. *par. diuersorum, decis.* 419. quam refert & sequitur Flam. Paris. *de resignatione Benefi. libr.* 18. *quæstion.* 2. *n.* 44. & 45. & post hæc Gonçalez *d. glos.* 52. *n.* 49. & *seq.* vbi citat Lancellotum *de atten.* 2 *p. c.* 10. *nu.* 9.

157 Et idem fuit tentum in vna Cusentina † Parochialis, 22. Aprilis 1594. coram Illustrissimo Pãphilio, in qua fuit dictum, *affectionem non induci super alia vacatione ex resignatione facta in manibus Papæ, quia, vt fuit dictum in illa Trident. Papa apponit manum super illa vacat. ex resigna. tantum, vnde si illa non sortitur effect. & sic ius remanet penes resignantem, non adest affectio, &c.* Et conducit decis. Rotæ in causa Vallisoletana Decanatus, de qua infra *num.* 258. & meminit Gonçalez *sup. num.* 42.

158 Nec obstat doctrina † Sarnen. *in reg. de infirmis, q. trigesimatertia*, vbi cum Romano *consil.* 342. docet, quod si resignans in curia moriatur infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat ex illa regul. Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, & sequitur Rebuf. *in d. reg. de infirmis, verb. ipsumque Beneficium, vers.* 2. *ex ista, & in praxi super eadem reg. glo.* 14. *num.* 4. Boerius *decis.* 2. *num.* 55. *ad fin.* Hamin. Paris. *de resignatione lib.* 12. *quæstion.* 10. *à n.* 4. Rota *in d. decis.* Tuden. 419. respondet, quod non applicatur † huic casui, in quo resignatio non fuit facta 159 simpliciter, sed in fauorem. Secundo, quod casus Sarnen. est, quando is, qui resignauit, in curia decessit infra 20. dies, hic autem versamur extra hunc casum.

Sed ego vlterius dico etiam in casu Sarnen. † falsum esse, quod tale Beneficium esset reseruatum, & 160 affectum Papæ, nam ex regula de infirmis non dicitur vacare per resignationem, vt dicunt Roma. & Sarnen. sed per obitũ censetur vacare, vt per Rebuf. *in praxi super dict. reg. glos.* 12. & 14. & *consil.* 72. & 86.

Et ita contra dict. doctrinam Romani, & Sarnen. recte tenet Rosiniacus *de Benefi. cap.* 28. † Et, vt in 161 quit Horatius Mandos. ad Roma ibi, *litera B.* aduertendum est huiusmodi regulam non semper in vnam atque eandem formam emanasse, & quod antiquitus, & tempore Romani non aderant illa verba, quæ nunc in eius fine reperiuntur, videlicet, *ipsumque Beneficium nihilominus per obitũ censeatur vacare.* Alias enim non dubitasset Romanus, vtrum dicantur vacare per resignationem, an per obitum Beneficia per eos resignata, qui infra 20. dies obierunt, illa enim verba clare determinant huiusmodi Beneficia per obitum dici vacare: Nec obstat, quod id de ficta, non 162 de vera † vacatione intelligendum sit, vt inquit, ibi Mandos. vt etiam per Sarnen. *in eadem reg. q.* 30. qui ait, quod iste modus vacandi inductus per istam regul. cum non sit verus, non comprehenditur sub aliis regulis, & dispositionibus, & concessionibus loquentibus simpliciter de vacatione per mortem, & sic, quod, regula de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium non habebit locum in vacatione per obitum isto modo inducta; quam † posteriorem 163 decisionem, quoad regul. *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*, licet non approbet, nec reprobet Nauarrus *in cap. accepta. de restitutione spoliato. oppos.* 8. *solutione n.* 46. consentit tamen vacationem illam non esse veram, sed fictam. Quia respondetur, 164 † quod illa ficta vacatio tantum operatur, sicut vera, quia tantum operatur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero, Bart. & alij *in l. si is qui pro tempore. ff. de vsucapio.* Rebuffus *d. glos.* 14. *nu.* quinto, & *vndecimo* Mandosius *d. reg. de impetrantibus* 32. *quæst.* 6. *nu.* 2. & Flam. Paris. *d. lib.* 12. *quæst.* 9. *nu.* 8. & in his, quæ sunt iuris, paria sunt aliquid esse, vel haberi pro tali, Putei *decis.* 297. *in fin. li.* 3. & Flam. Paris. *d. quæstion. nu.* 12.

Nec satisfacit responsio Sarnen. *d. quæst.* 30. quod † 165 id procedit, vbi non concurrit veritas, & fictio ircaidem; tunc enim fictio veritati cedit, Mandos. *d. q.* 6. *num.* 3. & 4. nam in proposito dici non potest concurrere veritatem, & fictionem, sed vnam fictionem, quod Beneficium vacat per obitum, & non per resignationem.

Secundo, principaliter † respondetur, quod ex quo 166 Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra viginti dies, & sic non admittat illam resignationem, ius Beneficij dicitur esse penes resignan-

tem per ea,quæ dicit Bisignetus *decis.1.de renuntiat.* & cum ius sit penes resignantem, vacat per obitum vere,ita *d.decis.* Putei in vna Bononien regressus de anno 155 o. in qua fuit resolutum regressui per decessum esse locum in casu dict. regulæ *de infirmis resignantibus*,& refert,& sequitur Flam.Paris.*d.q.9.n.7.* 10.11.& 13.

167 Et quod vacatio per obitum inducta per † dictam regulam *de infirmis resignan.*est vera vacatio,& non ficta,tenet etiam Mandos.*d.quæst.6.à num.5* quia in his,quæ sunt iuris positiui, lex non ficte,sed vere, & mero iure agit, & disponit, & tituli Beneficiorum, illorum que modi vacandi sunt de iure nouo.& positiuo,ergo lex super illis vere,& ficte agit,& operatur,&c.

168 Et contra Sarnen. † supra tenuit etiam Rota in terminis d.regulæ *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*,in vna Salamantina S.Thom.coram Capisuco, de anno 1553. quia pacificantur casus fictus, & verus, & quia vere vacat per obitum, quia ius non abdicatur à resignante per istam resignationem,vt per Verallum *decisio.* 328.*lib.1. in manuscrip.* & refert, & sequitur Mandosus *dicta quæstione sexta.*

169 Vnde etiam apparet falsum esse † quod ait Sarnen. *d.regul.de infirmis,quæst.*35 quem sequitur Flam.Paris.sibi non constans *d.quæst.*10.*num.*33.nempe in terminis illius reg.non sufficere impetrare per obitum, sed opus esse exprimere modum vacationis inductę per illam reg.&c.

170 Hæc tamen limitatio † non procedit in Beneficio, quod quis resignat in curia in fauorem,seu conditionaliter,scienter,nulliter,ita quod resignatio non potest sortiri effectum culpa resignantis,nam tunc Beneficium vacat per dictam resignationem in curia,& consequenter manet reseruatum,& affectum Papæ, iuxta dicta infra *vndecima p. capitulo tertio à numero* 35.

171 Ex dictis infertur falsum esse, † quod dicit Guillel. de Monte ferrato *in commen.ad pragmaticam sanctionem* relatus per Simonetam *quæst.*62. & per Sarnen.*reg.de triennali,quæstione* 31.*versic.sic etiam Papa*, & P.Gregor.*cap.*24.*n.*15.quod si Papa pro bono pacis, & concordiæ super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo,vel prouidendo,& alteri super eo pensionem constituendo,si ille decedat, propter huiusmodi appositionem manus Papæ,Beneficium sic pensione grauatum censetur reseruatum,seu affectum,vt de eo solus Papa possit prouidere per *d.c.vt nostrum*, quia propter pensionem duraturam nunquam dicitur plene prouisum de Beneficio, & donec durat pensio, durat & appositio manus Papæ, quod etiam docet Probus ad Monachum, *in dicto c. præsenti,de officio Legati in sexto nu.*41. Quamuis dicat non esse tenendum in Gallia,propter pragmaticam sanctionem.

172 Sed id est falsum ex dictis, nam tunc Papa non apponit manum,† nisi ad effectum, vt prædicta concordia sequatur,& sortiatur effectum,& alias multorum Beneficia essent affecta, vt dicit Simoneta *sup.* qui,quamuis dicat,quod contra hanc opinionem nihil scribet,cum inimici Pontificiæ potestatis, & illi, qui curiam impugnant,& reseruationes prohibent, & tollunt, illam veram, & seruandam affirment, tamen satis videtur contra eam inclinare,& de ea dubitat Sarnen.*supra* & P.Gregorius eam referens *vbi supra.*& ita post hæc firmat Gonçalez *d.glos.*52. *num.* 40.& 41.dicens firmasse Rotam in Romana Cleri-catus S.Petri 27 Nouembris 1602.coram D.Pamphilio.

Infertur etiam ad illud,de quo vidi dubitari † Ro- 173
mæ in Archidiaconatu de Talauera vacante per obitum D. Gundisalui Marini Pōtij de Leo.quod per Breue de capienda possessione nomine Cameræ, etiamsi possessio sit capta eius,nomine,& prouisus decedat antequam illi possessio sit cessa à camera, non manet Beneficium affectum Papæ, nam illa manus Papæ appositio non est,nisi ad effectum,vt sua prouisio debitum consequatur effectum,& non ad effectum iterum prouidendi de illo, facit, quod dicit Gonçal.*sup.n.*39.

Facit quod de datione coadiutoris facta † à Papa 174
dicit Puteus *decis.*226.*n.*14.*lib.*3 licet dubitanter;scilicet, quod per illam non induceretur talis affectio, vt Ordinarius disponere non possit, quia simile de commenda hic non habet locum, quia in cōmenda benef.vacabat,& Papa per manus appositionem declarabat,quod de eo disponere intēdebat,sed in isto casu,quādo datur coadiutor, Beneficium non vacat, & ideo non videtur per talem appositionem Beneficiū afficere, ita vt Ordinarius cessante coadiutoria non posset de Beneficio disponere,&c. Et idem videtur, quando coadiutoria esset surreptitia,seu inualida,& sic nō haberet locum futura successio, quæ est accessoria ad coadiutoriam, Mandos. *de signatura gratiæ, tit.de coadiutoris,vers.coadiutoria habebat*,Puteus *decis.*98.*lib.*2 vt supradictum est 4.*par.cap.vlt.numero* 133.

Infertur etiam contra Rotam † in dict. Barchinonen.Canonicatus,de qua supra *n.*139.*ad fi.*per vnionem nullam non induci affectionem Beneficij, cum tunc Papa non apponat manum ad effectum prouidendi, sed ad effectum vniendi, & sic extinguendi, & supprimendi Beneficium, maxime in vnione perpetua;nam in vnione ad † vitam de Beneficio vacante secus videretur dicendum, nempe induci affectionem; cum sit quædam virtualis prouisio, nec per eam extinguatur Beneficium,vt infra *vlt.p.c.2.à numero trigesimooctauo.* & vide dict.sup.4.*p.c.*4. *numero* 74. 175

Quarto limitatur,vt non procedat,quando Papa † 177
prouidet de Beneficio,vti reseruato,quod tamen reseruatum non est, nam tunc prouisio Papæ non tenet,nec Beneficium manet affectum,sed Ordinarius poterit de eo prouidere; decretum enim ex falsa causa interpositum non afficit,Rota *decis.* 12. *de conces. præb.in antiquis.* Probus ad Monach. *in cap. tibi qui, de rescript.in 6.nu.*20.Horatius Mandos.qui alios refert ad Roma.*loco. statim citando litera F.* ita Roma. *cons.*335.Gemin.*cons.*136.qui vult, quod prouisio Papæ sit nulla,si inhæret reseruationi,quæ non est, vel est reuocata, & propterea, quod Ordinarius potest de illo Beneficio prouidere,sequitur Æneas de Falcon.4.*quæst.effectu.*16.*nu.*2 & *effectu* 19.*ad fi.*Gonçal. *d.glos.*25.*à n.*45 qui *nu.*51.rectè ait idem esse,vbi Beneficium impetratur certo modo, ex falsa causa, & *glo.vlt.n.*62.

Et hinc ait Simoneta † *q.*61.*n.*3. videmus, quod si 178
prouisionibus additur clausula,*dummodo collatio,seu eius dispositio ad nos hac vice pertineat*, per quam restringuntur clausulæ generales, quæ apponuntur in gratiis de Beneficiis reseruatis in euentum, quod nō essent reseruata, prout dicit Pauinus *in tract. de potestate Capituli sede vacante septimo præludio vltim. columna.*

Ait tamen ipse Simoneta † *numero* 4. hæc vera 170
videri

videri attento stylo Curiæ, quo semper prouidetur cum clausula, siue alio quouismodo, de qua per Dd. *in capit. susceptum de rescrip. in* 6. item, quia negari non potest, quin Papa manum apposuerit, & si prouisio non valet, videtur quod affectio sit inducta per ea, quæ supra dicta sunt, & ideo Ordinarium non posse prouidere, nec expectantem illud acceptare.

180 Adhuc tamen videtur tenenda † dicta limitatio, nec obstat prima ratio Simonetæ de clausula *siue alio quouismodo*, nam illa non intrat, nisi vacatio dispensatiue narrata verificetur, saltem de facto, vt dicetur infra 11. *p. c.* 1. *à n.* 36.

181 Secunda vero ratio cessat ex dictis, † nam, & si Papa manum apposuerit, apposuit illam tanquam super reseruato, & sic cessante reseruatione, quæ fuit fundamentum appositionis manus Papæ, illa nihil operatur.

182 Circa illud autem, quod ait Simoneta cum Paruino de clausula, dummodo collatio, seu dispositio ad nos hac vice pertineat, aduerte Hieron. Paulum *in practica cancellariæ in §. notabilia super vacantibus reseruatis*, dicere illam non poni ratione reseruatio. expressæ in literis, quia, ex quo reseruatio probatur, certum est, quod illius Beneficij dispositio, ad Papam pertinet, sed poni ratione clausulæ generalis, *sine præmisso siue alio quouis modo, &c.* Vnde quando non poneretur alius modus vacationis, quam expressus in reseruatione, tunc omittitur clausula *siue præmisso* & illa omissa non ponitur clausula, *dummodo eius dispositio.*

183 Hæc Hier. Paulus ibi, † quem secuta est Rota in vna Aretina commendæ 7. Nouemb. 1586 coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum. *Reseruationem satis verificari ratione familiaritatis, de qua constabat per attestationem computatoris palatij, & fidem in curia facere fidem propter facilitatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur; nec obstare, quod per expeditores in literis fuerit addita clausula, dum modo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, quia hæc clausula non ponitur ratione reseruationis expressæ in literis, sed ratione clausulæ generalis*, siue præmisso, siue alio quouis modo, *prout tradit practica cancellariæ* in notabil. super vacan. reseruatis. &c.

184 Rursus aduerte, † quod non obstante dict. clausula, *dummodo collatio, seu dispositio, ad nos hac vice pertineat*, licet intraret dict. clausula generalis, *siue alio quouis modo*, quando vacatio dispositiue narrata verificatur de facto tantum, etiam si ex illo modo contento sub clausula generali Beneficium non esset reseruatum, &c. cum Papa concurrat cum omnibus Ordinariis, satis dicitur, ad eum pertinere, vt fuit resolutum in vna Cordub. Beneficij 21. Aprilis 1559. coram D. Quiroga, de qua infra 11. *part. capit.* 1. *numero* 60.

185 Et illa clausula, *dummodo* † *collatio, seu dispositio ad nos hac vice pertineat*, seruiret, quando Beneficium esset iuris patronatus laicorum, cui non vult Papa in dubio derogare, & quando Beneficium spectaret ad collationem alicuius ex indulto, & priuilegio Apostolico cum decreto irritante dicente, etiam per nos, iuxta supradicta *à n.* 19.

186 Quinto limitatur per aliquos, † nisi nullitas prouisionis, seu inualiditas illa appositionis manus Papalis ex defectu potestatis ciusdem insurgeret, vt ex Consilio Basilien. quo reseruationes abolentur, ex quo pragmatica Sanctio Gallicana sumpta est, ad *cap. ne captandæ. de concess. Præben. in* 6. ita Roma. *d. consil.* 335. *n.* 12. *& 13.* Ripa *in c. cum M. Ferrarien. de constitu. num.* 197. Probus ad Monach. *in c.* 2. *de Præben. in* 6. *n.* 39. *& in cap. præsenti de offic. Legati, num.* 41. Aufrer. ad capellam Tolosanam *decis.* 437. *sub nu.* 6 Corras. *dict. c. secunda par. num.* 14. & videtur sequi Sarnen. *de triennali quæst.* 30. *nu.* 2. *vers. & ista conclusio procedit*, & Horatius Mandos. ad Roma. *ibi litera G.* qui refert Ripam *supra*, & Staphileum *septima forma mandati de prouidendo numero* 4. qui tamen solum loquitur de reseruatione, seu appositione manus executoris super certo Beneficio nondum vacante nulliter facta ex defectu potestatis, vt *in dicto capitulo ne captanda.*

Sed, cum defectus iste † potestatis non possit in Papa contingere iuxta supradicta *in princ. huius cap.* hæc limitatio non est tenenda, vt inquit Simoneta *d. q.* 58. *n.* 12. quamuis ipse Romanus illam audeat ponere eo; quod Patres Concilij Basilien. contra Papa pro viribus tutatus fuerat, quem, vti Galli, sequuntur Probus Aufrer. & Corras. 187

Nec obstat d. Concilium † Basilien. quo reseruationes abolentur, & dict. pragmatica sanctio sumpta est, nam, licet d. Concilium fuit à principio canonice congregatum, tamen post dissolutionem, seu translationem eius factam per Eugenium IV. post quam contenta in dict. pragmatica facta sunt, factum est conciliabulum & conuenticulum satanæ, & Concilium amplius appellari non debuit, &c. Vt in Bulla Leonis X. super abrogatione pragmaticæ sanctionis in Concilio Lateran. nouissimo *sess.* 1. quæ habetur etiam in Bullario inter constitutiones Leonis X. 16. *in ordine*, & in Bulla retractationum Pij II. quæ est in Bullario 11 *ordine* suarum constitutionum D. Anton. *in sum.* 2. *par. tit.* 3. *cap.* 11. *§.* 10 *&* 3. *par. titul.* 23. *cap.* 1. *in prim. & cap.* 2. *§.* 5. Turrecremata *de Ecclesia lib.* 2. *cap.* 100. *& lib.* 3. *c.* 58. Cano. *de locis lib.* 5. *cap. fin. ad nouum*, Cardin. Bellarm. 2. *tom.* 1 *controuersia li.* 2. *c.* 19. *ad fi. & lib.* 3. *cap.* 16. Hoieda *de incompatib. tract. Benef. c. vigesimotertio, num.* 86. *& cap. vigesimoquarto, nu.* 27. 188

Et Thom. Campegius *in tract.* † *de reservat. num.* 6. reprehendit Patres dicti Consilij Basilien. quia ausi fuerunt abolere, quantum in se fuit, reseruationes, quascumque, siue generales, siue speciales, præter clausas in corpore iuris, voluerunt que, inquit, ipsi inferiores authoritatem superioris sui certis finibus coercere. 189

§. 3.

De reseruationibus regularum Cancellariæ.

SVMMARIA.

PEr regulas Cancellariæ, quas S. Pontifices facere solent suo tempore duraturas, plures reseruationes inducuntur, numer. 190. *de quibus hic agendum est, num.* 191.

In regula 1. *hic posita innouatur reseruationes extrauagantis, ad regimen, quæ videnda est n.* 192. *de quibus reseruationibus, & huius regulæ interpretatione qui videndi sunt, n.* 193.

Circa reseruationem Beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, & Beneficiorum promotorum ad Episcopatus, & quæ per constitutionem execrabilis vacat remissiue,

numero centesimo nonagesimoquarto.

Per extrauagantem, ad regimen, solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero reg. absolute reseruantur eorum Beneficia, & sic quomodocunque vacent, & c. numero 195. *& sic cessat iam quod tradit Fastoli dubio* 53. *ex Egidio, & ca. numero* 196.

*Non sufficit ad effectum huius reseruationis ius ad rem, sed in re, n.*197.

*Sufficit ius in re, etiam si alter de facto possideat, sufficit etiam obtinere de facto, dummodo ius non esset penes alium, n.*198. *quod est notan. ad reseruationem aliarum regularum, n.*199.

Illa verba, declarans nihilominus, &c. Et illa, & ea etiam Beneficia, addita sunt à tempore Sixti V. num. 200.

*Dicta verba, declarans nihilominus, &c. sunt posita ad tollendum dubium, de quo in vna Hispalen. Beneficij, an scriptores Apostolici, qui ratione officij sunt Prothonotarij, dimisso officio desinerent esse tales, & sic Beneficia postea acquisita non essent reseruata? in quo fuit tunc resolutum desinere esse Prothonotarios, & cet. à n.*201.

Ante quam dicta additio facta esset, Rota in vna Palentina decessit à dicta decisione, vt in decisione hic posita, num. 204.

Respondetur ad rationem aliquorum quod priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij etiam dimisso officio, non sit in vsu, & sic per non vsum amissum, quod præsumitur vsus priuilegij, &c. à num. 205.

*Quando d. priuilegium non fuisset in vsu, per hanc regulam renouatur & restituitur, maxime quo ad effectum reseruationis, n.*208.

*Reseruatio de Beneficiis, de quibus Ordinarij contra Concilij Triden. decreta disponũt, in quibus exemplificetur, n.*209.

Ista reseruatio non videtur habere locum in Beneficiis, de quibus patroni disponunt contra Concilij decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, numero 210.

*Intelligitur quando Ordinarius sciens, aut scire debens disposuerit de Beneficiis cõtra decreta Concilij, secus, si per iustum errorem, seu ignorantiam facti, probabilem, num.*211.

190 † TErtio notandum est per regulas Cancellariæ, quas summi Pontifices in crastinum assumptionis suæ facere solent, quas ex tunc suo tempore duraturas obseruari volunt, vt in illarum proœmio, & explicat ibi glossator plures reseruationes induci, vt in primis regulis: & cum sæpe occurrant
191 † in praxi non abs re erit hic ponere istas regulas reseruatorias, vt habentur in regulis S. D. N. Pauli V. & circa eas aliqua adnotare, præcipue circa regulam *de mensibus*, & alternatiua, quæ in praxi frequentior est, & non est per aliquem hactenus declarata.

Reseruationes generales, & speciales.

IN primo fecit easdem reseruationes, quæ in constitutione Fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, ad regimen, *continentur, & illas innouauit, ac locum habere voluerit, etiam si officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad Beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant, declarans nihilominus Beneficia, quæ d. sedis officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis notarij erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandoque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, ac reseruauit Beneficia, quæ per constitutionem Ioan. XXII. quæ incipit,* execrabilis, *vacant, vel vacare contigerit, & ea etiam Beneficia omnia, de quibus Ordinarij, & alij Collatores contra Concilij Tridentin. decreta disposuerunt, & disponent in futurum.*

Cum in hac regula † innouentur reseruationes *ex trauag. ad regimen. de Præben.* inter communes, quæ vt supra dictum est *n.* 57. *&* 89. erant temporales pro tempore Benedicti, vt ibi patet *ad fi.* glossator hic *reg.* 2. *&* 62. illa videnda erit. 192

De quib. reseruationibus, † & huius regulæ interpretatione vltra d. glossatorem Soto, Hispanum, & Rebuffum hic bene agit Mandos. qui hanc regulam explicat per 16. quæstiones: videndus est etiam Simoneta *d. tract. de reseruatio. quæstione* 37. 38. *& trigesimanona*, vbi de reseruatione Beneficiorum Capellanorum Papæ, ac officialium Romanæ curiæ, & Paulus Granutius *in d. tract. Simonet. quæstione* 100. vbi de reseruatione Beneficiorum Protonorariorum. 193

Et circa reseruationem † Beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, de qua *in d. extrau g. ad regimen.* vide dicta infra 11. *par. c.* 5. *à numero* 51. & circa reseruationem Beneficiorum, quæ promoti ad Episcopatus obtinent, de qua *in eadem extrauag.* videnda sunt dicta *d.* 11. *par. c.* 6. *à num.* 30. & circa reseruationem Beneficiorum, quæ per constitutionem execrabilis vacant, vel vacare contigerit, videnda sunt dicta *d. capit. quinto, à num.* 45. 194

Et circa illa verba, *ac locum habere volunt, etiam* † *si officiales in eadem constitutione expressi, &c.* notandum est, quod per d. extrauagantem, *ad regimen*, solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero regulam absolute reseruantur eorum Beneficia, vt patet ex istis verbis, *& sic quomodocunque vacent erunt reseruata*, ad Bellenzinis *de charitatiuo subsidio q.* 115. 195

Et ex illis verbis cessat iam † quod tradit Fastoli *dubio* 53. ex Ægidio in terminis reseruationis Clementis V. quæ reseruabat Beneficia Capellanorum cedentium, vel decedentium, quod horum Beneficia, qui tempore reseruationis erant Capellani, non censebantur reseruata, si tempore obitus, & vacationis Capellani esse desierant, quod dictum, licet non procedat stante reseruatione simpliciter reseruante Beneficia officialium, vt hic, tamen in illo casu recte procedebat, vt inquit Simoneta quæstione 37. num. 6. 196

Secundo ex illo verbo, *obtinebant*, notandum est non sufficere ad effectum huius reseruationis ius ad rem, vt *in regula* 3. *&* 4. sed in re, Milis *in reper. verb. obtinere*, Æneas de Falcon. 4. *quæst. effectu* 45. & facit *decis.* 427. *num.* 2. *&* 3 *par.* 1. *diuersorum*, & quod tranit Mandos. *reg.* 5. *q.* 5. 197

Et sufficit ius in re, † etiam si alter de facto possideat, Æneas ibi, sufficit etiam obtinere de facto standō in possessione, dummodo ius non esset penes alium. Rota *decis.* 8. *de electione* alias 274. *in antiquis, &* 12. *de Præben. in antiquior.* Bellenz. *quæstione* 122. Simoneta *quæst.* 50. 51. *&* 52. Cassad. *decis.* 2. *de constitution. nu.* 2. Rota *decis.* 102. *lib.* 1. *par.* 3. *diuersorum*, quæ 198

etiam

etiam est 53. *lib.* 2. de qua infra, *nu.* 658. & Mandos. *reg.* 3. *quæstio.* 13. qui idem in effectu ait *reg.* 6. *q.* 5. iuxta dicta infra 1. *par. cap.* 3. *num.* 53. & post hæc Gonzalez plura adducens *glos.* 15 §. 1.

199 Quod est notandum † ad reseruationem Beneficiorum collectorum, seu sub collectorum, & familiarium, de qua *in reg.* 3. & 4. & habet etiam locum in reseruatione mensium, vt *in d. decis.* 102. & late Gonzalez *d.* §. 1. & vide quæ circa istud verbum dicemus infra, *n.* 352.

200 Tertio notandum est † illa verba, *declarans nihilominus*, vsque ad illa, *sub huiusmodi reseruationibus cõprehendi*. & illa verba. *Et ea etiam Beneficia omnia de quibus Ordinarij*, &c. Addita esse à tempore Sixti V. & ideo in regula, quam Mandosius interpretatur, & alij glossatores ante eum non inueniuntur, dictaque verba, *declarans nihilominus*, &c. † Sunt posita ad tollendum dubium, de quo fuit actum in Rota in vna Hispalen. Beneficij 14. Ianuarij 1572. coram Illustrissimo Card. Lancelloto, & habetur *prima par. diuersorum decis.* 70. an scriptores Apostolici, qui ratione talis officij sunt Prothonotarij, dimisso officio scriptoriæ desinerent esse tales Prothonotarij, & sic Beneficia per eos acquisita post dimissum officium scriptoriæ non essent reseruata ex *d. extrauag. ad regimen*, & *hac regula primo*. † In quo tunc fuit resolutum desinere esse Prothonotarios, & sic talia Beneficia non esse reseruata, cum qua decisione tenet Anas. Germonius *de indultis Cardinalium* §. *etiam ex eo numero quinquagesimoquarto.* vbi hunc art. late tractat; qui tamen num. 89. ait hodie quæstionem istam videri superfluam ex eo, quod *in regula* 18. Sixti V. sunt reseruata † Beneficia omnium officialium, etiam si officium deposuerunt, &c. voluit citare regulam 1. Sixti V. in qua d. verba addita sunt, vt dixi.

204 Et antequam d. † additio facta esset, Rota in vna Palentina Scholastriæ Canonicatus, & Præbendæ de Valladolid. 9. & 13. Aprilis, 1584. coram D. Robusterio recessit à dicta decisione, vt videre est in decisione sequenti. *Cum Ambrosius de Miranda fuisset alias scriptor Apostolicus, & dum haberet huiusmodi scriptoriam, obtinuisset Scholastriam, ac Canonicatum, & Præbendam collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Valladolid Palentin. diœcesis, ac postmodum dictos Scholastriam, & Canonicatum, & Præbendam resignasset, seu cessisset reseruato sibi regressu, accessu, & ingressu, & deinde durante huiusmodi regressu de mense Martij 1550. dimisisset scriptoriam, eaque dimissa factus fuisset locus prædicto regressui, idem Ambrosius illius vigore assecutus fuisset dictos Scholastriam, & Canonicatum, quos possedit vsque ad eius obitum, qui fuit de mense Octob. Millesimo, quingentesimo octuagesimosecundo, denique per obitum, D. Ambrosij D. Ludouicus Primentel obtinuit sibi prouideri de Scholastria, & Canonicatu, & Præbenda prædictis, & etiam obtinuit Breue de capienda possessione nomine cameræ, in quo sunt hæc verba, videlicet. Contulimus d. filio Ludouico Pimentel clerico Oueten. diœcesis Scholastriam, ac Canonicatum, & Præbendam Ecclesiæ B. Mariæ oppidi Vallisoleti Palentin. diœcesis, per obitum quondam Ambrosij de Miranda notary nostri olim literarum Apostolicarum scriptoris extra Romanam curtam de mense Octob. proxime præteriti defuncti vacantes, & antea dispositioni Apostolicæ reseruatos: quo circa vobis, & cuilibet vestrum per præsentes committimus, & mandamus, vt constito vobis, seu alteri vestrum de dicta vacatione, & quod ipse Ambrosius olim literarum Apostolicarum scriptor fuerit, & quod tempore obitus sui Scholastriam, & Canonicatum, & Præbendã prædictos possideba, corporalẽ, & cæt. Verum quia ex serie prædicta apparet, quod antea quam fieret locus regressui, ipse iam dimiserat officium scriptoris, contigit dubitari, an dicta Beneficia sint reseruata, & an constet de Prothonotariatu, qui comprehendatur sub extrauag. ad regimen. de Præben. & quia nona præsentis mensis Aprilis, & die 13. eiusdem de mandato Sanctissimi proposui in relationibus Dominorum difficultatem prædictam, vt in posterium hæc decisio exemplum cæteris esse possit, Domini visa Bulla Leonis X. plumbata priuilegiorum scriptorum Apostolicorum, quam Illustrissimus, & Reuerendissimus D. meus Cardinalis S. Stephani prodatarius mihi consignauit, & ego illam omnibus Dominis meis in Rota exhibui, ipsique illam viderunt, ac plane examinarunt, & re mature discussa, resoluerunt, quod cum Dinus Ambrosius de Miranda semel fuerit scriptor Apostolicus, & in eadem concessione scriptoriæ creatus Prothonotarius Apostolicus, licet postea de anno 1550. idem Ambrosius dimiserit scriptoriam, non propterea desiit deinceps esse Prothonotarius, quia Leo X. in d. Bulla, quam nos omnes vidimus, creat scriptores, qui clerici fuerint, Prothonotarios Apostolicos, ita quod etiam postquam scriptores esse desierint, adhuc sint deinceps Prothonotarij, & pro talibus in omnibus, & ad omnes effectus haberi vult, & mandat, vt ex verbis dictæ Bullæ clare apparet: & cum verba Bullæ sint clara, & aperta, est casus legis expressus in ea. Comprobãt hoc idẽ Domini ex Bulla Pauli III. in fauorem dictorum scriptorum, in qua narratur concessio Leonis X. de huiusmodã dignitate Prothonotariatus in fauorem dictorũ scriptorum. Idem etiam cõfirmabant ex eo, quod ipse, ac plures vidimus, quod cæteri officiales Papæ, qui creãtur Prothonotarij, omnes habent in suis priuilegiis eandem clausulam, vt etiam postquam tales esse desierint, nihilominus nõ desinãt deinceps esse Prothonotarij ad omnes effectus, vnde, cum nõ desierit Ambrosius esse Prothonotarius, res est clara, quod prædicta Beneficia sint reseruata, cũ Extrauagans, ad regimen, quæ reseruat Beneficia Prothonotariorum, habeat locum, non solum in Prothonotariis participantibus, sed etiam in omnibus Prothonotariis creatis à Papa, vel Legato, qui non sunt de numero, nec participantes, vt plures resoluimus in Rota nostris temporibus, & sunt plures decisiones Putei, Peregrini, & aliorum plurium auditorum antiquorum: nec hoc habet difficultatem aliquam. Non obstat, quod ex aduerso dicebatur de decisione facta in causa Hispalen. Beneficij de Villamartin coram Illustrissimo D. Cardinal. Lancelloto, quod scriptores Apostolici, postquam desinunt esse scriptores, non sunt amplius Prothonotarij, & Beneficia post dictam dimissionem acquisita non reseruata, cum cesset Prothonotariatus, quoniam dicta decisio fuit facta de iure communi, ex quo tunc Rota nullam habuit notitiam de d. Bulla Leonis X. priuilegiorum dictorum scriptorum, & pars asserebat, quod, cum non probaretur scriptores Apostolicos habere in priuilegiis suis hanc clausulam, quam habent alij officiales, dicebat esse in hoc inspiciendam dispositionem iuris communis, quo inspecto, si occasione officij creatur aliquis Prothonotarius Apostolicus, cessante illo officio, vt causa successiua, & non momentanea, debet cessare Dignitas Prothonotariatus, & ita Domini tunc resoluerunt habentes solum considerationem ad dispositionem iuris communis, cum huiusmodi Bulla priuilegiorum nondum tunc fuisset reperta, sed cum hodie Illustrissimus D. Cardinalis S. Stephani illam repererit, & exhibuerit, & sit clara illius dispositio, prædicta decisio non facit ad propositum, cum ista decisio sit fundata in eo, quod Papa in prilegio expresse

voluit, quod licet desierint esse scriptores, non desierint esse Prothonarij. Et ita, vt supra, resolutum fuit coram me Christophoro Robusterio de Lamat. Rotæ auditore.

205 Nec obstat dicere, † vt aliqui prætendunt, quod dictum priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij dimisso officio, quod competeret eis etiam si illud ignorarent, ad *decisionem* Putei *19. lib. 2.* & Horatium Mandos. *de priuilegiis ad instar. gloss. 7. num. 50.* & Rotam *decis. 14. par. 2. diuer. n. 1.* non sit in vsu, & sic per nō vsum sit amissum ad *l. 1. ff. de nundin.* vbi D. & *in l. falso. C. de diuers. rescrip. & in cap. cum accessissent*, maxime Felin. & Decius *de constitutionibus, & in ca. si de terra, & cap. accedentib. de constitutionibus, & in l. 2. C. de his. qui sponte munera publica subeunt. lib. 10.* Ias. & Carolus Tapia *in l. fi. ff. de constitutionibus Principum*, Balb. *de præscript. 4. p. 5. qu. 4.* Horat. Mandos. *d. tract. glos. 15. l. 42. tit. 18. pag 3.* vbi Greg. Lopez, & *l. 3. tit. 7. p. 5.* & Ioan. Garcia

206 *de nobilitate* † *gloss. 6. numer. trigesimooctauo, versiculo quinto præmitto*; nam præsumitur vsus priuilegij in fauorem priuilegiati, Crescen. *decis. 4. de priuil.* alias 79. & Rota *decis. 67. par. 2. diuersorum*, Gregor. *d. l. 42. gloss a 1. ad fin.* & Ioan. Garcia *supra*, quicquid velit Horatius Mandos. *d. gloss. decimaquinta, a num. 55.* &

207 habeo notitiam, † quod D. Petrus Ordonnez, de Anaya Canonicus Abulen. qui fuerat scriptor Apostolicus dimisso officio, vti Prothonotarius faciebat Notarios.

208 Præterea quando d. † priuilegium non fuisset in vsu, per hanc regulam renouatur, & restituitur maxime quo ad effectum reseruationis, ex quo in ea vult, & declarat Papa Beneficia, quæ sedis Apostolicæ officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis Notarii erant etiam dimissis ipsis officiis, & quandocunque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, quasi remaneant tales Notarij post dimissa officia. Et de officialibus, qui ratione officiorum suorum sunt sedis Apostolicæ Notarij, seu Prothonotarij, etiam dimissis officiis, vide constitutionem Leonis X. 14. 27. & 36. & Pauli III. 23. & Sixti V. 35.

209 Circa reseruationem † autem illam de Beneficiis de quibus Ordinarij contra Concilij Trident. decreta disposuerunt, & disponent in futurum, dico illam posse exemplificari in Beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, vt in specie *cap. 6. sess. 23. & cap. 4. sess. 22. & cap. 8. & 12. sess. 24. de reform.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *vt in cap. 10. sess. 14. & d. cap. 4. sess. 22. & cap. 18. vers. de cætero sess. 23. & d. cap. 8. & 12. sess. 24. & cap. 5 sess. 25. de reformation.* aut non seruata forma à Concilio præscripta, vt *in cap. decimooctauo sess. septima, & cap. 18. sess. 24. de reformatione*: aut contra dispositionem *cap. 15. session. 25. de reformatione, &c.*

210 Et cum loquatur ista regula † de Beneficiis, de quibus Ordinarij disposuerint, non videtur habere locum in Beneficiis, de quib. patroni disposuerint contra Concilij Triden. decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, est enim inducta in odium Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij.

211 Et intelligitur quando † Ordinarius sciens, aut scire debens disponeret de Beneficiis contra decreta Concilij, secus si per iustum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem, vt quia facta debita diligentia existimauit prouisum habere ætatem aut alias qualitates à Concilio requisitas, &c. Nam ista reseruatio, vt diximus, facta est in odium Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij, quod odium cessat tunc, cum cesset culpa ad *c. 2. de constit.*

§. 4. De Regula 2.

Reseruatio cathedralium Ecclesiarum & monasteriorum, ac de tempore vacationum Episcopatuum vacaturorum beneficiorum.

SVMMARIA.

Regulæ secundæ hic positæ primam partem qui explicent, n. 212.

Ad quos olim prouisio Episcopatuum spectaret remissiue, nu. 213.

De iure patronatus Regum Hispaniæ, & Regum Franciæ remissiue, n. 214. & 215.

Varietas, quæ videtur fuisse circa hoc, & prouisionem Episcopatuum Hispaniæ, n. 216.

Iuris præsentandi, & patronatus Regum Hispaniæ ad Episcopatus præcipuū fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, num. 217. & seq.

Iure patronatus Regio non censetur derogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio, vel consuetudine competat, quamuis præsentatio sit facienda Papæ, &c. n. 219. & seq.

Secunda pars huius regulæ de reseruatione Beneficiorū vacantium de tempore vacationum Episcopatuum est nouiter addita. Et primus, qui fecit hanc reseruationem fuit Pius V. n. 221. & seq.

Circa istam reseruationem Pij V. fuit dubitatum, an comprehenderet Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & Capituli simul, & non comprehendere recte respondit Hier. Gabr. contra Mexiam, numer. 223.

Dicta reseruatio Pij V. erat personalis, & sic expirauit cum ipso, n. 227. quamuis non esset personalis, non expirasset, ex quo non erat regula primæ editionis, num. 225. vbi ponitur resol. Rotæ.

Gregor. XIII. non fecit talem reseruationem, eam tamen fecit Sixtus V. & successores, vt hic, numer. 228.

Ex illis verbis, non tamen ad collationem cum alio, *&c. sublatum est dubium illud motum circa reseruationem Pij V. noluit enim Papa illis, ad quod alias collatio pertinebat deficiente Episcopo, præiudicare, numer. 229.*

Si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis, intraret hæc reseruatio, n. 230.

Sicut è conuerso quando præsentatio, vel electio ad aliū pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intraret reseruatio, numer. 231. & sequenti, vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen intrat in Beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, cum supplicatione, consilio, aut consensu alterius, numer. 233.

An vbi simultanea est diuisa per turnos, hæc reseruatio locum habeat? nume. 234. cum seq. resolvitur non habere

oere locum non solum quando Beneficium vacat in turno c. sed etiam in turno Episcopi.

Concordia, & turnorum diuisio non intelligitur mortuo, seu deficiente Episcopo, quamuis secus esset Episcopo suspenso, seu excommunicato, numero 237. & sequenti.

In concordia proprietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo vacante sede, & solum fuit diuisum exercitium conferendi, numero 239. diuiditur tamen ius conferendi quo ad actum collationis, ita quod quilibet confert iure proprio in suo turno, & ita concordantur resolutiones Rotæ, quæ videntur contrariæ, num. 2417. & seq.

Prouisiones factæ per Capitulum sede vacante non consumunt, nec alterant turnum, neutrique computantur, nec Capitulo, nec Episcopo, &c. numero 243.

Hæc reseruatio non procedit vbi collatio Beneficiorũ spectans alias ad Episcopum, sede vacante ad aliquẽ spectat tit. 244.

Beneficia vacantia post renuntiationem Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat notitiam, sunt reseruata, quamuis possit Episcopatum administrare, &c. n. 245. quod tamen non videtur habere locum in Beneficiis simultaneæ diuisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione, n. 246.

Cessat iam dubium, quod fuit in Rota agitatum in vna Seguntina circa prouisionem factam à D. Io. Manuele de quibusdam Beneficiis post factam ab eo renuntiationem Episcopatus, & à Papa admissam, sub prætextu ignorantiæ, & resolutum est non valere, præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, vt in decisione posita, à n. 247.

Non videtur verum quod in ista decisione dicitur, quod eo ipso, quod Episcopatus sunt reseruati, omnia etiam Beneficia vacantia ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt reseruata, numero 250.

Respondetur ad quasdam decisiones Rotæ, quæ loquũtur in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert, n. 251.

Hanc regulam non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana, vt in decisione posita, n. 252. de qua valde dubitat author ex regul. 67. Cancellariæ, & quia hæc regula non fundatur in ratione expeditionis literarum, neque fructuum debitorum cameræ, à num. 253.

Hæc regula non habet locum in Dignitatibus non reseruatis, & sic Beneficia ad prouisionem earum pertinentia post illarum vacationem vacantia non reseruata, &c. nu. 255. vbi etiam de verbis vltimis regulæ remissiue.

ITem reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, primitiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum valorem annuũ ducẽtorum florenorum auri communi extimatione excedẽtia, & voluit, quod excessus huiusmodi in litteris exprimatur. Ac etiam reseruauit Dignitates, & Beneficia omnia ad collationem, præsentationem electionem, & quancunque aliam dispositionem Patriarcharum, primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcunque collatorum, & collatricium sæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio vel aliis aut ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia, quæ post illorum obitum aut Ecclesiarum seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem vel priuationem, vsque ad promotionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates Apostolica authoritate faciendam & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illarum possessionem quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Huius regulæ primam par. † quæ agit de reseruatione Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum commentantur glossator Hispanus Soto, & Rebuff. & Mandos. ponens 5. quæst. & de ea agit Simoneta quæst. 39. 212

Et ad quos olim prouisio † Episcopatuum spectaret vide gloss. *in c. quamquam de elect. in 6. verb. deuolnetur*, Abb. *in capit. cum Ecclesia Vulterana, num. 8. de elect.* Seluam *de Benef. 3. par. q. 22. 3. casu*, Corra. 4. *par. c. 5. n. 1.* Greg. Lopez *in l. 17. tit. 5. p. 1.* Bursatum *consil. 126. ex numero 8. lib. 2.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon. lib. 1. capit. 5. numero 4.* & dicetur infra *capit. 4. à num. 6.* 213

Et de iure patronatus Regum † Hispaniæ vide *ca. cum longe 63. dist. & l. 18. tit. 5. par. 1.* & ibi Greg. Lopez & Humadam ad eum, & *l. 3. tit. 3. & l. 2. tit. 6. lib. 1.* ordinam. vbi Dida. Perez, & *l. 1. titul. 6. lib. 1. recopilationis*, vbi Azeuedo, vide etiam glossatorem *Reg. Cancell.* 40. Palacios Rubios *in rep. c. per vestras de donat. inter virum. in introductione à num. 24.* & in libello *de Beneficiis in curia vacantibus ex §. 8* Couarr. *in regula possessor. 2. par. §. 10. num. 5. & 6.* Spino *de testamen. gl. 4. num. 13.* Quintanad *supra*, Bobadillam *in sua Politica lib. 2. c. 18. nu. 215.* & relatos per Cenedo *collect. 51. ad decretum n. 3.* & Ioan. Gutierrez *pract. lib. 3. quæst. 13. nu. 72.* & Quebedum de patronalibus Regiæ coronæ. 214

Et de iure patronatus † Regum Franciæ vide Carolum de Grassal. *lib. 2 regalium Franciæ iure tertio*, Ioan. Ferrar. *iure nono*, Guillel. Benedic. *in rep. c. Raynutius de testamen. verb. & vxorem nomine Adelasiam. decis. 2. ex num. 78.* † & vt apparet ex diuribus circa hoc, & prouisionem Episcopatuum Hispaniæ, videtur fuisse varietas, nam tempore Gothorum electio Episcoporum fiebat ab ipsis Regibus, vt *in d. c. cum longe*, quod est Concilij Toletani 12. *cap. 6.* & tradit Doctor Villalpando *comment.* in Concilia Toletana *cap 39.* postea vero nuntiata prius Regi morte Episcopi, & ab eo petita licentia eligendi successorem, electio fiebat à Capitulis, & electus præsentabatur Regi, &c. vt *in d. l. primæ, & in dict. legibus ordinamenti*; iam vero præsentatio fit à Rege, vt *in dict. l. recopilationis*, & notat Greg. Lopez *dict. l. 18.* & Bobadilla *supra numer. 223.* cuius iuris præsentandi, † & patronatus præcipuum fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, vt *in dict. l. recopilationis*, & vidisse testatur Greg. *supra*, & dicitur in Bullis Episcopatuum, & pensionum super eis, & P. Mariana in historia Hispana † *lib. 24. cap. 16. ad fin.* ait, quod, cum fuisset hoc controuersia, Sixtus IV. concessit perpetuo Regibus Castellæ, quod in Episcopatibus eligerentur per eos nominati, & petiti, de quo etiam *lib. vigesimoquinto & cap. quinto* ait, quod Papa Adrianus VI. concessit Carolo Imperatori Regi nostro, & eius successoribus ius præsentandi Episcopos Hispaniæ, qui antea prouidebantur ad supplicationem Regum, de quo etiam meminit conciuis noster Gil. Gonçalez in sua historia de Salamanca *libro tertio capitulo decimoctauo.* 215 216 217 218

219 Cui iuri patronatus † Regio non censetur derogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio vel consuetudine competat glos. *d. reg.* 40. Palacios rubios *in d. libell. de Beneficijs in curia vacan.* §. 11. Lamber. *de iure patron.* 3. *par.* 2. *li. quæst.* 1. *artic.* Rebuff. *in praxi* 3. *par.* 3. *signaturæ, verb. nec nõ iuris patronatus, nume.* 64. Couarr. *pract. cap.* 36. *numer.* 2. *& nu.* 6. *vers. secundum* Azeuedo, *supra numer.* 6. & ita seruatur. Et facit bene decretum Concilij Trident. *sess.* 25. *de reformatione capit.* 9. *versic. exceptis*, quam-

220 uis præsentatio † sit facienda Papæ, & ab eo prouisio facienda ex hac regula, vt recte inquit glos. *dict. reg.* 40. & facit *cap. si eo tempore. de electione in sexto*, & tradit post hæc Gonçalez *glos.* 51. *nu.* 49.

221 Secunda autem pars huius regulæ, † quæ agit de reseruatione Beneficiorum vacantium de tempore vacationum Episcopatuum, &c. est nouiter addita, &

222 primus, qui fecit hanc reseruationem, fuit † Pius V. qui anno tertio sui Pontificatus fecit regulam reseruatoriam suæ disposit. omnium Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante ad prouisionem seu dispositionem Episcoporum quomodolibet pertinentium, vt in Bullario in ordine constitutionum Pij V. 161.

223 Circa quam reseruationem † Pij V. dubitatum fuit, an comprehenderet Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & Capituli simul? & non comprehendere respondit Hier. Gab. *cons.* 197. *lib.* 1. vbi id late & bene deducit, quamuis contra tenuerit Mexia *in pragmatica frumentaria verb. qualquier fol.* 13.

224 Sed cum d. reseruatio Pij V. † facta esset dispositioni suæ, & non sedis Apostolicæ, & sic esset personalis, expirauit cum ipso Pio V. Zerola *in praxi Episcopali.* 2. *par. verb. Beneficiũ.* §. 1. *& verb. Episcopus.* §. 23. ad tradita per Mando. *reg.* 1. *q.* 12. & Petrũ Matthæũ ad Motus proprios, seu cõstitutiones *pag.* 427.

225 Quamuis, si non esset personalis, † non expirasset per eius obitum, sed esset perpetua, ex quo non erat regula primæ editionis, in qua Papa vult re-

226 gulas suo tantum tempore durare, † vt per Verallum *decis.* 225. *lib.* 1. *in manuscriptis*, vbi habetur, *quod regula Clementis. V II. de consensibus extendendis infra* 15. *dies, non est regula, quæ expiret per obitum Papæ, quia non est in illa prima editione, in qua Papa vult regulas durare suo tantum tempore, sed est perpetua, & extrauagans.*

227 Quod non aduertunt † Paulus Granutius admonetam *quæst.* 47. *n.* 11. Flam. Paris. *de resignatione li.* 2. *q.* 16. *n.* 30. nec P. Greg. *de Benef. cap.* 24. *nu.* 28. qui ponunt istam reseruationem Pij V. tanquam perpetuam.

228 Et Gregorius XIII. † qui successit Pio V. non fecit talem reseruationem, at Sixtus V. eam fecit, vt hic habetur in sua regula 1. & post eum Greg. XIV. etiam *in regul.* 1. & Innoc. IX. Clemens V III. & Paulus V. *in reg.* 2. vt hic.

Et ex illis verbis, † *non tamen ad collationem cum*

229 *alio, vel aliis*, iam prorsus sublatum est dubium illud quod circa d. reseruationem Pij V. motum est, de quo *nu.* 223. nam, cum tunc deficiente Episcopo ille, vel illi, ad quos cum Episcopo collatio pertinebat, possent de iure talia Beneficia conferre, vt *in ca.* 1. *ne sede vacante in* 6. vbi Dd. illis noluit Papa præiudicare, vt in Salamantina Portionis 30. Aprilis 1599. coram D. Mellino, de qua infra numero, 235.

230 Et aduerte, † quod, si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis Episcopi, & aliorum, intraret hæc reseruatio, quia attendenda est prima dispositio Beneficij, vt colligitur ex ipsa regula, & *de mensibus*, & dicendis infra, à *numero.* 715. *&* 733.

Sicut è conuerso, quando præsentatio, † vel electio ad alium pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intrat reseruatio, vt in ea dicitur. 231

Vnde in vna † Vicen. Beneficij S. Martini decimonono Noue. 1599. coram D. Pamphilio, & 10. Decemb. 1600. coram D. Sacrato fuit resolutum, *Istam regulam, non comprehendere d. Beneficium vnitum mensæ Capitulari cum decreto, quod capta per Capitulum possessione occurrente vacatione Capitulum infra mensem supplicare habeat Episcopo, vel Vicario, quod conferat, & ipse conferre habeat antiquiori Canonico; nam hoc stante Beneficium spectat ad præsentationem Capituli, & illa supplicatio dicitur præsentatio, ex quo imponit necessitatem Episcopo conferendi. & attendenda est substantia, nec istam præsentationem tollit Cõcilium* sess. 25. cap. 9. *quia summus in vnione habente certam formam confirmata à sede Apostolica, & per* 40. *annos ante Concilium effectum sortita, quæ præseruatur in d. decreto, quod maxime procedit stante obseruantia. & vltimo statu huiusmodi, & quasi possessione Capituli, &c.* de qua vide aliam decisionem infra *par. sequen. cap. tertio, numer.* 61. 232

Et pro ista decisione Vicen. † quod illa supplicatio dicatur, & sic in effectu præsentatio, conducunt tradita per Probum, ad Monachum *in cap. cum in illis de Præben. in* 6. *nuu.* 20. *ad* 23. si tamen supplicatio debens præcedere, non obligaret, nec poneret necessitatem conferendi, vt ex se non obligat, cum concernat gratiam, & meram liberalitatem eius, cui supplicatur, Gonçalez *glossa* 49. *numer.* 10. bene intraret d. reseruatio, vt ex eius verbis constat, & tradit Gonçalez *ibi num.* 11. dicens ita sentire Rotam in d. Vicen. 19. Nouemb. 1599. coram D. Pamphilio. Sicut etiam recte intrat in beneficiis spectãtibus ad collationem Episcopi, cum consilio, aut consensu alrius ad textus *in cap. vn. §. cum vero ac sede vacante in* 6. Ioan. And. *in d. cap. cum in illis.* Et ibi Francus. §. *si vero num.* 5. Rota *dec.* 79. *de rescrip.* alias 380. *en antiquis.* Felin. *in cap. eam te de rescrip. sub num.* 16. Ripa *in cap.* 1. *de iudic. numero* 5. *& sexto.* & ita tenet in terminis Gonçalez *glo. quadragesima sexta, num. vigesimo nono.* 233

Sed est dubium circa hanc regulam, † an vbi simultanea ex concordia est diuisa per turnos, ita vt vna vice prouideat Episcopus, & altera Capitulum, vt in Ecclesia Salamantina Burgen. Palentina, & Segobien. hæc reseruatio locum habeat? & ratio dubitandi est, nam tunc ad solius Episcopi dispositionem Beneficia pertinent, saltim in suo turno, & conducunt infra adducta *n.* 709. 234

Nihilominus tamen dicendum est, † non habere locum non solum quando Beneficium vacat in turno Capituli, in quo non est difficultas, quia regula solum reseruat Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & non capituli, cui papa non intellexit præiudicare, vt fuit resolutum in d. 2 Salamantina Portionis, & *quod ista vacatio contingit in turno Capituli, quia turnus Episcopi fuit consumptus per prouisionem ab eo factam de anno* 1586. *cum Didacus non probet, quod ista vacatio non habuerit effectum* 235

vel

postea successerit alia vacatio, prout ad istum effectū est necessariū, vt fuit resolutum coram eodem in causa Regien. Præbendæ Theologalis, & Barchinonen. Canonicatus, &c.

Seu etiam quando † Beneficium vacat in turno
236 Episcopi, quia tunc mortuo Episcopo, seu alias vacante sede potest Capitulum iure proprio conferre Canonicatus, & alia Beneficia simultaneæ in quocunque turno vacent, quemadmodum posset, si simultanea non esset diuisa, *vt in dict. capitul. vnico.*

Nec obstat concordia, † & turnorum diuisio,
237 nam cum illa facta sit ad tollend. controuersias, dissensiones, & discordias, quæ ex communi prouisione oriri possent, non intelligitur mortuo Episcopo, seu alias deficiente, cum tunc cesset ratio discordiæ, ex quo solum Capitulum habet prouidere, vt *in dicto capit. vnico. ad leg. cum pater. §. dulcissimis. ff. de Legatis secundo.* quæ optime facit in proposito.

Quamuis in casu, † quo Episcopus esset suspen-
238 sus, seu excommunicatus, in quo alias posset Capitulum prouidere, *d. cap. vnico.* videretur habere locum concordia, quia non videtur omnino cessare ratio illius, cum possit Episcopus post absolutionem prouidere, & idem possit contingere Capitulo, si forte esset suspensum, vel omnes excommunicati, nisi suspensio esset ad centum tempus, & vltra sex menses, tunc enim propter diuturnam vacationem idem esset, ac si Episcopus deficeret.

239 Rursus in concordia † proprietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo vacante sede ad tradita per Rochum *de iure patron. verb. ius quæsitum. 6.* & per concordiam fuit solum diuisum exercitium conferendi, sede Episcopali plena, & ea vacante dispositio fuit relicta in terminis iuris communis iuxta *decis.* Putei. 184. *libro tertio* vt dixerunt aliqui ex Dominis in dict. Salamantina Portionis 30. Aprilis 1599. & fuit resolutum in eadem coram eodem Dom. Mellino 65. Iunij eiusdem anni. Et ita post hæc tenet Gonçalez *glossa* 45. *§. tertio numero trigesimonono.*

Et ita practicatur, † & in particulari ita fuit pra-
240 cticatum in d. Ecclesia Palentina de anno 1597. & in d. Ecclesia Segobien. de anno 1603. pro qua consultus ita respondi.

Sed contra prædictam, rationem, quod pro-
241 prietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo vacante sede, & quod solum fuit diuisum exercitium conferendi sede Episcopali plena, &c. facit decisio Rotæ in alia Salamantina alternatiuæ de anno 1581. infra adducta, *numero.* 708 vbi dicitur, quod vbi ex concordia partium collatio simultanea est alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum etiam iure proprio, & non iure communi ex doctrina Ioan. And. *in cap. cum in illis. §. fin. in fin. de Præbend. in* 6. de qua ibi. Quod etiam fuit dictum in Romana Beneficiatus S. Petri 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouemb. 1596. coram D. meo Corduba, & 8. Martij 1602. coram D. Penna infra relatis 10. *part. cap. 3. numer. 39. & infra numero* 709.

Respondetur tamen istas decisiones intelligen-
242 das esse, † quod non dicatur diuisus vsus solus ita, quodquilibet conferat in suo turno iure communi, sed quemlibet conferre in suo turno iure proprio ex illa diuisione, per quam diuiditur ius conferendi, quoad actum collationis, quamuis ipsa proprietas remaneat indiuisa, & ita procedit illa doctrina Ioannis Andreæ, nam ius patronatus, de quo ipse agit, non potest diuidi, quoad proprietatem, cum sit incorporale, sed quoad actū præsentationis. Rochus, *dict. quæstion. sexto.* & Lambert. *secunda parte libro primo quæstion. secundo. artic. 36. numer. 2. 3. & 4.* Probus ad Monachum *in dict. cap. cum in illis, num. 60.*

Vnde, cum sede vacante † Capitulum iure pro-
243 prio conferat talia Beneficia in quocumque turno vacent, fit prouisiones factas per Capitulum sede vacante non consumere, nec alterare turnum, neutrique computari, nec Capitulo, nec Episcopo, Puteus *d. decis. 184. libro tertio.* & ita, si tempore mortis Episcopi, seu sedis vacantis turnus erat Episcopi, primus turnus erit successoris, non obstantibus quibuscumq; prouisionibus factis per Capitulum sede vacante, & si turnus erat Capituli post aduentum successoris, primus turnus erit Capituli, licet ipsum Capitulum sede vacante, fecerit aliquas prouisiones & ita consului in d. Segobien. & ita tenendum est, quamuis post hęc Gonçalez *gloss. 45 §. 3. num. 37.* dicat, quod si vacatio Beneficij contingit sede Episcopali vacante, & in turno Capituli, tunc collatio à capitulo facta consumit turnum suum, & allegat d. dict. decisionem Putei, quæ potius dicit contrarium; quando vero Episcopus erat in turno, & contulit Capitulum, concordat nobiscum, *numero trigesimooctauo*, quod neutri computatur talis collatio, & prima vacatio sede plena spectabit ad Episcopum, & ait ita decisum in dict. Salamantina Portionis 25. Iunij 1599. coram D. Mellino, & in alia Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iusto.

Præterea hæc reseruatio, † non procedit, vbi
244 collatio Beneficiorum spectantium alias ad collationem Episcopi, sede Episcopali vacante ad aliquem spectat, nec reseruatur futuro successori, quia regula non intendit tertio præiudicare; vt in vna Gerunden Beneficij 31. Maij 1600. coram Domino meo Corduba infra relata *seq. part. capit. tertio numero. 35.*

Rursus ex illis verbis regulæ. † *Dimissionem, seu*
245 *amissionem, vel priuationem.* videtur, quod Beneficia vacantia post renuntiationes Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat, aut habere possit notitiam de eis, erunt reseruata Papæ ex ista *regula prima*, vt tangitur infra 11. *parte cap. 6. numero* 42. non obstante quod ante habitam notitiam admissionis, resignationis, aut translationis possit Episcopatum administrare, & possessioni eius insistere ad *decisionem* Putei 170. *libro secundo*, & Mohedani, *vigesimonono de renuntiatione*, & dicta supra 2. *parte c. 1. num. 116.* & infra *cap. 8. à nume. 174.* & etiam post ex consuetudine, vt *in dict. cap. 6. 11. parte numero* 41.

Quod tamen non videtur † habere locum in Be-
246 neficiis simultaneæ diuisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione illius Episcopatus, cum alias pertinerent ad prouisionem Capituli.

Vnde videtur cessare iam dubium, † quod fuit
247 in Rota agitatum in vna Seguntina Beneficiorum 1. Iunij 1592. coram D. Orano, circa prouisionem,

quam fecit D.Ioannes Eman.el de quibuſdam Beneficiis d.Epiſcopatus poſt factam ab eo illius renuntiationem in manibus Papæ, & ab eo admiſſam ſub prætextu ignorantiæ dictæ admiſſionis, & reſolutum eſt, non valere tum ex aliis, tum præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, quia poſt admiſſionem tranſacti erant 31. dies intra quos pluſquam veriſimile eſt, (inquit deciſio) ipſum à procuratore fuiſſe certioratum de ea iuxta
248 *conſilium Romani* 481.*numer.*7. Quod Rota † ſæpe ac ſæpius canonicauit, vt in deciſ.Seguntina: ſic ſe habet.

D.Ioannes Emanuel renuntiata † in manibus Papæ
249 *Eccleſia Seguntina poſt illius admiſſionem, cum in fine menſis Februarij contigiſſet in partibus vacatio Beneficiorum, de quibus contrauertitur ſub prætextu ignorantiæ illius admiſſionis, de illis diſpoſuerat D.Hier. Delgado prouiſo Apoſtolico collationem huiuſmodi impugnante, quæſiuit an collatio Ioannis Eman.ſuſtineretur? Domini re mature diſcuſſa deſcenderunt in ſententiam negatiuam, quoniam Epiſcopus poſt reſignationem Eccleſiæ libere in manibus Superioris factam non poteſt ſe intromittere in collatione Beneficiorum in ea vacantium, ex quo enim renuntiauit omne ius, & poſſeſſionem, quam in Eccleſia habuit, à ſe abdicauit, Biſign.*deciſ.3. num.2.de renunt. *Innoc.* in cap.ſuper hoc poſt.num. 5.verſic.item poſt.de renuntiat. *Pariſ.*conſil.39. nu. 3.lib.4. & *quidem reſpectu poſſeſſionis nulla cadit dubitatio, nam hoc frequentiſſime fuit receptum, vt cenſeatur amiſſa poſſeſſio.* dict.deciſ.3. de renuntiat.in antiquis, & deciſ.4.eodem in nouis. *Caſſador.* deciſ. 2.numero 3.eodem,& deciſ.4.numero 10. de reſtitution.ſpoliatorum. *Sarnen.* de infirmis quæſtione 29. & *de annali* quæſtio.57. verſic.pro quo diligenter. *addit.*ad deciſ.1.de renuntiatio.in nouis numero 7. & 8. *Achill.*deciſ.10.eodem. *amiſſa itaque poſſeſſione ſequitur ius quoque conferendi, quod eſt infructu, fuiſſe amiſſum* cap.conſultationibus. de iure patron. gloſſ.cap. cum olim, & *ibi Doct.*de maioritate, & obedientia. *Abb.* in cap.cum olim numero 4.de cauſa poſſ. *quod etiam non abſque ratione procedit, cum enim Epiſcopatus quomodolibet vacantes ſint diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruati, neceſſarium, quod omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Epiſcopatuum pertinentia ſint etiam reſeruata, quæ à nemine, præterquam à Papa, poſſunt conferri, & quod alias factæ collationes ſunt nullæ, Rota* deciſion.20.de Præbend.in antiquis,& 4.eodem in antiquior. *Hoc autem in præſenti themate tanto magis, quia Eccleſia Seguntina non modo fuit reſeruata tanquã vacans in curia per reſignationem in manibus Papæ, iuxta* cap.2 de Præbend.in 6. *ſed etiam quia amiſſa Eccleſia ceſſauit Beneficium alternatiuæ Epiſcopis reſidentibus in eorum Eccleſiis conceſſum, adeo, quod fuit factus locus regulæ reſeruatoriæ octo menſium inter quos menſis Februarij quo Beneficia vacarent, eſt comprehenſus, quæ, cum habeat decretum irritans afficit etiam ignorantes* cap.dudum de Præbend.in 6. capit.cognoſcentes, & *ibi poſt Felin. & Decium Berous* numero 49.& ſequent.de conſtitut. *non obſtante, quod non ſit ſuper certo corpore Beneficij, nam eadem eſt ratio, quando decretum eſt iuſtificatum, probata videlicet vacatione in menſe reſeruato. tunc enim decretum notorium dicitur ex quo incontinenti probatur, & diſcolorat tit.Sarnen.*reg.de triennali quæſt. 44 *Simoneta* de reſeruation.quæſtion.40. *Puteus* deciſ.190. numero 5 libro 3.*prout etiam, quando ſuper incerto, ſi adiicitur in partibus certum tempus, quia intra dict. tempus ignorantes ligat, Francus* in cap.dudum,numero 9.de Præbend. in 6.*non obſtant conſiderationes Rebuffi* in tract.nominationum quæſtion.14.numero 92. & in praxi part.2. titulo de ſimon.reſignatione, numero 27. cum multis ſeqq. *vbi voluit Epiſcopum dantem mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in curia poſſe poſt reſignationem admiſſam ante admiſſionis notitiam Beneficia interim vacantia alteri conferre, quia ipſe loquitur in reſignatione conditionali in fauorem, quo caſu militat diuerſa ratio. Nam, cum poſt illius admiſſionem non abdicetur ius à reſignante, donec ſit acquiſitum reſignatario, non mirum, ſi reſignans interim, donec ſibi conſtet de purificatione conditionis, remaneat titularis, at vbi reſignatio eſt ſimplex, amittitur ſtatim titulus, & poſſeſſio, & per eam Epiſcopus dicitur in Eccleſia mortuus ciuiliter, quod æquiparatur morti naturali.* capit.ſuſceptum. de reſcript.libro ſexto clem.fin. de procurato. *Roman.* conſi.374. numero 5 *proinde, ſi poſt reſignationem incumbit detentationi, non facit fructus ſuos. Sarnen.*ad regul.de annali quæſt.47. *ſed tenetur ad eorum reſtitutionem, etiamſi non habuerit notitiam admiſſionis reſignationis, & ad præmiſſa facit textus* in cap.primo verſic.adiiciebatur.de conceſſ. Præbend.in 6. *vbi Epiſcopi in partibus exiſtentes depoſiti à Papa in conſiſtorio à die depoſitionis non valent collationes, etiam quod ignorent diſpoſitionem, & reputetur verus Episcopus, & per illum textum tradunt Francus* in cap.eum, qui ſub numero nono, *& Gemin. ſub* numero 5. verſicul. & ideo de Præbend.in 6. *Felin.*in capitul.ex parte Decani,numero 20.de reſcript. *nec congruit argumentum eiuſdem, quod, cum prouiſus de Epiſcopatu, non poſſit adminiſtrare, & conferre ante præſentationem literarũ, debeat interim reſignans medio tempore poſſe adminiſtrare, & Beneficia conferre, exemplo deſumpto à iudice reuocato, qui iuriſdictionem exercet vltra tempus officij, quouſque ſucceſſor aduenerit, & à Vicario reuocato, qui confert donec notitiam habet reuocationis; etenim primo caſu ex iuris diſpoſitione officialis non videtur deputatus ſolum ad tempus expreſſum, ſed etiam ad tempus ſequens, donec ſucceſſor aduenerit, adeo quod ante eius aduentum non dicitur officium eius eſſe finitum, neque officialis priuatus* l.meminiſſe in princ. cum gloſſa verb debebit, de officio proconſul.gloſſa l.ſi forte. de offic.præſidis. *Et ratio eſt, quia ibi, cum nemo ſit, qui miniſtret, oportuit ita ſpecialiter prouideri, ne Prouincia ſine rectore remaneat, verum in Episcopatu ſecus eſt, quia ſuccedit capitulum,* toto tit.ne ſede vacante,libr. 6. *ſecundus casus non tranſit abſque difficultate ex traditis per Calder.* conſil.10.de ſententia, & re iudicat. *Felin.* dict.cap.ex parte,numero 20. & *nihilominus, ſi ſequimur illam opinionem, ideo poteſt dici ſuſtineri collationem Vicary poſt reuocationem à ſe ignoratam, quia fuit in bona fide, neque diuinare potuit, ſe eſſe reuocatum, Puteus* deciſ.370.libro ſecundo, *Moheda.* deciſ. 29. de renuntiat. *quod ſecus eſt in Episcopo Seguntino, qui prætendere non potuit ignorantiam reſignationis, tum quia ſpeciale ad hoc dederat mandatum, tum etiam quia inter illud, & reſignationem admiſſam excurrerunt triginta & vnus dies, intra quos pluſquam veriſimile eſt ipſum à procuratore de ipſa fuiſſe certioratum iuxta* cõſilium *Romani* 481.numero ſeptimo, *minus aduerſatur, quod ſaltim prouiſo ab Episcopo ſuffragari debeat poſſeſſio triennalis, nam, cum regula requirat titulum coloratum, impoſſibile eſt, quod illum habeant innitentes collationi nullæ* cap.factus. in fin.7.quæſtione prima, *Sarnen.* ad regul. de triennali quæſtione vigeſimaſeptima, in final. & trigeſimaquinta in fin. *etenim titulus incoloratus eſt, quando eſt ipſo iure nullus, Felinus* in capit.in noſtra Cor.trigeſimoſexto, de reſcript.

ſicut

sicut dicimus litteras, quæ non valent, non dici litteras, sed esse nullas. glossa. capit. cum nostris, verbo de facto, de concess. Præbend. *Felinus* cap. ex tenore. de rescript, *Rebuffus* consilio 190. *titulus enim nullus non producit aliquam exceptionem, aut officium.* l. quoties. ff. qui satisdare cogant. *Rebuff.* cons. 190. *sicut neg. regula de triennali iuuat habentem titulum infectum, Acorambon.* decis. 22. cum allegatis.

250 Circa quam tamen † decisionem † aduerto, mihi non videri verum quod in ea dicitur, quod, cum Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reseruati, eo ipso omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt etiam reseruata, &c. Vnde enim id sequitur? & contrarium plane tenuit Rota in vna Salamantina Parochialis de Gaiates, 1. Decembris coram D. Braco, quæ habetur 1. *part. diuersorum. decis.* 442. vbi quod collatio Parochialis vacantis sede Episcopali vacante reseruatur successori Episcopo. Et alias non fuisset necessaria hæc regula.

251 Nec obstat *decisio* Rotæ † 20. *de Præbend. in antiquis, & 4. eod. titulo in antiquior.* loquuntur enim in longe diuersis terminis, nempe in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert Beneficia spectantia ad eius collationem ratione Dignitatis reseruatæ, vt dicetur infra *c. 5. à n.* 21.

Verum hanc regulam † non habere locum in
252 Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana Parochialis de Alcaudete, tertio Iulij 1595. coram D. Seraphino, vt in sequenti decisione. *Fuit de ordine Sanctissimi Domini nostri dubitatum in Rota, præsuppositio concursu, & collatione facta per serenissimum Cardinalem ab Austria de Parochiali, de qua agitur Michaeli de Ayala de mense Aprilis* 1595. *an ei concedenda sit prouisio simplex, vel saltim noua prouisio? & difficultatem faciebat prouisio facta à Papa de mense Februarij Hieronym. de Leyua tanquam de vacante per obitum cuiusdam Christophori de Bustamate vsque de anno* 1593. *cum clausula,* seu alio quouis modo, & ex alterius cuiuscunque persona. *Quare in concursu prouisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis factæ Michaeli. & causa per me, vtraq; parte informate, proposita, pro parte Hiero. duo opponebantur contra huiusmodi concursum, & prouisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reseruatione ex secunda regula reseruatoria in qua reseruantur Beneficia vacantia sede Episcopali vacante vsque ad promotionem successoris & adeptam possessionem; verum hæc oppositio non placuit, quia, cum Cardinales non ligentur dispositione extrauagantis iniunctæ, vt fuit alias in Rota resolutum coram Illustrissimo Lancelloto, & possint etiam ante adeptam possessionem conferre, vt post Bellenzin.* de charitatiuo subsidio quæstion. 66. *qui dicit ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen.* in proœmio regularum quæstione 4. numero 9. *vtique non applicatur regula maxime, cum requirat vacationem, quæ hic non datur propter gratiam coadiutoriæ cum futura successione, & cum clausula,* ex nunc prout ex tunc, *neque facit quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, vt etiam habetur in vlt. reg. de edendis, à qua excluduntur Card. quia hoc est intelligẽdũ de iis regulis, quæ possunt applicari Cardinalibus, non autem in illis, quarum rationes, non applicantur, vt est ista, in qua neque ratione expeditionis litterarum, neque ratione fructuum debitorum cameræ, qui ad prouisos spectant statim post præconizationem in consistorio, maxime in Regnis Hispaniæ, potest verificari ratio finalis regulæ, & hoc idem sensit Rota nuper in causa Toletana Canonicatus à me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra huiusmodi concursum præsentatum in dataria Sanctissimi Domini nostri, & Domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectiuũ, nec in eo seruatam formam Concilij Tridentini. Primo, quia non fuit apposita dies propositi edicti adeo, vt sciri non possit, an intra terminum fuit Michael examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis validitatem, cum terminus ille, qui præfigitur iuxta dispositionem Concilij Tridentini* sessione 24. capite 18. *sit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari, cum quo concordat Concilium Prouinciale Toletanum, & ista non est forma ad effectum, sed præcisa, vt fuit dictum coram R. P. D. Gipsio in vna Volaterana Parochialis* 20. *Maij* 591. *& ratio potest esse. ne per præuentionem vnius alij supplantẽtur. Secundo, quia ex testibus apparet fuisse examinatum, & approbatum Michaelem intra tempus pendentis termini, qui, licet sint examinati ad perpetuam rei memoriam, tamen reddunt negotium suspectum ex quo in concursu non fuit apposita dies edicti, prout ex stylo solet in aliis, qui præsentantur, apponi, & quorum nonnulli fuerunt Dominus meis ostensi. Tertio, quia, cum adessent plures examinandi, vnicus Michael fuit examinatus, & statim approbatus, reliquis non expectatis, eique facta collatio; Quæ etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod potuissent alij concurrentes sese examini subiicere. Et quamuis per vnum ex Reuerendis Dominis meis fuerit allegata dec sio facta coram R. P. D. Orano in vna Carthaginens. Parochialis,* 9. Decẽbris 1588. *in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod parti impugnanti concursum incumbebat onus probandi adfuisse alios, qui concurrere volebant, & non fuerant admissi, tamen hoc casu non fuit habita ratio huius decisionis. quia hic constabat de existenti aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthaginens. & ideo concluſum nihil esse concedendum Michaeli, nec concursu eidem suffragari,* & posthæc tradit Gonçalez *glos. 24. numero 6.* referens hanc decisionem, & dicens iterum resolutum in causa Hispalens. Beneficij, 19. Aprilis 1602. coram dicto Iusto.

Sed ego val de dubito de ista † resolutione, nam, quod hac regula Cardinales comprehendantur, valde virget *reg.* 67. quod Cardinales comprehendantur 253
sub regulis faciendis, vbi Papa statuit, & declarat, quod in quibuscumque constitutionibus, & regulis in posterum post primam editionem faciendis, non includuntur ipsi Cardinales, &c. vnde clare vult, quod in regulis primæ editionis comprehendantur, & quando Papa vult, quod in reseruationibus Cardinales non comprehendantur, id exprimit, vt in regula *de reseruatione mensium &c.*

Nec fundatur hæc regula in † ratione expedi- 254
tionis litterarum, neque fructuum debitorum Cameræ, cum procedat etiam post expeditionem litterarum, vsque ad adeptam à successoribus pacificam possessionem, &c. Et sic recte potest applicari Cardinalibus, & pro hac parte faciunt adducta per Sarnen. *quæst.* 4 *proœm. regularum Cancellar.* & Mandos. *regul.* 19. *quæstion.* 2. *num.* 3. & per Gonçalez *supra à num.* 13.

Vltimo ex illis verbis, *Apostolica authoritate fa-*
ciendum, videtur † regulam hanc non habere locum 255
in dignitatibus non reseruatis, ita quod Beneficia ad prouisionem obtinentium aliquam Dignitatem per-

tinentia, quæ post illius vacationem vacant, non sunt reseruata per hanc regulam, si talis Dignitas non est Papæ reseruata, vt, verbi gratia, in Archidiaconatu Salamantino, & de Ledesma, & aliis habentibus prouisionem Beneficiorum, quæ non sunt primæ dignitates post Pontificalem, nec principales in Collegiata, & possunt vacare in mense ordinario &c.

Et circa illa verba. *Quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum*, videnda sunt dicta infra *num.* 536. 635. & 636.

§. 5. De Regula 3.

Resignatio dignitatum, nec non suorum, & S.R.E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

SVMMARIA.

REgulam 3. hic positam qui explicant *n.* 256.

Reseruatio huius regulæ de Dignitatibus maioribus, & principalibus intelligenda est de maioribus, seu principalibus actu, nec sufficit erectio in posterum, numero 257. *vbi ponitur resolutio Rotæ.*

Si tempore prouisionis Dignitas esset actu maior, licet non tempore vacationis, intraret reseruatio, numero 258.

Econuerso regula comprehendit Dignitatem, quæ tunc esset actu prima, licet cum vacaret, deberet desinere esse talis n. 259.

Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi non maiores existunt, sunt tamen principales in Collegiatis, sunt reseruatæ numero 260. *& ita Archidiaconatus de Virbiesca, & alij similes sunt reseruati, numero* 261.

An per hanc regulam reseruentur in qualibet Ecclesia duæ maiores, & duæ principales Dignitates? n. 262. *resoluitur negatiue, & non reseruari, nisi vnam tantum, nec Rotam tenuisse contrarium, quicquid dicat Mandos.*

Si in aliqua Cathedrali sunt duæ Dignitates maiores, vel in Collegiata duæ principales æquales, an ambæ sint reseruatæ, vel neutra? n. 265. *resoluitur ambas esse reseruatas, & ponitur decis. Rotæ.*

An ista reseruatio habeat locum vbi est tãtum vna Dignitas? n. 267. *resoluitur affirmatiue contra aliquos, & ponitur decis. Rotæ.*

Vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regula intret in sequenti, & illa sit prima? à numero 269. *resoluitur affirmatiue, & ponitur resolutio Rotæ.*

Per secundam partem huius regulæ reseruantur Dignitates principales regularium Conuentualium, seu Monasteriorum Fratrum, quæ reguntur per Priores, præpositos &c. num. 271. *nec in ea comprehenduntur Prioratus, & aliæ Dignitates temporales numero* 272.

Circa 3 p. huius reg. in qua reseruantur Beneficia familiarium &c. qui sint videndi n. 273. *& videnda est reg.* 30. *de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium &c. n.* 274.

Iuxta istam reg. 30. *in collatione Beneficij vacante per obitum familiaris Cardinalis requiritur cõsensus Cardinalis, in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti nu.* 275. *vbi etiam quod requiritur d. consensus etiam in prouisione Legati &c.*

Licet ad effectum illius regulæ requiratur quod fuerit familiaris continuus commẽsalis Cardinalis per quatuor menses, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, & c. n. 276.

Procedit hæc reseruatio, & dispositio d. reg. 30. *etiamsi postea familiaris esse desierit, n.* 277.

Hæc reseruatio includit etiam Beneficia ad quæ familiaris habebat ius ad rem, n. 278. *& etiam d. reg.* 30. *comprehendit iam ius ad rem, licet olim secus, numero* 479.

Licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competisse familiaritate durante, tamen, si familiaris decederet ante consecutionem iuris in re, non haberet locum illa regula, cum loquatur de Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent, numero 280. *quamuis illud Beneficium esset reseruatum per hanc regulam, num.* 281.

Ius ad rem ex acceptatione quæsitum includitur in hac regula, ad quod satis est considerabile, quamuis respectu Papæ conferentis tale Beneficium non sit considerabile contra Mandos. à n. 282.

Ius ad rem per mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum authoritate Apostolica, includitur in hac regula, & reg. 30. *quando durante familiaritate successit vacatio Præbendæ, a nu.* 286.

Ius ad rem per electionem includitur in hac regula, & d. reg. 30. *n.* 288. *& seqq.*

Ius ad rem per præsentationem clerici, & etiam laici, cũ non posset variare, includitur in dict. regulis, numero 290.

Ius ad rem per reseruationem factam pro familiari de certo Beneficio includitur in d. regulis, quando tale Beneficium vacaret durante familiaritate, & c. n. 292. *& seq.*

Ius ad rem per collationem nõdum acceptatam includitur in d. regulis, & c. n. 294.

Ius ad rem per consuetudinem optandi non includitur in hac regula, quoad Præbendam in optatam, licet secus in Præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei ius optandi, &c. Et in Dignitate, seu Beneficio optato per familiarem, & c. numero 295.

Ius per cessationem solutionis pensionis non includitur in hac regula, nec Beneficium cadit in hoc reseruatione decedente pensionario ante canonicatum regressum, vel accessum, & c. n. 299. *& seq.*

Ius per regressum includitur in hac regula n. 301. *&* 302. *& idem in accessu, & in coadiutoria cum futura successione, n.* 303.

Si familiaris habens regressum, accessum, vel coadiutoriam ante vacationem decederet, aut vacationis tempore non esset iam familiaris, tale Beneficium non includeretur in hac regula & 30. nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc plenum ius sibi acquisitum existeret, vt in casu Canonicatus Ciuitaten. nu. 304. 305. *&* 306.

Ius per priuationem in forma iuris non comprehenditur in reseruatione huius regulæ, n. 307.

Prædictos modos acquirendi ius ad Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis prosequitur Æneas de Falcon. ad alios effectus alias prosequitur author nu. 308.

Ius

Ius ad rem per mandatum de prouidẽdo de certo Beneficio vacante includitur in hac regula n.309

Ius per oppositionem in ea non videtur includi, nisi quando oppositor iustificauerit qualitates requisitas &c. n. 310.

Isti modi etiam sunt notandi ad reseruationem regulæ sequentis, quæ etiam contentatur iure ad rem, numero 311.

Conclauista conclauis Sixti V. sunt vere familiares Papæ ex constitutione Sixti V. quæ in aliis non habebit locum, n. 312. & 313.

An fratres, seu nepotes Cardinalium, qui sunt eorum commensales, sint familiares, ad effectum huius regulæ? n. 314. cum seqq. resoluitur negatiue, & ponitur decisio Rotæ.

Licet verbum familiares, varie accipiatur, in proposito familiares dicuntur deputati ad seruitium Domini, n. 315.

Qui in domibus Cardinalium haberent expensas victus, seu partem, non vt familiares, sed vt amici, aut consanguinei, eleemosyna, vel alia causa, non sunt familiares, &c. num. 316.

An vicarij, seu prouisores Cardinalium dicantur eorum familiares, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? n. 318. cum seqq. resoluitur negatiue, nisi ille, qui constitutus fuit vicarius, esset ex familiaribus Cardinalis, &c.

Quod dictum est de vicarijs, idem de visitatoribus, & aliis officialibus huiusmodi, n. 324.

An hæc regula habeat locum in familiaribus familiarij habentibus partem ab ipsis Papa, vel Cardinalibus? numero 325. cum sequentibus resoluitur affirmatiue cum communi, nisi ratione incertitudinis, quando non constaret, qui viuunt expensis Papæ, vel Cardinalis.

An sint reseruata per hanc regulam Beneficia cubiculanorum, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de Palatio partem panis? à n. 33. resoluitur cum Rotâ non esse reseruata, & ponitur decisio, & quod fuit practicatum in vna Segobien.

An familiaris habens Beneficium reseruatum possit dimisso eo optare aliud, & posito, quod possit, vsrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum? n. 334. cum sequentibus resoluitur posse optare, nisi consuetudo in contrarium adsit, & quando in optione mutatur titulus, optatum non manere reseruatum ratione subrogationis, sed dimissum, licet secus, quando non mutatur titulus, & agitur de consuetudine interpretatiua.

Obtinens Parochialem cum Canonicatu ex dispensatione ante Concilium obtenta potest post illud optare aliam Præbendam, cum non mutetur titulus, alias secus, nu. 343.

ITem reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes Dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æstimatione excedent principales in collegiatis Ecclesiis. Reseruauit etiam Prioratus, præposituras, propositatus, ac alias Dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non militarium, ac quæcunque Beneficia, quæ sui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore existentes, ac S. R. E. viuentium nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ uis eis competit, aut cõpetierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorumdem, vel alias recesserint, declarans Dignitates, quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales non maiores existunt, & quæ ex Apostolica sedis indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut consuetudine præscripta, vel alias quouis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reseruatione prædicta comprehendi debere.

Hanc regulam vltra † glossl. & Rebuffum late 256
explicat Mandos. per 21. quæstiones, & circa eius 1. partem, in qua reseruantur Dignitates maiores post † Pontificalem in Cathedralibus, ac principa- 257
les in Collegiatis, notandum est intelligendam esse de Dignitatibus, seu principalibus actu, nec sufficere, vt intret hæc reseruatio, quod Dignitas sit erecta in maiorem post Pontificalem in posterum post mortem obtinentis nunc primam, vt fuit practicatum in Decanatu Vallisoletano vacante per obitum D. Ioannis de la Torre. In qua causa in Rota proposita 11. Decembris 1600. coram D. Mellino *Cum in erectione vtius Ecclesiæ in Cathedralem Decanatus fuisset erectus in maiorem Dignitatem post Pontificalem ex nunc prout ex tunc, & è contra, cum primum Prioratus per cessum, vel decessum, aut aliam quamlibet amissionem, vel dimissionem Prioris, vel illius coadiutoris vacare contigerit, & mortuo Priore, & superueniente illius coadiutore successisset vacatio Decanatus, qui fuit prouisus per Ordinarium, fuit resolutum, quod, quamuis gratia, & erectio fuit perfecta ab initio, eius tamen effectus, & executio fuit dilata in tempus, postquam Prioratus vacauerit per cessum, vel decessum Prioris, vel coadiutoris, vt in terminis similium gratiarum fuit per Rotam resolutum, & consequenter ante adimplementum, & effectuationem Decanatus remanet in suo statu, & non est adhuc prima Dignitas, & ideo non cadit sub hac regula tertia reseruatoria, Paris.* consl. 82. col. 1. lib. 4 *& ita fuit resolutum in causa Mediolanen. præposituræ 16. Martij 1590. coram D. Bubalo, & licet secuto effectu clausula*, ex nunc prout ex tunc, *retrotrahatur ad diem datæ Crescen.* decis. 260. *hoc tamen non procedit ad effectum reddendi nullam collationem præcedentem, & in præiudicium iuris alterius medio tempore quæsiti: Puteus* decis 190. libr. 2. *Cota* decision. 19. *& quod ad effectum, vt Decanatus sit reseruatus tanquam prima dignitas, debet expectari obitus vtriusque, tam coadiuti, quam coadiutoris, quia alternatiua resoluitur in coniunctam ex mente Papæ, qui noluit etiam præiudicare coadiutori, &c. Et quod per appositionem manus Papæ in hac erectione Decanatus non remanserit affectus ita, quod non potuerit conferri ab Ordinario ante obitum coadiutoris, nam cum effectus erectionis in primam Dignitatem fuerit dilatus post obitum vtriusque, & interea Decanatus non sit prima Dignitas, manus appositio limitata ad certum effectum, & in certum tempus non induit affectionem ante secutum adimplementum, Gemin.* consl. 146. *& fuit resolutum in Tuden. Beneficij 13. Ianuarij 1578. coram D. Blanchetto: nec obstat quod dicitur de destinatione, quia destinatio nõ operatur effectum contra intentionem destinantis ante secutum adimplementum, Felinus* in cap. cum adeo, numero 4. de rescript. &c. Ita in dict. Vallisoletane Decanatus, & tradit post hæc Gonçalez. *glossl. 51. num. 58.*

Videtur tamen, † quod si tempore vacationis Di- 258
gnitas non esset actu maior, ante prouisionem vere esset talis effecta, intraret reseruatio, quia eo ipso, & in ipso puncto, quo facta est maior actu, eam capit reseruatio.

Et è conuerso videtur, quod regula comprehenderet illam dignitatem, † quæ tunc esset actu prima, licet esset iam ordinatum, quod cum primum vacare contigerit, desineret esse talis; statim enim regula eam afficit, & satis est, quod vigente regula semel sit actu prima.

260 Secundo notandum est † ex vltimis verbis huius regulæ, ibi *declarans dignitates*, clare apparere, quod dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi post Pontificalem non maiores existunt, habent tamen sub se Canonicos in Collegiatis, seu principalem præeminentiam, sunt reseruatæ ex hac regul. ex quo sunt principales in Collegiatis, licet sint minores in Cathedralibus, & ita hic tenet Glossator, quamuis *in sua regul.* Innocent. VIII. non haberentur illa verba, *declarans dignitates, &c.* & ait sic fuisse in Rota pronuntiatum in vna Abbatia Burgen.

261 Vnde apparet, † quod Archidiaconatus de Virbiesca in Ecclesia Burgen. qui in Ecclesia Collegiata oppidi de Virbiesca principalem præeminentiam, & iurisdictionem habet, est reseruatus ex hac regul. quamuis eo nuper vacante Ordinarius illum prouidisset, & idem in aliis similibus Dignitatibus.

262 Sed dubitatur primo, † an per hanc regulam 1. *part.* reseruentur in qualibet Ecclesia duæ maiores, & duæ principales dignitates, ita vt inter se vna sit maior altera? quod dubium mouet Mandos. hic 3. *quæst.* & resoluit negatiue, imo, quod vna tantum Dignitas maior in qualibet Cathedrali, & principalis in qualibet Collegiata reseruata sit, non obstante, quod reg. loquatur in plurali, quia pluralitas resoluitur in singularitates, & respicit pluralitatem Ecclesiarum, ita, quod in qualibet cathedrali reseruat dignitatem maiorem, &c. pro qua resolutione plura adducit. In fine tamen quæst. ait, † quod postquam hęc scripserat, dubium præmissum fuit bis in Rota discussum in vna Tuden. Abbatia, pro Reuerendissimo Gienen. coram D. Montis flasconen. & Rota dubia remansit, tandem dubio tertio proposito Rota pro maiori parte sensit, tum propter pluralem sermonem, tum propter dictionem, omnes, vniuersalem comprehendi sub regul. plures dignitates maiores sub qualibet Cathedrali, & quod, licet sibi dura visa sit resolutio, propter authoritatem tamen tantorum Patrum acquiescit.

263

264 Sed certe fallitur † in hoc Mandos. nam in illa Tuden. non agitur de hoc dubio, sed de duabus dignitatibus æque principalibus, vt etiam ipse dicit *quæst.* 4. *sub num.* 7. & patebit *dubio sequenti*, in præsenti igitur dubio pro certo tenendum est, non reseruari, nisi vnam tantum dignitatem maiorem in qualibet Cathedrali, & principalem in Collegiata, vt dictum est, & id vult Gonçalez *gl.* 21. *n.* 7. cum alleget Mandosium *d. q.* 3.

265 Secundo dubitatur, † si in aliqua Cathedrali sunt duę dignitates maiores post Pontificalem, vel in Collegiata duæ principales æquales, an ambæ sint reseruatæ, vel neutra? In quo dubio dicendum est, ambas esse reseruatas, nam verba, & ratio, ac mens regulæ sunt apta illas comprehendere: & ita per plura tenet

266 Mandos. *quæst.* 4. Et tenuit Rota † in d. Tuden. Abbatiæ de Bayona, 13. Iunij 1554. coram D. Montis flasconen. vt per Guidobonum, *decis.* 34. *in manuscriptis*, quæ ait, quod *reg. reseruas Dignitates principales in Collegiatis, & maiores post Pontificalem in Cathedralibus, comprehendit duas Dignitates pariter aequales in Ecclesia propter reg. verbum* omnes Dignitates, *quod est aptum sui natura comprehendere æque principales in eadem Ecclesia: tum etiam, quia eadem est ratio reg. & mens illam contentis in duabus, seu pluribus, quæ in vna, & interrogatus de hoc casu idem respondisset conditor regul. & ita fuit per maiorem partem resolutum.*

Et fuit dictum in Turritana Archypresbyteratus adducta dubio seq. tenet etiam Zerola *in praxi Episc. 2. p. verb. Dignitas. §. 4.*

Tertio dubitatur, † an ista reseruatio habet locum, vbi est tantum vna dignitas? in quo, quamuis multi contrarium teneant, Gomezius *de expectatiuis num.* 46. Zerola 1. *part. verb. dignitas. §.* 1. tenenda est pars affirmatiua, quam tenet Simoneta *quæst.* 85. & Mandos. *hic quæst.* 5. & secuta est Rota in causa Turritana Archipresbyteratus 7. Maij 1574. vt in decis. seq. 267

Fuit conclusum per omnes Dominos, † quod regul. 3. reseruatoria maiorum Dignitatum post Pontificales in Ecclesia Cathedrali comprehendit Archipresbyteratum, qui est prima Dignitas in Cathedrali Ecclesia Turritana, quia, licet verbum, maiores, quod est comparatiuum, ex sui natura præsupponat positiuū, l. 1. vbi Dd. de verborum obligat. *tamen ponitur, & pro positiuo, gloss.* in l. vnic. vers. melius, *vbi Decius* num. 53 C. de eo quod interest, *Paris.* cons. 115. num. 14. volum. 1. *etiam si essemus in materia stricta, vt dicit Tiraquell.* de primogen. quæst. 72. num. 5. *sicut dicitur de verbis*, optimus, maximus, supremus, & proximus, *quæ, licet sint superlatiua, & præsupponant etiam positiuum.* l. illa verba, de verbor. significat. *tamen ponuntur etiam pro positiuo, & verificantur, etiamsi nullus præcedat, vel subsequatur.* l. proximus de verborum significatione. l. 1. §. proximi vnde cognati. *vt late per Alciat.* in dict. l. proximus, *vbi etiam subdit non seruari de iure, quod semper requiratur positiuum, & inde infert ad primogenitum, quod dicatur etiamsi is solus, de quo etiam per Tiraq.* in d. tract. de primogen. quæst. 1. num. 3. *accedit etiam, quia in reg. non simpliciter dicitur maiores Dignitates, sed additur post Pontificales adeo, vt verum sit dicere quod inter hanc, de qua agitur, Dignitatem, & Pontificalem nulla reperiatur maior ista, considerabant etiam aliqui ex Dominis vltimam partem reg. vbi declaratur, sub ea etiam comprehendi Dignitates, quæ in Cathedralibus post Pontificales non maiores existunt; nam si vult comprehendi debere etiam non maiores post Pontificales, sequitur, quod comprehendantur etiam illæ Dignitates, quæ sunt vnica, & non habent alias supra se, & vna pars regul. declarat aliam l. vtrum, de petitione hæred. præsertim, cum procedat declarando. præterea si reg. habet locum, quando sunt duæ æquales Dignitates in Collegiata, vt fuisse resolutum in causa Tuden. Abbatiæ de Bayona coram Montisflasconen. de anno 1554. vltima Aprilis reperitur annotatum propria manu bonæ memoriæ Oradini in libro informationum super d. causa, quem Domini voluerunt videre, & fuit liber allatus ad Rotam, & reperitur etiam annotata* eadem decis. *à Guidobono*, in sua decis. 34. *à fortiori habebit locum d. reg. quando adest vnica tantum Dignitas, cum in vnica consideretur minus præiudicium Ordinarij, quam in duabus, & in vnica Dignitate fuit etiam resolutum in eadem causa Tuden. vt* in dict. lib. *Oradini, quam etiam opinionem sequitur Simoneta* in tract. reseruat. quæst. 85. *cuius rationes omnes placuerunt Dominis præter illam, quod hæc reg. sit fauorabilis, cū hic articulus, an sit fauorabilis, vel odiosa, sit multū cōtrouers.ª, & semel fuerit in hac* 268

hac causa disputatus in Rota, ex proposito, & dubio dato Domini nihil voluerunt pro nunc determinare: Eandem etiam opinionem secutus est Apostillator ad consil. Gemin. 36. qui author dicitur esse Felinus, & cũ supradictæ rationes, quod reg. comprehendat etiam vnicam Dignitatem, visæ sint Dominis multum vrgentes, noluerunt sequi contrariam opinionem, quam nonnulli sunt amplexi. Non obstat, quod decis. in d. causa Tuden. & Simoneta loquantur in Collegiata, & non in Cathedrali, & Dignitas, de qua agitur, est in Cathedrali, quia Domini nullam vident esse rationabilem diuersitatem in hoc, cum semper militet præiudicium, licet non vniforme, & in decis. Guidobon. non sit differentia inter vnam, & alteram; Minus etiam obstat, quod cũ Dignitas ista sit vnica, & propterea monocularis, nõ debeat comprehendi sub reg. per ea, quæ de monocularitate Ioan. Monachus in reg. in generali. in 6. & Fastol. dub. 55. Rota 12. de præbend. in antiq. cum aliis, de quibus per Felin. in cap. in nostra 24. cor. de rescript. & alios, de quibus per informantes, quia respondetur, quod d. monocularitas non habetur in consideratione, quando collator habet alia Beneficia, pro vt hic præsupponitur adesse vndecim Canonicatus, & Præbendas in Ecclesia Turritana, iuxta decis. *Rotæ* 40. de rescript. in nouiss. *& Felin.* d. cor. 24. in fin. *& licet supradicti Canonicatus non sint eiusdem qualitatis, sicut est Dignitas Archypresbyteratus, tamen sat est, quod adsit existentia aliquorum Beneficiorum, licet non eiusdem qualitatis, vt considerat Simoneta* d. quæst. 85. *cuius responsio placuit Dominis; præterea reg. non habuit respectum ad monocularitatem, ex quo reseruat Prioratus, & præposituras, per ea, quæ supradicta sunt.* Et posthæc hanc sententiam sequitur Gonçalez *glos.* 9. §. 4. *à n.* 18.

269 Quarto dubitatur, † vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regul. intret in sequenti, & illa sit prima? in quo breuiter dicendum est, sequentem esse primam, & in ea regul. intrare ad dicta de vnione infra, *vltima parte, capit. 2. numero* 12.

270 Et ita tenuit Rota in causa Virdunen. † Decanatus, 9. Martij 1580. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua fuit resolutum, quod *vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, sequens est prima, & in ea intrat tertia regula Dignitatum maiorum post Pontificalem, & non in vnita, quia fuit vnita accessorie ex non æque principaliter, vt patet ex verbis vnionis Capitulo vnimus. tunctis notatis per glossam, & Dd.* in cap. 1. ne Sede vacante, & in cap. & temporis. 16. quæst. 1. *Rebuff.* de vnio. num. 12. *Tum quia, quando minus dignum vnitur magis digno, dicitur facta vnio accessorie, Rebuffus* ibi num. 19. *Mensa vero Capitularis dicitur magis digna, Oldrad.* cons. 257. colum. 6. *quando vero Beneficium vnitur alteri accessorie, perdit nomen suum, & non dicitur amplius Beneficium, sicut dicebatur ante vnionem, & efficitur vti pedisequa illius, cui vnitur, Anchar.* cons. 114. nu. 2. *& efficitur illius membrum, & transit in temporalitatem, Rota* decis. 2. de excessibus Prælatorum in nou. *Cassador.* 3. num. 1. de iudiciis, *& in terminis vnionis factæ mensæ Capitulari Ecclesiæ Parochialis, Oldrad.* supra, *& priuatur suo debito honore. Calder.* cons. vlt. de rebus Ecclesiæ, *& Dignitas dicitur esse in eo, cui vnitur gloss.* in d. c. & temporis, *& dicuntur perire iura Beneficij vniti, vt ibi per glossam, & hæc est natura vnionis, vt faciat cessare titul. Gambar.* de officio Legati, lib. 5. in princip. num. 150. *vnde in impetratione non est facienda mẽtio de Beneficio vnito, sed sufficiet exprimere principale. Item nõ inducitur vacatio, quia solum dicitur vacare Ecclesia, cui fit vnio*, cap. cum accessissent, de constitutionibus, *vbi Hostiens. & Abbas* 4. notab. *sed collatæ Ecclesia, cui fit facta vnio intelligitur etiam collata Ecclesia vnita, gloss.* in cap. gratia. de rescript. in 6. *& clausulæ vnionis, cum suis præeminentiis, & quod debitis non defraudetur obsequiis, & c. non mutant naturam vnionis, licet Beneficium debeat conseruari in suo statu, & in eo deseruiri more solito, Abb.* in cap. exposuisti, num. 7. de præbend. *vnde, cum illa prima dignitas vnita non vacet, & non sit amplius conferibilis, in ea non intrat* dict. regula 3.

Circa secundam partem huius regulæ, † in qua reseruantur Prioratus, præposituræ, ac aliæ Dignitates Conuentuales, ac præceptoriæ generales ordinum quorumcumque, sed non militiarum, notandum est per eam reseruari Dignitates principales regularium Cõuentualium, seu Monasteria Fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quib. reg. præced. sed per Priores, præpositos &c. Gloss. *hic secundo par.* & Mandos. sic intelligendus, *quæst.* 8. & 10. 271

Nec in ea comprehenduntur Prioratus † præposituræ, & aliæ Dignitates temporales, vt ordinum Mendicantium, Glossat. *ibi*, & Mandos. *d. quæst.* 10. *& seq.* & eius filius Horat. Mandos. *de priuilegiis ad instar. gloss. secunda num. secundo* iuxta dicta infra *numer.* 497. 272

Circa 3. partem huius reg. in qua reseruantur Beneficia familiarium Papæ, † ac Cardinalium continuorum commẽsalium, videndi sunt Glossat. Simoneta *quæst.* 35. & 36. & ibi Granutius, Æneas de Falc. 4. *quæst. effectu* 17. 30. & 47 Sarnen. *in proœmio regul. quæst.* 6. *circa fin. & in reg. de impetrant. Beneficia per obitum familiariarium Cardin. quæst.* 13 & 14. Gambar. *de officio Legati, libro* 3. *ex num.* 133. *per plures sequen. & lib.* 5. *ex num.* 130. Bero. *quæst.* 35 Menoch. *de arbitr. libro* 2. *casu* 201. *a nu.* 111. & Mascard. *de probatio. conclus.* 755. Et qui dicantur familiares, & continui commensales Papæ, vide *constitutionem* 78. & 79. Pauli III. & 44. Iulij III. & late Flam. Paris. *de resignatione, lib.* 2. *quæst.* 16. *à num.* 36. & Gonçalez *glos.* 51. *à numero* 16. 273

Et videnda est etiam *d. reg.* 30. *de impetrantibus* † *Beneficia per obitum familiarum Cardin.* alias 31. *& sequens* super qua reg. *de impetrantibus Beneficia per obitum familiarum Card.* vltra Glossat. & Rebuffum late scribunt Sarnen. & Mandos. 274

Iuxta quam reg. *in collatione* † *Beneficij vacante per obitum familiaris Cardinalis* requiritur consensus Cardinalis in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti, & ita tenet Gloss. *super d. reg.* cuius authoritatem semper Rota plurimi fecit, Puteus *decis.* 227. *libro* 3. Achillles 1. *super hac regul.* Fabius *decis.* 11. *lib.* 2. *&* 2. pars regulæ procedit, vbi vterque Cardinalis viuit; ita fuit resolutum in causa Lunen. Sarcanen. Beneficij 29. Aprilis 1594. coram D. Seraphino, & requiritur d. consensus etiam in prouisione facienda per Legatum, vel alium habentem facultatem conferendi tale Beneficium, Gonçalez *dict. glos.* 51. *numer.* 66. 275

Notandum autem est primo, † quod licet ad effectum illius regul. nempe, vt in prouisione Beneficij vacantis per obitum familiaris Cardinalis debeat exprimi nomen, & titul. ipsius Cardinalis, & eius ad id accedere assensus, &c. 276

Requiratur, quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses ad

minus,, vt ibi dicitur, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, sed sufficit, quod durante familiaritate Beneficia obtinuerit seu in illis vela d illa ius ei competierit, quantumcunque paruo tempore duret familiaritas, ex hac regula Mandos. *hic quæst.* 20.

277 Et procedit hæc reseruatio, &† dispositio *d. reg.* 30. etiamsi postea familiaris esse desierit, vt in ipsis iam clare dicitur, & tradit Paulus Gran. ad Simonetam *d. q.* 35 *n.* 40. & 41. plures referens.

278 Secundo notandum est, † quod hæc reseruatio includit etiam Beneficia, ad quæ familiaris habebat ius ad rem, quicquid dicat Gonçalez infra, ex quo reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus, seu ad quæ ius eis competit, Æneas de Falcon. *d. effectu* 47. Mand. hic *quæst.* 14. *num.* 2 qui tamen reprehendit Æneam ibi in quantum vult adaptare quæstiones concernentes ius ad rem *d. reg.* 30. seu 31. quæ non continet ius ad rem, sicut ista, nec de eo agit. Quod quidem est

279 † verum secundum regulas antiquiores, iam tamen comprehendit illa regula etiam ius ad rem, & secundum regulas antiquiores procedit *decis.* Rotæ 427. *p.* 1. *diuers.* quæ de *d. reg.* 30 loquitur, licet ibi dicatur 3. quæ quidem non percepit Gonçalez *gloss.* 1552. *num.* 4. nec intellexit Mandosium. Sed oportet aduertere, quod, licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competiisse familiaritate durante, tamen si familiaris, cui ius ad Beneficium competebat, decederet ante consecutionem iuris in

280 re, non haberet locum illa regula, † cum loquatur de Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent, gloss. *ibi*, & Aeneas *d. effectu* 17 *circa fi. vers. nonum est.* Sarnen. *q.* 4. *&* 7. & Mandos. *quæst.* 5. *&* 8. ibidem, Flam. Parisius, *lib.* 8. *quæst.* 10. *ad fin.* & Beneficia non dicantur vacare per obitum habentis solum ius ad rem, sed vt prius, vt supra *parte præcedent. cap.* 3. *numero* 6. *&* 9. *&* 60.

281 Quamuis illud Beneficium esset reseruatum per hanc regulam, quæ reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit. vnde ad effectum huius reseruationis & vt ea intret, sufficit ius ad Beneficium competiisse familiari familiaritate durante, siue vacet ex persona illius, siue non, sed vt prius cessante iure ad rem.

282 Quod tamen non habere † locum in iure ad rem quæsito ex acceptatione familiari expectanti, qui post acceptationem obiit, docet Mandos. *hic d. q.* 14. cum Aenea *d. effectu.* 47. 1. *modo.* qui tamen id non di-

283 cit, sed, quod *d. reg.* 30. † non potest verificari in isto modo, quia, cum alius tale Beneficium impetrans à Papa non teneatur facere mentionem de tali iure, Rota *decis.* 244. alias 17. *de præbend. in nouis.* Aegidius 167. sequitur, quod non requiritur consensus Cardinalis, cuius erat familiaris defunctus, & quoad hanc 3. reg. inquit ad fin. dict. effectus, quod non

284 dubitaret omnes prædictos modos, † aut plures ex eis includi in ea, quia huiusmodi reseruatio est fauorabilis: quæ ratio, licet non sit certa, vt supradictum est *num.* 67. tamen adhuc existimo illud ius includi in hac regul. cum in eo verificentur verba regulæ.

285 Nec obstat ratio, † qua mouetur Mandos. ibi, ad quem se refert Granutius ad Simon. *d. quæst.* 35. *n.* 43. quod tale ius est debile, & parum considerabile, ex quo collatio, & reseruatio facta à Papa de tali Beneficio valet, de acceptatione expectantis nulla facta mentione, vt idem Aeneas ait *effectu* 5. *&* 3. *quæstion. num.* 17. & sic istud ius à regula nostra neglectum videatur. Quia respondetur, quod hæc reseruatio inducitur ad hoc, vt cessante iure ad rem, vel vacante Beneficio, ad quod familiaris ius habuit, non possit Ordinarius de illo prouidere; ad quod satis considerabile est illud ius ex acceptatione quæsitum, cum respectu inferiorum sit verum ius ad rem, quamuis respectu Papæ conferentis tale Beneficium, non sit considerabile ex ratione, de qua *in d. decis.* 17. & supra *d. c.* 3 *partis præced. n.* 24.

Et discurrendo breuiter per alios modos, † quibus 286
ius ad rem acquiritur, quos prosequitur Aeneas *d. effectu* 47. secundus modus, quem ibi ponit, est per mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto, siue creato in Canonicum authoritate Apostolica, de quo *d. c.* 3. *quarto modo*, & in isto modo arbitratur Aeneas ibi hanc reg. *&* *d. reg.* 30. verificari, quia talis Præbenda per Canonicatus Collationem, reseruationem, & decreti interpositionem remansit affecta, quod videtur, inquit, hodie decisum per extrauagantem Pauli II. ad Rom. Pontifices *de præbend.*

Sed istud intelligo, quando durante familiaritate 287
successit vacatio Præbendæ, † tunc enim ille habet ius ad illam, quod includitur in hac reg. & ante vacationem non habet nisi spem, sicut de expectante diximus *d. cap. num.* 16. nec reseruatio, & decreti interpositio afficit ante vacationem, cum sit super incerto, iuxta supradicta, *num.* 148. *& seq.* nec d. Extrauag. probat contrarium, nec multum facit ad propositum.

Tertius modus, † quem ponit Aeneas ibi, est per 288
electionem, de quo *d. c.* 3. 1. *modo*, quem non includi in prædictis regulis ait Aeneas, ibi, *quia, si electus moreretur in curia, non maneret reseruatum Beneficium*, vt dixit *præced. effectu.*

Sed ista ratio nihil valet in † proposito, nam his 289
non agitur de inducenda reseruatione ob vacationem, sed propter ius ad rem familiari compatens, & ideo verius est, istud ius includi in hac regul. vt idem Aeneas videtur tenere ad fin. d. effectus, & etiam *in d. regul.* 30. saltim hodie iuxta supradicta, & ita tenet Sarnen. *in regul. de iure quæsito, quæstion.* 1. *primo modo.*

Quartus modus, † quem ponit Aeneas bi, est per 290
præsentationem, de quo *d. cap.* 3. *secundo modo*, & ait includi in prædictis reg. si sit per præsentationem clerici, qui non potest variare, quia erat sibi acquisitum irreuocabiliter, & idem tenet Sarnen. *d. reg. de iure quæsito, quæst.* 1. *secundo modo* dicens, quod quoad effectum aliarum regularum de iure loquentium putaret faciendum esse differentiam inter ius ad rem ex præsentatione clerici, vel laici, nam ius competens ex præsentatione laici non est ita radicatum nec firmum in persona præsentati propter variationem, quam laicus facere potest, sicut est illud ius prouenies per præsentationem clerici, &c.

Vnde idem esset in præsentione laici, † cum non 291
posset variare vt quia iurauit non variare, vel lapsum est quadrimestre, tunc enim ius ad Beneficium ex ea competens includeretur in hac regul. si alias tale Beneficium caderet sub reseruatione, vt quia esset ius patronatus laici ex priuilegio, seu consuetudine, &c.

Quintus modus, † quem ponit Aeneas est per 292
reseruationem factam pro familiari de certo Beneficio,

ficio, de quo *d. cap. 3. sexto modo*, quem putat includi sub d. regulis, quia remanet Beneficium reseruatum per mortem ipsius reseruatiui, vt in d. Extrau. Paul. II. & Sarnen. *d. q. 1. sexto modo*, inquit, quod ius huiusmodi erit considerabile, non solum quoad illam reg. *de iure quæsito*, sed etiam quoad alias reg. *de iure quæsito* loquentes.

263 Intelligo tamen istud ius includi in hac † reg. & *in d. reg.* 30. quando Beneficium reseruatum pro familiari vacaret durante familiaritate, nam si familiaris reseruatiuus, pro quo reseruatum est Beneficium nondum vacans, decederet ante vacationem illius, non maneret Beneficium reseruatum per hanc regulam, quamuis maneret affectum, ex quo papa semel manum apposuit iuxta dict. Extrauagantem Pauli II. vt dicit Æneas *ibi, & effectu 16. & 5. q. principali. q. 12. 13. 17. & 18.*

264 Sextus modus, quem ponit Æneas, est per † collationem nondum acceptatam, de quo *d. c. 3. quinto modo*, & putat hunc etiam includi in prædictis regulis, quia erat ipsi prouiso acquisitum ius in tali, vel ad tale Beneficium irreuocabiliter, Sarnen. *d. q. 1. quinto modo* ait istud ius esse considerabile quoad omnes regulas & impetrationes.

265 Septimus modus, † quem ponit Æneas est per consuetudinem optandi, per quam acquiritur ius ad prębendam, quæ potest optari, *cap. 1. in princip. de consuetud. in 6.* de quo *d. c. 3. septimo modo*, ponit exemplum; mortuus est quidam Canonicus, cuius prębendam poterat, & volebat optare alter Canonicus, qui erat familiaris Papæ, aut Cardinalis, qui priusquam optaret, mortuus est, an talis præbenda inoptata remaneat reseruata, & sic includatur *in hac reg. 3. & in* 30. & ait forte, quod sic, per prædictam rationem, de qua *in præced. modo.*

266 At Sarnen. *d. q. 1. septimo modo*, ait, † quod licet istud ius sit considerabile quoad illam regulam, tamen quoad effectum *d. reg.* 30. & quoad alios effectus est magis dubitandum.

267 Ego falsam existimo d. sententiam Æneæ, † nam, si illa præbenda inoptata remaneret reseruata, & includeretur in hac reg. non posset per sequentem optari, primo, qui erat familiaris, mortuo, aut postea optare nolente, quod videtur absurdum.

268 Videtur tamen, † quod posset intrare reseruatio huius reg. in præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei ius optādi, quamuis tempore ipsius optionis iam non esset familiaris, & in Dignitate, seu Beneficio optato per familiarem, qui ante subsecutam collationem faciendam, qua mutatur titulus, decessit, quia tunc specialiter erat ei acquisitum ius ad talem Dignitatem, seu Beneficium optatum.

269 Octauus modus, † quem ponit Æneas. est per cessationem solutionis pensionis in terminis conuentis, & descriptis in literis Apostolicis propter clausulas positas in eis; nam si propter non solutionem familiaris pensionarius mouerit iudicium contra principalem, & decesserit, forte, inquit, tale Beneficium cadet in reseruatione huius regulæ, & forte in literis in isto casu ius in re tribuitur, inquit, sequent. modo.

300 Sed, cum de stylo Rotæ non sit † locus regressui, vel accessui ob non solutionem pensionis, nisi data magna proteruia vsque ad tertiam sententiam, vt *in dict. capit. 3. octauo modo* decedente pensionario ante canonicatum regressum, vel accessum, non videtur Beneficium cadere in reseruatione huius regulæ.

Nonus modus, † quem ponit Æneas, est per re- 301
gressum, quem familiaris habebat ad Beneficia Titij, nam si contingat, inquit, Titium primo mori, postea ip sum familiarem priusquam, vigore regressus apprehenderit, Beneficia Titij forte cadent *in reg. hac*, &c. Quod mihi certum videtur maxime, quia tunc in regressu ius in re tribuitur, vt ipse ibi, sub verbo. *forte*, dicit.

Et idem erit in accessu, & † in coadiutoria, cum fu- 302
tura successione, ex quibus ius ad Beneficium competit, vt *in d. c. 1. decimo modo.* nam si succedente vacatione Beneficij, habens accessum, vel coadiutoriam in familiaritate, decedat antequam in eo intret, erit reseruatum per hanc regul. maxime si in literis accessus, & coadiutoriæ fieret collatio in euentum vacationis, ex nunc prout ex tunc, & sic trib ueretur ius in re. Consonat Sarnen. *dict. quæstione 1. decimo modo*, dicens, quod ius ad rem per regressum, & accessum, est considerabile, quoad omnes regulas, & dispositiones de iure quæsito loquentes.

Si tamen familiaris habens regressum, accessum 303
vel coadiutoriam, ante vacationem † decederet, aut vacationis tempore, non esset iam familiaris, tale Beneficium non includeretur *in hac reg. & d. regul.* 30. quia illud ius ante vacationem non est considerabile, cum sit conditionale in euentum vacationis, Cassad. *decis. 3. de præbend.* Moheda. 23. *eod. titul.*

Nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc ple- 304
num ius in † vel ad Beneficium sibi acquisitum existeret, nam tunc videtur, quod si ille tempore concessionis gratiæ, seu illa existente, esset familiaris, includeretur tale Beneficium *in hac reg. & d. reg.* 30. propter illud decretum, quamuis tempore vacationis desijsset esse familiaris, etiam per mortem Cardinalis.

Vnde, cum Canonicatus Ciuitaten. vacasset † de 305
mense Martij 1594. per obitum Franciſci de Cuero, qui tempore, quo fuerat constitutus coadiutor in d. Canonicatu, cum futura successione, & clausula, *quod cessante coadiutoria Ordinarius, ex nunc prout ex tunc*, & è contra, ei conferret Canonicatum prædictum, & cum decreto, quod si d. Franciſcus idoneus repertus sit, ex nunc plenum ius in, vel ad d. Canonicatum acquisitum sibi existeret, fuerat familiaris continuus commensalis Cardinalis Toletani D. Gasparis de Quiroga, qui habebat indultum, vt omnibus gratiæ prærogatiuis, fauoribus, &c. concessis Cardinalibus præsentibus in Curia Romana gauderet, ac si præsens esset, ad Mandos. *d. reg. apud eum. 32. quæst. 23.* tempore tamen, quo coadiutoria cessauit, & successit in Canonicatu dict. Franciſcus, defierat iam esse familiaris dicti Cardinalis. dubitatum fuit, an esset conferendus † de con- 306
sensu dict. Cardinalis, iuxta *d. reg.* 30. *seu* 31. quæ contentatur iure ad rem competente tempore familiaritatis, in quo D. Seraphinus tunc Rotæ Decanus, nunc Cardinalis Illustrissimus de ordine Sanctissimi dedit suum votum contra Cardinalem Toleranū, quia illud ius ex coadiutoria dicebat non esse considerabile, vt pote conditionale, & sic fuit signata supplicatio de dicto Canonicatu in fauorem Licent. Viuero, qui illud prætendebat sine consensu d. Cardinalis, cum pensione 200. ducatorum; re tamen ad Rotam delata ad instantiam Cardinalis, dubium fuit bis propositum, & tandem maior pars Dominorum inclinabat contra votum Decani,

præcipue ex d. decreto posito in coadiutoria, licet
307 non fuit pro tunc † capta resolutio, sed causa dilata; interim fuit signata supplicatio in fauorem D. Francisci Pacheco familiaris d. Cardinalis de consensu illius, cum eadem pensione, cui ille consensit, & ita causa non fuit amplius proposita, nec habuit effectum gratia d. Licen. Viuero.

Decimus & vlt. modus, quem ponit Æneas, est
308 per priuationem † in forma iuris, per quam, inquit, afficitur debitum Beneficium, &c. de quo *d. cap. 3. nono modo*, quem tamen non putat comprehendi in reseruatione huius reg. cum non vacet tale Beneficium antequam ille priuetur, nec ille familiaris ante mortem dicitur habuisse aliquod ius, Rota *decis. antepen. in nouiss.*

309 Isti sunt modi acquirendi ius ad rem, † id est, ad Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis nostræ reg. prosequitur breuiter Æneas *d. effectu 47.* quos ad alios effectus prosequimur *d. cap. 3 p. pr.* vbi addimus alium † verum modum, nempe per mandatum de prouiendo de certo Beneficio vacante, qui includetur in hac regul. & 12. per oppositionem, qui in ea non videtur includi, nisi quando opponitor iustificauerit qualitates requisitas per fundationem constitutionem, seu priuilegium, ita vt censeatur ab illa vocatus. & sola prouisio deficiat ad ibi dicta.

310 Qui etiam sunt notandi † ad reseruationem regulæ sequentis de Beneficiis collectorum, & subcollectorum, quæ etiam contentatur iure ad rem.

311 Tertio notandum est, † quod in vna Beneuentana Beneficiorum 15. Nou. 1597. coram D. Seraphino fuit resolutum, *Cõclauistas esse vere familiares Papæ, & illorum Beneficia spectare ad liberam collationem Papæ sine consensu Cardinalis, cuius sunt familiares* constit. 32. *Sixti V.* de priuilegiis conclauistarum &c. Flamin. Paris. *dict. libro secundo q. 16. numer. 37.*

312 Sed dict. constitutio solum † loquitur de conclauistis conclauis, in quo ipse Sixtus ad Summi Apostolatus apicem assumptus est, vnde in aliis non habebit locum, nisi adsit alia similis constitutio. Quia fecit etiam S. D. N. Paulus V. de conclauistis sui conclauis, & Leonis XI. pridie Calend. Aug. 1605.

313 Sed dubitatur primo an fratres, † seu nepotes Cardinalium, qui in eorum domo sunt tanquam tales, & continui commensales, & viuunt eorum expensis, sint familiares ad effectum huius regulæ, verbi gratia D. Petrus de Deça cum Cardinali Deça eius patruo, & noster Decanus D. Didacus de Bracamonte, cum eius fratre Cardinali Auila.

314 Et respondendum est negatiue, † nam licet verbum *familiares*, variè accipiatur, & domestici dicantur familiares, Abb. *in c. cum dilectus. num. 2. de cleric. non resident.* Felin. *num. 1. in literis*, vbi gloss. *de testibus*, at in proposito familiares dicuntur deputati ad honestum seruitium Domini, qui dicuntur seruitores, seu famuli, *cap. fin. de verborum sig. ific. in 6.* & ibi Ioan. And. Domin. *num. 8.* & Francus 14. Probus
315 ad Monachum *in cap. vnico. de Schismaticis in 6. nu. 8. & 9.* Simoneta † *quæst. 35. num. 2.* Sarnen. *in regul. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst. 13.* & Mandos. *ibi q. 10. num. 3.* Flamin. Paris. *lib. 5. quæst. vlt. num. 196.* & Açor. *lib. 5. cap. 23. quæst. 8.* facit *decis.* Cassadori *vnica de verborum significat.*

Et sic, qui in domibus † Cardinalium haberent 316
expensas victus, seu partem non vt familiares, & seruitores, sed vt amici, aut cõsanguinei, vel ex eleemosyna vel alia causa, non sunt familiares, nec eorũ Beneficia sunt reseruata. Bonifacius *in clement. fi. de celebrat. Missar. numer. 34.* Simoneta *numer. 6.* & Sarnen. *supra.* Bero. *q. 35. num. 3 & 4.* Mascard. *concl. 755. num. 3.*

Et ita in terminis † D. Fernan Mexia de Mendo- 317
ça nepotis ex sorore Carn. D. Ioannis de Mendoça fuit resolutum in vna Salamantina, & Abulens. Beneficiorum 9. Iunij 1599. coram D. Penna, vt in sequent. decisione: *Rota censuit Dom Ferdinandum Mexia de Mendoça non fuisse familiarem bonæ memoriæ Cardinalis de Mendoça ad effectum, vt Beneficia per eius obitum vacantia remanserint reseruata, nam cũ ad istum effectum requiratur mens & dens, Sarn.* in reg. impetrant. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst. 13. *& ex qualitate personæ receptæ, & intentione seruiendi colligatur, quis sit, vel non sit familiaris, in casu proposito hæc omnia excludebant familiaritatem; primum qualitas personæ Ferdinandi, qui cum esset nepos Cardinalis ex sorore ex nobilissima progenie, licet cum Cardinali conuueret, non tamen morabatur in eius palatio tanquam familiaris, sed tanquam nepos, & sanguine Cardinali conuentus, neque Ferdinandus prætendebat dicto Cardinali inseruire tanquam familiaris, Sarnen.* in dict. quæst. 13. *Francus* in c. fin. de verborum significatione num 14. lib. 6. *receptio etiam excludebat familiaritatem, quia Ferdinandus non fuerat receptus in palatio Cardinalis, vt seruiret, & propterea deputatus illi fuerat magister, qui in literis humanioribus eum instrueret, sicut quotidie actu imuebat, vnde cum intentio Cardinalis recipientis non fuisset, vt Ferdinandus deputaretur ad aliquod honestum seruitium Cardinali impendendum, cessabat familiaritas, cum ille dicatur familiaris in hac materia, qui deputatur ad aliquod honestum seruitium impendendum. Francus* in d. cap. fin. num. 14. de verbor. significatione in 6. *Mandos.* in reg. de impetran. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæstion. 10. numer. tertio. *denique intentio recipientis, & recepti familiaritatem penitus excludebant, nam respectu Cardinalis notum erat eum non recepisse Ferdinandum, vt sibi inseruiret, sed vt literis operam daret, & studia virtutum complecteretur, & hanc Cardinalis intentionẽ probabat tractatus, & reputatio, quia neque Cardinalis tractabat Ferdinandum tanquam familiarem, neque Ferdinandus communiter reputabatur tanquam familiaris, vt testes asserebant, quod sufficit ad excludendam familiaritatem, Simoneta* tract. de reseruatio quæst. vigesimaquarta *Bellamer.* decision. sexcentesima duodecima. *respectu Ferdinandi recepti manifestius erat eum non accessisse ad Palatium Cardinalis, tanquam familiarem, sed tanquam nepotem; neque prædictis obstabant deducta per informantes pro Ioanne Gaetan, quod Ferdinandus esset commensalis Cardinalis, viueret illius expensis, & quædam eiusdem Cardinalis imperata exequeretur, & coram eodem Cardinali staret nudo capite, & similia, quia respondebatur primo, quod cessante animo vtriusque recipientis videlicet & recepti, ista omnia non operantur familiaritatem. Sarnen.* d. quæst. decimatertia. *secundo respondebatur Ferdinandum ista omnia præstitisse non tanquam familiarem, sed tanquam nepotem, atque ex his respondebatur ad dicta testium pro contraria parte examinatorum, quanquam non admodum vrgerent.*

Secundo dubitatur, † an Vicarij, seu prouisores 318
Cardina-

Cardinalium in eorum Episcopatibus, seu Abbatiis habentes ab eis expensas, seu mensam, aut salarium seu stipendium, dicantur eorum familiares continui commensales, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? Et respondetur negatiue; nam isti re vera non sunt, nec dicuntur familiares, id est, seruitores, seu famuli (hispane criados,) sed officiales, & tanquam tales, & non tanquam familiares recipiunt expensas, seu stipendium à Cardinali.

319 Et facit quod ait Sarnen. *dict. quæstion. 13. ante fin.* non esse familiarem continuum commensalem eum, qui accedebat ad Cardinalem causa docendi eum in literis Græcis, Hebraicis, & Latinis, ob quam causam Cardinalis portionem panis, & vini, non tanquam familiari, sed magistro ministrari iubebat.

Quamuis Segura de Aualos *in directorio iudicum*
320 *Ecclesiastici fori, 1. p. c. 14. n. 34.* † dicat iudices ordinarios, vel Delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & ex communi vsu loquendi famulos nuncupari, &c.

321 Et ita in proposito tenuit Rota, † vt per Simonetam *d. q. 35. nu. 21.* & Mandos. *hic quæst. 19.* qui eam sequuntur.

Quæ tamen intelligit Rota, & cum ea Simoneta,
322 † & Mandos. ibi, nisi ille, qui constitutus fuit Vicarius, esset ex familiaribus continuis commensalibus Cardinalis; nam tunc talis etiam Vicarius effectus manet, cum adhuc sit in seruitio Cardinalis, & eius expensis viuat, & refert Gonçalez *gloss. 51. numero 66.*

323 Quamuis si esset constitutus Vicarius sine † salario, aut expensis, non maneret continuus commensalis, & sic Beneficia, quæ tunc obtineret, non caderent sub hac reseruatione.

Et quod dictum est de Vicario, idem dicendum
324 † erit de visitatoribus, & aliis officialibus huiusmodi.

325 Tertio dubitatur, † an dispositio huius reg. quæ loquitur de familiaribus Papæ, & Cardinalium, habeat locum in familiaribus familiarium habentibus partem, seu expensas ab ipsis Papa, vel Cardi-
326 nalibus? In quo † Dd. communiter partem affirmatiuam tenent, eo, quod seruiendo familiari Papæ, vel Cardinalis, dicuntur illis seruire: & facit *l. quæsitum. §. sed an instrumenti. ff. de fundo instructo*, & quæ tradit Oldrad. *consil. 11.* ita Salicetus *in l. 2. C. de Episcopis & Clericis ad fin.* & Glossator *hic, & super reg.* Iulij II. *de prærogatiuis expectan. 7. part.* & Sarnen. qui multa adducit ad propositum, *quæstion. 14.* Æneas de Falcon. *quæstion. quarta principali effectu 30.* Simoneta *quæstion. 35. numero 11.* & ibi Granutius, Menoch. *de arbitrar. casu 201. numero 170.* Et Mandos. *hic quæ-*
327 *stion. decimaseptima*, ait pro hac parte se obtinuisse † in vna Regien. partialium S. Chrisancti, & Dariæ, coram R. D. Reomano, de mense Ianuar. seu Februarij 1551. dato enim dubio, an Beneficia familiaris comedentis in tinello Papæ familiaris, & continui commensalis Papæ dicantur reseruata, sicut Beneficia veri familiaris? Domini de Rota concluserunt pro affirmatiua in fauorem D. Antonij Brauolæ sui clientis.

328 Sed hæc communis sententia † patitur difficultatem ex multis adductis per Sarnen. *ibi in princip.* & Mandos. qui ait, quod quæsitum præmissum pro vtraque parte satis disputabile videtur, & quod quid ipse sentiat aperiet super *7. part. regul. de prærogatiuis expectan.* sed non habemus scripta, Mandos. super illa, & contrariam sententiam tenet Guido Papa *consil. 30.*

Nihilominus non puto recedendum à communi
† sententia, maxime, cum sit authoritate Rotæ com- 329
probata.

Aduerte tamen cum Glossat. † *hic, & in d. 7. parte,* 330
reg. Iulij II. *de prærogatiuis expectan. ad fin.* quod, si Papa, vel Cardinalis daret suo familiari portionem, seu expensas per se, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, vt tres, vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui viuunt expensis Papæ, vel Cardinalis, nullius Beneficia sunt reseruata, ratione incertitudinis *argum. l. duo sunt Titij, ff. de testament. tutela, & l. si fuerit. ff. de rebus dubiis*, & glossæ *in cap. nolite recedere 11. quæst. 3. verb. triticum*, sequitur Sarnen. *d. q. 14. versic. secundo limitatur*, & facit quod dicetur *infra numer. 367.*

Quarto dubitatur, † an sint reseruata per hanc re- 331
gulam Beneficia cubicularium, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de palatio partem panis: & videbantur esse reseruata iuxta *constitutionem* Pauli III. 78. 79. & etiam videbantur reseruata per *regul. 6.* vbi reseruantur Beneficia cubicularium.

Nihilominus tamen contrarium in † terminis 332
fuit per Rotam resolutum, in vna Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus, 19. Martij 1601. coram D. Lancelloto, vt in decisione sequenti. *Vacantibus Archidiaconatu, & Canonicatu in Ecclesia Seguntina, per obitum quondam Don Petri de Sylua, de mense Augustin. 1599. defuncti, D. Episcopus Seguntinus gratia alternatiuæ gaudens, alterum ex iis contulerat Dom. Ioanni Chacon, & alterum D. Didaco Escalante, eos autem vti reseruatos à Sede Apostolica impetrauerat Do. Ioannes Baptista Rincon. Et reseruatio deducebatur ex eo, quod prædictus Petrus fuerat cubicularius honoris fœlic. record. Sixti V. recipiendo partem panis; quamuis enim adesset vnus testis deponens, quod haberet etiam partem vini, tamen omisso, quod est vnicus, non concludit; nam reddens rationem suæ depositionis dicit, quod aliquando cum dicto D. Petro comedit, & pro vtroque panis Papalinus apponebatur, quæ ratio nihil facit ad partem vini, & cum ratio non concludit, dictum infringitur, Aymon. consi. 2. numero 4. vltra quod potest esse, quod quandoque aliqua occasione vinum de Palatio habuerit, nō tamen quod illud quotidie reciperet quēadmodū panem. Et cessat omnis difficultas, ex fide computistæ Cameræ siue Palatij Apostolici attestantis prædictum D. Petrum in rolis familiarium Sixti V. reperiri descriptum, sub rubrica cubiculariorū honoris, qui partem panis tantum recipiebant, orta desuper lite inter prouisum Apostolicum, & prouisos ab Ordinario, eaque coram me introducta, dubitari contingit, an constaret de reseruatione horū Beneficiorum? & Domini resoluerūt, non adesse aliquam reseruationem; cum enim reseruatio sit odiosa glossa* in c. præsenti, verb. finitur, de officio Legati in 6. *Bisign.* decis. 1. in fine, de præbend. *Cassad.* decis. 3. num. 5. de reseruatio. *eaque non inducantur, nisi in casibus expressis, Cassador.* decis. 2. numero 9. de reseruatio. *Simoneta* de reseruatio. quæstion. quinta cum aliis ibi relatis in appendice, *non potest dici huiusmodi cubicularium Beneficia esse reseruata, cum id nullibi cautum reperiatur, non in regula tertia reseruatoria, non in constitutione Pauli III. neque in Bulla Iulij III. non denique in alia regula sexta. Si enim inspiciamus regulam tertiam reseruatoriam, cum illa loquatur de familiaribus continuis com-*

mensalibus non intrat, nisi concurrat utraque qualitas, familiaritatis scilicet, & continuæ commensalitatis, Simoneta de reseruatio. q. 35 in princip. *Gambar.* de offic. & potestate Legati, lib. 3. tit. de officio & potest. in Beneficia conferen. nu. 166. *Beroius* quæst. 35. *quæ qualitates deficiunt in huiusmodi cubicularijs, ex quo cõtinua cõmensalitas corpore, & dentibus contrahitur,* cap. fin. cum ibi notatis de verborum signification. lib. 6. *ex eo namque solo quod quis recipiat panem in Palatio, non est continuus commensalis, quia iste panis datur potius honoris gratia, quam ratione commensalitatis, cum in solo pane non viuat homo, Alfon. de Soto Glossator antiquus super* d. reg. 3. in fin. *Sarn.* de impetrant. Beneficia per obitũ familiariũ Card. q. 13. n. 11. *idẽ Sarn.* dec. 3. *Simoneta* dec. 24. *nec hic applicari possunt deducta ex* decis. *Peregrini* 104. *quod familiaris ex priuilegio comprehendatur sub regul. reseruatoria, in quibus terminis procedit etiam decisa causa Beneuẽtana Beneficiorum, coram R. P. D. meo Decano, quia nõ apparet de aliqua declaratione Papæ, ex priuilegio, quod huiusmodi cubicularij honoris sint veri familiares, & continui commensales. Si vero attendamus constitutionem Pauli III. siue regul. Cancellariæ, de qua in Bullario,* num. 78. & 79. *illa procedit in cubicularijs officialibus, vt patet ex illius inspectione, cum loquatur de scriptoribus, militibus cubicularijs & aliis officialibus, & semper hæc qualitas officialis sit repetita, ac ideo non est extendenda ac cubicularios honoris, qui non sunt officiales, cum enim sit exorbitans, ex quo facit continuos commensales, qui reuera non sunt, stricte debet intelligi de officialibus, Puteus* decis. 313. lib. 1. *& hoc modo hanc regulam intellexerunt Sarnen.* in procœmio regul. quæst. 6. numer. 9. *& de impetran. Beneficia vacantia per obitum familiarium,* quæstione decimatertia, numero decimosexto. *Mandosius* super regula sexta, quæst. 1. num. 8. *& ita fuisse decisum in Rota coram Mariscoto, in causa Lucen. Archidiaconatus vigesimotertio May* 1540. *refert Puteus* decis. 33. *alias* 38. de Præbend. in manuscrip. *& in alia Adrien. refert idem Puteus supra allegata* dec. 313. libr. 1. *in impressis Bulla vero Iulij III. in Bullario* 44. *declarans Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione suæ personæ panem ex palacio habent, esse veros & indubitatos continuos commensales etiam ad effectum regulæ reseruatoriæ, cũ emanauerit ad declarationem, & ampliationem regularum Pauli III. quæ comprehendebant tantum illos Prælatos, qui percipiebant panem ratione officij, eam extendendam ad eos Prælatos, qui solo intuitu personarum, absque aliqua consideratione officij, panem habent, debet intelligi, & regulari secundum d. constitutiones. quas declarat* l. hæredes palam §. fi quid ff. de testamen. *vt scilicet comprehendat Prælatos, qui ratione personæ panem accipiunt, quales sunt Archidiaconi, qui habent panem ratione personæ, quod suadetur, quia illos Papa creat suos domesticos, & continuos commensales, vel vt comprehendat Prælatos maiores, non autem Archidiaconos, aut Rectores Ecclesiarum, qui proprie non sunt Prælati, Clementina dudum. cum ibi notatis de sepulturis* Abb. in cap. 2. num. 16. de iudiciis, & in c. tua nos, num. 2. de Clerico ægrotan. *maxime in hac materia reseruationis, in qua, vt dictum est, facienda est stricta, & propria interpretatio, Beroius* d. quæst. 35. *Gemin.* cons. 136 num. 2. *idem etiam dicendum est, attenta* reg. 6. *per quam reseruantur omnia Beneficia cubicularium, & cursorum, quia illa iuxta opinionem, quam alias Rota secuta est, non potest huiusmodi cubicularios comprehendere, cum enim per constitutionem Leonis super erect. Collegij cubicularium anno 1515. de qua in Bullario* num. 14. §. & ne Apostolicorum *sit expresse prohibitum, ne vltra numerũ cubicularium præscriptum in erect. illius Collegij, & antiquos familiares, & continuos commensales pro tempore existentium Romanorum Pontificum aliquis alius nomen, aut titulum cubiculariorum vsurpet, regula non potest habere locum in istis cubicularijs, cum de tempore editionis regulæ non essent amplius cubicularij, & in his terminis habemus supra allegatam* decis. *Putei* 33. de Præben. *Ant. August.* in epitome super hac reg. *Mohed.* decis. 90. *alias* 2 de probatio. *licet non sit admodum clare relata, lex namque quæ semper loquitur, comprehendit solum cubicularios de tempore regulæ existentes, non autem eos, qui sunt prohibiti nominari cubicularij, & ideo quic quid dicendum esset ante Bullam Leonis, de quo tempore procedunt dicta per Alfon. glossa. antequam super hac reg. in fin. eam scilicet intelligendam esse de cubicularijs extra muros postquam d. Bulla superuenit, non possunt applicari stante huiusmodi prohibitione. Neque obstat Mandos. super* hac reg. quæst. 1. in fin. *quia nullum se inuoluit, & in posteriori edit. non animaduertit ad prohibitionem, de qua in Bulla Leonis, nec suadet contrarium ratio per eundem considerata, quod non possit intelligi de cubicularijs officialibus, cũ similis reg. extaret tempore Sixti IV. & sic anno* 1572. *& Innocentij VIII. anno* 1584. *& Collegium cubiculariorum officialium fuerit postea erectum à Leone X. anno* 1515. *sicut, quod neque possit habere locum in aliis cubicularijs, quia alias esset superflua, cum isti sint comprehensi* in reg. 3. *reseruatoria Beneficiorũ familiariũ, & continuorum cõmensaliũ, nam quantum ad primũ quãuis ab initio regulæ hæc intelligeretur de iis cubicularijs, qui non erant officiales, tamen superueniente Bulla Leonis X. prohibente, quod nullus alius, præter expressos in ea, possit dici cubicularius: reg. non potest loqui de illis, qui non sunt amplius, quantum vero ad secundum, non est inconueniens, quod ratione maioris Dignitatis, quam habent alij cubicularij secreti, vt per Staphil.* in tit. de prærogat. expectan. §. videndum n. 42. *sit etiam facta particularis reseruatio suorum Beneficiorum, vltra quod, cum hæc reg. declaret explicite, ac distincte, quod implicite erat dispositum, & expressum, non potest dici superflua Gemin.* in cap. 1 n. 22. de summa Trinitate. *Ruinus* cons. 89. n. 17. vers. nec obstat vol. 2. *Non obstat, quod Beneficia vacantia per obitum Capellani honoris, videantur reseruata, Rota* dec. 22. de Præben. in antiquis. & decis. 12. eod. tit. in nouis, & *Glossator antiquus super* hac. reg. 6. *tum quia nos non versamur in Capellano, tum quia ex* d. decis. *non potest colligi, vnde proueniat hæc reseruatio, quæ potuit forsan occasione familiaritatis cum continua commensalitate eorum habuisse. Nec potuit fieri fundamentum in literis fel. recor. Gregorij XIV. quia quicquid dicendum sit ad effectum expediendi gratis, cum agatur ad effectũ reseruationis, quã esse plene, & concludeter probandam, fuit pluries decisum, non probant, tum quia narratiua emanauit ad instantiã partis, tum quia est de facto prædecessoris, tum denique, quia nõ fuit facta motu proprio, Vital.* in Clement. 1. de probatio. num. 28. *Puteus* decisione 338. lib. 3. *& ita conclusum.* Quam decisionẽ post hæc refert, & sequitur Gonçalez *gloss.* 51. *numero* 93.

Et iuxta hanc decisionem, † cum de mense De- 331
cem. 1603. vacasset Archypresbyteratus Segobien. per obitum D. Alfonsi Perez, qui fuerat cubicularius, seu Camerarius honoris Clementis VIII. fuit prouisus per D. Petrum de Castro Episcopum Segobien. eius nepoti D. Petro de Castro, qui illum

nunc

nunc possidet, &c.

334 Vltimo dubitatur, quod etiam deseruit ad alias regulas, an familiaris habens Beneficium reseruatum, ratione familiaritatis in Ecclesia, in qua adest consuetudo, seu priuilegium optandi, possit dimisso eo, quod habet, optare aliud, & posito, quod possit, vtrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum?

335 Et quantum ad primum, certum videtur † posse optare, nisi consuetudo particularis in contrarium adsit, Collectarius *in c. dilect. quæst. 7. de Præben.* Cardin. *consil. 126.* Simoneta *q. 45. num. 8.* & supponunt Æneas de Falcon. Probus, Rebuff. & Paul. Granutius statim citandi, & tradit Gonçalez, *glos. 341. numero 42.*

336 Quantum ad secundum isti D. dicunt † optatum tantum esse reseruatum, & loco dimissi subrogari, & sequitur Æneas de Falcon. *4. q. effectu 37.* Probus ad Monach. *in c. fin. de consuetud. in 6. sub n. 27. littera B.* Rebuf. *in hac regul. verb. obtinet*, & Paulus Granutius ad Simonetam, *quæst. 35. num. 42.* & Gonçalez *supra nu. 40.*

Et vtrumque tenuit Rota in vna Salamantina Portionis 15. Octobr. 1584. coram D. Vicecomite, vt in sequen. decis. *Dubitauit, an habens Portionem reseruatam, possit optare, & an in casu, de quo agitur, probetur consuetudo negatiua? Domini duobus exceptis censuerunt posse, nec consuetudinem contrariam probari: primo, mouebantur authoritate Collectarij* in cap. dilecto, quæstion. 7. de Præben. *Cardin.* consi. 126. ad fin. *qui non habent Doctorem contradicentem, secundo, mouebantur ex generalitate Bullæ Nicolai V. quæ dat facultatem optandi indistincte nullo excepto, nec familiari Papæ, nec alio, ergo generaliter intelligenda* vulg. iuribus, *præcipue, cum nullum ex hac optione oriatur incommodum Papæ, ex quo optio fit de pinguiori Portione; quæ cum subeat onus reseruationis, vtilius erit reseruantibus, cessat etiam alia ratio, quæ huic opinioni prima fronte obesse videbatur, nempe, quod sequens non possit optare, cum dimissa sit reseruata, quoniam, cum onus reseruationis transeat ad Portionem optatam, dimissa remanet libera, vt declarat Card. allegatus, & Simoneta*, tract. de reseruatio. quæst. 45. *& sic cessat illa ratio, mouebantur etiam, quoniam, si diceremus habentes Portiones reseruatas ratione familiaritatis Papæ, non posse optare, sequeretur, quod essent deterioris conditionis, quam alij, quia cogerentur persistere in Portione tenui, & in consequentiam præiudicaret reseruantibus, nec putabat obesse contraria; primo, quod non liceat tunc optare, quando dimissa non est libera, quia respondetur, quod dimissa remanet libera, cum onus illius transeat in optatam: nec obstat responsio data ad consilium Cardin. distinguendo inter Portionem titularem, & temporalem, quoniam, licet in aliis casibus fortasse differrent, in hoc nulla conducens ratio assignari potest, quando persona familiaritas non trahat ad se reseruationem, ita vt Portio possessa à familiari non assumat statim qualitatem personæ, & desinat qualitas in Portione, vbi persona qualificata possideri desinat. Quo ad consuetudinem contrariam, Domini dixerunt non probari, quoniam aliqui ex testibus non allegant exempla, vt est opus, ex Bartol.* in l. 2. C. quæ sit longa consuetud. *aliqui non dicunt de tempore, aliqui loquuntur in regressatis, & litigiosis, in quibus est diuersa ratio, ideo probanda erit melius.*

337 Sed ab hac decisione recessit † postea Rota in eadem causa, 11. Februarij 1585. vt in sequenti decisione, *Fuit dictum per Dominos in casu, de quo agitur, locum esse consuetudini interpretatiue, quia, cum verba Bullæ sint generalia, quod Capitulum debeat conferre Portionario, propter generalitatem inducitur probabile dubium, circa quod versatur consuetudo interpretatiua, vt per similem generalitatem verborum alias fuit decisum, circa dictionem, qualibet, quæ est apta comprehendere maiora expressis, vt pro parte D. Aluari dicebatur per doctrinam Tirag.* de retractu Lignag. *§. 1. gloss. 7. num. 2.* cum sequen. *etiam cum per istam consuetudinem non possit dici aliquid additum, vel immutatum, sed tantum illa generalitas longo vsu declarata sit intelligendo de antiquioribus, qui non haberent reseruata, talis consuetudo non potest dici, nisi declaratiua, & interpretatiua ad l. hæredes palam. §. 1. vbi Bart.* ff. de testamen. *& per Gabriel.* de regul. iuris, conclus. 1. in princip. *& illa magnam vim habet, vt per Abba.* in ca. cum dilectus, numer. 7. de consuetudine, & in capit. 1. numero 14. de constit. *nec illa obseruantia, & interpretatiua consuetudo est contraria Bullæ, sed imo conformis illi, vt ex eius verbis subsecutis etiam elicitur, quia si Beneficia vacantia per ascensum secundum Bullam pertinent ad collationem Capituli, & Beneficia huiusmodi reseruata non possunt spectare ad Capitulum, sed ad Papam, Rota* decis. 10. & 22. de Præben. in nouis. & 14. & 35 eodem titul. in antiquis, *Simoneta* de reseruatio. *q. 38.* versic. hac vero ætate, *etiam dictum præcedens, quod Capitulum teneatur conferre antiquiori, intelligitur de antiquiori qui habeat Beneficium liberum, & illud ad liberam dispositionem Capituli pertinere possit, quod importat verbum, conferre, per Gemin.* in capit. nemo sub numer. 7. *& ibi Franc.* numer. 5. de electio. in 6. *Cassador.* decis. 8. numer. 11. *in quo articul. de priul. Aymon.* consi. 284. sub numer. 2. *& licet etiam in reseruatis optio locum habeat, vt optatum subintret in locum reseruati, sicut fuit resolutum, tamen istud intelligitur, quo ad ipsas præbendas, vt vna fiat reseruata in locum præcedentis, sed quando titulus mutatur, ista subrogatio non videtur posse fieri, etiam secundum Cardin.* consil. 126. versic. fin. *ergo & Calder.* consil. 3. sub num. 2. versic. sed talis optatio, de consuetudine, *& Facit Francus*, in cap. 1. eodem tit. in 6. *Puteus* decis. 267. *siue* 262. libr. 2. *& ad summum sunt hinc inde opiniones. Vnde, cum consuetudo dederit hanc intelligentiam, vt teneatur Capitulum conferre antiquiori habenti liberū, dicitur omnino interpretatiua, vt per Aretinum* consil. 84. n. 5. *& dicitur interpretatiua, etiam quod mala esset interpretatio, vt per Abb.* d. c. dilectus eodem nu. 7. de consuetudin.

In qua etiam causa † 20. Decembr. eiusdem anni 1585. coram D. Cantucio, fuit resolutum, *Quod in consuetudine interpretatiua nulla requiritur præscriptio, etiam decennalis, sed sufficit per aliquot actus ita aliquando seruatum, Gabriel.* de consuetud. concl. 1. nu. 69. *Menoch.* de arbitrariis casu 83. n. 10. Puteus decis. 287. lib. 1. cum aliis, &c. & 26. Aprilis 1586. coram D. Robusterio, † Domini steterunt in decisis, & dixerunt esse interpretatiuam, licet forte sit contra communem opinionem, cum est interpretatio iuris dubij, & non inductio, &c. seu interpretatio verborum dubiorum, &c. 338

Ex qua decis. 11. Feb. apparet, † quod in optione, quando mutatur titulus, optatum non subrogatur loco dimissi reseruati, & sic ratione subrogationis non erit reseruatum, & supposito, quod habens Beneficium reseruatum, optet aliud, prout potest in Ecclesia, vbi adest optio, non stante consuetudine particulari, seu obseruantia interpretatiua in contrarium, vt stat in dict. Ecclesia Salamantina, dimis- 340

sum spectabit ad prouisionem papæ ratione reseruationis, seu affectionis, optatum autem, vt dixi, non erit reseruatum, nisi tempore optionis adhuc duret qualitas inductiua reseruationis, puta familiaritas, subcollectorias Prothonotarius, &c.

Nec obstat, quod postea Rota in vna Virgellen.
41 Canonicatus 7. Maij 1593. coram D. Blancheto redierit ad opinionem, quam tenuit prius in dict. Salamantina, vt apparet ex decis. infra adducta *num.* 346.
342 quia, vt ex ipsa † decis. constat, ibi erat optio tantum quo ad præbendam temporalem, & non mutabatur titulus Canonicatus, Rota *decis. 6. de consuetud. in nouis. & 10. de præben. in antiquis*, Francus *in c. fin. de consuetud. in 6. nu. 6.* Cassad. *decis. 17. de præben.* Puteus 201. *lib. 2.* Mohed. 1. *de consuetud.* alias 46. & Rota in Oscen. optionis 4. Iun. 1593. infra adducta *par. sequen. capit. 4. numer. 14.* & sic non est contra decis. posteriorem, in dict. Salamantina, in qua ita distinguitur.

343 Et sic procedit declaratio S. Congregat. quæ sic ait, *Congreg. Concilij censuit obtinentem Parochialem vna cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Concilium Trident. obtenta, potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.* Si enim mutaretur titul. id non haberet locum, sicut non posset in alia Ecclesia obtinere aliam præbendam retinendam, cum parochiali, etiam dimissa prima, & multas quæstiones in materia optionis vide per Gonçalez. *d. gloss. 34.* & vide etiam dict infra *numer. 449.*

§. 6. De Regula 4.

Reseruatio beneficiorum collectorum & subcollectorum.

SVMMARIA.

Regulam quartam hic positam qui explicant, numer. 344.

Non requiritur exercitium officij collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata, num. 345. & 346. vbi ponitur decisio Rotæ, imo sola deputatio sufficit, etiam ante notitiam n. 347. quamuis requiri exercitium tenuerit alias Rota, & aliqui numer. 350. & explicantur, verba regulæ, quæ videntur obstare, nu. 351.

Transfertur iurisdictio, quo ad habitum in delegatum à tempore datæ, licet, quo ad exercitium requiratur præsentatio literarum, numero 348. & 349.

Beneficia, quæ collectores, seu subcollectores habuerunt tempore officij, sunt reseruata, etiam si ante officium illa obtinuissent, num. 352. quamuis contrarium teneat Mando. nu. 353. & verbum, obtinere, non solum significat impetrare, seu assequi, sed etiam tenere, seu retinere, n. 354. & seq.

Impetranti Beneficium, vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, n. 356.

Etiam stante subcollectore generali in vna Prouincia, Beneficia subcollectoris particularis in vna Ciuitate sunt reseruata n. 357. & à fortiori sunt reseruata Beneficia subcollectoris vnici, in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, n. 358.

Difficultas, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, numero 359.

Prima responsio, quod intelligatur in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, qui potest subdelegare, vt de delegato ad vniuersitatem causaru dicitur, & talis subcollector est delegatus ad vniuersitatem causarum, sicut inquisitores, & quando committuntur omnes causæ, mutui talis territorij, dicitur delegatus ad vniuersitatem causarum, numero 360.

Secunda responsio, quod dict. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus à subcollectore facto à Papa, qui perinde est ac collector, & alium deputare potest, numero 364. & alia responsio planior ibid.

Si collector successiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuit, eorum omnium Beneficia sunt reseruata, num. 365. & subcollectorem secundum deputando, primum tacite reuocare videtur, numero 366.

Quando eodem tempore sunt duo, aut plures subcollectores in vna Ciuitate, vel Diœcesi, neutrius Beneficia sunt reseruata, numero 367. licet vtriusque deputatio valeat, numero 368. nisi in facultate subcollectoris sit limitatio, quod non possit, nisi vnum constituere, numero 369. & tunc non intraretur prima, &c. numero 372.

Id procedit, siue vtriusque deputatio facta est simul, siue alias, si de prioritate, vel posterioritate nō constat, quia neutrius Beneficia erunt reseruata, n. 370. si vero facta deputatione vnius fiat deputatio alterius non reuocādo primum, licet Beneficia habita per primum, vsque ad deputationem maneant reseruata, tamen Beneficia post eam obtenta, & Beneficia secundi non erunt reseruata, n. 371.

Reg. ista non habet locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari, etiam ex facultate data à Papa, vel consuetudine, n. 373. essent tamen tunc reseruata Beneficia primi subcollectoris à collectore deputati, n. 374.

Si esset vnus subcollector in Ciuitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehenderentur ab ista regula? numer. 375. resoluitur, quod non, etiam si vna Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, &c.

Licet collectoris facultas sit probanda per litteras, subcollectoria tamen probatur per testes, numer. 376. ad effectum probandi reseruationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum soluendi, nume. 377.

Nec ad effectum probandi reseruationem probatur subcollectoria per testes de communi reputatione & fama, n. 378. & ponitur resolutio Rotæ.

Requiritur ad istum effectum subcollectorem esse deputatum cum omni iurisdictione, & non vti nudum ministrum, &c. n. 380.

Beneficium subcollectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium, est reseruatum, &c. 381.

Beneficia illius, qui fuit deputatus commissarius, seu subcollector pro recuperandis bonis cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicum, pro Italia deputatum, non sunt reseruata, numero 283.

Beneficia illiu, squi vni tantum negotio est impositus, non sunt

sunt reseruata, in quo, nec actu, nec potentia possunt verificari verba reg. officia exercuerint, ibidem, num. 383.

Sicut per redditionem computorum factã per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censet expirasse officium subcollectoris, &c. num. 384.

Subcollector debet esse persona in Dignitate constituta, alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessabit. num. 385.

ITem reseruauit generaliter omnia Beneficia Ecclesiastica quorumcumque collectorum, & vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum, fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet Beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebãt, & in quibus, seu ad quæ tunc eis competebat.

344 Hanc regulam, vltra Glossato. antiquum, † Soto, & Rebuffum explicat per 11. *quæst.* Mandos. de qua etiam viden. est Bellen. *de charitatiuo subsidio. quæst. 106. & sequent.* Simoneta *quæst. 32. 33. & 34.* & ibi Paulin. Granutius, & Mascard. *de probatio. conclus. 317.*

345 Circa quam primo notandum est, † non requiri exercitium officij collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata, Feli. *in cap. in nostra de rescrip. col. 21.* Mil. *in reper. verb. Beneficia collectorum* Selua *de Benefici. 2. p. quæst. 11. 10. qualitate.* Simoneta *d. q. 33. à n. 8.* Cassad. *decis. 1. de verbo. signifi.* Caputaq. *decis. 140. & sequen. parte 1. & decis. 76. parte 3.* Mand. plures decisiones, & authoritates adducens hic *quæst.* 4. Flam. Paris. dicens communem *de resignatione Benefic. lib. 2. quæstione 16. numer. 26.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. Beneficia. §. 2. fallen. 8. & 2. p. verb. exemptu. §. 6.* qui dicunt solam deputationem sufficere etiam absque acceptatione & exercitio.

Et fuit resolutum in causa † Vrgellen. Canonicatus 7. Maij 1593. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, vt in seq. decis. *Circumscripto capite obiectæ apostasiæ, ac attentatorũ, cum non respiciant propositum dubium, Domini dixerunt Breue esse iustificatum, quamuis enim vacatio mensis stante acceptatione alternatiuæ, & residentia Episcopi non intret, quia satis dicitur pertinere libera collatio ad Episcopum, postquã in ipsa collatione facienda alius secum non cõcurrit, nec optio Prabendæ aliquod impedimentum operatur collationi Canonicatus Calder.* conf. 30. de consuetud. *tamen quo ad reseruationem, quæ oritur ex subcollectoria Petri Cases illa dicitur concludenter probata, cũ. n. subcollectoria ex depositionib. testi ũprobari possit, nec requiratur scriptura, Mill.* verb. pbatio, *quod quis sit subcollector, & sufficiat etiã dictũ vnius testis cum aliquib. adminiculis, vti fuit resolutum coram D. Gipsio in causa Sorolinien. Beneficij anno præterito, ex testium, quorum pro parte Ferdi. copia data fuit, satis probatur subcollectoria Petri, primus enim testis iuxta 24. dicit illum fuisse subcollectorem, dum esset Canonicus Vrgellen. 5. testis optime deponit, & est bene informatus, cum esset Fiscalis Cameræ Apostolicæ penes collectorem 4. de publica voce, & fama, & vidit instrumentum deputationis in manus Ferdin. non obstat, quod non probetur exercitiũ, quia sufficit d. Petrum fuisse paratum ad exercen. ipsum si se occasio obtulisset*, & Chisan. dec. 14. *non obstat, quod Petrus Cases dimisisset Canonicatum, quem obtinebat tempore, quo erat subcollector, per optionẽ alterius, quia Canonicatus opratus subrogatur in locum dimissi, & in istum transit reseruatio, Cardina.* conf. 126. *Collector. c.* dilecto num. 7. de Præben. *Simoneta* de reseruatio q. 35. nu. 42. *& fuit resolutum in illa Salamantina portionis coram Reuerendissimo Mediolanen. 15. Octob. 1584. ex quibus ita fuit resolutum.*

Imo sola deputatio sufficit, † etiam ante quam 347
suam potestatem videat, vel recipiat, Rota *decisione 12. de Præben. in nouis*, & etiam ante notitiam, vt cũ Gaspar. de Perusio *de reseruatis numer. 13.* & Aeneas de Falcon. 3. *quæst. princip. numer. 16.* firmat Mandos. *supra.*

Nec obstat doctrina Rotæ † *decis. 21. de conces.* 348
Præben. in nouis, alias 459. quam sequitur Francus *in c. super eo. 2. de appellat. à num. 9.* quod iurisdictio, seu potestas delegata non acquiritur iudici, etiam quo ad habitum, nisi scienti & consentienti, & receptis literis. verius enim † est, transferri iurisdictionem 349
quo ad habitum in delegatum à tempore datæ, licet quoad exercitium requiratur præsentatio literarum, Roman. *cons. 353. num. 7. & 8.* Felin. *in c. eam te num. 21. & in c. suscitatus, num. 12. de rescrip. & in c. fin. de præsumpt. num. 37.* Corras. 4. *p. c. 1. num. 22.* Mandos. *reg. 27. quæst. 17. num. 4. & reg. 31. quæst. 1.* qui plures refert, Molina, *de Hispanorum primog. lib. 2. cap. 7. num. 58.* & in terminis Rota *d. decis. 12. de Præben. in nouis ad fin.* & dicetur infra 6. *par. capite secundo, dub. 1. à num. 7.*

Quamuis contrarium, scilicet † requiri exercitium officij ad reseruationem, tenuerit alias Rota, vt 350
per Crescen. *dec. 17. de Præben.* Puteum 315. *lib. 1.* & Thom. de Thanis *dec. 114. in manuscriptis, & dec. 1846. lib. 3 p. 3. diuer.* quod etiam fuit dictum in vna Foroliuiẽ. Capellæ 2. Iun. 586. & tenet Paulus Granutius ad Simonetã *d. q. 52. ad fin.* & Mascar. ẽ. *n. 27.* & in subcollectoribus, glos. hic ex illis verbis reg. *qui suo tempore officia exercuerint.*

Sed per ista verba non † requiritur exercitium 351
actu, sed potentia, id est, quod suo tempore Papæ reseruantis fuerint tales collectores, vel subcollectores, & per ea intendit Papa declarare solum reseruare Beneficia collectorum, & subcollectorum sui tẽporis &c. & vide dicta infra *num. 383.* & istam sententiam, quod requiratur exercitium subcollectoris, vt intret reseruatio, tenet post Gonzal. *glos. 51. à n. 70.* eam intelligens, vt sufficiat, quod talis subcollector sit deputatus. & acceptauerit, & pro tali sit communiter reputatus, ac fuerit d. officium exercere paratus, quamuis actualiter non exercuerit, quia non venit occasio, vel alias fuerit legitimo impedimento detentus, & allegat Chisanen. decis. 24. & d. decis. Vrgellen. quæ non satis probant suam sententiam.

Secundo notandum est † Beneficia, quæ collec- 352
tores habuerunt tempore officij, esse reseruata ex hac reg. etiam si ante officium illa obtinuissent, vt recte tenet, & probat Bellen. *q. 120.* Felin. *d. cor. 21.* & Selua *supra* sequitur Simoneta *d. quæst. 32. num. 1.* & Granutius ad eum *quæst. 33. num. 18.* & Æneas de Falcon. 4. *quæst. principali, effectu 22.* loquens in terminis regulæ præcedentis de reseruatione Beneficiorum familiarium, & est *decis.* Rotæ 10. *de præben. in nouis.*

Quamuis contrarium teneat Mandos. *hic* † *quæst.* 353
5. qui tamen fatetur nostram sententiam nullum habere, contradictorẽ. Nec obstat verbum, *obtinuerint*, quod ponderat Mandos. † pro sua opinione dicendo, id est, impetrauerint, seu assecuti fuerint, quia si- 354
gnificat impetrare: seu assequi, vel cõsequi. Nã respondetur, quod verbum, obtinere, † significat etiam tenere, seu retinere, *l. clam possidere, versi. is autem, &*

ibi glos. verb. obtinendæ, ff. de causa poss. Alber. *in dict. verb. obtinere*, idem Mandos. *in gloss. facultatum. §. sane verb. obtinebat*, Rota *decis.* 233. *numer.* 29. *par.* 1. *diuersorum*, & patet ex *reg.* 3. ibi *obtinent & 54. de valore*, ibi, *obtinuerint*, & sic accipitur in proposito, vt constat ex verbis sequen. *& in quibus, seu ad quæ, ius ei competierit*, secundum Bellen. quicquid inoluat Mandos. & hoc iam clarius patet, quia non dicitur iam in reg. *obtinuerit*, sed *obtinebant*, quod clare significat, id est, tenebant.

356 Tertio notandum est, † quod quamuis ista reg. reseruet Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi subcollectorum, tamen impetranti Beneficium vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, cum sit præsumptio de vnitate, vt recte tradit Mandos. *hic quæst. prima* dicens, ita tenuisse Dominos de Rota, in va Calagurritana Scholastriæ de Logronno coram R. P. D. Ant. August. vlt. Maij 1546. & sequitur Mascar. *sup. num. vigesimoquarto.*

357 Quarto notandum est, † quod licet collectorum Beneficia, & subcollectorum vnicorum, in qualibet Ciuitate sint reseruata, tamen adhuc, stante suo collectore generali in vna prouincia Beneficia subcollectoris particularis in vna Ciuitate sunt reseruata, ꝑpter istam regul. loquentem de vnico, quia est vnicus, non obstante generali subcollectore in Prouincia & ita tenuit Rota, vt apud Chisanen. *decis.* 34. & Guidobonum *decis.* 31. *in manuscriptis.* Vnde à for-
358 tiori sunt reseruata † Beneficia subcollectoris vnici in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, vt Vallisoleti, quod nota ad Beneficia D. Ioannis Martinez de Recalde Prioris Vallisoletani, qui, vt audiui, erat subcollector, &c.

359 Sed contra prædictam resolutionem facit † difficultatem, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, seu subdelegare, *c. super quæstionum, §. si vero, & ibi glos. verb. delegare, de offic. deleg. c. cum causam de appellatio. & ibi gl. verb. delegatus*, & Francus *n.* 11. *& l. a iudice, C. de iudic.* & ibi gl. & D. & dicetur infra *cap.* 8. *num.* 167.

360 Cui difficultati responderi potest, † cum Mandos. *hic q.* 3. vbi ait, quod quamuis reg. ista non habeat locum in subcollectore ab alio subcollectore deputato, ex *l. boues §. hoc sermone ff. de verborum significatione*, vbi, quod in dubio debet fieri interpretatio de prima vice, & de primo actu, & faciunt cumulata per Felin. *in cap 2. num. 2. & 3. de treuga & pace*, &c. tamen secus sit in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, quia subcollector vniuersalis videtur, quod sit perinde, ac si esset collector, & possit subdelegare, vt de delegato ad vni-
361 uersitatem causarum dicit glos. *in d. locis*, de quo *d. c.* 8. *n.* 35.

Nec obstat, † quod subcollector etiam vniuersalis non sit delegatus ad vniuersitatem causarum, cum solum sit constitutus ad causas spoliorum, sicut de Inquisitoribus dicit Francus *in d. cap. cum causam, numer.* 27. quod non sint delegati ad vniuersitatem causarum, quia solum ad causam hæresis, non in aliis, &c. nam verius videtur istos esse delegatos ad vniuersitatem causarum, quia, cum talis commissio referatur ad certum territorium, vniuersalis videtur, vt de Inquisitoribus, contra Francum, ibi inquit Decius *in c. causam matrimonij, de officio delegati nu-*

mer. 4. sicut quando committuntur omnes causæ mutui talis territorij, seu castri, dicitur delegatus † 362
ad vniuersitatem causarum, Bald. *in l. solet. num.* 1. *ff. de iurisdi. omnium iudicum*, vbi Alex. *n.* 9. dicens cõmuniter receptum, Soc. *in l. more n.* 40. *ff. eodem*, Decius *supra*, Bertac. *in repert. verb. delegatus ad causam vnam, ante n.* 10. & Thomas Sanchez *de matrimo. lib.* 3. *disput.* 31. *n.* 4.

Cum ergo subcollector sit † Delegatus ad Vni- 363
uersitatem causarum, poterit subcollector vniuersalis vnius Prouinciæ constituere subcollectorem particularem in vna Ciuitate seu Diœcesi, quamuis non possit constituere alium subcollectorem vniuersalem, sicut subcollector particularis vnius Ciuitatis, seu Diœcesis poterit vnam, vel alteram causam subdelegare, quamuis non totam suam iurisdictionem, iuxta tradita per glossam, & Francum, *num.* 30. *in d. cap. causam*, Ias. *in d. l. a iudice, numer.* 8. & alios relatos per Thom. Sanchez, ꝑ. *numer. tertio.*

Secundo dictæ difficultati responderi potest, † 364
cum Mandos. *d. quæst.* 3. 2. *fallac. num.* 5. quod d. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus à subcollectore facto ab ipso Papa, verbi gratia, Papa deputat in collectorem A. & in subcollectorem B. Tunc enim iste subcollector à Papa constitutus perinde est ac collector, & alium deputare potest tanquam Delegatus Papæ, *d. l. a iudice, & d. cap. cum causam, & cap. fin. de officio Delegati*, idem Mandos. *hic quæst. vltim. num.* 3. Sed planius respondetur, quoe d. resolutio intelligatur de subcollectore, tam particulari quam generali deputato à generali collectore.

Quinto notandum est, † quod, si collector suc- 365
cessiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuit subcollector, eorum omnium Beneficia sunt reseruata per hanc reg. quia satis est, quod eodem tempore vnus tantum subcollector reperiatur, ita Rota *decis.* 11. *de præben.* alias 412. *in antiquis, & 12. eod. titul.* alias 207. *& 9. de offic. Delegati*, alias 265. *in nouiss.* Bellen. *q. vlt.* Felin, *in cap. cum 1. de re iudic. n.* 12. *vers. 2. considera.* Decius *in c. 2. de iudic. nu.* 75. Glossat. *hic*, & Mandos. *q. 9. & quæst.* 10. *n.* 1. Simonet. *q.* 33. *num.* 17.

Et subcollectorem secundum deputando † quis, 366
primum tacite reuocare videtur, Rota *d. decis.* 9. *& ibi add.* Papaz. *num.* 5. Bellen. *q.* 109. & Mandos. *d. qu.* 10. *numer.* 2. Caputaquen. *decis.* 189. *nemer.* 2. *&* 140. *par.* 2.

Difficultas est, † quando eodem tempore sunt 367
duo, aut plures subcollectores in vna Ciuitate, vel Diœcesi, & tunc amissis, quæ tradit Mandos. *d. q.* 10. dicendum videtur, neutrius Beneficia esse reseruata ex hac reg. nam non est maior ratio de vno, quam de altero, & facit *l. duo sunt Titi ff. de testam. tutela, l. si fuerit ff. de rebus dubiis*, & quod dictum est supra *num.* 330.

Licet vtriusque deputatio valeat, † non obstan- 368
te hac reg. quæ solum reseruat Beneficia vnicorum subcollectorum, sed non prohibet plures deputari, vt contra Felin. & Man, *d. q.* 10 *num.* 4. aduertit d. additio Papaz *num.* 5. nisi in facultate collectoris † ad
sit limitatio, quod non possit, nisi vnum subcol- 369
lectorem, dumtaxat in singulis Ciuitatibus, & diœcesibus constituere: tunc enim ex ista limitatione, absque alio decreto irritante neutrius deputatio valeret, cum verbum, non possit, tollat potentiam faciendi,

faciendi, Bar. & Iason, *à num.* 16. & alij *in l. Gallus, ff. de liberis & posthum.* & dictum est supr. 2 *par. cap.* 5. *numero* 177. quicquid sub dubio sorte dicat collector *d. decis.* 9. & facit *l. qui solum cum lege sequenti ff. de hæredi. instituendis.*

370 Quod procedit, siue vtriusque deputatio † facta est simul, & in eisdem literis, seu instrumento, ex quibus constat, siue deputatio duorum facta fuit sub eadem die in duobus instrumentis, seu litteris; nec de prioritate, vel posterioritate cõstare potest, siue per testes probatur duos eodem tempore fuisse subcollectores, de quorum deputationis tempore non constat, quia in omnibus istis casibus neutrius Beneficia erunt reseruata, & in secundo casu cum non constet, quis ex illis sit reuocatus, neuter videtur admittendus Rom. *singul.* 251. Mandos. *supra num.* 10.

371 Si vero facta deputatione vnius subcollectoris † in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi postea fiat deputatio alterius absque reuocatione 1. quia in secunda dicitur non reuocando ad primum, quamuis Beneficia habita per primum durante officio, vsque ad deputationem secundi, vt pote semel affecta maneant reseruata & affecta, tamen Beneficia per eum obtenta post deputationem secundi, & Beneficia secundi non erunt reseruata iux. dicta.

372 Et stante in facultate collectoris limitatione † supradicta non valeret deputatio secundi, licet non vitiaretur prima, quia ista semel valuit, & secunda tantum est contra limitationem, & consequenter in isto casu essent reseruata Beneficia primi etiam obtenta post deputationem secundi nullam.

373 Ex quibus infertur reg. † istam non habere locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari alicuius Ciuitatis, vel Diœcesis, quamuis à Papa esset data facultas, quod subcollector subcollectorem facere possit, vel esset consuetudo, quod subcollector subcollectorem deputare possit, nam quamuis in istis casibus talis diceretur verus subcollector, tamen non comprehenderetur à regula ista, quæ solum reseruat Beneficia vnicorum subcollectorum, & tunc essent duo subcollectores eodem tempore, quicquid dicat Mandos. *dict. quæstion. tertia & quarta. Fall.* †

374 videtur tamen, quod tunc essent reseruata Beneficia primi subcollectoris à collectore deputati tanquam principalis &c.

375 Sed est alia difficultas, † quid, si esset vnus subcollector in Ciuitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehenderentur ab ista regula? & videtur, quod non: nam mens regulæ reseruantis Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi subcollectorum videtur esse, quod pro tota Diœcesi non sit nisi vnus subcollector, &c. & ita posthæc tenet Gonçalez *glos.* 43. *à num.* 167. *& glos.* 51. *à num.* 73. dicens, quod quamuis vna Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, vt in Diœcesi Calagurritana, & aliis pluribus Hispaniæ, non potest esse in tota Diœcesi cum suis Ciuitatibus nisi vnicus dumtaxat subcollector, vt fuit resolutum in vna Calagurritana Beneficiorum 2. Dec. 1602. coram D. Lancelloto, & fuit confirmatum in alia Burgen. Beneficij 23. Maij 1603. coram D. Lita, vbi fuit dictum, quod illa dictio, vel, sit intelligenda restrictiue, & declaratiue, prout passim accipitur. *cons.* 1. *n.* 8. *lib.* 4. *&c.* Sed id de pluribus Cathedralibus intelligo, quando sunt vnius Diœcesis, secus, si duo Episcopatus, seu duæ Diœceses sunt vnitæ æque principaliter, nam tunc, licet vnus sit Episcopus, posset poni subcollector in vtraque Diœcesi.

Sexto notandum est, † quod licet collectoris facultas sit probanda per litteras. *l. vnica C. de mandatis Principum c. cum in iure peritus. cum ibi notatis de officio Deleg.* subcollectoaia tamen probatur per testes. Rota *decisione decima de officio Deleg.* alias 266. *in nouis, & ibi add.* Papaz Bellen. *q.* 3. 110 *&* 111. & Mil. *in reper. verb. probatio, quod quis sit collector, & verb. probatio, quod quis sit subcollector.* Simon. *d. q.* 34. & ibi Granutius Gomezius *in cap. statutum. de rescrip. in* 6. *numer.* 60. Caputaquen. *decis.* 139. *num.* 3. *p.* 1. Mandos. *hic quæst.* 2. & Mascard. *d. conclus.* 317. *à numer. primo &* 15. & fuit resolutum in d. Vrgelen. Canonicatus *verb. adducta numer.* 346. quæ est notanda circa modum probandi subcollectoriam per testes. 376

Probatur autem subcollectoria † per testes ad effectum probandi reseruationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum, vt soluere debentes caute soluant, nam tunc requiritur scriptura, Bellen. *dicta quæst.* 3. *& dicta add.* Papaz. *numero* 5. 377

Nec ad effectum probandi † reseruationem probatur subcollectoria per testes de communi repuaatione, & publica voce & fama, Bellen. *quæst.* 111. *&* 112. Cassad. *decis.* 2. *ante num.* 3. *de constit.* Simoneta *qu.* 24. & ibi Granutius & *ad quæst.* 34. *n.* 2. *&* 3. † Masc. *supra num.* 17 contra Puteum *decis.* 10. *li.* 3. & fuit resolutũ in vna Fereten. Parochialis 9. Maij. 1558. coram D. Rubeis nempe, *non probari aliquem fuisse subcollectorem per testes, qui deponunt de publica voce, & fama, & exercitio ipsius, nisi deponant fuisse præsentes commissioni, & deputationi, aut alias per scripturã probetur deputatio ad effectum probandi Beneficium esse reseruatum, Bellen.* d. q. 112. *Rota* d. dec. 10. *& dictum est fuisse resolutum coram Verallo.* 1554. *in Geruden. Beneficiorum* &c. & faciunt *dicta parte sequenti caput.* 2. *dubio* 11. *ex numer.* 235. quæ sunt videnda in proposito. 378 379

In qua etiam Fereten. † Parochialis fuit resolutũ, *Requiri sub collectorum esse deputatum cum omni iurisdictione, nec sufficere esse deputatum, vti nudum ministrum ad exigendum absq; iurisdictione, Bellen.* q. 109. *&c.* quicquid teneat Mandos. *q.* 8 380

Septimo notandum est, † quod Beneficium subcollectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium per septennium, est reseruatum; licet enim *l. Barbarius. ff. de offic. prætor.* non habeat locum in reseruatione deficiente deputatione, tamen contrarium est, vbi adest deputatio ab habente facultatem, cum sit valida alio respectu, vt per Bellen. *quæst.* 112. ita decidit Rota in vna Gerunden. Canonicatus de anno 1554. vt per Chisanen. *decis.* 37. & per Coram *decis.* 82. *in manuscrip.* Mascar. *d. num.* 18. 381

At Beneficia illius, † qui fuit deputatus commissarius, seu subcollector pro recuperandis bonis, & fructibus cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicũ in Italia deputatum, nõ sunt reseruata, quia is non potuit deputare subcollectorem extra limites suæ commissionis *cap. cum dilecta. de rescrip. cap. cum olim. de offic. Deleg.* vbi Abbas maxime si nunquam officium subcollectoris exercuit, & quia vni negotio tantũ est impositus, & sic 382

non applicantur verba huius regulæ, quæ loquitur in illis, qui officium subcollectoris exercurint. Ita fuit dictum, & resolutum in vna Castellaneten. Beneficiorum. 7 Febr. 1594. coram D. Orano. † Et aduerte 383 hic non decidi quod ad reseruationem requiratur exercitium subcollectoriæ contra supradicta *num.* 345 sed vult decisio, & ita potest saluari, quod in eo, qui vni negotio est impositus, nec actu, nec potentia possunt verificari verba regulæ, *officia exercuerint*, quæ non verificantur in vna vice ex traditis per Nauar. *in man. cap. 27. num. 249. versic. 3. non includere* & alios citatos infra *vndecima part. cap. vltimo. numero* 198.

384 Vltimo notandum est, † quod in vna Lauden. Parochialis coram Chisanen. de anno 1557. dixerunt Domini, *quod licet mortuo procuratore, qui substituit, non censeatur reuocatus substitutus ad* decis. 414. in nouis & *Bisign.* 9. de procurator. *tamen sicut per redditionem computorum factam per collectorem dicitur expirasse ipsum officium, ita censetur expirasse officium subcollectoris, præsupposito tamen, quod per redditionem computorum factam à generali collectore in camera dicantur reddita etiam computa subcollectoris, Bart.* in. l. diem functo num. 6. de offic. proconsul. vt per Verallum *decis. 352. li. 1. in manuscrip.*

385 Addo, quod cum subcollector † sit subdelegatus Apostolicus, & iurisdictionem habeat, debet esse persona qualificata iuxta formam. *ca. statutum de reser. in 6.* alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessabit, vt cum Bellen. *q. 108. nu. 1.* tradit Gonçalez *d. glos. 51. num. 79.*

§. 7. De regula 5.

Reseruatio Beneficiorum curialium dum curia transfertur.

SVMMARIA.

Reseruatio regulæ 5. hic positæ continetur in corpore iuris, non tamen continetur in extrauagante, ad regimen, & qui sint de ea videndi, numero 386.

Quomodo hic accipiatur curia Romana, quam aliqui dicunt ibi esse, vbi est Papa, num. 387. *alij dicunt ibi etiam esse curiam, vbi est causarum, & literarum Apostolicarum audientia, licet ibi non sit Papa, nu.* 388. & *Couar. ait curiam Regiam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliarijs, & Romam dici locum, vbi sit Papa, si inibi Papa cum curia simul degat, n.* 389. & *Hier. Gigas ait, quod vbi esset Cancellariæ, audientia Papæ etiam, quod ibi non esset Papa diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi non diceretur esse curia Romana, numero* 390.

Resoluitur in terminis huius regulæ tunc dici transferri curiam, cum papa vadit cum Cancellaria, & tribunalib. suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur numero 391. & *quando Papa tantum alio vadit, non dicitur transferri curiam, sed Papam ire, &c.* 392. & *simile est de curia regia, numero* 393.

Ad effectum reseruationis, de qua in cap. præsenti videbatur curiam Romanam tantum intelligi pro loco, vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum & non vbi est Papa, sed contrariũ declarauit Paulus III. n. 394. & 396.

Ad effectum reseruationis, cap. 2. de Præben. in 6. de Beneficijs vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est, comprehenduntur, tam Beneficia vacantia vbi est Cancellaria, & audientia Papæ, licet ibi non sit Papa, quam vacantia in loco, vbi est Papa, nu. 395. & *ita declarauit Paulus III. n.* 396.

ITem *reseruauit omnia, & singula Beneficia Ecclesiæ quorumcumque curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quouis loco quancumcunque etiam à dicta curia remoto.*

Hæc reseruatio, † vt benedicit Rebuf. hic conti- 386
netur in corpore iuris, scilicet in *cap. præsenti. §. porro de Præben. in* 6. quamuis Glossator hic dicat, quod ista regula venit ad extensionem *d. c. præsenti*, & quod etiam continetur *in extrauag. ad regimen*, quod non est verum. Et videndi sunt de hac reseruatione Glossator, Rebuf. & Mandos. hic, & Dd. *in cap. præsenti*, & Gonçal *glos. 51. n. 83.*

Sed difficultas est quomodo † hic accipiatur curia 387
Romana, nam aliqui dicunt ibi esse curiam vbi est Papa, Innoc. *in cap. ego N. de iureiurando*, & ibi Abbas *num. 6.* Felin. *9. glos. in extrauaga. execrabilis de Præben. verb. Romanæ in extrauag.* Io. XXII. Roma. *sing. 145.* Francus *in cap. vbi periculum, n. 5. de electione & in c. 2. de priuileg. sub. n. 2. ad fin. & in cap. 2. de Præben. in 6. n. 2.* & ibi Domin. *penu. notab.* vbi loquuntur in terminis reseruationis, de qua ibi Decius *in cap. meminimus de appellat. nu. 4. & 5.* Cosmas *in pragm. sanction. titulo de electione cap. licet. §. censuit verb. curia Romana* Tiraq. *de nobil. cap. 31. nu. 4.* Sarnen. *in regul. de triennali quæst. 31. vers. sed antequam*, vbi docet, quod curia ad effectum reseruationis *d. cap. 2. & d. c. præsenti* intelligi debet, vbi residet Papa, & Rebuf. *in concord. in forma mãdati Apostolici verb. extra Rom. curiam* vbi etiam loquitur in proposito reseruationis *d. cap. 2.* & in terminis huius regulæ Glossat. *hic.* & Mando. *quæstio 2.* idem Mandos. *in glos. facultatum verb. in Romana curia*, & post hæc Gonçalez. *glos. 13. §. 1. numero 2.*

Alij vero dicunt ibi † etiam esse curiam vbi est 388
causarum, & literarum Apostolicarũ audientia, licet ibi non sit Papa, *Clem. ne Romani. §. sane de elect.* & ibi Bonifac. *num. 18.* & Card. *ibidem. §. eo tamen, nu. 2. & in clem. auditor. de rescrip. in princ.* Sarnen. *in regul. de verisimili quæst. 7.* & Mandos. *in glos. facultatum d. verbo in Romana curia. & verb. curiæ*, & Nauar. *de dat., & prouisio notab. 17. n. 29.* dicens ex *d. §. sane*, quod non semper vbi est Papa ibi est curia, & sequitur Candelabrum autem in explanatione Bullæ cœnæ Dom. *num. 82.*

Et Couar. † *pract. quæst. cap. 4. n. 10.* ait curiam Re- 389
giam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliarijs, & aliis, qui eius lateri assistunt, vt ei consulant in regimine totius Regni, & quod Innoc. & Panor. *in d. cap. ego. N.* & Tiraq. *supra*, & cæteri scripsere asserentes Romam dici locum, vbi sit Papa in hunc modum accipiendum, si inibi Papa cum curia simul degat. *d. §. sane, & c.* & Hier. Gigas *in add. ad* † *Decium supra d.* 390
n. 4. ait quod vbi esset Cancellaria, & audientia Papæ, etiam quod ibi non esset Papa, diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi, *non diceretur esse curia Romana ex d. §. sane, versic. eo tamen adiecto.* De quo etiam Caualli-nus in Egidiana constitutione *lib. 2. cap. 32. in glo. A.* & alii relati per Cenedum *collector 21. ad sextum, numero 4.*

Mihi videtur in terminis huius † regulæ tunc di-
391 ci transferri curiam, cum Papa vadit cum Cancellaria,& tribunalibus suis,seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur,sic.n.accipuntur ista verba,curia transferri, in communi modo loquendi,& concipiendi,& facit *d.§.sane vers.eo tamen adiecto* ibi, *de curia transferenda*, iuncto *principio d.ver.* licet contradicat Glos.hic dicens, quod curia dicatur, & capiatur hic pro loco, vbi est Papa, & non vbi est audientia Rotæ,& contradictarum, †etenim quando Papa tantum
392 alio vadit, non dicitur transferri curiam, sed Papam ire ad talem locum, sicut quando Clemens. VIII. adiit Ferraram,& sic Beneficia illorũ, qui Papam sequentes vltra duas dietas decederent,non essent reseruata,per istam regulam.

393 Et facit simile de curia Regia, † quæ non dicitur transferri,licet Rex alio vadat, vel alibi sit, si consilia, & tribunalia Regia non transferuntur, cum autem illa transferuntur,curia transferri dicitur,vt vidimus in translatione Regiæ curiæ ex Matrito in Vallisoletum.

394 Similiter etiam† ad effectum reseruationis,de qua *in d.cap.præsenti.*de Beneficiis venietium ad curiam Romanam,seu recedentiũ vel decedentiũ intra duas dietas,videbatur curiam Romanam tantum intelligi pro loco vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum,& non vbi est Papa.Sed contrarium declarauit Paulus III. *constitutione sua* 36.de qua infra, cui declarationi standum est ad titulum in causis de
395 re iudica.† Ad effectum tamen reseruationis *d. cap.* 2.de Beneficiis vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est in proposito, vt dixi supra, *num.*69. plane comprehenduntur tam Beneficia vacantia, vbi est Cancellaria; & Audientia causarum, & literarum Apostolicarum, licet ibi non sit Papa, quia reuera ibi est curia, neque hoc negari potest ex dictis,quam vacantia in loco,vbi est Papa,licet ibi non sit Cancellaria,& Audientia dicta,nam reuera vacant apud Sedem Apostolicam,quia vbi est Papa, ibi est Sedes Apostol.glos.in d.Extrauag.execrabilis verb. Romanæ, & Decius d.num.4. Toletus in sum.lib.1. c.25.glos.ex com.1.dubio,& Papa,& Sedes Apostolica non distinguuntur, sed idem sunt Bannes 22. quæst.1.art.10.dubio 2.3.concl.maxime ad fin.& facit quod dicunt Naua. & Candelabrum supra per c. §. sane,Sedem Apostolicam esse vtrobiq.& vbi est curia,& vbi est Papa.

396 Et ita declarauit Paulus III. † dicta constitutione 36.nempe vnam, & eandem Romanam curiam existere,& censeri in Vrbe,& vbi est Papa,etiam quoad Beneficia,quæ tam in dicta Vrbe,quam in Ciuitate,ad quam papa se contulisset, vel permansisset, & infra duas dietas à dicta Ciuitate,in qua pro tempore fuisset,vacarent &c.

§.8.De regula.6.

Reseruatio Beneficiorum cubiculariorum,& cursorum.

SVMMARIA.

DE *regula sexta hic posita, qui sint videndi numero* 397.

De quibus cubiculariis intelligatur hæc regula nu. 398. *resoluitur videri hodie intelligendam de cubiculariis officialibus, præter quos alij non dicuntur cubiculary, nec Camerarij etiam secreti.*

*Hæc regula non intelligitur de Camerarijs secretis, sed illi Camerarij,qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares,& continui commensales Papæ,comprehenduntur regula tertia n.*399.

ITem reseruauit generaliter idem *D.N.Papa dispositioni suæ omnia Beneficia cubiculariorum,& cursorum suorum.*

De hac reg. videantur † Glossator,Soto,Rebuf. & 397
Mandos.

Circa quam est dubium † difficile,de quibus cu- 398
bicularijs intelligatur, in quo multum se inuoluit Mandos.*quæst.*1. & quicquid ipse dicat, videtur hodie intelligenda de cubicularijs officialibus,quorum Collegium erectum est per Leonem X. vt in eius constitutione 14.in Bullario,postquam ex d.constitutione. §. *& ne Apostolorum.* alij præter illos non dicuntur cubicularij,nec camerarij etiam secreti, vt 399
per Rotam in Seguntina Archidiaconatus,& Canonicatus supra adducta *num.* 332. quæ est videnda in proposito, quamuis illa decisio videtur velle, quod hæc reg. intelligatur ettam de Camerariis secretis, & sequatur Gonçalez *glos.*51.*à nu.*91 qui etiam videtur,velle quod de illis solum intelligatur, quod mihi non placet,sed illi Camerarij, qui recipiunt partem,& victum tanquam familiares,& continui commensales Papæ,comprehenduntur regula tertia tantum.

§.9.De regula 7.

Reseruatio Beneficiorum Ecclesiarum S.Ioannis Lateranen.& S.Petri,ac B.Mariæ maioris de Vrbe,& Beneficiorum titulorum Cardinalium à curia absentium.

SVMMARIA.

DE *regula septima hic posita, qui sint videndi numero* 400.

*An regula ista sit superflua, vel necessaria respectu Beneficiorum Ecclesiarum Vrbis n.*401.

*De quibus Episcopatibus intelligatur reseruatio hic facta de Beneficijs spectantibus ad prouisionem Cardinalium à Rom.curia absentium ratione suorum Episcopatuum à n.*402.*resoluitur intelligendam de Episcopatibus annexis Cardinalibus.*

Cardinales obtinentes alios Episcopatus,qui in eis residere solent habere indultum à Papa,vt omnibus gratiis, prærogatiuis, fauoribus &c. concessis Cardinalibus præsentibus in curia, gaudeant. numero 406.

Decretum irritans in fine huius regulæ positum, refertur non solum ad omnia contenta in ista regula,sed etiam ad omnes regulas præcedentes,numero 407. *& sic cessat quod ait Simoneta &c. numero* 408.

Reseruatio sine decreto operatur, & ligat manus Ordinarij ita quod eius collatio non valebit, numero 409.

Reseruatio cum decreto afficit ante notificationem, no-

vero reseruatio sine decreto.n.410.

Reseruatio cum decreto inficit non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia, quæ sequuntur, reseruatio vero sine decreto, solum videtur annullare collationem, nec videtur omnino titulū discolorare, nec possessionem inficere n.411.

De vi & effectibus decreti irritantis remissiue, n.412.

An decretum reseruationis impediat restitutionem in spolio, & manutentionem remissiue plurib. citatis, n. 413.

Resolutio Rotæ, quod quando resolutio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut super certo corpore Beneficij, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, n.414. & sequentibus, vbi adducuntur variæ resolutiones Rotæ.

Conuinci videtur quædam decisio Putei, n.419. & decis. Ilerden. Canonicatus, n.420. & seq. & alia Anconitana Parochialis non videtur omnino recte procedere, n.422.

Decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicit hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum, non dimissionis, n.423. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & alia resolutio, n.425.

In rigore, secluso stilo Rotæ, videbatur exceptionem reseruationis etiam nō inclusæ in corpore iuris, nec super certo corpore, Beneficij impedire restitutionem in spolio etiam si non esset probata, nec probaretur in continenti, num. 426. nam decretum irritans inficit titulum, & possessionem, & omnes iuris effectus illius tollit. num.427. & afficit omnia quæ sequuntur, num.428. & est penetrabilius omni gladio ancipiti, &c. numero 429.

Ad effectum manutentionis, non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustificatum, aut in continenti iustificetur, num.430. & seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Licet institutio, & admissio præsentati à personis Ecclesiasticis sine examine, sit nulla ex decreto Concilij, tamen in illo non est decretum irritans Bullæ Pij IIII. &c. n.434.

Ad effectum impediendi manutentionem, tunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit, se prouisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias secus, numero 435. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

An decretum irritans positum in literis de Beneficio vacante in mense ordinario inficiat possessionem prouisi postmodum ab Ordinario, resolutur contra Gonçalez quod sic num.437.

ITem reseruauit dispositioni suæ generaliter quæcumque Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates, personatus, & officia in S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, ac B. Mariæ maioris de Vrbe, Ecclesiis, nec non ad collationem, prouisionem, & præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & diaconiarum spectantia quamdiu absentia sua durauerit, Canonicatus, & Præbendas Dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque Beneficia Eccles. cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia ac decreuit irritum. &c.

De hac etiam regula videantur † Glossator, Soto 400
Rebuf. & Mandos. in ea, & an regula ista sit superflua vel necessaria respectu Beneficiorum † Ecclesiarum 401
Vrbis, cum Papa sit Episcopus Roma. vltra Glos. hic videndus est Sarnen. *in reg. de triennali. q.31. vers. sed antequam*, & Mandos. *hic q.1.* & nouissime Gonçalez *glos.13. à n.21.*

Et circa secundam † partem huius regulæ dubitari 402
potest, de quibus Episcopatibus intelligatur reseruatio, quæ hic fit de Beneficiis spectantibus ad prouisionem Cardinalium à Romana curia absentium ratione suorum Episcopatuum, an scilicet de Episcopatibus annexis Cardinalibus, qui sunt sex Hostien. Portuen. Subiuen. Albanen. Penestrien. & Tusculan. qui sunt prope Vrbem, an vero etiam de aliis Episcopatibus, quos Cardinales obtinent, vt Toletan. Hispalen. Mediolanen. &c. † Et Rebuf. hic videtur 403
sentire intelligi de omnibus ibi, *secus si in Franciæ Diœcesibus, &c.*

At Glossator, Soto, † & Mandos. quæst. 3. videntur 404
sentire, intelligi tamen de Episcopatibus annexis Cardinalibus, & hoc videtur vero similius, & pro hac intelligentia facit illud verb. *Cardinalatus*, positum post verbum, *Episcopatuum*, quod in aliquibus reg. v in reg Innocētij. VIII. quas ponit Glos. & Iulij III. quas ponit Mandos. & Pij VIII. ponitur sine coma, & sic verbum illud *Cardinalatus*, ponitur ad restringendum verbum Episcopatum, vt intelligatur de Episcopatibus Cardinalatus; hanc † sententiam 405
maxime cōfirmat decretum S. Concilij Triden. *sess. 23. de refor. c. 1. ibi etiam si S. R. Ecclesiæ Cardinales sint*, vbi declarat S. Concilium Episcopos, etiam si sint Cardinales, obligari ad personalem residentiam in suis Ecclesiis, vel Diœcesibus. Et ita post hæc tenet Gonçal. *glos.24. à n.142.*

Sed quicquid esset de hoc, † Cardinales obtinentes 406
alios Episcopatus, seu Archiepiscopatus, Toletan. Hispalen. &c. qui in suis Episcopatib. resident, solent habere indultum à Papa, vt omnibus gratiis, prærogatiuis, fauoribus &c. concessis Cardinalibus præsentibus in curia, gaudeant, ac si præsentes, &c. & vide infra dict. *n.637. & seq.*

Tandem aduerte circa † decretum, irritans in fine 407
huius regulæ positum, ibi ac decreuit irritum &c. referri non solum ad omnia contenta in ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes, Cassad. *decis.1. de restitut. spoliat. in fin.* Puteus *decis.108. nu.2. & 19. sub. num.1. lib.3.* Mandos. *hic quæst.4. & in proœmio regul. quæst. 2.* & post hæc Gonçalez *ad reg. de mensib. glos.1. num.10. & seq.* qui tamen *num.12.* male ait, quod Ecclesiæ illius regul. capiunt etiam regul. præcedentes.

Et sic cessat quod ait Simoneta, † *quæst.40. nu.14.* 408
quod multæ sunt reseruationes inductæ ex regulis, in quibus nullum est decretum, & an reseruatio sine decreto operetur, dic, quod sic, & ligat manus Ordinarij, ita quod collatio per eum facta non valebit, Cosmas *pragmatica sanct. tit. de elect. capit. licet. §.1. verb. impediri.* Simoneta *de reseruatione, quæstione 18.* & ibi Paulus Granutius Mandos. *reg.9. quæstio. quarta.*

Est tamen differentia, † quod reseruatio cum de- 406
creto afficit ante notificationem, non vero reseruatio sine decreto. Cassad. *decis.1. num. 3. de rerum permutat.* Granutius *d. quæst.18. & quæstione 40. litera B.* Lancellot. *de attentatis 2. part. capit.12. limitatione 3. num.27.*

Et etiam alia differentia, † quod reseruatio cum 410
decre-

decreto inficit, non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia, quæ sequuntur, vt infra dicetur *n.* 427. & hoc propter prægnantiam, amplitudinem, & generalitatem verborum decreti, nempe decernimus irritum, & inane quicquid secus &c. reseruatio vero sine decreto solum videtur annullare collationem contra factam, nec tamen videtur omnino titulum discolorare, & possessionem inficere, & ita videtur sentire Simoneta *d. q.* 40. *n.* & vide *infra cap.* 5. *num.* 32.

Et de vi, virtute, potentia & † effectibus decreti
411 irritantis vide Mandos. *hic d. qu.* 4. Probum ad Monach. *in c. tibi, que de rescript. in* 6. & Ant. Gabr. *de clausul. conclus.* 3.

Et an decretum reseruationis † impediat restitu-
412 tionem in spolio, & manutentionem, videndi sunt Æneas de Falcon. *de reseruatio. quæst.* 4. *effectu* 11. Simoneta *quæst.* 40. Sarnent. *de annali, quæst.* 23. Lapus *allegat.* 23. *num.* 1 & ibi Mandos. *lit. D. & alleg.* 51. *num.* 9. & ibi Mand. *lit. V*, & latius idem Mand. *regul.* 1 *Cancel. q.* 3 *& cons.* 28. *à num.* 13. Ant. Gabr. *de restitut. spoliator. conclus.* 5. *n.* 34. Pontanus *de spolio. lib.* 3. *num.* 23. & 68. Menoch. *de recuperan. remed.* 1. *quæst.* 21. *& remed.* 15. *nu.* 35. Hoieda *de incompatibilit. Beneficior. ca.* 10. *numer.* 8. Lancel. *de attentat.* 3. *parte cap.* 24. *q.* 9. Mascar. *de probationib. conclus.* 1267. *num.* 11 *& conclus.* 1334. *n.* 4. Marches *de commissio.* 2 *parte c.* 3. *de commiss. restit. in integrum. à numer.* 47. Ant. Augus. *in epitome decis. tit. de impedimento restit.* Rota *decis.* 3 *de restitutione spoliat. in nouis & 2. & 11. eodem tit. in antiquis, &* 10. *de causa posses.* Cassad. *dec. 1. & 2. de restitu. spoliat. & 1. de causa posses.* Achill. 8. & 13. *de restitut. spoliator.* Puteus 50. *lib.* 183. *lib.* 2. & 180. 190 191. & 197. *lib.* 3. Caputaquen. *decis.* 325 *parte* 1. & 307 & 345. *par. tertia* Mohed. *decimoquinto de causa posses. & tertia par. diuersorum libr.* 1. *decisione* 75. *& lib. secundo decisio.* 56. & 122 *& libr. tertio decisio.* 61.

In quo quidem † Rota tenet, quod quando refer-
413 uatio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut super certo corpore Beneficii, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, & ita communiter obseruatur in Rota teste Gambaro *de officio legati libr. quarto num.* 130. & fuit resolutum in vna Regien. Canonicatus coram D. Pamphilio decimoseptimo Nouembris 1595. in qua fuit dictum. † *Quod*
414 *legatus non habet facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, ad* caput primũ de officio Legati in sexto: *& sic eius prouisio non præstat titulum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ legationis nec etiam potest conferre Beneficia reseruata, seu vacantia in mense reseruata, Gambarus* de officio legati libr. tertio numero 116. capite licet. de Præbend. in sexto, *& consequẽter stante reseruatione, collatio eius est nulla, & possessio illius vigore capta non est restituibilis, præsertim concurrente decreto irritante, quod inficit, & discolorat titulum, vt tenuit Rota* 23. *Ianu.* 1593. *coram D. Blancheto. Et procedit* † *etiam quod decretum*
415 *non sit positum in reseruatione clausa in corpore iuris, vel alias super certo corpore Beneficij, quia dummodo reseruatio sit notoria, & iustificata, habitat eadem ratio, Puteus* decisione 190. & centesima nonagesimaseptima libro tertio. *Simoneta* quæstione quadragesima *& fuit in reseruatione mensis resolutum in Crotonen. Decanatus* 20. *Maij*, 1587. *coram D. Oratio, prout est iustificata in casu, de quo agitur, cum mensis Aug. sit semper reseruatus respectu Canonicatuum Ecclesiæ Regien. non obstante alternatiua, quæ cum sit restricta ad Beneficia ad liberam dispositionem Episcopi tantum pertinentia, non capit dictos Canonicatus, quorum collatio, vel ad solum Capitulum, vt fuit dictum in alia Regien. vel de iure communi simul ad Episcopum, & Capitulum pertinet iuxta opinionem, quam Rota seruat, vt sæpius fuit resolutum.* Idem fuit resolutum in vna Nucerina Beneficij coram D. Seraphino 17. Iunij, 1596. & est *decisio* Guidoboni 106. de qua infra. *11. par. c. 6. n.* 32.

Et in vna Bobien. † Canonicatus 27. Febr. & 13. 416
Martii 1595. coram D. Gipsio fuit resolutum. *Mandatum de manutenendo dandum esse prouiso Apostolico, etiam si capit possessionem posteriorem alio prouiso ab Ordinario existente in possessione, quando Beneficium vacauit in mensibus reseruatis, etiam si sit mensis alternatiuæ, si nõ constat de acceptatione illius, &c. Crescen.* dec. 1. de causa poss. *Cæsar de Grassis* dec. 35. *seu* 7. de causa poss. num. 9. *& fuit etiam resolutum coram Sanctissimo in vna Pamphilonen. Parochialis vigesimo primo. Octob.* 1575. *&c.*

Quæ resolutio intelligitur † iustificata reseruа- 417
tione iuxta dicta, nempe quando est probata, aut in continenti probatur reseruatio, tunc enim impedit manutentionem & restitutionem in spolio iuxta *decis.* Putei 190. & 197. *lib.* 3. & Seguntinam Beneficiorum supra adductam *num.* 249. & in causa Auersaua Beneficiorum 24. Nouembris. 1557. in qua fuit resolutum, *quod in casu, quod constat de Prothonotariatu defuncti, reseruatio ista obstat spoliato in spolio, non tamen esset admittendus reus ad probandum, aliqui tamen dicebant quod deberet admitti, si vellet probare in continenti*, vt in decisionibus Oradini manuscriptis, quæ decisio est coram D. Quiroga, & alias in ea dicitur, *quod præsupposito, quod in actis cõstat Beneficium vacasse per obitum Prothonotarij, licet non de numero participantiũ, sed ex priuilegio, deneganda est restitutio in spolio iuxta* dec. 1 de restitu. spol. in antiquis, *si nihil opponitur in actis, quod euideret, & obumbraret Prothonotariatum Rom.* cons. 499. num. 4. *Sarnen.* de annali quæst. 51. *Cassad.* decis. 1 de restitut. spoliat. *Bero.* quæst. 80 docent Mascar. *dict. conclus.* 1276. *numero* 12. *& seq.* & Anas. Germo. *de indultis Cardin. §. volumus à n.* 27 qui ait, quod possessio capta vigore prouisionis factæ ab Ordinario in mense reseruato, est vitiosa, & irrestituibilis, semel in continenti probata vacatione in mense reseruato *decis.* Orani. 25. & 168 *in manuscriptis*, & quod si vacat in Aug. spoliato incumbit onus probandi acceptatam esse alternatiuam, non ei, qui est in possessione, Oranus supra, &c. & Marches. *supra numero* 49. & post hæc Gonçalez *glos.* 31. *ex numero* 7. qui etiam ait reseruationem impedire integram reuocationem, & purgationem attentatarum, nam possessio attentata non est restituenda spoliato, de cuius non iure apparet per reseruationem, sed tunc est sequestranda d. possessio Simon. *dict. quæst.* 40. *numero* 12. & 13. Lancel. *cap. tulo* 24. *quæst.* 9. & omnia prædicta intelligenda esse arbitratur, quando reseruatio clare, & concludenter probatur, alias secus, nam tunc spoliatus, & attentata passus, deberet ante omnia restitui, & in sua possessione defendi, quia paria sunt, non probare, & minus bene, ac obscure probare iuxta dicta infra 6. *par. ap.* 4. *an.* 24. &c. idem Gonçalez *glos. vltima. à n.* 29.

Est etiam decisio † Rotæ in vna Beneuentana Be- 418
neficiorum 14. Decem. 1600. coram D. Coccino, quę sic ait. *Quamuis constaret de anteriori possessione prouisorum ab Abbate, nihilominus, cum ille sit ex inferioribus Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, &*

ideo mensis Aprilis, quo contigit vacatio, sit reseruatus, possessioni dictorum prouisorum, obstaret decretum irritans positum in regula reseruatoria octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem iuxta decis. tertiã. de restitut. spoliat. in nouis, & 2. eodem titul. in antiquis *Cassad.* decis. 1. eodem titul. *Mohed.* decis. decimaquinta de causa possess. *Rota coram bonæ memoriæ Bubalo in causa Senen. Canonicatus* 13. *Martij* 1588. *nec refert, quod decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausa, vel alias super certo corpore Beneficij, quia eadem militat ratio, vbi reseruatio est notoria, & iustificata, Puteus* decis. 190. numero 5. lib 3. *Simoneta* de reseruat. quæstion. 40. *& fuit resolutum in vna Crotonien. Decanatus* 20. *Martij* 1587. *coram bonæ memoriæ Bubalo, & in alia Regien. Canonicatus* 17. *Nouemb.* 1595. *coram D. Pamphilio, vnde fuit conclusum Ioann. Iacobo dandum esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat, quæ licet sit instrumentalis, tamen cum possessioni prouisorum ab Abbate restitat decretum irritans & per consequens illa possessio sit infecta, & nullius momenti habetur pro vacua, dicta possessio instrumentalis est manutenibilis,* Cassad. decis. 20. de Præben. *Puteus* decis. 360. numero 80. libro 1. *Verallus* decis. 334. numero 6. lib. 2. *Fastol.* dub. 41. *& fuit pluries alias resolutum, & venit manutenendus in omnibus bonis dictorum Beneficiorum, quia per adoptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar.* in regul. Beneficium colum. vltima ante num. duodecimum, vers. & ideo ego dico de reg. iuris in 6. *Couar.* libro 3. cap. 16. numero 13. *quibus accedit, quod Ioannes Iacobus fuit immissus in possessionem ab executore suarum literarum, qui iudex rite, & recte procedendo, etiam quod possessio dictorum prouisorum esset alicuius considerationis, potuit illos sua possessione priuare, Angel.* in l. clam possidere. §. qui ad nundinas, numero secundo, *vbi Alex. Socin. Ias. & alij* ff. de acquirenda possess. *Ferret.* consil. 18. numero 10. *Mohed.* dec. 4. numero 4. & 5. de restitut. spoliat. *& tenuit Rota in causa Pinien. & Adrien. Beneficiorum* 4. *Iulij* 1584. *& in causa Hipporegiē. Capellæ* 3. *Martij* 1578. *coram Cantucio & aliis sæpius.*

419 Vnde conuinci videtur *decisio* †Putei 372. *lib.* 2. vbi fuit resolutum, *neutri esse dandum mandatum de manutenendo, nec Nicolao priori possessori, quia propter decretum appositum in regressu Ioan. Dominici eius possessio erat atient. & vitiosa, nec Io. Dom. secundo capienti possessionem, quoniam stante alio priori possessore, non habebat possessionem, &c.*

420 Et etiam decisio Rotæ in causa † Illerden. Canonicatus 7. Maij 1593. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *quod possessio eius, qui retinuit post duos mẽses Portionem, quam is dimittere tenebatur, est vitiosa, & non manutenibilis stante decreto de dimittendo in prouisione Canonicatus, quod positum super certo corpore Beneficij inficit nedum titulum, sed etiam possessionem. Chisanen.* decis. 46. cum aliis supra; *possessio vero illius, qui præcedente dicta possessione accepit eam, cum sit mere instrumentalis, non prodest, nec est manutenibilis,* l. peregre §. quibus. l. quamuis. §. conductor, *& ibi*
421 *Bart.* de acquir. poss. *& sæpe resolutum,* &c. † Si enim in casu istarum decisionum prior possessio non erat considerabilis, & manutenibilis propter decretum irritans, habetur pro vacua, & secunda erat manutenibilis iuxta dicta.

422 Vnde etiam † non videtur omnino recte, & consequenter præcedere decisio in vna Anconitana Parochialis 6. Iun. 1561. coram D. Rubeis in qua, *vacante Parochiali in mense Nouembr. reseruato vicelegatus Papæ de illa prouidit Desiderio, qui possessionem accepit, & deinde Papa illam contulit Io. & concessit ei Breue, ad capiendam possessionem absque vitio spoli, cum decreto, quod quæcumque prouisiones &c. De dicta Parochiali, ad colorandum titulum nemini suffragari possint vigore dict. Breuis facit etiam capta possessio per Ioannem, sed quia pro parte Desiderij prætendebatur huiusmodi possessionem esse instrumentalem, & non priuasse eum sua anteriori, ideo petebatur mandatum de manutenendo per Desiderium, & etiam per Ioannem, & dato dubio fuit conclusum, quod si Desiderius non docet de perceptis fructuum, & de continuata possessione post possessionem captam per Ioannem, non est dandum mandatum de manutenendo Desiderio, quia ei obstat decretum, ex quo totaliter inficitur sua possessio, Sarnen.* de annali quæstion. 17. & 19. *Egid.* decis. 342. & 536. *& sic intrat possessio instrumentalis Ioannis, ac si possessio Beneficij tunc esset vacans. Vnde ei est dandum mandatum, quod si Desiderius persistit in detentatione fructuum, tunc non est dandum mandatum, sed potius restitutio in spolio, ex quo probat primum extremum ex instrumento suæ possessionis quod sufficit, nec obstat possessio anterior Desiderij, quia illa non est considerabilis, cum sit infecta ex decreto, vt est dictum, Rota* decisio. secunda de restitutione spoliat. in antiquis, hæc inquam decisio non videtur omnino recte, & consequenter procedere, si enim Ioannes non se habuit pro spoliato, vt videtur non se habuisse, cum petat manu teneri, parum refert, quod Desiderius continuauerit suam possessionem, quia id est urbatio &c.

Præterea circa decisionem † Ilerden. aduertendum 423
est, quod decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicit hanc partẽ, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum non dimissionis ita, vt de eo quod Papa vult vacare, eo ipso per Sedem Apostolicam duntaxat, disponi possit, alias irritum, &c. vt alias in simili fuit consideratum in vna Taurien. præposituræ *decis. 632. lib. 3. par. 3. diuersorum.* Et in terminis huius decreti in vna Corduuē. Capellaniæ in qua 24. Maij, & 18. Iunij 1596. coram D. † meo Corduba fuit reso- 424
lutum *Petrum esse manutenendum in sua possessione Capellaniæ, non obstante decreto de dimittendo infra duos menses, & irritan. appositis in sua prouisione de altera Capellania eiusdem Ecclesiæ, & quod per spatium vndecim annorum, nec literas expediuit, nec fecit aliquam diligentiam super secunda, & sic eius negligentia in assequendo demonstrabatur, nam fuit responsum, decretum irritans stare consecutiue ad decretum de dimittendo, quod, an intret in hoc casu. adhuc indicatum non est, vnde merito pendente lite ra, qui possidet, manutenendus est, & cum dictũ decretũ veniat accessorie ad decretũ de dimittendo, nõ potest habere locũ, licet sit super certo corpore Beneficij ad decisionem Ilerden. Can. coram Pamphilio, nisi prius constiterit factum fuisse locum decreto de dimittendo, & fieri potuit, vt Petrus non fuerit prosecutus suam impetrationem, nec literas expedierit, quia animaduertit se non fouere bonum ius &c. præterea fuit responsum dict. die. decimaoctaua Iunij dictum decretum irritans concernere solum reseruationem huius Capellaniæ in euentum non dimissionis, ita, vt alius quam Sedes Apostolica, de ea disponere non possit, irritum, &c. vt in simili dicitur de decreto posito in Extrauagante* execrabilis. §. Porro de Præben. *vbi adest simile decretum. Puteus* decisione 99. libro primo, numero decimotertio, *& sic non operari contra non dimittentem, sed contra prouisum ab alio, quam à Papa in euentum non dimis-*

dimissionis, vt fuit dictum de istis verbis in causa Romana Canonicatus Sancti Nicolai decimaseptima Decembris 1574. *coram Sanctissimo, Rota* dicta, decisione 632. libro tertio parte tertia, *&c.*

415 In qua etiam causa † 28. Octobr. 1596. & 24. Ianuarij 1597. coram eodem D. meo Corduba fuit resolutum, *regulam de triennali suffragari Petro, nec obstare, quod regula excipiat casus vacationis in curia ob reseruationem* ca. secundo de Præb. in sexto, *quamuis enim Beneficia iuxta decretum vacantia in curia vacent vbi est prouisio facienda, quia Beneficia, quorum dispositio ad Papam spectat, dicuntur vacare in curia, non tamen apud Sedem, qui est casus exceptus in dict. regula; secundo stante triennali, non fuisse factum locum decreto, & consequenter de nulla constabat vacatione, &c.* & contra decisionem Ilerden. tenet Gonçal. *gloss. vlt. num.* 68. cum Puteo, & decis. Rom.

416 Imo in rigore secluso † stilo Rotæ, videbatur exceptionem reseruationis etiam non clausæ in corpore iuris, nec super certo corpore Beneficij impedire restitutionem in spolio, etiamsi non esset probata, nec probaretur in continenti, dummodo infra tēpus competens & terminum conuenientem id fieret, quia hæc exceptio directo respicit possessionem & per eam negatur in effectu saltem spoliatum, & titulus coloratus. Abb. *in cap. literis de restitutione spoliat. num.* 27. & recte Nauar. *in ca. accepta, eodem tit. oppos.* 10. solutione *nu.* 40. maxime quando oppositum est de reseruatione, antequā sit probatū spolium, & antequam causa super spolio sit instructa, Mandos. *d. q.* 3. *n.* 5.

417 Nam decretū irritans † inficit, & annullat titulum, & possessionem, & omnes iuris effectus illius tollit, Cass. *super reg. dec.* 7. *n.* 3. Simoneta *d. q.* 40. *n.* 1. & 2. Sarn. *de triennali q.* 49. Reb. *in praxi tit. de reseruatione n.* 40. Crescen. *dec.* 4. *de priuileg.* Lancellot. *de attentatis* 3. *par. c.* 3. *n.* 92. & Rota *decisio.* 189. *n.* 4. *par.* 2. *diuersorum.*

418 Et afficit omnia, quæ † sequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant, *capite si eo tempore de elect. in* 6. & ibi notat Cassad. *decis.* 1. *numer.* 7. *de restitut. spoliato.* Sarnenius *ibi & de annali q.* 23. *& de gratis expectat. n.* 19. Alex. Strati. *in Extrauag. ambitiosæ, de rebus Ecclesiæ n.* 67. *Rota dec.* 24. *n.* 5. *& dec.* 159. *n.* 2. *p.* 2. *diuersorum.*

419 Et vt dicit † Guil. de Monte Laud. † *in clem. si Romanus. de Præb. super verbo cum cura* relatus ad Sarn. *d. q.* 23. & Nau. *de spoliis. §.* 14. *n.* 12. decretū irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti, omnia interiora & occultissima afficiens, & astringens, nam est tam malignantis naturę, quod quicquid inuenit, destruit, & in oppositum ducit, quod etiam ait Alex. Straticus *d. n.* 67. & tradit prædicta Gonçalez *gloss. vlt. à n.* 12. & sic tollit remedia possessoria Gul. Bene. *in repetit. c. Raynutius. verb. si absque liberis.* 2. *de fideicommiss. substitutio. à n.* 38. *& quæstione de Episcopatu, n.* 31.

430 Ad effectum vero manutentionis, † non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustificatū, aut incontinenti iustificetur, interim enim non est quis priuandus, & amouendus à sua possessione.

431 Et sic in vna Cosentina † Capellæ, 16. Oct 1601. fuit resolutum, *quod decretum irritans positum in gratia aduersarij, non impedit manutentionem, quia ad istum effectum requiritur, quod gratia sit iustificata, si enim non est iustificata, decretum quod est accessorium, non operatur aliquem effectum, & ideo quia potest esse, quod gratia non iustificetur, possessor interim non est priuandus sua possessione, vt fuit resolutum in Valentina iuris patronatus trigesimæ Aprilis* 1582. *coram D. Seraphino, &c.*

Et alias † in vna Oriolen. decimarum 19. Iun. 1592. 432
coram D. Gipsio voluerunt Domini, Capitulum, *& litis consortes esse manutenendos in quasi possessione exigendi decimam, &c. non obstante priuilegio exemptionis Fratrum, S. Dominici, à solutione decimarum, quia respicit petitoriam, & est dubium, an intret in casu isto stantibus resolutionibus iam factis, propterea non potest impedire dictum mandatum. Cou.* var. l. 1. c. 16. n. 10. *& fuit resolutum coram eod. in alia Carthaginen. decimarum, nec obstare decretum irritans, & clausulam sublatam, quia sunt necessariæ, & solum operantur quando priuilegium intrat. Gemin.* in c. præsenti. in princ. vers. nota quod eo ipso, *& ibi Franc.* 3. notab. de officio Legati in 6. *Fabri.* de clausulis conclusione 3. n. octuagesimo secundo &c.

Et in vna Calagurritana † Beneficij de Nauarrete 433
7. Feb. 1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, *quod mandatum de manutenendo decretum in fauorem Dionysij non erat reuocandum, quia est probata eius possessio, & quæ obiciebantur respiciebant petitorium, nisi pro parte Beneficiorum probetur, quod non fuerit examinatus ab Ordinario, tunc enim propter decretum irritans Concilij Tridentini, possessio non esset manutenenda, quod donec per Beneficiatos verificetur, non est amouendus à possessione, &c.*

Circa quam tamen resolutionem † aduertendum 434
est, quod licet institutio, & admissio præsentati, seu electi, à personis Eccles. sine examine, sit nulla ex decreto d. Concilij *sessione septima de reformatione cap. decimo tertio.* ex quo cum examen præcedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, vt in alia Calagurritana Beneficij de Archua infra adducta 9. *parte c.* 3. *n.* 11. vbi dicetur, tamen in illo decreto, non est decretum irritans quod inficiat titulū, & possessionem iuxta supradicta *nu.* 411. nisi dicas, quod cum ex tenore *d. c.* inducatur nullitas propter formā datam, intrat decretum irritans Bullæ Pij IV. super confirmatione Concilij iuxta dec Rotæ in causa Romana vineæ 5. Maij 1589. coram D. Orano, de qua *d.* capite *tertio* 9. *parte n.* 12. vbi vide, & ita potest d. resolutio saluari.

Tandem aduertendum est, † quod ad effectum 435
impediendum manutentionem, tunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit se prouisum ab Ordinario, nec aliū titulum allegat, alias secus, quia in Beneficialibus datur multiplicatio titulorū, vt in vna Reginen. Beneficij 16. Feb. 1596. coram D. Lita, † in qua fuit resolutum. *Dandum esse mandatum de* 436
manutenendo prouiso ab Ordinario existenti in possessione Beneficij, vt constat ex instrumēto adeptæ possessionis, non obstante reseruatione opposita, & decreto irritan. cōtento in regulis, quia non constat de reseruatione, & ea probata, non releuat, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum, & possibile sit vltra prouisionem Ordinarij habere aliam Papæ, quam ad effectum, de quo agitur, nō conuenit exhibere nec iustificare, Rota diuersorum dec. 595. n. 8. parte 1. *& fuit alias resolutum in vna firmana Beneficij* 19. *Martij* 1593. *coram D. Blancheto, nec obstare possessionem aduersarij, quia est nulla, & attentata, vti capta, non reproducto monitorio, nec seruata forma Brevis. Lancellot.* de attentatis, c. quarto nu. 49. *vltra quod vti mere instrumentalis, & capta alio existente in possessione, non est considerabilis, &c.*

Addit etiam posthæc singulariter † Gonçalez *d. glos. vltima num. quadragesimo quinto* quod decretum irritans appositum in literis prouisionis factæ per Papam iure præuentionis de Beneficio vacante in mense ordinario, non inficit possessionem prouisi postmodum ab Ordinario, Cassad. *dec. 2. n. 7. de restit. spoliat.* Puteus *dec. 37. lib. 2.* & quod fuit decisum in vna Romana Canonicatus 7. Decembr. 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & nouissime in Hispalen. Beneficij de Villanueua de mense Ian. 1604. coram D Iusto Ac quod Puteus *d. decis. 27.* dicit Cassadorum laborasse in quærenda ratione, quare decretũ irritans minus inficiat possessionem in vacante, quã in vacaturo, cum patens sit ratio, quia, si inficeret in iam vacanti, omnes secundæ gratiæ de vacante factæ per Papam essent uullæ. Et ipse Gonçalez etiam aliam rationem assignat, quia gratia de Beneficio vacanti in mense ordinario est magis nociua, & præiudicialis Ordinario collatori, ac prouiso ab illo ex his, quæ scripsit *in §. quanto proœmio in principali.* & hoc tetigit *in glossa quinquagesima secunda numero sexagesimo primo.* Quod quidem mihi non placet ex supra adductis, nec ratio Putei videtur bona. Tum quis facta semel per Papam prouisione valida de Beneficio vacante, non est inconueniens, quod secundæ prouisiones per eum factæ de tali Beneficio sint nullæ cum Beneficium iam sit prouisum, & primus habeat ius in illo, vel ad illud. Tum etiam quia decretum irritans positum in concessione, & gratia speciali, non ligat ipsum Papam, nisi dicatur etiam per nos, vt diximus *supra à n. 25.* & tradit ipse Gonçalez *d. glos. vlt. q. 2. nu. 22.* nec etiam ratio ipsius Gonçalez est bona, nam supposito, quod Papa præuenit Ordinarium, voluit illi præiudicare, & prouiso post modum ab eo, & sic nihil mirum, si decretum irritans positum in prouisione Papæ illum afficiat, & illius possessionem inficiat. Et in d. decisione Hispalen. illud videtur obiter dictum, & incidenter consideratum, non principaliter decisum, vt apparet ex ipso Gonçalez *d. glo. vlt. n. 56.* vbi meminit etiam de dicta decisione.

§. 10.

De regula mensium, & primò de iis, in quibus differt à regulis antiquis, &c.

SVMMARIA.

SV per regula mensium hic posita nullus scribit, nam non solebat poni inter alias regulas, nisi posthæc Gonçalez, n. 438.

Cum hæc regula non soleret edi cum aliis, fuit alias in Rota resolutum, quod tunc non obstabat interim prouiso ab Ordinario, n. 439.

Cum Sixtus V. fecisset separatim regulam mensium publicatam quarta Maij reseruantem Beneficia à die publicationis vacatura, dubitatum est, an Canonicus Gienen. qui vacauit dicta quarta Maij, comprehenderetur in reseruatione? & Sixtus declarauit comprehendi, n. 440. & consuluit Nauar. & tenuit Rota n. 441. & carpitur Gonçalez male carpens Nauarrum, numero 442.

Contingente eadem die vacatione Beneficij in mense reseruato, & prouisione Ordinari, nec non reseruatione nostræ regulæ cum aliis regulis factæ, censetur reseruatio præcedere, etiamsi prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quia tota dies comprehenditur in regula, &c. n. 443.

De origine, & principio regulæ mensium, & alternatiuæ remissiue, & ordo seruatus in eius explicatione numer. 444.

Regula hæc in aliquibus differt ab antiqua, numero 445.

A tempore Sixti fit vsque ad conditoris beneplacitum, & sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo reuocetur, cum antea soleret fieri vsque ad quinquennium, & illo finito reuocari, nu. 446. & ita tunc facta noua regula necessaria erat nona acceptatio alternatiuæ, nu. 447. & reprobatur sententia Gonçalez, numero 448

A tempore Sixti V. addita sunt illa verba, ac consuetudines etiam immemoriales optãdi, &c. 449. n. quæ videntur superflue addita, nam in Beneficiis reseruatis non cadit optio, numero 450. quamuis per mandatum de prouidendo, & reseruationem de Beneficiis vacaturis pro aliquo non tollatur optio, quæ tamen tollitur per clausulas generales in eis contentas, numero 451.

Non est superflua derogatio addita, nam stante consuetudine saltim immemoriali, aut indulto Apostolico optandi, reseruata possunt optari, vt in dec. Bononien. posita numero 452. & seq. quamuis verius videatur non posse dari d. cõsuetudinem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, sed ad tollendam omnem difficultatem, & dubitandi occasionem, addita sunt illa verba.

Per reseruationem spiritualem Beneficij etiam motu proprio factam post vacationem ipsius, seu prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum, nisi illi derogetur, cum derogatione regulæ de iure quæsito, & cætera numero 453.

An impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa? n. 456. cum seq. resoluitur non impediri, sed posse optari, licet secus sit in camera, domo seu prædio, vel loco, annexis perpetuo & inseparabiliter Præbendæ & in fructib. grossis, qui dantur pro Præbenda.

Pensio imposita super fructibus Canonicatus Corduben. nec non præstimonij illi annexi, mortuo possessore, tota solui debet à successore in Canonicatu, & nihil à successore in præstimonio, n. 459.

In alternatiua additæ sunt illa verba, vere ac personaliter, nam in aliis aliter dicebatur n. 460.

Secunda alternatiua Pij V. non erat restricta ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam Concilij, & sic in tribus mensibus absentiæ permissis à Cõcilio illa gauderet n. 461. vbi ponitur decisio Rotæ, & num. seq. ponitur alia contraria. Et alias aliqui de Rota inclinabant Episcopum absentem etiam vltra trimestre ex iusta causa, & permissu Papæ, debere gaudere dicta alternatiua num. 463. vbi ponitur decisio Rotæ.

Ex verbis d. secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno abfuit vltra tres menses, licet postea, resideret, non debebat pro illo anno ea gaudere. n. 464.

Ex d. verbis, vere, ac personaliter, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & nõ per fictionem contra Germonium, qui etiam fallitur, dum existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua & teneri residere Romæ. n. 466. & seq. vbi declarat S. Cong. circa hoc.

Ex illis etiam verbis clarum est non gaudere alternatiua E-

ua Episcopum, qui ob aliquam iustam causam exiuit a diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, & infertur ad casum de quodam Beneficio Segobien. numero 468.

Reprobatur sententia Gonçalez tenentis, quod si Episcopus non potest ingredi suam diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam impiorum, gaudet alternatiua, n. 469.

Addita etiam sunt illa verba, ad liberam ipsorum dũtaxat, &c. n. 470. & sic, licet antea alternat. concessa Episcopis comprehenderet Beneficia simultaneæ collationis cum Capitulo, quod posset ea vti, etiamsi menses essent diuisi, tamen hodie id non procedit, num. 471. & seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ. Et reprobantur duo dicta Gonçalez circa hoc, numero 473. & sequenti.

Illa dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri a solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu seu interuentu, aut alias n. 45.

Dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, &c. n. 476.

Quando Episcopus esset in quasi possessione conferendi sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatibus, & Prębendis, n. 477. vbi ponitur resolutio Rotæ. Ad quod considerandus est vltimus status Beneficij, videlicet, an Episcopus fuerit in quasi possessione libere conferendi, vel in contraria possessione? num. 478. & sufficit semiplena probatio istius quasi possessionis, n. 479.

Si duo Beneficia, quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, sunt inuicem vnita, non habet locum alternatiua, quamuis secus, si spectarent ad prouisionem duorum Episcoporum, n. 480.

Episcopus non potest se iuuare alternatiua in Beneficiis ad aliorum collationem spectantibus, n. 481.

Addita sunt etiam illa verba, seu etiã aliorum dispositioni suæ, &c. n. 482.

Circa modum acceptandi alternatiuam fuit varietas in regulis, & a tempore Sixti V. ordinatur fieri vt sic, nu. 483.

Acceptatio alternatiuæ est voluntaria, & nemo inuitus illam acceptare tenetur. n. 484. semel vero acceptata non poterit Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere, nisi Papa acceptauerit renuntiationem, n 485. & acceptatio alternatiuæ cessat per translationem acceptantis ad alium Episcopatum, in quo, si vult ea vti debet, de nouo acceptare n. 486. & acceptatio alternatiua nihil aliud est, quam mentis & voluntatis declaratio, & sic facta ab excommunicato tenet, numer. 487.

Acceptatio alternatiuæ debet fieri per literas patentes, id est apertas, num. 488. subsignatas, id est subscriptas manu propria ipsius Episcopi, num. 489. & suo sigillo munitas num. 490. & non est necessaria adhibitio testium, nec interuentus notarij seu secretarij num. 491. debent tamen fieri in propria Ciuitate, vel Diœcesi, non extra, num. 492. & ad datarium transmitti, numero 493. & ab eo recognosci d. 494. nec hodie est necessaria expeditio literarum alternatiuæ, vt olim n. 495.

Si datarius organum Papæ admitteret acceptationem alternatiuæ factam non seruata omnino d. forma, valeret, 496.

Hoc de acceptatione alternatiuæ inductũ est adeuitandas fraudes circa vsum ipsius n. 497.

Formula litterarum acceptationis, & fidei, quæ datur per datarium, a quibus ponitur, n. 498.

Per fidem datary probanda est acceptatio alternatiuæ, aut per librum datariæ & non præsumitur eũ sit facti, sed debet probari a fundante se in alternatiua, & si liber datariæ inueniri non posset, quomodo probetur, numero 499.

Romæ satis probatur acceptatio alternatiuæ per fidem alicuius notary, quod est in libro datariæ, sicut alias fuit resolutum de familiaritate n. 500.

Qui dicit Episcopum gaudere alternatiua, satis fundat intentionem in acceptatione, & præsumptione iuris, quod Episcopus residet, & contrarium dicens id probet secundum Rotam nu. 501. sed contrarium tenetur cum Gonçalez, & Rota, alias, nempe quod fundans se in alternatiua tenetur probare, non solum acceptationem, sed etiam residentiam Episcopi, quæ non præsumitur n. 502. quamuis sit aliqualis præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ cum aliquibus adminiculis. seu alia præsumptione sufficiet ad probat. &c. n. 503.

Impetrans Beneficium, vti reseruatum ob non residentiam Episcopi, debet eam plene, & concludenter probare n. 502.

Prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij vel Sept. tanquam reseruato ex eo quod Episcopus gaudet alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam quod Beneficiũ sit liberæ collationis secundum Gonçalez, quod tamen solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis n. 505. vbi an ea probatio debeat esse concludens?

Prouisus Apostolicus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui cessante alternatiua sunt Ordinarij, non tenetur probare, quod Episcopus residebat in mensibus Febr. & Aug. respectiue, vel saltem in ipso mense Martij, aut Septembris, licet non ex ratione, Gonçalez numero 506.

Alternatiua non desinit gaudere Episcopus non residẽs in mensibus Iunij, & Dec. qui semper sunt Ordinarij, & consequenter prouisus ad Episcopo d. Beneficiis in eis vacantib. non tenetur probare residentiam, sicut in aliis quatuor mensib. contra Gonçal. n. 507.

Reseruatio mensium Apostolicorum, & alternatiua pro Episcopis residen.

ITem Cupiens idem D. N. Papa pauperibus Clericis, & aliis bene meritis personis prouidere omnia Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, & vbicumque existentia in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembrus, Mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per resignationem quocumque modo vacatura ad collationem, prouisionem præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum sæcularium, & quorumuis Ordinum regularium (non tamen S.R.E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis & per eos, qui illa acceptare & obseruare debuerant acceptatis, & obseruatis quæ cedere nõ intendit cõprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reseruauit, volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum quæ de dictis Beneficiis tunc va-

cantibus, etiam Motu proprio fient, de mense in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac consuetudine etiam immemoriabiles optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut, quod illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehenduntur etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus efficacioribus & insolitis clausis, nec non irritantibus, & aliis decretis quibusuis personis, & Collegiis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quandiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter residerint, duntaxat de omnibus, & quibuscumque Beneficiis, cum cura, & sine cura secularibus, & regularibus ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias pertinentibus, quæ antea in mensibus Febr. April. Iun. Aug. Octobr. & Decembr. extra curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta, non fuerint) libere disponendi facultatem concesserit, ac etiam voluit, vt, si ipsi in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum in. aliis sex mensibus, videlicet Ian. Martij, Maij, Iulij, Septembr. & Nou. vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur reseruauit) seu etiam aliorum dispositioni suæ, & dictæ sedis alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterint, vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existant, ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas manu propria subsignatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel Diœcesi datas declarare, & literas ipsas huc ad datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiant gratia suprædicta, decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque &c. iudicari debere ac irritum, &c.

438 SVper hac † regula nullus commentator scribit, nam non solebat edi, & poni inter alias regulas Cancellariæ, sed separatim. & quamuis Paulus Grantutus ad Simonetam *de reseruat. quæst. 45. litera B.* dixerit, huic constitutioni commentarium prope diem edendum, non sine ingenti labore iam parare, nunquam edidit huiusmodi commentarium. A longe posthæc scripta prodiit glossema, seu commentatio ad hanc regulam Hier. Gonçalez Hispani, Romæ aduocati. Cuius liber Romæ editus anno 1604. ad manus meas non venit, nisi intrato anno 1607.

439 Vnde, cum hæc regula † non soleret edi cum aliis regulis Cancellariæ, in Auximana Castri Baldi de anno 1552. coram D. Rosanen. fuit dictum, quod, si regula reseruatoria octo mensium non fuit edita cum aliis, quæ ligant in crastinum assumptionis Papæ, non obstat interim prouiso ab Ordinario, vt per Cotam dec. 58. in suis miscellaneis manuscriptis, facit *dec.* Mohedani decimatertia, *de priuil. ad fi. libri* alias *tertia.*

Vnde etiam, † cum Sixtus V. post regulas Cancellariæ separatim fecisset regulam mensium, quæ fuit 440
publicata die quarto Maij 1585. in qua reseruauit Beneficia à die publicationis vacatura in mensibus Maij, &c. vt in Bullario post regulas Cancellariæ Sixti constitutione 18 dubitatum fuit in vna Gienen. Canonicatus, qui vacauit d. die quarto Maij, an comprehenderetur in d. reseruatione? in quo idem Sixtus V. per aliâ regulam editam die 27. Iulij eiusdem anni declarauit, Beneficia, quæ in ipsa die 4. Maij vacarunt comprehensa esse sub dict. reseruatione, & mentis & intentionis suæ ita fuisse &c. vt in d. Bullario vbi supra.

Et ita in d. causa Gienen, † consuluit Nau. *cons. 31. de* 441
Præb. vbi id fundat, quem sequitur Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verb. alternatiua. §. 5.* & tenuit Rota 4. & 11. Maij 1587. coram D. Robusterio vbi sic dicitur. *Vltimo non obstant quæ dicuntur de publicatione regulæ reseruatoriæ hic Romæ, circa horam 10. circa meridiem, quia stante declaratoria S. D. N. res non habet difficultatem, & hæc declaratoria videtur satis honesta, quia reseruatio de Beneficiis vacaturis à die quarto Maij, capit vacantia in illa ante publicationem, dummodo ante publicationem non sint prouisa per Ordinarium,* Simoneta de reseruat. q. 47.

Vnde Goncalez. *§. 15. proœm. n. 59.* perperam & in 442
considerate carpit Nau. *d. cons. 31. de Præb.* dicens non considerasse Nauarrum ibi, nec animaduertisse, quod regulæ Cancellariæ Sixti V. & sic regula mensium, die 4. Maij 1585. publicatæ, fuerant factæ in crastina die assumptionis, videlicet 25. mensis Aprilis præceden. vt ex proœmio ipsarum regularum Sixti V. constat in quo aderat Ecclesia, *Quas etiam ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit*, &c. cum potius Gonçalez non considerauerit, quod regula mensium Sixti V. non fuit edita cum aliis regulis, sed post, & falso etiam ait Gonçalez regulas Cancellariæ Sixti V. fuisse publicatas die 4. Maij, nam potius fuerunt publicatæ die 2. Maij, vt ad fi. ipsarum regularum dicitur.

Sicut etiam male ait idem † Gonçalez *§. 3. proœm.* 443
d. 128. quod si eadem die contingeret vacatio Beneficij in mense reseruato, & prouisio Ordinarij, nec non reseruatio nostræ regulæ, vt puta, quia eadem die Papa regulas Cancellariæ faceret, cessante possessione prouisi ab Ordinario, præsumeretur reseruatio anterior, & ligaret manus Ordinarij; secus tamen esset, si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quam alius post modum à Papa prouisus, *ex c. si à Sede, de Præb. in 6.* & ibi Gemin. post Lapum *n. 4.* & Fran. *n. 6.* Æneas de Falcon. *q. 4. principali effectu 33.* & Simoneta *q. 79. ex n. 4.* male inquam in hoc ait Gonçalez, nam, cum regulæ Cancellariæ fiant cum clausula, *quod ex tunc*, id est, ex die qua fiunt ligent, & obseruentur in illo casu, etiam si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, censeretur reseruatio præcedere vacationem Beneficij, & prouisionē Ordinarij in illa die, ex quo tota dies comprehenditur in regula, quicquid esset de Beneficio ante publicationem prouiso, in specie dictæ decisionis Gienen. vbi reseruata erant Beneficia à die publicationis regulæ vacatura. In qua etiam verius puto Beneficium ante publicationem prouisum, esse sub reseruatione, cum illa die vacauerit, maxime stante dicta declaratoria Sixti. Nec contradicit Simoneta *d. qu. 74.* qui loquitur de simplici reseruatione de Beneficiis vacaturis, seu cum vacauerint, quam ait trahi etiam ad vacantia. Et quod

tradunt

cadunt Dd. *in d. ca. si à Sede.* & Æneas & Simoneta *q.*79. per Gonçalez allegati, est quando simplex reseruatio Beneficij, & collatio Ordinarij eodem die concurrunt.

444 De origine autem, & † principio regulæ mensiũ & alternatiuæ, vide Bursatum *cons.*126. *l. secundo, à n.* 101. & in huius regulæ explicatione ego hunc ordinem seruaui, & seruo, primo noto ea, in quibus nostra regula differt ab antiquis (nam in multis ab eis differt) explicando obiter quæ sese offerunt, & ex verbis differentib. resultant, & inferuntur; secundo in alio §. agitur de explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur, tertio in alio §. agitur in particulari de alternatiua, & multa dubia examinantur circa eam.

445 Ad primum igitur † deueniendo, præmittendum est regulam hanc mensium, & alternatiuæ in aliquibus differre ab antiqua, in hac enim sunt aliqua addita, seu mutata, quæ non erant in antiqua.

446 Et in primis à tempore † Sixti V. fit huiusmodi reg. & reseruatio vsq; ad Papæ eius condit. beneplacitum dicendo, *Vsq; ad suæ voluntatis beneplacitum.* Et sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo fuerit reuocata *c. si gratiose de rescript. in* 6. & ibi glossa & Dd. Nauar. *d. cons.*31. *de Præb. n.*2. & Zerola *supra* §.2. cum tamen antea soleret fieri, vsque ad quinquennium, & illo finito renouari, vt in regula Pij V. & Greg. XIII. & ita post finitum quinquennium facta noua regula, necessaria erat noua acce-

447 ptatio alternatiuæ, † vt fuit tentum per Rotam coram Sanctissimo Clemente VIII. in vna Egitanen. Beneficiorum 19. Ian. 1579. infra adducta, *n.*463. quãuis in decisione Fauentina Canonicatus de anno 1585. infra adducta *nu.*693. dicatur ex stilo seruari, vt alternatiuæ acceptatio censeatur continuata, etiam post lapsum quinquennij. Quod mihi non videtur certum.

448 Ex qua decisione † Fauentina male etiam inquit Gonçalez §.4. *proœm. n.*17. quod temporibus præteritis, cum solum fiebant regulæ reseruatoriæ mensium ad certum limitatum tempus, veluti quinquẽnium, quod etiam seruatum fuit vsque ad tempus Pij V. & Greg. XIII. tunc de stilo ex taciturnitate Papæ, & Episcopi censebatur facta prorogatio ad aliud quinquennium ad instar locationis, & cõductionis. *l. item quæritur. §. qui impleto ff. locati.* quod quidem non est verum, imo finito quinquennio renouabatur d. reseruatio, vt diximus. Et si non renouaretur, ea omnino cessaret finito tempore. Et Gonçalez male allegat d. dec. Fauentinam, quæ non dicit, quod finito quinquennio reseruatio censebatur prorogata ad aliud quinquennium, sed quod renouata regula alternatiuæ acceptatio censebatur continuata.

449 Secundo à tempore Sixti V. † addita sunt illa verba. *Ac consuetudines etiam immemoriales optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea.*

450 Quæ verba videntur superflue † addita, nam in Beneficiis reseruatis, siue sint generaliter reseruata siue specialiter motu proprio, non cadit optio, Domin. & Frãcus *in c. fi. §. in præbendis de consuetud. in* 6. Gaspar de Perusio *de reserua.*2. *q.* Æneas de Falcon. 4. *q. effectu* 5. Simoneta *q.*45. & ibi Granutius *litera B. & q.*54. *n.*6. Probus ad Monach. *in d. ca. si. nu.*8. Gigas *de pensio. q.*63. *n.*9. Paris. *cons.*10. *p.*4. *ex n.*5. Flam. Paris. *de resignatione Benef. l.*2. *q.* 20. & Zechus *de repu-*

*blic. Ecclesiastica ca.*14. *de Canonicis nu.*4.15. & Rota *dec.*1. *de rerum permutat. in nouis n.*4. *& in additione, nu.*7. Cassad. *dec.*4. *de conces. Præb.* Put. *decis.* 4. *li.*2. Mohed. 27. *de Præb.* alias 297. vbi quod regula reseruatoria 8. mensium obstet optioni, & quod in vacantib. in mensibus prædictis non sit locus optioni, &c. & Rota in Bononien. optionis infra adducta, *n.*452. & nouissime posthæc Gonçalez *gloss.* 34. *nu.*2. nec est necessarium secundum ipsos in reseruationibus fieri derogationem, saltem cum clausula generali, (cum qua tamen id clarum videri, nec esse amplius disputationi locum, ait Mandosius ad Lapum *allegat.*84. *litera k.*) quamuis id velit Staphileus *de literis gratiæ tit. de vi, & effectu clausularum. §. quomodo derogetur statutis, & consuetudinibus num.* 4. & Zerola *in praxi. 1. p. verb. Canonia §.*7. 7. *conc.* aitque Æneas de Falcon. *supra effectu.*50. quod optans scienter Beneficium reseruatum, nõ solum illud nõ obtinebit, imo non poterit admissum redire *ca. si Beneficia de Præb. in* 6 sequitur Granutius *d. q.*54. *nu.* 7. & tradit Gonçal. *d. gloss.*34. *à n.*84. *&* 94. & facit *consilium* Calderini 6. *de consuetudine.*

Quamuis per mandatum † de prouidendo seu 451
expectatiuam & reseruationem, etiam motu proprio de Beneficiis incertis vacaturis pro aliquo, non tollatur optio Gemin. *cons.*104. quem sequitur Rota vt per Gambarum *dec.*9. & Simonetam *d. q.*45. *num.* 6. quæ tamen tollitur per clausulas *generales, non obstãtibus, &c.* in eis contentas, vt per Gonçalez *d. gloss.*34. *n.*3. qui allegat Rotam, *dec.*5. *de consuet. in nouis.* Cassad. *d. decis.*4. *n. fi. de conces. Præb.* Crescentium *decisione nona eod. titul.* & Francum Marcum *decisione* 1269. *l.*1.

Sed eo non obstante dicendum est, † non esse su- 452
perfluam d. derogationem de nouo additam. Nam stante consuetudine saltẽ immemoriali, aut indulto Apostolico optandi Beneficia, seu Præbendas, reseruata possent optari, vt in d. Bononien. optionis nono Ianuarij millesimo quingentesimo septuagesimo nono coram Dominis Rubeis, seu Lancelloto, quæ sic ait, *dubium à me propositum de ordine Sanctissimi continet tres difficultates, prima est, an Beneficia reseruata optari possint in qua fuit resolutum, non posse optari, sine sint specialiter reseruata in fauorẽ certæ personæ, siue generaliter, vt tradit Ancharan. in* c. fi. n.1. & col. fi. vers. quæro, de consue. in 6. & ibi *Gemin. §.* in præbendis num. 3. *Francus* n. 6. *Probus ad Monachum* n. 18. *Collectarius* in c. ex tenore nu. 6. de conces. Præb. *Card.* cons. 16. circa fin. *Gemin.* cons. 30. col. 2. vers. ad secundum vbi testatur *de communi, Rota* dec. 2. de consuetud. in nouis, & decis. 1. n. 4. de rerum permut. in nouis dub. 2. *Puteus* dec. 4. de priuil. *Mohed.* 296. *Millis* verb. consuetud. optandi *non habet locum in Beneficiis reseruatis, Lapus* allegatione 84. n. 2. *Franc. Marcus* decis. 1271. l. 1. *Staphil.* de literis gratiæ fol. 101. *Ferret.* cons. 227. n. 4. *Gigas* de pensio. quæstione 63. numero nono *Simoneta* de reseruatio. c. 65. *Æneas de Falcon.* in eodem tractatu quæstione quarta principali 5 effectu, *Cassad.* decisione quarta numero primo de concessione Præbendæ, *vbi de communi Paris.* consil. 10. vol 4. *& in reseruatione, ob vacat. apud Sedem ad tex* in d. *§. in Præbendis, Æneas de Falcon.* d. tract. 2. effect. numero secundo *Gigas,* d. quæstione 63 numero decimo *Paris.* d. cons. 10. numero 3. *Staphil.* vbi supra ver. cessat, *Rota* d. dec. 4. *ratio est, quia Papa in Beneficialibus habet amplissimam potestatem* ca. secundo de Præbendis in sexto *& reseruando affici Benefi-*

cia, & inficit totum quicquid disponitur in contrarium, & derogat omnibus iuribus & statutis, & adimit omnem potestatem conferendi, & sic tollit iura, quæ dant potestatem optandi, vt post Io. de Lignano tradit Gemin. in d. § in Præbendis n. 3. vbi Fran. numero 6. & in reseruatione 8. mensium, de quibus in reg. Cancellariæ est d. decisi. Mohedani 296. Putei d. decisione quarta Rota d. decisione prima de rerum permutatione. Secunda est difficultas, an saltem possit optari stante consuetudine optandi reseruata, & in consuetudine legitime præscripta voluit Calder. cons. 3. de consuetudine, quod potest optari, & quæritur hæc consuetudo, licet sit contra ius, & est rationabilis, & ideo potest præscribi cum legitimo tempore. sequitur Staphil. d. fol. 101. versiculo an autem valeat, licet de veritate huius const. dubitet Æneas de Falcon. d. effectu 5. col. pen. vers. est bene verum, dicens Calderinum fuisse audacter locutum. Quo vero ad consuetudinem immemorialem Domini tenuerunt illam valere, moti ex generalibus regulis, quia immemorialis consuetudo sufficit, etiam ad acquirendum speciali reseruata Principi c. super quibusdam. § præterea de verborum significat. Abb. in c. cum nobis col. pen. de præscrip. Ias. cons. 108. col. pen. vers. tamen ea vol. 2. Balbus de præscriptione 2. p. 2. principalis q. 6. Ferretus consi. 141. num. 30. cum aliis, de quibus per Gabr. de præscrip. consi. 1. n. 3. versi. amplia. habet enim hæc immemorialis consuetudo vim priuilegij, & legis, & ex ea potest etiam allegari titulus fundationis & quilibet alius titulus de Mundo, vt dicunt allegati Dd. Fel. in c. causamque col. 3. & 4. de præscrip. Feder. 234. col. 2. ver. sic ad propositum. Stante ergo probata ista immemoriali, non est dubium, quod est legitime præscripta consuetudo, & sic intrabit de consil. Calderini, quod Domini approbant. Sed circa hanc difficultatem aliqui ex Dominis dubitabant, si hæc immemorialis posset probari, ex quo singuli Pontifices renouant regulam de mensibus reseruatis, per quam interrupta videtur ista immemorialis, vnde quando fuit inchoata, fuit interrupta per dict. reg. nec potest tempus vnius Pontificis coniungi cum tempore alterius stante interrup. Socin. in l. mihi, & Titio, § in legatis post princip. de legat. 1. & propterea dixit Cald. in d. consi. 3. col. fin. vers. ad illud vero, quod talis consuetudo optandi ad hoc, vt releuet, nō debet esse interrupta per c. illud de præscrip. c. cū de Beneficio, de Præb. in 6. & ad inducendam interruptionem opus est quod interueniat aliquis actus contrarius d. consuetudini, vt ibi per eum, & tradit Anchar. in d. capit. fin. vers. quæro, vbi per Gemin. Francum, & alios de consuetudine in 6. Gigas d. q. 63. nu. 8. super hac tamen interruptione nihil Domini resoluerunt, sed nunc præsupponunt consuetudinem immemorialem introductam, & probatam 3. erat difficultas, an indultum cōcessum Card. de conferendo Beneficia vacantia in 8. mensibus reseruatis ex dicta regula Cancellariæ obstet, quominus reseruata possint optari in vim dict. consuetudinis immemorialis, quæ nunc præsupponitur probata? & Domini resoluerunt non obstare? mouentur, quia huiusmodi indultum conferendi ex obseruantia Rotæ non semper recipit interpretationem, vt ampliet facultatem conferendi, quam habent ordinarij in suis Ecclesiis, sed tamen, vt illis reseruat. non obstantibus possint ipsi libere conferre Beneficia ad eorum collat. spectantia, perinde ac si dict. reseruationes non emanauerint, vt colligitur ex tenore indultorum, & est dec. 3. Cassadori de priuil. Putei dec. 4. eodem Simoneta dec. 28. Mohed. 179. hinc est, quod intelliguntur huiusmodi indulta de illis Beneficiis in quorum quasi possessione conferendi ipsi Ordinary existunt iuxta conſ. Cald. 23. de Præben. dec. 5. eodem titul. in antiquior. 49. de reſcript. in antiquis, Mohed. d. dec. 179. Puteus d. dec. 4. de priuil. vnde quemadmodum Ordinary impedire non possunt optionem sine indulto, ita non possunt cum indulto, Put. dec. 4. de priuil. in fi. quare, si cessarent reseruationes, non posset Cardinalis habens indultum conferre Beneficia, quæ vigore d. consuetudinis immemorialis possunt optari, ergo minus potest conferre vigore indulti, quod non auget facultatem conferendi. sed tantum remouet obstacula, & impedimenta reseruationum, vt dictum est, ex supradictis infertur non obstare allegatam dec. Paleoti 357. præsupponebatur, quæ fuit facta in causa Reginen. Canonicatus, nec reperitur inter alias eius decisio, quæ circumferuntur, in qua dec. Rota dixit conferi derogatum immemoriali consuetudini optandi reseruata per clausulas derogatorias appositas in quadam prouisione Papæ, in quibus clausulis derogabatur consuetudini, & statutis qualibet authoritate firmatis, & si esset necessaria specialis derogatio, cum clausula, quorum tenores, &c. & similes clausulæ sunt appositæ in indulto, de quo agitur, quia Domini respondebant diuersos esse terminos quæstionis nostræ à terminis d. decisionis? illæ clausulæ erant positæ in prouisione Papæ, non in indulto remouente obstacula. Præterea in illa decision. præsupponebant adesse reseruationem, quæ etiam hic non adest, nam regula reseruatoria 8. mensium non comprehendit Cardinales, sed illos in specie excepit, vt etiam declarat dec. Mohedan. 296. Crescen. dec. 218. non obstat quod d. clausulæ indulti derogantes consuetudinibus censentur etiam derogare consuetudini optandi, quia respōdebatur, quod postquam indulta, vt dictum est nihil aliud continent, nisi quod remouent obstacula, ita etiam d. clausulæ non possunt operari, quod per eas sit ampliata, & alterata principalis dispositio ipsius indulti, sed tantum confirmatur, & consolidatur iuxta Clemen. de Præb. Decius consil 2. n. 10. Felin. in c. licet, num. 7 vers. 3. limitat. de Offi. Ordin. & in terminis iuris optandi est d. consilium Cald. 3. de consuet. hinc est, quod dicitur, clausulas derogatorias solum operari in his, quæ perimunt gratiam, Felin. in c. nonnulli in princ. colum. 11. versi. nota. de reſcript. Rota 13. in add. de Præben. at principalis dispositio indulti ea est, vt Cardinalis possit conferre in omnibus mensibus, prout de iure poterat ante reg. 8. mensium, sed de iure non poterat conferre Beneficia, in quorum quasi possessione optandi alius existit ab immemoriali tempore quæ immemorialis operatur vim priuilegij Apostolici legis & fundationis, vt dictum est, non obstat, quod indulto detur etiam facultas conferendi spectantia ad inferiores quatenus sunt reseruata, quia respondetur, quod intelligitur eo modo, quo possunt conferre inferiores si non essent reseruata, sed inferiores non tollerent optiones, ergo nec indultum.

De qua dec. meminit Anasta. Germonius † de indultis Card. § etiam ex eo, à n. 16. & posthæc Gonçalez gloss. 33. num. 6. & gloss 34. à num. 6. dicens, quod stante consuetudine immemoriali optandi in quibuscumque mensibus, cessabat reg. nostra, quæ non auferebat talem consuetudinem, vt in d. Bononien. optionis, & quod in alia Gadicen. iuris nominandi 11. Feb. 1582. coram Bubalo, fuit similiter resolutum, quod istius reg. reseruatio non auferebat consuetudinem immemorialem prouidendi in quibuscumque mensibus, & ideo, inquit ipse Gonçalez, prædicta verba non sine maxima consideratione, & effectu addita fuisse ad remouendum immemoriales consuetudines, & Apostolica indulta optandi in omni- 453

omnibus mensibus, præsertim, quia non solum valebat consuetudo immemorialis optandi Præbendas reseruatas, sed etiam alia consuetudo ordinaria tenebat, vt consuluit Calder. *d. consil. 3. de consuet.* licet pluribus illius sententia non placeret, vt per Anast. Germo. *d. §. etiam ex eo n. 15.* quod hodie, inquit Gõçal. penitus cessat attenta reg. nostra. Et alias in vna Vercellen. Canonicatus, & Archipresbyteratus 27. Apr. 1594. corã D. Penna fuit dictũ, *Quod consuetudo immemorialis optandi in mensibus reseruatis iuxta cõs. Calder. 3. de consuetud. hodie non suffragatur, cum per recentes Cancellariæ regulæ sublatæ sint quælibet consuetudines optandi, etiam in mensibus reseruatis, & cætera.*

454 Quamuis ego verius existimem † non posse dari d. consuetudinem, nec ordinariam, nec immemorialem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, ex adductis *in d. dec.* Bononien. in 1. & 2 *difficultate*, licet super hac interruptione nihil Domini resoluerunt. Facit *consilium* Nau. 1. *de feriis*, vbi ait, q̃ contradictio superiorũ interrumpit consuetudinem *argu. notatorum in c. fi. de consuetud.* & quod tradit P. Rauennnas, *de consuet. sect. 4. n. 18.* & vide infra *n.* 557. sed ad tollendam omnem prorsus difficultatem, & dubitandi occasionem, quæ ex d dec. Bononien. oriebatur per Sixtum V. & eius successores, vtiliter addita sunt illa verba, ex quibus ita Rota hoc habet pro constanti vt in dubium reuocari non valeat, Gonçalez *d. glos. 33. n. 7.* & si cessantibus d. verbis in nostra reg. additis posset dari consuetudo, saltem immemorialis optandi reseruata, dicendum esset cessante, etiam hodie optari posse reseruata per alias regulas, cum in illis non sit addita huiusmodi derogatio, nec sint huiusmodi verba.

455 Per reseruationem tamen specialem alicuius † Beneficij, etiam Motu proprio factam post vacationem ipsius. seu per prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi; & ius ad rem acquisitum per consuetudinem optandi, nisi illi derogetur cum derogatione regulæ, de non tollendo iure quæsito, ex traditis per Æneam de Falcon. 4. *q. effectu* 47. *nu.* 9. Sarnen. *d. regul. de non tollendo iure quæsito, q.* 1. *vers. septimus modus*, & per Zerolam 1. *p. verb. canonic. §.* 7. 3. *concluf.* vbi hoc tenet. Et videtur sequi Zechus *de republic. Ecclesiastica, c.* 24. *de Canonicis n.* 4. *versic.* 1. & ex dictis sup. *n.* 25. & *p. præcede. c.* 3. 7. modo, vbi vide. Vnde etiam videtur requiri derogatio *d. regula de iure quæsito in casu.* de quo per Flaminium Parisium *d. libro* 2. *quæstione vigesima numero nono.*

456 Sed est difficultas, † an impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa pinguiora, verbi gratia, in Ecclesia Corduben. in qua quot sunt Canonicatus, & Præbendæ, tot sunt præstimonia annexa, & ex statuto & consuetudine illius Ecclesiæ Canonici iuxta suam antiquitatem per optionem successiue ascendunt ad præstimonia pinguiora? dificultas inquam est, an decedente aliquo Canonico, in mense reseruato, præstimonium illius possit optari per Canonicum antiquiorem? nam videtur quod non, ex Ænea de Falcon. *d. 4. 7. effectu* 9. vbi ait, quod reseruatio per vacationem in curia non solum impedit optionem ipsius Beneficij, *d. c. vlt. de consuetud. in* 6. verum etiam impedit, quod non possit optari camera, quæ erat illius, per cuius obitum vacauit Beneficium Cardin. *cons.* 16 *vers. sed alius est casus*, pro quo facit, quod reseruatio Beneficio regulari, intelligitur reseruatus locus, qui debetur obtinenti Beneficium reseruatum *præct. Cancellariæ fol.* 92. *vers. reseruato Beneficio regulari in §. nota plura notabilia, tam circa Beneficia reseruata, quam nõ reseruata.* Vnde ille qui habuit Præbendam taliter reseruatam, quæ alias poterat optari, intrat in locum prædefuncti, quo ad Præbendam, & Cameram, quia est annexa illi Præbendæ reseruatæ, non tamen intrabit, quo ad stallum in choro, & vocem in Capitulo, sed sedebit in vltimo loco, & ius optandi in tali Ecclesia non competit sibi, nisi postquam erit antiquior in receptione. Hæc Æneas ibi, facit etiam *dec. 4. De consuet. in nouis.* quæ ait, quod sicut Canonicatus, & Præbenda in Curia Romana vacantes per alicuius obitum, optari non possunt vigore consuetudinis sui *c. fin. de consuetud. l.* 6. ita nec grossi fructus per d. Canonicum in curia defunctum obtenti possunt optari, etiam illi grossi fructus redirent ad Capitulum, prout Greg. XI. declarauit per suam Bullam. Quam decisionem sequuntur Francus *d. c. fi. §. Præb. n.* 3. Millis *verb. consuetudo optandi*, sicut non potest fieri, Segas *q.* 63. *n.* 10. Staphil. *sup. sub n.* 3. Franc. Marcus *dec.* 1268. *libr.* 1 Flaminius Parisius *d.* 2. *q.* 20. *n.* 7. & notissime Gonçalez *dict. glossa.* 34. *num.* 31.

Nihilominus in prælicta difficultate videtur dicendum, posse optari, nam in proposito † casu præ- 457
sumonium non est annexum Canonicatui, & Præbendæ æque principaliter, & vt titulus distinctus, sed accessorie, & per modum incorporationis, & suppressionis, ac tanquam prædium pro Præbenda temporali applicatum tali Canonicatui, & Præbendæ, non perpetuo & inseparabiliter, sed pro vita illius Canonici, iuxta dicta per Gigan. *q.* 63. *nu.* 3. & sic non cadit sub reseruatione, & ita practicatur in d. Ecclesia Corduben.

Nec obstat d. doctrina Æneæ de Falcon. & † prac- 458
ticæ Cancellariæ sup. quia procedit in camera, domo seu prædio, vel loco annexis perpetuo & inseparabiliter Præbendæ seu Beneficio, vt post hæc tradit Gonçal. *d. glos.* 34. *n.* 32. allegans *dec.* Caputaq. 282. *n.* 1. *p.* 2. quam vide. Nec etiam obstat *d. dec.* 4. quia procedit in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda.

Ex quo alias Rota in vna Corduben. pensionis 2. 459
Maij 1594. coram Illustrissimo Card. Mantica resoluit, † pensionem impositam, & reseruatam super fructibus, & distributionibus cuiusdam Canonicatus & Præbendæ d Ecclesiæ Corduben. quos quidã Ferdinandus possidebat, nec non præstimonij de las Herreras, dicto Canonicatui annexi mortuo d. Ferdin. possessore, & in Canonicatu & Præbenda succedente D. Did. Fernan. de Corduba, in præstimonio vero per optionem D. Ioan. de Spinosa, totam pensionem solui debere à successore in Canon. & nihil à successo. in d præstimonio de las Herreras, iuxta Gigan. sup. non obstante, quod pensio expresse esset imposita sup. fructibus Canonicatus, & præstimonij de las Herreras, quia id est causa demonstrationis, & perinde ac si solum imponeretur super fructib Canonicatus, &c. quamuis antea in eadem causa Rota tenuisset contrarium 30 Aprilis 1593. coram eodem D. Mantica, scilicet pensionem diuidendam esse pro rata fructuum Canonicatus, & præstimonij inter successorem Canonicatus, & successorem præstimonij, &c. de qua vltima decisione meminit Gonçalez *dict. glos. trigesima quarta numero* 46. male tamen eam referens, & dicens esse coram Illustrissimo Blancheto.

460 Tertio in alternatiua addita sunt illa verba, *vere ac personaliter*, nam 1. regula Pij V. super reseruatione mensium, & alternatiua facta de mense Ian. 1565. ad quinquennium, quæ est in Bullario constitut. 164. solum dicebatur ei, *quod quotiescumque, & quamdiu apud eorum Ecclesias, seu in eorum Diœcesi resederunt dumtaxat*, & in secunda edita de anno 1570. anno 6. sui Pontificatus post elapsum quinquennium primę, quæ est in d. Bullario constitutione 165. dicitur *omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopus apud Ecclesias, & Diœceses suas iuxta Concilij Tridentini dispositionem residentibus dumtaxat de omnibus, &c.*

461 Ex quibus verbis † apparet istam secundam alternatiuam Pij Quinti non esse restrictam ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam, & dispositionem Concilij Tridentini, quod cum Episcopis permittat abesse per tres menses quolibet anno in c. 1. sess. 23. de refor. in illis trib. mensibus Episcopi gauderent alternatiua, ac si personaliter residerent, vt fuit resolutum in vna Salamantina fructuum Archidiaconatus de Monleon. 20. Iunij 1586. coram D. Bubalo. Et adhoc videtur alludere decis. Salamant. Canonicatus 30. Maij 1592. coram D. Oradino in fi. quæ sic ait. *Fuit conclusum processum auditoris Cameræ reuocandum, & Antonium restituendum, quia Domini intellexerunt Breue sensisse de vacatione in mense Sept. vt exinde induceretur reseruatio, & etiam videtur intellexisse Papa, vt in commissione vltima, vnde, cum fundamentum hoc cesset, sequitur, quod gesta ab Episcopo Salamantino, & ab Auditore Cameræ nullius essent momenti, & cum Antonius doceat de titulo & de vtroque extremo, consequens est eum fore restituendum, cum autem mensis Sept. in hoc casu non inducat reseruationem, omnia gesta pro Philippo sunt nullius momenti. Et huic sententiæ accommodatur stilus curiæ, qui dat huiusmodi Breuia propter reseruationē, qui stilus attēdi debet, Lapus* allegat. 89. n. 9. *dixerunt tamen Domini, quod videatur in facto, an Canonicat. vacant trib. mensib. datis à Concil. Episcopis.*

462 Quamuis in ead. postea Rota tenuerit contrarium 20. Iunij. eiusd. † anni 1572. coram eod. D. Oradino (nisi forte in casu huius decis. Canonica. vacauit tēpore primę alternatiuę Pij V.) vt in dec. seq. *Fuit dubitatum, an Antonius sit restituendus ad suam pristinam possessionem, non obstante decreto Concilij Trid. Philippus ad excluden. reintegrationem duplici c. nititur, & primo, ex d. decreto Concilij Trid. asserens, Episcopum ex eo posse abesse tribus mensibus, quibus durantibus gaudeat alternatiua, ex quo vacatio de mēse sept. inducit reseruationem, quia stante alternatiua est mensis Papæ, ideo Canonicatus dicitur reseruatus; sed in hoc D. tenuerunt contrarium, quod Concilium non iuuet ipsum, quia aut volumus accipere cursum trium mensium à die, quo discesserit à ciuitate Salamantina, tunc, cum Beneficium vacet die 4. Sept. dicitur vacasse post cursum trium mensium, quia Episcopus discesserit ab Ecclesia 2. Iunij, & sic elapsi sunt 93. dies, aut volumus computare tempus à die, qua recessit à Diœcesi, vt in puncto adhuc non intrat Concilium, quia Domini intelligunt, vt possit abesse tribus mensibus, accipiendo mensem pro diebus 30. iuxta notata in c. licet de supplen. negligen. Prælatorum, quæ opinio videtur verior, ex quorum præfigitur tempus ab initio, & tunc Beneficium vacat post 90. dies, secundo, quia Domini intelligunt, quod, licet Episcopis detur facultas, vt absint, tamen interim non gaudent alternatiua; nam regula super alternatiua dat Beneficium vere residentibus, vt deducitur ex pluribus verbis reg. ideo non competit non residentib. quoad secundum c. ratione Breuis fuit resolutum, quod, licet aliquo modo Episcopus prætendat se recte processisse propter simplicia verba Breuis, tamen postquam Rota interpretatur quod intelligatur de mense Sept. reseruato, apparet de iniquitate sententiæ, quæ venit reuocanda virtute vlt. commissionis, nec obstat clausula sublata, quia Papa in d. commiss. aperit os, vnde cum mensis Sep. quo Canonicat. vacauit ex causa alternat. sit mensis Ord. & non Papæ, consequens est, quòd Canonicatus vacauit in mense non reseruato, ergo Ant. est iniuste spoliatus, & restituendus, vt excluditur propter communem stilum extortum*, de qua dec. meminit Gon. gl. 43. n. 41. dicēs, in ea fuisse decisum, quòd Episcop. absens trib. mēsib. sibi permissis recreationis causa animo redeundi non gaudebat alternatiua, &c.

Ex quo etiam in vna † Egitan. Benef. 19. Ian. 1579. 463 coram S. Clem. VIII. aliqui ex D. inclinabant Episco. absentem, etiam vltra trimestre, ex iusta causa & permissu Pontificis debere gaudere dicta alternatiua, vt in decisione sequenti *Domini dixerunt, quod si Breue est iustificatum potest procedi ad eius executionem, quia in commissione deputatur auditor in illius executorem; non obstat quod Cameræ procurator non sit in causa, quia Antonius, ad cuius fauorem emanauit, bene potest pro suo interesse nomine Cameræ petere huiusmodi executionem, & ita alias dicebant fuisse tentum, & obseruatum; nec minus obstat, quod Ant. cœperit agere via Ordinaria petendo executionem suarum literarum, quia, quando esset verum, non propterea id præiudicaret Cameræ, cuius nomine via Ordinaria actum non fuit, non etiam potest dici, quod ius Breuis expirauerit per expeditionem literarum, quia quod debeat consignari possessio Antonio literis expeditis, in eius est fauorem inductum, & consequenter literarum expeditio non debet in ipsius odium retorqueri. an autem Breue sit iustificatum, pendet ex hoc, an sit verificata reseruatio, & non residentia Episcopi talis, quod non gaudeat alternatiua? quoad reseruationem est indubitatum, quod Beneficia vacarunt de mense Aug. 1571. & consequenter in mense Apostolico secūdum regulam, octo mensium, quod autem Episcopus non resideret tempore vacationis, Domini dicebant, non constare ex prouisione eiusdem Episcopi de huiusmodi Beneficiis Vlisbonæ de eodem mense Augusti facta. non enim concludit hoc quod die, quo vacarunt Beneficia, Episcopus abesset Diœcesi, sed retuli in facto Dominis, quod in actis constabat circunscriptis nullitatibus ex confessione Petri, & ex dicto saltem duorum testium, quod tunc aberat: probant enim testes Episcopum accessisse Vlis bonam in initio anni. 1571. & per totum illum annum Vlisbonæ permansisse, sed secundum Dominos non per hoc concludebatur, Episcopum non debere gaudere alternatiua stante approbatione causarum suæ absentiæ facta à delegato Apostolico specialiter ad hoc deputato, cum enim abesset ex iusta causa, & permissu Pontificis, aliqui ex Dominis inclinabant, quod deberet gaudere alternatiua, & ad id fuit allegata dec. alias facta in casu simili in vna Cremonen. Parochialis de Permardis 19 Iunij 1571. coram D. Vestano, in qua Rota tenuit, quod Cardinalis Rauennæ gauderet indulto, non obstante decreto. fœl. recor. Pauli III. quod Cardinales residerent in Roma. curia alioquin non gauderent indultis, & priuilegiis, quib. alij Cardinales gaudent, & gaudere possunt, nisi de expressa licentia Papæ apud Ecclesiam Metropolitanam, seu Cathedralem, vbi præfuerint, resideant, & subiaceant aliis pœnis arbitrar. & hoc, quod præfatus Cardinalis Rauennæ de licentia Papæ probata per testes Florę residebat; sed quia prima alternatiua, cuius

cuius acceptatione extra tempus factam Papa approbauit, iam erat expirata, quia fuit concessa Calendis Ian. 1565. ad quinquennium, & de acceptatione alterius concessa de anno 1557. in actis non constat, Domini dixerunt quod stante materia nullam habebat difficultatem & quod propterea, si hoc in facto ita se habet, poterant procedere ad executionem, &c.

464 Ex ex illis etiam verbis † secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno ab fuit vltra tres menses, licet postea resideret, non debeat pro illo anno ea gaudere, cum iam pro illo anno defecisset conditio requisita de residentia iuxta dispositum Concilij.

465 At in alternatiua † Gregorij XIII. additum est verbum, *personaliter*, dicendo *ipsis quandiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas personaliter residerint dumtaxat*, &c. à tempore Sixti V. dicitur, *vere ac personaliter* vt habetur in nostra reg.

466 Ex quibus verbis apparet, † quod ad hoc, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non sufficit residentia per fictionem, vt si esset absens causa Ecclesiæ, vel reipublicæ, vel alia legitima causa, vt in Concilio vniuersali, vel prouinciali, vel in aliquo negotio, ex mandato & commissione Papæ &c. Gonçalez *glossa* 43. *à numero primo* qui plura adducit vt solet non necessaria, quicquid velit Anast. Germo. *de indultis Card. §. nolumus n.* 1. & 13. vbi ait si Cardinalis acceptauerit alternatiuam, frui etiam residentem Romæ, cum ratione Cardinalatus Romæ residere teneatur, & ibi residendo omnibus, & singulis Ecclesiis deseruire teneatur, & sic vult ad alternatiuam sufficere residentiã fictam, qui etiam fallitur in eo, quod existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua, cum tamen respectu eorum non sint menses reseruati, vt supra dictum est *num.* 34. & ita contra Germonium nouissime tradit Gonçal. *glossa* 24. *n.* 71. & *glo.* 53. *n.* 44. & in eo, quod subdit, Episcopos Cardinales teneri residere Romæ cum contrarium declaretur à S. Concilio Triden. sessio. 23. *de reformat. capite.* 1. ibi *etiamsi S. Rom. Ecclesiæ Cardinales sint*, & dictum est supra *numero* 405.

467 Et quamuis Flam. Paris. *de resignac.* † *Benef. l.* 1. *q.* 10. *n.* 85. (qui etiam loquitur de alternatiua Sixti V. vt patet ex *n.* 46.) dicat, quod Episcopi absentes causa reipublicæ habent alternatiuam, & quod ita censuit S. Cong. 9. Iulij 1573. ista declaratio facta fuit attenta alternatiua Pij V. aut etiam ad summum Greg. XIII. cuius tempore fuit facta, quæ carebat dictione, *vere*, Gonçalez *d. glos.* 43. *n.* 84. quod etiam concessit Pius III. Episcopis interessentibus Concilio Triden. vt in constitutione sua 33. secus vero est attentis d. verbis, *vere ac personaliter*, quæ non videntur addita ad alium effectum, nisi ad excludendam residentiam fictam, & interpretatiuam, Gonçal. *ibi n.* 85. dicens cessare iam declarationem prædictam, & audiuisse, quod postea S. Congregatio contrarium censuerit, Et subdit, quod, cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset à propria Diœcesi pro exercitio sui officij Inquisitoris generalis, in Curia inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi generalis Inquisitor cum suo tribunali residere solet, & instanter supplicaret Sanctissimo Clemen. VIII. quod concederet indultum speciale, vt posset gaudere beneficio alternatiuæ, quamuis non resideret in propria Diœcesi, attenta d. causa in fauorem Fidei, & reipublicæ resultante, nunquam tamen d. indultum obtinere potuit, quamuis antea bene concedebantur indulta gaudendi alternatiua per aliquod tempus absentiæ, vt consuluit in casu vnius indulti, Mandosi. *consilio vigesimo primo.*

Ex quibus etiam verbis cessat dubium Sarmienti, † *l. electarum c.* 16. *n.* 9. vtrum Episcopus, qui ob aliquam iustam causam à sua Diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum Diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, gaudeat alternatiua? ex illis enim verbis clarum est non gaudere, & posthæc tradit Gonçal. *d. glos.* 43. *n.* 12. & infert ad casum, quem adducit, & late pro vtraque parte disputat Gonçal. *ibi n.* 41. de Beneficio Segobien. quod vacauit de mẽse April. 1603. stante D. Episcopo in domo del Scorial à propria Diœcesi Segobien. per quatuor milliaria dumtaxat distante, ad visitandum Reges Catholicos, & de sua promotione ad Archipresbyteratũ Compostellanum gratias agendum, qui festinanter ad suam residentiam continuandam rediit in propriam Diœcesim, à qua solum modo abfuit per duos dies, nempe die 13. & 14. d. mensis Aprilis, & in hoc tempore Beneficium vacauit, quod virtute alternatiuæ contulit D. Hiero. de Padilla suo Vicario generali, & postea à Papa alteri prouisum est, vti reseruatum ex eo, quod vacauerat durante d. absentia. Vnde orta est controuersia, an in hoc casu intraret alternatiuas, vel non? & quod non intret alternatiua dicit Gonçal. *n.* 83. se procliuiorem esse, cum verba nostræ regulæ sint fortissima, & excludant omnem fictionem, ac veram, & actualem præsentiam de facto exigant, &c. Ego autem id certum existimo, & ita consultus pro parte dict. D. Hiero. de Padilla respondi. Et tandem causa in Rota proposita 26. Mar. 1604. coram D. Iusto, fuit resolutum non intrare alternatiuam, sed potius reseruationem, aliquibus tamen ex D. contrarium sentientibus vt per Gonçal. *d. n.* 83.

468 Et ex illis † etiam verbis apparet falsa sententia Gonçal. *d. glos.* 43. 9. *q. n.* 200. vbi tenet, quod, si Episcopus nõ potest ingredi suam Diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam, & crudelitatem impiorum, qui illam occupatam habent, gaudere valeat alternatiua, quamuis vere non resideat iuxta *Clem.* 1. *de foro comp.* quæ sententia est contra d. verba reg. quæ veram, & realem residentiam in propria Diœcesi requirunt omnino, nec concessio d. Clementinę trahenda est ad alternatiuam, vere ac personaliter in sua Dœcesi residentibus dumtaxat concessam.

470 Quarto sunt addita † per Greg. XIII. illa verba *ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis*, & à tempore Sixti V. illa verba, *nec etiam cum consilio, vel consensu seu interuentus Capitulorum, vel aliorum*, nam in prima alternatiua Pij. V. solum dicebatur, *ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, non tamen simplicem institutionem pertinen.*

472 Et sic licet antea alternatiua † concessa Episcopis residentibus, quia est fauorabilis, comprehenderet Beneficia, & Canonicatus quorum collatio est communis Episcopi, & Capituli, & Capitulum ex Beneficio Episcopi posset vti alternatiua, ita vt etiã inuito Capitulo Episcopus posset vti alternatiua, Calde. *cons. 22. de Præben.* Pauinus *de offic. & potest. Capituli sede vacante. l. p. q.* 10. *n.* 23. Simoneta *de reseruato, q.* 71. *n.* 2. & ibi Granutius *n.* 3. Hiero. Gab. *cons.* 197. *n.* 1. & 2. *l.* 1. Achil. *dec.* 226. seu 3. *de Præb.* Put. *dec.* 88. *l.* 3. Rota *dec.* 12. *l.* 3. *p.* 3. *diuer.* & Gon. *gl.* 24. *n.* 48. & *gl.* 42. *n.* 3. quod extendit Rota apud Puteũ *ibi*, vt etiam al-

ternatiua concessa Episcopo prosit Capitulo, vbi mensęs Ordinarii sunt diuisi inter Episcopum, &
492 Capitulum ex concordia, & sequitur† Granutius supra *n.* 4. Gonçal. supra d. *glos.* 42. *n.* 4 de quo infra *nu.* 718. tamen hodie attentis dictis verbis nostræ regulæ, & Gregorij XIII. & etiã secundæ alternatiuæ Pij V. id non procedit, vt aduerterunt Domini in Salamantina alternatiuæ 22. Octobr. 1581. infra adducta *n.* 708. & in Vercellen. Canonicatus 27. April. 1594. coram D. Penna, in qua fuit dictum quod, *Si ex immemoriali consuetudine collatio Præbendarum pertinet ad Capitulum priuatiue*, quoad Episcopum, Episcopus iuuari non potest alternatiua, quæ non habet locum, quando ius conferendi spectat ad inferiores collatores, vt apparet ex verbis regulæ, & si iure communi agendum sit iuxta eam operationem, quam Rota seruat, vt per Cassad. *decis.* 22. *de Præben.* quæ vult collationem debere esse communem Episcopo, & Capitulo, Episcopus non gauderet alternatiua, *quam excludit regula in illis verbis, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem* &c. fuit dictum in illa Regien. Canonicat. 17. Nou. 1595. supra relata *n.* 413. & resolutum in vna Lunen. Sarcanen. Canonicatus 23. Oct. 1598. coram D. Seraphino in qua fuit dictum, *vacationem in mense Aug. probari ex confessione aduersarij, in sua prouisione, & adesse etiam vnum testem de publica voce, & fama, & ex hac probatione resultare probationem reseruationis ex regula Cancellariæ. Nec excludi ex eo, quod dicitur Episcopum gaudere alternatiua, quia cum Canonicatus sit in Ecclesia Cathedrali in qua ex iuris communis dispositione collatio est communis Episcopi, & Capituli, alternatiua non habet locum, vt in ea dicitur, nec obstare, quod hoc procedat in simultanea collatione, non autem vbi turnus fuit diuisus, vt in Salamantina alternatiuæ coram D. Robusterio, & Dd.* in c. cum illis. §. fi. de Præb. in 6. *Rochus* de iure patron. verb. ius, quæstione 6. n. 11. *quia qui dat de hoc turno debet vtrumque probare, nempe, quod adest turnus ex conuentione, vel consuetudine, & quod illa vice collator sit in turno &c. neque posse iuuari quasi possessione Episcopi conferendi sine interuentu Capituli ad cap. consultationibus de iure patron. quia exhibentur aliæ collationes Capituli, quæ reddunt hanc probationem æquiuocam &c.*

473 Et tradit posthæc† Gonçal. *d. glo.* 24. *n.* 49. qui tamẽ *d. gl.* 42. *à n.* 1. male ait hodie cessare d. decis. Achillis, & Putei dicentes, quod Capitula Cathedralium gaudere poterant alternatiua &c. eo, quod hodie solum conceditur Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, & ad eos restringit regula nostra, alternatiua autem antiqua non erat restricta ad solos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, sed omnibus collatoribus concedebatur. Quod quidem falsum est, nam alternatiua antiqua non concedebatur collatoribus inferioribus, sed Episcopis, & quia est fauorabilis, comprehendebat Beneficia simultaneæ collationis, vt per citatos sup. *n.* 471. hodie vero id non procedit, quia alternatiua restringitur ad Beneficia spectantia ad liberam Episcoporum, non autem aliorũ
474 cũ eis dispositionem &c.† vt dictum est. Vnde etiã male ait idem Gonçal. *glos.* 45. *nu.* 29. quod eo ipso, quod regula nostra dicebat concedere alternatiuam in Benef. spectantibus ad Episcopi collat. quãuis reliqua verba *liberam dumtaxat, non autem aliorum cũ eis*, &c. apposita non essent, venirent intelligenda de de collat. spectãte ad solũ Episcop. nõ autẽ de simultanea collat. pertinente ad Episcopum cum alio per textum quem dicit expressum *in capite cum in illis ibi, §. si vero de Præb. l.* 6. & ibi glossa. & Dd. cum aliis. Quod quidem est falsissimum & contra Rotam, & Dd. citatos *d. n.* 471. & contra dict. decisionem Salamantinã alternatiuæ, & alias adductas *n.* 472. & text. *in d. c. cum in illis. §. si vero* loquitur & procedit in gratia odiosa, & ambitiosa, non in materia fauorabili, Domin. & Francus, & alij ibi Fel. *in c. eam te. de rescript. n.* 16. alternatiua vero est fauorabilis, & amplianda cum innitatur iure communi, & remoueat obstaculum reseruationis, vt tradit ipse Gonçalez §. 6. *proœm. n.* 42. *& d. glossa quadragesima quinta num. trigesimo quarto & glossa* 43. *num. octuagesimo primo &* 153.

Et illa dicitur libera† collatio ad effectum alterna- 475
tiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias, vt patet ex verbis regulæ nostræ, & tradit Gonçal. *d. glos.* 45. *à n.* 10. qui *glos.* 46. explicat illa verb. *nec etiam cum consilio*, & *glos.* 47. verb. *vel consensu. & glos.* 48. *aut alias pertinentib*, vbi multa adducit nostram regulam parum necessaria.

Dicitur autem libera collatio ad effectum† alter- 476
natiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, veluti filiis patrimonialibus ad *decis.* Achil. 351. seu 5. *de priuil.* Et Putei 162. l. 2. & tradit Gonçalez *d. glos.* 45. *n.* 19. dicens, fuisse resolutum in vna Vlisbonen. Prioratus de Carrança, coram Illustrissimo Seraphino, de mense Nou. 1603. vbi fuit dictum, esse liberam collationem, quamuis sit facienda vni, ex sex personis de certo Collegio. Vnde ait, *n.* 21. intrare alternatiuam in Beneficiis Curatis, & Parochialibus, quamuis sint conferenda dignioribus per concursum, iuxta formam Concilij Tridentini *sess.* 24. *c.* 18. *de reform.* nihilominus enim sunt liberæ collationis, vt fuit resolutum in Abulen. Parochialis coram illustrissimo Blancheto, infra adducta *c.* 5. *n.* 92. *&* 93. & ratio prædictorum est, vt inquit ipse Gonçalez, *ibi n.* 22. quia ex parte Episcopi est libera collatio, cum solus conferat, sine præsentatione, electione consilio, consensu, vel interuentu alterius, aut alias. Et sic nullum adest impedimentum respectu alternatiuæ, & licet in cui dando non sit absoluta potestas, cum Episcopus teneatur dare dignioribus, seu filiis patrimonialibus, illud tamen non est considerabile ad effectum huius regulæ nihil de hoc dicentis. Id autem, quod dicitur de Beneficiis patrimonialibus, vt in eis intret alternatiua, non procedit in illis Beneficiis patrimonialibus, quæ prouidentur per Episcopum ad aliorum præsentationem seu electionem, vt ex verbis regulæ constat, & tradit alias Gonçalez *glossa nona §. primo numero septuagesimo primo.* 477

Quando tamen Episcopus esset in quasi† posses- 478
sione conferendi, sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatib. & Præbendis ad *ca. consultationibus, de iure patron. & c. quærela, de elect. & c. cũ olim, de causa possess.* & infra dicta *c.* 5. & sentit Rota in d. Lunen. Sarçanen. sup. relata *n.* 472. & fuit resolutum in vna Assisien. Canonicatus 14. Iun. 1600. coram D. Sarçato in qua fuit dictum, *Intrare alternatiuam in illo Canonicatu, quia hic non agitur inter Episcopum & Capitulum super iure conferendi, sed inter ipsos prouisos, quo casu attẽditur sola quasi possessio collatoris iuxta* cons. *Cald.* 23. de Præb. *quod Rota sequitur* dec. 49. de reser. in antiquis, *Put.* 206. l. 1. *Mohed.*

de

*Mohed.*8. de priuil. & *Thanis* decis. 3. & vlt. *coram Pamphilio, in Vuc. Beneficij S. Martini 19. Nou. 1599. Vnde superfluum fuit visum ingredi q. an probaretur præscripto quadragenaria, & talis probatio esset necessaria, vel non, quia in proposito sufficit quasi possessio, & illa vnico actu requiritur glo.* in c. cum Ecclesia de causa poss. & *d. possessio. Episcopi libere conferendi in suis vicibus bene probatur per testes explicite deponentes Episcopos pro tempore, absque vlla participatione Capituli, contulisse Canonicatus, & tales prouisiones fuisse fortitas effectum. Secundo, ex pluribus collationib. factis per solos Episcopos, &c. nec obstare, quod Episcopus cõferendo conseruauerit simultaneam cum Capitulo, nam vt explicite deponunt testes, Capitulum non prætendebat simultaneam, sed præuentionem in conferendo, & cessat etiam difficultas, quia in aliquibus ex collationibus, quæ dantur, dicitur collatio fiat ab Episcopum specialiter, quod significat ad ipsum solum* glos. in c. cum in illis. §. si vero, verbo. cum alio in fi. de Præben. in 6. *facit* c. nouit. *ibi*, cuius cognitio ad Episcopum spectat de iudic. *in aliquibus aliis collatio. adest clausula*, ad omnimodam, *quæ significat plenarie, & est verbum vniuersale, & aptum comprehendere omnem speciem prouisionis* glos. 1. in Clem. 1. verb. omnimodam de ioro compet. *quarũ tenorẽ non ignorans Capitulũ, cũ illarũ vigore tradiderit poss. ad note.* in l. non est ferendus ff. de transact. *Vnde Capitulum nullum amplius potest prætendere quasi possess. Socin.* in l. tem quæ nobis n. 8. vers. infertur de acquiren. poss. *Decius* cons. 302. *Paris.* 1. nu. 164. l. 1. *Cassad.* dec. 4. de restitu. spoliat. n. 6. *nec requiritur prohibitio, cum simus in actu negatiuo, quia non excluduntur alij modi acquir. quasi possess. prout ipsi sunt. Nec obstat lis mota per cap. de anno 1571. primo, quia non erat super collatione Canonicatuum, sed super deputat. Canonicorum ad administ. fabricæ & in omnem euentum Episcopus erat prius in quasi poss. conferendi, & continuando non potest dici, quod attentauerit, Caputaquen.* decis. 51. n. 2. p. 1. *& vlt. status attenditur.*

Et post hæc tradit Gonçal. *glo.* 45. *&* §. 1. † *n.* 79 §. 478 2. *a n.* 1. dicens, quod ad effectum inspiciendi, an aliquod Beneficium sit liberæ collationis, necne, ita vt intret, vel non intret alternatiua per reg. nostram concessa, cum non agatur inter Episcop. & Cap. super iure conferendi, sed inter tertios, super validitate collationum, & incidenter, potissime est considerandus vltim. status Beneficij, videlicet, an Episcopus fuerit in quasi possess. libere conferendi. vel in contraria poss. nam, si fuerit in tali quasi poss. libere conferen. gaudebit alternatiua, quamuis in proprietate bonum ius forsan habere desinat, & dumtaxat collator putatiuus sit, & versa vice, licet habeat bonum ius, seu proprietatem, si tamen talem quasi possess. non habeat, quia alius existit in quasi possess. conferendi cum illo, seu præsentandi, aut eligendi, vel consilium, consensum, aut interuentum adhibendi, tunc Beneficium non erit liberæ collationis, & allegat *d. dec.* Assisien. Canonicatus, & Vicen. Beneficij, de qua in ea fit mentio, & ait etiam fuisse decisum in vna Tarraconen. sacristiæ nono Iunij 1600. coram D. Iusto, & in Maioricen. sacristiæ 26. Iunij 1602. coram Pamphilio & alias plures.

Quod declarat idem † Gonçal. *ibid. d.* §. 2. *a n.* 49. 749 quod ad effectum, vt intret, vel non intret alternatiua in casu reg. nostræ, sufficit semiplena probatio quasi possessionis libere, aut non libere conferendi, vt fuit resolutum in terminis nostræ reg. in d. Maioricen. Sacristiæ, vbi propterea fuit decisum sufficere probat. de publica voce, & fama, quod cessantib. reseruationib. collatio pertinet ad solum Episcopum absque interuentu Capituli, cuius rei, inquit Gonçal. *n.* 51. ratio est quia in hoc casu agitur incidenter dũtaxat de pertinentia collationis inter prouisos, & ideo semiplena probatio satis erit, Rota *dec.* 3. *de probatio. in nouis*, Milis *ver. probatio*, quòd Beneficium pertinet, cum aliis per me allegatis infra *d. c.* 5. *num.* 144. *& seqq. & n.* 52. ait procedere secundum illos, siue agatur inter prouisos ab Episcopo, & ab inferioribus illo, siue inter prouisum ab Ordinario, & prouisum à Papa, Cassad. *decisi.* 1. *de probatio. n.* 1 & declar. *dict. dec.* Maioricen. addens, quod cessat omnis difficultas, quando cum fama concurrunt aliqua adminicula, & Cassad. *dict. numero primo & secundo*, circa quod vide per me dicta *dict. capitulo quinto à numero* 146.

Rursus ex illis verbis, † *ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum eis* &c. colligitur, quòd si 480
duo Benef. quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, essent vnita inuicem æque principaliter, non haberet locum alternatiua, ex quo in illorũ prouisione requiritur vtriusque consensus, vt dicetur infra *vlt. p. c.* 2. *n.* 47. quamuis, si essent vnita Beneficia spectantia ad prouisionem duorum Episcoporum, vt quia esset duarum Diœcesum, intraret in eis alternatiua, si ambo eam haberent acceptatam, & residerent in sua Diœcesi. Deniq; ex *d. verb. alternatiuæ* etiam primæ Pij V. apparet, Episcopum non posse se iuuare alternatiua nec vigore illius se intromittere in Benef. ad aliorum collat. spectantib. vt in Vercel. de qua *n.* 492. & Nucerina Beneficiorum. 30. Oct. 1592. coram D. Pan phil. infra adducta *c.* 5. *n.* 64.

Quinto illa verb. † *seu etiam aliorum dispositioni* 481
suæ, & d. Sedis, alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, non habebantur in alternat. Pij V. sed à tempore Greg. XIII. addita sunt, per quę extenditur pœna priuationis alterna ad sese intromittentes in prouisione Beneficiorum, non solum in aliis sex mensib reseruatis vacantium, sed etiam alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum &c.

Sexto circa modum etiam † acceptandi alternatiuam, fuit varietas in reg. Summor. Pontif. in alterna. 482
Pij V. sic dicebatur, ac *Epis opi, Archiepis. & Patriarchæ præfati infra tres menses à die publicat. præsentis constitut. comput se alternatiuam huiusmodi acceptare, vel recusare coram Notar. publico, & testib. declarare teneantur, alio quin lapso trimæstri alternatiuus huiusmodi illis nullatenus suffragetur.* In secunda vero alternat. Pij V ac d. alternat. Greg. XIII. sic dicebantur *illi vero, qui gratiam alternat. prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas, suo sigillo munitas declarare, & literas ipsas huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiat gratia prædicta.* A tempore vero Sixti V. Ordinat. acceptationem fieri debere, vt habetur in nostra reg. ex quibus ver. ibi *acceptare voluerint*, apparet primo, quod acceptatio alternatiuæ est † vo- 483
luntaria, & ideo nemo inuitus illam acceptare tenetur: nam alternatiua est gratia, & Beneficium, vt declarat reg. ibi. *gratiam* & ibi, *Beneficio*, & inuito Benef. non datur. l. inuito. 70. ff. de reg iuris, vt tradit Gon. *glo.* 58 *a n.* 1. qui alia cumulat, vt solet.

Semel vero acceptata † alternatiua, non poterit 484
Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere,

quia acceptatio est mensium commutatio, seu permutatio,& quidam quasi contractus inter Papam, & Episcopum,& facit *l.sicut C.de obliga. & act. & reg. mutare,& reg.quod semel placuit li.6.* tradit Gonçal. *d.glo.58.nu.14.* nisi Papa acceptauerit renuntiationē alternatiuæ,vt aliquando solet fieri,Gonçalez *tibi nu.* 23.Rota in Vicen.præceptoriæ infra adducta *n.741.* acceptatio vero alternatiuæ per aliquem Episcopū. facta,cessat per translationem illius ad alium Episcopatum, & si vult alternatiua in nouo Episcopatu debet causa de nouo acceptare,nam 1. acceptatio solum est, quoad Episcopatum tunc obtentum imo nec potest fieri, quoad Episcopatum futurum,vt ex mente reg. constat & tradit Gonça. *dict.glo. 58. numer.21.*

487 Et acceptatio alternatiuæ nihil aliud est, † quam mentis & voluntatis declaratio,vt patet ex ipsa reg. ibi *declarare*,& sic ad factum potius, quam ad ius pertinet,vt alias dicitur infra 6 *p.c.13.à n.35.* & tradit Gonçal.*d.glo.58.à n.24.* vnde ait *nu.26* quod quamuis Episcopus esset excommunicatus de tempore, quo alternatiuam acceptat,teneret acceptatio, excommunicatione non obstante,sicut valet acceptatio Beneficij ab excommunicato facta,vt nos ibi diximus.Secundo,ex illis verbis, † ibi,*per patentes literas*,appareat acceptationem alternatiuæ fieri debere per litteras patentes, id est apertas, non vero clausas & secretas, & notat Gonçal.*glo.59.* dicens rc. nostra pro forma id requirere, & sic esse illius formam seruandam.c.cum dilecta.de rescrip. cum aliis.

488

489 Tertio,ex † illis verbis,ibi *manu propria subsignatas* apparet, quod literæ acceptationis alternatiuæ sunt subsignandæ id est,subscribendæ manu propria ipsius Episcopi acceptantis,alias acceptatio non tenebit,notat Gonçal.*glo.60.* vbi id late explicat, & aliquas q.circa illa verba tractat.Quarto,† ex illis verbis,ibi *suoque sigillo munitas*,apparet litteras acceptationis alternatiuæ,non solum debere esse manu propria Episcopi acceptatis subscriptas, sed etiam suo sigillo munitas,not.Gonça.*glossa.61.* vbi id late explicat,& aliquas q.mouet.

490

491 Quinto,ex d.verbis apparet, quod in literis acceptationis alternatiuæ,non est necessaria adhibitio & appositio testium,nec interuentus, & subscriptio Notarij, seu Secretarij, quia regula solum requirit, quod sint manu propria Episcopi subscriptæ, & suo sigillo munitæ & notat Gonçalez *d.glossa sexagesima prima numero vigesimoquarto & 25.* Sexto, ex illis verbis ibi, † *& in sua quisque ciuitate,vel diœcesi datas*,apparet non posse fieri acceptationem alternatiuæ, & literas eam continentes,nisi in propria ciuitate, vel diœcesi,non autem extra, quamuis alias possint exerceri extra diœcesim huiusmodi actus,& actus voluntariæ iurisdict. tradit Gonç. *glo. 62* qui qui huius requisiti rationem reddit *à n.20.*

492

493 Septimo,ex illis verbis ibi, & *literas ipsas* † *huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur*, apparet, quod Episcopus volēs frui alternatiua non solum debet illam acceptare per litteras patentes, propria manu subscriptas,& suo sigillo munitas, & in propria ciuitate vel diœcesi datas, vt dictum est, sed etiam tenetur literas ipsas ad Datarium Papæ transmittere,& notat per Gonçal.*glo.63* vbi aliquas

494 quæstion.tractat circa hoc.Octauo,ex illis † verbis ibi,*quibus ab eo receptis, & recognitis, &c.* apparet ad complementum acceptationis alternatiuæ per Episcopum factæ,debere literas acceptationis per Episcopum transmissas recipi,& recognosci à Datario, notat Gonç.*gl.64.* vbi de recognitione instrumētorum aliqua agit. Nono,ex d.† verbis apparet hodie 495
nullam esse necessariam expeditionem literarum alternatiuæ,cum hodie per reg. nostram concedatur gratia alternatiuæ & certa forma illam acceptandi constituatur,nec sit necessaria vlla supplicatio,nec alia concessio,nec dicatur,quod fieri debeat aliqua literarum expeditio,quamuis de tempore antiquo esset necessaria literarum expeditio ad vsum alternatiuæ, vt in aliquibus decis. dicitur, quia tunc non concedebatur alternatiua per reg.nec per legem generalem vt nūc, sed per gratias particulares ad supplicationem Episcoporum,Mohed.*dec.3.de rescrip.* & Put 387.*l.3.* tradit Gonçal.*glo.62.à num.29.& gloss. 65.n.19.*

Si tamen Datarius,qui est organum Papæ,† Gō- 496
çal.*glo.63.n.60.* admitteret acceptationem alternatiuæ factam,non seruata omnino d. forma, vtiq; valeret,vt tenuit Rota in Salaman. fructuum Archidiac.de Monleon.3.Ian.1587.coram D.Gypsio,nempe *Datarium,qui est organum papæ,at de Cancellaria dicit Cassador.*decis.2.n.7.de vnio.*non obstante forma acceptationis,& decreto irritante,de quo in d.2. alternatiua Pij V. potuisse admittere instrumentum acceptat.alternatiuæ,licet non esset sigillo munitum,nec recognitum,vt requirebat regula &c.*

Et hoc de acceptatione alternatiuæ inductum est 497
ad euitan.fraudes, quæ per Ordinarios cōmitti possent,circa vsum alternatiuæ,vt per Fuscum *de visitatione.li.2.c.28.n.32.*

Et formulam & tenorem litterarum acceptationis † alrernatiuæ ponit Fuscus, ibi numer.33. quam 498
etiam & aliam ponit Gonçal.*glo.62.n.33.*& Fuscus *ibidem n.34* ponit formulam fidei,quæ datur per datarium de præsentatione, & recognitione d. literarum,quam etiam in ampliori forma ponit Gonçal. *glo.64.n.30.*

Per quam fidem Datarij probanda est, † quando 499
opus fuerit, acceptatio alternatiuæ completa, aut per ipsum librum Datariæ,vbi tales accceptationes describuntur,per Gonç.*glo.62. n.28* vbi ait,quod nō præsumitur,quod alternatiua sit acceptata, cum acceptatio sit facti,& requirantur omnes solemnitates per regul.nostram assignatæ & factum non præsumitur,nisi probetur,& sic fundans se in alternatiua illius acceptationem probare tenetur,& si forsan, inquit,d.liber datariæ inueniri non posset, probatio acceptationis fieri posset per testes deponentes de quasi possess.conferendi in mensibus alternatiuæ vigore concessis,aut aliis legitimis modis,vt fuit decisum in Astoricen.Archidiaconatus,3. Decē.1571. coram D. Seraphino, & Anast. Germo. *de indultis Cardinalis.§.volumus, numer. vigesimoseptimo.32. & 33.*

Romæ vero satis probatur acceptatio alternati- 500
uę † per fidem alicuius Notarij, quod est in libro datarię nam tali fidei creditur,cum ad librum, qui est in dataria,sit facilis recursus,vt fuit ita resolutum in vna Caurien.præstimonij,9. Iun. 1592. coram D. Penna,Sicut alias in Aretina Commendę, septimo Nouemb.1586.coram D.Seraphino,fuit resolutum, *quod reseruatio satis verificatur ratione familiaritatis, de qua constat per attestationem computatoris Palatij, & fides in curia facit fidem, propter facultatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur,&c.*

Et qui dicit Episcopum gaudere alternatiua † sa- 501
tis fundat suam intentionem in acceptatione,& præsum-

sumptione iuris, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & qui contrarium dicit, illud probet, tanquam fundamentum suæ intentionis, ita in d. Caurien. pro qua resolutione faciunt tradita per Tiraq. *in legib. connub. gloss. 8. à numero 30.* Mascat. *de probat. concl. 5. numer. 5. & concl. 1277. numer. 1. & 2.* per Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 19. numero 4. & 5.* Cæsar de Graf. *dec. 63.* & Rotam 420. *p. 1. diuers. nu. 1. cum aliis*, vbi quod quis præsumitur præsens in loco, vbi residere tenetur, vel vbi habet domicilium, seu habitationem.

502 Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † prouisus ab Ordinario, qui se fundat in alternatiua, tenetur probare, non solum acceptationem illius, sed etiam residentiam Episcopi in suo Episcopatu, de tempore vacationis, tenet Gonçal. *gloss. 43. à num. 92.* quia vtrumque requiritur à reg. nostra, vt Episcopus Gaudeat alternatiua, & quia residentia, seu præsentia probanda est ab eam allegante, & se in ea fundante, quia, cum quod sit facti, non præsumitur, Put. *decis. 385. in fi. lit. 2.* & alij relati per Mascar. *d. conc. 5. n. 4.* & Menoc. *d. præsum. 9. n. 6.* & ita ait fuisse resolutum in Rota, vt in vna Placen. Capellan. 31. Maij 1604. coram illustriss. Pamphil & ad contraria respõdet, quod illa possent admitti, quando prouisus Ordinarius esset possessor, & reus, secus vero si sit actor. Sed ista responsio non satis acit, nam si est iuris præsumptio, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & quod quis est præsens in loco, vbi residere tenetur, ex ea vtique probaretur intentio illius, qui se fundat in alternatiua, & residentia Episcopi, quicquid ibi Gonçal. dicat, & dicetur alias inf. 530. vnde melius respondetur quod non est vera iuris præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, nã, licet non præsumatur delictum. *l. merit. ff. pro socio*, nõ ideo præsumitur, quod quis non faciat delictum, sed debitum, sed qui in eo se fundat, id probet. Verum est tamen, quod est aliqualis præsumptio, quod

503 † quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ, cum aliquib. adminiculis, seu alia præsumpt. sufficiet ad probationem, & ita arbitratur Gonçal. *sup. n. 100.* quod ad probandam d. residentiam peractorem sufficiat, alia non exacta probatio iuncta d. iuris præsumpt. vt ex omnibus remaneat integra probatio in casu, de quo agitur ex adductis per Gab. *de probat. concl. 1. ex n. 1.* pro quo, inquit *multum faceret, si volẽs probare resident. de tempore vacat. probaret illam, saltẽ de tempore proximo præcedenti, quia tunc præsumitur continuata, nec præsumitur mutatio, nisi probetur.* Menoch. *præsum. 37. lib. 6.* nisi ex aduerso oriretur aliqua coniectura vel præsumptio, quæ animum iudicis ad contrarium credendum moueret, prout monit in casu *d. decis.* Placen. Capellan. de qua *n. præced.* & conducit decis. Rotæ, in causa Mayoricen. Canonicatus 15. Nouembr. 1593. coram illustr. Cardin. Millino infr. adducta *numer. 732.* vbi quod residentia Episcopi probatur ex prouisione facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ, die sequenti post vacationem. Ait tamen recte Gonçalez *dict. gloss. 43. numer. 101.*

504 quod quando quis impetrauit † Beneficium, vti reseruatum, quia, licet vacauerit in aliquo ex mensibus alternatiuæ, puta, Febr. April. Aug. seu Oct. tamen ob non residentiam Episcopi prætendit intrare reseruationem, tunc procul dub o plena & concludens probatio non residentiæ requiritur cum in illa sumdetur reseruatio, & in contrarium sit præsumptio, & agatur de graui præiudicio Ordinarij, & prouisi ab illo iuxta alias d. per eũ, & per nos *p. seq. ca. 2. an. 225.*

Et similiter, inquit idem † Gonçal. *gl. 45. n. 8.* quod 505 prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij, vel Septembr. tanquam reseruato, ex eo, quod Episcopus gaudeat alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam probare debet, quod Beneficium sit liberæ collationis, cum alias illa non gaudeat, & quod in tali casu probatio debet esse concludens, vt fuit resolutum, se obtinente, in vna Corduben. dimidiæ portionis coram D. Sacrato 13. Febr. 1602. quod tamen, licet ipse non dicat, solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis, vt in Dignitatibus & Præbendis Eccl. siæ Cathedralis, & etiam in Portionibus, seu dimidiis portionibus, de quibus loquitur d. decis. Corduben. Quę de iure pertinent ad prouisionem Episcopi, & Capituli simul iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt dicitur infra *cap. 4. à num. 13. 20. & 237.* vbi de dicta decis. Corduben. fit mentio. in Beneficiis autem, quæ de iure, seu vniuersali consuetudine sunt liberę collationis Episcopi non requiritur alia probatio, cum de iure talia censentur iuxta alias *dict. prima part. cap. vlt. num. numero 8. & 12.* & tertia parte cap. secundo à numero quarto & infra *numero 530.* & ibi, quod ibi dicit Gonçalez quod in tali casu probatio debet esse concludens, non videtur verum ex his, quę cum eo diximus supra *numero 478. & seq.* vnde non videtur loqui consequenter.

Sed quærit Gonçal. † *d. gloss. 43. à numer. 102.* an sic- 506 ut prouisus ab Ordinario in aliquo ex quo mensibus Febr. April. & similibus qui vti actor se fundat in alternatiua Episcopi, tenetur probare d. residẽtiam de tempore vacationis, sic etiam prouisus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui, cessante alternatiua sunt Ordinarij, teneatur tanquam actor probare, quod Episcopus residebat in mensibus Feb. & Aug. respectiue, vel saltem in mense Martij, aut Sept. in quo contigit vacatio? Et resoluit, quod non, quoniam eo ipso, quod Episcopus acceptat alternatiuam mensium, inter Papam, & ipsum fit quoddam pactum, & permutatio mensium, & Papę manent menses Martij, & Sep. ita, quod Episcopus pœnitere, & retrocedere non valeat, cum d. acceptatio sit quasi contractus, Mandos. *cons. 18. 8.* quæ acceptatio censetur facta cum omnibus suis qualit. & oneribus videlicet residendi &c. & cum stante d. acceptatione menses Martij & Sep. sint proprij menses Papæ & Episcopus nullũ habeat ius conferendi in illis, siue nõ resideat in illis, vel in mensibus præcedentibus Febr. & Aug. semper collatio erit Papæ. Mandos. ibi, ac propterea prouisus Apostolicus non tenetur in hoc casu probare aliquam residentiam, vel non residentiam Episcopi, & allegat decis. Fauentinam Canonicatus 16. Dec. 1584. coram D. Blancheto, & Maioricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram D. Mellino infra adductas *num. 693 & 672.* sed ista ratio, & assumptũ non est omnino verum, vt dicitur infra *à n. 687.* vera tamen est dict. resolutio ex eo, quod, cum Episcopus elegerit & acceptauerit alternatiuam, præsumẽdum est ea gaudere, & omnes alios sex menses esse Papæ, nisi contrarium probetur. Rursus quęrit Gonçalez *d. glo. 43. nu. 116.* an alternatiua desinat gaudere Episcopus non residens in mẽsibus Iunij, & Decem. & consequenter prouisus ab Episcopo de Beneficiis vacantibus in istis mensibus, qui tanquam actor agit, teneatur probare residentiam, sicut prouisus de Beneficiis vacantibus in aliis 4. mensibus alternatiuæ? Et pluribus adductis inclinat in opinionem

affirmatiuam ex eo in fumma. quod per noſtram regulam alternatiua conceditur Epiſcopis in ſex menſibus cum conditione, & onere reſidentiæ, & omnes ſex menſes ſub eadem clauſula, & oratione ponunt, & ab eodem verbo reguntur, & determinãtur, & Epiſcopus acceptando alternatiuam voluntarie ſe obligauit ad reſidentiam in omnibus, ſex menſib. ſub conditione & pœna amittendi ius conferendi, ſub qua per regulam noſtram indulgetur alternatiuæ commodum, & ob hanc cauſam augentur per alternatiuam duo menſes Ordinarij, vt cum hoc lucro, & augmento compenſetur neceſsitas, & obligatio reſidendi in omnibus ſex menſibus &c. ſed iſta opinio mihi videtur omnino falſa, contrariumque tenendum exiſtimo, quia menſes Iun. & Dec. ſemper ſunt Ordinarii, ſiue alternatiua ſit acceptata, ſiue non. Nec in iſtis fit aliqua permutatio, cum Papa, cum ſemper remaneant Ordinarii, & cum iſti duo menſes ſint ordinarii, ſine alternatiua, vere non conceduntur à Papa per alternatiuam Epiſcopis, quamuis in ea fiat etiam mentio de illis cauſa demonſtrationis, & ſic onus & conditio reſidentiæ, non cenſetur impoſitum reſpectu illorum, ſed aliarum 4. qui per alternatiuam de nouo conceduntur, & ita videtur communi ſenſu, & praxi receptum.

§. 11.

De explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, ſeu circa ea deducuntur.

SVMMARIA.

PEr verb. reg. *cum circa, clare reſeruatur Papæ collatio Beneficiorum curatorum, quæ, etiam ſi non eſſent addita iſta verb. adhuc comprehenderentur nu. mer.* 508. *tamen tollitur concurſus numer.* 509.

Verba reg. omnia Beneficia intelligẽda videntur de Beneficiis perpetuis, non de manualibus, ſeu ad nutum amouibilib. quæ ſiue ſæcularia, ſiue regularia, ſub reſeruationibus non comprehenduntur.

Quamuis regula hæc exprimat Beneficia regularia, quæ ſunt manualia, tamen aliquando ſunt perpetua, & de iis, non de manualibus videtur intelligenda, numer. 511.

Beneficia regularia perpetua comprehenduntur in regula, etiamſi de regularib. expreſſa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione, etiam regularia veniunt &c. n. 512.

Beneficia regularia Ordinum militarium etiam minora, non comprehenduntur in hac reſeruatione contra Gonçal. n. 513.

Comprehenduntur in hac reſeruatione, ſicut etiam in aliis Beneficia, etiam tenuiſſima, & ſine reddit ib. & num. 514.

An Beneficia patrimoniaria includãtur in reſeruatione huius regulæ remiſſiue? n. 515. *& an Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales in ea comprehendantur etiam remiſſiue? n.* 516. *& an hæc regula procedat in Beneficiis Eccleſiæ non numerata, etiam remiſſiue? n.* 517.

Hæc regula capit Beneficia monocularia, etiamſi ſint Dignitates maiores, & principales n. 518.

Sub reg. cadunt Beneficia poſtea creata n. 519. *id tamen non procedit in ipſa 1. vacante per creationem, ſed in vacationibus ſuccedentibus poſt primam prouiſionem, num* 520.

Ampliatur reſeruatio huius regulæ ad Beneficia vbicũque exiſtentia, id eſt, ſiue in Eccleſiis Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus, ſiue aliis, quæ tamen verba, maioris declarationis gratia, ſunt adiecta: nam etiam alias venirent in reſeruatione generali, &c. nu. 521.

Octo menſes Ianuarij, Februarij, &c. prout iacent, & putantur, ſunt Apoſtolici, & reliqui quatuor remanent Ordinarij, &c. n. 522.

Vnde menſis incipiat, & computetur in propoſito? num. 523. *reſoluitur incipere à media nocte, nam dies naturalis, & conſequenter menſis incipit à media nocte. Et media nox eſt vbi cepit ſonare hora 12. nu.* 524. *& vbi ſunt diuerſa horologia, ſtandum horologio parochiæ, ſeu vicinori, aut per quod communiter ibi regũtur &c. num.* 525 *alias accipienda eſt media nox iuxta curſum noctis & arbitrium, & à communiter accidentibus, & veroſimilibus num.* 526. *vbi de coniectura ex galli cantu.*

Quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur quo die, & menſe fuerit, an cenſeatur vacare in menſe Apoſtolico, an in Ordinario, & Ordinarius poſſit illud conferre? num. 527. *reſoluitur, quando facta indagatione, quam Epiſcopus facere debet, id conſtare non poteſt, cenſeri vacare in menſe ordinario, & Ordinarium poſſe conferre, nam præſumitur pro Ordinario, & præſumptio iuris transfert onus probandi in aduerſarium, etiam poſſeſſorem &c. idque procedere, etiam quando prouiſio Ordinarij eſt poſterior prouiſione Apoſtolica contra Gonçalez, & reſpondetur cap. ſi à Sede Apoſtolica. de Præben. in 6. & deciſio. Putei* 207. *libr. tertio. & aliis de præſumptione vitæ hominis loquentibus, &c.*

Beneficium vacans in menſe ordinario, non eſt reſeruatum ex eo, quod vacatio duret, ac intret in menſem reſeruatũ, quia regula ſolum reſeruat Beneficia de nouo vacatura in menſibus Apoſtolicis, ſecus ac in regula 2. reſeruatoria Beneficiorum vacantium Sede Epiſcopali vacante, &c. n. 526.

Beneficia vacantia Sede Apoſtolica vacante in menſe alias Apoſtolico, non reſeruantur per ſuperuenientem regulam menſium n. 537.

Reſeruatio regulæ locum habet in Beneficiis vacantib. in menſibus Apoſtolicis, non ſolum 1. vice ſed etiam aliis, non obſtante regula. §. hoc ſermone n. 538.

De verbis vſq; ad ſuæ voluntatis beneplacitum *remiſſiue n.* 539.

Beneficia vacantia in Romana curia nõ includuntur in reſeruatione huius regulæ, in qua tamen includuntur alia Beneficia reſeruata contra Gonçal. nu. 540. *quãuis quoad expreſſionem menſis vacationis, non habeat locum regula in Beneficiis alias reſeruatis n.* 541. *vbi etiam reprobatur Gonça. & an de reſeruatione per regulam noſtram inducta eſſet etiam facienda mentio?*

Beneficia in quocumque menſe reſignata in manibus Ordinarij, non ſunt reſeruata per hanc regulam, & reprobatur Gonçalez intelligens verba reg. alias quam per reſignantem, *etiam de reſignat. coram Papa numer.* 542.

In quolibet menſe anni poſſunt permutari Beneficia coram Ordinario, cum vacant per reſignationem numer. 543.

Regula tatum excipit reſignationem expreſſam non vero tacitam, quæ ipſo iure fieri intelligitur, numero 544.

In vacantibus per reſignationem non habet locum cum alternatiua, cum non ſint reſeruata per hãc regulam, habe-

habet tamen locum, non solum in vacantibus per obitum, sed etiam alias, vt per assecutionem, &c. numer. 545.

Quando per istam regulam reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari, non comprehendi resignata ex causa permutationis, sed contrarium tenetur, numero 546.

Omnes modi vacationis excepta vacatione in curia, & per resignationem includuntur in reseruatione huius regulæ, qui etiam non appositis verbis, quocumq; modo comprehenderentur, n. 547.

Regula non solum habet in vacatione de iure, & de facto, sed etiam in vacatione, de iure tantum, aut de facto tantum, n. 548.

Non intrat reseruatio huius regulæ, si habens ius ad Beneficium decedat in mense Apostolico, n. 549.

Regula non procedit in Beneficiis Ecclesiæ non numeratæ, sed receptiuæ, quæ numquam vacant, n. 550.

De verbis, ad collationem prouisionem, remissiue, numer. 551.

Certum est Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, sub hac reseruatione comprehendi, nam etiam non facta particulari expressione in reseruationibus comprehenduntur, nec in gratia Beneficij est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici, numero 552.

Ius patronatus Ecclesiasticum est, quod, licet originè habuerit ex patrimonio laici, fuerit tamen, vel ab initio, vel postea in Ecclesiam translatum, & quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ, nu. 553. & 554. ponitur decis. & resolutio Rotæ.

Si laicus patronus ex fundatione fiat religiosus, tale ius patronatus est Ecclesiasticum, quia transit in Monasterium, durante tamen vita Monachi, vbi iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt, & si Episcopus obtinens Comitatum, vel Ducatum, ratione illius habeat ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, & ius patronatus spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet Prioratus sit iuris patronatus laici, numero 555.

Ius patronatus spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, est Ecclesiasticum, & sic ius patronatus spectans ad illas de tertio ordine, & etiam spectans ad magistros, seu milites Ordinum militarium, etiam coniugatos, est Eccles. sticum, numer. 556.

Quamuis certum, & receptum sit Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, & an id defendi possit, non obstantibus huiusmodi reseruationibus, quasi vsu non receptis, aut abrogatis in iis Beneficiis, numero 557.

Resolutur negatiue, & illud de non receptione, aut abrogatione non posse applicari regulis reseruatoriis, numer. 558.

Esto, quod Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici cadãt sub hac reseruatione, & alias, an secus sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, numer. 559.

Cum sequentibus ponuntur sententiæ Doctorum, & decisiones & resolutiones Rotæ, & tandem resolutur, idem esse, vt habet stilus curiæ, cui videtur standum etiam in Hispania, in qua contrarium obseruatur, & à numero 566.

Agitur de indulto Clemen. VIII. super modo prouidendi de Beneficiis patrimonialibus Calagurritan. An comprehendatur sub reseruatione, & derogatione huius regulæ posterioris, & resoluitur non comprehendi, ex iribus rationibus adductis, n. 568. 569. & 570.

Beneficia iuris patronatus laicorum non comprehenduntur in reseruationibus, etiam in corpore iuris clausis, nec Legatus illa potest conferre, & in gratia eorum necessaria est mentio, & derogatio iuris patronatus, numero 571.

Verba nostræ regulæ, præsentationem &c. non includunt præsentationem laicorum, sed clericorum, numer. 572.

Id procedit, quando ius patronatus competit laicus ex fundatione, vel donatione, secus si ex priuilegio, cõsuetudine, vel præscriptione, n. 573. & seq. etiãsi ius patronatus ex priuilegio, seu præscriptione spectet ad Duces, vel alios Principes, nisi sit Regum, quamuis alias iuris patronatus Ducum, &c. ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta speciali mentione, &c. n. 575.

Ad excludendam reseruationem ratione iuris patronatus laicorum, oportet docere de iure patronatus ex fundatione, &c. maxime stante Concilio, numero 576.

Quod dicitur de iure patronatus ex præscriptione, seu consuetudine, non habet locum, vbi quis allegaret ius patronatus sibi competere, ex fundatione, vel dotatio, & ad id probandum vteretur immemoriali, quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione n. 577. & procedit vbi ius patronatus absolute est ex præscriptione, seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, licet præscriptum ab alijs. n. 578. Vbi ponuntur decisiones Rotæ.

Quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, n. 579.

Quod dicitur de iure patronatus, ex priuilegio intelligitur, nisi sit cum clausula, quod non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, seu cum clausula, quod habeatur, ac si ex vera dotatione & fundatione competeret, &c. n. 580.

Aut nisi sit ex causa onerosa, n. 581.

Etiam Beneficia iuris patronatus mixti, non comprehenduntur sub reseruationibus, nec à Legato conferri possunt, nec valeret prouisio Papæ, non facta de eo mentione, &c. n. 582.

Solet iuri patronatus mixto derogari in totum, in prouisionibus Papæ, n. 582.

Cui tamen non derogatur, quia solet Papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, quia ista derogatio iuri patronatus laicorum tantum, & mixto derogatur in totum, n. 584.

Et derogatio pro medietate non est aliud, quam reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatem, &c. n. 585.

An derogatio pro medietate suffragetur, quando præsentatio spectat ad vnum tantum, seu ad Vniuersitatem? n. 586.

Resoluitur suffragari, quando plures sunt præsentati, alias non.

De derogatione iuris patronatus laicorum remissiue, numer. 589.

Quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut deuolutionem, & alias vbi habent possessores, derogatur iuri patronatus, etiam Principum in totum, & admittitur etiam in Hispania, n. 790.

In Beneficiis iuris patronãtus laicorum, seu mixti, sicuti non cadit expressa reseruatio, ita nec tacita ex appositione manus Papæ numero 591. vbi

ponitur decis. Rotæ.

In patronatus laicorum est, quod alicui, siue laico, siue clerico non ratione Ecclesiæ, sed propry patrimonij, competit, & si nō appareret, attenditur ius successionis, nam si per successionem deferatur, præsumitur laicum n.592.

Quado clericus Beneficiatus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ ac redditibus Beneficij fundat, seu dotat Ecclesiam, Capellam, seu Capellaniam, relinquēdo patronos suos hæredes, seu consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum, vt videtur certum? & quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur seu dotatur, ius patronatus est Ecclesiasticum. n. 593.

Sed id videtur procedere in specie iure communi secundum quod Beneficiati non possunt testari, sed Ecclesia succedit, secus stante consuetudine, vt in Hispania, ex qua possunt testari, ac eis intestato succedi, ac etiam Episcopis habentibus facultatem testandi, & ita videtur in Hispania receptum, n. 594. & 595.

Quamuis Episcopi non possint testari, tamen, cum inter vivos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellaniam, solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut alijs absque eo, quod Ecclesiæ, seu successor, vel camera in eo succedat, quia consuetudine stante, etiam istud ius patronatus videtur laicale, nu. 596. & n. 597. ponitur resolutio Rotæ, in confirmationem dictorum.

An ius patronatus competens operarijs, seu œconomis Ecclesiæ, sit laicale, an Ecclesiasticum? numer. 597. & seq. resoluitur esse Ecclesiasticum contra Fel. & alios.

Idem videtur in iure patronatus spectante ad Hospitalarios etiam laicos, non solum, quando est fundatum, seu approbatum authoritate Episcopi Hospitale, quo casu est locus pius, & religiosus, & gaudet priuilegijs, & immunitate Ecclesiæ, sed etiam alias, si est perpetuū, nec potest reuocari; nam, licet non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitate, est locus pius, & de iurisdict. Ecclesiastica, & gaudet, priuilegijs Ecclesiæ, n. 600.

An ius patronatus confraternitatū laicorum, sit laicale, an Ecclesiasticum? n. 604.

Resoluitur istas confraternitates esse loca pia, & etiam religiosa, si sunt ab Ordinario approbatæ, & sic super earum rebus coram Ecclesiastico esse conuenendū, & in rigore istud ius patronatus esse Ecclesiasticum, ex æquitate tamē ac effectum derogationis, & reseruationum censendum laicale.

Idem dicendū in iure patronatus spectātea d Priores, sed officiales eorum, qui solent esse laici quamuis aliquando sit clericus, n. 609. Si tamen esset relictum Priori, qui semper debet esse persona Ecclesiastica, seu clericus ius patronatus erit absolute Ecclesiasticum, n. 610. & seq.

Quod dictum est de Hospitalibus, & confraternitatibus similiter dicitur de Collegijs institutis pro sustentatione pauperum, & de eorum iure patronatus, quando maior pars est laicorum, & declaratur doctrina Bart. in l. fin. de Colleg. illicit. n. 612. Et infertur ad quæstionem de subsidio imposito per Papam, super redditibus Ecclesiasticis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, n. 613.

An quando ius patronatus est Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio de alternis vicibus præsentando, in turno Ecclesiastici censeatur Ecclesiasticum & in turno laici laicale mere? n. 614. resoluitur, quod sic, & ita in turno Ecclesiastici Beneficium cadere sub reseruatione, & consumi eius turnum, per prouisionem Papæ, non vero in turno laici, licet alias data æqualitate prouisiones Apostolicæ non consumant turnum.

Quando laici vacante Beneficio nominant Rectorem, quem persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit ius patronatus? & sic, an sit Ecclesiasticum, an laicale? n. 616. resoluitur esse apud eos, qui nominant, non qui præsentant, & an censeatur laicale, vbi requiritur consensus, aut consilium Ecclesiastici?

De verbis, electionem, & quamuis aliam dispositionem, remissiue. n. 617.

Illis verbis reg. quorumcumque collatorum, comprehenduntur Beneficia ad collationem vnius tantum pertinētia, quia plur alitas resoluitur in singularitates, &c. nu. 618. & ista verba capiunt etiam collatores ex priuilegio etiam ad tempus, contra Simonetam, & Gonçal. n. 619. & reg. in illis verbis comprehendit, tam ordinarios quam extraordinarios collatores, etiam ex fundatione, n. 620.

Verbum, collatorum, tanquam prolatum à lege comprehēdit præsentatores electores, & alios dispositores, &c. n. 621.

Quamuis masculinum concipiat fœmininum, tamen maioris explicationis causa addita sunt verba, & collatricum nam ex priuilegio fœminæ possunt habere ius conferendi, & verbum, collatricum, comprehendit præsentatrices, cuius iuris fœminæ capaces sunt de iure, n. 622.

Sicut respectu Beneficiorum, quæ reseruantur, fit in reg. expressa mentio de secularibus, & regularibus maioris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum, nu. 623.

Respectu Cardinalium nulli sunt menses reseruati, quia reg. eos excipit, alias eos comprehenderet, n. 624. & ista exceptio intelligitur de Cardinalibus ordinarijs collatoribus tantum, non de alijs etiam Legatis de Latere, numer. 625. & procedit etiam in Beneficijs simultaneæ collationis, cum Capitulo cui prodest. numer. 626.

An sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in Beneficijs simultaneæ collationis reseruatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo ad conferendum reseruata? n. 627. resoluitur non prodesse contra Gonçal. & declaratur id, quod dicitur, indulta nihil de nouo concedere, nec augere facultatem conferendi, sed tantum remouere obstaculum reseruationis.

De indultis Cardinalitū remissiue, & limitationes, quæ in indultis modernis ponuntur, quorum tenor est diligenter inspiciendus. n. 630.

Si Cardinalis collator non contulit Beneficium vacans in mense alias Apostolico infra semestre, an deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, an vero ad solum Papam? n. 631.

Resoluitur fieri ad Archiepiscopum, &c. licet secus sit in in Beneficio reseruato conferendo vigore indulti, numero 632.

An Cardinalis Episcopus possit conferre Beneficium, quod vacauit in mense Apostolico ante eius promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat? numer. 633. Resoluitur cessante indulto non posse.

An Cardinali Episcopo decedente ante collationem Beneficij vacantis in mense alias reseruato, possit illud conferre Episcopus successor non Cardinalis? à numer. 634.

Resoluitur non posse stante reg. 2. Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum post obitum Episcoporum vacantiū,

contra

contra Gonçal. cuius etiam doctrina, quod Vicarius Episcopi in remotis decedentis habens facultatem conferendi post d. obitū, ante illius notitiam possit conferre Beneficium, quod vacauit viuente Episcopo, est falsa, n.636.

An dict. exceptio, & fauor nostræ regulæ extendatur ad Cardinales absentes à curia, vel solum procedat in residentibus in curia? numero 637. Et seq. resolutur per hanc regulam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruari Beneficia vacantia in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum sint reseruata per regulam 7. si sunt absentes à curia.

An sint regula, non comprehendit Cardinales, similiter etiam non comprehendat Reges collatores? n.639. resolutur, quod non.

Quare dicit regula, S. Romanę Ecclesiæ Cardinalium? numero 640. resolutur, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ, vel potius ad denotandam eorum Dignitatem, & denominationem.

Papa non intendit ledere concordata Germaniæ, & Franciæ, de quibus remissiue, n.641.

Per hanc regulam reseruantur Beneficia ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est, siue de iure communi, siue de iure speciali, numer. 642.

Reseruatio hæc est personalis, & si cum conditore expirat, maxime, quod est facta ad suæ voluntatis beneplacitum, quod morte finitur, numer. 643. & quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas. Et sic expirant morte, vel renuntiatione Papæ, n.644.

Sede Apostolica vacante omnes menses sunt Ordinarij, & tunc Ordinarij possunt prouidere de Beneficijs vacantibus in quolibet mense ante factionem regularū, n.645. nisi alias sint affecta, aut Papa postea electus declararet, non expirasse reseruationem, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit ad prouidendum conclauistis, &c. n.646.

Indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum sede Apostolica vacante, quia tunc nulli sunt menses Apostolici secundum Rotam, nu.646. quod conducit ad indultum Ducis Albani, quod est restrictum ad mēses Apostolicos, & solum capit Beneficia priuatiue ad Papæ collationem pertinentia, a n.648.

Clausula apponi solita iuxta regulam Cancellariæ in literis indulgentiarū, quod si alias aliqua indulgentia fuerit per ipsum concessa, illæ nullæ sint, quæ operatur, vt indulgentia si alias nulla in totum, intelligitur tantum de ipso Papa concedente, & non de antecessore, &c. n.651.

Sub clausula Breuis de capienda possessione, non tamen à nobis prouisis, comprehenduntur prouisi à prædecessoribus iuxta subiectam materiam, & prouisus vigore literarum Papæ, dicitur prouisus à Papa secundū Rotam, n.652. secus quando in Breui dicitur, non tamen à nobismet, seu à nobis ipsis prouisis, nam illa verba sunt personalissima, & operantur, quod Breue sit exequendum contra omnes non prouisos ab eod. n.653. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

De verbo generaliter & de verbo reseruauit remissiue, n.654.

Statutum est de mense vacationis mentionem fieri, quia vult Papa certior reddi, an Beneficium vacauerit in suo mense, n.655. de quo debet fieri mentio dispositiue, id est affirmatiue, & absolute, non dubitatiue, aut cum dictione, vt affertur, neque in communi, num. 656.

Id solum habet locum in mensibus reseruatis, & prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur de mense mentionem facere contra Gonça. n.657.

Quod dicitur de octo mensibus reseruatis, scilicet debere fieri mentionem de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, n.658.

Regula de mense exprimēdo procedit in gratia, si neutri, n.659. & in noua prouisione, quando in prima gratia non fuit expressus, n.660. & etiam, si quis velit capere Beneficium per clausulas generales, siue alio quouismodo, n.661.

Procedit etiam in gratia de Beneficio vacante, non solum de iure, & de facto sed etiam de iure tantum, & de facto tantum, n.662. ita vt, quando Beneficium impetratur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, n.663. vbi ponitur decisio Rotæ.

Non placet, quod in ista decisione dicitur, quod, cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse de mense fieri mentionem, n.664.

Procedit etiam, non solum in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo incrat reseruatio regulæ, n.665. nec praxis, & stilus datariæ est in contrarium quamuis admittantur supplicationes de aliis vacationibus absque expressione mensis, cuius ratio redditur, n.666. vbi quando Papa censeatur velle præuenire Ordinarium.

In vacatione per resignationem, siue in curia, siue extra non est necessaria expressio mensis, nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalib. vellet capere Beneficium n.667.

Regula etiam hæc de expressione mēsis non habet locū in Beneficijs alias reseruatis, & in vacantibus in curia n.668. nec in prouisione Papæ de Beneficijs iuris patronatus laicorum nu.669. nec mensis expressio est necessaria in præsentatione, & institutione etiam coram Papa n.670.

Non etiam habet locum reg. de expressione mēsis subrogationibus, quoad Beneficium litigiosum in locū, & ius defuncti, quamuis secus in gratia, si venire n.671. nec etiam habet locū in gratia reformatoria seu perinde valere, quando in gratia fuit mensis expressus, n.672.

An in prouisionib. Nuntij, seu Legati locum habeat hæc regula de expressione mensis remissiue? n.673.

In prouisionibus Episcoporum, & aliorum Ordinariorum clarum est non esse necessariam expressionem mensis n.674.

De verbis, ac consuetudines immemoriales optandi, &c. nec non Priuilegia, & indulta, &c. remissiue, n.675.

Per verba, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, &c. derogatur indultis disponendi de Beneficijs, etiam reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis n.676.

Dicta verba, ac etiā disponendi de huiusmodi Beneficiis, referuntur non solum ad priuilegia, & indulta, sed etiam ad consuetudines, etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficijs, &c. n.677.

Papa etiam sine causa potest derogare, & reuocare, priuilegia ad conferendum Beneficia n.678.

Per hanc regulā non censebitur derogatum Bullæ Sixti

IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magistratibus Hispaniæ, vbi statuitur huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, ex eo pracipue, quia d. Bulla est per modum statuti, & per viam legis n. 679. & seq. vbi de rationibus, & fundamentis adductis, per Gonçalez.

De verbis, etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, *&c. & aliis sequentibus vsque ad finem regulæ, remissiue, &c. n. 681.*

508 AD secundum deueniendo ad explicationem nostræ reg. & notab. quæ ex eius verb. seu circa ea deducuntur, in primis notandum est, circa illa verba, *cum cura* clare per ea reseruari Papæ collationem Benefi. curatorum, quæ etiamsi non fuissent addita ista verba *cum cura*, *& sine cura*, adhuc comprehenderentur in hac reseruatione, tum quia in dispositione legali appellatione Beneficij veniunt omnia Beneficia, etiam curata in materia stricta, vt dixi supra 1. p. c. 6. n. 67. tum maxime propter illa verba vniuersalia, *omnia Beneficia*, vt alias in simili reg. 7 Gregor. XIV. resoluit Rota in Salamantina Parochialis de los Villares 5. Iulij 1593. coram Illustrissimo Card. Arigonio, & post hæc tradit Gonçal. gl. 6. ex n. 17. non tamen tollitur.

509 Concursus ab Ordinario † faciendus iuxta decretum S. Concilij Tridē. sess. 24. de refor. c. 18. & constitutionem Pij V. 32. super collatione Ecclesiarum Parochialium, qui etiam in reseruatis est faciendus, vt ibi, & declarauit S. Congr. Concilij, vt infra dicitur 9. p. c. 2. à n. 153.

510 Secundo circa illa verba, † *omnia Beneficia*, &c. notandum est, quod intelligenda videntur de Beneficiis petpetuis, non de manualibus, seu ad nutum amouibilibus, quæ siue sæcularia, siue regularia, sub reseruationibus, etiam generalibus, ac regulis reseruatoriis non comprehenduntur, quia Papa reseruando sibi collationem Beneficiorum, videtur intelligere de collatione, quæ fit perpetuo, & non intendit mutare naturā Beneficiorum, cum non exprimat. Calder. consil. 26. de Præben. Fel. qui sequitur istud consil. illud simpliciter referens in c. per tuas sub n. 4. de maior. & obed. Staphil. de literis gratiæ 9. forma expectat. numero 29. Glossator, Soto in reg. 3. Cancell. vers. ex quo sequitur Æneas de Falcon. de reseruat. 3. quæst. principali num. 25. Cassad. dec. 4. num. 1. de Præben. Achilles decis. 272. seu 9. de Præbend. Lud. Gomezius de expectat. numer. 94. Rebuffus in regula 2. *Cancell. verb. ac dignitates conuentuales in fi.* Mandos. *reg. 1. Cancellariæ quæst. 11. numer. 4.*, & latius *reg. 3. quæst. 11.* Paulus Granutius ad Simonetam *quæst. 8.* (licet Simoneta ibi contrarium teneat) Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib. 11. quæst. 3. numer. 82. 83. & 95.* & facit, quod ipse tradit *lib. 2. quæst. 11. à numer. 7.* Zerola *in praxi Episcopali. 1. par. verb. Beneficiis §. 3. dicto 9.* Rota *decis. 739. numero 8. par. 1. diuer.* & in Parmen. Prioratus 5. Iunij 1593. coram D. meo Corduba, de qua supra 1. *par. c. 2. n. 67.* & post hæc tradit Gōçalez *gl. 5. §. 6. à n. 9.* dicens fuisse decisum 10. Decem. 1603. coram D. I. ita.

511 Et quamuis regula hæc † exprimat Beneficia regularia, quæ regulariter, & natura sua sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, Cassad. *numer. 3.* & Achilles *supra*, & Mandos. *d. reg. 3. q. 10. & 11.* & dictum est *d. cap. 2. 1. par. à numer. 65.* & de iis, non de manualibus videtur reg. intelligenda, etiam quo ad regularia, sicut & extrauagans *ad regimen innouata* per *reg. 1.* quæ loquitur etiam expresse de regularibus, ex dictis, & alias diximus supra *num 271.* & ita post hæc notat Gonçalez supra *a. glos. 5. §. 6. à numero 58.*

Et ista Beneficia † regularia perpetua comprehenderentur in reg. etiamsi de regularibus expressa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione non solum veniunt Beneficia sæcularia, sed etiam regularia, Rota *dec. 739. n. 1. par. 1. & dec. 189. n. 1. par. 2. diuersorum*, & nullibi reperitur scriptum, quod in generali reseruatione Beneficiorum non veniant regularia Beneficia, si sint perpetua, & in hoc magis inclinat Gonçalez *glos. 8. à nu. 18.* vbi multa hinc inde adducit. 512

Sed an Beneficia regularia † Ordinum militarium comprehendantur in hac reg. tractat ibi Gonçalez *num. 53.* & plura pro vtraque parte adducit, & tandem ait, quod pro nunc adhæret generalitati constitutionis regulæ, & sic, quod comprehendantur in ea perpetua Beneficia prædictarum Religionum propter amplissima verba regulæ, *quorumcunque Ordinum*, præsertim stantibus sequentibus verbis, *qualitercumque qualificata, & vbicunque existentia.* Admittit tamen, quod fortasse reseruatio huius regulæ in sua generalitate non se extendat ad præposituras, & Prioratus Ordinum militarium, quæ per regulam 3. non reseruantur, sed exceptuantur, ne in generali reseruatione veniat quod in speciali non comprehenditur *arg. l. obligatione generali ff. de pignor. l. 5. n. 15. par. 5.* Ant. Gabr. *conc. 12. de reg. iuris.* item ne generalis lex comprehendat casum specialem, & priuilegiatum, &c. Et ne in continenti detur correctio d. regulæ 2. Sed mihi magis placet, quod nulla Beneficia, etiam minora dictorum Ordinum militarium cōprehendantur in hac reseruatione *arg. d. regulæ 3.* ex qua videtur colligi mens Papæ nolentis reseruare Beneficia Ordinum militarium. 513

Notandū est, † etiā ex illis verbis, *omnia Beneficia*, comprehendi in hac reseruatione, sicut etiam in aliis Beneficia etiam tenuissima, & sine redditibus, & sic non posse conferri per Ordinarios, aut si sunt deuoluta, quicquid contra teneat Zerola *d. 1. par. verb. Beneficia. §. 3. dict. 7.* 514

Præterea circa illa verba, *omnia* † *Beneficia qualitercumque qualificata* Gonçalez *glo. 9. §. 1.* (vbi de Beneficiis patrimonialibus late agit, de quibus nos aliqua infra *cap. 7. à numer. 67. &* 89.) mouet quæstionem, an illa Beneficia patrimonialia includantur in reseruatione huius regulæ? quam quæstionem late tractat ex *n. 22.* & nos tractamus infra *à num. 559.* vbi vide. 515

Circa ead. verba † Gonçalez *dict. glos. 9. §. 2.* mouet quæstionem, an Canonicatus Doctorales, & magistrales, quæ in Regnis Arragoniæ Castellæ, & Leigionis sunt cōferendi per concursum vni Magistro, seu Doctori, vel Licentiato in S. Theologia, & vni Doctori, vel Licentiato in iure Canonico, vel ciuili graduatis iuxta formam Bullarum Sixti IV. Innoc. VIII. & Leonis X. comprehendantur in reseruatione huius regulæ, stantibus dict. Bullis, & indultis ad conferen. hos Canonicatus, in quibuscumque mensibus vacauerint, & disponentibus, quod per nullas reseruationes speciales, & generales siue regulas Cancellariæ comprehensi censeantur. Quam quæstionem nos breuiter attigimus infra *n. 679.* circa illa verba, *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus numquam comprehendantur, &c.* vbi melius cadit ibi vide, & *nu. 608.* 516

Cir-

Circa ead. verba est alia quæstio, † nam tractat
517 Gonçalez *d. glos. 9. §. 3.* an hæc regula procedat, quo ad Beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, vbi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum Beneficiatorum, sed secundum fructuum supercrescentiam, vel decrescentiam Beneficiati crescunt, seu decrescunt, quæ dicitur Ecclesia receptiua? De qua quæst. infra *n.* 550. circa verba *quocumque modo vacatura.* vbi melius cadit.

Circa ead. verba quærit idem Gonçalez. *d. glos. 9.*
518 *§. 4.* an, si in vna Ecclesia vnum dumtaxat Beneficium consistat, vel, si alicui competit collatio vnius tantum Beneficij, hoc vnicum, & monoculare Beneficium comprehendatur in reseruatione huius regulæ? & tandem resoluit, quod quicquid esset in terminis regulæ 3. de quo supra à *num.* 267. hæc regula capiat huiusmodi Beneficia monocularia, quia generaliter, & plenissime loquitur de omnibus Beneficiis qualitercumque qualificatis, & quia hæc regula non aufert lumen, & potestatem conferendi omni tempore, vt illa regula 3. sed dumtaxat in mensibus Apostolicis, & alias sequeretur, quod fere omnia Beneficia curata, quæ vt plurimum sunt sola, & monocularia in Parochialibus, non venirent sub reseruatione contra verba regulæ exprimentia Beneficia cum cura: & sic ait, quod tentari posset, quod quando, sine veri præiudicio Dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, si essent monoculares, non comprehenderentur sub reseruatione d. regulę 3. tamen caderent sub reseruatione huius regulæ, quod mihi nõ certum videtur.

519 Circa ead. verba restat alia quæstio, quam agit † Gonçalez *d. glos. 9. §. 5* an hæc regula capiat Beneficia creata, & fundata post illius promulgationem? & pluribus adductis pro parte negatiua, quam tenet Rota *decis. 32. num. 7. de Præben. in antiquis?* & Simoneta *quæst. 12.* per *Clemen. si. de rescrip.* tandem resoluit id, nempe, quod sub regula cadant Beneficia postmodum creata, cum Gaspare de Perusio *de reseruat. cap. 2. num. 8.* Gemin. *cons. 69. sub num. 9.* Ænea de Falcon. *quæst. 3. principali, num. 8.* Mandosio *regul. 3. quæst. 7.* additionatore Simonetæ *d. quæst. 12.* & P. Greg. *de Benef. cap. 7. numer. 1.* quia, quando, reseruationes sunt inductæ per constitutiones, leges, seu regulas, vt in proposito, non est in consideratione noua creatio, quia lex semper loquitur, *leg. Arriani. C. de hæret.* & contraria procedunt in reseruationibus specialibus pro certis personis iuxta terminos *d. clem. fin.* quæ sunt ambitiosæ, odiosæ, & restringendæ *cap. quamuis. de Præben. in sexto.* cum aliis, non in reseruationibus generalibus, & per viam legis.

520 Puto tamen, † quod, quamuis Beneficia postea creata & erecta, cadunt sub reseruatione regulæ id non procedat in ipsa prima vacatione per creationem, & erectionem, sed in vacationibus succedentibus post primam prouisionem: durum enim videtur, & à mente Papæ longe alienum, quod, si in mense Apostolico crearetur, seu erigeretur Beneficium per Ordinarium, quod non esset de iure patronatus laicorum, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro illa prima vice, nec patronus Ecclesiasticus præsentare, quamuis Gonçalez *ibi, numer. 49. 50.* contra teneat, nempe tale Beneficium venire sub reseruatione regulę, etiam in prima vacatione per nouam creationem, & erectionem.

Tertio circa illa verba, † & *vbicumque existentia,* 521
notandum est, quod per ea ampliatur reseruatio regulæ nostræ, non solum ad omnia Beneficia qualitercumque qualificata, sed etiam vbicumque existentia, id est, siue in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, seu Cathedralibus, siue alias, quæ tamen verba maioris declarationis gratia, & omnis dubitationis tollendæ causa, sunt adiecta; nam etiam sine eis illa comprehenderentur in reseruatione generali, & per viam legis, licet secus in reseruationibus specialibus pro certis personis, Hier. Gabr. *cons. 197. lib. numer. septimo.* tradit Gonçalez *glos. 10. à n. 1.* qui alia etiam adducit circa ista verba, non multum conducentia.

Quarto ex illis verbis † *in singulis Ianuarij, Febr.* 522
Aprilis, May, Iulij Augusti, & Nouemb. mensibus, notandum est istos 8. menses prout iacent, & computantur, esse Apostolicos, & reliquos quatuor remanere Ordinariis, ordinarios propterea communiter nuncupatos, notat Gonçalez *glos. 11. ex n. 1.*

Sed hic oportet videre, † vnde mensis incipiat, & 523
computetur in proposito, & dicendum est, mensem incipere à media nocte, verbi gratia, mensis Ianuarij seu Februarij seu Martij incipit à media nocte præcedenti 1. diei, quę dicitur media nox præcedentis diei, id est, vltimi præcedentis mensis. Nam dies naturalis, & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem, incipit à media nocte, vt m l. more Romano ff. de feriis, & ibi Iat. & alij *ca. consuluit de offic. Deleg.* vbi D. Tiraq. *de retractu lign. §. 1. glos. 11. num. 7.* Nauar. *de oratione cap. 3. n. 34.* late Francolinus *in tract. de tempore horarum Canonicarum cap. 87. cum seq.* & in proposito Rota in vna Auersana Parochialis 12. Mar. 1562. coram Oradino, vt per Verallum *decis. 67. seu 71. lib. 2. in manuscriptis* Ioseph. Ludouic. *decis. 116. n. 7.* Rota etiam in Pistorien. alternatiue infra adducta. *n. 739.* & post hęc Gonçalez *d. glos. 11. à num. 9.* qui citat Polidorum Ripam in nouissimo *tract. de nocturno tempore c. 3. à n. 17. & c. 158.* & in terminis nostrę regulæ inquit dixisse sępe Rotam.

Est autem media nox † vbi cœpit sonare hora 12. 524
medię noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horę, quia cum primus pulsus horæ sonat, iam est hora expleta Thom. Sanchez *de matrim. lib. 2. disputat. 41. nu. 40.* & sic qui expirauit post primum pulsum horę decimę secundę, medię noctis vltimi diei, verbi gratia, Decembris antequam finiretur pulsus illius horę, dicitur obiisse in mense Ianuarij & non Decembris.

Et vbi sunt diuersa † horologia, videtur standum 525
horologio Parochiæ, seu viciniæ, in qua defunctus obiit, aut illi, per quod communiter ibi reguntur, cessante tamen fraude, aut notabile de ordinatione horologij, vbi autem horologia non incipiunt à media nocte, & meridie de 12. in 12. horas numerando, vt in Hispania, & Gallia, sed ab occasu solis vsque ad vigintiquatuor horas numerando per quatuor senarios, seu duas duodenas, vt in Italia, media nox accipienda erit iuxta quantitatem, seu magnitudinem, & paruitatem dierum. & noctium, & tempore æquinoctij media nox erit hora 6. &c. Et ad id cognoscendum deseruient tabulę positę per Francolinum *in d. tract. 3. par. c. 100. 101. & 102.* quamuis factę sint ante correctionem anni, & sic in eis vernũ æquinoctium ponitur 10. Martij & non 21. vt in correctione, deseruient etiam regulę positę per lunaria per

petua, & in calendario aliquorum missalium ponitur in fine mensium, quot horas habent dies, & noctes mensis de 10. in 10. dies.

526 In locis vero vbi † non est horologium, vel, si sit, quando probatur non esse bene ordinatum, seu quod audiri non potuit, aut de facto non fuit auditum, accipienda erit media nox iuxta cursum noctis, arbitriumque ac iudicium hominum, præsertim habentium experientiam, & cognitionem de hoc. Et etiam à communiter accidentibus, & vero similibus, vt *in d. decis.* Veralli. 67. seu 71. vbi ex galli cantu probato per testes, fuit resolutum Beneficium post mediam noctem ad sustinendam prouisionem Ordinarij, Ioseph. Ludou. *supra*, & Gonçalez ex *numero* 16. qui post Polidorum Ripam *in dict. tract. capitulo* 157. 160. *& sequent.* aliqua adducit de galli cantu, & tempore, quo galli cantare solent, & tandem concludit, quod ad probandum esse iam noctem versus diem inclinatam, diemque sequentem iam ceptum, sit leuis ponderis præsumptio, quæ in solo gallicinio fundatur, cum diu, noctuque galli cantare non prætermittant, quamuis versus auroram cantare frequentius sit, & quantum deferatur huic gallicinio arbitrio iudicantis pensatis circumstantiis, & testium rationibus aliisque verisimilitudinibus relinqui putat ad. *l. 3. vers. tamen magis scire potes. ff. de testibus & c. in præsentia de renuntiatione*, sed ego addo d. præsumptionem ex galli cantu maxime accipiendam esse ad sustinendam prouisionem Ordinarij, vt in terminis d. decisionis Veralli, ex quo pro Ordinario facit ius commune, vt dicetur *num.* 528. & seq.

527 Succedit nunc difficultas, † quod iuris quando vacat Beneficium circa mediam noctem vltimi diei mensis, ita vt minime constare possit, an fuerit finitus vnus mensis, & ceptus alius, & sic an vacauerit in mense Apostolico, an in Ordinario, vel quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur in quo die, & mense fuerit, an in ordinario, an in Apostolico, quia, verbi gratia, inuenitur mortuus in fluuio, puteo, aut in deserto, & nescitur quo die, & mense obiit, nemo enim vidit eum mori, vel mane die 1. Ian. repertus est mortuus in lecto & nescitur, an obierit post mediam noctem, an ante. An tunc Beneficium censeatur vacare in mense ordinario, an in Apostolico, Et an Ordinarius possit illud conferre? Et difficultas procedit quando facta diligentia, & indagatione, sciri non potest in quo mense Beneficium vacauerit, nam Episcopus, antequam prouideat de Beneficio vacante, inquirere debet in quo mense vacauerit, vt sciat, an ad se, an vero ad Papam prouisio pertineat, alias male faceret, & si forte vacasset in mense Apostolico, violaret alternatiuam, vt in d. Pistorien. infra adducta, *d. n.* 739.

528 In casu autem dubij, † quando facta indagatione constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, videtur posse Episcopum illud conferre, nam in casu dubij præsumendum est pro Episcopo, ex quo ad eum spectat prouisio omnium Beneficiorum suæ Diœcesis de iure communi cessantibus reseruationibus, vt supradictum est *in principio nu.* 52. quo iure priuari non debet non constando d. reseruationes, & confirmatur, nam illa interpretatio est fauorabilis, per quam fit redditus ad ius commune *l. si vnus § pactus, ne pateret ff. de pactis*, & ibi Ias. *n.* 6 *cum aliis*, præterea in dubio facienda est interpretatio pro non reseruatione, nam in dubio fauendum est ordinariæ collationi, & iurisdictioni, quæ fauorabilis est, Staphil. *de literis gratiæ in præfat. ne n.* 16. & Mandos. *cons.* 11. *n.* 45. & 8. ex glos. *in cap. 1. de rescript. in* 6. *verb. processus circa fin. & in Clement. 2. de off. ord. verb. nolumus*, quam dicit notabilem, Abb. *in c. si quis contra. de foro comp. n.* 4. & reseruatio est odiosa vt supradictum est à *n.* 66. & per istam interpretationem non fit graue præiudicium Papæ, qui concurrit cum omnibus Ordinariis, & alias fieret graue præiudicium Ordinario priuando eum sua prouisione, Gonçalez *§.* 4. *proœm. n.* 21. quæ ratio procedit in quolibet Ordinario, &c. nec obstat *Clementina 1. vers. neutro, vt lite pendente*, quia loquitur in casu speciali, in quo constabat fuisse litem super Beneficio, cuius ratione Episcopus erat impeditus prouidere de iure communi, vt *in c. 1. & 2. vt lite pendente in* 6. & reseruatio *c. 2. de Præben. in* 6. de qua dubium erat an intraret tanquam clausa in corpore iuris est fortior, ac fauorabilior, &c. vt per Gonçalez *d. glos.* 11. *à n.* 44.

Sed ait Gonçalez *ibi ex num.* 26. † quod tali casu 529
actor succumbat, siue fuerit prouisus Apostolicus, siue Ordinarius, & possessor est absoluendus, ex Puteo *decision.* 207. *& 266. lib.* 3. nam, cum sunt partium iura obscura, contra petitorem iudicandum est. *§. retinendo. versic. commodum de interdictis cap. 2. de probatio. cap. inter dilectos in fin. de instrumen. regul. cum sunt partium* 11. *in* 6. Mascard. *conclusione* 1200. *cũ alijs*, & actore non probante, reus debet absolui *l. qui accusare C. de edendo. c. vnico. versicul. cum enim, vt Ecclesiastica Beneficia.* Mascard. *conclusione* 36. quod etiam procedit in causa Beneficiali, nam, licet reus non doceat de iure suo, adhuc vincere debet, & dari ei sententia absolutoria, ex non iure actoris Felin. *in c. olim. de rescriptio. n.* 9. *&* 10. Caputaquen. *decis.* 174. *n.* 6 *part.* 2. *&* 133 *part.* 3. *cum alijs*, neutro tamen possidente, obtinebit prouisus ab Ordinario supposito, quod eius prouisio sit anterior prouisione Papæ, quia Ordinarius, & prouisus ab eo fundat intentionem suam de iure communi, & onus probandi reseruationem ratione mensis spectat ad prouisum Apostolicum, se fundantem in vacatione in mense Apostolico, cum hoc sit suæ intentionis fundamentum, Rota *decis.* 46. *parte* 2. *diuersorum cum alijs*, hæc Gonçalez.

Cuius quidem sententia † mihi non placet, quate- 530
nus ait, quod tunc prouisus Ordinarius succumbet, si prouisus à Papa de illo Beneficio tanquam vacante in mense Apostolico possi let, nam, cum in prædicto casu, vbi constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit præsumatur pro Ordinario & ius commune pro eo faciat, vt dictum est, prouisus ab eo habens hanc præsumptionem iuris pro se habet suam intentionem fundatam, & transfert onus probandi in aduersarium etiam existentem in possessione, Alciatus *de præsumpt. 3. parte nu.* 2 & ibi addit Mandos. *reg. 4. quæst. 1. nu.* 4. *& regul. 12. quæst. 7 num.* 4. Couarr. *lib. 2. var. cap. 6. num.* 1. Mascard. *quæst. 17. à n. 6. & conclus. 1227.* & Pacian. *eodem tract. de probatio. lib. 1. cap. 12.* & vbicumque ius commune pro aliquo facit, & pro eo præsumit, istius modi iuris præsumptio onus, in reum probandi transfert, Mascard. *d. quæst. 17. num.* 9 & ipse Gonçalez *supra n.* 47. ait, quod qui habet pro se ius commune, vt in proposito, dicitur habere plenam probationem quamdiu aliqua exceptione contraria plene probata non repellitur cum Bar. *in l. admonendi num.* 50. Ripa *nu.* 112. *ff. de iureiuran.* Puteo *dec.* 101. *n.* 1. *lib.* 2.

& Rota

& Rota *decis.*522.*n.*4.*p.*1.*diuers.*& quod præsumptio iuris reiicit probandi onus in aduersarium,&quo ad hunc effectum æquiparatur quasi possessioni,quæ & ipsa transfert onus probandi in aduersarium, dicit Menoch. *de præsumptione lib.*1.*quæst.*33.*a numer.*2.& præsumptio iuris est vera, & liquidissima probatio, Alcia.*n.*3.& Corian.*supra* Mascard.*d.conclusione* 1227. *num.*11. Menoch.*supra quæst.* 36.*a n* 3. Rota *decisione* 4.*n.*21.*parte* 2.*diuersorum*, Gonçalez § 7.*proœm.num.* 141.*& glos.*43 *n.*91.& Valasius *de iure emphyt. quæst.* 7.*n.* 33. vbi docet probationem per legis præsumptionē sufficere, etiam vbi requiritur probatio per scripturam. Et possessio non transfert onus probandi in aduersarium, quando est aliqua præsumptio contra possidentem, Mascard.cum communi. *d.conc.* 1200.*n.*65.

531 Nec obstat *d.decis.*† Putei 207. vbi dicitur, quod prouiso per Ordinarium agenti contra prouisum Apostolicum possessorem incumbit onus probandi Beneficium vacasse de mense ordinario, quia non loquitur in casu proposito, quando constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, sed quando de eo constare potest,& contrauertitur, cui incumbat onus probandi mensem vacationis Ordinarium vel Apostolicum, an prouiso per Ordinarium, qui est actor, an prouiso Apostolico reo, & possessori non petenti nisi absolutionem?

532 Ex quibus prædicta † resolutio procedit, non solum quando prouisio Ordinarij est anterior, sed etiam quando est posterior prouisione Apostolica, quæ fundatur in reseruatione, & vacatione in mense Apostolico, & non iure præuentionis, quicquid dicat Gonçalez *d.glos.*11.*num.*34.40.& 43 nam, cum prouisio Apostolica fundetur in reseruatione, corruit non stante, aut non apparente reseruatione, ac impedit subsequentem prouisionem Ordinarij iuxta supradicta *num.*177.nam de non stantibus, & non apparentibus idem est iudicium, vt est vulgare. Nec supradictis †obest *capitulum,si à sede Apostolica de Præben.lib.*6. de cuius materia late Gonçal.§. 3. *proœm. num.* 50. nam solum procedit vbi constat de prouisione, aut etiam reseruatione Papæ concurrente cum prouisione Ordinarij, & dubitatur de anterioritate, in proposito autem non constat de reseruatione, quamuis vbi in ipsa die acceptationis recognitæ alternatiuæ vacaret aliquod Beneficium, & non posset constare, an esset Prior vacatio, an acceptatio, & consequenter, an Beneficium vacaret in mense Ordinarij, an Apostolico, recte procederet d.capitulum, si à sede Apostolica, vt ait Gonçalez *glos.*65.*num.*18.quia tunc primo, & principaliter dubitatur de anterioritate vacationis, aut acceptationis,conducit *decisio* Guidoboni 112.*in* 534 *manuscriptis*,† vbi habetur,*quod, cum ageret fabrica S.Petronij contra Ioannem possessorem bonorum cuiusdam defuncti eo prætextu, quod ad se bona pertinerent vigore statuti Bonomien.disponentis,quod bona decedentium ab intestato non habentium agnatos, vel cognatos vsque ad quintum gradum, deueniant ad fabricam S. Petronij, dubitatum est, an incumberet onus probandi Io. se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum,an fabricæ,non extare aliquem infra dict.gradum? & Domini tenuerunt incumbere onus probandi Io. etiam,si esset possessor,quia fabrica habet fundatam intentionem ex statuto allegando negatiuam quod non extet aliquis intra d.gradum per glossam* in l.cum de lege. ff.de probat. *& quod decesserit intestatus, præsumitur, nisi doceatur testamentum,quia concedere testamentum, est quod facti, quod non præsumitur,qui autem ex aduerso dicit se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, cum sit facti, debet illud probare, alias succumbit propter statutum, quod vocat fabricam. Ita resolutum est* 30.*Octob.* 1553.*coram D.Capisuto.*

Nec obstat † quod ait Gonçalez *glos.* 43. *num.*95. 535 (vbi *num.*99.refert *d.decisionem* Putei.207.*&* 266.) quod quando quis tenetur vti actor probare aliquid, in quo se fundat, tunc non sufficit iuris præsumptio, sed requiritur aliunde probatio, citans Achillem de Grassis *decis.*1.*de probat.num.*1.& 2.Cæsarem de Grassis *decis.*176.alias 1. *qui filij sunt leg.n.* 17.*&* 18. quia id est falsissimum, & contra receptas doctorum sententias,vt ex adductis patet, nec dictę decisiones id probant, nam *decisio* Achilis, quæ est 165. in ordine dicens, quod doctrina communis, quod quis præsumatur viuere vsque ad centum annos, non suffragatur illi, qui tenet probare pro fundamento intentionis suæ aliquem viuere, quia tunc necesse est plene probare vitam,ex Alex. *cons.* 27.*vol.*7 ex eo quidem procedit, quod vere non sit iuris præsumptio quem viuere vsque ad centum annos,vt tenet Alcia.*de præsumpt.reg.*1.*præsumpt.*44. Mandos.*reg.*19.*de infirmis quæst.*6.*a n.*5.Pinel.*in l.*2. *C.de rescind.vend.*3.*par.numero* 33.Paz *in praxi.*3.*par.* 1.*tom* 10.Pacianus *de probat. lib.*2. *capitulo* 7.*&* 8. & Ioan.Gutierrez *pract.lib.*2.*quæstione* 7.*numero* 8. & ita etiam procedit d.decisio Cæsaris de Grassis,*num.* 17. *&* 18. quæ allegat decisionem Achillis, quando non est vera,& firma legis præsumptio, vltra quod ibi nihil resoluitur. Et facit quod dicitur supra *num.*356.

Quærit etiam circa prædicta † verba Gonçalez, 536 *d.glos.*11.*ex num.*48 quid erit, si aliquod Beneficium vacat in mense ordinario, & Ordinarius non confert illud in ipso mense, sed ingresso iam mense Apostolico,an ex eo,quod vacatio durauit, ac intrauit in mensem reseruatum, sit d. Beneficium reseruatum, nec ne? In qua quæstione multa adducit, & expendit,cum tamen ea parum habeat dubitationis, & sic nullus nunquam de ea dubitauerit, nec sit in Rota disputata, licet quotidie contingat, vt ipse dicit,tandem à *n.* 53. resoluit, d. Beneficium non esse reseruatum. Et ita sine dubio tenendum est, quia regula nostra dumtaxat reseruat Beneficia vacatura in mensibus Apostolicis, & d. Beneficium non vacauit in mense Apostolico, sed ordinario, quamuis eius vacatio duret vsque ad mensem Apostolicum. Secundo quia regula loquitur de tempore, & initio vacationis, scilicet quando contingit obitus possessoris Beneficij,seu alius modus vacationis, non autem de continuatione ipsius vacationis, vt constat, tam ex mente, quam ex verbis regulæ, ad quod faciunt illa verba,*de mense,in quo vacarint.* De mente etiam clare constat, cum Papa velit partiri menses inter se & Ordinarios, ita quod Beneficia de nouo vacatura in 8. aut 6. mensibus sint reseruata Papæ, Beneficia vero de nouo vacatura in aliis quatuor, aut 6.mensibus spectent ad prouisionem Ordinariorum, & alias non esset bona partitio, si Episcopi non possent prouidere Beneficia in suis mensibus vacantia, postquam intrasset mensis Apostolicus, cum tamen Beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic semel reseruata semper remaneant reseruata. Et confirmatur ex regula 2 Cancellariæ, vbi, quia Papa vult reseruare Beneficia non solum de nouo vacatura, sed etiam, quorum vacatio durat

sede Episcopali vacante, dicitur, *quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum.* Et facit etiam extrauagans *ad regimen. de Præben.* post principium in illis verbis, *nunc apud sedem Apostolicam vacantia, & in posterum vacatura*, quæ etiam verba ponūtur *in §. ac etiam per obitum.* Vnde apparet, quod quando Papa vult reseruare etiam Beneficia vacantia, seu quorum vacatio durat, id expresse declarat, quasi aliud sit Beneficium vacasse, & durare vacationem, & aliud in posterum vacaturum, quod intelligitur de nouo, nisi sublata materia, aut ratio aliud importet, vt in casu *cap. si postquam de Præben. in 6.* vbi gloss. & D. & Puteus *decision. 48. lib. 3.* aut nisi Beneficia vacatura absolute reseruentur non dicendo tali tempore, seu à tali tempore, seu tali loco, aut modo vacatura, & sic procedet sententia Simonetæ *quæstione 74.* quam sequitur Mand. *reg. 26. in præfatione, numero 3. & 4. & regula 32. quæstione 3. à numero 2.*

537 Vnde infertur, † quod Beneficia vacantia, sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, non reseruantur per superuenientem regulam mensium noui Pontificis, licet adhuc vacent. Ex quo regula solum reseruat Beneficia vacatura, & non vacantia, in quam sententiam procliuior est Gonçalez *§. 1. prooem. ex num. 60.* vbi istam quæstionem tractat, & vide dicta supra à *num. 440.* & infra *num. 646.*

538 Rursus circa prædicta † verba quærit Gonçalez, *d. glos. 11. ex num. 79.* de alia quæstione, quæ nullam habet difficultatem, nec fere dubitandi rationem, Quod si eadem Beneficia vacent pluries in mensibus Apostolicis, an post primam vacationē reseruatio regulæ locum habeat; Et multis pro parte neg. adductis, tandem resoluit contrarium, cum Calder. *cons. 10. de Præben.* & Simon. *q. 13.* non obstante regula *l. boues. §. hoc sermone de verborum signif.* quoniam eadem ratio militat in secunda, & vlterioribus vacationibus, quæ in prima, & quia regula nostra reseruat omnia Beneficia in mensibus Apostolicis, quocumque modo vacatura, & sic quocumque modo vacent, siue prima vice, siue pluribus, intrat reseruatio, Præterea, quia regulæ nostræ reseruatio est per viam legis generalis. Item quia quando in dispositione assignatur certum tempus, non solum comprehenditur primus actus, sed etiam omnes illo tempore contingentes; insuper, quia per primam vacationem non satisfit menti, & intentioni Papæ reseruantis. Vlterius, quia versamur in materia de sui natura reiterabili, vt est vacatio Beneficij, quæ sunt limitationes *de reg. §. hoc sermone* adductæ per Feli. *in c. 2. de treuga, & pace, num. 4* Tiraq. *in d. §. hoc sermone* Ant. Gab. *conc. 2. de legib.* & alios relatos per Gonçalez *supra.*

539 Quinto circa illa verba vsque † *ad suæ voluntatis beneplacitum*, circa quæ multa cumulat de more Gōcalez *glos. 12.* non satis ad propositum videnda sunt per nos breuiter dicta supra *n. 446.* & infra circa verba, *dispositionis suæ, n. 643.*

540 Sexto ex illis verbis, † *extra Romanam curiam* notandum est Beneficia vacantia in Romana curia, de quibus supra *à n. 68.* non includi in reseruatione huius regulæ, cum per eam solum reseruentur Beneficia extra Romanam curiam vacantia eo quod Beneficia in Romana curia vacantia non egent reseruatione huius regulæ, cum semper, & quocumque mense vacent, sint reseruata principaliori, & potentiori, fortiorique reseruatione in corpore iuris clausa *ca. 2. de Præben. in 6.* & de istis Beneficiis in Romana curia vacantibus, seu apud sedem reseruatis ad *cap. 2.* intelligenda sunt d. verba nostræ regulæ non autem de aliis Beneficiis reseruatis, quæ non possunt dici vere, & proprie vacare in curia sed ad summum tantum large, & improprie, vt dictum est *nu. 88.* & sic bene includuntur in reseruatione huius regulę, nec id est inconueniens, cum possint concurrere duæ, pluresve reseruationes in eodem Beneficio eodem tempore, & vnum Beneficium pluribus reseruationibus possit esse obnoxium, vt dicitur infra *cap. 3. num. 141.* & tradit Gonçalez *gl. 13. à numero 81.* quamuis idem Gonçalez *ibi ex numero 63.* teneat d. verba etiam de omnibus aliis Beneficiis reseruatis intelligi, ita vt regula nostra de nouo non reseruet illa Beneficia quæ iam sunt reseruata, cum excludat Beneficia in Romana curia vacantia, & omnia Beneficia reseruata dicantur vacare in curia, vt antea dixit, & quod reseruatio regulæ nostræ locum non habeat in Beneficiis alias reseruatis, ait etiam Gonçalez *glos. 5. § 8. nu. 61. & in aliis locis.* Quod non est verum ex dictis, bene verum est, † quod regula nostra 541
de expressione mensis vacationis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis disponat. Mandos. *de signatura gratiæ et. de promiss. versic. an autem in impetratione* Puteus *decis. 25. lib. 3* quam refert Gonçalez *d. glossa 13. num 78.* de quo Latius infra *nu. 668.* vnde male ait idem Gonçalez, *d. glos. 13. num. 91.* quod, si regula nostra includit Beneficia alias reseruata, esset necessaria expressio mensis. Quamuis de reseruatione per regulam nostram inducta esset etiam facienda mentio, vt ibi ait ex Cassadoro *decis. nona numero 5. de Præben.* Ænea de Falcon. 4. *quæstione principali effectu 44.* Paris. *cons. 138. nu. 8. lib. 4.* Caputaquen *decis. 85. n. 4. par. 2.* Simoneta *quæst. 14. n. 12.* iuncta additione & Mandosio *in locis* per eum allegatis. Sed id cessat ex clausula apponi solita *spirituali, vel generaliter reseruatum*, de qua infra *11. par. cap. 1. n. 30.*

Septimo ex illis verbis, † *alias quam per resignatio-* 542
nem, notandum est Beneficia in quocumque mense resignata in manibus Ordinarij non esse reseruata per hanc regulam, vt post hæc tradit Gonçalez *glos. 3. ex num. 1.* vbi citat Thom. Tribum *in decis.* Veneta. 54. *sub num. 15. lib. 2* male tamen ait Goncalez *ibi à n. vigesimo nono*, quod illa verba nostrę regulæ intelligantur tam de resignatione pura & simplici, quam de conditionali & in fauorem, quæ fit coram Papa, cum regula nostra indistincte, & generaliter loquatur, & sic generaliter sit de vtraque resignatione intelligenda, &c. nam resignatio coram Papa facta, quę inducit vacationem in curia, exclusa est per verba præcedentia, *extra Romanam curiam.* Et sic per ista verba solum excluditur resignatio facta coram Ordinario. Nec pro Gonçalez facit Rotæ *decis. 624. numero 1. lib. 3 par. 3. diuers.* dicens, quod regula nostra excipit resignationes, idque, siue in curia fiant siue in partibus, cui consonat *decis. 575. numero tertio & 4. & decis. 700. in fin. eod. 3. par. diuers.* quia ibi non dicitur, quod resignationes factæ in curia excipiantur per dict. verba, *alias quam per resignationem*, vnde intelligenda decisio est, quod regula nostra excipit resignationes factas in curia per illa verba, *extra Romanam*, & resignationes factas in partibus per ista verba alias, quam per resignationem.

Ex quibus verbis apparet, † quod in quolibet 543
mense

mense anni possunt permutari Beneficia coram Ordinario, nam cum in permutatione Beneficia repugnentur *cap. 1. de rerum permutat.* in 6. ibi, *resignantur*, & *Clem. 1. eod. tit.* ibi, *resignata*, vere vacant per resignationem, & sic non comprehenduntur in reseruatione huius regulæ, tradit post hæc Gonçalez. *d. glo. 13. ex num. 32.* & quod permutatio, seu resignatio ex causa permutationis, sit vera resignatio dicitur infra *11. par. cap. 3. n. 5.* quamuis multi in his partibus hoc non aduertunt, & ob id expectant mensem Ordinarij ad faciendam resignationem,
544 seu permutationem coram Ordinario, † aduertendum autem quod regula dumtaxat excipit resignationem expressam, non vero tacitam, quæ ipso iure fieri intelligitur, vt per assecutionem secundi Beneficij incompatibilis per contractum matrim. &c. vt recte declarat Gonçalez *d. glos. 14. an. 62.* quod tamen melius probatur ex dictis per nos infra *11. p. c. 3. num. 242.*

545 Vnde in vacantibus † per resignationem non habet locum alternatiua, cum non sint reseruata per hanc regulam, quidquid dicat Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verb. alternatiua §. 1.* qui tamen recte ait eam habere locum non solum in vacantibus per obitum, sed etiam per assecutionem secundi incompatibilis per priuationem, matrimonium contractum, & Religionis ingressum, &c. siqu dem Beneficia sic vacantia, quamuis dicatur resignatio tacita, reseruantur per hanc regulam, vt dictum est.

546 Et quando per istam regulam † reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari non comprehendi Beneficia resignata ex causa permutationis in manibus Ordinarij ex dictis *d. 11. par. cap. 4. à nu. 38.* cum Hier. Gabriel. *consil. 199. lib. 2. & alijs.* Sed nihil omnus tunc comprehenderentur ex quo sumus in reseruatione generali ad *decis. 1. de rerum permutation. in nouis, 2. dubio in fi.* Probum *in cap. 2. de Præben. in sexto, num. 24.* & sentire videtur Gonçalez. *d. glossa 14. num. 50.*

547 Octauo ex illis verbis, † *quocumque modo vacatura*, notandum est omnes modos vacationis (excepta vacatione in curia, & per resignationem) includi in reseruatione nostræ regulæ, qui eam non appositis istis verbis comprehenderentur. Æneas de Falcon. *quæstione 1. sub n. 2.* tradit Gonçalez *glos. 15. n. 1. & 2.* qui ex *n. 3.* ponit, & prosequitur modos vacationis Beneficiorum. De quibus vide per nos *dicta infra 11. par.*

548 Secundo notandum est, † quod regula nostra non solum locum habet in vacatione de iure, & de facto, sed etiam in vacatione de iure tantum, aut de facto tantum, vt late per Gonçalez. *d. glossa 15. §. 1.* & dixi supra *numero 198. & sequenti* vbi vide.

549 Tertio notandum est, † quod cum Beneficium non dicatur vacare ex persona habentis dumtaxat ius ad rem, verbi gratia per præsentationem, electionem mandatum de prouidendo, seu gratiam in forma dignum, collationem nondum acceptatam, vel alias, vt supra *4. par. c. 3.* dictum est, non intrabit reseruatio nostræ regulæ, si habens ius ad rem ad aliquod Beneficium decedat in mense Apostolico, sed adhuc Beneficium vacat vt prius, & durat prima vacatio, & prouisio spectat ad eum, ad quem prius spectabat, Gonçalez *d. glos. 15. §. 2. à nu. 1.* circa quod vide supra dicta *a n. 278.*

550 Quarto notandum est ex d. verbis, † *quod regula nostra non procedit in Beneficijs Ecclesiæ non numeratæ, sed receptiuæ*, vbi non est certus numerus Beneficiorum, quia regula reseruat Beneficia vacatura, at ista Beneficia nũquam vacant, sed cum defuncto expirant, & cessant, ac esse desinunt, & cum Beneficiato extinguuntur *c. dilecto. 25. de Præben. & cap. ex parte de concess. Præben.* & ibi D. & dicimus infra *11. par. c. 2. n. 17* & ita post plura pro contraria parte adducta resoluit Gonçalez *glossa 9. §. 3.* dicens in terminis ita fuisse resolutum in vna Calagurritana Beneficij de Zenizeros 13. Octob. 1587. coram D. Pamphilio, quæ decisio fuit confirmata in aliis pluribus causis, & signanter in alia Callagurritana Beneficij de Albania 22. Martij 1602. coram D. Seraphino, & ita etiam concludit Gonçalez *dict. glossa 15. §. 2. numero 19.*

551 Nono circa illa verba, † *ad collationem, prouisionem.* De quibus Goncalez aliqua *glos. 16. & 17.* videnda sunt dicta supra *1. por. cap. vlt. a num. 31. & 4. par. cap. 1 num. 3.*

552 Decimo ex illo verbo, † *præsentationem*, & sequentibus notandum est certum esse Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, sub hac reseruatione comprehendi: nam etiam non facta particulari expressione Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici in reseruationibus comprehenduntur, Felinus *in tractat. quando literæ Apostolicæ, tertia limitatione*, Palacios Rubios *in libello de Beneficijs in curia vacant. §. 11.* Cassador. *decision. 4. numero 2. de iure patronatus.* Alaua *de Conciliis, secunda parte, copit. 25.* Mandos. *regul. 1. Cancellar. quæstion. 10. numer. 5.* Couarruuias *practic. cap. 36. numero 5.* Hoieda *de incompatibilitate Benefic. capitulo fin. numero 112.* Granutius ad Simonetam *quæstione 9. numero 10. cum alijs*, & à Legato à latere conferri possunt, vt infra *capitulo 3. à numero 17.* ex quibus etiam in gratia, seu impetratione Beneficij, non est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici, vt per Seluam *de Beneficio 3. parte quæstione 11. 12. qualitate 3. 4. & 6. Fallentia, numero 22. & 23.* & post hæc tradit Gonçalez *glossa decimaoctaua, à numer. 6.*

553 Illud autem est ius patronatus † Ecclesiasticum, quod, licet originem habuerit ex patrimonio laici, fuerit tamen vel ab initio, vel postea fundatione, testamento, donatione, aut alio quouis titulo in Ecclesiam translatũ, aut in Capitulum, seu Collegium Ecclesiasticum Canonicorum regularium, aut sæcularium, vel in aliquam personam Ecclesiasticam ratione Ecclesiæ, Dignitatis, aut Beneficij, & tandem, quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ, *cap. vnico. §. fin. de iure patronat. in 6.* Felinus *supra 6. limitatione*, Hieronym. Paulus *in practica Cancellar. versiculo in causa mea.* Maioricen. Rochus *de iure patron. verb. ius quæstione 7. numero 14.* Lamber. *eodem tractat. libro 1. quæstion. 1. art. 8.* Rebuffus *in praxi tit. de præsentatione. num. 5. & 7. & 3. parte signaturæ verb. nec non iuris patronatus num. 8.* Crescen. *decis. 3. de iure patronat.* Duarenus *de Sacris Ecclesiæ ministeriys lib. 5. cap. 4.* Mandos. *numero 6* & Couarrias *2. & 5.* vbi proxime Did. Perez *in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordinam. glossa 1. 1.* Spino *de testament. gloss. 4. numero 16.* Flaminius Parisius *de resignatione lib. 2. quæstione 4. numero 39.* & Gonçalez *supra num. 5. cum alijs*, & fuit vtrunque resolutum in vna Valentina Beneficij † 26. Martij
554 1593. coram D. Orano, vt in sequenti decisione *fuit resolutum præsentationem factam per Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, de persona Petri Laga-*

na ad Beneficium SS. Matthiæ, & Luciæ situm in Parochiali Ecclesia S. Ioannis de Mercato, non intrare, quia licet admittatur illud esse iuris patronatus ex dotatione Matthiæ Aragno ciuis Valentini, nihilominus, cũ translatũ fuerit in Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, dicitur ius patronatus Ecclesiasticorum, & Ecclesiasticum, cap. vnico. §. vltimo de iure patr. lib. 6. *cum traditis per* Couarruuiam libro pract. q. ca. 36. nu. 5. versiculo secundo erit illud obseruandum, *& in consequentiam, quia vacauit de mense Maij, anni 1591. sub regula Cancellariæ reseruatoria octo mensium comprehensum, quo stante certum est, non licuisse Abbatissæ, cum Monialibus ad illud præsentare* cap. cum dilectus de iure patron. *non obstant i ncontrarium contra prouisionem Andreæ de Dueta, quia cum sit reus, & possessor, sufficit sibi per nõ ius actoris venire*, Rota dec. 4. de re iudic. in nouis cum similib.

555 Et in causa Salamantina † Capellaniæ del voto 5. Iul. 1593 coram D. Pamphilio, de qua infra *num.* 599. fuit dictum Capellaniam de qua ibi, quę vacauit in mense Maij vti iuris patronatus Ecclesiastici esse reseruatam.

Vnde Gambarus *de offic. Legati lib. 3. numero* 416. *& seqq.* cum Mariano Socino *in repetit. cap. de Monachis. de Præbẽd.* ait, quod si laicus patronus ex fundatione efficiatur Religiosus, tale ius patronatus sit Ecclesiasticum, quia per talem ingressum omnia acquiruntur Monasterio, *authentica ingressi. Cod. de Sacris Ecclesiis*, & sic ius patronatus transit in Monasterium, Lambert. 1. *p. 2. lib. q. 2. artic. 11. num.* 12. quod tamen solum procedet durante vita Monachi, vbi ius patronatus iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt ex Probo ad Monach. *in rubrica de iure patron. in 6. num. 2. & num.* 418. *& seq.* ait idem Gambarus, quod si aliquis Episcopus ex largitate fideliũ obtinens Comitatum, vel Ducatum, in quo exercet iura temporalia, vt Dominus temporalis, (Vt verbi gratia Episcopus Palentinus, qui est Comes Perniæ, & Episcopus Oueren. qui est Comes Nuruennæ) habeat ratione huius Comitatus, vel Ducatus ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, quia cum Comitatus sit Ecclesiæ & ius patronatus Comitatus, ergo ius patronatus est Ecclesiæ. Præterea istud ius patronatus habet causam à Comitatu, vel Ducatu, qui est Ecclesiæ, ergo ipsum est Ecclesiæ, vnde etiam infertur contra Valasçum *consultatione* 163. *ad fin. 2. part.* quod ius patron. spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet ipse Prioratus sit iuris patronatus laici.

556 Vnde etiam ius patronatus † spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, & gaudentes peiuilegio fori, & Canonis, vt sũt benignæ, est Ecclesiasticum, Rota *decis.* 8. *de iure patron.* alias 332. *in antiquis.* Feli. *supra limitatione* 4. qui inde infert ad ius patronat. spectans ad illas de 3. ordine D. Francisci, non vt singulas, sed vt vniuersas, quod sit Ecclesiasticum, sequuntur Selua *d. q.* 11. 3. *p. d. num.* 23. Rochus *d. verb. ius numer.* 17. I amber, *d. li. 1. q. 1. artic.* 10. & Gigas *de pensio q.* 24. *n.* 5. Mascard. *de probat. concluf.* 960. *nu.* 2. 6. *&* 8. & facit quod tradit Suarez 5. *tom. de censur. disputat.* 22. *section.* 1. & hinc etiam ius patronatus spectans ad magistros, seu milites ordinum militarium, vt D. Iacobi, Calatrauæ & Alcantaræ, &c. etiam coniugatos ratione magistratuum, aut præceptoriarum, seu commendarum erit Ecclesiasticum, Mascardus *ibi num.* 3. 4. *&* 5. ad quod faciunt dicta supra *part. 1. cap.* 4. & est declaratio S. Congregationis Concilij, Lusitanen. infra adducta 9. *p. cap. 2. numer.* 263.

Sed quamuis ita certum, † & receptum sit Bene- 557
neficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in hac, & aliis reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, præsertim in his Regnis Castellę, imo indifferenter Beneficia iuris patronatus, etiam Ecclesiastici ad præsentationem patronorum prouidentur in partibus, in quocumque mense vacauerint, vt videmus quotidie. Qua obseruantia, ac consuetudine suppositа dubitatur, an ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reseruatione, & aliis quasi vsu non receptis aut abrogatis in Beneficiis iuris patronatus Ecclesiastici ad notata per Felin. *in cap. 1. de treuga, & pace*, & alios infra referẽdos 11. *parte capit. 5. numero* 150. quod lex vsu non recepta non ligat, & in capit. finali de consuetudine.

Sed ista doctrina non videtur † posse applicari 558
regulis reseruatoriis, quę licet sint per modum legis Sarnen. *de annali quæstion.* 23. & in eis procedatur per viam legis vniuersalis, Puteus *decision.* 164. *sub numero 5. libro 2.* Rota in Calagurritan. Beneficij de Arcaya infra adducta *numer.* 560. tamen reuera nihil aliud sunt, quam auocationes quædam prouisionis Beneficiorum per Papam ad se factę, vt patet ex diffinitione reseruationis, de qua per Æneam de Falcon. *quæstion. 1. principali.* Simonetam, seu potius additionatorem *quæstione 1. numero 1.* Mascard. *conclusione* 1276. *numero 1.* & nouissime per Gonçalez *gloss. 5. numero* 19. *& gloss.* 31. *à numero 1.* & per eas quasi protestatur Papa contra inferiores, ne vllo modo se intromittant in prouisione, & dispositione Beneficiorum per illas reseruatorum, & omnino eis adimit facultatem prouidendi, & disponendi de illis, velint nolint, recipiant, vel non recipiant & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur enixa eius voluntas, & tollitur obseruantia, & consuetudo in contrarium ad probum in Monachum *in ca. tibi, qui de rescript. in 6. sub numero* 8. Ant. Gabriel, *de clausulis conclusion. 3. à num. quarto.* & alios infra relatos *cap. quarto. num....* nec refert, quod non faciat mentio, & derogatio obseruantię, & consuetũdinis prętеritę iuxta *capit. 1. de constitution. in 6.* quia illa non est vllius considerationis stante interpretatione per singulos Pontifices renouantes regulã, vt alias supra dictum est *nu.* 454. & infra *num.* 677. nec illa vnquam potuit introduci stante d. decreto irritante, iuxta dicta. Et prętеrea Papa reseruando generaliter derogat omnibus iuribus, & statutis, seu consuetudinibus, & tollit omnem potestatem conferendi, vt cum Ioanne de Lignano dicunt Domin. *numero* 3. & Francus 6. *in cap. fin. §. in Præbendis. de consuetud. in 6.* Mandos. *reg. 4. quæst. 7. numer. 2.* & Rota in Bononien. supra adducta. *num.* 452. *in 1. difficultate.*

Sed rursus dubitatur († esto quod Beneficia iu- 559
ris patronatus Ecclesiastici cadant sub hac reseruatione, & aliis an secus) fit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, verbi gratia consanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, vel quę magistris, aut Doctoribus sunt conferenda ex consuetudine, fundatione, &c. In quo prima senten tia est, ista Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus, quia verba reseruationum eis conueniunt, & maxime nostrę regulę, quę reseruat omnia Beneficia qualitercumque qualificata, nec per reseruationem auferтur ius illis, quibus sunt debita, nam cum reseruatio sit generalis, &

lis,& non in fauorem certæ personæ, potest Papa illis conferre.

Ita tenuit Rota in vna Placentina Portionis de anno 1544.apud Puteum *decis.*164.*lib.*2.vbi respondetur doctrinæ *glossæ fin.in ca.cum in Ecclesia.de Præbend.in* 6.quæ ait, quod Præbenda alteri ex consuetudine debita, puta Magistro, non debeatur expectanti.

Respondetur inquam, quod loquitur in gratia de vacaturo ad fauorem certæ personæ, &c.idem tenuit Rota in vna Tirasonen.iuris præsentandi,& inualiditatis præsentationis 19.Ian.1583.coram D.Robusterio, vt in sequenti decisione, *Fuit resolutum quod præsentatio cap.Ecclesiæ Tirasonen.fuit nulla,quia Beneficium vacauit in mense reseruato, & regula reseruatoria octo mensium capit etiam ista Beneficia, etiam quod sint debita certo generi personarum, vt Papa, & non alius conferat illa dictis personis,vt per Puteum* decision.sexta,de mense,*& latius* decision.164.libro secundo,*refert Ant. August.*in eadem regula de mense numero quinto, *prout Papa prouidit in casu isto personæ habenti qualitates Bullæ Alexandrinæ, qualitas enim ista, quod conferantur istis personis,non contradicit reseruationi, sed tuetur ius illarum partium,vt illis dicantur debita ista Beneficia,Sarnen.* de iure quæsito quæstion.prima,*& ideo ista causa debet astringere reseruationes iuxta limites illius,quia limitata causa limitatum producit effectum,& sic quoad ipsas personas tantum comprehensas dict.Bulla,vt Papa solus possit illis prouidere,& non alius. Nec mouebant Dominos clausula,non obstantibus reseruationibus,quia recipiunt interpretationem à principali dispositione,scilicet ad effectum prouidendi illis personis,& sic,vt illa Beneficia non conferantur aliis,non autem,vt Papa non possit illis quouis modo prouidere præuenendo,aut reseruando,præsertim, cum Papa non dicat, etiam per nos, nec placebat dec.ex aduerso adducta, quia est defectuosa,& acephala. considerabant etiam Domini, quod clausulæ illæ executiuæ, de reseruationibus sunt intelligendæ, & referendæ respectiue, singulæ singulis, vt sint conferenda per Ordinarios istis personis vbi non adsunt reseruationes,& per Papam,vbi sunt reseruationes, quia quælibet dispositio recipit passiuam interpretationem à iure communi, & istæ clausulæ regularum reuocatoriarum istarum facultatum conferendi reseruatæ sunt prægnantes,& appositæ in legibus vniuersalibus, quæ capiunt omnia, nec facit Concilium Tridentinum, quia agimus de præsentatione patroni, & institutione Ordinarij, quæ nullæ sunt cum sint Clericorum, & comprehensæ sub reseruatione,& non est necesse disputare de prouisione Papæ,& de illius validitate,quia sufficit, vt obtineat per non tuis actoris,vltra quod Concilium in casu isto non intrat, vt per informantes,sed hoc est ex abundanti,* idem fuit dictum in alia Tirasonen. Vicariæ 13.Oct.1595 coram Vlita infra adducta 9.*p.c.*2 *n.*309.

560 Et idem tenuit Rota † loquens in Beneficiis patrimonialibus in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya 28.Iun.1591.coram Illustrissimo Seraphino, vt in sequent.decis.*fuit resolutum, iustificatam fuisse gratiam D.Petri, nam quantum ad Clericatem legitimatum,& quod est filius patrimonialis loci, de quo agitur, hæc omnia probantur per testes bene deponentes de publica voce & fama,& communi reputatione: item quod valor Beneficij non excedit 24 ducatos, probatur per eandem publicam vocem, & famam. Puteus* 29. libro primo.*item satis probatur valor obtenti, in quo minor probatio etiam de auditu simplici sufficit, iuxta stylum Dominorum, obitus etiam Francisci vltimi possessoris probatur concludenter, item vacatio per eius obitum ex confessione partis aduersæ, & in hoc nulla adest difficultas: maior versatur difficultas circa pertinentiam collationis, nam prouisio facta est tanquam de reseruato, & sumus in Ecclesia numerata patrimoniali,in qua non videntur habere locum reseruationes ex traditis per Couarr.* pract.quæstion.c.36. numero quarto versic. similiter.*si Beneficia patrimonialia,maxime stante Bulla Alex.VI.quæ in pluribus causis fuit allegata,quæ excludit generaliter omnes reseruationes, verum quicquid ipse dicat, Domini censuerunt, hæc Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus, cum verba reseruationum eis conueniant ad Feli.*in c.postulasti,n. 5. de rescr.*etenim ea comprehenduntur sub indultis Cardinalium, vt per Puteum* dec.163.li. 3. *Caputaq.*dec.66. p.1.& decis. 89.p.2.*vnde à fortiori debent cõprehẽdi in reseruationibus generalibus, præsertim vacationis in curia,quæ est clausa in corpore iuris.* c.2. de Præb in 6. *cum in his procedatur per viam legis vniuersalis* Calder. consi.11. de priuileg.*Imola* in Clement.1.vltimo not.de sepul. *& fuit alias discussum,licet non plene resolutum in vna Calagurritana de Apodaca.*30.*Mart.*1590. *coram R.P. D.meo Orano non obstat Bulla Alexandri,quia præterquam quod non est producta in forma probanti,qua exceptione alias fuit reiecta in vna Calagurritana de Cenicero* 1. *Aprilis* 1588. *non comprehenditur reseruatio per vacationem in curia, quæ nunquam venit sub generali dispositione,in qua fit mentio reseruationum, vt per Francum* in d.c.2.num.3.de Præbend.in 6. *Æneas de Falcon.*de refer uat.4.quæstion.43.effectu,*nec obstat D.Petro statutum numeri super ascensione eorum,qui cepti sunt beneficiari, quia ante oppositionem aduersariorum,& sententiam pro eis latam ab Ordinario,non dicitur aliquod ius quæsitum in Beneficio,adeo quod neque de huiusmodi oppositione est facienda mentio, vt tradit Cassad.*dec.18.de Præbend.*quare non est huius rei habenda ratio, maxime stantibus decretis irritantibus in reseruationibus appositis, & ita concluſum gratiam D. Petri esse canonicandam.* Idem etiam tenuit Rota in alia Calagurritana Beneficij de Apodaca 20. Maij 1596. coram D.meo Corduba Episcopo Pacen.in qua fuit resolutum, *Didaco Inniguez ad iudicandum Beneficium, nam eius gratia est anterior alia Martini, & iustificata, ac ideo canonicanda* c.super eo.de offic. deleg.c.tibi,qui de rescrip.in 6.&c. *nec obstabat Motus proprius Sixti V. per quem ooncedebatur facultas Ordinario conferendi huiusmodi Beneficia,seruata forma in eo contenta, quia ille non comprehendit Beneficia reseruata,vt fuit dictum in illa Calagurritana de Ariola* 24.*Ianuary præterea coram D.Penna,de reseruatione autem manifeste apparet,cum Beneficium vacauerit de mense Ian.qui est reseruatus. Apertissimi autẽ iuris est regulam reseruatoriam octo mensium comprehendere etiam Beneficia certo generi personarum debita. Puteus* dec.164.n.1.lib.2. *& fuit resolutum in d.Tirasonen.iuris præsentandi* 27.*Ian.* 1583.*coram Reuerendissimo Oriolen. vltra quod constat de alia reseruatione respectu familiaritatis Didaci defuncti, quæ durat etiam defuncto Papa* extrauag. ad Roman. de Præbend.*inter communes,Simoneta* de reseruat.q.57.cum aliis,& hãc sententiam sequitur Flam Paris.*de resignatione Benefic.lib.*2.*q* 12.*n.*6.

Secunda sententia est in contrarium, † scilicet quod reseruationes non capiant ista Beneficia debita certis personis, seu certo generi personarum. Ita tenet Æneas de Falcon.per glossam *in d.c.cum in Ecclesia* 3. *quæstione principali, num.* vigesimosecundo. vbi ait, quod beneficia, quæ vigore consuetudinis

vel ſtatuti debentur alicui, puta Magiſtro, vel alteri non comprehenduntur in reſeruationibus, & refert Puteus *deciſion.* 235 *libro* 2. *n.* 2. ſequitur Menochius *conſil.* 24. *numero* 18. *libro* 3 Couarr. *pract. cap. trigeſimo ſexto numero* 4. *verſ. ſimiliter, ſi Beneficia patrimonialia*, loquens de Beneficiis patrimonialibus, & Canonicatibus, qui Theologis magiſtris, & iuris Pontificij Doctorib. ex electione ſunt conferenda, qui tamen ait opinionem iſtam dubiam eſſe, quoad hæc patrimonialia Beneficia, & Canonicatus propter verba reſeruationis *cap.* 2. *de Præbend. in* 6. de qua ibi loquitur, quæ adeo generalia ſunt, vt hæc Beneficia comprehendere videantur, propterea ſe lectorem admonere hac in controuerſia, quod diligenter obſeruet, quod praxi receptũ fuerit, & quod ſit Chriſtianę Reip. ac miniſterio diuino cõducibile, ſi quidẽ admodũ conducit hęc Beneficia non cõprehẽdi vllis reſeruationib. &c. Et tenuerat Rota in vna Cæſarauguſtana Canonicatus & Præbendæ Alcanicij coram D. Fantucio 13. & 27. Ianuarij 1553. in qua fuit reſolutũ. *Regulam reſeruatoriam 8. menſium, li. et comprehendat Beneficia iuris patronatus ex priuil. tamẽ non comprehendere Beneficia iuris patronatus debita ex priuilegio filiis patrimonialibus, quia quotiescumque ſunt debita Beneficia certis perſonis, comprehenduntur ſub regula, & quia æquitas id ſuadet, vt inuitentur alij ad erigenda ſimilia Beneficia.* Vt apud Verallum *deciſ.* 315. *&* 316. *libro* 1. *in manuſcriptis.* Et nouiſſime hanc ſententiam ſequitur Zerola *in praxi Epiſcopali.* 1. *parte verbo Beneficia. §.* 3. *dicto* 8. *& verbo Præbenda Theologalis. §.* 4. dicens Beneficia, quæ aliquas qualitates, ſeu certa onera habent iniuncta, vt Præbendas Theologales, vt in Concilio *ſeſſ.* 25. *c.* 5. *de reform.* non comprehendi ſub reſeruationibus, &c.

562 Mihi videtur in rigore verior† prima ſententia, ſecunda vero videtur tum æquior, tum praxi conuenientior, præſertim, quia Papa non poteſt de facili habere notitiam de perſonis, quibus ex fundatione, conſuetudine, priuilegio vel alias, Beneficia ſunt conferenda, & reuera videtur in praxi recepta, & conſuetudine approbata in Hiſpania. Et ſic videbatur poſſe ſequi. *l. minime. l. ſi de interpretatione. ff. de legibus.* & notatur *in cap. cum dilectus. de conſuetudine.* Petrus Rauennas *de conſuetudine ſecunda numero* 4. nec videbatur obſtare, quod contrarium haberet ſtilus Rotæ, qui facit ius, & pro lege habetur. Sarnen. *in proœmio regularum quæſt.* 5. *ad princip.* Zerola *in praxi parte* 1. *verb. Rotæ tribunal Vrbis*, ſeu deciſiones ipſius. Etiam in partibus Sarnen. *ibi quæ.* 2. *ſub verſicul.* 4. *pro iſta parte*, & ſupra dictum eſt *prima parte, cap.* 5. *numero* 87. *& ſequent.* quia illa derogatur per ſtylum, & obſeruantiam, & conſuetudinem particularem Hiſpaniæ, Rochus *de conſuetudine ſect.* 7. *numer.* 21. 22. *&* 23 Cardinal. *in Clementina quamuis. de appellat. numero primo.*

563 Nihilominus tamen ſtante, † quod prima opinio ita ſit iam à Rota recepta, quod ſecundum eam ſæpius reperiatur iudicatum, adeo quod introductus ſit ſtylus, vel conſuetudo curiæ, vt inquit Pauinus *in præludio extrauagantium verſic. deciſiones Rotæ* & dicam infra *cap.* 3. *num.* 239. videtur illi ſtandum etiam in Hiſpania, in qua contrarium obſeruatur, nam agitur de interpretatione reſeruationis, quæ emanat ab ipſa curia, & attendenda eſt conſuetudo loci, vnde traxit originem res, de qua iudicari oportet, Ægid. *decis.* 2. Rota in illa Conchen. penſionis infra adducta *cap.* 3. *numero* 148. vbi dicemus in ſimili, *numero* 241. & rurſus reſeruationes habent vim etiamſi non recipiantur, vt ſupradictum eſt *numer.* 558. quod maxime procedit ſtante ſtylo ipſius Papæ prouidentis de Beneficiis patrimonialibus, & aliis huiuſmodi, vt reſeruatis.

Nec ſecunda ſententia, † eſto eſſet alias vera, 564
procederet in Beneficiis, quæ ſunt conferenda graduatis vt magiſtris, vel Doctoribus, aut licentiatis, vt Pœnitentiaria, Scholaſtria, &c. niſi eſſent conferenda per electionem, & concurſum, vt Præbendæ Magiſtrales, & Doctorales in Eccleſiis Cathedralibus horum Regnorum Caſtellæ, & Legionis ex Bulla Sixti IV. & Leouis X. vbi etiam ſtatuitur eas ſub reſeruationibus non comprehendi, vt in Bullis infra adductis *cap.* 4. *numero* 169. nam, ſi non eſſent conferenda graduatis per electionem & concurſum nullum inconueniens & obſtaculum eſt quominus cõprehendantur ſub reſeruationibus, cum recte poſſint à Papa graduatis prouideri, & ita videmus in pœnitentiaria. & Scholaſtria obſeruari.

Nec etiam procederet quando perſonæ, quibus Beneficium debetur, non adſunt, vel nolunt, ſeu non prętendant illud, & ſic Beneficium eſt libere prouidendum, nam ſolum reſpectu illarum non caderet ſub reſeruatione.

Poſt hęc ſcripta vide Hieronymum† Gonçalez, 565
qui *gl. ff. 9. §. 1. ex num.* 22. tractat iſtam quęſtionem, an Beneficia patrimonialia includantur in reſeruatione huius regulæ, plura hinc inde pro vtraque parte adducens, & tandem tenet includi, & allegat deciſiones Rotę per nos adductas, & quę in illis allegantur, & nouiſſime ait ſenſiſſe Rotam in alia Calagurritana Beneficij de Albania. 22. Mart. 1602. coram D. Seraphino, in qua deciſione fuit etiam dictum, quod in prouiſionibus, quę fiunt à ſede Apoſtolica, non eſt ſeruanda forma concurſus, nec illa, quę eſt ab Ordinario ſeruanda in prouiſione Beneficiorum patrimonialium, prout etiam tenuit Rota in aliis cauſis. Et ſimiliter fuerunt ponderata verba clauſulæ, *non obſtantibus, &c.* contenta in litteris Apoſtolicis prouiſionis Apoſtolicę de Beneficio patrimoniali reſeruato, per quam clauſulam fuit etiam derogatum cuicumque conſtitutioni, & indulto Apoſtolico cõtrariis, quatenus derogatio neceſſaria foret, Aym. *cõſ.* 126. *num.* 6. *cum aliis.* Et ad illud de praxi, & obſeruãtia contrariis reſpondet Gonçalez, quod ideo prouidentur per Ordinarios iſta Beneficia patrimonialia, etiam vacanti in menſibus reſeruatis, quia Papæ ita placeat, & illa conferre nunquam dignatur, niſi raro, quamuis ſint reſeruata, ex ſua ſumma benignitate, & ſanctitate. Quę quidem reſponſio non ſatisfacit, nec eſt ſolida tum quia praxis non fundatur in tali beneplacito Papę: tum quia de eo non conſtat, & ad ſummum poſſet conſtare de aliqua diſſimulatione Papæ quę non excuſat ad *capit. cum tam dudum. de Præbend.* ibi, *cum multa per patientiam tolerentur, &c.*

Declarat tamen † Gonçalez ſupradictam con- 566
cluſionem limitandam fore, niſi in indulto, ſeu priuilegio conceſſo ſuper Beneficiorum patrimonialium prouiſione adſint tales clauſulę, quę vincant, & ſuperent reſeruationem huius regulę, & veriſimile ſit Papam nolle comprehendi tale indultum ſub regula, vnde exiſtimat difficile intrare iam, & in futurum reſeruationẽ huius regulę, quoad Beneficia patrimonialia diœceſis Calagurritan. ſtante indulto conceſſo per Clemẽtem VIII. ſuper modo, & forma prouidendi de dictis Beneficiis ſub die 28. Aprilis 1596. cuius clauſulam ponit, nempe, quod non comprehen-

prehẽdatur sub aliquibus derogationib. reseruationibus, & regulis Cancellariæ, sub quibusuis clausulis, & decretis etiam derogatoriarum derogatoriis, nec derogari possit, aut censeatur, nisi de Episcopi, & cleri Calagurritan. & Calciaten. & hominum dictarum diœcesum consensu &c. quæ clausula, inquit, est potentissima, & numquam intelligitur sublata deficiente d. consensu. Rota *decisio.* 137. & 468. in vna Astoricen. *part.* 1. *diuersorum, & dec.* 304. in alia Astoricen. *parte* 2. *cum aliis.*

567 Sed certe ex ista ratione † non bene saluatur d. indultum à derogatione huius regulæ posterioris, quæ derogat indultis etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus, & insolitis clausulis, &c. quæ verba sine dubio sufficiunt etiam sine clausula, quorum tenores ad derogationem quorũcunque indultorum, cum illis, & aliis quibuscumque clausulis concessorum, maxime cum hæc derogatio fiat per viam legis, seu constitutionis generalis ad Felinum *in cap. nonnulli. de rescriptis. numero quinto, vers. fallit autem & in cap. accedentes. de præscript. numer.* 5. Ripa *in capit.* 1. *de rescript. numero* 55. Couarr. *in rubrica. de testament.* 2. *part. numero* 20. *vers. secundum etiam.* Menoch. *de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 40. *numero* 23. & Gonçalez *dict. gloss. nona,* §. 2. *numero* 57. *& gloss.* 36. *à numero* 31. qui alios citant. & Rotam in Tirasonen. iuris præsentandi supra adductam *numer.* 559. quicquid dicat, Rota *dict. decisio.* 137. *à numero* 2. *& decisio.* 468. *numero* 4. etiam in termi. *dict. decisio.* 304. vbi de reg. 3. reseruatoria Beneficiorum familiarium agebatur, nulla fiebat mentio in regula de clausula derogatoria, nec ei derogatum fuerat, vt in eadem decis. in fin. dicitur, imo reg. reseruatoria nulla clausula erat derogatiua, nec indulto derogatum fuerat, vt dicitur *in decis.* Putei 308. *in fin. lib.* 3. in terminis autem *decisio.* 137. *&* 468. vbi agitur de regula Pauli IV. reseruatoria mensium cum eadem clausula derogatoria indultorum disponendi de huiusmodi Beneficiis, & dictione insolitis, vt in nostra regula erant in indulto clausulæ fortiores, nempe, quod non posset derogari, nisi de toto tenore, & data plena, specifica, indiuidua, expressa ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio fiat, &c. quæ non sunt in d. indulto, Clemen. VIII. præterea, vt ipse Gonçalez refert *gloss.* 18. *num.* 97. *& dict. gloss.* 36. *numero* 38. nouissime nonnulli ex Dominis Rotæ auditoribus dubitarunt de subsistentia dictarum decisionum Astoricen. &c. & meo videri præcipuum fundamentum ad sustinendum d. decisio. est, quod ibi agitur de indulto iuris patronatus cum clausula quod habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret, quæ facit, vt, licet hæc qualitas insit ex priuilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, &c. vt *in dict. decis.* 137. *numero primo,* maxime cum Papa voluerit, non posse derogari, sine ipsius Marchionis consensu ad instar iuris patronatus laicorum, cui nunquam solet Papa in totum derogare, sed pro medietate, quare regulandum est secundum naturam veri iuris patronatus ex dotatione, & fundatione competentis, vt in dicta *decision.* 468. *numero primo,* de quo infra *à num.* 580. & in clausula regulæ mensium derogatoria indultorum nulla fit mentio de iure patronatus, &c.

568 Sed adhuc existimo, † quod per regulas mensium posteriores non derogetur dicto indulto Clemẽtis, tribus quidem rationibus, prima, quod istud indultũ videtur concessum Communitati, & Vniuersitati Cleri, & hominum dictæ Diœcesis Calagurritan. & Calciaten. & hæc regula non comprehendit indulta concessa communitati, quia solum derogat indultis quibusuis personis, & Collegiis concessis ad Rom. *consil.* 195. *numero* 3. *& consi.* 400. *&* 436. *à numero* 2. Paulum *consil.* 278 *sub numero quarto, lib.* 1. Rebuffum *in communi eodem titulo de collation.* §. *statuimus verb. personis.* Caputaquen. *decisione* 42. *parte* 3. & Gonçalez, qui plura cumulat *gloss.* 37. *ex numero primo.* & fuit in simili indulto resolutum in vna Meliten. seu Mileuitana Beneficij. 5. Mart. 20. Iun. 1594. corã D. Penna. *Indultum concessum à Leone X. habitatoribus, & populo insulæ Meliten. quod perpetuis futuris temporibus Beneficia Ciuitatis, & Diœcesis Meliten. in quibuscumque mensibus vacantia, conferantur originariis per Episcopum, non obstante quacunque reseruatione, non esse derogatum per hanc regulam, quia non comprehendit indulta Communitatibus, seu Vniuersitatibus concessa ex allegatis, vt in terminis eiusdem indulti fuerat alias resolutum coram Groperio* 27. *Octobr.* 1561. *&c.* de qua decisione alias meminit Gonçalez *dict. glossa nona,* §. 2. *à numero* 45. *& glossa* 36. *numero* 41. *& glossa* 37. *numero* 33. nec obstat difficultas excitata per Gonçalez *dict. glossa* 37. *numero* 34. contra istud motiuum Rotę, quod dicti Doctores loquuntur, quando de Collegiis, seu Vniuersitate nulla fuit facta mentio, & regula nostra per verba clara loquitur, non solum de personis, sed etiam de Collegiis, & Collegium est Vniuersitas, & Communitas, &c. quia respondetur, quod quamuis Collegium sit species Vniuersitatis, seu Communitatis in genere, & in communi, tamen aliud est Collegium, & aliud Vniuersitas, seu Communitas populi, Prouinciæ, vel Regni, vt per Menochium *de arbitr. centur.* 6. *casu* 598. *à numero primo,* & Gonçalez *supra numero* 35. & ex ipsa re constat, & sic, licet nostra regula deroget indultis Collegiis cõcessis, non ideo derogat indultis concessis Vniuersitatibus, seu Communitatibus, populi, Prouincię, seu Regni.

Secunda ratio est, † quod indultum Clementis VIII. videtur concessum, non tam fauore eligentium, quam fauore eligendorum, nempe ipsorum filiorum patrimonialium, & regula non comprehendit indulta concessa fauore eligendorum, vt fuit etiam resolutum in dicta Meliten. coram D. Penna, vbi subdit decisio, quod *placuit Dominis alia ratio, scilicet, quod dict. indultum esset concessum ad fauorem eligendorum, & non eligentium, & quod reg. nostra solum reuocat indulta concessa fauore eligentium, & non fauore eligendorum,* vt per Gonçalez *dict. gloss. nona,* §. *secundo, numero quadragesimoseptimo, & gloss. trigesimasexta nu.* 41. quamuis contra istam rationem videatur sentire Rota in illa Tirasonen. iuris præsentandi sup. adducta *n.* 559.

569 Tertia ratio est, † quod cum d. indultum sit generale circa modum prouidendi de Beneficiis patrimonialibus totius diœcesis Calagurritan. & Calciaten. est per modum statuti, & legis, & sic non cẽsetur illi derogatum per hanc regulam, ad decis. Rotę in causa Tirasonen. Vicarię, infra adductas 9. *p. c.* 2. *à n.* 309 & alias dicimus infra *à n.* 679. & quod non derogetur d. indulto Clementis VIII. per hanc regul. confirmatur ex decisionibus Calagurritan. supra adductis, vbi supponitur, quod si constaret de Bulla

& prætenſo indulto Alexand. VI. non eſſet locus reſeruationi huius reg. &c.

571 Beneficia autem iuris patronatus † laicorum, non comprehenduntur in reſeruationibus, etiamſi ſint generales, & in corpore iuris clauſæ, nec Legatus à Latere illa poteſt conferre, ita Ioan. Mona. *nu.* 2. Dom. Francus, & alij *in cap.* 2. *de Præbend. in* 6. vbi idem etiam tenet gloſſ. *verb. collatio*, quicquid alij dicant, Lapus *allegatione* 84. *n.* 6. *& allegat.* 96. Felin. *in tract. quando literæ Apoſtolicæ, limitatione* 2. Selua 3. *p. quæſt.* 11. 12. *qualitate num.* 12. *&* 21. Æneas de Falcon. 3. *quæſt. num.* 6. *&* 4. *quæſt.* 14. *effectu.* Simoneta *q.* 9. & ibi late Granutius, Rochus *de iure patrimon. verb. competens, quæſt.* 24. *num.* 54. Lambert. 1. *part.* 2. *libro quæſt.* 6. *art.* 2. *&* 3. *part. quæſt.* 9. *art.* 16. Palacios Rubios *in libell. de Beneficiis in curia vacant. §.* 11. *&* 12. Gambarus *de offic. Legati, libro* 3. *à num.* 239. *&* 242. Alaua *de Conciliis* 2. *part. c.* 25. Mandoſ. *reg.* 1. *Cancell. q.* 10. *à n.* 2. & ad Lapum *ſup.* Couarr. *pract. c.* 35. *num.* 2. *&* 5. Hoieda *de incompatibilitate Benef. cap. fin. num.* 109. Azeuedo *in l.* 5. *tit.* 6. *lib.* 1. *recopil. n.* 3. Spino. *de teſtam. gloſſ.* 4. *n.* 44. Caldas *reſponſ.* 3. & Valaſcus *conſultatione* 163. 2. *p.* Mohedan. *deciſ.* 13. *de conceſſ. Præb.* alias 317. Puteus 319. *li.* 1. Cenedo *in Collect.* 21. *ad ſextum, numero* 2. & poſthæc Gonçalez *gloſſ.* 18. *numer.* 2. qui plures alios, & deciſion. Rotæ ad hoc referunt, & reprobant gloſſa Zencelini *in Extrauagant. execrabilis, verb. diſponere, de Præbend.* in Extrauagant. Ioan. XXII. ex quibus apparet ſententiam iſtam receptiſſimam eſſe, & in gratia, ſeu impetratione Beneficij, neceſſariam eſſe mentiouem, & derogationem iuris patronatus laicorum, alias non valere. Vnde in vna Florentina, de anno 1547. coram D. Auguſt. tenuit Rota, quod, ſi Beneficium iuris patronatus vacet in curia, opus eſt in impetratione facere mentionem de iure patronatus, alias impetratio non valet, ſecus eſt in Beneficio litigioſo, Caſſ. *deciſ.* 3. *vt lite pendente*, vt per Chiſanen. *deciſ.* 75. *in manuscriptis.*

572 Nec obſtant d. verba noſtræ regul. *præsentationem*, &c. quia non includunt præſentationem laicorum, † ſed clericorum, Lapus *d. allegatione* 84. *n.* 6. Selua *d. quæſt.* 11. 12. *qualitate num.* 16. *&* 17. Felin. *ſupra ampliatione* 3. *&* 4. Lambert. *d. quæſt.* 9. *artic.* 6. *&* 7. Caputaquen. *deciſ.* 122. *part.* 1. Couarr. *d. c.* 36. *n.* 2. Mandoſ. alios referens ad Lapum *ſup. de allegatione* 84. *lit.* P. Flamin. Pariſ. *de reſignatione Benef. lib.* 2. *q.* 4. *n.* 37. & Gonçalez *ſup. n.* 4.

573 Hæc tamen primo declarantur † procedere, quando ius patronatus competit laicis, ex fundatione, conſtructione vel dotatione, ſecus, ſi ex priuilegio, conſuetudine, vel præſcriptione, in quo non eſt neceſſaria derogatio, ſed abſque derogatione receptũ eſt valere impetrationem, Felinus *ſupra limitatione vndecima* Staphil. *de literis gratiæ, titul. de modo & forma impetrandi. §. quarto, principaliter. numero quarto*, Selua *d. quæſtion.* 11 12. *qualitate circa fin.* 11. *&* 12. *Fallentia*, Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *libro, quæſtione* 9. *art.* 25. Gigas *de penſio. quæſt.* 24. *in fin.* Caputaq. *deciſ.* 132. *part.* 2. Mandoſ. *reg.* 32. *quæſt.* 4. *num.* 8. *&* 10. Couarr. *ſupra num.* 6. Ferretus *cons.* 132. *num.* 7. *&* 8. Flamin. Pariſ. plures referens *d. lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 51. Zerola *in praxi Epiſcopali.* 1. *part. verb. ius patronatus. §.* 8. *dubio* 3. & alij infra citandi, & dicetur infra loquendo de Legato, *cap.* 3 *nu. ſeptuageſimo ſecundo.* Quamuis contrarium Rebuffus *in praxi tertia parte ſignaturæ, verb. nec non iuris patronatus; numero vigeſimo quarto, & in regula Cancellariæ* 43. *de derogatione iuris patronatus.*

574 Et tale ius patronatus ſub † reſeruationibus cõprehenditur, Rochus *ſupra* Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *lib. quæſt.* 8. *art.* 3. *&* *quæſt.* 9. *art.* 25. Æneas de Falcon. *d.* 4. *q. effectu* 14. Alaua. *ſupra*. Mandoſ. *d. reg.* 1. *quæſt.* 10. *numer.* 3. Couarr. videndus *d. num.* 6. & Granutius *d. q.* 9. *num.* 7. qui receptum teſtantur, & plures in idem referunt, Caſſad. *deciſ.* 4. *de iure patron.* Puteus *deciſ.* 308. *lib.* 3. Rota *deciſ.* 45. *lib* 3. *part.* 3. *&* *deciſ.* 304. *part.* 2. *diuerſ.* Et ita fuit reſolutum in cauſa Cæſarauguſtana Parochialis, 10. Maij 1560. coram D. Groperio. *Regulam reſeruatoriam* 8. *menſium comprehendere Beneficia de iure patronatus ex priuilegio, & quaſi poſſeſſionem præſentandi, non probato iure patronatus ex fundatione, vel dotatione non impedire d. regul. & dictum eſt ita fuiſſe reſolutum in Pampilonen. Parochialis vigeſimooctauo Iuny* 1555. *coram D. Achille, &c.* Et in vna Seguntina dimidiæ annatæ 26. Nou. 2593. coram D. Orano fuit dictum, quod, *licet Beneficia, & Capellaniæ iuris patronatus laicorum non veniant in generali diſpoſitione loquente de Beneficiis, tamen hoc admittitur, quando ſunt iuris patronatus ex dotatione, & fundatione, verum, ſi ex priuilegio ſint iuris patronatus comprehenduntur ſub indultis, reſeruationibus, & quibuſuis aliis diſpoſitionibus. &c.* Et poſthæc tradit Gonçalez *d. gloſſ.* 18. *à n.* 18. qui *num.* 21. ait, nempe, quod reg. noſtra comprehendat in ſua reſeruatione Beneficia de iure patronatus laicali, quæ nõ ſunt ex fundatione, dotatione, aut conſtructione, ſed ex priuilegio, vel præſcriptione, fuiſſe etiam reſolutum in Cæſarauguſtana Parochialis 10. Iunij coram Gipſio, & in Firmana Beneficij 13. Maij 1596. corã D. Pamphilio, & in vna Cæſarauguſtana Parochialis, de menſe Iunij 1603. coram eodem & in Valentina Parochialis de Carlet 4. Iun. 1602. corã D. Lancelloto, nouiſſime in Compſana iuris patronatus 23. Ian. 1604. coram D. Lita.

575 Quod procedit etiamſi ius patronatus eæ † priuilegio, ſeu præſcriptione ſpectet ad Duces, Marchiones, Comites vel alios Principes, vt *in dicta deciſion.* Putei *trecenteſimaoctaua & in deciſion.* 304. *diuerſorum*, niſi ſit ius patronatus Regum, ſeu aliorum Principum iura Regia, ſeu Imperij obtinentium, vt ſupradictum eſt, *num.* 219. & tradit Gonçalez *gloſſ.* 24. *n.* 159. Quamuis alias iuri patronatus Ducum, Marchionum, vel Comitum ex dotatione, vel fundatione non cenſeatur derogatũ, niſi facta fuerit ſpecialis, mẽtio quod ad Ducẽ, Marchionẽ, vel Comitem ſpectat, vt *in reg. Cancell.* 40. ſeu 41. *de derogatione iuris patronatus*, Felin. *ſup. ampliatione* 8. Lambert. 3. *part. lib.* 1. *q.* 9. *art.* 11. Rebuff. *ſupra n.* 62. & Couara *d. c.* 36. *pract. num.* 2.

576 Vnde ad excludendam † reſeruationem ratione iuris patronatus laicorũ, oportet docere de iure patronatus, ex fundatione, cõſtructione, vel dotatione, maxime ſtante Concilio Trident. *ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 9. Gonçal. *d. gloſſ.* 18. *num* 22. circa quod vide dicta infra, *capit. quinto. à numer.* 137. *& cap. vltimo, à numero* 81.

577 Hoc tamen, ꝙ attinet ad iuris patron. † pbationẽ ex præſcriptione, ſeu cõſuetudine, de quo Couarr. *in regul. poſſeſſor.* 2. *part. §.* 10. intelligo non habere locũ, vbi quis allegaret ius patronatus ſibi competere ex fundatione. vel dotatione, & ad id probandum vteretur immemoriali temporis curſu, vt ſentiunt Felin. *limitatione* 11. Decius *conſ.* 126. *num.* 3. Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *lib. quæſt.* 8. *art.* 3. *&* *quæſt.* 9. *artic.* 25. Caſſador.

sador. *decis.* 4. *de probatio.* & 4. & *vlt. de iure patronat.* & docet Couarr. *dict. cap.* 36. *pract. numero* 6. & Zechus *tract. de iure patron.* & *de republ. Ecclesiastic. c. de statu Legati, sub numero* 4. dicentes, tunc posse procedere opinionem Imolæ *in cap. dilectus, de offic. Legati.* & sic etiam potest intelligi Menochius *consil.* 90. *numero* 86. & 87. *libro primo*, & ita procedit *decis.* Putei 404. *lib.* 2. & conducunt dicta infrà *cap. vlt. à numero* 82. & in vna Pamphilonen. Beneficij 22. Maij 1557. coram D. Acorambono fuit resolutum, *Expectatiuam non comprehendere Beneficium de iure patronatus ab immemoriali Parochianorũ, quia immemorialis probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Felin.* in cap. causam, numero sexto, de præscript. & *Felin.* dict. limitatione 11. & *Cassad.* dict. decision. 4. de probatio. *non habere locum in tempore immemoriali, Mohedan.* decision. 254. & *ita solere seruare Rotam, nisi ex qualitate personarum posset constare fuisse meram vsurpationem, vt quia essent potentes valde, nec obstare instrumentum, de quo in actis, quia, licet ex eo esset titulus, nullus tamen stante immemoriali, præsumitur alius melior, & poterit allegari, &c.* vt per Cotam. *decis.* 341. *in Miscellaneis manuscriptis*, vbi affert istam decisionem.

Secundo intelligo id procedere † vbi ius patro- 578
natus absolute est ex præscriptione seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, & dotatione, licet præscriptum ab aliis, vt fuit resolutum in vna Auximana iuris patronatus coram Illustrissimo Cardin. Seraphino, vt in decisionibus sequentibus 7. Febr. 1586.

Difficultas huius causæ restricta fuerat, vt videretur in casu, de quo agitur, sit necessaria derogatio iuris patronatus, ex quo, licet ius patronatus sit ex dotatione, & fundatione, ius tamen præsentandi videtur quæsitum ex præscriptione familiæ de Onophriis, & ideo videbatur cessare ratio illa propter quã requiritur derogatio, Cassad. de probatio. decis. 4. & de iure patron. decis. 4. & fi. numero 5. *& passim tenent Canonistæ valere prouisionem Papæ, sine derogatione iuris patronatus, quod est ex consuetudine, vel præscriptione, vt tradit Card.* consil. 69. colum. 2. versi. ad secundum, *quem refert, & sequitur Staphil. sub* titulo de modo, & forma impetrandi, §. quarto principaliter, num. 4. *quicquid dicat Decius* consil. 126. numer. 3. *contrarium tamen conclusum fuit à Dominis, nemine repugnante: intellexerunt enim præfatam doctrinam procedere, vbi absolute ius patronatus est ex consuetudine, vel præscriptione, non autem ex fundatione, & dotatione, quia semper respectu fundatoris militat ratio, quod potuisset retrahi, si cogitasset Papam aliquando, non habita ratione suæ fundationis, collaturum fuisse, nam etiam, quod præscriptum sit ius præsentandi, tamen per illud conseruatur memoria fundatoris, maxime isto casu, in quo Domini de Onophriis habent voluntatem fundatoris per se licet fortasse nullam, cum etiam ex nullo colligatur voluntas, & placebat simile ex* decis. Putei 392. lib. 2. *vbi licet derogatio comprehenderet ius patronatus ex priuilegio, non tamen comprehendebat ius patronatus ex priuilegio obtento ratione fundationis, & dotationis, quod etiam probatur, & alio simili, quando ius patronatus spectat ad clericum ratione Ecclesiæ, & ad laicum simul, nam ratione huius mixturæ præualet qualitas laicalis, & requiritur derogatio, vt post alios tradit Felin.* in tract. quando literæ Apostolicæ n. 6. in 6. ampliatione, *& ideo Card. ex aduerso allegatus* d. consil. 66. n. 4. *quoad effectum præsentationis, purificat istos casus, quod quis sit patronus, vel sit in quasi possessione præsentandi quoties constat de existentia iuris patronatus, & ideo dicit necesse esse, vt fiat mentio in impetratione de huiusmodi iure præsentandi, sicut si essent veri patroni, & Cardinalem sequitur Rota, vt per Puteum*, dec. 404. lib. 2. *Nec obstat quod Staphileus* d. §. 4. n. 6. *tradit non requiri mentionem, si adsunt veri patroni, qui non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, qui non sunt patroni, quia iste nõ est casus noster, cum nulli adsint veri patroni qui prætendant sibi hoc ius competere, imo antiquitate temporis, & acquiescentia Capituli, & obseruantia præsumendum est legatum, quamuis ascriptum sibi ab eodem Notario legatario, insinuatum, & publicatum, & probatum fuisse per testes, quo casu cessat omnis suspitio fraudis, vt per Salicetum* in l. 1. circa fi. C. de his qui sibi ascripserunt; *cũ itaque huius iuris patronatus nulla fuerit facta mentio in gratia Apostolica Sanctissimi, nam clausulæ in ea appositæ respiciunt tantum ius præsentandi competens ex consuetudine, fuit conclusum huiusmodi gratiam non obesse D. Quintiliano.*

In eadem 17. Martij 1586.

DOmini steterunt in decisis, non obstantibus in contrarium allegatis, quia in istis materiis ad effectum euitandæ surreptionis, attenditur status præsens adeo, quod etiam de intrusione debet fieri mentio: cum autem hic status præsens sit laicalis, & fundatio facta à laico, vtique necessaria erat derogatio, nec fieri potest fundamentum in eo, quod prius fuisset relictum ius patronatus Ecclesiæ, quia tollitur ex codicillis, qui fuerunt obseruati per longissimum tempus, nemine contradicente, nec est verum, quod Onophry allegant præscriptionem, quia illis sufficit quasi possessio, & titulus fundationis ad effectum, vt necessaria sit derogatio, vt ex authoritate Cardinalis consi. 69. *fuit alias deductum, nec facit Staphileus.* §. 4. numero 4. de modo, & forma impetrandi, *quia loquitur in casu meræ consuetudinis, vel præscriptionis.* Et conducit decisio Gerunden. Beneficij de qua inf. *nu.* 582.

Vnde etiam in casu Staphilei † *dict.* §. 4. *principali-* 579
ter n. 6. quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed nõ sũt in quasi possessione præsentandi, sed alij, quibus ratione possessionis competit præsentatio, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, &c. quia militat eadem ratio, de qua *in d. dec.* Auximana, licet non sit facienda mentio verorum patronorum, sed possessorum, & ita contra Staphileum ibi recte tenet Cou. *d. c.* 36. *pract. num.* 6. *vers. principaliter.*

Tertio quod attinet ad ius † patronatus ex priuile- 580
gio, id intelligo, nisi ius patronatus ex priuilegio, sit cum clausula, quod huiusmodi ius patronatus non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, vt in indulto Ducis Albæ, in quo dicitur, *nec non, quod huiusmodi ius patronatus sit illustrium &c. non ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione laicali*, seu cum clausula, quod ius patronatus huiusmodi habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret, vt in indulto à Clemente VII. concesso Marchioni de Astorga, eius vita durante, hæc enim clausula operatur, vt in gratia Apostolica requiratur eius mentio, & derogatio, & beneficia non veniant sub reseruationibus, sicut si essent iuris patronatus ex fundatione, &c. Nam facit, quod, licet hæc qualitas insit ex priuilegio, debeat tamen regulari prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione compe-

tunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, ita Rota in causa Astoricen. Archidiaconatus 19. Mart. & 4. Maij 1576. coram D. Seraphino, vt *in decis.* 137. & 468. *numero primo, par. 1. diuersorum.* Mieres. *de maioratibus, prima part. quæstion. 51. numero 35.* maxime, si adest etiam clausula, *quod nō possit derogari, nisi de toto tenore, &c. plena, specifica, individua, expressa, ac de verbo ad verbum. 2. &c.* mentio fiat, &c. vt *in d. decis. 137. num. 2. & d. decis. 468. & in dec. 304. 2 p. diuersorum, & in decis.* Putei 308. *lib. 3.* & post hæc tradit Gonçalez *gl. 18. à n.* 92. & vide dicta supra *à n.* 566. & infra *cap. vltimo à nu.* 117.

Rursus id intelligo, † nisi ius patronatus ex priuilegio sit ex causa onerosa augmenti dotis, ad tradita per Hiero. Gabr. *consil. 195. lib. 1.* seu ratione fundationis, & dotationis, vt in specie *decision.* Putei 392. *libro 2.* & fuit dictum in Auximana supra adducta *numero* 578. & vide dicta infra *d. cap. vlt. à num.* 120. & 124.

582 Prædicta autem conclusio sic † declarata ampliatur, primo, vt procedat etiam in Beneficiis iuris patronatus mixti laicorum, & clericorum, nam ista etiam non comprehenduntur sub reseruationibus nec à Legato à Latere conferri possunt, de quo infra *c. 3. num.* 67. nec valeret prouisio Papæ, non facta de eo mentione, &c. Felin. *dict. tract. quando litera Apostolica ampliatione 6. & limitatione 3.* Selua *d. 3. p. quæst. 11. num.* 17. & 22. Rochus *verb. ius, numer.* 15. Lambert. *d. 3. part. 2. lib. q. 9. art. 9.* Rebuff. *de nominat. quæst. 15. num. 6. &* 7. Gigas *de pensio. quæst.* 24. Simoneta *dict. quæst. 9. num. 3.* & ibi Granutius, Mandos. *d. reg. 1. q. 10. num. 8. & de signatura gratiæ, tit. de derogatione iuris patronatus, vers. & ius patronatus.* Couarr. *d. cap. 36. pract. num. 5. vers. 3. opportune.* Hoieda *de incompatibilitate, cap. fin. n. 114.* Cassad. *decis. vlt. ad fin. de iure patron. & 4. de probatio. numer. 10.* Achilles *decis. 316.* seu *3. de iure patron.* Crescen. *3. eod. tit.* Puteus 157. *libr. 3.* Rota *decision. 574. n. 10. part. 1. diuersorum,* & nouissime in vna Gerunden. Beneficij 15. Decemb. 1599. coram D. Seraphino, seu Penna, in qua fuit resolutum, *Constare de iure patronatus, cuius mutuum fundationis habetur, & regulam reseruatoriam 8. mensium non comprehendere Beneficia iuris patronatus, Verallus* decisio. 405. in manuscriptis, *nec obstare, quod ius patronatus sit mixtum, quoniam ad hunc effectum reputatur laicale, Achill.* decis. 3. de iure patron. *Verall* ibi *Puteus* 157. lib. 3. *& etiam ad hunc effectum videri sufficere solam quasi possessionem præsentandi, vt per Zabarellam* consi. 69. nu. 4. *Cald.* 23. de Præbend. *Mohed.* decisio. 179. *Puteus* 206. lib. 1. *Simonet.* q. 70. *Thams* decis. 3. *& fuit dictum in causa Vicen. Beneficij 19. Nou. 1599. coram D. Pamphilio, neque etiam hoc casu necessariam esse probationem descendentiæ patronorum, ex quo reperiuntur in quasi possessione præsentandi, Crescen.* decis. 9. de iure patron. &c.

Et fuit dictum in illa Auximana sup. adducta, *num.* 578. & in Firmana Beneficij infra adducta *nu.* 591. & tradit post hæc Gonçalez *d. glos. 18. a n.* 8 Et hæc sententia est communiter recepta, vt ex prædictis appareat, licet cōtraria teneat Rota *decis. 46. de Præb. alias 269. an antiquis,* Staphil. *tit. de modo, & forma impetrandi, § ius patronatus, quomodo probetur nu. 3.* & Æneas de Falcon. *4. q. effectu 14.* qui ait comprehendi in reseruatione Papali, licet non in reseruatione Legati, & Ferretus *cons. 132. num. 4.* dicens, ius patronatus mixtum regulandum esse, vt Ecclesiasticum, & valere prouisionem Papæ, etiamsi nulla de eo fuisset facta mentio, cum censeatur totum Ecclesiasticum, de quo non est facienda mentio, in hoc tamen seruādum esse stilum Romæ Curiæ, & vide infra dicta *c. 3. à n.* 67.

Solet tamen iuri patronatus mixto derogari † in 583
totum in prouisionibus Papæ, Cass. Crescen. & puteus *sup.* & Rota *d. decis. 574.* Mandos. *d. tit. de derogatione iuris patron.* & Flam. Paris. *lib. 2. de resignat. q. 4. à n. 49.* per clausulam in supplicationibus apponi solitam. *Et cum derogatione iuris patronatus, quatenus de illo existat, quod dispositiue in literis, si videbitur, reg. contraria non obstante, exprimi possit, citra tamen illius approbationem, videlicet, si laicorum tantum, etiam nobilium, ac illustrium, eisque ex fundatione, vel donatione competat pro medietate, alias, seu litigiosum, vel deuolutum sit, in totum latissime extenden.* Quæ derogatio, inquit Couarr. *sup.* quod non admitteretur in Hispania, nisi vbi maiori parte ius patronatus Ecclesiasticum esset.

Et aduerte, † quod non derogatur iuri patronatus 584
mixto, quia solet papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, & sic derogat parti laicorum, parti autem clericorum derogare non est necesse, vt inquit Achilles *dict. decis. 3.* seu 316 *numero* 8. nam, vt apparet ex dict. clausula, derogatio pro medietate est iuris patronatus laicorum tantum, & iuri patronatus mixto derogatur in totum per illa verba *alias in totum,* Cassador. *dict. decis. vltim. ad fin.* & Mandos. *supra.*

Et derogatio pro medietate † non est aliud, quam 585
reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatem, ita quod sufficiat habere tot voces, quę pro medietate faciant maiorem partem, Mandos. *consil. 7. n. 16.* & Flam. Paris. *supra nu. 55. &* 56. sic intelligendi.

Vnde, inquit † Mandos. *ibi, & d. tit. de derogatione* 586
iuris patronatus, vers. quando est ius patronatus vnius tantum, & Flam. Paris. *d. n. 55.* quod, quando præsentatio spectat ad vnum tantum, non derogatur pro medietate, nec d. derogatio suffragatur, quia præsentatio in vno consistens, seu vnius consensus, est quid indiuisibile. Cui consonat quod alias Rota dixit in vna Firmana Beneficij 12. Maij 1595. coram D. Blancheto, *Quod derogatio pro medietate non potest applicari iuri patronatus Vniuersitatis, quæ vnum tantum corpus constituit, & sic præsentatus à minori parte non potest iuuari tali derogatione, licet secus esset dicendum, si ad singulos pertineret, &c.*

Quę tamen dicta, † & ratio non videntur solida, 587
& indistincte vera, nam, cum vnus patronus possit præsentare plures cumulatiue, *clem. plures ad fin. de iure patron.* præsentatio in vno consistens non potest dici quid indiuisibile, & consequenter derogatio pro medietate posset suffragari in isto casu, quamuis in casu dict. decisionis Firmanæ non posset suffragari, ex quo vnus tantum est præsentatus ab Vniuersitate, præsentatio enim à minori parte facta perinde habetur, ac si facta non fuisset, vt ibi dicitur.

Vnde etiam in d. Firmana Beneficij, † de anno 588
1594. coram eodem D. Blancheto fuit resolutum, *Quod derogatio iuris patronatus, quatenus laicorum pro medietate non suffragatur, nisi quando prouisio Apostolica est in fauorem vnius ex præsentatis, non autem quando vnus solus præsentatur, & alter solus obtinet sibi de Beneficio, vti libero, prouideri, & euentualiter derogari iuri patronatus: nam hoc casu sequeretur, quod ipse Papa, qui voluit tantum pro medietate derogare, derogas-*

gasset *in totum, & fuit intellecta* d. decisio. *Achilles* 3. de iure patronat. &c.

Et de derogatione iuris patronatus laicorum,
589 † vide *d. reg. Cancellaria* 40. seu 41. *de derogatione iuris patronatus.* & ibi Glossator, Soto, & Rebuff. *& in praxi 3. part. signaturæ, ver. necnon iuris patronatus, & denominatio. quæstion.* 15. Palacios Rubios *in libello de Beneficijs in curia vacant. §. 11.* Mandosium *de signatura, d. tit. de derogatione iuris patro. & d. consil.* 7. Couarr. *dict. cap.* 36. *practic.* Salcedum adi Bernard. Diaz *regula* 400 Azeuedum *l.* 5. *titulo* 6. *libro* 1. *recopil.* & Flam. Parisium *d. lib.* 2. *de resignatione, quæst.* 4. *à numero* 31.

Et aduerte cum Rebuffo *d. verb. necnon* † *iuris pa-*
590 *tronatus, num.* 57. & Mandosio, *dict. titulo de derogatione iuris patron. versic. similiter quando*, quod quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut deuolutionem, & alio quouis modo vbi Beneficia habent possessores, quos opus est per lites expellere, derogatur iuri patronatus laicorum, etiam Principum, in totum, quod æquum videri ait Rebuff. *ibi*, & reuera est rationi conforme. Et tunc derogatio credo admitteretur etiam in Hispania, non obstantibus legibus Regijs.

Secundo ampliatur d. conclus. vt in Beneficiis
591 iuris patronatus † laicorum, seu mixti, sicut non cadit expressa reseruatio, ita nec tacita, quæ resultat ex appositione manus Papæ. Ita fuit resolutum in vna Firmana Beneficij 13. Maij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in sequenti decisione: *Fuit dictum Cæsarem ad iustificant gratiam centum florenorum, & ex inspectione actorum apparere illam non esse iustificatam, cum enim Fabius actor plene probauerit intentionem suam, docendo de iure patronatus, & se fuisse præsentatum in tempore à veris patronis, vt apparet ex decision. factis coram D. Blancheto, à quo etiam institutionem accepit, tenetur Cæsar, licet reus, & possessor, qui excipit de derogatione iuris patronatus, plene iustificare suam exceptionem, in qua dicitur actor, Aymon.* cons. 226. numer. octauo *& fuit resolutum coram D. Oriolen.* 24. *Nouemb. in causa Cæsaraugustana Parochialis, & consequenter, cum fundet se in gratia centum florenorum, & vtatur derogatione iuris patronatus in ea posita ad excludend. intentionem Fabij actoris, tenetur illam iustificare, vt derogatio sibi suffragetur, ex vulgari regula, quod omnia narrata, tanquam pars gratiæ sunt verificata, lo. Andr. Gemin.* numer. octauo. *Francus* 17. in capit. primo de litis contest. in 6. *Ægid.* decis. 26. *Felin.* in cap. ad aures colum 3. & in cap. constitutus in princip. de rescrip. *& hoc procedit, etiam quando versamur in gratia authoris, quia cum Cæsar ad excludend. Fabium indigeat iure, & gratia sui authoris, tenetur illam verificare, quando prout hic, non fuit triennalis possessor, & eius ius reuocatur in dubium, Ægid.* decis. 112. *Cassador.* decis. 2. num. 1. de causa possess. *Rebuff.* in praxi, tit. de subrogatione n. 55. *Verallus* decis. 92. lib. 1. in manuscriptis, *& similiter, quando reus excipit de iure tertij ad excludend. intentionem actoris, tenetur illud iustificare perinde ac si principaliter fuisset deductū, vt tenuit Rota in causa Gerunden. Capellaniæ* 17. *Decemb.* 1574. *coram D. Lancelloto. Et tunc fuit dictum, idem fuisse resolutum in vna Hispalen. Canonicatus coram D. Aldobrandino* 17. *Maij* 1557. *Non obstant deducta, contra præsentationem Fabij, nam, quod dicitur illam fuisse nullam propter appositionem manus Papæ, iuxta* c. vt nostrum, de appellat. *non procedit in Beneficio iuris patronatus laicorum, in quo non cadit tacita reseruatio, quæ resultat ex appositione manus Papæ, sicut non cadit expressa, Lapus* allegatione 84. nu. 6. per totum, *Gemin.* in cap. 2. num. 22. de Præbend. in 6. *vbi Francus* num. 8. *quod habet locum etiam in iure patronatus mixto, quia qualitas laicalis præseruat ab affectione, Collectarius* in cap. ex tenore, num. 4. de concess. Præbend. *Mandos.* regul. 1. quæst. 10. num. 8. *Crescen.* decis. 156. *Achill.* decis. 3. de iure patron. *Puteus* decis. 125 libro 3. *& fuit resolutum coram Oriolen. in vna Valentina Beneficij Sancti Iacobi, de anno* 1576. *quod dicitur, Fabium fuisse præsentatum tantum à medietate patronorum, alia medietate neminem præsentante, non obstat, cum ius patronatus, tanquam indiuiduum resideat penes quemcumque patronum insolidum quoad omnes eius effectus, & consequenter vnius præsentatio tribuit ius ad petend. institutionem, etiam quod alij non præsentent, nec vtantur iure suo gloss.* verb. diuidi in cap. 1. *& ibi Abb.* num. 7 *& alij* de iure patro. *& ideo sufficit Fabio fuisse præsentatum à sola medietate, vt potuerit institui, maxime, cum alij non præsentauerint, & præsentatio à patrono censeatur facta communi nomine, Feder. de Senis* consil. 102. in fine, *Abbas.* consil. 54. sub num 3. lib. 1 *Ramus* consil. 50. num. 10. libro 1. *Puteus* decis. 298. in fin. lib. 1. *non obstat, quod Fabius obtinuerit gratiam, si neuri, quia non ideo dicitur renuntiasse suæ præsentationi, cum notissimum sit in Beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse pluribus titulis iuuari,* capit. post concessionem, de concess. Præbend. *Cassador.* deci 2 1. numer. quinto super regulis, & decis. 3. de causa poss. in fin. *Verallus* decis. 280. lib. primo in manuscriptis. & nouissime posthæc tenet Gonçalez *gl.* 52. *num* 54.

Est autem ius patronatus laicorum, † quod ali- 592
cui, siue laico, siue clerico non ratione Ecclesiæ, sed ratione proprij patrimonij competit, gloss. *in Clementina plures. verb. præsentare de iure patronatus.* Felinus *tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione* 5. Hier. Paulus *in pract. Cancellariæ, versic. in causa mea.* Maioricen. Rochus *d. versic. ius, quæst.* 7. *num.* 13. Lambert. 1. *part. lib.* 1. *quæst.* 1 *artic.* 5. Rebuf. *in praxi* 3. *par. signaturæ, verb. necnon iuris patronatus*, n. 7. *& tit. de præsentatione. n.* 7. Cotras. *de Benefic.* 4. *part. c. vltim. n.* 8. Duarenus *lib.* 5. *c.* 4. Couarr. *cap.* 36. *pract. n.* 2. Didac. Perez *in l.* 2. *tit.* 6. *lib.* 1. *ordinamenti*, Hoieda *de incompatibilitate, cap. fin. num.* 113. Spino *glossa* 4. *num.* 15. Granuatius ad Simonetam, *quæst.* 9. *numer.* 11. Mascard. *de probat. conclus.* 960. *num.* 9. Flam. Paris. *libro* 2. *quæstion.* 4. *num.* 40. & Zauallos, *q.* 282. *num.* 8. & alij, & vt inquit Rebuffus *d. tit. de præsentatione num.* 7. si non appareret attenditur ius successionis, nam si illud per successionem deferatur, præsumitur laicum, quia iura Ecclesiastica iure successionis non dantur.

Sed dubitatur, † quando clericus Beneficiatus 593
ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, ac redditibus Beneficiorum fundat, seu dotat aliquam Ecclesiam seu Capellam, aut Capellaniam relinquendo, & nominando patronos suos hæredes, vel consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum? In quo videtur certum esse Ecclesiasticum ex suppositione facta, quod fundatio, seu dotatio facta est ex bonis Ecclesiasticis, & non patrimonialibus, Felin. *in c. ex literis de const. n.* 3. Rochus *d. verb. ius, num.* 18. Lamber. 1. *part. li.* 1. *q.* 8. *art.* 7. Rebuffus *in praxi d. verb. necnon iuris patronatus, num.* 8. Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 10. *num.* 6. *& d. tit. de derogatione*

iuris patron. vers. primus est, & seqq. Couarr. *d.c.36.n.* 2. Hoieda *d.c.fin.n.*113. Spino *d.gloss.4.n.*16. Mascard. *dict.conclus.*960. Flam. Paris. *dict.quaestione* 4. *num.*39. & Cauallos *supra* Achill. *decisione* 214. seu primo *de iure patron.* Crescen. 9. *eodem tit.* Puteus *decis.*228. *lib.* 2. *&* 90. *lib.*3. & Mohed. *decis.*9. *de iure patronat.* alias 322.

Ex quibus apparet, quod quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur, construitur seu dotatur, ius patronatus est Ecclesiasticum, & agunt, quid in dubio dicendum sit, quando non constat, ex quibus bonis fundatio, constructio, seu dotatio facta est, & sequitur Gonçalez *gloss.*18. *à n.*107.

594 Ego tamen cogitabam, † id procedere inspecto iure communi, secundum quod Clerici non possunt testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, sed Ecclesia, seu successor in Beneficio succedere debeat in eis *cap.*1. *cum seqq. de peculio Clericorum capit. cum in officiis. cap. relatum* 2. *cum alijs de testam.* de quo supra 2. *parte cap.*1. *à numero* 8. vnde erat in iure patronatus acquisito ex fundatione, seu dotatione facta ex bonis Ecclesiasticis, vt pertineret ad Ecclesiam, & sic ad successores in Dignitate, vel Beneficio, nec posset talis fundans, vel dotans, sibi vt priuato, nec consanguineis, aut aliis illud applicare, cum acquireretur Ecclesiæ, glossa per text. *ibi in cap. Apostolicos. in fin. verb. construxisse.* 12. *quæstione* 2. Abb. *in capitulo tertio de Ecclesiis ædificand. numero* 12. Felinus *in capitulo cum venerabilis numero* 37. *versicul. & adde. de except.* Rochus *dict. numero decimooctauo & verb. Ecclesiam fundauit. numero octauo, & verb. dotauit. nu.* 26. Paul. de Citadinis *de iure patron.* 3. *parte causa* 1. *numero* 81. late Lambert. qui alios refert *dict. art.* 7. & sic tale ius patronatus est Ecclesiasticum, & ideo Rota *in dictis, decisionibus* Achillis Crescentij, Putei, & Mohedani censuit ius patronatus à Clerico Beneficiato, qui Capellaniam fundauit, relictum suis hæredibus, aut consanguineis, censeri laicorum, ex quo eis fuit relictum in fundatione, & erant in quasi possessione præsentandi, & sic præsumitur fundatum ex bonis patrimonialibus, nam alias non posset illis relinqui, nec fuissent admissi ad præsentandum iuxta dicta, refert Mandos. *dict. tit. de derogatione iuris patronatus vers. quæro.* N. Presbyter, & sequitur Gonçalez *d.gloss.*18. *à n.*107. & similiter in vna Pisana, in qua Archiepiscopus reliquerat quædam prædia Capellæ positæ in Ecclesia Pisana, referens ea prædia empta de propriis pecuniis, & relinquens ius patronatus hæredibus suis, de anno 1526. fuit pro maiori parte resolutum esse ius patronatus laicale ex fundatione, vt apud Gambarum *decis.* 53. *in manuscriptis*, & refert Mandos. *d.tit. de derogatione iuris patronatus à versicul. pro præmissorum declaratione in vltima editione*, & vbi *in versic. quintus casus, in fin.* dicit, *Domini de Rota pro maiori parte tenuerunt esse ius patronatus Clericale*, est erratum, & debet dicere, *laicale*, vt apparet ex sequentibus, at cum in Hispania ex generali consuetudine Clerici possint testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, & in illis eis ab intestato succedatur, sicut in bonis patrimonialibus, vt diximus *d.c.*1. 2. *parte*, videtur dicendum, quod, si Clericus Beneficiatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis fundet, seu dotet aliquam Ecclesiam, seu Capellam aut Capellaniam, poterit sibi, & hæredibus, seu consanguineis applicare ius patronatus, sicut posset si de bonis patrimonialib. id fecisset, & quod si de iure patronatus nihil disponat, spectabit ad eius hæredes, non vero ad Ecclesiam, & consequenter istud ius patronatus, non Ecclesiasticum, sed laicale censeri debet.

595 Quod etiam videtur militare † in Episcopis habentibus indultum, & facultatem testandi à Papa, fundantibus ius patronatus ex bonis acquisitis ex Episcopatu, & ita videtur in Hispania receptum, sæpe enim Clerici fundant, & dotant Capellanias ex bonis acquisitis suis Beneficiis Ecclesiasticis, & relinquunt ius patronatus suis consanguineis, approbantibus Ordinariis, & nunquam tali iuri patronatus contradicentibus, & ad eorum præsentationem fit institutio talium Capellaniarum, in quocunque mense vacent.

596 Imo, quamuis Episcopi † non possint testari de bonis ex Episcopatu acquisitis, tamen cum inter viuos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellanias, quod sæpe accidit in Hispania, solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut aliis sibi bene visis, absque eo, quod Ecclesia, seu successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica ad quam bona relicta spectat, in eo succedat, aut se intromittat, & ideo, stante hac consuetudine, etiam istud ius patronatus consanguineis laicis relictum, videtur censendum laicale, quia, vt dicit Mohedan. *decisione* 9. *in fin.* ius patronatus laicorum dicitur, vbi præsentat laicus, quæ mihi satis probabilia videntur, quamuis à nullo authore asserta, seu tacta inueniam.

597 In quorum confirmationem † facit resolutio in causa Pistorien. Decanatus, de anno 1554. coram D. Montisflasconen. quam adducit Guidobonus, *decis.* 118. *in manuscriptis*, in qua fuit resolutum. *Quod erecto Beneficio de iure patronatus laicorum, in titulum Dignitatis Decanatus reseruato iure patronat⁹ ipsius Decanatus pro quatuor vocibus patronis Beneficij, & pro quinta parte Fratri laico ipsius possessoris Beneficij, cõsentientis erectioni, & dotẽ augentis de propriis bonis, sibi ab eo collatis, istud ius patronatus non est mixtũ, sed pure laicorũ, ex fundatione, & dotatione, nã quoad quatuor voces, Domini dixerunt, sæpius tentũ, quod si constat Beneficium esse de iure patronatus, prout in isto casu, semper præsumitur, ex fundatione, & dotatione. secus, si de illo non constat, sed patroni sunt in quasi possess. præsentandi, & inhærendo huiusmodi quasi possessioni præsentauerũt, quia tunc præsumitur ex vsurpatione, vel priuilegio, nisi talis quasi possess. sit vltra centũ annos, quia eo etiã casu præsumitur ex fundatione, & dotatione, quoad quintam vocem, quamuis clericus dotasset, etiam de bonis quæsitis intuitu Ecclesiæ, ex quo in erectione ius patronatus reseruatur laico Fratri ipsius Clerici, non potest dici clericorum, nec curandum est, vnde proueniat dos, quãdo ius patronatus datur laico, secus si daretur ipsi Clerico, quo casu intrasset dubium, an dotasset de bonis propriis, vel ab Ecclesia prouenientibus? vt per Rochum*, verbo ius, quæstione 7.

598 Secundo dubitatur, an ius patronatus competens † seu relictum operariis, id est, præfectis fabricæ Ecclesiæ, seu œconomis Ecclesiæ (hispane Mayordomos) qui solent esse laici, sit laicale, an Ecclesiasticum? in quo Felin. *d. tract. quando literæ Apostolicæ, limitatione* 4. tenet esse laicale, ex quo illi sunt laici, & non habent habitum religiosum, nec gaudent priuilegio fori, & Canonis, quod etiam extendit ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium, sequitur Selua. 3. *parte q.*11. 12. *qualitate*, 4. *fallentia n.* 23. seu 60. & idem videtur tenere Couarr. *d. cap.*36. *num.* 8

599 Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † sit Ecclesiasticum, tenent Hieron. Paulus *in practic. Cancell.*

Cancell. d. verſic. in causa mea Majoricen. & Lambert. 1. *part.* 1. *lib. quæſt.* 1. *art.* 10. *nu.* 6. ex eo, quod, licet ſint laici, tamen eis competit ratione officij, & adminiſtrationis bonorum Eccleſiæ, & ſic iſtud ius patronatus non prouenit ex eorum perſonis, ſed ex ipſa Eccleſia, & inquit Hieronym. Paulus, iſti, quamuis laici, quoad hanc adminiſtrationem, habentur pro perſonis Eccleſiaſticis & repræſentant perſonas Eccleſiaſticas, quæ de iure habent curam fabricæ, & adminiſtrationis bonorum Eccleſiæ, & ſic ratione officij, & vti tales adminiſtratores, poſſunt conueniri coram iudice Eccleſiaſtico, & in hanc ſententiam Hieron. Pauli inclinat, Maſcard. *d. concluſion.* 960. *num.* 14. eandem ſententiam tenet Rebuffus *in praxi, titulo de præſentationenum.* 6. dicens, quod ius patronatus competens ædituis, ſeu operariis Eccleſiarum laicis, dicitur Eccleſiaſticum, quia ratione Eccleſiæ eis competit, etiamſi ſint laici, & ſequitur Gambarus *de officio Legati, lib.* 3. *numero* 390. & 415. qui tamen *numero* 382 intelligit doctrinam Felini, quando illi præfecti fabricæ ſunt laici, & non deputati, vel confirmati authoritate Epiſcopi. Sed meo videri ſufficit eſſe deputatos à Parocho, vel ab aliis, ad quos de conſuetudine pertinet, & indiſtincte verior mihi videtur hæc ſententia, nam & iſti, tanquam patroni Eccleſiaſtici, habebunt, non quadrimeſtre, ſed ſemeſtre ad præſentandum & ita in vna Salamantina Capellaniæ del Voto 5. Iulij 1593. coram D. Pamphilio infra adducta, 6. *part. cap.* 1. 4. *numer.* 41. fuit dictum illam Capellaniam, cuius patroni erant Parochus, & œconomus Eccleſiæ, qui erat laicus (*hiſpane el Cura, y el Mayordomo de la Igleſia*) eſſe iuris patronatus Eccleſiaſtici, & vti talem fuiſſe comprehenſam ſub regul. *reſeruatoria* 8. *menſium*, &c.

600 Et idem mihi verius videtur in iure patronatus † ſpectante ad Hoſpitalarios, id eſt, adminiſtratores Hoſpitalium, etiam laicos, quando Hoſpitale fundatum eſt, ſeu approbatum authoritate Epiſcopi, vt tenet Lambert. *ſupra num.* 7. & etiam Gambarus *d. lib.* 3. *num.* 413. *& ſeqq.* qui docet, quod, quamuis ius patronatus fraternitatum laicorum, ſit laicale, de quo ſtatim dicemus, hoc tamen limitat, quando hoc ius competeret fraternitatibus, vel alijs Collegiis laicorum, ratione alicuius rei, quæ eſſet Eccleſiaſtica, vel locus pius, vt quia fraternitati commiſſa eſſet cura Hoſpitalis, vel fabricæ Eccleſiæ, ratione cuius tale ius competeret, hoc, inquit, Eccleſiaſticum iudicarem, cum tales ea de cauſa ſubſint iudici Eccleſiaſtico *authent. de Sanctiſſim. Epiſcop. §. œconomos*, & facit, quod tradit Bald. *in l. ſi quis ad declinandum, C. de Epiſcop. & cleric. colum.* 11. *verſic. deinde quæro*, & intelligit Gambarus *de Hoſpitali erecto authoritate Epiſcopi* iuxta dicta *ibi numero* 382 *& lib.* 5. *rubric. de poteſtate Legati, circa Hoſpitalia, numero* 33.

601 Et faciunt quæ tradunt Felin. *in cap. de † quarta de præſcript. à num.* 2. Balbus *de præſcript.* 1. *part.* 5. *partis in princ. num.* 6. Selua *de Benefic.* 1. *part. quæſt.* 6. *num.* 8. Tiraquell. *de priuileg. is piæ cauſæ in præfatione, verſic. item reliquum, & ſeq.* id quod plerique Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, tit. ſi in euidentem, verſic. an in alienatione.* Anton Gabr. *de causa pia, concluſ.* 2. Gamæ *deciſ. vltim. numero* 6. & ibi Additionator Flores de Mena. *& quæſt.* 21. *à numero* 175. Ioſeph. Ludou. *deciſ.* 30. *numero* 6. *& 7. & deciſ.* 93. *numero* 36. *& 45.* Redoanus *de rebus Eccleſiæ, rubric.* 27. *& rubric.* 33. *caſu* 12. Padilla *in l. ſi aquam. Cod. de ſeruit. & aqua, numero* 46. Ioann. Gutierrez *cano. quæſt. lib.* 1. *capitulo* 35. *num.* 29. Azeuedo *in l.* 1. *tit.* 1. *lib.* 4. *recopil. à num.* 26. *& in l.* 1. *tit.* 18. *lib.* 9. *num.* 4. Maſcard. *concluſ.* 869. Solis *de cenſib. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 11. A. Rochus, *de viſitatione, verb. Hoſpitalia.* Zerola *in praxi Epiſcopali*, 1. *part. verb. Hoſpitale. §.* 3. 2. *dubio*, & Sylueſt. *in ſumm. verbo Hoſpitale, n.* 2. & alij, qui dicunt, quod Hoſpitalia erecta authoritate Epiſcopi ſunt loca pia, & religioſa, & gaudent priuilegiis Eccleſiarum, vt *in cap. adhæc, de relig. domib.* vnde etiam gaudent immunitate, vt per Remigium de Gonni, *de immunitate Eccleſiarum, ampliatione* 17. plura afferentem, Couarr. *lib.* 2. *variar. cap.* 20. *nu.* 4. Padillam *ſupra num.* 49. D. Paz *in praxi* 1. *tom.* 5. *part. cap.* 3. *§* 3. *num.* 27. Maſcard. *d. concluſ.* 869. *num.* 18. & alios, quamuis Flores *dict. quæſt.* 11. *num.* 176. dicat, quod ſi non haberet Eccleſiam annexam in forma ſolemni Eccleſiæ, non daretur immunitas confugientibus ad Hoſpitale, & ita colligere ex Remigio *ſupra*, qui tamen id non dicit. Et facit etiam, quod tradunt Laſſarte *de decima venditione, cap.* 19. *numero* 90. & Gironda *de Gabellis* 7. *part. num.* 43. *& 66.* qui dicunt, quod ex venditione bonorum Hoſpitalis per Epiſcopum approbati non debetur gabella.

Quinimo, & ſi Hoſpitale non ſit erectum, † aut approbatum authoritate Epiſcopi, idem exiſtimo; nam, licet non ſit locus religioſus, & ſacer, & ſic non gaudeat immunitate, vt per Remigium, Couarruu. & Paz, ibi, & Cabedo *deciſ.* Luſitana 204. *p.* 1. adhuc videtur eſſe locus pius, & de iuriſdictione Eccleſiaſtica & gaudere priuilegiis Eccleſiæ, cum cauſa pietatis ſit inſtitutum, *cap. de Xenodochiis, de relig. domib. l. omnia priuilegia. C. de Epiſcop. & Clericis authent. hoc ius porrectum. C. de ſacroſ. Eccleſ.* vt videntur tenere Paulus, *de offic. & poteſtat. Capit. ſede vacante*, 1. *quæſt.* 2. *part. ſub num.* 5. & Euerar. *in topicis iuris, in loco ab Eccleſia, ad pia loca, & in loco à minoribus ad Eccleſiam, num.* 4. ſequuntur Menochius *de recuperand. poſſ. remed.* 15. *num.* 22. 23. 36. *&* 37. Sfortia Odus, *de in integr. reſtit.* 1. *part. quæſt.* 3. *art.* 5. *&* 6. & alii, quos congerit, & videtur ſequi Tiraq. *in dict. præfation. verſicul. ſed alij indiſtincte*, & Ioann. Gutierrez *dict. numero vigeſimonono in* 2. *edition.* tenet idem in effectu, cum Menochio & Sfortia, nam refert ſe ad dicta, numero vigeſimotertio, dicendo, *intelligenſi in casu ſupra* numero 23. *poſito*, & nouiſſime ſequitur Caſtillo, *de vſufructu capitulo* 54. *numer.* 24. & eſt *lex partita* 1. *titul.* 12. *pagin.* 1. quod maxime procedit ſtante S. Concilio Triden. *ſeſſion. vigeſimaſecunda de reform. capitulo octauo & nono* quæ habent locum, etiam in Hoſpitalibus, & locis piis priuatis, nec Eccleſiaſtica authoritate inſtitutis, vt S. Congregat. Concilij cenſuit, quamuis tunc plures contrarium, teneant Gambarus *dict. libro quinto rubr. de poteſtate Legati, circa Hoſpitalia numero trigeſimotertio* & citati ſupra *numero* 601. & per Tiraquell. *d. verſic. id quod plerique.* & per Anton. Gabr. *d. concluſ.* 2. *de causa pia.*

Qui tamen *ibi, numero* 7. † inquit limitari forſan poſſe communem, quod Hoſpitale non cenſeatur locus pius, quando non eſt fundatum authoritate ſuperioris, vt illa procedat, quando Hoſpitale non eſt perpetuum, & poteſt Dominus illud reuocare, ſecus vero, quando eſſet perpetuum, ex Baldo, & Pariſio, & propterea mortuo illo, qui Hoſpitale erexit, quia non poteſt amplius pœnitere, nec Hoſpitale erectum reuocare, tunc debet dici

locus pius, & non priuatus, ex Abbate, & Socino ab eo relatis, *numero* 8. Quod etiam tenent Ioann. Lupus Decanus Segobien. de libertate Eccleſiaſtica 1. *parte quæſt.* 16. *numero* 5. & 6. A. Rochus *ſupra*, & Zerola §. 1. 2. & 3 Flores *dict. quæſtion.* 21. *numero* 179. & *ſequentibus.* & Mart. Antonius Genuen. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, capitulo* 17. & videntur tenere Selua *dict. quæſt.* 6. & 7. & 26. Salazar *de vsu, & consuetudine cap* 8. *numero* 34. & 35. & Maſcardus *dict. concluſione* 869. *num.* 34. quæ diſtinctio, & concordia mihi placet, quamuis primam ſententiam indiſtincte teneant autores pro ea relati *num.* 620. maxime Sfortia *articulo* 6. *num.* 48. & 49. qui ait, quod licet, vbi viuerent fundatores, poſſint huiuſmodi Hoſpitalia reuocare, Tobias *concilio* 61. *à numero* 3. Selua *dict. numero* 6. & 7. & Armilla *verb. Hoſpitale, num.* 1. tamen hoc non tollit, quin interim dici poſſint loca pia, vel ſaltim cauſa pia, ſeu opus pium. & quælibet cauſa pia gaudet priuilegiis, quibus gaudet Eccleſia, vt ex communi tradit ipſe *dict. art.* 5. *à nu.* 31. poſt Tiraquell. *dict. tract. de priuilegiis piæ cauſæ, priuileg.* 140. & Sylueſtr. *verb. legatum* 4. *num.* 5.

604 Tertio dubitatur, † an ius patronatus confraternitatum laicorum, vt diſciplinatorum, &c. Hiſpane Cofradias, ſit laicale, an Eccleſiaſticum? in quo Felin. *dict. tractat. quando literæ Apoſtolicæ limitatione* 4. tenet eſſe laicale, ſequitur Rochus *de iure patronat. verb. iuſ, numero* 17. & Gambarus *d. libro* 3. *numer* 412. & *ſeq.* ratio eorum eſt, quia ſunt laici, nec habent habitum religioſum, nec gaudent priuilegio fori. & Canonis, & ſic iſtæ fraternitates non poſſunt dici Eccleſiaſticæ, nec pium Collegium, ſed ſæculares, ſeu laicales, & vti tales debent conueniri coram iudice laico, Bart. *in l. cum ſenatus, numero* 4. *ff. de rebus dub.* & poſt alios Felin. *in cap.* 2. *ad fin. de foro compet.* Anton. Gabr. *d. tit. de pia cauſa, concluſ.* 1. Auiles *in cap. prætorum c.* 2. *verſ. in confœderation. nu.* 10. & relati per Tiraq. *in d. præfatione verſic. contrarium tamen.* Rodoa *de rebus Eccleſiæ Rubrica* 33. *caſu* 15. & Nauarr. *conſ.* 3. *de foro compet.* & tenentur ad ſolutionem gabellæ Gironda *de gabellis* 7. *p. nu.* 41. cum Auend. de exequend. Mandoſ. 2. *part. cap.* 14. *numer* 32. eandem ſententiam in propoſito tenet Couarruuias *d. cap.* 36. *pract. num.* 8 dicens hoc ius patronatus eſſe laicorum, nam etſi confraternitas cauſa pietatis inſtituta adhæret, & ſit affixa alicui Eccleſiæ, ipſi tamen, ex quibus Collegium hoc & Vniuerſitas conſtat, & ad quorum ſuffragia præſentatio fit, ſunt laici, & ad hanc Vniuerſitatem laicorum præſentatio pertinet non ad Eccleſiam, nec aliquam Eccleſiaſticam Dignitatem, inquit quæ in Hiſpania nō admittit derogationes, quæ fiunt in præiudicium præſentationis quæ ad hæc Collegia pertinet. & Couarr. ſequitur Fuſcus *de viſitatione lib.* 2. *c.* 14. *num.* 12. eandem etiam ſententiam tenuit Rota in vna Valentina Beneficij 6. Octob. 1576. coram D. Robuſterio quæ eſt *prima part. diuerſorum dec.* 574 in qua tenuerunt Domini, quod *ius patronatus iſtis fraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod ſint ſub nomine alicuius ſancti, & etiamſi adhæreant alicui Eccleſiæ ex Felin. & Rocho, & Couarr.* ſupra, *nam ex quo confratres ſunt laici ſaltim pro maiori parte, confraternitas non eſt Eccleſiaſtica, ſed ſæcularis, & ita fuit alias reſolutum in vna Piſtorien. 21. May, & 21. Iun. 1565. coram D. Sarmiento, &c.*

605 At Lambertus 1. *p.* † 1. *lib. q.* 1. *art.* 10. *n.* 4. & 5. docet opinionem Felini procedere, quando confraternitates non ſunt affixæ alicui Eccleſiæ, quia tunc, vt laici cenſentur, quando vero ſunt affixæ, ſeu annexæ alicui Eccleſiæ, tunc earum ius patronatus eſſe Eccleſiaſticum, quia, licet ipſi confratres ſint laici, & ex ſua perſona non dicantur patroni Eccleſiaſtici, tamen quatenus faciunt Collegia, quæ Eccleſiis adhærent, bene dicuntur patroni Eccleſiaſtici. *arg. cap. quanto de iudic.* & quæ ibi notantur, & ita inquit n. 6. videmus hodie obſeruari, quod tales fraternitates pro rebus communibus ipſius fraternitatis conueniuntur coram iudice Eccleſiaſtico, & non coram laico, quia fraternitas ipſa eſt annexa Eccleſiæ, licet confratres ipſi de aliis eorum rebus, & delictis conueniantur coram iudice ſæculari, quod ſequitur Ioannes Gutierrez *dict. libro* 1. *can. quæſt. cap.* 35. *numero* 24. nam iſtæ fraternitates ſunt loca pia, & religioſa, vt tradit *num. præcedenti, & num.* 25 idem exiſtimat in omnibus confraternitatibus pijs ab Ordinario Eccleſiaſtico approbatis, ex eius namque approbatione iam pietas cauſæ clarius eluceſſit, qui etiam in propoſito iuris patronatus videtur tenere cum Lambert. nam *numero* 30. ad illum ſe refert circa hoc.

Mihi in hac re † videtur dicendum, confraternitates laicorum cauſa pietatis inſtitutas, & maxime ab Ordinario Eccleſiaſtico approbatas, prout eſſe ſolent, eſſe loca pia, & religioſa, & priuilegiis Eccleſiarum gaudere, & ſic ſuper earum rebus coram iudice Eccleſiaſtico eſſe conuentendas, Lambert. ſupra Redoa. *rubrica* 27. *num.* 17. & contra Hieronymum Gabr. *conſil.* 162. *libro* 1. recte tradit Fuſcus *d. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 4. & 5. Azeuedo *d. tit. leg.* 10. *titul.* 1. *libro* 4. *recopil. à num.* 26. & *in dict. leg.* 1 *titulo* 18. *libro* 9. *à numero* 1. Solis *d. lib.* 2. *de cenſibus cap.* 3. *numero* 11. A. Rochus, *de viſitatione, verb. laicorum, pag.* 77. Menoch. *d. remed* 15. *de recuperand. n.* 35. & 37 Sforcia *d.* 1. *par. quæſt.* 3. *artic.* 6. Ioan. Gutierrez. *d. cap.* 35. *n.* 23. 24. & 25. & Caſtillo *d. cap.* 54. *de vſufructu n.* 24. qui quatuor vltimi, maxime Sforcia, idem dicunt etiam ſi non ſint fundatæ authoritate Epiſcopi, nempe, quod ſint loca pia, poſt plures relatos per Tiraquel. *d. præfatione, verſic. ſed alij indiſtincte, & verſi. item relictum fraternitatibus,* quod etiam videtur velle Azeuedo in *d. l.* 1. *à nu.* 1. & tenet Bobadilla *in ſua politica, lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 228. Licet male dicat Confraternitates eſſe fori Eccleſiaſtici mixte, ſi enim ſunt loca pia, & gaudent priuilegiis Eccleſiarum, de foro Eccleſiaſtico ſolum eſſe debent, maxime, cum ſunt ab Ordinario Eccleſiaſtico approbatæ, & Flores *d. q.* 21. *num.* 190. & *ſeq.* ait Confraternitatem inſtitutam ad pias cauſas, licet non ſit locus religioſus, eſſe tamen piam cauſam, & gaudere Eccleſiæ priuilegiis: & facit Concilium Trident. d. cap. 8. & 9. ſeſſ. 22. de reform. 606

Vnde in rigore videtur † verior ſententia Lambert. quod ius patronatus iſtarum Confraternitatum ſit Eccleſiaſticum, nam quamuis Confraternitas ſit vniuerſitas laicorum, tamen iſta Vniuerſitas laicorum eſt locus pius ad minus, & de foro Eccleſiaſtico, & ſi eſt approbata ab Ordinario Eccleſiaſtico, non ſolum eſt locus pius, ſed etiam religioſus, vt dictum eſt. Et ideo huiuſmodi Confraternitates habebunt ſine dubio ſemeſtre ad præſentandum, & non quadrimeſtre, nec poterunt variare ſicut laici. 607

Ex æquitate tamen † ad effectum derogationis, & reſeruationum, de quo hic agimus videtur iſtud ius patronatus Confraternitatem laicorum cenſendum 608

dum esse laicale, ex ratione D. Couarr. *supr.* allata, nec ad istum effectum huiusmodi Confraternitates esse Ecclesiasticas reputandas.

609 Et idem erit dicendum in iure † patronatus spectante ad Priores, seu officiales earum, qui solent esse laici, quamuis aliquando sit Clericus, vt *in d. decis.* 574. *n.* 8. & 9. vt verbi gratia in Confraternitate Abulen. Dominæ nostræ de Sansoles, in qua aliquis ex officialibus, seu patronis est aliquando clericus.

610 Si tamen ius patronatus relictum esset priori † alicuius Confraternitatis laicorum, qui semper est, & debet esse persona Ecclesiastica, tale ius patronatus erit absolute Ecclesiasticū, pertinet enim ad Dignitatem Ecclesiasticam, quamuis in hoc contrarium videatur dici *in d. decis.* 574. *n.* 8.

611 Vnde in Confraternitatibus disciplinatorum huius ciuitatis Abulen. † quæ sunt Sacræ passionis, & veræ Crucis, & Transfixionis, in quibus sunt etiam Clerici, qui per se nominant, & eligunt suum Priorem, seu iudicem Clericum, ius patronatus relictum huic Priori Clerico, seu ipsis Clericis Confraternitatis, & eorum Congregationi tantum, esset Ecclesiasticum absolute, cum non pertineat ad laicos, sed ad Clericos vt sic.

612 Et quod dictum est de Hospitalibus, † & Confraternitatibus, videtur similiter dicendum de Collegiis institutis pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, quod sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, & si sunt instituta, seu erecta authoritate Ecclesiastica, non solum sunt loca pia, sed etiam religiosa. Gironda *de gabellis*, 7. *par. num.* 42. & Azeuedo *dict. l.* 10. *titulo. lib.* 4. *recopil. nu.* 26. & *l.* 1. *titul.* 18. *lib.* 6. *numero* 3. & sic procedet quod dicunt Socinus, Barbatia, Rochus, & alij, quos refert, & sequitur Cardin. Albanus *in lucubrationibus ad Bart. in l. fin. ff. de Collegiis illicitis*, nempe, quod Collegium studentium reputetur Ecclesiasticum, licet maior pars sint laici, quamuis mihi non placeat quod ait Nauar. *consil.* 6. *de simonia*, quod committatur simonia in venditione locorum huiusmodi Collegiorum, licet enim Collegium sit locus pius, aut etiam religiosus, tamen illius loca, & Præbendæ, nihil spiritualitatis habent, sicut nec etiam loca seu lecti Hospitalis, & doctrina Bartol. *d. l. fin. numer.* 15. quam sequuntur Abb. *in cap. ex literis de constit. nu.* 14. & *in cap.* 1. *de locato*, & alii *ibi*, & Aufrer. *de potestate Ecclesiastica super laicos, num.* 12. Couarruuias, *practic. cap.* 34. *sub numero primo* & Azeuedo *d. l.* 10. *numer.* 25. de de qua infra *cap.* 3. *numero sexagesimooctauo.* vbi alij citantur, quod ad iudicandum, an Collegium sit Ecclesiasticum, vel sæculare, inspiciendum est, an maior pars sit laicorum? & tunc sit sæculare, & laicorum: an maior pars, seu æqualis sit Clericorum & tunc sit Ecclesiasticum, procedit in Collegiis non fundatis pro sustentatione pauperum, & sic causa pia, sed in Collegiis Doctorum, & Scholarium, non pauperum, seu in Collegiis aliquorum officiorum, & sic ius patronatus spectans ad prædicta Collegia pia pro sustentatione pauperū instituta, in rigore est Ecclesiasticum, licet ex æquitate ad effectum derogationis, & reseruationum, si maior pars est laicorum, videatur censendum laicorum, sicut de iure patronatus confraternitatum diximus,

613 Vnde infertur ad quæstionem † de subsidio imposito per Papam ad fauorem Regis nostri Philippi super redditibus Ecclesiasticis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, & videtur dicendum, quod si sunt instituta, & erecta authoritate Ecclesiastica, nempe authoritate Apostolica, seu Ordinaria, debeant contribuere, ex quo sunt loca non solum pia, sed religiosa, seu Ecclesiastica, vt probatur ex verbis Bullæ Pij IV. & V. super huiusmodi subsidio ibi, *super omnium & singularum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, &c. Capellaniarum Conuentualium, & aliarum mensarum fructibus, & redditibus, & prouentibus*, &c, quibus verbis comprehendi videntur bona Collegiorum authoritate Ecclesiastica erectorum, redditus enim cuiusuis communitatis, seu loci pij, dicuntur suæ mensæ, seu superioris *clem.* 1. §. *eadem quoque de supplen. negligentia Prælato.* ibi, *non applicent mensis suis*, vbi Card. & Bonif. *num.* 1. *Clem.* 2. *ibi mensæ suæ de rebus Ecclesiæ*, & confirmatur exceptione facta à Papa de Hospitalibus actu Hospitalitatem seruantibus, quod non teneantur ad dictam contributionem, ex qua remanet impositio certa, & firma in omnibus aliis Hospitalibus actu eam non exercentibus, & similiter in omnibus locis pijs, & religiosis authoritate Ecclesiastica institutis, vt Collegiis pauperum, & confraternitatibus, quæ etiam soluunt subsidium, vt in praxi videmus. Nam exceptio firmat regulam in contrarium, & eam declarat *l. nam, quod liquide.* §. *fin. de pen. legata cum alius*, Enerar. *loco ab exceptione ad regulam*, Couar. *lib.* 2. *vari. cap.* 5. *numero* 4. Gonçalez *glos.* 54. *numero* 19. qui alios citant. Super quo modo lis pendet inter Collegium S. Bartholomæi Vniuersitatis Salamantinæ, & Clerum dicti Episcopatus. Si vero prædicta Collegia non sunt instituta authoritate Ecclesiastica, sed priuata ipsorum fundatorum tantum, non videtur debere contribuere in dicto subsidio, quia licet sint loca pia, & gaudeant priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, non tamen sunt loca religiosa, & Ecclesiastica, sicut etiam non contribuunt eadem ratione opera pia, & Capellaniæ non collatiuæ, ex quo fundantur authoritate priuata fundatorum tantum, & ita fuit obtentum, & iudicatum in fauorem Collegiorum S. Pelagij, & S. Michaelis dict. Vniuersitatis Salamantinæ, quæ non sunt fundata authoritate Pontificia, vel Ordinaria, &c.

Quarto dubitatur, an quando † ius patronatus est 614
Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio, seu concordia de alternis vicibus præsentando iuxta *Clem. plures.* §. *& vt facilius de iure patronatus* in turno Ecclesiastici, censeatur Ecclesiasticum mere, & in turno laici, laicale mere. Et videtur, quod sic ad doctrinam Ioannis And. *in cap. cum illis.* §. *fin. in fin. de Præbend. in* 6. quam sequuntur Rochus *verb. ius, q.* 6. & alij, & ad decisionem Salamantinam alterternatiuæ infra adducta *n.* 708.

Vnde, si stando in turno † Ecclesiastici Beneficium vacaret in mense Apostolico, Beneficium caderet sub reseruatione, & nihilominus Ecclesiasticus consumeret suum turnum, tunc enim Papa prouidet loco illius, & alias fieret præiudicium laicorè contra vero, si Beneficium vacaret in turno laici, non caderet sub reseruatione, & si prouideretur à Papa, cum derogatione iuris patronatus mixti, nō haberet locum derogatio ad *decisionem* Achillis 315. seu 2. *de iure patro.* & Putei 107. *lib.* 3. & alia adducta *num.* 709. nec contra id, quod dixi, quod prouisio Pa-

pę de Beneficio vacante in menſe Apoſtolico conſumat turnum Eccleſiaſtici, obeſt, quod prouiſiones Apoſtolicæ non conſumunt turnum, Rota *deciſione* 21. *de Præben.* alia 190. *in antiquis & in d. deciſione* Salamantina alternatiuæ, & in alia Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iuſto Gonçalez *gloſ.* 45 *§.* 1. *num.* 31 nam id procedit data æqualitate: nempe, quando reſpectu vtriuſque poteſt intrare reſeruatio, vt in turno Epiſcopi, & Capituli, de quo ibi, ſecus vbi reſeruatio intrat reſpectu vnius, & non reſpectu alterius, vt in propoſito de turno patroni Eccleſiaſtici, & laici; nam ſi prouiſio Papæ non conſumeret turnum Eccleſiaſtici, fieret prę-iudicium laico, vt dixi, Coſmas *in pragmatica ſanctione, titulo de collat. §. item, quod omnia, verb. faciendæ. in fin.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis, de Præben. in* 6 *n.* 61.

616 Quinto dubitatur, quando laicali vacante † Eccleſia, ſeu Beneficio nominant Rectorem, quem Capitulum, ſeu perſona Eccleſiaſtica præſentat Epiſcopo, vel è contra, penes quem ſit ius patronatus in iſto caſu, & ſic, an Eccleſiaſticũ, an laicale? In quo Gambarus, *d. lib.* 3. *de offic. Legati à nu* 392. cum Collectario tenet tale ius eſſe apud eos, qui nominant, non autem qui præſentant, & ſic laicos nominantes potius dici patronos, cum præſentans ſit magis procurator, quam præſentator, quia eius actus non eſt liber, ſed neceſſarius, &c. licet contra teneant Io. Domin. & Francus, *num.* 4. *in cap. cum in illis. §. ſi vero de Præbend. in* 6. Et ſententia Gambari mihi placet; nam in iſto caſu, qui nominant non habent ſolum conſentire, ſed potius præſentatio videtur ab eis facta, & ſi præſentans nollet nominatum pręſentare infra tempus, haberetur pro præſentato *argum. leg.* 33. *tauri in fin.* & ſi patronus laicus deberet pręſentare cum conſenſu, ſeu de conſilio Eccleſiaſtici, ius patronatus, quamuis ſit apud laicum, non cenſeretur laicale: ſecus ſi cum conſilio, quia tunc non tenetur ſequi. Puteus *deciſ.* 506. *lib.* 2.

Vndecimo circa illa verb. *electionem, & quamuis*
617 *aliam diſpoſitionem*, † de quibus Gonçalez *gloſ.* 19. *&* 20. vide dicta ſup. 1. *p. cap. vlt. à n.* 15. *&* 31. *&* 4. *par. cap.* 1. *à num.* 6.

618 Duodecimo, circa illa verba, † *quorumcumque collatorum*, notandum eſt comprehendi Beneficia ad collationem vnius tantum pertinentia, quia pluralitas reſoluitur in ſuas ſingularitates. *l. falſa. §. fin. ff. de condit. & demonſtr. cum aliis*, & ita cum Baldo *conſil.* 242. *par.* 3. tradit in propoſito Simoneta *de reſeruat. quæſt.* 97. & nouiſſime Gonçalez *gloſ.* 21. *à num.* 1. qui vſque ad *num.* 17. aliqua cumulat circa illam maximam, quod pluralitas reſoluitur in ſuas ſingularitates.

619 Secundo notandum eſt, † quod iſta verba rapiunt etiam collatores ex priuilegio, vel iure ſpeciali, vt cum aliis tradit Simoneta *quæſt.* 68. *numer.* 2. & Gonçalez *d. gloſſ.* 21. *numer.* 18. Quod tamen limitant Simoneta *num.* 4. & Gonçalez *à num.* 19. vt non procedat, quando ius conferendi non eſſet perpetuum, ſed temporale, puta ex indulto, ſeu priuilegio ad certum tempus, ſeu ad vitam, vt ait Simoneta, concedente ius conferendi, quod ait bene notandum Gonçalez *numer.* 31. quia videtur ſingularis limitatio ad noſtram regulam. quæ tamen limitatio mihi non placet, quia imo indultum conferendi Beneficia non comprehendit reſeruata. Æneas de Falcon. *quæſtione 4. principali effectu 6. numer.* 9. & Simoneta *quæſtione* 81. *&* infra *cap.* 3. *n.* 54.

Et regula noſtra in illis verbis, † comprehendit 620
tam ordinarios, quam extraordinarios collatores, Creſcen. *deciſ.* 20. *num.* 1. *de Præben.* Gonçalez *d. gloſſ.* 21. *num.* 32. & collatores etiam ex fundatione, & etiam ſi in ea diſponatur, quod non intret reſeruatio, niſi Beneficium ſit iuris patronatus laicalis, aut mixti, Gonçalez *d. gloſ.* 21. *num.* 39. & gloſ. 29. à numero 2.

Tertio notandum eſt, quod d. verbum, † *collato-* 621
rum, tanquam prolatum à lege comprehendit præſentatores, & electores, & alios diſpoſitores iuxta dicta de verbo, *collatio, ſupr.* 1 *par. cap. vltim. num.* 32. *&* 33. & ideo regula noſtra reſeruans Beneficia pertinentia ad collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcumque, non dicit quorumcumque prouiſorum, præſentatorum, electorum, & aliorum diſpoſitorum, ſed dumtaxat dicit collatorum, notat Gonçalez *gloſſ.* 16. *n.* 11.

Decimotertio circa illa verba, *& collatricum*, † 622
notandum eſt, quod quamuis maſculinum concipiat in ſe fœmininum, Socinus *reg.* 255. Tiraq. *de retract. Lignag. §.* 1. *gloſſ* 9. *à num.* 177. Ant. Gabr. *concl.* 6. *de verborum ſignific.* & Baeça *de non meliorandis filiabus ratione dotis, cap.* 11. & ſic ſub *verb. collatorum*, comprehenderentur collatrices, quicquid Gonçalez dicat *gloſſ.* 22. *num.* 9. *&* 10. tamen maioris explicationis, cauſa, & vt omnis dubitandi occaſio ceſſaret, addita ſunt iſta verba *ſicut*, & alia plura. Licet enim fœminæ de iure non poſſint Beneficia conferre, imo iſtius iuris ſint incapaces, tamen ex priuilegio Apoſtolico poſſunt habere ius conferendi Beneficia. Gõçalez *d. gloſ.* 22. *à num.* 13. & dictum eſt, 1. *par. cap.* 2. *numer.* 33. addo, quod ſicut verbum, collatorum, comprehendit præſentatores, & alios diſpoſitores, vt *num. præced.* dictum eſt, & ſic verbum, *collatricum*, comprehendit præſentatrices, cuius iuris præſentandi fœminæ capaces ſunt, etiam de iure, *cap. fin. de conceſſ. præben.* vbi D. & dicitur infra *cap. vlt. à num.* 142.

Decimoquarto † circa illa verba, *ſæcularium, &* 623
quorumuis ordinum regularium, notandum eſt, quod ſicut reſpectu Beneficiorum, quæ reſeruantur, fit ſupra in regula noſtra expreſſa mentio de ſeculariibus, & regularibus maioris explicationis cauſa, ſic etiam reſpectu collatorum, & collatricum, fit etiam expreſſa mentio de ſæcularibus, & regularibus. Gonçalez *gloſ.* 23. vbi numerat collatores ſeculares, & regulares.

D. cimoquinto, ex illis verbis, *non tamen* † *S. Ro-* 624
manæ Eccleſiæ Cardinalium, notandum eſt, quod cum regula noſtra expreſſe excipiat Cardinales, reſpectu eorum nulli ſunt menſes reſeruati, vt ſupradictum eſt *à nu n.* 34 vbi vide, & ſi exceptuati non fuiſſent, regula hæc comprehenderet Cardinales, Creſcen. *deciſ.* 20. *de Præbe r. à nu er.* 4. late Gonçalez *gloſſ.* 24. *ex num.* 13. Et iſta exceptio † intelligitur de Cardinalibus ordinariis Collatoribus tantum, vt Cardinali- 625
bus Epiſcopis in ſuis diœceſibus, non autem de aliis Cardinalibus, etiam Legatis de Latere in ſuis Prouinciis, Creſcen. *d. deciſ.* 20. & late Gonçalez *ibi* 1. *q. numer. irrigeſimooctauo.* & conducunt dicta infra *cap.* 3. *n.* 53. *& ſeq.*

Proceditque iſta exceptio, etiam in Beneficiis, 626
ſeu Præbendis ſimultaneæ collationis Epiſcopi, † & Capituli, cui ea prodeſt propter communionem iuris conferendi. vt dictum eſt ſupra *n.* 35. vbi adducitur deciſ. Hiſpalen. Portionis 19. Ian. 1594. coram

D. Pam-

D. Pamphilio, vbi ita fuit resolutum, & sequitur Gõçalez *d. gl. 24. q. 2. an. 52.*

617 Sed quærit Gonçalez ibi 3. quæst. ex numer. † 61. an sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in Beneficiis simultaneæ collationis reseruatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo, ad conferendum reseruata, & sic Capitulum debeat illa conferre simul cum Episcopo Cardinali, an vero Cardinalis habens indultum possit eius vigore conferre solus Beneficia simultaneæ collationis, & prodesse indultum Capitulo, nec virtute eius posse Cardinalem talia Beneficia solum conferre, tenet Rota *in d. decisio.* Hispalen. Portionis, vbi dicitur, *Quod virtute indulti, non magis potuit Archiepiscopus solus conferre quam sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed remoueat tantum obstacula reseruationum, & præseruat Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassador.* decis. 3. in fin. de priuil. *Mohed.* decis. 24. *quæ est* 1. de priuil. in impressis. *Ioan. Paulus* decis. 28. cum aliis allegatis, sequitur Gonçalez, supra *a n.* 66. dicens, quod prædictum indultum nihil confert de nouo Episcopo Cardinali, sed solummodo remouet obstaculum, vt supra dixit *n.* 24. & 25. Et ideo ius conferendi remanet in eodẽ statu, prout ante reseruationem, & sicut tunc debebat fieri collatio per Episcopum, & Capitulum simul, sic etiam fieri debet post obtentum indultum, quod iurisdictionem non ampliat, ita vt quamuis diceret, quod conferebat vigore indulti, adhuc dicetur fieri collatio potestate ordinaria conferentis, Paris. *cons.* 42 *n.* 5. *vol.* 4. Ioã. Paul. *decis.* 27. Thom. Tribius *in decis. Veneta* 54. *n.* 15. *lib.* 2.

618 Sed ista sententia mihi non placet, & verius mihi videtur, † quod indultum non prosit Capitulo, sed eius vigore Cardinalis Episcopus possit solus conferre Beneficia simultaneæ collationis; nam indultum non tollit reseruationem, sed dat facultatem prouidendi perinde, ac si non esset reseruatio, vnde non fingit sublatum vinculum, sed aperit facultatem de reseruatis, ac si non essent reseruata. Cassador. *dec.* 8. *de Præben.* nec Cardinalis Episcopus cõferens virtute indulti, confert vt Ordinarius, quicquid Gonçalez dicat. sed vt Delegatus, & Commissarius Apostolicus, & sic, si non prouidet infra semestre, fit deuolutio non ad Archiepiscopum, sed ad Papam, Cassad. ibi, & Crescen. *decis.* 15. *eod. tit. de Præben.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de prouisio. vers. in Beneficiis reseruatis.* Anastas. Germon. *de indulto Card. §. volumus, n.* 56. qui etiam dicunt, quod tunc in Beneficiis reseruatis datur deuolutio. & dicitur *infra* 10. *par.* 2. *n.* 10. & 3. *n.* 20. & ita cũ indultum non tollat reseruatio-
619 nem, non potest prodesse Capitulo, quod non potest reseruata conferre, nec obstat, † quod dicitur indulta nihil de nouo concedere, nec augere, seu ampliare facultatem conferendi, sed tamen remouere obstaculum reseruationis, vt etiam dicitur infra *cap.* 5 *num.* 7. quia intelligitur, quod per indultum non censeatur Cardinali data facultas conferendi Beneficia, alias non spectantia ad prouisionem ipsius, sed aliorum tantum, Bene tamen extenditur ad Beneficia spectãtia ad prouisionem ipsius, & aliorum simul, etiamsi id non exprimatur, quia est fauorabile, & ampliandum vti concessum Ordinario collatori, iuxta dicta de alternatiua supra *num.* 474. quod tamen in indultis hodiernis exprimitur, in quib. dicitur, quod Cardinalis possit conferre quæcumque Beneficia ad suã, & cum alio, vel aliis, collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam similem, vel dissimilem dispositionem spectantia ratione suæ Ecclesiæ Titularis, & Dignitatis Episcopalis, & Gonçalez *supra n.* 70. Sed ista facultas quo ad Beneficia simultaneæ collationis censetur data, vt ratione suæ partis Cardinalis solus ea conferat, non simul cum aliis, ad quos etiam alias prouisio spectabat, quia illis non datur indultum, sed Cardinali. Et longe diuersum est in exceptione nostræ regulæ, quia tunc non intrat reseruatio, nec indultum, vt supradictum est ex *d. n.* 34.

Et de indultis Cardinalium videndus est † Anast. 630
Germonius *in d. tract. suo* de eis, vbi ponit, & explicat indultum Illustrissimi Cardinalis Hiero. de Rubere Archiepiscopi Taurinen. additque Gonçalez *d. gloss.* 24. *num.* 72. quod in indultis modernis ponuntur sex limitationes, & casus, ad quos non se extendunt: primus, de Beneficiis vacantibus in Romana Curia: secundus, quo ad Dignitates maiores, post Pontificalem in Cathedrali, & principales in Collegiatis: tertius, quo ad Beneficia regularia, consistorialia, vel Conuentum habentia, & quorum fructus in libris cameræ taxati reperiuntur: quartus quo ad Beneficia, quæ vacauerint per veros, & actuales familiares, & continuos commensales Papæ, qui tam tempore Pontificatus, quam Cardinalatus, priusquam ad apicem Pontificatus assumeretur, fuerunt: quintus, quo ad commendas cessantes in Dignitatibus seu officiis Claustralibus 6. & vltimus, ad Beneficia vacantia, tam in curia, quam extra illam per obitum familiarium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, iuxta formam constitutionis, seu regulæ Gregor. XIV. de anno 1591. editæ moderatoriæ indultorum eisdem Cardinalibus concessorum. Et quia aliquando, inquit *num.* 75. sunt ampliora & aliquando restrictiora huiusmodi indulta, Pontificum mutatione, & ad Cardinales amore, & affectione, erit semper illorũ tenor diligenter inspiciendus, &c.

Quæ erit etiam Gonçalez *d. gloss.* 24. *quæst.* 4. *ex n.* 78. † Si Cardinalis Collator non contulit Beneficiũ, 634
quod vacauit in mense alias Apostolico, infra sex menses, ita quod sit locus deuolutioni ad superiorem, an tunc possit conferre Archiepiscopus, qui Cardinalis non est, seu alius ad quem de iure competit deuolutio? an vero solus Papa, tanquam Beneficium reseruatum? quod est quærere, an tunc deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, iuxta *cap.* 2. *de concess. Præben.* an vero ad solum Papã in qua quæstio. quæ certe parum habet difficultatis, plura pro vtraque parte adducit, & tandem resoluit deuolutionem fieri ad Archiepiscopum, iuxta terminos *d. cap.* 2. vt tenuit maior pars Rotæ *in decis.* 774. *lib.* 3. *par.* 3 *diuersorum*, quod mihi certum videtur, quia tale Beneficium nunquam fuit resolutum, cum regula nostra Cardinales ordinarios Collatores non comprehendat, sed eos excipiat, nec Beneficium per deuolutionem vacat de nouo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reseruatum, ita remanet in perpetuum, Cassador. *decis.* 8. *de Præben. n.* 3. & 8. nec Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archiepiscopo, ad istum effectum deuolutionis, maxime, cum Beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archiepiscopo, † nec refragatur *d. decisio* 8. Cassad. dicens, quod data negligentia Cardinalis in conferendo Beneficio reseruato vigore indulti, deuoluitur collatio ad solum Papam, de qua Gonçalez *gloss.* 53. *à nu.* 37. quia

ibi longe diuersa est, cum agatur de Beneficio reseruato, conferendo vigore indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reseruatum, vt supra dictum est.

Quærit etiam Gonçalez *d.glos.24.quæst.5.à n.108.*
633 † an Cardinalis Episcopus possit conferre Beneficium, quod vacauit in mense Apostolico, ante eius promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat: & breuiter concludit, quod cessante indulto non potest illud conferre, nam cum vacauerit de tempore, in quo Collator non erat Cardinalis, fuit semel reseruatum, & semper durat reseruatio, si vero dict. Cardinalis haberet indultum solitum, ad conferendum Beneficia reseruata, tunc illius vigore posset tale Beneficium conferre, si indultum caperet Beneficia iam vacantia, alias secus.

Deinde quærit è conuerso † 6 *q.n.110.* an Cardi-
634 nali Episcopo decedente ante collationem Beneficii vacantis in mense alias reseruato, possit illud cõferre Episcopus successor non Cardinalis, si à Papa iam præuentum non sit? & multis adductis tandem ait, quod sibi magis placet vltima sententia nempe, quod possit illud conferre, & quod secundum eam, semel consultus pro veritate de simili casu, respondit: quia modernus Episcopus successit in locum defuncti, & sic eius iure vti debet, secundo, quia d. Beneficium vacauit tempore congruo, quando nulla aderat reseruatio, & sic Beneficium semel post vacationem liberum semper remanere debet liberum, vt supra dictum est *n.631.* tertio, quia sicut in casu contrario quæstionis præcedentis, non potest conferre Cardinalis, ita è conuerso in isto potest conferre, successor, cum contrariorũ eadem sit ratio, & quod operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito, & econtra, &c.

Quæ quidem sententia † de plano procederet
635 non stante *regul.2.Cancellariæ* reseruatoria Beneficiorum, quæ post obitum Episcoporum quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum, ea vero stante non potest sustineri, sed est proculdubio falsa, nã eõ ipso, quod Episcopus decessit, intrauit reseruatio d. regulæ, quæ semper loquitur cum verum sit dicere, quod tale Beneficium post obitum Episcopi vacat (quicquid Gonçalez dicat) Paulus de off. & potestate Cap. sede vacante *1.par.q.10.n.23.* ibi etiam, *si vacasset viuente Prælato, quia verum est dicere, quod etiam vacet eo mortuo, ex quo non prouidit donec vixit,* & conducunt supra tradita sub *n.536.* Vnde etiam
636 conuincitur doctrina eiusdem Gonçalez *glos.15.§.2. à n.91.* vbi ait, quod si hodie post *d.reg.2.Cancellariæ*, vacaret aliquod Beneficium in mense ordinario Episcopo, vel Abbate viuente, & postmodum ante prouisionem in remotis partibus decedente, & illius Vicarius habens specialẽ facultatem conferẽdi post dictum obitum ante illius notitiam tale Beneficium contulerit, collatio erit bona, & legitima, non obstante morte Episcopi, de quo notitiam non habuit vt alias dicitur infra *cap. 8.numer.175.* néque in hoc casu non obstat dicta *reg.2 Cancellariæ*, quia duntaxat loquitur de Beneficiis vacantibus, seu vacaturis sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, non vero sede plena, vt scripsit *d.glos.24.sub q.6.* quæ doctrina est etiam falsa ex dictis, nam tunc verum est dicere, quod Beneficium vacat sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, seu post obitum Episcopi, vel Abbatis & sic reg. intrat.

637 Quærit etiam Gonçalez *d.Glos.24.7.q.ex num.* 121 an d. exceptio, & fauor nostræ regulæ, quod eius reseruatio nõ includat Cardinales absentes à curia, vel solum præcedat in residentibus in curia ex *reg.7.Cancellariæ*: & pluribus hinc inde adductis resoluit, quod loquendo de Beneficiis vacantibus in Diœcesibus, & Episcopatib. Cardinalium non annexis Cardinalatibus Cardinales absentes gaudent exceptione, & fauore nostræ regulæ, ita, vt indultum aliquod ad hoc necessarium non sit, & ita seruari videmus, quia regula nostra indistincte excipit Cardinales, & quod regula septima solum loquitur de Beneficiis vacantibus in Ecclesiis titularibus Cardinalium de vrbe, & in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum Cardinalatibus annexis, quæ non censetur in continenti corrigi per regulam nostram sequentem *l.nam adea*, & ibi glossa *ff. de condit. & demonstrat.* & sic fauor nostræ regulæ non conceditur talibus absentibus, quia obstat reseruatio dictæ *reg.7.præcedentis*, de qua supra *à numer.* 402.

Sed melius dic, † quod per hanc nostram regu- 638
lam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruantur Beneficia vacantia in quibuscumque Episcopatibus Cardinalium quamuis vacantia in dictis sex Episcopatibus Cardinalium, antiquiorum, sint reseruata per dictam *reg.7.* si sunt absentes à curia, in quocumque mense vacent.

Quærit etiam Gonçalez *d.glos.24.8.quæst.num.*
153. an sicut regula nostra excipit, & non compre- 639
hendat Cardinales Collatores, similiter etiam non comprehendat Reges, & Principes Collatores Beneficiorum ex priuilegio Apostolico & concludit, quod non, quia eo ipso, quod de eis non fit expressa mentio, non censentur comprehensi in reseruatione nostrę regulę propter altitudinem, & excellentiam eorum ex adductis per eum, & idem repetit *glos.38.num.5* non obstantibus verbis, *Cuiuscumque Dignitatis*, &c. de quibus ibi.

Tandem quæritur † Gonçalez *d.glos.24.9.qu.n.* 640
161. quare dicit regula nostra in dictis verbis, *S. Romanæ Ecclesiæ?* & respondet, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanę Ecclesię, veluti Cardinalium Compostellan. Aurien. Rauennaten. & Mediolanen. qui tamen sunt abusiue Cardinales &c. sed ego potius existimo ea verba non ad id apponi, nam licet solum fieret mentio de Cardinalibus, intelligeretur de Cardinalibus S. Romanæ Ecclesię, qui sunt vere, & proprie, & per Antonomasiam Cardinales, non de aliis, qui solum nomine sunt Cardinales, nam & analogum per se sumptum stat pro famosiori significatu. Apponuntur autem d. verba ad denotandam eorum Dignitatem, & excellentiam, denominationemque vt moris est.

Decimosexto, circa illa verba † *aut aliorum sub* 641
concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, &c. notandum, est id dici propter concordata Germanię, & Franciæ, quę Papa lędere non intendit, quantum est ex sua parte. De quibus concordatis Germanię, vide constitutionem Nicolai V. & *constitutionem* 46. Clem. VII. & 42. Gregor. XIII. Cassaq. *decis.vm. de pactis* Simonetam, seu potius eius additionatorem *de reseruat. quæst.1.à num.3. & quæst.* 99. *à num.4.* & Gregor. Branden. *in nouo opusculo super concordatis Germaniæ.* Et de concordatis Francię vide constitutionem 16. Leonis X. & Rebuffum, qui latissime illa declarat *in glos. ad ea.* Et vide Gonçalez *glos.25.* vbi explicat prędicta verba, & *glos. 26.*

explicat

explicat illa verba, *& per eos, qui illa acceptare, & obseruare debuerint, acceptatis*, & glossa vigesimaseptima explicat illa verba, *& obseruatis*, & gloss. 28. illa verba, *quæ lædere non intendit comprehensorum*. Circa quæ aliqua de more cumulat non multum conducentia.

642 Decimo septimo ex illis verbis, † *quomodolibet pertinentia*, notandum est per regulam nostram reseruari Beneficia, ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est, siue de iure communi, siue de iure speciali, vt fundatione, præscriptione, seu consuetudine, aut priuilegio, notat Gonçalez *glos.* 29. & vide dicta supra *numero* 618. 619. & 620.

643 Decimo octauo ex illis verbis, † *dispositioni suæ*, notandum est reseruationem hanc esse personalem, & sic cum conditore expirare, ad *cap. literis de rescrip. & cap. si gratiose eod. tit. in 6.* & *ibi gloss. verbo suæ Archid.* Io. And. & alij *gloss. verb. sedis Apostolicæ*, & D. *in cle. 1. de reprobat.* Mill *in reper. verbo reseruatio*, quam facit Gambarus *de offic. Legati lib. 3. numer. 195.* Mandos. *reg. 1. Cancell. quæst. 12.* & posthæc Gonçalez *§. 5 proœm. numero 15.* & *gloss. 12. numero 3.* Accedit, quod facta est hæc reseruatio ad suæ voluntatis beneplacitum, vt supra diximus *numer. 446.* quod morte finitur *d. cap. si gratiose. l. 4. ff. locati.* tradit Thom. Sanchez *de matrimonio lib. 8. disputatione 28. à numero 49.* & in proposito Gonçalez *d. § 5. proœm. à num. octauo*, & late *d. gloss. 12. à numero primo.* & loquens de alternatiua, *gloss. 50. numero sexto.*

644 Accedit etiam, † quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas, vt in proœmio ipsarum regularum, vbi Glossator, & Pauinus *in proœmio extrauagantium vers. regulæ Cancellariæ*, & post hæc tradit in proposito late Gonçalez *dict. §. 5. proœm. ex numero 1.* vbi ex *numero 16.* dicit, quod pari etiam ratione regula nostra euanesceret, & regulæ Cancellariæ expirarent, si Papa renuntiaret Papatui, ex quo fuerunt factæ suo tempore duraturæ, quod renuntiatione fuit consumptum, & terminatum, & renuntians, quo ad hoc, habetur pro mortuo, & mors ciuilis in hoc æquiparatur naturali, & paria sunt Papam obiisse, vel Papatui renuntiasse, *Clem. ne Romani §. sane. iuncta gloss. verb. moriente de electione*, Felin. *in cap. licet vndique. sub numero 2. de officio Deleg.* & in terminis Æneas de Falcon. *quæstion. quinta principali. §. 1. num 8.* Parisius *consil. 19. à numero nono, libro quarto*, & Mandos. *regu. 30. quæst. 7. num. 14.* & *15. &c.*

645 Vnde sede Apostolica vacante † omnes menses sunt ordinarij, & tunc Episcopi possunt prouidere de Beneficiis vacantibus in quolibet mense, Caputaqu. *decisio. 86. parte 1.* & *214. part. 2.* & *in manuscriptis dec. 397. libro primo.* Ant. August. *decision. 65. l. 1.* quæ est *3. par. diuersorum libro tertio decisione 1228.* Anastasius Germo. *de indultis Cardin. §. quod tamen Romanam numero nonagesimo nono*, & 100. Zerola *in praxi Episcopali, 2. parte Beneficium. §. 1.* Flores de Mena *quæstio. 4. numero quinquagesimo primo*, & fuit dictum in Abulen. Parochialis de la Calcada 28. Ian. 1594. *ad fin.* adducta infra, *numero 791.* & nouiss. posthæc tradit Gonçalez *dict. §. 5. à numero 46.* qui *numero 55.* ait, quod non solum erunt omnes menses ordinarij, ante assumptionem noui Papæ, sed etiam antequam faciat regulas Cancellariæ, quæ semper solent fieri in die immediate sequenti, dict. assumptionis ita, quod si etiam in illo medio tempore ab assumptione vsque ad factionem regularum vacaret aliquod Beneficium in mensibus alias reseruatis, nullum obstaculum Ordinarius habere dicatur, & allegat Gemin. *consi. 92. ante numer. 1.* & *sub ipso numero 1.* Glossatorem antiquum *in proœmio regularum Cancellariæ vers. icul. item ponderanda*, Gomez. *in d. proœmio quæstio. 2. sub numer. 14. vers. icul. vnde si vacaret*, & Rotam loquentem de regula nostra *decis. 21. numero 6. in fi. lib. 2. parte 3. diuersorum*, quamuis non est necessaria publicatio regularum, vt ligent, quia statim ab initio, quando sunt factæ, ligant, vt *in earum proœmio*, vbi dicitur, *quas ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit.* Gonçalez *ibi à n. 54.*

646 Itaque prouisio facta † ab Ordinariis de Beneficiis, Sede Apostolica vacante, in quolibet mense vacantibus, erit firma, & valida, nisi alias sint affecta, aut nisi forte Papa de nouo electus declaret, non expirasse reseruationem sui prædecessoris, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit, ad prouidendum conclauistis, tunc enim prouisio facta ab Ordinario post istam declarationem, seu reseruationem, de Beneficiis, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis non valeret, nec facta ante declarationem, si in ea Papa derogat iuri quæsito, & regulæ de non tollendo iure quæsito iuxta tradita per Mandos. *ibi regul. 18. quæstion. 6.* cum non sit declaratio propria, Decius *in cap. fin. de constit. numero 47.* & *48.* & *ibi add.* maxime Sylueſtri *verb. dubium*, & Anton. Gabr. *conclu. 3. de reg. iuris n 62. cum sequentibus*, & etiam prouisio facta ante reseruationem, seu Bullam conclauistarum, non valeret, si Papa in Bulla decernit per talem prouisionem, ius quæsitum non fuisse prouiso, neque d. regulæ *de non tollendo iure quæsito* locum esse, &c. vt fecit S. D. N. Paulus V. de omnibus Beneficiis tempore suæ assumptionis non prouisis, in Bulla ad fauorem conclauistarum data pridie Calend. Augusti 1605. per regulam autem mensium noui Pontificis, non reseruantur Beneficia nondum prouisa, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, quia solum reseruat Beneficia vacatura, & non vacantia, vt late per Gonçalez *d. §. quinto proœmiali ex numero 60.* & dictum est *supra numero 537.*

647 Vnde *in d. decis.* † *307. lib. 1. in manuscriptis*, ait Verallus, quod *indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum, Sede Apostolica vacante, quia tunc cessante regula reseruatoria per obitum Papæ, nulli sunt menses Apostolici, cum de iure collatio Beneficiorum in quolibet mense vacantium spectet ad Ordinarium, in Astoricen. Canonicatus coram August. 1. Dec. 1554.* quæ est eadem causa, de qua *in d. decis. 214.* in impressis, & hæc decis. manuscripta est posterior impressa, quæ est de anno 1552. & satis confusa.

648 Quod conducit ad indultum † Ducis Albani, quod est restrictum ad menses Apostolicos. Nam Pius V. in Bulla confirmationis, & reualidationis ad finem, ait, *ac ius patronatus huiusmodi ad Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum collatorum illis cõcessis per regulas Cancellariæ, & alias constitutiones à nobis emãnatas, & literas alternatiuas per nos concessas, & successores nostros Romanos Pontifices, pro tempore existentes, concedendas, de quibus ipsi Ordinarij suæ ordinaria authoritate prouidere possunt non extendi, &c.* & facit decis. in causa Salamantina Parochialis de Gaiates. 1. Decemb. 1578. coram D. Brauo, quæ habetur *1. parte diuersorum dec. 442.* vbi *num. 2.* dicebant Domini, dictum indultum Ducis de Alba so-

lum capere illa Beneficia, quæ priuatiue ad ipsius Pontificis collationem pertinent, non autem quæ cumulatiue cum Ordinario, & talem fuisse Pontificis intentionem ex dicta exceptione mensium Ordinariorum Domini iudicabant.

649 Nec obstat, quod † dictum indultum, & ius patronatus Ducis Albani *in principio* datur generaliter, & illa exceptio in fine posita solum de Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinariorum, illis concessis per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas, atque adeo non comprehendit menses, qui sunt Ordinarij ratione Sedis Pontificalis vacantis, alias vero Apostolici, cum illi non sint concessi per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas. Nam respondetur, quod illa verba *concessis per regulas Cancellariæ, & alternatiuas*, stant demonstratiue, non restrictiue, & taxatiue: nam verba regulariter, & in dubio potius intelligenda sunt demonstratiue, quam taxatiue & restrictiue, Bartol. *in l. Centurio numero* 31. & 39. & Ripa *numer.* 140. *ff. de vulgari*. Parisius *cons.* 4. *n.* 36. *lib.* 14. Rota *d. decis.* 442. *n.* 3. & 662. *n.* 3. & 684. *n.* 4. *par.* 1. *diuersorum*.

650 Illa autem verba, † *de quibus Ordinarij, &c.* ponuntur ad restringendam exceptionem, vt non comprehendat Beneficia vacantia in mensibus ordinariis, alias tamen reseruata, seu affecta, ad *l. ea tamen adiectio. ff. de Legat.* 3. Bartol. *in l. omnes populi in princip. ff. de iustitia, & iure, & in l. cunctos populos, numero* 1. & ibi Ias. *numero* 2. *C. de summa Trinitate*, & ita indultum intrat in Beneficiis, alias reseruatis in quolibet mense vacantibus, & hodie intrat in Beneficiis, sede Episcopali vacante vacantibus in quolibet mense, ex quo sunt reseruata per *reg.* 2. & sic de eis Episcopi successores sua Ordinaria authoritate prouidere non possunt, & cessat iam *dict. decisio.* 442. vt dicitur etiam infra *capitulo septimo, numero octuagesimo octauo*.

Et ex eo, † quod dictum est seruationem nostræ
651 regulæ esse personalem ex illis verbis, *dispositioni suæ* obiter infertur ad *regulam Cancellariæ* 52. *de clausulis ponendis in literis indulgentiarum*, quod clausula apponi solita iuxta istam regulam in literis indulgentiarum, seu iubilæis. *Volumus autem, vt si alias Christianis fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam indulgentiam perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint.* Quæ operatur, vt talis indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur de ipso Papa concedente talem indulgentiam, in qua ista clausula ponitur, nam verbum, *per ipsum*, de quo in *d. regula* 52. & verbum, *concesserimus*, quod dicitur *in d. clausula* sunt personalia ex *d. ca. literis de rescrip. & d. cap. si gratiose eod. in sexto* Thom. Sanchez *d. disputat.* 28. *lib.* 8. *sub num.* 46. vnde si illa Ecclesia haberet aliã, seu alias indulgẽtias, nondum finitas, non ab eodem Papa, sed ab antecessore concessas, de quibus in secundis literis mentio facta non sit, non ex eo vitiabuntur, & ita tenet Glossator Soto super ista *regula*, quæ apud eum est 57. dicens, quod notandum est, istud verbum hic positum, *ibi per ipsum concessa, &c.* ex quo sequitur, quod si Episcopus secundum capitulum, cum ex eo de pœnitentiis, & remissio. concessit ibidem indulgentiam, vel alius Pontifex Romanus, etiam si non fiat mentio de illa, valet ista secunda, per verba huius regulę, &c. ideo est cautela, quod à quolibet pontifice nouo petatur noua indulgentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ concessæ ab alio pontifice, vel ab aliis pontificibus; hæc Glossator. nam quamuis dicat, *non valet ista secunda, &c.* verbum, *non* est positum per errorem, vt ex præcedentibus, & sequentibus patet.

In vna tamen Aquilana † Canonicatus 6. Octobr. 652
1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, *quod sub clausula Breuis de capienda possessione (non tamen à nobis prouisionem habentibus) comprehenduntur prouisi à prædecessoribus. licet enim verbum, à nobis, sit personale de literis, & d. c. si gratiose, tamen attendend. est subiecta materia, vt tradunt Doctores* in c. quantũ *Abbas* de officio Deleg. *& subiecta materia de tollendo iure alterius, & est exorbitantia quædam quæ facit, vt ea accipiatur interpretatio, illaq; clausula ponitur ad excludendum prouisos à Nuntiis, seu Legatis, qui authoritate Apostolica prouident. considerarunt etiam Domini, quod in illa causa Papa præseruabat inhibitiones factas quæ esse non poterant verisimiliter, nisi vigore prouisionis à prædecessore factæ, &c.* Accedit, quod cum in breui veniant fructus à die vacationis, solum videtur dari cõtra prouisos ab alio, quam à Papa, nisi aliud constet ad *decis.* Ioan. Pauli 120. quæ est 876. *ad fi. partic. lib.* 3. *diuers.* & dicenda infra 6. *part. c.* 3. *n.* 115. in qua etiam causa Aquilana de mense Nouemb. eiusdem anni coram eod. dictum est, quod prouisus vigore literarũ, seu breuis Papæ dicitur prouisus à Papa *cap. hi qui. de Præben. in* 6. *&c.*

Secus vero est quando in breui † dicitur, *non ta-* 653
men à nobismet, seu à nobis ipsis prouisio, seu prouisionem habentibus, nam ista verba sunt personalissima, & ideo operantur, quod Breue sit exequendum contra omnes non prouisos ab eodem Papa, vt in vna Salamantina Beneficij de Duennas 31 Ianuarij 1596. coram D. meo Corduba, in qua fuit resolutum, *Breue de captanda possessione nomine cameræ esse exequendum contra Capitulum de Medina, quod possidebat dictum Beneficium vigore vnionis authoritate Apostolica factæ, non obstante, quod dicitur de paritate tituli, cum in Breui adsint verba præcisa (non tamen à nouis ipsis prouisis) quæ sunt personalissima*, Bald. cons. 304. lib. 5. *Natta.* 163. n. 8. *& illa vnio non est ab ipsomet Papa immediate, nec obstare, quod cum d. Beneficium fuerit comprehensum sub vnione, non vacauit per mortem, stante, quod eo ipso intrauit vnio facta per Episcopum Segobien. in executionem dicti indulti, Rota* decis. 11. de rebus Ecclesiæ in antiquis. *Primo, nam indultum fuit per Rotam surreptitium declaratum, & Episcopum Salamantinum esse manutenendum in possessione conferendi coram D Blancheto 19. Martij 1595. si igitur potuit Episcopus conferre etiam Papa Sede Episcopali vacante: secundo, quod per Rotam fuerat inhibitum Capitulo, ne vlterius procederet in executionem illius, & interim non potuit d. Beneficium capere, & cum ista exceptio sit turbida, & requirat altiorem indaginem, non potest dici, quod Collegiata habet parem titulum ad effectum impediendi executionem Breuis, &c.*

Idẽ fuit resolutum in vna Vicen. Beneficij 22. Iun. 1598. coram D. Lita, in qua fuit dictum. *Sententiam auditoris Cameræ mandantis exequi Breue Apostolicũ de capienda possessione, esse exequendã, & confirmandã, cum clausula, constito sit verificata legitime non obstante, quod Beneficium prætendatur vnitum, si quidem non apparet vnitum per ipsummet Papam, à quo emanauit Breue, in quo est clausula*, amotis quibuscumque detẽtoribus, & intrusis non tamen à nobismet prouisionem habentibus, *quæ operatur, vt executioni demandari debeat contra omnes, & quoscumque non prouisos ab eodem met Papa, vt fuit resolutum in terminis in d. Salamantina Beneficij de Duennas, &c.*

Deci-

Decimonono circa illud † verbum *generaliter*, de quo Gonçalez *glos.* 30. videnda sunt dicta per nos supra ex *n.* 56. & de verbo, *reseruauit*, agit Gonçalez *gloss.* 31. vbi agit de vi, & potentia reseruationis, seu potius eius decreti ad inficiendum titulum, & possessionem, & impediendum restitutionem in spolio, & alia remedia possessoria, de quo nos congruētius agimus supra ex *n.* 411. circa decretum irritans positum *in fi. reg. præcedentis*, & alia etiam addit quæ nos alias in suis locis adducimus.

655 Vigesimo circa illa verba, † *volens in supplicationib. & c. de mense, in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri &c.* notandum est, id ex eo esse statutum, quia vult Papa certior reddi, an Beneficiū vacauerit suo mense, Puteus *dec.* 25. *lib.* 3. Rota *de...9. n.* 22. *p.* 2. *diuersorum*, & in causa Neapolitana, de qua infra *nu.* 668. & posthæc Gonçalez *§.* 4. *proœm. n.* 7. *& glos.* 32. *num.* 2.

656 Et intellige de mense † vacationis debere mentionem fieri dispositiue, id est affirmatiue, seu assertiue, & absolute dicendo, quod Beneficium, vacauit in mense, Gonçalez *d. glos.* 32. *à num.* 7. ita, quod non sufficeret narrare mensem dubitatiue, vt si diceret, quod forsan vacauit in tali mense, Gonçalez *ibi à numer. decimo* aut cum dict. vt asseritur, Gonçalez *ibi à numer.* 12. iuxta alias dict. sup. l. c 5 *à num.* 496. nec etiam sufficeret dicere, quod vacauit in vno ex mensibus reseruatis, sed narrandus est mensis vacationis in particulari, & vide resolutionem Rotæ in causa Lucana S. Annæ 28. Nouemb. infra relatam sub *n.* 661.

657 Hoc tamen solum habet † locum in mensibus reseruatis, nam regula dicit de dictis Beneficiis tunc vacantibus, scilicet in dictis octo mensibus, & ex quo de mensibus ordinariis nulla erat facta mentio ad illos non poterat relatio fieri. Vnde prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur in supplicatione de mense mentionem facere, vt fuit resolutum in vna Conchen. de anno 1543. vt per Puteum *decisione* 53. *lib. secundo*, & fuit dictū in Toletana Canonicatus de Talauera de anno 1552. vt per Cotam *decisione* 61. *in manuscriptis*: & conducit decisione Neapolitana Beneficij, de qua infra sub *numero* 668. & hinc in vna Burgensis Canonicatus secundo Iunij 1559. coram D. Rubeis fuit resolutum, quod, *licet in noua prouisione sit exprimendus mensis, quando in prima gratia non fuit expressus, vt resolutum est coram Chisanen. in vna Lucana Parochialis 28. Nouemb. 1558. tamen regula excipit Beneficia spectantia ad Cardinales Ordinarios, & sic illud non habet locum in Canonicatu Burgen. Ecclesiæ, in qua Ordinarius erat Cardinalis, & quia etiam erat reseruatus, quia vacauerat per obitum Episcopi, Cassad. decisione* 3. de constit. *& regula, non habet locum in Beneficiis reseruatis, vt alias resolutum est*, &c. & ita tenendum est, quamuis Gonçalez *d. glos.* 32. *à num.* 49. contrariam teneat opinionem, nempe, quod expressio mensis sit duntaxat necessaria in mensibus ordinariis, non autē in reseruatis, vt ait fuisse nouissime dictum in vna Tirasonen. Canonicatus 24. Maij 1602. coram D. Pāphilio, & allegat etiam *decisiones* Acoramboni 70. alias 59. *lib.* 2. & Mandosium *de signatura gratiæ tit. de prouiso. versic. an autem in impetratione*, qui refert, & sequitur istam decis. Acoramboni. Sed falso eos allegat, nam non loquuntur de Beneficiis vacantibus in mensibus reseruatis: sed de Beneficiis alias reseruatis, vt infra *n.* 668. & ita ipse eos allegat, *n.* 39.

Et quod dicitur de octo † mensibus reseruatis, 658
scilicet, vt in concessionibus, seu gratiis de Beneficiis in eis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, nā illi subroguntur loco octo, cum eisdem qualitatibus, vt patet ex versiculo, *quæ etiam dispositiones suæ, vt præfertur, reseruauit.* Nam verbum illud, *vt præfertur* repetit, & refert præcedentia.

Secundo hæc regula *de mense* † exprimendo pro- 659
cedit in gratia si neutri, vt in decisione Aurien. Canonicatus supra adducta, *n.* 135. & in Legionen. præstimoniorum ibi adducta, *n.* 136. & tradit Gonçalez *d. glos.* 32. *à n.* 21.

Tertio procedit, † etiam in noua prouisione, 660
quando in prima gratia non fuit mensis expressus, Puteus *decis.* 443 *lib.* 1. Caputaquen. *decis.* 215. *par.* 2. Mohe. 4. *de concess. Præben.* Rota *dec.* 475. ...4. *li.* 3. *par.* 3. *diuersorum*, & in illa Burgen. Canonicatus de qua supra *n.* 657. & posthæc Gonçalez *d. glos.* 32. *n.* 20. & vide infra *n.* 972.

Quarto procedit, † etiam si quis velit capere Be- 661
neficiū per clausulas generales, *siue alio quouis modo, &c.* Puteus *decis.* 169. *lib.* 2. *& decis.* 25. *lib.* 3. *&* 1. *&* 4. super regula *de mēse* in manuscriptis, Rota *dec.* 470. 475 575. 624. 700. *&* 754. *li.* 3. *parte* 3. *diuers.* Bursatus *cons.* 394 *n* 18. *vol.* 4. & Flam. Paris. *de resignatione Ben. lib.* 8. *qu.* 7. *num.* 144. *&* 145. & fuit resolutum in causa Lucana S. Annę 17. Octob. 1558. coram D. Chisanen. in qua fuit tentum, *quod contra prouisionem ex qua per clausulas generales impetrans vult capere Beneficium per obitum, obstat regula de mense Sarnen.* de annali q. 28. *alias defraudaretur mens Papæ, qui non intelligit prouidere de vacante per obitum, nisi fiat mentio de mense, vt* in d. regula, &c. Et in eadem 28. Nouem. fuit resolutum, *quod in dicta noua prouisione, in qua dicitur, quod Beneficium vacauit per resignationem N. ex causa permutationis, qui decesserat de mense Iulij, nō est sufficienter facta mentio de mense dispositiue, vt fieri debuit iuxta d. regulam* de mense, *& ideo non suffragatur, &c.* idem fuit resolutum in vna Lucana Canonicatus 7. Febr. 1561. coram D. Rubeis, in qua fuit dictum, *obstare regulam* de mense *volenti capere Canonicatum per clausulas generales sui regressus per obitum de mense Ian. & licēt d. regula non procedat in Beneficio alias reseruato, tamen lis post vacationem Canonicatus non inducit reseruationem de tempore vacationis, quod tempus vacationis inspicitur*, vt per Cotam *decis.* 286. & in vna Corduben. Beneficij 21. April. 1562. quæ apud Cotam est *dec.* 248. & habetur *d. dec.* 700. fuit etiam dictum in Toletana Parochialis de Huerta infra adducta, *n.* 663. & in d. Legionen. præstimoniorum supra adducta, *n.* 136. & tradit post hæc Gōçalez *supra à n.* 32.

Quinto, † procedit in gratia de Beneficio vacan- 662
te non solum de iure, & de facto, sed etiam de iure tantum, puta, si moriatur, qui habet solum ius alio existente in possessione, cum regula loquatur simpliciter, & vera vacatio est, quæ fit per mortem illius, qui habebat ius, Milis *in reper. verb. obtinere*, & Bellenz. *de charitatiuo subsidio quæstione* 121. ita Rota *decis.* 102. *lib.* 1. *par.* 3. *diuers.* quæ etiam ait, quod Beneficia, quæ vacant de facto, comprehenduntur in regula, *quatenus verum ius non sit apud aliquem, &c.* iuxta supradicta, *à num.* 197. & tradit Gonçalez *d. glos.* 32. *nu.* 25.

Quod ita intelligendum est, † vt quando Bene- 663

ficium imperatur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, vt fuit decisum in d. Toletana Parochialis de Huerta 22. Maij 1589. coram Illustrissimo Card. Mantica, vt in sequenti decisione. *Dubitatum, an regula de mense obstet D. Didaco, & an sit danda remissoria Gondisaluo? Quod attinet ad primam partem, decisum fuit regulam non obstare, quia ipse Didacus expressit mensem vacationis per obitum Georgij de Fonseca vltimi possessoris, & impetranti sufficit verificare vacationem de facto, Rota* decision. 8. de electione in antiquis. *Egid.* decis. 116. in fi. *neque ad effectum validitatis suæ gratiæ tenetur verificare titulum prædecessoris. Rota* decis. 10. de rerũ permutatione in antiquis, *præsertim quando eo tempore, quo vltimus de facto possedit, alius non habebat ius in Beneficio. Cassad.* decisio. 2. num. 2. de constit. *cum aliis concordan. neque obstat, quod Puteus* dec. 3. *super regula* de mense *dicat huiusmodi expressionem esse necessariam, quando quis vult capere Beneficium per clausulas generales, quia hoc sane intelligitur, quando non fuit facta expressio vacationis per obitũ, sed solũ ex causa resignationis, tunc. n. si quis velit vigore clausularũ generalium capere vacationem per obitum, necessario requiritur expressio mensis, & ita colligitur ex decis. in causa Corduben. Beneficij S. Michaelis coram R. P. D. Caputaquen. sub die 21. April. 1561. quæ reperitur in Miscellaneis Cotæ sub* numero 238. *præterea Domini dicebant in hoc casu regulam de mense non habere locum, quia, cum sit inducta ad effectum, vt Papa intelligat, an ad eum, vel ad Ordinarium collatio spectet, Puteus* dec. 53 numero quarto & quinto, libro secundo & decis. vigesimaquinta libro tertio. *& in hoc casu non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, vt fuit decisum in causa Corduben. Beneficij coram Illustrissimo Quiroga die 21. April. 1559. cuius copia data fuit. Quod vero pertinet ad secundam partem, placuit Dominis remissoriam D. Gundisaluo non esse concedendam, quia cum causa pluribus annis fuerit agitata, illa nunc non sine magna calumniæ suspitione petitur ad notata per Innoc.* in cap. post electionem de concess. Præben. *Bald.* in l. radices. C. de fide instrumentorum, *Felin.* in cap. de cætero numero duodecimo, de re iudicata, *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *Caputaqu.* dec. 65. par. 3. *& quidem calumniæ suspitio primum concipitur ex eo, quod ipse Gundisaluus obtinuit gratiam, si neutri, vti de Parochiali habitu, & actu, & pro illius canonicatione acerrime contendit, nunc vero, quia cognouit illam sibi non posse suffragari petit remissoriam ad probandum illam non esse Parochialem. Secundo calumniæ suspitio colligitur ex eo, quod ex scripturis apparet hanc ipsam Ecclesiam esse Parochialem actu, nam tanquam Parochialis in libris Archiepiscopatus descripta est inter alias Parochiales diœcesis Toletan. & tanquam Parochialis actu fuit collata à Clemen. VII. & postea in duabus vltimis vacationibus Ordinarius proposuit edicta, & fuit concursum, sicuti de Parochiali iuxta formam Concilij Tridentini fieri consueuit, atque ipse Ordinarius de qualitatibus Beneficiorum suæ diœcesis, quæ sibi commissa est, præsumitur esse instructus,* capit. regenda est decimo, quæstio. prima, cap. nullus omnino 16. quæstione septima, *item, quia parochiali anno* 1574. *constituerunt procuratorem ad defendendum hanc causam Parochialitatis. Idem quoque probatur ex solutione decimarum, & primitiarum quæ fit rectori huius Ecclesiæ, sicuti probant testes Didaci, & huius rei extat etiam fides scribæ generalis administrationis decimarum, nam hæc solutio decimarum & primitiarum fit ratione administrationis sacramentorum, vt in hac eadem causa dictum fuit coram R. P. D. Plato die decimoquinto Maij* 1587. *vnde, quamuis Gundisaluus per testes probaret hanc Ecclesiam non esse Parochialem, tamen adhuc testes Didaci essent potiores, quia aliæ admiscula probationum, & præsumptionum eis suffragantur Bald.* in cap. cum causam in principio de probatio. *& late Cranetta* consil. 400. numer. 35. cum sequenti.

Non placet tamen † quod in ista decisione di- 664
citur, quod cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, regula enim absolute vult de mense mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse; vnde inducitur forma præcisa ad Rotam in Toletana professionis 27 Febr 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *par. c. 2 n.* 330. Et decisio Corduben. allegata loquitur in diuersa specie, de qua infra 11. *part. capit. 1. numero* 60.

Vltimo procedit non solum † in vacatione per o- 665
bitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reseruatio regulæ, vt ex ipsa regula clare cõstat, & tradit Gonçalez *d. gl. 32. à nu.* 26. qui *n.* 31. ait se tamen videre, quod in dataria admittuntur supplicationes Beneficiales de aliis vacationibus, præterquam per obitum absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, & ideo forsan praxim interpretari regulam nostram in solis vacationib. per obitum, & id annuere videri Mandosium *de signatura gratiæ titulo de prouisio. versiculo clausula de præsenti mense,* dum dicit hæc verba, *voluit Papa in collatione Beneficiorum per obitum vacantium certior reddi de mense, &c. Et sic de aliis vacationibus extra obitum, cõtrarium sentire, &c.* subdit tamen Gonçalez, quod cogitet lector de hoc, quia esset magna restrictio regulæ, & quod prima opinio, quod sit exprimendus mẽsis in quacumque vacatione vera videtur, ac sensit Rota in illa Tirasonen. Canonicatus 24. Maij 1602. de qua supra *n.* 657.

Addo ideo Dataria † admittere supplicationes 666
de aliis vacationibus absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, quia in vacantib. per obitũ regulariter Papa non vult præuenire Ordinarios & ideo vult certior reddi de mense, &c. in aliis vero vacationibus, vt per assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, priuationẽ, &c. bene vult præuenire, & ideo admittuntur supplicationes absque expressione mensis, si tamen vacatio contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta mentio de mense ex hac regula, nec praxis, aut stylus contra dicit. Vnde, quod ait Gonçalez *§. 4. proœm. à n. 6.* & 67. quod non presumitur, Papã velle præuenire Ordinarios in suis mensib. ordinariis, nisi ex tenore gratiæ constet, velle præuenire saltim facto ipso, quia concedit gratiam de Beneficio, quod narratur vacasse in mense ordinario, non procedet in aliis vacationibus, quam per obitum, in quibus quamuis non narretur vacatio in mense ordinario, censetur Papa velle præuenire eo ipso quod gratiam concedit absque expressione mensis. Imo etiam in vacatione per obitum, si Papa concederet gratiam de Beneficio absque expressione mensis, cẽseretur velle præuenire, quamuis in ea non soleat id facere, vt dixi.

Cum

667 Cum autem in vacatione † per resignationem, siue in curia, siue extra, nō intret reseruatio regulę, vt supradictum est nu. 542. non est in ea necessaria expressio mensis, Rota *decis.624.num.1.& 575. num. 3.& 4.& 700.insi. lib.3.par.2.diuersorum*, & Gonçalez *supra d.glos.32.à n.43*. nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalibus vellet capere Beneficium, vt supra *num.661.* & declarat Gonçalez *ibi num. 45.* ex alio etiam in resignatione in curia non est necessaria expressio mensis, quia cū Beneficium vacet in curia, est ex alio capite reseruatum, & quia Papa scit de quo mense vacatio contingat, cum sit in illa hora, & puncto, in quo ipse resignationem admittit, & gratiam signat, Gonçalez *d. numero 45.* vt statim dicetur *numero sequenti.*

668 Secundo, regula hæc de † expressione mensis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis semper disponat. Puteus *decis.25.lib. 3.* Rota *decis.122.lib.1.par.3. diuersorum*, Mandos. *de signatura gratiæ tit.de prouisio.versiculo, an autem in impetratione*, & est decisum in illa Burgen. Canonicatus de qua *nu.657.* vt ibi, & in aliis causis, & fuit dictum in Aurien. Canonicatus supra adducta *nu. 135.* & Legionen. præstimoniorum adducta, *num.136.* & in Sutrina Parochialis 8. Iun. 1588. coram D. Plato de qua infra *14.par.cap.1.num.59.* & tradit Gonçalez *d.glos.32. n.39.& 45.* & dictum est supra *num.541.* vbi vide. Et in vna Neapolitana Beneficij 14. Dec. 1558. coram D. Rubeis, & alias fuit resolutum, *regulam de mense non habere locum in vacantibus in curia, prout clare ex litera colligitur, & quia semper literæ expediuntur sub die vacationis, & sic satis appæret de tempore vacationis, & Papa vult scire mensem vacationis respectu mensium ipsius, non Ordinariorum, Staph. de literis gratia fol.& sic valere gratiam de vacante in curia, non facta mentione de mense vacationis, etiam si sit cum derogatione iuris patronatus laycorum attenta vacatione in curia, & cæt.*

669 Tertio, regula hæc, † quæ requirit expressionem mensis vacationis, non habet locum in prouisione Papæ, de Beneficiis iuris patronatus laicorum. Nam prout regula principalis non comprehendit huiusmodi Beneficia, eodem modo non comprehendit in parte accessoria, Guidobonus *decis. 23. in manuscriptis*, & facit decisio Neapolitana *num.præced. relata in fin.*

670 Quarto, mensis expressio † non est necessaria in præsentatione, & institutione, etiam coram Papa, quia non conueniunt verba regulæ, & institutio est de iustitia, ita fuit resolutum in vna Astoricen. iuris patronatus 10. Februarij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

671 Quinto, regula hæc † de expressione mensis non habet locum in subrogationibus, quo ad Beneficium litigiosum in locum & ius defuncti, non ex eo, quod stante lite Ordinarius conferre non possit, sed quia regula loquitur in gratiis de Beneficiis vacantibus in d. mensibus, at subrogatio non dicitur gratia de Beneficio vacante, sed quædam concessio iuris defuncti, subrogando in locum illius, quamuis contra istam limitationem teneat Gonçalez *d.glos.32.n.40.* ex eo, quod supra dictū est *n.659.* quod mensis est exprimendus in gratia, si neutri, quæ præsupponit litem, vt in decisione Aurien. Canonicatus ibi citata, &c. sed respondetur, quod gratia, si neutri, est gratia de Beneficio vacante, & ideo in ea locum habet regula

Sexto, regula non habet locum † in gratia, reformatoria, seu perinde valere, quando in prima gratia fuit mensis expressus, nam tunc non est opus iterum cum exprimere in noua gratia, alioquin est omnino in ea exprimendus, Caputaqu *dec. 215. par. secunda*, Mohed. *decis.4.de concess. Præben.num.3* Gonçalez *d. glos.32.numer.41.& sequenti*, & vide supra, *numero 660.* 672

Et an in prouisionibus Nuntij † seu Legati locum habeat hęc regula de expressione mensis, vide infra *c.3.n.138.* 673

In prouisionibus autem † Episcoporum, & aliorum Ordinariorum de Beneficiis in suis mensibus vacantibus, clarum est non esse necessariam expressionem mensis, quia nec ratio, nec verba regulæ eis conueniunt. Gonçalez *d.glos.32.à n.46.* 674

Vigesimo primo, † circa illa verba, *ac consuetudines etiam immemoriabiles optandi, &c.* de quibus Gonçalez *glos.33.& 34.* vide per nos supradicta ex *n.449.* & circa illa verba, *nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, &c.* agit Gonçalez *glos.39.9.1.* ex *nu. 2.* de discrimine, & differentia inter priuilegium, & indultum, quæ magis est quæst. de nomine, quam de re, &c. 675

Vigesimosecundo circa † illa verba, *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus numquam comprehēdatur, &c.* notandum est, per ea non videri sublata indulta disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, de quibus Æneas de Falcon. *de reseruat. quæst. 4. principali effectu 6.* & Simoneta *quæst.83.* sed velle, quod indulta concessa simpliciter de disponendo de Beneficiis, de quibus per Æneam ibi, & Simonetam *quæst. 81.* & Mandos. *reg. 1. quæst.9.* aut indulta; quod sub huiusmodi reseruationibus non comprehendantur, nec suffragentur aduersus hanc reseruationem, sed contrarium verius est, nempe, quod per dict. verb. derogetur indultis disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, vt colligitur ex illis verbis, *de huiusmodi Beneficiis*, i. de Beneficiis vacantibus in dict. mensibus reseruatis, nam dictio, *huiusmodi* est relatiua præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, vt alias dicit Gonçalez *glos.40. numero 4. cū glos. verb. huiusmodi, in casi Abbatem 36.§. huiusmodi de electione in 6.* Parisius *consilio 12.num.32.vol.3.* & Rota *decisione 319. numero 4. parte 1. diuersorum*, sicut etiam derogatur indultis, & consuetudinibus optandi reseruata, seu in mensibus reseruatis, vt dictum est supra à *numero 452.* & ita etiam in proposito plane tenet Gonçalez *glos. 33. numero 6.& glossa 35. numero primo*, & videnda est etiam *regul. 13. & 14.* vbi reuocantur facultates conferendi Beneficia reseruata. 676

Sed circa dict. verba, † *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis*. est dubium, an ea referantur duntaxat ad priuilegia, & indulta Apostolica, an autē referantur ad consuetudines etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis, ita vt non solum derogetur priuilegiis, & indultis disponendi de huiusmodi Beneficiis, sed etiam consuetudinibus etiam immemorialibus, non tantum optandi, verum etiam disponendi de dictis Beneficiis? & quamuis videantur solum referenda ad priuilegia, & indulta Apostolica, quia relatio in dubio debet fieri ad proximiora, *l. idem cum eodem ff. de iurisdict. omnium iud.* Rota *dec.666.n.1.p.1.diuersorum*, præsertim *in glos.* 677

fin.in fin.in l.talis scriptura 30.*§.fin.ff.de legatis* 1.Ruinus *cōs.*113.*sub n.*7.*vol.*4.Iaſ.*in l.*1.*n.*9.*falla* 10.*C.de liberis præterit.* Ant.Gabr.*de clauſulis concluſ.*9.*num.*5. tamen verius eſt, verba illa referri etiam ad conſuetudines etiam immemoriales diſponendi de huiuſmodi Beneficiis,vt tenet Gonçalez *d.gloſſ.*35.*q.*2. *à n.*24.quia illæ dictiones,*ac etiam*, augent diſpoſitionem,Achill.*dec.*7.*num.*2.*de priuilegiis*,& Mandoſ. *reg.*11.*quæſt.*15. *num.*6. ac propterea augent derogationem noſtræ regulæ, vt capiat quoque conſuetudines etiam immemoriales diſponendi, præſertim cum eadem militet ratio in vtroque, & non ſit maior ratio,quare referantur ad priuilegia,& indulta, & non ad conſuetudines diſponendi de dictis
678 Beneficiis. Vnde ita plene † videtur eſſe de mente Papæ,& ceſſat ratio in contrarium adducta,& hanc ſententiam, inquit Gonçalez *ibi num.*30. amplexa fuit Rota in vna Carthaginen.Portionis 29. Nouē. 1587.coram Illuſtriſſimo Blancheto,& in vna Foroliuien.Capellaniæ 5.& 12. Dec.1588 coram Illuſtriſſimo Seraphino,vt vidit annotatum in eorum libris, licet deciſ. extenſæ non fuerunt, & ſe informante & obtinente fuit idem reſolutum in vna Caſalen. Canonicatus 19. Ian. 1604. coram D.Lita, & deſuper fuit optima dec.extenſa,& ſic ceſſat iam reſolutio Rotæ in Gadicen.iuris nominandi 11.Febr 1582. coram Bubalo, quod iſtius regulæ reſeruatio non auferebat conſuetudines immemoriales prouidendi in quibuſcunque menſibus, quam refert Gonçalez *gloſ.*33.*num.* 6. quia illo tempore non aderant in noſtra regula illa verba, *ac cōſuetudines etiam immemoriales*,&c.quæ poſtea addita ſunt à Sixto V.vt dictum eſt *d.n.*449.& regulæ antiquæ poſt finitū verſi.*volens præcedentem*,dicebant ſic,*ac priuilegia,& indulta Apoſtolicæ diſponēdi de huiusmodi Beneficiis,&c.* Gonçalez *d.n.*6.*& gloſ.*34.*in.*7. quamuis ego verius exiſtimē, non potuiſſe dari d.conſuetudinem,ſtante interruptione per ſingulos Pontifices renouantes regulam,vt alias dixi ſupra *n.*454.& vide dicta *à nu.*557. Rurſus circa illa verba, quæ vt Gonçalez *d. gloſ* 35.3.*quæſt.n.*31.an Papa potuerit derogare priuilegiis datis ad conferendum Beneficia, cum cauſa, vel ſine illa, & concludit, quod etiam ſine cauſa poteſt illa reuocare,quia tale priuilegium Principis ex ſua natura, & qualitate habet tacitam conditionem, vt valeat,& habeat effectum quamdiu Princeps voluerit,& in ead. voluntate duraverit,& alias Anchar. *conſil.*2.*n.*4. Paulus *conſ.*46.*ſub.num.*4.*vol.*2. Abb. *in cap.nouit,num.*25.*&* 26.*de iudic.*Palacios Rub.*in rubrica de donat inter virum.§.*96.*à nu.*16. Ant. Gom. *in l.*43.*Tauri num.*2. Grammat. *deciſ. quadrageſima ſexta à num.* 5 late Ant.Gabr.*concluſ.*9.*de iure quæſito.* Quod à fortiori procedit quo ad ea,quæ ſunt iuriſdictionis,& ſic iuris conferendi. Nam iuriſdictio-
679 nalia Princeps ad ſui libitum reuocat,& tollit quando vult.Grammat.*deciſ.*49.*à num.*2. maxime, quia regula noſtra non tollit in totum d. priuilegia, ſed effectum illorum ſuſpendit,vt non ſuffragentur contra reſeruationem huius regulæ,vt dicit idem Gonçalez *gloſ.*40.*&c.*

Tandem circa prædicta † verba notandum eſt, quod quamuis hæc regula velit priuilegia, & indulta, quod Beneficia ſub huiuſmodi reſeruationibus non comprehendantur, aduerſus eam minime ſuffragari, non cenſebitur derogatum Bullæ Sixti IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magiſtralibus Cathedralium Hiſpaniæ infra adductæ c.4.*n.*169.vbi ſtatuitur huiuſmodi Canonicatus ſub reſeruationibus non comprehendi, ex eo præcipue, quia d. Bulla eſt per modum ſtatuti, & per viam legis ad deciſiones Rotæ in cauſa Tiraſonen Vicariæ infra adductas 9. *par. capitulo* 2 *num.* 309.

§. Et hæc eſt ratio præcipua,† & ſolidum fundamen 688
tum huius rei, & vera reſolutio quæſtionis, quam poſt hæc latiſſime tractat Gonçalez *gloſſa* 9. §. 2. an huiuſmodi Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales comprehendantur in reſeruatione huius regulæ, in qua plura pro vtraque parte adducit, & tandem reſoluit non comprehendi,& *d. gloſ.*35. *numero* 36. remittendo ſe ad *dict.* §. 2. eius tamen fundamenta fere omnia procedunt in caſu, quo in noſtra regula non adeſſet d.derogatio,& decretum Concilij *ſeſſ.* 25 *de refor.capitulo* 5. in quo principaliter fundatur, nihil facit ad propoſitum de reſeruatione, nam ſolum dicit, quod in prouiſione huiuſmodi Præbendarum non detrahatur earum qualitatibus, nempe, quod prouidendi ſint Doctores, ſeu Magiſtri, ſeu alias graduati, & de pertinentia collationis nullum verbum, deciſio autem Rotæ in cauſa Meliten.Beneficij,de qua ſupra *num.*568.in qua etiam principaliter fundatur,non multum facit, quia hoc indultum,quicquid Gonçalez dicat,reuera non eſt conceſſum Vniuerſitati,ſeu communitati, vel Regnis,& Prouinciis Caſtellæ, ſed eius Eccleſiis Cathedralibus, Epiſcopis,& Capituli,vt ex d.Bullis patet, atque adeo poterat dici comprehendi ſub illis verbis derogationis, *quibuuis perſonis, & Collegiis, &c.* nec rurſus d. indultum fuit conceſſum ad fauorem eligendorum (vt in d.Meliten.) & perſonarum graduatarum, & ob remunerationem laborum d.Canonicorum Doctoralium, & Magiſtralium,vt male ait Gonçalez, ſed ad fauorem Eccleſiarum, & Capitulorum, vt ex d. Bullis conſtat. Recte tamen dici poteſt, quod ſic it per iſtam regulam non derogatur indultum conceſſum fauore eligendorum;vt in d. Meliten.ita, & à fortiori non derogatur indultum conceſſum fauore Eccleſiarum,in quo ius,& bonum publicum verſatur *l.*1.*§.huius ſtudij ff.de iuſtitia, & iure*,ibi,*publicum ius in ſacris,in ſacerdotibus,in Magiſtratibus conſiſtet*,vt bene ſentit Gonçalez *d.* §.2. *numero* 48. qui tandem *num.* 63. id fundat ex communi vſu praxi vniuerſali,& obſeruantia, quæ ita recipit, & interpretata eſt,& hoc ſolum,inquit,mittit falcem ad radicem.Sed iſta praxis,& obſeruantia fundata eſt præcipue in illa ratione per nos breuiter adducta,quod d. Bulla Sixti, & Leonis eſt per modum ſtatuti, & per viam legis, ex quo d.indultum eſt generale, & quoddam ſtatutum, & ordinario, vt in ipſis Bullis dicitur circa prouiſionem, & modum prouidendi de dictis Canonicatibus omnium Eccleſiarum Cathedralium Regnorum Coronæ Caſtellæ, & Legionis, vt alias dicimus ſupra *numero* 570. circa indultum Clem.VIII.de Beneficiis patromonialibus Calagurritan.

Vigeſimo tertio, circa illa verba,† *etiam cum qui-* 685
*buſuis derogatoriarum derogatoriis,& fortioribus,efficatioribus, & inſolitis clauſulis,&c.*de quibus Gonçalez *gl.*36.vbi late agit de derogationibus priuilegiorum,& clauſulis derogatoriis, videnda ſunt per nos dicta in propoſito noſtræ regulæ ſupra *num.* 566. & circa illa verba, *quibuuis perſonis, & priuilegiis*, de quibus Gonçalez *gl.*37. videnda ſunt per nos dicta ſupra *n.*568. & circa verba, *cuiuſcunque Dignitatis*, &c.de quibus Gonçalez *gl.*38.dicta ſupra *nu.*639 & circa verba,*quomodolibet conceſſa*, notandum eſt per ea de-

ea derogari priuilegiis, & indultis, siue sint concessa ad instantiam cuiuscunque supplicantis, siue motu proprio, vel alio quocumque modo, Gonçalez *gloss.* 39. & circa illa verba, *aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari*, de quibus Gonçalez *gloss.* 40. videnda sunt dicta supra *num.* 678.

§. 12.

De alternatiua, circa quam multa dubia examinantur.

SVMMARIA.

Alternatiua solum cõceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, &c. n. 682. *Et sic non habet locum in inferioribus collatoribus, num.* 683. *nec in Capitulo habente per se collationem, num.* 684. *nec etiam in Capitulo sede vacante, num.* 685. *vbi ponitur resolutio Rotæ.*

De residentia Episcoporum ad alternatiuam requisita remissiue, n. 686.

An Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatã, & est absens à dtœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Mar. vel Sept. à num. 687. *resoluitur posse cum Rota, cuius decisio ponitur contra Mando. & Gonçalez, id tamen non procedere, quando Episcopus, qui gauisus est mense alternatiue, aut parte eius, esset absens mense sequenti Mar. seu Sept. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Sept. aut in fine Febr seu Aug. &c.*

Episcopus absens à sua dtœcesi vltra tres menses absque causa legitima, & approbata, licet fructus suos non faciat, & prouisio inter fructus computetur, potest conferre Beneficia, quia non est proprie, & vere fructus, &c. Et vbi fit mentio de fructibus, ad alicuius sustentationem, non venit, præsentatio, seu collatio, numer. 690. *& seq.*

An menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, à n. 692. *resoluitur, non requiri esse integros, &c. licet Rota contradicat, cuius decisio, & resolutio ponitur, quæ tamen decisio est vera in suo casu quando Episcopus gauisus est alternatiua mense Augus. & recessit mense sequenti, &c.*

An Episcopus qui de ordinario, & vt plurimum, non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus cum animo recedendi, gaudeat alternatiua in Beneficiis tunc vacantibus, cum residet, à numero 699. *resoluitur affirmatiue contra Rotam, cuius decisiones adducuntur.*

An Episcopus existens in loco exempto suæ Dtœcesis dicatur in sua Dtœcesi residere, ita, vt gaudeat alternatiua, à nu. 703. *resoluitur negatiue, nisi ibi esset causa sui officij contra Gonçalez.*

An Episcopus, qui acceptauit alternatiuã, possit ea gaudere in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus in alia Dtœcesi, à n. 705. *resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisiones ponuntur.*

De verbis ad liberam duntaxat, *&c. remissiue. Et an in Ecclesiis, in quibus collatio est communis Episcopi, & Capituli, facta inter eos concordia de prouidendo alternis vicibus, possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua, à n.* 707. *resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisio ponitur, & idem esse quando diuisio facta est per choros, vel annos, licet secus si per menses, hebdomadas, seu dies. Et procedere, etiam si sola electio, nominatio, seu præsentatio persona sit diuisa, & collatio remaneat communis, & idem esse in iure patronatus, seu præsentandi communi Episcopi, & aliorum, &c. Et an tunc sit diuisum ius conferendi, an solum exercitium.*

In terminis alternatiuæ antiquæ, in qua loquitur decisio Putei 88. *lib.* 3. *alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi ex concordia, etiam facta ante concessam alternatiuam, numero* 718. *& sequente.*

An prædicta resolutio procedat, etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, à n. 721. *resoluitur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & sic in ea procedere pro tunc dictam resolutionem, non tamen transire ad successores, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata, & intrare etiam alternatiuam quando concordia fuit confirmata cum clausula, saluis reseruationibus, &c. contra Gonçalez.*

Doctrina Ostiensis, & aliorum, quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate est dubia, & contrarium videtur verius, n. 722. *&* 723.

De materia turnorum in collationibus Beneficiorum remissiue, n. 728.

An in Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiaria, in qua electio persona est solius Episcopi, possit Episcopus gaudere alternatiua non obstante quod collatio Præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli, à numero 729. *resoluitur affirmatiue, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum frui alternatiua in collatione Præbendæ annexæ. Et consequenter vacante Pœnitentiaria in mense Sept. seu Mar. habente Episcopo alternatiuam, electionem, & collationem spectare ad Papam, & ponuntur decisiones Rotæ.*

Si Episcopus habet ius præsentandi ad aliquod Beneficium, cuius institutio ad alium spectat, intrabit in eo alternatiua, num. 734.

An facultas data Episcopis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio, &c. remissiue num. 736.

An per indultum obtentum ad conferendum in omnibus mensibus videatur renuntiare alternatiuæ acceptatæ? n. 737. *resoluitur, quod non.*

An eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum reseruatorum, &c. usu, & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps faciendæ sint nullæ? à n. 738. *resoluitur affirmatiue, & ponuntur Rotæ decisiones, nec est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ contra Rotam, non obstante exemplo de caducitate, de quo à num.* 743. *nec etiam requiritur declaratio iudicis num.* 748.

Quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ, oportet certiorem facere Papam, seu Datarium de amissione, vel illi coram eis renuntiare, nisi Papa amissionem acceptasset expresse, & dispositiue, &c. n. 749. *quæ certioratio de violatione, non sufficeret, nisi fieret etiam de fraude quando Episcopus eam violaret ex proposito, & data opera ad eximendum se ab illa n.* 750.

Episcopus, qui amisit alternatiuam per contrauentionẽ, si eam iterum habere velit, debet recurrere ad Pa-

pam id variando, & petendo eam, &c. numero 751.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum reseruatorum propter ignorantiam reseruationis amittat alternatiuam n. 752. resoluitur, quod si ignorantia prouenit ex errore facti probabili, aut, quia reseruatio esset secreta, & particularis, non amittat, secus si prouenit ex ignorantia iuris, saltim in foro exteriori, nisi sit ius dubium, quamuis ignorantia iuris, nisi sit dubium, non excuset à deuolutione etiam in foro conscientiæ.

Episcopus, qui à principio habuit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, si postquam certificatus est de reseruatione immittit in possessionem ab eo prouisum, amittit alternatiuam. secus, quando immissum non curauit à possessione remouere contra Gonçalez nu. 756. & seq. & num. 758. respondetur c. si Beneficia. de Præbend. in 6. & n. 759. simili de impetratione absentis nomine facta, non narratis eius obtentis, quod ab initio non valet, &c.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione litigiosi amittat alternatiuam numer. 760. resoluitur, quod nō, ea tamen amittit intromittens se scienter in prouisione Beneficiorum non reseruatorum, quæ sunt per Papam prouisa iure præuentionis, siue valide, siue innualide num. 761.

De acceptatione alternatiuæ, & modo illius remissiue n. 762.

An Episcopus acceptata alternatiua Romæ ante habitam notitiam acceptationis possit, valide prouidere in suis quatuor mensibus, an vero statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere alternatiua à n. 762. resoluitur illos cessare contra Rotam, & effectualiter ei competere alternatiuam.

Mouetur difficultas, quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternatiuæ nullatenus ea vti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicitur in iudice num. 765.

Secunda difficultas quod priuilegium non operatur antequam innotescat priuilegiato numer. 766. & aliqui curiales volunt Episcopum non posse vti alternatiua ante notitiam acceptationis, & receptam fidem num. 767.

Ad primam difficultatem respondetur Ordinarium habentem alternatiuam prouidere ex vi suæ potestatis ordinariæ, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, & licet ignoret eius acceptationem, certum esse de fundamento suæ prouisionis num. 768. & ad secundam, gratiam alternatiuæ, non esse priuilegium, sed remotionem obstaculi numero 769. & esto esset priuilegium, non requireretur dict. notitia ex quo per procuratorem acceptatur, &c. numero 770.

Esto Episcopus non posset valide prouidere ante notitiam acceptationis virtute alternatiuæ, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternatiuam, quod sufficeret, vt statim cessarent quatuor menses, n. 771.

Similiter collatio Beneficij vacantis in mense alias Apostolico, Sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacatione dict. Sedis ignorante valet, &c. numero 772. ad quod conducit resolutio. Rotæ relata numero 773.

An Episcopus, qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an sint Romæ receptæ, & recognitæ, vel non possit, in dubio licite prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, à n. 774. resoluitur non posse licite simpliciter, & absolute prouidere, posse tamen sub conditione, & similiter non posse tunc licite prouidere de vacantibus in mense Martij, seu Sept. nisi sub conditione, & prouisum sic in dubio non debere capere possessionem Beneficij, donec certitudo habeatur, &c.

Si Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam acceptata, simpliciter prouidet de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Sept. amittet alternatiuam, quam acceptata erat. Ac conferens virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione non constat, eam non amittit, licet non sit facta, n. 780.

De clausula sublata, & decreto irritante, an liget Papam. Et Legatum, seu Nuntium, &c. remissiue, num. 781.

682 ACcedimus iam ad alternatiuam, † quæ incipit *à versiculo, in super sanctitas sua,* & solum conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, vt patet ex illis verbis, *insuper sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta ipsis quandiu apud Ecclesiam, &c.* est enim eorum residentia grata Papæ. Et sicut illi, si non residunt, plectuntur pœnis, de quibus in Conc. Triden. *sess. 6. capitulo 1. & sess. 23. cap. 1. de reform. & in constitutione 17.* & 115 Pij IV. sic etiam, si residunt, pluribus potiuntur priuilegiis per dict. constitutionem 17. Pij IV. concessis, de quibus Gonçalez *gloss. 41. à numer. 4.* vbi ex *num. 11.* aliqua dicit de Patriarchis.

683 Vnde, cum alternatiua solum † concedatur Episcopis, Archiepiscopis, & patriarchis, non habet locum in inferioribus collatoribus. Flores de Mena *quæst. 4. num. 50.* Rota in Beneuentana Beneficiorum supra adducta, *num. 418.* & post hæc Gonçalez *gloss. 42. numer. 1. & 2.* quamuis de hoc olim dubitatum fuisset in vna Barchinonen. infirmariæ 18. Martij 1558. coram D. Iunio. In qua Domini dixerunt consulendum esse Papam super intentione suæ regulæ, qui respondit, vt in ea decisione dicitur, mentem suam esse, vt regula pertineat tantum ad maiores collatores, non autem ad inferiores, cum ipsi perpetuo resideant Et quamuis Zerola *in praxi Episcopali 1. part. verb. alternatiua.* videtur dicere eam habere locum etiam in inferioribus collatoribus, tamē reuera, quod vult dicere est, quod reseruatio octo mensium habet locum etiam in inferioribus collatoribus, vt dicit *verb. Beneficia. §. 2. fall. 7.* vbi ait, quod alternatiua currit inferioribus collatoribus per argumentum à maiori ad minus, & solum, quoad quatuor menses, iste enim author loquitur barbare, vt solet.

684 Vnde etiam non habet locum † alternatiua Capitulo habente per se collationem, vt fuit dictum in Salamantina alternatiuæ infra adducta, num. 708. & in Salamantina dimidiæ Portionis infra adducta. *11. par. cap. vltimo num. 242.* & in Regien. Canonicatus supra relata, *numero 415.* Gonçalez *dict. glossa 42. numero secundo.* circa quod vide dicta supra *numero 473.*

685 Nec etiam habet locum in Capitulo † sede Episcopali vacante, vt in vna Segobien. Canonicatus 24. Nou. 1588. coram Illustrissimo Cardin. Plato, in qua dixerunt Domini *Satis constare de lite valida ad hoc vt intret gratia si neutri D. Ioānis Turmēdi ex quo causa fuit commissa in Rota, & eius vigore citatio legitime executa iuxta norata* in Clem. 2. vt lite pendente, & licet

licet semel signatura auocauerit causam à Rota ad partes, tamen etiam iterum illam commisit in Rota, quod si prætendet pars fieri non potuisse, debet ipsam signaturã adire, & reformari facere commissionem, tamen, si commissio est iusta, cum agatur de Beneficio reseruato, siue capiatur reseruatio per obitum in mense Februar. qui est reseruatus cum alternatiua, non habeat locum sede Episcopali vacanti, siue capiatur vacatio propter decretum vacationis per assecutionem, vt per Simonetam de reseruatio. quæstione 26

686 Et circa residentiam † Episcoporum, ad alternatiuam requisitam, de qua in illis verbis, *ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter residerint duntaxat.* videnda sunt supradicta *ex num.* 460. & 501.

687 Sed circa ista verba † restant aliqua dubia examinanda Et primo dubitatur, an Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatam, & est absens à Diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Martij, vel Septemb. qui iuxta alternatiuam est Papæ? In quo Mandosius *cons.* 18. *n.* 8. & 9. tenet alternatiuam acceptatã præiudicare Episcopo absenti à suo Episcopatu, quoad mensem Martij, seu Sept. qui iuxta alternatiuam est Papæ, in arbitrio enim Episcopi habere quatuor menses, vel sex acceptando alternatiuam, quo casu non est amplius quærendum, an contra ipsum alternatiua allegari possit, cum ipse eam elegerit, vnde succedit regula, quod semel placuit, &c. Et vatiatio reprobatur præsertim in præiudicium alterius. *l. seruu electione. ff. de Legat.* 1. *l. huiusmodi. §. Stichum, & ibi gloss. de Leg.* 2. *l. nemo potest mutare. ff. de reg. iuris*, &c. maxime, si non allegatur impedimentum, ob quod excusari potuisset, vt ait *num.* 11. sequitur nouissime Gonçalez *gloss.* 43. *à n.* 106, & 134. & allegat decisionem Fauentinam Canonicatus. 16. Decemb. 1585. infra adductam, *n.* 693. & Mayoricen. Canonicatus 15 Nou. 1593. infra adductã, *numero* 732.

688 Contrarium tamen tenuit † Rota in vna Sulmonen Canonicatus coram D. Cantucio 4 Mart. 1583. vt in sequenti decisione. *Vacauit in Ecclesia Sulmonen. de mense Sept.* 1581. *Canonicatus, de quo Ordinarius prouidit Vincentio de Bernardis, postmodum de eodem Canonicatu, vti de reseruato ex regula mensium reseruatoria, fuit authoritate Apostolica prouisus Raimaldus de Raimaldis. Dubitaui 4. Martij* 1583. *an constaret de reseruatione stante, quod Episcopus Sulmonen. acceptauerit alternatiuam, resederit personaliter apud Ecclesiam, vel Diœcesim de mensibus Ian. Febr. Mart. & Aprilis* 1581. *& in principio mensis Maij se absentauit ab Ecclesia, vel diœcesi, durauitque absentia per totum mensem Sept. & vltra, & sic Canonicatus vacauit de mense Sept. durante absentia Episcopi, Domini sine difficultate tenuerunt non constare de reseruatione, quia licet secundum alternatiuam mensis Sept. sit reseruatus, tamen ex quo Episcopus tunc temporis non resedit, cessauit alternatiua, quæ non solum acceptationem, sed etiam residentiam requirit, & ideo intrauit regula 8. mensium, secundum quam mensis Sept. est Ordinarij, non obstat, quod reseruatio 8. mensium inchoauit de mense Maij, de quo cessauit residentia Episcopi, & per consequens alternatiua, qua cessante intrat regula 8. mensium, quia licet de mense Maij inchoauerit reseruatio 8. mensium, non tamen mutantur menses in regula expressi, qui sunt certi, & inuariabiles, prout verba regulæ sunt clarissima. Non obstat, quod ratio regulæ prouidendi, scilicet pauperibus clericis, & aliis benemeritis personis, militet etiam in aliis mensibus, quia regula est restricta ad 8. menses certos in ea specificatos, non obstat quod in simili scribit Abb.* cons. 93. lib. 1. *de electione medici faciendã in mense Ian. ex forma statuti, quod propter rationẽ in eo expressam conseruandi scilicet, sanitatem, & prouidendi ægrotis, potest eligi medicus in mense Maij, quia hoc dictũ Abbatis no applicatur casui nostro, ideo enim post lapsum mensis Ian. ad eligendum medicum præfixi, non est exclusiua, & potest eligi in alio mense, quia non cessat ratio statuti, imo fortius militat, quia quanto magis differtur electio medici, tanto magis mora est periculum allatura, vt per Abb.* ibi sub num. 3. vers. ita in proposito, *at secus in casu, in quo retentis eisdem mensibus in regula nominatis satisfit rationi ipsius regulæ, quia statim atque Episcopus nõ residet, incipit reseruatio 8. mensium, qui tamen non mutantur, sed retinentur iidem, qui in regula sunt expressi, alias oriretur confusio.* Refert, & sequitur Anastas. Germonius *de indultis Cardinalium. §. volumus* 18. & tandem cõcludit Episcopum absentem à Diœcesi posse conferre Beneficium vacans quouis quatuor mensium, licet acceptauerit alternatiuam.

Id tamen non procederet, † quando Episcopus, 689
qui gauisus est mense alternatiuæ, puta Februarij, seu Augusti, aut parte eius esset absens mense sequenti Martij, seu Sept. iuxta dicta infra, *num.* 696. ex d. decisione Fauentina & Maioricen. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Septembris aut in fine Februarij, seu Augusti, tunc enim non deberet gaudere mens. Martij, seu Sept. etiamsi nunc absens esset, quemadmodum non deberet eo gaudere, si præsens esset, alias posset gaudere duobus mensibus continuis redeundo in mensem sequentem, quicquid velit Rota in illa Seguntina præstimonij infra relata, *numero* 763.

Sed videtur, † quod Episcopus absens à sua diœ- 690
cesi vltra tres menses absque causa legitima & approbata, vt in Concilio Trident. *sess.* 23 *de reform. capit.* 1. non possit conferre Beneficia vacantia, etiam in quatuor mensibus ordinariis, quia ex d. decreto Concilij, *versic. si quis autem, fructus suos non facit*, & prouisio Beneficiorum inter fructus computatur *c. querelam. de electio. cap. cum olim. de causa poss. cap. consultationibus de iure patron.* vbi notatur, *& in cap. cum olim de maioritate, & obedientia, & in cap.* 2. *de in integrum restitutione, & in c.* 2. *ne sede vacante*, & Cardin. *in Clementina* 2. *numero* 23. *de ætate, & qualitate.* Villadiego *de legato, quæst.* 9. 1. *part. nu.* 20. Corras. *de Benef.* 2. *part. cap.* 7. *in princip. & 4. part. c. vlt. n.* 23. & Rota in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iun. 1591. coram D. Orano, & in Calagurritana infra relata *cap. vlt. n.* 226.

Resp. vero collationem † Beneficiorum non esse 691
vere, & proprie fructum, sed tantum large impropriè, & metaphoricè, vt alias rectè tradit Suarez. 5. *tom. de censuris disputatione* 27. *sectione* 1. *numero* 33. necde his loquitur Concilium. *d. vers. si quis autem* quod cum sit pœnale est stricte interpretandum *reg. odia. lib.* 6. *cum alijs.* Et confirmatur, nam Concilium ibi fructus, quos Episcopus ob absentiam amittit, ait esse fabricis & pauperibus erogandos, quod non conuenit collationi Beneficiorum. Facit doctrina Felini *in d. cap. cum olim. de maiorit. & obedientia. nu.* 2. quam sequuntur Cassaneus *in consuetudinib. Burgundiæ rubric.* 6. *§.* 4. Baeça *de decima tutori præstanda cap.* 23. *num.* 25. & 26. & Ioann. Gutierrez *de tutelis* 3. *part. cap.* 29. *num.* 10. quod vbi fit mentio de fructibus ad alicuius sustentationem, non venit præ-

sentatio, seu collatio, &c.

692 Secundo dubitatur, † an menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, verbi gratia, si Episcopus habens alternatiuam acceptatam, sit absens à sua diœcesi principio mensis Febr. Aprilis, aut alterius alternati, & reuertatur in eodem mense, an gaudeat alternatiua in Beneficiis vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum, seu si Episcopus secunda Februarij seu principio alterius mensis alternati, acceptet Romæ alternatiuam, an ea gaudeat in Beneficiis post acceptationem vacantibus in tali mense? In quo videtur respondendum gaudere alternatiua, & non requiri menses esse integros, cum vacationis Beneficij ratio habeatur, vt ibi, *quæ antea in mensibus Febr. April. &c. vacare contigerit.* Et in hoc videtur inclinare Sarmiento *libro sexto selectarum cap. 18. sub numer. 9.* ibi, *cum Beneficy vacationis ratio habeatur summo iure agendo.*

693 Contrarium tamen videtur † Rota tenere in vna Fauentina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Illustrissimo Blancheto, quæ Decisio sic se habet. *Proposui dubium in causa Fauentina Canonicatus, an constet de tali reseruatione, quæ obstet in casu, de quo agitur, & decimosexto Decembr. 1585. fuit per Dominos resolutum consultare de tali conseruatione, quæ obstet Iulio. clara est enim reseruatio Papæ, & indubitata est acceptatio alternatiuæ per Reuerendissimum Episcopum, ex quo fundatur intentio Ioānis Euangelistæ, non obstat, quod beneficio alternatiuæ tamdiu liceat Episcopis gaudere, quamdiu resederint in suis Ecclesiis, ex quo cū Reuerendissimus Episcopus esset absens à propria diœcesi, cessat commodum alternatiuæ, quia cum ab initio mensis Septemb. esset acquisitum ius Papæ, semper ille mensis remanet reseruatus, sicut dicitur de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum. Rota* in nouis de Præbē. decis. 10. & *dictio, quandiu, est apposita mensi integrali, non autem diebus mensis, quo casu integrat regula.* l. eū qui. ff. de vsucap. *vt totum integrale, non autem singulæ partes veniant considerandæ, alias sequeretur, quod liceret Episcopis frui mense Aug. propter residentiam, & Septemb. propter absentiam, & pro reditu mense Octob. sequeretur etiam, quod alternatiua concessa residentib. vt eos ad residendum inuitet, contrarium operaretur, vt ad sæpe recedendum impelleret. Nec obstat quod integritas Reuerendissimi Episcopi excludat huiusmodi præsumptionem, quia agitur de expositione regulæ, quæ vniuersaliter loquitur, & complectitur omnes casus.* l. 1. §. sexum. ff. de postulando. *Non obstat, quod collatio non pertineat ad Episcopum.*

Primo, quia adhuc lis pendet cum Capitulo.

Secundo, quia per concordiam initam inter Reuerendissimum Episcopum, & Capitulum collatio est libera Reuerendissimi Episcopi. Tertio, cum Iulius veniat ex collatione Reuerendissimi Episcopi, ius debet metiri ab actore, & ipse non habet titulum ab habente potestatem conferendi, multo minus potest molestare Ioannem Euangelistam possessorem. Non obstat, quod expirauerit acceptatio ex lapsu quinquennij, quia contrarium seruatur ex stylo, vt alternatiuæ acceptatio semper censeatur cōtinuata, ex quib. & aliis deductis pro Ioāne Euangelistā, & his præcipue, quæ scribit Dom. Biscia, Domini tenuerunt huiusmodi Canonicatum esse reseruatum. Apparet ergo Rotam velle menses alternatiuæ debere esse integros, & dictionem, *quandiu*, esse appositam mensi integrali, non autem diebus mensis, & refertur in Eluen. Beneficij infra adducta, *numero 699.* idem tenet Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. volumus, num. 20.* vbi affert totum, quod tradit ista decisio Fauentina, & ait, quod Episcopus habens alternatiuam acceptatam, qui discessit à diœcesi, puta Sept. non potest prouidere illo mense, licet absens non gaudeat alternatiua, & si resideat in diœcesi in mense Papæ reseruato, per suam absentiam non recuperat ius conferendi, quia mensis ceptus sub reseruatione Papæ, in eadem perseuerat, & dictio *quandiu*, deseruit mensi integro, non autem aliquibus diebus mensis, &c. vt *in d. decis.* & ita sentiunt communiter curiales Romæ. Et ita nouissime intellexi tenuisse Rotam in vna Salamantina Beneficij de Almenara 20 Iun. 1605. in qua, cum Beneficium vacasset 19 Aug. 1603. & D. Episcopus acceptasset alternatiuam 18. eiusdem, qui virtute eius illud prouidit, Papa autem illud prouidit D. Roderico de Paz, declarauit Rota, quod prouisio spectabat ad Papam, quod mensis non est diuisibilis, nec sunt dies in alternatiua, sed mense, &c.

Tamen in Episcopatu † Legionen. de anno 1594. 694
accidisse casus, quod Episcopus 5. Febr. acceptauit Romæ alternatiuam, & decima eiusdem vacauit Canonicatus quidam, quem Episcopus prouidit, eius prouisio, vt Romæ intellexi, fuit tollerata per S. D. Clementem VIII. & Sanctissimus prouidit aliū, qui vacauit sequenti mense Martij, quamuis aliqui curiales prætenderent d. primum Canonicatum, quasi spectaret ad prouisionem Sanctissimi ex eo, quod alternatiua fuerat acceptata incepto mense Februarij iuxta dicta.

Et quidem mihi verior † videtur prima senten- 695
tia, scilicet, non esse habendam rationem mensis integri, sed vacationis Beneficiorum, ita vt si vacatio contingat post acceptatam alternatiuam, in mēse alternato, & Episcopo residente, possit ipse ea cōferre, licet acceptatio facta sit intrato iam dicto mēse, seu ante vacationem Episcopus absens fuerit in illo mense per aliquot dies, & hæc sententia videtur conformior & verbis, & menti regulæ, & dicere, quod dictio *quandiu* apposita est mensi integrali, videtur magna restrictio, & diuinatio, cum mensis sit diuisibilis per dies, nec intrat simile de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum, de quo infra ad fin. in proposito enim reseruatio, seu affectio, non cadit super mensem, sed super Beneficia vacantia in mense, vt apparet ex ipsa regula, & si dictio, *quandiu*, apponeretur mensi integro, sequeretur, quod non posset Episcopus conferre Beneficia vacantia in mense alternato, si post vacationem in eodem mense abesset à Diœcesi, quod non est dicendum.

Puto tamen decisionem † Rotæ in d. Fauentina 696
esse veram in suo casu, scilicet quando Episcopus gauisus est, seu gaudere potuit, si vacatio euenisset alternatiua mense Aug. seu etiam in parte illius, tunc enim non posset gaudere mense Sept. propter absentiam, si forte se absentauit postquam intrauit Septemb. seu etiam antequam intraret, alias sequeretur absurdum consideratum in dict. decisione, quod liceret Episcopis frui mense Augusti, propter residentiam, & Sept. propter absentiam, & pro reditu mense Octobr. quod non est admittendum, nam sic fraudaretur Papa, & Episcopus frueretur tribus mensibus continuis, seu parte trium, & alternatiua concessa residentibus vt eos ad residendum inuitet contrarium operaretur, vt ad sæpe recedendum impelleret, vt *in d. decis.* dicitur, & ista dec. Fauentina in suo casu videtur approbata in vna Vicen. præcento-

riæ

riæ coram eod. D. Blancheto 14. Dec. 1591. infra adducta n. 741. & in Maioricen. Canonicatus adducta num. 732.

697 Hæc sunt, quæ in prædicto † dubio ego punctualiter scripseram, post quæ vidi Gonçalez *d. glos.* 43. 5. *q. ex n.* 136. vbi late tractat istam quæstionem & *ar.* 141. tenet prædictam meam sententiam, nempe, quod si Episcopus, qui acceptauit alternatiuam, fuit absens à Diœcesi in principio alicuius ex mensibus suis ratione alternatiuæ, & post reditum ad propriã Diœcesim, vacat tunc in eodem mense Beneficium potest illud conferre, quia regula nostra ad hoc, vt Episcopus, qui alternatiuam acceptauit possit conferre, quo duntaxat requirit, primum, quod Beneficium liberæ collationis, alias non reseruatum, vacauerit in aliquo ex sex mensibus ordinariis, vigore alternatiuæ, secundum quod de tempore vacationis resideat, sed in casu propositæ quæst. vtrumque concurrit, vacatio in mense ordinario, & in tempore residentiæ, cum iam Episcopus ad suam Diœcesim redierit, licet in principio mensis absens fuerit, igitur ad Episcopum spectat collatio: præterea, quia ad considerandum si Beneficium sit reseruatum iuxta dispositionem regulæ nostræ, attenditur tempus vacationis, Rota *decis.* 774. *num.* 13. *lib.* 3. *p. ar.* 3. *diuer. cum aliis*, & qualitas adiunctaverbo, *vacationis*, debet regulari secundum tempus verbi, ergo si nihil aliud est considerandum, nisi tempus vacationis, & qualitas residentiæ de illo tempore, nihil deficit vt Episcopus conferre valeat: Rursus, quia illa dictio, *quamdiu*, tempora diuidit, iuxta *leg. si quis ita legauerit*, 8. *ff. de conditionib. & demonstrationibus*, & quæ ibi notantur, & per Manticam *de coniecturis lib.* 11. *tit.* 19. *num.* 12. nam quilibet mensis in dies triginta, aut triginta & vnum, aut viginti octo diuiduntur, & quilibet dies in viginti quatuor horas &c. Et eadem ratio, quæ est de toto quoad totum, est de parte, quoad partem. Euerar. *in loco de toto ad partem.* Deinde, quia alias, si esset necessaria integra residentia totius mensis, sequeretur inconueniens, quod si Episcopus resedisset omnes fere dies mensis, & in illis vacantia Beneficia contuliset, & post factam legitimam prouisionem de dictis Beneficiis, in vltima die ipsius mensis abesse contigisset, collationes factæ de tempore habili corruerent, quod est prorsus contra mentem Papæ alternatiuam concedentis, sequeretur etiam, quod tales collationes essent conditionales, videlicet, sub conditione, si Episcopus integram residentiam totius mensis continuasset contra *cap.* 2. *de elect. lib.* 6. necnon, si principium mensis esset considerandum, daretur inconueniens, quod si Episcopi residerent in principio suorum mensium, & postea abessent, in reliqua parte mensis gauderent alternatiua non residentes, quod minime dicendum est, quia esset expresse contra regulam nostram. Demum, quia si Papa voluisset, quod esset necessaria continuata residentia totius mensis, expressisset, quod non fecit. *l. item apud. §. ait prætor versiul. ea enim. ff. de iniuris cap. ad audientiam.* 12. *de decimis*, item, quia concessio alternatiuæ est fauorabilis, cum innitatur iuri communi, ac propterea potius amplianda, quam restringenda, vt supradictum est *numero* 474. & Beneficium Principis est contra concedentem latissime interpretandum, *leg.* 3. *ff. de constitutionibus Principum cum aliis.* Et ad dict. decisionem Fauentinam respondet, quod non loquitur de aliquo ex sex mensibus ordinariis vigore alternatiuæ, sed de mense Septemb. qui stante alternatiua semper est mensis Apostolicus, siue Episcopus resideat, siue non resideat, secundum suam opinionem, de qua *dubio præcedent. numero* 867. & quod respectu dict. mensis Septem. intrant bene omnia, quæ dicuntur in d. decisione, iuxta cuius terminos, inquit, intelligenda est decisio Eluen. eam allegans. Et ad rationem adductam in d. decisione, quod dictio, *quamdiu*, sit apposita mensi integrali, non autem singulis diebus mensis iuxta *leg. eum qui ædes. ff. de vsucap.* cui consonat *l. qui vniuersas. ff. de acquirenda possessione*, respondet negando, quod dictio, *quamdiu*, sit apposita mensi integrali quando mensis est ordinarius, vt dixit, & quod casus *d. l. eum qui ædes*, & similium non applicatur in proposito nostro. Nam domus constituta ex omnibus suis materialibus iudicatur vna, & eadem res individua, & singulæ res quamdiu adhærent ædificio amittunt naturam suam rerum mobilium, & efficiuntur vnum corpus immobile & indiuisibile, quod secus est in casu nostro, quia mensis habet singulos dies, & horas separatos, & indiuisibiles, vt supra considerauit. Et quod melius conueniret mensi exemplum de grege de quo loquitur *l. rerum mixtura. ff. de vsucap.* &c. hæc Gonçalez. *dict. glos.* 43. *quæstione* 5.

Qui idem tenet *glossa* 65. † vbi ex eo, quod regula declarat vsum alternatiuæ incipere, ex quo sunt 698
recognitæ literæ acceptationis ipsius, infert, quod si Episcopus acceptauerit alternatiuam effectualiter, cum recognitione de principio mensis Martij, quamuis non potuerit prouidere in mensibus Ianuarij, & Februarij ratione reseruationis regulæ nostræ adhuc etiam erit impeditus prouidere in ipso mense Martij, nam stante d. acceptatione d. mẽsis remanet Papæ reseruatus, & sic in isto casu Papa habebit tres menses continuos. Et versa vice, si Episcopus acceptauerit alternatiuam de principio mensis Aprilis aut Octobris, quamuis menses præcedentes Martij, & Septembris fuerint Ordinarij, nihilominus gaudere debet alternatiua in ipso mense Aprilis vel Octobris, & sic fruitur duobus mensibus continuis. Et quod si Episcopus acceptat alternatiuam post iam cœptum mensem Februarij, Aprilis, Augusti, aut Octobris, quamuis in principio talis mensis ante acceptationem, non potuerit prouidere, quia obstabat reseruatio, tamen in reliquis diebus eiusdem mensis intrabit alternatiua, ac poterit Episcopus prouidere, prout etiam è conuerso, si acceptatio contingat fieri intrante iam mense Martij, aut Sept. vsque ad diem acceptationis ille mensis erit ordinarius, & post eam erit reseruatus, & quod vnus & idem mensis potest esse partim reseruatus, & partim ordinarius, & quod mensis non sit semper considerandus, vt vnum totum integrale, sed sunt attendendæ singulæ eius partes, suam causam, & naturam diuersam continentes, vt *in dict. glossa* 43. *quæstione* 5. & quod in casu nostro non solum vnus, & idem mensis potest esse partim reseruatus, & partim non reseruatus, sed etiam vna & eadem dies, nam si conclusio acceptationis fit in vna die mensis Februarij, Aprilis, Augusti, aut Octobris, tempus illius diei vsque ad punctum recognitionis erit reseruatum, & ex illo puncto in posterum erit ordinarium ac cessabit reseruatio, & quod ita consultus nuper respondit in quadam causa Salamantina Beneficij, & per contrarium si acceptatio concluditur in aliquo ex mensibus Martij, aut Septembris dies illa acceptationis erit par-

tim ordinaria, vsque ad illum punctum recognitionis, & partim reseruata ex illo puncto, vt in terminis tradit Mandos. *consil.* 18. *in princip. & sub num.* 8. *ad fin.* imo eadem ratione vna, & eadem hora poterit amplecti tempus reseruatum, & poterit esse valida, & non valida collatio Ordinarij, &c. Hactenus Gonçalez *dict. gloss.* 65. cuius doctrina mihi placet, & est notanda, & vide dicta supra *numero* 533.

699 Tertio dubitatur, an Episcopus, qui de ordinario, & vt plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus, non cum animo permanendi, sed recedendi; gaudeat alternatiua in Beneficiis, tunc vacantibus, cum residet? In quo Rota in causa Eluen. Beneficij, 22. Mart. 1599. coram D. Mellino Cardinali meritissimo, & Nuntio Hispaniæ negatiue tenuit, vt in sequenti decisione.

Reuerendissimus Episcopus Eluen. continuo commoratur in ciuitate Vlisbonen. vbi præst officio S. Inquisitionis totius Regni, sed ante festa Paschalia solet accedere ad suam Ecclesiam, & iis peractis, iterum reuertitur ad d. ciuitate m. de anno 1598. accessit ad suam Ecclesiam die 6. Mar. in qua resedit per totū mēsem Apr. de quo mense vacauit per obitum Balthasaris de Lucena Beneficium simplex in Ecclesia Parochiali S. Saluatoris, & cum dubitaretur, an collatio spectaret ad eum vigore alternatiuæ quam acceptauerat, vel Beneficium esset reseruatum, proposui dubium, an esset reseruatum, & fuit resolutum esse reseruatum. Potissima ratio resolutionis fuit, quia licet regula tribuat Episcopis priuilegium alternatiuæ, quamdiu apud suas Ecclesias vere, & personaliter resederint, & sic est contenta præsentia temporali Episcopi, dummodo sit per integrum mensem iuxta interpretationem alias datam in causa Fauentina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, tamen debet intelligi de præsentia temporali ordinata ad effectum permanendi, & residendi in sua Ecclesia, non autem de casuali, momētanea, & temporali, non cum animo permanēdi, sed recedendi, quia ista non dicitur proprie residentia, quam regula requirit Archidiacon. in capit. licēt canon. numer. quinto de elect. in sexto. *Corneus* consilio 244. numer. decimooctauo. & decimonono. lib. 2. *& ista interpretatio est multum conformis menti regulæ, quæ fuit, allicere Episcopos ad residendum propter hoc priuilegium, cui menti non satisfit per præsentiam momentaneam, & temporalem, cum animo discedendi, vnde cum Reuerendissimus Episcopus non accesserit ad suam Ecclesiam cum animo permanendi, sed iuxta solitum aliorum annorum, peractis functionibus Paschalibus, redeundi, prout rediit ad d. ciuitatem, in qua vt dictum est, continuo commoratur, non est locus regulæ, & consequenter cessante alternatiua Beneficium est reseruatum ratione mensis.*

700 Quam decisionem adducit † posthæc Gonçalez *d. gloss. 43. 6. quæstione, à num.* 173. & ait, quod postmodum in eadem causa sub die 30. Octob. 1602. coram D. Ludouisio, fuit, vtraque parte informante, disputatum dubium, an intraret arbitrium Rotæ, nā prouisus Ordinarius appellauerat à sententia Auditoris Cameræ prolata, ad fauorem prouisi Apostolici, & causa appellationis fuit commissa eidem D. Ludouisio, cum clausula arbitrio Rotæ, & resolutum fuit, non esse locum arbitrio, & quod circa propositum nostrum, dicit d. decisio sic. *Quod autem Episcopus non resideret, licet de tempore vacationis fuerit præsens, patet, quia propter officium Summi Inquisitoris, quo fungebatur in ciuitate Vlisbonen. ibi continue permanebat, licet aliquando, & certis temporibus visitaret Ecclesiam Eluen. vbi per aliquos dies morabatur exercendo munera Episcopalia, prout contigit de tēpore vacationis, vnde ex mora, quā fecit in ciuitate Eluen. animo reuertendi, prout reuersus fuit ad ciuitatē Vlisbonen. non potuit pro residente haberi.* leg. 1. §. habitare. ff. de his, qui deiecerunt, vel effuderūt. l. postliminio. §. captiuus. ff. de captiuis, & postliminio reuersis, *& fuit in hac causa dictum 22. Martij 1599. coram R. P. D. meo Mellino, ex traditis per Archid.* in c. licet canon. num. 5. de elect. in 6. *& per Corneum*, cōsil. 244 n. 18. & 19. li. 2. *facit quia, cum non diceretur recessisse à ciuitate Vlisbonen. à qua recessit animo reuertendi,* l. qui fugitiuus, ff. de ædilit. edict. §. in his autem animalibus. instit. de rerum diuision. *& ita adhuc in d. ciuitate diceretur residere, Io. And.* vbi supra, *Card.* in Clem. 1. q. 12. de foro compet. *non poterit pro eodem tempore haberi pro residēte etiam in ciuitate Eluen. gloss. & Dd.* in cap. non potest. de Præb. li. 6. *cum aliis allegatis per Ripam*, resp. 14. n. 32. in tit. de lege, & consuetudine, *non obstat decisio, in causa Fauentina Canonicatus coram Illustrissimo Card. Blancheto, quia illi respondetur in decisione D. mei Mellini, verum esse sufficere præsentiam Episcopi, per mensem integrum, ad effectum, vt gaudeat alternatiua, sed debere intelligi de tali præsentia, quæ sit cum animo ibi permanendi, quia non dicitur quis esse, vbi est in corpore, si mente & animo abest.* l. postliminio. §. captiu⁹, ff. de captiuis. & postlimin. reuersis, cum aliis allegatis, *ad id, quod dicitur animum Episcopi non cognosci, cum sit imperscrutabilis, respondetur, quod imo satis in casu nostro declaratur ex præcedentibus, & sequentibus.* l. sed & Iulianus. §. proinde. ff. ad Macedon. l. si seruus plurium, §. fin. ff. de legatis 1. *& à solutis, Aymon.* cons. 20. n. 7. Et inquit etiam Gonçalez, quod deinde in alia causa Eluen. ratione vacationis alterius Beneficii de mense Febru. quando Episcopus Eluen. aderat in sua Ecclesia, cum ipse illud contuliſſet vni, & alius esset prouisus à sede Apostolica, introducta lite in Rota, coram D. Penna, fuit facta eadem resolutio, contra prouisionem Episcopi, sub 13. Nouemb. 1602. cuius resolutionis decis. in hac parte se habet, vt sequitur. *Non obstat prætensa prouisio Petri ab Ordinario prouisi eo, quod Episcopus gaudebat alternatiua, quia respondebatur primo, quod cū Episcopus Eluen. exerceret in Regno Portugalliæ officium Inquisitoris, cuius ratione solebat, & tenebatur residere in ciuitate Vlisbonen. vbi erat constitutum idem tribunal; ideo, licet aliquando soleret accedere ad suum Episcopatū, & in eo residere, cū illa residentia non esset omnimoda, & deliberata, sed animo recedendi, & reuertendi ad tribunal officij generalis Inquisitoris, non gaudebat alternatiua, cum illa nō esset propria, & talis residentia, qualem regula requirit, Archidiacon.* in cap. licet canon, num. 5. versicul. parum enim est, de electione libro 6. *Corneus* consilio 244. num. 18. & seq. lib. 2. *& fuit resolutum in alia Eluen. Beneficij, 22. Martij 1599. coram R. P. D. meo Mellino.* Et idem etiam postmodum fuit firmatum in eadem causa Eluen. coram eodem D. Penna 17. Nouemb. 1603.

Nihilominus tamen (salua pace, † & reuerentia 701
tanti tribunalis) contrarium mihi verius visum est, nam regula solum considerat residentiam actu tempore vacationis, absque distinctione, & consideratione animi, sic etenim inducuntur Episcopi ad residendum saltim amplius, quam alias residerent, & qui residet, licet habeat animum redeundi, nec redeat de ordinario, pro tunc vere residet, & vt talis facit fructus suos, non obstante Decreto Concilij, *sess. 23. de reform. cap. 1.*

Nam

702 Nam obstat ratio d. decisionum, dici † & censeri quem residere, vbi continue commoratur, non vbi casualiter & ad tempus adest; nam id est impropriè, & per quandam fictionem, & secundum quendam modum loquendi, & ideo iura, & Doctores, qui id dicunt, loquuntur per verbum, *videtur*, seu *censetur*, vel *habetur*, quæ verba denotant impropriet atem, & fictionem Mandos. *reg. de annali, quæst.* 87. *numero* 1. Nauarrus *consil.* 8. *numero* 6. *de cleric. non resident.* Attenta vero veritate, & realitate, clarum est, quod Episcopus, qui adest in propria Ecclesia, seu Diœcesi mense Aprilis, vel alio, vere & realiter in illa residet, eo mense, non autē in loco vbi de ordinario residet, & regula nostra ad effectum alternatiuæ requirit veram, personalem, & propriam residentiam & non contentatur cum ficta, & impropria residentia, vt supradictum est *à numer.* 466. vt recte considerat Gonçalez *supra numero* 169. & 170. præterea sicut Episcopus, qui casualiter, & ad tempus abest à Diœcesi cum animo statim reuertendi, non gaudet alternatiua de illo tempore absentiæ, vt Rota censuit, & dictum est supra *numero* 468. ita à contrario Episcopus, qui vere, & personaliter adest, & residet in Diœcesi, licet ad tempus, & cum animo reuertendi, debet pro tunc gaudere alternatiua; nam contrariorum eadē est ratio, & disciplina, Gonçalez *sup. n* 171.

Quare ego in hac sententia persisto, quam libenter, inquit Gonçalez *supra numero* 173. & 178. & intrepide amplecteretur, nisi vidisset, quod Rota contrarium sæpe deciderit in dict. decisionibus Eluen. quibus stantibus propter authoritatem tanti tribunalis, non audet illius impugnare sententiam, sed, vt par est, vult reuerenter differre, donec forsan ipsa Rota sententiam mutet, prout post illa scripta cœpit in contrariam inclinari sententiam, vt colligitur ex quadam decisione facta in dicta causa Eluen. coram D. Ludouisio, super concessione remissoriæ sub die 22. Mart. 1604.

703 Quarto dubitatur, an Episcopus existens in loco † exempto suæ Diœcesis dicatur in sua Diœcesi residere, ita vt gaudeat alternatiua? quam quæstionem tractat Gonçalez *d. glo. quadragesimatertia, septima q. numero* 180. & post adducta fundamenta pro parte negatiua, affirmatiuam tamen sententiam tenet *à n.* 187. ex eo, quod locus exemptus dicitur de Diœcesi, & in Diœcesi *argum. tex. in cap. cum Episcopus de off. ord. num.* 6. vbi notant Dd. Domin. *numer.* 3. Francus 2. & alij tex. etiam *in Clemen.* 2. *§. simili modo. de priuil.* vbi notat Card. *num.* 4. & Bonif. *num.* 41. & 42. *glossa in Clementina* 1. *de foro compet. verbo aut earum parte versi. quod si in aliquo loco Diœcesis suæ tamen exempto*, vbi Cardin. *numero* 9. Imola 22 & Bonif. 26 Abb. *in cap. Apostolica numero* 3. *de donat.* P. de Vbaldis *de Canonica Portione cap.* 4. *quæstion.* 6. *numero* 11. & Rota *decisio.* 207. *num.* 2. *par.* 2. *diuersorum.* & Rolan. *consil.* 53. *numer.* 17. *vol.* 3. & Felin. *in cap. graue, numero* 2. *de off. ord.* & plus habet Episcopus in locum, & personas exemptas suæ Diœcesis, quam in prorsus extraneos, etenim habet iurisdictionem in aliquibus casibus in locum, & personas exemptas, Rota *decision.* 702. *numero* 4. & *dec.* 744 *parte* 1. *decis.* 145. *parte* 2. *diuersorum*, maxime post Concilium Triden. vt *in sess.* 7. *cap.* 8. & *sess.* 21. *c.* 8. & *sess.* 24. *cap.* 9. *de refor.* vnde etiam ait idem Gonçalez *glo.* 62. *num.* 27. quod literæ acceptationis alternatiuæ, quæ dari debent in propria Diœcesi, validæ erunt, si datæ sint in loco exempto Diœcesis.

704 Sed ista sententia mihi † non placet, nam quamuis locus exemptus sit de Diœcesi, & in Diœcesi, tamen paria sunt quoad iurisdictionem, quod locus sit exemptus, vel extra territorium, & locus exemptus quoad iurisdictionem dicitur extra potestatem & territorium Episcopi, *d. cap. cum Episcopus* Io. Andr. *in cap. 2. de constitut. in 6. numero* 5. & 6. & ibi Domi. *numer.* 24. & 25. Francus 10. & Ludo. Gom. *in §. statuto eiusdem cap. 2. numer.* 84. & Rolan. *d. consil.* 53. *ex numero* 23. vbi plura cumulat, ac Felin *supra*, & confirmatur, nam ratio, ex qua regula nostra exigit dict. residentiam, est, vt Episcopus tanquam bonus pastor præsit ouibus suis, & munus suum personaliter exerceat, quæ ratio plene cessat, quando est in loco exempto, cum ratione exemptionis oues non sint propriæ ipsius Episcopi, sed alienæ, nempe Prælati illius loci, seu territorij, nec Episcopus ibi possit munus suum exercere regulariter, vnde sententia Gonçal. solum posset procedere, quando Episcopus esset in loco exempto suæ Diœcesis causa sui officij pro iurisdictione exercenda in aliquo casu, quo sibi competeret.

Quinto circa illa verba, † *de omnibus, & quibuscumque Beneficiis*, &c. dubitatur, an possit Episcopus gaudere alternatiua acceptata in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus tamen in alia Diœcesi verbi gratia ad Abbatem S. Ioannis de la Penna ante dismembrationem dictæ Abbatiæ pertinebat prouisio, & collatio in mensibus Ordinariorum Portionum, seu simplicium Beneficiorum Parochialium Ecclesiarum loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustan. Diœcesis, quorum prouisio à dicta Abbatiæ dismembratione Episcopo Iacen. in eius erectione fuit applicata per hæc verba, *de Beneficiorum collationibus, & prouisionibus, seu aliis quibuscunque iuribus pari ratione dicendum est. quapropter declaramus Beneficiorum collationem, aut alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas S. Ioannis de la Penna in locis Tauste, Luna, & Erla, & aliis in planitie consistentibus, deinceps ad Episcopum Iacen. pertinere eo modo, quoad prædictum Abbatem hactenus pertinere sunt soluta*, dubitatum est, an Episcopus Iacen. vigore alternatiuæ per eum acceptatæ possit ea gaudere in huiusmodi Beneficiis, attento, quod in alia Diœcesi existunt, & Abbas S. Ioannis alternatiua gaudere nō posset? ad quod dubium anno 1582. 19. Ian. sic consultus respondit doctissimus Christophorus Robusterius, Rotæ auditor, & postea Episcopus Oriolen. *ratione nouæ erectionis Episcopatus Iacen. Episcopus gaudet alternatiua quoad prouisionem, seu collationem Beneficiorum Parochialium loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustanæ Diœcesis, & pari ratione dicendū est, quoad alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas S. Ioannis de la Penna in locis prædictis, Christophorus Robusterius Rotæ auditor.* 705

Et cum postea dubium † istud propositum esset in Rota coram Illustrissimo Plato idem resoluerunt Domini, vt apparet ex decisionibus sequentibus Cęsaraugustana Beneficij de Tauste 14. Nouemb. 1586. *cum Abbatia loci de Tauste existentis in Diœcesi Cæsaraugustana, cuius Abbas habeat facultatem conferendi Beneficia, fuisset vnita Episcopatui Iacen. tunc erecto, ita, vt dicta Abbatia, eo modo ad Episcopum pertineret, quo ante erectionem ad Abbatem pertinere erat soluta, contigit dubitare, an Episcopus Iacen. gauderet alternatiua in Beneficiis loci? & dubio super inde dato die Veneris 14. Nouemb. 1586. domini tenuerunt partem affirmatiuam, nam gratia alternatiua concessa Episcopis residentibus capit omnia Beneficia spectantia ad liberam* 706

eorum collationem,quare,cum per vnionem, factam de dicto loco de Tauste Episcopatui Iacen.Beneficia eiusdem loci,ad liberam Episcopi Iacen.collationem spectare inceperint,necessario sequitur, vt alternatiua in eis locum habeat,& licet ante vnionem Abbas non posset conferre,nisi in quatuor mensibus, id proueniebat propter impedimentum regul.reseruatoriæ, quo sublato etiam ipse potuisset conferre in aliis mensibus, pari igitur ratione poterit conferre Episcopus,propter gratiam alternatiuam,quæ tollit obstacula.Caputaquen. decisione 87. numero sexto libr. secundo,*& ideo non obstat quod Abbatia fuerit vnita eo modo Episcopatui, quo erat ante vnior ẽ, quia ante vnionem ita erat apud Abbatem,vt,si Papa substulisset impedimentum reseruationis, Abb.potuisset conferre,nunc autem sublatum est impedimentum in mensib.non reseruatis, quoad Beneficia spectantia ad collationem Episcopi,ergo gratia prædicta tollens obstaculum,quoad menses in alternatiua expressos,habebit locum etiam in Beneficiis extra Diœcesim, spectantibus tamen ad Episcopi collationem, ad quod propositum placuit Dominis* decisio *Caputaquen.* 335. libro primo.*Non obstat,quod dicitur Episcopum in acceptatione se restrinxisse ad Beneficia suæ Diœcesis,quia contrarium apparet ex lectura, nam acceptat simpliciter,& licet fides,quam idem Episcopus facit de acceptatione,attestetur,etiam se contulisse Beneficia suæ Diœcesis, nec excludit alia Beneficia,cum stent ea verba demonstratiue,non taxatiue,nec propterea recedit ab acceptatione generali,cum de hoc verbum nullum ex lectura etiam acceptationis, apparet minus verum esse,quod dicitur acceptationem factam fuisse de alternatiua iam extincta, nam illa dicit simpliciter acceptare gratiam alternatiuam à Gregor.concessam,quare est intelligendum de illa,quæ tunc vigebat,non autem de ea, quæ erat extincta, quæ iam desierat esse,& sic acceptari non poterat,nec prodesse Episcopo, & ex his concluserunt Domini in Beneficio,de quo agebatur, Episcopum Iacen.gaudere potuisse gratia alternatiua, non obstante, quod esset in Diœcesi Cæsaraugustana, quia tamen intelligebatur per partem,quod Episcopus aliter intellexerat,atque obseruauerat eo,quod contulerat Beneficia dicti loci de Tauste,in mense Martij, Domini reseruauerunt hunc articulum particulariter videndum, cum super eo voluerit audiri.*

In eadem sexto Martij 1587.coram eodem D.Plato.

Domini resoluerunt non constare, quod Episcopus Iacen.acceptando alternatiuam, intellexerit tantũ de Beneficiis sitis in Diœcesi, cum simpliciter acceptauerit & simplex acceptatio trahatur etiam ad Beneficia extra Diœcesim ad collationem suam spectantia, vt fuit resolutum coram me in hac causa die.14. Nouembr.1586.Nec datur aliquis actus positiuus Episcopi,per quem possit apparere de huiusmodi mente, quin potius dantur nonnullæ collationes,per quas apparet Episcopum vsum fuisse alternatiua, etiam quoad Beneficia extra Diœcesim,vt in Beneficio collato de mense Martij 1579.quod vacauerit de mense Februa.& licet eo tempore nondum fuisset præsentata in curia acceptatio alternatiuæ,tamen Episcopus sciebat se acceptasse, & ad se non posse spectare,nisi vigore alternatiuæ. Non obstat,quod dicat collationem ad se spectare pleno iure, quia remoto obstaculo reseruationis per alternatiuam collatio spectat ad Episcopum pleno iure, non obstat, quod Episcopus dicat se vigore alternatiuæ contulisse Beneficia suæ Diœcesis,quia non excludunt acceptationem,quoad Beneficia extra Diœcesim,vt ex effectu,& ex collationib. memoratis videre est, neque obstat quod Episcopus conferendo in mense reseruato Papæ per regulam alternatiuam amittat priuilegium regulæ,& per necessarium antecedens collatio facta in mense, qui de sui natura est Episcopi, posset sustineri tanquam valida, cum ex actu nullo pœna non incurrat,imo si pœnæ locus esse debuerit,actum valere oporteat, iuxta tradita per Bartol. in l.1. versic.vnde, cum quæritur. C. de his, quæ pœnæ nomine,& *tradit Clarus* in §. feudum, quæstio. 31. versic. sed quæro, *quia fuit responsum, quod Episcopus conferendo in mense reseruato,nulliter confert,quare cum Papa sibi reseruet sex menses alternatos,nullitas collationis oritur à reseruatione,pœna autem incurritur ex sola intromissione,dum conatur conferre Beneficium in mense reseruato,vt aperte patet ex verbis reg.alternatiuæ, quæ priuationis pœnam inducunt, si solum modo Episcopus se intromiserit.* Eandem sententiam,nempe,quod Episcopus recte alternatiua gaudebit,quoad Beneficium extra suam Diœcesim consistens ad liberam illius collationem spectans,breuiter tenet posthæc Gonçalez *glos.*10.*num.* 4.allegans Mohed.*decis.*3.*de Præb.* qui non loquitur in proposito,nec eius decis.est certa,vt infra *cap.*3. *num.*29.

Circa illa verba,*ad liberam ipsorum † dumtaxat, non autem aliorum cum eis,&c.*de quibus Gonç.*gl.*45. *seq.*videnda sunt per nos dict.*sup.à n.*470 circa quæ tamen restant aliqua dubia examinanda, & ideo dubitatur, an in Ecclesiis in quib.collatio Beneficiorum,& Præbendarum est communis Episcopi & Capituli,facta inter eos conuentione, & concordia de prouidendo alternis vicibus iuxta *Clem.*2.*de iure patron.* possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua? in quo videbatur dicendum,quod non, nam tunc Episcopus non videtur prouidere iure suo proprio tantum,& sola sua authoritate, sed etiam iure & authoritate Capituli,& iure communi ad *cap.fin. de Præben.in* 6.& Puteum *decis.*88.*in fi. lib.*3.vbi dicitur in terminis alternatiuæ antiquæ,quod alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo,vbi menses Ordinarij sunt diuisi inter Episcopum, & Capitulum ex concordia,& sequitur Granutius ad Simonetam *quæst.*17.*num.*4.de quo supra *num.*471. quod non potest alia ratione procedere, nisi, quod adhuc facta ista diuisione prouisio fit iure communi,& non iure proprio tantum,& confirmatur.nam licet, vsus & exercitium iuris conferendi sit diuisum per turnos,tamen ius ipsum, & proprietas conferendi remanet indiuisum,vt fuit dictum in Salamantina Portionis 30.Aprilis,& 23.Iun.1599 coram D.Mellino, de qua supra *n.*239. 707

Nihilominus tamen contrarium,† & sic partem affirmatiuam tenuit Rota in causa Salamantina alternatiuæ 22.Octobr.1581.coram D.Robusterio, vt in sequenti decisione.*Dubitatum hodie 22.Octobr.1581. stante concordia inter Episcopum,& Capitulũ Salamatinum super collatione* Dignitatum, *Canonicatum,Portionum, & dimidiarum Portionum dictæ Ecclesiæ in turno & alternatiua Episcopis residentib.per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa,quorum omnium in necessariis copia detur,an si Dignitates, Canonicatus, Portiones, & dimidiæ Portiones d. Ecclesiæ vacauerint in mensib.alternatis,in eis intret, vel non intret reseruatio,de qua alternatiua Sanctissimi Domini Nostri? & licet informantes fortasse existimantes quod forma* 708

modernæ

modernæ alternatiuæ sit eadem cum antiqua, contendat quod Capitulum ex Beneficio Episcopi possit vti alternatiua per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa ex Calder. consil.22. de Præben. cum aliis allegatis: *tamen Domini, viso tenore dict. alternatiuæ, resoluerunt, quod dictus Episcopus solus potest vti alternatiua, non autem Capitulum, sine vellet Capitulum conferre in eadem vacatione, cum D. Episcopo, quod tamen sibi licet; cum turni sint vigore concordiæ distincti, siue vellet separatim conferre in suo turno, quia alternatiua est limitata ad solos Episcopos, Archiepiscopos, & alios superiores, vt inuitentur ad residendum, quod non potest applicari ad Capitulū, est etiam limitata ad collationem pertinentem libere dumtaxat, & non cum aliis, vt expresse excludat Capitulum quando habet communionem cum Episcopo, & in hoc verba alternatiuæ huiusmodi sunt ita pregnantia, geminata, & clara, vt non indigeant aliqua declaratione, vel suppletione: vnde, cum in puncto agatur de facultate conferendi vigore istius alternatiuæ, Domini restrinxerunt difficultatem ad solum D. Episcopum, videlicet, an D. Episcopus Salamantinus possit vti alternatiua in istis Dignitatibus, & aliis Beneficiis vacantibus in turno suo, & in mense alternato? & resoluerunt, quandiu vacauerint dict. Benefi. in prædicta Eccl. & in mensibus alternatis pro Episcopo, & in turno suo, poterit D. Episcop. illa lib. conferre, quia Beneficia, stante huiusmodi concordia & turno, dicuntur pertinere ad liberam collationem Episcopi, & non vna cum Capitulo, & sic in eis non intrat reseruatio seu limitatio (& non cum aliis) de qua in d. alternatiua, & hoc tam ex dispositione iuris communis, quam ex verbis expressis dictæ concordiæ sine turni, nam vbi ex concordia partium collatio Beneficiorum pertinentium ad duos, vel plures simul est, prout hic, alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totū ius conferendi pro illa vice dicitur transfertur in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum, etiam iure proprio, & non iure communi. vt bene Ioan. Andr.* in cap. cum in illis. § fin. de Præbend. in sexto *& ibi sequuntur Gemin. Francus Anchar. Ioann. Veglel.* in compendio sexti, & in eodem cap. cum in illis, *Rochus* tract. de iure patron. verbo ius, quæstione sexta numero vndecimo. *Lamber.* eodem tract. libro primo parte secunda quæstione secunda, articul. trigesimo sexto, numero secundo, & 8. *Bologni. Ad Ananiam* consil. quadragesimo tertio de iure patron. *& sic verum est, quod eo tempore, quo fit collatio, est quo ad liberam dispositionem Episcopi, & non cum alio, quod tempus collationis debet attendi. nam qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi* l. in delictis. §. in extraneis de noxalibus *accedit, quod alternatiua est fauorabilis, & late interpretanda in fauorem Episcoporū, Calde.* d consil. 22. de Præbend. *& sic ista communio successiua non instantanea, & contemporanea, non attenditur ad istum effectum, idem etiam sequitur attento tenore d. concordiæ, in qua præsertim* in 16. cap. *expresse dicitur ad solum Episcopum, & ad liberam illius collationem, & non nomine Capituli, sed iure proprio conferat, cum aliis clausulis amplissimis, & quod subdit postea, sine consensu Capituli, & perinde, ac si per Capitulum esset facta prouisio, est per comparationem, & similitudinem, vt tam valida, & efficax existat talis prouisio, ac si esset ab vtroque scilicet Episcopo, & Capitulo: dictiones enim istæ, perinde ac si, & similes comparationem, & similitudinem significant, vt late habetur in* l. prima in princip. recept. arbitris *nec refragatur* decisio quarta de compromissis in antiquis *vt in illius lectura apparet. Nec obstat perplexitas considerata, quod Episcopus habeat tot menses, & Capitulum paucos. nam, licet concordia det facultatem illam vtendi alternatiua concessa Episcopo, id fuit factum eo tempore, quo tenor alternatiuæ non repugnabat interpretationi iuris communis, quo inspecto alternatiua concessa Episcopo dicitur concessa Capitulo, Calder.* dict. consil. 22. *Sed cum tenor modernæ alternatiuæ aliud inducat, fit caducum illud Capitulum concordiæ, vt possit vti eadem alternatiua. Nec hinc sequitur aliqua inæqualitas, vel perplexitas, cum sit exspectandum quousque veniat turnus pro Capitulo, adeo quod Episcopus, post quam semel prouiderit, non poterit amplius prouidere antequam veniat vacatio in quatuor mensibus Capituli, iuxta tenorem concordiæ, an autem Capitulum possit recedere à concordia, quia illud Capitulum correspectiuum de alternatiua fit caducum, est alia res, in qua est videndum de causa concordiæ, an illa fuerit successiua, vel momentanea, & alia forte essent discutienda, quæ non pertinent ad nos; hic enim præsupponimus existentiam, & durationem concordiæ.*

Et idem fuit dictū in † Salamantina dimidiæ portionis 25. Iun. 1590. coram D. Comitulo, scilicet Episcopum Salamantinum in suo turno, gaudere alternatiua, & in Lunen. Sarcanen. Canonicatus 23. Octob. 1598. coram D. Seraphino supra relata, numer. 472. & facit *dec.* Achillis 15 *seu secunda de iure patr.* & Putei 107. *lib. 3.* & quod stante diuisione simultaneæ inter Prælatum, & Capitulum, quam iura permittunt, *cap. vltim. de Præben. in sexto* gloss. *in d. Clem. 2. de iure patron.* quilibet eorum iure proprio in suo turno confert, nec collatio est communis, fuit etiam alias dictum in vna Romana Beneficiatus Sancti Petri 28. April. 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouembr. 1596. coram D. meo Corduba, & 8 Martij 1602. coram D. Penna infra relatis 10. *part. cap. 3. numero* 39. & ita in proposito dubio tradit post hæc Gonçalez *glos.* 45. §. 1. *à num.* 12. dicens, idem nouissime resolutum in vna Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iusto. 702

Et idem erit, quando † diuisio facta est per choros, seu latera, nempe quod Beneficia, seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere dextero chori Ecclesiæ spectent ad collationem Episcopi, Beneficia vero, seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere sinistro chori ad Collationem Capituli, seu quod Beneficia chori Episcopi spectent ad prouisionem ipsius Episcopi. Beneficia vero chori Decani, ad prouisionem Capituli, vt in aliquibus Ecclesiis seruatur, nam similiter in hoc casu Episcopus gaudebit alternatiua acceptata in Benefi. sui chori ad eius prouisionem spectantibus, Capitulum vero prouidebit in quatuor mensib. ordinariis, de Beneficiis sui chori, Gonçal. supra *n.* 36. 703

Et idem etiam erit, † quando diuisio facta est per menses, ita vt Episcopus conferat vacantia in duobus ex quatuor mensibus ordinariis, & Capitulum in aliis duobus, iuxta gloss. *in d. ca. fi. de præben. in 6. verb. statuto,* dummodo Episcopus habeat mensem Martij, & Septem. quo casu Episcopus gaudere poterit alternatiua, per quam dicti duo menses dimittuntur Papæ, & loco illorum Episcopus recipit alios quatuor menses, Februa. April. August. & Octob. Si vero Episcopus non haberet dict. duos menses, Martij, & Septembris minime intraret alternatiua, cum illos duos menses permutare non valeat cum Papa, nec possit Episcopus auferre Capitulo aliquem ex suis mensibus *l. id quod nostrum d. reg. iuris.* 704

cum aliis, ita Gonçalez sup. ex *numero* 37.

712 Sed videtur, † quod etiamsi Episcopus habeat mensem Martij, & Septemb. nullo modo possit gaudere alternatiua, quia Papa in alternatiua, Episcopo habenti alias quatuor menses, dat duos menses plus, ita vt habeat sex menses, & sic auget solum in dimidia parte, at si habenti solos duos menses darentur quatuor pro illis, duplicarentur menses, & augeretur, non in dimidio, sed in alio tanto, vnde, cum non seruetur proportio, non videtur intrare alternatiua, & hoc mihi magis placet, quod non aduertit Gonç. ibi, & *glo.* 54. *n.* 25.

713 Si autem sit facta diuisio † simultaneæ per hebdomadas, seu dies, non potest commode intrare alternatiua, etiam respectu Episcopi, quia diuisio temporum fit à reg. nostra per menses, non per hebdomadas, aut dies, & diuisio per hebdomadas, vel dies repugnat diuisioni mensium per alternatiuam constitutæ, cum hebdomada, & dies vtriusque, nempe Episcopi, & Capituli possit occurrere in vno & eodem mense. Et vna & eadem hebdomada possit participare de duobus mensibus, &c. Gonçalez *supra à num.* 49.

714 Sed si diuisio collationum facta sit inter † Episcopum & Capitulum per alternatos annos, vt in specie *dict. decis.* Achillis 315. in anno Episcopi proculdubio intrabit alternatiua, cum de illo anno Beneficia sint liberæ collationis Episcopis, & possit fieri commoda mensium diuisio inter Papam & Episcopum, nullumque adsit impedimentum, iuxta dicta, quamuis secus sit in anno Capituli, Gonçal. *supra numer.* 55. *& seq.*

715 Et quod dictum est, † intrare alternatiuam in turno Episcopi, quando simultanea diuisa est inter Episcopum, & Capitulum, videtur procedere etiamsi sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit diuisa, & collatio remaneat communis, vt in Ecclesia Segobien. & Palentina, iuxta infra dicta *num.* 733. *& seq.*

716 Et idem erit in iure patronatus, † seu præsentandi communi Episcopi ratione Dignitatis, & aliorũ per concordiam diuiso, quoad turnum Episcopi, nam in eo poterit gaudere alternatiua.

717 Nec prædictis † obstat *d. c. fi. de Præb. in* 6. quia termini illius sunt diuersi, & ratio diuersa.

718 Ad *d. decis.* Putei 88. *lib.* 3. responderi potest, † vel quod non est vera, ex d. doctrina Ioannis Andr. *in d. cap. cũm in illis. §. fin.* quem sequuntur plures relati *in d. decis.* Salamantina alternatiuæ, vel quod procedit cum concordia illa, & diuisio mensium facta fuit cõcessa iam alternatiua Episcopo, & ab eo acceptata, & ea iam gaudente Capitulo ex Beneficio Episcopi, tunc enim pro tempore illius alternatiuæ videbatur Capitulum posse ea vti, ex quo ante diuisionem ipsi competebat.

719 Sed verius est, quod in terminis alternatiuæ † antiquæ, in qua illa decisio loquitur, alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi, ex concordia, vt ibi dicitur etiamsi concordia, & diuisio esset facta ante concessam alternatiuam, vt patet ex dict. Salamantina alternatiuæ, quod tamen non procedit ex eo, quod prouisio adhuc fiet iure communi, etiam facta ista diuisione, sed quia per concordiam diuiduntur menses Ordinarij, prout competerent Episcopo, & Capitulo, & sic stante alternatiua, quæ posset prodesse Capitulo menses alternatiuæ.

Ad confirmationem † respondet Gonçal. *supra* 720
numero 20. quod tunc solum est diuisum exercitium, non tamen ipsum ius conferendi, quando ille, ad quem turnus spectat, confert communi nomine, secus vero, si confert solo iure proprio, vt in causa d. deci. Salamantinæ alternatiuæ, & quod ita fuit distinctum & declaratum in d. Romana Beneficiatus S. Petri 28. April. 1595. coram Gipsio. & in d. Salamantina Portionis 16. Maij 1603 coram D. Iusto. Sed ibi saltem in d. Romana solum dicitur, quod quando est diuisa simultanea, quilibet confert in suo turno iure proprio, nec fit talis distinctio. Et illa deci. Salamantina Portionis 30. Apr. & 25. Iun. 1599. coram D. Mellino, in confirmatione allegata loquitur in eadẽ concordia facta inter Episcopum, & Capitulum Salamantinum, de qua in d. dec. Salamantina alternatiuæ: vnde ad d. confirmationem respondendum est, vt supra *n.* 242.

Sed hic est difficultas, an prædicta resolutio pro- 721
cedat, † etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, an vero requiratur, quod sit confirmata? Et quidem videtur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & consequenter in ea pro tunc procedere dictam resolutionem, iuxta supra dicta *numero* 709. non tamen transire ad successores in Episcopatu, etiamsi sit facta nomine Dignitatis, & successorum, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata *cap. de cætero cap. veniens de transact.* Rota in vna Oscen. Canon. 9. Martij 1592. coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum. *Non esse locum executioni Breuis de capienda possess. illius, vti reseruati, ex reg. 8. Gregor. XIIII. cum in actis constaret de prouisione anteriori Capituli, & prætenderetur ad illud spectare collationem vigore conuentionis, seu statuti, ad quod probandum & obseruationem illius debebat admitti ab auditore Cameræ, cum ista exceptio oriretur ex ipso Breui, & sic cessabat, quod dicebatur dictam concordiam non fuisse confirmatam, & ideo expirasse morte illius Episcopi, cum quo fuit inita, quia prædicta concordia fuit facta nomine Dignitatis, & successorũ, ideo potuit à successoribus obseruari, & dati erant articuli ad probandã obseruantiam, &c. Sed satis esse, quod Episcopus non reclamauerit vt sustineatur prouisio Capituli. Puteus* decisio. 21. de Præben. *& inferiorem collatorem etiam venire appellatione ordinarij*, &c. Rota etiam in vna Vlisbonen. Beneficij de Ouidos 20. Aprilis 1598. coram Dom. Lancelloto, in qua fuit resolutum, *constare de iure Petri prouisi à Priore S. Iacobi de Ouidos, qui licet non sit fundatus super iure conferendi Beneficia suæ Parochiæ, competit tamen ei ex concordia inter Archiepiscopum Vlisbonen. & Reginam Catherinam, ac Priores Ecclesiarum sui iuris patronatus inita, quod durantibus differentiis inter ipsos existentibus, Beneficia dictarum Ecclesiarum alternatim prouiderentur, nec obstare, quod concordia, vti non confirmata à Papa non sit transitoria ad successores in Archiepiscopatu, c. veniens de trãsact. quia satis ligat Georgium Archiepiscopum, cum ipse illam approbauerit conferendo iuxta tenorem alternatiuæ, & approbando collationes à Priori eius vigore factas, Aym.* consi. 158. numer. 2. & 3. & cõsil. 159. nu. 5. in fin. *vltra, quod præter concordiam Prior est in quasi possessione conferendi per turnum, quod solum sufficit, vt collatio facta Petro fuerit valida* capit. cum olim. de causa poss. cap. consultationibus de iure patron. *&c.*

Verum prædicta concordia † facta per Episco- 722
pum cum suo capitulo, videbatur transire ad succes-

sores

sores, etiamsi non esset à Papa confirmata iuxta doctrinam Ostiensis *in cap. nouit. de his quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli*, quam ibi sequuntur Ioan. And. Butrius, Card. & Imola, & glossa *in Clementina secunda, §. fin. verb. Ecclesiam de rebus Ecclesiæ*, & Rota *decis. 756. num. tertio parte prima diuers.* quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate, quia non potest dici alienatum ab Ecclesia, quod semper in dominio Ecclesiæ retinetur, &c. ergo multo magis poterit facere concordiam cum suo Capitulo super prouisione communi, & simultanea diuidenda.

Respondetur tamen † prædictam doctrinam Ostien. esse dubiam, vt per Card. *in d. Clem. 2. §. fi. 6. q.* & contra eam tenet Bonif. *ibidem n. 16.* dicens, quod in eo, quod detrahitur à mensa Episcopali distincta à mensa Capituli, est alienatio, quam solus Episcopus facere non potest, vt *c. 1. de reb. Ecclesiæ non alienan. & d. §. fina.* & hoc videtur verius, & in proposito ita sentit Rota in dict. Oscen. Canonicatus, & in Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ inf. adducta *c. 4. nu. 140.* 723

Sed prædicta doctrina, † & resolutio difficultatis propositæ, quatenus dico, quod facta concordia, & diuisione simultaneæ etiam non confirmata, intrat alternatiua in turno & prouisione Episcopi pro tempore, quo concordia durat, videtur corruere ex traditis per Gonçalez post hæc scripta visum *d. glo. 45. §. 1. ex n. 93.* præsertim ex decis. Rotæ, quam refert in vna Columbren. Canonicatus 24. Maij 1599. coram D. Mellino in qua, vt ait, fuit resolutum, quod *quamuis fuisset facta diuisio inter Episcopum, & Capitulum per choros, & de super esset inita inter eos concordia, quæ Apostolica confirmatione fuerat munita, nihilominus non intrabat alternatiua per Episcopum Columbren. acceptata ex duplici ratione per eandem decisionem assignata, prima, quia in confirmatione Apostolica dictæ concordiæ aderat clausula expressa, saluis reseruationibus Apostolicis, & sine earum præiudicio, & ideo sicut ante concordiam non poterat Episcopus conferre, nisi in solis quatuor mensibus ordinariis, sic etiam, nec post concordiam cum Canonicatus dictæ Ecclesiæ Cathedralis non sine liberæ, sed simultaneæ collationis, & alternatiua locum non habeat, nisi in Beneficiis liberæ collationis, ac dicta confirmatio Apostolica præseruet præiudicium Sedis Apostolicæ, ac saluet reseruationes Apostolicas, ita vt ad hunc effectum esset perinde, ac si d. confirmatio obtenta, non esset, & ideo alternatiua intrare non poterat, vnde quando dicta clausula, saluis reseruationibus &c. apposita fuerit in confirmatione cõcordiæ in nullo casu intrabit alternatiua, cum constet de voluntate Papæ nolentis includi, Bart.* in l. si quis priore n. 3. ff. ad Trebell. *Mohed*, dec. 23. n. 2. & 3. de Præb. *secunda ratio fuit, quia Episcopus, & Capitulum nihil possunt facere inter se in præiudicium Sedis Apostolicæ, ad effectum, vt ex tali statuto, vel concordia tollantur reseruationes Apostolicæ mensib. in quibus antea Episcopus prouidere non poterat propter simultaneam collationem, cum in potestate inferiorum non sit per eorum pacta priuata præiudicare reseruationibus Apostolicis, vel illas diminuere*, c. cum inferior. ca. quod super his, de maioritate & obedientia. Clementina, ne Roman. de election. *glo. & Bart. & alij* in authen. quæ supplicatio C. de precib. Imperatori offeren. *Paris.* conf. 111. num. 6. lib. primo *Felin. plenissime* in d. cap. quod super his num. 1. vsq. ad fi. *Rota, quæ loquitur de simili turno, seu vicissitudine* decis. 3. post mediũ vers. 724

nec potest dici. de concess. Præb. in antiquior. *Bisgneti, nam alias si possent facere, quod Beneficia simultaneæ collationis efficerentur liberæ collationis, vt intraret alternatiua in illis, daretur occasio, vt facilis via aperiretur includendi in alternatiua Beneficia, quæ sunt simultaneæ collationis, & eludendi dispositionem regulæ nostræ*, ita dicta decisione Columbrensi.

Vnde resoluit Gonçal. *ibi ex num. 71.* † quod, si agitur de diuidendis collationibus, vt commodius fiant, & discordiarum euitetur occasio, secluso effectu reg. nostræ, proculdubio valet concordia, & diuisio, ex *d. Clem. 2. versic. & vt facilius de iure patron.* vbi glo. & Dd. & *d. ca. fin. de Præb. in 6. & l. vnæ, vers. vsus ff. de seruitutib. & l. quoties. 34. ff. de vsufruct.* & traditis per Boerium *dec. 5. à n. 2.* Lamb. *lib. 1. par. 2. art. 36. à n. 6.* Couar. *pract. ca. 40. n. 1. 9. 2.* & Cæsarem de Grassis *dec. 3. de re iudicata.* Si vero agitur ad effectum reg. nostræ, scilicet, vt intret alternatiua in istis Beneficiis, quæ alias erant simultaneæ, & non liberæ collationis, quando concordia fuit per sedem Apostolicam ex certa scientia confirmata, sine vlla difficultate intrabit alternatiua, vt fuit decisum in d. Salamantina alternatiuæ, & in dicta Salamantina Portionis, quando vero fuit confirmata cum restrictione illius clausulæ, *saluis reseruationibus Apostolicis. & sine illarũ præiudicio*, minime alternatiuæ locus erit, vt in d. Columbren. Canonicatus, nec etiam erit ei locus, quando fuit confirmata concordia in forma communi dumtaxat, aut quando non fuit confirmata nisi fuerit longo tempore obseruata, nam stante lõga consuetudine, super d. diuisione, seu libera collatione, alternatiuę locus erit &c. 725 726

His tamen non obstantibus † persisto in prædicta mea resolutione, & adhuc existimo, stante concordia, & diuisione simultaneę, intrare alternatiuam in turno & prouisione Episcopi, etiamsi illa non sit confirmata, nec obstat, quod Episcopus, & Capitulum non possunt per eorum pacta præiudicare sedi Apostolicæ, & ęius reseruationibus, &c. quia istud præiudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur ex regul. *l. si quis nec causam ff. si certum petat*, vbi Ias. ex *num. 3.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis. n. fi. de Præb. in 6.* Feretrus *consi. 64. & 243. numer. 3.* cum aliis per Gonçalez *d. glo. 45. §. 1. numer. 35.* & cum Episcopus, & Capitulum in facienda huiusmodi concordia, & diuisione vtantur iure suo & permissione iuris, non videntur fraudem committere *l. nullus 56. ff. de reg. iuris* cum aliis per glo. & Decium ibi. 727

Rursus existimo intrare alternatiuam, † quando concordia fuit confirmata cum clausula, *saluis reseruationibus Apostolicis, & sine earum præiudicio.* Nam ista clausula non ponitur ad tollendam alternatiuam sed ad saluandas, & præseruandas reseruationes Apostolicas, siue octo, siue sex mensium, & alias, ita vt per talem confirmationem non intelligatur dari ius in reseruatis, & per illam clausulam potius exprimitur id, quod de iure inest, & sic nihil operatur *l. 3. ff. de legat.* & dicitur alias infra *11. par. cap. 5. num. 21. & 335.* 728

Et de materia turnorum in collationibus † Beneficiorum, vide Gonçal. *d. glo. 45. §. 3.* vbi de ista materia in particulari agit, & aliquas q. tractat. & vide etiam dicta sup. *à n. 233.* 729

Septimo dubitatur, † supposito, quod electio personæ Pœnitentiarij quandocumque facienda ad solum Episcopũ spectat, absque consensu Capituli, collatio autem Præbendæ ab illis fieri debet, ad quo 730

ante spectabat, iuxta declarationem S. Cong. Concilij, vt infra dicetur *cap. 4. a nu. 137.* an in Ecclesiis, in quibus collatio Præbendarum est communis Episcopi, & Capituli, vt in hac Ecclesia Abulen. & aliis, vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ in mense alternato, puta Febr. April. Aug. seu Octo. Episcopus virtute alternatiuæ acceptatæ possit eligere personã Pœnitẽtiarij, & illi sit faciẽda collatio ab Episcopo, & Capitulo: & idẽ dubium est, vbi collatio Præbẽdarum esset solius Capituli, quod est quærere, an in Canonicatu, & Præbẽda Pœnitẽtiariæ possit Episcopus gaudere alternatiua, non obstante, quod collatio Præbendarum sit cõmunis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli Et videtur, quod non, nam alternatiua est restricta ad Beneficia, quę spectant ad liberam Episcoporum, dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, &c. vt in d. verbis reg. & in Pœnitentiaria, licet electio personę ad solum Episcopum pertineat, tamen collatio Præbendę est communis, seu solius Capituli in prędictis Ecclesiis, vt supponimus, & sic non potest dici spectare ad liberam Episcoporum dumtaxat dispositionem & ita hanc partem negatiuam aliqui tenent.

730 Nihilominus † tamen verior videtur pars aff. nam considerandũ est, quod Pœnitẽtiarius habet officium Pœnitẽtiarij, cp est principalius, & insuper præbendã Canon. illi vnitam, seu annexam, vt patet ex S. Con. Trid. *sess. 24. de ref. c. 8* & dicet inf. *15. p. c. n. 250.* cũ ergo electio personæ Pœnitentiarii, & sic dispositio officij Pœnitentiarij, quod est principalius, spectet ad solum Episcopum, habebit in eo locum alternatiua, non obstante, quod collatio præbendæ annexæ sit communis, seu solius Capituli, nam id est attendendum, quod est principalius, nec Capitulum potest conferre, nisi electo ab Episcopo in Pœnitẽtiarium, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum fruetur alternatiua in collatione Præbendæ annexæ Pœnitentiario, ex reg. *l. 1. ff. de author. tutor.* de qua per glos. *in §. ex non scripto, verb. diuturni institut. de iure naturali*, quod in consequentiam, & per obliquum aliquid permittitur, quod alias principaliter, & directo denegatur, & ex reg. *l. Arist. ff. quæ res pignori oblig. poss. in fi.* ibi, *Sæpe enim, quod quis ex sua persona non habet hoc, per extraneum habere potest.* Et *l. si communem ff. quemadmodũ seruitutes admittantur*, quod ratione communionis quis consequitur, quod per se non posset, & est in simili *glo. fin. in c. vnic. §. verum, de iure patron. in 6.* quam DD. ibi communiter sequuntur, & alij inf. citati, *c. vlt. numero 210.*

731 Et ita plane tenuit Rota † in vna Mayoricen. Canonicatus, seu Pœnitentiariæ coram Illustrissimo Mellino, & corã Illustrissimo Seraphino, in qua cõsequenter, & conformiter ad ista resoluerunt Domini vacante pœnitentiaria in mense Sept. habente Episcopo alternatiuam, prouisionem, & electionem Pœnitẽtiarij spectare ad Papã ratione mensis Apostolici, nec valere prouisionem factã ab Epiſcopo, & Capitulo, non obstante, quod collatio Præbendarum esset communis Episcopi, & Capituli. Licet in illa coram D. Seraphino, Domini videantur velle quod in illo casu posset Episcopus, & Capitulum facere collationẽ Præbendæ Pœnitentiario electo à Papa, nisi ipse Papa præueniret eligendo simul, & conferendo, quod mihi non placet, nam tunc nullo modo posset collatio Præbendæ ad Episcopum, & Capitulum pertinere, sed ad Papam vti sequela, vt in illa coram D. Mellino, & in consequentiam, sicut quando vacaret in mensibus alternatis Episcopi, in consequentiam collatio Prębendæ spectaret etiam ad Capitulum, & non solum in duob. mensibus quicquid in illa coram D. Seraphino controuertatur, quę decis. sic se habent.

Maioricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram D. Mellino.

Domini concorditer † resoluerunt, non constare de bono iure Mathæi, moti fuerunt, quia Episcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio successit in mense Septem. ideo prouisio spectabat ad Papam, & non ad Episcopum, & Capitulum, à quibus ipse fuit prouisus, nec potest reuocari in dubium acceptatio alternatiuæ, & residentia Episcopi, quia de acceptatione constat in actis, & ex confessione Episcopi: residentia vero probatur ex prouisione Matthæi, quæ est facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ Mayoricen. die sequenti post vacationẽ, vltra quod absentia Episcopi priuat ipsum cõmodo alternatiuæ, sed non præiudicat Papæ, vt fuit resolutũ, in causa Fauentina Canonicatus 16. Decemb. coram R. P. D. Blancheto. Non obstat, quod alternatiua est restricta ad Beneficia, quæ spectant ad liberam collationem solius Episcopi, & collatio in Cathedralibus est communis Episcopi, & Capituli, Cassad. deci. 22. de Prębeñ. & licet electio personæ Pœnitentiarij spectet ad Episcopum, tamen collatio Præbendæ pertinet ad eos, ad quos ante cõcilium spectabat, vt in ista causa Cong. Illustrissimorum Cardinalium S. Concilij interpretum censuit, quoniam respondebãt Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Episcopum, non autem quando vacatio contingit in mense Apostolico, pro vt eadem Congreg. censuit in causa Salamantina, & Tirasonen. nominationis Pœnitentiarij, quia, cum Præbenda, sit vnita officio Pœnitentiarij, collatio Præbendæ, vti sequela officij Pœnitẽtiarij, spectat ad Papam ad quem pertinet electio personæ Pœnitentiarij. glo. in c. vlt. verb. datur, de refcrip. in 6. Peregrin. decis. 40. lib. 1. Anton. August. tit. de vnio. §. 3. alias, si collatio Præbendæ spectaret ad Episcopum, & Capitulum quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam sequerentur plura absurda, secundum Dominos; primum quod prouisio Papæ redderetur elusoria, si Episcopus, & Capitulum, alteri conferrent Præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum consequeretur, secundum quod esset necessarius duplex titulus, vnus à Papa, alter ab inferiore; tertium, quod Præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & Pœnitentiarius haberet solum officium sine Præbenda, & tamen vnitorum eadem debet esse dispositio. Angel. in l. sed si plures. §. filio. n. 1. & ibi Imola in princ. ff. de vulg. & pupill. substitut. qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit Ecclesiam, cui alia est vnita, vt non possit vnam sine alia possidere. 732

In eadem coram D. Seraphino 24. Ianuarij. 1597.

Fuit dubitatum super validitate collationis Canonicatus, & Præbendæ Ecclesiæ Maioricen. vnitæ officio Pœnitentiariæ iuxta decretum S. Concily Trid. sess. 24. ca. 8. de refor. factæ per Episcopum Maioricen. cum vacarent per obitũ cuiusdã Ant. Pellicer. de mense Sept. 1585. & in hoc versabatur difficultas, quod Episcopus acceptauerat alternatiuam, & sic mensis Sept. effectus erat Apostо-

Apostolicus, ideo dubitatur, an electio Pœnitentiarij spectaret ad Papam, vel ad Episcopum, & pro validitate deducebatur alternatiuam capere tantum beneficia, quæ spectant ad liberam Episcopi collationem, sed in casu proposito electionem esse quidem Episcopi, sed collationem spectare ad Episcopum & Capitulum, ideoque non habere locum alternatiuam, ita vt Papæ competat electio, & pro hac parte allegabatur quædam decis. S. Cong. Concil. in causa Gerund. contrarium tamen in hac causa fuit resolutum coram R.P.D.meo Mellino, & deinde coram me in præsenti causæ propositione confirmatum, & moti fuerunt Domini hac potissimum ratione, quia ante collationem, quæ fieri debet per eos, ad quos spectat, necesse est, vt præcedat electio personæ valida, quæ electio spectat ad Episcopum solum, verum cum vigore alternatiuæ non posset Episcopus eligere in mense Sept. qui est effectus Apostolicus, electio spectat ad Papam, nam in hac electione nihil habet commune Capitulum cum Episcopo, & per consequens necesse habet Episcopus, & Capitulum conferre ei, quem Papa elegerit, ideoque Papa præueniendo eligit simul, & confert, nullumque ex hoc fit præiudicium collatorum qui electo conferre tenentur, & non alias, neque obstat decisio in causa Gerunden: quia non fuerat quæsitum, an electio & collatio spectaret ad Papam, vel ad Episcopum, sed an electio Episcopi immutaret naturam collationis præsupponendo electionem factã ab Episc. & in hac parte optime fuit responsũ non immutare, quod est relicta facultas conferendi cui de iure cõpetebat. sed hoc vix locũ habere potest in Papa, cũ Papa similes gratias imperfectas facere nõ soleat, & ex hoc tollũtur omnia, quæ ex aduerso allegantur, nam quod dicitur posse euenire absurdum, quod hoc pacto in duobus tantũ mensibus posset Capitulum conferre huiusmodi Præbendam, & Canonicatum, quia dato, quod hoc sit verum, non tamen esset inconueniens cum non respectu vnius, aut alterius Beneficij concedatur alternatiua, sed generaliter respectu omnium, præterquam reseruatorum, & ideo compensatur præiudiciũ, quod ex accidenti oritur circa aliquod corpus Beneficij, cum emolumento, quod Episcopus consequitur ex adeptione duorum mensium, & vt dictum est, hoc præiudicium Capituli non est considerabile, cum omnino cogatur conferre ei, quem Episcopus elegisset, quare conclusum fuit collationem factam per Episcopum non fuisse validam, cum præcederet valida electio, quæ non præcessit ex eo, quod illo mense non poterat ipse eligere, sed spectabat electio ad Papam, & ita post trinas propositiones fuit per Dominos conclusum.

733 Præterea quando in Pœnitentiaria † solum considereraretur Canonicatus, & Præbenda, cum onere Pœnitentiarij, seu audiendi confessiones, sicut in Præbenda lecturæ deputata, ex decreto Concil. *sess. 5. de reform. ca. 1.* solum consideratur Canonicatus, & Præbenda, cum onere lecturæ adhuc Episcopus gauderet in ea alternatiua, supposito, quod ad eum spectet electio personæ, quamuis collatio præbendæ esset communis eius, & Capituli, nam ad hoc, vt intret alternatiua, sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, vel electionem solius Episcopi, vt patet ibi, *ad liberam ipsorum dumtaxat*, vnde solum consideratur, quod ad Episcopum spectet prima dispositio Beneficij, quamuis ad alium spectet collatio, seu institutio, vel confirmatio.

734 Et sic si Episcopus habet † ius præsentandi ad aliquod Beneficium ratione suæ Dignitatis, intrabit in eo alternatiua, non obstante quod institutio ad alium spectet, & etiamsi esset in aliena Diœcesi, iuxta d. *in 5. dubio n. 705.* & sic institutio spectaret ad Ordinarium Diœcesis, vbi situm erat Beneficium, & idem in electione.

Cum ergo ad Episcopum † spectet electio personæ in Pœnitentiaria, quomodocumque illa consideretur, intrabit in ea alternatiua, quamuis personæ electæ sit facienda collatio ab Episcopo, & Capitulo, seu à Capitulo solo, & ita dixi, & fuit practicatum, in Pœnitentiaria huius Ecclesiæ Abulen. vacante de mense Aug. 1600. probitum Doctoris Laurentij Cachon, Episcopo gaudente alternatiua, ad quam fuit per D. Episcopum electus D. Martin. de Aguierre Canonicatus lecturæ Eccle. Segobien. & ei fuit facta collatio per Episcopum, & Capit. ad quos simul spectat collatio Præb. de qua tamen tanquam reseruata ratione mensis fuit per Papam prouisus quidam Roderic. Gom. Toletanæ Diœcesis super quo pendet modo causa in Rota. 735

In qua extraiudicialiter proposita de ordine Illustrissimi Cardinalis Arigonij Sanctissi. D. N. Pauli V. pro-Datarij, fuit posthæc facta sequens decis. coram D Iusto. Abul. Canonicatus Pœnitentiariæ Lunæ 7. Maij 1607. *Canonicatus & Præbenda, cui est vnitũ officium Pœnitentiariæ in Ecclesia Abul. vacarunt in m.ẽ se August. & vigore alternatiuæ acceptatæ Episcopus Abul. contulit Martino Aguerre, sed S. D. N. contulit Roderico G n.V nde illustrissimus D. pro-Datarius mandauit mihi vt proponerem in Rota punctum, ad quem spectaret huiusmodi prouisio, ad Episcopum, scilicet, vel ad Papam? Et eo proposito, Domini censuerunt spectare ad Papam, si quidem electio personæ Pœnitent. vacantis officio in mense Apostolico, vel reseruato, spectat ad Papam, vt Cong. Concilij censuit, & d. tũ est decret. in summario. cum igitur officium vacauerit in mense Aug. Apostol. tam electio, quam collatio spectat ad Papam, non obstat alternatiua per Episcopum acceptata, quæ facit de mense Apost. ordinar. quia effectus alternatiuæ cessat in his, quæ spectant ad Episcopum simul cum Cap. non ad liberam Episcopi collat. vt dixit Rota coram Illustriss. D. Card. Pamphilio, in causa Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. & coram me in Tarraconen. Sacristiæ 26. Iunij. 1602 & sæpe alias, hoc est in proposito casu. Non obstat, quod electio personæ spectet ad solum Episcopum, vt S. Cong. concil. censuit, & data est copia decreti, & Rota coram bonæ memoriæ Orano in alia Abulen. Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. idem censuerit, vnde sequi videtur ad Episcopum solum pertinere, & intrare alternatiuam, vt in decisionibus Maioricen. Pœnitentiariæ quæ dantur, vna coram Illustrissimo D. Card. Mellino die 15. Nou. anni 1593. alia coram illustrissimo D. Card. Seraphino 24. Ianu. 1597. nam responsum fuit decretum Congregationis, & decisa in causa Abulẽ. procedere stãte vacatione in mense ordinario: Nos autem loquimur de mense Apostolico, & sic, quando electio spectat ad Papã. In causa vero Maioricen. vacatio erat in mense Sept. ordinario, sed vigore alternatiuæ factus erat Apostolicus, ideo Papa elegit, & contulit, quia quando Papæ cõpetit electio persona, competit etiam collatio Præbendæ, vt colligitur ex eisdem decisionibus, nõn obstat dicere, quod in mense Aug. eadem ratione concludendum videatur virtute alternatiuæ factum esse ordinarium, quia firma est reg. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papã, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, menses autẽ Ordinarij sunt 4. in quib° nõ negatur intrare posse alternatiuam, & mensis Martij & Sept. pertinebit ad Papã, vt decisũ fuit in causa Maioricen. vbi nõ deciditur, quod intret in mensibus Apostolicis. Et quãuis regulariter alternatiua, pcedat in mẽsibus Apostolicis, hoc euenit, quia*

de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiary habet tantum ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Congreg. Concily, & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, quoad electionem personæ, quæ ad solum Episcopum spectat, & consequenter in mensibus Apostolicis ad Papam spectat electio personæ, & collatio Prabendæ & Canonicatus ex reg. reseruatoria mensium, ex alternatiua acceptata Episcopus habebit duos menses alternatos, in quibus poterit eligere, & simul cum Capitulo conferre, Papa vero ad alios duos menses ad eligendum, & consecutiue, vel in sequelam ad conferẽdum, vt in causa Maioricen. fuit decisum, vbi coram Illust. Seraphino sublatum fuit absurdum, quod allegabatur, scilicet, hoc pacto Capitulum posse solummodo conferre in duobus mensibus. Si autem in hac Pœnitentiariæ officij erectione, & vnione Canonicatus & Prabendæ, vigore Conc. Trid. facta plus iuris acquiritur Papæ, quam Episcopo, non est mirum, quia plus est Papa, quam Episcopus, & sic decisum in hoc casu prouisionem spectare ad Papam.

Sed non obstante ista decis. persisto in supradicta sententia, quod alternatiua intrat in Pœnitentiaria, etiamsi collatio Præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, aut solius Capituli, nam cum electio personæ Pœnitentiarij, & dispositio, & prouisio officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectet, vt est decisum, habebit in eo locum alternatiua, ad quã sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, seu præsentationem, vel electionem solius Episcopi, vt in reg. nec refert quod collatio Prębendæ sit communis, vel solius Capituli, nam Præbenda est accessoria, & annexa officij Pœnitentiarij, & attenditur, quod est principalius, vt dixi, quamuis in Præbenda non vnita, seu vnienda officio Pœtentiarij etiam erecto, non haberet locum alterna. si eius collatio ad solum Episcopum non spectaret, quia tunc principaliter, & de per se consideratur Præbenda, ex quo nondum erat actu vnita, & sic vnio de 1. vacatura non intraret, nisi in Præbenda vacante in 4. mensib. ord. iuxta d. infr. *c. 4. n.*... & declarationes ibi adductas, quod secus est in Præbenda iam actu vnita, quæ non considerantur de per se, sed tanquam accessoria, & sequela officij pro cuius dote datur; facit *reg. accessorium, l. 6.* & gl. *in ca. fin. de rescript. eod. l. verb. datur*, & ideo vacante Pœnitentiaria sede Episcopali vacante, etiam in mense ordinario Capitulum non posset illam prouidere, quamuis collatio Præbendæ pertineret ad Episcopum, & Capitulum simul, vel ad solum Capitulum, sed eius prouisio spectaret ad Papam priuatiue, stante regula secunda Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, licet illa regula non reseruet Beneficia ad collationem Episcopi cum alio, vel aliis pertinentia, vt inf. dicitur *d. c. 4. n.*..... & decisiones Maioricen. adductæ sunt plane pro nostra sententia, nam, si mensis Sept. stante alternatiua est Papæ, seu Apostolicus, consequenter mensis Augusti debet esse Episcopi, & ordinarius, vt æqualitas seruetur, nam vtrumque pendet ab eadem reg. & contrariorum eadem est disciplina, & ratio. cognito enim vno de contrariis, cognoscitur & alterum, Euerar. *loco* 19. *à contrariis*.

Nec satisfacit responsio Rotæ in d. dec. Abul. respondentis, quod firma est regu. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, & quod menses Ordinarij sunt quatuor, in quibus intrare posset alternatiua, &c. & quod, quamuis regulariter alternatiua procedat in mensibus Apostolicis, hoc euenit, quia de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiarij habet tantummodo ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Cong. Concil. & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, &c. nam ista responsio, salua pace tanti tribunalis, certe corruit ex eo, quia sicut ad alia Beneficia de iure absolute Episcopus habet propriũ ius conferendi secluſa reseruatione; ita etiam ad electionem Pœnitentiarij, de iure absolute habet ius in quibuscumque mensibus cessante reseruatione. Nemo etenim negabit, quod si Pœnitentiaria vacat sede Apostolica vacante in quocumque mense possit Episcopus eam prouidere, & Pœnitentiarium eligere. Nec contradicit d. S. Cong. Concilij, quæ solum fundatur in obstaculo reseruationis auferentis prouisionem, & electionem Pœnitentiarij, alias de iu re Episcopo competentem ex Concil. Triden. *sess. 24. de reform. c. 8.* cessante autem reseruationis obstaculo, non negat S. Cong. quod electio Pœnitentiarij absolute ad Episcopum spectet, imo id clare sentit in declarationibus adductis *d. c. 4.* vbi ait quod electio Pœnitentiarij quandocumque facienda ad solum Episcopum spectat ita interpretando Concil. *d. c. 8.*

Nec est absolute verum, quod menses Ordinarij sint quatuor, nam stante alternatiua sunt sex, & cessantibus regulis per mortem Papæ, omnes sunt Ordinarij, vt alias diximus. Rursus declaratio S. Cong. non dicit, quod in octo mensibus electio Pœnitentiarii pertineat ad Papam, sed indiffinite, quod in mensibus reseruatis. Si ergo mensis Februar. Aprilis. Augusti, & Octobris, non est reseruatus propter alternatiuam concessam Episcopo, non obstat d. declaratio.

Et si ista responsio Rotæ esset vera, sequeretur, quod etiam in Ecclesiis, vbi collatio Præbendæ esset solius Episcopi, non intraret alternatiua in Pœnitentiaria, nam declaratio S. Cong. quæ generaliter ait, quod in mensibus reseruatis, seu Apostolicis electio Pœnitentiarij spectat ad Papam, & non ad Episcopũ procedit etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendæ est solius Episcopi, vt est indubitatum. Si ergo ex ista declaratione non potest competere alternatiua in mensibus Apostolicis, ea non competeret etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendæ esset solius Episcopi, quod tamen est omnino falsum, & contra mentem omnium. Et dicere, quod in Pœnitentiaria intret alternatiua in quatuor mensibus ordinariis, & sic, quod Episcopo non remaneant, nisi duo menses, nempe Iun. & Decemb. nullo modo potest stare, nam id nõ est dare alternatiuam, sed auferre ex quatuor mensib. ordinariis duos, & alternatiua datur ad augmentum, nempe ad dandum sex menses pro quatuor, & sic ad augendum duos menses, inductum autem ad augmentum non debet operari diminutionem, & è contra *l. si mancipia ff. de fundo instructo. l. legata inutiliter, de adimen. lerat.* Euerar. *loco* 103. *ab ordinatione, numero tertio & quarto.*

Præterea Episcopus habens alternatiuam, & residens in suo Episcopatu esset peioris, deterioriſque condi-

conditionis in Pœnitentiaria, quam non habens, aut non residens, quod videtur absurdum, cum potius Papa per alternatiuam voluerit gratificare, non autem præiudicare, vt patet ex verb is regulæ, & *quod ob gratiam alicuius conceditur, nõ est in eius dispendium retorquendum*, vt est *reg. iuris in* 6. & habetur *in l. nulla iuris ratio ff. de legi. & in l. quod fauore C. eodem*, vbi dicitur, *quod fauore quorumdam constitutum est quibusdam, ad læsionem eorum nolumus inuentum videri*, nec poterit responderi, quod compensetur istud præiudicium, quod oritur circa Pœnitentiariam, cum adeptione duorum mensium in aliis Beneficiis, quia regula id non dicit. Secundo, quia augmentum istorum duorum mensium potius datur in compensationem oneris residentiæ, vt ex ipsa reg. constat, & tradit Hier. Gonçal. in ea *glos. 43. n. 129.* & sic, si non posset intrare alternatiua sex mensium in Pœnitentiaria remaneret Episcopus cum suis quatuor mensibus ordinariis, sicut in aliis Præbendis, & Beneficiis simultaneæ collationis. Rursus Capitulo, cui auferebatur collatio Præbendæ vnitæ officio Pœnitentiariæ in duob. mensibus nulla fiebat compensatio, & sic non erat credendum Papam illi voluisse præiudicare, cum id non exprimat *l. 2. §. si quis à Principe ff. ne quid in loco publico*, cum aliis per Gonçal. *§. 4. proœ. n. 22. & gl. 28. à n. 1.* & quamuis Capitulum cogatur conferre ei, quem Episcopus elegerit, non ideo præiudicium istud desinit esse considerabile, cum adhuc collatio ista sit actus iurisdictionis honoris, & præeminentiæ, Gonçal. *d. §. 4. proœm. à n.* 27. tandem dici non potest, quod in hac Pœnitentiaria, riæ erectione, & vnione Canonicatus, & præbendæ vigore Concil. Trid. facta plus iuris acquiratur Papæ, quam Episcopo, vt dicitur *in d. dec. ad fi.* quia Cõcil. *d. ca.* 8. de Papa nullam mentionem facit, sed solũ de Episcopo, quamuis Papæ saluum maneat suum ius cõcurrendi cum Ordinariis, & stante reseruatione priuatiue prouidendi &c. ex quib. apparet Rotam in d. decis. Abul. non loqui consequenter ad decisi. Maioricen. & standum esse in resolutione à nobis tradita, speroque Rotam melius informatam recessuram esse ab ista nouissima decis. Episcopis valde præiudiciali.

736 Octauo circa illa verba, † *libere disponendi facultatem concessit*, dubitatur, an ista facultas data Episcopis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio de Beneficiis vacantib. in mensib. in t. p. reg. reseruatis, an vero solummodo detur illis facultas prouidendi talia Beneficia, non obstante reseruatione, sine eius tamen extinctione, de qua q agit Gonçal. 53. *ex n.* 26. & nos agimus sup. *n.* 22. ibi vide.

737 Nono dubitatur, † an, si Episcop. qui acceptauit alternatiuam, obtinuit postea indultum à Sede Apostolica, vt possit conferre Beneficia vacantia in omnib. mensib. anni, per tale indultum sit visus renuntiare alternatiuæ, quã q. mouet Gonç. *d. gl.* 53. *q. ex n.* 43. & concludit, quod nõ, cum Caputaquen. *dec.* 309. *p. 1. & decis.* 88. & 377. *num.* 3. *p.* 2. & Anast. Germo. *de indultis Card. §. volumus, nu.* 11. nam alternatiua per regulam nostram concessa non est incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus, &c.

738 Decimo † circa amissionem alternatiuæ, de qua in illis verbis, *ac etiam voluit, vt si ipsi*, &c. vsque ad illa, *nullius essent roboris vel momenti*, quæ explicantur per Gonç. *ex gl.* 54. *vsq. ad* 57. dubitatur, an eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum vacantium in mensib. Papæ, vel aliorum quomodolibet reseruatorum, seu affectorum, aut quominus prouisiones Papæ de illis effectum consequantur, impedimentum quoquomodo præstiterit, vsu & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps faciendæ, sint nullæ? in quo dicendum est, quod sic vt *in d. vers. ac etiam voluit*, expresse cauetur, nisi forte habuerit aliquam iustam causam excusationis, aut careat dolo, *vt in dec.* Aragoniæ 23 *in manuscriptis*, quæ ait, quod *si Episcopus, cui concessa est alternatiua, prouidit de Beneficiis vacantib. in aliis mensib. per reg. concessis. Ordin. qui menses propter alteruatiuam efficiuntur Papæ, perdit alternatiuam, quia abutitur gratia sibi concessa*, & in illa Cæsaraugustana 6. Mart. 1587. supr. adducta, sub *n.* 706. *ad fi.* & in vna Pistorien. alternatiuæ 17. Oct. 1558. coram D. Quiroga, & in vna Aurien. Canonicatus Cardinalatus 14. Ian. 1578. corã D. Brauo, & in vna Vicen. pærcentoriæ. 14. Dec. 2592. coram D. Blanche. quas decis. non absre erit hic ponere, maxime, quia d. Vicen. alia etiam continet circa hanc materiam alternatiuę.

Pistorien alternatiuæ 18. Octob. 1558. coram D. Quiroga.

QVidam Fantinus obtinens † *Parochialem S. Andreæ, & S. Ioannis de Angaria Diœcesis Pistorien. obyt vlt. mensis Iulij 1556. circa mediam horã noctis, & Episcopus Pistorien. die prima August. sequentis de dictis Parochialibus, tanquam vacantibus per obitum d. Fantini, cuidam Cæsari Vesario prouidit, & successiue vacante Plebe Castrinoui de mense August. 1557. idem Episcopus vigore alternatiuæ de illa cuidã Thomæ Brimillo similiter prouidit; & quidam Fanerius illam à Papa impetrauit, & tandem introducta lite inter d. Fanerium, & Thomam possessorem, pro parte Faneriy fuit obiectũ, etiã de abusu alternatiuæ præfatæ, quia d. Episcopus prouiderat d. Cæsari de Parochialibus præfatis vacantibus vlt. mensis Iuly, Apostolici mensis, & quod per consequens non poterat d. alternatiua vti, & licet pro parte d. Thomæ fuisset dictum, quod per illam vnicam collationẽ Episcopus non perdidisset alternatiuam, quasi fuisset modica contradictio, & allegatum fuit dictas Parochiales censeri vacasse de mẽse August. licet nocte prima dicti vacant, & quod alias Episcopus veniebat excusandus, cũ non esset in loco, vbi Fantinus obyit, & in dubio præsumebatur ignorantia, ex quo scientia nõ probatur ad l. verius ff.* de probatio. cum vulg. *tamen his nõ obstantibus Domini fuerunt pro abusu, & priuatione ex illa vnica collatione, & cõditione alternatiuæ, dummodo de collatione, & prouisione Beneficiorum in reliquis sex mensibus reseruatis nõ se intromittant. Ripa* l. 1. respon. c. 8. n. 2. *Aym.* consil. 138. n. 26. *& in simili Bald.* consil. 34. n. 3. l. 2. *Bertram.* cõs. 148. l. 1. in nouis *nõ seruans illius formam propter abusum perdidit illam facultatem, & est casus legis in fine eiusdem alternatiuæ, & tradit Socin.* consil. 81. n. 8. l. 1. & consil. 262. n. 4. l. 2. *Fel.* consil. 4. num. 8. *Tiraquell.* de retractu. 8. glo. 7. num. 15. pag. 452. *Curtius Iun.* consil. 137. n. 2. *Ruin.* consil. 28. n. 5. li. 1. *Probus* in ca. vnic. in princ. de ætate & qualitate l. 6. & in ca. volentes, num. 14. vers. absentiæ de priuil. ead. l. *& ad 2. dixerunt, quod per vnicam solam collationem Episcopus perdiderat alternatiuam, quia non fuit satisfactum formæ alternatiuæ, & propterea sufficit modica contrauentio, Socin.* d. consil. 262. n. 14. l. 2.

Tiraq. d. gloss. 7. numer. 15. *Gratus* resp. 73. l. 2. *Cagnol.* in l. si quis maior, numer. 96. C. de transact. *& de minimo tradit Decius* in cap. de appellationibus, numer. 2. cum seq. de appellat. *ad 2. dixerunt, quod, cum obiisset circa mediam horam noctis vlt. diei Iulij, dicebatur obiisse in Iulio, totum illud tempus, quod est ante dimidiam noctem, attribuitur d. diei vlt.* ad l. more Romano, *& ibi Ias. & alios allegat* num. 14. ff. de feriis, &c l. & 2. de feriis, *quod à vespera in vesperam Sabbatha sanctificantur, intelligitur, quoad festiuitatem Sanctor. non autem, quod à vespera diei incipiat currere mensis. Et quo ad reliquum de ignorantia, D. dixerunt, quod, cum Episcopus ad prouisionem teneretur ex necessitate officij scire vacationem, præsumebatur indagasse ad tradita per Rom.* consi. 481. n. 9. *& in prouidente indigno, quod non excusetur à pœna, nisi sufficienter probet ignorantiam,* c. innotuit elect. *vbi Abb.* col. 3. n. 9. vers. nec probari, *& ad hoc, quod vigore scientiæ præsumptæ debeat quis priuari, tradit in specie Rebuff.* in praxi, titul. pœnæ contra collatores indignis conferentes, n. 1. & 3. *& cum teneretur indagare, & scire etiam quod non sciuisset, præiudicaret sibi, ac si sciuisset, & per Decium* in reg. qui cum alio num. 1. & 9. *& Cagnol.* num. 11. ff. de reg. iuris, *quod procedit etiam in eligente ad Beneficia, vt per Decium* ibi, n. 3. *præcipue, quia Episcopus erat in Diœcesi, & vicinis propter quod præsumitur habuisse notitiam,* cap. 4. & cap. quosdam. de præsumptione *& in terminis de scientia mortis Beneficiati, quod conferens censeatur scire, tradit Boerius* consil. 233. nu. duodecimo.

Aurien. Canonicatus, Cardinalatus, 13. Ianua. 1578. coram D. Brauo.

740 *PRopositâ causa Aurien. Canonicatus, Cardinalatus circa dubium, an Episcopus violauerit alternatiuam, & an Episcopus habuerit aliquam excusationem, Domini dixerunt in casu, & ad effectum, de quo agitur, satis constare de violatione alternatiuæ. Nam de acceptatione alternatiuæ satis constat ex instrumento.* fol. 4. *acceptata autem* 1566. *de violatione etiam apparet, cum de mense Ian.* 1567. *Episcopus fecerit prouisionem Canonicatus vacantis in personam Licen. Mota, qui mensis est Apostolicus, & de prouisione satis constat ex instrumento in actis producto, cui Domini satis fidem adhiberi affirmabant, cum non sit verisimile, quod si res aliter se haberet, Episcopus voluerit se submittere pœnis contentis in regula concessionis alternatiuæ, nec dubitabant de actu præsentationis, nam Ferdinan. Perez Procurator Phœbi Rodriguez petit, vt Alfonsus Cæsar Notarius dict. instrumenti collationis illud daret in publica forma, & Alfonsus Cæsar Notarius ait, quod ad petitionem partis dict. Phœbi illud extraxit ab originali, cuius assertioni standum est* argu. cap. ad audientiam de præscrip. & in l. si quis decurio. C. de falsis, *Curtius Senior* consi. 49. n. 75. *Decius* 450. & 423. *Alciat.* reg. 3. præsump. 3. *minus autem dubitabant Episcopum non habuisse aliquam iustam causam excusationis, nam indultum Innoc. non suffragatur, cum, licet non sit in actis, ex eodem facultas tantum conferendi Præbendas Episcopo, & Capitulo, in casu, in quo ipsi hanc facultatem haberent datur, & quando prouisi de Canonicatibus Ecclesiæ Aurien. Præsbyteralibus vigore expectatiuarum expectantium non se fecerint promoueri ad Sacerdotium, qui casus nihil habet commune cum præsenti prouisione, quia Episcopus solus fecit prouisionem tum etiam quia non euenit casus indulti, & ita prout ex diuersis non est facienda illatio aliqua* argumen. l. Papinianus exul. ff. de minor. *minus etiam obstat Concil. Prouinciale Compostellanum, quia in eo non dicitur, quod Episcopus possit in omnibus mensibus prouidere, sed quod collatio fiat ab illis, ad quos pertinet, & licet hoc non exprimeretur, satis deberet intelligi ex defectu potestatis ipsorum statuentium, omnis etiam cessat difficultas, quia in indulto alternatiuæ expresse derogatur indultis, & priuilegiis quibuscumque, Put.* decis. 164. l. 2. *in simili casu videndus omnino, cum fuerit acceptata ab Episcopo de anno* 1566. *non potest aliquam ignorantiam prætendere,* argumento l. non est ferendus. ff. de transactione & l. vlt. ff pro socio.

Vicen. præcentoriæ, decimoquarto Decembris 1592. *coram Domino Blancheto.*

FVit per Dominos † resolutum non constare Episcopum Vicen. amisisse alternatiuam, cum enim illam 741
acceptasse sit indubitatum, docendum est vel de amissione propter contrauentionem claram, vel per renuntiationem Episcopi notam Reuerendissimo Datario, & acceptatam, quo enim pacto inducta fuit obligatio, eodem modo dissoluenda venit. l. nihil tam naturale de reg. iuris, *de renuntiatione autem tantum abest, vt constet, quod imo ex literis scriptis per ipsum Illustrissimo, & Reuerendissimo Cardinali Ascanio Columnæ, super hac præcentoria apparet de contrario. Nec hoc casu suffragatur mandatum, quia non fuit intimatum Illustr. D. Datario, alias per mandatum ad renuntiandum alternatiuæ facile fieret fraus Summo Pontifici, cum in mensibus reseruatis, occurrentibus vacationibus, renuntiatio in aliis mensibus acceptatio allegari posset, & ita ius sedis Apostolicæ esset incertum, ad quam euitandam incertitudinem introductæ fuerunt reg. de publican. resignationibus, & postea editæ constitutiones, & ex hac causa tollendæ fraudis fuit resolutum coram me, in causa Fauentina Canonicatus* 16. *Decemb.* 1585. *quod mensis incepti reseruatio ad fauorem sedis Apostolicæ durabat, etiam Episcopo absente, ne liceret Episcopis frui mense sibi concesso vigore alternatiuæ, & per recessum fraudare Summum Pontificem mense reseruato. Quo vero ad contrauentionem: primo illa non probatur, Michael enim, qui venit obiectiue contra prouisum Apostolicum, debet concludenter probare intentionem suam, Rota* de exceptionibus in antiquis decis. 5. *sed ex allegatis per ipsum non constat clare, quod Beneficium Annuntiationis B. Mariæ Virginis sit de iure patronatus, cum probatio sit admodum turbida: secundo, dato, quod constaret Beneficium esse tale, non tamen probatur dolus Episcopi, qui requiritur ad effectum amissionis iuris. Aymon* consi. 16. in fin. *imo, cum ipse contulerit illud vigore alternatiuæ, vt liberum, negari non potest dolum abfuisse, quo casu ea, quæ sonant in delictum, si animo non delinquendi committantur, pœnam non merentur, vt per Bart.* in l. qui ea mente, n. 3. ff. de furtis, *tradit Gab.* cõs. 166. in fi. lib. 2. nec *refragatur, quod asserat illud fundatum à Petro de Quintana, quia cũ ius patronatus possit amitti, seu extingui, non potest inferri ad scientiã prætensam, quod ius præsentandi pertineret ad Rectorẽ Ecclesiæ de Gorto, quia potuit pertinere etiam ad laicum. Præterea requiritur, quod Papa acceptet istam amissionem, forsan enim potuit illam condonare, prout dicitur de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, Alex.* consi. 173. ppe fi. li. 2. *& fuit sæpe in Rota resolutum, & quamuis*

contra-

contraueniens cadat ipso iure, tamen requiritur declaratio, Felt. c. Rodulphus n. 35. de rescrip. *non obstat præsumpta scientia ex visitatione desumpta, quia præpollet præsumptio ignorantiæ ex actu positiuo collationis Beneficij, vti liberi collecta præsump. scientiæ, ex visitationibus, non obstant testes, quin ex literis Episcopi supradictis eorum probatio redditur debilis, quomodo enim potest dici probatum Episcopum noluisse uti iure alternatiuæ, si præcentoriam rogat impetrari pro Michaele, quia ad Papam collatio spectabat, & ex his ita decisum fuit.*

742 Illud autem, † quod in ista decis. Vicen. dicitur requiri, quod Papa acceptet istam amissionem alternatiuæ, salua pace, mihi non placet, nam est contra verba ipsius regulæ. ibi *ac etiam voluit, vt si ipsi, & c. vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existant ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris vel momenti*, in quibus verbis satis declarat Papa velle, quod contraueniens statim priuatus existat, vsu, & beneficio alternatiuæ, nec possit deinceps vigore illius prouidere, & sic non est necessaria alia declaratio, & accceptatio Papæ.

743 Et cessat exemplum † adductum de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, quia ibi non aderat huiusmodi declaratio voluntatis: & pœna caducitatis non habet locum nisi Domino volente (cui forsan magis placebit ad pensionem agere) *lib.* 2. ibi, *volenti* vbi glossa *C. de iure emphit.* & ibi Iaf. *à n.* 6. Cassad. *dec.* 2. & 3. *de locato.* Tiraq. *in l. si vnquam verb. reuertur n.* 8. Iulius Clar. *§. emphiteosis q.* 9. *n.* 1. Flam. Paris. *de resignatione Benef. l.* 6. *q.* 3. *n.* 24. Rota *dec.* 28. *parte secunda diuersorum*, & posthæc Gonçal. *gl.* 56. *a n.* 50. cum aliis.

744 Præterea pœnæ † impositæ ipso iure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuã, qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absque aliqua declaratione iuxta dicta infra 11. *p. c. vlt. n.* 9. & ibi allegatos ait in pœnis etiam ipso iure impositis, quæ requirunt aliquam actionem positiuam, qualis est pœna caducitatis, requiritur non solum declaratio voluntatis partis, in cuius fauorem apponantur, & quod petat, sed etiam sententia declaratoria iudicis iuxta dicta *ibi d. c. vlt.* & ibi allegatos ac Felin. *in c. Rodulphus de rescript. n.* 35. *& sequenti*, & Gigan. *de pensio. q.* 78. quamuis, quod attinet ad caducitatem, quod non requiratur aliqua sententia, vel declaratio iudicis sit communis sententia, vt per Iul. Clar. *d. q.* 9. Flam. Paris. *supra num.*
745 25. & Rotam *d. dec.* 28 *n.* 4.

Rursus requiritur, † quod papa acceptet amissionem alternatiuæ, si prouisiones per Episcopum interim factæ vigore alternatiuæ essent in pendenti ita, vt Papa acceptante postea amissionem, censerentur nullæ à principio, ad tradita per Specul. *de locato §. nunc aliqua vers.* 10. & Ang. ac Cinum, quos refert, & sequitur Felin. *in c. de quarta n* 33. *de præscr.* & per Iaf. *in d. l.* 2. *n.* 17. *& cons.* 29. *n.* 3. *vo.* 1. Tiraq. *in d. ca. si vnquam. ver. reuertatur. n.* 270 alias 221. Nau. *in Man. c.* 23 *à n.* 104. & In proposito Gonçalez *d. gl.* 56. *n.* 124. *& seq.* quod videtur inconueniens. maxime, quia collatio est actus legitimus, qui non debet esse in pendenti, nec vagari sub incerto *c.* 2. *iuncta gl. de elect. in*
746 6. Probus ad Monach. *in c. tibi, qui de rescrip. in* 6. *n.* 8.

Vnde verius videtur, † & conformius verbis regulæ, quod Episcopus contraueniens eo ipso statim amittat vsum, & beneficium alternatiuæ, & prouisiones per eum deinceps factæ vigore illius etiam ante aliam acceptationem Papæ statim sint nullæ, & perinde sit ac si alternatiuam Episcopus non acceptasset, & consequenter deinceps ei competent quatuor menses ordinarij duntaxat.

Et posthæc Gonçalez *d gloss.* 56. vbi de hoc late a- 747
git ex *n.* 48. plura afferens pro vtraque parte, licet de d. dec. Vicen. non meminit. in hanc sententiam magis adducitur *n.* 124 ex communibus per eum allegatis *à num.* 119. nempe, quia Papa, vt dixi per regulam nostram satis declarat intentionem, & voluntatem suam, vt Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternatiua illa priuatus existat, vnde cum habemus iam claram expressam, & indubitatam, frustra est exigenda noua declaratio. *l.* 1. *§.* 1. *ff. de act. empt. c. si dubius de appellat. ca. eum qui de reg. iuris in* 6. Caputaq. *dec.* 109. *nu.* 2. *p.* 1. 2. quia nunquam vidimus, nec audimus, talem declarationem aliter factam fuisse, quã per regulam nostram fit, & sic est maximum argumentum veritatis, quod necessaria non sit. Lud. Gõ. *reg. de annali. q.* 2. *n.* 2. *ver. nam, vt inquit Bald.* 3 quia esset absurdum imponere Papæ hoc maximum onus declarandi de nouo in specie cuilibet Episcopo cõtrauenienti, quod per legem Gonçalez, & expressã iam omnibus declarabit, maxime, cum eo ipso, quod Episcopus acceptauit alternatiuam, cum conditionibus, & grauaminibus in ea contentis iam habuerit plenissimam notitiam de intentione ac declaratione Papæ, ac seipsum subdidit pœnæ absque alia noua declaratione. *l. Impetratores.* 34. ibi, *ipse se hunc pœnæ subdidisti. ff. de iure fisci.* Quarto, quia omnia per eum supradicta, *ex n.* 48. *vsque ad* 109. videlicet, quod omnis actus, & pœna intelligitur parte petente, & declarante, videtur esse extranea à casu nostro, nã illa procedũt quãdo nullitas, aut pœna adiecta tendit dumtaxat ad fauorem partis, aut inferioris absque alia legis resistẽtia, secus vero est in casu nostro, in quo regula nostra expressa resistit, ac prorsus destruit, & annullat absque aliqua de nouo declaratione facienda omnes collationes post contrauentionem factas, & non agitur de interesse alicuius personæ seu partis particularis, aut inferioris, sed de interesse ipsius supremi Principis, & de fauore, seu de iure publico Paul. Castren. *cons.* 259 *n.* 1. *l.* 2. Decius *in l. in ambiguis.* 85. *§. non est nouum n.* 11. *&* 12. *ff. de reg. iuris* Mer. o. *de præsumpt. li.* 2. *præsump.* 46. *n.* 30. cum aliis adductis per eundem Gonçalez *glossa* 66. *numero* 50. hæ sunt rationes Gonçalez non contemnendæ.

Nec etiam requiritur ad huiusmodi † amissionem 748
alternatiuæ declaratio iudicis, seu sententia declaratoria, vt inquit d. decisio Vicen. ex Fel. *in d. c. Rodulphus, n.* 35. nam, vt supra diximus, *n.* 744. pœnæ impositæ ipso iure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuam, qualis est pœna de qua hic & pœna excommunicationis, suspensionis, irregularitatis, inhabilitatis, & similes, statim incurruntur absque aliqua declaratione, & sententia, *vt in d. c. vlti.* 11. *p. à n.* 9. quamuis Gonçal. *supra n.* 126. *& seq.* dicat, quod quando contrauentio Episcopi non est ita notoria, & clara, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut contrauerti, esset necessaria iudicialis declaratio citato, & audito Episcopo, quia licet priuatio inducatur ipso iure per regulam nostram, nihilominus sententia declaratoria requiritur præuia summaria causæ cognitione super contrauentione vel non contrauentione *c. cum secundum leges. §. con-*

fiscationis de hæret. l.6. glos. *in c. quam sit verb. eo ipso de elect. l.6* Bart. *in l. eius, qui n.3 ff. de iure fisci* Fel. *supra, & in c.2. n.1. de spons.* Cou. *nec. cum esset. n.6. de testam. & in reg. peccatum 2.p. §. 8. n.8.* Ber. Diaz *regula* 543. vbi add. Salcedo Ant. Gabr. *conclusione* 12. *de criminal.* & Tiraq. *d.l, si vnquam verb. reuertatur. ex nu.* 398. *vsque ad* 404. quæ declaratio retrotrahitur, ad tempus cõtrauentionis, vt supra dixit, *n.* 125. *&c.* sed quicquid Gonçalez dicat, ista declaratio non est necessaria ad amissionem alternatiuæ, siue contrauentio sit notoria, siue non, quamuis vbi agitur de Beneficio, debeat contrauentio & amissio alternatiuæ concludenter probari per eum, qui in ea se fundat, vt dicitur in d. decisione Vicen. & alias infra *6.p.c.2. à n.* 225. & consequenter iudex super ea iudicare saltim tacite. Nec aliud volunt Felinus & Doctores citati.

749 Sed videtur, † quod, quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium, & pœnam, statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ, vt Martij, & Sept. oportet certiorem facere Papam, seu Datarium de amissione alternatiuæ, vel illi coram eis renuntiare quemadmodum in acceptatione requiritur ad regulam *omnis res in decretalib. & l. nihil tam naturale ff.* nisi Papa alias amissionem acceptauisset expresse, & dispositiue, tunc enim non esset necessaria alia certioratio, *reg. eum qui l.6.* non tamen sufficeret pro certioratione, quod Papa vsus esset amissione prouidendo ob illam ex narratiua impetrantis, ex illa enim non constat Papæ de amissione determinate, & certo quãuis pro declaratione Papæ requisita iuxta sententiam Rotæ in d. Vicen. id. sufficeret, Gonçalez *supra d.n.* 124. qui tamen *n.* 147. ait quod Episcopus amittens alternatiuam ratione contrauentionis statim redit ad quatuor menses ordinarios, & Papa ad reliquos octo, prout prius ante acceptationem alternatiuæ cum Ant. Augu. *in reper. verb. alternatiua* Mãd. *cons.* 21. *n.* 2.

750 Quando vero † Episcopus contraueneniret, & violaret alternatiuã ex proposito, & data opera in fraudem ad eximendum se ab alternatiua, de cuius acceptatione forsan eum pœnitebat, quamuis statim eã amittat quoad se, & in sui damnum, non tamen quoad Papam, quia fraus & dolus nemini patrocinari debet *c. sedes. c. ex tenore, de rescrip.* nisi Papa expresse eam acceptasset, nec tunc videretur sufficere certioratio de violatione, nisi fieret etiam mentio de fraude, & animo, quo facta est, & nihilominus Papa eam amitteret ad dicenda alias infra *8.p.c.3. à n.* 94.

751 Sed subdubitatur, † quod remedium habeat Episcopus, qui amisit alternatiuam per contrauentionem, & violationem, & si eam iterum habere velit, in quo dico debere recurrere ad Papam narrando qualiter, cum haberet alternatiuam acceptatam, eam amisit per contrauentionem, & petendo eam iterum sibi concedi de gratia speciali, & cætera.

752 Tandem † circa hoc subdubitatur, an Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum Papæ reseruatorum propter ignorantiam reseruationis non, enim sciebat esse reseruata, amittat ex eo alternatiuam? In quo breuiter resp. distingendum esse, quod, aut ignorantia reseruationis prouenit ex errore facti probabili, vt quia, verbi gratia, Episcopus ignorabat defunctum, per quem vacauit Beneficium, fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia Episcopus verisimiliter credidit defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense, quia fama de hoc erat, aut quia verisimiliter existimabat sedem Apostolicam vacare, quia ita pro certo habebatur, & consequenter reseruationem nostræ regulæ cessare, &c. Et tunc non amittet alternatiuam, cum ignorantia facti eum excuset, *reg. ignorantia lib.6.* vbi gloss. & Dd. Puteus *decis.* 361 *num.1. & 2. lib.2.* & ita posthæc tradit Gonçalez. *dict. gloss.* 56. *à n.* 128. dicens, quod in his, & aliis similibus casibus Episcopus conferens Beneficium reseruatum, iustam causam excusationis à pœna nostræ regulæ habebit, nam semper ignorantia facti excusat à culpa, & consequenter à pœna, glossa verbo *si culpa* vbi Gemin. *num* 4. & cæteri *in cap. si Beneficia de Præbend. lib.6.* vbi loquuntur in terminis collationis de Beneficio reseruato, & à pœna quælibet causa excusare valet. *l. igitur. §. potest. ff. de liberali causa gloss.1. in cap. cum venerabilis de consuetudine.* Mohed. *dec.* 4. *de transact.* & eo magis, quia alternatiua non est proprie priuilegium, sed remotio obstaculi, ac reductio ad ius commune, &c. & pœna per regulam nostram sancita tanquam odiosa est restringenda, & benigne interpretanda, &c. Et idem esset, si reseruatio esset secreta, & particularis, cuius datur iusta ignorantia, Feder. *de permutat. Benef. q.3. num.6. & 7.*

753 Aut ignorantia † reseruationis prouenit ex ignorantia iuris, quia ignorabat reseruationem in iure, aut in regulis Cancellariæ, & constitutionibus Apostolicis contentam, & tunc amittit alternatiuam, saltim in foro exteriori, quia ignorantia iuris non excusat, vt in d. regula, *ignorantia.* Puteus. *d. decisione* 361. *num.3 & decisione* 363 *lib.2.* & Feder. *d. num.6.* & facit in simili doctrina glossæ *verb. scienter in cap. eũ qui, de Præben. in 6.* quam tenet Domin. *cons.* 78. Bonifacius *in Clem. gratiæ de rescript. nu.* 13. & Probus ad Monachum *in eod. cap. eum qui. sub num.3.* & Rota in Toletana Capellaniæ de Varaias coram Illustrissimis Mantica, & Pamphilio, vt *in decisionibus infra adductis* 11. *part. cap.5. a nu.* 222. nisi sit ignorantia iuris dubij, & obscuri, cuius error est probabilis, & iustus, & æquiparatur errori facti, Bellam. *de permutatione* 11. *part. quæst.* 4. & dicitur infra *cap.5. num.* 88. & videtur tenere in proposito Gonçalez *supra numero* 130.

754 Dixi saltim in foro exteriori, † quia in foro cõscientiæ non videtur eam amittere, qui ex ignorantia iuris se intromisit in prouisione Beneficij reseruati sincere, & absque malitia, & mala fide, ad tradita per Caietan. *in summ. verb. præcepti transgressio. in fin.* Armillam *verbo præceptum, numero octauo.* Nauarrus *in man. capit. vigesimotertio, numero* 59. & dicta supra *3. parte, cap.3. numero* 66. dum non impugnantur prouisiones per talem factæ vigore alternatiuæ.

755 Quamuis ignorantia iuris, nisi † sit dubium, non excuset à deuolutione, vt per Rotam in Gienen. præstimonij, & Mediolanens. Beneficij infra relatis, *12. part. cap.2. num.* 195. & 192. etiam in foro conscientiæ, ex quo deuolutio inducitur non ob delictum, sed ob negligentiam, quę in ignorante ius dari videtur.

756 Ait tamen post hæc Gonçalez. *d. glos.* 56. *à num.* 141. quod, si à principio Episcopus habuerit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, vt in casibus supradictis, tamen, si postquam certificatus fuerit de re-

de reseruatione,& quod nullatenus prouidere poterat, prosequatur ad vlteriorem effectum suæ prouisionis, veluti immittendo in possessionem ab eo de facto prouisum, vel si fuerat ante scientiam immissus, non curauerit quantum in se fuerit intrusum à tali possessione remouere, vt possessio vacua remaneat, quominus Apostolicus prouisus in illa capienda impedimentum habeat, intrat alternatiuæ priuatio *argumento c.si Beneficia de Præben.in* 6.& ibi Dd. & Rota in Dertusen. Parochialis 12 Febr.1595. corã D.Penna supra adducta 4.*part.c.3.n.90.*& quod facit etiam, quod si obtẽta Beneficia absentis in impetratione eius nomine facta non narrentur, vt alias sunt narranda, non propterea vitiatur gratia cum iusta ignorantię causa adsit.Rota *decis.74.& 75.de rescript. in antiquis.*Felin.*in capit. super literis eodem tit.num.* 7.tamen si absens, postquam id sciuit, vel scire debuit,nolit curare supplementũ d. defectus, & gratiã perinde valere obtinere,sed potius vtatur d.prima gratia, tunc talis gratia minime illi suffragari debet per *dict.capitulum si Beneficia*, & quod audit ità dixisse Rota.

717 Sed quamuis ista sententia † videtur vera in primo casu, quando post notitiam reseruationis Episcopus immittit, seu immitti mãdat in possessionem à se prouisum, eo quod impedimẽtum præstat,quominus prouisio Apostolica effectum consequatur,tamen non placet in secundo casu, quando immissum non curauit à possessione remouere,quia id in regula non dicitur, nec pœna est extendenda, *reg.Odia lib.* 6.*cum aliis.*

718 Nec dictum Capitulum, † si Beneficia facit ad propositum, quia ibi agitur de amissione priorum Beneficiorum per retentionem aliorum de facto, quia paria sunt illa de facto assequi, vel de facto retinere *c.cum,qui de Præbend.in* 6. iuncto *c.sæpe de restit.spoliat.*nec ibi agitur de extensione pœnæ. vnde etiam non facit ad propositum d.decisio.Dertusen. vbi agitur de amissione iuris ad Beneficium per retentionem possessionis de facto scienter,sicut amittitur per intrusionem, & facit ad propositum quod dicitur in decisionibus Salamantin.infra relatis,*num.* 778.*ad fin.&c.*

719 Nec obstat simile † de impetratione absentis nomine facta,non narratis eius obtentis,quia verius talem gratiam ab initio non valere, & ideo requiritur supplementum dict.defectus,& gratia perinde valere. Nec refert, quod iusta ignorantiæ causa adfuerit in impetrante pro absente, nam non est attendenda eius scientia, vel ignorantia, sed ipsius principalis,pro quo impetratur, & ad cuius fauorem fit gratia.

760 Vndecimo dubitatur, † an Episcopus,qui se intromisit in prouisione Beneficij litigiosi contra *c.1.& 2. vt lite pendente in* 6.amittat ex eo alternatiuam ? & breuiter respondetur non amittere, nam Beneficia litigiosa non sunt reseruata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre, vt dictum est supra *n.*133.& regula solum priuat alternatiua intromittẽtes se in prouisione Beneficiorum reseruatorum,vel affectorum.Quæ pœna non est extendenda,vt supra *nu.*757.

761 Episcopus autem, † qui se intromitteret scienter in prouisione Beneficiorum non reseruatorum, quæ tamen sunt per Papam prouisa iure præuentionis siue validè, siue inualide, amitteret alternatiuam,nam licet non fuit alias reseruata, tamen per appositionẽ manus Papæ manet affecta,vt supra dictum est *à nu.* 138.& sic intrat priuatio regulæ,quæ loquitur de Beneficiis reseruatis,vel affectis.

Circa acceptationem alternatiuæ, † & modum, 762
illius de qua in illis verbis,*illi vero,qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint,&c.* vsque ad illa, *tunc demum, & non antea*, vti incipiant gratia supra dicta,quæ explicantur per Gonçalez ex *glos.*58. *vsque ad* 65. videnda sunt per nos dicta supra *à numero* 483. Sed dubitatur 12. an Episcopus acceptata alternatiua Romæ, verbi gratia, in fine August. seu in principio Septemb ante habitam notitiam ipsius acceptationis, & recognitionis literarum, possit valide prouidere in suis quatuor mensibus ordinariis, verbi gratia,in d.mense Septem.an vero statim illi cessent,& effectualiter incipiat gaudere,alternatiua.

In quo Rota in vna † Seguntina præstimonij 14. 763
Decembr.1592. coram D. Orano tenuit posse tunc prouidere in d.quatuor mensibus his verbis, *minus etiam intentionem Franc.circa intrusionem probant testes,nam ex eorum depositione non liquet præcise,de quo tempore præstimonium vacauerit, quin potius constat Fracus de illo prouisum ab Ordinario per tempus quinque annorum possedisse,ac postmodum D.Hieronymo,via permutationis idem renuntiasse,nec dicatur Episcopum* 16.*Septemb.*1575.*alternatiuam acceptasse,quia non propterea minus illi licuit ante habitam notitiam huiusmodi acceptationis de illo prouidere, maxime cum tunc tẽporis in sua Diœcesi non resideret, vt bene deducunt informantes pro D.Hieronym.*

Nihilominus tamen † contrarium verius videtur, 764
scilicet post acceptatam Romæ alternatiuã, seu post receptionem, & recognitionem literarum acceptationis,etiamsi nondum illius notitiam habuerit, non posse Episcopum amplius vti valide quatuor mensibus ordinariis, magis quam si illius notitiam habuisset,sed simul atque Romæ facta est acceptatio, seu recognitio literarum illius, statim ei effectualiter competere alternatiuam, vt patet ex illis verbis regulæ,*quibus ab eo receptis,& recognitis tunc demum, & non antea,vti incipiant gratia supradicta*, & sic si verbi gratia, facta esset acceptatio, seu recognitio Romæ in fine Ianuar.seu Septembr. & in principio mensis sequentis, qui est alternatiuus Episcopi, vacaret aliquod Beneficium, & illud Episcopus statim prouidisset antequam sibi constaret,& constare posset de dicta acceptatione,seu recognitione,prouisio valida esset,vt post hæc tradit Gonçalez,*glos.*65.*numero* 20. cum ergo statim Episcopo competat cum effectu alternatiua,statim cessabunt quatuor menses Ordinarij, quantumuis Episcopus id ignoret, vt in vna Salamantina fructuum 12.Maij 1583. & 20.Iun. 1586.coram Dom.Bubalo,& 3.Ian.1587.coram Do. Gipsio,vbi habetur *Episcopum Salamantinum non potuisse prouidere de Cantoria vacante mense Sept.*1571. *cum tunc alternatiua esset Romæ acceptata ab eius procuratore,quamuis Episcopus id ignoraret,etiam tempore prouisionis,&c.*

Sed contra est primo,† quod Episcopus non ha- 765
bens notitiam acceptationis alternatiuæ, nullatenus ea vti potest,cum non sit certus de sua potestate,sicut dicimus in iudice, quod debet esse certus de sua iurisdictione,alias actus non valet ad notata *in capit. cum in iure, circa fin. de offic.deleg.*Rota *decisio.21.de cõcess.Præbend.in nouis.*Achilles *decis.*53.seu *secunda de offic. Deleg.*Rota *decisio.*69.*part.*1.*diuersorum.* Massa Gallesius *ad formam cameralis obligationis titulo de processu numero* 4. & 5. & alij, & quod in collatione

Beneficiorum conferens debet scire potestatem suam, & ex illa facere actum, dicunt Aymon. *consil.*134.*num.*4. & Mandos.*regula* 32.*quæst.*25. *num.* 5. *cum aliis.*

Secunda, quod priuilegium † non operatur, nec habet effectum antequam innotescat priuilegiato, seu ante scientiam illius, cui conceditur. Imola Abb. Felin.*num.*7. tertia limitatione, & Decius 1.*lectura à num.*42.*in cap.*2.*de constitutionibus*, & Doctores *in capit.*1.*de conces. Præbend.in* 6. Bartolus, Baldus, Albert. Iason, & alij *in l.fin. ff. de constitutionibus Princi-*
765 *pum*, & ibi Oroscus, *numero* 23. & late Tapia. Puteus dicens communem *decis.* 19. *&* 145. *libro* 2. Menochius *de arbitr.lib.*2. *casu* 185.*à n.*30. Rota *decis.* 14. *part.*2.*diuers.* Molina *de Hispanorum primog.libro.*2.*c.* 7.*nu.*98. & Thom. Sanchez *de matrimon.lib.*3.*disputation.* 36.*n.* 2.*cum aliis*, & ita se habet communis sententia Legistarum, & Canonistarum, vt per Ias.*num.* 46. & alios *supra.*

767 Vnde, vt intellexi, aliqui curiales † Romæ volunt Episcopum non posse vti alternatiua, antequam habeat notitiam acceptationis, seu recognitionis literarum, ac etiam recipiat fidem illius, &c.

768 Sed ad primum respondetur † Ordinarium habentem alternatiuam prouidere ex vi suę potestati ordinariæ sibi competentis de iure, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis faciendo illos menses ordinarios, vt supradictum est *à numer.*22 & sic, licet ignoret acceptationem alternatiuæ, per quam obstaculum reseruationis remouetur, certus tamen est de fundamento suæ prouisionis, quod est ordinaria potestas, quod videtur sufficere, ad tradita per Ant. Gabr. *conclusione* 3. *de executione rei iudicatæ, tertia limitatione, ex numero* 10. facit *decisio.* Putei 488. *libro* 2. & quod tradit Rota *decis.* 1.*de probatio.in antiquior.& 4.de offic.Deleg. in nonis, & ibi additio*, & Felin.*in cap.suscitatus de rescript.nu.* 12.*versic.sed dicas regulariter*, & quod tradit Mando. *reg.*27.*q.*16.

769 Vnde etiam respondetur † ad secundum, quod gratia alternatiuæ non est priuilegium, sed remotio obstaculi reseruationis, & reductio ad ius commune, præseruatioque ordinariæ iurisdictionis Mandos.*reg.*11 *quæst.*11.*à num.*3. Gonçalez *glos.*35.*numer.*15.*& glos.* 42.*n.*13.*& glos.*56.*num.*137.*& glos.* 58. *num.*28. cum aliis, quos citat. Et sic non requiritur notitia, & scientia illius, &c. Et esto esset priuile-
770 gium † non requireretur d. notitia, ex quo per Procuratorem seu Nuntium acceptatur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, ad Rotam *d.decis* 14 *à num.*2. Siluest. *verb.priuilegium, quæst.*16. Eman. Rodriguez *quæst.regul.*1.*tom.quæst.*7.*art.*6. Açor. *lib.*5.*institut.moralium cap.*3.*q.*5.*& cap.*23.*quæst.*12. Tho. Sanchez *vbi supra.n.*6. & Gabr. Vazquez 1.2. *disput.* 156. *à num.*30.

771 Præterea quoad † propositum dubium de prouisione, in quatuor mensibus ordinariis ante habitam notitiam acceptationis alternatiuæ, esto Episcopus non posset valide prouidere virtute alternatiuæ ante habitam notitiam acceptationis ipsius, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romę alternatiuam, licet tempore vacationis non habuisset notitiam acceptationis, quia esto ante habitam notitiam non haberet exercitium iuris alternatiuæ, habitu tamen illud haberet, sicut dicitur de iudice Delegato ante receptionem literarum. Feli. *in cap.cum te, num.*21.*de rescript.& in dict.capit.sciscitatus, num.*21.*& in cap.fin.de præsumpt.num.*37. & dictum est supra, *num.* 349. sed & priuilegium statim etiam ignoranti competit, licet non efficaciter, seu cum effectu, Decius *supra num.* 45. post Cardinal. *in proœmio Clement.verb.Vniuersitat.quæst.*5. & Rota *d.decis.*14.*à num.*6 & Molina *supra*, quod sufficeret, vt statim ac acceptata est alternatiua, cessarent quatuor menses Ordinarij.

Ex prædicta resolutione † infertur ad aliam si- 772
milem quæstionem, quam late tractat Gonçalez §.5. *proœm.ex numer.* 95. an collatio de Beneficio vacãte in mense alias Apostolico, sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacationem d. sedis ignorante, valeat, in qua similiter dicendum est valere. Et omissis aliis fundamentis adductis per Gonçalez *ibi* ex *num.* 107. quæ non multum faciunt, ratio præcipua est, quia per vacationem sedis Apostolicæ solum cessat obstaculum, & vinculum reseruationis, & nihil de nouo conceditur Episcopo, sed vigore iuris communis, & suæ ordinariæ potestatis confert. Et sic nil refert sciat, vel ignoret d. vacationem sedis, cum illa non sit fundamentum suæ prouisionis, sicut de alternatiua diximus. Et ita hanc sententiam plane tenet Glossator Soto *in reg.* 9.*Cãcellariæ.* vbi ait, quod si staret in partibus, & vacaret ibi Ecclesia Cathedralis consuleret, quod Canonici eligerent, & Archiepiscopus confirmaret, quia tunc forte Papa esset mortuus & valeret electio, & confirmatio, cessante reseruatione per eius mortem, & quod, si esset Canonicus eligeret, (quamuis istud consilium Glossatoris sit valde temerarium iuxta dicenda infra, *à num.*775. & in specie, in qua loquitur, omnino falsum, & sine fundamento, vt infra *numer.*787.) refert, & sequitur Gonçalez *d.* §.5.*proœm.à num.*119.*& num.*121. ait, quod propterea nonnulli Episcopi solent facere similes prouisiones de Beneficiis in mensis reseruatis vacantibus, moti ex eo, quod tunc forte Papa esset mortuus, & sublata esset de medio reseruatio, nollet tamen, quod hoc prætextu sic prouisus intruderetur, & quamuis postea constet de superuiuentia Papæ, in intrusione & peccato, perseueret, &c. sed ego nunquam audiui, nec intellexi, quod aliqui Episcopi faciant tales prouisiones, nisi quando creditur Papam obiisse. Et ita etiam in prædicta quæstione concludit idem Gonçalez, *dict. glossa* 65. *num.* 21.

Et conducit resolutio Rotæ, † quam refert Gon- 773
çalez. *d.*§.5. *num.*115. in vna Calciaten. Canonicatus 6. Maij 1579. coram D. Seraphino. *Vbi fuit dubitatũ, an teneret prouisio de quodam Canonicatu vacãte facta à Capitulo Calciaten. in mense ordinario in personam Ferdinand. de Palacios ex eo, quod constabat fuisse suspensum Capitulum ante dictam prouisionem, & quod licet in curia fuisset dicto Capitulo iam concessa absolutio de tempore factæ prouisionis, tamen dictum Capitulum illius notiam habere non poterat. Et Rota resoluit peo validitate collationis ex eo, quod dicta absolutio suffragabatur etiam ante habitam illius notitiam.*

Sed restat difficultas, stante † quod facta acce- 774
ptatione alternatiuæ Romæ, seu recognitione literarum eius, valet prouisio facta ab Episcopo de Beneficio vacante in suo mense alternato, etiamsi tempore prouisionis non haberet notitiam illius, an Episcopus qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an Romæ sint receptæ, &

reco

recognitæ, vel non, licet secundum tempus elapsum possit esse, quod sint receptæ, & recognitæ, an inquam, licite valeat prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, quod, si forte est Romæ acceptata, spectat ad eius prouisionem, alias non.

775 Et videtur, quod non. † Nam in dubio tutior pars est intelligenda cap. illud de clerico excommunicato ministrante late Gab. Vazquez 1.2. *disputatione 65. & 66.* & dicetur alias infra 7. *par. c. 2. a num. 11.* & in casu proposito tutius est non prouidere, quam prouidere, quia non prouidendo, sed expectando certiorationem nulli se periculo exponit, vt patet, prouidendo vero exponit se periculo vsurpandi prouisionem ad Papam primatiue spectantem ratione reseruationis, & faciendi intrusum in Beneficio, atque adeo peccandi mortaliter, & qui se exponit periculo peccandi mortaliter, peccat mortaliter, nam qui periculum amat peribit in illo, vt est vulgatum.

776 Præterea ille est certus † de reseruatione, & de acceptatione non habet certitudinem, etiam moralem, sed ad summum solum est dubius, ergo non potest in dubio prouidere. Sicut, qui est certus de debito & de solutione dubius, non potest desinere soluere, quia non sunt cætera paria, & æqua causa, & ius vtriusque, vt recte inquit Lud. Lopez *instruct. conscientiæ. 1. tom. c. 132.* & Gab. Vazquez *d. disp. 66. n. 43.*

777 Rationes istæ † mihi videntur satis conuincere quando Episcopus simpliciter, & absolute prouideret, posset tamen quando verisimile est alternatiuam esse acceptatam, aut stante dubio, an sit acceptata, vel non, prouidere sub conditione, & in quantum possum, seu sub conditione si alternatiua est perfecte acceptata, nam sub istis conditionibus, cum sint de præsenti, recte Beneficium conferri potest, Couarr. *de Benef. 4. p. art. cap. 3. nu. 24* sicut sub conditione, si vacat, vel si est capax, gloss. *in c. 2. de elect. in 6.* & ibi Dd. & Francus *nu. 4.* & sicut, si executor diceret, confero tibi tale Beneficium vacans, si de iure debetur, valeret collatio, si de iure debetur, alias secus, vt cum Innocentio inquit Francus *ibi*, quamuis cum Domin. contrarium teneat Felin. *in c. cum contingat de offic. deleg. n. 15.* quem sequitur Rebuff. *in concordat. in forma mandati verb. innodatis*, de quo vide inf. 8 *p. c. 2. a n. 4.*

778 Et similiter Episcopus, † qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata per eius procuratorem, non poterit licite prouidere de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Septembris nisi sub conditione, quatenus alternatiua non esset acceptata, vt dicitur in dictis decisionibus Salamantin. fructuũ supra citatis *numer. 764. de Episcopo Salamantino, qui, cum non esset certus, an alternatiua fuisset in curia acceptata ab eius procuratore, quæ vere acceptata fuerat, prouidit de dicta Cantoria vacante mense Septembris 1571. quatenus alteruatiua non esset acceptata protestãdo, quod suã intentionis non erat prouidere, quatenus illa in mense reseruato vacasset, & quod ideo non sumpsit turnum, sed ius illius sibi præseruauit, glossa fin.* in c. cum in multis de rescrip. in 6. *Cassad.* decisio. 10. num. 4. de concess. Præbend. *Maxime, cum prouisus possederit postea ex nouo tit. cessionis prouisi Apostolici, Puteus* decis. 179. lib. 3. *Achilles* 1. de collatio. *quamuis prouisio nulla scientia facta turnum consumat. Rom.* consi. 329. *n.* 1. *Puteus* decis. 357. lib. 2. cum aliis allegatis: *qui præterea loquuntur in eo, qui potuit dimittere habita notitia nullitatis prouisionis, & non dimittit, sed in facultate Episcopi non remansit, quia functus officio suo fuerat, vt illeprouisus inuitus dimitteret,* &c. hæc in dictis decisionibus.

Prouisus aũt sic in † dubio non deberet capere pos- 779
sessionem Beneficij, donec de acceptatione alternatiuæ certitudo habeatur, & id debebit Episcopus cauere dicendo in titulo, & literis prouisionis, q̃ ei detur possessio, cum de verificatione conditionis constiterit, & non antea, ne forte intrudatur sine vero titulo.

Vnde infertur, † quod Episcopus, qui probabi- 780
liter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata, simpliciter, & absolute, prouidet de Beneficiis vacãtibus in mense Martij, seu Septembris amittet alternatiuam, si iam acceptata erat, quamuis contra teneat Gonçalez *dicta glossa 65. numero 22. & glo. 56. nu. 129.* conferens autem virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione, & recognitione Romæ facta non constat, eam non amittit, licet nondum facta sit, quia id in regula non cauetur.

Circa clausulam, sublata, † quæ continetur in il- 781
lis verbis, *decernens sic in præmissis omnibus per quoscumque & c. iudicari debere*, de qua Gonçalez *gloss. 66.* videnda sunt per nos dicta infra 6. *parte capit. 3. numero octuagesimo primo.* & circa decretum irritans, quod est in fine ibi, *ac irritum*, &c. de quo Gonçalez *glossa 67. & vltima*, an liget ipsum Papam, vide supra *numero* 14. & an liget Legatum, seu Nuntium, vide infra *cap 3. ex num. 45. & 133.* & vide etiam supradicta *ex num. 407.*

§. 13. De regula 10.

SVMMARIA.

OMissa regula nona, quia non est reseruatoria, &c. de qua, qui videri possint restat regula 10. quæ hîc ponitur, n. 782.

Difficultas contra istam regulam, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. cuius ratio est generalis, & omnia comprehendit, &c. nu. 783.

Responsio, quod non est superflua, cum clarius exprimat nn. 784.

In eo ista regula est minus ampla, quam dicta constitutio, quod loquitur de Ecclesiis, & Monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum vacabant, illa verba etiam de Beneficiis vacantibus post illorum obitum nu. 785.

Illatio, & sententia Glossatoris, quod, si Ecclesia Cathedralis vacasset post obitum Papæ, posset fieri electio, & confirmatio, & quod d. constitutio Pauli, non habet locum, neque loquitur in Episcopatibus, &c. n. 786. quæ reprobatur n. 787.

Tunc per reseruationem Beneficia etiam ante vacationem sunt affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarũ, seu cum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vel personæ illa semel data tempore reseruationis, &c. n. 788. cum vero reseruatio est conditionalis, seu de Beneficiis incertis, seu rationis vacationis in certo tẽpore seu certo modo non intrat, nec afficit nisi impleta conditione, &c. num. 789. vbi refertur, quod tradit Gonçalez.

Attendendum est, an qualitas inducens reseruationem semel detur stante regula, & tunc statim reser-

uatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non detur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium, numero 790.

Prædicta doctrina est approbata per Rotam cuius decisio ponitur, n. 791.

782 FInita iam regula 8. † *de reseruatione mensium, & alternatiua*, & omissa regula 9. *de lueris in forma rationi congruit expediendis*, quia nō est reseruatoria, nec facit ad nostrum propositum, de qua videri poterunt Glossator antiquus Alfonsus de Soto, Rebuffus, & Mandos super ea, restat *regula* 10. quæ agit *de reseruatione Beneficiorum facta per prædecessores, & affectione per eam inducta*, & sic se habet.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum, & Beneficiorum per prædecessores reseruatorum.

10 *ITem declarauit omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, nec non omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prædecessores, etiam prædictæ dispositioni, cum interpositione decreti reseruauerant, quæ quidem Ecclesiæ, & monasteria, nec non sic reseruata Beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Roman. Pontificem ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quoquo modo, decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.*

783 Circa quam regulam statim † se offert difficultas, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. quæ est extrauagans *ad Romani, vltimo de Præbend.* in communibus, & quamuis illa loquatur de Beneficiis familiarium, & collectorum, & subcollectorum, nec exprimat Ecclesias Cathedrales, & monasteria, tamen ratio illius, scilicet effectus per reseruationem, manusque appositionem in esse productus, & quod Beneficium semel affectum semper manet affectum, est generalis, & omnia comprehendit, atque adeo ipsa constitutio est generalis. *l. regula est. §. fin. ff. de iuris, & facti ignorant.* Euerar. *in topicis iuris in loco à ratione legis larga*, cum aliis maxime, cum simus in declaratoriis.

84 Sed respondetur, non esse superfluam, cum clarius ista exprimat, vt per Mandosium hic, quæ quæ apud eum est *reg. 9. quæst. 5. & 6.* nam superfluum non dicitur quando explicite, ac distincte declaratur, quod implicite erat dispositum. Rota in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus supra adducta *nu. 332. prope fin.* & Gonçalez *glos. 6. num. 33. & glos. 51. nu. 96. cum aliis.*

785 Quamuis in eo, † sit minus ampla hæc regula, quam dicta extrauagans, quod hæc loquitur de Ecclesiis, & monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum reseruantium suæ dispositioni vacabant, illa vero loquitur etiam de Beneficiis vacantibus post obitum prædecessorum reseruantium.

Ex quo inferebat † Glossator *hic.* Quod si vacasset Ecclesia Cathedralis post obitum Papæ, & antequam successor fecisset reseruationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio, & confirmatio in forma iuris, illa valeret, &c. Et videtur sequi Gōçalez. *§. 5. proœm. num. 93. & 119.* vt infra *num.* 789. & ad *dict. extrauagantem* respondet Glossator, quod nō habet locum, neque *loquitur in Episcopatibus, vel principalibus in collegiatis, neque in monasteriis, sed in Beneficiis officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardinalium, &c.* Et quod in ea non fit mentio de Episcopatibus, &c. 786

Sed ista sententia est omnino falsa, † & contra d. extrauagantem, cuius ratio, vt dixi, est generalis, & omnia comprehendit, etiam Episcopatus, &c. 787

Aduertendum est autem, † quod tunc per reseruationem Beneficia † etiam ante vacationem sunt affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarum, vt Dignitatibus principalibus, Monasteriis, Beneficiis familiarium, & officialium, &c. seu cum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vt quia est Dignitas principalis, Monasterium &c. vel ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. tunc semel data illa qualitate tempore regulæ, seu reseruationis, reseruatio intrat, & afficit Beneficium, ita vt maneat affectum, licet postea regula expiret, aut qualitas cesset, & ita procedit *d. extrauagans ad Romani*, & eius ratio 788 789

Cum vero reseruatio † est conditionalis, seu de Beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore, seu certo modo, non intrat, nec vllum afficit Beneficium, nisi impleta conditione, & data certificatione, & succedente vacatione illo tempore, seu modo tempore regulæ, seu reseruationis, vt in reseruatione Beneficiorum vacantium tali mense, & Sede Episcopali vacante, &c. & ita procedit quod tradit post hæc Gonçalez *d. §. 5. proœm. 2. quæst. à num. 76.* vbi ait quod Beneficium, quod vacauit viuente Papa in mense Apostolico, ex quo iam incidit in reseruationem, manet affectum, nec per obitum Papæ cessat reseruatio, vt in hac regula, Beneficium vero vacans in mense alias Apostolico Sede Apostolica vacante, & sic extincta regula mensium, non est reseruatum, nec affectum, quia non vacauit stante regula, & sic nunquam incidit in reseruationem, qui tamen *n. 93. & 119.* male videtur sentire cum Glossatore hic, quod etiam Ecclesiæ, & Monasteria, & alia Beneficia certa reseruata per regulas non sunt reseruata, si vacant post obitum Papæ reseruantis, ex hac regula dum solum declarat durare reseruationem Beneficiorum, quæ tempore obitus prædecessorum vacabant, &c. 789

Itaque in hoc † attendendum est, an qualitas inducens reseruationem, seu ratione cuius inducitur reseruatio, aut qualitates, si plures requiruntur, semel dentur stante, & vigente regula, & tunc statim reseruatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non dantur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc enim reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium ex quo regula non est in rerum natura, nec amplius est reseruatio, vt per Gemin. *consil. 93. numero 15.* cuius dictum dicit verissimum Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. quæst. effectu 17. versic. 4.* 790

Et ita fuit resolutum in causa mea Abulensi Parochialis de la Calda 19. Nouembris 1593. coram 791

Domino

Domino meo Corduba Episcop. Pacen. vt in decision. infra adducta *capit. 5. numero* 91. & latius, & melius 28. Ianuarij 1594. coram eodem, vt in decisione sequenti *proposui pluries causam; an hæc Parochialis fuisset affecta dispositioni Apostolicæ* per regul. 1. *Felic. recordat. Sixti Papæ V.* & primam [& 7. *Gregorij XIV. & Domini fuerant diuisi, sed tandem fuit resolutum, non esse affectam; primo, quia prædicta* regul. 1. *Sixti duas simul qualitates requirebat, quod mortuus esset Episcopus, & quod tunc Beneficia vacarent, vt ostendit relatiuum, quæ ibi, quæ post illorum obitum vacabunt; cuius natura est restringere substantium, cui adiungitur. Bartol.* in leg. à filio. §. testator, & §. sequenti de alimentis, & cibariis legatis. *Alexand.* consilio 29. numero 4. volum. 1. *& sic vt regula intret, debebant concurrere ambæ qualitates viuente Papa Sixto. ad* leg. si hæredi plures de condition. institut. *Decius* consil. 524. numero 1. *& cum mortuo iam Papa Sixto, & eius regula vacauerit, non potuit cadere sub reseruatione regulæ, quæ tunc non erat in rerum natura, & sic ex illa qualitate post obitum Papæ prouenient non potest induci reseruatio. Gemin.* consil. 93. num. 15. *cuius doctrinam verissimam dicit Æneas de Falcon.* de reseruatio. quæstion. 4. 17. effectu vers. 4. est *maxime, quia prædicta regula Sixti solum voluit comprehendere Beneficia post Episcopi obitum suo tantum tempore vacatura, vt ex* proœmio regularum *apparet. Secundo, quia cum dicta regula reseruet Beneficia, quæ post obitum Episcoporum vacabunt, reseruatio est conditionalis, ad* leg. Stichus qui meus erit, *& ibi Bart.* num. 1. de legatis 1. l. nuper in fin. de legat. 3. *Cassa.* decis. 3. de Præbend. n. 11. *Rota* diuersorum 225. num. 4. 1. part. *quæ nullum potuit producere effectum in hac Parochiali, in qua viuente regula non extitit illa conditio vacandi post obitum Episcopi, sed mortuo iam Papa, & eius regula vacauit, ad* l. itaq; 91. si certum petatur. l. cedere diem de verbor. significatione cap. 11. in fi. de sponsal. in 6. *Cassad.* d. decis. 3. n. 14. *Rota* decis. 14. num. 1. vt lite pend. in nouis. *Innoc.* in c. inter dilectos. num. 5. de excessib. prælator. *Oldrad.* consil. 229. n. 14. *Simoneta* de reseruatio. q. 60. ad fin. *& ex his dicebant Domini tolli ex aduerso deducta, & illud fundamentum, quod ex quo mortuus fuit Episcopus ante Papam, inducta iam fuit reseruatio, quia non solum hanc qualitatem, & conditionem, quod mortuus esset Episcopus respexit regula, sed etiã simul q eo mortuo Beneficium ipsum vacaret, alias mortuo Episcopo omnia Beneficia remanerent affecta, & successor nullum posset prouidere, quod est absurdum,* extrauagans *vero* ad Romani de Præbend. *inter communes, &* decis. *Gambari* 65. *& adducta per eum* in tract. de offic. Legati lib. 3. à numer. 180. *& Sarnen.* in reg. de infirmis q. 32. & in reg. de publican. quæst. 6. *Simoneta* q. 57. *& alij ex aduerso allegati procedunt in reseruationib. de Beneficiis certis, seu certarum personarum, puta familiarium officialium, &c. Dignitatum principalium Monasteriorum, &c. in quibus militat ratio dictæ extrauagantis, effectus scilicet in esse productus per reseruationem. Vnde Domini dicebant esse distinguendum inter reseruationem ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. vel ratione qualitatis Beneficij, vt quia sit Dignitas principalis, &c. & inter reseruationem ratione vacationis in certo tempore, vt in terminis istius regulæ, & regulæ mensiũ, vt in primo casu semel data illa qualitate reseruatio intret, & remaneat inducta affectio per illã quamuis postea regula expiret ex* d. extrauag. ad Romani, *& ratio est, quia talia Beneficia reseruantur pure, & simpliciter, & data illa qualitate, quod fuerint familiarium, Dignitates principales, &c. statim in illis reseruatio inducitur, & producit effectum, cum adsit subiectum certum & determinatum, in quo fundetur reseruatio, ex quo affectio nascitur, & in his terminis loquuntur Gãbarus Sarnen. & alij allegati; & Cassad.* decisione 4. numero 6. de reseruatio. *supponit reseruationem sortitam effectum.*

Secundo vero casu, scilicet cum fit reseruatio ratione vacationis in certo tempore, cum non reseruentur Beneficia certa, sed certificanda per vacationem succedẽtem mortuo Episcopo, vt in proposito, vel in certis mensibus, & incertum sit an Beneficia sint vacatura, & quæ, facile enim contingere potest quod nullum vacet, reseruatio talis non reperit aliquod Beneficiũ, quod ab initio inficiat, & propterea in casu isto mortuo Papa antequã Beneficium per vacationem fuerit certificatum, nulla potest affectio considerari, nam appositio manus Papæ super incerto non afficit ante certificationem. cap. dudum. versiculo considerantes. *ibi*, cum super incerto de de Præb. in 6. *Bellenz.* de charitatiuo subsidio. quæstione 123. numero 10. versiculo, sed posset. *Rota* decisio. 25. numero 4. de concess. Præbend. in antiquis, & decisio. 6. numero 7. eodem titulo in antiquior. *quas allegat Simoneta.* dict. quæst. 60. *num.* 1. & 2. *sic intelligendus, & placuit Dominis simile de reseruatione mensium, quæ, quia est restricta ad vacaturam in tali mense, si contingat vacatio in illo mortuo Papa, licet eo viuente intrauerit, Ordinarius nihilominus poterit prouidere, Caputaquen.* decisio. 86. n. 3. p. 1. & 214. part. 2. *Ant. Augustin.* decis. 61. lib. 1. *de regulis autem* 1. *& 7. Gregor. XIV. Domini non curarunt, cum multo ante illas Parochialis, de qua agitur, esset collata, & sic sub illarum reseruatione non sit comprehensa.*

CAP. II.

De Concilio.

SVMMARIA.

DE Concilio generali an possit Beneficia conferre, & qui id tractant, num. 1.

Concilium, in quo Papa præsidet, potest Beneficia *conferre secundum Seluam Corras. & Duar. & secundum Zechum Concilium generale legitime congregatum probabiliter* Beneficia *conferre potest, textus quem allegat, id non probat, numer. 2. quando vero Concilium est congregatum sine Papa ratione schismatis, nõ poterit* Beneficia *conferre secundum Seluam cum Abb. numero 3.*

Secundum authorem absolute Concilium non potest Beneficia *conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, licet posset Papa, si vellet, in Concilio facere prouisiones* beneficiorum *num. 4.*

De potestate Papæ & Concily qui sint videndi, numero quinto.

Collegium Cardinalium Sede vacante non potest Beneficia *conferre, n. 6.*

Concilium Prouinciale nõ potest conferre Beneficia *Prouinciæ, nec Diœcesanum* Beneficia *Diœcesis, nisi quatenus is ad cuius dispositionẽ spectant id permitteret, numero 7.*

POst Papam secundo loco agendum est de Concilio generali, an possit Beneficia conferre? quam quæstionem tractant Abbas *quæst. 1. ad 4. dubium ex num. 29.* Selua *de* beneficiis *2. part. quæstione 2.*

Corras.2.*part.cap.*2.Durand.*eodem tract. lib.*3. *capit. tertio.*

In qua quæst. Selua Corras.& Durand. ibi dicunt
2 † quod Concilium,in quo Papa præsidet, potest Beneficia conferre iuxta illud actorum Apostolorum *c.* 1.vbi Matthias fuit electus in Concilio, seu congregatione,in qua erat Petrus, & quia,vt inquit Corrasius, sicut solus Papa potest Beneficia conferre, ita Concilium Papæ præsentia , authoritateque suffultum.Et Zechus *de Beneficiis & pensio. Ecclesiast.cap.* 2.ait,quod Concilium generale legitime congregatum probabiliter Beneficia conferre potest *argum.c. cum in cunctis. in princ.de election.* qui tamen tex. id non probat.

3 Quando vero Concilium † est congregatum sine Papa ratione schismatis, inquit Selua cum Abbate *supra* , quod tunc non poterit Beneficia conferre.

4 Mihi vero absolute † dicendum videtur Concilium non posse Beneficia conferre , nisi Papa id ei specialiter permittat , non enim ad id congregantur Concilia , nec de iure habent talem potestatem, posset quidem Papa , si vellet , in Concilio facere prouisiones Beneficiorum, sicut fecit B.Petrus in illa electione B.Matthiæ,& ita tenet Abbas *supra nu. mero* 34.

5 Et de potestate Papæ , & Concilij † videndi sunt Turrecremata Cataldus,& Car.Albanus *de potestate Papæ* D.Anton. 2.*p.summæ tit.*3. *cap.*11.Caiet. opus *de potestate Papæ*,Victoria *in lectione de potestate Papæ & Concil.*Franc. Turrianus *eod.tract.* Corduba *lib.* 4.*quæst.*1.*cum sequentibus* Bannez Aragon,& alij 2.2. *quæst.*1.*art.*10 & Valentina 3. *tom.disput.*1.*qu.*1.Cardinal.Bellarminus, qui optime 1. *tom.controuersia* 4. *lib.*2.seu 2.*to.controuers.*1. Decius Beroius, & alii *in c.*1.*de constit.*& relati perFelin.*in c.nonnulli de rescrip. nu.*3.Selua *d. quæst.*2. Iacobatius,& Alaua *de Conciliis* Corras.*supra* Cuchus *in instit.maior.lib.*2.*tit.*2. & 3. Bursatus *cons.*109.*lib.*1.& Granutius ad Simonetam *de reseruatio.q.*14.

6 Collegium autem † Cardinalium Sede vacante nõ posse Beneficia conferre manifestum est *c. vbi periculum,de elect.in* 6.*& Clem. ne Roman. eodem titulo* Corras.*supra* & alij.

7 Similiter etiam † Concilium prouinciale non potest conferre Beneficia prouinciæ , nec sinodale, seu Diœcesanum Beneficia Diœcesis , nisi quatenus ad cuius dispositionem spectant id permitteret,quia de iure non datur eis talis facultas,nec ad id congregantur.

Cap. III.

De Legato.

SVMMARIA.

*DE Legato an possit Beneficia conferre,& de eo,& eius officio,& potestate qui agunt num.*1.*& de eius potestate in conferendo Beneficia.n.*2.

*Legati alij sunt à latere,alij missi,seu constituti,alij nati,& qui sint ij,n.*3.

*Legati à latere possunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ,n.*4.*ex priuilegio,id est prærogatiua,præ aliis Legatis,quam potestatem habent à iure statim quod sunt Legati à latere,numer.*5.*& sic iure ordinario etiam in Beneficiis exemptis, & iure Legationis , non in genere,sed in specie,quicquid Glo.& alij dicant à numero* 6.

*Licet sint Ordinarij,tamen sunt Ordinarij super inducti & non naturales,& sic odiosi,n.*9.

*Prouisus à Legato iure Legationis,& vt Legato non dicitur prouisus authoritate Apostolica n.*10.*&* 11.*tamẽ prouisio Legati dicitur prouisio Sedis Apostolicæ, & appellatione Sedis Apostolicæ,venit Legatus,nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cũ dictione taxatiua ex eo,quod Legatus in sua Prouincia vices Sedis Apostolicæ gerit,n.*12.*&* 13.

*Ideo literæ Legatorum dicuntur Apostolicæ,num.*14.*& etiam prouisus à Legato potest dici prouisus authoritate Apostolica,saltim large,n.*15.

Infertur ad clausulam Breuium de capienda possessione, amoris quibuscunque detentoribus , *quod si dicatur* , non tamen prouisus à Sede Apostolica , *vel etiam,* authoritate Apostolica *præseruentur etiam prouisi à Legato , seu Nuntius , etiam si prouiderent authoritate ordinaria Legationis , numero* 16.

*Legati à latere possunt conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico,num.*17.*etiam non facta mentione,nec derogatione dict.iuris patronatus , numero* 18.

*Possunt etiam conferre Beneficia spectantia ad collationem exemptorũ, & etiam si beneficia ipsa sint exempta,Legatus enim est Ordinarius exemptorum,n.*19.*&* 20.

*Possunt etiam conferre Beneficia, licet eorum collatio sit ad Sedem Apostolicam deuoluta.n.*21.

Illatio Gambari,quod Legato nõ currit tempus sex mensium ad conferendum,sicut currit aliis Ordinariis, n. 22.*in quo tamen Lapus contra tenet.n.*23.*sed Card.Imola,& alij concordant,quod licet ei currat tempus, tamen poterit conferre deuoluta ad Papam,siue alium suæ Prouinciæ etiam ex propria negligentia à n.*24.*&* 27.*sed cũ possit cõferre deuoluta ex propria negligentia,verius videtur non currere sibi tempus , numero* 26.

*Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ,quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legatione cõtra communem,n.*27.*quia Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collat.Clericorum alterius Prouinciæ, numero* 28. *nam in materia collationis attenditur locus vbi situm est Beneficium, & non locus vbi est persona,ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium,non persona negligens , numero* 29.

*E conuerso Legatus non potest conferre Beneficia, quæ essent extra Prouinciam, & per deuolutionem,vel alias spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia contra aliquos,n.*30.

*Cum Legatus non habeat facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam,eius prouisio non præstat titulum coloratum,nisi constet esse intra limites suæ Legationis n.*31.

Legatus non poterit conferre Beneficia ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati regularis exempti, cum Episcopus ea conferat authoritate Apostolica, & vt delegatus Papæ, n. 32. *&* 33. *poterit tamen illa conferre ante deuolutionem factam ad Episcopum,& post deuolutionem ab Episcopo factam ad Papam , num.*34.

Legatus potest Beneficia *vacatura suæ reseruare collationi cum modificatione tamen, & ea,quæ potest conferre,n.trigesimo quinto,&* 36. *vbi qui agunt de hoc, & hodie solum potest facere reseruationem specialem,numero* 37.

Licet

Licet possit Legatus reseruare Beneficia vacatura etiam pro certa persona, ei tamen nullum ius quæritur, quia non potest dare ius ad vacaturum, numero trigesimo octauo.

Potest Legatus ista facere existens etiam extra suam Prouinciam, n. 39.

Legatus de latere in sua Prouincia concurrit sicut & Papa in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos est locus præuentioni, etiam in mensibus Ordinariis concessis, à numero 40. & ponitur resolutio Rotæ.

Id procedere non obstantibus concordatis Germaniæ, fuit resolutum per Rotam, cuius decisiones ponuntur, n. 43. & 44.

Quod dictum est Legatum concurrere cum Ordinario, & eum posse præuenire in mensibus Ordinariis, recte procedit etiam attentis regulis hodiernis mensium quo ad quatuor menses Ordinarij non habentis alternatiua, sed non videtur procedere quo ad sex menses alternatiuæ propter decretum irritans in ea positum, quod ligat Legatum à n. 45.

Nihilominus prouisio Legati de latere de Beneficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolij num. 50. vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen non videtur posse procedere, si decretum alternatiuæ esset iustificatum, numero 51.

Legatus de latere non potest conferre, vel reseruare Ecclesias Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas, n. 52.

Non potest etiam conferre Beneficia reseruata n. 53. imo & si sit Legato, vel Nuntio concessa facultas conferendi Beneficia qualitercumque vacantia, non poterit conferre reseruata, n. 54.

Et si Legatus haberet facultatem conferendi Beneficia reseruata, non propterea potest conferre vacantia in Curia, nisi specialiter & expresse sit concessum, numero 55.

Legatus non potest conferre Beneficia litigiosa contra Probum à numero 36. nec Cardinalis vigore indulti. num. 58.

Legatus habens facultatem conferendi litigiosa non potest conferre Beneficia iuris patronatus laici litigiosa n. 61. quamuis prouisio Papæ de Beneficiis iuris patronatus etiam laicorum valeret, etiam non facta mentione, nec derogatione illius. n. 62.

Non potest Legatus à latere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, n. 63. vnde prouisio ab eo facta sine præsentatione, aut consensu patroni erit nulla, quæ tamen, illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur n. 64. & sequenti, vbi ponitur Rotæ resolutio.

Recte potest Legatus conferre Beneficia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni n. 66.

Non potest etiã Legatus conferre Beneficia iuris patronatus mixti, nu. 67. quod tamen limitat Gambarus, quando Clerici haberent plures voces, quoniam tunc totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre exẽplo iuris patronatus Vniuersitatis, in qua sunt laici, & clerici, n. 68. sed ista limitatio non placet, n. 69. & in Vniuersitate est diuersa ratio, num. 70. nec Couarr. tenet contrarium, dum ait, quod posset admitti huius patronatus derogatio, quia loquitur in derogatione facta à Papa n. 71.

Bene potest Legatus conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex priuilegio, vel præscriptione, nec oportet ei derogare, nec de eo facere mentionem contra additionem Barbatiæ, n. 72. & 73.

Quod dictum est de iure patronatus ex priuilegio procedit, etiam si sit priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non generale, contra Corrasium, quamuis secus sit in habente priuilegium speciale etiam perpetuum ad conferendum certa Beneficia, cum quo non potest Legatus concurrere secundũ Abbatẽ contra aliquos, maxime stãte in priuilegio clausula decreti irritantis, à n. 75. & seq.

TErtio, † loco agendum est de Legato, an possit 1
Beneficia conferre: de quo, & eius officio authoritate, & potestate tractatus scripserunt And. Barbatia de Cardinalibus Legatis à latere, Mar. Lauden. & Gundisaluus à Villadiego auditor Rotæ & Episcopus Oueten. de Legato Staphil. Boerius Brunellus, & Gambarus *de offic. & potestate Legati*, quorum plerique habentur Thom. 13. *par.* 2. *tract. nouorum.* Plura etiam Hostien. *in sum. & specul. hoc titul.* Cuchus *in institutio. maioribus lib.* 2. *titul.* 5. & Lælius Zechus *de republica Ecclesiastica capitulo de Statu Legati*, aliqua Flam. Paris. *de resignatione Beneficio. libro septimo quæstione* 13. & P. Enriquez *in sum. lib.* 10. 10. *c.* 28.

Et de materia *huius cap.* scilicet de potestate Le- 2
gati in conferendo Beneficia agunt Specul. *d. titul. de Legato. §. nunc tractemus.* Villad. *q.* 9. 1. *par.* Selua *de Benef.* 2. *par. q.* 3. Corras. 2. *par. cap.* 3. Durand. *lib.* 3. *c.* 3. & late Gambarus *lib.* 3. *per totum*, Brunellus *concl.* 19. *cum seq.*

Præmittendumque † est Legatos alios esse à late- 3
re, alios missos seu constitutos, alios natos. Legati à latere sunt Legati Cardinales, qui dicuntur à latere, quia sunt, seu mittuntur à latere Papæ. Legati missi, seu constituti sunt alij Legati, qui à Papa mittuntur, seu constituuntur, qui non sunt Cardinales, qui Nuntij dici solent. Legati nati sunt, qui suarum prætextu Ecclesiarum, & ratione legationis sibi vendicant Dignitatem, & legatione funguntur, vt Archiepiscopus Cantuarien. & Eboracen. quæ tria genera Legatorum distinguit textus *in cap.* 1. *de offic. Legati in* 6. & ibi glossa & D. & reliqui supra relati.

Hoc præmisso dico primo, † quod Legati à latere 4
possunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ. † Et quam- 5
uis Corras. *d. cap.* 3. 11. 4. dicat eos conferre ex priuilegio, intellige id est prærogatiua præ aliis Legatis. à iure tamen habent hanc facultatem conferendi Beneficia statim, quod sunt Legati à latere, *dict. ca.* 1. *de off. Legati in* 6. Specul. *supra* Decius *consil.* 128. Rebuffus *in praxi in forma vicariatus, num.* 70. Zechus *de Benef. & pensio. Eccles. cap.* 2. *vers. Legati etiam.* Et sic iure Ordinario Decius *supra* † Villad. *quæst.* 9. Gigas 6
de pensio. q. 6. *n.* 18. & 21. & Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 31. etiam in Beneficiis exemptis Gamb. *ibi. n.* 94. & facit *c.* 2 *de offic. Legati in* 6. vbi probatur Legatos esse Ordinarios.

Quamuis glos. *in Clem.* 2. *de offic.* † *Ordin. verbo vo-* 7
lumus, dicat, quod cõferunt authoritate Apostolica, & non sunt Ordinarij collatores, quam sequitur ibi Abbas, *num.* 4. dicens, quod licet potestas Legatorum respectu iurisdictionis, sit Ordinaria, vt *in d. c.* 2. vt etiam dicit *in cap. si quis contra n.* 4. *de foro comp.* tamen respectu collationis Beneficiorum est extraordinaria, quia ex proprio officio legationis non venit potestas conferendi, & ideo Legati, non Cardinales hanc potestatem non habent, sed Cardina-

les Legati hoc habent ex speciali priuilegio, vt *in d. c.1.* & sequūtur Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. § item circa. verbo, Legatorum circa fin. & § item quod omnia verbo. Ordinarios*, Selua. *2 par. n. 34. & 3. par. quæst. 66. sub n. 4. & 4. par. quæst. 9. nu. 3.* & Probus ad Monach. *in cap. fin. de constitut. n. 39. & in d. c. 2. de offic. Legati in 6. n. 3.* dicentes, quod Legatus de latere habet collationem Beneficiorum, non iure Legationis, quæ ad hoc non se extendit, sed ex quadam
8 prærogatiua, & speciali priuilegio, vt *in d. c. 1.*

Sed quicquid isti velint † ista prerogatiua, & speciale priuilegium, quod vocant, competit Legatis à latere de iure, & sic iure Ordinario, vt diximus, & iure legationis non in genere, sed in specie id est iure talis legationis à latere.

9 Verum, † licet sint Ordinarij tamen sunt Ordinarij superinducti, & non naturales, & sic odiosi ex gl. *in d. Clem. 2.* & Bonifacio, *ibi num. 7.* Abbas *in d. cap. si quis contra. num. 4.* Simoneta *de reseruatio. quæst. 89. num. 3.* & ibi Granutius *litera A.* Sarnens. *in regul. de valore quæst. 2.* Cassad. *decisio. 5. numer. 3. & num. 11. de decretis, & reseruatio.* Crescen. *dec. 20. de Præben.* puteus *decis. 45. in fin. lib. 2.* & Rota *decis. 206. n. 3. par. 1. diuersorum*, & Gonçalez *ad reg. mensium glos. 21. num.*
38 qui tamen male dicit eos improprie Ordinarios.

10 Ex quibus infertur, † quod prouisus à Legato iure legationis, & vt Legato, non dicitur prouisus authoritate Apostolica, *capitul. hi qui. de Præben. in 6.* & ibi glos. Domin. & Francus, *nu. 5. & cap. si Apostolica eod.* & sic dicit † Bonif. *in d. Clemen. 2. de offic. ordin. n.*
11 9. quod non placet id, quod dicit *d. glos. ibi*, quod prouisio Legati censetur facta authoritate Apostolica, quia contra *dict. capitulum hi qui*, esset expresse.

12 Et tamen prouisio † Legati dicitur prouisio sedis Apostolicæ, Anastasius Germonius *de indultis Cardinal. §. tibi quo ad vixeris num. 101.* & Rota. *d. decis. 206. par. 1. num. 5.* dicentes appellatione, *prouisionis sedis Apostolicæ*, venire prouisionem Legati ex glos. *verbo transeundi. in cap. si Abbatem. de elect. in sexto*, quam ibi sequuntur Ioan. Andr. Domin. *numer. 5.* & Francus 4. quæ ait, quod appellatione, *sedis Apostolicæ*, venit Legatus de latere, nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cum dictione, tantum, vel simili, vt ibi aiunt Domin. & Francus, & Cardinal. *numero 12. in Clemen. quia contingit. de religiosis domibus*, & ibidem Imola. Villad. *d. quæstione 9. numero 7.*

13 Quæ glossa ex eo procedit, † quod Legatus in sua Prouincia vices sedis Apostolicæ gerit in non reseruatis *cap. mandata. de præsumpt.* Cuchus. *dict. lib. 2. titulo. 5. numero 22.* & in prouincia sibi decreta repræsentat Papam Bonif. *in dict. Clem. 2. de offic. ordin.* seu *prima de officio Legati, num. 13.* Villad. *1 partic. quæstione 9.*

14 Et ideo literæ Legatorum dicuntur † Apostolicæ
15 Sarnen. *in d. reg. de valore quæst. 2.* vnde fit, † vt etiam prouisus à Legato possit dici prouisus authoritate Apostolica, saltim large, licet non ad effectum. *d. ca. hi qui.*

16 Ex quo inferri potest, † ad clausulam Breuium de capienda possessione, *amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis, non tamen à nobis prouisis*, quod si dicatur, vt aliquando dicitur, *non tamen prouisis ea sede Apostolica*, vel etiam, *authoritate Apostolica*, præseruentur etiam prouisi à Legatis, seu Nuntiis, etiam si prouiderent authoritate ordinaria legationis, ad quod facit quod dictum est supra *ca. 1. n. 641.* & post hæc tradit Gonçalez *glos. 9. in annotat. à n. 268.*

Prædicta conclusio, † quod Legati à latere possunt 17
conferre Beneficia suæ Prouinciæ, ampliatur primo, vt possint conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico, seu Clericorum *cap. dilectus. de offic. Legati c. cum dilectus. de iure patron.* Rochus *de iure patron. verb. honorificum. num. 4. & 11.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 7. par. num. 16.* & Lamber. *1. par. 1. lib. quæst. 1. art. 6. n. 4. & 3. par. 2. lib. quæst. 8. art. 1. & q. 9. articul. 1. num. 2.* Rebuffus *in praxi. 3. part. signaturæ verbo, nec non iuris patronatus, nun. 6.* Gigas *de pensio. quæst. 24. num. 1.* Probus ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in 6. n. 12. 14. & 15.* Villadiego *d. quæstione 9. num. 23.* Brunellus *conclusione. 23.* Corras. *d. cap. 3. num. 4.* Gambarus. *d. lib. 3. numer. 9. & 239.* Cuchus *d. lib. 2. titul. 5. numero 68.* & Zechus. *d. cap. 2. versiculo Legati etiam, & de republica Ecclesiast. d. capitulo de statu Legati sub numero quarto, versicul. secundo potest.*

Et hoc intelligitur † etiam non facta mentione, nec 18
derogatione iuris patronatus, quia non solum Papa sed etiam Legatus potest huiusmodi Beneficia conferre nulla facta mentione, quod sint iuris patronatus clericorum *dict. caput. cum dilectus.* Felin. *in tract. quando literæ Apostolicæ limitat. 3.* Rebuffus, Gigas, & alij citati, & Couarruuias, *pract. quæst. cap. 36. numero 2.*

Secundo, ampliatur, † vt possint conferre Benefi- 19
cia spectantia etiam ad collationem exemptorum, Cosmas *d. tit. de collat. §. item circa, verba legatorum*, Selua *3. par. quæst. 66.* Coras. *d. n. 4.* Gambarus *d. lib. 3. n. 11.* & Zechus *supra.* Legatus enim est Ordinarius exemptorum, vt ait Gambarus *ibi nu. 12.* & Cuchus *supra nu. 68. & 94.* cum † Villadiego, & aliis. Quare procedit etiam si ipsa Beneficia sunt etiā exempta, Gambarus *ibi numer. 94.* & dictum est supra *numero 9.*

Tertio, ampliatur, † vt possint conferre Beneficia, 20
etiam si eorum collatio sit ad sedem Apostolicam deuoluta *cap. penul. de Præbendis glos. fin. in d. cap. 1. de officio Legati in 6. & in Clemen. si de Beneficio verbo, siue ad nos. de Præbendis ad fin.* & sequuntur Archid. Dominic. & Francus *num. 6. in d. cap. 1.* & ibi probus ad Monachum *nu. 8.* Cardinal. *in d. Clem. si de Beneficio. num. 4. quæst. 5.* & ibidem Imola, & Bonif. *nu. 52.* Villadiego *d. quæst. 9. à num. 5.* Brunell. *conclusione 21.* Boerius, *num. 19.* Rota *decisione 3. de offic. Legati* alias *119. in nouis in additione ad fi.* Ægidius Bellamera *decisione 106.* Capella Tolosana *decisione 435.* Puteus *decisione 266. lib. 2.* Corras. *d. num. 4.* Gambarus supra *n. 13. & 624.* Cuchus *supra n. 79.* P. Gregor. *de Benef. c. 2. num. 4. &* Zechus *d. c. de statu Legati sub n. 4. versicul. 3. potest, & d. c. 2. de Benef. & pensio. versicul. Legati etiam.*

Ex quo infert Gambarus † *ibi nu. 14. &* 622. quod 21
Legato non currit tempus sex mensium ad conferendum, sicut currit aliis Ordinariis, vt *in c. 2. de conces. Præbend.* nam deuolutio ab eo non potest fieri nisi ad Papam, cum nulli alij subsit, & deuoluta ad Papam ipse confert, vt dicimus.

In quo tamen Lapus † *d. Clementina si de Bene-* 22
ficio dicit Legato currere tempus semestre ad conferendum, de quo *in d. cap. 2. de conces. Præbend.* cum sit Ordinarius *d. cap. 2. de officio Legati in 6.* quem sequitur Bonifacius ibi *in d. Clementina, si de Beneficio num.*

num. quinquagesimo tertio, & 54. dicens cum eo, quod si fuerit negligens in aliquo conferendo, non poterit illud ex post conferre, si deuoluta sit collatio ad papam.

24 Sed Cardin. *d.* † *quæst.* 5. & Imola *ibidem*, & idem Imola *in cap. 2. de conces. Præben.* Villad. *d. quæst.* 9. *n.* 10. Brunell. *conclusione* 19. & Selua 2. *parte quæst.* 3. *n.* 42. & 3. *parte quæst.* 64. *n.* 5. docent, quod licet Legato currat tempus, vt inquit Lapus, tamen poterit conferre donec conferre potest quilibet suæ Legationis siue iure proprio, siue deuoluto, sed postquam deuoluta esset collatio ad Prælatum extra suam Legationem, ex sua, & aliorum negligentia, tunc conferre non poterit quo vsque vltimate sit facta deuolutio ad Papam.

25 Vnde Rota apud Puteum † *d. decis.* 266. *lib.* 2. & apud Mohed. *decis.* 3. *de offic. delegati*, alias 266. bis tenuit Legatum de latere posse conferre Beneficia ad Papam deuoluta etiam ex propria negligentia contra Bonifacium supra.

26 Sed certe, cum Legatus possit † conferre Beneficia deuoluta ex propria negligentia, verius videtur non currere sibi tempus. Vt dicit Gambarus *supra.*

27 Qui rursus *ibi num.* 22. † contra communem, quam tenet Rebuffus *in concordatis titulo de Regia ad Prælaturas nominatione* §. 1. *verb. intra sex menses versic. Legatus vero*, & secuta est Rota apud Mohed. *supra* docet Legatum posse conferre Beneficia suæ Prouinciæ, quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legationem, licet inferius *num.* 624. videatur variare, quod probatur, quia Legatus de latere potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collationem Clericorum alterius Prouinciæ, vt recte tenet, & probat Romanus *cons.* 361. vbi Hor. Mand. *litera A.* quem sequuntur Felin. *in ca. postulasti de foro competet. ad fin.* Selua 2. *parte quæst.* 3. *num.* 38. Probus *d. c.* 1 *à num* 10. Rochus *verb. honorificum numero* 11. Lamber. 3. *p.* 2. *lib. quæst.* 8. *artic.* 5. Æneas de Falcon. *de reseruatio.* 2. *p. præludio* 1. *n.* 1. Cuchus *supra à num.* 85. & Zechus sub *d. n.* 4. *versi.* 5. *potest.* facit tex. *in d. ca.* 1. & *in cap. deliberatione* 4. §. *prohibemus*, ibi, *qui Beneficia infra Legationem eiusdem obtinentes de officio Legati in* 6.

28 Et ratio est, nam in materia collationis † attenditur locus, vbi situm est Beneficium, & non locus, vbi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium non persona negligens, *clement.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum*, & *ibi glossa verbo locorum*, & *versiculo sua*, quam sequitur ibi Cardinalis *numer.* 12. & facit *cap. sane, & c. fin. de foro comp.* Rom. *supra*, vbi Mandos. *litera D.* probus *supra numero* 16. Simoneta *de reseruatio. quæstione* 75. & ibi Granutius Cassaneus *consilio* 31. *post numer.* 25. Tiraquellus *de retractu Linagier.* § 36. *glos.* 3. *num.* 27. Cuchus *supra num.* 86. P. Gregor. *de Benef. c.* 39. & alij relati, & Rota in vna Meten. Parochialis de anno 1552. vt per Caputaquen. *dec.* 178. *p.* 1. quamuis in vna Vassonen. Sacristiæ de anno 1539. contrarium tenuerit exclusa opinione Romani, vt per Mohed. *decisio* 3. *de Præben.* alias 92. & nouissime sequatur Gonçalez *glos.* 10. *n.* 30. & 31.

29 Vnde è conuerso Legatus † non potest conferre Beneficia, quæ essent extra Prouinciam, & per deuolutionem, vel alias, spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia, vt tenent Butrius, & Imola *in d. cap. secundo de conces. Præbend.* & ibidem Rebuffus *in Repetitione circa fin. versiculo* 13. *quæritur*, & *in praxi titulo de deuolutio. numer.* 38. & Probus *supra numero* 9. cum Brunello *supra*; & Gambarus *supra à numero* 16. & 20. quamuis contrarium teneant Cosmas *d. titulo de collatio.* §. *item circa. verbo. Legatorum*, & Selua 2. *parte quæstione* 3. *numero* 40. & 3. *p. quæstione sexagesima sexta.* quos male per se citat Rebuffus *ibi.*

Et cum Legatus non † habeat facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, 30
eius prouisio non præstat titulum coloratum nisi constet esse intra limites suæ legationis, vt fuit † dictum in vna Regien. Canonicatus supra relata *c.* 1. *n.* 31
415.

At Legatus non poterit conferre † Beneficia ad 32
Episcopum deuoluta ex negligentia prælati regularis exempti, quæ Episcopus confert authoritate Apostolica ex *d. Clem.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum*, vt docent Cosmas *supra* Selua *d. quæst.* 66. *num.* 2. & Rebuffus *d. titulo deuolutio. num.* 37. & *in d. rep. cap. 2. circa fin. versic.* 14. *quæritur.* † Nam cum in isto 33
casu Episcopus conferat, vt Delegatus papæ, non potest Legatus se intromittere, ex *cap. studuisti. de officio Legati* glos. *in d. Clement. si de Benefic. verbo siue ad nos. ad fin.* Imola *in Clement. cum ex eo de sententia excommun.* facit textus *in cap. dudum*, & *in c. quamuis secundo, de Præben. in sexto*, & quod dicit Abbas, *in c. dilectus de officio Legati ad fin.* quem sequitur Coras. *d. cap. tertio, num.* 15. de quo infra *à numer. septuagesimo quinto*, licet de eo dubitet Brunellus supra *d. conclusione* 19.

Poterit tamen Legatus illa † Beneficia conferre 34
ante deuolutionem factam ad Episcopum, & post deuolutionem ab Episcopo ex eius negligentia factam ad papam, vt recte docet Selua *d. quæstione* 66. *numero* 5. & Rebuffus *d. versiculo decimoquarto quæritur.*

Quarto ampliatur, † vt Legatus possit etiam Be- 35
neficia vacatura suæ reseruare collationi *c. præsenti. de officio Legati in* 6. Corras. *d. cap.* 3. *numero* 4. Zechus *d. cap.* 2. *de Benefic. & pensio. versiculo Legati*, etiam de quo late Specul. *titulo de Legato*, §. *nunc tractemus.* † 36
Villad. *d. quæstione* 9. *à nu.* 37. Brunell. *conclusione* 20. Æneas de Falcon. *de reseruatio.* 2. *partic.* Simoneta *quæstione* 2. *numero* 7. & *quæstione* 94. vbi Granutius Gambarus *lib.* 4. *rubrica de potestate Legati in reseruando* Cuchus *d. lib.* 2. *titul.* §. *à nu.* 73. & P. Gregor. *de Benef. cap.* 24. *num.* 24. qui dicunt, quod Legatis pariter de latere reseruationes conceduntur, cum modificatione tamen. *d. cap. præsenti & cap. de liberatione eod. tit.* vt per glossam penul. *circa fi. in c.* 2. *de conces. Præben. in* 6. nam Legatus ea Beneficia potest reseruare, quæ potest conferre Gambarus supra, *num.* 1. & 7.

Et Æneas *d.* 2. *par. q.* 2. & 3. *ait*, † quod, licet ante- 37
quam emanasset restrictio *d. c. præsenti.* §. 1. Legatus posset generaliter reseruare Beneficia suæ legationis, tamen hodie solum potest facere reseruationem specialem ex *d.* §. 1.

Sed licet possit † Legatus reseruare Beneficia va- 38
catura suæ collationi, etiam pro certa persona, vt *in cap. cum dilectus de iure patron.* ei tamen nullum ius, nec in re, nec ad rem quæritur, quia non potest tamen dare ius ad vacaturum, vt *in c. dilectus.* 1. *de Præben.* Corras. & Zechus *supra*, & docet Specul. *supra*, & Abbas *in d. cap. dilectus num.* 3. dicens posse Legatum variare, & alteri conferre Beneficium reseruatum, ad solum enim papam spectat dare ius ad vacatura, vt dicetur infra 10. *par. cap.* 1. sequitur Æneas

*d.2.par.præludio 6.*Simoneta *d.quæst.94.à numero 2.* Gambarus, *vbi proxime numero 3.4. & 5.* Duaren. *de Beneficiis lib. 3. cap. 3.* & Cuchus *supra numero septuagesimo septimo.*

39 Quinto ampliatur, † vt possit Legatus de latere ista facere existens etiam extra Prouinciam sibi cõmissam *glos. in cap. nemo de offic. Legati* Archid. *in cap. fin. eod. titul. in 6.* Bonif. *in Clem. 2. de offic. ord. seu 1. de of. Legati, num. 24. & 25.* Selua *3. par. qu. 63. n. 1.* Æneas *d.2. par. quæst. 4. n. 12.* Sarnen. *in regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis quæ 3.* Corras. *supra,* & Gambar. *lib. 3. num. 24. & 610.* facit glos. *in cap. si Abbatem verb. in prouincia de electione in 6.* & quod tradit Gambarus *lib. 1. rubrica de potestate Legati extra prouinciam,* & Villadiego *de Legato q. 15. par. n. 1.* Brunell. *concluſ. 25.*

40 Ex quibus patet † Legatum de latere in sua Prouincia concurrere sicut & papã in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos esse locum præuentioni *cap. si à sede Apostolica de Præbẽ. in 6. & ibi glos. 1.* & D. *glos. fin. in d. capit. primo de offic. Legati in 6.* & ibi Francus *num. 8* & alij, & Probus ad Monach. *ibi num. 13. 15. & 16. & in cap. vt animarum de constitutionibus, num. 39.* Cosmas *in pragmatica sanctione titulo de collatio. §. neque. verbo præuentionem.* Æneas de Falcon. *d.2 par. 1. præludio* Corras. *d. cap. 3. num. 5. & 6.* Duaren. *d. lib. 3. cap. 3.* P. Gregor. *cap. 38. num. 6.* Quintanaduennas *lib. 1. Eccles. capit. 5. numer. tertio* Puteus *decis. 345. lib. 2.* Caputaquen. *287. num. 2 par. 1.* Mohed. *decisio. 3. de offic. deleg.* etiam in mensibus Ordinariis concessis. Gomezius *de expectatiuis num. 16.* Gamba. *d. lib. 3.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. part. 1. verb. derogatio,* & fuit resolutum in vna Assisien. Beneficij 9. Martij 1587.

41 coram D. Orano, in qua fuit † dictum, *constare de primo extremo ex instrumento possessionis, de secundo autem ex sustentatione litis, & de titulo dubitari non posse, cum Legatus de latere contulerit Beneficium, qui de iure communi conferre potest omnia Beneficia existentia in sua Prouincia* capit. primo de officio legati in sexto capit. si à sede de Præben. eodem lib. *etiam in mensibus concessis Ordinarius, per regulas Cancellariæ Gambar.* lib. 3. num. 78. *nec obstare, quod dicitur Octauium habuisse alia Beneficia, & sic non potuisse legitime ei de alio conferre obstante decreto Concily* sess. 24. cap. 17. *quia fuit responsum, quod Concilium prohibet retentionem, non autem assecutionem, nam & ita fuit per Congregationem resolutum in vna Salamantina dimidiæ Portionis coram eodem pendente, propterea hæc exceptio in iudicio ſtoly nõ est admittenda, quia in petitorio poterit docere de dispensatione, & interim debet restitui, nam execrabilis restituitur. Puteus* decisione 99. lib. 1. & 13. de restitutione spoliatorum, &c. & posthæc tradit Gonçalez *§. 2. proœm. num. 54.* idque procedere

42 † non obstantibus concordatis Germaniæ, & Galliæ, fuit nouissime resolutum in causa Virdunen. Canonicatus sexto Martij, & 19. Iunij 1595. coram D. Pamphilio, vt in sequentibus decisionibus, quas hic ponere placuit, deseruiunt enim etiam ad alia dicenda.

Virdunen. Canonicatus sexto Martij 1595.

43 FVit † *dictum gratiam Petri non esse canonicandam, quia ei obstat, vt anteriores prouisiones Legati de latere factæ ad fauorẽ Arturi possessoris c. 1.* & ibi glossa in fin. de offic. Legati in 6. cap. si à sede Apostolica, *& ibi etiam glossa* de Præben. eodem lib. *quæ prouisiones capiunt omnem vacationem istius Canonicatus, siue ipso iure per homicidium Concanonici, siue per resignationem homicidæ ante sententiam priuatoriam, siue per ipsam sententiam inductam, quod fieri potuit cum non constiterit sit in Beneficiali. admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse se pluribus titulis iuuare* capit. post electionem de concess. præbendæ *Cassad.* dec. 21. numer. quinto super regulis & dec. tertia de causa poss. in fi. *Caputaquen.* dec. 280. lib. 1. *nec obstare, quod primam prouisionem fuisse factam quatenus Canonicatus tunc vacaret, vel alias quandocumque vacare contingeret, & sic potius sapiat naturam expectatiuæ, quam Legatus concedere non potest* capit. secundo de concess. Præben. capit. de testandæ eodem tit. lib. 6. *& tradit Gambarus* de offic. Legati lib. 3. numer. 582. *quia illa conditio, si vacat, vel quatenus vacet, non reddit gratiam conditionalem, sed dicitur pura. Gemin.* in ca. 2. num. 20. *& Francus* num. 4. de elect. in 6. *Lapus,* & ibi add. allegatio. 6. num. 2. cum seq. *& statim fortitur effectum suum, cũ Canonicatus tunc vere vacaret propter homicidium in personam Canonici eiusdem Ecclesiæ, quod etiam cura assassinium priuat Canonicum homicidam ipso iure Canonicatu, quem habet in illa Ecclesia propter scelus, & ingratitudinem in illa commissam, vt est tex.* in c. in quibusdam, *& ibi Hostien. Ioan. And. Anchar.* num. 5. *Abb.* num. 6. de pœnis *Rebuff.* de modis amittendi Beneficia num. 45. *Gab.* conſ. 296. num. 6. lib. 1. *neque obstare, quod huiusmodi homicidium fuerit factũ de mense Februarij, qui mensis propter alternatiuam spectat ad collationem Cap. iuxta cõcordata Germaniæ, de quib. per Puteum* dec. 47. li. 1. *quia propter id, quod Cardinalis Legatus concurrit cum quolibet Ordinario, quem potest præuenire, non obstantibus concordatis, vt tradit Gambarus* d. lib. 3. num. 207. *& adest* decis. *Putei* 345. li. 2. *fuit dictum, quod Capitulum videtur per hanc prouisionem iuri suo renuntiasse, ex quo non solum permisit labi sex menses absque eo, quod vnquam prouiderit, quod imo dedit possessionem prouiso a Legato* cap. cum ex ore, *vbi Anchar. Imola, & alij* de his, quæ fiũt à Prælat. *Rom.* conſ. 337. num. 3 *Paris* 26. lib. 4. cum aliis allegatis *in causa Lucana Canonicatus de anno 1584. coram D. Grano, & hoc non obstante, præseruatione iurium, quæ intelligitur quo ad vacationes futuras non autem, vt comprehendat istam prouisionem, in qua Capitulum per actus posituos sibi expresse præiudicauit Oldra.* conſ. 330. in fin. *Paris.* conſ. 20. n. 12. lib. 1. *Sarn.* de iure quæsito non tollend. q. 1. in fi. *minus obstant deducta contra secũdam prouisionem per resignationem Iacobi de la Roca, quæ quatenus priuatio nõ fuisset ipso iure inducta, fieri potuit à Legato, qui põt prouidere Beficia vacantia etiam per resignationem, glossa* in cap. de de liberatione *§* prohibemus. verbo cuiuscũque. de officio Legati in 6. & in cap. dudum verb. potestate. de Præben. eodem li. *præsertim stantibus facultatibus generaliter loquentibus de omnibus Beneficiis quomodocumque vacantibus, præterquam per obitum familiarium Papæ, & non est dubium homicidam, seu alium delinquentem, quotiescumque ex delicto Beneficium ipso iure nõ amittitur, posse ante sententiam resignare, & collationem ex huiusmodi resignatione subsecutam esse validam, Bisignetus* decis. 5. de re iudic. *Thom. Ferrat.* cautela 44. *Butrius* consil. 47. *Sarnen.* de annali, q. 42. sub numer. 3. & in regul. de subrogan. q. 7. in princ. *Crescen.* decis. 226. *alias 6.* de renuntiat. nu. 3.

neque

neque obstat, quod non doceat de publicatione istius resignationis, quia non agitur de canonizanda gratia Legati ad fauorem Arturi, rei, & possessoris, cui sufficit ad excludendum Petrum, per non ius suum ostendere, quod de tempore suæ prouisionis Canonicatus non vacabat. l. fin. C. de rei vendicat. *Rota* decisio. 4. de re iudicat. in nouis. *Bisignetus* 2. de except. *Cassad.* 2. eodem tit. & decis. 3. num. 5. de restitut. spoliat. *& tanto magis, quod prouisio Apostolica ad fauorem Petri fuit obtenta pendente termino ad publicandum, Cassador,* decis. 24. super reg. *Sarnen.* de publican. quæst 17. in fin. *neque obstant clausulæ generales, quia non capiunt vacationes futuras, Felin.* in ca. constitutus, colum. pen. de rescript. *Modernus* super regul. Cancell de impetrant. Beneficia vacantia per obitum familiarium, q. 3. n. 7. *& in omnem euentum cessant omnes difficultates ex tertia prouisione, quæ capit vacationem per priuationem eiusdem Iacobi, & tanquam anterior est præferenda gratiæ Apostolicæ* d. c. 1. *vbi gl.* de offic. Legati in 6. cap. si à sede. de Præben. eod. lib. *neque obstat, quod non appareat de eius anterioritate, nisi ex data literarum Legati, quæ propter suspicionem ante datæ, nec probant anterioritatẽ gratiæ contra prouisum Apostolicum, iux.* decis. *Rotæ* 1. & 10. de probatio in nouis. *quæ habent locum etiam in literis Legati, vt per Achill.* decis. 171. *alias* 7. de probatio. *Quia idemmet Achilles declarat* in decis. seq. *quæ est* 172. *alias* 8. eod. tit. *hoc non procedit, vbi est subscripta à Secretario Legati, qui sit Notarius publicus, prout in hoc casu, vbi literæ non solum sunt sigillatæ sigillo magno Legationis, sed etiam sunt subscriptæ à Legato, & ab eius Vicelegato, qui est Prothonotarius Apost. licus, & Secretario, qui & ipse est Notarius Apostolicus descriptus in Archiuio Romanæ curiæ, alia in contrarium deducta sunt nimis leuia, & bene tolluntur ab informantibus.*

In eadem 19. Iunij 1595. coram eodem D. Pamphilio.

44 DOmini steterunt in resolutis, *& nempe prouisionem Apostolicam ad fauorem Petri non esse Canonicandam, quia, cum sit facta dispositiue, tanquam de reseruato, vt patet ex eo, quod præuia narratiua reg. reseruatoriæ mensium confertur ei Canonicatus, tanquam vacans per sententiam priuationis contra Iacobum de la Roca latam de mense Maij reseruato, & reuera non adsit reseruatio, ex quo per homicidium Concanonici iuxta notat. in c. in quibusdam de pœnis, Canonicatus ipso iure vacauerat in mense Februarij qui non est reseruatus, prouisio nõ sustinetur: hoc enim operatur expressio dispositiua reseruationis, quod non valeat prouisio, si reseruatio non verificetur, Roman.* consil. 335. numero 11. & 14. *Cassad.* decis. 3. de Præben. *& fuit resolutum in causa Corduben. Cantoriæ sub die 5. Maij 1559. coram Domino Quiroga, & hoc, non obstante clausula generali, quod collatio valeat,* siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. *quia quando reseruatio ratione mensis exprimitur dispositiue, tunc prouisio restringitur ad illam vacationem expressam in mense Apostolico, & illius vigore non potest capi Beneficium vacans in mense Ordinarij, non obstante clausula* quouis modo, &c. *quæ restringitur, ne contradicat expressis, vt in his terminis tradit Achilles* decisio. 264. *quæ est* prima de Præbendis, *nec videbatur Domino posse Petro suffragari clausulas prouisionis, si neutri, si nulli, & aliæ similes, quia super eis literæ non sunt expeditæ, & cum sint desumptæ, & oriantur ex corpore eiusdem supplicationis, quæ requirit iustificationem resolutionis dispositiue narratæ, debent intelligi iuxta d. supplicationem, & non possunt aliquid operari, nisi iustificata reseruatione ad* c. 2. de rescript. *imo tanquam accessoriæ corruũt sublata gratia principali. Paris.* consi. 182. lib. 4. *Mohed.* decis. 300. in fin. *alias* 17. de causa possess. *Puteus* decis. 400. lib. 1. *& fuit resolutum in causa Gienen. Beneficij* 15. *Febr.* 1593 *coram D. Blancheto, & tanto magis, quod de tempore datæ illius prouisionis nulla aderat lis, super qua posset fundari gratia, si neutri, & aliæ similes, quæ necessario litem præsentem requirunt, Sarnen.* de annali quæstione 28. colum. 2. versicul. præterea. *Rebuff.* in tit. de gratia, si neutri, *& non dantur pro lite mouenda. Caputaquen.* decis. 34. part. 2. *neque obstant deducta contra gratiam Arturi, quia non est modo agendum de iure ipsius, qui cum sit reus, & possessor potest excludere Petrum actorem ex non iure ipsius, etiam quod ipse de iure suo nihil præstet.* l. loci §. si competit. ff. si seruitus vendicetur. l. fin. C. de rei vendicatione, *Rota* decis. 4. de re iudic. in nouis. *Bisignetus* decis. 2. de except. *Cassad.* 2. eod. tit. & 3 n. 5. de restit. spoliat. cũ vulgaribus *& tanto magis, quod ex deductis in alia decis. videbatur satis constare de iure ipsius Arturi, qui vigore mandati de prouidendo habiti à Legato, quod secuta possessione tradita per Capitulum habetur pro prouisione, iuxta notata per Compostellanum, Io. Andr. & alios* in cap. transmissam de electione, *Rota* decis. 16. de concess. Præben. in nouis. *fuit prouisus de huiusmodi Canonicatu, tanquam vacante ipso iure per homicidium Concanonici in mense Februa. & notissimum est Legatum de iure communi posse concurrere cum quolibet Ordinario, & cum ipse dicatur Ordinarius in sua Prouincia,* cap. 1. & ibi, gloss. de officio Legati in 6. c. si à sede, & ibi etiam gloss. de Præben. eod. lib. *Crescen.* decis. 180. *alias* 8. de priuil. *Puteus* decisio. 345 lib. 2. & decis. 2. & 3. de constitution. *Gambarus* de legato, lib. 3. q. 3. n. 78. & n. 209. *qui dicunt hoc procedere, non obstante communicatione concordatorum Germaniæ quoad alternatiuam concessam Ecclesiæ Virdunen. ex indulto Leonis, quia concordata tollunt tantum gratias præuentiuas, & non impediunt, quominus Legati possint concurrere cum Ordinariis, vt tradit Puteus* in d. decis. & de concordatis Galliæ, *tradit Rebuff.* dicens, *ita fuisse iudicatum* in tit. de collatio. §. si quis vero, verb. ad alium inferiorem. in fin. *non enim in eis dicitur, quod in mensibus Ordinarij ipsi soli conferant, sed per quamcumque reseruationem expectatiuam, seu quamuis aliam dispositionem Pontifex non intẽdit, quod in dictis mensib. impediantur illi, ad quos Beneficiorum collatio, seu prouisio pertinebit, & sic remouet tantum gratias præuentiuas, non autem excludit Legatos, quominus ipsi, tanquam Ordinarij iure suæ Legationis, sicut ante à cessantibus gratiis præuentiuis poterant concurrere cum Ordinariis, ita etiam hodie remotis eisdem gratiis per concordata possit, sicut quilibet alius Ordinarius conferre* d. cap. 1. de offic. Legati in 6. *Puteus* d. decis. 345. & decis. 2. cum sequenti de constitutione, *& ita non obstat decretum irritans positum in indulto Leonis, quod soritur naturam principalis dispositionis, quoad gratias præuentiuas tantum, quas tollunt concordata, non autem quoad facultatem Legatis competentem de iure communi concurrendi cum aliis Ordinariis in collatione, quæ non est sublata per concordata, vt supra dictum est ad* Clem. 1. de concess. Præbend. *& late tradit Puteus* decis. 1. lib. 1. *non obstat, quod per clausulam positam in facultatibus Legati, quod, scilicet per eas nihil censeatur concessum in præiudicium Ordinariorum, videtur sublata præuentio, per quam Ordinarius*

præiudicatur, quia dicta clausula intelligitur quo ad cessa in dictis facultatibus, non autem quo ad competentia Legatis de iure communi, quæ per dictam clausulam non censentur sublata, quod etiam suadetur ex ipsismet facultatibus, quatenus non sunt restricta ad Beneficia reseruata, sed includunt etiam non reseruata, cum loquantur de Beneficiis ad Tullen. Meten. & Virdunen. Episcoporum, & Capitulorum collationem, & prouisionem pertinentibus, & si sedi Apostolicæ specialiter aut expresse reseruata existant. Alia in contrarium deducta bene tolluntur per informantes pro Arturo, reo, & possessore, cui, vt dixi, sufficit excludere Petrum per non ius, etiam quod sua gratia pateretur aliquam difficultatem, cum non teneatur docere de iure suo. Et post hæc tradit Gonçalez referens istam decisionem, glos. vigesima quinta, *à num. decimoquinto*, reprobans opinionem Greg. Branden. *super concordatis Germaniæ, quæst.* 12. *num.* 9. & 10. contrarium volentis, qui tamen *not.* 1. *à num.* 2. admittit posse concurrere Papam tanquam Ordinarium, & præuenire post vacationem sine vlla violatione concordatorum, & à fortiore tradit Gonçalez, vbi *n.* 29.

45 Id autem, quod † dictum est Legatum concurrere cum Ordinario, & eum posse præuenire in mensibus Ordinariis, recte procedit etiam attentis regulis hodiernis mensium, quo ad quatuor menses Ordinarij non habentis alternatiuam, sed non videtur procedere, quo ad sex menses alternatiuæ Episcopi illam habentis, propter decretum irritans in ea appositum, quod ligat Legatum etiam à Latere, iuxta supra adducta *cap.* 1. *à nu.* 15. Sarnen. *de triennali, q.* 28. *vers. infertur, &* 4. † qui dicit Rotam iudicasse non valere prouisionem Legati de Latere, de
46 Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinarij, etiam si postea Ordinarius non conferret, propter decretum irritans positum in alternatiua, & allegat Gambarum *d. quæst.* 3. *lib.* 3. qui tamen non loquitur in terminis alternatiuæ Episcoporum, sed in simili de ex-
47 pectatiuis, & *numero* 8. † *& seq.* ait, non valere collationem Legati, etiam habentis facultatem generaliter conferendi Beneficia reseruata facta in præiudicium expectantium, & in eorum mense, etiam si nullus expectans acceptet propter decretum appositum in expectatiuis, & ita Rotam iudicasse, & ser-
48 uare, & ita fuit resolutum in causa † Canonicatus S. Martini 2. Maij 1561. coram Do. Caputaquen. de qua infra *d. cap.* 1. *numero* 20. & facit doctrina Felini *in cap. cum ex officij de præscr. sub n.* 36. & Crescentij *dec.* 2. *de Præben.* quod decretum alternatiuę annullat acceptationem expectantis.

Quamuis † Zerola *dict. versic. derogatio*, dicat
49 Legatum concurrere accumulatiue cum Ordinario, non solum in quatuor, sed etiam in sex mensibus alternatiuæ, sed de isto authore, non est multum curandum, multa enim confundit, & barbare procedit. Et vide quæ de nuntio dicemus infra 4. *dub. à n.* 132.

Nihilominus prouisio Legati † de latere de Be-
50 neficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolij, non obstante dict. decreto, vt postea fuit resolutum in d. Assisien. Beneficij 11. Iun. 1587. coram Do. Comitulo his verbis. *Ex eo, quod refert Sarnen.* in regula de triennali, quæstio. 28 *Rotam iudicasse contra validitatem prouisionis à Legato de latere factæ, d. Beneficius vacantibus in mensibus ordinarij per regulam cancellariæ reseruatis, dubitaui, an D. Octauio suffragaretur titulus habitus à bonæ memoriæ Cardinali Riario, maxime cum eius facultas minus comprehendere diceretur, quam à iure communi Legato de latere in materia beneficiali tributum sit, & Domini reseluerunt suffragari in hoc iudicio spolij, in quo sufficit docere de titulo coloratо, licet alias inualido, Cass. ad.* decisio. 1. numero decimo, de restitutione spoliat. *Cum enim Cardinalis Legatus habeat à iure facultatem conferendi Beneficia intra suã Legationem vacantia.* capit. primo de officio legati libro sexto, capit. si à Sede, de Præben. eodem libro, *Fedr.* consilio sexagesimoquinto, *eius collatio tribuit titulum coloratum, quamuis facultas originalis illi competens, ex aliquo accidenti restricta fuisset, vel impedita, ad tradita per Abb.* in cap. cum nostris de concess. Præbend. *Rebuff.* de pacificis possess. numero 42. *Puteus* decisio. 26. & 180. libro tertio, *non obstat, quod stante alternatiua concessa Episcopis cum decreto irritan. vt per Sarnen.* d. quæstione 28. *prouisio Legati in mensibus Ordinarij videatur discolorata, quia aliqui ex Dominis sentiebant hoc posse procedere, si Episcopi haberent indultum exclusiuum aliorum collatorum, & omnes conueniebant, quod sicut prouisio Ordinarij in mensibus expectantium, etiam ex mente eiusdem Sarnen. non obstate decreto irritanti, præbet titulũ coloratum, ita etiam prouisio Legati in mensibus Ordinarij ad effectum, vt interim non sit retardanda restitutio in spolio, Achilles* decis. 5. de titulo, *nec enim omne decretum irritans positum in reseruatione inficit titulum, & possessionem. Puteus* decis. 50. lib. 1. & decis. 180. lib. 3. *resolutiones quarum meminit Sarnen.* in d. q. 28. *visæ sunt transire, non absque difficultate propter* decisionem *Crescen.* 160. *& Putei* 345. lib. 2. *sed opere pretium non fuit in illis insistere, & minus fuit necesse examinare literas facultatis bonæ memoriæ Cardinalis S. Sixti. cum enim non reluent in hoc iudicio possessorio ad tex.* in cap. in literis de restitututione spoliat. *reiiciuntur ad petitorium, vt alias dictum fuit in hac eadem causa coram R. P. D. Orano.*

Verum ista decisio non videtur posse procedere, si decretum † alternatiuæ esset iustificatum, 51
quia constaret de vacatione in mense alternatiuæ, & acceptatione illius ex traditis supra *capit.* 1. *à numero* 414.

Limitatur tamen prædicta *concl.* 1. vt Legatus de 52
latere † non possit conferre, vel reseruare Ecclesias Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas, *c. deliberatione de offic. legati in 6. gl. fi. in d. c.* 1. & Corras. *d. c.* 3. *n.* 10.

Secundo limitatur, † vt non possit conferre Be- 53
neficia reseruata *d. gloss. fin. in d. c.* 1. & Probus ad Monachum *ibi n.* 10. *&* 11. Villad. *c.* 9. *n.* 4. Corras. *d. c.* 3. *n.* 7. & 10. Gambarus *d. lib.* 3. *à n.* 116. & Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *num.* 80. qui alios referunt, Crescen. *decis.* 20. *de Præben. sub numer.* 3 & Rota in Regien. Canonicatus 17. Nouembr. 1595. supra relata *cap.* 1. *numer.* 415. nam in reseruatis Summo Pontifici Legatus non potest se intromittere *cap. quod translationem. de officio legat.*, & post hæc tradit Gonçalez *gloss.* 24. *num.* 21. *& à nu.* 38. vbi quod regula mensium, dum excipit Cardinales, intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus, vt Episcopis, non de Cardinalibus Legatis.

Imo, & si sit Legato, vel Nuntio concessa facultas 54
conferendi Beneficia † qualitercumque vacantia, non tamen poterit conferre Beneficia reseruata siue generaliter, siue specialiter Rota *decis.* 3. *de officio legati in nouis, & in additione* Capella Tolos. *decisione* 435. & ibi Aufrer. Probus *d. num.* 10. Æneas de Fal-

con.

con. *de reseruatio 4. quæstione principali effectu 6.* Simo. *quæstione* 81. Mandos. *de signatura gratiæ titulo de indulto conferendi Beneficia reseruata in princ.* & in causa Canonicatus S. Martini coram D. Caputaqu. 2. Maij 1561. fuit dictum *Legatum de latere non habere facultatem conferendi Beneficia reseruata vllo modo, licet ei sit data ampla facultas conferendi, &c.* vt *in decisione* Cotæ. 106.

Et si Legatus habeat facultatem † conferendi
55 Beneficia reseruata, non propterea potest conferre Beneficia vacantia in curia, nisi specialiter, & expresse sit concessum, ex *c. 2. de Præben. in 6.* & ibi Dd. Gigas *consil. 7. nu. 6. & consil. 10. n. 2.* ad dicta infra 11 *p. ca. 1. num. 28.*

Tertio limitatur, † vt Legatus non possit cõferre
56 Beneficia litigiosa, ex *ca. 1. & 2. vt lite pendente in 6.* Lancellot. *de attentatis 2. par. in præfatione, nu. 617.* Rota *decisione 198. lib. 3. par. 3. diuersorum*, quæ ait, quod beneficia litigiosa conferri non possunt ab aliis quam à Pontifice. Et fuit resolutum † in vna Tu-
57 len. Prioratus 28. Nouemb. 1594. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, *Legatum etiam de Latere non posse conferre Beneficia litigiosa, quæ in eius manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione, &c.* & in causa Virdunen. Canonicatus vigesimooctauo April. 1595. coram D. Pamphilio fuit etiam dictum, quod, *si Beneficium sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta tex.* in capit. secundo vt lite pendente in sexto, *Legatus etiam de Latere in illius collatione se intromittere non poterit, &c.* Et
58 similiter † Cardinales Ordinarij collatores vigore indulti non possunt conferre Beneficia litigiosa, seu in eis subrogare, ex quo de iure communi prohibetur per *d. c. primũ & secundum* & indultum solum tollit obstaculum reseruationis regularum, vt per Gonçalez *glos. 24. num. 27.* qui allegat Lancellotum *d. c. 4. in præfatione sub num. 304.* in vltima impressione, & ait fuisse resolutum 20. Februa. 1604. coram D. Lita, in vna Hispalen. Beneficii de Xerez, & alias sæpius conducit *decis.* Putei 84 *lib. 3.*

59 Et ita tenendum est, quamuis Probus ad Monachum *in d. c. 1. de officio Legati in 6. num. 8.* dicat Legatum posse conferrre Beneficia reseruata, & affecta sedi Apostolicæ ratione litigij iuxta *d. cap. 2. vt lite pendente*, & allegat glos. *verb. sine ad nos in Clem. si de Beneficio de Præben.* quæ id non dicit, Capellam Tolos. *dec.* 435. quę tamen potius sentit contrarium, & Aufre. *ibi.* Et idem tenet Gambarus *d. libro 3. num.*
60 431. *& sequentibus.* vbi † docet Legatum non posse conferre Beneficia iuris patronatus litigiosa, nõ quia iuris patronatus, sed quia litigiosa; ex *d. cap. secundo* & quando haberet facultatem conferendi litigiosa, an possit illa conferre, dubitat à *num.* 433. in quo mihi verius videtur non posse propter præiudicium
61 patroni laici, † cui saluum erat ius præsentandi lite finita *Clem. 1. vt lite pendente*, Cassador. *decis. 3. nu. 2. eod. tit.* cui Legatus non potest præiudicare, vt dicetur statim.

Quamuis prouisio facta à Papa de Beneficiis iu-
62 ris patronatus † etiam laicorum valeat, etiam non facta mentione, nec derogatione iurispatronatus. Cassador. *decis. 3.* Crescen. *decis. 8. de iure patron.* Chisanen. *decis. 75. in manuscr.* Sarnen. *in reg. de subroganquæst. 6. & in reg. de impetrantib. per obitum familiarũ Cardin. quæst. 8.* & Flam. Paris. *de resignatione Benef. li. 2. q. 4. num. 52.* quia respectu Papæ non censetur præiudicium considerabile, de quo Couarru. *pract. ca. 36. num. 7.*

Quarto limitatur, † vt non possit Legatus à La- 63
tere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, glos. *in Clem. per literas de Præbend. verb. Apostolicis*, Feli. *in tract. quando literæ Apostolicæ.* Gloss. *regulæ 40. Cancellar. versiculo quo ad secundam*, Probus ad Monach. *in d. cap. 1. de offic. Legati in 6. sub numero 16.* Rochus *de iure patron. verb. honorificum, numero 8.* Paul. de Citadinis *eod. tract. 7. par. nu. 16.* & Lambert. *3. part. 2. lib. qu. 8. art. 1. & 2.* Rebuffus *in prax. 3. par. signaturæ, verb. nec non iuris patronatus, numer. 30.* Gambarus *d. lib. 3. à num. 239.* Corras. *d. cap. 3. num. 11. & 12. & 4. par. cap. vlt. num. 33* Duar. *de Benefi. lib. 3. ca. 3.* Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. num. 77.* cum Villadie. *de Legato, quæst. 9 n. 22.* Quintanaduen. sup. Brunell. *conclus. vigesimaquarta.* Aym. *cons. 63 nu. sexto. & 81. numer. 10.*

Vnde prouisio Beneficij iuris patronatus † lai- 64
corum facta à Legato sine præsentatione, aut consensu patroni, erit nulla, quæ tamen illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur, Lamber. *d. quæstione 8. artic. 2. num. 3.* & Gãbarus *d. lib. 3. num. 343.* sicut in prouisione facta ab Ordinario dicetur infra *capitul. vltimo, à numero 241.*

Et sic in vna Barchinonen. fuit resolutum, † quod, 65
cum non constet de præsentatione, aut reclamatione patroni, valet prouisio Nuntij, si non habeat excepta Beneficia iuris patronatus, vt apud Anton. Augustin. & habetur *3. part. diuersorum, libr. 3. decisione 1482.*

Recte tamen potest Legatus conferre † Benefi- 66
cia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, Selua *2. par. q. 3. nu. 41. &* alij.

Idemque dicendum est de Beneficiis iuris † pa- 67
tronatus mixti, scilicet laicorum & Clericorum quod etiam non potest Legatus ea conferre Abb. *in cap. fin. de iure patron, cap. dilectus. de offic. Legati*, Felin. *in d. tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione 6. & in cap. multorum, num. 3. de Iudæis*, Glossator *supra*, Selua *2. par. q. 3. n. 39. & 3. par. quæst. 11. num. 17. &* 18. Villadrego *d. q. 9. num. 28.* Brunell. *conclus. 23. 3. declaratione* Rochus *verb. ius, nu. 15* Lamber. *d. quæ. 8. art. 4. & q. 9. sequen. art. 9.* Rebuf. *de nominatio. quæ. 15. numer. 7.* Gigas *de pensio. quæst. 24. num. 3.* Corras. *d. n. 11. & 12* Gambarus *d. lib. 3. à num. 355.* Mandos. *reg. 1. Cancell. quæst. 10. numer. octauo* Couar. *d. cap. 36. pract. num. 5.* Granutius ad Simonetam *de reseruatio. quæst. 9 num. 9.* Zauallos *in suis communibus contra communes, quæst. 613* & Puteus *decis. 157. lib. 3. num. 2.* Et faciunt quæ de reseruatione dixi supra *cap. 1. à num. 558* Quamuis contrarium teneant Paulus de Citadinis de Citadinis *d. 7. par. nu. 16.* Cuchus, qui alios citat *d. tit. 5. n. 78.* & Zechus *de statu Legati, sub num. 4. versi. 2. potest,*

Quod tamen Gambarus *vbi supra. num. † 369. &* 68
sequen. limitat, quando ius patronatus esset commune laicis, & clericis, & clerici habent plures voces, quoniam tunc, inquit, totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre per ea, quæ tradit Bart. *in l. fin. column. de Colleg. illicitis, &* Ioann. de Lignano *in cap. dilectus 3. de Præbend.* quem sequitur Felin. *in c. ex literis col. 1. de constitut. & in c. 1. sub n. 6. de præscrip.* & Maranta *in speculo Aduocato 4. par. 11. distin. nu. 23.* & alij supra relati *cap. 1. num....* quando docet modum discernendæ Vniuersitatis Ecclesiæ à sæculari, & ostendit, quod si ius patronatus spectaret ad Vniuersitatem Scholarium, in qua

essent plures laici, quam clerici, totum hoc vocaretur seculare, & è contra Rochus *sup. n.* 16. & Lamber. 1. *par. lib.* 1. *qu.* 1. *art.* 10. *num.* 10. & Ferretus *cons.* 132. *n.* 5 & 6. & Gambarum in proposito refert, nec reprobat Granutius ad Simonetam *vbi proxime, numero octauo* quem sequitur Gonçalez *gloss. decimaoctaua, à numero decimoquinto.* loquens de reseruatione.

69 Sed ista sublimitatio non videtur vera, & † est contra mentem Dd. quos citauimus, qui indistincte loquuntur, & eorum rationes etiam hic militant, maxime quod præiudicaretur laicis ex societate clericorum, & sic retraherentur à fundatione, &
70 simile de Vniuersitate † est longe diuersum, & diuersæ rationis ex adductis per Rochum *d. num.* 16. & Felin. *sub d. n.* 6. & Marantam *supra*, & si illud valeret, procederet etiam, quando clerici haberent æquales voces, nam etiam Vniuersitas, in qua sunt æquales clerici, & laici, dicitur Ecclesiastica. Bart. & alij *supra.*

71 Et quamuis Couar. *sup.* dicat, † quod si ius patronatus huiusmodi ad laicum vnum, & ad duos clericos ratione Ecclesiarum pertineret, ita quidem, quod maior pars, & potentius suffragium ex duob. clericis constaret, quo ad præsentationem posset admitti huius patronatus derogatio, loquitur tamen, & intelligitur Couarru. *in derogatione facta à Papa*, & ita male eum allegat Gonçalez *supra nu.* 17. sicut etiam male allegat Crescentium *decisione* 3. *de iure patron. & decis.* 574. *p.* 1. *diuers.*

72 Sublimitatur autem ista quarta limitatio, † vt non procedat in Beneficiis iuris patronatus laicorum ex priuilegio, vel præscriptione, nam ista bene potest Legatus conferre, nec oportet aliter derogare tali iuri patronatus, nec de eo facere mentionem ex quo cessat ratio retractionis à fundatione, [& dotatione, Abb. *in d. c. dilectus in fin. de offic. Legati*, Car. *in d. Clemen. per litteras* 3. *quæst.* Felin. *in d. tract. quando litera Apostolicæ, limit.* 11. Staph. *de literis gratiæ tit. de modo, & forma impetrandi. §.* 4. *principaliter. num.* 5. Probus ad Monachum *in d. cap.* 1. *de officio Legati in* 6. *sub num.* 16. Selua 3. *par. quæst.* 11. *num.* 23. *& seq.* Villadieg. *sup. num.* 22. & Aym. *d. consi.* 63. *num.* 6. Rochus dicens communem *d. verb. honorificum, numer.* 16. Citadinis *d.* 7. *par. nu.* 16. Lamber. *d.* 3. *par.* 2. *lib. q.* 8. *art.* 3. Gambarus *d. lib.* 3. *à n.* 243. *&* 251. Coras. *d. c.* 3. 2. *p. num.* 13. *&* 14. *& c. vlt.* 4. *par. num.* 33. Couar. *d. c.* 36. *nu.* 6. Cuchus *d. tit.* 5. *n.* 78. & Zauallos dicens communem *d. q.* 613. & faciunt dicta de reseruatione supra *d. c.* 1. *à n.* 543.

73 Quamuis add. Barbatiæ inter † *cons.* Alexand. 74. *vol.* 4. testetur, quod veritas, & communis obseruantia se habet in contrarium, & quod dictum est de
74 iure patronatus ex priuilegio procedit etiam si sit † priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non generale, quicquid Corrasius sentiat *d. c.* 3. *num.* 15. nam ex quo est ius patronatus, seu præsentandi ex priuilegio, parum refert si sit ad certa Beneficia, imo ius patronatus regulariter ita solet esse, & Dd supra citati generaliter loquuntur, & Abbas *in d. c. dilectus.*
75 † *de offic. Legati ad fin.* quem citat & sequitur Corras. *ibi*, vbi distinguit inter priuilegium generale, & speciale, loquitur solum in iure conferendi dicens, quod licet Legatus possit concurrere in prouisione Beneficiorum, cum habente ius conferendi ex priuilegio generali, ex Feder. *consil.* 63. tamen, si Papa contulisset alicui priuilegium, vt possit conferre certa Beneficia. Legatus de illis non potest se intromittere, quia specialis prouisio derogat generali, *cap.* 2. *de offic. legati, & cap. dudum de Præben. n* 6. & facit, quod suprà dictam est *numer.* 32. & 33. Quam limitationem † Abbatis ponit Æneas de Falcon. *de reseruat.* 2. *par. præludio* 1 *num.* 2. eamque limitat *n.* 3. nisi ille, qui ex priuilegio posset conferre Beneficia in certo loco haberet ex priuilegio perpetuo: nã cum tali concurrit Legatus, & ait reperisse postmodum Villadiegum *d. quæst.* 9. *num.* 30. indistincte tenere, quod Legatus concurrit cum quolibet collatore, etiam habente speciale priuilegium conferendi: tandem, ait, posset dici, quod si Papa dederit hanc facultatem alicui, postquam Legatus est creatus, quod tunc Legatus non concurrat, secus si ante. esset igitur opus videre facultates vtriusque. 76

At Gambarus *d. lib.* 3. *nu.* 136. cum Villadieg. *sup.* † 77 absolute tenet contra Abb. scilicet. cp in Beneficiis, quorum collatio est alicui specialiter concessa à Papa, vt quando papa concedit specialiter collationem Beneficiorum vni in certa Ecclesia, Legatus possit se intromittere, quoniam Legatus confert cumulatiue, non priuatiue; vnde stat, quod ille habeat authoritatem conferendi, & tamen id possit Legatus, quando enim vna potestas accedit alteri accumulatiue non priuatiue, vna non tollitur per aliam, secundum ea quæ habentur *in ca. pastoralis, de offic. ordinary*, videnda tamen, inquit, essent verba indulti.

Mihi verior videtur doctrina Abbatis, † ex *d. c.* 78 2. *& d. c. dudum*, nec refert priuilegium esse temporale aut perpetuum, nisi per illud fieret Ordinarius collator, & non Delegatus, seu Apostolicus, nec rursus refert, quod priuilegium speciale præcedat, vel subsequatur ad *l. sanctio legum ff. de pœnis*, & *l. doli clausula. ff. de verb. obligat.*

Maximeque procederet doctrina Abbatis † stante in priuilegio speciali, seu indulto clausula decreti irritantis ad dicta sup. de alternatiua *à n.* 45. 79

§. 1.

De facultate Nuntij.

SVMMARIA.

ALij Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum, vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, à n. 80. *& ponitur resolutio Rotæ.*

Nuntius Hispaniæ, licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorũ valorem non excedentia, vt in clausula facultatis hic posita. n. 83. *&* 84.

Nuntius Hispaniæ non potest prouidere Beneficia curata, vt ex verbis facultatis apparet. n. 85.

Cessat iam dubium, an facultas Nuntij comprehenderet Dignitates, nam vltra quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, non sunt Beneficia simplicia, num. 86.

Tantum potest prouidere Beneficia vacantia per obitum, non per resignationem, assecutionem, vel alias, quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. n. 87.

Sufficeret ad istum effectum, quod Beneficiũ vacaret de facto

facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, n. 88.

In valore 24. ducatorum computandæ sunt distributiones quotidianæ, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari, n. 89.

Prouisiones à Nuntio factæ, antequam side dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nullæ sunt, quantumuis verum sit, non excedere, n. 90.

Nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod priusquam possessio detur, fiat informatio de eo, numer. 91.

Circa verba facultatis personis idoneis, remissiue, numero 92.

Circa d. facultatem Nuntij multa dubia occurrunt, &c. n. 93.

An stante, quod solum potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rurales, & solent habere aliquam iurisdictionem supposito, quod non excedant valorem 24. ducatorum à numero 94. Resoluitur, quod sic, nam quamuis sonent in Dignitatem, sunt Beneficia simplicia, & sic non requirunt personalem residentiam, & adducuntur declarationes S. Congregationis, & decision. Rotæ.

An vigore d. facultatis possit Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis, & an tale Beneficium censeatur curatum, vel non? à n. 99.

Referuntur dicta, & sententiæ Dd. & Rotæ, vsque ad n. 114. & resolutio ponitur à n. 115.

Beneficia simplicia, quæ Parochialem habent annexam accessorie, non censentur curata, sed simplicia, n. 122. & 123. vbi ponitur resolutio Rotæ, & sic poterunt à Nuntio prouideri, si simul cum annexa non excedunt valorem suæ facultatis, secus, si annexio esset æque principaliter, n. 124.

Beneficia simplicia, quæ ex constitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata, & ideo poterunt à Nuntio prouideri, num. 125. & licet idem videbatur in Beneficiis simplicibus, quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, tamen secus est, quia requirunt personalem residentiam, tanquam curata ex Congreg. Concilij, num. 126. & 127.

Illa Beneficia, quæ Curam animarum habent annexam, etiam si per plures administretur, videntur esse curata, ad hunc effectum, & tanquam curata obligant ad residentiam, n. 128.

An Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? n. 129. resoluitur, quod non, non obstante clausula suæ facultatis, ex qua potest in suis prouisionibus derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas, & sic videbatur posse apponere clausulam, & super eo inter aliquos lis, &c. n. 130. & 131. vbi explicatur d. clausula facultatis.

An dict. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinarij, n. 132. resoluitur, quod sic, & adducitur resolutio Rotæ.

Id solum procedet hodie in quatuor mensibus Ordinarij, non habentis alternatiuam, secus in sex mensibus alternatiuæ propter eius decretum irritans, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum, num. 133. cui tamen decreto irritanti videtur Nuntium posse derogare, ex clausula suarum facultatum ad finem, hic posita, nu. 134. vnde poterit apponere clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, seu si venerabili Fratri Episcopo, &c. per quam derogatur alternatiuæ, numero 135.

Per clausulam, seu si venerabili, quæ solet apponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam non ponitur ita extense, vt in literis Apostolicis, n. 136. vbi ponitur ipsa clausula, adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntij de Beneficiis vacantib. in mensibus alternatiuæ, nam in derogationib. in eius facultatibus habetur extensa d. clausula, seu si venerabili, n. 137.

An in prouisionibus Nuntij de Beneficiis reseruatis ratione mensis sit facienda expressio dispositiue de mense vacationis, sicut in prouisionibus Papæ iuxta regulã de mense? n. 138. resoluitur, quod sic, nam & valor obtentorum est exprimendus in prouisionibus Legatorũ, secundum Rotam, n. 139.

Stante regula 2. Cancellariæ, per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius sedes vacat, &c. à nu. 140. resoluitur negatiue, & quod Beneficium potest esse reseruatum pluribus reseruationibus.

Quando duo Beneficia sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt valorem 24. ducatorum, singulorum vero non excedunt, an possint à Nuntio prouideri à n. 143. resoluitur non posse, si vnũ est alteri vnitum accessorie, posse vero, si vnio est æque principaliter, sicut si essent separata, &c.

Quomodo accipiatur ducatus auri de Camera, & cuius valoris sit? à n. 147. resoluitur esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valere in Hispania 434. morapetinos, & idem in ducatis pensionum, vt in decis. & resolutionibus Rotæ hic adductis, quamuis alias in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera, attendendus esset valor currens in loco Beneficij.

An in d. valore, in quo fructus ratione personalis residentiæ percipi solitis, & distributiones quotidianæ computantur sint etiam computanda incerta, & emolumenta funeralium, & anniuersariorum, quæ non sunt dotata sed voluntaria, nam dotata sunt computanda, sicut distributiones quotidianæ certæ? à n. 153. resoluitur negatiue, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter rediguntur, seu redigi possint ad certam summam, &c. & adducitur decis. Rotæ.

An in d. valore facultatis Nuntij sint computandi redditus, & emolumenta competentia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus habet ius intrandi? à numero 158. resoluitur negatiue.

An sint computandi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiariæ nempe 3. vel 4. quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? n. 161. resoluitur negatiue.

An de d. valore sint deducenda stipendia Missarũ incumbentium Beneficio? à n. 163. resoluitur non esse deducenda, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducẽda, saltim si non requirit seruitium personale, quia quod ad illam solum consideratur, quod Beneficium valet in portatis, secundum tamen locum, vbi est Beneficium, &c.

An nuntius possit prouidere Beneficiũ, quod valet plusquam 24. ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta eos non valeat? à nu. 170. resoluitur negatiue,

nisi pensio esset perpetua, quia non deducitur de valore exprimendo, licet deducatur, quoad solutionem annatæ pro tunc.

An sit deducendum subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi soluitur? à n.174. resoluitur ad effectum facultatis Nuntij non videri deducendum, quamuis ad effectū expressionis valoris probabile videatur esse deducendum.

An Nuntius possit vigore d. facultatis prouidere Beneficium quod in modico excedit valorem 24. ducatorū, & an 6. partis diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam valoris expressionem, danda prouisioni Nuntij? à n. 180. resoluitur negatiue, si saltim excessus esset in vno regali; & ponuntur decis. Rotæ.

Cui incumbat in controuersia onus probandi valorem Beneficij à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum? an vero prouisus à Nuntio, debeat probare non excedere 24. à n. 187. resoluitur prouisum debere probare Beneficium esse intra valorem facultatis Nuntij, non obstante assertione ipsius Nuntij, idque plene.

Quod procedit, etiam si prouisus à Nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à Nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione, debet eam iustificare, & probare huiusmodi narratiuam valoris, & si non negetur, à numero 190.

Obiectio contra dicta quod prouisus à Papa agens contra prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & sic excedere 24. n. 195.

Respondetur, quod id esset verum, quando prouisus à Papa variasset valorem affir. & quod alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntij, tunc enim id teneretur probare plene, quando vero narrasset valorem per non excessum, pro vt communiter fit, sufficit non excessum semiplene probare, & idem vbi narrasset valorem affir. nihil dicendo de prouisione Nuntij, nam tunc sufficit probare non excessum, cum simus in gratia de Beneficio vacante, & non de vacaturo certi valoris, à n. 196.

Prouisus à Nuntio recte probabit Beneficium non excedere 24. per confessionem aduersarij in sua gratia licet adsit clausula augendi, nisi ea fuerit vsus, quæ in prima expeditione consumitur à nu. 202. & adducuntur resolut. Rotæ.

Non tenetur prouisus à Papa probare excessum 24. ducatorū pro verificatione intrusionis aduersarij in literis expressæ, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis ad non soluendum pro tunc annatam, sed habita pos. quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, tenebitur tamen verificare semiplene, saltim possession. seu detentionem illius saltem tempore expeditionis, sicut dicitur de familiaritate narrata ad expediendum gratis, &c. à numero 209. & si fuit in supplicatione narrata intrusio est verificanda, &c. n. 217.

Si constaret in causa de possessione seu detentione aduersarij præsumeretur illa tempore expeditionis literarū, nam facile præsumitur de præsenti ad præteritū, cum adest aliqua iusta causa ita præsumendi, qualis hic adest, &c. n. 215. & seq.

Quomodo probetur valor Beneficiorum? à n. 218. referūtur opiniones Dd. quibus reprobatis resoluitur cum Rota, cuius resolutiones adducuntur, valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, à qua sententia non est recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, & sic transierit in stylum, & consuetudinem curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, cum sit decisorius, & ei videtur standum, & non stylo aliquorum tribunalium Hispaniæ, cum agatur de interpretatione literarum emanantium ab ipsa curia, &c.

Testes super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui, etiam non interrogati, alias non probant, n. 242.

An Nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre Beneficia iuris patronatus, non excedentia valorem 24. à n. 243. resoluitur posse conferre Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, non tamen iuris patronatus laicalis aut mixti, sicut dicitur de Legato. Quānis valeat eius prouisio non reclamante patrono laico infra tempus datum ad præsentandum.

Videbatur posse Nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum, ex clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic clausulam, & cum derogatione iurispatron. &c. numero 246.

Respondetur per illam clausulam non dari facultatem Nuntio derogandi iuri laicorum, nec id esse credendum, n. 247. nec d. clausula intelligitur de derogationibus, & clausulis in literis Apostolicis cōcedi, & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, numero 248.

Poterat Nuntius ex d. facultate conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex eorum negligentia seu culpa ad Papam, aut Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, sicut de Legato dictum est, dummodo non excedant d. valorem 24. in sua facultate taxatum, numero 249. & seq.

An Nuntius vigore d. facultatis possit prouidere Beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia valorem 24. n. 251. resoluitur posse, vt in Legato dictum est.

An Nuntio currat tempus semestre ad conferendum? à numero 252. resoluitur idem dicendum, quod de Legato.

SEcundo † principaliter dico, quod alij Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum *c. literas de supplenda negligentia Prælatorum d. c. 1. de offic. Legati in 6.* vbi Dd. vnde Rota de anno 1545. tenuit, *Nuntij prouisionē non esse bonum pro colore in spolio, nec pro noua prouisione expedienda, attento quod est ab eo, qui non habet instituere de iure communi, & speciale ius necesse est quod probetur, quo probato tunc valebit.* Vt per Chisanen. *decis. 99. in manuscrip.* † Vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, nam tales etiam sine alia speciali facultate possunt Beneficia conferre, &c. priuilegia Legati de latere habent, vt cum Decio *cons. 128.* & Villad. *de Legato quæst. 9. n. 2.* docet Gigas *de pension. quæst. 6. num. 19.* & Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. num. 86.* Mandos. *reg. 23. Cancell. quæst. 6. num. 4. & de monitoriis quæst. 60. num. 41.* Quintanaduennas *Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 3.* & Zechus *de republ. Eccles. c. de statu Legati sub n. 4. versicul. 5. potest, & de* Benef. *pensio. cap. 2. & c. 5. num. 2.* Gonçalez *gloss. 23. nu. mero 3.* 80

Nun-

83 Nuntius vero Hispaniæ, † licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt apparet ex clausula suæ facultatis, † quæ sic ait. *Insuper quacunq; Beneficia Ecclesiastica simplicia in d. Regnis consistentia, extra tamen Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Collegiatas Ecclesias consistentia, per obitum illorum vltimorum possessorum extra Romanam curiam vacatura, dummodo illa alias, quam ratione mensium Apostolicorum, reseruata non fuerint, & cuiuslibet eorum fructus, redditus, & prouentus etiam ratione residentiæ personalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ 24. ducatorum auri de camera, secundum communẽ æstimationẽ, valorem annuum non excedant, pro tempore vacãtia personis idoneis prouidendi, ita tamen, vt tu non prius prouisionẽ Beneficiorum huiusmodi facere debeas, quam tibi fide dignorũ testimonio constiterit, fructus prædictos ipsum valorem annuum non excedere, alioquin prouisiones à te pro tempore factæ de eis nullius sint roboris, vel momenti.* Vt habetur in literis, & facultatibus D. Cæsaris Speciani, Episcopi Nouarien. Nuntij Hispaniæ datis à Sixto Quinto anno 1585. Idibus Decembris Pontificatus sui anno primo. Et in facultatibus D. Camilli Caetani Nuntij Clem. VIII. quæ facultates sunt producendæ in actis, quando agitur de aliquo Beneficio prouiso à Nũtio, Rota *decis. 73. lib. 3. part. 3. diuersor.* Gonçalez *§. 2. proœm. numer. 84.*

Ex cuius facultatis, & clausulæ verbis clare apparet primo, † Nuntium Hispaniæ non posse prouidere Beneficia curata, quantumuis non excedant valorem 24. ducatorum in ea assignatum. 85

Secundo apparet cessare † iam dubium, de quo per Crescen. *decis. 1. de priuileg.* alias 32. An facultas Nuntij comprehenderet Dignitates, de quo Anastas. Germonius *de indultis Cardinalium, verb. ac irritum, à num. 31.* nam vltra, quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, quarum Beneficia conferre non potest, Gonçalez *d. §. 1. num. 58. & gloss. 23. à num. 4.* non sunt Beneficia simplicia. Gambarus *de officio Legati libro 5. rubrica, an Legatus possit plura Beneficia vni conferre, num. 2.* & Bursatus *cõsil. 352. n. 1. libro 4.* & dictum est supra, *1. parte. capit. 6. numero nono.* 86

Tertio apparet tantum posse † prouidere Beneficia vacantia per obitum, vnde non poterit prouidere Beneficia vacantia per resignationem, assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, aut priuationem, vel alio modo, faciunt dicta infra *11. part. cap. 1. num. 8. & 85.* quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. vt apparet ex *decis. 805. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & traditis per Flam. Paris. *de resignatione benef. lib. 7. q. 13. à num. 11.* 87

Sufficeret ad istum effectum, quod † Beneficiũ vacaret de facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, ad *decis. 12. de præbend. in antiquior. & 8. de elect. in antiquis*, Cassador. *2. de constitutionibus.* Rota *dec. 102. li. 1. part. 3. diuersorum.* Bellenzinis *de charitatiuo subsidio. quæst. 122.* Simonetam *de reseruatio. quæst. 50. & 51.* & Mandos. *regul. 3. quæst. 13. & reg. 6. quæst. 5.* de quibus supra *capit. 1. numero 198.* 88

Quarto apparet in valore 24. ducatorum, † ad quem Nuntius habet facultatem, computandas esse distributiones quotidianas, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari, vt apparet ex *decis.* Paleoti 745. *lib. 3. part. 3. diuersorũ*, & ex decis. Calagurritana Archipresbyteratus infra adducta *num. 182.* & ex *decis. 118.* & Cæsaris de Grassis in vna Iacen. Portionis de Anso, de anno 1575. quæ sunt videndæ, in quarũ prima, in primo præsuppositio ponitur clausula facultatis Nuntij illius temporis circa prouisionem Beneficiorum, & habetur etiam *1. part. diuersorum decis. 335* & ex aliis decis. & posthæc tradit Gonçalez *d. §. 2. n. 56. & 57. & d. gloss. 23. num. 4.* 89

Quinto apparet prouisiones à Nuntio factas † antequam fide dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nullas esse, quantumuis verum sit non excedere, nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod † priusquam possessio detur, fiat informatio de eo, vt fieri vidi, nam per id non seruatur forma à Papa præscripta & circa illa verba facultatis, *personis idoneis*, † videnda sunt dicta infra *11. p. cap. 5. ex n. 284.* & particulariter, *n. 291.* 90 91 92

Circa quam facultatem Nuntij, † multa dubia occurrunt in praxi, quæ operæ pretium erit examinare. 93

Et primo dubitatur, † an stante, quod solum 94 potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rurales, & solent habere aliquam iurisdictionem, suppositio, quod non excedant valorem 24. ducatorum?

In quo breuiter dico, † quod sic; nam dicti Archipresbyteratus, quamuis de iure communi sonent in Dignitatem, Rota *dec. 326. par. 2. diuersorum*, sunt Beneficia simplicia, & sic Archipresbytero rurali non committuntur causæ, vt ex Hieron. Paulo *in practica Cancellariæ*, tradit Flores, *quæst. 4. num. 17.* & vti talia Beneficia simplicia non requirunt personalem residentiam, iuxta consuetudinem vniuersalem Ecclesiæ, ex qua in Beneficiis simplicibus non requiritur residentia, vt supra dictum est, *3. part. cap. 2. à num 3.* 95

Et ita censuit † S. Congregat. Concilij, in vna 96 Burgen. quæ sic ait: *Illustrissimi & reuerendissimi Domini in Diœcesi Burgen. sunt nonnulli Archypresbyteratus, qui Dignitates rurales reputantur, seu existunt, non tamen sedem in Cathedrali, nec Collegiatis Ecclesiis habent, nec Cura animarum illis imminet, nec personalem residentiã requirunt, sed eorum præcipuum munus seu officium est, cõputa singulis annis ab œconomis Ecclesiarum, sub districtu sui Archipresbyteratus existentium recipere, eosque, si in aliqua summa sunt debitores ad soluendum compellere, ac generaliter, vt bona fabricæ Ecclesiarum bene administrentur & expẽdantur procurare, nec non Sacrũ Chrisma singulis annis à Cathedrali reportare, & Parochialib. Ecclesiis sui Archipresbyteratus distribuere, propter quod onus certos sibi designatos recipiunt fructus à qualibet Ecclesia sui districtus, nec vnquam fuerunt reputati curati, sed semper ante Concilium Trid. & post, consueuerunt conferri Dignitatibus, ac Canonicis, seu aliis personis Beneficia personalem residentiam requirentia obtinentibus absque dispensatione Apostolica, & hoc tanto magis, quod prædicta Beneficia residentiam requirentia, vna cum Archipresbyteratu obtinentes possunt per mensem absentiæ facere prædictum officium, & non præiudicare prædictis Ecclesiis residentiæ, cum per Cõciliũ permittatur, quod possint per tres menses abesse. Nihilominus ab aliquibus vertitur in dubiũ, an Archi-*

presbyteratus huiusmodi sint incõpatibiles cum prædictis Beneficiis residentiam requirentibus sub prætextu, quod dicta receptio computorum videatur visitatio quædam, quæ ex dispositione Concilij, sessione vigesima quarta, capit. tertio, *quando pertinet ad inferiores, per se ipsos fieri debet. Quare illustrissimus Cardinalis Pacheco, Præsul Ecclesiæ Burgen. cupiēs pro administratione sui Pastoralis officij dubia, quæ in executione dicti Cõcilij oriuntur, per declarationes S. Congregat. tollere, supplicat illustrissimis DD. Vestris, vt dignentur declarare, an stantibus permissis ex dispositione Concilij, prædicti,* sessione 24. cap. 3. *seu alternatiua decreti, Archipresbyteratus huiusmodi sint incompatibiles cũ Dignitatibus, Canonicatibus, vel aliis Beneficiis personalem residentiam requirentibus? Et an prædicti Archipresbyteri teneantur per se ipsos munus prædictum sibi incumbens exercere, vel possint illud per alios ab ipsis deputandos exequi, prout multi hactenus facere consueuerunt? Ad primum Congregat Concilij censuit, non esse incompatibiles, prout non essent aliud Beneficium simplex. Ad secundum Congregat. eadem censuit non teneri ex illo decreto Concilij* sessione 24. capite 3.

97 Est etiam alia declaratio eiusd. S. Cong. † super *c.* 17. *sess.* 24. *de reformatione*, his verbis, *simplex Beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria*, refert Gonçalez *gloss.* 64.

98 Iuxta quam fuit † resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 26. Ianuarij 1564. coram D. Penna, quod, licet Archipresbyteratus haberet iurisdictionem, non tamen constabat esse talem, quæ illum efficeret Beneficium curatum, & incompatibile cum alio requirente residentiam personalem, quam decisionem hic ponere placuit & sic se habet. *Quæsiui, an probaretur, hunc Archipresbyteratum habere curam iurisdictionalem ad effectum, vt per assecutionem dimidiæ portionis in Ecclesia Conchen. inducta fuisset illius vacatio, & quamuis die 17. May præteriti, pro vacatione ex cõfessione facta in precibus pro obtinenda gratia Vicaria de Iniesta, nihilominus die 25 Iunij, causa iterum discussa, fuit dictum, quod Amoraga melius id procuraret. in hac ergo propositione vtraq; parte informante Domini censuerunt, ex deductis non probari Archipresbyteratui imminere talem curam iurisdictionalem, quæ faceret incompatibilitatem; primum enim dicebatur Amoragam debuisse plene, & tonclusenter probare hanc qualitatem incompatibilitatis, cum ageret opponendo obiectum Hieronym. aduersario, & niteretur illum priuare, Mohedan.* decision. 160. *Puteus* 6. de probation. *Sarnen.* in regula de infirmis, quæstione 36.

Hanc concludentem probationem dicebant Domini nõ posse desumi ex confessione facta in precibus pro obtinenda Vicaria, quia illa confessio non erat Hieronymi principalis, sed solicitatoris, quæ non poterat præiudicare principali absenti, maxime, si sit reuocata, Mohed. decis. 257. *& præsertim, quãdo est de rebus, quæ nõ sunt in potestate confitentis, vt de confessione vnionis Ecclesiæ, dicit Achilles* decis. 4. de confessis. *& licet impensa faciat gratiam præsumi impetratam ad instantiam principalis, nec possit venire contra confessionem sui procuratoris, quando principalis fuit vsus gratia, dict. tamen confessio & acceptatio non facit quod omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim, quando qualitas expressa habet dubiũ iuris, vt in casu proposito, vtrũ ista cura iurisdictionalis sit talis, quæ causet incompatibilitatem. Præterea, tametsi omnis cura iurisdictionalis, siue stricto, siue largo modo sumpta, faciat Beneficium curatum ad effectum inducendæ incompatibilitatis, Abbas* cap. dudum 2. num. 8. & 10. de electione, gloss. in Extrauagant. execrabilis, verb. animarum cura, & verb. visitare. 1. de Præbend. *Nihilominus talis cura iurisdictionalis debet facere Beneficium curatum, quæ qualitas non poterat colligi ex præd. confessione, cum in ea adderetur, quod Archipresbyteratus iste residentiam non requirebat, inde enim sequebatur non posse dici curatum, cum omne Beneficium curatum requirat residentiam.* † *Ancharan.* consil. 17. numero 1. *Canonistæ* in capitulo fin. de clericis non residend. *vt autem confessio præiudicet confitenti, debet esse certa, & concludens, alias enim ad fauorem confitentis est interpretanda.* lege si quis intentione, *vbi Bald.* ff. de iudiciis. *Decius* capitulo cum venerabilis, numero 105. versiculo non obstant allegata, de except. *Flamin. Pariſ.* consil. 115. numero 16. libro 1. *Et huic interpretationi faciebat decisio S. Congregationis Concilij Trident. qua dicebatur simplex esse Beneficium Archipresbyteratus, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, atque eodem modo respondebatur ad aliam confessionem contentam in instrumento adeptæ possess. in qua, licet procurator Hieron. peteret sibi dari fidem, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, non tamen confitebatur illam esse talem, quæ induceret incompatibilitatem, vt supra dictum fuit, cum simul hæc stare possint, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, & quod illa non sit talis, vt faciat illum incompatibilem, quam qualitatem similiter non probabat fides Notariorum asserentium Archipresbyteratum de Huete habere iurisdictionem ordinariam in causis ciuilibus cuiuscumque qualitatis, & in criminalibus, vsque ad capturam, & ponendi interdictum, quia præterquam quod istæ attestationes Notariorum erant factæ sine iuramento, & parte non citata, quæ propterea non merebantur fidem, dicebatur etiam Notario non credi, nisi de his, de quibus fuit rogatus à partibus, Felin.* in cap. qui contra, num. 35. de probatio. *atque ex his censuerunt Domini non probari talem iurisdictionem, quæ esset sufficiens ad inducendam incompatibilitatem, alia enim fundamenta tacta per informantes, non adeo tuta putabant.*

Secundo dubitatur, † an vigore d. facultatis possit 99
Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis? Quod dubium pendet ex eo, an tale Beneficium censeatur Curatum, vel non.

In quo Innocentius *in cap de multa*, † *de Præbend.* 100
ante *num.* 1. & ibi Calder. & Cardin. *nu.* 2. & Specul. *titul. de dispensatione. § dicendum, vers. sed nunquid, n.* 9. tenent esse curatum absolute, etiam ad effectum illius *c. de multa*, dicentes Ecclesiam esse curatam ex ordinatione, seu destinatione Episcopi, non ex accidentia facti, id est accessu, seu recessu Parochianorum, pro qua sententia alios citat Hoieda *de incompatib. benef. c.* 13. *n.* 10.

Et Cardin. *cons.* 48 ait tale Beneficium † censeri cu- 101
ratum, & sic de tali cura faciendam esse mentionem in impetratione.

Alij vero dicunt tale Beneficium habitu † curatum 102
non esse incompatibile cum alio, nec includi in dispositione d. capit. de multa, ita Feder. *concilio* 135. & post alios Abba. *in d. cap. de multa, numero* 24. Capra dicens communem, *reg.* 90. *numero* 74. Duennas *regul.* 71. 4. *fallen.* & Hoieda *supra numero* 10, 11. & 53.

Et similiter gloſſa *in c.* † *licet canon. de electione in* 103
6. *verb.*

6. *verb. Parochialis*; dicit, quod dispositio *illius c.* non habet locum in tali curato habitu, sequuntur Selua 3. *part. quæstione* 42 & Hoieda *vbi supra*, & Rebuffus *in praxi, tit. de non promotis num.* 34. qui tamen *num.* 35. ait, quod si reuertantur Parochiani, tenebitur is promoueri ab eo die, quo reuertuntur, siquidem incipit actu Parochialis esse, &c. idem Zerola *in praxi Episcopali. 2. part. verb. Beneficium. §.* 13. & latius 1. *parte eod. verb. §.* 4. *circa fin.* vbi ait reperiri †multas Ecclesias, quæ antiquitus fuerunt curatæ, & habuerunt populum, & nunc carent populo, & sunt dirutæ, & habent bonos redditus, & his, qui ad illas assumuntur, non prouideri per concursum, nec subesse dispositioni *cap. licet canon*, & sic vidisse obseruari Beneuenti, & quod, qui habet, dicitur habere Beneficium simplex, & quod tunc incipiet esse Curatus, quando incipiat habere populum. &c. & quod non debeat fieri concursus in Ecclesia Parochiali, quæ actu non habet Parochianos, tenet idem Zerola, *verb. Parochia. §.* 2. 8. *dubio.* respondetur enim, inquit, prout *in d. verb. beneficium. §.* 4. *circa vl.*

105 Hieron. Paul. *in pract. Cancell.* †. *notabilia superuacuis non reseruatis, verb. curata Ecclesia.* ait, quod curata Ecclesia proprie dicitur, quæ habet curam actu, illa autem, quæ habet curam habitu duntaxat, habetur pro non curata, saltim quoad euitandam pœnam constitutionis de curata loquentis. Et Quintana-

106 duennas *lib.* 4. *Eccles. num.* 71. † ait huiusmodi pareciæ Beneficium non habere Curam animarum, neque *capit. de multa, aut c. licet canon.* pœnis contineri receptius esse.

107 Hinc ait Gambarus † *de offic. Legati. lib.* 5. *rubric. an Legatus possit plura Beneficia vni conferre a n.* 13. quod in restrictione dispensationis ad plura incompatibilia, dummodo non sint plures, quam duæ Parochiales Ecclesiæ, non includitur Ecclesia, quæ olim habuit, sed nunc non habet Parochianos, nec dicitur Parochialis, quia tunc cessat ratio restrictionis.

108 Felin. *in cap. postulasti de rescript. sub nu.* 1. † *vers. & vide Card.* inquit, quod talia Beneficia regulantur in omnibus, vt simplicia, & sic non est opus facere mentionem in impetratione de tali cura, & idem dicit *in c. in nostra cor.* 10. *eod. tit.* post Bonif. *in Clem.* 1. *de offic. Vicarij, n.* 44. sequitur Mand. *reg.* 20. *Cancell. de idiomate, quæst.* 11. *n.* 5. vbi concludit in talibus Beneficiis non esse locum illi regulæ, & post hæc Gonçalez *glos. sexta a numero* 89. ait huiusmodi Beneficium non dici Beneficium curatum, nec vti tale regulandum, &cæt.

109 Alij sic concordant opiniones, †quod ad effectum, vt de tali cura sit facienda mentio in impetratione, tale Beneficium censeatur curatum, ad effectum vero incompatibilitatis, & *cap. licet canon.* non censeatur curatum, ita Staphil. *de literis gratiæ, tit. de qualitat. & statu Beneficiatorum. §. de qualitate Beneficij. quæ sunt curata, n.* 3. Rebuffus *in praxi tit. de dispensatione ætatis, verb. etiamsi curam.* Bursatus *consil.* 352. *num.* 23. & 24. *lib.* 4. Ioannes Gutierrez *allegatione* 8. Zechus *de republic. Ecclesiastica, cap.* 28. *de Parocho, sub num.* 2. Emanuel Rodriguez. *in sum. 1. tom. c.* 31. *num.* 6. Vega 1. *parte summæ cap.* 36. *casu* 28. & P. Ledesma *in sum.* 2. *part. tract.* 7. *cap.* 1. 12. *concluf.* 7. *difficultate.*

110 Et Sarnen. *in regul. de idiomate, quæst.* 11. † *versic. & ideo*, ait ad effectum illius regulæ cēseri curatum, licet non ad effectum incompatibilitatis. At Hier. Ga-

111 briel. *consil.* 191. † *lib.* 1. cum Felin. supra tenet gratiam talis Ecclesiæ curatæ habitu non esse surreptitiam, vel obreptitiam, si de cura mentio facta non est, vel est narratum, quod est sine cura contra Staphil. & Rebuffum vbi proxime, maxime, cum per plures annos Ecclesia Parochianis caruit, & verisimiliter nulla spes adest, vt actum recuperet, quicquid concludi debeat, cum Ecclesia pauco ante Parochianos amisit, & adest probabilis spes recuperationis actus: quo casu Hier. Gabr. ibi videtur contra inclinare. & *n.* 20. ait, quod ad obtinendam Ecclesiam habitu curatam, etiam minor. 25 annis est idoneus, cum Bonifacio *vbi sup.*

Et in vna Firmana Parochialis 16. Decem. † 1558. 112
coram D. Quiroga, fuit resolutum. *Quod si in supplicatione impetrationis Parochialis, quæ curā habebat animarum habitu, & non actu, dictum est, quod Ecclesia erat sine Cura, gratia est surreptitia, si probabilis est spes Parochianos posse reuerti, cum non sit facta mentio Curæ*, c. 1. de verbor. significat. libro 3. *si vero nulla erat spes redeundi gratia erit valida. Ægid.* dec. 32. in fin. *Feli.* supra in c. postulasti cū simil. *quod si lapsi essent* 40. *anni sine Parochianis, tunc status Beneficij esset immutatus, & Beneficium erit simplex*, c. cum de Beneficio de Prębend. in 6. *Staph.* 8. forma expectatiuarum, numer. 5. hæc in d. decis. Firmana, sequitur Bursatus *d. cons.* 352. *in fin.* & Flam. Paris. *de resignatione, lib.* 10. *quæst.* 2. *nu.* 87. & 88.

Iuxta quam decisionem videtur† intelligenda alia 113
in vna Telesina Beneficij, vltima Ianuar. 1590. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, *Quod de Cura habitu Beneficij, quod erat Parochiale, & Parochiani recesserunt propter incursiones latronū, debet fieri mentio, ex Card.* d. consil. 48. *Staphil. & Rebuff. supra citatis*, n. 109. *& sic, si Beneficium narratur esse sine Cura, gratiam non sustineri*, &c. Hæc inquam decis. videtur intelligenda iuxta d. decisionem Firmanam, quando est probabilis spes Parochianos posse reuerti, vt videtur esse in isto casu, in quo Parochiani recesserunt, propter incursiones latronum, nam adhibito remedio huic malo per superiores, & potestates, probabile est reuersuros in patriam suam, & locum.

Et alias in vna Lucen. Sarçanen. † Prioratus 11. Fe- 114
br. 1591. coram D. Seraphino, fuit dictum. *Quod non est gratia surreptitia, ex eo, quod Ecclesia Parochialis habitu non actu narratur sine Cura, quia tunc non est necessaria Curæ expressio. Felin.* d. c. postulasti, n. 1. & d. c. in nostra cor. 10.

Hæc sunt, quæ in hac re † à Doctoribus tradita in- 115
uenio, in qua mihi dicendum primo, quod dicta Beneficia curata, si verisimiliter nulla spes adest, quod actum recuperent, & maxime, si lapsi sunt 40. anni sine Parochianis, censentur absolute, & in omnibus simplicia, ex Felin. Hieron. Gabr. Rota in d. Firmana, & aliis *supra*, & sic, licet non narretur talis cura habitu, vel narretur esse sine cura, gratia non erit surreptitia, iuxta ipsos, & Zechum *de Benef. & Pensio. cap.* 9. *numer.* 2. nec in eis habebit locum dispositio *dict. cap. de multa, & dict. cap. licet canon*, iuxta Feder. Abb. & alios relatos sup. nec habebit locum dispositio S. Concilij Tridentin. *sess.* 24. *cap.* 18. *de reformat.* de faciendo concursu, vt per Zerolam *supra*. Et ita, vt existimo, huiusmodi Beneficia prouidentur Romæ, tanquam simplicia sine prævio concursu, & etiam in partibus, nec erit necessaria ætas 25. annorum, sed sufficiet ætas requisita ad Beneficia simplicia obtinenda, ex Bonifacio supra, & Hier. Gabr. *d. num.* 20.

116 Et tandem ad noſtrum propoſitum deueniendo † videntur poſſe prouideri à Nuntio, ex dict. ſua facultate, ſi non excedunt valorem in ea taxatum.

117 Secundo, quod ſi eſt ſpes probabilis recuperationis actus, non ſunt lapſi 40. anni ſine † Parochianis, tunc, licet ad effectum *d.c. licet canon.* non conferantur curata, quia ceſſat ratio illorum iurium, ex Feder. Abb. Gloſſat. Staphil. Rebuf. & aliis citatis ſupra, tamen ad alios effectus videntur cenſenda curata, ex ſupra *allegatis*, maxime in terminis, & caſu Ioannis Gutierrez *d. allegatione 8. num. octauo*, vt ad effectum, quod debeat fieri mentio de tali Cura, alias gratia ſit nulla ex Cardin. *dict. conſ. 48.* Staphil. & Rebuff. *ſupra*, & dict. deciſ. Firmana, & Teleſina, & Burſato, & Flam. Pariſ. *ſupra*, & ad effectum concurſus de quo in d. decreto Concilij *cap. 18* & ad effectum ætatis, &c. vnde non poterunt à dicto Nuntio prouideri, quantumcumque non excedant valorem taxatum.

118 Quod tamen attinet ad effectum regulæ † de idiomate, admoneo, Rotam in vna Calagurritana Parochialis de S. Pia. 4. Decemb. 1556 coram D. Oradino pro maiori parte tenuiſſe, *Quod regula de idiomate nō habebat locum in iſta Parochiali, quæ nullos habebat Parochianos, quia regula in effectu reſpicit exercitium curæ, & quia, ſi nulli ſunt Parochiani, nullum cadit idioma, nec obſtare, quod poſſunt ſuperuenire, quia incertum eſt, cuius idiomatis erunt qui ſuperuenerint*, &c. Sequitur Mandoſ. *d. q. 11.*

119 Sed iſta conſideratio ſolum † videtur poſſe procedere in locis, qui ſunt in confinio diuerſorum idiomatum, vt in locis Alauæ, Vizcaiæ, & Guipuzcoæ d. diœceſis Calagurritanę, & de dicta regula *de idiomate*, vltra Sarnen. Mandoſ. & alios ibi late agit per Hoiedam ſupra *d. 24. à n. 43.*

120 Imo etiam ad effectum incompatibilitatis, † & *d. cap. de multa.* in hoc ſecundo caſu Beneficia curata habitu videntur cenſenda curata, ex ſententia Gregorij XIII. & S. Congregationis Concilij, in ſequenti declaratione ſuper *cap. 17 ſeſſione 24. de reformat. S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis Concily declarauit Parochialem, quæ habitu tantum, & non actu Curam habet, comprehendi verbis* huius cap.

121 quæ ſane declaratio videtur † intelligenda in dict. ſecundo caſu, quando eſt ſpes probabilis recuperationis actus, nec ſunt lapſi quadraginta anni ſine Parochianis, non vero in primo caſu, de quo *numero 115.*

122 Beneficia autem ſimplicia, † quæ Parochialem habent annexam ſecundario & acceſſorie, certum eſt, non cenſeri curata, ſed ſimplicia, Felin. *in c. in noſtra cor. 10. de reſcript.* Decius *in c. ad aures, num. 13. eodem.* Sarnen. *d. reg. de idiomate. quæſt. 11.* Menochius *de arbitrariis libro 2. caſu 201. num. 67.* & dicetur infra *11. part. capit. 4. numer. 192. & vltima parte capit. 2. numero 12.*

123 Vnde in vna Zamoren. Archidiaconatus † coram D. Rubeis de anno 1569. fuit reſolutum: *De iſta Cura habitu per viam annexionis non eſſe, neceſſario faciendam mentionem in gratia, ſeu impetratione, nec inducere incompatibilitatem*, Anchar. Gemin. & Probus *ad Monach.* in c. ſuper eo. de Præbend. in 6. Boniſ. in Clemen. vnica, de off. Vicarij, *contra* conſ. 33. Card. *de quo per Felin.* in c. poſtulaſti in princ. de reſcr. *quod non eſt verum, nec in curia ſeruatur, &c.*

124 Et ſic iſta Beneficia ſimplicia, quæ Parochialem † habent annexam ſecundario, & acceſſorie, poterunt à d. Nuntio prouideri ſi ſimul cum annexo non excedunt valorem ſuæ facultatis, ſecus, ſi annexio facta eſſet æque principaliter ex dictis infra *vlt. part. c. 2. num. 37.*

125 Similiter etiam Beneficia † ſimplicia, quæ ex conſtitutione, vel conſuetudine Eccleſiæ habent onus gerendi vices Curati in ſede illius vacante, non ſunt curata, quia propter ſolum exercitium curę accidētale, ille vices gerens non dicitur habere Beneficium curatum, Oldrad. *conſil. 102.* Felin. *dict. cor. 10.* Decius *dict. cap. ad aures nu. 14.* Sarnen. *d. quæſt. 11.* & Menochius *ſupra numero 68.* & ideo talia Beneficia recte poterunt prouideri à Nuntio, ſi ſunt infra dict. valorem.

126 Et idem videbatur in Beneficiis † ſimplicibus quæ habent onus perpetuum adminiſtrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, nam ex iſto exercitio Curæ, iure penes alterum remanente, non debet cenſeri Beneficium curatum.

127 Sed videtur obſtare declaratio S. Congr. 2. & 3. adducta ſupra *3. part. c. 2. ſub nu. 167.* ex quibus apparet iſtos teneri perſonaliter reſidere, ſicut veri curati, & ibi diximus, & ſic iſta Beneficia cenſentur tanquam curata.

128 Et illa Beneficia, quæ Curam animarum, † habent annexam, etiamſi per plures adminiſtretur, videntur eſſe Curata ad hunc effectum quibus infra *9. part. c. 2. dub 7. à n. 175.* & tanquam curata obligant ad reſidentiam perſonalem, ex *c. 1. ſeſſ. 23. de reform.* & diximus *d. c. 2. à num. 164.*

129 Tertio dubitatur, † an Nuntius poſſit prouidere Beneficia litigioſa, & reſpondetur, non poſſe ex *c. 1. & 2. vt lite pendente, lib. 6.* vt de Legato à latere diximus ſupra, *à num. 56.*

130 Videbatur tamen poſſe Nuntium † prouidere Beneficia litigioſa, ex clauſula ſuæ facultatis infra adducta *numer. 134.* ex qua poteſt in ſuis prouiſionibus apponere derogationes, & clauſulas neceſſarias, & opportunas, ac in literis Apoſtolicis concedi, & extendi ſolitas, & ſic poterit apponere clauſulam, quæ in literis Apoſtolicis apponi ſolet, *& ſuper eo inter aliquos lis, &c.* de qua ſupra *4. parte cap. tertio numero 31.*

131 Sed adhuc dicendum eſt, non poſſe Nuntium † prouidere Beneficia litigioſa, non obſtante dict. clauſula *ſuæ facultatis*, quæ non videtur intelligenda de clauſulis in literis Apoſtolicis apponi ſolitis, quæ ſumuntur ex ſupplicatione, in qua ſpecialiter ſunt conceſſæ, vt iſta, ſed de clauſulis in literis Apoſtolicis concedi, & extendi ſolitis, abſque ſpeciali conceſſione in ſupplicatione facta, vt eſt illa, *ſeu ſi venerabili, &c.* & ita huiuſmodi clauſula de lite non ſolet apponi in prouiſionibus Nuntij, nec illa clauſula facultatis Nuntij eſt intelligenda, vt poſſit derogare diſpoſitioni iuris communis.

132 Quarto dubitatur, † an d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in menſibus Ordinarij? In quo dicendum eſt, quod ſic, vt reſoluit Rota in vna Compoſtellana, vt per Creſcen. *deciſ. 8. de priuilegiis*, in qua fuit dictum, *Facultatem Nuntij conferendi Beneficia comprehendere etiam vacantia in menſibus Ordinarij, non obſtante regul. quæ dando octo menſes expectantibus, diſponebat, quod in cæteris quatuor Ordinarij libere conferre valerent, quia tum in illis Papa prouidere poſſet, & cum Ordinario concurrere, idem & in Nuntio, qui authoritate Papæ poteſtatem habet conferendi.* argum. capitulo ſi Apoſtolicæ, de Præbend. in 6. *& quia omnia noſtra facimus, quibus* autho-

authoritatem impartimur, & argum. leg. solet cum simil. ff. de iurisdictione omnium iudicum, *& quia regul. voluit tantum in illis* 4. *mensibus tollere impedimentum expectantium, nisi in regula renocarentur omnes facultates, & indulta conferendi.* Hæc *in d. decis.* sequitur Anast. Germonius *de indultis Card. §. ac irritum, n.* 42. facit etiam *c. si à sede Apostolica de Præbend. in 6.* & quod dictum est de Legato à latere supra *à n.* 40. & post hæc tradit Gõçalez *d. §. à n.* 52. qui tamen *n.* 55. ait, quod hodie, vt à peritis audiuit. Nuntius habet facultates limitatas, vt cum Ordinariis in suis mensibus concurrere non possit, quod certe non apparet in prædicta facultate, & ita videtur sine fundamento, quamuis verum sit, quod non solent Nuntij cum Ordinariis concurrere.

133 Id tamen solum procedet hodie in Beneficiis † vacantibus in quatuor mẽsibus Ordinarij non habentis alternatiuã, secus in vacatibus in sex mensibus alternatiuæ Episcopi eam habentis propter decretum irritans in ea oppositum, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum à latere, vt supra dictum est, *à n.* 45.

134 Sed, licet id ita sit, videtur Nuntium posse † derogare d. decretõ irritanti alternatiuæ, ex clausula *suarum facultatum ad finem* quę sic ait. *Decernentes de omnibus facultatibus, & concessionibus prædictis, etiam cum derogationibus suspensionibus, indultis irritãtibus, aliisque decretis, & clausulis necessariis, & opportunis, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, in quibuscunque partibus Regnis, Prouinciis, terris, ciuitatibus, & locis prædictis libere, & licite, vti posse, &c.* vt in dictis facultatibus Nuntij Speciani.

Cum ergo ex ista clausula Nuntius possit in suis gratiis, & concessionibus apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, poterit in suis prouisionibus apponere derogationem dicti decreti irritantis alternatiuæ, maxime, cum possit etiam apponere derogationes, ac clausulas in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas.

Vnde poterit apponere clausulam, quæ in † literis Apostolicis super prouisione Beneficiorum ap-
135 poni solet, *seu si venerabili Fratri Episcopo*, &c. per quam derogatur alternatiuæ, vt supradictum est *d. n.* 17. ex Menoch. *cons.* 83. *n.* 35 *lib.* 1 & Anastas. Germon. *de indultis Cardinalium. § alioquin. num.* 32. & sic clausula ista, seu æquipollenti per Nuntium apposita valida esset eius prouisio de Beneficio etiam vacante in mense alternatiuæ Ordinarij illam habentis.

Sed per clausulam, † *seu si venerabili*, quæ solet apponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam solum dicitur, *Seu si venerabili Epi-*
136 *scopo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli non possint.* Per quæ verba non derogatur alternatiuæ, cũ desint illa, quæ in literis Apostolicis addi solent, quod *quæ de huiusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia d. Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet differri.*

Adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntij de Beneficiis vacantibus in † mensibus alternatiuæ Episcopi, etiamsi in literis, & prouisione non sit ita extensa d. clausula, *seu si venerabili*, nam in derogationibus in eius facultatibus ad finem habetur extensa. 138

Quinto dubitatur † an in prouisionibus Nuntij sit facienda mentio, & expressio dispositiue de mense vacationis sicut in prouisionibus Papæ iuxta reg. *de mense*: credo, quod sic, nam & mens, ac ratio regulæ, de qua supra *c. 1. n.* 647. procedunt etiã in prouisionibus Nuntij, & optime faciunt tradita per Sarnen. *in reg. de valore. q.* 2. Crescen. *decis.* 10. *de rescript.* & per Mandos. *reg.* 34. *q.* 50. & Rotam *decis.* 206. *part.* 1. *diuersorum.*

Ex quibus in vna Vlisbonen. Beneficij 4. Decem. 1600 coram Domino Pamphilio fuit resolutum, quod *valor obtentorum est exprimendus etiam in prouisionibus Legatorum, alias gratia est nulla ex reg.* de valore, &c.

Sexto dubitatur stante *regula* 2. † Cancellariæ su- 139
pra adducta *cap.* 1. *num.* 212. per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia Sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius Sedes vacat, maxime in mensibus alias ordinariis. & certe ego non video quomodo Nuntius iuxta supradictam facultatem possit illa prouidere cum sint reseruata vt vacantia Sede Episcopali vacante, & ratione Sedis vacantis per d. regulam, & sic alias quam ratione mensium Apostolicorum.

Potest enim Beneficium esse reseruatum pluribus 140
† reseruationibus. Felin. *in cap. in nostra cor.* 6. *de rescript.* Æneas de Falcon. *de reseruatio. 4. quæst. principali effectu* 44. Cassad. *dec.* 9. *de Præbend.* Ferretus *consil.* 17. *n.* 2. & Mandos. *de signaturæ gratiæ titulo de indulto cõferendi Beneficia reseruata versiculo, an autem, & regula* 31. *quæst.* 14. & dicitur supra *cap.* 1. *n.* 540. si-
141 cut potest † quis esse excommunicatus pluribus excommunicationibus, & suspensus pluribus suspensionibus, quamuis Ripa *respons.* 15. *n.* 3 *lib.* 1. dicat Beneficium, quod iam fuit reseruatum, non videri amplius posse reseruari. Et Nuntius non potest prouidere Beneficia alias, quam ratione mensium Apostolicorum reseruata.

Et est ad propositum † optima *decis.* Caputaquen. 142
85. *part.* 2. omnino videnda, & doctrina Mandosij, *vbi proxime*, quamuis sciam Nuntium illa prouidere in quocumque mense vacent, vt vidi in aliquibus Beneficiis huius Episcopatus, quæ vacarunt Sede Episcopali vacante.

Septimo dubitatur, quando duo Beneficia sim- 143
plicia, seu præstimonia † sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, singulorum vero non excedunt, an possunt à Nuntio prouideri? in quo distinguendum censeo, quod si vnum ex illis vnitum est alteri accessorie, & 144
per viam incorporationis, † tunc non potest Nuntius prouidere, quia dicta vnio operatur extinctionem tituli, & nominis Beneficij vniti, & iudicatur, vt prædium illius, cui fuit vnio, † vt fuit resolutum in causa Ilerden. pensionis. 6. Martij 1595. & sic non datur vacatio Beneficii vniti, & vnum tantum est Beneficium, cuius fructus excedũt 24. nam & fructus beneficij vniti sunt fructus beneficij principalis, cuius est quasi prædium, vt dixi, & in impetratione non est opus exprimere vnitum, sed principale, vt dicetur late infra *vltima part. capitulo* 2. *à numero* 12.

Si vero vnio facta est † æque principaliter, & unc 145

Nuntius poterit illa prouidere, si singulorum fructus non excedunt d. valorem 24. ducatorum, quamuis amborum simul excedant, sicut potest vni simul conferre duo Beneficia separata, quorum singula non excedunt d. valorem, quantumuis ambo simul excedant.

146 Et ratio est, quia dicta † vnio nihil aliud operatur, nisi quod Rector vnius sit Rector alterius, vtrumque tamen Beneficium manet Beneficium, sicut erat, & proprios redditus agnoscit, & gaudet suis priuilegiis, vt fuit resolutum in d. Ilerden. & quod sic fructus veniunt exprimendi separati, & de vtroque Beneficio annexo æque principaliter oportet facere mentionem in impetratione, & dicetur *d. c. vltimæ partis à n. 37.*

147 Octauo dubitatur, quomodo accipiatur ducatus † auri de camera, & cuius valoris sit? Et breuiter Resp. ducatum auri de camera esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valet in Hispania 434 morapetinos.

148 Ad quod est decisio Rotæ in vna Conchen. pensionis 28. Iunij 1585. coram Do. † Orano, quo sic ait. *Dubitatum fuit præsupposita reseruatione pensionis, in ducatis Cameræ Apostolicæ, an solutio illius fieri debeat ad rationem 375. morapetinorum, an vero ad rationem 434. Domini 28. Iunij 1585. censuerunt pensionem in ducatis ad rationem 434. morapetinorum soluendam, & ratio fuit, quia, cum agatur de pensione in ducatis auri de camera à Papa reseruata, solutionis æstimatio fieri debet iuxta valorem consuetum in loco eam assignantis, Abbas* in c. quanto columna. vltim. de iure iur. *Sarnen.* super reg. de valor. q. 8. *Gigas* de pensio. resp. 26. n. 4. *attenditur autem consuetudo loci, vbi traxit originem res, de qua videri oportet. Aym.* decis. 2. *quem sequitur Feli.* in c. ad aures, n. 13. in fin. de rescript. *nec facit præterea obseruantia in contrarium, quia, cum habeamus claram, & expressam Papæ pensionem reseruantis voluntatem, non est locus obseruantiæ interpretatiuæ, Aretinus* cons. 84. num. 5. & cons. 115. num. 2. *maxime, cum illa sit fundata in confessione pensionarij, qui ideo se recepisse dicit pensiones in præteritum ad rationem valoris ducatorum Hispaniæ, quod Beneficiatum expertus fuit in illa persoluenda non expeditis literis faciliorem, siquidem voluntaria acceptatio, vel non est habenda ad necessitatem* lib. 2. C. de his qui sponte l. voluntariæ. C. de excusatio. tutorum. *Parisius* cons. 37. num. 35. lib. 4. *neque stylo habita est ratio, quoniam non est vniformis, cum testes super eo hinc inde examinati non conueniant, & sententiæ circa illum sint diuersæ; minus obstat, quod mandatum ad consentiendum pensioni non exprimat speciem ducati, quia istud respicit validitatem reseruationis, & ita decisum.*

149 Et in vna † Acherontina fructuum 20. Februarij 1595. coram Dom. Blancheto fuit resolutum, *pensione ducatorum auri de Camera reseruata soluenda Neapoli, solutionem faciendam esse in scuto auri in auro, qualis currit in Cancellaria, addito vno Iulio, quo scuto deficiente debere solui eius valorem, prout currit Neapoli, &c.*

150 Quod etiam fuit resolutum in vna Aretina pensionis 20. Febr. † & 17. April. 1598. coram D. Lita, vbi aliæ decisiones allegantur, nempe *pensionem reseruatam de ducatis Cameræ, in eiusdem ducatis soluēdam esse, hoc est vnum scutum aureum eorum, quæ currunt in Cancellaria, & vnum Iulium pro quolibet ducato, vel si solutio fiat in alia moneta, quæ potest fieri, si ducati de Camera in loco faciendæ solutionis non reperiantur, debere solui tantundem, etiam quod solutio sit destinata fieri in partibus, vbi ducati plus, vel minus valuerunt, quam in Curia Sarnen.* de valore q. 8. circa fi. & *Gigas* de pensio. q. 98. &c.

Quamuis alias † in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera attendendus esse valor currens in loco Beneficij, vt per Gigan. *cons.* 58. alias *respons.* 49. *de pensio.* post Belenz. *de charitatiuo subsidio. q.* 89. 151

Et in terminis facultatis Nuntij, quod quoad valorem † monetæ attendatur quanti valet in Curia ducatus de Camera, fuit resolutū, in vna Iacen. portionis 15. Aprilis 1595. quæ est *decisio.* 18. Cæsaris de Grassis n. 5.

Nono dubitatur. † an in d. valore, in quo fructus rationalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur, sint etiam computanda incerta, vt emolumenta funeralium, & anniuersariorum quæ non sunt dotata, sed voluntaria, nam de emolumentis anniuersariorum, & missarum, quæ sunt dotata, † quæ Abulæ dicuntur communes, & de distributionibus quotidianis certis, non est dubium esse computanda, vt apparet ex verbis dict. facultatis relatis, Cosmas *in pragmat. sanctione titul. quo tempore quisque debeat esse in choro, verb. distributiones* Suarez 5. *tom. disputat. secunda, sect.* 1. *numero* 30. *ad fin.* nam & anniuersaria fixa testamento vel donatione relicta computantur in valore Beneficij, Vuamesius *consilio* 227. 152 153 154

In quo dubio breuiter † Respon. negatiuè, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, nam tunc incerta ista redduntur certa, & sic deberent computari in valore facultatis Nuntij, saltem, vt fructus, seu distributiones ratione personalis residentiæ percipi soliti ad tradita per Felin. *in cap. ad aures, numero* 14. & Ripam 29. *de rescrip.* Seluam *de Benef. 3. p. q. 9. n.* 12. Rebuf. *de congrua portione n.* 85. & 85. & *de nominatio. q. 9. n.* 4. alias 40. Rotam *dec. 5. à n. 7. part. secunda diuersorum*, & Cæsar de Grassis *decisione* 117. *numero duodecimo.* 155

Et pro hac resolutione, † est decisio Rotæ in vna Maioricen. Capellæ 15. Iunij 1592. coram D. Orano, quæ tangit etiam alia ad propositum, & sic ait, *fuit resolutum Ecclesiam B. Mariæ orphanorum Maioricen. sub facultatibus Nuntij Apostolici in partibus Hispaniarum residentis comprehendi, quia nullos habet fructus, vt deponunt testes, qui illi deseruierunt, Garau super* 3. artic. *Petrus Angles quartus testis iuxta* 7. 8 9. *nonus testis ad* 7 8. 9. & 23. *vbi subdit illam nihil habere in redditibus, neque censibus, Iacobus Andreas ad* 7. 8. *& si qui illius sint redditus, consistunt in eleemosinis, quæ, cum sint voluntariæ, non connumerantur in fructibus. Abb.* in Rubrica de Parochiis num. 3. *multo autem minus, quia deseruiunt alendis pueris, Cacialupus*, de pensio. q. 26. *Sarnen.* in reg. de valore, q. 4. post princ. *& fructus non dicuntur nisi qui supersunt deductis oneribus, atque ita subtractis istis expensis. Rota* decisione 69. de concessione Præb. in antiquis *Decius* consilio 156. numero 2. *non obstat, quod, etiamsi redditus consistant in eleemosinis, atque ita in incerto, nihilominus, ex quo solent pro certa annua pensione locari, vt probant testes* 10. & 14. *computantur in fructu, & consequenter in valore iuxta tradita per Anchar.* Clem. vn. de concess. Præb. sub numer. 62. verf. sed aduerte. *vbi subiicit exemplum de Ecclesia percipiente oblationes annuatim vltra* 200. *aureos, & de Ecclesia solita colligere ex eleemosina annua quingenta, quæstuando per* 156

Prouin-

Prouinciam, Felin. in c. ad aures. nu. 14. *Ripa* numero vigesimonono de rescriptione, *vbi sustinet incertos esse certos, quando sunt soluti pro certa pensione, quia locatio, de qua testes, restringitur ad eleemosinas solitas fieri in Ciuitate Maioric. ad rationem librarum illius Regionis 24. & sic ad rationem 13. ducatorum auri de Camera, qui sunt intra facultates Nuntij, & Anchar. præsupponit locationem solitam fieri singulis annis, ita quod omnino sit certa, hæc autem locatio probata fuit his facta, illoque fieri potuit quod sequentibus annis non tanti eleemosinæ locarentur, & earum quantitas remaneret sub incerto, & cum loan. Segui veniat obiectiue ad annullandam gratiam Nuntij tanquam prouidentis contra suas facultates, debet cõcludenter probare excessum valoris per 10. annos ante gratiã Achil.* dec. 2. de valore, *Sarnen.* ead. reg. quæst. vlt. *testes autem pro sua parte inducti hoc non probant, nam, quamuis aliqui ex illis deponant articulum, super valore frumẽti olei & leguminum conceptum esse verum, tamen non concludunt, nisi pro vno anno, quo confraternitatis administrationi d. Capellæ præfuerunt, nec concludunt super isto valore cum ista qualitate, quod tanti fructus remanerent, deductis oneribus & expensis pro beneficiato, sed loquuntur de oneribus in colligendis eleemosinis gloss. Hispanus ad* reg. Cancel. 22. in fine *Staphil.* de literis gratiæ 9. forma. n. 64. *Sarnen.* ad regulam de valore. q. 8. numero 3. *Cresc.* dec. 2. de probatio.

157 Et conducit decisio † Rotæ in causa Mediolanen. Parochialis 26. Octob. 1598 coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, quod ea *quæ voluntarie soluũtur, vt eleemosyna, non veniunt computanda in fructib. Abbas.* in Rubric. de Parochiis n. 3. &c.

Decimo dubitatur, † an in d. valore facultatis
15 Nuntij sint computandi redditus, & emolumenta competẽtia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus proprius habet ius intrandi, vt est in hac Ciuitate Abulen. Capitulum S. Benedicti, & in ciuitate Salamantina Capitulum S. Marci, quod est Capitulum Beneficiatorum ciuitatis, in quod omnes, & soli Beneficiati Ciuitatis seruientes per se suo Beneficio habent ius intrãdi; & simile Capitulum est in oppido de Arebalo, & Olmedo huius Diœcesis, quæ Capitul. ex variis dotationibus, & anniuersariis, seu Missis relictis habent suos redditus inter ipsos Capitulares diuidendos, &c.

159 Et videbatur esse † computanda, ex quo in d. valore fructus ratione personalis residentiæ percipi soliti computantur, & dicta emolumenta sunt certa.

160 Nihilominus tamen † dicendum est breuiter non esse computanda, nam reuera illa emolumenta, & redditus non competunt ratione, & iure beneficij, sed Capituli, & seruitij illius, quod est diuersum & distinctum à Beneficio, licet ratione Beneficij habeat ius in illud intrandi, si' velit; vnde non possunt dici redditus, seu emolumenta beneficij, Rebuf. *de congrua portione, numero* 88. *& seq.* Rota *decisio.* 5. *n.* 8. *p.* 2. *diuersorum, & facit decisio* 49. *de concessione Præben.* alias 583. *in antiquis.* Accedit quod non eo ipso, quod habet beneficium, est de illo capitulo, sed habet ius, vt admittatur, si petit.

161 Maior est difficultas, † an sint computandi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiariæ, nempe tertio, vel quarto quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? & ratio difficultatis est, nam, quamuis illæ dentur pro labore dictæ collectionis, & si alias dici non possunt fructus beneficij, Put. *dec.* 489. *n.* 2. 3. 4. *& s. lib.* 2. tamen in d. valore videntur computandi, quia dantur propter beneficium, & sunt ad instar fructuum ratione personalis residentiæ percipi solitorum, & distributionum, quæ etiam dantur beneficiato ratione laboris, & tamen computantur in d. valore &c.

Nihilominus † tamen verius existimo d. tertia- 162
rias non esse computãdas in illo valore, nam, quamuis competant propter beneficium, competunt tamen ratione laboris temporalis, qui etiam cadit in laico, & est diuersus à labore seruitij Beneficij &c.

Vndecimo, † an de dicto valore sint deducenda 163
stipendia Missarum, verbi gratia, Capellania, seu beneficium annuatim valet plusquam 24. ducatos auri de Camera, habet tamen onus duarum, vel trium Missarũ in qualibet hebdomada, quarum Missa stipẽdiis, seu quitantiis deductis, nõ remaneãt 24. ducati.

Et videtur esse deducenda, † nam in computando 164
valore debent deduci onera, & alias articulus super valore est ineptus, quia debet dicere, quod valet tantum, oneribus deductis. Rota *decis.* 60. *de conces. Præb. in antiquis*, Fel. *in d. c. ad aures, n.* 13. 12. *concl.* Sarnen. *reg. de valore q. fi.* Rebuf. *de nominatio. q.* 9. *n.* 38. alias 33. Gigas *de pensio. q.* 89. *n.* 1. *&* 2. Ferretus *cons.* 354. *n.* 15. practicabilia Rotæ *n.* 129. *impressa ad fi.* 2. *partis decisionum diuersorum*, & Crescen. *decis.* 2. *de probatio.* Rota *decis.* 189. *numer.* 2. *& decis.* 298. *p.* 1. *diuersorum, & in d. decis.* Maioricen. supra adducta *numer.* 156. & aliis multis, & Cassad. *decis.* 19. *de Præb.* vbi habetur deducenda esse de valore salaria cæterorum presbyterorum, qui vltra Rectorem sũt necessarij.

Nihilominus tamen verius existimo non esse deducenda, nam, cum in facultate ista Nuntij computentur † fructus etiam ratione residentiæ perso- 165
nalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ, cõputandi erunt omnes fructus Capellaniæ, seu Beneficij, quos titularis integros percipit adimplendo per se onera Missarum, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducenda dicta stipendia Missarum, saltem si non requirat residentiam, & seruitiũ personale, quia in eo solum consideratur, † quod Be- 166
neficium valet in portatis libere, & in absentia ab Ecclesia, vbicumque ille sit, Oldradus *cons.* 118. Glossa *reg.* 60. *ad fi.* Rebu. *de nominatio. q.* 9. *n.* 42. alias 39. Achill. *decis.* 401. seu 1. *super reg. de valore* puteus *dec.* 464. *l.* 1. *&* 211. *l.* 3. Mohed. *decis.* 16 *de Præben. alias* 182. † Cæsar de Grassis *dec.* 118. *&* 120. & Sarnen. *d.* 167
q. fin. quem sequitur Ioan. Gutierrez *Cano. q. l. prima cap.* 39. *numero* 68. quamuis ipse Sarnenius in eadem reg. *de valore q.* 8. dicat quod valor beneficiorum debet considerari secundum quod valet in portatis in vrbe.

Sed male, vt *in d. dec.* valor enim beneficij consi- 168
deratur † secundum locum, vbi est beneficium. Oldra. cons. 168. n. 1. Rebuff. *d. q.* 9, *numer.* 46. alias *& cons.* 16. *vers. penul.* & quod ibi valet in portatis liberum ab omnibus impensis, Rota *decisione* 548. *parte diuersorum.*

Dixi † *si non requirat residentiam, & seruitium* 169
personale, quia si illam requirit, non videtur deducẽda dicta stipendia, ex quo per se ipsum celebrare tenetur, Cassad. *d. decis.* 19. *de Præb. ad princ.* & procedit quod tradit Ioannes Nicolaus Gimon. *in enchiridio*

beneficiorum titu.quarto, capite quinto num.vigesimo-quarto.

170 Duodecimo dubitatur, † an Nuntius possit prouidere beneficium, quod valet plus quam viginti-quatuor ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta non valet dict.24. ducatos, & videtur, quod sic, nam, vt supra dictum est *numero* 164. fructus, & redditus Beneficij intelliguntur, deductis oneribus, & sic Gigas *d.quæstio.*89.*numer.*1.ait, quod fructus, & redditus Præbēdæ considerari debent, detracta pensione.

171 Nihilominus, † tamen resp.negatiue ex Put *dec.* 202.*lib.*3.vbi ait, *pensionem non deduci de fructibus, vt excusetur mala valoris expressio, quia non est onus perpetuum, & solum onera perpetua debent deduci, Belenz* de charitatiuo subsidio.q.37.*quicquid dixerit Gigas* d. q.89.*& quod dicitur, quod fructus intelliguntur, deductis oneribus, intelligi de oneribus perpetuis, & non temporalibus, vt est pensio.* Idem Rota *dec.*185.*l.*3.*parte* 3.*diuersorum,* & Vestanus 184.*libro secundo in manuscrip.* vbi

172 dicitur, † quod, *licet pensio deducitur quoad solutionem annatæ pro tunc, non tamen deducitur de valore exprimendo, sed debet exprimi sine eius deductione, quia non est onus perpetuum, ex ratione Gomezy* in d.reg.de valore.q.1.& 3.quod etiam tradit Gambar.*de offic.legat. lib.*6.*nu.*169.

173 Vnde infertur, † quod, si beneficium esset grauatum pensione perpetua, qua deducta, non excederet valorem 24. ducatorum, posset per Nuntium prouideri, sicut deduceretur de valore exprimendo & ad saluandam gratiam à mala expressione valoris. Guidobonus, *dec.*19.& fuit dictum in Valentina pensionis 25.Iun.1601. coram D.Millino de qua sup.*l.p. c.*5.*n.*564.

174 Decimotertio dubitatur, † an sit deducendum subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi soluitur, verbi gratia beneficium excedit valorem 24. ducatorum auri de Camera, deducto tamen eo, quod soluit ratione subsidij, & excusati, non valet d.24.ducatos, an Nuntius possit illud prouidere, &c.

175 Et videtur, quod non sit deducendum, † & consequenter Nuntius non possit tale Beneficium prouidere, nam subsidium, & excusatum, non est onus perpetuum, sed temporale, cum solum regi concedatur ad quinquennium, & sic non est deducendum de valore, ex dictis dubio præcedendi.

176 In contrarium tamen facit, † quod licet regi concedatur de quinquennio in quinquennium, tamen, cum à tot annis solui consueuerit, & semper soleat concessio prorogari, nec sit spes in contrarium reputantur onus perpetuum. Et ita tenuit Rota in vna Burgen. pensionis septimo Iun.1585. coram D. Gipsio.

In qua, cum pars prætenderet illud, quod pro sub-

177 sidio, & excusato, † Canonicatus solebat computari in valore ad excusandam expressionem valoris excessiui d.Canonicatus, super quo pensio erat imposita, in fine sic dicitur, *quæ vero de subsidio, & excusato adducebantur Dominis non satisfaciebant, cū præsupposito tamen quod de tempore dictæ reseruationis solueretur, quoniam de istis, tāquam de oneribus perpetuis, iudicandum esse existimabant.*

178 Sed quamuis ad effectum expressionis valoris probabile videatur † esse deducendum huiusmodi subsidium, & excusatum tanquam onus perpetuum ex dict.ratione, tamen ad effectum facultatis Nuntij, quæ est restricta & limitata, non auderem id admittere, ad quod etiam faciunt decisiones Calagurritanæ Archipresbyteratus dubio sequenti adductæ.

Et in illo casu de expressione valoris in pensione † 179
aduertendum est, non esse deducendum de valore totum subsidium, & excusatum, cum pensio debeat contribuere pro rata, vt supradictum est *parte prima, capite* 5.*numero* 171. sed illud, quod tangit titularem.

Decimoquarto dubitatur † an Nuntius possit 180
vigore d.facultatis prouidere Beneficium, quod in modico excedit valorem 24. ducatorum, & an sextæ partis diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam valoris expressionem, vt per Mandos. *de signatura gratiæ, titul.de prouisio. vers. Rotæ stilus, danda sit prouisioni Nuntij?* & videbatur † respondendum af- 181
firmatiue ad Menoch. *consi.*316.*numero* 9.*l.*4. vbi ait, quod *si iustus Beneficij valor, qui exprimi debuit, excessus est, & is excessus fuit modicus, non vitiatur gratia, &c.*

Nihilominus † Respondetur negatiue ex eo quod 182
facultas Nuntij est restricta, & limitata ad Beneficia non excedentia dict. valorem, &c. & ita tenuit Rota in causa Calagurritana Archipresbyteratus 13.April. & 20.Maij 1587. coram D.Gipsio, vt in dec.seq.13. April. 1587.

Gratiam Roderici iustificatam, & consequenter canonicandam esse Domini resoluerunt, quoniam eius habilitates bene probantur. Difficultas sola versari videbatur circa valoris expressionem Archipresbyteratus, de quo agitur, nam si illius fructus non excederent ducatos 24.*prouisio Nuntij Apostolica præferenda veniret, sed ex dictis testium, & aliis adductis de contrario satis apparere D.dicebant, si quidem fructus huiusmodi in* 52. *fanecis tritici tantum consistunt, ex quibus detractis omnibus oneribus fanecæ circiter* 38.*remanent, quas ad rationem decem regalium pro qualibet faneca vno anno cum alio comparato, non est dubium longe maiorem summam* 24.*ducatis constituere, hinc etiam facile dignoscitur eosdem fructus summam in prouisione Apostolica expressam non excedere, & sic narrationem gratiæ Roderici esse veram; nec releuant testes pro Petro examinati asserentes, triticum tanti non valere, quoniam & si octo regalibus solum faneca vendi posset, attamen collatio Nuntij Petro non suffragaretur, quia opus esset probare Beneficium collatum taxam* 24.*prædicto Nuntio concessam excedere, Rota* dec.322.in fin.l.3. cum aliis *adductis per d.Calandrum & quod prouisio facta vltra prædictam conferendi facultatem non teneat, est tex.in cap. cui de non sacerdotali de Præb.l.*6.*tradit glossa singularis* in c.quamuis l.1.vers. vsque ad certam eodem tit. *Card.* in Clem.1.q.2.de Præb. *Couar.qui alios citat.*l.3. vari. c. 20.n.7. *nam fines mandati diligenter custodiendi, qui stricti iuris sunt* l.si diligenter. ff.mandati d.ca. cui de non sacerdotali, *Rota* dec.17.de Procurator.in nouis, *idcirco nec in modico excedi possunt. Tiraq.de iudic.in rebus* exiguis feren versicul.87. dicit Barbatia, *late Rebuff.*in l.vn.6.notab.à numero 5. de sententiis quæ pro eo, *præsertim cum facultas conferendi Beneficia Nuntio concessa tanquam extraordinaria, & super inducta restringenda sit,* Clem.2.*vbi glossa* de officio Ordinarij, *quam Dd.magis communiter sequuntur Sarnen.*regula de valore, quæstione secunda. *Gambarus* de officio legati libro 3.numero 24. *ex his itaque patet ea, quæ dicuntur circa diminutionem sextæ partis dicti valoris, quam aliquando Rota concedit, applicari non posse. Non obstat* decisio. *Paleoti* 235. *quæ incipit* Nuntius habebat, *quia facultas Nuntij intelligitur secun-*

secundum regulas de valore ad hunc effectum, vt prouisus non teneatur exprimere valorem fructuum, qui per residentiam lucrantur, non autem quo ad fructus, quos beneficium in portatis habet, & non residentib. etiam conceduntur, vt in casu proposito per ea, quæ tradit Sarnen. vbi supra quæstione octaua numero 5. versiculo non obstat. *cætera ex allegatis per informantes bene tolluntur.*

In eadem 20. Maij 1587.

IN hac causa de mense præterito resoluta rursus feci verbum in Rota an 6. pars valoris expressi, quæ ad
183 *effectum euitandi* † *falsam expressionem gratiæ Apostolicæ concedi solet, eodem modo prouisioni Nuntij Hispaniarum danda esset? & non esse dandam conclusum fuit, tum ex rationib. in dec. adductis, tum etiam, quia fieret præiudicium annatistis, quibus annata, si valor exprimatur, ad 25. ducatos soluitur, quamuis pro expressione 24. nihil debeatur, idcirco extensio etiam in minimo fieri non debet* c. licet de offic. Ord. *vbi glo.* vers. promittat, *præsertim in iuris dictione, Rebu.* in l. vnic. 6. notab. à n. 5. C. de sentent. quæ pro eo quod interest, *nec facit, quod, si in prouisione Papæ valor ad 24. exprimatur, forsan. d. 6. pars locum habeat, quia diuersa ratio in Papa considerari potest, si quidē præsumendum est, quod nihilominus concessisset, si Beneficium expressum valorem in modico excedere non ignorasset, ac in Nuntio cum facultatem limitatam habeat, nulla extensio admittitur per prædicta, non obstat, quod prouisiones Nuntij intelligendæ ac interpretandæ sint iuxta regulas Cancellariæ, Gambarus,* vbi supra lib. 3. numer. 562. cum aliis allegatis, *quia loquuntur in diuersis terminis, vt ex eorū lectura colligi potest, sed quod nuntius Beneficia vltra 24. conferre non possit, nemo est, qui nesciat, & ei concedere 6. partem, esse eius iurisdictionem extendere contra formam rescripti, facit tex.* in c. prudentiam in fine prin. *vbi Abb.* n. 5. de offic. deleg. *Gambar.* vbi supra l. 6. num. 716.

184 Vnde si beneficium † solum excedat facultatem Nuntij in vno ducato, vt quia valet 25. ducatos auri de Camera, non poterit à Nuntio prouideri.

185 Si tamen excessus non † ascenderet ad vnum ducatum, videbatur probabile non esse habendum in consideratione, & posse à Nuntio prouideri, quia reuera Beneficium, quod non ascendit ad 25. ducatos, recte ponitur in 24. licet aliquid plus valeat.

186 Sed, quamuis ad effectum expressionis valoris id verum sit, † in proposito tamen id non ausim affirmare ex adductis in d. dec. si saltim excessus esset in vno regali, seu Iulio.

Decimo quinto dubitatur, cui incumbat in con-
187 trouersia † onus probandi valorem beneficij à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum, an vero prouisus à Nuntio debeat probare non excedere 24. ducatos auri de Camera?

188 In quo dicendum † est prouisum à Nuntio debere probare beneficium esse intra valorem facultatis nuntij, non obstante assertione ipsius nuntij. Rota *dec. 10. de probat. in nobis* Fel. *in c. ad aures de rescrip. sub n. 4. vers. 3. concl.* Gig. *cons. 7. numero 5.* Cres. *dec. 4. de prob.* Put. *322. l. 3. in fi.* & Moh. *dec. 20. n. 1. de Prab.*

Idq; plene, cum sit fundamentum suæ gratiæ ad 189
d. † int. *p. seq. c. 2. à n. 255.* quod procedit etiamsi prouisus à nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione † debet eam iustificare, quia narratiua huiusmodi va- 190
loris, est pars, & fundamentū suæ gratiæ, & sic debet eam probare, si nō negetur. Rota *dec. 20. de Præb. in nouis*, quāto magis quādo negaretur? Rota *dec. 64. de conces. præb. in antiq.* Ita fuit resolutum in vna placentina Beneficij coram D. Orano, & habetur *l. 1. suarum dec. 30.* & refert & sequitur Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. ac irritum à num. 27. vsque ad vigesimumnonum.*

Et conducit † decisi. Rotæ in causa Aquen. Paro- 191
chialis 20 Octo. 1554. coram D. Caputaq. in qua fuit resolutum, quod *præsupposito, quod constat defunctum olim fuisse in possessione, & percepisse fructus vsq; ad mortem, impetrans per obitum illius satis dicitur verificasse suam gratiam, quia probat eum possedisse, & non alium reperitur fuisse in possess. ante eius obitum contra eum, qui dat resignationem defuncti, nec obstat possess. capta à resignatario, quia fuit instrumentalis & non elidit præsumptionem continuationis possessionis defuncti, nec obstat reseruatio, quia pendet à resignatione, vnde, cum impetrans per obitum probauerit suum ius, tenetur dans de resignat. probare plene suam exceptionem, &c.*

Conducit etiam decis. Rotæ in causa Firmana be-
neficij 13 † Maij 1596. coram D. Pamphilio supra ad- 192
ducta *c. 1. n. 572.* & in vna Oriol. Beneficij. 3. Iul. 1600. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, quod gratia prior non iustificata non præiudicat posterio-ri, &c.

Et facit ad prædicta † decisio Rotæ in causa Leo- 193
dien. Canonicatus de anno 1587. coram Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *nominatus vigore indulti, quod est limitatum ad Beneficia certi valoris, & pro non habente vltra certos redditus, debet verificare se non habere vltra illos redditus, & non sufficit ipsius iuramentum in præiudicium 3. & quod beneficium non excedit valorem, de quo in indulto. Rota* dec. 10. de probatio. in nouis, *& quod ad eius probationem non sufficiet confessio aduersariis in sua gratia narrantis, non excedere 24. quia, cum agatur de probando valore, de quo in indulto, debet esse probatio veri valoris. Rebuffus* de nominatione quæstione nona numero 32. hæc in d. Leodien.

Facit etiam decisi. in † causa Palentina præsti- 194
moniorum 26. April. 1599. coram D. meo Corduua infra adducta *seq. p. ca. 2. 5. dub. nu. 62.* quæ est videnda in proposito.

Sed dices, † quod prouisus à Papa agens contra 195
prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & consequenter excedere 24.

Respondetur, quod id esset verum, quando pro- 196
uisus à Papa † narrasset valorem Beneficij affirmatiue dicendo, quod eius fructus ascendunt ad 30. verbi gratia, vel 40. ducatos, & quod nihilominus alius in eo se intrusserat ex prouisione Nuntij, tunc enim teneretur id probare p iustificatione suæ gratię, alias reus veniret absoluēdus, saltem per non ius actoris, & teneretur id plene & concludenter probare, † cū agatur de probando valore affirmatiue expresso Rota *decis. 380. & 381. p. 1. diuersorum*, tum etiam, quia venit obiectiue ad annullandam gratiam Nun-

tij, vt in illa Maioricen. Capellæ sup. adducta *numero* 156.

198 Quando vero prouisus à Papa † narrasset valorem per non excessum prout communiter fit, dicendo, quod eius fructus non excedant 30. vel 40. ducatorum valorem, tunc sufficit illum non excessum semiplene (Ægi. *dec.* 682. & Rota *dict. decis.* 380. & 436. *n.* 1. *p.* 1. *diuersorum*) probare p iustificatione suę gratię, vt in terminis de iustificatione gratiæ contra proui-
199 sos à nuntio tenuit Rota † in vna Corduben. præstimoniorum 13. Ian. 1586. coram D. Bubalo, vt in seq. dec. *Domini concluserunt gratiam Francisci de Salazar esse sufficienter iustificatam, nam quo ad eius Clericatum, & quod sit natus ex legitimo matrimonio, bene probatur per* 1. 2. 4. & 5. *testes in curia examinatos super* 5. *articulo dicentes, articulum verum, in quo articulatur communis reputatio, & publica vox, & fama, etiam ante annum* 1581. *de quo tempore Fran. fuit prouisus de præstimoniis, de quibus agitur, nec non bene probant idē* 4. & 5. *iuxta* 15. *interrogatorium, dicentes Franciscum, & Ant. de anno* 1581. *& ante incedere habitu clericali, & quod illi fuerunt communiter reputati pro Clericis primæ tonsuræ, & natis ex legitimo matrimonio, vacatio enim per obitum Martini de Salazar de mense Nouembris* 1580. *optime probatur ex eo quod ex d. vacatione fuerunt prouisi de eis præstimoniis Alfon. de Mendoça, & Ludou. Rodriguez per collationem Nuntij Hispaniarum, qui sunt colluigantes in hac causa. Quoad valorem trium præstimoniorum, de quibus agitur, nempe de Parilla, de Culebula, & de Fuencubierta bene iustificatur ex repartitionibus fructuum, ex quib. factis calculis apparet nō excedere valorem* 200. *ducatorum, & quamuis ex solis repartitionibus non probetur, non excessus, vt pluries Rota resoluit, tamen hæc probatio coadiuuatur ex d. testiis* 2. *iuxta* 17. *interrogationem, & sexti testis ibidem, qui bene deponunt super non excessu, nec non comprobatur ex confessione Alfonsi & Ludouici, qui imperarunt huiusmodi præstimonia à Nuntio tanquam non excedentia valorem* 24. *pro singulo præstimonio. Quod vero attinet ad Beneficia obtenta, quod non requirant personalem residentiam, bene probant* 1. & 5. *testes in Curia examinati super primo articulo dicentes articulum verum, nec non* 3. & 4 *iuxta* 7. & 8 *interrogata. similiter annuus valor Beneficiorum obtentorū, quod non excedat* 400. *ducatos satis iustificatur ex dicto* 1. & 5. *testium in Curia examinatorum dicentiū, articulum verum ex publica voce, & fama, quam probationem in valore Beneficiorum obtentorum Rota admittere solet. Quia non requiritur tam exacta probatio in valore Beneficiorum obtentorum, sicut in impetratis, & ex his fuit resolutum gratiam Francisci de Salaçar esse sufficienter iustificatam.*

Et idem existimo vbi narrasset valorem affirma-
200 tiue, † nihil tamen dicendo de prouisione nuntij, nam tunc, cum solum agatur de valore propter regulam *de valore*, sufficit probare non excessum, nam si minus valeret, multo magis Papa concessisset, & sumus in gratia de beneficio certo vacante, & non de vacatura certi valoris: & sic non intrat decisio. tex. *in cap.*
201 *cui* † *de non Sacerdotali. §. fi. de Præb. in* 6. & quod tradit Fel. *in d. c. ad aures de rescrip. num.* 13. *concluſ.* 10. vt recte explicat *ibi* Ripa *n.* 26. Rebuff. *de nominatio. q.* 9. *n.* 34. alias 30. Couar. *l.* 1. *variarum c.* 20. *nu.* 7. quicquid dicat Io. Gutierrez *Cano. quæstion. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 79. & 80.

202 Aduerte, quod prouisus à nuntio recte probabit benef. non † excedere 24. per confessionem aduersarij in sua gratia, quamuis in d. Leodien. sup. relata, *nu.* 193. contrarium dici videatur, iuxta decis. Rotæ in causa Maioricen. Benef. coram Do. Achille de anno 1555. In qua † fuit resolutum, *valorem Beneficij probari ex propria confessione posita, vel in supplicatione, vel in articulis, & nocere confitenti, nisi clausula augendi, vel minuendi sibi suffragetur*, vt per Verallum *decis.* 185. *li.* 1. *in manuscript.* & in vna Hispalen. Beneficij de Zachar. 1. de mense Maij 1590. coram D. Bubalo. In qua fuit resolutum † *valorem beneficij probari per confes-* 204
sionem aduersarij in precibus, quando est infra annum ad tradita per Baldum in l. cum precum C. de liberali causa, *Antonius Gabriel* articulo de confessione cōclusione quarta.

Et in causa Burgen. † Abbatiæ de Foncea de anno 205
1585. dixerunt. *Valorem Abbatiæ esse iustificatum ex confessione Didaci de vera in sua impetratione, in qua, licet adsit clausula augendi, tamen non releuat, quia cum Didacus non fuerit vsus, vel vtatur facultate augendi, interim viget confessio, argumento eorum, quæ tradit Socin.* in l. quibus diebus. §. quidam Titio numero 10. ff. de condit. & demonstr. *& quod in specie fuit tentum in vna Arrionien. Archidiaconatus* 12. *Nouem.* 1584. *coram Illustrissimo Card. Aldobrandino, postea Clem. VIII. Bart.* in l. publica. §. 1. ff. depositi. *Bald.* in Rubric. C. depositi numer. 6. *Riminal.* consi. 541. *Dec.* consi 385. col. 2. *& quod, licet sit illa clausula* augendi, vel minuendi, *interim stet confessio. fuit etiam dictum in vna Conchen. de Vetera coram Domino Seraph. decimotertio. Nou. millesimi quingentesimi septuagesimi noni.*

Nam clausula augendi, &c. † non operatur, vt alius valor dicatur expressus, sed est facultatiua, vt, si 206
voluerit, illum possit exprimere in literis. Rota in Triden. Beneficij de anno 1588. coram D. Blancheto, vt *in decisione* 417. *& sequenti parte prima diuersorum.*

Quæ facultas in prima expeditione videtur con- 207
sumpta † ex reg. *l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signi.* Glossator *reg.* 8. *Cancel.* Cresc. *decis.* 8. *de rescript.* Rota *decis.* 531. *n.* 3. *p.* 1. *diuersor.* Et est expressum *reg.* 64 *Cancell.* quod fructus in tertia parte augeri possint vigore clausulæ, & vide *dec.* Rotæ 541. *lib.* 3. *partem diuers.* de qua Gonçalez *glossa* 15. *§. secundo à num.* 77.

Et pro supradicta doctrina, † quod per confessio- 208
nem aduersarij in sue gratia probetur valor beneficij, & non excedere 24. facit decis. Cordub. supra adducta, *n.* 199. & Bononien. Canonicatus coram Do. Pamphilio 24. Maij 1591. relata 11. *p. c.* 1. *n.* 70. & Calagurritana Beneficij de Archaya 28 Iun. 1591. coram D. Seraphino supra adducta *c.* 1. *n.* 527. & Trid. Beneficij 8. Nou. 1593. coram Do. Penna infra adducta 6. *p. c.* 2. *n.* 216. & Abulensis Beneficij 26. Iun. 1596. coram D. Lita infra adducta 6. *p. c.* 2. *nu.* 47. & Lunen. Sarçanen. Canonicatus 23. Octo. 1598. coram D. Seraphino supra relata *c.* 1. *huius p. n.* 472. & Codonien. Canonicatus 20. Maij 1602 coram D. Pamphilio inf. adducta 10. *p. c.* 1. *ad fi.* & facit quod dicetur infra *vlt. p. c.* 2. *n.* 274.

Nec rursus tenetur prouisus à Papa probare † ex- 209
cessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis aduersarij in literis expressæ, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis, prout solet aliquando fieri ad affectum non soluendi pro tunc annatam, sed habita possessione quod dicitur expedire sub intrusione, & fit obligatio in forma Cameræ soluendi illā habita poss. &c. Put. *dec.* 328. *num.* 2. *l.* 3. Achili 358. *seu* 12. *de priuileg.* Octau. Vestrius *in praxi l.* 1. *c.* 6. *ad fi.* nam, vt fuit resolutū

in vna Legionen. Beneficiorum 5. Iun. 1593. coram
210 D.meo Corduba pro Lic. † Gonçal. contra Alfon. de Llanos, narratiua intrusionis aduersarij narratæ in literis, & non in supplicatione non est necessario verificanda, quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, sed fit in literis ad effectum non soluendi annatam, nisi cum primum habeat possessionem, sicut familiaritas in literis narrata ad effectum expediendi gratis, non vitiat gratiam, licet vera non sit, Cassad. *decisio.* 10. *de Præb.* Rota *dec.* 531. *nu.* 2. *p.* 1. *diuersorum.* ita in d. Legionen.

Et idem fuit resolutum † in vna Calagurritana
211 Beneficij de Ariola 24. Maij 1595. coram D. Gipsio, & quod non est iustificanda huiusmodi intrusio, fuit etiam resolutum in vna Pampilonen. Prioratus 18. Iun. 1599. coram D. Pamphilio. Facit *decis.* Cæsaris de Graf. 119. *n.* 2. & 3. & posthæc tradit Gonçal. *glos.* 15. §. 1. *n.* 70. dicens fuisse etiam resolutum in Cordu. præstimonij 6. Nouemb. 1596. coram D. Lita, & alia pluries.

212 Tenebitur † tamen expediens sub intrusione cũ tali narratiua intrusionis aduersarij verificare saltem possessionem, seu detentionem illius, saltem tempore expeditionis literarum propter præiudicium
213 annatistarum; † sicut narrans se familiarem scriptoris tenetur istam qualitatem verificare, si literæ nõ sunt taxatæ, sed expeditæ gratis, ex quo tendit in præiudicium officialium, Cassad. *supra*, & Rota *d. decisione quingentesima trigesima prima, numero secundo.*

214 Quam satis esset † semiplene probare ad decisionem Rotæ in causa Tirasonen. Prioratus 17. Feb. 1595. coram Domino Blancheto, in qua fuit resolutum, quod *narratiua possessionis aduersarij facta in gratia probatur per semplenam probationem, cum non agatur ad inducendam vacationem*, Ægidius *decisione* 114.

Et si constaret in causa de possessione, seu deten-
215 tione aduersarij, † præsumeretur illa tempore expeditionis literarum, nam facile præsumitur de præsenti ad præteritum, cum adest aliqua causa ita præsumendi. Alex. *consil.* 16. *n.* 3. *l.* 1. Alciat. *de præsumpt. reg.* 2. *præsumpt.* 20. *n.* 2. præcipue, cum de statu contrario nihil apparet, vt fuit dictum in Tirasonen. iuris præsentandi 16. Martij 1592. coram Domino Blancheto infra adducta vltima *parte capite secundo, numero* 240.

216 Et hic adest iusta causa ita præsumendi, tum quia non solet dari † huiusmodi expeditio sub intrusione, nisi cum fide, & testimonio, seu probatione intrusionis, vt est notum, Puteus *d. decis.* 328. *nu.* 2. *l.* 3. tum etiam, quia non est verisimile, quod impetrans voluisset propter retardat. solutionis annatæ cum fraude etiam & iniuste factam sub hoc falso prætextu reddere nullam suam gratiam, ad *decisio.* Cæsaris de Grassis. 54. *n.* 3.

217 Si vero in supplicatione † fuit narrata intrusio aduersarij, illa est verificanda, quæ tamen non verificatur probato excessu 24. ducatorum, quia possessor potest habere alium titulum, & iuuari possibilitate alterius tituli validi ad obtinendam sententiam absolutoriam, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum, vt fuit alias resolutum in vna Cæsaraugustana Parochialis de Mecla 8. Nou. 1599. coram D. ãph. & in vna Romana Parochialis 21. Ian. 1600. coram D. meo Corduba, & tradit Gonçal. §. 7. *Prou. a n.* 129. & 142.

Decimosexto † dubitatur, quomodo probe*tur* valor beneficiorum? in quo sunt diuersæ opinio*nes* 218
1. opinio videtur esse, valorem attendendum esse per tres annos præcedentes, ita colligitur ex Pinelo *in l.* 2. *C. de rescind. vendit.* 3. *p. c. vlt. n.* 30. qui ait quoad æstimationem fructuum, vel reddituum in praxi vidisse obseruatum, vt redditus computentur secũdum qualitatem collectam tribus proximioribus annis, idque similiter obseruatum vidisse tradere Matthæum de afflictis *l.* 2. *feudor. tit. per quos fiat inuestitura* §. *sed & res. n.* 40.

Sed ista opinio iure † non probatur, nec quicquã 219
facit textus, quem inducit Pinelus *in l. quicumque tertio C. de apochis publicis decimo*, nam solum probat, quod qui ostendit se tribus proximis annis soluisse, retro soluisse præsumitur pensionem, seu tributum, nisi contrarium probetur, quod non est ad rem in proposito.

Secunda opinio, † est, valorem beneficiorum at- 220
tendendum esse per quinque annos ante, & post, ita Ludou. Gomez. Sarnen. Episcopus in *reg. de valore quæstion. vltima* dicens, valorem secundum communem stilum Rotæ ita probari debere, videlicet, quod beneficium, de quo agitur, tempore prouisionis, & oneribus deductis, valet in portatis centum, & quod per quinque annos ante, & post, anno fertili cum sterili computato, communi æstimatione tantum valuit, & ita testis de tali beneficio notitiam habens dicit se scire, & si plus, vel minus valeret, ipse non ignoraret, &c. sequuntur Ioan. Gutierrez *Canon. q. l.* 1. *c.* 39. *n.* 68. & Fla. Paris. *de resig. benefic. l.* 10. *q.* 2. *numer.* 55.

Pro qua opinione † facit doctrina Bart. *in l. pre-* 221
tia rerum §. *nonnullam. n.* 2. *in fi. ff. ad leg. falcidiã*, quod in probatione valoris rei debet attendi non solum tempus contractus, sed etiam ante, & post per multos annos, & sequuntur ibi Alexander. *num.* 10. Cremonen. *in d. l.* 2. *C. de rescindẽ. vendit. n.* 245. Ant. de Burgos *in e. cum dilecti de emptione & venditione nu.* 36. Cæpola *de simulatione contractuum n.* 30. Afflictis *decisio.* 316. & Rota *decisione* 65. *numero* 13. *parte.* 2. *diuersorum.*

Vnde in vna Tiburtina † Castri. Asculani 26. Iun. 222
1598. coram D. Penna fuit resolutum, quod *valor rei immobilis æstimatur habita ratione fructuum aliquot annorum præcedentium. & seq. tempus contractus, quod tempus est arbitrarium, &c.*

Sed ista sententia, † quod attinet ad probationẽ 223
de quinque annis post, confunditur, nam secundum eam expectandus esset necessario lapsus quinquennium post gratiam, vt recte animaduertit Mandos. *reg.* 22. *q.* 5. *n.* 2. quem sequitur Mascar. *de probatio. concl.* 1403. *n.* 48.

Vnde Achilles † *decis.* 188. seu 2. *de valore*, inquit 224
illud dictum Sarnen. in vna Gienen. Pliego coram D. Ant Aug. de anno 1550. fuisse limitatum, quod nõ procedit quando non daretur quinquennium post vacationem beneficij, sed incõtinenti moueretur lis quia tunc sufficiunt decem anni ante, ad notata *in d. l. pretia rerum ff. ad leg. falcid.*

Sed adhuc non videtur illud recte procedere, † 225
namvaliditas, vel inualiditas gratiæ non debet pendere à futuro, nec eadem res debet diuerso iure cẽseri; quicquid si in probatione valoris rei profanæ, de qua agit Bar. supra † quem tamen impugnat Cagnol. 226
in d. l. 2. *n.* 218. & 238.

Tertia opinio est, sufficere probationem quinq; 227
annorum præteritorum, † ita Mandos. & Mascard.

vbi proxime. Sed nec ista opinio videtur iure probari.

229 Quarta opinio est, † valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota, vt per Ant. Augustinum *decis.* 497. *lib.* 3. quæ est 3. *p. diuersor. l.* 3. *decisione* 1627. Puteum *dec.* 373. *n.* 2. *l.* 3. & Guidob. *dec.* 25. *in manuscrip.* † vbi habet, quod, *vbi agitur de valo. procedente ex fructib. benef. quo possunt augeri, vel minui annuatim ex cõmuni doctrina omnium* in l. prętia rerum. ff. ad leg. falcidiam *& obseruantia Rotæ, attenditur valor communis per decem annos ante, nõ quinque, vt dicit Sarn.* cuius dictum dixerunt Domini esse improbatũ, at, *cum valor beneficij est actus, non propter valorem fructuum, sed per augmentum in substantia, & proprietate, quia fuit facta vno alterius beneficij, id attendendum est, etiam si vnio contigerit post decem annos, & paulo ante gratiam, & etiamsi istud augmentum contigisset post datam gratiæ, tamen in gratiis conditionalib. vt sunt expectatiuæ, attẽdendus est secundum tempus vacationis non datæ valor beneficij. Oldrad.* consilio 57. 168. & 229. *Felin.* in cap. eam te. de rescriptione.

230 Hæc Guidobon. conducit † etiam *decis. eiusdem* 143. vbi habetur, quod in vna ibidem Prioratus 5. Iunij 1553. coram Domino Montis flasconen. tentum est, *ex certis instrumentis locationis, scedulis receptionis solutionis arrendamenti, & duobus testibus simpliciter deponentibus, per decem annos fuisse fructus arrendatos, & duobus idem dicentibus de publica voce, & fama, & aliis idem dicentib. de auditu, & quod ita credunt, non esse probatum excessiuum valorem contra impetrantem cum expressione minoris valoris.*

231 Et fuit resolutum † in causa Leodien. S. Dionysij 19. Iunij 1531. coram Domino Verallo, in qua fuit dubitatum, *an ex arrendamentis & dictis testium probaretur Nicolaum tempore nominationis suæ habuisse in redditibus vltra* 80. *ducatos auri, ita quod excluderetur à nominatione sua vigore priuilegiorum studij Louanien. & fuit tentum, quod non esset probatus valor per testes, ad exclusionem gratiæ nominationis factæ in fauorem Nicolai, quia agitur de exclusione, & oportet, quod probentur omnia, quæ allegantur per Sarnentium* de valore quæstione vltima, *præterquam de annis quinque ante & quinque post, sed bene de annis decem ante,* Vt per Cotam *decision.* 257. *in suis miscellaneis manuscrip.* † & alias fuit resolutum coram Caputaquen. 1.

232 Februarij 1557. quod *valor ad effectum canonizationis sufficientissime probatur per vnum testem, & duos de publica voce, & fama, & sic est plena probatio, & tamen sufficeret (semiplena pro verificatione narratuæ eius gratiæ, & si ex aduerso datur de regula de valore, incumbit onus probandi excessuitatem valoris per decem annos ante impetrationem,* Vt per eundem Cotam *decisio.* 205. † Et idem tenuit Rota in vna Camera-

233 cen. vnionis decimonono Ianuarij 1575. coram Do. Lancelloto, quæ habetur 1. *p. diuersorum decis.* 189. *numero* 4. vbi dicitur *valorem Beneficij esse probandum per decem annos continuos ante, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt Domini attestati fuerunt, ita decisum in pluribus causis, quas retulerunt.* Rota etiam in vna Iacen. Portionis decimoquinto April. 1575. quę est *dec.*

234 Cæsaris de Graf. 118. *num.* 1. † ibi, *& deponunt de decennio sterili cum fertili computato, &c.* Et in vna E-

235 lusina Prioratus decimoquinto Februarij 1591. † coram Domino Orano, in qua fuit resolutum, *expressionem malam valoris ab eo, qui venit obtectiue debere probare de scientia certa per decem annos ante, nec librum defuncti, cum sit tertij & contra tertium, probare, nec falsitatem existentiæ reseruationis fructuum narratæ probari, &c. nisi constet litem super ea sopitam, quæ alias non extinguitur, nisi per rem iudicatam executam, &c.* Et idem tenuit Rota in illa Maioricen.

236 15. Iunij 1592. supra † adducta numero centesimo quinquagesimosexto, & in vna Toletana Parochialis de Huecas decimoseptimo Aprilis 1595. coram Domino Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *testes ad probandam excessuitatem valoris iuxta requisita regulæ* de valore *debent deponere ex certa scientia per decem annos ante gratiam,* † *& deductis oneribus,*

237 *Achilles* dec. 2. de valore, *Sarnen.* de infirmis, q. 36. & de valore. q. vltima, *vt requiritur quando probato non excessu valoris per testes de publica voce, & fama, opponitur de illius excessu ad infringendam gratiam, vt fuit resolutum in Foroluien. primiceriatus de mense Maij* 1590. *coram Domino Perusino, & alias sæpissime, &cætera.*

238 Et hæc opinio Rotæ † videtur magis iuri conformis, nam per lapsum, & discursum decennij melius potest sumi regula ad iudicandum valorem communem beneficij, quam per lapsum quinquennij, vel triennij, per quinquennium enim, vel triennium posset facile & verisimiliter contingere omnes annos, aut esse steriles, aut fertiles, quod non ita continget per decennium.

239 Nec ab ista † opinione videtur esse recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, vt ex decisio. adductis patet, & sic transierit in stilum, & consuetudinem Curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, vt per Pauinum *in præludio extrauagantium vers. decisiones Rotæ.* Dominum Martam *de Tribunalibus vrbis, capit. quinto, ex numero septimo,* & Mascard. *de probat. conclus.* 485. *ex numero vndecimo,* & ibi tamen est supra 1. *part. cap.* 5. *numero* 87. *& seq. cap.* 1. *huius par. à num.* 561.

240 Et quod ait Lancellotus † *de attentatis* 2. *part. cap.* 20. *limit.* 1. *num.* 1. stilum Rotæ non attendi extra curiam, non procedit in stilo decisorio, vt hic, Sarnen. *in proœmio regularum Cancell. quæstion.* 2. *sub versicul. quarto pro ista parte*, & citati, sed in stilo ordinario, seu qui procedit ex particulari ratione respectu Rotæ.

241 Et quamuis † in aliquibus tribunalibus Hispaniæ de stilo attendatur valor per quinque, vel tres annos præcedentes, tamen non videtur debere stari tali stilo, sed potius stilo, ac obseruantiæ Rotæ, & Curiæ, cum agatur de interpretatione literarum, quę emanant ab ipsa Curia ad *dec.* Ægidij 2. quam sequitur Felin. *in dict. capit. ad aures, numero* 13. *circa fin.* & Rota in illa Conchen. pensionis 28. Iunij 1585. coram Domino Orano, quæ habetur supra, *dub.* 8. *numero* 148. & optime conducit ad propositum, & diximus in simili *dict. cap.* 1. *numero* 536. Rursus aduertendum

242 est, quod testes † super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui etiam non interrogati, alias non probant. Felin. *in cap. cum causam.* 1. *sub numero* 3. *versicul. & per hanc fallentiam & in capit. cum causam* 2. *sub numero* 1. *de testib.* practicabilia Rotæ *numero* 130. Pinel. *in leg.* 2. *Codic. de rescinden. vendit.* 3. *part. cap. vlt. num.* 11. Mascard. *conclusio.* 657. *num.* 49. *& conclus.* 1403. *num.* 10. Cassad. *decis.* 19. *super regulis, num.* 3. & Rota *d. decis.* 189. *numero tertio, part.* 1. *diuersorum.*

243 Decimo septimo dubitatur, † an nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre beneficia iurispatronatus, non excedentia valorem 24. & breuiter

ter dicendum est; quòd poterit conferre beneficia iuris patronatus Eccles. quemadmodum potest Legatus à latere, & dictum est supra *à num.* 17. & faciũt tradita per Crescen. *decis.* 8. *de priuileg.* de qua supra *num.* 132.

244 Non tamen poterit † conferre beneficia iuris patronatus laicalis, aut mixti, sicut nec Legatus de latere, vt supra dictum est *à num.* 63. Quamuis valet eius prouisio non reclamante † patrono laico infra

245 tempus datum ad præsentandum, vt ibi dictum est *numero* 65. ex *decisio.* Rotæ 1482. *libr.* 3. *part.* 3. *diuersorum.*

246 Sed videbatur posse † nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum ex clausula suæ facultatis supra adducta. *nu.* 134. ex qua potest apponere in suis prouisionib. derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas. & sic poterit apponere clausulam in gratiis Apostolicis apponi solitam, & *cum derogatione iuris patronatus, &c.* de qua supra. *c.* 1. *n.* 561.

247 Respondetur † tamen per illam clausulam non dari facultatem nuntio derogandi iuri laicorum, nec id est esse credendum ad tradita per Felinum *in tract. quando literæ Apostolicæ ampliat.* 4. Seluam. *de Benefic.* 3. *p. q.* 11. *n.* 17. 12. *qualitate*, & Couarruuias *pract. ca.* 36. *n.* 1.

248 Præterea d. clausula non intelligitur de derogationibus, † & clausulis in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, vt supra dixi. *n.* 131.

249 Poterit tamen nuntius ex d. facultate conferre beneficia iuris † patronatus laicorum ex eorũ negligentia, seu culpa ad Papam, aut ad Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, vt de Legato diximus supra *à num.* 21. *& numer.* 66.

250 Dummodo non excedant dictum valorem 24. in sua facultate † taxatum. Quamuis viderim in hoc Episcopatu Abulen. nuntium prouidisse quandam Capellaniam oppidi del Varco de iure patronatus laicorum tanquam deuolutam cum narratiua, quod eius fructus non excedebant valorem 70. ducatorum, quod non video quomodo fieri poterit, &c.

251 Decimooctauo dubitatur, an nuntius vigore d. facultatis possit † prouidere beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia d. valorem 24. ducatorum, &c. & breuiter Respondetur posse, vt in Legato de latere dictum est supra *nu.* 19. & 20. & faciunt tradita per Crescen. *d. decis.* 8. *de priuil.*

252 Decimo nono dubitatur † an nuntio currat tempus semestre ad conferendum, de quo *in capit.* 2. *de conces. Præben.* & videbatur, quod sic ex dictis infra

253 10. *parte capit.* 2. *num.* 10. † nihilominus tamen idem dicendum est, quod de Legato diximus supra ex. *numero* 22.

CAP. III.

De ordinario.

SVMMARIA.

ORdinarij collatores, de quibus nunc agendum est, sũt qui suo iure conferre possunt, siue id habeant à iure, siue à Papa, vel consuetudine, etiamsi alias non habeant ordinariam iurisdictionem, numer. 1. *& sic in materia collationis appellatione Ordinarij venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat iurisdictionem, nec Fel. tenet contrarium. numero secundo & tertio.*

De iure communi ordinarij collatores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem. numero quarto.

De Beneficiis, & Præbendis Ecclesiarum Cathedraliũ, & Collegialium est particulare dubium an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo, num. 5.

Prouisio Cathedralium, de qua in primis dicendum est, olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem, num. 6. *lectio enim Episcoporum non pertinet de iure diuino ad clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat vel præscribat eligendi modum. n.* 7. *prouisio vero inferiorum Ecclesiarum olim pertinebat ad Episcopum, n.* 8.

Postea tractu temporis fuit per Papam data potestas cuilibet Collegio eligendi sibi prælatum, siue sit Ecclesia Cathedralis, siue inferior, confirmatione electi superiori immediato relictã. nu. 9. *sed earum prouisio est iam reseruata Papæ per regulas Cancellariæ. numero duodecimo.*

Circa prouisionem Præbendarum Ecclesiæ Cathedralis sunt diuersæ opiniones, prima, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, numer. 11. *secunda, quod spectet ad Episcopum cum consilio Capituli, nisi bona Episcopi, & Capituli sint communia. num.* 12. *tertia quod ad Episcopum, & Capitulum simul pertineat. numero* 13. *quam Rota hodie sequitur. numero* 14. *& pro ea allegantur quædam iura. numero* 15.

In hac varietate opinionum nulla earum satis iure probatur, nam iura non sunt clara, nec multum faciunt pro eis, & c. num. 16. *magis tamen placet tertia opinio, maxime, quia est communis, seu communior, & & à Rota approbata, & recepta à numero decimoseptimo. idemque de Dignitatib. Ecclesiæ Cathedralis dicendum est cum Rota, & aliis, & nullo iure probatur, quod sint electiuæ, vt alias voluit Rota, & c. à n.* 20.

Cum collatio ad Episcopum, & Capitulum simul pertinet Capitulum habet vnam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam. nu. 28. *& sic, si se non concordauerint, sed in discordia contulerint, ita quod Capitulum, seu maior pars confert vni, & Episcopus alteri, etiamsi et accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet contra Host. cuius doctrina communiter reprobatur à numero vigesimonono.*

Cum neutra collatio valeat, si Papa prouidet tertio etiã sequenti die, ille dicitur habere potius ius & eius prouisio erit bona. n. 33. *& sequenti vbi ponitur decis. Rotæ.*

Episcopus, & Capitulum, qui in discordia contulerunt, cum neutra collatio valet, poterunt intra semestre datum ad conferendum concordare in vnum ex prouisis, vel in alium, nisi interim Papa alicui prouidisset, alias deuoluetur prouisio ad superiorem, numero 35.

An impetrans Præbendam à Papa narrando fuisse discordiam in prouisione inter Episcopum, & Capitulum, debeat eam discordiam plene, & concludenter probare, an vero satis sit semiplene, numero 36. *esse*

concludenter probandam fuit resolutum per Rotam in dec. posita, n. 37. sed ab ea recessit postea, vt in decis. positis à num. 38.

Cum ista discordia per semiplenam probationem concludenter probetur, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda secundum Rotam num. 41. vbi ponit decisio.

Collatio Præbendæ spectantis ad collationem Episcopi, & Capit. facta ab Episcopo valet non contradicente Cap. infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, n. 42. & sequèti, vbi ponitur decis. Rotæ, & sic ex collatione facta ab Episcopo, vel Cap. altero non probante, nec contradicẽte, dicitur interim ius cõsiderabile quæsitum prouiso taliter, quod nõ valeat prouisio Papæ alteri facta, & sit locus regulæ de iure quæsito, si aliter alteri non contulerit, nec contradixerit, alias secus à n. 44.

Tradendo possessionem prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, num. 47. quicquid sit, quando eam daret dicens velle obedire mandatis, &c. seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, &c. quamuis etiam tunc idem verius videatur. num. 48.

Non placet quod in quadam dec. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in curia, & cuius reditus de facili nõ sperabatur, potuit solum Capitulum conferre. nu. 49. & Capitulum vnicum fi. ne Sede vacante, in 6. non loquitur quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulũ, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopi, & non procedit quando habet conferre cum consensu, nec etiam quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, nn. 50. & 51.

Cum collatio spectat ad Episcopum, & Capitulum, potest Episcopus conuocare Capitulum, & cogere eũ congregari ad prouisionem faciendam, n. 52.

Quamuis non possit Episcopus conuocare Capitulum, si de re ad suum, vel suorum cõmodum spectante agatur ex decreto Concilij, intelligendum tamen est quando agitur de eo, quod priuatim interest Episcopi, secus si de re spectante ad eius iurisdictionem, officium, seu Dignitatem, &c. ex sententia Cong. vt in proposito collationis. n. 53. & seq.

Non posset Episcopus restringere, & abbreuiare Cap. tempus semestre, quod de iure habet ad prouidendum, numero 55. nec cogere Capitulum ad prouidendum, & congregato Capit. ad prouidendum posset maior pars, si vellet, prouisionem differre, numero 56. sicut etiam non poterit Capitulum abbreuiare terminũ sex mensium, & requirere, ac vocare Episcopum, vt interfit prouisioni intra certum tempus, numero quinquagesimo septimo.

Circa prouisionem Canonicatuum, & Præbendarum, ac Dignitatum Ecclesiarum collegialium sunt etiam variæ opiniones, & Domini de Rota alias fuerunt vary. n. 58. prima opinio, quod ad Prælatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure à n. 59. Secunda quod spectet ad Episcopum à n. 62. Tertia media, quæ magis placet quod præsentatio, seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, &c. à n. 64.

Ecclesia collegiata quæ dicatur, & quæ signa, & requisita habere debeat remissiue, n. 70.

In Ecclesiis regularibus ad quem de iure spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium remissiue, n. 71.

Prædicta de prouisionibus Præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo aut priuilegium, &c. n. 27.

Hic non est proprie consuetudo, sed large, & abusiue, & potius est præscriptio, cum vni detrahat, & alteri acquirat, n. 73. & tunc esset proprie consuetudo, quando in aliqua Prouincia generalis consuetudo huiusmodi seruaretur ita, quoad facere ius in communi in illa Prouincia. n. 74.

Qualis debeat esse huiusmodi consuetudo, seu præscriptio, an quadragenaria, an immemorialis, vel quadragenaria cum titulo à n. 75. resoluitur, quod sufficiet quadragenaria sine titulo, quia non est contra ius, licet sit contra communem opin. & decis. & etiam stilum Rotæ.

Obijcitur, quod, cum in hoc sint diuersæ opiniones, & nõ sit ius expressum, cõsuetudo, & obseruatia approbans & recipiens aliquam ex ijs opinionibus, dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem, & si sit contra communem, & veriorem opinionem, n. 80. vel saltem sufficeret decennalis, n. 81. & quando non esset consuetudo interpretatiue, esset consuetudo propria præter ius, & non præscriptio, & sic sufficeret decennalis, sicut in decimis prædialibus dicitur n. 82. & videtur in terminis tenuisse Rota in decis. adducta n. 83.

Respondetur, quod, quamuis simus in consuetudine & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferendo iure vni, quod habet iuxta communem, & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur præscriptio. 40. annorum. nn. 84. quando vero ius est ita obscurum, & dubium, vt non constet de iure alterius, non requitur præscriptio, sed sola obseruantia absque præscriptione temporis sufficiet. n. 86. & quod dictum est de consuetudine interpretatiua procedit in consuetudine propria &c. n. 87.

Ad illud de decimis prædialibus respondetur, quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini, dicens recurrendum esse ad consuetudinem, & c. & sic est materia consuetudinis non sic in proposito. n. 87. & 88.

Reprobatur decisio num. 83. adducta maxime in suo casu, in quo Capitulum prætendebat eligere, seu prouidere priuatiue ad episcopum & eo excluso, & sic consuetudo erat contra ius, & ex quo Episcopus habet fundatam intentionem, saltem in simultanea prouisione. 89.

Cum Capitulum prætendit prouidere Præbendas aut dignitates Ecclesiæ Cathedralis excluso Episcopo ex consuetudine, requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum titulo, numero 90. sicut ad hoc, vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi, requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide, numero nonagesimo primo.

Consuetudo generalis Prouinciæ, quod Capitulum eligat, seu prouideat excluso Episcopo non extenderetur ad loca particularia, seu Ecclesiarum, in quibus non esset talis consuetudo, licet tunc esset proprie consuetudo, secundum Abbat. nu. 92. sed contrarium tenetur à n. 93.

Iuxta prædicta possunt procedere resolutiones Rotæ in quadam causa Placentina voti, quæ adducuntur à numero 96. quod sicut est contra ius excludere Episcopum à prouisione Prædendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei, nisi vnum votum vnius Canonici, quia id est quasi eum

ex-

excludere, & ideo in d. causa Placentina, non sufficere quadragenaria sine titulo, sed requiri etiam titulum aut tempus immemoriale.

Ex alio etiam capit. posset esse necessaria immemorialis in d. Placentina, si forte in confirmatione statuti esset clausula decreti irritantis, quæ operatur non solum, quod statuentes non possint illud revocare, sed etiam, quod non possit contra illud induci consuetudo, seu præscriptio, nisi immemorialis, numero centesimo sexto & 107.

NVnc de Ordinariis collatoribus inferioribus agendum est, sunt autē Ordinarij collatores qui 1 suo iure † conferre possunt, siue id habeant à iure, siue à Papa, vel cōsued. etiā si alias nō habeāt ordinar. iurisdict. vt not. *in c. Ordin. de offic. Ord. si & in c. si soli de concessio. Præbenda in* 6. glos. *in Clemen.* 1. *vt lite pēdente, verbo ordinarium*, & ibi Imola, & Cardin. *q.* 14. *n* 24. & gl. *in extravag. execrabilis. §. statuimus. verb. Ordinario in extravagan* Ioann. 22. Rebuffus *de nominatio. quæstio* 8. *num.* 2. *& in concord. tituli de collatio. §.* 1. *verbo Ordinarius collator, & §. præfatique Ordinarij. verbo Ordinarij collatores.* Corras. *de beneficijs* 2. *part. capit.* 4. *num.* 1. *&* 4. *part. cap.* 1. *n.* 11. P. Gregor. *de beneficijs c.* 38. *n.* 2. Flam. Paris. *de resignat. benef. li.* 8. *q.* 9. *n.* 13. & Zechus *de benef. & pensio. Eccl. c.* 2. & Gonc. *glo.* 21. *à n.* 33.

2 Vnde in materia † collationis appellatione Ordinarij, venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat iurisdictionem. Decius *in capit. post cessionem. vu.* 7. *de probatio.* Rebuffus *d. verbo Ordinarij collatores*, & Flam. Paris. *supra n.* 27. & fuit resolutum in illa Oscen. Canonicatus 9. Martij 1592. supra relata *c.* 3 1. *num.* 750. & quamuis Felin. *in cap. cum olim de præscript. num.* 1. videatur contrarium dicere, tamen videtur error literæ, seu impressionis, cum allegat d. glossam *in Clemen.* 1. *vt lite pendente*, quæ potius est contra, & ita pro hac parte eum allegat Flam. Paris. *ibi.*

4 Verum de iure † communi ordinarij collatores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in collatione & prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem iure communi, vt per Cardinal. & alios *supra*, & diximus *dicto capite primo num.* 51.

5 Sed de Beneficijs, & Præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium † est particulare dubium, an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an si-
6 mul cum Capitulo, &c.

Et de prouisione † ipsarum Ecclesiarum in primis dicendum est, quod prouisio Cathedralium olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem. *c.* 1. & 2. 22. *distinctione glos. in c. quanquam de electione in* 6. *in prin. & verbo deuoluetur.* Abb. *in cap.* 1. *numer.* 1. *& in cap. cum Ecclesia Vulterana, n.* 8. *eodem titulo* Selua *de benef.* 2. *part. quæstio.* 22. 3. *casu nu.* 9. Corras. *d. capit.* 4. *num.* 2. *&* 4. *part. capit.* 5. *num.* 1. Gregor. Lopez *in l.* 17. *titulo.* 5. *part.* 1. Bursatus *cons.* 126. *libr.* 2. *à num.* 8. &
7 Quintanaduennas *Ecclesiasticon. libr.* 1. *capit.* 5. *num.* 4. Bertach. *de Episcopis libr.* 1. 3. *part. n.* 1. † Electio enim Episcoporum non pertinet iure diuino ad Clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat, vel præscribat eligendi modum, Cardin. Bellarm. *primo tomo controuersia quinto, libro primo, capite octauo & secundo tomo controuersia secunda, libro primo capi.* 8.

Prouisio vero inferiorum † Eccles. olim pertinebat 8 ad Episcopum Glos. Abb. Selua, Corras. Grego. Lopez, & Bursatus *supra.*

Sed postea tractu temporis fuit per Papam data potestas † cuilibet Colleg. eligendi sibi Prælatum, si- 9 ue sit Ecclesia Cathedralis, siue inferior confirmatione electi superiori immediato relicta. *ca.* 1. *cap. ne pro defectu cap. quia propter de electione cum alijs eiusdem titulo ibi & in* 6. *c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. & c. vltimo* 16 *quæst.* 7. Glossator. Abb. Selua, Corras. Gregorius. Lopez, & Bursatus *vbi supra* & Bertach.

Demum † earum prouisio est iam reseruata Papæ per *regulam Cancellariæ secundo & tertio* de quibus 10 supra *dicto capite* 1. *à num.* 212. *&* 256. vbi dicta vide.

Secundo circa prouisionem † præbendarum Ecclesiæ Cathedralis sunt diuersæ opiniones. 1. est Cō- 11 postellani *in d. capit. cum Ecclesia Vulterana*, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, pro qua allegat *capit. ea noscitur de his quæ fiunt à prælatis*, sequuntur Selua *dicti. quæstio.* 22. *casu* 4. *à numero* 12 Duare. *de benef. lib.* 3. *capit.* 4. dicens receptius esse in præbēdis, & dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, collationem ad Episcopum spectare cum consensu Capit. Bursatus *dict. cons.* 126. *lib.* 2. *numero* 45. & Quintanaduennas. *d. li.* 1. *cap.* 5. *nume.* 4. & hanc opinionem inquit Ægidius *decis.* 69. Palatium amplecti.

Secunda opinio est Hostiensis *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, † quod spectet ad Episcopum cum cō- 12 silio Capituli, nisi bona Episcopi Capit. sint communia, & allegat *cap. nouit, & c. quāto. de his quæ fiunt à prælatis*, sequitur Ægidius *d. decis.* 69. Corras. *d. cap. quarto numero quinto* & Zechus *dict. capit.* 2. *versicul. Ordinarij etiam*, & allegant *capit. illa ne Sede vacante.*

Tertia opinio est, † quod prouisio Præbendarum 13 ad Episcopum, & Capit simul pertineat, quam tenet glossa verb. postulauit *in dicto cap. cum Ecclesia Vulterana, & in c. fin. verb. communiter de supplenda negligentia prælatorum, & in c. irrefragabili, verb. per Cap. de officio ordinarij, & in c.* 1. 5. 1. *verb. disponit.* 21. *distin.* Abb. *in d. cap. cum Ecclesia, num.* 8. Francus, *num.* 1. dicens communem, & alij *in cap. à collatione. de appellatio. in* 6. Probus ad Monachum *in Rubrica de iure patron. in* 6. *num.* 8. Rebuffus *de nominatio. quæstio.* 8. *nu.* 3. *& cons.* 60. Rosiniacus *de Benef. cap* 1. *num.* 18. Mandos. *in regula Cancell.* 18. *quæstion.* 14. *ex nu.* 2. *& cons.* 28. *num.* 7. *& cons.* 29. *num. primo* dicens communiorem.

Et Rota hodie istam † opinionem sequitur vt per 14 Cassad. *decis.* 22. *de Præben.* Pute. *decisio* 117. *&* 172. *lib.* 3. Achill. *decis.* 267. seu 4. *de Præben.* & fuit resolutum in vna Abulen. pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram Domino Mantica infra adducta, *num.* 140. & in Hispalen portionis 19. Januarij 1594. coram Domino Pamphilio supra adducta *ca.* 1. *num.* 35. & in Vercellen. Canonicatus 27. Aprilis 1594. coram Domino Penna supra relata *d. cap.* 1. *nu.* 472. & in Placentina cantoriæ 24. Octobris. 1594. coram Domino Seraphino supra adducta 4. *part. cap.* 3. *n.* 80. & in Regien. Canonicatus 17. Nouem. 1595. coram Domino Pamphilio supra relata *d. cap.* 1. *num.* 415. & in Placentina Canonicatus 26. Februar. 1596. coram Domino Orano infra adducta *numer.* 43. & in Lunen. Sarcanē. 23. Octobris 1598. coram Domino Seraphino supra relata *d. cap.* 1. *num.* 472. & in Tarraconen. Sacristiæ

19. Martij 1601. coram Domino Iusto inf. adducta. 7.p.c.15 n.8 post hæc tradit Gonçalez glo. 45. à num. 36.

Pro hac opinione allegantur *d.c.cum Ecclesia Vulterana† in fin. & d. cap. fin. de supplen. negligentia Prælatorum, & d. cap. ea noscuntur. & cap. postulastis de conces. Præben. & c. à collatione de appellatio. in 6. & cap. quod quibusdam. de fideiusser. & c. quia nonnullis §. verum de Magistr. & reg. quod omnes tangit debet ab omnibus approbari. li. 6.*

16 In hac varietate opinionem,† inter quas quanta sit differentia, satis ex se patet, & ex *cap. vnic. ne Sede vacante in 6.* dico nullam earum satis iure probari, nam iura non sunt clara, nec multum faciunt pro eis, & quædam illorum loquuntur secundum consuetudinem, & ius speciale Ecclesiæ, de qua agebatur, non enim loquuntur dispositiue, sed narratiue, & ex suppositione factum possibile supponendo, vt alias ait Ægidius *decis. 717. numero 3.* & ita procedunt *d. cap. illa dict. cap. fin. d. cap. postulastis, & dict. cap. à collatione.*

17 Rursus dico magis † mihi placere 3. opinionem, pro qua aliquantulum facit *d. §. verum, & d. regula, quod omnes tangit.* Et accedit ratio, quod, cum Episcopus, & Capit. sint vnum corpus *d. cap. nouit. in princ.*

18 æquum videtur, † quod simul concurrant in prouisione Præbendarum ipsius Ecclesiæ Cathedralis, & de eis tanquam fratres simul disponant, eoque magis est amplectenda ista opinio, quia est communis,

19 seu communior, & sic securior, vt † ait Cassiad. *supra numero secundo* & præcipue, quia est à Rota approbata, & recepta ad dicta *supra cap. 1. à n. 534. & c. 3. n. 239.*

20 Idemque † de dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, dicendum est, & ita Abb. Rosini. Selua, Duarenus, Bursatus, & Corras. *supra* & Gonçalez idem dicunt in eis, quod in Præbendis, & Rota. in d. Placentina Cantoniæ adducta *d. capite tertio, quarta part. numero 10.*

21 Et in illa Tarraconen. † Sacristiæ 9. Iunij 1600. coram D. Iusto fuit decisum *collationem non solum Canonicatuum, Portionum, & aliarum Præbendarum Cathedralium, sed etiam Dignitatum & aliorum Beneficiorum earundem de iure esse communem Episcopo, & Capitulum insimul ex Abbat.* in d. capite cum Ecclesia Vulterana, numero 8. *& Franco* in d. capit. à collatione 1. notab. & c.

22 Quamuis alias in vna Cremonen. Cantoriæ 21. Iunij 1557. coram † D. Iunio fuit resolutum *secundum magis communem opinionem, Dignitates in Cathedralibus de iure commum sunt electiuæ Cap. & confirmatio spectat ad Episcopum. Oldrad.* cons. 146. *Domin.* in c. de liberatione de officio legati in 6. 4. notab. *& ibi. Fran.* in princ. *post Ioan. And.* glo. pragmaticæ. titulo de electio §. sed per elect. vers electiuis, & in tit. de colla. §. in Dignitatib. vero electiuis. verbo dictarũ. sequitur Pacianus *de probation. lib. secundo capite 30. num. septimo*, dicens Dignitates in dubio censeri esse electiuas.

23 Sed reuera nullo iure † probari videtur, quod dignitates Cathedralium sint electiuæ, quanto magis, quod in eis debeat fieri electio solemnis iuxta formam *cap. quia propter. de elect.* vt ibi dicit Oldradus, quem improbauimus supra *1. part. capit. 6. num. 22.*

24 Nam *c. dudum 1. de electione*, quod allegat Oldradus id non probat, sed supponit, quod præpositura, de qua ibi, † erat electiua ex consuetudine, vel alias, & *d. cap. de liberatione* ibi *ad quas*, & c. non probat, quod omnes Dignitates Ecclesiarum † Cathedralium, et- 25
iam maiores post Pontificalem, de iure sint electiuę, sed quod aliquæ sint electiuæ de consuetudine vel alias, nam illud relatiuum *ad quas* ponitur restrictiue ad *l. ea tamen adiecto. ff. de legat. 3.* Bart. *in l. omnes populi. in princ. & alios ibi, & in l. cunctos populos, C. de Summa Trinitate.*

Præterea si dignitates spectarent ad electionem † 25
Capituli, maius ius in illis haberet Capitulum, quam in Præbendis, cum tamen minus ius deberet habere, cum non sint de Capitulo de iure, imo nec habeant partem in mensa in aliquibus Ecclesiis.

Et ita in multis Ecclesiis Hispaniæ, quamuis † in 26
præbendis Capitula habeant collationem cum Episcopo, in prouisione tamen dignitatum nihil habent, sed ad solum Episcopum spectat, vt in Ecclesia Burger. Segobien. Carthag. & aliis, & in hac Abulen. in qua ex consuetudine, & statuto, si collatio Canonicatuum & portionum est communis Episcopi, & Capituli, dignitatem vero solius Episcopi.

Cum autem collatio ad Episcopum, & Capitulum 27
† simul pertinet, Capitulum habet vnam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam, Probus *in dicta rubrica de iure patronat. numero decimoquarto* Mohedan. *decisio. 1. de priuilegijs* & Rota *decisio. 783. lib. 3. par. 3. diuersorum*, & post hæc Gonçalez *d. glos. 45. à num. 51.*

Et sic, si se non concordauerint, sed in discordia 29
contulerint, ita quod Capitulum, seu † maior pars conferat vni, & Episcopus alteri, etiãsi ei accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet, vt contra Hostien. *in d. cap. postulastis de concessio Præbend.* tenentem valere collationem Episcopi factam cum vno ex Canonicis, docent Ioan. Andr. & Domin. *numero 4* & Francus *numero 2. in d. capit. à collatione.* Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana num. 11.* Lapus *allegat. 31. num. 3* vbi Mandos. *litera C.* idem mandos. *regul. 18. quæst. 14. numero 2.* Pauinus *de offic. & potestate Capituli sede vacante 5. præludio, num. 3.* Selua *de benefi. 2. par. quæst. 17. numer. 4. & 5. & 3. part. quæst. 71.* Probus *in d. rubrica de iure patron. à numero 9. & in capitulo cum in illis de præbendis, numer. 15. & in ca. fin. de regular. numer. 3. in sexto.* Rebuf. *d. consi. 60. 2. quæst. p.* de Bayfio *in directorio electionum, 3. par. capit 35. numero 12. & 13* Nauar. *consi. 1. de his quæ fiunt à maiori par. Capituli, numero tertio & consil. 36. de regular. numero 2.* & Azeuedo *in l. 14. tit. 6. li. 3. recopil. n. 13.* qui alios citant. Rota *decis. 783. lib. 3. par. 3. diuersorum numero 6. & 8.* & in causa Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583. coram D. Bubalo, quam statim adducam *numero 34.* & in dict. Hispalen. portionis 19. Ianua. 1594. supra adducta *cap. 1. num. 35.* & Gonçalez *supra à num. 58.*

Et doctrinam Hostiensis communiter reprobari † 30
testatur Felin. *in cap. pastoralis, numer. 9. de rescrip.* Iason. *in l. iuris gentium. §. fin. nu. 13. ff. de pactis*, & Rota *decis. 408. nu. 2. part. 1. diuersorum*, & etiam Rochus *de iure patron. verb. ipse vel is. numer. 7.* & Lamber. *2. part. 1. lib. quæst. non. 1. arti. 27.* & Cassador. *decis. 2. de iure patron.*

Et facit quod in simili ipsi ibi tradunt, † & Didac. 31
Perez *in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordinam. glos. 2. vers. notanter etiam*, & Rota in vna Pampilonen. Parochialis de Echarin. 2. April. 1590. *Quod spectante iure patronatus* † 32
ad Dominum Palatij & ad Parochianos, Dominus Palatij, cum aliquibus Parochianis non conuenit, misi

medie-

medietatem, nisi concurrat maior pars Parochianorum, penes quod residet altera medietas.

33 Vnde, cum neutra collatio valeat, † si Papa prouideat tertio, etiam sequenti die, ille dicitur habere potius ius, & eius prouisio erit bona, Probus *in d. rubrica ex nu.* 8. & Rebuf. *d. consil.* 60. & fuit resolutum in dict. Burgen. Canonicatus, & melius in d. Hispalen. Portionis, quæ est videnda in proposito, & d. decis. Burgen. sic se habet.

Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583.

34 FVit dubium † pluries propositum, vtraque parte informante, & *Domini die Lunæ 27. Martij 1583. omissa pro nunc illa difficultate, an sit locus* extrauaganti inuictæ, de elect. in communib. *de qua alias agetur, resolserunt pro validitate prouisionis Apostolicæ facta in fauorem D. Nicolai de Paredes, & moti fuerunt, quia, licet collatio fuerit communis inter Archiepiscopū, & Capitulū, tamen cum Archiepiscopus vni contulerit, & Capitulum alteri, neutra collatio valet. Feder.* consil. 232. in fin. & in c. à collatione, *vbi Francus* num. 1. circa fin. de appellatio. lib. 6. *Probus* in rubrica de iure patron. in 6. num. 13. *Puteus* decis. 22. de Præben. *& propterea ius conferendi spectat ad Papam*, cap. 2. de concessio. Præben. *Nec obstat quod collatio Capituli remanet valida, ex quo Archiepiscopus contulit lapsis sex mensibus, quoniam respondetur, quod dictum tempus non currit à die vacationis, sed à die illius notitiæ.* cap. quia diuersitatem in fin. de concess. Præben. c. licet de supplen. negligent. Prælator. *vel currit ab eo tempore, quo Archiepiscopus scire potuit, vel debuit, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt* in decis. 13. de iure patron. in antiqu. *Bisignotus* decis. 7. de præbend. *Rebuf.* praxi tit. de deuolutio. num. 10. *Rochus* de iure patron. verb. honorificum, quæ. 27. *at à tempore, quo scire potuit, non interceserunt, nisi quinque menses computandi à die captæ possessionis Ecclesiæ Archiepiscopalis, nec cadit præsumptio scientiæ, quia stante d. Archiepiscopi absentia in partibus longinquis, nempe in Canaria, & præsertim nondum per ipsum capta dict. possessione, cessat ratio præsumptionis, vt dicit Rota* dec. 6. in prin. de iure patron. in antiq. *vbi dicit, quod ideo præsumitur ista scientia, quia præsumitur Episcopum semel in anno ad minus per se, vel alium visitare suam Diœcesim, & videre ac indagare, quomodo Beneficia regantur, & an sint plena, & canonice teneantur, vt etiam per Lapum* allegat. 51. *Decium* consil. 135. in fin. *& propterea dicit Io. And.* in cap. ex p. in princ. verb. recurrerint, de concess. Præbend. *quod bonus iudex terminare debet hanc præsumptionem considerata qualitate Beneficij, & modo vacationis, & eorum remotione, ac fama. sequitur Abb.* d. c. quia diuersitatem numero 7 *Rota* d. decisio. 6 circa finem, de iure patronat. in antiquis. *quibus omnibus attentis, Domini non sunt arbitrati, hic adesse præsumptionem scientiæ vacationis: non obstat, quod Archiepiscopus permitteret prouisum à Capitulo manere in possessione Canonicatus pro spatio quinque mensium, & illi non contradicendo censetur tacite approbare collationem Capituli, & per consequens renuntiasse iuri suo, quia respondetur, quod taciturnitas debet esse per spatium sex mensium, qui dati sunt sibi ad conferendum, alias, cum sciat intra dictum tempus saluum esse ius suum, taciturnitas non nocet, Puteus* decis. 125. *in causa Toletana* lib. 3. & 22. de Præbend. *Achilles* 6. de Præben. *nisi pro parte Capituli probaretur contrarij actus positiui D. Archiepiscopi circa approbationem d. prouisi. iuxta* cap. ex ore de his quæ fiunt à maiori par. Cap. *Socin.* consilio 15. volum. tertio *Paris.* concilio vigesimoquarto volum. quarto & post hæc tradit Gonçalez *supra à numero 62.*

At Episcopus & Capitulum, † qui in discordia con- 35
tulerunt, cum neutra collatio valeat, vt est dictum, poterunt intra semestre datum ad conferendum cõcordare in vnum ex prouisis in discordia, vel in aliũ, nisi interim Papa alicui prouidisset. alias, si nec intra semestre concordauerint, nec Papa prouiderit, deuoluetur prouisio ad superiorem *d. c. postulastis*, iuxta dicta infra, 10. *par. c.* 3. cum verum sit dicere eos non prouidisse tempore debito, & ita in terminis docent Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulteranan* 12. Probus *in d. c. cum in illis, n.* 15. *de Præben. in* 6. Et fuit resolutum in d. Hispalen. Portionis 17. Maij 1595. infra adducta *n.* 39.

Sed est difficultas, an impetrans † præbendam à 36
Papa, narrando fuisse discordiam in prouisione inter Episcopum, & Capitulum, ad quos collatio pertinebat, debeat eam discordiam plene & concludenter probare, an vero satis sit eam semiplene iustificare? Et esse concludenter probandam, † fuit resolutum 37
in dict. Hispalen. Portionis 20. Iunij 1594. coram D. Blancheto, vt in decisione sequenti. *Dixerunt Domini gratiam Gabrielis non esse iustificatam, cum enim prætendat ius conferendi Portiones in Ecclesia Hispalen. esse commune Capit. cum Archiepiscopo, iuxta dispositionem* glos. in capit. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Cassad.* decis. 22. de præbend. *& quia Archiepiscopus contulit vni, & Capitulum alteri, contendit esse factum locum deuolutioni ad sedem Apostolicam iuxta* cap. à collatione, *vbi Io. And. Gemin. & Francus* de appellatione in 6. *Probus ad Monach.* rubrica de iure patron. 8. *& fuit resolutum coram D. Pamphilio, debet talem discordiam concludenter probare, quia super hac narratiua fundatur gratia Papæ, quo casu non sufficit semiplena probatio, sed requiritur plena, & concludens, prout de reseruatione, super qua fundatur gratia Apostolica, fuit resolutum coram D. Lauretano in causa Pamphilonen.* 8. *Mart.* 1587. *ex* decis. *Putei* 266. li. 3. *in casu autem, de quo agitur, talis probatio deficit, probatur enim sola publica vox, & fama huius discordiæ fundata in literis de pactis per testes patiẽtes exceptiones, quæ deducuntur in facto, quod non sufficit, cum fama, quatenus concludenter probaretur, faciat tantum semiplenam, quo vero ad reliqua Domini, circumscriptis exceptionibus, censuerunt gratiam esse iustificatam.*

Sed ab hac decisione recesserunt postea † Domi- 38
ni coram eodem D. Blancheto, ex eo, quod huiusmodi gratia non nititur iure deuoluto, sed iure præuentionis sustinetur, vt in decisionibus sequen.

Hispalen. Portionis 14. Aprilis 1595.

DOmini pro maiori parte fuerunt in voto, quod gratia Gabrielis sustineatur in vim præuentionis, cum enim sub duplici causæ expressio. fuerit sibi facta collatio videlicet collationis factæ in discordia, vel controuersia, in illa facienda: Gabriel ponest niti isto 2. casu ratione alternatiuæ. l. si hæredi plures. ff. de conditio. & demonstratio. *in quo casu, cum præsupponatur nullam præcessisse collationem Archiepiscopi, & Capituli,*

non potest, nisi per viam præuentionis, gratia sustineri; si enim Papa vult etiam hoc casu conferre, aut elapsum sex mensium datorum Ordinariis collatoribus, in necessarium antecedens apparet, quod voluit præuenire, iuxta dispositionem c. dudum, & c. quamuis de Præbend. in sexto decis. *Rotæ* 17. de Præbend. in nouis. *non obstat, quod literæ contineant narratiuam tantum vacationis, ob collationem factam, & secutam in discordia, quia ad declarandam mentem Papæ sufficit sola supplicatio ex* decis. allegatis, *non obstat, quod Dataria consuluerit Rotam, super deuolutione, ob collationes factas diuersis personis, quia, cum papa vtrumque casum expresserit, & data supplicationis præcedat propositionem causæ in Rota, coadiuuatur probatio voluntatis Papæ præueniendi Ordinarium, non obstat indultum, quia hæc exceptio bene fuit sublata in decis. coram R. P. D. Pamphilio, & in alia Toletana Beneficiorum coram R.P.D. Orano, an vero sit probata huiusmodi discordia, & plene, vel semiplene veniat probanda, particulariter videndum.*

In eadem 17. *Martij* 1595.

39 DOmini steterunt † *in decisis gratiam Gabrielis sustineri in vim præuentionis, ex alio enim Cap. sustineri non potest, nam, cum hæc Portio non esset reseruata ratione mensis, seu alterius reseruationis, nec esset deuoluta, quia nec Capitulũ, aut Archiepiscopus conferendo eam in digno vllum commisit delictum, iuxta* c. si compromissarius, de elect. in 6. *non etiam probatur ipsorum negligentia, iuxta* cap. quia diuersitatem, de concess. Præbendæ. *necesse est fateri Papam voluisse Ordinarium præuenire, quamuis enim, quando Capit. & Episcopus in discordia conferunt, collatio facta à Papa præferatur, etiam durante spatio sex mensium, intra quod collatio habet statum implicitum validitatis, & inualiditatis, ita vt si elapso sex mensium spatio discordia perseuerat, collatio deuoluatur, si vero intra sex menses conueniãt in altero, ex prouisis, cesset deuolutio, Compostellanus in cap. cum Ecclesia, vbi Abbas* n. 12. de elect. *Fede. de Senis*, con. 232. *Probus ad Monach.* in rubr. de iure patron. n. 8. cum aliis allegatis *per Cerasium, sufficit enim Papæ factum narrasse, ex quo ius resultat*, cap. cum ordinem, *vbi Bal.* num. 17. de rescrip. *Rota* dec. 75. co. tit. in antiq. *Egid.* decis. 488. *Cassador.* 12. nu. 8. de Præben. *Cum igitur Papa sciuerit tempus vacationis, & non fuisse lapsos sex menses, & contulerit negari non potest ipsum voluisse præuenire. Non obstat, quod prouisio Episcopi tollat præuentionem ex allegatis, quia id non procedit in collatione pluribus communi, in qua ius à conferente nullitet statim non abdicatur, ex authoritatibus supra deductis, sed in ea collatione, per cuius nullitatem statim ius conferendi ad superiorem deuoluitur; non obstat, quod debeat attendi missa, quia semper attenditur data, postquam supplicatio est missa ad registrum, non obstat expeditio literarum, quia vbi non alteratur gratia, licet semper illam ex supplicatione declarare ex* decis. allegatis, *hic autem nullo modo alteratur, quia Ordinarius vni, & Capitulum, alteri illam contulissent, siue in conferendo essent discordes, prout narratur] in supplicatione, siue Episcopus vni iam contulisset, & Capitulum alteri conferre contenderet, semper gratia sustinetur in vim præuentionis, vt dictum fuit.*

In eadem 18. *Martij*. 1596.

40 FVit resolutum † *gratiam Gabrielis esse iustificatam, quamuis enim alias dictum fuerit ipsum tenere plene probare discordiam inter Capitulum, & Archiepicopum, tamen supponebatur ipsum niti iure deuoluto, sed postquam fuit decisum gratiam sustineri iure præuentionis, satis apparet gratiam non fundari super discordia, sed super morte obtinentis, & narratiuam discordiæ fuisse factam ad effectum, vt Papa sciret adhuc Portionem vacare, quia discordia erat impedimento tunc temporis, quominus prouisio esset subsecuta, ex quo sequitur, quod, cum ipsa non sit principaliter fundamentum gratiæ, licet illi præbuerit occasionem, tanquam causa impulsiua, sufficiat probatio semiplena, Ægid.* decis. 671. *Rota* 14. de probatio. in antiquis, *quæ hoc casu adest*, 1. *ex euidentia facti, cum constet tunc temporis collatam non fuisse Portionem, & quod quilibet ex agentibus Archiepiscopi, & Capituli continebant pro prouisione à suis principalibus nominatorũ, & quod Papa voluit partibus informantibus discuti in Rota, ad quem spectet collatio, accedunt tectes de publica voce, & fama, contra quos nõ obstant exceptiones, quia numerus supplet eorum defectum, Alexan. de Neuo* consil. 1. nu. 11. *Decius* consil. 163. num. 14. *Præcipue iunctis adminiculis, quæ hoc casu concurrunt, videlicet dilatio collationis per tantum tempus post vacationem, litium multitudo inter Archiepiscopum, & Capitulum, & admissio ipsius Archiepiscopi ad hanc causam prosui interesse indulti, & collationis à se factæ, in qua nullam fecit mentionem de interesse Capituli, ex quo elicitur coniectum, quod ipse prætenderet ius conferendi ad ipsum solum pertinere; non obstat prætensus defectus intentionis Papæ præueniendi Ordinarium, quia super hoc satis fuit dictum, quando super præuentione fuit disputatum.*

Et postea in causa † coram eodem Domino Blan- 41
cheto 24. Maij 1596. fuit resolutum, quod, cum ista discordia narrata per Gabrielem impetrantem, fuerit concludenter probata, quia in hac materia probatio alias semiplena habet vim plenæ, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda, vt in sequenti decisione. *Domini absque difficultate tenuerunt dicta ex animatorum testium pro parte Didaci non releuare, cum enim pro parte Gabrielis fuerit concludenter probata sua intentio, tenetur etiam ipse concludenter suam oppositionem probare, nec suffragatur, quod Gabrielis probatio nitatur publica voce, & fama, quæ operatur effectum semiplenæ probationis, & per consequens alia semiplena elidatur, quia in hac materia probatio Gabrielis habet vim plenæ, & ideo alias plena venit subuertenda, Decius* in cap. in præsentia num. 12. de probatio *Gemin.* in c. si tibi absent. de Præben. num. 6. *Puteus* 406. lib. 2. *fuit resolutum coram me, in vna Aretina Capellaniæ* 6. *Martij* 1590. *Secundo, nec ista semiplena adest in casu proposito &c. Vltimo, cum fuerit resolutum expressionem discordiæ in gratia Gabrielis, non esse præcipuum fundamentum illius, sed obitum Ludouici, & illam fuisse expressam ad effectum, vt Papa sciret adhuc vacare, & tanquam impulsiuam iudicandam, tamen, quatenus contrarium probaretur, non releuat, quia quando gratia sustinetur in casu expresso & ad alium non transfertur, tunc, etiamsi causa impulsiua cesset, sustinetur gratia, Paris.* 4. nu. 3. lib. 4. *Tiraq.* in tract. cessante causa limitatione 1. num. decimosexto.

Col-

42 Collatio autem Præbendæ spectantis ad † collationem Episcopi & Capituli simul facta ab Episcopo valet non contradicente Capitulo infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, vt fuit resolutum in vna Toletana Canonicatus de anno 1548. vt per Puteum *decis.* 117. & 125. *li.* 3. & Achillem *decis.* 267. seu 4. *de Præben.* idem Puteus *decis.* 181. & 190. *numero* 4. *lib.* 3. Mandos. *reg.* 17. *q.* 14. & fuit etiam resolutũ in causa Parmen. Canonicatus 22. Martij 1557. coram D. Iunio, & in Oscen. Canonicatus, 9. Martij 1592. coram D. Seraphino supra relata *c.* 1. *n.* 750. & in d. Placẽtina Canonicatus 26. Febr. 1596. coram D. Orano, vt in sequen. decis.

43 *Resolutum fuit* † *Canonicatum, de quo agitur, ad iudicandum D. Io. Lopez, seniori, quia fuit de illo prouisus à Capitulo Ecclesiæ Placentinæ, ad quod nedum ex statuto fundamentali, sed etiam ex iuris communis dispositione collatio in Cathedrali spectat simul cum Episcopo,* glos. cap. cum Ecclesia Vulterana, verb. postulauit, & *ibi Abb.* num. 8 de elect. *Rota* 4. de concess. Præben. in antiq. *Cassador.* vigesimo secundo de Præben. cum similib. *nihil autem obstare, quod Episcopi consensus non accesserit, quia stante eius absentia, qui tunc erat in curia, & cuius reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre,* cap. vnic. in fi. ne sede vacante in 6. *vltra quod, cum huiusmodi collationi in tempore non contradixerit, videtur tacite illam approbasse, Achill.* 4. de Præbend. *Puteus* 125. & 190. numero 4. lib. 3. *nec ad rem pertinere, quod Ioannes Senior Canonicatum ad fauorem Ioannis Iunioris renuntiauerit, & per hoc videatur ius omne, quod in eo habuit, amisisse, Cassador.* 4. de restitution. spoliatorum, cum vulg. *quia non constat de illius effectuatione, quinimo cum resolutum fuerit, quoad valorem obtentorum non fuisse resignationem iustificatam, non fuit abdicatus ius à resignante, ex quo illud non fuit acquisitum resignatario, ad cuius fauorem fuit facta resignatio, Achil.* 10. de restitutione spoliat. *Puteus* 158. lib. 3. *Caputaquen.* 84. nu. 5. par. 3. *neque vero alicuius esse considerationis, quod in contrarium dicebatur, gratiam, non propterea dici posse surreptitiam, & si valor obtentorum non fuisset iustificatus, nisi ostendatur malam adesse illius expressionem, quoniam responsum fuit, satis liquere gratiam non esse iustificatam, cum Ioan. Lopez. Iunior non curet illam verificare, & ideo nisi D. Petrus verificet, vel confiteatur valorem expressum, gratia remanet non iustificata maxime quod in isto Ioannes Senior, & Iunior sunt concordes ad effectum, vt excludant Petrum, ex quo etiam resultat, quod alterutrum sit verum, nempe, vel quod valor sit iustus. & eo casu Canon. adiudic. est Io. Lopez Iun. vel non iustificatus, & remanebit penes Ioannem Seniorem. Minus etiam suffragari, quod gratia Io. Senioris nõ sit iustificata. nam versamur in prouisione Capituli, & sic inferiores, qui Motu proprio dicitur prouidere Ecclesiæ, & informatus esse de qualitatibus subditorum, Card.* in Clem. 2. colum. fin. de officio Ordin. *Rota* dec. 15. de rescript. *Selua* de Benefi. par. 3. quæst. 12. numer. 17. *pariter est iudicatum quod ex præscripto statuti Ecclesiæ habentis decretum irritans dicebatur fieri debuisse collationem Canonicatus Portionario, qui esset de Eccl. bene meritus, & oriundus ex ciuitate, & diœcesi Placentina, quia præterquam, quod in prouisione facta Ioanni per Capitulum asseritur eum esse talem, probatur etiam fuisse oriundum ex ciuitate Placentina per sententiam contra Capitulum de anno 1557. latam, quæ facit ius, quo ad omnes, præsertim concurrentibus testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, qui bene probant, & licet enuntietur clericus Cauriensis, nihilominus non excludit, quin ratione originis potuit esse clericus Placentinus, cum enuntiatio simplex sit, quæ potuit causari à Beneficio, quod forsan in d. Ecclesia obtinebat, nec videbatur prouisionem ideo posse impugnari, quod tempore illius possideret duo Beneficia, quia agitur hic de Canonicatu de Vento, & sine fructibus, qui non inducit incompatibilitatẽ, cum ad hoc requiratur perceptio fructuum, ex æquitate capite si tibi concesso de Prębend.* libro sexto *Sarnen.* de annali q. 37. *vt resolutum fuit coram D. Dec. ano in vna Placentina Portionis, & Bulla Adriani in erectione horum Canonicatuum, voluit ipsos posse conferri quæcumque & qualiacumque Beneficia obtinentibus. Postremo allegat d. constitutio fœlic. record. Gregor. XIII. quæ disponit facta resignatione, siue fuerat valida siue inualida, non applicatur, cum præcedat, quando resignatio non fuit publicata, vt bene hic per informantes.* Et tradit Gonçalez, *dict. glos.* 45. *à numero* 69.

Vnde ex collatione facta ab Episcopo, vel Capitulo, altero non probante, nec contradicente, dicitur interim ius considerabile quæsitum prouiso taliter, quod non valeat prouisio Papæ alteri postea facta, non facta de eo mentione, & sit locus regulæ de non tollendo iure quæsito, si alter alteri non contulerit, nec contradixerit, Achilles *d. decis.* 267. *ex num.* 11. & Mandos. *d. q.* 14. *reg.* 17. qui ait ita concluisse Dominos de Rota in causa Calciaten. Canonicatus coram D. Fabio 25. Maij 1548. 44

Quamuis contrarium in hoc videtur velle † Rebuf *d. consi.* 60. *versi. insuper*, & in simili de collatione facta ab Ordinario, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum, *cons.* 81. de quo infra *c. vlt. circa fi. à n.* 242. 45

Si tamen alter alteri † contuliisset, aut contradixisset infra semestre, ex quo non valet prima, nec secunda collatio, valeret prouisio Papæ medio tempore facta, etiam non facta mentione de dicta collatione, &c. 46

Præterea tradendo possessionem † prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, Rota *decis.* 16. *de concess. Præben.* alias 441. *in nouis. & decis.* 987 *lib.* 3. *part.* 3. *diuersor.* Caputaquen. *decis.* 81. *n.* 5. *par.* 1. Couarru. *lib.* 3. *variar. ca.* 16. *sub n.* 10. & nouissime Gonçalez *glo.* 5. *n.* 54. & *glo.* 14. *num.* 45. Rota etiam in Virdunen. Canonicatus 6 Martij, & 19. Iunij 1595. coram D. Pamphilio supra adductis *c. præcedẽ. num.* 43 & *seq.* vbi fuit dictum, id procedere, non obstante præseruatione iurium, quę intelligitur quoad vacationes futuras, quicquid sit in casu dict. causæ Toletanæ, de quo Puteus *decisio.* 120. *libro tertio*, † & Achilles *d. decisio.* 267. vbi Capitulum dedit possessionem dicens, velle obedire mandatis, & facere, quod tenebatur, seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, seu mandabat dari, in quo Domini fuerunt diuisi, quatuor pro vna parte, & quatuor pro alia, quamuis etiam tunc verior videatur pars affirmatiua, quod traditio possessionis haberet vim collationis, ex rationibus adductis per Achillem *ibi à numer.* 3. 47

Non vero placet, † quod in d. Placentina *numero* 43. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in curia, & cuius reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre ex *d. c. vnic. in fin. ne sede vacante in* 6. Nam ille tex. in fin. non † loquitur, quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum cõsilio Episcopi, & non procedit, quando habet conferre cum consensu, vt ibi tenet glos. *verb. cum con-* 48 49

silio. & in c. si pro te, verb. assensus de rescript. eod. lib. & Lapus, & Domin. *n.* 8. & 12. *ad fi.* & Francus *sub nu.* 3. & 6. *in d. c. vnic. in fi.*

51 Nec etiam, † quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, vt colligitur ex tex. ibi iuncto primo responso, vbi nullam mentionem facit de absentia, & ita tenet ibi Domin. *nu.* 10. Francus *n.* 8.

52 Et cum collatio spectat ad Episcopum † & Capitulum, posse Episcopum conuocare Capitulum, & cogere congregari ad prouisionem faciendam, ait Moheda. *d. decis.* 1. *de priuileg. & d. decis.* 783. *in fin. li. tertio. p. tertia diuers.* ad notata *in dict. capit. postulastis.*

53 Quod comprobatur ex decreto Concilij † *sess.* 25. *de reform. c.* 6. *vers. qui si aliquid Canonicis.* nam quãuis non possit conuocare Capitulum, si de re ad sũũ, vel suorum commodum spectante agatur, vt ibi, tamen in vna Seguntina 3. Septem. 1587. S. Congregat. Concilij censuit, *hoc decretum intelligendum, quando agitur de eo, quod priuatim interest Episcopi, etiam si id spectaret ad ipsum tanquam Episcopum, secus si de re spectante ad ipsius Episcopi iurisdictionem, officium, dignitatẽ, administrationẽ, & regimen* vt in ppo-

54 sito, in collationibus † n. cessat peculiaris cõsideratio interesse Episcopi, cũ illę non ad eum ratione priuati nominis, sed dignitatis Episcopalis pertineant, fuit dictum in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iunij 1591. coram D. Orano.

55 Non tamen posset Episcopus restringere, † & abbreuiare Capitulo tempus semestre, quod de iure habet ad prouidendum *reg. indultum, lib.* 6. Abb. *in c. cum nobis num.* 9. *de elect.* P. à Baysio *in directorio electionum. part.* 3. *cap.* 4. Cuchus *in institutio. maior. li.* 4. *tit.* 1. *n.* 179.

56 Nec cogere Capitulum ad prouidendum, † & cõgregato Capitulo per Episcopum, seu alias, ad prouidendum, posset maior pars, si vellet prouisionem differre. Abb. *ibi nu.* 10. Lamber. *de iure patron. 2. p. 2. li. q. 2. arg.* 19. *ex n.* 10. & Azeuedo in curia Pisana *li.* 1. *c.* 8. *litera D.*

57 Sicut etiam non poterit Capitulum † restringere, & abbreuiare terminum sex mensium, & requirere ac vocare Episcopum, vt interfit prouisioni intra certum tempus, ex *d. reg. indultum.* Rebuff. *d. consil.* 60. 3. *dubio*, & conducit ad hæc decisio Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino supra adducta *quarta parte, capite tertio, numero* 80.

58 Tertio circa prouisionem Canonicatuum, † & præbendarum, ac dignitatum Ecclesiarum Collegialium sunt etiam variæ opiniones, & Domini de Rota fuerunt varij, & diuisi *in decis.* 4. *de conces. Præbend.* alias 167. *in nouis. & in decision.* Ægidij 717. seu 718.

59 Prima opinio est, quod in Ecclesiis Collegiatis † ad Prælatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure, sicut aliorum bonorum administratio; nam non est tanta communio inter Episcopum, & Ecclesiam inferiorem sibi subiectam, quanta inter Episcopũ & Ecclesiam suam Cathedralem, vt *in c. requisiti, de testamen.* quam opinionem tenet Calder. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, Hostien. *in ca.* 2. *de institutio.* Lapus *alleg.* 31. alias 32. vbi Mandos. *litera B.* alios citans, Collector *d. decis.* 4. *& decis.* 8. *de Præben. in antiquior.* additio ad Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana num.* 8. *litera B.* Probus ad Monach. *in cap. fin. de regular. in* 6. *nu.* 3. & Rebuf. *d. consil.* 60.

Pro qua † allegatur *c. ex transmissa in fi. de renuntiatio. c. significatum de Præb. c. ex insinuatione de simo.* 60 *& ca. cum in Ecclesiis de Præben. in* 6.

Quæ tamen iura parum faciunt pro ista † opinione, quia vt Ægidius *d. dec.* 717. *n.* 3. *&* 32. ait, non loquuntur dispositiue, sed narratiue, & factum possibile supponunt, sæpe enim iuri communi hoc casu per consuetudinem derogatur, &c. 61

Secunda opinio est, † quod spectet ad Episcopum, quia habet dispositionem cunctorum beneficiorum suæ diœcesis, & ad eum de antiquo iure, & dispositione Ecclesiæ potestas conferendi inferiores Ecclesias, & omnia beneficia suæ diœcesis pertinebat *c. regenda. 10. qu. 1. & ca. omnes Basilicæ, 16. quæstio. 7. cum aliis.* 62

A qua regula non est recedendum, † nisi in casibus, qui postmodum à iure fuerunt expressi, vt ait gloss. *in cap. quamquam de elect. in* 6. *ver. denoluetur*, quæ ponit d. regulam, & Ægid. *d. num.* 3. & ab hoc iure primitiuo non reperitur recessum, nec hoc ius ablatum Episcopis, nec Collegiis datum, quoad Canonicatus, & Præbendas, licet bene, quoad capita ipsorum Collegiorum, vt per Ægidium *ibi, & n.* 4. & hãc opinionem tenuerunt aliqui de Rota *in d. dec.* 4. *& d. dec.* Ægidij. 63

Tertia media, quæ magis placet, opinio † est, quod in Ecclesiis Collegiatis præsentatio seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, quam tenet Ioan. de Lignano, *in d. ca. cum Ecclesia Vulterana*, Feder. *consi* 223. Abb. *in d. cap. cum Ecclesia. nu.* 8. *& in cap. cum venerabilis de exceptio. num.* 45. & ibi Felin. *à num.* 37. Corras. 2. *par. cap.* 4. *nu.* 6. Bernard. Diaz de Lugo *reg.* 240. *limitat.* 5 Cassador. *d. decis.* 22. *de Præben. num.* 3. dicens communem, & vt talem eã secutam esse Rotam in vna Nouarien. & in alia Bononien. Puteus *decis.* 135. *lib.* 1. qui sumit ibi collationem pro electione, vt patet, quia allegat Cassadorum *d. numero tertio & decisio.* 412. *ad fin. lib. secundo* & Mohedanus *decision. vigesimaseptima de Præbend.* alias 297. 64

Et hanc etiam sententiam, vt communem † sequitur Selua 2. *par. quæst.* 22. *quinto casu num.* 15. *&* 16. qui, licet cum Domin. & Cardinali Alexandrino, dicat ad Prælatum Ecclesiæ Collegiatæ pertinere præsentationem, & non per hoc excludit Capitulum, *cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælatis*, vt *in d. decis.* Putei, & patet ex præcedentibus, sequitur Duarenus *lib.* 3. *cap.* 4. dicens, quod in Collegiatis inferioribus præsentatio ad Prælatum, Collegiumque ipsius Ecclesiæ pertinet, sed Episcopi, tanquam superioris est institutio, *cap. nullus* 16. *quæst.* 7. quod etiam dicunt Felin. & Bernar. *supra*, & Bursatus *consi.* 126. *num.* 46. *lib.* 2. 65

Et Prælatus intelligitur non Episcopus, † sed Prælatus immediatus ipsius Collegiatæ, quicquid velit Quintanaduennas *lib.* 1. *Ecclesiasticon, cap.* 5. *num.* 4. dicens, quod in Ecclesiis Collegiatis nominatio, seu præsentatio Episcopi simul, & Cap. est, institutio solius Episcopi. 66

Cuius sententia non videtur etiam posse † procedere, vbi Ecclesia Collegiata non haberet Prælatum inferiorem, sed esset immediate subiecta Episcopo; nam tunc iuxta hanc tertiam opinionem, præsentatio, nominatio, seu electio ad solum Capitulum seu Collegium ipsius Ecclesiæ pertineret, & hanc tertiam opinionem tenet post hæc 67

Gon-

Gonçal. *glos. quadr. ieiunia quinta. numero quadragesimo septimo & 50.*

68 Pro qua tertia opinione facit † *cap. 1. de elect. & d. c. ex institutione de simon.* ibi *elegerunt, & cap. ad audientiam 1. de Capell. Monach. in 6.* cũ enim ex bonis ipsius Ecclesiæ Præbendæ sint, seu præsumantur institutæ, ad ipsam Ecclesiam debet pertinere præsentatio, seu electio, & ad Episcopum institutio ex *d. c. nullas & cap. cum ex iniuncto. in fin. de hæretic.* sicut in beneficiis patronalibus, &c.

69 Et pro hac opinione est quædam declaratio S. Cõgregationis Concilij super *cap. 9 sessionis. 25. de reformat.* ibi, *& priuilegia concessa, &c.* quæ sic ait, super hoc verbo, *fundabat se quidam Episcopus dicens, ius eligendi, quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes per Concilium in præsenti esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam tex. iste restringit se ad ius eligendi in iure patron. electiuo, non autem in aliis electionibus quæ de iure commun Capitulis competunt cum Prælato inferiori.*

70 Et Ecclesia Collegiata, quæ dicatur, † & quæ signa, & requisita habere debeat, vide Felinum *in cap. accedentes, de præscript. numero 2.* glos. & Dd. *in cap. dilecta de excess. b. Prælatorum*, Cosmam *in pragmatica sanctione, tit. de electio. §. sed per electiones, verb. Collegiatis*, Lamber. *de iure patron. 1. par. 2. lib. quæst. 5. art. 1.* Villadiego de Legato *quæst. 91. par. à num. 42.* Corras. *3. part. cap. 3. num. 4.* Achillem *decis. 273.* Caputaquen. *142. & 295. par. 1.* Cuchum *in institutio. maior. li. 4. tit. 1. ex numer. 5.* Mascard. *de probatio. conclus. 585.* & Zechum *de republic. Ecclesiast. cap. 28. de* proposito, seu Rectore Colleg. Ecclesiæ, & *decisio.* Rotæ in causa Zamoren. Canonicatus de Toro adductam *11. p. numero 90.* & Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsump. 90. à n. 20.*

71 In Ecclesiis vero regularibus, † ad quem de iure communi spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium, an ad Abbatem solum, seu cum consilio, seu consensu Capituli, an vero ad Abbatem, & Conuentum, vide Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana, numero 9. de elect. & in d. cap. ea noscitur de his quæ sunt à Prælatis n. 4. & in c. ad Apostolicam de regul. n. 11. &* 12. Glos. Monachum Domin. Francum, & alios *in d. c. fin. de regular. in* 6. Lapum *d. allegat. 31.* & alia 32. & ibi Mandos. alios referentem *additione* 1. Seluam *d. 2. p. q. 22. 7. casu numero* 18. Nauar. *consil. 36. & 37. de regular.* Siluest. *in sum. verb. religio. tertia numero tertio* & Manu. Rodriguez *in sum. 2. tom. ca. 8. num. 8.*

Prædicta autem de prouisionibus præbendarum † & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ
72 intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo, aut priuilegium; ex quibus aliquando prouisio pertinet ad solum Episcopum, vel ad solum Capitulum, vel ad Canonicum hebdomadarium, vel ad Episcopum, & Capitulum alternatim, seu per turnos, &c. *d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, vbi glos. & Abb. *numero* 10. & alij, Rebuff. *de nominatio quæst. 8. à numero 3.* Corras. *d. 2. p. cap. 4. numero 7.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridio beneficiorum, tit. 2. capit. 3. num. 5. 6. & 21.* Mandos. *consil. 28. numero 10. & consil. 29 numero 2.* Burs. *dict. consil. 126. numero 45. lib. 2.* Cassiad. & alij supra citati, & Gonçal. *d. gl. 45. a n. 71.*

73 Sed in præsenti est grauis difficultas, qualis † debeat esse consuetudo in proposito? & supponendum est in præsenti non esse proprie consuetudinem, sed large & abusiue, & potius esse præscriptionem, cum vni detrahat, & alteri acquirat, Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana num. 6. & in cap. fin. de consuetud. numer. 6* & ibi Io. Andr. & alij, & Rochus *sect. 5. num. 3.* Balbus *de præscript. 1. part. quæst. vlt. num. 3. & 4. & 5. p. 5. d. quæst. 12. numero 5.* Aymon. *de antiquitate temporis 4. par. 7. differentia, ex numero 21.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis de Præben. in 6. numero 1. & 17.* Aretin. *consilio 23.* Corneus *consilio 268. lib. 4.* Puteus *decis. 387. lib. 2. ex num. 4.* Cæsar de Grassis *decis. 10.* & Rota in vna Caietana præcedentia 1. Martij 1563. coram D. Robusterio, vbi fuit resolutum præscriptionem, & non consuetudinem esse, quando acquiritur ius alicui Vniuersitati, seu Capitulo, & non in vniuersum, & in communi, sed tanquam personæ fictæ, & particulari.

Tunc esset proprie consuetudo, † quando in ali- 74
qua Prouincia generalis consuetudo huiusmodi seruaretur, vt *in d. c. cũ Ecclesia Vulterana in fi.* ita quod faceret ius in cõmuni in illa Prouincia, iuxta notata *in d. c. fi. de consuetud.*

Hoc supposito difficultas est, † qualis debeat esse 75
huiusmodi consuetudo, seu præscriptio, an quadragenaria, an immemorialis vel quadragintenaria cum tit. in qua dicendum est, quod cum circa prouisionẽ præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ sint variæ sententiæ inter Dd. vt sup. visum est, & sic non sit ius expressum, sufficiet quadragintenaria, sine titul, nam licet sit contra communem opinionem, tamen non est contra ius. Puteus *decis. 241. lib. 3. numero* 4. & Achilles *decis. 140.* Rota in vna Hispalen. iuris nominandi 10. Octobr. & 7. Nouembr. 1583. coram Dom. Seraphino, vbi quod, *vt consuetudo dicatur contra ius, necesse est ostendere legem claram, vel rationem expressam in lege, ex qua ita sit dicendum, &c.*

Et fuit resolutum in vna Valentina emolumen- 77
torum coram Domino Cantucio 18. Mar. 1585. *Consuetudinem contra ius tunc dici, quando est contra expressam legem, dispositionem, vel rationem, non quando contra communem opinionem, Put. & Achil.* sup. *& in d. Hispalen. iuris nominandi 10. Octobr. 1583. & Salamantina Portionis, coram Vicecomite 11. Februar. 1585. Gemin.* capit. vt litigantes col. fin. de Offic. Ordinarij in 6. *& ibi Francus* num. 3. *Felin.* cap. statuimus num. 3. de maiorit. & obedient. & in cap. tua nos numero 3. de iure iur. *Rochus* de consuetudine num. 296. *Curtius Iunior* consil. 57. prope fi. *&c.* & conducunt quæ tradit Contardus *in l. vnic. C. si de momen. possess. limit. 9. ex n. 50.*

Et similiter, licet sit contra decisiones Rotæ, † non
est contra ius, nam decisiones Rotę non faciunt ius, cassad. *decis. 17. num. 7. de Præbend.* Pauinus *in prælud. extrauagan. versicul. decisiones Rotæ.* Felin. *in capit. primo de re iudic. numero duodecimo.* Vantius *de nullitate ex defectu processus numero* 121. Ant. Gabr. *de sententiis, conclusio. 7. numero* 22. Lancellotus *de attentatis 2. p. c. 20. limitat. 1. num. 2.* & Mascard. *de probat. conclus. 485.* & dictum est *in præfat.* Quamuis contrarium defendat Doct. Marta *de tribunalibus vrbis, cap. 5.*

Et licet, quando secundum † eas sępius reperiatur 78
iudicatum ita, quod sit introductus stilus Rotę, faciant ius, Pauinus, Mascard. & Marta *ibi*, & dictum est *supra cap. 1. à numero* 534. *& c. 3. num. 239.* tamen, cum sit ius stili, consuetudo, seu prescriptio contra

eas non requirit tit. aut tempus immemoriale, quia non dicitur absolute contra ius.

79 Facit decisio Barchinonen. coram Achille † infra relata 8 *par. cap. 4. num. 44.* vbi quod consuetudo contra stilum Rotæ, & communem opinionem non est contra ius, & sic sufficit, quod sit probata per decem annos.

80 Sed dices, quod cum in hoc sint † diuersæ opiniones, & non sit ius expressum, vt est dictum, consuetudo & obseruantia approbans, & recipiens aliquam ex iis opinionibus, dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem etsi sit contra communem & veriorem opinionem, ad notata *in cap. cum dilectus de consuetud.* vbi Abb. *nu. 7.* Aymon. *cons. 101.* Rochus *de consuetudine sect. 5. n. 5.* Mant. *de coniecturis lt. 18. t. 18. n. 34.* Simõ de Pratis *interpret. vltim. volun. li. 1. solut. 11. num. 8.* Camillus Gallinius *de verbor. significat. li. 10. ca. 35.* Cuenia *in præfatione ad decis.* Aragoniæ *num. 20.* & 31. addi. Papaz. ad Rotam *decis. 6. de consuetud. in nouiss. nu. 11.* Puteus *decis. 283. num. 3. li. 1.* & *decis. 12* in vna Burgen. decimarum *lib. 3.* & Rota *decis. 574. num. 3.* & 4. & *decis. 615. p. 1. diuersor.* & in d. Salamantina Portionis, 11. Februa. 1585. supra adducta *cap. 1. n. 337.* & in eadem 20. Decemb. eiusd. anni, & 26. Aprilis 1586. vt *ibi num 338.* Vel saltem † sufficeret decennalis ad
81 tradita per Molinam, *de Hispanorum primogen. li. 2. cap. 6. num. 57.* & 58. Velazquez de Auendanno *in l. 41. Tauri glos. 1. nu. 17* Azeuedo *in l. 1. tit. 7. lib. 5 recopilat. num. 23.* & 24. & Io. Gutierrez *pract. li. 3. quæst. 62. à num. 26.* qui tamen *qu. 16. eiusd. lib. num. 78.* eam non requirit, & Io. Garciam de nobilitate in diuisione *n. 57.*

Præterea, quãdo ista nõ esset cõsuetudo interpreta
82 tiua, † esset tamẽ cõsuetudo propria præter ius, & non præscriptio, & sic sufficeret decẽnalis, sicut in decimis prædialib. quãuis communis opinio sit, q̃ debeantur Parochiæ vbi sita sunt prædia, & non parochiæ colentis, tamen per consuetudinem decem annorum induci potest, quod debeantur Parochiæ colentis, seu diuidantur, quia non est consuetudo contra ius, sed præter, licet per eam detrahatur vni Ecclesiæ, & acquiratur alteri, Abb. *in cap. cum sint de decimis, nu. 6.* Couar. *li. 1. variar. c. 17. n. 8.* Viuius *decis. 4. n. 44.* Io. Gutier. *canon. quæ lib. 2. c. 21. n 58.* Puteus. *dec. 154. li. 1.* & *176. li. 3.* Achil. *dec. 3.* & *6. de decimis,* Rota *dec. 163. par. 2. diuersorũ,* & in vna Conch. decimarũ 16. Octo. 1585. coram D. Seraphino, & in Toletana primitiarum coram eod. 1. Iulij 1587. & fuit dictum in d. Valentina emolumentorum 16. Octob. 1585. coram D. Cantucio, & in Ciuitaten. decimarum 15. Decemb. 1593. & decimooctauo Martij 1596. coram D. Gipsio.

83 Et ita in terminis videtur tenuisse Rota † in vna Fauentina iuris conferendi, coram D. Vicecomite, quarto Iulij 1584. vt in sequen. decisione. *Domini resoluerunt constare de sufficienti consuetudine iuris eligendi, cum enim electio sit communis Capitulo, & Episcopo nisi consuetudo sit in sit in contrarium, vt per Cassad.* decis. 22. numer. 2. de Præbend. *& apparet, quod in hac materia attenditur consuetudo, nec est considerabilis consensus populi totius, vel maioris partis, quia illud est quando agitur de respectante ad populum, cuius consensus requiritur, non sic in rebus Ecclesiarũ, in quibus plerisque attenditur consuetudo, & tamen vnius Ecclesiæ dicitur consuetudo, vt* in c. vlt. de consuetudine in 6. cũ aliis plurib. *quare cum in præsenti viderint Domini longam obseruantiam Capituli, & Episcopi inter se, & de iure non prohiberi Capitulo, electionem priuatiue ad Episcopum, dixerunt, non esse hanc consuetudinem contra ius, sed ad summum præter ius, quia textum non habemus, qui prohibet electionem Canonicis, sed potius contrarium quilibet concedit, vt habetur* in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Rota 4. de concess. Præben. in nouis. Ægidius 69. num. 3. & sic de iure Capitulum non est incapax iuris eligendi in Ecclesia Cathedrali.*

Respondetur tamen, † quod, quamuis simus in 84
consuetudine, & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferendo iuri vni, quod habet iuxta communem & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur præscriptio quadraginta annorum, iuxta *consilium* Socini 260. *n. 19. lib. 2.* & *decisionem* Putei in d. Burgen. decimarum 15. *lib. 3.* & *d. decis. 574. num. 4. par. 1. diuersorum,* & *d. decisionem* Cæsaris de Grassis 10. *numer. 6.* & 7.

Quando vero ius est ita obscurum, & dubium, † 85
vt non constet de iure alterius, tunc cum non agatur de auferendo iure vni & dando alteri, non requiritur præscriptio, sed sola consuetudo, & obseruantia absque præscriptione temporis sufficiet ad interpretationem, vt *in d. dec. 574. n. 4.* & *d. decis. 615* & *aliis adductis.*

Et quod dicunt Abb. Mantica, † & alij relati, *nu.* 86
80. quod consuetudinis interpretatio, absque præscriptione temporis est necessaria, etiamsi de iure non subsistat, & alius intellectus de iure verus esset, procedit in consuetudine propria, quæ non inducit ius priuatum, sed publicum, & promiscuum, quoad omnes in communi, in qua cum non agatur de auferendo vni, & acquirendo alteri in particulari, non requiritur aliqua præscriptio temporis, iuxta citatos.

Ad illud de decimis † prædialibus respondetur, 87
quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini dicens, recurrendum esse ad consuetudinem, & illi standum, vt *in cap. cum sint homines, & cap. ad Apostolica, de decimis.* & sic est ius consuetudinarium, & materia consuetudinis, non præscriptionis, etiam fingatur inter duas Ecclesias, vt per allegatos, & *c. fi. de Paroch.* non loquitur de colente, Achilles *d. decis. 3. in fi.* & *d. dec. 6. num. 3. de decimis,* ex quo *ea. fi.* obiter videtur falsa sententia, & consilium, Gonçalez *glos. 37. à num. 44.* in causa Conchen. &c.

In proposito vero nostro, licet non sit ius † clarum, non est materia consuetudinis, sed præscriptionis inter Episcopum, & Capitulum, cum ius non sic deferat consuetudini. 88

Vnde non videtur vera d. decisio Fauentina, † ma- 89
xime in suo casu, in quo Capitulum prætendebat eligere, seu prouidere priuatiue ad Episcopum, & eo excluso, & sic consuetudo erat contra ius, ex quo Episcopus habet fundatam suam intentionem, saltem in simultanea prouisione iuxta supradicta, & Corrasium *dicto capite quarto 2. parte numero septimo ad fin.*

Vnde, cum capitulum prætendit prouidere † 90
Præbendas, aut Dignitates Ecclesiæ cathedralis, excluso Episcopo, ex consuetudine, vt in terminis *d. c. cum Ecclesia Vulterana, de electione,* requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum tit. ex *c. 1. de præscrip. in 6.* & in terminis Abb. *in d. c. cũ Ecclesia, nu. 6.* facit *consil.* Aymon. 134. *à num. decimoquarto.*

Sicut

91 Sicut etiam ad hoc, † vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi, vt supra diximus *capit. 1. num. 51.* requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cum tit. & bona fide,, Probus ad Monachum *in d. cap. cum in illis de Præbend. in sexto, nu. 11.* Rosiniacus *d. benefic. cap. 1. numer. 9. & 10.* & Rota in vna Pisciē. seu nullius iurisdictionis de anno 1584. quæ est *1. part. diuers. decis. 803. numer. 4.* vbi alios refert.

92 Vnde etiam consuetudo generalis † Prouinciæ, quod Capitulum eligat, seu prouideat excluso Episcopo, non extenderetur ad loca particularia, seu Ecclesias, in quibus non esset talis consuetudo, licet tūc esset proprie consuetudo, vt post Ægidium docet Abb. *d. n. 6.* ad tradita per Rochum *de consuetud. sect. 4. 3. requisito.*

93 Quod tamen de consuetudine generali † Prouinciæ, non videtur verum, nam quamuis consuetudo vnius Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seu Diœcesis, etiam vicinæ, contra ius non extendatur ad aliam Ecclesiam, vel prouinciam, seu Diœcesim, tamen consuetudo generalis vnius prouinciæ, debet comprehendere Ecclesias eiusdem prouinciæ, in quibus non est talis consuetudo, nisi ibi fuerit alia consuetudo specialis, quæ præfertur generali; nam consuetudo generalis
94 facit ius vniuersale, & in communi, & † sic sumus in iure vniuersali Aymon. *de antiquitate temporis 4. par. sect. 1. numero 57.* Caputaquen. *decis. 129. par. 1.* & videtur tenere Rochus *sup. d. sect. 4. n. 16. & 17. & sect. 7. n. 20.*

95 Et facit tex. *in d. capit. cum Ecclesia Vulterana ad fi.* quicquid † Abbas dicat, & faciunt etiam tradita per Felinum *in cap. auditis de præscript. nume 19.* Balbum *de præscript. 2. par. principali. quæstion. 2. à numero 21.* & Rotam *decis. 17. à numero 2 & decisio. 139. num. 12. 2. part. diuersor.* & in vna Placentina decimarum 9. Februarij 1582. coram D. Seraphino, & in vna Burgen. processionum 4. Maij 1588. coram D. Plato, & in vna conchen. exemptionis decimarum 10. Maij 1589 coram Dom. Orano, & in Abulen. parochialis 28. Iunij 1593. infra adducta *cap. seq. numero 61.* & in vna corduben. redecimarum vigesimoquinto Octobris 1593. coram Domino Seraphino, & in aliis pluribus causis.

96 Et iuxta prædicta potest † procedere resolutio Rotæ in causa Placentina voti, in qua, cum capitulum prætenderet Episcopum in collatione præbendarum, & Dignitatum illius Ecclesiæ solum debere habere vnam vocem, vt habent singuli canonici, & non tantam, quantam totum capitulum, non obstante statuto illius Ecclesiæ de voto Episcopi, & capituli, & ad id allegaret consuetudinē 40. annorum, 2. Maij 1586. coram Domino Robusterio, fuit resolutum, *Quod consuetudo contraria 40. annorum sine tit. non sufficit ex quo statutum loquens de voto Episcopi, & Capituli recipit à iure certam interpretationem, quod votum Episcopi sit pro dimidia parte, sed requiritur immemorialis, & quod obseruantia præsens non potest interpretari statutum antiquum, Socinus* consilio 6. libro 1. &c.

Et 2. Iun. eiusdem anni coram eod. † fuit resolutum,
97 *Quod*, d. consilium 6. *Socini*, l. 1. *icatum pro Episcopo Placentino in d. decisio. 2. Maij est verum, & applicatur ad hoc, vt obseruantia præsens quadragenaria statuti de voto Episcopi, & Capituli, nō præsumatur in præteritum, cum statutum ab initio receperit certum intellectum de iure, vt votū Episcopi sit pro dimidia, & totum, seu maior pars Capituli, pro alia dimidia, & sic habeant contrariam præsumptionem ante se, nam secundum illum intellectum iuridicum præsumitur ab initio obseruatum dicti statuti, nec obstat* cōs. *Romani 123. nā termini de mutatione monetæ, & simules sunt diuersi à terminis istius statuti, & nihilominus Romanus, & alij consuluerunt contra opinionem Oldra. quæ est verior, & æquior, & communior, vt ibi per addit. ad Romanum, & vide Ias.* in l. fi. c. de impuberum, *vbi citat iura, ex quibus colligitur d. interpretatio statuti, non obstat* decisio *Putei 15. & 241. l. 3. Achilles 8.* de citat. *& decisio in causa Salamantina Portionis, quia loquuntur super re non ita clara, & quæ de iure ab initio non habebat certam interpretationem.*

Et postea † in eadem coram D. Penna 26. Aprilis 1599. cum capitulum prætenderet in proposito casu esse consuetudinem, & non præscriptionem, & consequenter non requiri titulum, dato super hoc dubio fuit resolutum, *Negotium versari in præscriptione, & non in consuetudine, cum enim notum sit in iure, quod in his, quæ pertinent ad Episcopum & Capitulum tanta est vox Episcopi solius, quanta totius Capituli ex communi*, in c. postulastis, de concess. Præbendæ, *vbi Dd. Selua* de Benef. p. 2. q. 7 *Lamber.* de iure patron. 2 p. l. 1. quæst. 1. articu. 28. *& consequenter Episcopus habeat intentionem fundatam in iure communi, & Capitulum prætendens Episcopum solum debere habere vnam vocem, qualem habent singuli Canonici, tractet. de auferendo iure Episcopo competenti, locus est præscriptioni, & non consuetudini, ex altera communi* in c. fi. de consuetudine, *& fuit resolutum in Caietana præcedentiæ 1563. & in vna Toletana redecimarum 21. Maij, & 27. Iunij 1586. coram D. Pamphilio, &c. Nec obstare quod ista* in c. cum Ecclesia Vulterana de elect. *consuetudo appellaretur, quia respondetur ex sententia Abbatis* ibi n. 6. *proprie esse præscriptionem, licet tex. vocabulo abutendo consuetudinem appellaret, nec obstare decisionem in causa Hispal. voti 26. Nou. 1594. coram D. Gipsio, quia ibi agitur de aliquo obseruato inter ipsas personas Capitulares promiscue, & in communi perpetuum, & non de acquirendo Capitulo in particulari, & tanquam priuatæ & singulari personæ &c.*

Et coram eodem Domino † Penna sexto Nou. 1600. Rota stetit in decisis ex dictis rationibus. *Quibus etiam accedebat aliud fundamentum, quod vbicunque Capitulum prætendit acquirere aliquod ius contra Episcopum, vt in præsenti, tunc est præscriptio, & non cōsuetudo*, gloss. 3. in cap. tertio de consuetud. in 6. *& ibi Anchar.* numero tertio, *Gemin* supra *Abb.* in dict. ca. cum Ecclesia numero 6. versic. aduerte, *nec obstant decisiones Cassad. 22.* de Præb. *& Fauentina iurisconferendi coram D. Vicecomite, 4. Iulij 1584. quia respondebatur illas habere locum in casibus dubiis, & ambiuis, quando scilicet incertum est, an & quo modo collatio Præbendarum existentium in Cathedrali spectet ad Capitulum, vel ad Episcopum, vel ad vtrumque, tunc enim attenditur Ecclesiæ consuetudo, per quam dirimitur controuersia orta inter Doctores super pertinentia collationis, vt patet ex serie decisionis Cassadori, in casu autem proposito, cum ab initio fuerit certum per statutum fundamentale Ecclesiæ Placentinæ per Innoc. IV. confirmatum ad vtrumque, videlicet ad Episcopum & Capitulum pertinuisse collationem, consequens erat, vt iuxta iuris communis dispositionem, tantum deberet esse solius Episcopi suffragium, quantum totius Cap. quod & iura Canonica, & ciuilia suadebant, iura quidem Canonica* in cap. pastoralis in princ. de rescript. *vbi glo.*

verb.plures, vers. simile est c.scriptum, §.& si partes de elect. *vbi Abb.*n.6.c.postulastis. §.ad quod breuiter. de concess. præben. *vbi glo.* Clem.plures de iure patron. *iura ciuil.*in l.liber homo. §.Titius.ff. de hæred.instituen.l.si pater filio de vulgari l.si quis Titio de vsufructu accrescendo, *ex quibus tandem inferebatur, prædictam consuetudinem, Capituli, post ius quæsitum Episcopo in communione vigore statuti fundamentalis non potuisse consuetudinem, sed præscriptionem ex illa potissima, & validissima ratione, quia agebatur de auferendo iure Episcopo competenti. Præterea ad decisionem in causa Fauentina magis in specie fuit responsum, in ea nihil in specie fuisse cogitatum de differentia consuetudinis, & præscriptionis, quia nec agebatur de tanto, vel de quanto Episcopi suffragio, sed generaliter dixit de consuetudine relata, ad tex.*in dict.cap.cum Ecclesia Vulterana, *& notum est in iure canonico consuetudinis, & præscriptionis nomina sæpe confundi*, c.cũ dilectus, & ibi glo.verb.præiudicet de consuetud.c.3. eod.tit.l *6.cuius confusionis meminit Abb.*in c.fi.n.20. vers.scias tamen. de consuetud. *quam confusionem abusionem vocabulorum vocat Franc.Aret.*cons.23.n.11. vers.vbi iurisconsultus, *& indistinctam locationẽ Paulus de Castro*, in l.cum de consuetudine ff.de legibus *Balbus* de præscrip.p.1.q.10.n.11.vers.Canonistæ tamen &c.

100 Quæ decisiones, quatenus dicunt dictum † negotiũ versari in præscriptione, & non in consuetudine, de plano procedunt iuxta supradicta, maxime stante d. statuto fundamentali.

101 Quatenus vero dicunt † consuetudinem, seu præscriptionem contrariam 40. annorum sine titulo non sufficere, sed requiri immemorialem, patiuntur difficultatem, si solum attendatur statutum, quamuis expresse diceret, quod votum Episcopi esset pro dimidia p.quia in præscrip.contra statuta non videtur requiri tit.seu tempus immemoriale, quod solum requiritur vbi ius commune, seu iuris communis præsumptio est in contrarium, vt *in dict.cap.1.de præscr. in 6.*

102 Sicut in consuetudine propria contra statuta non requiruntur 40.anni, † vt in consuetudine contra ius commune Canonicum, sed sufficiunt decem anni, vt cum Cardin.Alexand.*in cap.frustra* 8. *distinct.*docent *de consuetudine sect.3.num.41.* & Botteus *de synodo* 3.

103 *p.art.2.num.59.* Quamuis in † constitutionibus Concilij Prouincialis sit quædam declaratio S.Congreg. Concil.super *c.2.sess.24.de reform.*quæ sic ait. *Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis, non obstante lapsu decenni, quo non fuerunt obseruata.*

104 Nec refert dicere esse de iure communi † etiam Canonico, quod in his, quæ pertinent ad Episcopum & Capitulum, votum Episcopi sit pro dimidia parte, & tantum, quantum totius Capituli, vt in *d.c.postulastis*, quod melius id probat, quia videtur æquiparare Episcopum, & Capitulum cum aliis, nisi demus etiam de iure, quod collatio spectet ad Episcopum, & Capitulum, alias ius illud Episcopi resunderetur totum in statutum.

105 Vnde iuxta supradicta dicendum videtur, † quod sicut est contra ius excludere Episcopum à prouisione, & collatione præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei nisi vnum votum, vt vnius Canonici, quia id est quasi eum excludere, & ideo in d.causa Placentina non sufficere quadragenariam sine tit.sed requiri etiam tit.aut immemorialem.

Ex alio etiam capite † posset esse necessaria immemorialis in dict.Placentina, scilicet si forte in d.confirmatione d.statuti esset clausula decreti irritantis, quæ operatur non solum, quod statuentes non possint statutum reuocare, *cap.dilecto de Præb.* † *ad fi. ver. nisi forte*, & ibi gl. Abb.& alij, Feli.*in cap.cum accessissent de constit.n.7. & 8.* & ibi Decius *à n.19.*sed etiam, quod non possit contra illud induci consuetudo, seu præscriptio, nisi sit immemorialis, vt dicetur infra *n.179.* 106 107

§. 1.

De prouisione præbendæ Pœnitentiariæ, lecturæ, Doctoralis & Magistralis.

SVMMARIA.

*IN aliquib.Præbendis circa earum prouisionem ius est speciale, vt in Pœnitentiaria, & Præbenda lecturæ, & Præbenda Doctorali, & Magistrali, quod explicare oportet, n.*108.

*In primis de Pœnitentiaria, ad cuius prouisionem, & dispositionem spectet, n.*109.

Decreto Concil.Triden. statutum est, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesijs, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proximæ vacaturæ ab Episcopo instituatur, &c. numero 110. *quod decretum, cum loquatur tantum in Cathedralibus non habet locum in Collegiatis, vt Sacra Congregatio censuit, cuius declaratio ponitur, numero* 111.

*Pœnitentiarius institutus eo ipso habet à iure, & Concil. facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius Diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & est veluti Parochus totius Diœcesis, nec requiritur noua licentia Ordinarij &c. nu.*112. *vnde quilibet poterit ei confiteri, & satisfaciet præcepto, n.*113. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Non tamen poterit audire confessiones in alia Diœcesi etiam habentium Bullam, vel licentiam sui Parochi, n.*114.

*Nec habet facultatẽ absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit, nu.*115. *vbi ponitur declaratio S. Cong.*

*Pœnitentiario potest Episcopus committere absolutionẽ, de qua Concil.c.6.sess.24. de refor.nu.*116. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Quamuis habeat facultatem absoluendi à casibus reseruatis, tenetur nihilominus integras cõfessiones audire, & non solum casuum reseruatorum, & omnibus confiteri volentibus tenetur sui copiam facere, non tamen debet tenere virgam, num.*117. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Nec potest recusare audire confessiones volentium eis confiteri n.*118. *vbi ponitur declaratio S.Cong. & si recusat potest puniri & priuari ab Episcopo, sine aduncis. n.*120.

Reprobatur dictum Zechi, sub verb. forte, Pœnitentiarium ad id cogi non posse, ex debito iustitiæ, numero 121.

*Non tenetur Pœnitentiarius ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non adsit certis anni temporibus n.*122. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

Pœni-

pœnitentiarius, dum confessiones in Ecclesia audit, censetur præsens in choro num. 123. dum eas actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etiamsi ibi priuatim officium recitet. nu. 124. vbi ponitur declaratio S. Congreg. & non solum censetur præsens in choro, sed etiam in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, n. 125. vbi ponuntur declarationes d. S. Congr.

Cum vnio Præbendæ proxime vacaturæ, facta pro Pœnitentiario sit facta authoritate Concilij, censetur præseruata in reg. 12. Cancellariæ, de reuocat. vnionũ etiã sisit facta authoritate Sedis Apost. vt Congreg. censuit, cuius declarat. ponuntur, n. 126. quod intellige de Præb. canonicali, & non de portione, & etiam de præbenda vacante in mense ordinarij, & non reseruato. n. 127. vbi ponuntur declarat. S. Congr. Idem etiam intelligendum in Præbenda Theologali seu lecturæ eligenda & deputanda ex decreto Concilij sessione 5. de reform. c. 1. vers. in Ecclesiis autem, n. 128. vbi ponuntur decla. S. Congreg.

Non impeditur assignatio & deputatio præbendæ pro Pœnitentiario per optionem post electionem factam in Ecclesiis, in quibus viget ius optandi, quamuis ante erectionem rectè posset optari, nu. 129. vbi ponitur declar. S. Congr. Et concordantur aliquæ declara. super d. c. 1. in simili, de Præbenda lecturæ, quæ videbantur contrariæ, n. 130. & 131.

Præbenda semel erecta & deputata in Pœnitentialem pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, nu. 132. vbi ponitur declaratio Sacræ Congregationis. Nec Pœnitentiarius, cui certa Præbenda est deputata, & vnita, potest optare aliam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, n. 133. nec etiam dimisso, n. 134. vbi est declaratio S. Congregationis. Et idem erit in præbenda Theologali.

In Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia illis annexa, præstimonium quod habebat Pœnitentiarius, seu Theolsgus poterit ab alio optari, & Pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, n. 135.

Præbenda primo vacans post Concilium, pro quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an pro Pœnitentiario remissiue n. 136.

Quamuis in Hispania fuerint magnæ controuersiæ inter Episcopos, & Cap. super prouisio. Pœnitentiariæ, resoluitur institutionem officij Pœnitentiarij, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, ad solum Episcopum spectare, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt sæpe S. Cong. declarauit, cuius declarationes ponuntur, nu. 137. & seqq. & numer. 140. ponitur dec. Rotæ, & nu. 141. resolutio eiusdem, & alia. n. 142.

Quamuis in Concilio Compostellano statuatur, quod prouisio Pœnitentiariæ fiat præuio edicto, & concursu, id non videtur vsu receptum, nec requiritur concursus ex Concil. quod solum ad parrochiales eum requirit, n. 143.

Quod dictum est electionem personæ Pœnitentiarij quãdocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere, non procedit vbi vacat in mense Apostolico, vel adest alia reseruatio seu affectio, nam tunc ad Papã pertinet ratione reseruationis, n. 144. vbi ponitur declaratio S. Congreg.

Occurrente vacatione Pœnitentiariæ, sede Episcopali vacante Capitulum non poterit illam prouidere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Cap. sed spectabit ad Papam priuatiue stante reseruatione reg. 2. Cancel. & cessante reseruatione, reseruaretur futuro Episcopo, nisi Papa præueniret, à n. 145.

Præbenda pro Pœnitentiario à Capitulo sede vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstandum est ex declaratione S. Congreg. quæ videtur loqui in prima assignatione, & procedit vbi nõ fuerat per Episcopũ Pœnitentiarius institutus, & electus cum vnione præbendæ proxime vacaturæ; nam alias posset Capitulum sede vacante assignare, & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam præbendam vacantem in mense Ordinario, &c. à numero 148.

Pœnitentiaria potest resignari sicut aliæ præbendæ, etiã in fauorem alterius, dummodo habeat qualitates requisitas, & dari in coadiutoriam, n. 51.

De qualitatibus requisitis in Pœnitentiario remissiue, n. 152.

De Præbenda lecturæ, ad cuius dispositionem, & prouisionem pertineat, nu. 153.

Decreto Concilij statutum est, quod in Ecclesiis, in quib. præbenda, aut præstimonium, seu aliud stipendiũ pro lectoribus S. Theologiæ deputata reperiuntur, de cætero non nisi personis idoneis conferantur, &c. in Ecclesiis autem Cathedralibus, ac in Collegiatis existentib. in insigni oppido, &c. vbi nulla præbenda, aut præstimonium seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda primo vacatura ad eum vsum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur, &c. n. 154.

Nihilominus ad hoc, vt talis præbenda primo vacatura sit Theologalis, & in Theologalem maneat erecta, requiritur actualis deputatio, ex declaratione Papæ, & S. Congregat. cuius declarationes ponuntur, numero 155.

Satisfit Concilio, etiam Theologiam scholasticam legendo ex sententia S. Cong. n. 156.

De tempore, & hora, & materia lecturæ, & tempore vacationis, & de substituto ponendo, numero 157. 158. & 159.

Circa dubium propositum de prouisione distinguitur inter præbendas Theologales, seu lecturæ erectas, & deputatas ante Concilium, & inter erectas & deputatas post Concil. n. 160.

In erectis ante Concilium seruandum est, quod ante Concil. & earum collatio, & prouisio ab illis fieri debet, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat, n. 161.

In erectis post Concilium electio personæ, seu lectoris ad solum Episcopum spectat, collatio autem præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, ex sententia S. Cong. cuius declarationes ponuntur, 162. & n. 163. ponitur resolutio Rotæ.

Id videtur procedere, quando talis præbenda vacaret in mense Ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias esset reseruata seu affecta, electio personæ, & collatio spectaret ad Papam, n. 164.

In Regnis Castellæ, & Legionis præbendæ lecturæ erectæ, ex decreto Concil. in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Cap. ad instar Canonicatuum Doctoralium, & Magistralium, numero 165. Quamuis in vna Toletana fuit resolutum per Rotam in ea, nec Bullam Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare, vt in dec. positis, numero 166. & refertur doctrina Gonçal. circa id & circa eam aliqua notantur, n. 167.

De Canonicatibus, & Præbendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum prouisionem, & dispositionem spectant, n.168.

Per Bullam Sixti IV. & Motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum coronæ Castellæ, & Legionis erectus fuit, & institutus vnus Canonicatus, & Præbenda pro Doctore, vel Licent. in vtroque, vel altero iure, qui dicitur Doctoralis, & alter pro Magistro, seu Doctore, vel Licent. in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo, eius voto pro vno computato, & Cap. per vota secreta, præuio edicto, ac publico examine, & iuram. ordinaria authoritate prouiden. vt latius in Bulla Sixti IV. & scedula Motus proprij Leon. X. ac literis super eo expeditis hic positis, n.169.

Iuramentum de eligendo magis idoneum, quando sit præstandum? à num.170. resoluitur, quòd tactis Euangeliis, & an per procuratorem, seu Vicarium? à num. 172.

An in Ecclesiis, in quibus non est in vsu præstare iuramentum in electionibus huiusmodi Canonicatuum, de eligendo magis idoneum, valeat electio facta sine tali iuramento, quæ videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum, quæ derogat iuri canonico? num. 176.

Contrarium videtur verius, propter decretum irritans Bullæ, & Motus proprij Leonis, q. in fi. positum refertur ad totam dispositionem, nisi ponatur respectu proximæ dispositionis &c. & contra constitutionem habentem decre. irritans non valet, nec potest induci consuetudo, ex communi contra aliquos, nisi sit immemorialis, quæ tamen non potest dari modo in proposito, nec potest applicari alia limitatio, quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, &c. à n.177.

An requiratur pro forma, quod vota præstentur secreto, ita vt, si palam præstentur, electio sit nulla? à numero 183. resoluitur, quod sic, etiamsi vnus tantum id faceret.

Quamuis in aliis actibus Capitularibus de iure non requiratur, quod vota præstentur secreto, expediret tamen, quod in omnib. votaretur secreto, &c. Quamuis in consultationibus S. Consistorij, vbi vota sunt consultatiua, aliud expediat. n.185.

An in electione Canonicatuum vota ita debeant esse secreta, vt nunquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina, vt sit in electione Canonica, & in electione S. Pontificis per seruitium, à nu. 186. resoluitur, id non satis esse, sed vota debere esse omnino secreta, & nunquam publicanda, &c. & ita practicatur, &c.

Reputaretur electio secreta, si Capitulum poneret aliquos qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in electione regularium, à nu. 189 vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

An, si aliquis Canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta? à n. 192. resoluitur esse nullam, non solum, si id faceret palam, & permittente Cap. sed etiam secrete, nisi id faceret in fraudem ad annullandam electionem.

Si quis de facto attentaret dare votum publice, seu palam, non debet permitti à Capitul. sed quod secreto illud det, alias electio esset nulla, imo tanquam indignus posset excludi à voto, &c. n.195.

Si ante electionem aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non intraretur electio. n.196. & seq. vbi adducitur declaratio S. Cong. & etiam, quamuis quis seruaret, & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non vitiatur electio, & cætera numero 198.

Cum prædicta electio fieri debeat per vota omnino secreta, legitime impeditus, qui potest alteri dare vices suas, non posset dare mandatum de eligenda certa persona, à n.199.

Qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verbo illi iniungere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret peccaret, quamuis valeret votum alteri datum, n. 202.

Cum nota sint omnino secreta, videtur quod posset Canonicus, cui alter dedit suum votum, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto impediti alteri, etiamsi dedisset libere vices suas, n.203.

Cum d. electio debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, nõ potest aliter fieri per viam inspirationis, aut compromissi. n.204. vbi adducitur declaratio S. Cong.

An quando in vltimo scrutinio duo habent paria vota, deueniendum sit ad sortes, an vero prius ad qualitates, vt plures tenent, & fuit practicatum? à numero 205.

Resoluitur deueniendum ad sortes, ex Bulla Leonis, non obstante obseruantia contraria &c.

An qui non interfuit actibus oppositorum posset votare? resoluitur contra Rotam posse, n.213.

An huiusmodi controuersiis, & aliis occurrentib. in prouisione horum Canonicatuum quis debeat esse iudex, an solus Ordinarius, an vero simul cum Capit? à nu. 214.

Resoluitur, quod supposito, quod deueniẽdũ esset ad qualitates concurrentium, qui habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum, & Capitulũ spectat electio, & prouisio spectaret ad eos iudicare de qualitatibus extraiudicialiter, &c. in controuersia autem, an deueniendum esset ad sortes, an vero ad qualitates, & an alter esset inhabilis, & electio esset nulla, &c. solus Ordinarius debet esse iudex, nisi vbi esset consuetudo contraria legitime præscripta, &c.

An post electionem requiratur collatio, an vero electio ipsa habeat vim prouisionis, & collationis? numero 219.

Rosoluitur attenta Bulla Leonis videri electionem ipsã habere vim prouisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, praxim tamen, & consuetudinem Hispaniæ habere in huiusmodi Canonicatibus post electionem fieri collationem ab Episcopo & Capitulo, cui videtur standum, &c.

An prouisio huiusmodi Canonicatuum debeat fieri infra semestre, alias deuoluatur ad superiorem à num. 222.

Resoluitur affirmatiue, quamuis, aliquando Capitula id non obseruent, & deuolutio fiet cum eisdem qualitatibus, licet superior, ad quem fit deuolutio, non teneat ponere edictum, nec facere concursum, & cum Episcopus in huiusmodi prouisione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, non fiet deuolutio ad ipsum n. 224.

Cum isti Canonici sint priuati ipso iure huiusmodi Canonicatibus ob absentiam vnius mensis à ciuitate absque Ordinarij vel Cap. licentia, ex d. Bullis, si infra semestre ab huiusmodi absentia Ordinarius, & Capitulum non prouiderint, vel non egerunt super declaratione vacationis, fiet deuolutio ad superiorem n.225.

n.215. Nec potest dici, quod ad istam priuationem requiratur declaratio, & voluntas Cap. sicut dicitur de caducitate emphiteosis, quia ista priuatio est per Papam inducta in pœnam non residentium, & in fauorem publicum Ecclesiæ, non Cap. quod potest illos tolerare. &c. n.226.

Idem erit, si haberent licentiam absentiæ, nullam tamen, nam verba Bullarum intelliguntur de licentia valida, quamuis ad effectum, vt non vacent huiusmodi Canonicatus ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarij, vel Capituli iniusta, & illicita, & sine legitima causa, & cum licentia Ordinarij, vel Capituli possent gaudere mensibus vacationis, &c. à numero 227.

Dare huiusmodi licentiam videtur spectare ad Capitulum ad quod spectat ipsorum Canonicatuum prouisio, & non ad Capitulum, cum Portionariis, &c. n.230. Quamuis, si isti Canonici essent legitime occupati in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno cum portionariis, non esset opus licentia Capituli Canonicorum, n. 231. Sed si essent habiti pro præsentibus pro negotiis fictis, seu sub falso prætextu negotiorum cum non sint legitime absentes, nec habeant licentiam Capituli Canonicorum, videtur habere locum priuatio numero 232. & licentia debet esse expressa, nec sufficit tacita num. 233.

108 SEd quia in aliquibus præbendis, circa earum prouisionem ius est speciale, † vt in pœnitentiaria, & præbenda lecturæ, & in Regnis coronæ castellæ, & Legionis in præbenda Doctorali, & Magistrali per Bullas Sixti IV. & Leonis X institutis, explicare oportet, quod in eis sit obseruandum.

Et in primis de pœnitentiaria dubitatur, ad cuius
109 prouisionem, † & dispositionem spectet? de cuius antiquitate Socrates *historiæ tripartitæ l.9. c.35.* & Iouerius *l. sanctionum Ecclesiasticarum* agens de Concilio Oxonien. *§.15. fol.134.*

110 In quo permittendum est † decreto concilij Triden. *sess.24. de reform. cap.8.* statutum esse, quod in omnibus cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo instituatur, &c. Quod decretum cum loquatur tantum in †
111 cathedralibus, non habet locum in Collegiatis, vt S. cong. concilij censuit 15. Maij 1584. his verbis. *Dubitatur, an mens, & intentio Concilij sit, quod in Collegiatis Ecclesiis necessario instituatur Pœnitentiarius, cū vnione Prebendæ primo vacaturæ, ex quo ibi solum de Cathedralibus expressa mentio fiat, quare supplicatur pro par. D. Ludouici Pimentel, de quibusdam Canonicatu, & Præbenda in Collegiata prouisi super huiusmodi dubio à Sanctissima cong. declarationem fieri, & si aliquādo iam facta sit, de illa sibi copiam authentica dari mandari. Congr. censuit decret. supradictum intelligi oportere in Cathedralibus tantum, non autem in Collegiatis.*

112 Et Pœnitentiarius institutus † eo ipso habet à iure, & concilio facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius Diœcesis & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & est veluti Parochus totius diœcesis, nec requiritur noua licentia Ordinarij, vt aliqui male dicunt, est enim Ordinarius confessor illorum de Diœcesi. Zechus *de republica Ecclesiastica c.24.* de capitulo, & canonicis *sub n.16.* licet Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. Pœnitentiarius §. quarto* videatur dicere eum esse delegatū Episcopi.
113 Vnde quilibet poterit ei confiteri peccata, † & fa-

tis faciet præcepto *c. omnis vtrinsque sexus de pœnitentiis & remissio.* vt censuit S. cong. concil 16. Febru. 1595. his verbis. *An si quis confessus fuerit sua peccata semel in Paschate Pœnitentiario deputato in vim decreti concil. Trid. sess.24. capitulo 8. dicatur satisfecisse præcepto contento* in capitulo omnis vtriusque sexus de pœnitent. & remissio. *cong. censuit satis fecisse.*

Non tamen poterit audire confessiones † in alia 114
Diœcesi, etiam habentium Bullam, vel licentiam sui parochi, iuxta declarationem Abulen. infra adductam, *c.8. n.87. ad 4.* cui est standum, tanquam certissimæ, & authenticæ, quicquid post alios dicant Enriq. *in sum. l.7. c.12. n.3.* & P. Suarez *4. tom. de pœnitentia, disp.28. sect.4. n.18.*

Nec habet facultatem † absoluendi à casibus E- 115
piscopo reseruatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit. Nau *cons 20. de pœnitentiis & remissio.* Concilium Prouinciale Compostellanum *act.2. decreto 38.* & censuit S. Cong. Concil. his verbis. *Pœnitentiarius non potest absoluere quemquam in casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi specialim dederit authoritatem.* Zechus *sup.* 116

Cui etiam potest Episcopus committere † absolutionem, de qua concilium *c.6. sess.24. de reform.* vt in seq. declarationib. super illo. Prima, *Congre. censuit ab Episcopo posse, nō tamen Vicario generali, seu etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committi absolutionem capituli huius.* Secunda, *Episcopus potest absoluere, & per confessarium, & per vicarium absoluendum in similibus casibus specialiter constitutum.*

Et quamuis habeat † facultatem absoluendi à casi- 117
bus reseruatis, tenetur nihilominus integras confessiones audire, & non solum casuum reseruatorum cum sit confessor ordinarius, vt dictum est, maxime iuxta sententiam Adriani *de confes. q.4.* Silu. *verb. confessio 1. q.19.* Victoriæ *in sum. de confes. n.162.* Cani. *in relect. de pœniten. p.5 circa fi.* & Suarez *4. tom. de pœniten. disput.31. sect.1.* & omnibus confiteri volentibus tenetur sui copiam facere horis opportunis, non tamen debet tempore, quo est in sede, tenere in manu virgam, sicut in vrbe, cum in Hispania non sit in vsu, vt in Abulen. censuit S. Cong. 21. Apri. 1587. his verbis: *Cong. ad primam dubitationem respondendum censuit, Pœnitentiarium teneri integras confessiones audire, non autē solos casus reseruatos. ad secundā; debere eundem peccata confiteri volentibus sui facere potestatem horis opportunis loco, & sede Episcopi, ad quem hoc spectat arbitrata; quo vero ad tertiam, an debeat tenere in manu virgam, seu bachetam tempore, quo sedet in dicta sede, respondit nouas consuetudines non iudicari.*

Nec potest † recusare audire confessiones valen- 118
tium ei confiteri, vt Sacra congregatio censuit his verbis; *Congregatio Concil. censuit Pœnitentiarium non posse recusare audire confessiones illorum Parochianorū, vbi sunt Pœnitentiarij, volentiū eis cōfiteri sua peccata.*

Et si pœnitentiarius recusat † audire confessiones 119
potest puniri, & priuari ab Episcopo, vt censuit Sacra congregatio his verbis, *si Pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuerit confessiones audire, puniri potest ab Episcopo, & priuari.* † Quæ priuatio 120
videtur posse fieri ab ipso Episcopo, siue adiunctis, non obstante decreto concilij *capitulo 6. sess. 25. de reform.* vt alias diximus *supra tertia part. cap. 4. à numero 18.*

121 Vnde apparet falsum esse † quod ait Zechus sup. *verb. forte*, pœnitentiarium ex debito iustitiæ, ad id cogi non posse.

122 Non tamen tenetur †Pœnitentiarius ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, dummodo non absit certis anni temporibus, vt in sequenti declaratione Sacræ Cong. *non potest Pœnitentiarius cogi ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dum tamen non absit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt & diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum Quadragesimæ, Aduentus, 4. temporum, Resurrectionis, & Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Mariæ, Natiuitatis D. & omnium Sanctorum.*

123 Et pœnitentiarius, dum confessiones † in Ecclesia audit, censetur præsens in choro, vt *in d. c. 8. Concil. ad fi.* & in Conci. Prouinciali Compostellano *actione 2. decreto 39. ad fin.* & in seq. declaratione Sacræ Cong. *cum Pœnitentiarius audit confessiones, vel casuum reseruatorum, vel venialium peccatorum, præsens esse in choro consetur.* Consonat Concilium Mediolanen. *5. p. titulo, quæ ad distributiones pertinet. versiculo primo.*

124 Vnde infertur solum † censeri præsentem in choro, dum confessiones actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etiamsi ibi priuatim officium recitet, quia antea confessiones audiuit, vel vt postea opportunius illis incubat, vt in declarationibus sequentibus Sacræ Congregationis, *præsens autè in choro non censetur, dum Missam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportunius auditioni confessionum incumbat. Alia, Pœnitentiarius habendus est pro præsenti in choro, dum audit confessiones in Ecclesia, siue in confessionario, siue extra, non autem pro tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuate, quia, antequam recitaretur horæ can. in choro, audiuit confessiones, nec si dixerit Missam, est censendus præsens in choro,* consonat Concilium Mediolanense *5. vbi supra vers. 2.* de eo autem, quod in istis declarationibus dicitur de celebrante Missam, vide supra *3. par. cap. 2. à num. 36.*

125 Et non solum censetur præsens in choro, sed etiam † in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, &c. vt in declarationibus sequentibus super d. ca. 8. ibi, *præsens in choro, &c.* tam si *essent distributiones quotidianæ, quã elemosynæ, quæ distribuuntur pro associandis, vel sepeliendis cadaueribus defunctorum, vel pro supplicationibus, & processionibus habitis.* Alia, *Pœnitentiarius non solum censetur præsens in choro, & non potest priuari quando confessiones audit, sed etiam censetur præsens processionibus, & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit confessiones, sed non sufficit, quod sit in confessionario, nisi realiter ipse confessiones audiat.*

126 Et cum vnio Præbendæ † proxime vacaturæ facta pro Pœnitentiario sit facta authoritate Concilij in d. decreto, censetur præseruata *in reg. 12. Cancellariæ de reuocatione vnionum* per illa verba *non tamen Concily Triden. authoritate*, etiamsi sit facta authoritate Sedis Apostolicæ, vt in declarationibus sequentibus super *d. c. 8. ibi, an vniones factæ authoritate Sedis Apostolicæ in casu huius capituli in fauorem Pœnitentiarij dicantur, saltem ex verisimili mente comprehensa in hoc decreto ad effectum, vt tales vniones cadant, vel ne sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum? Congregatio censuit huiusmodi vniones cadere sub exceptione d. regulæ.* Alia, *Congregatio censuit Concilium debere intelligi etiam de vnione facta authoritate Sedis Apostolicæ in fauorem Pœnitentiarij ad effectum, vt in d. vnio non cadat sub regula reuocatoria vnionum, sed sit præseruata per verba illa contenta in regula, præterquam authoritate Concilij facta. 1588.*

Et d. decretum intelligitur de Præbenda canonicali, †quæ absolute dicitur Præbenda, & non de portione, alias assignatio est nulla, & etiam intelligitur de præbenda vacante in mense Ordinarij, & non reseruato, & ita censuit Sacra Congregatio Concilij, vt in declarationibus sequen. super d. capite octauo, *Portio, quæ sit in Ecclesia, in Præbendam Pœnitentialem erigi non potest, sed Præbenda canonicalis, & si non essent Præbendæ, sed fructus omnes in distributionibus quotidianis consisterent, tunc distributiones habebuntur, pro Præbenda.* Secunda *an assignatio vnius Portionis Ecclesiæ Cathedralis loco Præbendæ facta ab Episcopo pro Pœnitentiario subsistat? Congregatio censuit, non subsistere, & an prouisio facta per Capitulum, Sede vacante, de Pœnitentiario cum hac portione primo demortuo, sit valida? Congregatio censuit esse inualidam, & an prouisio per successorem facta de Pœnitentiario cum eadem portione censeatur bona, vel potius ab eo nominatus indigeat prouisione Sedis Apostolicæ, quia ex quo portio vacauit Sede Episcopali vacante videtur prouisioni Papæ reseruata? Congregatio censuit non esse bonã, & an Pœnitentiarius sic institutus acquisierit aliquod ius ad Canonicatus, & Præbendas eiusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante de quibus authoritate Apostolica fuit prouisum, cum Canonicatus, & Præbenda prima vacatura spectant ad Pœnitentiarium, & ideo prouisio sit nulla? Congregatio censuit validam esse, quoniam hoc decretum non comprehendit Præbendas Sedi Apostolicæ reseruatas.*

Et Episcopo seguntino sic responsum est, *Congregatio censuit assignationem Præbendæ Pœnitentiario nõ intelligi de Præbenda, quæ est Portio, sed de ea, quæ est Canonicatus, aliter facta est nulla; item d. Præbendam intelligi de vacante in mense Ordinarij. Item vacante Canonicatu, & Præbenda signata Pœnitentiario in mense Papæ non potest prouideri per Capitulum, neque etiam per Episcopum successorem, quia tunc eius prouisio ad solum Papam spectat.* Quarta, ibi, *proxime vacaturæ, non tamen in mense Papæ.* Quinta *Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacans non potest erigi in Præbendam Pœnitentialem.*

Et Duci Albano sic rescriptum est, *omnes illustrissimi Domini mei Cardinales declarauerũt, quod decretum Concily Tridentini* sessione vigesima quarta, capite octauo. *de pœnitentiario non habent, nec habet locum in mensibus reseruatis S. Sedi Apostolicæ, vel in illis, in quibus Dominatio vestra habet indultum, nisi indultum habens consensum dederit. Datum Romæ 23. Martij 1585.*

Ascan. Cardin. Carrafa.

Et Episcopo Laurien. sic rescriptum est. *Sacra cõgregatio Cardinalium Concil. Trid. interpretum censuit deputationem & institutionem præbendæ pro pœnitentiario, non habere locum in canonicatib. & præb. vacantib. in mensib. Apostolicæ Sedi reseruatis.* Et declaratio tertia infra adducta *n. 138.*

Et idem † est in Præben. Theologali, seu lecturæ erigen. & deputanda ex decreto concilij *sess. 5. de reformatio. c. 1. versicul. in Ecclesiis autem*, nam similiter illud decretum non habet locum in portione, nec in Præbenda vacante in mense Papæ, aut alias reser- 127

uata,

uata, vt in sequent. declarationibus Sacræ Congregationis super *d.c.*1.ibi, *Si vacauerit Portio, non excluditur hoc decreto, quia non venit appellatione Præbendæ, & sic fuit declaratum in vna Placentina Portionis*, Secunda ibi *prima vacatura. &c. non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, & idem in Præbenda pœnitentiali.* ita fuit rescriptum Valentino, Ciuitaten. & Gadicen. Tertia *intelligitur etiam Præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatibus, & Præbendis S. Sedi Apostolicæ reseruatis, idem si in prædictis mensibus Cardinales haberent indultum à Sede Apostolica.*

Non tamen impediretur assignatio, & deputatio
129 præbendæ pro Pœnitentario per optionem, † post erectionem factam in Ecclesiis, in quibus viget ius optandi, quamuis ante erectionem recte posset optari, vt in seq. declaratione S. Cong. *in Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur Præbendæ, si ea, quæ post Concilium primo vacauit, non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed si ante optionem Episcopus erexit, erectio præualet, etiamsi postea optaretur.*

Et ita etiam procedunt, & concordantur seq. declarationes super *d.c.*1. in simili de Præbenda lecturę
130 quę videbantur † contrarię. Prima, *in Præbenda primo vacatura post Concilium locum optio non habebit, si autē de ea, quæ vacauit prouisum non fuit pro theologo, relictū est ordinari decisioni iudicum.* Secunda, *Præbenda, quæ vacat, potest optari, nec illa potest erigi in theologalem, quia Concilium loquitur de Præbenda vacatura, cum ista non vacauerit, quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur theologo, quæ remanebit post optionem,* nam prima declaratio istarum, quatenus ait, quod præbenda prima vacatura non potest optari, procedit post erectionem factam in præbendam theologalem. Secunda vero, quæ ait, quod potest optari, procedit ante erectionem, vt in d. declaratione de
131 pœnitentiaria: quæ procedit † quando ante vacationem præbendæ non fuit institutus Pœnitentiarius cum vnione præbendæ proximæ vacaturæ iuxta dict. decretum *cap.*8. nam alias præbenda postea vacans nullo modo posset optari, cum esset debita Pœnitentiario antea instituto.

Præbendaque semel erecta, & deputata in Pœni-
133 tentialem † pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, vt in seq. declaratione S. cong. *non potest optari præbenda, quæ fuit erecta, & deputata in Theologalem pro Theologo à seq. Canonico.*

132 Nec rursus pœnitentiarius, cui certa præbenda † est deputata, & vnita, potest optare aliam præbendam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, vt per Nauar. consil. 14. *de reb. Ecclesiæ.*

Et non solum † retēto, sed nec etiam dimisso offi-
134 cio, vt in seq. declaratione super d.c.8. ibi, *Pœnitentiarius, nec retento, nec dimisso officio, potest optare aliam Præbendam, cuius officio fuit perpetuo vnitus vnus Canonicatus, & certa Præbenda ex hoc decreto Concilij, & authoritate Apostolica vnio confirmata fuit.* Et idem erit in præbenda Theologali. Et posthæc ita docet Gonçal. *glos.*34. *ex n.*78. & 80. vbi adducit istas declarationes.

In Ecclesiis tamen, vbi non optantur præbendæ
135 † sed præstimonia illis annexa, vt in corduben. præstimonium, quod habebat Pœnitentiarius, seu Theologus, poterit ab alio optari, & rursus pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, & ita seruatur in d. Ecclesia corduben. & idem est in canonicis Doctoralibus, & Magistralibus, qui non possunt optare alias Præbendas, nec suæ ab aliis, nec contrarium seruatur in dict. Ecclesia corduben. quia solum optantur præstimonia, & non præbendæ, vt male ait Gonçalez *ibi numero* 83.

Et Præbenda prima † vacans post concilium pro
136 quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an vero pro Pœnitentiario? vide secundam declarationem Sanctæ Congregationis infra adductam, *numero* 155.

His præmissis deueniendo † ad dubium propo-
137 situm quamuis in Hispania fuerint magnæ controuersiæ inter Episcopos, & Capitula super prouisione pœnitentiariæ, vt per Nauar. *cons.* 11. *ne Sede vacan.* resolutione dicendum est institutionem officij Pœnitentiarij, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, sed etiam quoties occurrerit vacatio dicti officij, atque adeo prouisionem officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectare absque interuentu Capituli, collationem autem Præbendæ vnendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt colligitur ex d. decreto Concilij, & iam sæpe Sacra Congregatio declarauit, vt declarationibus seq. † prima E-
138 piscopi Aurien. 6. Octob. 1572. *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per solum Ordinarium potest institui, ad quē quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit, pro exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus,* refert Zerola *in praxi* 1. *p. verb. Pœnitentiarius §.* 3. Secunda Episcopo Segobien. *cum decreto Concil. Trid. sess.* 24. *c.* 8. *cauetur, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione Præbendæ proximæ vacaturæ ab Episcopo instituatur, dubitatur, an quoties occurrerit vacatio officij Pœnitentiarij, & per consequens præbendæ illi annexæ prouisio illius pertineat ad solum Episcopum, absque eo, quod Capitulum in aliquo se intromittere possit? Sanctissimus D. noster, referente Cong. Concil. decreuit institutionē officij Pœnitentiarij, nec nō electionem personæ Pœnitētiarij, quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere absque cōsensu Capituli, collationem autem Præbendæ vnienda, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat die* 21. *May* 1575. Tertia Sanctissimus D. noster Greg. XIII. censuit officium pœnitentiarij, nec non eiusdem personæ electionem quandocumque faciendam, & etiam quotiescumque occurrerit vacatio d. officij, ad solum Episcopum absque cōsensu Capituli pertinere, collationē aūt Præbendæ vniendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea pertinebat, & talis deputatio, & institutio non habet locum in Canonicatibus, & præbendis S. Sedis Apostolicæ dispositioni reseruatis, & affectis.

Et alias Episcopo Segobien. sic rescriptum est, *pro parte Capituli dubitatum fuit circa collationem Præbendæ Pœnitentiarij, quia Capitulum prætendit, quod debeat fieri simul, quoniam antea collatio etiam erat cōmunis, prout etiā post Concilium fuit communis, nam in prima erectione Pœnitentiariæ prima collatio, quæ fuit facta, fuit celebrata in simul, vnde ita etiam in simul dicebat debere celebrari, quoties in posterum contingeret vacare, Cong. Concily censuit, ita obseruandū, vt si vacatio contigerit in mense Apostolico, ad Summū Pontificem, vel ad eum, qui indultum habeat in mensibus Apostolicis, si in mense solius Episcopi, ad Episcopū*

solum, si in mense communi, ad Episcopum, & Capitulum communiter spectet.

Quæ declaratio de sola collatione præbendæ loquitur, & non de electione personæ, & Episcopo Abulen. sic resc̃riptum est, *An vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiarij, de eis prouidere debeat solus Episcopus, quamuis teneat Capitulum simultaneam cum Episcopo collationem, vel sufficiat, quod voto Episcopi vnum ad duo vota accedant, vt persona per eum electa admittatur ad possessionem? Congregatio censuit electionem Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopũ absque consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat.* Et ita in aliis pluribus causis responsum est.

139 Et quod Pœnitentiarius † eligi debet ab Episcopo ex declaratione Sacræ Congregationis Concil. tradit Zechus sup. & ita ex declaratione Sacræ Congregat. resoluit Rota in causa Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram illustrissimo Mantica, in Maioricen. Canonicatus 15. Nou. 1593. coram Domino Millano, supra adducta, *cap. 1. numero 760.*

140 Et decisio in causa Abulen. † sic se habet *Decisum fuit ex declaratione S. Congregationis Concily Tridentini interpretum electionem personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, collationem vero Præbendæ communem esse Episcopi, & Capituli, sicuti ex statuto Ecclesiæ dispositum est, quod etiam à iure communi est constitutum secundum receptam Dd. opinionem, & à Rota comprobatam, Cassad.* dec. 22. de præb. *non obstat, quod declaratio S. Cong. debeat habere locum in primæua tantum officij institutione, ne alioqui Præbendæ collatio, quæ est communis Episcopi & Capituli, reddatur fere elusoria,* argum. cap. si ciuitas de sententia excom. l. 6. *glo.* in c. quamquam de vsuris eodem l. *Anch.* cons. 221. nu. 3. *Alex.* in l. si cum dotem, n. 18. ff. soluto matrim. *Craueta* consi. 118. num. 24. & 135. num. 25. *quia cum illa declaratio aperte dicat electionem Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, non solum ex primæua huius officij institutione, sed etiam quandocumque pro tempore vacare contigerit, nobis non licet eam infirmare,* c. cum inferior. de maiorit. & obedien. l. nam magistratus ff. de recep. arbitris l. ille quo. §. tempestiuum, ad Trebell. *neque est necessarium quod Concilium deroget statutis, & concordiis, quoniam sufficit derogare iuri communi, quod eandem continet dispositionem. Neque etiam obstat Concilium Prouinciale, quia, cum non appareat illud esse consummatũ à Summo Pontifice, non potest Episcopo auferre facultatem eligendi personam Pœnitentiarij contra dispositionem Concily Triden.* c. quod super his, & ibi *Abb. & alij* de maiorit. & obed. *Gemin.* in c. si modum nisi 17. dist. *& ita in causa Toletana Canonicatus in collatione Præbendæ lectionis S. Scripturæ fuit resolutum coram illustrissimo Aldobrãd. 18. Maij 1584. multo minus refragatur, quod dicitur, ita fuisse vsu receptum, quia adducitur vnicus actus Vicarij, qui sine speciali mandato non potuit acceptare decretum constitutionis synodalis, & Episcopo præiudicare, quoniam male agere non est ei commissum.* Paul. consil. 384. sub numero primo, l. prima, *Decius* consi. 143. sub numero tertio, *& multo minus potuit facere præiudicium successori, quia nec ipse Episcopus sine auctoritate Sedis Apostolicæ potuit ei nocere. capite veniens, & ibi notatur de transactio. nec ad rem facit obseruantia, quæ deducitur in Canonicatibus Magistralibus, Doctoralib. & S. Scripturæ, quia de his non loquitur Concilium, & cõsuetudo est stricti iuris, tantum habens potentiæ, quantum ei vsus concessit, & nihil amplius.* l. quod vero contra, & l. quod non ratione ff. de legibus *Baldus* in capite primo collatione quarta in fine qui feudum dare possunt, *Ripa* in l. Centurio, numero nonagesimoprimo de vulg. *Socinus Iunior.* consilio 101. numero tertio libro secundo & consilio quarto numero trigesimo quinto libro quarto *& ideo consuetudo debet probari in casu, de quo agitur, vt tradit Paulus Castren.* consilio 340. ad finem libro secundo *Ripa* respons. libro secundo capite 25. numero decimoseptimo *Purpuratus* consilio 512. numero nono & decimo, *Craueta* consi. 241. numero vigesimo versiculo ad tertium de consuetudine, *quare, cum in electione* Pœnitentiarij, *de qua est controuersia, huiusmodi consuetudo non probetur, Concilium Trid. quod secundum declarationem S. Congregationis soli Episcopo eligendi tribuit facultatem debet obseruari. Præterea, cum hæc consuetudo sit contra ius, non potest induci, nisi spatio 40. annorum sit præscripta c. vlt. cum glossa de consuetudine, & ibidem tenent omnes vt testatur Aretin.* cons. 44. n. 1. *& sequitur Alex.* cons. 68. n. 7. l. 2. *Curtius Senior* cons. 79. circa fi. *Socin. Senior.* cons. 26. n. 19. l. 2. *Pur.* dec. 15. n. 4. l. 3. *quare concludum fuit electionem* Pœnitentiarij *ad solum Episcopum pertinere, sed an cecurrus ab eo fieri debeat, Domini dixerunt recurrendum esse ad S. Triden. Concily Congregationem.*

Et ita Diuus Petrus Fernandez Terminius Episcopus Abulen. obtinuit executoriales contra Capitulum.

Et in vna Oscen. † Canonicatus 1. Februarij 1593. 141
coram illustrissimo Seraphino fuit resolutum, quod *stante erectione officij* Pœnitentiarij *per Episcopum facta cum vnione* Præbendæ *primo vacaturæ,* Capitulum *ad quod collatio spectabat, non potuit prouidere de primo vacante, cum non vacaret stante vnione, quæ statim sortita est effectum. Oldra.* cons. 257. *quæ vnio fieri potuit non obstante, quod prouisio spectaret ad* Capitulum, *Rota* dec. 1. de officio Legati in nouis, *Rebuf.* de vnio. nu. 26. *& Episcopus potuit, cum vacauit prima* Præbenda, *eligere* Pœnitentiarium *qui remittendus erat ad* Capitulum *pro collatione obtinenda, vt fuit resolutum in S.* congregatione: *& quamuis debuisset remittere ad* Capitulum, *tamen non ideo, quod non remisit ad illud, annullatur electio, vt fuit dictum in* Cassalen *coram Oriolen. quod annullata institutione, non ideo annullabatur præsentatio, & reg. 8. Gregorij Decimitertij quæ excipiebat Beneficia, de quibus fuit dispositum, non capit hoc, cum de eo satis dicatur dispositum per vnionem prius factam, & istud ius ex electione prædicta competẽs præseruatur per clausulam,* dummodo non alteri ius quæsitum. Et in Oscen. indulti infra relata *n.* 163.

Et in causa † Tarraconen. Canonicatus seu officij 142
Pœnitentiarij 5. Iun. 1596. coram D. Corduba fuit resolutum, *tam erectionem* Pœnitentiarij, *quam vnionem* Canonicatus, *&* Præbendæ, *solius Episcopi arbitrio relinqui per Concilium* sessione 24. de reform. ca. 8. *ibi* ab Episcopo instituatur, *vnde solus Episcopus absque vllo* Capituli *consensu potuit prædictum officium erigere, vt sæpius censuit Sancta Congregatio, nec vlla opus esse confirmatione Apostolica, vt clare Concilium disponit, & S. Congregatio censuit, & sic nominationem* Pœnitentiarij, *ac vnionem* Præbendæ *vacaturæ ab Archiepiscopo successore factam, & à Papa confirmatam non habere locum, cum facultas erigendi* Pœnitentiarium *à Concilio Episcopis concessa, per primam erectionem, ac vnionem expirauerit ad* l. boues §. hoc sermone de verbor. significat. *nec obstare confirmationem Apostolicam,*

cum

cum in ea non sit Papæ narrata erectio , & vnio antea facta, & sic sit surreptitia. & sic etiam non obstare clausulam, sublata, & decreti irritan. aliasque prægnantes in confirmatione appositas , cum regulentur à principali dispositione , & sic stante nullitate gratiæ nil operentur, &c.

143 Et quamuis † in Concilio Prouinciali Compostellano *act.3. decreto* 32. statuatur quod prouisio Pœnitentiariæ fiat præuio edicto, & concursu, id tamen non videtur vsu receptum, nec id seruant Episcopi, sicut nec alia plera que declarata illius Concilij, & licet Rota in d. Abulen. id remiserit ad S. Congregationem, an concursus ab Episcopo fieri debeat ad Pœnitentiariam, concludendum videtur, eum non requiri, nam Concilium solum ad Parochiales requirit concursum , & ita dicitur in d. executoriasibus.

144 Id autem, † quod dictum est, electionem personæ Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere , non procedit vbi officium Pœnitentiarij, & vnita Prębenda vacat in mense Apostolico, vel adest alia reseruatio, seu affectio, nam tunc ad Papam pertineret ratione reseruationis, & ita per S. Congregationem Concil. responsum est Episcopo Salamantino, & Tirasonen. his verbis, *cum Sanctissimus, referente Congregatione, declarauerit, institutionem officij Pœnitentiarij, nec non electionem quandocumque faciendam ad solum Episcopum absq; consensu Capituli pertinere, collationem autẽ Præbendæ vniendæ ab illis fieri debere , ad quos antea spectabat, quæritur si officij Pœnitentiarij, & vnitæ Præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico , vel alias Præbenda esset reseruata, vel affecta, an electio personæ huiusmodi Pœnitẽtiarij pertineat ad Episcopũ, vel ad Sãctissimũ D. nostrũ? Congregatio Conc. re bis diligẽter discussa, citatis etiã procuratoribus Episcoporũ quorũ interest, & eorum visis allegationibus, censuit pertinere ad suam Sanctitatem.*

Et fuit resolutum per Rotam in d. Maioricen. Canonicatus adducta *d.c.1.n.*760. quæ est videnda, & ibi dicta, posthæc tradit Gonçalez *glo.9. §. 2. à numero* 84.

Ex quibus infertur , quod occurrente vacatione
145 Pœnitentiariæ † Sede Episcopali vacante, Capitulum non poterit illam prouidere , & Pœnitentiarium eligere, esto collatio Præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Capituli, ex quo electio personæ; & prouisio officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectat, vt dictum est, & Capitulum Sede vacante non succedit in prouisione Beneficiorum ad Episcopum spectante. *c. illa ne Sede vacante*, & dicetur infra *c.* 7. & censuit S. Congregatio super *d. cap.* 8. ibi *ab Episcopo instituatur solo, absq; cõsensu Capituli, & etiam, ab eodem solo eligatur, & licet vacaret Sedes Episcopalis, cap. nihil potest, etiam quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur.*

Sed eius prouisio, & electio Pœnitentiarij spe-
146 ctabit † ad Papam priuatiue stante reseruatione *reg.* 2. *Cancellariæ de Benef.* ad collationem, præsentationem electionem, & quãcumque aliam dispositionem liberam Episcoporum pertinentibus, vacantibus de tempore vacationum Episcopatuum, de qua sup. *ca.* 1. *à n.* 221.

Ad quod faciunt tradita *dict. cap. primo numero*
147 754. vbi diximus † in Pœnitentiaria alternatiuam intrare etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendarum est communis Episcopi , Capituli , vel solius Capituli.

Cessante vero dicta reseruatione † reseruaretur 148
futuro Episcopo, nisi Papa præueniret. Et facit etiã in proposito sequens dęclaratio S. Congregationis Concil. *Prębenda pro Pœnitentiario a Capitulo Sed vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstãdum est. c. 2. ne Sede vacante.*

Quamuis ista † declaratio videtur loqui in prima 149
assignatione Præbendæ pro Pœnitentiario, & procedit vbi non fuerat per Episcopum Pœnitentiarius institutus , & electus cum vnione Præbendæ proxime vacaturę iuxta dictum decretum Concilij.

Nam alias recte † posset Capitulum Sede vacan- 150
te assignare, & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam Prębendam vacantem in mense ordinario, vbi collatio Prębendarum erat cõmunis Episcopi, & capituli, vel solius capituli, quo casu capitulum sede vacante potest conferre, *c. vnico ne Sede vacan. in* 6. & non intrat reseruatio *d. reg.* 2. & etiam vbi collatio Prębendarum esset solius Epis. secluſa reseruatione *d. reg. secundæ.* ex quo collatio talis Præbendę erat debita Pœnitentiario, atq; adeo necessaria, in qua succedit capitulum Sede vacante, vt dicetur infra *dicto capite septimo à numero* 55

Infertur etiam ex dictis Pœnitentiariam posse 151
resignari , † sicut alias Prębendas, etiam in fauorem alterius, dũmodo habeat qualitates requisitas, & dari in coadiutoriam, & ita seruatur.

Et de qualitatibus † requisitis in Pœnitentiario 152
vide dicenda infra *7. part. cap.* 4 *à nu.* 32. *& cap.* 7. *nu.* 49.

Secundo dubitatur † de Præbendâ lecturæ ad cu- 153
ius dispositionem, & prouisionem pertineat.

In quo præmittendum † est decreto S. concilij 154
Tridentini *sess.* 5. *de refor. cap.* 1. statutum esse, quod in Ecclesiis, in quibus Prębenda aut prębstimonium, seu aliud stipendium pro lectoribus S. Theologię deputata reperiuntur de cætero, non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, in Ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido etiam nullius Diœcesis si ibi clerus numerosus fuerit, vbi nulla prębenda, aut prębstimonium , seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, prębenda quomodocumque , prętęrquam ex causa resignationis prima vacatura , cui onus incompatibile iniunctum non sit , ad eum vsum ipso facto perpetuo constituta , & deputata intelligatur , & cętera.

Nihilominus tamen ad hoc , † vt talis prębenda 155
primo vacatura si Theologalis, & in Theologalem manet erecta, requiritur actualis deputatio ex declaratione Papę, & S. congregationis, vt in declarationibus sequentibus. *congregatio Concilij censuit Sanctissimo approbante illius sententiam ad erectionem Præbendæ Theologalis requiri actualem deputationem. Et ideo, si in prouisione præbendæ, non fuit facta actualis deputatio , non posse prouisum compelli obire munus lecturæ.* Alia, *præbenda, quæ primo post confirmationẽ Concilij vacauerit, & ipso facto eiusdem Concilij decreto huius capituli* versiculo in Ecclesiis autem *Concilij decreto huius capituli* versiculo in Ecclesiis autem *pro lectore Sacræ Scripturæ perpetuo constituta , & deputata intelligitur , si collata fuerit ad id munus inhabilis per se explicare, an inualida sit? Sanctissimus sentiens hoc decretum Concilij esse conditionale, requiriq; prius*

declarationem, & actualem deputationem Episcopi, vt illa præbenda sit Theologalis, respondit valere collationem Præbendæ, quæ primo post concilium vacauit factam personæ minus idoneæ ad sacram scripturam per seipsum interpretandam, si nondum illa Præbenda actu fuerit deputata, & erecta in Theologalem, nec est in optione Episcopi Præbendam vacantem assignare pro Pœnitentiario, licet ratione Curæ animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo propter verba huius decreti ipso facto, verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio in specie à Sancta Sede Apostolica, ad omnem difficultatem tollendam.

156 De quo alias† S. Congregatio censuit, quod *satisfit Concilio etiam Theologiam scholasticam legendo*, quia Concilium indifferenter loquitur de scriptura, & Theologia, & facit cap. quia nonnulli de magistris, &c. nec multum discrepat Concilium prouinciale Compostellanum *actione 2. decreto 36.* vbi dicitur, quod dummodo sub aliquo scripturæ loco versetur, lectio poterit ad morales casus, & dubia scholastica se interim conuertere, & Concilium Prouinciale Toletanum *actione secunda decreto vigesimo octauo.*

157 Censuit etiam S. Congregatio,† quod *de tempore & hora, & materia scripturæ, & Theologiæ, quæ in sacra scriptura continetur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij*, & quod *potest ipse lector vacare à lectione tribus mensibus Iulij, Augusti & Septemb.* consonat d. Concilium Compostellanum *d. actione 2. decre. 36. & 39.*

158 In concordia tamen facta † inter Episcopos, & Capitula dictæ Prouinciæ Compostellanæ confirmata à Pio V. quæ habetur ad finem dicti Concilij impressi Salamanticæ anno 1594. dictum cap. 36. vbi cauetur, quod deputatus ad legendum S. Scripturam legere debeat tempore, & loco, ac materiam ab Episcopo designandam, declaratur id fieri saltem de cõs. Cap. &c.

Censuit etiam S. congregatio, quod non *potest compelli lector, ad ponendum substitutum quando ex causa*
159 *† infirmitatis sanabilis impeditur, quominus per seipsum legere valeat, eo vero casu quo quis esset substituendus, electio substitut. ad Episcopum spectat.* Alia de Canonico Theologo, seu lectore vide supra *3. par. c. 2. n. 118.*

His præmissis, ad dubium propositum deuenien-
160 do, distinguendum † est inter Præbendas Theologales seu lecturæ erectas, & deputatas ante Concilium, & inter Præbendas Theologales, seu lecturæ, erectas, & deputatas post Concilium ex dicto decreto.

Et quod attinet ad erectas, ante Concilium, cer-
161 tum est † seruandum esse, quod ante Concilium, & earum collationem, & prouisionem ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat, *ad l. commodissime ff. de liber. & posthu.* Et ita censuit S. Congregatio vt in seq. declaratione super *d. c. 1.* ibi *conferantur, à quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit, quare pertinebit ad eum, ad quem antea spectabat.* Et in d. declarationibus statim adducen.

162 Quod vero † attinet ad Præbendas Theologales erectas post Concilium S. Congregatio censuit electionem personæ, seu electionis, ad solum Episcopum spectare, collationem autem Præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, vt in seq. declarationibus super *d. c. 1.* ibi *constituta, & deputata intelligatur*; *cuius collationem reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat collatio eius Præbendæ, quæ deinde ex hoc decreto Concilij fuit erecta in Theologalē, electio vero soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de substituto deligendo agitur, soli Episcopo datur electio, adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet sit conceptum aliis verbis.* Secunda, *electio lectoris soli Episcopo competit, nec successori præiudicium fit, si aliter per prædecessorem fuit seruatum, & id intelligendum est de his Canonicatibus Theologalibus, qui erecti non sunt ante Concilium, si vero erecti essent ante Concilium, seruandum est, quod ante Concilium.* Tertia, *hoc decretum habet locum etiam in Ecclesiis Collegiatis, quarum Præbendæ sunt de iure patronatus laicorum, vt deputetur Præbenda primo vacatura concurrentibus omnibus requisitis, prout in præsenti, & persona non erit nominanda ante vacationem, & electio personæ spectabit ad Episcopum, collatio vero, ad quem legitime spectabit ante deputationem prædictam.* Quod non aduertit, nec distinxit Gonçalez *glossa nona §. secundo à numero 2.*

Et in vna† Oscen. indulti 10. Decem. 1599. & 5. De- 163
cem. 1601. coram D. Milli. fuit resolutum *ius quod tribuit Concil. Trid. Episcopo eligendi, seu nominandi lectorem, & Pœnitentiarium, cui fiat collatio ab eo, ad quē spectat ius conferendi, esse considerabile, & tale, vt in eo habeat locum reg. de non tollen. iure quæsi. tanto magis cum istud ius sit perpetuum, & iurisdictional. & reg. præseruet ius quodcũque etiam minimum, vt fuit resolutũ in causa Burg. iuris sepeliendi 10. Iunij 1575 coram Cæs. de Gras. & in Cæsaraugust. exemptionis 13. Iun. 1594. coram Seraph. cuius reg. requiritur specialis derogatio, etiam quod Papa intellexerit præiudicium, vt fuit resolutum in d. causis, & aliis. Nec obstat, quod reg. non habet locũ, quando tollitur ius competens ex dispositi. iuris communis, quia etiam in hoc casu est locus reg. Sarnen.* ibi q. 6. *Put.* decis. 31. l. 1. *Ptolomæus* 81. *Peregrinus* 24. libro secundo. *nisi versemur in gratia exemptionis, vnionis, vel alia simili de sui natura præiudiciali, in quibus terminis procedit* deci. *cassad. 1.* de priui. *& in causa nullus de Stepa coram Seraphino, neque etiam obstat, quod reg. habet solum locum in iure radicato, & perfecte quæsito, quia ius nominandi succedente vacatione, est plene, & perfecte quæsitum, & sufficit, quod tollatur ius in spe habens causam de præterito. Sarn. q. 4. n. 14. 2.* casu *Put.* decis. 4. super ead. reg.

Et id videtur procedere, quando talis Præbenda 164
vacaret in mense ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias esset reseruata, seu affecta electio personę, & collatio spectaret ad Papam sicut dictum est in Pœnitentiaria, licet contra teneat Zerola dicens semper spectare ad Ordinarium, tamen praxi Episcopali. *p. 1. verb. Beneficiũ. §. 3. d. 4. & verbo Præbenda Theologalis. §. 4.* vt supra *capite primo numero* 532.

In Regnis tamen Coronæ Castellæ, & Legionis 165
Præbendæ istæ lecturæ erectæ, & institutę ex d. decreto Concilij in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Capitula ad instar Canonicatuum Doctoralium & Magistralium, de quibus statim dicemus, & ita obseruatum est, ex quo erectæ & institutæ sunt: Et ita videtur supponi per Concilium Prouinciale Compostell. *actio 2. decreto 34.* & Tolet. licet non tam clare *act. 2 decreto 28. vers. & vt ea*, vbi statuitur prouisionem etiam Præbendæ lecturæ debere fieri præuio edicto, & examine in cõcursu, &c. quæ consuetudo 40. annis præscripta valebit, sal-

saltem in non reseruatis c.fin.de consuet. & ibi Dd. cum aliis.

Quamuis in vna † Toletana Canonicatus lecturæ coram Sanctissimo Clemente VIII. tunc Rotæ auditore, fuit resolutum in ea, nec Bullâ Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare, vt in seq. decisionibus.

Toletana Canonicatus 22. Iun. 1583. coram D. Aldobrandino.

VAcante Canonicatu lectionis S. Scripturæ Ecclesiæ Toletanæ Capitulum 14. Nouem. 1578. decreuit apponenda esse edicta, vt qui voluerint se opponere, possint cum termino 60. dierum incipien. 15. eiusdem mẽsis Nou. in termino comparuerunt plures qui se opposuerunt, & inter alios Don Gabriel de Cardenas, & Lupus Barrio, & die 23. Febr. Capitulum deuenit ad vota, & singulis Canonicis delatum fuit iuramentum de eligendo illum, quem iudicabit magis idoneum, & sufficientem; prima vice qua votarunt, habuerunt plura vota, & æqualia, Petrus Martinus Lupus Barrio, & Don Gabriel. Secunda vice, in qua actum fuit de illis tribus plura, & æqualia habuerunt Don Gabriel, & Lupus. Tertia vice, in qua de his duobus tantum egerunt Canonici, ambo habuerũt æqualia vota, nempe singuli 17. vnde dum votaretur, an negotium esset remittendum ad aliam diem, vel illico tradenda possessio D. Gabrieli, vt nobiliori, plura habuit vota D. Gab. quod si traderetur possessio, prout tradita fuit, verum, quia pro parte Lupi fuerit appellatum, & introducta lis, quæ tandem fuit commissa in Rota, prætendebat Lupus se præferendum esse, eo, quia probauit per testes se magis idoneum, & aptum ad munus huiusmodi lectionis, & tanquam talem, vel præferendum ratione constitutionis Synodi Prouincialis editæ de anno 1566. vel saltem vigore Motus proprij Leonis X. negotium foret dirimendum, vice versa prætendebat D. Gabr. se omnino virtute Bullæ Sixti ratione maioris nobilitatis præferendum, dubitaui itaque supradicta die an in casu & ad effectum, de quo agitur, intret dispositio Sixti, vel potius d. schedulæ Motus proprij Leonis, super qua non apparent expeditæ literæ, vel d. constitutionis Synodalis? Domini autem concluserunt in casu de quo agitur, nec Bullam Sixti, nec Motum proprium Leonis sibi locum vendicare, ratio fuit, quia ambæ constitutiones siue dispositiones loquuntur de Canonicatibus Doctoralibus institutis à Sixto, qui conferri debent Magistro, vel Licentiato in Theologia, & Doctori, vel Licentiato in altero iurium; vnde, cum hæc Præbenda longe postea ex decreto S. Concilij Trid. sess. 5. cap. 1. de reform. fuerit erecta pro lectore S. paginæ, forma tradita circa collationem sup. erectorum, non potest extendi, nec arctat Capitulum ad illam obseruandum in collatione huius Præbendæ pro lectore S. Scripturæ nouiter erectæ, & consequenter modus illam conferendi, & quæ qualitas sit magis attendenda, vbi de prælatione vnius, vel alterius agitur, remanet in dispositione iuris communis, vnde, cum S. Synodus Trid. solum mandet hanc Præbendam conferri idoneo ad hoc munus peragen. nõ autem arctet ad eligendum magis idoneum, & non negetur, quin Don Gabriel esset etiam idoneus, & cum ipse sit in possessione Præbendæ huiusmodi, non haberet Lupus ius auocãdi hanc Præbendam ab eo, si nihil, præter Bullam Sixti, & Motum proprium Leonis contra ipsum allegaret. Verum, cum ab eo allegaretur quoque constitutio Concilij Synodalis, ea clara est, mãdat enim præfici eidem muneri illum, qui magis idoneus ad id explicandum visus fuerit; aliæ factam prouisionem irritat; cum itaque sit eligendus secundum hanc constitutionem magis idoneus, & magis aptus, ad explicandum hoc munus legendi, & testes omnes sint concordes, quod D. Lupus est magis idoneus, qui bonas rationes adducũt, & id confirmatur ex articulis ipsiusmet Don Gabrielis, qui quo ad hanc aptitudinem nunquam articulat se æqualem Lupo, maioritas enim idoneitatis inspicitur respectu indulgẽtiæ Ecclesiæ, vt eligatur, qui est vtilior Ecclesiæ, & quo Ecclesia magis indiget, Decius in c. constitutis, n 7. de appellatio. *& respectu negotij, de quo agitur, argumento eorum, quæ tradit Decius* in c. referente n. 8 de Præb. cum aliis allegatis, *præsertim, cum constitutio habeat expressum decretum irritans* c. dilecto *vbi Abb.* de Præb. *Cassador.* super reg. decis 12. numero 5. cum similibus *an autem sit attendenda hæc constitutio ab eo pendet, an quo ad eam fuerit necessaria confirmatio Sedis Apostolicæ, quatenus fuerit necessaria, an ea adfuerit.*

In eadem 18. Maij 1584. coram eodem.

IN causa Toletana Canonicatus dubitaueram 22. Febr. 1584. an D. Lupo Barrio suffragaretur decretum Concilij Prouincialis celebrati de anno 1566. in quo c. 28 fuit statutum, quod Præbenda lectionis S. Scripturæ daretur per concursum magis idoneo, cum decreto, quod alias facta prouisio sit nulla? quæ difficultas à duabus pendet difficultatibus; prima, num hæc constitutio possit dici contra ius commune; & propterea indigeret confirmatione Apostolica? altera, an adesset talis confirmatio? quia propter supradicta die proposui causam super his difficultatibus, & præcipue super prima, & Domini concluserunt, constitutionem esse contra ius, consequenterque indiguisse confirmatione, & de confirmatione hucusque non constare, quamuis enim ante factum iura clament, magis idoneum esse eligendum c. licet 9. 8. quæst. prima *ibi*, vt sciant omnes; *& certi sint quod, qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, ille eligatur ad Sacerdotium.* cap. illud eadem quæstione & causa capite quoniam de iure patron. *ibi*, ille præficiatur Ecclesiæ *qui maioribus iuuatur meritis* capite Metropolitano 63. distidctione in fine *ibi*, ex Presbyteris eiusdem Ecclesiæ, *vel Diaconis optimus ordinetur* capite vilissimus 1. quæstione prima capite secundo de officio custodis *ibi*, vt ad hoc opus tales ordinentur, *quales, & meliores, & sanctiores esse viderentur, tamen electio facta de digno omisso digniori, tenet* cap. cum nobis olim de electione capite nisi cum pridem §. pro defectu de renuntiatione cap. fin. de præsumptio. c. quia propter, iuncto c. cum in cunctis de electione c. constitutis de appellat. c. Monasterium 16. q. 7. gl. in d. cap. constit. verb. magis, & in c. 3. de iure patro. & in d. c. fi. de offic. custodis *Abb.* in d. c. constitutis num. 63. *Butrius*, n. 15. *Cardin* sub nu. 3. *Præpositus* sub num. 2. *Decius* num. 4. *late Lamber.* de iure patron. in 1. p. 2. l. q. 10. art 3. *Soto* de iustitia & iure lib. 3. q. 6. articul. 2. in 8. conclusione, *Conarru. qui Canonistas, & Theologos cumulat* in regul. peccatum in 2. parte §. 7. vers his demum *quod procedit, etiam stante iuramento de eligendo magis idoneo de constitutis, vbi Cardin.* numer. 2. *Præpos.* n. 2. *Couar.* vbi sup. vers. 2. *probatur, iam, & si eligens dignum, prætermisso digniori, multoties peccet, & aliquando etiam mortaliter, Decius* in d. c. constitutis n. 5. *Soto* de iustitia & iure d. lib. 3. artic. 2. in 9. conclu-

sione, *Couarru.* vbi supra vers. igitur iura humana, *& impediens, ne dignus eligatur, vel ne dignior eligatur, nõ nunquam etiam ad restitutionem tenetur*, | *Couarru.* vbi sup ra in 3. & 4. conclusione, *decretum ergo Concily Prouincialis annullans electionem factam de digno, omisso digniori, contra ius dicitur, ex quo ius commune talem electionem approbat ob salutem reipublicæ, ne litibus omnia inuoluantur, prout fieret, si electio, vel collatio facta digno, omisso digniori, non teneret, vt supradictum est, & consequenter non tenet sine Papæ*, confirmatione c. quod super his de maioritate. & obedientia, & *ibi Abbas* in 2. netab. *& Felinus late* numero secundo cum aliis allegatis *Non obstat, quod quando constitutio inferioris coadiuuat constitutionem Superioris, teneat, vt quando adicit pœnam, vt per Felinum* in capite quod super his numero nono versiculo fallit septimo quia non applicatur, *hoc enim non est coadiuuare dispositionem iuris cõmunis, sed illi omnino obuiare, cũ contrariũ statuatur eius, quod ius cõmune disponit. ius. n. cõmune expresse disponit validam esse electionẽ factam de digno, omisso digniori, & cõstit. dicit illam inualidam. iura enim ob difficultatem perpensionis, & æquilibrij meritorum cuiuslibet consulendo, vt dicebam quieti, reipublicæ statuerunt validam esse electionem factam de digno, omisso digniori, ne inuoluatur vniuersa respublica maximis & acerbissimis litibus, quales sunt illæ, in quibus de meritis hominum agitur, quotidie enim merita, & demerita cuiuslibet essent in foro ventilanda, & propterea, cum constitutio disponat super eo, quod disponit ius commune, & contrarium statuat, non tenet*; quẽadmodum enim *dicitur contra ius constitutio Episcopi, quod electio facta, vno contempto, sit nulla, eo, quia ius commune disponit eam validam, licet ab initio dicat omnes vocandos, licet dicat illam cassari posse Ioannes Andreas* in additione *ad Specul.* titulo de electione *Imola* in capite ex tuæ numero vndecimo de clericis non residentibus, *Felinus* in dicto capite quod super his columna 7. in principio *ita pariter dicitur cõtra ius ista constitutio, quæ annullat. electionem, quam ius commune disponit validam esse, vt supradictum est, nec potest dici hanc esse constitutionem contra communem opinionem, non autem contra ius, quia imo iura ita disponunt vt supradictum fuit, & maxima ratione per ea, quæ supradicta fuerunt, neque facit, quod Superior possit adiuuare, vt melior eligatur, quia nihilominus, non obstante iuramento, vt supradictum fuit, tenet electio de digno. Non obstat quarta fallentia Felini, quod teneat constitutio inferioris, quando acceptatur à subditis, quia vltra quod Felinus nulla deducit contra hanc conclusionem* in dicto capite quod super his in quarta fallentia numero septimo *in facto non verificatur; cum igitur Lupus docere debeat de confirmatione, de ea hucusque secundum Dominos non docet, nam confirmatio Pij V. producta non est generalis, sed particularis nõ nullorum decretorum, inter quæ non est illud, de quo agitur. cum enim Capitula Ecclesiarum Cathedralium conquererentur de nonnullis decretis d. Concily, & per Illustrissimum Cardinalem S. Marcelli tunc Nuntium Hispaniarum fuissent Capitula, & Episcopi reducti ad concordiam, & declarata quædam decreta dicti Concily, & quædam alterata, hæc concordia confirmata fuit à Pio V. non autem appareat de confirmatione generali totius Concily, non etiam in actis constat Concilium illud fuisse transmissum ad Cardinales Sacræ Congregationis, nec, quod à Sacra Congregatione reuisum fuerit, si autem aliunde pro parte Lupi prætendatur colligi posse confirmationem, de eo particulariter agetur.*

Sed posthæc scripta † vidi Hieron. Gonçalem *ad regulam mensium glossa 9. §. 2* qui ex numero 81. agit 167
an huiusmodi Canonicatus, & Præbendæ lectionis sacræ Scripturę comprehendantur *in reseruat. regu.* & resoluit comprehendi, nam cum Concilium, *d. cap. 1. sess. 5.* nihil de hoc disponat, r emanet sub dispositione iuris communis, & d. reg. quamdiu de aliqua lege speciali, seu priuilegio aliud disponente non doceatur *l. commodissime de liberis & posth. cum aliis*, & ad id adducit declarationem Sacræ Congregationis Con cilij dicentem. *Non comprehenduntur sub hoc decreto Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatibus, & Præbendis Sedi Apostolicæ reseruatis & affectis.* Quæ tamen declaratio non loquitur de Præbendis S. Scripturę iam erectis, & deputatis, sed de erigendis, & deputandis, vt patet ex ipsius verbis, & ita eam adduximus *sup. n. 128.* nihilominus, inquit idem Gonçalez *ibi n. 86.* se videre, quod communiter in Hispania in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, imo & in nonnullis Collegiatis Canonicatus, & Prębendæ Theologales lectionis S. Scripturæ prouidẽtur per concursum in quibuscumque mensib. vacent indifferenter ac si essent Prębendæ Doctorales, & Magistrales & non conferuntur à Sede Apostolica sicut cætera Beneficia reseruata. Sed quo iure hoc fiat, se bene informatum non esse, verisimile tamen esse, quod sit aliquod indultum Apostolicum, aliter namque non seruaretur in praxi. Et quia Eccles. Metropol. Cæsaraug. Clemens VIII. in erect. quam de illa fecit de statu regulari in secularem anno 1603. concessit, quod prouideat per concursum Canonicatum Doctoralem & Magistralem ad instar Regni Castellæ iuxta constitutionem Sixti IIII. & Leonis X. & etiam Canonicatus S. Script. & pœnitentiariæ, dummodo, si vacant in octo mensibus Apostolicis, sit noua prouisio obtinenda, vt ait *nu.* 80. ex quo tamen non colligit adesse aliquod indultum in Regno Castellæ, sed potius cõtrarium, cum in eo absolute prouideantur Canonicatus Sacræ Scripturæ ad instar Doctoralium, & Magistralium, & nunquam obtineatur noua prouisio, & si in Regno Castellæ esset indultum ad id, non poneretur in d. indulto Ecclesiæ Cæsaraugustanę onus illud de obtinenda noua prouisione, vel saltem, ait Gonçalez, pro vtilitate communi ex hoc resultante Sanctissimos Pontifices maximos dictas prouisiones minime ignorantes ex certa scientia tolerantes indulgere censeri; nã tolerantia Papæ, & Superioris inducit dispensationẽ & actus validitatem. *cap. quia circa* vbi gloss. *fin. in fin. de consanguin. & affinitat.* & ibi Butrius *n. 7.* Abb. *numer. 8.* & cæteri, Iason. *in l. rem non nouam à num. 4. vsque ad 8. C. de iudic. cum aliis.* Sed certe suppositio, quod d. Canonicatus cadant sub reseruationibus ex sola scientia, & tolerantia Papæ, non inducitur indultum, aut dispensatio ad eos prouidendos, cum multa per patientiam tolerentur, &c. *cap. cum iam dudum, de Præb.* Abb. *d. num 8.* & alij, & dixi alias sup. *num.* & facit quod tradit Selua *de Benefic. 3. p. q. 10. 3. casu n. 15.* vltra quod non satis constat de dicta scientia Papæ. Nec à reseruatione excusat non r eceptio, vt supradictum est *n. 518.*

Tertio dubitatur † de Canonicatibus, & Præben- 168
dis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum prouisionem, & dispositionem spectant?

In quo breuiter † dicendum est per Bullam Sixti 169
IIII. & motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum coronę Castellæ, &

Legionis

Legionis erectum fuisse & institutũ vnum Canonicatum, & Præbendam pro Doctore, vel Licentiato in vtroque vel altero iure; qui dicitur Doctoralis & alterum pro Magistro, seu Doctore, vel Licentiato in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo eius voto pro vno computato, & Capit. per vota secreta, præuio edicto propterea apponendo, de quo in d. Concilio Compostellano *act. 2. decreto* 34. ac publico examine & iuramento, de eligendo magis idoneum Ordinaria authoritate prouiden. vt in sequen. Bulla Sixti IV. & scedula motus proprij Leonis X. ac literis super eo expeditis, vbi late ponitur forma in huiusmodi prouisionibus, & electionibus seruanda, & statuitur, huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, & cetera.

Bulla Sixti IIII.

SIxtus, &c. ad perpetuam rei memoriam, creditam nobis regendæ militantis Ecclesiæ prouidentiam exequi coadiuuante Domino cupientes, ad ea libenter intendimus, vt debemus, per quæ singulæ Orbis Ecclesiæ, præsertim Cathedrales, personarum vtilium fulcitæ præsidiis, ad altissimi laudem, & gloriam condignis honoribus, & venustatis proficiant incrementis, earumque bona, & iura à quorumcumque occupatione conseruari possint illæsa. Tãdem pro parte venerabilium fratrum nostrorum vniuersorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorum nuper exhibita petitio continebat, quod ipsarum canonicatus, & præbendæ, tam Apostolica, vigore gratiarum expectatiuarum specialium, & aliarum reseruationum, & alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores persæpe conferuntur iuris parum literatis, adeo, vt nonnunquam eueniat, quod nullus Ecclesiarum earundem Canonicus graduatus existat, cuius consilio, & auxilio, iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valeant, in non modicum Ecclesiarum earundem detrimentum & honoris, & reputationis diminutionem; & quod, si ex Canonicis, aut integris, vel dimidiis Portionariis cuiuslibet earũdẽ Ecclesiarũ continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia, & vnus Doctor, seu Licentiatus in vtroque, vel altero iurium, profecto earũdem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & felici regimini vtiliter, & salubriter prouideretur. Quare pro parte Archiepiscoporum, Episcoporum & Capitulorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt quod de cætero in qualibet earundem Ecclesiarũ continuo sint duo Canonici in eisdem, vnus in Theologia, & alter iuribus Doctores seu Licentiati, statuere, & ordinare, aliasque eisdem Ecclesiis super hoc oportune prouidere de Benignitate Apostolica dignaremur; nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati authoritate Apostolica præsentium tenore statuimus, & ordinamus, quod de duobus Canonicatibus, & totidem præb. qui primo per cessum, vel decessum aut quamlibet aliam dimissionem illos obtinentium extra Rom. Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacabũt in qualibet Ecclesiarum earundem, etiamsi dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tamen in prima vice, generaliter reseruati forent perpetuis futuris temporibus quoties illos vacare pro tempore contigerit, vni, qui in Theologia Magister, seu Licentiatus, & alteri qui altero iurium Doctor, seu Licentiatus, existat, possit & debeat vna cum Capitulo cuiuslibet earundem Ecclesiarum Ordinaria authoritate prouideri in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales, vel generales reseruationes, & nominandi, seu nominantis conferendi facultates, & mãdata à nobis, seu Sede Apostolica, vel eius Legatis, seu alias eius authoritate, & Regum, Ducum, Principum, vel Prælatorum, aut quauis alia consideratione, nullatenus emanassẽt, seu in posterum emanarent, ita tamen, vt de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui postmodum vacabunt simul, vel successiue Canonicatibus, & Præbendis huiusmodi Magistro, vel Licentiato in Theologia prouideatur, & inter Doctores, & Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos illi qui de nobili genere procreati forent, aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles, qui ex vtroque parente nobiles forent, nobilibus ex altero, & inter ex vtroque vel vno latere nobiles de maiori nobiliũ genere procreati de minori nobilium genere procreatis, per eosdem Ordinarios collatores, & Capitula præeligantur, qui, si in eadem Ecclesia, & alias sic qualificati reperiantur, aliis præferantur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruetur, decernentes ex nunc omnes, & singulas gratias acceptationes, prouisiones, vniones, annexiones, & incorporationes, & alias dispositiones, processus, sententias, & censuras desuper, necnon totum id, & quicquid secus super his à quoque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania nulliusque roboris, vel momenti, necnon canonicatus, & Præbendas, quos, vt præfertur, vacare contigerit in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium, canonicatus, & Præbendas nuncupari debere, & aliis, quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non posse, & illos ordinaria dumtaxat authoritate conferri, & sub prædictis, & quibusuis aliis gratiis, expectatiuis specialibus, & generalibus, reseruationibus, vnionib. & incorporationib. extinctionibus, & legatis, & aliis cõcessis, & concedendis, facultatibus non comprehendi, nec non irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus præmissis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1474. Calen. Decem. Pontificatus nostri Anno 4.

Cuius Bullæ tenorem in parte refert post hæc visus Hiero. Gonçalez ad *reg. de mensib. glo. 9. §. 2. numero* 2.

Motus proprius Leonis decimi.

MOtu proprio. Cum dudum Fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor noster pro salubri statu, honore, & venustate Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarũ Cathedralium Castellæ, & Legionis Regnorum inter alia, per quasdam statuerit, & ordinauerit, quod de duobus canonicatib. & totidem præbendis in Toletana de tribus, qui ex tunc per cessum vel decessum, ac quamuis ali m dimissionem illos obtinentium extra Romanam Curiam in quibusuis

mensibus simul, vel successiue vacauerint, in qualibet Ecclesiarum earundem, etiamsi dispositioni Apostolicæ ex quauis causa generaliter reseruati forent, dummodo non in prima vice perpetuis futuris temporibus, quoties pro tempore vacarent vni Magistro seu Licentiato in Theologia, alteri Doctori seu Licentiato in altero iurium per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitulum cuiuslibet earundem Ecclesiarum ordinaria authoritate prouideri posset in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ, expectatiuæ, reseruationes, &c. nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent, ita vt de illis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & de aliis, qui postmodum vacarent simul, vel successiue canonicat. & Præb. huiusmodi Magistri, seu Licētiato in Theologia prouideatur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruaretur & Canonicatus, & præbendas huiusmodi Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium nuncupari debere, irritum quoque decreuit, &c. per alias suas literas voluerit, & itidem statuerit, quod de eisdem canonicatibus, & prębendis sub prioribus literis comprehensis, & illis duntaxat graduatis prouideri possit, qui in aliqua Vniuersitate studij generalis Regnorum Castellæ, & Legionis, seruatis seruandis, iuxta earundem Vniuersitatum statuta, ritus, & mores promoti fuissent, alias de illis pro tempore factæ prouisiones nullius essent roboris, vel momenti, & illi, quibus decanonicatibus, & præbendis huiusmodi pro tempore prouisum foret, in eisdem Ecclesiis personaliter residere teneantur, & si absque ordinarij, vel Capituli licentia vltra mensem abesse præsumerent, eo ipso collatis canonicatu & præbenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existant, possetq; & deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorum literarum tenorem prouideri, & deinde bonæ memoriæ Innocentius Papa VIII. etiam prædecessor noster per suas literas statuerit, & ordinauerit, quod nullus cuiuscumque dignitatis, &c. duos canonicatus, & totidem præbendas ex illis, qui personis graduatis huiusmodi ordinati erāt, obtinere valeret, & tales canonicatus, & prębēdas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat, iuxta ordinationem Sixti prædecessoris huiusmodi residentiam facere teneretur, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus, & præbendas præfatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Rom. Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarij, & Capitula huiusmodi de eisdem canonicatib. & præbendis per obitum talium pro tempore vacantibus alias iuxta formā literarum Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, prout in eisdem literis, quarum tenorem, &c. plenius continetur, nos dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ cūm omnibus & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas qua concessæ fuerunt, prouidere volentes motu simili, & ex certa scientia, consideratione etiam charissimi in Christo filij nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis Catholici, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanorum, & aliarū Ecclesiarum Cathedralium, Regnorum Castellæ, Legionis Granatæ, & Nauarræ, nobis super hoc humiliter supplicantium literas Sixti & Innocentij prædecessorum huiusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis authoritate Apostolica approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad singulas Ecclesias Regnorum prædictorum, in quibus eisdem literis contrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & eum in quo illi, ac Ordinarij, & Capitula earum ante huiusmodi contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, reualidamus, ac plenarie reintegramus, illasque ad omnes, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales dictorum Regnorum, Granatæ, & Nauarræ in quarum singulis de duobus canonicatibus, & totidem præb. de cætero primo vacaturis personis in Theolog. & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitulum cuiuslibet earum Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorem literarum Sixti prædecessoris huiusmodi prouideatur, extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innoc. & alios prædecessores præfatos statuta, & ordinata fuerunt, de nouo, ac quod Archiepiscopus, & Episcopus, necnon Capit. prefata, cum canonicatus, & præbendæ graduatorum huiusmodi apud Sedem prefatam per obitum, vel resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Rom. Pontificum pro tempore faciendam, vacauerint, ad electionem personarum idonearum, vt præfertur qualificatarum, ac prouisionem canon. & præbendarum graduatorum huiusmodi sic apud Sedem Apostolicam vacantium alias iuxta formam literarum Sixti, & Innocentij prædecessorum huiusmodi, procedere, & electi. facta, electos pro tempore ad possessionem illorum, sic tamen quod electi infra quatuor menses nouam prouisionem desuper ab eadem Sede impetrare expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ persoluere teneantur recipere, & admittere, necnon occurrente pro tempore vacatione canon. & præben. huiusmodi Capitula illos vni ex Canonicis earundem Ecclesiarum interim quod ad illorum prouisionem, seu electionem procedatur, commendare possint, ac lapso tempore edicti propterea apponendi Ordinarius, vel eius Vicarius infra triduum proxime seq. ad prouisionem, seu electionem huiusmodi de persona idonea, publico examine præuio, faciendam accedere teneatur, alioquin Capitula ad illa libere procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iuramentum de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesię, & mores eligendæ personæ præstare teneantur; quodque maiori parti votorum secreto de necessitate prę-standorum voto Episcopi, seu Archiepiscopi pro vno computato stari, & si nullus haberet maiorem partem votorum, duo habentes plures votos ad secundum scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures votos, & alij habuerint pares, de illis paribus fiat secundum scrutinium, quis illorum concurrit cum primo & istorum electus à maiori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares,

pares, forte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam forte dirimatur, & fors loco electionis, & prouisionis habeatur, quodque de huiusmodi canonic. & præbendis graduatorum huiusmodi non solum in Vniuersitatibus dictorum Regnorum graduatis, sed etiam Collegialibus Hispanis Collegij S. Clementis Bononiē. per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz fundati, ibidem iuxta eiusdem Collegij statuta, & ritus, & mores promotis, siue graduatis prouideri possit per petuo statuimus, & ordinamus, & concedimus ac indulgemus: ac quod statuto, & ordinationi huiusmodi, seu etiam literis desuper conficiendis per quascumq; alias literas Apostolicas, & quasuis clausulas genenerales, vel speciales etiam derogatoriarū derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes nullatenus derogari possit, nec derogatum censeatur, & si derogetur, derogationes huiusmodi nemini suffragentur, & Ordinarij & Cap. prædicta literis derogatoriis huiusmodi, & decretis super illis processibus, & illorum executoribus, & subexecutoribus eorumque mandatis, & monitionibus, parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executionē impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, & pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & si iudicari debeat, irritum quodque decernimus, non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, & facultatib. ac literis Apostolicis contra tenorem indultorum prædictorum, aut præmissorum omnium, & singulorum quibusuis concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiamsi ad illorum derogationem de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, & specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, nō per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu alia exquisita forma seruanda foret, illarumq; tenores, ac si de verbo ad verbum inserrentur, præsentibus pro expressis habentes motu, scientia, & potestate prædictis derogamus, necnon quibusuis accessibus, & regressibus, ac coadiutoriarum deputationibus, & aliis concessionibus ad canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmodi, etiam de consensu, & cum quibusuis clausulis, & decretis, etiā per nos, & Sedem prædictā pro tempore concessis, & factis, quas, & quæ sic tamen quod Ecclesiarum huiusmodi quoad gratias hactenus cōcessas expensas per eos, quib. concessæ fuerint, propterea factis restituere teneantur, cassamus, & reuocamus, annullamus, ac nullius roboris, vel momenti fore decernimus, necnon omnib. illis, quæ in singulis literis præfatis concessum fuit non obstare, & quæ pro repetitis haberi volumus, cæteris; contrariis quibuscumque cum clausul. opport. & consuetis. Fiat vt petitur I.

Et cum absolut. à censuris ad effect. cum approbat. in nouat. restitu. reposit. reualidat. reintegratio. extensio. ampliatio. statuto, ordinat. concessio, indulto, cassatione, reuocat. & annullatione, & decretis de & pro omnibus præfatis latissime extendendis in forma gratiosa, & cum deputat. executorum opportuna etiam sub censuris, & pœnis Eccles. cum potestate aggrauandi, reaggrauan. &c. inuocatoque etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Et præmissorum omnium, & singulorum, & tenorum singularum literarum prędictarum, quarū transumptus sigillo alicuius Prælati sigillatis, & manu Notarij publici subscriptis plena fides in iudicio, & extra adhibeatur, & aliorum necessariorum maior & verior; & auctior specificatio, & expressio fieri possit in literis, & quoad canonicatus graduatorum innouantur literæ Sixti, & Innocentij, & extenduntur ad Cathedrales, & Metropolitanas Regnorum Granatæ, & Nauarræ, & si canonicatus vacarunt per obitum apud sedem iuxta literas Innocentij, & etiam resignationem, de quibus etiam possit prouidere Ordinarius in partibus personis qualificatis iuxta priuilegiorum tenores, & licet in priuilegiis Sixti dicitur, quod possit prouideri de istis canonicatibus & Prębendis graduatis in Vniuersitatibus Regnorum Hispaniarum, priuilegium extenditur ad graduatos in Vniuersitatibus Regnorum Castellę, & Legionis, ac Collegij S. Clementis Vniuersitatis studij Bononiensis, & qui rite fuerint graduati in illis vniuersitatibus iuxta earum statuta prębio riguroso examine. Datis Rom. apud Sanctum Petrum vndecimo Cal. Aprilis Anno nono.

Et quamuis in decisione prima Toletana supra adducta dubio prędecedenti ad fin. dicatur, quod super ista scedula Motus proprij Leonis non apparent literę expeditę, tamen in Ecclesia Palentina, & etiam in Burgensi habentur literę expeditę super ea, cum reformatione, aut earum transumptum, quod fuit prędentatum in lite & causa super Canonicatu Magistrali Abulense inter Doctorem Camargo, & Doctorem Assensium Garcia tenoris sequentis.

LEo Papa X. ad perpetuam memoriam, in suprema Apostolicæ speculæ meritis licet imparibus diuina dispositione constituti circa statum, & honorem singularum, prędertim Metropolitanarū, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, quarum Cura nobis imminet generalis, fœliciter considerantes, solicitis studiis intendimus, & vt illę in suis iuribus, & bonis prędertim votiuis in spiritualibus, temporalibus ad omnipotentis Dei laudem proficiant incrementis, opem, & operam efficaces quantum nobis ex alto conceditur, fauorabiliter adhibemus, ac ea, quę propterea à prędecessoribus nostris Rom. Pontificibus prouide emanarunt, nostrę approbationis munimine solidamus, & alias desuper disponimus prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum si quidem, Fel. recor. Sixto Papæ IV. prædecessori nostro pro parte vniuersorum Archiepiscoporum, Episcoporum ac dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorū exposito, quod ipsorum Ecclesiarum canonicatus, tam Apostolica vigore gratiarum expectatiuarum specialium & aliarum reseruationum ac alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores per se conferebantur iuris parum literatis, adeo, vt nonnumquam eueniret, quod nullus earundem Ecclesiarum canonicus graduatus existat, cuius cōsilio, & auxilio iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valerent in non modicum dictarum Ecclesiarum detrimentum, & honoris, & reputationis diminutionem, & quod si ex canonicatibus integris, vel dimidiis Portionariis cuiuslibet earundem Ecclesiarum continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia & vnus Doctor aut Licentiatus in vtroque, vel altero iurium, præfato earundem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & fœlici regimini vtiliter, & salubriter prouideretur, dict. Sixt. prædē-

cessor ipsorum Archiepiscoporum,Episcoporum,& Capitulorum huiusmodi supplicationibus inclinatus per quasdã suas literas statuit,& ordinauit, quod de duobus canonicatibus, & totidem præbendis, qui primo per cessum, vel decessum, aut quamuis aliam dimissionem illos obtinentium extra Rom.Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacarent in qualibet Ecclesiarum earundem,etiam si dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tamen in prima vice generaliter reseruati forent,perpetuis futuris temporalibus, quoties illos vacare pro tempore contigerit,vni, qui in Theologia Magist.seu Licen. & alteri qui altero iurium Doctor,seu Licen.existeret,posset & deberet vna cum Cap.cuiuslibet earundem Ordinaria authoritate prouideri in omnibus,& per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales,vel generales reseruationes, & nominandi,seu nominatis conferendi facultates, & mandata ab eodem Sixto prædecessore nostro,seu Sede Apostolica,vel suis Legatis,seu alias eius authoritate, & Regum,Ducum,& Principum vel Prælatorum, aut quauis alia confideratione nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent,ita tamen,vt de eis, qui primo Doctori,vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui post modum vacarent simul,vel successiue, Canonicatibus, & Prębendis huiusmodi Magistro, vel Licentiato in Theologia prouideretur,& inter Doctores,& Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos,illi qui de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles,qui vtroque parente nobiles forent nobilibus ex altero tantum,&inter ex vtroque, vel vnico latere tantum nobiles de maiori nobilium genere procreati per eosdem Ordinarios collatores, & Cap.præeligerentur,qui si in eadem Ecclesia benefic.& alias sic qualificati reperirentur,aliis prętferrentur,sicque perpetuis futuris temporalib. obseruaretur,decernens ex tunc omnes,& singulas gratias acceptationes,prouisiones,annexiones, & incorporationes,& alias dispositiones,processus,sententias, & censuras desuper, nec non totum id & quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter,vel ignoranter contingeret attentari, irrita, & inania,nulliusque roboris,& momenti, nec non canonicatus,& prębendas, quos, vt prętfertur vacare contingeret in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, altero iurium canonicatus & præbendas nuntupari debere,& aliis quam Doctoribus.& Licentiatis prędictis conferri non posse;& illos ordinaria dumtaxat authoritate conferri,& sub prędictis,& quibusuis aliis gratiis,& expectatiuis,specialib.& generalibus reseruationibus,vnionibus,& incorporationibus,extinctionibus,& legatis,& aliis concessis,& concedendis facultatibus,non comprehendi,nec non irritum,& inane, si secus super his à quoque quauis authoritate scienter,vel ignoranter contigerit attentari, deinde, vt ex literis optatus succederet effectus, per alias suas literas voluit & statuit, quod de huiusmodi canonicatibus & prębendis in eisdem literis Archiepiscopis, Episcopis, & Capitulis prętatis concessis comprehẽsis, illis duntaxat graduatis prouideri posset, qui in aliqua Vniuersitate studij generalis Regnorum Hispaniæ seruatis seruandis iuxta earundem Vniuersitatum statuta promoti pro tempore forẽt, & aliis quãtumcumq; graduatis extra Vniuersitates prędictas,& etiam in illis alias quam seruatis seruãdis iuxta earundem Vniuersitatum statuta,ritus, & mores pro tempore factæ collationes de huiusmodi Canonicatibus, & præb.nullius essent roboris, vel momenti,& haberentur ptorsus pro infectis,quodque illi,quib. de huiusmodi canonicatibus, & præbendis pro tempore prouisum foret,deberent,& tenerentur in eisdem Ecclesiis personaliter residere,& si absque Ordinarij, vel capituli sui licentia vltra mensem se absentarent,eo ipso collatis canonicatu, & prębenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existerent, possetque,& deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis,qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorũ literarum prędictarũ tenorẽ prouideri.Et successiue pię mem. Inno.Papæ prędecessori nostro pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Regis,& Elisabet Reginæ dictorũ Regnorum,exposito, quòd nonnulli ex personis eisdẽ,quib. de dictis cano.& pręb.prouisũ fuerat, vt prętfertur,pro eo,quod in aliis Ecclesiis alios similes canon.& præbendas tanquam graduati obtinebant, personalem residentiã non faciebant,prętfatus Innocentius prędecessor eorundem Regis, & Reginæ in ea parte supplicationib.inclinatus per alias suas literas statuit,& ordinauit,quod nullus cuiuscumque dignitatis,status,gradus,Ordinis vel cõditionis foret, qui duos canonicatus,& totidẽ Prębẽdas ex illis,qui pro personis graduatis ordinati erant, obtinere valeret,& tales canonicatus,& prębendas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat iuxta ordinationem Sixti prędecessoris huiusmodi residentiam facere teneretur, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus,& prębendas prętfatos duabus huiusmodi deputatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prędictorum ad Rom. Curiam accedere,& in illa ab hac luce decedere,Ordinarii,& Cap.huiusmodi de iisdem canonicatib.& præbend.per obitum talium pro tempore vacantibus,alias iuxta formam literarum Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, quodque Capitula prędictorum Cathedralium,& collegiatarum Ecclesiarum prędictarum, & aliorum Regnorũ,& dominiorũ dictorũ Reginę,& Canon.& portionariis aliisq;Beneficiatis ipsarum Ecclesiarum ab illis absentibus,& personaliter non residentibus etiam prętextu quorumcumque indultorum,& literarũ sub quibusuis formis, & expressionibus verborum aut cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum,derõgatoriis,ac sententii s censuris, & pœnis ab ipso Innocent.prędecessore,vel Sede Apostolica, pro tempore emanatarũ alicui de quotidianis distributionibus ratione prębendarum, & portionum, aliorumque beneficiorum per eos obtentorum in absentia minime ministrare tenerentur,nec propterea excommunicari,suspendi, interdicit, aut aliqua alia pœna mulctari possent, etiamsi in literis huiusmodi plena & expressa de literis Innocentij huiusmodi mentio habenda, & illis expresse derogatura forent,prout in singulis literis prędictis plenius cõtinetur.Cũ aũt sicut exhibita nobis pro parte prętfatorum,& dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Ecclesiarum cathedralium Granatæ, & Nauarræ Regnorum capitulorum petitio continebat, ipsi cupiant singulas literas prędictas pro earum subsistentia firmiori nostræ approbationis munimine roborari, pro parte eorundem Capitulorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis literis prędictis,ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis nostræ approbationis robur adiicere,aliasq; in præmissis opportune prouidere de b

ni-

nignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas, qua concessæ fuerunt, prouidere volentes supplicationibus inclinati, consideratione etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis in Imperatorem electi, & nobis super hoc humiliter supplicantis singulas Sixti, & Innocētij prędecessorum literas huiusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis, ex certa scientia nostra authoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad Ecclesias prædictas Castellæ, & Legionis Regnorum prędictorū, in quib. eisdem literis cōtrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & eum, in quo illi, ac Ordinarij, & Capitula earum ante huiusmodi contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant statum restituimus, reponimus, reualidamus, & plenarie reintegramus illaque ad omnes, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales Ecclesias Granatæ, & Nauariæ Regnorum prædictorum, in quarum singulis de duobus canon. & totidem præbendis de cætero primo vacaturis personis in Theologia, & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitula cuiuslibet earumdem Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorem literarū Sixti prædecessoris huiusmodi, prouideatur, scientia, authoritate, & tenore prędictis extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innocentium prædecessores prędictos statuta, & ordinata fuerūt, de nouo, ac de Canonicatib. & prębendis graduatorum huiusmodi, cum per resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore faciendam, vacauerint personis, iuxta tenorem prędictarum, & præsentium literarum qualificatis, in partibus illis prouideri mandari debeat, cum vero ipsi canonicatus, & Præbendæ graduatorum per obitum apud sedem prędictam vacauerint, Archiepiscopi, Episcopi, & Capitula prędicti ad electionem personarum, vt præfertur grauatorum, & prouisionem canonicatuum, & prębendarum graduatorum huiusmodi, apud sedem Apostolicam per obitum vacantium, alias iuxta formam literarum Innocen. prędecessor. huiusmodi, & præsentium procedere, & electione ad huiusmodi Canonicatus, & Præbendas sic apud sedem vacantes facta electos pro tempore ad possessionem illorum, sic tamen, quod ipsi electi infra quatuor menses nouam prouisionem desuper ab eadem sede impetrare, & literas desuper taliter expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ soluere teneantur, recipere, & admittere, nec non occurrente pro tempore vacatione canonicatuum, & prębendarum graduatorum huiusmodi Capitula illos vni ex cano. earundem Eccl interim, donec ad illorum prouisionem, seu electionem procederetur, libere commendare, & talis Canonicus illos in huiusmodi commenda obtinere possit, & valeat. Lapso tempore edicti propterea apponendi, Ordinarius vel eius Vicarius infra triduum proxime sequens ad prouisionem, siue electionem huiusmodi de persona idonea, publico examine prędicto, faciendam accedere teneatur, alioquin capitula ipsa ad illam procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iuramentum, de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesiæ, & mores personæ eligendæ, præstare teneantur, quodque maiori parti vorum secreto de necessitate prędictorum Archiepisc. siue Episc. pro vno computato stare, & nisi nullus haberet maiorem partem votorum, duo habētes plures voces ad secundum scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures voces, & alij habuerint pares, de illis paribus fiat secundum scrutiniū quis illorum concurrit cum primo, & electus illorum à maiori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares, sorte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & prouisionis habeatur, quodque de canonicatibus, & prębendis graduatorum huiusmodi personis in Vniuersitatibus dictorum Regnorum Castellæ, & Legionis, ac collegialibus Hispanis Collegij S. Clementis Bononiæ, per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz Episcopum Sabinen. S. R. E. cardinalem inibi fundati, seruatis seruandis, iuxta Vniuersitatum, & Collegij prætorum statuta, ritus, & mores respectiue promotis, seu graduatis, duntaxat prouideri possit authoritate, & tenore prędictis, perpetuo statuimus, & ordinamus acconcedimus, & pariter indulgemus. Ac quod statuto, & concessioni, & ordinationi huiusmodi, ac præsentibus literis per quascumque regulas Cancellariæ & alias literas Apostolicas, & S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus hactenus, & pro tempore etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessas, & quoad consensum per eos prębendum ratione vacationis per obitum familiarium suorum, etiam quasuis clausulas generales, vel speciales, & derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes, nullatenus derogatum sit, nec censeatur esse, nec derogari possit, nec canonicatus, & præbendæ huiusmodi, etiam per nos, aut successores nostros, & de consensu Magistrorum & Licentiatorum, seu Doctorum, vt supra qualificatorum illos nunc, & pro tempore obtinentium, etiam ex quauis causa, & motu proprio etiam consistorialiter aliqua, vel aliquibus pensionibus grauari, neque illorum fructus, vel aliqui eorum alicui, vel aliquibus etiam Cardinalibus concedi possint, nisi in pensionibus, fructuum concessionibus huiusmodi prædictorum, ad quos dictorum canonicatuum, & præbendarum iuxta præmissarum literarum continentiam collatio pertinet specialis, & expresse per trinas eorum literas, etiam interuallo trium mensium inter datas accedat assensus, & si secus fieri contigerit derogationes, pensiones, & fructuum concessiones huiusmodi nemini suffragentur, ac Ordinarij, & Capitula præfati literis derogatoriis ac pensionum, & fructuum huiusmodi concessionibus, & decretis super illis processibus ac illorum executionibus, eorumque mandatis, & monitionibus parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executionem impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, seu pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & sic per quoscumque iudices & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores in quibusuis causis, & instantiis sublata eis, & eorum

cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit intentari, irritum & inane fore decernimus. Quo circa dilectis filiis vniuersis & singulis, quorumuis Monasteriorum, domorum, & ordinum, Abbatibus, & Prioribus Conuentualibus, & Præceptoribus generalibus per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel tres, aut plures, seu duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios singulas prædictas, & præsentes literas, ac in eis contenta quęcumque, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte Capitulorum prædictorum, seu aliquorum eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicari eisque efficacis defensionis præsidio assistant, faciantque authoritate nostra singulas literas, & in eis contenta huiusmodi per censuras, & pœnas Ecclesiasticas firmiter obseruari, ipsaque Capitula illis pacifice gaudere nō permittentes ea de super per quoscunque, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles per easdem censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, & seruandis processibus, censuras, & pœnas, quatenus opus fuerit aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non facultatibus & literis Apostolicis contra tenorem literarum huiusmodi, quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, ac quibusuis reseruationibus per regulas Cancell. factis, & faciendis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa individua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret illorumque tenores, ac si de verbo ad verbum inserrentur præsentib. pro expressis, & sufficienter insertis habentes scientia authoritate, & tenore prędictis specialiter, & expresse derogamus, nec non quibusuis accessibus, regressibus. & ingressibus, ac coadiutoriarum deputationibus, vel aliis gratiis ad Canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmodi, & de consensu, & cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tempore etiam dictis Cardinalibus concessis, & factis, quos & quæ, sic tamen, quod Capitula Ecclesiarum huiusmodi, quoad gratias hactenus concessas expensas per eos, quibus concessæ fuerint, propterea factas restituere teneantur, cassamus, irritamus, & annullamus, & nullius roboris, vel momenti fore decernimus, nec non omnib. illis, quæ in singulis prædictis concessum fuit non obstare, & quæ pro repetitis præsentibus haberi volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionē. Cæterum, quia difficile foret singulas literas huiusmodi ad singula, loca in quibus de eis fides adhibenda foret, deferre, volumus, & præsata authoritate Apostolica decernimus, quod singularum earundem literarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Dat. Rom. 11. Calend. April. anno 9. dat. reformationis 10. Calend. Septem. anno 1521. visa L. Card Sanctorum quatuor referenda li. 17. fol. 217.

Magister Ebasthendo.

Cuius Bullæ tenorem in par. refert Conc. d. gloss. 9. §. 2. n. 4. & 5.

Circa quam Bullam seu Motum proprium † subdubitatur primo iuramentum de eligendo magis idoneum, quod in prouisione huiusmodi canonicatuum electores præstare tenentur necessario, & pro forma, quomodo sit præstandum? & breuiter dico, præstandum esse corporaliter tactis scripturis, nec alias satisfieri formæ d Bullæ: nam vbi iuramentum defertur à iure, seu constitutione, requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, vt alias dixi supra 3. p. c. 3. 20. *dub. à n.* 69. 170

Videturque præstandum tactis † Euangeliis, nec satis esse præstari tactis aliis scripturis, cum semper in iure, vbi ponitur forma iuramenti exigatur Euangeliorum tactura, vt *in cap. quoties, 1. quæst. 7. c. Ego Berengarius de consecratione. distin. 2. c. EgoN de iureiur. cap. cum in causa de iuramento calumniæ & c. quoties, versic. porro de purgatione can. cum aliis*, & in forma professionis Fidei tradita à Pio IV. de qua supra *d. c. 3.* & ita tenet glos. *in c. vt circa de electione in 6. verbo præstito*, & ibi Archid. & Anchar. Quamuis sufficere, quod tangatur quælibet scriptura Sacra, vbi non exprimitur de Euangeliorum tactura, & ita de consuetudine seruari dicat gloss. *in clem. 1 §. porro de hæret. verb. tacta* & ibidem Cardin. *quæst. 1. & 3.* & Bonif. *n. 114.* Monach. *in d. cap. vt circa n. 11.* & Francus *num. 9.* Abb. *in cap. fin. de iur. calum. nu. 3.* & Cosmas *in pragm. sanct. 3. tit. de elect. §. ad locum verb. manibus*. 171

Quo stante succedit difficultas, quod videtur Canonicum legitime † impeditum non posse alteri dare suum votum, & committere vices suas ad electionem huiusmodi canonicatuum, cum requiratur iuramentum corporaliter præstitum, quod non potest fieri per procuratorem, vt in simili de professione fidei dixi *d. 20. dub. à n. 72* ex sententia S. Cong. Concilij & Rotæ. 172

Sed huic difficultati respondetur primo, † quod id, quod dicitur iuramentum corporale præstandum esse personaliter, & non per procuratorem, procedit in iuramento, quod per se, & principaliter requiritur, vt in d. iuramento professionis fidei, sed fidelitatis, &c. secus in iuramento, quod requiritur accessorie, & in ordine ad actum, qui per procuratorē exerceri potest, tunc enim etiam iuramentum ipsū potest committi procuratori, vt in iuramento calumniæ, *cap. fin. de iuram. calum. in 6.* & in iuramento requisito in appellatione ab electione, aut prouisione alicuius, vt *in cap. procurator. de elect. in 6.* & in aliis iuramentis iudicialibus. Et sic, cum electio fieri possit per procuratorem, *cap. quia propter. de elect. & cap. penul. eod. tit. in 6.* poterit etiam fieri per procuratorem iuramentum requisitum, etiam corporaliter præstandum, dato ad id speciali mandato. 173

Secundo respondetur, † quod cum electio horum canonicatuum fieri debeat per vota omnino secreta, & sic impeditus non possit dare mandatum de eligenda certa persona, vt infra dicetur, procurator constitutus cum generali mandato ad eligendum debet præstare dictum iuramentum nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam constituentis, vt alias dicebatur in Concilio Basilien. *sess. 12. & in pragmat sanct. titulo de elect. §. ad locum*, vnde procuratori sic generaliter constituto ad eligen- 174

gendum non est opus mandato speciali ad iurandum.

175 Vnde etiam Vicarius Episcopi † qui potest accedere ad prouisionem, siue electionem huiusmodi, vt dicitur in d. Bulla, seu motu proprio Leonis, quamuis debeat esse ad eam specialiter constitutus, nec videatur sufficere esse Vicarium generalem, etiam cum mandato ad conferendum, & prouidendum Beneficia, & etiam ad omnia alia, quæ mandatum exigunt speciale argum. *cap. fin. de offic. Vicarij in 6. & Clemen. 2. de procurator.* quia iste est casus specialissimus, tamen non debet habere mandatum ad iurandum, quia nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam Episcopi eum constituentis iurare debet.

176 Secundo subdubitatur, † an in Ecclesiis, in quibus non est in vsu in electionibus huiusmodi canonicatuum præstare d. iuramentum, de eligendo magis idoneum, vt in hac Ecclesia Abulen. prætendebatur, valeat electio facta sine tali iuramento? & videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum non præstandi tale iuramentum, nam consuetudo præscripta derogat iuri canonico, cap. fin. de consuetudine, vbi Doct. præcipue Rochus de Curte, & ita obtentum est in causa Abulen. canonicatus Magistralis, inter Doctorem Hieronymum Ruyz de Camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui inter alia opposuit contra electionem de defectu iuramenti, & nihilominus fuit pronuntiatum pro validitate electionis sententia lata de consilio D. Ignatij Lopez de Salcedo, non obstante, quod non constitit, vt existimo, de consuetudine quadragenaria.

177 Nihilominus tamen contrarium videtur † verius, nempe non valere electionem huiusmodi Canonicatuum non præstito d. iuramento per electores, etiam si adsit consuetudo quadragenaria, non præstandi tale iuramentum, & ratio est, quod in d. Bulla, & motu proprio ad est decretum irritans, vt in Bulla ibi *ac quicquid super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus.* Et in d. scedula *motus proprij* ibi, *irritum decernimus.*

178 Quod in fine positum refertur ad totam † dispositionem, vt fuit dictum in Toletana professionis 27. Febr. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *par. cap. 2. num. 330.* & est sine dubio, cum generaliter ponatur super præmissis. Et quod dicit Boerius *decis. 119. n. 5.* quod clausula irritans refertur ad proximam dispositionem, & cum eo Ant. Gabriel. *de clausul. cõclu. 3. nu. vlt.* quod decretum irritans restringitur ad dispositionem, cui magis proxime cohæret, & non refertur ad omnia præcedentia, accipiendum est, quando non ponitur generaliter, sed respectu proximæ dispositionis, seu quando non potest ad alia commode referri, &c.

179 Et contra constitutionem † habentem decretum irritans, non valet, nec potest induci consuetudo, Archid. Io. And. Domin. *num. 6.* Francus *num. 4.* & alij *in c. cum de beneficio de Præben. in 6.* Præpositus Alexand. *in c. in istis §. leges 4. distin.* Barba. *in Clem. 1. nu. 23. de elect.* Felin. *in cap. cum accessissent de constit. num. 30. versi. 4. limita.* Probus ad Monachum *in cap. tibi, qui de rescript. in 6. sub num. 8* Rochus *in c. fin. de consuetudine sect. 7. num. 7* Rebuf. *in concord. tit. de firmit. & irreuocabili concordatorum stabilitate. §. 1. ad fin.* Ruinus *consil. 13. n. 3. volum. 2. & consil. 102. num. 11. volum. 3.* Ferretus *consil. 223. nu. 12.* Nauarrus *in ca. cum contingat de rescrip.* secunda causa nullitatis *num. 12.* & de spoliis. *§. 14. num. 2. & 3.* Ant. Gabriel. *d. concl. 3. de clausulis à n. 39.* Duennas *reg. 144. n. 1.* & Hoieda *de incompatibilitate benefic. cap. 10. nu. 5.* & licet contrarium tenuerit Imola, quem referunt, & sequuntur Domin. *in fin.* & Francus *n. 3. in cap. nullus de elect. in 6.* & Barbatia *in rubrica clementinarum de electione in fin.* prædicta tamen sententia est communis vt per Ant. Gabr. *ibi n. 42.*

Vbi eam limitat † cum Ruino *d. consil. 13. num. 3.* vt 180
non habeat locum in consuetudine immemoriali, quæ tamen non potest dari modo in proposito, cum à d. motu proprio, & Bulla Leonis non transierint, nisi 85. anni.

Nec rursus in proposito potest applicari † secun- 181
da limitatio, quam ibi tradit *n. 43.* quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, de qua infra 11. *par. cap. 5. n. 152.* nam esto id constaret, tamen cum in dicta Bulla, seu motu proprio concedantur Ecclesiis Hispaniæ huiusmodi Canonicatus Doctorales, & Magistrales, si volunt istam concessionem acceptare, debent eam acceptare cum omnibus qualitatibus in ea contentis, & non possunt eam in parte acceptare & in parte non, ad *l. 4. ff. de lega. 2.* nec obstat, quod huiusmodi Canonicatus iam erant concessi in Bulla sixti IV. nam Leo ad dictarum Ecclesiarum supplicationem, & petitionem approbat, & innouat Bullam Sixti *IIII.* ac de nouo concedit dictos Canonicatus, dando formam, & modum seruandum in eorum prouisione, & sic perinde est, ac si antea concessi non essent.

Præterea † id non procedit in priuilegio, seu in- 182
dulto, quale est istud Ecclesiis Hispaniæ concessũ q̃ non amittitur per non vsum, seu ex eo, quod sit à principio vsu receptum, sed requiritur præscriptio, seu consuetudo præscripta contraria, vt per D. *in c. cum accessissent* vbi Felin. *de constit. & in c. accedentibus, & c. si terra de priuil. & in l. fin. de constitut. Principum* Hor. Mandos. *de priuilegiis, ad instar. glos. 15. cum aliis,* quæ tamen præscriptio, seu consuetudo præscripta non datur, stante decreto irritante, vt per supra citatos, & Archid. Io. And. Domin. *num. 6.* Fran. 3. & alios *in c. cum beneficio de Præben. in 6.* & Crescen. *dec. 4. de priuil. n. 6.*

Tertio subdubitatur † an requiratur pro forma 183
quod vota præstentur secreto, ita vt, si publice, seu palam præstentur, electio sit nulla? & dicendum est, quod sic, vt patet ex illis verbis Motus proprij, & Bullæ Leonis, *secreto de necessitate præstandorum,* maxime stante dicto decreto irritante, quod dat formam, vt alias dicitur infra *9. part. capit. secundo num. 230.*

Quod adeo procedit, vt non solum electio † sit 184
nulla, si omnes palam suffragia præstent, sed etiam, si vnus tantum, nam forma est indiuidua, vt supra *2. p. c. 1. n. 58. & 59.*

Et quamuis in aliis actibus Capitularibus † de iu- 185
re non requiratur, quod vota præstentur secreto, expediret tamen certe, quod in omnibus votaretur secreto, vt liberius vnusquisque possit suam sententiam dicere, suamque exonerare conscientiam, Abbas *in c. quia propter. nu. 5. de elect.* & euitaretur rixæ, molestiæ, & inimicitiæ inter Capitulares, ac præsidentium & potentiorum tirannides, & insolentiæ, quas vigere videmus in Capitulis, in quibus votatur publice & ita sanctissima sunt statuta votandi secreto, & Episcopi prouidere deberent, vt ita fieret.

Quamuis in consultationibus sacri Consistorij Car-

dinalium, vbi vota sunt consultiua, aliud expediat, vt per Cardinalem Paleotum de sacri Consistorij consultationibus, *p. 5. q. 3.*

186 Sed hic † est difficultas, an vota ita debeant esse secreta, vt numquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina, vt fit in electione Canonica, vt *in d. c. quia propter*, & in electione summi Pontificis per scrutinium, vt per Cicarellam *in additio.* ad Platinam in vita Vrbani VII. & quidem videtur id satis esse ex *d. c. quia propter de elect.*

187 Nihilominus tamen contrarium verius † existimo, quia dictus motus proprius, & Bulla absolute vult, quod vota secreto de necessitate præstentur, & sic videtur velle, quod sint omnino secreta, qualia non essent, si postea essent publicanda eligentium nomina, & facit decretum Concilij *sess. 25 de regul. c. 6.* vbi Concilium præcipit Abb. & Abbatissas, & alios Prælatos regulares eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, & ita practicari quidem videmus. nam communiter electio horum canonicatuum fit per

188 scedulas, in quibus est scriptum † nomen electi tantùm, singulis enim canonicis dantur schedulæ omnium oppositorum, & Canonicus sumit schedulam illius, cui vult suffragari, & eam reponit in capsa, seu vrna, vel sub quodam pileo, & reliquas, quæ dicuntur malæ, in alia, seu illas lacerat, pro vt etiã fit in prouisione Cathedrarum Salamanticæ, & aliarum Vniuersitatum.

189 Reputaretur † tamen etiam electio secreta, si Capitulum poneret aliquos, qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in terminis *d. c. 6.* Consilij censuit S. Cong. his verbis *si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur secreta, & canonica.* capit. quia propter de elect.

189 Et accedit alia declaratio, super *dict. cap.* quæ sic ait, *in electione Abbatissarum, de qua in præsenti, potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium ore tenus expressa audire,* Et alia quæ sic ait, *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis Superioribus, licet quatuor, aut quinque ea sciant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis*, capit. quia propter de elect.

190 Nec obstat alia declaratio super *dict. capit. 6.* † quæ sic ait, *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi non possunt à suis Superioribus cum duobus testibus, nec potest proximus Superior huiusmodi electionem irritam, vt pote factam contra formam huius decreti, confirmare, & reualidare absque sedis Apostolicæ authoritate.* Quia loquitur & procedit, quando vltra deputatos adhibentur aliqui in testes, per quos posset publicari, &c.

191 Secundo est difficultas, † an, si aliquis canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta?

192 Et videtur nulla, quia non omnino secreta † non solum, si id faceret palam, & permittente Capitulo, sed etiam secrete. Et facit declaratio S. Congreg. super *d. c. 6* quæ sic ait. *Congreg. censuit electionem esse nullam, quando aliqui ex electorib. vnicam schedulam recipiunt vnico nomine scriptam, & nomen electi notũ scribæ, vel alteri, & reponunt in capsula, similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt, quia scriba potuit reuelare talem, qui non habuit nisi vnam schedulam, vel talẽ, qui non habuit duas, monendus hic electus, non legitime electum fuisse, & si fuisset conscius fraudis, esse puniendum, & admonendum, vt petat à Sanctissimo confirmationem.*

Quamuis contra teneant Nauarr. † *consilio nono de elect.* & Manu. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 102. numero quarto, & quæst. regul. 2. tom. quæstion. 51. articul. nono*, quando eam ostenderet secreto sine culpa Capituli. Quorum sententia solum procedet, quando id faceret in fraudem ad annullandam electionem, alias validam sine eius voto, ne fraus & dolus illi patrocinetur. 194

Vnde, si quis de facto attentaret dare votum † publice, seu palam, non debet permitti à Capitulo, sed quod secreto det suum votum, alias electio esset nulla, imo tamquam indignus posset excludi à voto, maxime authoritate Ordinarij pro illa vice. 195

Si tamen ante electionem, seu scrutinium † aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non vitiaretur electio, quia ex hoc in rei veritate nõ desinit esse secreta, eo enim non obstante potuit pro altero suffragium ferre, licet male faceret id publicans, & hoc videtur velle declaratio S. Congregat. † Concilij super *d. cap. 6.* quæ sic ait. *Ante vel post scrutinium electorib. nullo modo licet, cui suum votum dederint, publicare, sic Cong. respondit petenti, an electio sic facta teneret.* 196 197

Et etiam, quamuis quis seruaret, † & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non videtur electio irritari ex quo semel erat recte facta, & secreto, & poterit is eas non ostendere, &c. deberet tamen curare Capitulum, ne vllus posset eas extrahere. 198

Vnde, cum prædicta electio fieri † debeat per vota omnino secreta, fit, quod legitime impeditus, qui potest alteri dare suum votum, & committere vices suas, vt *in dict. cap. quia propter, & cap. penult. eodem ti. de elect. in 6.* non posset dare mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non esset secretum, quamuis secus sit in terminis d. c. quia propter, vt *in d. c. penult. §. porro*, & ita in terminis † *d. c. 6. consi. censuit* S. Cong. vt in seq. declaratione, *Procuratores legitime constituti, cum generali mandato ad eligendum ab iis, qui legitime impediti sunt, non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto.* 199 200

Et ita est accipiendum † quod tradit Parasellus *de priuilegiis minorum*, & cum eo Man. Rodriguez *d. 1. tom. sum. cap. 102. ad fin. & 2. tom. q. regul. quæst. 51. artic. 6.* 201

Videtur tamen, † quod qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verb. illi iniungere, quod suum totum daret tali, & si alteri daret, peccaret grauiter, & faceret iniuriam ei, qui sic dedit vices suas quamuis valeret votum alteri datum, ex quo mandatum exterius, & formale est liberum, & generale. 202

Et cum vota sint omnino secreta, videtur, † quod posset canonicus, cui alter dedit suum votum, & vices suas, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto, impediti alteri, etiamsi dedisset omnino libere vices suas, quia tunc cessat ratio *d. §. porro.* 203

Rursus cum electio dictorum canonicatuum debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, 204

creta,& per ſcrutinia, ſit eã non poſſe aliter fieri quã per viam inſpirationis, aut compromiſſi, vt per ſequen. declarationem, ſuper *d. cap. 6.* Concilij, *Si in electione Prælatorum regularium procedi poteſt alia via, quam per ſcrutinium, vt pote per viam compromiſſi, aut inſpirationis, aut oportet procedere per viã ſcrutinij tãtũ, quo poterit ſatis fieri decreto Concilij, vt vota ſint ſecreta, Cong. censuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota ſecreta, vt ſe habent verba Concilij hoc ca.* licet contra teneant Manu. Rodriguez *d.c. 102. n. 2. & c. 105. n. 3.*

Quarto ſubdubitatur, † an, quando in vltimo ſcru- 205
tinio duo habent plura vota, verbi gratia ſunt 20. vo
ta, vnus habet decem, & alius alia decem, deueniendum ſit ad ſortes; quæ licet ſint prohibitæ in electionibus ad beneficia, ſeu officia Eccleſiaſtica, *cap. fi. de ſortileg.* & ibi Abb. *numer. 3.* & Anania 3. & 11. tamen hic ſpecialiter permittuntur à Papa, an vero prius ad qualitates, ita vt nobilis præferatur non nobili, & magis nobilis minus nobili, & beneficiatus in eadem Eccleſia non Beneficiato iuxta Bullam Sixti I I I.

In quo plures tenent deueniendum eſſe † ad dic- 206
tas qualitates ex d. literis Sixti IV. quas cum omnibus, & ſingulis in ea contentis approbat, & innouat Leo. Vnde intelligunt verba *motus propry*, & Bullæ Leonis ibi, *& ſi vltimo duo habuerunt paritatem, etiam ſorte dirimatur*, &c. de paritate in omnibus, id eſt non ſolum in votis, ſed etiam in dictis qualitatibus.

Et ita dicitur practicatum † in Canonicatu Ma- 207
giſtrali Eccleſię Placentinæ inter Doctorem Salinas, & Doctorem Munnoz, qui habuerunt paria vota, & Doctor Salinas vti nobilis fuit prælatus, & in canonicatu Magiſtrali Eccleſiæ Gienen. inter eundem Doctorem Munnoz, & D. Valentinum Vellez, qui ſimiliter habuerunt paria vota, & Doctor Vellez vti nobilis fuit prælatus, & ad inſtar eorum in canonicatu S. Scripturæ Eccleſię Toletanæ inter Doctorem don Gabr. de Cardenas, & Doctorem Lupum Barrio, qui habuerunt paria vota, & don Gabr. vti magis nobili fuit per Capitulum poſſeſſio tradita, vt *in deciſ. 1.* Toletana ſupra adducta *num.* Et ita etiam fuit bis prætenſum in canonicatu Magiſtrali Abulen. inter Magiſtrum Rodriguez, & Doctorem Caſtro nunc Epiſcopum Segobien. qui, cum habuiſſent paria vota, Ordinarius iuſſit deueniri ad ſortes iuxta Bullam Leonis, cui iuſſioni cum contradiceret tam ipſi, quam Capitulum, quod prætendebat debere eſſe iudex in hac cauſa cum Ordinario, & delato negotio ad Cancellariam Pincianam per viam violentiæ, tandem Ordinarius, ſimul cum iudicib. à capitulo deputatis, procedens illos recepit ad probationem qualitatum, & poſtquam fuerunt recepti ad huiuſmodi probationem qualitatũ, Magiſter Rodr. ceſſit. quia Epiſcopus ſe interpoſuit inter illos, & eos concordauit, & ſic canonicatum habuit Doctor Caſtro. Et ſecundo inter Doctorem camargo, & Doctorem Aſcenſium Garcia, qui ſimiliter habuerunt paria vota, & tandem Aſcenſius Garcia, qui prætendebat inter alia deueniendum eſſe ad ſortes iuxta Bullam Leonis, poſt latam primam ſententiam de conſilio Doctoris Ignatij Lopez de Salcedo in fauorẽ Doctoris camargo vti nobilis, ceſſit ex cauſa concordiæ per papã confirmatæ, & Doctor camargo habuit canonicatum, tranſlata in illum certa penſione, quam Doctor camargo habebat reſeruatam ſuper Parochiali de Brunete.

Sed hæc ſententia mihi eſt omnino falſa, † con- 208
tra d. motum proprium, & Bullam Leonis, qui in dictis verbis clare loquitur de paritate, votorum, vt patet ex præcedentibus, ad *l. qui filiab. ff. de legatis primo.*

Et ſi intelligerentur de paritate in omnibus, † 209
nunquam deueniretur ad ſortes, quia moraliter loquendo non daretur caſus, quod vterque eſſet nobilis, & vnus non magis nobilis altero, ſed æque nobilis.

Nec obſtat, † quod literæ Sixti IV. cum omnib. 210
& ſingulis in eis contentis ſint approbatæ per Leonem; nam intelligitur prętquam in illis, in quib. aliud per Leonem ſtatuitur. Nam etiam per Sixtum IV. fuerat ſtatutum, quod dicti canonicatus deberẽt prouideri tantum graduatis in Vniuerſitatibus Hiſpanię, & tamen Leo ſtatuit, quod poſſint etiã prouideri Collegialibus Hiſpanis Collegij Bonon. inibi graduatis.

Vnde dicta obſeruantia contraria non poteſt di- 211
ci † interpretatiua, cum ſit contra claram diſpoſitionem Leonis meo iudicio; nam vbi verba ſunt clara, non eſt locus interpretationi ex obſeruantia, & conſuetudini interpretatiuæ, Aretin. *conſ. 84. numer. 5. & 115 num. 2.* Rota *deciſ. 108. num. 6. par. 1. diuerſorum & deciſ 37. nu. 27. p. 2.* & in Conchen. penſionis 28. Iunij. 1585 coram D. Orano ſupr. adducta *cap. præceden. num. 148.* & non poteſt dici conſuetudo interpretatiua, cum non affertur lex dubia, ſuper qua fundari poſſit talis interpretatio, *cap. cum dilectus de conſuetudine l. minime l. ſi. de interpretatione de legib.* vt fuit dictum in vna Hiſpalen. voti 15. Martij 1596. coram D. Gipſio, facit doctrina Decij *in c. fin. num. 47. & 48. de conſtitutio.* & ibi Syluęſtri Aldobran. *in additio. verb. dubium* & Rota *deciſio. 158. n. 3. par. 2. diuerſorum.*

Et ſic, quamuis eſſet obſeruantia, & conſuetudo 212
† quadragenaria non valeret contra dictam diſpoſitionem propter decretum irritãs iuxta dicta ſub *dubitatione 1. nu mero 175.* & alias electio, & prouiſio eſſet nulla, niſi forte, qui remanſerunt pares in votis, conſentirent ſeu peterent deueniri ad qualitates.

Quinto ſubdubitatur, † an Capitularis, qui non 213
interfuit lectionibus & actibus oppoſitorum, poſſit votare in prouiſione horum canon. in quo Rota in vna Carthaginen. præbendę 28. Decem. 1600. reſoluit non poſſe, quia non poterat bene iudicare de literatura, & ſufficientia oppoſitorum, ſi prętens non fuit, & propterea fuit declaratum votum Decani eſſe nullum, ex d. defectu non interuentionis, vt per Gõçal. *gloſ. 4. nu. 107.* qui tamen ait, quod iſta dec. fuit facta vna tantum parte informante, & quod difficultate nõ caret ex pluribus, quę in contrarium adduci poſſent, & ex dictis per eum, *nu. præced.* ex Maſcar. *conclu. 877. & aliis*, & mihi non placet, quia poteſt ab aliis informari qui nõ interfuit actibus, & ita practicatur.

Sexto ſubdubitatur in huiuſmodi controuerſiis, 214
† & aliis occurrentibus, in prouiſione horum canonicatuum, quis debeat eſſe iudex, an ſolus Ordinarius, an vero ſimul cum Capitulo? prout factum eſt in d. Eccleſia Abulen. Et videbatur huiuſmodi cognitionem, & iudicium ad Ordinarium, & Capitulum ſimul ſpectare, nã ſicut electio, ita etiam & cognitio communis eſſe debet.

Nihilominus tamen dicendum exiſtimo, † quod 215
ſuppoſito, quod deueniendum eſſet ad qualitates

concurrentium, qui habuerunt paria vota, ſicut ad Epiſcopum & Capitulum ſpectat electio, & prouiſio horum canonicatuum ex d. Bullis, eodem modo ad eos ſpectaret iudicare de qualitatibus extraiudicialiter, & Epiſcopus haberet ſolum vnum votum, vt quilibet Canonicus, ſicut in electione, nec eſſet hoc iudicialiter terminandum coram Ordinario & Capitulo, ſeu iudicib. ab eo deputatis, quamuis informatio de qualitatibus ſumenda in forma iudicij, ſeu iuridica facienda eſſet, authoritate ſolius Ordinarij.

216 In controuerſia autem, an † deueniendum eſſet ad ſortes, an vero ad qualitates, & an alter eſſet inhabilis, & an electio eſſet nulla ob defectum iuramenti, vel alias? ſolus ordinarius videtur debere eſſe iudex, niſi vbi eſſet conſuetudo contraria legitime præſcripta ſicut quando occurrit aliqualis ſuper prouiſione aliorum canonicatuum, ſeu præbendarū facta ab Epiſcopo, & Capitulo ſimul, clarum eſt ſolū Ordinarium eſſe iudicem, & non Capitulum, & etiam ſuper prouiſione facta à ſolo Capitulo.

Nec obſtat ratio † in contrarium adducta, nam ex
217 facultate eligendi, ſeu prouidendi non infertur ad iuriſdictionem, cum ſint longe diuerſa ad *l. Papinianus exuli. ff. de minor.* ex eo enim, quod quis habeat ius conferendi, non habet iuriſdictionem ad cognoſcendum de controuerſiis ſuper collatione occurrentibus, vt patet in inferioribus collatoribus; nec eo, quod quis habeat ius præſentandi, eſt iudex in controuerſiis occurrentibus ſuper præſentatione, & prouiſione beneficij, etiamſi ſit patronus Eccleſiaſticus.

Pro qua reſolutione fecit decretum Concilij †
218 Prouincialis Compoſtellani *actione* 2. *decreto* 34. vbi habetur, quod Epiſcopus ſolus, ſeu eius Vicarius declaret, & iudicet inhabiles electores, & eligendos ad Doctoralem, & Magiſtralem præbendam, ſeu lectionem S. Scripturæ, quod in concordia confirmata per Pium V. declaratur, quod Epiſcopus, vel eius Vicarius generalis id faciat circa eligendum, procedendo, ac pronuntiando ſi nul cum Cap. vbi talis eſt conſuetudo, ſicut enim eligendorum electio ad Capitulum vna cum Epiſcopo pertinet, ita etiam inhabilium cognitio communis eſſe debeat, quo vero ad vota eligentium, & ad eorum inhabilitatem, recuſationem, ſeu voti priuationem ſeruetur iuriſdictio, ſeu conſuetudo vniuſcuiuſque Eccleſiæ.

Septimo ſubdubitatur, † an poſt electionem re-
219 quiratur collatio, an vero electio ipſa habeat vim prouiſionis, & collationis? Et quidem attento dicto motu proprio, &
220 † Bulla Leonis videtur electionē ipſam habere vim prouiſionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, vt colligitur ex *verſic. & electione*, vbi agitur de electione ad huiuſmodi canonicatus apud ſedem vacantes, & ex illis verbis, *ad prouiſionem, ſeu electionem, &c.* & ibi *ſors loco electionis, & prouiſionis habeatur*, & faciunt dicta ſupra *1. par. ca. 6. à num. 23.*

Praxis tamen, † conſuetudo Hiſpaniæ habet in hu
221 iuſmodi Canonicatibus, poſt electionem, fieri collationem ab Epiſcopo, & Capitulo, cui videtur ſtandum. Nā iſta interpretatio non omnino aliena à d. Bulla Leonis, quia verbum *prouiſio*, poteſt accipi *ſynonyme* pro eodem quod electio, ad Rebuf. *in concord. de collatio. §. præfatique ordinarij verb. prouiſionem*, & dicta ſupra *d. cap. 6. num. 30.* & ex Bulla Sixti IIII. ad Epiſcopum, & Capitulum ſpectabat omnino prouiſio, & collatio horum Canonicatuum.

Octauo ſubdubitatur, † an prouiſio huiuſmodi 224
canonicatuum, debeat fieri infra ſemeſtre à die notitiæ vacationis, alias deuoluatur ad ſuperiorem. Et breuiter reſpondetur affirmatiue ad tradita per Anaſt. Germonium *de indultis Cardinalium §. volumus, num. 56. & d. infra 10. par. c. 2. & 3.* Maxime cum prouideantur authoritate ordinaria, † quamuis aliquando capitula id non obſeruent, neque aduertāt, 225
vt vidi in canonicatu Doctorali Salamantino, & Magiſtrali Toletano, & deuolutio fiet cum eiſdem qualitatibus, vt dicitur *d. cap. 3. 10. par. num. 42.* Licet ſuperior ad quem fit deuolutio non teneatur ponere edictum, nec facere concurſum, † quia iſta eſt forma ſolum data Epiſcopo & Capitulo, & cum Epiſcopus 224
in huiuſmodi prouiſione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, licet non habeat niſi vnum votū, vt vnus Canonicus, non fiet deuolutio ad ipſum. *c. penul. de conceß præbend. & c. à collatione de appellation.*

Vnde infertur, † quod cum iſti canonici ſint pri-
225 uati ipſo iure huiuſmodi canonicatibus ob abſentiam vnius menſis, (Intellige continui, vel interpolati à ciuitate, in qua præſentes, gaudere poſſunt abſentia ab Eccleſia, ſeu choro, qua alij gaudent, vt in hac Eccleſia, & credo in aliis practicatur) abſque Ordinarij, vel capituli ſui licentia ex dictis Bullis, & ſic ſtatim nulla expectata ſententia, nec citato poſſeſſore, poſſint prouideri, vt dicetur infra *11. p. c. vl. r. 23.* & dicitur in d. Bullis, ſi infra ſemeſtre ab huiuſmodi abſentia Ordinarius, & capitulum non prouiderunt, vel vt poſtea melius prouiſio fieri poſſit, nō egerint ſuper declaratione vacationis: nempe vt per iudicem iuridice declaretur priuatus talis canonicus, ne poſt prouiſionem opus eſſet eum vocare ad inducendum in poſſeſſionem prouiſum, iuxta *capi. licet Epiſcopus de præben. 6.* fiet deuolutio ad ſuperiorem iuxta id quod dicetur *d. cap. vlt. num. 25.* Nec poteſt dici, quod ad iſtam priuationem requiritur declaratio, † & voluntas capituli, ſeu maioris partis, 226
ſicut dicitur de caducitate emphiteoſis, quia iſta priuatio eſt per Papam inducta in pœnam non reſidentium, & in fauorem publicum Eccleſiæ non capituli, maxime, cum eos etiam faciat perpetuo inhabiles ad dictos canonicatus. Et faciunt verba illa vbi dicitur, quod *de canonicatibus ſic vacantibus ob priuationem debeat aliis prouideri, &c.* vnde capitulum non poteſt illos qui abfuerunt vltra menſem in huiuſmodi canonicatibus tollerare vllo modo.

Et idem erit, † ſi haberent licentiam abſentiæ, 227
nullam tamen, vt pote datam non ſeruata forma ſtatutorum, verbi gratia aliquo contradicente: cum eſſet gratiæ, vt reuera eſt, niſi eam petens haberet aliquam grauem ſeu vrgentem cauſam, nam tunc eſſet iuſtitiæ, & ſic ſufficeret maior pars capituli pro tempore quo alij canonici abeſſe poſſunt, &c. vel non ſeruato modo votandi, aut vocādi ad capitulum, pro forma requiſito. Nam d. verba Bullarum *abſq; Ordinarij, vel capituli ſui † licentia*, intelliguntur de li-
228 centia valida ad *l. 4. §. condemnatum*, vbi D. *ff. de re iudic. cum aliis.* Felin. qui plura adducit *in cap. ex tenore de reſcrip. à num. 3.* & Rotam in corduben. Portionis 25. Octobris 1557. coram D. Rubeis adducta *par. ſeq. cap. 3. num. 54. & deciſ. 403. circa fin. par. 1. diuerſ.* & adducta per Gonçalez *gloſſ. 57. à n. 12.* & paria ſunt non habere licentiam, vel illam habere nullam, & inualidam, & facit quod dicitur infra *11. p. cap. vlt. à nu. 217.*

Quamuis ad effectum, vt non vacent huiuſmodi

† cano-

229 † canonicatus, ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarij, vel Capituli iniusta & illicita, & sine legitima causa, ex qua non facerent fructus suos, nec tuta conscientia abesse possent, & cum licentia Ordinarij, vel Capituli possent gaudere mensibus absentiæ recreationis causa concessis per Concilium, vel statuta valida, lucrando in eis fructus in absentia, nec ad eam iuste concedendam pro istis mensibus opus esset aliqua causa, nisi eorum præsentia esset multum necessaria Ecclesiæ.

230 Et dare huiusmodi licentiam † videtur spectare ad Capitulum, ad quod spectat ipsorum Canonicatuum prouisio, quod in hac Ecclesia Abulens. vocatur capitulum capitulantium, de quo sunt Canonici, & etiam ex consuetudine Dignitates, & non ad Capitulum, cum Portionariis, nisi vbi etiam ipsi habeant votum, in huiusmodi prouisionibus, vt in Ecclesia Caurien. & ita practicatur.

231 Quamuis si isti Canonici, essent legitime † occupati, in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno, cum Portionariis, non esset opus licentia Capituli Canonicorum, cum sint legitime absentes, pro causa Ecclesiæ, cum licentia Capituli, &c. sicut etiam non esset opus d. licentia, cum abessent ex aliis causis expressis in iure, vel priuilegio.

232 Sed si essent habiti, pro præsentibus, pro negotiis † fictis, seu sub falso prætextu negotiorum Ecclesiæ, cũ non sint legitime absentes, nec habeant licentiã Capituli Canonicorum, videtur habere locum prædicta priuatio, maxime si id fuit factum cum contradictione aliquorum.

233 Et licentia debet esse expressa, † nec sufficit tacita; nam vbi requiritur licentia, debet esse expressa non tacita, Archid. Io. Andr. Domin. & Francus in capit. si Abbatem in princip. de electione in 6. Lapus allegat. 86. numero 3. vbi mandos. litera D. Corsetus in singul. verbo licentia, Decius cons. 28. Tiraq. in l. connubial. gloss. 7. numero 8. Auendanno in d. verb. otorgamiento, Matien. in l. 3. titul. 3. libr. 5. recopil. gloss. 1. num. 5 Paz in praxi 1. par. 1. tom. secundo tempore, num. 27 & 28. Menoch. de arbitr. centur. 5. noue addita, casu 453. numer. 14. & alij citati per Thom. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 35. nu. 16. quamuis ipse contra teneat *à n.* 20.

§. 2.

De prouisione Beneficiorum inferiorum.

SVMMARIA.

REstat dicere de aliorum Beneficiorum prouisione ordinaria, num. 234. & in Beneficijs minoribus Ecclesiarum inferiorum collatio de iure pertinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap. saluo iure patronatus numero 235. & idem dicit Abb. de Beneficijs inferioribus Ecclesiæ Cathedralis, numero 236. quæ tamen sententia, dubia videtur, nec admittenda in Portionibus, & aliis Beneficijs participantibus de mensa, num. 237.

Maiora Ecclesiarum inferiorum Beneficia Episcopus de iure, cum consilio Cap. conferre debet à numero 238. ex generali tamen consuetudine Episcopi in nullis Beneficijs extra Cathedralem requirunt consil. Cap. quæ consuetudo valet, numero 241.

HActenus actum est de prouisione ordinaria, Prębendarum & Dignitatum † Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium. Restat dicere de aliorum Beneficiorum prouisione ordinaria. 234

In quo dicendum est, † quod in Beneficijs minoribus Ecclesiarum inferiorum collatio de iure pertinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap. saluo iure patronatus, Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana de elect. n. 8. vers. 3. & vlt. casu, & in c. nouit de his quæ fiunt à Prælat. n. 6.* Selua *de Benefi. 2. p. q. 22. 6. casu n.* 17. Corras. dicens communem *de benef. 2. par. c. 4. nu.* 6. Bursat. *cons. 126. n. 5. li. 2.* & Zechus *de Benef. pensio. c. 2. vers. ordinary etiam.* 235

Et idem † dicit Abbas *in d. c. cum Ecclesia Vulterana, num. 3. vers. in tertio membro,* † de Beneficijs inferioribus Ecclesiæ Cathedralis, nempe quæ non sunt Præbendæ, seu Dignitates, scilicet, quod solus Episcopus possit illa conferre, etiam sine consensu, vel consilio Capituli, quia ista minora explicat Episcopus ex suo officio generali, &c. sequitur Gonç. *gl.* 45 *à n.* 38. 236

Quæ tamen Abbatis † sententia, dubia satis videtur ex supradictis, nec admittenda videtur in Portionibus, & aliis Beneficijs Ecclesiæ cathedralis, quæ licet non sint Præb. proprie, participant tamen de mensa capitulari, & ita quoad prouisionem Portionum in Ecclesijs Hispaniæ, idem solet seruari, quod in prouisione præbendarum, canonicatuum, & eodem modo prouidentur, & posthæc Gonçalez *dict. gloss.* 45. *numero* 42. ait se inuenire, quod etiam in portionibus Ecclesiæ cathedralis, sæpe Rota decidit, quod sint inspecto iure communi, de simultanea collatione Episcopi & capit. vt fuit resolutum in vna Salamantina dimidiæ Portionis 25. Iun. 1590. coram comitulo, & in alia Corduben. dimidiæ Portionis 13. Februar. 1602. coram Dom. Sacrato, & alias pluries &c. nec placet concordia, quam tradit Gonçalez *ibi n.* 43. quod opinio Abbatis procedat, quando Portionarij sunt prorsus extranei à cap. Ecclesiæ cathedralis, prout de iure communi. dict. vero decis. locum sibi vendicent, quando ex aliquo iure speciali sunt de gremio capituli, &c. nam, licet non sint de gremio capituli procedẽt d. decisiones, quia satis est in proposito, quod participent de mensa capituli, licet non de voce, & ad prædicta etiam est decis. Rotæ in Hispalen. Portionis supra adducta *cap. primo numero* 35. 237

Maiora vero Ecclesiarum inferiorum Beneficia † Episcopus de iure, cum consilio capituli conferre debet. *ca. nouit, & cap. quanto,* vbi Abb. *n. 2. de his quæ fiunt à Prælatis* idem Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana n. 3. vers. 3. & vlt. casu,* Selua, Corras. & Zechus *sup.* & sic est intelligendus, Rochus *de iure patr. verb. competens, n.* 65 & Duaren. *de Benefi. l. 3. cap.* 4. vbi ait, quod in Beneficijs, quæ nomine collegij non cẽsentur cõfert Episcopus, sed in hac collatione cleri collegiique consensus, siue consilium requiritur, *c. nouit, cap. quanto de his, quæ fiunt à Prælatis* quem sequitur Quintanaduennas, *l. 1. Ecclesiasticon cap. quinto numer.* 4. *in fin.* 238 239

Quamuis in Rectoriis maioribus consensum † capituli requirat Bursatus *d. cons. 226. n. 45. lib. 2.* Ex generali tamen consuetudine † Episcopi in nullis Beneficijs extra cathedralem Ecclesiam sitis requirunt consilium capituli, quæ consuetudo valet, vt *in ca. 3. de consuetudine in 6.* & ibi Dd. Abb. *in d. c. nouit, n. 5.* & 240

Lamber. *de iure patr. 3. p. 2. l. q. 1. art. 4.* qui dicit, quod sine dubio hæc consuetudo hodie inoleuit per totum orbem, & quod possumus dicere *tit. de his, quæ fiunt à Prælatis*, sine consensu Capituli recessisse ab aula, quia Episcopi hodie omnia expediunt sine Capituli consensu.

§.

De aliquibus dubiis de ordinario collatore.

SVMMARIA.

DE Ordinario collatore examinanda veniunt aliqua dubia *n.* 242.

An Episcopus, seu alius Prælatus electus; & confirmatus possit conferre, administrare, & exercere, quæ sunt iurisdictionis ante installationem, vel inductionem in possessionem, à n. 243. referuntur sententiæ Doct. & resoluitur attento iure communi tenendam esse 1. sententiam communiter receptam, quod possit, nisi alius sit in pos. hodie vero ex extrau. iniunctæ de elect. Episcopos & alios Prælatos, in curia promotos etiã literis expeditis non posse conferre, nec administrare ante illarum ostensionem, & præsentationem factam Cap. & ponitur decis. Rotæ.

Etiam secluſa d. extrauag. videtur iuri, & rationi satis conforme, non posse Episcopum ingerere se administrationi, nisi ostensis & præsentatis literis Cap. de cuius præiudicio agitur, & de tollenda ei administratione à qua antea non teneretur desistere numero 254. & seq.

Illa communis sententia limitatur, nisi sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem seu inductionem in possess. quia tunc non poterit antea administrare, quam consuetudinem esse negari nõ potest, non solum in Hispania, sed etiam in alijs partibus, & ita in causa Burgen. fuit denegata remissoria ad probandam consuetudinem contrariam, vt in decis. posita à n. 257.

Stante d. consuetudine, quæ est satis rationabilis, non videtur posse administrare, nec conferre promotum, etiam si sit Cardinalis ante adeptam possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione d. extrauag. iniuncta, de quo remissiue, & etiam decea, n. 262.

An Episcopus cui datus est coadiutor possit beneficia cõferre, &c. à nu. 295. resoluitur quod Episcopus cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor, conferre libere Beneficia, & non coadiutor, quamuis secus sit in visitatore, seu administratore Ecclesiæ vacantis dato à Papa, coadiutor vero datus dementi seu mente capto potest conferre, &c.

An valeat collatio Beneficiorum facta per Episcopum seu Prælatum putatiuum, qui se gerit pro Prælato, sed ex aliquo defectu non est verus Prælatus, &c. nu. 276. concluſio quod valet collatio per eum facta ratione publici officij sicut, & alia gesta per eum ex l. Barbarius n. 277.

Limitatum 1. d. concl. vt non procedat, vbi aliquis est intrusus in Dignitate, seu Beneficio reseruato, ratione cuius competit ius conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officij, & Dignitatis, non valet collatio propter decretum irritans in reseruatione positum numero 278. Quamuis contra teneat Ægidius, cuius decisio posset procedere in aliis iurisdictionalibus non in collatione Beneficiorum, &c. nu. 279 & seq.

Secundo limitatur, quod ad hoc vt valeat collatio, & alia gesta per illum non sufficit communis error, cum possess. sed simul etiam requiritur authoritas superioris, & tit. ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio, seu defectu occulto. num. 281. quamuis Bart. & alij teneant sufficere communem errorẽ cum possess. offic. n. 282 & lex 1. C. de testam. loquitur in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem superioris, nu. 283.

Requiritur tit. non à quocunque superiore collatus, sed à legitimo superiore habente alias potestatem illum conferendi numero 284. & seq. vbi ponitur decis. Rotæ.

Quando est vitium, seu defectus non in materia id est in persona electi, seu prouisi, sed in forma communi, error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit tit. à n. 286. & explicatur quod dicunt aliqui authores. Sed id patitur difficultatem ex tribus rationib. adductis, ex quib. probabile videtur valere gesta per eum, qui habet tit. à Superiore, licet nullum ex defectu formæ, &c. à numero 290.

Explicatur lex ad varios, C. de numerariis, & actuariis l. 12. à n. 295.

Quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, non requiritur alius tit. num. 298. nam ex possession decennali præsumitur tit. num. 299. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, sed id intelligitur, quando non constat de contrario, nempe de defectu tit. nec ius resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur tit. etiam coloratus n. 301. & 302. & l. Barbarius non habet locum, quando ius resistit. numero 303. & procedit in errore circa factum, non circa ius. numero 304.

Conuincitur sententia aliquorum, quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum, ex leg. Barbarius, nam hic non est error circa fructum, sed circa ius, nec est error communis populi, sed error sapientium, & deficit etiam authoritas Superioris, nisi dicatur, quod dubium seruit de tit. & ad communem errorem huius actus sufficit. à n. 305.

Ad effectum l. Barbarius sufficit tit. coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiet pro colore tit. in spolio n. 308.

Valerent etiã gesta per prouisum à Vicario, quãdo collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulum coloratum. numero 309.

Tertio limitatur d. conclu. vt non valeat collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum nu. 310. Quamuis alij teneant mero iure valere, esse tamen retractanda, numero 311. quæ limitatio intelligitur, quãdo scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse vere talem. Secus, quando non est, quod imputetur illi, &c. numero 312. nec procedit hodie, quando impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ. n. 313.

Quarto limitatur, vt non procedat in collatione seu electione & alijs, quæ geruntur iure primato, seu ratione

priuati

priuati officij, &c. n.314. & seq. etiam stante extrauag. ad euitanda, n.321.

Vnde præsentatio facta à patrono excommunicato, etiã occulto, est nulla, & consequenter etiam institutio ad illam facta, quod procedit in præsentatione facta à patrono Ecclesiastico, nam facta à patrono laico, etiam publico excommunicato, valet contra aliquos à numero 316.

Potest tamen Episcopus non admittere præsensationem factum à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus, deberet illam repellere alias peccaret; saltem venialiter, &c. numero 319.

Conuincitur sententia Bertachini, quod requiratur excommunicatum esse publicatum, vt non possit eligere, seu præsentare, quæ non est vera, etiam ad effectum annullationis actus contra Lamber.

An hodie stante d. extrauag. ad euitanda, collatio facta ratione publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico, non tamen notorio, aut denuntiato, sit valida à n.322. resoluitur negatiue contra aliquos, nam, licet acta à iudice excommunicato publico, non tamen denuntiato, aut notorio, ad instantiam partis sint valida, etiam si pars sciat eum excommunicatum, tamen acta à tali ex officio, non valent, & collatio beneficiorum sit ex officio &c. & ita potest procedere quadam dec. Rotæ relata, n.326.

De reg. & materia l. Barbarius remissiue, n.327.

An valeat collatio facta ab Episcopo, seu Prælato qui cõmisit aliquod crimẽ, ob quod ipso facto, & iure priuatus est Prælatura, puta hæresim à n.328. resoluitur valere cum priuatio est occulta, quamdiu enim toleratur, nec priuatio est notoria, rata esse debent ab eo gesta, ex l. Barbarius, quamuis aliqui dicant l. Barbarius, non procedere in hæretico, &c.

Id procedit etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de d. crimine, numero 333. non obstante limitatione Bartol. docentis, quod quando sit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua, gesta post processum inchoatum non valent, secus si esset priuandus per sententiam, &c. quia de ea dubitat Ias. nec videtur tenenda, & respondetur ad l. 1. C. de testam. & l. quæsitum 1. ff. qui & à quibus allegatas per Bart. à numero 334.

Procedit etiam, licet Episcopus seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam post appellat. non prohibetur fungi officio, &c. n.338. secus, si non appellauit, quamuis sententia solum esset declaratoria criminis, &c. n.339.

241 NVnc pro complemento † huius capitis de Ordinario collatore, examinanda veniunt aliqua dubia, & primum dubium est, an Episcopus, seu Prę-
243 latus electus, & confirmatus, seu institutus, † vel prouisus à Papa, possit conferre, administrare, & exercere ea, quæ sunt iurisdictionis ante installationem, vel inductionem in possessionem? in quo sunt variæ sententiæ, prima est affirmatiua, quod possit, nisi a-
244 lius † esset in possessione Prælaturæ, ex *c. nostri. capit. transmissam, cap. qualiter, & cap. nihil est de elect. & ca. auaritiæ eodem in 6* quæ iura solum videntur exigere confirmationem ad administran. ita Innocẽtius Hostiensis, Ioannes Andreas, Compostellanus Butrius Cardin. & Abbas, *in d. c. transmissam*, Felin. *in cap. ne Dei de simo. n.2. dec.* Capellæ Tolos. 444. seu 443. & ibi Aufrer. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de elect. cap. licet. §. censuit, verb. promotus*, Ripa *l.2. respon. c.31.* Rochus *de iure patron. verb. ius, q.5.* Lamber. *3. p. l.2. q.11. art.6. & 7.* Selua *de benef. 2. p. q.15.* Rebuffus *de pacific. possi à n.294. & 301.* alias 243. & 251. *& in praxi, tit. de sim. in resign. n.26.* Botteus *de synodo 1. p. n.39.* Corrasius *2 p. cap. 4. num.8.* Duarenus *de benef. l.3. c.4.* Rosiniacus *c.12. à n.2. & c.23.* P. Gregorius *c.38. n.2.* Couarruuias plures referens *l.3. variar. c.16. n.6.* Cuchus *in institut. maior. l.4. tit.4. à n.63.* Anastasi. Germonius *de indultis Cardinal. necnon quarumcumque, à n.29.* Aceuedo *in curia Pisana, l.1. c.13. à num.9.* & Suar. *4. tom. de pœniten. disput. 55. sect.3. num.19.* & alij comm. uniter.

Et ita in † vna Burg. Canonicat. 28. Ian. 1583. co- 245
ram Illustriss. Lancel. quæ habetur impressa *2. p. diuer. dec.* 182 fuit per Rotam resolut. vacationem Ecclesiæ solum durare, vsque ad confirmat. seu prouisio. de Prælato factam, & sic stante d. prouis. & literis expeditis etiam ante captam possess. per Prælatum, non posse Cap. conferre, nec iurisdictionem exercere, vti sede vacante, refert & sequitur Flam. Paris. *de resignat. Benef. libro 7. quæstione vigesimatertia à numero 46.*

Secunda sententia est negatiua, & contraria, † quam 246
tenent Archidiaconus *in c. eum qui de Præb. in 6.* & ibi Lapus, Paul. & Anchar. idem Archid. *in d. c. auaritiæ*, & ibi Dom. *nu.4. in princ.* & Francus etiam *nu.4.* & idem Anchar. *in reg. sine possessione l.6.* Imola *in d. capite transmissam*, & Felinus *consilio quadragesimo, nu.5.*

Alij concordant opiniones, † vt si confirmetis, qui 247
est ordinarius loci, & plenam potestatem iure habet, vt Archiepiscopus quo ad Prouinciam, Episcopus quoad Diœcesim, & Papa quoad omnes, tunc ex sola confirmatione habet plenam & liberam administrationem, secus si alij confirment, qui non sunt locorũ ordinarij, quia tunc superioris puta Diœcesani conniuentia, & consensus expectatur, & requiritur, quam distinctionem sequitur dicens satis æquam Domin. *in d. c. eum qui §.1. n.8.* & ibi Francus *n.5.* Felinus *in dic. ne Dei, num.5.2. limit.* & Rebuf. *sup. de pacific. n.306.* alias 255.

Alij sic concordant; quod aut installatio spectat 248
ad alium, quam ad confirmatorẽ, & sit vera 2. opinio Archid. & aliorum, aut ad confirmationem, & sit vera prima opinio Innoc. & aliorum, ita But. *in d. cap. ne Dei*, quem ibi sequitur Anania *n.4.* licet Fel. *d. n.5. limitat.* eos citet pro 3. sententia.

Sed reuera quoad hoc nihil † videtur referre, 249
an confirmet loci ordinarius, an alius, si confirmandi potestatem habet, nec an installatio spectet ad confirmatorem, an ad alium? nec talis distinctio iure probatur, sicut nec 2. sententia Archidiaconi, & aliorum.

Vnde videtur tenenda prima sententia † commu- 250
niter recepta, attento iure communi.

Hodie vero ex extrauag. *iniunctæ de † elect. in com-* 251
muni b. de qua Corrasius. & alij ex citatis non meminerunt Episcopi, & alij Prælati in curia promoti etiam literis expeditis, non possunt conferre, nec administrare ante illarum ostensionem, & præsentationem factam Cap. vt patet ex illis verbis, *nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant*, & ex *vers. seq.* & ita tenuit Rota † in d. Burgen. Canonicatus 3. Iun. 1583. co- 252
ram Do. Bubalo recedens à supradicta decisio facta

coram D. Lancelloto, vt in sequenti decisione nondum impressa.

Resolutum extrauagantem, iniunctæ, de elect. in cõmunib. *obstare D. Nicolao de Paredes, quia licet Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus Burgen. post prouisionem à Papa de Ecclesia Burgen. & post literas de super expeditas acquisiuisset attento iure communi iurisdictionem Episcopalem, & potuisset etiam conferre Beneficia, cum sedes Episcopalis non diceretur amplius vacare, vt fuit in hac causa resolutum, tamen attenta dispositione* d. extrauagantis, *ex quo literæ non fuerunt præsentatæ Capitulo, & Canonicis, totum id, quod actum fuit per D. Archiepiscopum ante d. præsentationem fuit irritum, & inane, vt disponitur in d. extrauaganti ibi, nullique eos ante d. literarum ostensionem recipiant,* & in vers. seq *ibi*, quod si forsan contra præsumptum fuerit irritum habetur, *& licet reperiantur aliqui Dd. dicentes, quod literæ debent esse expeditæ ad hoc, vt non dicatur Ecclesia vacare, & vt Episcopus possit administrare absque eo, quod de præsentatione faciant mentionem, vt ita simpliciter dic. glos.* in clem 1 verb. sede vacante, de hæret. *& ibi Inola* num. nono. verb. glo. vacante, *Card.* in §. duo. numero quinto in fin. *Abb.* numero 6. versic. Ecclesia Vitali, numero 176. *Petrus Rauennas* in Compendio iuris canon. in dict. titul. *Paulus* de potestate Capituli, præludio 7. numero 14. *Felinus* in cap. ne Dei timorem numero tertio, versic. 4. limita de simonia. *Selua* de Benef. p. 2. quæst. 15. in princ. *Abb.* cap. qualiter, 1. notab. de elect. *quem sequuntur Decius* rubrica de constitut. numero 42. *Cassador.* decisio. 8. numero 5. de restitut. spoliat. *Put.* decis. 277. numero 3 l. 3. *tamen omnes isti, & alij, qui reperiri possunt, non excludunt ostensionem literarum, quia simpliciter loquuntur, imo illam præsupponunt ex quo ad id probandum allegant d. extrauagantem, quæ de literarum ostensione expresse disponit, & dictum Doctorum debet intelligi secundum legem, quam allegant, & si aliter ipsi sentirent, dicerent contra d. extrauaganiem, cuius verba sunt clara, & ita etiam illam declarat Rebuff.* in praxi, tit. de simon. in resignat. numero 31. *Decius* in rubric. de constitutio. elect. numero 42. *& ex supradictis in contrarium allegatis se ipsum declarat Vitali* in Clem. 1. §. porro, numero 30. de iureiurand. *Felin. in cap.* 1. de præscrip. num. 3. *quod licet loquatur per verb. forte, tamen postea affirmat, hoc dicit* in cap. eam te, numero 6. vers. sed caue de rescript. & in rubrica de constitut. numero 12. vers. & adde *vbi dicit, quod debeat ostendi literæ, Abb.* in cap. nosti. numero 4. de elect. & in cap. in nostra colum. fin. num. 11. vers. dicit tamen de rescrip. *vbi expresse dicit, quod prouisio debet probari per literas, nec aliter recipi debet, & hoc dicit esse bene notandum, quia multi in hoc errant. Non obstant etiam adducta pro parte d. Nicolai ad probandum notitiam Capituli, de dicta prouisione & literis desuper expeditis, & quod sola notitia sufficiat, absque literarum presentatione iuxta* consilium 4. *Calder.* de offic. legati. *Felin.* in cap. cæterum, numero 16. vers. sed caue de rescrip. *Rebuff.* praxi titul. de forma Vicariatus, numero 210. *Couar.* pract. cap. 9. num. 7. vers. 2. concluf. *quia respondetur, quod dicti Doctores non loquuntur, quando lex requirit præsentationem literarum, quia tunc sola notitia non sufficit, vt declarat idem Felin.* in dict. cap cæterum, numero 17. vers. extensio 1. *Boerius* quæstion. 347. numero 16. & 17. *& in terminis dict. extrauagantis tradit Rebuff.* dict. titul. de simo. in resig. n. 4 *vbi hoc comprobat pluribus rationibus. Præterea allegata in contrarium non procederent, quando ageretur de præiudicio alterius, Felin* in cap. ex parte Decani numero 22. de rescript. *Bart.* in l. 1. numero 20. de noui operis nuntiatione *Ripa* in l. quod te numero 61. si certum petatur, *at in præsenti tolleretur ius Episcopale, quod habet Capitulum sede vacante, circa collationem Beneficiorum, propterea, donec sunt illi ostensæ literæ expeditæ, prout dicitur* in d. extrauaganti *non probibetur continuare suam iurisdictionem, & consequens collatio per Cap. facta tenet, & est valida.*

Et vltra citatos per Rotam † in ista decisio. addo Felinum dict. consil. 40. numero 9. & 7. & ita consultus respondi anno 1603. in vna Segobien. de qua supra memini capit. primo, numero 239. & ita post hæc tradit Gonçalez, *glos.* 15. §. 2. *à numero* 80. referens istam decisionem, & dicens, fuisse postmodum sæpius à Rota canonizatum, & ita se consultum respondisse in alio simili casu vnius Canonicatus Corduben. 253

Quinimo etiam secluſa *d. extrauaganti* † videtur iuri, & rationi satis conforme, non posse Episcopum ingerere se administrationi, & iurisdictionis exercitio, nisi ostensis, & præsentatis literis suæ prouisionis Capitulo, de cuius præiudicio agitur, & de tollenda ei administratione, & iurisdictione, quam habet Sede vacante, vt dicitur in d. decisione ad fin. ex Felino in c. *ex parte Decani de rescrip. nume.* 22. Bart. *in l. 1. n. 20. ff. de noui operis nuntiatione* Ripa *in l. quod te mihi, numero sexagesimo primo. ff. si certum petatur.* 254

Et confirmatur, † nam ante ostensionem, & intimationem literarum non teneretur Capitulum desistere ab administratione, & exercitio iurisdictionis, sed eam posset continuare, & consequenter Episcopus non posset antea iurisdictionem exercere. alias daretur conflictus, & repugnantia iurisdictionum, & confusio magna, ac rixarum & scandalorum occasio. 255

Nec obstant *iura supra allegata*, quia illa † non excludunt ostensionem, & notificationem literarum faciendam Capitulo, cui aufertur administratio, & ita videtur accipienda prædicta communis sententia. 256

Præterea illa communis † sententia limitatur, nisi sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem, seu inductionem inpossessionem, quia tunc non poterit antea administrare, sed seruanda est consuetudo ad c. *in his* 11. *distinct. cum alius*, ita glos. *in dict. extrauag. iniunctæ verb. non præsumant*, Abbas *in d. c. transmissam numero tertio*, dicens ita communiter velle. Dd. Felinus *in d. c. ne Dei, num.* 63. *limitatione* Selua. & Bott *supra*. Rebuff. *de pacificis numero* 266. alias 247. Cuchus *supra*, & Anastasius Germonius qui ait, quod prouisus potest administrare ante apprehensam possessionem, nisi vsu, vel consuetudine receptum sit, ne quis administret, nisi naturalem, & actualem possessionem acceperit, quam consuetudinem ait sibi videri esse in viridi obseruantia, non enim solent ante apprehensionem possessionis quicquam possessori agere, & nouissime Aceuedo *sup. nu.* 12. qui ait quod, cum Episcopus etiam confirmatus literas confirmationis teneatur mittere Regi, & eius Regio consilio, & antequam ibidé expediantur, non capitur possessio, Canonici suæ Ecclesiæ nisi literas has videant, & eis notificentur, non permittant administrare, & eis præsentatis, & notificatis, capitur Episcopatus possessio, nunquam vidit, neque audiuit Episcopos etiam confirmatos ante captam possessionem potestatem iurisdictionis exercere, & quod de consuetudine sic teneri videt, & audiuit in 257

Epi-

Episcopatu Placentino, & in aliis, quorum notitiam habet, &c.

Et reuera negari non potest esse hanc consuetu-
258 dinem, † non solum in Hispania, sed etiam in aliis partibus. nam nunquam Episcopi ante captam possessionem administrant, nec Beneficia conferunt, nec in aliquo se occupant, seu impediunt, sed Capitula, vti sede vacante administrant, & iurisdictionem exercent, donec per Prælatum sit capta possessio Episcopatus, quia præsentatis literis, & præstito solito iuramento de seruandis statutis, statim solet eis dari, seu eorum procuratori, & vsque ad illud tempus censetur durare Ecclesiæ & sedis vacatio
259 ad istum effectum administrationis, † ad quod videtur respexisse *reg. 2. Cancellariæ*, quæ reseruat Beneficia ad dispositionem Episcoporum, & aliorum collatorum pertinentia, quæ post illorum obitum, dimissionem, seu amissionem, vel priuationem vsque ad promotionem successorum Apostolica authoritate faciendam, & adeptam ab eis possessionem, vacant, &c. quasi vsque ad illud tempus censeatur Ecclesia, seu sedes vacare.

Et ita potest procedere quod ait Rebuf. † *de denoluio, n.* 7
260 2. quod dicitur sedes vacare, donec Episcopus nouus adeptus fuerit possessionem teste Hostien. in cap. olim 1. *de restitutione spoliatorum* quam refert Felinus *dicto consilio quadragesimo num. quarto.*

Vnde, cum in d. causa Burgen. Canonicatus † pe-
261 teretur remissoria ad probandam consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post Expeditas Bullas absque illarum ostensione in Capitulo prouidebant de Canonicatibus, & aliis Beneficiis, fuit denegata, quia non dabatur aliquis fumus, quinimo testes examinati videbantur potius probare contrarium, nempe, quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus, ante præsentationem literarum, & ante
262 captam possessionem, &c. vt in sequenti † decisione facta coram eodem Domino Bubalo octauo Iunij 1584.

*Domini concluserunt denegandam esse remissoriam D. Nicolao de Paredes, quia ex articulis aliqui non sũt releuantes, & licet aliqui sint releuãtes, nõ tamen datur liquis fumus, ita vt danda sit remissoria, prout est primus articulus, qui, licet sit releuans in eo, in quo continet consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post expeditas Bullas absque illarum ostẽsione in Cap. prouiderunt de Canonicatibus, & aliis beneficiis in suis Cathedralib. non tamen datur aliquis fumus, quinimo testes examinati videntur potius probare contrarium, nempe, quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus ante præsentationem literarum, & ante captam possessionem, & quod, quando volunt capere possessionem, præsentant literas Apostolicas Capitulo. quod partiter dicendũ est in quarto articulo, in aliis vero dum D. Nicolaus articulat, quod in Regnis Hispaniarum promoti ad Episcopatus non possunt capere possessionem, absq. mandato seremissimi Regis Catholici eius propria manu subscripto, & quod propter infirmitatem seremissimi Regis de illo tempore Reuerendissimus D. Archiepis. non potuit obtinere d. mandatum, licet plures fecerit diligentias, D. dicerut hoc non releuare, quia, quamuis infirmitas serenissimi Regis posset impedire adeptionem possessionis Archiepiscopatus non tamen impediebat, quominus D. Archiepiscopus præsentaret literas Apostol. Cap. saltem illas decretas Cap. non ad effectum capiendi possessionem, sed tamen notificandi Capitulo, quod literæ erant expeditæ, & quod non stabat per ipsum quominus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus, nec dicatur, quod non erat sibi permissa ostendere literas absque beneplacitũ Principis, quia, quemadmodum potuit Dominus Archiepiscopus deputare Vicarium ante adeptionem possessionis, prout deputauit, ita etiam censendum est potuisse exhibere literas Cap. ad effectum supradictum. Secundo mouebantur, quia cum ex dispositione extrauag. iniunctæ de elect. Episcopi prohibeantur ad eorum Ecclesias accedere, & bonorum administrationem accipere, nisi literis expeditis, & illis exhibitis, hæc conditio tunc dicitur haberi pro completa, quando impedimentum veniret ex facto tertij directo impedientis, secus vero, quando existentia conditionis impediretur per tertium hoc non agentem directo, sed per quandam consequentiam, vt in causa, de qua agitur, vbi infirmitas Regis non tendit directo, & principaliter ad impedien. præsentationem literarum, sed potius indirecto, & per quandam consequẽtiam, vt bene declarat Bart. in l. in testam. colla. 2. ver. Domini habetis de conditio. & demonstratio. quem sequitur Bald in l. 1. num. 4 Alexan. n. 4. versiculo limita tamen Ias. sub num. 9. & Decius n. 11. C. de institutione & substit. Socinus in l. iure ciuili, numero 1. versi. 2. limita. de conditio. & demonstratio. & in d. l. in testamento, sub num. 12. neque applicatur dictũ glossæ in d. extrauag. iniunctę, in verb. non præsumãt, vbi vult, † quod propter impedimentum obitus Papæ Episcopus potest capere possessionem absque expeditione 263
literarum, tum quia in præsenti literæ erant expeditæ, & ex impedimento mandati Regis ob eius infirmitatem non infertur, quominus posset d. Archiepiscopus dictas literas exhibere Capitulo, quia impedimentum aderat in adeptione possessionis, non in ostensione literarũ, vt supradictum est, tum etiam, quia in casu glossæ datur facultas Episcopo capiendi possessionem, etiam literis non expeditis propter impedimentum in expedit. literarum, sed si post literas expeditas propter aliud impedimentum Episcopus non adipisceretur possessionem, nihil dicitur in illa gloss. & in præsenti seruanda est distinctio Bart. de qua sup.

Vnde stante d. consuetudine, † quæ est satis ra-
264 tionabilis, non videtur posse administrare, nec conferre promotum, etiamsi sit Cardinalis ante adeptã possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione *d. extrauag.* iniunctæ, de quo Bellen. † *de charitatiuo subsidio, qu.* 66. Gomezius *in proœmio regularum, q.* 4. *n.* 9. *versic. tertius casus, & decis.* Rotæ in vna Toletana Parochialis de Alcaudete 3. Iulij 1595. supra adducta *c.* 1. *n.* 252. vbi vide. Et circa d. extrauagantem † iniunctæ videndus est Nauarrus *in ca. accepta de restitut. spoliat. opposit.* 8. *solutione ex num.* 12.

Secundum dubium est, † an Episcopus, cui datus
265 est coadiutor, possit Beneficia conferre &c. in quo dicendum est, quod Episcopus, cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor, confert Beneficia. & non coadiutor, ita Oldradus *cons.* 44 & post alios Domin. *n.* 4. & Francus 3 *in cap.* 1. §. *fin. de clerico ægrotante in* 6. Pauinus *de potestate Capituli sede vacante, 2. p. q.* 1 *numero* 8. Cosmas *in pragmatica sanctione. tit. de collatio.* §. *cui rei, verb. iurisdictio* Selua *de Beneficiis 2. par. quæstione* 4. Rebuffus *de nominatio. quæstione octaua n.* 44. & *sequentibus* alias *n.* 26. Corrasius *2 p. c.* 4. *a n.* 9. Guerrero *in speculo c.* 9. & P. Gregorius *de Benef. c.* 39. *n.* 20. *argu. ca. fin. de officio Vicarij in sexto.* 266

Quamuis secus sit † in visitatore, seu administra-

tore Eccleſiæ vacantis dato à Papa vt *in ca.is cui de electionin 6.& capite fin.§.fin. de ſupplenda negligentia Prælatorum eodem libro* Dominicus & Francus *ſupra.*

267 Et in vna Legionen. 17. Oct. 1548, † fuit reſolutũ, quod coadiutor ratione ætatis non poſſit vnire, nec diſmembrare, nec conferre Beneficia, vt per Mandoſium *in regula vndecima Cancel. quæſtione quinta num.* 8.

268 Et prædictam ait crebriorem opinionem † Duarenus *de Beneficio libro tertio capite quinto*, quamuis dicat, quod etiamſi coadiutor detur ob ſenectutem, non videt cur Beneficiorum collatio generali conceſſione non veniat, æquum tamen eſſe, quod à principio taliter detur, vt Epiſcopo libera facultas conferendi relinquatur.

269 Et quamuis Thomas † Campeg. *in tract. de coadiutore Epiſc. nu.* 10. dicens, æquiorem ſententiam videri cum Alexandrino *in cap.* 11. 7. *quæſtione prima* teneat, quod coadiutor datus ſano, vel dementi poterit Beneficia conferre, ne contingat Beneficia diutius vacare: & videtur tenere Gonçalez *glo ſ.* 5. § 9. *n.* 4. *& gl.* 23. *n.* 12.

270 Quod tamen ſolum † procedit in coadiutore dato dementi, ſeu mente capto, qui poteſt conferre, vt dicunt authores citati, & Flaminius Pariſius *de reſignat. Benef. libro ſeptimo quæſtione* 20. *à num.* 25 Quintana duennas *libro primo Eccleſ. capite quinto nu. quinto.*

271 Aiunt vero Francus † Coſmas, Rebuffus & reliqui citati cum Ioanne Andrea & Imola *in capite fin. de clerico ægrotante* Lapo & Ancharrano *in d. cap. primo eodem in* 6. quod ſi coadiutor datus eſt quoad ſpecialia, Prælatus ſanę mentis confert Beneficia de conſenſu coadiutoris, & Flaminius Pariſius *d. quæſtione* 2. *numero vigeſimo tertio* ait, quod coadiutuor tunc poterit conferre de conſenſu ipſius Epiſcopi.

272 Contrarium tamen, nempe quod Epiſcopus tunc libere † conferat, & non teneatur requirere conſenſum, vel conſilium coadiutoris, videtur tenere Oldradus *d. conſ.* 44. & cum eo Domin. & Corraſ. & Guer. *ſup.* quod verius exiſtimo, non enim ex hoc, quod E-

273 piſcopo † ſanæ mentis detur coadiutor ob infirmitatem, vel ſenectutem, interdicitur ei libera adminiſtrandi facultas, niſi ibi datur propter certam cauſam vt timorem dilapidationis, nam tunc exercitium illius cauſæ, propter quam datus eſt coadiutor, non erit ſine conſilio, & aſſenſu coadiutoris, vt *in ca. venerab. de offic. deleg.* Old. *ſup. n.* 2.

274 Et ita tenet Nau. *conſ.* 3. *de clerico ægrot. n.* 4. vbi docet non poſſe coadiutorem Epiſcopi; ſeu Archiepiſcopi conferre Beneficia potente, & volente conferre illa Epiſ. ſeu Arch. & nolente, vt conferat coadiutor, quoniam Papa ſolum dat ei poteſtatẽ exercendi iura ſpiritualia, & temporal. quæ iure vel cõſuet. pertinent ad coadiutotis offic. & iure non pertinent ad coadiut. offic. ea, quæ principalis recte poteſt, & vult agere per ſe, & non vult vti coadiut. conſ. neq; auxilio, *argu. c. Pontifices, & c. petiſti*, & fere omnium aliorum 7. *q.* 1. & hanc eſſe mentem conſtituentis coadiutorem, & iure diuino naturali debere eſſe talem iuxta reg. *id quod noſtrum eſt ſine facto, & conſenſu noſtro tacito, vel expreſſo auferri non debet de reg. iur. l.* 6. *imo in ff. cum ſuis concordan.* hæc Nau. qui tamen videtur

275 ſentire † poſſe iſtum coadiutorem conferre Beneficia non prohibente, ſeu contradicente coadiuto, ſed hoc eſt contra ſupradicta.

Tertium dubium eſt, † an valeant collatio Beneficiorum facta per Epiſcopum, ſeu Prælatum putatiuum, qui ſe gerit pro Prelato ſed ex aliquo defectu non eſt verus Prelatus; &c. 276

In quo concluſio eſt, † quod valet collatio per eum facta ratione publici officij, ſicut & alia geſta per eũ ex *l. Barbarius. ff. de offic. prætor.* cui conſonat *l.* 2. *C. de ſentent. & interlocut. c. infamis* 3 9. 7. *l.* 4. *tit.* 4. *p.* 3. *& l.* 8. *tit.* 9. *lib.* 3. *recopilationis*, Rota *dec.* 14. *de iure patron. in antiquis* Lapus *allegatione* 89. *numer.* 8. 11. *&* 12. vbi Mandoſ. Abb. *in c. nihil. de electione n.* 12. Selua *de Benef.* 2. *p. quæſtione* 12. *num.* 2. Maſcar. *de probat. concluſ.* 649. *n.* 23. & alij. 277

Quæ concluſio limitatur primo, vt non procedat vbi aliquis † eſt intruſus in Dignitate ſeu Beneficio reſeruato, ratione cuius competit ius conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officij Dignitatis non valebit collatio propter decretum irritans in reſeruatione poſitum, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, ac afficit totum Beneficium, & quod ſequitur ex eo, ita Rota *decis.* 20. *de Præb. in antiqu. & 4. eodem tit. in antiquior.* Æneas de Falcon. *de reſeruatio.* 4. 9. *effectu* 26. Simoneta *eodem tract. q.* 44. & ibi Paulus Granutius, & conducunt dicta infra *c. ſequen. à n.* 20. 278

Quamuis contra teneat † Ægid. dec. 66. cuius deciſio poſſet procedere in aliis iuriſdictionalibus ex æquitate d. l. *Barbarius.* non autem in collatione Beneficiorum, quæ eſt quædam donatio, *ca. fin. de offic. Vicary in ſexto cum aliis.* & computatur particulariter inter fructus, vt ſupradictum eſt *capite primo numero* 705. 279

Pro quo facit, † quod ex Calder. & Anton. *in c. ad probandum de re iudic.* adducit Gambarus *de offic. Legati, lib.* 1. Rubrica qualiter Legatus ſe gerere debeat, cum Prouinciam eſt ingreſſus à *n.* 16. quod communis error non prodeſt in his, quæ ſunt gratiæ, & præcipue vbi adeſt decretum irritans, quod ligat etiam ignorantes. 280

Secundo limitatur, † quod ad hoc, vt valeat collatio, & alia geſta per eum, qui ſe gerit pro Prelato, ſeu eſt in poſſeſſione, & communi exiſtimatione alicuius officij, non ſufficit communis error cum poſſeſſione, ſed ſimul etiam requiritur authoritas Superioris, & titulus ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio latenti, ſen defectu occulto, vt probatur ex *d. l. Barbarius, cum concordan. adductis*, ita Innocentius *in d. c. nihil. n.* 1. *&* 4. & ibi Imola 7. Abb. *n.* 11. *&* 12. & alij *ibidem Bart. inl. actuarios C. de numerar. & actuariis. l.* 12. idem, ſeu Bald. *in repet. d. l. Barbarius. n.* 4. 5. 7. *&* 8. Bald. *ibi in lect. 1. n.* 29. *& in* 2. *n.* 13. 14. *&* 18. Angel. *n.* 2. *laſ.* 22. *& n.* 48. *& n.* 66. & Oroſcius *n.* 13. *&* 28. Alex. *conſ.* 138. *l.* 1. Corſetus *in ſingular. verſ. error communis, & ibi additio Bart.* Socinus *reg.* 282. *fallen.* 1. Selua *ſupra* Antonius Gabriel. *de probat. concluſ.* 8. *n.* 20. Maſcardus *d. concluſ.* 649. *n.* 91. *&* 101. Baeca *de decima tutori præſtanda. capite* 12. *numero tertio &* 9. Ioannes Gutierrez *de tutelis* 3. *p. c.* Aceuedo. *in d. libro octauo recopilationis* Vgolin. *de cenſur. tabu. 1. capite* 2. *§.* 22. *& tab.* 2. *cap.* 13. *§.* 4. Nauarrus *in c. placuit. de Pœnitent. diſtin.* 6, *nu.* 177. *&* 178 *& in manu capite nono num.* 11. alias 8. Angelus *in ſum. verb. confeſſio.* 4. *num.* 12. *& verb. pœna quæſt.* 3. Roſella *confeſſio.* 3. *numero* 41. Tabiena *abſolutio. 1. num. vlt.* Silues. *Confeſſor. 1. q.* 19. Armilla *verb. Abſolutio, numero trigeſimo primo* Caietan. *in ſum. verb. abſolutionis impedimenta, §. abſolutio nonnullis circunſtantiis impeditur, & verb. confeſſionis iterato. §. confeſſio ſacramentalis, quare* 281

ex parte

ex parte confessoris iteranda. Ioannes Medina *c. de cõfessione. q.* 22. *de confessione confessori excommunicato scienter facta,* Palatio *in* 4. *distinctione* 17. *disputatione octaua.* Aragon. 2.2. *quæstio.* 60. *articulo* 6. Ludouicus Lopez *instruct. conscientiæ.* 1. *tom. c.* 38. *vers. iteranda est confessio,* Enriquez *in sum. l.* 6. *c.* 6. §. 2. *in glos. litera E, & capite* 7. §. 2. *& l.* 11. *c.* 3. §. *quarto & libro* 13. *capite* 7. §. 6. Vega *in summa* 1. *parte capite* 36. *casu* 44. P. Ledesma *in summa* 1. *parte de pœnitentia capite* 13. 3 *dubio* Açor. *in institutio. moralibus l.* 5. *capite* 8. *q.* 2. Thom. Sanchez, qui plures alios refert *de matrim. l.* 3. *disputatione* 22. *quæst.* 5. *nu.* 49. & nouissime Suarez *quinto tomo de censuris disputatione secunda sectione quarta numero secundo, & disputatione decimatertia sectione* 1. *n.* 31.

282 Quamuis Bartholus *in lectura d. legis Barbarius,* † & alij multi, quos referunt Tiraquellus *post leges connubiales glos.* 8. *n.* 153. & Thomas Sanchez *ibi n.* 48. teneant sufficere communem errorem cum possessione officij, & nouissime Morla. *in emporio iuris titu.* 11. *qu.* 2.

283 Nec obstat *l. prima C. de testament.* quia loquitur† in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem superioris Bart. *in d. rep. l. Barbarius sub n.* 5. & Ias. *ibi n.* 51.

284 Et requiritur titulus non à quocunque Superiore collatus, † sed à legitimo Superiore habente alias potestatem illum conferendi, ita Bald. *in d. l. Barbarius.* 1. *lect. num.* 29. & ibi Ias. *nu.* 48. Bertrandus *cons.* 128. *vol.* 1. Ant. Gabr. *d. concl.* 8. *n.* 20. *& vlt.* Mascar. *supra n.* 86. 92. *&* 95. Aceuedo *d. libro octauo sub nu.* 17. *verb. l. fuesse otorgado,* Iacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi l.* 3. *q.* 24. & Thom. Sanchez, qui alios refert *sup. n.* 50. *& seq.*

285 Et fuit resolutum† in causa Abulen. Parochialis 5. Iun. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto coram D. Orano. vt in sequenti decisione. *Ecclesia Abulen. Pastorali solatio destituta, Capitulum prætendebat competere ius sibi prouidendi de Beneficiis ad collationem Episcopi pertinentibus, & cum par obitũ Fabiani Vaz quę Parochialis Ecclesia de la Calçada vacasset, deputauit Vicarium, qui illam Nicolao Garcia contulit, verum, quia ex potestatis defectu fuit prouisio declarata nulla, Nicolaus productis aliquos collationibus præmisso modo factis, allegauit* legem Barbarius. ff. de officio prętoris, *& obtinuit dubitari, an eius dispositio ivtraret, Domini vero vnanimiter negatiue responderunt, quia licet lex Barbarius habeat locum in spiritualibus versantibus circa iurisdictionem Abbatis.* in capite secundo de presbytero non baptizato. * *additio ad Corsetum* in singular. versic. error communis. *cum relatis per Gabr.* conclus. 8. num. 36. de probatio. *& collatio sit iurisdictionis Abb.* in cap. cum olim, num. 6. de maior. & obedient. *Lapus* allegat. 89. num. 12. *Rota* decis. 14. de iure Patron. in antiq. *Crescen.* decis. 178. *alias* 16. de probatio. *tamen secus est, quando inhabilitas est in potestate creantis, ita quod ab illo non possit remoueri. vnde cum Capitulum sede vacante non possit* † *Beneficia conferre.* cap. 2. ne sede vacante capit. 1. §. si vero eodem titul. lib. 6. *Gemin.* in c. 1. sub num. 4 de maioritate, & obedientia, lib. 6. *sequitur, quod nec poterit deputare Vicarium, qui occurrente illorum variatione de eis disponeret, nam* lex Barbarius. *vltra communem reputationem, errorem, & quasi possessionem, requirit authoritatem Superioris, atque ita facultatem Capituli deputantis Vicarium ad effectum, vt possit ipsum habilitare, ad collationes faciendum, alias actus per eum factis nedum corruũt ex defectu ipsius, sed quam maxime causa efficientis, Bald.* in l. 2. numero nono C. de sententijs, *nihilque communis opinio, error, & quasi possessio operantur. Dd.* in l. Barbarius, *& ibi Iason* num. 49. *Alex.* conf. 138. num. 7. lib. 1. *in terminis Vicary Paris.* conf. 136. num. 7. lib. 4. *Ferr eius* conf. 8. numero 3. conf. 9. per totum, & conf. 69. numero 13 *Bertrand.* 12. libro 1. *sed tanto minus ex quo deficit nedum titulus etiam putatiuus, ad cuius acquisitionem requiritur antiquitas temporis, Aymon.* de antiquitat. tempor. part 3. num. 12. *sed etiam error fuit valde supinus, cum, vt offensum fuit, habeat resistentiam iuris communis Gabr.* d. conclusion. 8. num. 31. *per quam fuit Capitulum in mala fide Rota.* decis. 7. de iure patron. *in nobis Calderius* cons. 13. eodem tit. *ex qua non datur acquisito, quasi possessionis, Abbas* in cap. nihil. num. 11. de elect. *Alex.* conf. 75 num. 44. libro 4. *Aymon* conf. 134. num. 15. & 16.

Nec hic quicquam facit bona fides habentis titulum à non legitimo Superiori, quia non agitur de acquisitione fructuum, quidquid velit Pacian. *de probat. lib. 2. c. 31. à n.* 81.

Vnde infertur, † quod quando est vitium, seu defectus non in materia, id est, in persona electi, seu prouisi, sed in forma eo quod forma præscripta non sit seruata in electione, seu prouisione, communis error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit titulus, ita Bart. *in d. l. actuarios. n.* 3. per text. ibi Albert. *in d. l. Barbarius nu.* 12 & ibi Ias. *num.* 51. Corsetus† *supra.* Anton. Gabr. 287
num. 45. Mascard. *n.* 50. 85. *&* 94. & Thom. sanchez *d. quæst.* 5. *n.* 53. qui cum Ioann. And. *in d. cap. nihil. nu.* 28. vbi Innoc. *nu.* 4. & Ancharan. *ad fin. quæst.* 4. id in telligit, nisi electioni, in qua est vitium formæ, accedat legitimi Superioris confirmatio, ea enim titulum coloratum confert, dum electionis vitium communiter latet. 286

Nec huic illationi contradicit, † quod cum Baldo *in d. l.* 2. *c. de sententijs interlocut. ad fin. & in l. ad testium. §.* 1. *ff. de testament.* & Alexand. *d. consil.* 138. *n.* 7. dicunt Iason *num.* 22. Anton. Gabriel. 14. & Mascardus 65. *vbi supra,* quod communis error faciat ius non solum quando vitium est in persona, sed etiam in solemnitate, vel in causa materiali, quia loquuntur de vitio in solemnitate in terminis *dict. leg.* 1. *C. de testam.* nempe in testibus adhibitis in testamento, qui reputabantur idonei, &c. vt apparet ex ipso Baldo, & Iasone, &c.

Nec etiam huic illationi obest † quod ait Morla. 288
titulo 2. *quæstione* 26. *n.* 17. quod in *dict. leg. Barbarius.* fuit etiam defectus formæ iuxta doctrinam receptam Baldi *in l.* 17. *oppositione C. qui admitti,* qui docet, quod omnes qualitates, quæ requiruntur in persona ad aliquem actum, requiruntur pro forma iuxta *l. si quæramus de testament. l. si quis mihi bona. §. iussu. ff. de acquirend. hæred.* vnde, cum in Barbario Philippo detur *in dict. l. Barbarius.* inhabilitas personæ, fuit consequens defectus formæ, cum nulla ratio differentiæ reddi possit, ex quo tenet contra dictam sententiam, & intellectum *dict. leg. actuarios,* respondetur enim *in d. l. Barbarius.* esse defectum formæ late sumptæ, nõ proprie, vt agitur in proposito. 289

Sed nihilominus ista † illatio patitur difficultatem, primo, nam durum videtur, quod non valeant 290
gesta ab eo, verbi gratia, qui est in possessione Parochialis authoritate Superioris, & pro parocho communiter reputatur, in cuius tamen prouisione non fuit recte seruata forma Concilij, & constitutionis

Pij, vt sæpissime accidit, & accidere potest, quamuis quoad ipsum prouisum non præbeat titulum etiam coloratum, vt in dicta constitutione.

291 Secundo, quia † non attinet ad subditos, scire an sit seruata forma, vel non, imo debent in dubio præsumere pro Superiori, vnde militat in hoc casu eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona.

292 Tertio, quia inde sequeretur, † quod gesta per prouisum à Papa per surreptionem, quæ reducitur ad defectum formæ, non valerent, & quod gesta per eum, qui simoniace obtinuit Beneficium, in quo est quasi defectus formæ, etiam non valerent, quo tamen casu contrarium dicit Innoc. *in dict. capit. nihil nu.* 4. Enriquez *d. lib.* 13. *cap.* 7. §. 6. *in gloss. litera B.* & Suarez 4. *tom. de Pœnitent. disputat.* 26. *sectione* 6. *numero* 7.

293 Vnde probabile videtur † valere gesta per eum qui habet titulum à Superiori, licet nullum ex defectu formæ, sufficereque authoritatem Superioris qualem cum errore communi, & quasi possessione, vt videtur tenere Bald. *in Margarita verb. Episcopus secundo*, vbi ait, quod Episcopus, licet non sit Canonice consummatus, tamen valent gesta ab eo, & sufficit hoc solum, quod sit consummatus, nec exigitur, quod Canonice propter communem vtilitatem, & communem errorem, vt *dict. l. Barbarius*, &c. & post Bertachinum *de Episcopo* 3. *parte* 2. *principalis* 3. *libro* 18. *quæstione*. Lambert. *de iure patron.* 3. *parte* 2. *libro quæstione* 2. *artic.* 13. *num.* 4. qui ait, quod si confirmatio, seu institutio esset facta ex errore ex persona confirmantis, vel instituentis, vel aliter non sit facta Canonice, est distinguendum, quod aut est error communis pro confirmatione, seu institutione, & valebit, aut non est error communis, & non valebit.

294 Quamuis Lambertus in præsenti † videtur dicere, quod ipsa confirmatio, seu institutio facta non Canonice, & sic non seruata etiam debita forma, valeat stante errore communi, quod non videtur verum.

295 Nec obstat *d. l. actuarios*, † quia, vt inquit Bartol. *in dict. leg. Barbarius in lectura. num.* 6. loquitur de certis exactoribus seu receptoribus pecuniæ publicæ, qui sine licentia Principis hoc non possent, & *lex Barbarius*. non habet locum, nisi in iurisdictionalibus, Baeça *numero* 9. & Ioannes Gutierrez *supra*.

296 Præterea illa verba, † *vt consueuerat* non denotant solemnitatem seruandam in ordinatione actuariorum, quicquid ibi velit Bart. sed esse consuetudinem antiquam illos ordinari à Principe, alias illa lex daret formam principi, cum tamen par in parem non habeat Imperium.

297 Vnde non loquitur de defectu † formæ, sed potius de defectu tituli sicut etiam *lex in iis. Cod. de diuersis officiis, libro* 12. omissa explicatione Morlæ, *dict. tit.* 2. *quæstion.* 26. *numero* 17. & *dict. tit.* 11. *quæstion.* 2. *num.* 3.

298 Declaratur autem ista limitatio, † vt non procedat quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, nam tunc non requiritur alius titulus, Salicetus *in dict. l. Barbarius*, Anton. Gabr. *supra numero* 8. licet contradicat Pacianus *supra numero* 38.

299 Et ratio est, † nam ex possessione decennali præsumitur titulus Bald. *in l.* 1. *num.* 14. *Cod. de fideicom.* Felin. *in cap.* 1. *num.* 18. *de fide instrument.* Cassad. *decis.* 2. *de causa possess.* Sarnen. *in regula de triennali. quæstione vigesima sexta.* Caputaquen. *decisione* 353. *parte* 2. & 314. *parte* 3. *numer.* 3. Antonius Gabriel *num. vigesimotertio & vigesimoquarto.* & Mascardus *num.* 48. *supra.* & Rota in vna Salamantina Parochialis, siue Beneficij 15. Nouembris 1593. coram Domino Orano, in qua fuit resolutum, † quod *Possessio decennalis* 300
Beneficij suffragatur pro titu. colorato, iuncta vero triennalis subsequens producit effectum regulæ de triennali cassad decis. 8. super regulis. *Sarnen.* d. quæstio. 26. &c. *& quod ita gratia, si neutri, verificari non potest quoad non ius illius possessoris, &c.*

Quam tamen declarationem intellige, quando non constat de contrario, † nempe de defectu tituli Caputaquen. *d. decis* 314. *num.* 2. nec ius resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur titulus etiam coloratus, Caputaquen. *d. decision.* 353. *num.* 2. † & 310. *parte* 3. puteus *decisione* 371. *lib.* 1. Guido- 302
bonus *decisione* 3. Probus ad Monachum *in cap. si à sede de Præbenda* 16. *num.* 2. quicquid dicat Francus *in capitulo ad decimas de restitutione spoliat. in* 6. *numero octauo vers.* 4. *limita*, & cum eo Rota *decisione* 28. 5. *limitatione, & decisione* 534. *numero* 7. *parte* 1. *diuersorum.*

Et lex Barbarius non habet locum, † quando ius 303
resistit, Mohed. *dec.* 5. *de appellat. n.* 3. *ad fin.* Rota *dec.* 1131. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum*, & in illa Abulens. supra adducta *num.* 185.

Et procedit in errore † circa factum secus in er- 304
rore circa ius, vt cum Federicum *cons.* 112. & Franc. Niconitio *in rep. Rubricæ ff. de nou operis nuntiat. nu.* 224. docet Mascardus *supra numero* 100. & ita Caietanus, & alij supra loquuntur expresse de errore facti.

Vnde conuinci videtur, † quod aliqui dicunt, 305
quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum ex *d. leg. Barbarius*, quia probabilis opinio sufficit, ad communem errorem, & existimationem, titulumque præsumptum, Enriquez *in sum. lib.* 5. *cap.* 14. §. 3. & 4. Suarez *vbi proxime*, & Thom. Sanchez *disput.* 20. *nu.* 4. *& dict. disputation.* 22. nisi conuinci in quam videtur.

Nam in præsenti non est † error in circa factum 306
sed circa ius, & quamuis error iuris dubij æquiparetur errori facti, vt infra. *c. seq. nu.* 88. tamen iste non est error communis populi, vt requiritur per legem Barbarius, sed error sapientum, & deficit etiam authoritate Superioris.

Nisi dicas, † quod dubium seruit de titulo, & et- 307
iam bona fide, Puteus *decis.* 15. *lib.* 3. Cæsar de Grassis *decis.* 10. *numer.* 7. & ad communem errorem binus actus sufficit, Anton. Gabriel. *supra num.* 2. Et fuit dictum in Cremonen. pensionis de anno 1582. quæ habetur 1. *part. diuersorum decis.* 713. & contra illud dictum tenet Nunno 3. *pacte quæstione* 60. *art.* 8. *circa fin.*

Secundo declaratur dicta † limitatio, vt sufficiat 308
titulus coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebût, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiat pro colore tituli in spolio, Mohedan. *decis.* 9. *de restitutione spoliatorum.* alias 136. Rota *decis.* 1134. *li.* 3. *par.* 3. *diuersorum.* Pontanus *de spolio. libro* 2. *numero* 146.

Et

Et si militer † etiam valerent gesta per prouisum à Vicario, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulum coloratum. Ægid. *decis.* 5. Cassad 8. *num.* 5. *de restitut. spoliat.* Caputaquen. 136. *part.* 1. & 311. *part.* 2. & Mohed. 3. *de officio. Vicary in fin.* Sarnen. *de triennali. quæstione vigesima septima tertio casu.* & Pontanus *supra.*

309 Tertio limitatur dict. conclusio, † vt non valeat collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum, Alberic. *in dict. leg. Barbarius, num.* 22. & ibi Iason. *num.* 65. *in fin.* Roman. *singul.* 750. & Corsetus *supra.* Milis *in repert. verb. error communis,* Socinus *supra, fallent. vltima.* Felinus *in capitulo Rodulphus, numero quadragesimo de rescript.* Tiraquellus *supra numero* 156. Gregorius Lopez *dict. leg.* 4. *partitæ, glossa vltima.* Anton. Gabriel. *num.* 30. & Mascardus *à num.* 36. *vbi supra.* Flamin. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 7. *q.* 24. *num.* 48. Vgolin. *d. cap.* 11. *§.* 2. *num.* 2. & Açor *supra.*]

310 Quamuis Thom. † Sanchez *dict. disputatione* 22. *quæst.* 4. teneat mero iure valere, esse tamen retractanda in odium illorum, cum Antonio de Butrio *in d. cap. ad probandum de re iudicata num.* vndecimo. & ibi Abbas *numer.* 15. & 16. Imola, 6. Felin. 8. Alexand. de Neuo. 27. Socino *reg.* 210. *fallentia* 1. Bertach. *in reper. verb. collatio sub nu.* 70. *vers. collatio Beneficij, & aliis.*

311 Quam tamen limitationem † intelligo, quando scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse vere talem, secus, quando non est, quod imputetur illi, quia forte alias non posset commode consequi iustitiam vel id, ad quod petendum ius habet, cum tunc cessaret odium illius, &c. Thomas Sanchez *dict. quæst.* 4. *num.* 45. *in fin.* & facit quod de tyrannorum legibus, & iudicio tradunt Victoria *in relectione de potestate ciuili, numero* 23. Mangon. 22. *quæstione* 60. *articulo* 16. *vltimo dub.* & ibi Salon. *prima controuersia,* & Bannes *dub.* 2.

312 Nec procedit hodie ista limitatio, quando † impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ, attenta *extrauagant. ad euitand.* vt dicetur infra.

313 Quarto limitatur, † vt non procedat in collatione, seu electione, & aliis, quæ geruntur iure priuato, seu ratione priuati officij, vt collatio, seu electio spectans ad Capitulum, quæ, licet ad ipsum Capitulum pertineat ratione publici officij, tamen ad singulares Canonicos pertinet ratione Canonicatus, & officij priuati, & sic facta ab excommunicato etiam occulto non valet, ita Innocent. *in capit. cum dilectus de consuetudine, & in cap. consultationibus. de iure patron.* & ibi Abb. *nu.* 6. & 7. & *in cap. veritatis de dolo & contumacia, numer.* 47. Felin. *in d. c. Rodulphus circa fin.* Domin. *in cap.* 1. *num.* 16. *de rescript. in* 6. Ægid. *decis.* 66. Selua. 3. *part. quæst.* 4. *vers.* 4. *pro ista nu.* 21. Rebuff. *in concord. titulo de excommunicatis non vitand. vers. collatio etiam, & sequentibus, & in cap. postulastis de clerico excommunicato. n.* 90. P. de Bayso *in directorio electionum. cap.* 9. 1. *parte numer.* 4. Couarruuias *in cap. alma mater* 1. *parte. §.* 7. *num.* 9. Anton. Gabr. *numer.* 26. & Mascard. 45. *vbi supra.* Sairus *de censuris lib.* 1. *cap.* 5. *nu.* 35. & plures relati per Thom. Sanchez. *d. disputation.* 22. *num.* 26. Eman. Rodrig. 1. *tom. cap.* 104. *num.* 2.

314 Circa quod vide † Innoc. *in cap. illa de electione.* & Abb. *ibi & in cap. fin. de procurator. & in c. cum super, de officio delegati num.* 11. Rebuff. *d. tit. de excomm. non vitand. versiculo 1mo si inter omnes,* P. de Bayso *dict. c.* 9. Cuchum *in institutione maior. lib.* 4. *titulo* 1. *à num.* 117. Vgolinum *dict. tab.* 2. *cap.* 11 *§.* 1 & 2. & nouissime Suarez, qui recte *d.* 5. *tomo, de censuris disputation.* 14. *sect.* 2.

Vnde etiam præsentatio facta à patrono excommunicato † etiam occulto, est nulla, quidquid dicat 315
Doctor Frechill. *de excommunic.* 5. *artic.* 2. *part. nu.* 6. & consequenter, etiam quicquid dicat Suarez *dict. disput.* 14. *sect.* 2. *n.* 31. institutio ad illam facta Couarr. *d.* §. 7. *num.* 9.

Quod tamen accipiendum est in præsentatione 316
facta à patrono Ecclesiastico, † nam facta à patrono laico etiam publico excommunicato valet, Rota *decis.* 1. *de institutio. in antiquis,* & 2. *de iure patron. in antiquis & antiquioribus.* Rochus *de iure patronat. verb. competens quæst.* 8. *nu.* 22. Rebuffus *d. titulo de excommun. non vitand. vers. excommunicatus etiam, & in d. capit. postulastis, numero* 104. vbi dicit communem, Gomezius *de expectantijs, nu.* 60. qui ait se præsente tenuisse Rotam in vna Camoren. de anno 1533. Vgolinus dicens communem *dict. cap.* 11. *§.* 2 *num.* 13. Zerola *in praxi Episcopali prima parte verbo Beneficia.* §. *quinto, tertio dubio, & verbo excommunicatio causa formalis* 8. *dubio.* & Sairus, *libro secundo, capit.* 6. *numero* 8.

Quamuis contra teneat † Lambert. 1. *part.* 2. *libro* 317
quæstione 2. *artic.* 2. & 3. *parte* 2. *libro quæstione* 3. *artic.* 4. Couarruuias *dict. num.* 9. & Frechilla *supra numero* 7. & etiam Selua *num.* 19. cuius ratio, quod præsentatus incurrit excommunicationem, communicando cum patrono excommunicato tollitur, nam non est necessaria talis communicatio in præsentatione, & præterea potest absolui ante institutionem, nec ex communicatione cum illo incurreret excommunicationem, nisi ille esset excommunicatus denuntiatus, seu notorius clerici percussor, &c.

Verum est tamen † posse Episcopum non admittere præsentationem factam à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus deberet illum repellere, alias peccaret saltim venialiter, propter communicationem cum illo, & consequenter si alias legitime non præsentaret infra tempus datum ad præsentandum daretur deuolutio, vt recte ait Suarez *d. sect.* 2. *num.* 28. illa tamen semel admissa siue scienter, siue ignoranter teneretur præsentatum instituere, cum præsentatio patroni laici excommunicati sit valida, vt diximus, 318
& sic ex ea sit ius quæsitum præsentato. † Vnde etiam conuincitur, quod Bertachinus *de Episcopo* 1. *lib.* 3. *part. quæst.* 32. cum Baldo *in margarita verb. excommunicatus occultus,* dicit, requiri excommunicatum esse publicatum, ad hoc vt non possit eligere, seu præsentare. cuius dictum Lambert. *d. art.* 2. *num.* 8. male etiam ait procedere, vt requiratur publicatio ad effectum annullationis actus, sed si contra præsentantem, seu eligentem excommunicatum, per aliquem opponeretur, & probaretur illum esse excommunicatum, repelleretur ab ipsa præsentatione, seu electione, per text. *in capitulo pia de exceptione in* 6. & *in capitulo intelleximus de iudicijs.*

Et procedit d. limitatio etiam stante *d. extrauag. ad euitanda de excommunicat. non vitand.* † vt explicat 320
Couarr. *supra* quamuis contra teneant Vgolin. *dict.*

§.2.*num.*12.& 13.& Suarez.*d.disput.*14.*sect.*2.*numer.* 18.& 30.

322 Sed in præsenti se offert difficultas,an hodie stante ista extrauagante,collatio facta ratione † publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico non tamen notorio,aut denuntiato,vt *in d.extrauag.* sit valida.

In qua difficultate Vgolinus *d.c.*11.§.1.*num.*2.&.§. 2.*num.*2.tenet esse validam †& Sairus *d.cap.*6.*num.* 323 3.& Suarez.*d.disputat.*14.*sect.* 2. *num.* 3. quod etiam videtur tenere Gomezius *d.n.*60.& Couar.*d.n.*9.& Eman.Rodr.§.

324 Mihi tamen verius † videtur contrarium, & ratio quæ me mouet est. Nam licet verum est, quod acta à iudice excommunicato publico, non tamen denuntiato aut notorio,saltim clerici percussore, ad instantiam,& petitionem partis sint valida, etiamsi pars sciat,eum esse excommunicatum ex d. extrauaganti ad euitanda, ex qua non tenemur vitare huiusmodi excommunicatum Felin.*in dict.capit.Rodulphus.numero* 40.& *in d.cap.ad probandum.numero.*8. Couarr.*d.*§ 7.*n.*9.& §.6.*præcedenti. numero* 8. Nauarr.*in man.cap.*9.*numero* 7. Ioannes Gutierrez *Canon.quæst.libro* 1.*cap.*1.*num.*53 76.& 79. Vgol.*d.*§.2. *num.*2.Salon.22.*quæst.*67.*art.*1.3.*controuersia.* Toletus *in summ.lib.*1.*cap.*13 4.*effectu.*Thom. Sanchez *d. disput.*22.*n.*32.& 43.Sairus.*d.lib.*1.*cap.*5.*num.* 35. & *lib.*2.*cap.*6.*num.*3.& Suarez *d.disput.*14.*sect.*1. *à num.* 11.& alij.

Tamen acta ex officio à iudice excommunicato publico, † licet non denuntiato, nec notorio non 325 valent,etiam stante d.extrauagante, quæ in hoc nihil innouat,& sic ius antiquum de quo *in dict.cap.ad probandum.*remanet in suo robore, & collatio Beneficiorum, fit ex officio,etiamsi præcedat petitio alicuius,nam cum collatio sit donatio quædam, & liberalitas,vt dictum est,*n.*279.petitio nihil aliud est quàm interpositio precum,vt ei fiat donatio, & in eum exerceatur illa liberalitas.

326 Et ita potest præcedere decisio,†in causa Assisien. Canonicatus 25.Iunij 1599.coram Domino Gipsio in qua fuit resolutum. *Collationem factam ab Episcopo suspenso à collatione Beneficiorum,ex eo quod Beneficium vacans per resignationem,contulit consanguineo resignantis,ex* constitutione 58.*Pij V. esse nullam, & sic esse iustificatam gratiam Fabri,qui impetrauit dictum Canonicatum ab Episcopo prouisum narrando illũ esse suspensum à collatione, qui tamen non erat suspensus denunciatus.*

327 Et de regula † ac materia *dict.legis Barbarius.*vltra ordinarios, & repetentes ibi, Socinum, & alios supra relatos vide Cotam *in memorabil. verbo opinio communis,*Tiraquell.*d.glos.*8.*post leges connub.* Portium *libro* 2.*regularum conclusione* 11. late Antonius Gabriel.*d.conclus.*8.*de probatio.*& Mascardum *d.conclusione* 649.Ferretum *cons.*8. & 9. Gregorium Lopez Maderam,*in suis animaduersionib.iuris ciuilis c.*6. Morlan.*d.tit.* 2.*quæst.*26.& *d.titul.*11.*quæst.* 2. Thom. Sanchez *d.lib.*3.*de matrimon.disputation.* 22. vbi late, & bene†, & alios quos referunt Alsan.*in collat.*199. Pichard.*in §.sed cum aliquis,n.*6.*instit. de testam.* Carauita Bottis,& nouissime P.Brosseus in remissionibus ad *hanc l.*

328 Quartum dubium † est an valeat collatio facta ab Episcopo.seu prælato,qui commisit aliquod crimen ob quod ipso facto, & ipso iure priuatus est prælatura,puta quia incidit in hæresim iux. dicenda infra 11.*part.cap.vlt.*

Et dicendum est † valere, cum priuatio est occulta,quamdiu enim toleratur in officio, nec priua- 329
tio est notoria,rata esse debent quæ ab eo interim geruntur ex d.l.Barbarius,ita Butrius *in dict.cap. nimi de electione,numero* 32.& ibi Abb. *numero* 12. Iason *in dict.leg.Barbarius,numero* 52.Selua *dict.*2.*part, quæst.*12.*num.*2.Corras.2.*part.cap.*4.*n.*13.Gregorius Lopez *in l.*21.*tit.*4.*parte* 1.*verbo no lo puede*, & *ibi,* Humada *in additione,numero* 1.Nauarrus *in c.placuit de pœnitentia distinctione* 6.*numero* 179.& *in man.capit.*9.*numero* 11.alias 8.& *consilio* 1.*de officio ordin.*Vgolin. *d.tab.*1.*cap.*2.§.22.*numero* 4.Angel. Rosella, Tabiena,Silues, Armilla,Aragon. & Ludou.Lopez *vbi supra,*& Enriquez.*dict.li.*6.*ca.*7.§.2.*in glos.litera G.& lib.*11.*capit.*3.§.4.*in glossa litera I. lib.* 13 *cap.* 7. §.6.*in glos.litera B.*Açor *d.lib.*5.*cap.*8.*quæst.*& Thomas Sanchez *dict.disputation.*22.*quæstion.* 6. qui alios citat.

Quamuis Albericus *in dict.leg. Barbarius, num.* 330
27.& ibi Iason.*num.*62.dicant conclusionem *d.l.Barbarius.*non procedere in hæretico, quia licet communi opinione reputaretur fidelis,tamen ab eo gesta non valent.

Sed contrarium ibi tenet Baldus 1. *lectura numero* 30. Abbas, Selua,Corras. Vgolin. Angel. Rosella, Tabiena,Silues,& Lud.Lopez *ibi*, qui loquuntur in hæretico,& Bursatus *cons.*24. *lib.* 1. & Thom. Sanchez, qui alios refert. *dict.disputatione* 22.*quæstione* 3. *numero* 37. quem vide, & Pacianus *supra numero* 90.

Et pro dicta conclusione facit, quod ex Ioanne Andreæ *in regula † mora.libro* 6.*in mercurialib.* tra- 331
dit,Gambarus *d.lib.*1. *Rubric.qualiter legatus se gerere debeat cum Prouinciam est ingressus, numero* 15. quod gesta ab eo,qui olim habuit titulum,& authoritatem à Superiore tolerantur, licet tempore quo agit authoritatem,non habuerit,& quod tradit Couarruuias *pract.quæst.cap.*19.*numer. quinto conclusione quinta.*

Faciunt etiam, quæ de excommunicato conferente tradunt † Abbas *in capit. veritatis de dolo &* 332
contumacia,a numero 42 & Felinus,*in dict.ca.ad probandum de re iudicata numero* 6. Couarruuias *in d.c. alma mater,prima parte* §. 7. *numero* 9. Anton. Gabriel.*d. conclusione* 8.*de probation.num.*9. Vgolin. *de censuris,dict.tab.*2.*cap.* 11. & 2. Iacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi lib.*13. *quæst.*17.& Sairus *de censuris libro* 1.*cap.*5.*numer.*34.& 35.& *libro* 2. *cap.* 6.*numero* 1.& 3.

Et ampliatur dicta conclusio, vt procedat etiam- 333
si Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de dicto crimine,*cap nonne* 8.*quæstion.* 4. Abb. supra Bertachi.*in repet.verb.error communis.vers.*2.& Corras. *d. c.*4.*nu.*13.

Sed in contrarium facit limitatio ad legem Bar- 334
barius, † quam tradit Bart.*in pract.de tirannia. quæ.* 11.*num.*36 .vbi docet,quod quando sit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua,vt quia fecit aliquod delictum,propter quod ipso iure priuatus est iurisdictione,vt in hæretico, vel dicitur seruus,vel infamis,tunc gesta post processum inchoatum non valent.vt *l.*1.*C. de testam.in fi.*ibi, *nec quisquam eis vsq; adeo status controuersiam mouerit.l.quæsitum.*1.*ff.qui & à quib.*secus si esset priuandus per sententiam,tunc interim gesta per eum valent, & sequuntur Ant.Gabr *d.conclus.*8.*num.*39. & Mascard. *d.concl.*649.*n.*80.& 81.

Verum de hac limitatione merito dubitat † Ia- 335
son.*in*

son. *in dict. leg. Barbarius, numero* 70. nam in præsenti concurrũt titulus, & quasi possessio, cum errore communi, seu tolerantia ac publica vtilitas propter quæ acta sustinentur ex *dict. l. Barbarius*, vt per Iason. *ibi, n.* 20. & 22. &c. Vnde dicta limitatio Bart. non videtur tenenda. Nec obstat *d. l.* 1. nam † diuersa est ratio in specie illius in qua non concurrit titulus, nec agitur de officio publico.

337 Nec etiam † obest *d. l. quæsitum*, tum quia non loquitur in officio publico, tum etiam, quia loquitur de manumissione, quam vti alienationem non potest facere, quia commisit crimen læsæ maiestatis, non solum ex quo accusatus est, sed etiam ex quo commisit illud delictum, per quod incurrit ipso iure pœnam confiscationis bonorum. *l. fin. C. ad l. Iuliam maiestatis.*

338 Secundo ampliatur, † vt procedat, etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam pendente appellatione non prohibetur fungi honoribus suæ Dignitatis, Episcopaliaque iura exercere, & qui prouocauit non dicitur condemnatus, gloss. *in cap. sæpe verb. rata, de appellat. & in summa* 8. *quæstion.* 4. & sequuntur, Abb. dicens communiter approbari à Doctoribus *in d. cap. sæpe, num.* 15. & ibi Francus *à num.* 32. idem Abb. *in cap. omnipotens de accusatio. num.* 3. & ibi Felin. *n.* 1. & Corras. *d.* 2. *part. cap.* 4. *n.* 14. *&* 3. *part. capit.* 6. *numero* 9. & conducunt dicta infra 11. *parte capitul. tertio, articulo* 91.

Secus si non appellauit, vel alias sententia transiit in rem iudicatam, † nam tunc ab eo gesta non
339 valent, vt ex citatis constat; quamuis sententia solum esset declaratoria criminis, quæ sufficit, cum pœna, seu priuatio imponitur ipso iure, nec est necessaria sententia priuatoria, seu declaratoria pœnæ, quidquid dicat Pacianus *d. l.* 2. *cap.* 22. *nu.* 14. contra quem tenet additio Calleti *ibi litera C.* licet secus sit, vbi priuatio non imponitur ipso iure, vt *in dict. cap.* 3. *à numer.* 97.

CAP. V.

De possessore iuris conferendi.

SVMMARIA.

SVfficit eum qui confert Beneficium, esse in quasi possessione iuris conferendi, licet apud eum non sit proprietas, nam collatio, præsentatio, vel electio ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum iurium, cum sint fructus eorum, qui ad possessorem bonæ fidei spectant non ad Dominum, & consequenter prouisus a possessore præfertur prouiso à proprietario a numero primo.

Indultum Cardinalis Ordinarij collatoris de conferendis Beneficijs suæ Diœcesis, seu ad collationem suam de iure spectantibus, non comprehendit Beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat, num. 5. *sicut non capit Beneficia, ad collationem inferiorum spectantia, etiam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis expressa mentio, nu.* 6. *quia non auget indultum iurisdictionem ordinariam, sed illam præseruat n.* 7. *nec tollit optionem, n.* 8.

Sufficit quem esse possessorem iuris patronatus, in consequentiam, & non principaliter, vt possit valide præsentare, & sic bonæ fidei possessor Castri, seu Villæ, vel Comitatus, ratione cuius competit ius præsentandi, ac Ecclesiam ibi, vel alias sitam, licet nunquã antea præsentauerit, potest præsentare, quia dignitas siue Castrũ aut Comitatus videtur hoc ius præsentandi semper retinuisse numero 9. *quamuis D. Sahagun dicat, bonorum possessionem ad præsentandum, nunquam sufficere ex capitul. cum Bertholdus de re iudicata, numero* 10.

Ex eo creditor cui fuit pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus, non præsentat, quod debet fructus pignoris restituere, vel computare, seu compensare; quod non potest fieri in fructibus iuris patronatus, numero 11. *& à ratione cessante id non procedit in terminis capituli salubriter de vsuris, secundum Lambertum num.* 12. *quæ limitatio non placet, numero decimotertio.*

De intellectu dict. capitul. salubriter. remissiue, numero 14.

Quod dictum est de possessore Castri Villæ, seu Comitatus, idem erit in possessore maioratus; ratione cuius competit ius patronatus, seu præsentandi, quod est ius quoddam vniuersale sicut, feudum num. 15. *& quando maioratus non esset ius vniuersale, vt videtur, verius in maioratu bonorum particularium, sufficit quod ius patronatus sit annexum bonis maioratus, &c. numero decimosexto & 17. vbi ponitur resolutio Rotæ.*

In his Regnis ex lege Tauri ex qua possessio maioratus, titulis, & naturalis, transit in verum successorem, licet alius apprehenderit possessionem illius, consequenter etiam transit in eum possessio iuris patronatus, illi annexi, & non in alium, qui apprehendit possessionem maioratus, num. 18. *nisi forte verus successor amittat suam possessionem ex negligentia decennij, vel alias num.* 19.

Idem etiam, quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, erit in bonæ fidei possessore Dignitatis, aut Beneficij, ad quod spectat præsentatio, seu collatio, dummodo non sint reseruata. Nam tunc non valebit præsentatio, vel collatio, propter decretum irritans, quod inficit, & annullat titulum, & possessionem, &c. & consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, &c. à n. 20.

In Beneficijs reseruatis possidens Beneficium, etiam cum bona fide, ex prouisione Ordinarij, non facit fructus suos, sed contra eum fit condemnatio fructuum, à die intrusionis, n. 24. *quamuis alias non fiat condemnatio fructuum nisi à die motæ litis, etiam in spolio, & remedio Cap. reintegranda. nisi constet de mala fide, numer.* 25. *nisi sit spolium violentum aut attentatum, numer.* 26.

Id procedit non solum in reseruatione clausa in corpore iuris, sed etiam in aliis reseruationibus, etiam non data scientia illarum in prouiso, contra Æneam de Falcon. & Rotam. & distinctio inter reseruationem clausam in corpore iuris, vel de certo Beneficio, & alias procedit ad effectum spolij, magis de stylo Rotæ, quam de iure non est habenda ad casum & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius est stylus Papæ contrarius, à numero vigesimoseptimo.

Sententia Æneæ posset procedere, si Beneficium esset simpliciter reseruatum, sine dicto decreto irritante, quod tamen solet apponi, aut si non apponeretur cum tam amplis verbis, &c. n. 32.

Ad præsentationem, seu collationem sufficit quasi possessio defuncti, seu antecessoris. Nam ea transit in ha-

redem, seu successorem, absque noua apprehensione, seu exercitio, quia quasi possessio iurium incorporalium, transit in hæredem absque apprehensione, & exercitio. contra Rotam, & alios, à numero trigesimotertio.

Id absque dubio procedit in quasi possessione iuris patronatus, seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu Beneficij, Castri, Villæ vel Comitatus, quæ continuatur in successorem, sine apprehensione, & retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem etiam mortuo prælato, &c. à numero trigesimoseptimo, & ponitur resolutio Rotæ, & idem est in quasi possessione domus, seu familiæ, numero quadragesimosecundo. Et sic contraria sententia, non potest conuenire quasi possessioni iuris conferendi, n. 43. & n. 44. resolutio Rotæ.

Quod dictum est præsentatum à possessore præferri præsentato à proprietario, procedit quando fuit processum ad institutionem antequam constaret de proprietate, secus si prius constaret de proprietate secundum Abbatem, & alios, & Rotam, à n. 45. de qua limitatione dubitat Rochus, num 53. & authori videtur falsa absolute à n. 54.

Acquiritur dicta quasi possessio ex vnico actu à n. 59. & ponitur resolutio, & decisio Rotæ, attenditur quæ & spectatur vltimus actus, & immediatus, n. 63. & 64. vbi ponitur decisio Rotæ.

Illud tamen accipiendum est, nisi actus ex quo prætenditur acquisita quasi possessio, factus sit sine præiudicio iuris alterius. num. sexagesimoquinto, vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ad acquisitionem possessionis ad effectum de quo agitur, scilicet validitatem collationis, præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per consilium Caldericum, quod Rota seruat. numero sexagesimosexto.

Primo requiritur bona fides. Secundo, quod præsentatio, vel electio sit admissa, & secuta institutio vel confirmatio. Tertio, quod prouisus fuerit in possessione Beneficij, &c. Quarto scientia & patientia illius in cuius præiudicium quasi possessio acquiritur, n. 67. quæ requisita ponunt, & sequuntur alij Doctores relati numero 68. licet ad effectum acquisitionis absolutæ, & possessorij, non requiratur bona fides, nu. sexagesimonono.

Circa dicta requisita, sunt aliqua aduertenda, & Prima circa primum de bona fide illam esse omnino necessariam, neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, à n. 70.

Quamuis prouisio à possessore malæ fidei facta non teneat, & sic etiam institutus sit remouendus, constando de mala fide, nec valeat electio, ad quam fuit admissus possessor malæ fidei, si cum eius voce fiat, & sine ea non constaret esse voces necessarias, adhuc tamen prouisio facta à proprietario, qui non possidet, non valebit, secundum Abba. & alios contra Innocentium, alios à n. 73. & responsio Abbatis ad l. mala fide. C. de condictione ex l. n. 77.

In hac controuersia, author tenet mediam sententiam, vt prima sententia Abbatis procedat in actu præsentationis, ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse author spolij secunda vero procedat in actibus ad quos iudex adiri non debet, nec requiritur eius authoritas, vt in collatione, & electione, &c. Tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione mala fide, &c. numero 78.

Obijcitur institutum ad præsentationem possessoris malæ fidei non esse remouendum, etiamsi postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per aduersarium, transit in rem iudicatam, & habet vim diffinitiuæ, & consequenter retractari non potest, si vero institutio facta fuit posito edicto nulloque comparente, & contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, &c. n. 79.

Secundum authorem ista fundamenta solum cõuincunt, quod taliter institutus non sit remouendus ad petitionem veri patroni, qui non appellauit, aut non comparuit, non tamen conuincunt constitutionem ipsam valere, nec respectu Superioris, contra quem non transit in rem iudicatam sententia lata in causa Beneficiali, num. 80.

Prouisio facta a proprietario, qui non est in possessione, valet si nullus alius est in possessione, numero octuagesimoprimo. Nã & hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam, numer. octuagesimosecundo, quamuis alias per Rotam sit dictum contrarium, num. 82.

Licet bona fides regulariter, præsumatur, etiam sine titulo, nisi alius possessor antiquior appareat, tamen vbi ius resistit non præsumitur bona, sed mala fides, à numero 84. nisi possessio sit iusto titulo aut probabilibus rationibus acquisita, vt sit possessio longi temporis, quod in proposito dicitur arbitrio iudicis, numero 87. vel nisi simus in iure dubio, & obscuro, cuius error est probabilis, & iustus, ac æquiparetur errori facti, numero 88.

Facit ad prædicta, quod de errore iuris circa acquisitionem fructuum tradunt Doctores relati, numero vigesimonono.

Ex prædictis Rota alias resoluit, quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales Sede Episcopali vacante, non suffragari ad validitatem collationis, quamuis contrarium fuerat decisum, vt in decisionibus positis, à n. 90.

Ex prædictis etiam alia decisio supra adducta, non videtur certa, cum ibi ius resistat prætendenti ius conferendi contra ordinarium, n. 94.

Cum Beneficia de iure præsumantur libera, ex vnica præsentatione, non acquiritur quasi possessio præsentãdi, ad hunc effectum quia bona fides non præsumitur, nisi probetur fama iuris patronatus, vel quod simile, & nisi agatur de Beneficio, quod non negatur esse iuris patronatus, à n. 95.

Circa secundum requisitum est aduertendum, quod si institutio, aut confirmatio, secuta esset non præuio edicto, non acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio est nulla ipso iure, &c. 99.

Reprobatur sententia Ferreti dicentis, quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationẽ factam de Beneficio iuris patronatus, absque consensu patroni, n. 101.

Per prouisiones etiã effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reseruatione, vel alia dispositione, seu indulto, non acquiritur quasi possessio prouidendi quia decretum inficit omnia, etiam possessionem, num. 102. & prouisio facta de Beneficio sito in Diœcesi, vbi habet Cardinalis indultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouideret, propter vim decreti irritantis, nu. 103.

Alias, ad acquirẽdam quasi possessionem, sufficit, præsẽtationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene, siue male, nu. 104. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Circa

Circa tertium requisitum de effectuatione, aduertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum numero centesimo quinto & centesimosexto, vbi adducitur resolutio Rotæ, quod procedit etiam in subsequenti prouisione per resignationem, & contraria sententia posset procedere in prouisione per cessionem iuris, numer. 107.

Præsentatio, seu prouisio non potest dici habuisse effectū, ad effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, licet fuerit secuta institutio, & prouisus manserit in possessione Beneficij, si tamen manſit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum, & aduersarium, qui prætendebat præsentationem non esse patronum, &c. numero 108.

Quartum requisitum probatur iure, & Doctoribus relatis contra alios, n. 109. ex quo renuntians Beneficiū, quæsitum ad præsentationem patroni, in manibus ordinarij, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera, detinet illud, non videtur ponere ordinariū in quasi possessione iuris libere conferendi, &c. secundum Nauar. n. 110.

Ad effectum vt possit dici acquisita quasi possessio liberæ collationis contra patronum, requiritur quod constet ordinarium contulisse beneficium, vt liberum, sciente & patiente patrono, nu. 11. alias per collationem ordinarij factam de beneficio iuris patronatus, absque illius mentione, non præiudicatur iuri, & possessioni patronorum, n. 112. & 113. vbi adducitur resolutio Rotæ, quando tamen ordinarius ignoraret Beneficium esse iuris patronatus, censeretur conferre tanquam liberum, n. 114.

Si sint plures in quasi possessione præsentandi, præsentatio vnius sine aliis, etiam effectum sortita, non priuat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illā præseruat, nisi fiat animo priuandi illos, nu. 115. & 116. vbi ponitur resolutio.

Tunc dicetur fieri animo priuandi alios, quando diceret omnimodam præsentationem seu plenariam ad se spectare, seu quando diceret se vnicum patronum, numer. 117.

Prouisio Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi, num. 118. & 119. vbi ponitur decisio Rotæ, numero 120. reprobatur Ferretus.

Si ille in cuius præiudicium d. quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurium, non requiritur eius scientia, & patientia. Nā si incorporalia vacant, quia nullus illa possidet, non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicuius acquisitione quasi possessionis, n. 121. & seq.

Cum aduersus Episcopum acquiritur quasi possessio conferendi, seu præsentandi, requiritur eius scientia & patientia, cum eo ipso quod est in poss. Episcopatus, sit in possessione iuris libere conferendi, &c. n. 123. & nu. 124. adducitur resolutio Rotæ, & idem esset in Canonicis, quo ad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, &c. nume. 125. iuxta, quod procedit quædam decisio Rotæ, numer. 126.

Idem esset in eo, qui alias esset in quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, &c. numero 127.

Cum acquiritur quasi possessio seruitutis, aduersus Dominum fundi, qui est in eius possessione, requiritur eius scientia, & patientia, cum eum possideat tanquam liberum, numero 128.

An præsumatur scientia illius, de cuius præiudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & aliis circumstantiis, numero 129. & ex publicitate actus præsumitur scientia, numero 130.

Probatur etiam scientia, & patientia ex Lapsu longi tēporis, n. 131. & respectu Episcopi probatur, quia tenetur visitare, &c. n. 132.

Scientia ex coniecturis colligitur, & probatur, n. 133. vbi qui ponat plures coniecturas.

Ad hunc effectum sufficit scientia præsumpta, non obstāte quod vbi agitur de amissione vel priuatione iuris quæsiti, non sufficiat scientia præsumpta, quia hic non agitur de auferendo seu admittendo iure conferendi, seu præsentandi in totum, sed de acquirenda possessione, & ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, n. 134. & 135. & sufficit scientia officialium nu. 136.

Hodie non procedit indistincte decisio c. cōsultationibus, de iure patronatus, ex decreto Concilij Triden. sessione 25. cap. 9. quod locū habet, etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittēda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius iure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione post Concilium, adhibita causæ cognitione super iure patronatus, iuxta formam Concilij, à numero 137. & ponuntur declarationes Sacræ Congregationis & resolutio Rotæ.

D. Decretum Concilij & declarationes Sacræ Congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficij, secus quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium à numero 140. & ponuntur resolutiones, & decisio Rotæ.

D. Decretum Concilij procedit quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, non vero cum contra Ecclesiam non liberam, etiam patronum, præscribitur ius patronatus, &c. n. 143.

Pertinētia Collationis ad inferiorem Episcopo ad quem de iure non spectat, probatur per famam, & communem reputationem, & satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, &c. n. 144.

Quod intelligitur, quando super pertinentia collationis directe non agitur, & cum ordinarius non est in causa, vel prouisus ab eo, sed alius habens à Papa, vel legato aliunde, numero 145. Nam contra ordinarium non sufficit, nisi fama esset iuncta alia specie probationis, à numero 146. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Secundo intelligitur, collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur, numero 150. Sed hoc est accipiendum, cum agitur contra ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum probatur per famam si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo, alias enim sufficit fama, nisi constaret de statu & possessione contraria, numero 151. & 152.

Ius conferendi probatur ex statuto, seu cōcessione Episcopi confirmato authoritate Apostolica, etiam si non constet de quasi possessione conferendi & vsu statuti. Cuius obseruantia præsumitur secundum Rotam à num. 153.

1 SVfficit autem eum, qui confert Beneficium † esse in quasi possessione iuris conferendi, licet apud eum non sit proprietas, *cap. cum olim de causa possess.* Corras. *de benefic. 2. part. cap. 5.* †Nam collatio, præsentatio, vel electio, ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum iuriū, cum sint fructus eorum; qui ad possessorem bonæ fidei spectant, non ad Dominum *l. bonæ fidei emptor. ff. de acquiren. rerum dominio, §. si quis à non Domino. Institut. de rerum*
3 *diuis.* † *l. 39. tit. 28. p. 3.* De quo Abb. Bellam. Et alij *in cap. grauis de restitut. spoliatorum* Couar. *l. 1. vari. cap. 3. num. 6. & 7.* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. venditio. 2. p. c. 4. à n. 45.* Ioan. Garcia. *de expensis, & melioratio. cap. 23. à n. 9.* Menoch. *de recuperanda remedio. 15. quæ. 40. ex n. 573.* Nauar. *cons. 99. de Simon.* Peregr. *de fideicom. art. 49. à n. 109.* Et nouissime Fachinet. *controuers. lib. 1. cap. 57. cum seq.*

4 Et consequenter † prouisus præsentatus, vel electus à possessore. prętertur prouiso à proprietario *querelam de elect. d. ca. cum olim, & c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. cap. consultationibus c. ex literis. de iure patr.* & ibi Dd. maxime Abb. Rota *decis. 49. de rescrip. & 14. de iure patro. in antiq.* Staphil. *de literis gratiæ tit. de modo & forma impetranda. §. 4. principaliter, n. 7.* Selua *de Benef. 2. p. quæ. 7.* Rochus *de iure patro. verb. competens, q. 14. & 45.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 6 p. art. 3. n. 16. & 64.* & Lamber. *1. p. 2. lib. q. 3. art. 1. & 6.* Ioan. Nicol. Delphinas *de iure patro. lib. 2. q. 12. 13. & 14. à nu. 187.* Aymon. *cons. 322.* P. De Baisio *in directorio elect. 1. p. c. 2. q. 11. &* 12. Rosiniacus *de Benefic. c. 1. à n. 19.* Duarenus etiam *de Benef. li. 3. c. 9.* P. Greg. *eod. tract. c. 39. n. 9.* Couar. dicens hoc apud omnes esse receptum: *pract. c. 14. n. 2.* Cuchus *in instit. mator. li. 4. tit. 1. num. 96.* Mascard. *de probat. conel. 173. nu. 7.* Menoch. *cons. 90. a. n. 116. li. 1.* Ioan. Gutierrez. *cons. 4. n. 34.* & Flam. Paris. *de resignat. Benef. li. 7. q. 23. n. 40.* Puteus *dec. 206. li. 1.* Cresc. *5. de iure patro.* Rota *decis. 149. 166. 167. 296. & 687. p. 1. diuersorum.* Et fuit resolutum in vna Cremon. Prioratus de anno 1567. coram D. Oradino. Et in vna Regien. Prioratus 24. Maij 1585. coram D. Pamphilio, in qua fuit decisum *Ad validitatem præsentationis sufficere quasi possessionem præsentandi, quæ acquiritur ex consensu præstito prouisioni, Puteus* decis. 209. lib. 2. *Crescen.* 27. lib. 2. &c. Et in vna Nucerina Beneficiorum 30. Octob. 1592. infra adducta *num. 64.* Et in Hispalen. portionis 19. Ian. 1594. supra adducta *c. 1. nu. 35. & in vna Pisana Capellana 20. Maij inf. adducta n. 141.* & nouissime docet Zechus *de Benef. & pensio. Eccles. c. 2. vers. Beneficia etiam*, qui tamen maleat id procedere, licet postea possessionem amittat. & *cap. 12.* conducit *consil.* Calder. *23. de Præb.* & quæ tradit post hæc Gonçalez ad *regul. de mensibus gloss. 45. §. 2. ex numero 1.*

Hinc indultum Cardinalis Ordinarij collatoris
5 de conferendis Beneficiis suæ Diœcesis, † ad collationem suam de iure spectantibus, non comprehendit beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat, licet de iure, collatio spectaret ad eum ex quo erant in sua Diœcesi, Puteus *d. decis. 206. lib. 1.* Mohed. *8. de priuilegiis* alias 179. Rota *decis. 783. nu. 4. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & Thanis *decis. 3. in manuscrip.* Anast. Germonius *de indultis Card. §. regulares à n. 92. & §. etiam ex eo n. 23.*

Et fuit dictum in d. Hispalen. sicut non capit †
6 beneficia ad collationem inferiorum spectantia etiam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis expressa mentio, Puteus *decis. 162. num. 8. li. 2.* Ferret. *cons. 17. n. 3.*

Quia non auget indultum iurisdictionem Ordinariam, sed illam præseruat. Anast. Germonius §. † & Rota in vna Romana Beneficiatus S. Petri 28. 7
Aprilis 1595. coram D. Gipsio & 20. Nouēb. 1596. coram Domino Cordeua, vbi quod *indultum nihil tribuit, nec auget facultatem conferendi, sed tantum remouet obstaculum, per quod ordinarius impediebatur in collatione* cap. cum aliquibus, *vbi Prouus ad Monach.* de rescript. in 6. *Cassad.* decis. 8. de Præben. cum aliis, &c. 8

Nec tollit indultum † optionem, vt fuit tentum per Rotam, in vna Bononien. supra adducta *cap. primo numero 452.* Anast. Germon. *d. §. etiam ex nu. 22.*

Et ampliatur prædicta resolutio, Primo, quod sufficiat quem esse possessorem iuris patronatus in consequentiam, † & non principaliter vt possit va-
9 lide præsentare, vnde bonæ fidei possessor alicuius Castri, seu Villæ, vel Comitatus ratione cuius competit ius præsentandi ad Ecclesiam, ibi vel alibi sitā, licet nunquam antea præsentauerit, potest præsentare, quia Dignitas siue Castrum aut Comitatus videtur hoc ius præsentandi semper retinuisse, ita Rota *decis. 1. de iure patron.* alias 140. *in nouis* Bellam. *decis. 700.* Paulus de citadinis licet satis confuse *d. art. 3. n. 64.* Lamber. *2. part. 1. lib. q. 9. art. 3. n. 8. ad fin. & d. 1. part. 2. lib. q. 3. art. 1. nu. 9.* post Cardinal. *in d. cap. ex literis 1. oppositione*, per illum textum quem sic intelligit, & Caietan. *in repetitione capituli fin. de elect. in 6.*

Quamuis Doctor Sahagun *in c. fin. de sequestratione possess. nu. 62* dicat bonorum † possessionem ad 10
præsentandum, nunquam sufficere ex *cap. cum Bartolus de re iudicata*, vbi probatur, quod creditor cui fuit pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus, non potest præsentare, nec in eum transit ius patronatus cum Vniuersitate pignorata.

Sed id ex eo est, quod creditor debet fructus pi-
11 gnoris restituere, vel in sortem computare, † seu compensare, & fructus iuris patronatus non capiant, æstimationē restitui non possunt, nec in sortem cōputari, Rochus *verb. ipse, vel is, q. 27. num. 60. & 61.* Paulus de citadinis *9. p. q 6. n. 14.* Lamber. *d. 2. part. 1. li. q. 9. art. 2.*

Qui ibi *nu. 4. & q. 10. art. 2. ad fin.* ratione cessante 12
inquit, † id non procedere, in terminis *capituli salubriter, de vsuris*, cum ibi non teneatur maritus fructus pignoris in sortem computare, nec restituere.

Quæ limitatio nihilominus mihi † non placet. 13
Nam quamuis in terminis *illius capituli*, maritus nō teneatur fructus pignoris in sortem computare, nec restituere, tamen illos lucratur ad supportandum onera matrimonij, ad quæ non cōfert fructus iuris patronatus, & ex alia parte, creditor nō possidet tāquam Dominus, seu animo Domini; facit quod dicitur infra *cap. vlt. à numero 178.* & vide dicenda *cap. seq. à n. 6.*

Et de intellectu *d. c. salubriter*, vide post alios Na-
14 uarrum † *de vsuris not. 21. à n. 64.* Couarru. *lib. 3. variarum, cap. 1. n. 3.* Ludouicus Beian. *in respon. casuum conscientiæ, casu 56.* Ludouicus Lopez *instruct. conscientiæ, 1. tom. cap. 210.* Aragon. *2. quæst. 78. articul. 2. in solutione ad 6.* & ibidem Bannez, & Salon latissime *controuersia 14.* & Solis *de censibus lib. 2. cap. 5. nu. 20.*

Et quod † dictum est de possessore Castri Villæ, 15
seu Comitatus, &c. idem erit in possessore maiora-

tus, ra

tus, ratione cuius competit ius patronatus, seu præsentandi, qui est ius quoddam vniuersale, sicut feudū Castillo *in l.46.Tauri verb.en todo ello succeda.* Moli. *de Hispano.primogen.lib.*1.c.26.*in fin.*

16 Et quando maioratus non esset ius vniuersale, vt videtur † verius in maioratu bonorum particulariū qui est instar fideicommissi, sufficit quod ius patronatus, sit annexum bonis maioratus, vt qui est in possessione bonorum illius, in consequentiam, etiam & accessorie, sit in possessione dicti iuris patronatus illis annexi, ad dicta infra *c.vlt.n.*34.

Facit decisio Rotæ, in causa Pampilonen. Vicariæ
17 3.Iulij 1595 † coram D.Penna, quod *iuris patronatus annexi maioratus Hispano, possessio ciuilis, & naturalis acquiritur sine apprehensione consequenter, cum maioratus, beneficio legis Regiæ, nec per momentum vacare dicitur, sed transfertur in successorem, ad Molinam.* li.3. c.12.n.20. *Mieres* de maiorat.3. p.q.11.n.9. qui est in possess. maioratus consequenter etiam erit in possess. iuris patronatus annexi ipsi maioratui, licet non sit verus successor illius.

18 Quod tamen non procedit † in his Regnis Coronæ Castellæ, ex *d.l.Regia* 45.*tauri.* ex qua possessio maioratus, ciuilis, & naturalis transit in verum successorem, licet alius apprehenderet possessionem illius, & consequenter etiam transit in eum possessio iuris patronatus illi annexi, vt *in dict.decis.* Pampilonen.

19 Et non in alium qui apprehendit possessionem maioratus. † Nisi forte verus successor maioratus amittat suam possessionem, ex negligentia decennij, vel alias, ad tradita per Dinum *in reg.sine possessione ad fi. lib.*6. Abb. & Felin ex *num.*7.*cap.vigilanti de præscrip.* Ant. Gomez *in d.l.*45.*tauri.num.*162. Mencha *de succes. resolutione.§.*2.*n.*10. Mieres 3.*part.qu.*6. & 4.*p. q.*21.*numero* 5. & Rota *decis.*378. *num.*3.*parte* 1.*diuersorum.*

Idem etiam quod dictum est de possessore Castri
20 † Villæ seu Comitatus erit in bonæ fidei possessore dignitatis, aut beneficij ad quod spectat præsentatio, seu collatio. Nauar.*consi.*2.*de iure patronat.* dummodo talis dignitas aut beneficium non sint reseruata.

21 Nam tunc quantumcumque bona fide possideat † non valet præsentatio, vel collatio, propter decretum irritans reseruationis, quod inficit, & annullat titulum & possessionem, & sic caret omni effectu, & iuris adminiculo, vt dictum est supra *cap.*1.*numero* 427. ita Rota *decis.*4.*de Præbend.in antiquior & eodem in antiquis.* Simoneta *de reseruatio.q.*44 & ibi Granutius Gigas, *de intruso, n.*97. & Anton. Gabriel. *de dictis conclus.*3.*n.*50. & post hæc tradit Gonçalez *glos.*15.§.1.*num.*95. *& glos.*31.*num.*28. *& glos.*45.§. 2. *num.*44.

22 Quamuis collector *d.decis.*4. dissentiat, quando intrusus esset beneficij † possessor, vt quia ignoraret reseruationem, & Ægidius *decis.*66 & Æneas de Falcon. *de reseruatio.*4.*q.effect.*26. quod etiam videtur sentire Nauarr. *d.cons.*2. & Gigas *ibi & numeris præcedentibus.*

23 Sed conuincitur, nam d.decretum irritans † consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, Lancel. *de attentat.*3.*part.*.31.*n.*92. Rota *decis.*241.2. *p.diuersorum.*

24 Vnde in beneficiis † reseruatis, possidens beneficium, etiam cum bona fide ex prouisione ordinarij, non facit fructus suos, Sarnen. *in regul.de Annali q.* 23. Rota *d.decis.*20. *de Præben.in antiquis, & 4.eod.in antiquior.* & Simoneta *d.quæst.*44 & ibi Granutius, *num.*5. Sed contra intrusum in beneficio reseruato, nisi habeat titulum à Papa, fit condemnatio fructuum à die intrusionis, Ioan. Paul. *de.is.*37. & 120. quæ habentur in impressis 3. *part.diuer. lib.*3. *decis.*792. & 876. Caputaquen. *decis* 27.*seu* 28.*part.*2. Bellam. *in c. grauis de restitutione spoliat.* Papaz *in additione,* Rotæ *decis.* 1.*de renuntiatione in nouis, num.*8. & Mandos. *consi.*34.*numero* 10. Pontanus *de spolio libro* 4.*numero* 24.

Quamuis alias non fiat † condemnatio fructuum 25
nisi à die motæ litis, id est à tempore citationis legitime executæ, Mandos. supra. Etiam in spolio, & remedio capituli re integranda, nisi constet de mala fide, Rota *decisione* 4. *& decima de restitutione spoliat. in nouis* Bellam. & Caputaquen. *supra* Rota *decis.*552. *numer.*2.*part.diuersor.* Anton. thesaurus *decis.* Pedemontana.

Nisi sit spolium violentum, in quo sit à die intru- 26
gonis vt *ibi,* † & *d.decis.* Ioannes Pauli 37. & 120. & *dec.*390.*lib.*3.*part.*3.*diuersorum,* & Cæsar de Grassis *decisione* 43.*num.*12. & 14. & Mandosius supra intelligendi Lancellot. *d.cap.*31.*num.*70. sicut etiam in attentato, Rota *decisio.*5. *de restitutione spoliat.in nouis.* Lancell *d.*3.*part.cap.*29. *num.*149. & *d.cap.*31.*ex numer.*66.

Et ita tenendum est † quamuis Æneas de Fal- 27
con. *d.quæst.*4. *effectu* 9. doceat, quod quāuis recipiens beneficium in curia vacans ab Ordinario, scienter non faciat fructus suos, ex quo non habet bonam fidem, in aliis tamen reseruationibus, nisi probetur scientia ipsius prouisi (nempe quod sciebat personam per quam vacauerat esse de contentis in *extrauagante ad regimen. &c.*) faciet fructus suos, quia ignorantia præsumitur, & sentit Gigas supra *a numero* 93.

Et quamuis in vna † Salamantina dimidiæ portio- 28
nis 1. Aprilis 1591. coram Domino Pamphilio infra adducta 11 *part. cap.vltimo* 8. *dubio numero* 242. dictum sit, *quod possessor bona fidei faciat fructus suos procedere, etiam in beneficijs reseruatis non data certa scientia reseruationis, nisi reseruatio sit clausa in corpore iuris, vel super certo corpore beneficij, aut alias indubitata, & notoria Puteus* decisione 180. lib.3. *& fuisse resolutum in causa Salamantina fructuum, pro heredibus Francisci de Burgoa de anno* 1587. *coram Domino Gipsio, &c.*

Nam ista resolutio est † contra allegata, maxime 29
contra Rotā *d.dec.*20. *&* 4.*de Præben. & d.dec.*24.2. *p.diuer.* & Caputaq. Sarnen. Simonetam. Mandos. & Lancellot. *supra,* qui de beneficiis quomodolibet reseruatis loquuntur.

Et est contra stylum curiæ, & ipsius Papæ † qui in 30
breuibus de capienda possessione beneficiorum reseruatarum siue nomine Cameræ, siue ad fauorem literarum, semper præcipit restitui fructus à die vacationis beneficij, licet reseruatio prout solet non sit clausa in corpore iuris, vel decreto corpore beneficij, de quo *part.seq.c.*3.*n.*115.

Et dicta distinctio inter reseruationem clausam 31
in corpore iuris, vel de certo † corpore beneficij, & alias reseruationes, procedit ad effectum spolij, vt *in d.dec.* Putei 180. magis de stylo Rotæ, quam de iure, vt diximus supra *c.*1.*n.*426. & non est trahenda ad casum, & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius habemus stylum ipsius Papæ contrarium.

Et dicta sententia Æneæ posset procedere si Be-

neficium esset simpliciter reseruatum, siue dicto decreto † irritan. quod tamen solet apponi in reseruationibus, aut si non apponeretur cum tam amplis & generalibus verbis, quæ non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia inde secuta inficiunt, sed solum irritaretur, seu annullaretur collatio seu actus iuxta dicta supra cap. 1. *nu.* 411. & iuxta hoc procedet, quod tradit Gonçalez *glos. vltima quæst.* 4. *à numero* 41.

33 Secundo ampliatur prædicta † resolutio, quod sufficiat quasi possessio defuncti, seu antecessoris, nam ea transit in hæredem, seu successorem absque noua apprehensione seu exercitio, vt in terminis tenet Lamber. 1. *p.* 2. *lib. quæst.* 3. *art.* 22 & Ioann. Gutierrez *cons.* 3. *num.* 2. ex doctrina Baldi *in l. in suis* 4. *oppositione, ff. de liberis & posthumis*, quod quasi possessio iurium incorporalium transit in hæredem † absque

34 apprehensione & exercitio, quod etiam tenet Otalora *de nobilitate* 1. *par.* 3. *c.* 6. *n.* 8. & Ferretus *cons.* 179. *num.* 9.

35 Quamuis contrarium † in terminis teneat Rota, vt per Achillem *decis.* 105. *seu* 5. *de causa possess.* & Caputaquen. *decis.* 135 152. & 420. 2. *part.* Thanis *dec.* 15. & Acoramb. 63. *lib.* 2. *in manuscriptis* & sequitur Hieron. Gabriel. *cons.* 185. *num.* 17. *lib.* 2. dicens quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec à successore acquiri, vt per Acoramb. & Achillem *supra*.

Et alias † sæpe Rotam conclusisse ex *l. cum hæredes. ff. de acquir. possess.* quam dicunt habere locum etiam in incorporalibus ex Alexan. *in d. l. in suis, num.* 8. & Tiraquellus *in tract. le mort saisit.* 4. *part.* 7. *declaratione & in præfatione* 3. 4. 5. 6. & 7. *declara.* qui tamen id non dicit.

37 Sed prior opinio † videtur verior, quæ absque dubio procedit in quasi possessione iuris patronat. seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu Beneficij Castri Villæ, vel Comitatus, Rota *d. decis.* 1. *de iure patron.* alias 140. *in nouis* Achilles *sup. n.* 8 quæ continuatur in successorem sine alia apprehensione, Tiraquell. *in d. præfat. declarat.* 5.

38 † Facit *decis.* Rotæ 9. *de causa poss. in antiquis.* Possessio enim retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem etiam mortuo Prælato, vt per Felin. *in c. constit. num.* 19. *de rescrip.* Lamber. 3. *p.* 2. *lib. q.* 11. *art.* 9. Rota *deci.* 1. *n.* 4. *de restit. spoliat. in nouis* Cassad. *decis.* 7. *nu.* 13. *de causa poss.* Rota *decis.* 390. *part.* 1. & *decis.* 19. *n.* 8 *part.* 2. *diuers.*

Et est decisio † Rotæ in causa Bracaren. Parrochia-

39 lis 17. Iunij, 1591. coram illustrissimo Cardin. Mantica in qua fuit resolutum. *Non constare modernum Vicecomitem, esse in quasi possessione præsentandi ad Parochialem, de qua agitur: nec obstare, quod Vicecomes senior vna cum aliis anno 1527. præsentauerit, & præsentatio fuerit sortita effectum, per vnicum actum, cum effectu subsecuto quasi possessio præsentãdi acquiratur, quia possessio nõ transit ad successorem, nisi naturaliter apprehensa sit*, l. cum hæredes, de acquir. possess. l. 1. §. Scæuola. si quis testamento liber. *Nec obstare, quod Vicecomes senior non præsentauit nomine proprio, sed nomine Dignitatis, & ista quasi possessio tanquam acquisita Dignitati, transeat ad successorem in Comitatu Rota* 1. de iure patro. in nouis Bellam. 701. *quia præsentatio intelligitur facta titulo donationis, qui apparet, Crauetta* cons. 255 num. 3. *donatio autem iuris patronatus facta à quibusdam patronis, non fuit facta Castro Comitatus, seu Dignitati, sed Francisco Vicecomiti, & cum nomen proprium fuerit præpositum, & postea adiunctum nomen Dignitatis, censetur appositum gratia demonstrationis*, argumento l. si communis seruus de stipulatione seruo. Mela in princ. de alimentis legatis, *Bart.* l. Centurio numero trigesimonono. *Ripa* 173 de vulgari. *Nec etiam in dubio, donatio potest intelligi facta Castro, seu Dignitati, quam propter eum, seu affectionem fieri solet, quod magis congruit personæ, quam Dignitati, &c.*

Et postea 24. Febr. 1592. † fuit resolutum. *Non constare Vicecomitem iuniorem senioris hæredem esse, vt possit ad eum tanquam hæredem pertinere.* 40

Et prima Iulij eodem † anno fuit idem resolutum. 41
Et rursus, *non constare de iure donantis, neque famam publicam posse sufficere, nisi per longissimum temporis spatium concurrat quasi possessio præsentandi*, Cassad. dec. 2. n. 6. de probatio. *Put.* 40. in fin. li. 1. *neque etiam confirmationem ordinari in casu proposito multum suffragari, quia cum constaret, beneficium esse iuris patronatus, parum eius intererat, an ad vnũ, vel ad alterum pertineret, &c.*

Et idem † est in quasi possessione alicuius domus 42
seu familiæ, vt in decis. Pampilonen. Vicariæ de Ataun. 12. Maij 1595. coram Domino Penna infra relata, *n.* 142.

Et sic contraria sententia non potest conuenire, † 43
quasi possessioni iuris cõferendi quicquid dicat Hieron. Gabriel. *supra*, cum semper competat ratione Ecclesiæ, seu Dignitatis.

Et quod in incorporalibus possessio transeat in 44
hæredes absque † actu videtur, Rota in vna Beneuẽtana census 13. Iun. 1594. coram Domino meo Cordua in qua Domini resoluerunt, *dandum esse mandatum de manutenendo filiis & hæredibus, quondam constantiæ de Comitibus, quia constat illam per multos annos ante, & de tempore motæ litis fuisse in possessione exigẽdi redditus census, de quo agitur, Et sicut illi dandum esset si viueret, §. retinenda instit. de interdictis cũ vulgatis, ita & filiis, & hæredibus eius, ad traditata per Menoch.* de retinend. remed. 3. n. 62. &c. Nisi ista decisio procedat iuxta statuta particularia, ex quibus sine actu transferatur possessio ad hæredes.

Quod autem dictum est, præsentatum † à posses- 45
sore, scilicet bonæ fidei, præferri præsentato à proprietario, seu vero patrono, limitatur procedere, quando fuit processum, ad institutionem, antequam constaret de proprietate, secus si prius constiterit de proprietate, quia proprietas absorbet causam possessionis, *cap. cum dilectus de causa posses.* ita declarat. Abb. *in d. c. consultationibus de iure patro. n.* 9. sequuntur Decius *cons.* 127. *n.* 1. & 149. *n.* 2. Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. nu.* 131. Bertachi. *in reper. verb. præsentatus à non patrono.* Paulus *de citadinis* 6. *part. art.* 3. *num.* 16. Menoch. *de recuperanda, rem.* 1. *nu.* 120. Hier. Gabriel. *cons.* 185. *lib.* 2. Cuchus *lib.* 4. *tit.* 1. *nu.* 96. loquens in electione. Ferretus *cons.* 211. *num.* 10. *in fin.* & Ioan Gutierrez *d. cons.* 4. *in fin.* & secuta est Rota in vna Imolen. iuris patronatus 7. Iun. 1577. coram Domino Cantucio, quæ habetur 2. *p. diuers. decis.* 167. *n.* 10. † Et in vna Valentina Parochialis de 46
Cosentayna 26. Ianuarij 1582. coram Domino Seraphino, quæ habetur eadem 2. *part. decisione* 269. *numero quinto, vbi numero* 6. dicitur, † *non posse dici constare de non iure possessoris, quamdiu de eo docere potest.* 47
Ægidius decisio. 103. *in his enim in quid requirimus, vel partis confessionem, vel rem iudicatam ex Rota* decisione 3. de restitutione spoliat. in nouis, & *Cassad.* 3. *eodem.*

Et

48 Et secuta etiam est, Rota in vna compostellana Parochialis 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Blancheto, vt in decis. sequent. *Domini cum præsupposito, quod istud ius patronatus non sit V niuersitas, sed particularium, dixerunt Bascum instituendum, vti præsentatum à maiori parte eo. im qui sunt in quasi possessione præsentandi*, cap. consultationibus de iure patron. *sed si est V niuersitatis prout Domini dubitant, tunc dixerunt, institutionem debitam Aluaro vti præsentato à maiori parte, & quasi possessionem hoc casu non suffragari, quia præfertur proprietas. Abb.* in d. c. consultationibus numero 9. *Io. Paul.* decis. 93. *& fuit dictum coram me, in vna Firmana beneficij* 28. *May* 1589.

Et in vna Senen. iuris præsentandi 9. Ianuar. † 1598. coram D. Penna, fuit resolutum, quod quando constat de proprietate præsentandi, non attendi quasi possessio, &c. Et fuit dictum *in commen. iuris patron.* 8. Iunij 1601. coram D. Seraphino infra rela. *cap. vlt. n.*....

Idem etiam tenet Couarru. †*d. c.* 14. *pract. n.* 2. qui 50 ait, quod præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione, præferendus sit præsentato à vero patrono, interim dum non est sententia lata, in proprietate iuris patronatus, & sic quod erit instituendus, modo ante institutionem & post præsentationem, non pronuntietur sententia in causa proprietatis, aduersus possessorem.

Et Lambert. *d.* 1. *part.* 2. *lib.* 2. *q. art.* 6. idem †tenet, 5 qui *numero.* 4. 1. 2. *&* 3. casu intelligit d. sententiam Abbatis supra, quando possessor præsentauit vnum, & alterum proprietarius, qui mouit litem possessori, super iure patronatus, & ante institutionem constitit de iure proprietatis, & sic euicit ei ius patronatus, quo casu debebant restitui proprietario fructus qui extabant, secus vero, quando solum esset lis inter præsentatos: Nam tunc ait instituendum esse præsentatum à possessore bonæ fidei, quamuis præsentatus à proprietario, ante institutionē, probet illum esse proprietariū, quia res inter illos acta nō debet præiudicare possessori, vt fructus etiam qui extant restituat, ex vulgari *reg. res inter alios acta.*

Et sic intelligit † Innoc. *in cap. Cumanæ de elect. n.* 52 4. vbi ait, quod si ad electionem fuerunt admissi cum protestatione, vnus qui dicebat se esse in possessione, & alius qui dicebat se proprietarium, quia tunc de nullo istorum constabat, si post modum tempore petitæ confirmationis constiterit amborum dicta esse vera, scilicet vnum esse in possessione, & alium proprietarium, vox erit possessoris, & sic ista considerantur ante confirmationem, seu institutionem, & Innocentium ibi sequitur Abbas *ibidem nu.* 11. & idem videtur tenere Abbas *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina num.* 53. cum Innoc. *ibi, & in cap. in literis de rest. spoliat.* & d. declarationem Abbatis videtur sequi Gonçalez *d. gloss.* 45. §. 2. *nu.* 43. & citat *decisionem* Venetam Tribij 55. *numero* 80. *ante fin. lib. secundo.*

Sed de d. limitatione, & declaratione Abbatis † 53 *in d. cap. consultationibus*, absolute dubitat Rochus *verb. competens. quæst.* 19. *num.* 46. ex Innocentio *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, & in d. cap. in literis*, quem refert & sequitur vt dixi Abb. *d. num.* 53. quia dicūt, quod electio possessoris præferretur electioni proprietarij, & illa potius est confirmanda, & præsupponunt, quod de proprietate ipsius proprietarij constet, vt apparet ex Abb. *ibi* in illis verbis, *ex quo de proprietate constat*, & ratio præmilitat quantumcunque de proprietate constet: dum dicunt, quod ideo præfertur electus à possessore, quia proprietario non licuit priuare possessorem propria authoritate, & possessionem sibi assumere.

Ex alio etiam d. limitatio & declaratio † mihi videtur falsa absolute, & distincte etiam vbi proprietarius ante institutionem euicerit possessori ius patronatus, seu eligendi, per rem iudicatam, quia eo ipso quod præsentatio, seu electio facta est, consūptus est huiusmodi fructus possessionis, quapossessor nihil potest vlterius in ea facere, nec in aliquo factus est locupletior, vt recte inquit Innocen. *in d. c. in literis n.* 1. 54

Maxime cum per præsentationem, † seu electionem, statim acquiratur ius præsentato, velelecto ad beneficium, Sarnen. *in reg. de non tollen. iure quæsito. q.* 1. *cum aliis* de quibus *sup.* 4. *par. cap.* 3. quod non debet ei auferri, etiā si post institutionem apparet de proprietate, etiam per rem iudicatam contra possessorem. 55

Quamuis Lamber. *d. art.* 6. *num.* 4. dicat, † quod per institutionem fructus præsentationis videtur consumptus, quod etiam tenet Menoch. *d. consil.* 90. *li.* 1. *v.* 123. post Abba. *in d. c. consultationib. n.* 3. Et quāuis Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina n.* 93. dicat, etiam post institutionem esse fructus extantes, & sic erit accipiendus Gonçalez, *d. §.* 2. *n.* 12. 56

Et hæc mea sententia † sine difficultate procedit in prouiso ab existente in quasi possessione iuris conferendi, qui nullo modo debe t remoueri quantumuis postea constet de proprietate alterius, etiam ante adeptam possessionem: quicquid velit Hiero. Gabriel. *sup.* cum per collationem acceptam ius in re acquiratur, sicut per institutionem *c ap. si tibi absenti de Præbendis in* 6. & dictum est sup. 4. *par. capit.* 2. 57

Nec obstat ratio Abbatis *in d.* † *cap.* consultationibus, quod proprietas absorbet causam possessionis, ex *d. cap. cum dilectus*, quia id est respectu futuri, non vero respectu præteriti, vt apparet *ex d. ca. cum Ecclesia Sutrina.* 58

Acquiritur autem dicta quasi possessio ex † vnico actu (quicquid velit Flores, *quæst.* 2. *num.* 25.) glos. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, verb. in trium, & verb. breuitatem*, quam ibi sequuntur Innocen. & Abb. *n.* 22. Ripa dicens communem *num.* 91. & Rebuffus *ibi. dem*, 13. *not. ab. & in glo. verb. vocem*, Probus ad Monachum *in cap.* 1. *de iure patron. in* 6 *num.* 9. Rochus *d. verb. competens num.* 34. Lambert. *d. quæst.* 3. *art.* 11. dicens esse communem omnium Dd. sententiam, Corras. *d.* 2. *par. cap.* 5. *numer.* 3. Rosiniacus *d. cap.* 1. *de benefi. num.* 23. Duaren. *d. lib.* 3. *cap.* 9. Couar. *d. cap.* 14. *pract. num.* 2. *in reg. possess.* 2. *par. initio n.* 6. Mascar. *d. conclus.* 173. *n.* 8. Io. Gutierrez *consil.* 3 *n.* 1. Flam. Paris. *d. lib.* 7. *q.* 23 *n.* 41. Zauallos, *quæst.* 717. *num.* 4. Cecus *de benefic. & Pensio. capit.* 2. *versicul. beneficia etiam, & capitulo duodecimo, numer.* 18. qui plures alios referunt. Crescen. *decis.* 5. *de iure patron.* Puteus 192. *lib. primo.* Rota *decisione decimaseptima numero primo part. secunda diuersorum.* Et fuit resolutum in vna Ilerden. Parochialis 13. Iunij 1558. coram D. Caputaquen. in † qua fuit decisum. *Ex institutione facta per Ordinarium Dominico ad præsentationem iuratorum, quæ habuit effectum constare de quasi possessione præsentandi, ita vt excludatur prouisio Ordinarij, sine consensu illorum. Nā ex vnico actu acquiritur quasi possessio, & de bona fide cōstat, quia in dubio ea præsu-* 59 60

mitur ex cursu temporis, quia apparet, quod Dominicus Rector possedit, & resignauit, & resignatarius etiam Domin. resignauit in P. in manibus Papæ, cum mentione, & derogatione iuris patronatus, qui P. obtinuit contra Iacobum præsentatum à dictis Iuratis, & testes probant illum tentum pro Rectore & possedisse. Nec obstant dictæ resignationes, quia prouisiones Papæ non mutant statum. Ægid. decis. 109. Decius conf. 126. Nec obstat, quod præsentatio, & institutio d. Iacobi fuerit reiecta, quia illud fuit cum Parochialis non vacaret per obitum Domin. ex quo facta est præsentatio, sed per dictã resignationem in fauorem P. cum derogatione iuris patron. non quia Iurati non essent in quasi possessione præsentandi, vt per Cotam decis. 193. in suis Miscellaneis manuscriptis.

61 Idem etiam fuit resolutum in mea causa †Abulen. Parochialis de la Calcada. 28. Iunij 1593. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. vt in seq. decis. quam in presenti ponere placuit, quia deseruit etiam ad dicenda. Parochialem Ecclesiam Oppidi de la Calcada, vacante de mense Septemb. Anno 1590. sede Apostolica, tunc & etiam Episcopali Abulen. vacante Capitulum Abulen. facto concursu iuxta formam Concilij Triden. contulit Nicolao Garsiæ, qui die 18. Octobr. proxime sequen. actualem possessionem illius accepit, verum quia Didacus de Herrera à fœlicis recor. Greg. XIV. Idibus Ianuar. 1591. iuxta constitutionem Pij V. illam impetrauerat, & post commissam causam, in Rota aliquot resolutiones contra prouisum à Capitulo factæ fuerant, & coram me prouisus à Capitulo prætendebat Capitulum esse in quasi possessione conferendi sede Episcopali vacãte, ad effectum vt præfata eius prouisio sustineretur: dubitaui, an ex deductis pro eo constaret, de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales vacante sede Episcopali in mensibus non reseruatis. Et domini in hac positione circumscripto effectu (de quo erit seorsum agendum) censuerunt constare de quasi possessione Capituli, ex iuribus enim vigore compulsorialium productis apparebat de multis huiusmodi Capituli prouisionibus, & collationibus quæ suum sortitæ fuerant effectum. Nam cũ de anno 1578. per translationẽ D. Aluari de Mendoça ab Ecclesia Abulen. ad Palentinã sedes Episcopalis vacãs, Capitulum contulit Ecclesiam Parochialẽ Oppidi de Bercimuelle Abulen. diœcesis Christophoro Martin, cuius effectu actio ex eo apparebat sufficienter probata, quia per renuntiationem eiusdem Christophori fuit iterum de illa facta prouisio de anno 1581. eadem sede vacante per obitum, Busti de Villegas Episcopi Abulen. duæ præterea collationes Parochialium Oppidorum de Tornadicos, & Pennalua, effectum sortitæ edebantur in eadem sede vacante, per translationẽ prædicti D. Aluari de Mendoca, & quatuor aliæ sede vacante, per obitum Busti de Villegas Oppidorũ S. Vincentij del Palacio, & S. Nicolai de Madrigal, & del Tremblo, & del Vareo, quæ suum plenarium habuerunt effectum, quibus suffragabantur testes de anno 1591. corã Ordinario citato Didaco examinati, deponentes de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis, ex his enim dicebant Domini plene fuisse probatam dictam quasi possessionem, quæ in istis iuribus incorporalibus acquiritur per vnicum actũ, glos. communiter recepta in c. cum Ecclesia Sutrina, de causa possess. vbi Abbas num. 23. Ripa 52. & seq. & acquisita respectu vnius Parochialis, suffragabatur etiam respectu aliarum, Felin. in cap. auditis nu. 19. de præscrip. & fuit resolutum in vna Toletana annatarium 16. Februarij anno 1581. coram bon. memoriæ Cantucio, ex quo tollebatur oppositio, ex eo, quod non constabat de aliqua collatione huius Parochialis: Neque obstabat, quod non constaret de scientia, & patientia Episcopi, quam probare oportebat, cum ageretur de eius præiudicio, quoniam dicebatur eam præsumi, tum ex lapsu multorum annorum, vt fuit resolutum in vna Reatina beneficij 6. April. 1576. coram R. P. D. meo Decano, & aliis sæpe, tũ ex eo, quod cum singulis annis Episcopus propriam diœcesim visitare teneatur, cap. decernimus, cum duobus seq. 10. quæst. 1. cap. inter cætera de officio ordin. ca. si Episcopus eod. tit. lib. 6. Paulus Fuscus tract. de visitatione lib. 1. cap. 2. satis ex hoc præsumebatur eius scientia, & patientia, per quam nosset, quo tit. quisque beneficia, & Parochiales in sua diœcesi possideret, præsertim cum Episcopus beneficiatos sibi subditos, compellere posset ad exhibẽdos titulos beneficiorum, Zenzellin. in extrauag. Ioan. XXII. incipien. suscepti in verb. Canonice obtinent, tit. de electione, Gemin. conf. 87. incipien. apparet quædam vnio, nu. 2. versi. corroboratur. Ad illud, quod opponebatur de præscriptione, quæ non currit contra Ecclesiã, vel Episcopum sede vacante. Respondebatur in hac facti specie, non esse litem inter Episcopum, & Capitulum super iure conferendi, sed inter prouisos, quorum respectu sufficiebat quasi possessio Capituli. An autem ea suffragaretur Nicolao Garsiæ ab eo prouiso in concursu cum Didaco de Herrera prouiso Apostolico particulariter erat videndum, quia Domini in hac positione solum firmarunt; constare de quasi possessione Capituli, conferendi Parochiales in mensibus non reseruatis sede Episcopali vacante.

Idem etiam fuit resolutum in d. Pamphilonen. †Vi- 62
cariæ de Ataun. 12. Maij 156. infra relata n. 142. & Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram D. Sacrato sup. relata 1. n. 477. Et post hæc tradit Gonçalez d. glos. 45. § 2. n. 29.

Attenditurque & spectatur vltimus actus, †& im- 63
mediatus, Decius cons. 124. num. 1. & 126. num. 2. Rochus verb. competens, quæst. 16. num. 40. & seq. Lamber. 1. par. 2. lib. quæst. 3. artic. 21. Corras. d 2. par. cap. 5. num. 7. Ferretus cons. 2. num. 3. & 4. & consil. 132. nu. 10. & 11. & consil. 210. num. 4. & 5. & 382. nu. 11. & alij. Et Rota in vna Nucerina † Beneficiorum 30. Octo. 64
1592. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in sequenti decis.

Gratia Theodori fuit iustificata. nam de eius Prabyteratu constat ex literis patentibus sui Ordinarij, cap. 2. & ibi Abbas in primo notab. de cleric. Peregin. Felin. post alios in cap. post cessionem, numero tertio, & 15. de probatio. Grammat. decisione 81. numero primo, de eius legitimitate constat, ex primo & quarto teste, super decimo, qui dicunt esse filium legitimum, & naturalem, Gentilis, & Fabiæ coniugum de terra Gualdi, & vti talem fuisse publice, & communiter tentum, & de alijs habilitatibus constat ex assertione Papæ asserentis illum fuisse ab examinatoribus in vrbe deputatis examinatum, & idoneum repertum, quod sufficit, vt alias fuit ponderatum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea de Martij proxime præteriti coram D. meo Gipsio. De existentia Beneficiorum deponunt omnes testes, qui etiam probant eorum vacationem per mortem Lud. qui illa possedit vsque ad obitum, quem primus testis super nono asserit, fuisse de mense August. 1591. Et videtur fateri M. Anton. qui eadem vacatione nititur Ægin. decis. 268. & 595. Puteus decis. 300. lib. 1. quod fructus illorum nõ excedant valorem 15. ducatorum auri de Camera, probat secundus testis super quarto, qui tanquam informatus eo ea, quod bona dictorum Beneficiorum retinuit in locationem solus sufficit pro verificatione valoris narrati, Rota decis. 14. de probatio, in nouis.

Ægid.

Ægid. decis. 113. & sequen. *Puteus* decis. 29. lib. 1. *Maxime, quia est adminiculatus à primo teste super eodem, qui loquitur de quadam parua quantitate frumenti, in qua dicit consistere fructus horum Beneficiorum, & in omnem euentum poterit ista probatio suppleri ex iuramento ipsius Theodori iuxta* decis. 681. *Ægidy incipien.* Si impetrans & *fuit dictum in causa Astricen. Archidiaconatus, de mense Nouemb.* 1589. *coram D. Mantica, quod huiusmodi Beneficia non requirante residentiam satis probatur, ex eo quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de iure præsumuntur, Ægid.* dec. 676. *Staphil.* tit. de statu, & qualitate beneficiorum in princ. *quæ de generali consuetudine residentium non requirunt, vt post Cardin. & alios tradit Imola* in cap. fin. num. 9. de clericis non resident. *Felin.* in cap. dilectus li 2. num. 2. de rescrip. *Alexan.* consil 1. num 2. lib. 7. *Et fuit resolutum 3. Martij* 1582. *in causa Conchen. Beneficij de Vallen. coram D. Lancellotto, & alias sæpius vltra, quod 1. 2. & 3. testis super tertio hoc etiam asserunt. Valor obtenti videlicet Altaris Sanctissimi Sacramenti, positi in Ecclesia S. Benedicti de terra Gualdi, satis probatur ex dicto 1. & 4. testis super 5. cum ad istum effectũ Rota contẽtetur quali probatione, Ægid.* dec. 674. *etiam minori, quam semiplena, vt de vno teste de fama, cũ adminiculo, tradit idẽ Ægid.* decis. 682. *Et fuit sapissime in pluribus causarum resolutum: quod beneficia huiusmodi, spectent ad collationem Abbatis S. Benedicti, & per consequens Episcopus non possit se in illis intromittere, nec etiam vigore alternatiuæ, quæ capit tantum beneficia, ad liberam ipsius Episcopi dispositionem pertinentia, satis probatur, ex quasi possessione coferendi, quæ in hac materia attenditur,* c. consultationibus de iure patron. c. quærelam de elect. *Rota in antiquis* decis. 49. de rescrip. & decis. 14. de iure patron. *de qua constat ex pluribus collationibus deductis per informantes, iuxta nota.* in c. cum Ecclesia Sutrina, *vbi Ripa post glos. & alios* n. 52. de causa possess. *Maxime concurrente vltimo statu, qui est attendendus glos.* in l. si mater, & *ibi Bald.* C. ne de statu defunct. *Rota* decis. 2. n. 2. de Præben. in nouis, *Felin.* in c. eam te, col. fin. de rescrip. *Decius* cons. 126. sub n. 1. *vltima enim collatio fuit facta per Abbatem Ludouic. quæ fuit fortita effectum, cum per eius obitum hodie vacet, Oldrad.* consil. 229. n. 2. Rota etiam in dict. Pamphilonen Vicariæ de Ataun. 12. Maij 1595. infra relata *num.* 142. & in Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram Do. Sacrato, de qua supra *capitul. primo, numero* 477.

65 Illud tamen accipiendum est, nisi actus † ex quo prętenditur acquisita quasi possessio factus sit sine præiudicio iuris alterius, vt in vna Mayoricen. iuris patronatus 4. Octob. 1587. coram D. Bubalo, in qua fuit resolutum, *Quod per præsentationem factam secuta institutione per Ordinarium protestãtem, se nolle præiudicare præsentantibus aliis, cum clausula præseruatiua, extra tamen præiudicium iuris prætensi per præsentates, quæ præseruatius tam in petitorio, quã possessorio, non acquiritur quasi possessio præsentandi, adeo vt alius patronatus per patientiam præstitam in illo actu, tantũ sibi præiudicauit, ad tradita per Decium* in cap. cum accessissent. de constitutio. n. 77. vers. 5 intelligitur, *Puteus* decis. 188. lib. 2. *& cum institutio fuerit conditionalis sine præiudicio iurium partium non potest acquiri quasi possessio, Puteus* decis. 34. lib. 2. *& sententia fundata super facto erroneo, dicitur notorie iniusta, vt de magis communi testatur, Alexan.* consil. 123 ńum. 7. lib. 1. *Vrsillis* in additio. *ad Afflictum* decis. 28. *& sic ex alia præsentatione secuta institutione per sententiam, quæ habet relationem, ad dictam institutionẽ, factam sine præiudicio, non acquiritur etiam quasi possessio.* Ad quod etiam est decis. Pisana Capellaniæ 20. Maij 1594. infra adducta *n.* 141.

Cæterum ad acquisitionem possessionis † ad effectum de quo agimus, videlicet validitatem collationis præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per Calder. *consil.* 12. *de iure patron.* quod consilium Rota seruat, vt per Caputaquen. *decis.* 132. 338. 339 & 418. *par.* 2. Ægidium 128. & in Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto infra adducta *n.* 92. 66

Primo enim requiritur bona fides. Secundo, fragatur † de præsentatione, vel electione, quod sit admissa & confirmata, & sic, quod secuta fuerit institutio, seu confirmatio, Rota *decis.* 318 *num.* 1. *part.* 2. *diuersorum.* Tertio quod prouisus, institutus, seu confirmatus fuerint, tanquam beneficiati in possessione beneficij, & sic quod collatio, præsentatio, vel electio, habuerint effectum. Quarto, scientia, & patientia illius, in cuius præiudicium talis quasi possessio acquiritur. 67

Quæ requisita ponunt † & sequuntur etiam Selua *d.* 2. *par. q.* 7. Rochus *d. verb. competens, a n.* 34. Lamber. *d.* 1. *par.* 2 *lib. q.* 3. *art.* 10. & 11 Decius *consil.* 124. *n.* 1. & 126. *in fin.* & 129. *n.* 3. Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n.* 92. & 93. & ibidem Rebuf. *vbi supra* Corras. *d.* 2. *par. c.* 5. *à n.* 3. Couar. *d. c.* 14. *pract. n.* 2. Ferret. *consil.* 381. *à n.* 8 Hiero. Gabr. *consil.* 185. *lib.* 2. Io. Gutierrez *consil.* 3. *n.* 1. & *consil.* 4 *n.* 32. & Zechus *d. c.* 2. *de benefic. & pensio. versic. beneficia etiam, & c.* 18. 12. *n.* & illud requisitum de effectuatione ponit etiam Calder. *consil.* 13. *eod. tit.* & Gonçalez *glos.* 18. *n.* 86 & ad ista reducuntur septem requisita, quæ ponit idem Gonçal. *d. glos.* 45. *§.* 2. *à n.* 30. 68

Licet ad effectum acquisitionis possessionis † absolute, & possessorij retinendæ, aut recuperandæ, non requiratur primum requisitum de bona fide, vt tradit Innocentius *in capit.* 2. *de in integrum restitutione, num.* 6. *& in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, num.* 4 & ibi Abb. *num.* 26. Lamber. *d. art.* 10. *nu.* 6. & 7. & Corras. *d. num.* 3. & facit *decis.* Mohedani 9. *de restit. spoliatorum.* 69

Sed circa d requisita erunt aliqua aduertenda, & † in primis circa primum requisitum, de bona fide, quod est prȩcipuum in hac materia. Aduertendum est primo, illam esse omnino necessariam. Neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, *ca. grauis de restitut. spoliat.* vbi Abb. Bellamerus Beroi. † & alij, & *in cap. conquerente eod. tit. l. si fundum. l. certum. C. de rei vendicatione. §. si quis à non domino. institut. de rerum diuisione,* & ibi Doct. 39. & 40. *tit.* 28. *pag.* 3. & ibi Gregor. Lopez & Rota *decisione septima, de iure patron. in nouis.* De quo vltra dictos videndi sunt † Bart. *in l. & ex diuerso. ff. de rei vendicatione,* Menochius *de recuperanda remedio* 15. *quæst.* 40. *ex n.* 573. & Ioan. Garcia *de expensis, & melioratio. cap.* 23. *à num.* 42. Peregrin. *de fideicommiss. articul.* 49. *à num.* 130. 70

Sed quamuis collatio prȩsentatio, seu electio † à malæ fidei possessore facta non teneat, propter malam fidem, & sic etiam institutus sit remouendus, cõstando de mala fide, iuxta dicta Rota *d. decis.* 7. Innocent. Abbas & alij *in dict. cap. consultationibus de iure patron. & in d. cap. Cumana de electione, & in d. cap. de in integrum restitutione,* idem Abb. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. n.* 26. *& in d. cap. ex literis de iure patron. num.* 7. Nauarrus *consil.* 2. *numer. primo de iure patron.* dicens communiter teneri, & Ferre- 71

tus *consil.69.n.12.*vbi ait,cum Innocen. & Abb.*sup.* quod si possessor malæ fidei admitteretur ad eligendum, vel ad aliquid aliud faciendum non valeret actus,nec electio,& sic valde cauendum esse,ne admittatur in Capitulo,ad ea quæ imminent facienda cum d.mala fide.

74 Intellige si cum eius† voce fiat actus,vel electio & sine ea non constaret esse voces necessarias ad actum, alias valeret actus,seu electio Capituli virtute aliorum votorum, Abbas *in capitulo cum super. de officio deleg.numero vndecimo*, & Suarez 5. *tom. disput.* 14. *sect.*2.

Adhuc tamen collatio, præsentatio, seu electio fa-
75 cta† à proprietario, qui non possidet, non valebit, quia non licet propria authoritate resumere possessionem,& spoliare etiam inuasorem,*cap.in literis de restitutione spoliat.* vbi id docet Innocen. & firmat. Abb.*in d.cap.consultationibus n.9 & in d.ca.cum Ecclesia Sutrina,nu.*53.& ibi Imola *ad fin.*idem Abb. *in d.cap.Cumana n.*12.Bertach.*in repert.verb.præsentatus a patrono*,Rochus *verb.competens,n.*46.Rebuf. *in d.cap.cum Ecclesia Sutrina.ad fin. versic. circa secundam*,Duaren.*de benefic.lib.*3.*ca.*9.& Cuchus.*lib.*4.*titul.*1.*n.*96.

76 Quamuis contrarium tenent Innocentius *in† d. c. Cumana.numero sexto*,& Lambert.*prima part.secundo libro quæstione tertia,articul.*7.*&* 19. quem sequitur Couarruuias *pract.cap.*16.*num.*6.*circa fin.*Ferretus *consil.*135.*numero* 2.& Hieron.Gabriel *consil.*185. *lib.*2.

77 Et ad *l.mala fide,C.de conditione† ex l.*quam allegat Innocen.vbi *nu.*4.Respondet Abb.*d.num.*12. quod loquitur, quando proprietarius conuincit possessorem malæ fidei in iudicio, tunc enim priuatur possessor omni commoditate perceptionis, sed ante sententiam non debet priuari ex officio priuato.

78 In qua controuersia ego tenerem mediam† sententiam,vt prima procedat in actu præsentationis,ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse author spolij argum. eorum, quæ alias in simili tradit Ioan. Gutierrez *de iuramen.confirmator.*3.*par.c.*13.*n.*13.Secunda vero procedat in actibus ad quos iudex adiri non debet, nec requiritur iudicis authoritas, vt in collatione,& electione, & similibus, tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione mala fide, ex quo ad talem possessorem non pertinet ratione malæ fidei,donec à superiore infirmetur,ad instantiam possessoris petentis se defendi, seu reintegrari in sua possessione,& sic infirmari illum actum,vt *in d.c.cum Ecclesia Sutrina.*

79 Sed videtur institutum ad præsentationem† possessoris malæ fidei, non esse remouendum, etiam si postea constet de mala fide.Nam si à tali institutione non fuit appellatum per aduersarium, transit in rem iudicatam, & habet vim diffinitiuæ, & consequenter retractari non potest:si vero institutio facta fuit posito edicto publico,iuxta *cap. fin.de elect.in* 6. Nulloque comparente,& contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse,ita cum Cardin. *in cap.consultationibus*,4.*&* 5.*& oppositione*, & Domin.*in c.*2.*de offic. Vicarij in* 6 & Felin.*in c.cum Bertholdus n.*13.*de re iudic.*docet Rochus *d. verb.competens,quæst.*22.*n.*50.*&* 51.& Lamber.*d.quæst.*3.*art.*2.*n.* 6.& sequitur Menochius *consil.*90.*nu.*126.*& sequen. lib.*1.

Ego vero existimo fundamenta† istorum Dd. so- 80
lum conuincere, quod taliter institutus non sit remouendus,nec institutio retractanda ad petitionem veri patroni, qui non appellauit, aut non comparuit,non tamen conuincunt institutionem ipsam valere,nec respectu superioris,contra quem non transit in rem iudicatam sententia lata in causa Beneficiali,Maran.*in speculo aduocatorum* 6. *par.* 2. *actu de sententia num.*150 *cum aliis*,nec institutio Lamber.2. *p.*2.*lib.quæst.*11.*art.*6.*&* 3.*par.eiusd.* 2.*lib.quæst.*2.*art.* 13 *num.*3.

Collatio autem præsentatio, vel electio† facta à 81
proprietario, qui non est in possessione valet,si nullus alius est in possessione,ita Innocen & Abb.*in d. c.Cumana n.citatis*,idem Abb.*in d.c.cum Ecclesia Sutrina.n.*53.*&* *in d.c.consultationibus,n.*3.*versic.item nota*,per tex. ibi à contrario sensu,Bertach.*sup.*Roch.*d.verb.competens,q.*20.*num.*47.Lamber *d.q.*3.*art.*8. Rebuf.*vbi sup.vers. circa tertiam*, & Cuchus *supra n.* 97.pro quo facit *capitulum transmissam,cum simil. de electione.*

Et accedit quod docet Bald. *in l. fin.C. de† edicto* 82
*D. Adriani tollen.num.*48.quod hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam,& sequuntur Rochus *uerb.ipse vel is.q.*11.*num.*24.Citad. 9.*par.n.*8.Gregorius Lopez *in l.*1.*tit.*14.*pag.*6.*verb.el sennorio ad fin.*& Mieres *de maioratib.*3.*part.quæst.*11. *num.*12.

Quamuis in vna Salamantina Capellaniæ† del Vo 83
to 3.Iunij 1585.infra adducta 7.*p.cap.* 9.*nu.* 11. in qua erant duo datroni,Parochus scilicet, seu Rector & œconomus Ecclesiæ fuit dictum, *Quod D. Andreas qui erat præsentatus à Parocho nouiter prouiso,antequã accepisset possessionem Parochialis, nullum ius habebat, quia præsentatus à patrono antequam acquireret possessionem iuris patronatus,& sic nulliter,quia ius præsentandi non potest exerceri, nisi post acceptam possessionem cum sit de fructibus Beneficij.* Sed hoc clare conuincitur ex dictis.

Secundo circa d.requisitum de bona fide,† aduer- 84
tendum est, quod licet illa regulariter præsumatur etiã sine titulo (nisi alius possessor antiquior appareat,tunc enim in possessiore sine titulo præsumitur mala fides, quo ad ipsum possessorem antiquiorem, Balbus *infra num.*9. *&* 10. Menoch. *de recuperanda, remed.*13.*à num.*63.& Mascard.*conclus* 224.*numer.*5.) Abb.*in cap.si diligenti,de præscrip.numer.*14.*&* 15.Felin.*ibi num.*4.Balbus *in rep.l.celsus,de vsucapto.*3.*p. num.*2.*&* 9.Alciat.*de præsump.reg.*3.*præsumpt.* 5.*nu.* 2. Couarr.*reg.possessor.*2 *par.*6.8.*num.*2.Bernad.Diaz. *reg.*557. *& seq.* & ibi Salcedo *in additione*, Gratian. *reg.*54.Mascard.*d.conclus.*224.*&* 231.Rota *decis.*345. *numero primo par.*1.*diuers.* vbi ponitur regula, quod quilibet possessor præsumitur in bona fide,nisi probetur in mala,& *decis.*477.*num.*7.*eadem par.* vbi dicitur,quod in dubio præsumatur bona fides, &c. tamen vbi ius resistit,non præsumitur bona, sed mala fides *l.quemadmodum.C.de agricolis, & censitis lib.*11. 85
*reg.qui contra iuramentum bonam fidem præsumitur non habere lib.*6.& ibi Dinus *num.*6.& docet in proposito Innocen.*in ca.*2.*de integrum restitutione*, *n.*6. quem ibi sequitur Imola *ad fin.*Abb.*in d.cap.consultationibus num.*8.*&* *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina.n.* 31.*&* 33.*& in d.cap.si diligenti.num.*14.15.*&* 23.& ibi Felin.*d.nu.n.*4.Ripa *in d.cap. cum Ecclesia Sutrina n.* 94.Probus ad Monachum. *in ca. si à sede de præben. in* 6.*num.*2.Balb.*num.*12.& Alciat.*sup.*Lamber.*d. q.* 3.*art.*2.*num.*4.Aymon.*consil.*134.*numer.*16. Ferretus

consil.

consil.382. numer.9.& sequen. Menoch. *de retinenda remed.5.num.26.& de recuper.remed.13.nu. 72.* Gratian. *sup.num.14.* Mascard. *dict.conclus.224.num.11.& 225.num.24.& 228.num.10.& 231. num.2.* Rota *dict. decis.7. de iure patron.in nouis*, Puteus *decisione 192. libro 1.& 366.num.1.lib.2.* & Rota *dict.decisione 477. num.6.*

86 Et facit quod de prole suscepta † ex matrimonio putatiuo,contracto ex errore iuris tradunt,Paleotus *de nothis,& spurius,cap.9.à num.7.* Couarruu. *in 4.2. part.cap. .§.1.num.9.* Roias *de successione ab intestato, cap.2.numero 17.* & peregrin. *de fideicom. articul.24. num.69.*

87 Nisi possessio sit iusto tit.aut probabilib.† rationibus acquisita,vel sit possessio lõgi temporis,quod in proposito dicitur arbitrio iudicis, ita Innocen. *supra* quem sequuntur Imola, & Abbas *sup.& in d. cap.si diligenti,num.16.* & Felin.& Balbus,qui dictum Innocen.dicit communiter approbatum , & Lamber.*vbi proxime.* Ripa *sup.à n.95.ad 99*)qui ait,quod in decennio videtur communis opinio , quod non præsumatur bona fides isto casu) Couar. *d.§.8.num. 3.*Menoch.*de arbitrariis lib.2.casu 43.nu.8.& 9.*Rota *d.decis.7.*& Puteus *d.decis.192.* & in terminis quasi possessionis iuris conferendi,iure resistente,fuit resolutum in dict. Cremonen. Prioratus 23 Febr.1568. coram D.Oradino. Facit *decis.* Caputaq. 295.*num.4. p.1*

88 Vel nisi sumus in iure dubio,& obscuro,†cuius error est probabilis,& iustus,ac æquiparatur errori facti,Felin.*in cap.de quarta,de præscrip.n.27.& in cap. 1.n.15.limi.7.de re iudic.* Balbus *in d.l.Celsus.1.par.n. 17.* Couarruu.*dict.reg.2.par.§.7.num.9.& in 4.2.par. cap.8.§.1.nr.9.* Tiraquellus *de pœnis temperan. causa 11.num.6.*Pinel.*in l.2.C.de rescind.vendit.2.par.ca.4. numero 40.* Contardus *in l.vnica.C.si de momentanea possessione,limit.9.n.52.* Molina *de primog.lib.2.cap.6. num.69.* Ioan.Garcia *de expensis,& meliorat. cap. 23. num.30.*Nauarrus *consil.9.n.5.de officio Ordin.& consil.2.num.4.de præscrip.*Peregrin.*d.nu.69.& art.49. num.120.* & Menoch.*de arbitr.centu.6 addita, casu 543.num.17.* & Puteus *decis.118.numero 19.lib.2.*Rota *decisione 132.numero.7.part.2.diuersorum,*& Ludouic. Lopez *instruct.conf.2.tom.2.parte.cap.57.* & tunc dubium iuris seruit de titulo ac bona fide,Puteus *decisione 15 libro tertio*, & Cæsar de Grassis *decisione. 10. num.7.*

89 Et facit ad prædicta quod de errore iuris†circa acquisitionem fructuum tradunt Felin.*in d.c.de quarta,num.31.*Balbus *in d.l.Celsus 1.par.nu.19.* Cassado. *decisione 11.num.8.super reg.decisione,*Pedem.Cacherani 160. Couarruu.*lib.1.variar.cap.3.num.8.*Pinel.*in d.l.2.2.par.cap.4.ex nu.30.*Suarez *in thesauro recept. sententiarum,verb.iuris quilibet error*,Menochius. *de recuperand.remed.15. numero 634.* Ioan. Gutierrez plures referens,*de tutel.2.par.cap.5.nu.17.& sequen.* & Fachineus *controuers.li.8.c.39.* licet controuertat Peregrin.*de fidei commiss.d.articulo 49.numer. 118.*& contra teneant,Cabedo *decisione 69. numero 5. cum alijs.*

90 Ex quibus † Rota in d. causa mea Abulen. parrochialis de la Calcada 22. Iunij & 24. Octobr. 1594. coram D.Blancheto , resoluit quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales , sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis vacantes, non suffragari ad validitatem collationis mihi factæ per Vicarium Capituli sede vacante. Quamuis Capitulum fuerat in d.quasi possess.per 13.annos , & quamuis antea coram D. meo Corduba 19. Nouemb. 1593. contrarium fuerat decisum , *vt in sequent. decis.*

Abulen.Parochialis.19. Nouem.1593.coram D.Corduba.

DOmini steterunt in decisis constare,de quasi possessione Capituli,conferendi sede Episcopali vacante. Et 91 *quia dubitabatur,an talis † quasi possessio suffragaretur Nicolao,ad validitatem collationis, de qua agitur, tenuerunt affectiue resoluendum,*ca.consultationibus de iure patron. cap. quærelam de elect. cap. cum olim, c.cum Ecclesia Sutrina de causa possess.*ad tradita per Aymon.*cons.322.n.5.*Corras.*de sacerdot.2.par.cap.5. *Rot.*decis.49.de rescript.& decis.84. de iure patron. in antiq.*Neque obstat, quod hac quasi possessio sit contra ius,*ca.2.ne sede vacante,& resistente iure requiratur tit.c.si diligenti de præscrip.c.1.eod.tit.in 6.*& ideo tanquam improba non possit suffragari* l.improba. C.de acquirend. possess. *quia in præsenti non agitur de iure conferendi,sed an valeat collatio facta à Capitulo,quod est in quasi possessione conferendi,sede Episcopali vacante,ad quem effectum ius commune non resistit,cum fuerit acquisita,ex pluribus collationibus, quæ sunt sortitæ effectum.*d. c. cum Ecclesia *& cum non reperiatur in iure dispositum , Capitulum non posse conferre Parochiales sede Episcopali vacante,& Dd.sint interse contrarij,euenit quod cum potuerit habere probabilem dubitandi causam,non possit dici esse in mala fide si conferat,nec ius videtur resistere,Puteus* decis.241.li.3 *Corneus* cõsil.127.colum.9.vers. & probabile,lib.2.*Curtius Iunior* consil.6.n.25. *Aymon.*consil.145.n.19.*præsertim stante dispositione Concilij Triden.*sess.24.de reform.c.18.*& constitutio Pij V. ex quibus collatio Parochialium facienda est magis idoneo in concursu,& in collatione necessaria Capitulum succedit sede vacante,Rebuf.*in praxi tit. de deuolut.n 85 & tract.de nominatio.q.8 n.49 & aliis locis,*Bellamera* consil. 20.n. 13. *Neque etiam obstat Concilium Triden.*d.c.18.*quia reseruat facultatem conferendi illis , ad quos spectabit , & decretum irritans non potest referri ad hanc facultatem , sed ad collationem factam non seruata forma ibi præscripta , quod vero dicitur collationes esse factas per assertum Vicarium,& non constare de eius mandato,facile refellitur ex eo,quod præsente Capitulo sciente, nec contradicente,collationes fiebãt Vicarium,Crescen.*dec. 15 n.6.de probat. *Nec obstat,quod non videatur quæsita quasi possessio Capit.sine speciali mandato cõferendi, quia ad istum effectum , ex sola scientia collationis factæ suo nomine , sine contradictione inducitur ratificatio ad Bald.*in l.cum oportet,n.7.C.de bonis, quæ liberis, *Mohedan.*dec.22.n.fin.de præb. *nec requiritur mandatum speciale ad conferendum, quando collatio est necessaria,& debita de iustitia,*c.ex frequẽtibus de institution.*& ibi glos.& Dd.Rochus* de iure patron.verb. competens,quæst.31.n.67.*Couar.*li 3.variar.c.20. n. 7.*Rebuf.*d. quæst.8.n. 49. *Mille* verb. Vicarius Episcopi habet.*Nec refragatur , quod ista Parochialis sit affecta,propter* regul.1.*Sixti V.*ad fin. *Quamuis vacauerit posterius obtum,quia licet aliqui ex Dominis super hoc dubitauerint,tamen pro maiori parte fuit resolutum non obstare istam regulam , cum eius morte expirauerit,Gemin.* consil. 92. *Mille* verb. reseruatio facta , *& licet beneficia semel affecta , semper intelligantur affecta,tamen hæc Parochialis viuente Pontifice,& stante regula nõ vacaut,sede Episcopali vacante,ita vt*

affecta dici possint alioquin beneficia, quæ vacat sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis, essent affecta, & nullo modo per Ordinarios possent prouideri. quod est falsum, Caputaquen. decis. 86. 1. par. & 214. 2. *Ant. August.* decis. 65. *Roman.* lib. 1. & in dec. *Gambari* 65. *ex aduerso allegata, nihil fuit resolutum, quicquid dicat Sarnen.* regul. de publican. quæst. 6. *Nam* in suo tracta. lib. 3. ex numero 180. *solum dicit in illam sententiam, maiorem partem Dominorum inclinasse & refert opiniones aliorum. Quinimo Parochiales, etiam si essent affectæ & reseruatæ, reseruatione clausa in corpore iuris, sede Apostolica vacante possunt conferri,* cap. si. Apostolica de Præben. lib. 7. *Quare hæc Parochialis multo facilius conferri potuit: & accedit, quod de tempore Gregor. XIII. quo Capitulum quæsiuit quasi possessionem conferendi, nulla aderat regula reseruatoria beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante.*

In eadem 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto.

92 BIs proposui dubium, *an Capituli quasi possessio conferendi beneficia curata sede Episcopali vacante suffragetur. Quod hodie per Dominos fuit resolutum, videlicet talem quasi possessionem non suffragari, indubitatum enim est, de iure Capitulo prohibitum esse beneficia conferre sede Episcopali vacante, si ad solius Episcopi collationem pertinent,* cap. illa ne sede vacante. ca. vnic. §. cum vero eod tit. in 6. *glos.* in clemen. 1. §. propter quod in verbo Capituli, de hæret. *& ibi Dd. Capitulum enim sede vacante succedit in pertinentibus ad Episcopum, quo ad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis, Gemin.* in cap. Presbyteri 24. distinct. *Non obstat, quod allegata non loquantur in Parochialibus, quia* cap. 1. *de institutionibus* in 6. *loquitur indistincte de beneficiis, quorum appellatione veniunt etiam Parochiales glos.* in cap. his, quæ in verbo pro bono pacis, circa medium de maioritate, & obedien. *Paunus* in tract. de potestate Capituli sede vacante, par. 2. quæst. 1. numero 1. & 2. *Rebuff.* de deuolutionibus numero 103 *fuit resolutum coram R. P. D. Agrigomio, in causa Salamantina Parochialis. Ex his sequitur nullam fuisse acquisitam quasi possessionem Capitulo conferendi beneficia sede vacante, propter vehementem iuris resistentiam, Couar.* 1. pract. quæstion. capit. 17. 11. quæst. versi. 4. *Menoch.* de retinenda possessione, remedi. vlt. num. 24. *quæ vehemens resistentia colligitur ex* d. cap. 1. de institut. in 6. *vbi tex. dicit Capitulum non posse conferre beneficia sede vacante, per quæ verba, omnis potentia aufertur, Decius* in rubrica, c. qui admitti, nu. 20. *& per consequens deficit bona fides, quæ est fundamentum præcipuum ad acquirendam quasi possessionem, Caputaquen.* decis. 69. lib. 1 *deficiant etiam alia requisita per Calder.* consi. 12. de iure patron. *Quod Rota passim in similibus materiis sequitur, & ideo non applicatur* decis. *in causa Reatina Beneficij coram R. P. D. meo Decano, ibi enim erat quæstio super pertinentia collationis Abbatiæ, inter Capitulum Lateranen. & Ordinarium Reatinum, non autem super iure conferendi sede vacante, & Capitulum fundabat in priuilegiis suam intentionem, quorum vigore iuris repugnantia remouebatur, in præsenti vero præsupponitur, ius conferendi viuente Episcopo, ad ipsum solum pertinere, quo casu Capitulo obstat clara, & aperta iuris dispositio. Non obstat secundum fundamentum, pro Domino Doctore Nicolao Garcia deductum, quod omnia prædicta cessant hodie postquam vigore Concilij Trident.* sessio. 24. cap. 18. §. peracto. *collatio Parochialium debet fieri in concursu, & ex concurrentib. magis idoneo, & non alteri, ex quo sequi videtur, quod cum ea quæ sunt de necessitate transeant in Capitulum sede vacante, facultas etiam conferendi Parochiales, tanquam necessaria, quoque ipsa transierit: quia aduertendum est, Quod illud dicitur necessarium in hac materia, quod sumit initium aliunde, quam à facultate ordinaria Episcopi, & ad quæ Episcopus, adhoc (vt actus perfectionem consequatur) per alios cogi potest, videlicet à patrono, ad instituendum ab electo ad confirmandum, non autem quando tota substantia actus tribuitur iurisdictioni, & iudicio Episcopi, prout concursus, & collatio, cum ei quem magis idoneum iudicauerit, conferre possit, alias si hoc argumentum esset verum, sequeretur, quod nec etiam in casibus à iure permissis posset Parochiales vnire præterea, Concilium quo ad ius conferendi, nihil immutat, imo illud præseruat ei, ad quem spectat, & ideo per subauditos intellectus tot iurium, non est inducenda correctio, gloss.* in cap. cupientes de electione in 6. cum vulgar. *quod multo magis procedit stante declaratione dicti Concilij, in qua præscribitur forma Vicario Capituli Sede vacante seruanda vacantibus Parochialibus, cui non solum collatio, sed commenda temporalis prohibetur in fauorem illius, qui magis idoneus fuit in concursu repertus. Vltimo respondetur, quod quicquid sit in aliis materiis, in iure tamen conferendi, etiam si sit admixta aliqua causa necessitatis, est explicitum Capitulum non posse manus apponere, vt patet in Beneficus vacantibus ex causa permutationis, quæ licet permutantibus, & non aliis tantum conferri possint, & debeant,* Clem. 1. de rerum permutatione. *tamen Capitulum illa conferre non potest, etiam dictis permutantibus, Felin.* in cap. cum olim numero quarto de maioritate & obedientia. *Putem* decisio. 329. libro secundo, *vt bene deducit Dom. Sertorius cuius dicta, tam in informatione, quam memorialibus placuerunt dominis, ex quibus ita fuit decisum.*

In eadem, coram eodem 24. Octobris 1594.

DOmini steterunt in decis. 22. *Iunij proxime præteriti, ex tunc allegatis quibus non obstant deducta pro D. Doctore Nicolao, videlicet, quod cum hodie † magis idoneo in concursu reperto, & non alij debeat conferre Episcopus Ecclesiam Parochialem vacantem, collatio debeat censeri necessaria, & per consequens transire debeat in Capitulum Sede vacante, ad quem omnia ea transeunt, quæ sunt ex necessaria iurisdictione Episcopi, quia huic argumento fuit etiam in præterita propositione satisfactum, illa enim ex necessitate pertinere dicuntur ad Episcopum, quæ originem trahunt à facto alieno, & ad quæ cogi potest, etiam nolens, vt bene declarat Pet. Gregorius* de Benefic. cap. 39. num. 3. *qui exemplificat collationem necessariam in eo, cui mandatum est prouideri de primo vacaturo, item in institutione præsentati, item in eo cui competit ius optandi, item in permutantibus, item in confirmatione electionis in omnibus enim istis casibus, si Episcopus deneget institutionem, collationem, & confirmationem, petenti iniuriam facit, & à denegata iustitia datur appellatio suspensiua: quo vero ad Capitulum expresse dicit excluſum à iure conferendi, vt infra dicetur, collatio autem beneficij tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab* 93

illa,

illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, si autem vult conferre, tunc facto suo subiicitur obseruationi formæ traditæ in Concilio Tridentin. sessione vigesimaquarta, cap. decimooctauo, *quod Concilium voluit tantum tollere abusum quemdam inductum conferendi beneficia minus idoneis omissis idonioribus, ex quo, & collatorum conscientia grauabatur, & populus propter ignorantiam rectorum, maximum damnum proficiscebatur, sed quo ad ius conferendi nihil immutauit, vt ex eius verbis, & declarauit Sacra Congregatio, & idcirco Capitulum non potest conferre beneficia vacantia per resignationem, ex causa permutationis, vt dicitur in decisione, quia illa fundatur in mera gratia Episcopi, qui potest ad sui libitū admittere, & recusare huiusmodi resignationes, & pro hac opinione faciunt tradita per Pet. Gregor.* in loco allegato, *quia post exemplaria suprædicta,* nu. 8. eiusdem Capituli *expresse dicit, quod licet Capitulum instituat, quos Episcopus instituere si viueret, tamen beneficia nō confert.* & in c. præcedenti n. 3. *clarius asserit, quod Capitulum conferre non potest beneficia vacantia Sede vacante, sed ad instar aliorum fructuum reseruatur collatio successori, quod etiam sentire videtur* li. 17. Sintag. capit. 15 num 1037. *Non obstat prætensa bona fides Capituli in proposito casu, quia cum proueniat ex iuris ignorantia non tribuit ius.* l. iuris ignorantia. ff. de iuris, & facti ignorantia *præterea error iuris inducitati non tribuit iustā causa ignorantiæ, Puteus* decis. 244. *in causa Colon.* lib. 3. *aliis omnibus bene respondet Do. Sertorius, & ex his ita decisum.*

94 Vnde decisio in causa Nucerina beneficiorum † supra adducta *nu.* 64. non videtur certa, cum ibi ius resistat dicto Abbati prætendenti ius conferendi contra Ordinarium.

95 Vnde etiam cum † beneficia de iure præsumantur libera, *c. omnes Basilicæ* 16. *quæst.* 7 Rochus, *verb. constituxit, quæstione* 20. Cassador. *decisione* 4. *numero* 7. *de probatio.* Caputaquen. *decisione* 130. *numero* 2. *partic.* 2. Mohedan. 10. *de iure patron.* Menochius, *de præsump. lib.* 3, *præsum.* 90. *nu.* 1. Rota *decisio.* 268. *nu.* 1. *part.* 1. *diuersorum,* & in vna Toletana iuris patron. 18. Martij 1602. coram Domino meo Corduua, cum aliis, ex vnica præsentatione non acquiritur
96 quasi possessio præsentandi adhunc effectum, quia bona fides non præsumitur, Crescen. *decis.* 5. *de iure patr.* & Puteus 366. *n.* 1. & 4. *li.* 2. Nisi † probetur fama iuris patr. vel quod simile. Mohed. *decis.* 10. *de iure patron. ad principium,* aut nisi adsit cursus longi temporis, Puteus *decis.* 243. *lib.* 2. & Rota, † in d. Illerd.
98 Parochialis, de qua supra *num.* 60. Et nisi agatur de beneficio, quod non negatur esse iuris patrona-
99 tus, † cum tunc cesset prædicta ratio, vt per Crescen. s.

Secundo principaliter circa secundum † requisitum est aduertendum, quod si institutio, aut consummatio secuta esset non præuio edicto iuxta *cap. fin. de electione in* 6. quod habet locum etiam in præsentatione, vt tenet Rota, & communis & dicetur infra 9. *p. ca.* 4. non acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio sine edicto facta est nulla ipso iure, ex *d. c. fin.* quod eam decernit irritam, & inanem, & idem est non esse secutam institutionem & esse ipso iure nullam, ita Lambert. *dict. part. secunda lib. quæst.* 3. *artic. vigesimoprimo numero quarto.*
100 Et videtur suppouere Puteus *decisione* 189. † *lib.* 1. Et facit Ferretus *consil.* 210. *n.* 8. Accedit quod tradit Flores, *quæst.* 10. *num.* 64. cum Calder. *cons.* 15. *de iure pat.* Decio 126. & Virgino Bocacio *de remedijs posse. cap.* 11. *numero* 39. quod per collationem nullam non turbatur patronus in possessione præsentandi.

Falsum tamen est, † quod ipse Ferretus ait *d. cons.* 101
210. *num.* 6. & 8. & *cons. sequen. n.* 11. & *consil.* 132. *num.* 10. & 12. Quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationem factam de beneficio iuris patronttus, absque consensu patroni, ex quo talis collatio est nulla & irrita, ex *cap. decernimus* 16. *quæst.* 7. ibi irritam, quia ita demum est nulla si patronus infra tempus datum ad præsentandum, reclamet, & non alias vt dicetur infra, *c. vlt. n.* 242.

Et similiter per collationes, præsentationes, † 102
aut electiones etiam effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reseruatione, vel alia dispositione, seu indulto non acquiritur quasi possessio præsentandi, conferendi, vel eligendi, quia tale decretum inficit omnia, etiam possessionem, ita Crescen. *decis.* 4. *de priuil. in fin.* Et prouisio facta de beneficio sito in diœcesi, † vbi habet Cardinalis 103
indultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouiderit de eo propter vim decreti irritantis, per ea quæ dicit Cassad. *dec.* 2. *de restitut. spoliat.* Felin. *in c. cum ex offic. de præscripti.* vt est decisum per Rotā apud Guidobonum *decis.* 56. *in manuscrip.*

Licet alias ad acquirendam quasi possessionem 104
sufficiat † præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene, siue male, vt in vna Bracaren. Parochialis, in qua *Ad præsentationem patroni Vicarius vniuit, & vnio, licet nulla, habuit effectum; dixerunt Domini* 1555. *coram Achille, ex tali vnione ad præsentationem patronorum constare de quasi possessione præsentandi, quia præsentatus, siue bene, siue male fuerit institutus, nil refert, sed satis est patronis quod præsentatio fuerit admissa, & habuerit effectum, ad notata per Calder.* cons. 12. de iure patron. *Ripa* in c. cum Ecclesia numer. 90. de causa possess. Vt per Verallum *decis.* 375. *lib.* 1. *in manuscript.*

Tertio principaliter † circa tertium requisitum 105
de effectuatione, de quo Lamber. *d. quæst.* 3. *ar.* 13. Puteus *decis.* 120. *num.* 3. *lib.* 2. & 136. *nu.* 3. *lib.* 3. Mar. Anto. Genuen. *cap.* 61. *num.* 13. & 17. Aduertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum Oldra *consil.* 229. *num.* 3. Lambert. 2. *par.* 2. *li. quæst.* 10. *art.* 7 *num.* 11. Rota *decis.* 545. *num.* 2. *p.* 1. *diuers.* de qua infra *cap. vlt. num.* 106. & *decis.* 598. *nu.* 9. *ead.* 1. *p.* Et fuit resolutum in vna Bobien. iuris optandi, 26. Martij 1590. coram † D. Penna, in
qua fuit dictum, *Quod vbi apparent successiuæ pro-* 106
uisiones, vna post alteram, à prima, vsque ad vltimam, siue per obitum, siue per resignationem, siue per priuationem sufficit probare vltimi prouisi effectuationem, vt præcedentes prouisiones legitime effectuatæ præsumantur, Oldr. & Lamb. sup. & in vna Comen. Capellan. 17. Iun. 1591. coram eod. D. Penna adducta infra *cap. vlt. n.* 94. & in Abulen. Paroch. 28. Iun. 1593. sup. adducta *num.* 61. & in Pisana Capellaniæ 20. Maij 1594. infra adducta *n.* 141. & in Romana vnionis, seu iuris patron. 6. Nouem. 1598. coram D. Orano adducta infra *d. c. vlt. n.* 96.

Et quamuis in vna Albanen. prioratus 26. Nou. 107
1588. † coram D. Orano adducta infra *d. cap. vltim. num.* 99. dictum sit id non procedere in subsequen-

ti prouisione per resignationem prout fuit dictum in vna Taruisina plebis de Medulo, coram Lauretano 26. Februar. 1586. Tamen in contrarium est *d. decisione* 598. *& dicti.* Romana quæ indistincte loquitur, & *dicti. decisione*, Bobien. & Comen. & Abulens.

Et eadem videtur ratio in prouisione per resignationem, ac in aliis, contrariaque sententia posset procedere in prouisione per cessionem iuris.

Aduertendum est etiam, quod præsentatio, col-
108 latio, † vel electio, non potest dici habuisse effectum ad istum effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, &c. Licet fuerit secuta institutio &c. & prouisus manserit in possessione Beneficij, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum & aduersarium, qui prætendebat præsentantem non esse patronum, &c. Nam cum non constet de acquiescentia, imo de contrario, ex illa præsentatione, seu prouisione non potest resultare contrarius vsus iuxt. decis. Rotæ 301. part. 2. diuersorum.

109 Quartum requisitum † probatur ex *l.* 2. *C. de seruitutibus & aqua*, vbi Padilla *num.* 1. *&* 24. Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, num.* 15. & ibi Ripa *numer.* 64. Cepolla *de seruitut. Vrbanorum cap.* 40. Corras. *in l. seruitutes* 14. *ff. de serut. num.* 40. *& in leg. quoties* 2. *ff. eod.* Gregorius Lopez *in leg.* 15. *tit.* 31. *pag.* 3. *verb. non contradicendo.* Couarr. *in reg. possessor.* 2. *part. initio numer.* 8. Menoch *de arbitrar. libro* 2. *casu* 161. Puteus *decis.* 281. *num.* 3 *&* 4 *lib.* 2. Rota *decis.* 147. *sub num.* 2. *part.* 1. *& decis.* 17. *num.* 6. *&* 7. *& decis.* 297. *num.* 6. *p.* 2. *diuersorum.* Petra *de fideicommiss. quæst.* 12. *à nu.* 72. Anton. Gom. *var.* 2. *tom. cap.* 15. *num.* 13 & Castillo *de vsufruct. cap.* 12. *à n.* 26. Quamuis contra teneat Doctor Bernal. *in d. l. seruitutes, à num.* 42 cum Longoballio *in l. Imperium, num.* 260. *ff. de iurisdictione omnium iudicum*, & Conano. *in l. sequitur, §. fin. de vsucapio.* & Reuardo. *li. singulari ad legem Scriboniam nu-ro octauo.*

110 Ex quo requisito † Nauarr. *consil.* 5. *num.* 5. *de præscript.* cum Decio *consil.* 126. docet, quod qui renuntiat Beneficium quæsitum ad præsentationem patroni, in manibus Ordinarij clam, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera detinet illud, non videtur ponere Ordinarium in quasi possessione iuris libere conferendi, nisi id faciat cum scientia, & patientia patroni.

Et ad effectum vt possit † dici acquisita quasi pos-
111 sessio liberæ collationis contra patronum requiritur, quod constet Ordinarium contuliss Beneficium vt liberum, seu collationem factam esse, tanquam de Beneficio libero, Hier Gabriel. *cons.* 185 *lib.* 2. & hoc sciente & patiente patrono. Alias enim per colla-
112 tionem Ordinarij † factam de Beneficio iuris patronatus absque illius mentione, non præiudicatur iuri, & quasi possessioni patronorum, quia quando Ordinarius confert, simpliciter videtur facta collatio sub tacita conditione, si patrono placuerit, Rota *decis.* 10. *de iure patron. in antiq.* ita Calder. *cons.* 15. *de iure patro.* Decius 126. *sub n.* 4. Caput. *decis.* 134. *p.* 1. *&* 189. *part.* 5. & Hier. Gabr. *supr.*

113 Et facit *decis.* Chisanen. 72. † *in manuscript.* quæ ait, *Quod vltima resignatio, sine consensu patroni non facit statum libertatis, quia quasi possessio præsentandi acquisita non amittitur ex negligentia patroni non præsentantis vna vice, sed requiritur, quod non præsentet, quia non credat ad se pertinere ius præsentand, vel quod voluerit, & non sit admissa præsentatio*, Rochus verb. competens, quæstion 20.

Quando tamen Ordinarius † ignoraret Benefi- 114
cium esse iuris patronatus, censeretur illud conferre tanquam liberum.

Similiter si sunt plures in quasi possessione præ-
sentandi, † præsentatio vnius sine aliis, etiam quod 115
effectum sortita sit, nō priuat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illam præseruat. Ferretus *cō-sil.* 132. Caputaquen. *deci.* 292. 366 *&* 419. *parte* 2. Rota *decis.* 229. *num.* 5. *&* 713. *num.* 6. *&* 7. *part.* 1. *diuersorum*, & in vna Papien. iuris patronatus 9. Maij 1594. coram Domino Millino, in qua fuit resolutum, † 116
Quod ad effectum præscribendi iuris patronatus contra compatronos, necessarium est quod præsentationes fuerint factæ animo priuandi illos, quod in dubio non præsumitur, Ruinus consil. 50. numero 10 libro 5. *& sine isto animo præsentationes vnius non præiudicant compatrono, sed ei præseruant ius. Feder.* cōsil. 202. in fin. *Abb.* 54. lib. 1, *Puteus* deci. 292 lib. 1. *Thams* decis 97. *Crescen.* deci. 27. *nec ad amissionem iuris patronatus sufficit non vsus, cum præsentationes non fuerunt factæ animo priuandi compatronum, qui non præsentauit, Feder.* d. cons. 202. *Abb.* c. cōs. 54. *Et fuit dictum in causa Imolen. iuris patronatus* 29. *Octob.* 1579. *coram bonæ memoriæ Lauretano.* Et in vna Mediolan. Capell. 1602. adducta *præc. p. c.* 3. *num.* 14.

Et tunc diceretur fieri animo priuandi † alios, 117
quando diceret omnimodam præsentationem, seu plenariam ad se spectare, Rota *decis.* 296. *part.* 1. *diuersorum.* & fuit alias in collatione resolutum in Assien. Canonicatus, 14 Iunij 1600. coram D. Sacrato supra relata *cap.* 1. *num.* 483. quæ conducit ad propositum, seu quando diceret se vnicum patronum, &c.

Prouisio autem Apostolica non † mutat statum, 118
seu quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi, Ægid. *decis.* 107. Achilles 326. Rota *decis.* 545. *numer.* 3. *part.* 1. *diuers.* & in illa Illerden. Parochialis supra relata *num.* 60. Et in Tirasonen. Iuris præsentandi, 21. Oct. 1594. coram D. Lita infra adducta *vlt. p. c.* 2. *num.* 242 Et in Ferrar. Parochialis 8. Nouemb. 1596. coram Dom. meo Corduua infra relata. 9. *part.* *cap.* 2. *num.* 198.

Et est *decis.* Guidoboni 1. † *de præscript.* alias 125. 119
in manuscript. quæ ait, *Quod licet collatio Apostolica non mutet statum Beneficij de iure patronatus in liberū, nec priuet patronum possessione præsentandi, tamen patronatus non præscribit ius patronatus durante possessione prouisi Apostolici, quia toto illo tempore dormit.* Quod etiam ait Achilles *d. decis.* 326. *in fin. & d. decis.* Tirasonen videnda.

Vnde apparet falsum esse, † quod ait Ferretus 120
cons. 132. *à num.* 10. nempe Beneficium reperiri in statu liberæ collationis, ex quo Papa illud contulit absque præsentatione patronorum.

Sed circa hoc quartum requisitum aduertendum 121
est, † quod si ille in cuius præiudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurium, non requiritur eius scientia & patientia, nam si incorporalia vacant, quia nullus illa possideat, tunc non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicuius in acquisitione quasi possessionis illorum, vt cum Innoc. tradit Abb. *in c. ex literis. num.* 20. *de restit. spoliat.* Bald. *in d. l.* 2. *num.* 16. Puteus *decis.* 217. *lib.* 1. & in terminis. Rochus, *d. verb. competens numer.* 38. & Lambert. *d. q.* 3. *art.* 10 *num.* 3. Et fuit resolutum in vna Florentina iuris patronatus vigesimo septimo Febr.

1575.coram Sanctissimo Clem. *VIII.* quæ est *dict. decis.229.part.* 1.*diuers.* ibi, *Quod cum non probaretur patronum fuisse in quasi possessione præsentandi, eius scientia ad acquir.hanc quasi possessionem non fuit necessaria.*Et in vna Acherontina iurisdictionis 24.Ian. 1600.coram D.Millino, *Quod ad acquirendam quasi possessionem iuris incorporalis non requiritur scientia, & patientia aduersarij, nisi probetur illius anterior quasi possessio, &c.*

122 Et facit *dec.*378.*nu.*4. & 595.*n.*9.† & 10.*part.*1.*diuersorum*, vbi habetur. *Quasi possessionem iurisdictionis, non posse acquiri sine scientia, & patientia aduersarij, quia cū duo in solidum non possit possidere, non potest acquiri nisi aduersarius eam amiserit, quæ in corporalibus inhæret ossibus, ideo ignorans eam non amittit.* Ergo si aduersarius non possidet non requiritur eius scientia,&c.

123 At cum aduersus Episcopum acquiritur † quasi possessio conferendi seu præsentandi requiritur eius scientia,& patientia,cum eo ipso quod est in possessione Episcopatus, consequenter sit in possessione iuris libere conferendi ei competentis,tamquam ordinario,ad Caputaquen.*decis.*306.*part.*1. & decisionem Veronen. iurisdictionis, 18.Mart.1596. coram Dom.Pamphilio supra relatam 3.*part.cap.secundo, num.*195.& Sede vacante Dignitas ipsa, seu Ecclesia dicitur possidere,vt supradictum est,*numero trigesimo octauo.*

124 Vnde in vna Hispalen.Capellaniæ 6 † Iun.1539. fuit resolutum.*Quod præsentatio facta per aliquē tanquam patronum, admissa per Vicarium Capituli Sede vacante, qui præsentatum instituit etiam secuta possessione non fecerit statum, vel quasi possessionem iuris patronatus,ex quo per Archiepiscopum fuit contradictas,eo ipso quod fuit prouisus, & venit ad Ecclesiam administrandam prouidendo alteri de prædicta Capellania,tanquam de Beneficio libero.* Vt per Mohedan.*decis.*7.*de iure patron.*alias 269.

125 Et idem esset † in Canonicis quoad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus,consequenter sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, quamuis nunquam euenisset casus eligendi,ad Caputaquen.*d.dec.* 306. & Rotam in causa Hispalen. voti 28.Maij 1593. coram D.Gipsio.

126 Et iuxta hoc procedit *dec.*17.*numero* 7.*part.*2.† *diuersorum.* in alia Hispalen. iuris votandi de anno 1576.quatenus supponit, quod si constaret collationem trium dimidiarum portionum, de quibus agebatur pertinere in proprietate, etiam ad dignitates, & portionarios, requireretur eorum scientia & patientia ad hoc vt Canonici possent acquirere quasi possessionem illas conferendi,eo enim ipso,quod erant in possessione suarum dignitatum,& portionū, erant in possessione illius iuris conferendi pertinentis ad suas dignitates & portiones.

127 Idemque etiam esset in eo, † quia alias esset in quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, tunc enim requiritur eius scientia & patientia ad acquirendam quasi possessionem in contrarium,ad Crescen.*decisione secunda de iure patronatus.*

128 Et cum acquiritur † quasi possessio seruitutis aduersus Dominum feudi,seu domus,qui est in possessione talis fundi,seu domus, requiritur eius scientia. & patientia,cum ea,possideat tanquam libera, Ant. Gom.*d.c.*15.*n.*23.

129 Et an præsumatur scientia illius, de cuius † præiudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum,& qualitate ipsorum,& aliis circumstantiis, vt ex Innocen.tradit Abb. *in d.cap.cum Ecclesia Surina,numero* 25.ad quem refert Rochus dict.verbo. competens,*numero* 37.*ad fin.* & quod ex multiplicatione actuū probetur scientia,tenuit Rota in Reatina Beneficij *decis* 166.*numero* 4.*par.*1. *diuersorum*, & in Hispalen.iuris sepeliendi coram Dom.Pamphilio 29. Maij 1589. Puteus *d.decisione* 217. *numero* 2.*libro* 1. & Menochius *de arbitrariis libro* 2.*casu* 161.*numero* 5.

Et etiam ex publicitate † actus præsumitur scien- 130
tia,Rota in Mediolanen.præeminentiarum, 15. Decemb.1589.coram D.Bubalo.

Probatur etiam scientia,& patientia,† ex lapsu lō- 131
gi temporis,vt in d.Reatina *decis.*147.*numero* 3.*& d. decis.* 166.*num.*2.*part.*1.*diuersorum.* & in d.Hispalen. iuris sepeliendi,& in Abulensi Parochialis supra adducta *numero* 61.Mascard.*de probatio.conclu.*1293.*numero* 15.Et respectu Episcopi probatur,† quia tene- 132
tur quolibet anno per se vel per aliū, visitare suā diœcesim, & sic præsumitur scientia, vt in d Reatina *dict.decisio.*166.*numero* 1.*& decis.*106.*numero* 8.*&* 131. *numero* 8.*parte* 2.*diuersorum*,& in dict. Abulensi quæ præsumptiones fuerunt iterum approbatæ per Rotam in dict.Reatina *dict.decisi.*167.*numero* 1.*par.*1.*diuersorum.*

Scientia enim ex coniecturis colligitur,† vt fuit di- 133
ctum in d. Hispalen.iuris sepeliendi. Puteus *decisio.* 121.*num.*4.*lib.*2.Menoch.& Mascard.*num.*1.*supra*,& quod scientia,ex coniecturis probetur, fuit resolutum in causa Valentina emolumentorum 20. Iunij 1583.coram D.Cantucio,ex Baldo *in l.*2.*num.*9.*C.de rescind.vendit.*Decio *cons.*583.*num.*3. Paris.*cons.*12.*n.* 19.*lib.*2.Aymon.193.*nu.*7.& plures coniecturas ponit Maranta *in leg. is potest de acquirend.hæred.à numero* 183.

Nam adhunc effectum sufficit † scientia præsum- 134
pta,non obstante *decis.*Mohedani 160. quæ est 4.*de probatio.*& 196.quæ est 3.*de sententia excommun.numer.*3.*&* dec.Putei 147.*&* 77.*num.*7.*lib.*2.& Lācell. *de attentatis* 2.*par.c.*4.*in præfa.num.*68.vbi quod,vbi agitur de amissione,vel priuatione iuris quæsiti, non sufficit scientia præsumpta per coniecturas, aut fama Et in causa Ciuitaten confidentiæ 23.Ianu.1593. coram D. Mantica fuit dictum, *Quod cum agitur de priuatione Beneficij, propter scientiam alicuius,non sufficit talem scientiam probari per famam, & coniecturas, seu præsumptiones, sed debet ea probari legitime, & clare.*

Si quidem in præsenti † non agitur de auferendo 135
seu admittendo iure conferendi, præsentandi, aut eligendi in totum,sed de acquirenda possessione, vt fuit resolutum in d.Cremonen. Prioratus 19. Decemb.1567.coram Dom.Oradino.Et ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, Putcus *dec.*265.*l.b.*1.

Et sufficit scientia officialium, † Bart.*in l.si publi-* 136
*canus.§.fin.n.*2 *ff.de publicanis*,Aymon.*de antiquitate temporis* 4.*parte §.absolutis,à numero* 23. Balbus *de præscriptione* 2.*parte* 5.*parte quæstione* 3 *sub numero* 8. Tiraquell.*de nobilitate c.*14.*num* 3.Couarruuias *in regul.possessor.*2.*part.initio numero* 8.*versicul.*3.*circa fin.* Rota *dict.decision.* 166.*num.*3.*&* 600. *numero* 5.*par.*1. *diuersorum.* & in dict. Mediolanen.præeminentiarum.

Cæterum hodie non procedit indistincte † de- 137
cis.tex.*in d.cap.consultationibus de iure patron.*ex de-

creto S.Concilij Trident.*sess.25.de reform.c.9.* quod locum habet etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis,& ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi,nisi verificato prius iure patronatus,aut nisi fuerit in quasi possessione præsentandi, post Concilium, adhibita causæ cognitione, super iure patronatus iuxta formam Concilij. Et ita cēsuit S.Congregatio, vt in s. quētib.declarationibus
138 super *d.c.9.* † Prima, *Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio,& in possessorio,vnde admittenda non est præsentatio,aut præsentati institutio facienda, nisi verificato prius iure patronatus,ex decreto Concilij.* Et fuit inter alia responsum Episcopo Segobien. anno 1591.vt in declaratione supra adducta 3.*part.c.2.sub num.198.ad19.* & fuerat alias responsum 4.Februar. 1581. Secunda,*Item censuit S.Congregat.non posse patronum repelli à sua quasi possessione præsentandi,si adhibita causæ cognitione,super iure patronatus,post Concilium,Ordinarius à patrono præsensatum admisisset,etiamsi post obitum eiusdem præsentati,de validitate iuris patronatus item contigerit dubitari,secus autem, si simpliciter patroni præsentatio,absque causæ cognitione admissa fuisset.Item censuit,tum demum debere intelligi adhibitam causæ cognitionem in probando iure patronatus,cum seruata fuerit forma,à Cōcilio tradita.* Tertia,*si Ordinarius post Concilium cognouit de iure patronatus,& admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, post obitum illius vltimi præsentati,secus autem si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa, absque causæ cognitione* tradit Martinum Anton.Genuen. *capit. 61. numero tertio.* & posthæc Gonçalez *gloss.18.à numero. vigesimotertio.*

139 Vnde in vna Volaterrana Capellaniæ †28.Aprilis 1595.coram D.Blancheto fuit resolutum, *Quod non sufficiat,quod Episcopus admiserit patronum ad præsentandū, post Concilium, vt debeat in quasi possessione manutineri, nisi admissio fuit facta cum causæ cognitione.*

140 Aduerte tamen quod d.decretum Concilij, † & declarationes S.Congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficij.Secundo quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus,nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium,vt in Tirasonen.iuris præsentandi,16. Octobris 1592. coram D. Blancheto infra adducta *vltim.part.c.2. numero 241.* vbi fuit dictum. *Quod vt fuit resolutum in Rota in pluribus causis decretum Concilij Trident.* cap. 9. sessione 25.*non habet locum, quando causa agitur inter præsentatos à patronis tantum,non existente in iudicio prouiso Apostolico,seu ab Ordinario.* Et tradit Fiuizanus *decision.17.num. 16.* & Mart. Anton. Genuen. *supra.*

Et fuit etiam resolutum coram eodem Domino
141 Blancheto,in causa Pisana Capellaniæ 20.Maij 1594. vt in decis.sequenti. *Domini dixerunt, sententiam de partibus in hac causa latam esse confirmandam, cum enim indubitatum sit,hanc Capellaniam esse de iure patronatus,& solum controuertatur pertinentia illius ad effectum,de quo agitur,attenditur solum quasi possessio, cap.consultationibus de iure patron.in qua illos de totis fuisse constitutos apparet,ex præsentationibus factis anno 1571.& 1572.& 1576.de quarū effectu constat,quia per mortem prius præsentatorum,fuit deuentum ad successiuas præsentationes,iuxta* consilium *Oldradi 229. Iapius à Rota canonicatum. Huic quasi possessioni non obstant præsentationes Montis Iam S.Martha,quia anno 1572.illarum præsentatio non fuit admissa, & à tali non admissione,ipsæ non appellarunt, aliæ fuerunt admissæ cum clausula,*sine præiudicio partium, *cum igitur ipsæ non sint in quasi possessione præsentādi considerabili,earum præsentatio non suffragatur.Non obstat,q quasi possessio non debeat attendi post Concilium Trid. nisi fuerit adhibita causæ cognitio, iuxta decisionem S. Congregationis,quia decisio procedit, quando est controuersia super libertate Beneficij, secus quando agitur inter præsentatos super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu Concilium nihil innouat. Non obstat gratia Apostolica Annibalis, quia habet clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, per quam ius præsentationis,competens Pamphilio est præseruatum, Rota* decis.17.de Præbend.in nouis. *Ægid.167.Crescen.* decis. 7. de iure patron. In hac causa 23. Ian. 1595. coram D. Millino, Domini steterunt in decisis.

Idem fuit resolutum in vna Pampilonen. † Vi- 142
cariæ de Ataun 12. Maij 1595. coram D. Penna, in qua censuerunt Domini, *Præsentatum à Philippo Delezcano esse instituendum, & præferendum præsentato ab Incolis,cum non agatur de canonicatione iuriis patronatus, nec Ordinarius se opponat, sed tantum agatur quis ex præsentatis veniat instituendus, & ad istum effectum satis sit istos de Lezcano, & eorum domum,& familiam,esse in quasi possessione præsentandi, qua ex vnico etiam actu acquiritur,vt apparet ex præsentatione facta ab eius proauo, & alis duabus ab eius auo,quæ effectum habuerunt.præferenda enim est præsentatio illius qui reperitur in quasi possessione,& status vltimus est attendendus,capit.consultationibus,de iure patronatus cum aliis, &c. Fuit etiam ibi dictum,quod in iure patronatus relicto familiæ, patronus,qui non est fundator, non potest præiudicare successoribus, mutando,vel alternando ius patronatus,Ferretus* consilio 134.n.12.*Cassiren.*44.numero 4.libro 1. *Molina* de primogen. libro 1. cap. 24. numero 31. & sequenti. *Lambert.*libro 1.2 parte,articul 8.2.quæst.numer.6. *& ita fuisse decisum coram Rubeis 28. May. 1563. & fuit etiam decisum in Aretina Capellaniæ 1. Iuny 1584.coram Bubalo,ex Ancharan.*numer. 3.*& Franco* 4.in capit. 1. de iure patronatus in 6. *& in eadem Pampilon. idem fuit resolutum coram eodem tertia Iulij eiusdem anni* 1595.

Et facit,quod docet Azeuedo *in l.1.titul.6.*† *libro* 143
1.recopil.num.4 quod d. decretum Concilij procedit, quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, patronum non habentem, vt patet, ex text. ibi, *in seruitutem, quod à nonnullis impudenter fit, redigantur,*non vero loquitur,cum contra Ecclesiam non liberam, & contra patronum præscribitur ius patronatus. Nam tunc quanto tempore præscribatur, opiniones Doctorum manent in suaui, de quo Couarruu. *in regula possessor. 2. parte §.10. numer.3.*

Pro complemento huius Capituli, aduerten- 144
dum est pertinentiam collationis † ad inferiorem Episcopo,ad quem de iure non spectat,probari per famam, & communem reputationem, ita docet Rota *decis.3.de probatio.in nouis,* Lapus *de allegatione 89.n.8.* Mille.*in reper.verb.probatio.* Decius *in capit.1. num.39. de appellation.* Hieron. Gabriel. *consil. 193. libro 1.*Mascard.*de probation.conclusion.173.& 313.nu.*

22.Flam.

2.Flam.Paris. *de resignatione benefic. lib.7. quæstione 23.numero 42.*qui dicit communem,& Rota *decisione 803.numero 1.parte 1.diuersorum.* Et satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, & ad illum collationem, & institutionem solere pertinere. Rota *decisione 7.numero 3.de probation.in nouis*,& Mascard.*d.conclus.313. num.23.*

Quod primo intellige, quando super pertinen-
145 tia † collationis directe non agitur, nec pronuntiandum existit, Ægid. *dec.1.569.* Rota *dict. decis 803. num.2* & cum Ordinarius non est in causa,vel prouisus ab eo,sed alius habens à Papa, vel Legato, vel aliunde,Hieron.Gabr.*sup.*& Ruta *d.decis.803. numero 2.*

Nam contra Ordinarium noluerunt Domini de Rota, † quod sufficeret in vna Parmen.Parochialis
146 de anno 1520 In qua agebatur inter prouisum ab vno Canonico, qui contulerat ratione Præbendæ, & prouisum à Cardinali Farnesio Administratore Ecclesiæ Parmen. nisi fama esset iuncta alia specie probationis,vt per Cassad. *decis.1.de probatio.* Et idem fuit tentum in vna Vlisbonen.Parochialis de anno 1554.coram D.Oradino,vt per Caputaquen.*decisio. 137.part.1.*Et in vna Tullen.Parochialis 22.Iunij 1558.
147 coram Dom.Quiroga, in qua fuit † resolutum. *Collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per testes, deponentes de publica voce,& fama, cum agitur contra prouisionem Legati.factam authoritate Apostolica, maxime si ille Legatus, qui contulit authoritate Apostolica, erat alias Ordinarius, & non contulit iure Ordinario, & licet testes fuerint repetiti, parte non citata ad probandam famam, de mandato iudicis sufficere, quia citatio non est necessaria, iuxta doctrinam Castren.* in l. hæredis palam. §.si quid, numero 4.ff. de testam.*& probari per vnum testem de fama, & alium, qui dicit, quod publice dicebatur; quia idem est,* vt per Chisanen. *decis.30.*

148 Et in vna Teruisina plebis de Medulo † 10.Ianua. 1594.coram D.Orano fuit resolutum. *Quod cum de collationis pertinentia non agitur contra Ordinarium,sed contra inferiorem, qui prætendit vnionem Beneficij, & cui ius commune resistit,sufficit probatio leuior,etiam per famam ex dictis.*

149 Quamuis antea in eadem 16 Decembr.†1588.coram D.Bubalo esset resolutum; *Quod ad effectum infringendi vnionem,ob non expressionem iuris præsentandi,requiruntur probationes concludentes, ex Rota* decis. pen.& fin.de except. in nouis.

150 Secundo intellige collationis pertinentiam † ad inferiorem probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur,Puteus *decisione 140. in fin.libro primo,* ita fuit dictum in dicta Taruisina decimosexto Decembris 1588.

151 Sed hæc declaratio videtur accipienda, † cum agitur contra Ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum per famam probabitur pertinentia collationis ad inferiorem, si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo,iuxta dicenda de iure patronatus infra *c.vlt. a n.83.*

152 Alias enim si non ageretur contra Ordinarium, vel † prouisum ab eo, videtur sufficere fama publica, & communis reputatio ex dictis, nisi ex aduerso constaret de statu, & possessione contraria, quo etiam modo potest accipi ista regul. declaratio.
153 Et in dict. Taruisina 18.Iunij † 1589. fuit etiam decisum. *Ius conferendi probari ex statuto, seu dispositione continente concessionem Episcopi, & confirmato cum causæ cognitione à Cardinali authoritate Apostolica,Ius enim conferendi, ex concessione Episcopi potest competere, glossa, & Doctores* in capit. pastoralis de donatio.

Etiamsi non constet † de quasi possessione confe- 154
rendi, & sic de vsu statuti, vt in eadem causa die 15. Ian.1590.Imo eius obseruantia,ex ipsius publicatione præsumitur inducta, Decius *cons.534.*vt in eadem causa d. die 10.Ian 1594.

CAP. VI.

De sequestro.

SVMMARIA.

SEquester Beneficia confert,& præsentat,siue ius patronatus sequestretur de per se,siue vniuersitas, in qua est. Licet secus sit in depositario, n.1. & 2. Quamuis cõtrarium alij teneant,nu.3. & alij voluntarium sequestrum à necessario distinguant,num. 4. & contra Zechum n.5.

Respondetur rationi contrariæ sententiæ, ex c.cum Berthol.de re iudic.quod creditor pignoris, ideo non præsentat,quia adest persona legitima,quæ præsentet,nẽpe Dominus,quod non procedit in sequestro,&c. & in ca. ex literis,de iure patronatus,ideo præsentat conductor, non Dominus quia erat conductor ad longum tempus, seu emphyteota, qui habet vtile dominium, à numero sexto.

In conductorem ad modicum, non longum tempus, non transit ius patronatus seu præsentandi, etiam cum vniuersitate bonorum, etiamsi aliter conuentum sit, numero decimo & vndecimo.Vnde conuincitur,quod Rebuffus tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus,transit etiam ius conferendi si specialiter sit ei concessum,licet non alias,numero duodecimo.

Quod dictum est sequestrem posse conferre,intelligi debet data capacitate personæ sequestri, quia clericus est, secus si laicus,n 13. & idem in præsentatione,quando ius patronatus pertinet ad Ecclesiam,seu Beneficium sequestratum,secus alias,nu.14.& 15.& quando laicus deputaretur sequester Prælaturæ, seu Beneficij, solum censeretur deputatus ad temporalia, numero 16.

De materia sequestri remissiue,nu.17.& quod sequester voluntarius possideat, necessarius vero non,esse communem sententiam.licet alij aliter teneant,nume.18. & 19.

Si sequestratio Ecclesiæ de qua contenditur,non sit facta, & pendente lite vacatio acciderit Beneficij pertinentis ad collationem, vel præsentationem eius Ecclesiæ, quis habeat tunc conferre,vel præsentare,à num.20. Resoluitur quod si lis mota est super possessione, ita quod pendet quando quis possideat, nullus eorum poterit conferre,vel præsentare, si vero solum mouetur, quando super proprietate similiter, nullus potest conferre,vel præsentare,nisi ante litem motam sit in possessione,& quoad hoc,idem est, motam esse litem super castro,villa seu Ecclesia,ac motam esse principaliter super iure præsentandi, vel conferendi contra Lancelotam.

In secundo casu,quando mouetur, quando superproprietate (licet præsentatio possessoris debeat admitti)

præsentatus non debet instituí, sed differri in euentum causæ, n.25. & licet lis non firmatur infra tempus datum ad præsentandum, non poterit tunc Episcopus libere prouidere, n.26.

Decisione c. quoniam, cum aliis de iure patronatus, quod si quando super iure patronatus infra tempus præsentandi nõ terminatur libere potest Episcopus prouidere, procedit, quando propter litis pendẽtiam, inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus quando datur præsentatio valida, vt in d. casu n.27. Et ideo, quando lis est inter præsentatos in tempore, non currit tempus, vt possit esse locus deuolutioni, numero 28. etiamsi lis sit ex vi iuris patronatus, contra Lambertum & Rotam, cuius decisio ponitur numero 29. & sequenti.

In casu collationis, post litem super proprietate motam, factæ à possessore, non videtur prouisus remouendus, etiam si postea collator succumbat in proprietate n.31. sed & probabilius videtur, & praxi conformius, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio cum Innocent. & aliis, num.32. & videtur tenere Congreg. Concily in declaratione adducta, num.33.

1 SEquester etiam Beneficia † confert, & præsentat est enim administrator rei sequestratæ, eiusque fructus colligit, quibus collatio, & præsentatio, vt supradictum est, annumeratur, vt post Innoc. docent Ioann. Andr. & Imola *numero septimo*, & Barbatia 68. *in cap. examinata de iudiciis.* Rota *decisio 5. de electione in antiq.* Paulus & Cardin. *numero nono*, & Bonifacius 69. *in Clem. 1. de sequestr. possess.* Felin. *in cap. cum Bertholdus de re iudic. numero vigesimonono & 30.* qui dicit, ita de consensu aliorum Dominorum Rotæ pronuntiasse, Cosmas *in pragmatica sanctio. tit. de collatio. §. item volui, verb. Vicario*, Rochus *de iur. patro. vers. ipse vel is. quæst. 32. numero 71.* Lamb. dicens magis cõmunem, *2. p. li. 3. 9. art. 3.* Gabar. dicens etiã magis communem, *de offi. Legati libro 4. rubr. de potestat. Legati in commendando Beneficia à numero 288.* Gigas *de pensio. q. 72. n. 3.* Corras. *de benef. 2. par. cap. sexto*, & Duarenus *lib. 3. cap. 10.* Octau. Vestius *in praxi lib. 7. c. 2. num 3.* Didacus Perez, *in lib. 1. titulo 10. libro tertio.* Ordinam. Doctor Sahagun. *in ca. fin. de sequestratione poss. numero sexagesimoquarto*, qui ait ita praxi frequentissime recipi, & plures vidisse, & agnoscere Beneficiarios à sequestre præsentatos, & nouissime Io. Gutierrez *de tutelis 3. part. cap. 7. numero decimosexto & 18.*

Dicens magis communem, & procedere siue ius Patronatus † sequestretur de per se, siue vniuersi-
2 tas, in qua est ius patronatus, cum Lambert. supra cum quo etiam *articulo quarto, seq.* inquit, *numero septimo*, secus esse in depositario, non sequestro iuris patronatus, de per se, vel cum Vniuersitate, qui non præsentauit & post hæc Gonçalez *gloss. 23. numer. decimoseptimo.*

Quamuis contrarium teneant Hostien. Butrius, †
3 Abb. *n. 15.* & Enric. *in d. c. examinata*, & Baeça, *de decima tutori præstanda, c. 20. n. 17.* & magis communem dixerit Renatus Copinus *de Domanio Franciæ. lib. 3. tit. 9 n. 8.*

Et quamuis voluntarium † sequestrum à necessa-
4 rio, vt ille conferat, præsentet, & eligat cum possideat, hic vero non distinguant Selua *de benefic. 2. parte cap. nono*, Rebuffus *de nominatio. quæstione 14. numero 127. & 128.* alias 76. Probus ad Monachum *in capit. nullus de temporibus ordination. an sexto numero quinto.* & P. Gregorius *de Beneficiis capitulo 38. numero 18.*

Et quamuis Zechus *de benef. & pensio.* † *Eccles. c. 2.* 5
vers. sequester, etiam dicit sequestrum posse conferre dummodo periculum sit in mora, quia labatur tempus datum collatori.

Nec obstat † ratio contrariæ sententiæ, quod se- 6
quester fructus colligat nomine alieno, & sic non possit præsentare, seu conferre, sicut creditor pignoris cap. cum Bertholdus de re iudicata, cum non cadat restitutioni fructus præsentationis, seu collationis iam factæ, &c. Nam respondetur, quod id non procedit in sequestro, qui administrat & exercet omnia iura rei sequestratæ, nec potest unc Dominus prẽsentare, vel conferre; creditor vero pignoris ideo non præsentat; quia adest persona legitima, quæ prẽsentet, nempe verus Dominus, ita Doctores citati maxime Barba. Felin. Lambertus, Corras. Duar. Didac. Perez & Io. Gutierrez.

Et quod præsentare non possit, qui possidet iure † 7
pignoris *dict. cap. cum Bertholdus.* fuit resolutum in vna Legionen. Parochialis de Villalobos 29. Ianuar. 1596. coram Domino Lita, & vide dicta *cap præced. à n. 10.* Nec valet *lex 9. titulo 15. part. 1.* quæ contrarium vult.

Quamuis Doctor Sahagun. *in d. cap. fin. numer. 62.* 8
reiiciat hunc intellectum, dicens † eum inconsideratum ex *c. ex literis de iure patron.* vbi erat verus Dominus, qui præsentare posset, & nihilominus conductor præsentat, & in præsentatione vero D. non prẽfertur.

Sed facilis est responsio ad *dict. cap. ex literis*, ibi, *enim ideo † præsentat conductor*, quia erat conductor 9
ad longum tempus, seu potius emphyteuta, qui habet vtile Dominium, & sic ad eum transit ius patronatus, cum Vniuersitate bonorum, vt Dd. ibi communiter intelligunt, post alios Lambert. *2. part. lib. 1. quæst. 8. artic. 2.* & ipsemet D. Sahagun *ibi nu. 58. & 61.*

Vnde in conductorem † ad modicum non longum 10
tempus non transit ius patronatus, seu præsentandi, etiam cum Vniuersitate bonorum, vt contra Cardi. & Abb. *in dict. cap. ex literis.* docent Paul. de Castro *consi. 57.* Felin. *in dict. cap. cum Bertholdus, numero vigesimonono*, Pauin. *de offic. & potestat. Capituli sede vacante. 5. quæst. 2. part. sub numero nono*, Selua *part. 2. qu. 10.* Rochus *verb. ipse vel is. quæst. vigesimasexta, num. 57. & 58.* Paul. de citadinis, *nona parte quæst. 4.* Lamb. *d. artic. 2.* Rebuffus *de nominatio. q. 14. num. 122.* alias 72. *& quæstione decimaseptima, numero 53. & 56.* alias 21. *& 23.* Duaren. *lib. 3. cap. 8.* Greg. Lopez *in l. nona, ti. 15. part. 1.* Baeça *de decima tutori præstand. capit. 23. numero 32.* Salcedo, ad Bernard. Diaz. *regula 401. 2. ampliatione.* Gratian. *regul. 341. numero 8.* Espino *de testam. gloss. quarta, numero 119.* Carrotius *de locato 5. part. Rubrica de iure patronatus.* Ioannes Gutierrez *de tutelis tertia parte capit. vigesimonono, numero decimosexto*, & Zechus *de benefic. & pension. cap. 12. numero 12.*

Ex quibus id procedit, etiamsi aliter inter condu- 11
ctorem, † & Dominum, cautum, seu conuentum sit, quicquid dicat Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. ius patronatus, §. 8. dub. 18.* & conducit *decis.* Rotæ 709. *par. 1. diuersor.*

Vnde conuincitur † quod Rebuff. *d. q. 14. numero* 12
120. *& 121. 122.* alias 72. tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus, transit etiam ius conferendi si specialiter sit ei concessum, licet non a-

lias

lias. Sed reuera ius conferendi non potest concedi per viam contractus locationis, & alias concessio esset Simoniaca & nulla, etiamsi ob illud fructus pluris non locarentur.

Id autem quod dictũ est sequestrem posse conferre, intelligi debet data capacitate personæ sequestri, † quia clericus est, secus si laicus. Nam laici spi- 13
ritualia tractare omnino prohibentur, *caput. 2. de iudicijs & cap. causam quæ de præscription. cum aliis.* Ita probus *in dict. cap. nullus numero* 5. Corras. *dict. capitul. 6. ad fin.* & Zechus *dict. capit. 2. versicul. sequester etiam.*

14 Et idem in præsentatione, † ait probus ibi, vt sequester laicus præsentare non possit.

Quod accipiendum † videtur, quando ius præ- 15
sentandi pertinet ad Ecclesiam, Prælaturam, Dignitatem, seu Beneficium sequestrata, & ita loquitur probus ibi, secus quando ad Castrum, seu Villam, vel alia bona temporalia sequestrata, seu quando ius patronatus laicale sequestraretur de per se, tunc enim posset laicus sequester præsentare, ex quo ipsũ ius patronatus est laicale.

Et quando laicus deputaretur sequester, alicuius Prælaturæ † Dignitatis, seu Beneficij, solum cense- 16
retur deputatus ad temporalia, &c.

Et de materia sequestri vltra Dd. *in d. cap. exa-* 17
minata, † *& in l. interesse puto. ff. de acquirenda possessione, & in titulo de sequestr. possess.* vbi latissime D. Sahagun. & *in Clement. 1. eodem titulo*, videndi sunt Iacobus de Arena Franc. Curtius, & Angel. Perus. *in tract. de sequestrat. & sequestris*, qui habentur inter *tract. assecurationis, & de pignor.* & nouissime Carrocius *de sequestro.*

18 Et quod sequester † voluntarius possideat *l. licet §. rei depositæ. 1. ff. depositi*, necessarius vero, id est, iudicis authoritate datus non possideat *d. l. interesse puto*, quoniam sequestrum necessarium possessione non priuat, est communis sententia; quam tenent Bart. & alij *in d. l. interesse puto*, & ibi Cumanus dicit communem Cardin. *num.* 25. & Imola 6. *in dict. Clementina* 1. Abb. *n.* 13. & Felin. 14 *in dict. cap. examinata*, Curtius *d. tract. de sequestris. quæst.* 20. *num.* 71. Guido Papa *decis.* 246. *num.* 6 *& ibi additio.* Grammatica *decis.* Neapolitana 51. *num.* 2. Cassadorus *decis.* 14. *super reg. n.* 12. Mohed. *decis.* 14. *de restitut. spoliat.* Sarn. *in regula de Annali. quæst.* 46. & Mand. *eadem regula* 34. *quæst.* 43. *numero* 5. & 6. & Tiraquellus *de iure constituti limitatione* 17. *num.* 6. Gregorius Lopez *in l.* 1. *tit.* 9. *par.* 3. *verb. por auenentia*, Corras. *d. c.* 6. & *libro* 3. *Miscell. cap.* 2. Menochius *de retinenda remedio* 3. *n.* 86. Granutius ad Vestrium *d. lib.* 7. *cap.* 2. *nu.* 17. Rota *decis.* 46. *part.* 1. *diuersorum* & 273. *numero* 1. *part.* 2. & dicit communem Doctor Sahagun *in ca-* 19
put. 1. *de sequest. poss. numero* 9. licet † ipse *à numer.* 8. varias sententias in hoc referat. Et tandem teneat ex sequestrat. recte facta, ipsius actus natura, semper possessionem in sequestrem transire, vt collat. administret, & seruet, quod etiam tenet Lambert. *d. art.* 3. & 4.

20 Sed si sequestratio † Ecclesiæ de qua contenditur non sit facta, & pendente lite, vacatio acciderit Beneficij, pertinentis ad collationem, vel præsentationem eius Ecclesiæ, dubium est, quis habeat tunc conferre, vel præsentare.

21 In quo P. Gregor. *dict. cap.* 38. *numero* 19. inquit † vtrumque litigantium conferre posse, illum autem ius habiturum, cui collatum est ab eo, qui in lite vicerit, nisi alter litigantium probaret se habuisse possessionem cõferendi, & in possessione contulisset ante litem ex *d. cap. ex literis, & cap. consultationibus, de iure patronatus & cap. penultim. de causa possession.*

Verius tamen dicendum est, quod aut lis mota 22
† est super possessione, ita quod pendet quæstio; quis possideat, & tunc nullus eorum poterit conferre, vel præsentare, *cap. 2. de in integrum restitutione:* aut vero solum mouetur quæstione super proprietate, & tunc similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litem motam, quis sit in possessione, possessor enim poterit conferre, vel præsentare, quia existens in possessione rei, lite pendẽte potest colligere fructus illius, cum non debeat quis commodo suæ possessionis lite pendente priuari. *ca. 1. vt lite pendente.* Lancellotus *de attentatis. 2. parte cap.* 4. *declaratione* 4. Et continuans possessionem non attentat Lancellot. *dict. cap* 4. *limitatione* 1. Rota *decis.* 785. *nu.* 3. *parte* 1. *& decis.* 17. *ad fin. 2. parte diuersorum.* ita post Anton. Abbas *in dict. cap. ex literis a num.* 7 Rochus, † *verb. competens, q.* 23 *a num.* 52. Lancell. *d. c.* 4. *in præfatione, à num.* 541. *ad* 555. *& nu.* 593. & Greg. Lopez *in l.* 9. *tit.* 15. *part.* 1. de quo Lamb. 1. *p.* 2. *lib.* 9. 3. *art.* 4.

Quamuis in casu de quo agimus scilicet, quando 23
lis non esset † principaliter super iure conferendi, seu præsentandi, sed accessorie, & in consequentiam introducta, nempe super re, cui competit, & cui quodammodo est annexum ius conferendi, seu præsentandi, puta quando aliquod Castrum, vel Villa haberet ius præsentandi aut aliqua Ecclesia, seu Dignitas ius conferendi, seu præsentandi, super quo Castro, Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate lis mota esset, Lancellotus, *ibi numero* 544. & 545. cum Rota *decision. 1. de iure patronat. in nouis*, & Ægidio *decisione* 700. *seu* 701. absolute teneat per dictam litem non impediri præsentationem, aut collationem.

At ego idem esse existimo quoad hoc, motam 24
esse litem super Castro, † seu Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate, cui competit, seu est annexum ius præsentandi, vel conferendi, ac motam esse principaliter sup iure præsentandi, vel conferẽdi. Nã litigioso facto principali, etiam accessorium, & consecutiuum est litigiosum, ex *regula accessorium. lib.* 6. Rota *decis.* 6. *part.* 2. *diuersorum*, *nu.* 7. & 8. in vna Calagurritana Beneficij. de Ariola. 14. Maij & 19. Nouemb. 1593. coram D. Gipsio.

Tamen in dicto secundo casu, nempe quando 25
mouetur † quæstio super proprietate, licet præsentatio possessoris debet admitti, præsentatus non debet institui, sed debet ipsa institutio differri in euentum causæ, quia possessor si succumbat, tenetur restituere omnes fructus quos percepit à die motæ litis, seu post litem contestatam. *l. certum C. de rei vendicatione. l.* 2. *C. de fructibus, & litium expensis.* Bart. *in l. ex diuerso. num.* 9. *ff de rei vendicatione*, & notatur *in cap. grauis de restitutione spoliat.* & si instituereturet presentatus lite pendente, non posset illum fructum restituere, quia legitime institutus, remoueri non debet. Ita cum Butrio Abbas, & Rochus *supra*, & videtur tenere Zerola *in praxi Episcopali, d. prima parte, verbo ius patronatus §. octauo. decimosexto dubio.*

Et quod institutio præsentati à possessore † dif- 26
ferenda sit in euentum causæ, procedit sane secun-

dum ipsos, ita sentientes, etiamsi lis non finiatur infra tempus, datum ad præsentandum, nec tunc poterit Episcopus libere prouidere quicquid dicat, Lambert. *dict. quæstione 3. articulo 4. nnmero tertio & ad fin.*

27 Nec obstat † textus, *in cap. quoniam in fin. & in cap. si vero, & in cap. eam te, & cap. cum propter de iure patron.* vbi habetur, quod si quæstio super iure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur, libere potest Episcopus prouidere, id enim procedit, quando propter litis pendentiam inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus vero, quando infra tempus datum ad præsentandum, datur præsentatio valida, vt in dicto casu quando lis mota est super proprietate tantum, & antea aliquis erat in possessione, tunc enim licet lis non finiatur infra tempus datum ad præsentandum, non debet auferri præsentato ius illi ad Beneficium quæsitum.

28 Et ideo, quando est lis inter personas præsentatas in tempore † non currit quadrimestre, seu semestre, vt possit esse locus deuolutioni, Lapus *allegatione 78.* ad secundam quæstionem vbi Mandos. *litera X.* inquit, quod cum Lapus non habeat contradictorem, & sit maximę authoritatis, ab hac eius opinione recedi non debet, &c.

29 Quod procedit, etiamsi lis, † sit ex vi iuris patronatus, seu præsentandi. Nam non debet auferri ius quæsitum præsentato, si forte eum præsentans habet ius præsentandi, nec est statutum tempus, ad instituendum, sed ad præsentationem faciendam, quæ supponitur in tempore facta, & ita seruatur.

Quidquid dicat Lambert. *2. par. 2. lib. quæst. 1. art. 9. 8 casu nu*. 17. & Rota in vna † Dertonen. iuris patronatus 8. Febr. 1599 & 10. Ian. & 19. Febr. 1600. coram D. Penna, vt in sequenti dicis. 19. Februarij 1600.

Vtraque parte informante dubitaui, an esset vel non
30 *esset recedendum à decisis in hac causa sub die 8. Februar. 1599. & sub die 10. Ian. 1600. & Rota m decis. persistendum censuit per doctrinam Pauli de Leazaris, quem refert, & sequitur Zabarella* in Clementina plures. §. quibus numer. 1. quæstion. 1. de iure patron. & *Lambert.* de iure patron. lib. 2. part. 2. quæstion. 1. artic. 9. *vbi late isti Doctores & aly discutiendo hanc materiam distinxerunt plures casus, ex quibus Rota aliquot ad hanc causam pertinentes pro intelligentia veritatis, & decisione dubij propositi considerauit. Primus est, quando non constat de iure patronatus, nec præsentandos esse patronos, quo casu non obstante contradictione prætensorum patronorum, Episcopus poterit Ecclesiam ordinare, quod maxime procedit si in præcedẽdibus vacationibus Episcopus prouidit de taliꝫ beneficio, tanquam de libero. Nam tunc eo iterum vacante nullo, nec sine litis, nec semestri, vel quadrimestri expectato, debet Episcopus procedere ad illius collationem Paul. de Leazaro, & Zabarella* in d Clementina plures. §. quibus quæst 1 num. 1. versiculo secundo casu. *Lambert.* d. artic 9 nu. 11. vers. tertius est casus, *vbi allegat Anchor. Imolam & alios idem tenẽtes. Sed iste non erat casus noster. In quo ius patronatus præsupponebatur. Alter casus est quando dubitatur an Beneficium sit de iure patronatus, quo casu Zabarella* præcitato loco, *vtique tertio casu dicebat, quod quando patroni litigant de iure patronatus, vel de possessione iuris patronatus, Episcopus debet expectare laicos per quatuor menses, & clericos, etiamsi litigent cum laicis, per sex menses, intra quos debet causa finiri, alias iis elapsis Episcopus ordinabit Ecclesiam sine præiudicio euincentis,* c. si vero cap. Cum propter, & cap. quoniam, in fin. de iure patron. *addit. que ibidem Zabarella hunc esse casum specialem, in quo contra impeditum currit tempus. Tertius casus est quãdo patroni litigant de præsentatione, ex vi iuris præsentandi, & tunc idem dicendum est, quia expectari debent vsque ad quatuor, vel sex menses. Quartus casus est quãdo patroni litigant ratione prærogatiuæ, siue ratione formæ præsentationis, & tunc ob lapsum temporis non paratur eis præiudicium, quia non est quod imputetur eis* cap cum Bertholdus, de re iudicata, *quia si aliter diceretur, pararetur via fraudibus, quod esse non debet, cum enim hoc tempus statuatur ad præsentandum, non autem ad instituendum vltimo die termini fieri potest, Zabarella* præcitato loco, *quem cæteri communiter sequuntur. Quintus casus est quando, vel constat de iure patronatus, vel illud præsupponitur, vt in casu proposito, in quo non reuocabatur in dubium, & tunc lite pendente super præsentatione facta ante lapsum tempus semestre, si præsentantes sint clerici, vel quadrimestre si sint laici, non debet Episcopus ordinare, aut alteri conferre Beneficium, sed stare debet maiori parti, & vni ex ipsis considerando merita præsentatorum, quia non est lis inter patronos ex vi iuris patronatus, cum omnes fateantur præsentantes esse patronos, sed lis est inter ipsos super forma præsentationis, & tunc non est locus deuolutioni, ita Zabarella* loco citato, *Lambert.* supra n. 29. vers. septimus est casus. *Denique sextus casus considerabatur quando est lis inter præsentatos in tempore, prætendentes solam præsentationem de vno quoque factam esse attendendam, & isto casu non erat locus deuolutioni, ob lapsum tempus ad præsentandum, quia dispositio text.* in c. quoniam de patron. *inducens deuolutionem, quando est lis inter patronos tanquam rigorosa, & exorbitans, non extenditur ad litem inter præsentatos, Imola* in c. cum vos de officio ordin. n. 7. versic. nec obstat. *vbi Ioann. Andr.* n. 2. vers. vnde iura. *Ant. de Burio* n. 7. versic. iura ergo. *Rochus* verb. honorificum. quæst. vigesima quarta numero 54. *Lapus* allegat. 78. numero decimoquinto, vers. non obstat, & numero 16. vers. item non debet. *Multa ex prædictis suadebant standum in decisis. Nam in præsenti, nec iuspatronatus, nec quasi possessio iuris præsentandi reuocabatur in dubium, & propterea non cesset locus deuolutioni, & præsertim, quia instructam iam causam renuit Ordinarius expedire, vt deuolutioni fieret locus, ad Zabarell. & alios in contrarium allegatos* in capitulo cum vos de officio ordinarij *placuerunt respõsiones datæ in decisione in hac causa facta die 10. Ian. 1600. vbi per similem distinctionem casuum, fuit difficultas sublata.*

31 In casu vero collationis † post litem super proprietate motam, factæ ab eo, qui antea erat in quasi possessione conferendi bona fide, non videtur prouisus remouendus, etiamsi postea collator succumbat in proprietate, cum per talem collationem acceptatam, prouisus acquirat ius in re in Beneficio *c. si tibi absenti, & cap. penultim. de Prabend. in 6. iuncta l. qui scit. §. fin. ff. de vsuris, & gloss. penultim. in dict. leg. 2. C. de fructibus & litium expensis*, & ibi Bartol. *n. 5. & in dict. leg. & ex diuerso, nu. 9.* vbi habetur, quod bonæ fidei possessor facit fructus suos etiam post litem contestatam, quamuis eos sit restituturus si succumbat, & fuit dictum in Salamantina fructuum de anno 1591. coram D. Pamphilio infra adducta 11. *part. cap. vltimo 8. dub. num. 242.* Nam fructus collationis legitime factæ, restitui non potest ex dictis, & consequenter iste prouisus poterit statim capere possef-

possessionem Beneficij, quæ est sequela collationis, ad Lancell. *sup. num.* 624.

32 Sed & Innocentius *in dict. cap. consultationibus*, † *in princ.* Cardinal. *in dict. cap. ex literis, quæstione vltima.* & Bald. *in libro* 2. *Cod. de seruit. & aqua numer.* 81. tenent, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio, quod etiam videtur tenere Lancellotus *supra numero* 622. 623. & 624. & Menoch. *consilio* 90. *in fin. libro* 1. & videtur probabilius, & praxi conformius. Nam cum præsentatio sit facta legitime, attento præsenti statu à possessore bonæ fidei, qui facit fructus suos, debet sequi institutio, nec est habendum in consideratione, quod non posset illum fructum restituere si condemnaretur, & illa dilatio institutionis, vergeret in magnum damnum Ecclesiæ, & hanc sententiam approbat *dict. lex parte nona titulo decimoquinto, parte* 1. & ibi, Gregorius Lopez *glossa vltima.*

Et videtur tenere Congregatio Concilij, † vt se-
33 quenti declaratione. *Congregatio censuit, debere Episcopum admittere examen eius, qui est præsentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram eodem Episcopo, facta tamen per Episcopum protestatione de iuribus suis, & sine eorum præiudicio, vel committere alteri Episcopo viciniori.*

CAP. VII.

De capitulo sede vacante.

SVMMARIA.

DE Capitulo sede vacante an possit Beneficia conferre & in eorum collatione succedat, numero primo.

Quamuis aliqui dicant, Capitulum sede vacante solum succedere in his, quæ sunt iustitiæ, & necessitatis, &c. & alij dicant succedere quoad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis, tamen verius est, regulam esse quod Capitulum sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus in iure expressis, à num. 2.

De officio & potestate Capit. sede vacante, qui sint videndi, n. 5.

Pro iurisdictione exercenda hodie ex Concilio Trident. tenetur Capitulum sede vacante creare Vicarium infra octo dies qui saltim in iure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus, alias ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluitur, n. 6.

Capitulum quod infra octo dies Vicarium non constituit, potest reingra moram purgare, num. 7.

An Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere Vicarium, remissiue, num 8.

Vicarius Capituli sede vacante debet esse Doctor, vel Licentiatus, alias deputatio est nulla, & deuoluitur ad Metropolitanum, numero 9. *& censuit Sacra Congregatio Concily in declarationibus adductis, num.* 10. *&* 11. *quod male seruatur in Ecclesiis huius Regni, numero* 14.

Eligendi sunt Doctores, vel Licentiati, in Vicarios Capituli sede vacante. si in Capitulo adsint, alias sufficit, quod vnus eligatur, qui sit quantum fieri poterit idoneus, si tamen adesset aliquis iuris Canonici peritus & idoneus licet non graduatus, deberet eligi, &c. nu. 12. *&* 13.

Non potest fieri (quod in quadam Ecclesia huius Regni fieri dicitur) nempe per singulos duos menses eligere duos Vicarios de Capitulo, vnum graduatū qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit tamen medietatem emolumentorum officij, id enim est Simonia & contra titulum. Ne Prælati vices suas num. 15. *sicut etiam est Simonia & contra dict. titulum conuenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in Vicarium, teneatur diuidere cum aliis salarium & emolumenta officij, &c. vnde prædictæ electiones tanquam Simoniacæ sunt nullæ, &c. num.* 16.

Vicarius Episcopi non debet necessario esse Doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum & litteratum Vicarium constituere. Et grauiter peccant Episcopi qui aliquando constituunt Vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos; tenenturque ad restitutionem damnorum, & propinarum, &c. & ipsi etiam qui acceptant officium ad quod sunt inepti, à nu. 17.

Nec etiam Vicarius Capituli Ecclesiæ collegiatæ sede vacante prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus, n. 20. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

In electione Vicarij Capituli, non requiritur forma Capituli quia propter de electione, nec decreti Concilij, sess. 25. *de regularibus capit.* 6. *contra Fuseum dubitantem, n.* 21. *&* 22. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

Super d. c. 16. *Concily sess.* 24. *de reform. ponuntur aliquæ declarationes S. Congregationis, quæ sunt notandæ n.* 23. *& aliæ remissiue. n.* 24.

Capitulum sede vacante non potest in aliquo se intromittere circa administrationem iurisdictionis, seu sibi aliquid reseruare, sed debet totam libere Vicario relinquere, licet antea posset dare ei potestatem restrictam & limitatam, n. 25. *nec potest vnam causam alteri delegare, n.* 26.

Ex hoc videtur procedere illa declaratio quæ ait, Capitulū (in quod secundum veriorem sententiam transit indistincte ius visitandi) non posse eligere visitatorem ad visitandum Diœcesim absque Vicario, vult enim quod si opus fuerit visitatore, Vicarius eum constituat, sed non videtur receptum in Hispania, num. 27.

In Vicarium electum à Capitulo sede vacante, eo ipso transit tota iurisdictio Capitulo competens, nec est necessarium speciale mandatum quoad ea quæ sine eo in vicarium Episcopi non transeunt n. 18. *Quamuis antea, in eum non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, n.* 29.

Si tamen de facto capitulum det vicario, à se electo, limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reseruauit, cum vicarius non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso cap. n. 30. *Quamuis Vgolinus videatur sentire contrarium, n.* 31. *quem impugnat Suarez relatus, num.* 32. *&* 33.

Metropolitanus tamen ad quem deuoluitur deputatio vicarij ob negligentiam capituli, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis quæ capitulum sibi reseruauit, num. 34.

An capitulum sede vacante possit plures vicarios constituere? à nu. 35. *resoluitur posse, sicut potest Episcopus,*

& explicatur quædam declaratio quæ videtur obstare.

Regula posita q. Cap. sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedat in his quæ sunt iurisdictionis, procedit vbi ea iure communi competunt, n. 38 Secus in his quæ competunt iure speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, n. 39. Si tamen ei competunt tanquam ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria succedit in eis, n. 40.

Facultas concessa Episcopo à Concilij sessione 24. de reformatione cap. 6. competit etiam cap. sede vacante, n. 41.

In iurisdictione delegata Episcopo non succedit capitulum sede vacante, numero 42. Etiamsi post præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus, numero 43. Et etiamsi delegatio fiat à canone, numero 44. contra Paulum & alios relatos, numero 46. & sic non potest visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, num. 45.

In casibus in quibus in Concilio Trident. datur Episcopo facultas, vt procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, capitulum sede vacante non succedet in hac facultate delegata, quamuis possit procedere, ex potestate ordinaria, in casibus in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere, n. 47.

Animaduertitur quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus, in qua non succedit capitulum, aliud est dari à iure, seu Concilio iurisdictionem Episcopo, in aliquibus casibus, quæ alias nõ habebat, prorogando & extendẽdo eius iurisdictionẽ ordinariam, &c. & in hac succedit Capitulum, n. 48. sicut etiam quando solum tollit obstaculum exemptionis, n. 49.

Quando verba, authoritate Apostolica, coniunguntur cum verbis, concedimus facultem, non faciunt iurisdictionem delegatam, sed bene quando iunguntur potestati faciendi, n. 50.

A prædicta regula excipitur collatio Beneficiorum. Nã capitulum sede vacante non potest Beneficia conferre, nec succedit in collatione Beneficiorum, &c. n. 51. eademque ratione non succedit in præsentatione, seu electione spectante ad Episcopum, num. 52. & procedit quamuis collatio pertineat ad Episcopum iure deuoluto, contra aliquos n. 53.

Hæc exceptio intelligitur in collatione libera, non vero in confirmatione & institutione, quæ sunt necessaria, & debitæ, in quibus succedit capitulum, numero 54.

Collationes etiam Beneficiorum necessarias, capitulum sede vacante facere potest, contra Corrasium à numer. 55. rationi Corrasii quod hic casus lege expressus non sit, & in collatione Beneficiorum non succedit capitulum, nisi vbi lege cauetur, c. 2. ne sede vacante. Respondetur satis constare quod iure cautum reperiatur capitulum sede vacante succedere in collatione necessaria, & debita. 1. quia succedit in omnibus necessariis. 2. ex cap. cum olim, de maiorit. & obedient. 3. ex c. 1. de institut. lib. 6. vt late deducitur à n. 59. & ita seruatur in Beneficijs patrimonialibus n. 67. de quibus remissiue, n. 68.

Text. in d. cap. 2. & alij qui dicunt capitulum sede vacante, non succedere in collatione Beneficiorum, procedunt in collatione libera, & gratiosa ex rationibus assignatis, quæ non militant in collatione necessaria debita num. 69. & 70.

Alij rationi Corrasij de collatione, quæ sit mandatario quæ necessaria videtur, & tamen eam sede vacante capitulum facere nequit. Respondetur, quod id ex eo est quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua capitulum non succedit, n. 71.

Contra Corrasium facit quod ipse docet, cum Domino posse vicarium conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes habet, quia collatio est necessaria, &c. numero 72.

Ista est collatio necessaria, quæ est debita certæ personæ, seu certo generi personarum, numero 73. & sic collatio, quæ fit nominatis est necessaria contra Corrasium, licet ex pluribus nominatis possit Episcopus cui vult gratificare, &c. num. 74. & quando patronus præsentasset plures, æque idoneos, posset capitulum sede vacante instituere quem maluerit ex eis, numero 75.

Si aliquod beneficium seu capellania ex fundatione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, poterit vicarius capituli sede vacante illud conferre, quamuis non sit iuris patronatus, &c. aut patronus non præsentasset in tempore, nu. 76. & idem erit quando ratione optionis debetur Beneficium antiquiori optanti, &c. numero 77.

Ex dictis prætendebatur alias stante Concilio Tridentin. & constitutione Pij V. posse capitulum, seu eius Vicarium sede vacante conferre parochiales, seclusa reseruatione ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem vicarius capituli potest facere, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria, & non libera, n. 79. & 80. Rota tamen contrarium censuit in decisione posita, n. 81. & 82. ex opere Corrasij, &c.

Postea Rota magis init in hoc, quod collatio parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa & permittere, vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad causam per alium cogi potest, nu. 83. quod fundamentum videtur magis iuridicum ex d. constitutione Pij V. ex qua apparet, approbatos in concursu, aut etiam electum tanquam magis idoneum non habere ius ad parochialem, nec esse eis debitam absolute, &c. à n. 84.

Ita collatio parochialis vacantis sede Episcopali vacante in mense Ordinarij, de iure reseruatur successori Episcopo, & sic dux Albanus virtute sui indulti non potuit præsentare ad parochialem vacantem sede Episcopali vacante in mense Septemb. ex Rota numero 87. quamuis hodie cum omnia Beneficia vacantia sede vacante sint reseruata ex reg. 2. poterit dux præsentare ad parochiales & alia Beneficia, vacante sede Episcopali vacantia in quocumque mense, numer.

Ita etiam in terminis Beneficiorum patrimonialium tenuit postea Rota in decisione posita num. 89. sed cum filius patrimonialis, in concursu magis idoneus iudicatus, habeat ius ad Beneficium, & ei absolute debeatur sicut præsentato, &c. videtur collatio vere necessaria & de iustitia, & consequenter in ea succedere capitulum, & esse longe diuersum ac in parochialibus, &c. nisi staret regula secunda cancellariæ, num. 90.

Alter casus exceptus à prædicta regula hodie est ex Concilio Tridentin. ex quo non licet capitulis sede vacante infra annũ ordinandi licentiam concedere, nisi Beneficij recepti, siue recipiendi occasione arctato, &c. numer.

& c.num.nonagesimo primo,& ex Bulla Sixti V. contra male promotos iam reducta, ordinati cum licentia Capituli contra dict.decretum erant absolute suspensi, & c.num.92.

Pronuntiationes declarationes S. Congregationis super d.decreto,num.63.

And.decretum Concilij comprehendat primam tonsuram,ita vt capitulum, seu vicarius sede vacante non possit infra annum dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram.n.94.resolutur affirmatiue,licet non comprehendat primam tonsuram, quoad pœnas ibi impositas contra ordinatos.

Quomodo sint intelligenda illa verba Concilij de arctatis occasione Beneficij recepti,siue recipiendi,num.97.& clarum est illos dici arctatos occasione Beneficij recepti,qui obtinent Beneficium,ratione cuius tenent se promoueri facere,n.98.

Difficultas est qui dicantur arctati occasione Beneficij recipiendi, & credit author illos dici qui habent ius, seu sunt vocati ad aliquod Beneficium vacans,seu Capellaniam,quod tamen requirit actu certum ordinem quo illi carent,num.99.

Ille etiam videtur arctatus occasione Beneficij recipiendi,qui cum non sit ordinatus prima tonsura est præsentatus ad Beneficium,& c.n.100.

Electus in cõcursu ad Beneficium curatum,cuius collatio facienda est à Papa,nõ potest dici interim arctatus, occasione Beneficij recepti,nec recipiendi,& idem in præsentato ad Beneficium habens annexum certum ordinem,n.101.

Non dicitur arctatus occasione Beneficij recipiendi is cui aliquis vult resignare Beneficium requirens actu ordinem quo ille caret,n.102.

Facultas Nunty Hispaniarum circa hoc de licentia ad ordines,num.103.

Nuntius Hispaniæ non potest etiam sede Episcopali vacante dare dimissorias, nisi competenter Beneficiatis,& arctatis, & sic in casibus in quibus Capitulum non potest dare dimissorias,nec nuntius potest,numero 104.

Quamuis alias possit quis promoueri cum literis dimissorijs legati de latere,tamen id intelligendum est modo eius probitas & mores testimonio sui ordinarij commendentur,ad quem effectum non dicetur ordinarius intra annum Capitulum seu eius vicarius sede vacante,respectu eorum qui non sunt arctati, numero 105.

1 DE Capitulo † sede vacante videre oportet an possit Beneficia conferre, & in eorum collatione succedat.

2 Pro cuius rei † pleniori intelligentia præmittendum est,quod quamuis aliqui dicant,capitulum sede vacante solum succedere in his quæ sunt iustitiæ, & necessitatis,non autem in his, quæ sunt gratiæ, seu voluntariæ iurisdictionis,Ioann.And.*in cap.vnic. de maior. & obedientia,in 6.* glossa *in clemen. 1.§.1.verb. capituli,de hær.*quæ ait,quod capitulum est necessarius,non voluntarius administrator, Felin. *in c. cum olim, de maior. & obedient.numer.4.ad 8.quæstionem, & num.6.ad 13.quæst.* vbi illam gloss.dicit communiter approbatum,& Bolt.*de synodo.3.part.in princip. numero* 134.P.Gregor.*de benefic.c.38.numero* 3. Azeuedo in curia Pisana *libro* 1.*cap.*9.*ex num.*10. Ham. Paris.*de resignation. Benefic.lib.*7.*q.*23.*numer.*13.35.& 36.& D.Sagagun.*in cap.ad si clerici. §. de adulteriis, de iud.ex. num.*68.Et quamuis alij dicant,†capitulum sede vacante succedere in pertinentibus ad Episcopum,quoad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa,& non in aliis,Domin.*in c. presbyteri*,24. *distinct.*refert Felin.*in d.c.cum olim,sub numer.*1.& 7.& sequitur Abb.*in c.2.ne sede vacante not.2.per tex.ibi*, & Lambert.*de iure patron.*1.*part.*1.*lib.quæst.*2. *art.*9. & 1.*part.*2.*lib.q.*2.qui tamen dicit, quod in his quæ sunt iurisdictionis necessariæ,succedit capitulum, & dicitur in *d.cis.* Abulens. parochialis 22. *Iunij* 1594. coram D.Blancheto supra adducta *c.*5. *num.* 92. tamen verius est regulam esse, quod capitulum sede vacante † fungitur vice Episcopi,& succedit in omnibus,quæ sunt iurit dictionis ordinariæ,exceptis casibus in iure expressis,ex *cap. his quæ cap.cum olim,de maior. & obedient.& cap.vnico eod.in* 6.*c. ad abolendam de hæreticis c.ap.penult. & fin.de supplen.negligent. prælatorum in* 6.*& extravagant.execrabilis,vers.cæterum,de præbend.*& facit *cap.*15 *cui de electi.in* 6.Bartol. *in l.vbi ad sunt.ff. de tutoribus,& curator. datis.* Abb. *in dict.cap.cum olim.num.*2.*& in cap.*1.*ne sede vacante num.*4. Feder. *cons.*30. Alberic.*cons.* 60. *numero* 8. Purpur.*cons.*77.Pauinus *de offic.& potest.capituli sede vacante.*1.*part. quæstion.* 1. vbi tradit reg.affirmatiuam,& *q.*2. vbi ait, capitulum sede vacante habere iurisdictionem ordinariam à iure communi,ita quod possit iudices dare, & omnia quæ ad iurisdictionem pertinent expedire,& *quæstione* 5. vbi ex hoc tradit, posset dispensare sicut Episcopus, licet sit iurisdictionis voluntariæ, in qua etiam succedit, & Selua *de Benefic.*2.*part.q.* 11. *numero* 4. qui ait ius dicere, quod capitulum succedit in iurisdictione,nec distinguere inter iurisdictionem contentiosam, & voluntariam Rebuffus *in praxi tit. de deuolutio. à numero* 58.Bolt.*de synodo.* 1.*part,numer.* 42.& 44.Corras.*de Benef.*2.*part.capit.*7.*numero* 2.Rosiniacus *cap.*8.*num.* 1.& 3.Mandos.*cons.*1.*num.*3.& 4. Cuchus *in institution.maior.libro* 2.*titulo* 9. *num.*30.& 93.Fuscus *de visitat.lib.*1.*c.*15.*num.* 31.Guerrero *in speculo. capit.*40. Nauarrus *consil.*44.*de tempor. ordinat. num.*1.2. & 3. & *cons.*7.*de filiis presbyter.* vbi resoluit, capitulum sede vacante succedere etiam in his,quæ sunt iurisdictionis voluntariæ, Ioannes Gutierrez *canon.quæstione libro primo capitulo* 11.*num.*10 Quintanaduennas *lib.*1.*Eccles.cap.*5. *numero* 6. qui ait quod capitulum vacante sede Episcopali omnia ea quæ iurisdictione continentur,exequitur,Vgolin.*de censur.tab.* 1.*c.*10.§.2.*num.* 1. Iacob. Sbrotius *de vicario Episcopi libro* 1.*q.* 15. & 16.Zerola *in praxi Episcopali*, 2. *parte verb. capitulum.§.*3 Mart. Anton Genuen. *in praxi Archiepiscopali,Curiæ Neapol.c* 65. *numero* 1. & Suarez 5.*tom.de censuris disput.*50. *sect.* 5. *numero* 6. vbi ait, succedere Episcopo in tota iurisdictione ordinaria, tam contentiosa, quam voluntaria,& hanc esse ageneralem regulam iuris, quæ solum est limitanda in casibus à iure expressis.

Et de officio,& potestate † capituli sede vacante videndus est Pauinus *in dict.tract.*& Cuchus *dict.tit.* 9.qui est *de officio & potestate capituli*, & multa per Abbat.& Felin.*in dict.c.cum olim*, & per Rebuffum *d.tit.de deuolut.à num.*57.Rosin.*d.c.*8.& per Zechum *de republica Ecclesiastic. cap.*24.*de can.& cap.nu.* 10. *&* 11. 5

Et pro hac † iurisdictione exercenda, hodie, ex S.Concilio Trident *sessione* 24.*de reform.c.* 16. tenetur, capitulum sede vacante creare vicarium infra octo dies,qui saltem in iure canonico sit doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus ad metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur,&c.notat Cuchus *d.lib.*2.*tit.*8.*nu.* 39. *& tit.*9. 6

*numer.*60. Vgolin.*d.*§.2.*num* 2. Sbrotius *dict.quæst.* 15.*numer.* 8.& *q.*16. *num.*8. & Zechus *dict.num.*10.*circa fin.*

7 Existimo tamen,quod capitulum,quod † infra octo dies vicarium nõ constituit, possit re integra antequam metropolitanus eum deputet, moram purgare,quamuis contrarium sentire videatur Suarez,*d.* 5.*tom.disp.* 28.*sect.*3.*num.*3 inquit enim,quod ibi capitulum, quod sede vacante,non constituit œconomũ, vel vicarium, tempore & modo ibi præscriptis, facultate constituendi illos ministros priuatim, quod est quasi ab eo munere pro ea vice suspendi,& an Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere
8 vicarium,vide † per Abb *in c.*5.*n.*3.& ibi Felin.*ad fi. de offi.ordin.* Puteum *decis.* 43.*lib.*2. Mohed.*decis.vlt. de offic.vicarij*,Rotam *dec.*222.*n.*5.& 297.*n.*2.*p.*2.*diuers.* Cuchum *d.l.*2.*tit.*6.*nu.*72.& *tit.*8.*nu.*2. Lancell. *in instit.Can.lib.*1.*tit.de offic.vicarij.*§.1.*in gloss.* Hoiedam *de incompat.ben.*2.*p.c.*10.*n.*9 Granutium ad Simonetam *de reser.q.*85.*nu.*11. Sbrotium *d.l.*1.*q.*46.& Zechum *sup.c.*23.*de vicario Episcopi.*§.1.*nu.*3.& 5.qui male ad hoc adducit decretum Concilij *d.c.*16.cum loquatur de cap.

9 Vnde apparet vicarium† capituli sede vacante debere esse doctorem, vel licentiatum, &c.alias deputationem esse nullam.& deuolui ad metropolitanum &c.vt per Fuscum *sup.n.*32. qui ait esse aduertendum pro ipso capitulo cum vacante sede facit vicarium, vt vtatur diligentia, quod eligat aliquem, vel existentem confirmet,infra octo dies à tempore vacationis; & is quidem eligendus sit doctor, vel licentiatus,aut saltim quantum fieri potest idoneus,alias nullum est quod fit,& potestas deuoluitur ad alium ex *d.ca.*16. qui text.loquitur de tempore & persona, & Mart. Ant.Genuen.*c.*84.*n.*1.

10 Et ita censuit S. Cong. Concilij super † *d.c.*16. vt in vna triuentina his verbis,*vicarius vacante sede Episcopali debet eligi doctor,alias electio est irrita*, & in vna Macaren. his verbis,*si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere.* Alia, ibi, *omnino teneatur, &c. refertur ad vtrumque scilicet confirmandum, vel instituendum,& habeat qualitates in præsenti requisitas,alias electio esset nulla. Et in vna Panormitana, & in alia Agrigentina declarauit S.Illustrissimorum Congregat. Calen.Ian.&si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui esset doctor, eligere ex Congregationis sententia.* In quibus declarationibus,solum fit mentio de doctore,quia in Italia,vt est notum,non est alius gradus, nec gradus licentiæ. Alia,*si ex consuetudine illius capituli electio vel deputatio, fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli,per singulos menses administrent,obseruando ordinem,sed non essent omnes doctores, vel licentiati,dictam deputationem non valere,vbi alij doctores possint constitui,nec inspicitur ordo, vel consuetudo, vel lex noua certam formam præscribens,arg.tex.*in l.sciendum.§.ordine.ff.de leg.1.

11 Quod etiam censuit S.Congregat.in vna † Abulens.vt in sequent.declaratione,ad 1.supplicatur illustrissimis & reuerendissimis DD. vestris pro parte reuerendissimi domini Episcopi Abulens.declarari sequentia 1. *in Ecclesia Abulens. est quoddam nouum statutum post Concilium Tridentinum factum,quod sede Episcopali vacante duo ex dignitatibus,seu Canonicis exerceant officium vicarij,seu officialis, per spatium duorum mensium, & successiue alij duo iuxta suam antiquitatem,ita tamen quod illi qui non sunt graduati, teneantur assumere assessorem literatum, de cuius consilio procedunt,dubitatur, an dict.statutum sit contra dispositionem S. Concily* sessione.24.de reform.c.16.*& an talis deputatio vicariorum,qui non sunt doctores,seu licentiati, saltim in iure Canonico sit nulla (etsi assumant assessorem literatum) non obstante dicto statuto, quod confirmatum non existit. Secundo rursus in Episcopatu Abulen.s. & tota prouincia Compostellana, ex Decreto Concily Prouinctalis Compostellani,post Concilium Tridentinum facti datur stipendium examinatoribus synodalibus, pro suo labore, ex fructibus Parochialibus ad quam sit examen,dubitatur,an possit hoc dari stante Decreto Sancti Concily Trident.*sessione.24.de reformat. cap decimooctauo. *Tertio dubitatur, an prouisio parochialis nulla,si examinatores relationem fecerint, solum quoad literaturam,examen vero circa mores,ætatem & reliqua Episcopo relinquatur,vel si non fecerint relationem Episcopo, de omnibus idoneis repertis, sed tantum de eo,qui ipsis magis idoneus videtur. Quarto,an valeat matrimonium contractum coram parocho illius loci, vbi contrahentes reperiuntur,non animo ibi domicilium constituendi,sed recreationis causa. Quinto, & quid si contrahens ibi moretur tanquam prætor,iudex seu medicus temporalis.*

*Ad primum Congregatio Concily censuit esse contra Tridentinum Concilium, ideo nullam existere. Ad secundum non posse. Ad tertium teneri facere relationem etiam circa mores, ætatem, & reliqua, & examinatores debere renuntiare, quotquot idonei iudicati fuerint,Episcopum vero debere,ex his qui renuntiati fuerint,magis idoneum eligere. Ad quartum non valere. Ad secundum valere,*quam declarationem habeo in forma authentica.

Id autem intelligendum est, † necessario eligen- 12
dos esse doctores, vel licentiatos,in vicarios capituli sede vacante, si in capitulo adsint, Zechus *supra*,alias sufficere, vt vnus eligatur, qui sit, quantum fieri poterit, idoneus, vt censuit Sacra Congregatio his verbis, *an existentibus doctoribus in capitulo necessario sint eligendi in vicarium, si vero doctores non existant, an vnus ex Canonicis Beneuisis capitulo in vicarium sit eligendus. Respondit Congregatio necessario eligendos esse doctores,vel licentiatos,si in capitulo adsint, alias sufficere,vt vnus eligatur,qui sit,quantum fieri poterit,idoneus.* Cui consonat Concilium Prouinciale Mediolanen.

Et facit alia declaratio † super *dict.capitulo decimo* 13
sexto. quæ sic ait, ibi, *item officiales, &c.non est de necessitate vt sit de gremio, si tamen adesset idoneus, cæteris paribus, esset præferendus.* refert Mart.Anton. Genuen. *supra*, si tamen capitulo, in quo non sunt doctores, seu licentiati in iure Canonico, adesset aliquis iuris Canonici peritus,& idoneus, deberet eligi, & alias electio esset nulla, ex illis verbis, *dicto capitulo decimosexto, vel alias quantum fieri poterit, idoneus*,& declaratione supra adducta *numero duodecimo.*

Sed id male seruatur in Ecclesiis † huius regni. 14
nam capitula sede vacante, non curant eligere vicarios doctores, authenticos in iure canonico, licet adsint in capitulo, & si eligunt vnum sic graduatum, eligunt etiam alium Theologum, vel non graduatum. Quod est contra Concilium, sed capitula omnia sibi licere putant, nec fieri potest, † quod in quadam Ecclesia huius regni fieri intellexi

nempe

nempe per singulos duos menses, eligere duos vicarios de capitulo vnum graduatum, seu literatum, qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit medietatem emolumentorum officij, id enim est simonia, & contra titulum *ne prælati vices suas*. Nam in effectu est, eligere graduatum in vicarium, cum onere dandi medietatem emolumentorum alteri, qui solo nomine est vicarius, sicut etiam est simonia, & contra dictum titulum conuenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in vicarium, † teneatur diuidere cum aliis Canonicis salarium, & emolumenta officij, vt per Nauarrum *consilio secundo ne prælati vices suas*, quem sequitur Zerola *in praxi secunda parte verb. capitulum §. quinto*. 16

Vnde prædictæ electiones, tanquam simoniacæ, sunt nullæ, & sic electi tenentur dimittere officium, licet non incurrant excommunicationem, quia non est beneficium, nec ordo, Nauar. *ibi, & cons. 1. eodem tit.*

17 Et vicarius Episcopi, non † debet necessario esse doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum, & literatum vicarium constituere, qui per se ipsum valeat officium exercere, Nauarr. *consil. 1. de offic. vicarij*, & ita est accipiendum quod tradit Sbrotius *d. lib. 1. quæst. 35.* & grauiter peccant Episcopi,

18 qui aliquando † constituunt vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos, tenenturque ad restitutionem damnorum, inde secutorum, & etiam ad restitutionem propinarum, vulgo assessorias, quas d. vicarij faciunt à partibus solui assessori; Episcopi enim tenentur gratis administrare iustitiam, seu ponere qui eam administret, vt alias dicitur infra *9. part. c. 2. n. 28.*

19 Et ipsi etiam qui acceptant officium, † ad quod sunt inepti, grauiter peccant, & ad restitutionem tenentur damnorum, & expensarum quas à partibus inique extorquent pro assessore.

20 Nec etiam vicarius capituli Ecclesiæ, collegiatæ, sede vacante, sui prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus nec de eo loquitur ibi Concilium, vt S. Congrega. censuit super *d. c. 16* his verbis. *An extendatur ad Ecclesiam collegiatam defuncto eius prælato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia iura Episcopalia habebat, Congregatio censuit negatiue, quia si non est necesse, vt hic prælatus mortuus sit doctor, vt dictum est, alias ergo neque vicarius die 12. Sept. 1585.*

21 In electione autem vicarij capituli, non † requiritur forma *cap. quia propter, de elect.* nec decreti Cõcilij *sessio. 25 de regular. cap. 6.* quia non loquuntur de eo, quamuis Fuscus *d. n. 32.* dubitet an in electione dicti vicarij sit seruanda forma *d. capit. quia propter*, qui tamen dicit Cardinalem Alciatum tenuisse non requiri, & Zerola *in d. praxi 1. part. verb. ap. §. 3.* ait istam electionem vicarij, non esse necessarium fieri per nota secreta, vt nonnulli asserere videbantur ex Concilio *d. cap. 6.* quia ibi loquitur Concilium de electione superiorum regularium, & non sæcularium.

22 Et ita contra Fuscum censuit † S. Congregatio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 16.* ibi *constituere, vel existentem confirmare, &c. Non tamen requiritur ad hoc quod seruetur forma electionis præscripta per Concilium* sessio 25. c. 6. de regular. *post* cap. quia propter de elect. *quia isti vicarij, vt plurimum sunt temporales, & momentanei, & tex. hic loquitur de constitutione non de electione, contra Reueren. Sarnen. in hac de visitatione* lib. 1. c. 1. n. 32.

Prætera super *d. cap. 16.* notandæ † sunt sequentes declarationes S. Congregationis, 1 ibi, *capitulum sede vacante* portionarij, quia non sunt de capit. *non comprehenduntur, in huiusmodi capitulo, nec clerus potest se ad hæc ingerere, cum ca. 2. ibi incumbit, &c. Et onus probãdi incumbit capitulo, q. ex institutione ad hoc munus non pertineat, alias pro Episcop. præsumitur, & ita in vna Vercellen. declarauit Congregatio illustrissimorum dominorum Cardinalium Congregationis S. Cõcilij. 4. Nouem. 1596.* Tertia, *si plures ad officium vicarij à capitulo assumerentur in controuersia, magis idoneus, & habens has qualitates Concilij Trident. remanere debet, & cæteri remouendi sunt.* Quarta, *censuit Congregatio facta electione officialium, non posse eos ad libitum reuocare, & nouos constituere, nisi vel œconomum, vel illos officiales, quos etiam viuente Episcopo capitulum possit deputare*, consonat dictum Concilium prouinciale Mediolanen. Quinta, *capitulum potest ad libitum amouere vicarium, alias per ipsum electum, seu confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat, alioquin deuoluitur ius deputandi vicarii, vt in hoc decreto, ad Metropolitanum, & si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit ad antiquiorem Episcopum.* Nec contradicit præcedens declaratio, nam illa loquitur de aliis officialibus, non de vicario, in quo tamen idem ait Mar. Ant. Genuen. *supra nu. 4.* post Cõcilium. Sexta, *ad vicariam, propter eius absentiam, spectat substitutionem, facere, sic etiam aliorum officialium*, consonat dict. Concilium prouinc. Mediolanen. Septima, *capitulum non potest eligere visitatorem ad visitandam Diœcesim absque vicario.* Octaua *dubitatum fuit, an vicarius, in vim istius decreti à capitulo constitutus, teneatur procedere cum adiunctis, vel sine, iuxta* capit. sextum sessio. 25. *& fuit resolutum, quod si Episcopus dum viuebat, habeat authoritatem procedendi sine adiunctis, quod ita poterit vicarius, si minus poterat Episcopus sine adiunctis, ita nec possit vicarius.* Nona *fuit dubitatum, an si iste vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri, & dictum fuit, quod non, sed recurrendum esse ad capitulum, tanquam superius*, cap. si contra de offic. delegat. in 6. Decima, *an capitulum sede vacante possit eligere arbitros, ad cognoscendum de suspitionum causis, quæ contra vicarium, ab eo sede vacante deputatum proponuntur. Congregatio censuit vtique non posse, eadem primo, numero, quo Episcopus nõ potuisset, sed posse per se ipsum cognoscere de causis suspitionum.* Vndecima, *item capitulum sede vacante, potest facta remoremotione vicarij, vel aliorum officialium, illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire, non tamen impediri futurum Episcopum, quando ex hoc decreto ab eisdem exigat rationem actionum, quas sede vacante gessere, & eos punire etiam si à capitulo fuerint absoluti.* consonat dict. Concilium Mediolanense duodecimum. *Congregatio censuit Episcopum in capitulo exempto, si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio capituli deputatis sede vacante eorũ officij, & administrationis, nõ teneri procedere cum adiunctis, ex forma* capitulo sexto, sessione vigesimaquinta, *nisi velit criminaliter ad eorum punitionem, & correctionẽ procedere.* 23

Et videnda † est in proposito declaratio eiusdem S. Congregationis Toletana, de obseruandis in examinibus faciendis, pro collocatione parochialium se- 24

de Cathedrali vacante, quæ habetur infra 9.*par.c.*2. *num.*8.

25 Ex quibus declarat. maxime ex illa † Toletana, videtur *capitulum sede vacante* non posse in aliquo se intromittere, circa administrationem iurisdictionis seu sibi aliquid reseruare, sed debere totam administrationem iurisdictionis libere vicario relinquere, licet antea posset dare huic vicario potestatem restrictam, vt limitatam, vt per Pauinum *quæst.*10.2.*part.num.* 6. quamuis hoc non seruetur in aliquibus capitulis, quæ solent aliqua sibi reseruare & denegare vicario, & ita tenet Mar. Ant. Genuen.

26 † *supra num* 3. dicens, quod post Concilium Tridentin. non potest capitulum vnam causam alteri delegare, si quidem cum non possit administrare per se ipsum, sed per vicarium, in quem Concilium transfert potestatem, non potest ab eo illam auferre, & alteri causam delegare, nisi ex iusta causa, nempe suspitionis, vel alia.

27 Et ex hoc videtur procedere *d.declaratio* 7. quæ ait, capitulum in quod (secundum veriorem sententiam) transit indistincte ius visirandi sede vacante, Abb. *in d.cap.cum olim* 4.*quæst.* Bonifac. *in clem.* 1. *de hæret.num.*179. Pauin. *quæst.*7.1.*part.num.*1.2. & 3. *de visitat.*2.*part.* Rebuf. *d.tit.de deuolut.num.*65. & Rota in illa Burgen. de qua infra *num.* 43. quicquid alij dicant glossa *in d.clem.*1 §.1.*verb. capituli. de hæret.* & Cuchus *d.tit.*9.*num.*47. non posse eligere visitatorem ad visitan. Diœcesim absque vicario, vult enim S. Congregatio, quod si opus fuerit visitatore, vicarius eum constituat. Sed hoc non videtur receptum in Hispania, nam semper capitula sede vacante nominant visitatores.

28 Secundo videtur in † vicarium electum à capitulo sede vacante eo ipso transire totam iurisdictionē capitulo competentem, nec esse necessarium speciale mandatum, seu commissionem quo ad ea quæ in vicarium Episcopi non transeunt sine speciali mādato, nam cum Concilium arctet capitulum ad constituendum vicarium, qui totam iurisdictionem administret, non videtur necessaria aliqua specialis commissio, & ita videtur sentire Ioan. Gutierrez *d. cap.*11. *num.* 10, & expresse tenet Mar. Anton. Genuen. s. *num.*5.

29 Quamuis antea, † in vicarium capituli sede vacante, non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, Pauin. *q.*10.2.*part.n.*17. Mandos. *reg.* 24.*Cancell.q.*6.*n.*10. & Sbrotius *de vicario Episcopi. lib.*2.*q.*41.*n.*5.

30 Si tamen de facto capitulum † det vicario à se electo limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur vicarius posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reseruauit, Ioan. Gutierrez *vbi proxime*, cum vicarius ipse non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso capitulo, quod in illis noluit sibi eam dare. Pro quo facit declaratio S. Congregationis, Abulen. infra adducta *seq.cap.num.* 87.*ad* 1.

31 Quamuis Vgolinus *d.tab.*1.*de censur.* † *ca.*10. § 2. *n.*4. videtur sentire contrarium, inquit enim, vicarium istum quando quidem authoritate Triden. Synodi datus est, propterea à capituli authoritate non omnino pendere, & illo quod ius capituli suspensū sit, ob aliquam censuram, vicarij huius iurisdictionem non suspendi, nec impediri sicut contingit in vicario Episcopi, vt habetur *in cap.*1. *de officio vicarij lib.*6.

Sed eum impugnat † Suarez 5.*tom. disputatione* 7. 32
*sect.*3.*n.*13. dicens, ex antiquo iure, tempore sedis vacantis, iurisdictionem Episcopi deuolui ad capitulum, quam iurisdictionem Concilium Tridentinum nec mutauit, nec minuit, sed solum præcepit modum vtendi illa iurisdictione nimirum per vicarium ab eodem capitulo electum, cui & iurisdictionem, & vsum iurisdictionis committat, & sic Concilium Trident. non dare iurisdictionem illi vicario, neque ad hoc interposuisse authoritatem suam, sed solum ad imponendum prædictum præceptum, quo non obstante, ille vicarius vicem gerit capituli, & eius iurisdictione vtitur, Concilium per illud præceptū firmauit eius iurisdictionem, nec nouum modum iurisdictionis instituit, & sic si capitulum habeat impeditum vsum iurisdictionis consequenter etiam vicarium habere idem impedimentum, sicut in vicario Episcopi, &c. & idem ait n. seq. † etiam in vi- 33
cario capituli electo, seu deputato, à metropolitano, ob negligentiam capituli, quia & ille habet iurisdictionē capituli in dependentem quidem à voluntate eius, quam supplet authoritas, & efficacitas Concilij Trident. pendentem tamen nihilominus à potestate, & iurisdictione, quæ residet in ipso Capitulo, quia Concilium noluit nouum modum iurisdictionis instituere, vt ostēsum est, sed solum obligare, & cogere capitulum, vt suam iurisdictionem vicario communicaret, &c.

Videtur tamen, quod † Metropolitanus, ad quem 34
deuoluitur deputatio vicarij, si capitulum in eo deputando fuisset negligens iuxta d. decretum Concilij, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis, quæ capitulum sibi reseruauit, nam eadem est ratio de parte ac de toto.

Sest est difficultas, an capitulum † sede vacante, 35
possit plures vicarios constituere, & videtur non posse, nam Concilium *d.cap* 16. loquitur in singulari, & ex *declaratione* 3. supra adducta *num.* 23 & hoc, quando in vita Episcopi non solet esse nisi vnus vicarius.

Nihilominus dicendum erit, † posse plures con- 36
stituere, sicut potest Episcopus Pauin. *d.quæst.* 10.2. *part.num.*6. Sbrotius *d.lib.*1.*quæst.*50. & 60.*numer.*3. Mar. Anton. Genuen. *supra num.*2. & Zechus *d. cap.* 23 *de vicario Episcopi.*§.1.*num.*3. quod tradit Acebedo *in l.*1.*titulo* 9.*lib.*3.*recopilat.nu.*12. & videtur sentire S. Congre. in declaratione vltima supra adducta *numero decimo*, & in Abulen. adducta *numero vndecimo*, & ita practicatur in aliquibus Ecclesiis, & Concilium loquitur in singulari, quia regulariter, non solet poni nisi vnus vicarius. non tamen tollit, quando possint esse plures, & dispositio loquens de de vno, habet locum in pluribus, quando eadem est ratio in illis, glossa *in cap. si compromissarius de elect. in 6.verb. compromissarius.* communiter recepta secundum Nauarr. *de vsuris, sub n.*13; & dicta *declaratio* 3. loquitur quādo capitulum volebat vnum ponere, † & in controuersia fuerunt plures assumpti, & 37
præterea videtur loqui, quando fuerunt assumpti plures quam duo, ita quod non conueniret esse tot vicarios, &c. vel quando vnus habebat qualitates requisitas à Concilio, alij vero non, vt videtur intelligere Mar. Anto. Genuen. s.

Prædicta autem regula supra posita, † quod ca- 38
pitulum sede vacante, fungitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt iurisdictionis, procedit, vbi ea iure communi competunt Abb. *in d.cap.cum olim e maior.& obedientia, num.secundo, quinto dubitat.&*

in capite

in capite verum de foro competen. numero nono. Felinus *in cap. cum omnes de constitut. numero* 10. *& in ca. eam te de rescrip. numero decimoseptimo & in d. cap. cum olim numero* 35. *& 7. & in dicto capite verum, ante numerum primum* Rebuffus *in praxi titulo de deuolu. numero* 68. *&* 69. Corrasius *dicto capite septimo part. secunda numero* 2. Cuchus *d. l. 2. tit. 9. nume.* 72. Iacobus Sbrotius *de vicario Episcopi l. 1. quæstione* 16. *numero* 1. *& libro 2. quæstione* 188. *numero sexto* Marcus Antonius Genuen. *capite octuagesimo quinto numero* 29. in-

39 tellige tamen, *capitulum sede vacante,* † non succedere in his quæ Episcopo competunt, non iure communi, sed speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, Roma *consi* 506. *num.* 14. vt in casu feudi, de quo loquitur Abb. & Felin. *ibi,* in quo non competit iurisdictio Episcopo, vt Episcopo, sed vt domino feudi, nam licet Episcopo competant iure speciali,

40 seu accidentali, si tamen ei competunt tanquam † ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria; succedit in eis capitulum sede vacante, vt in iurisdictione, quam habet Episcopus ex consuetudine, vt cũ Collectario docet Abb *in dicto capite cum olim. decima quæstione* Pauinus *nona quæstione* 1. *parte numer. septimo* Cuchus *supra numero* 85. & Marcus Antonius Genuen. *supra numero* 31. quamuis contrarium teneat Felin. *in d. cap. cum olim. ad* 10. *quæst.* Ex quo infertur

41 declaratio † ad decretum Concilij *sess.* 24. *de reform. cap.* 6. vt facultas ibi concessa Episcopo, competat etiam capitulo sede vacante, nam licet illa facultas Episcopo competat iure speciali dict. decreti, tamen cõpetit ei iure communi & ex iurisdictione ordinaria ei tributa per d. decretum, & ita in terminis docent Zenedo *collect.* 4. *ad* 6. *numero* 3. Marcus Anton. Genuen. *cap.* 66. *numero* 22. Arag. 22. *quæstione* 88. *articul.* 12. 5. *conclusione* Enriquez *in sum. libro* 6. *cap.* 16. *§.* 1. *& lib.* 14. *c.* 20. *§.* Manu. Rodriguez *quæstion.* 1. *regul.* 1. *to. quæstione* 61. *articul.* 9. & Suarez 4. *tom. de pœnitentia disput.* 30. *sectione* 2. *numero* 4. Faciunt, quæ tradit Thom. Sanchez. *de matrimonio lib.* 2. *disputat.* 40. *quæstione* 2. & Suarez 5. *tom. de censuris disputatione* 7. *sectione* 4. *n.* 15. quamuis contrarium teneat *disputat.* 41. *sectione* 2. *n.* 13 contra quem id nouissime tenet ex dict. ratione Thom. Sanchez *lib.* 8. *disputatione* 2. *numero* 10.

42 Vnde, in iurisdictione delegata † Episcopo non succedit capitulum sede vacante, Rota *decisio.* 6. *de offic. delegat. in antiquis* Abb. *in dict. cap. cum olim.* 5. *quæstion.* Roma. *dict. consilio* 506. *numero quarto,* & ibi Horatius Mandos. *additione vltima Latera, l.* Felinus *in dict. cap. eam te numero* 17. *& in dict. cap. cum olim ad* 10. *quæstionem, & in d. cap. verum. ante numerũ* 1. Decius *in cap. quin Abbas de officio deleg. numero* 71. & 81. Rebuff. *d. num.* 68. Aceued. *dict. lib.* 1. Curiæ Pisanæ *cap.* 8. *numero* 2. Sbrotius lib. 1. *quæst.* 16. *numero* 1. *& lib.* 2. *quæst.* 135. *num.* 4. & Mar. Anton. Genuen. *supra d. c.* 85.

43 Quod ampliatur 1. etiamsi post † præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus Marcus Anton. Genuen. *sup.* quicquid sub *verb. forte.* tunc dicat Pauinus *q.* 10. 1. *p. n.* 20. & vide dicta infra *parte seq. cap.* 2. *dub.* 4. *à n.* 40.

44 Secundo † ampliatur, etiam si delegatio fiat à canone, quia licet competat à iure communi, tamen est ex potestate specialiter inducta, & non competente Episcopo, vt sic ex iurisdictione ordinaria, ita Abb. *in dict. cap. cum olim, d.* 5. *quæst.* Rota & Roma. *sup.* & cum Ioan. And. & Domin. Felin. *in d. c. eam te, nu.* 17. *& in d. cap. cum olim ad* 4. *&* 10. *quæst. & in d. cap. verum, vbi supra,* & Thom. Sanchez *dict. numero decimo.*

Ex quo inferunt, † capitulum sede vacante, non 45
posse visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, *clem.* 2. *de statu monach.* & ita tenuit Rota in vna Burgen. visitationis coram D. Oran. 1. Iun. & in alia Burg. procurationis coram cod. 10. Martij 1597. vbi fuit resolutum, *capitulum sede vacante posse visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta vero, nõ, Lapus, Abbas* in c. 1. de maior. & obed. lib. 6. *Abb.* numero 2. *Felin.* 3. in d. cum olim, *Socin.* 185 inæqualiter 2. de accusatio. *Pauinus* 1. parte quæst 7. & de visitatione 2. parte, n. 32.

Quæ ampliatio procedit indistincte, † quamuis 46
Pauinus *d. q.* 7. *n.* 9. *& d. q.* 10. *n.* 4. *&* 5. & Mar. Anton. Genuen. *sup. nu.* 30. & Cuchus *d. tit.* 9. *numero* 80. teneant, capitulo sede vacãte succedere in iurisdictione à iure Episcopo generaliter authoritate Apostolica delegata, si necessarium, vel vtile sit id de quo agitur expediri per capitulum, nec patiatur dilationẽ, nam adhuc capitulum non poterit vti huiusmodi iurisdictione delegata, tanta tamen poterit vrgere necessitas, vt iurisdictio ordinaria intret, licet alias non haberet locum.

Vnde etiam infertur, quod in casibus in quib. in S. 47
Concilio Triden. datur Episcopo facultas, quod procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, qui habentur *in indice, verbo Episcopi,* quibus in causis procedant vt Apostolicæ sedis delegati, capitulũ sede vacante, non succedet in hac facultate delegata, quãuis possit procedere ex potestate ordinaria in causis, in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere.

Et vt in hac re tollatur † æquiuocationis occasio 48
oportet animaduertere, quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus sedis Apostolicæ, vt in terminis *d. clem.* 2. *de visitat. monasteriorum monialium exemptorum,* & in terminis *c. irrefragabili. §. cæterum. de offic. Ordinar. & cap. ad abolendam, in fin. de hæret. & capit.* 1. *§. fin. de statu regul. in* 6. *& clement.* 1. *de supple. negligentia prælat. & clement. quia contingit. de relig. domibus* & in hac iurisdictione non succedit capitulum sede vacante, vt dictum est, aliud est dari à iure, seu Concilio iurisdictionem Episcopo in aliquibus casibus, quam alias nõ habebat, prorogando, & extendendo eius iurisdictionem, & potestatẽ ordinariam, ita vt Episcopus iure proprio, & tanquam ordinarius procedat, & in hac recte succedit capitulum sede vacante, iuxta supra dicta *numero quadragesimo, &* 41. sicut etiam, quando solum tollitur, † & remouetur obstaculum exemptionis, vt *in* 49
clem. 1. *de testament. & in clemen.* 1. *de sepult.* nam tunc reducimur ad ius commune Pauin. *dict. quæst.* 10. *numero* 4.

Et aduerte, † quod quando verba (*authoritate A-* 50
postolica) coniunguntur cum verbis, *concedimus facultatem,* non faciunt iurisdictionem delegatam, sed bene quando iunguntur, potestati faciendi, Pauin. *d. qu.* 10. *n.* 3.

A prædicta regula excipitur † collatio beneficio- 51
rum; nam capitulum sede vacante, non potest beneficia conferre, nec succedit in collatione beneficiorum *cap.* 2. *ne sede vacante, & cap. vnico eodem titulo in* 6. *& cap.* 1. *de institutio. eodem lib.* & hic est vnus, & præcipuus casus exceptus à dicta regula, ex rationibus adductis per glossam Abbas & alios *in d. capit.* 2.

numer.6.& in d.cap.cum olim numero secundo, glossam & Dd.*in d.ca.*1.*de institut.in* 6. Pauinum. 1. *quæstione secunda par.* Rebuff. *in praxi titulo de deuolut. numero* 88. *&* 90. Bermondum *de concubinariis verb. à perceptione fructuum*, Seluam. *de benef.* 2. *part. quæstione vndecima*, Corrasium 2.*part.capit.* 7. *numero primo & secunda* Rosiniacum *capit.*8. *numero* 9.*&* 10. Ioan. Nicol. Gine. *in Enchir. beneficiorum titulo quarto,de generis spect.cap. primo numero* 22. *& quadragesimoseptimo*, & Cuchum *dict. lib.* 2. *tit.* 9. *à num.*4.

52 Eademque ratione, non succedit † capitulum in præsentatione, seu electione, spectan. ad Episcopum, Pauin.5.*q.*2.*par. sub n.*3.*&* 4. & post alios Lambert.*de iure part.*2.*lib.q.*2.*art.*4.Citad. 6. *par.quæst.* 33.*num.*28.

53 Et procedit quamuis † Beneficiorum collatio ad Episcopum pertineat, iure deuoluto, Abb.*in c.cum olim* 1.*dubit.* & ibi Felin. *num.* 3. Ioan. Monach. *in cap.quamquam de elect. in* 6. *ad fin.* Bald. *in cap. ne pro defectu de electione.*Rebuff. *supra num.*93.Corras. *num.* 2. Cuchus *d. titul.* 9.*num.* 92. & Mar. Anton. Genuen.*d.cap.*58 eadem enim militat ratio, quamuis contrarium tenuerit Ioan. And.*in d.cap.quamquam*, & ibi Domin.& Francus *num.*4. & Abbas,*in d.cap.* 3 Zerola *in praxi.*1.*par.verb.capitulum.*§.5.*&* 2. *eod. verbo.*§.10.& Zechus *de benef.& pensio.c.*5.*nu.*5. *circa fin.* & quamuis in hoc non se resoluat Pauin. 2. *q.* 2.*part.*

54 Hæc autem exceptio † intelligitur in collatione libera non vero in confirmatione, & institutione, quæ sunt necessariæ & debitæ; nam capitulum sede vacante, electos iure confirmare potest *d.c. cum olim*,& instituere præsentatos *d.cap.*1.*de institut. in* 6. vt post alios docent Abb.*in d.c.cum olim,sub num.* 2. *& in d.c.*2.*nu.* 6.Archid.Domin.& Francus *in d.c.*1. Pauinus 2.*p.q.* 4.*&* 5. Rebuf.*supra num.*87. *&* 88.& Selua *d.quæstione* 21.*num.*6. & Corras. *d.cap.* 7. *numero* 2. *&* 3.

Vnde etiam collationes Beneficiorum † necessarias,capitulum sede vacãte facere poterit, Rebuf. *in concord.tit.de collatio.* §. *si quis vero,verbo disposuerit.ante fin.vers.* 5. *si collator. & in forma execut. verbo distulerit. post prin.& de nominatio.quæstione* 8.*numero* 49. alias 30.*& quæst.*14.*num.*130.alias 78. *& in praxi titulo de requisitis ad collationem bonam nu.* 22. *& tit.de deuolut. num.* 85 Probus ad Monachum *in cap.fin.de offic.vic.in* 6.*num.* 5. & vt receptum tradit Hippol.Bonacosa *lib.*1.*communium opinionum tit.* 9. 9.*de præben.numero.*13.& Ioseph Ludouicus *titulo de beneficiorum collatione, conclusione vnica versiculo ampliatur* 12. *lib.*3 *communium opinionum*, qui dicunt, quod capitulum sede vacante potest constituere vicarium qui poterit prouidere de beneficiis,quorum collatio est necessaria. & Zechus *d.cap.*5.*num.*3.*vers.* 9.*fallit* vbi ait, quod capitulum conferre non poterit,nisi collatio fuerit necessaria, vt in beneficio debito mandatario,vel nominato,& nouissime post hæc Ioan. VVamesius *consilio* 29.*&* 267.*num.secundo,& consilio* 260.

56 Et ista sententia † videtur esse Millis *in rep.verb. capitulum vacante sede potest:*iuncto §. *sequenti versiculo sed contrarium dicit* & Gemin per eum ibi relati.& de mente Abbatis *in d.c.cum olim,& in d.ca.* 2. *n.*6.Archid.Geminiani,& Franci *in d. cap. de institutio in* 6. Isti enim dicunt quod capitulum potest facere institutionem, & confirmationem, quia sunt necessariæ,& debitæ:videntur sctire capitulum posse prouidere de beneficiis, quorum collatio est necessaria,& debita ad tradita per Aymon. *de antiquitate temporis* 4.*parte.sectione materia ista numero* 50. *versiculo rursus considerandæ est ratio.* videtur etiam esse † de mente Pauini.4. *quæst.* 2.*par.num.*8.& Cuchi *d.titul.*9.*n.*46 qui dicunt,capitulum sede vacante posse postulationem admittere,dum modo nihil obiici postulato possit,quia non nititur mera gratia, sed iuris necessitatem habere videtur,per quam admissionem fit prouisio de beneficio, & tamen hoc non est iure in particulari expressum,idem ergo diceret in collatione necessaria,& debita. 57

Idem etiam videtur tenere † Couarr.*li.*3.*variarum cap.*20.*numer.*7.*ad fin.* ibi,*quamuis non possit capitulum vacante sede beneficia libera collatione conferre* : sentit ergo posse conferre necessaria collatione. 58

Nec obstat ratio Corrasij † qui contrarium tenet *d.*2.*part.cap.*7.*nu* 5.*&* 4.*part.cap.*4.*num.*37. videlicet,quod hic casus lege expressus,non fit,& in collatione beneficiorum,nunquam vacante sede succedat capitulum,nisi vbi lege nominatum cauetur,*d.ca.*2. illa,ibi,*cum nusquam inueniatur cautum in iure,quod capitulum vacante sede fungatur vice Episcopi, in collationibus præbendarum.* Quia respondetur satis constare,quod iure cautum reperiatur, capitulum sede vacante † succedere in collatione beneficiorum necessaria,& debita:in primis quia capitulum sede vacante succedit in omnibus necessariis,glossa *in dict. clement.*1.§.1.*verb.capit..li de hæret.*communiter approbata,vt supra dixi *nu.*Rota *decis.* 6. *de rerum permutatione in nouis num.*1. Mill *d.verb.capitulũ vacãte sede potest*,& alij,& in omnibus,quæ sunt de iustitia,Archid.*in cap.*1.*de maior. & obed. lib.* 6. Bellam. *cons.*20.*num.*13Rosiniacus *d.cap.*8.*post princ.vers.decedente Episcopo*,ibi,*totamque iurisdictionem, & iustitiæ mumia in omni negotiorum genere adscripto Episcopo peragenda plane absoluere.* Secundo, quod † capitulũ succedat in collatione,necessaria,deducitur *ex d.c.cũ olim, de maior.& obed.* ex quo constat, succedere in confirmatione electi,ea ratione,quia est necessaria, & debita.vt explicant doctores citati supra, & eadẽ est ratio in collatione necessaria,& debita,& sic idẽ ius debet esse *l.illud ad leg. Aquil. cum vulga.* 59 60 61

Nec dicatur,† quod capitulum habet potestatem conseruandi, quia hoc est specialiter in iure ibi expressum, nam cum Papa, ibi, in facti contingentia respondeat, nil noui decernit sed respondet, prout alias de iure, & secundum illius regulas generales,ad *cap.in causis de re iudicanda.* Tertio idem deducitur † ex. *cap.*1.*de institut.lib.* 6.vbi dicitur, quod & si capitulum non possit beneficia conferre, præsentatos tamen potest instituere,& sic fit differentia inter collationem liberam,& necessariam, & non liberam,vt est illa quæ fit præsentatis,institutio enim dicitur collatio non libera. Decius *consilio* 121. *nu.* 1. Suarez.5.*tom.disputat.*14.*sect.*2.*nu.*32. Neque † etiam dici potest, quod capitulum habeat istam potestatem instituendi, quia hoc est in iure ibi expressum, nam ille textus non est exorbitans, nec inducit ius nouum, sed emanauit ad declarationem, vt ex contextura & tenore verborum illius constat, & tradit ibi glossa *verb.si capitulum*, & sequuntur Dd. *ibid.* quicquid dicat Lamb.1.*par.*1.*lib.q.*2.*art.*9.*n.*2.*vers.similiter videmus.* 62 63 64

Præterea † dato quod ille tex. esset exorbitans, & limitatorius, reg. quod capitulum sede vacante, non potest Beneficia conferre, tunc in tracta. reg. quod 65

quod in exorbitantibus, seu exceptionibus, quæ fiunt à regulis, fit extensio de similibus ad similia, ex identitate, seu paritate rationis, glossa *verbo mariti in l. si constante*, & ibi Dd. *ff. soluto matrimonio, capit. cum dilecta de confirmatione vtili.* & ibi Abb. 5 *notab.* & Decius, Cassad. *decis. 3. de iure patr. nu. 3. & dec. 7. de causa possess. n. 19.* & post alios plures Couarru. *lib. 2. var. c. 5. n. 7.*

66 Vnde cum sit † eadem ratio in collatione necessaria, & debita, quæ est in institutione, poterit capitulum sede vacante eam facere ex illo text. † & sic in Diœcesi Palentina, Burgen. & Callagurritana, & aliis, vbi beneficia sunt patrimonialia, & debentur filiis patrimonialibus dignioribus repertis, aut nominatis, vicarius capituli sede vacante illa confert, quia ex constitutionib. synodalibus, seu consuetudine, vel alias eis debentur, de quo etiam infra *nu. 89.*

69 † *& seq.* de quibus beneficiis patrimonialibus agit Mandos. *reg. 19. de infirmis quæst. 15.* Hoieda *de incompatibilitate Benef. 1. part. c. 24. ex numero 86. & l. 21. 22. & vigesima secunda. titulo tertio, lib. 1. recopilationis*, & ibi Acebedo, & nouissime, & late Gonçalez *glossa 9. §. 1.*

70 Et ad text. *in dict. cap. illa 2.* respondetur text. † istum, & alios, qui dicunt Capitulum Sede vacante, non succedere in collatione beneficiorum, procedere in collatione libera, & gratiosa, eo quod illa, (cum sit quædam præeminentia,) propter liberalitatem, & gratiam, quæ in ea exercetur in dando cui libuerit, computatur inter fructus, quos Capitulum distrahere non debet, sed futuro Episcopo reseruare, ne ei præiudicium fiat; & est donatio quædam, quæ non censetur ei concessa, vt supra citati *numer. 51.* Ex quibus † rationibus, (quæ non militant in collatione necessaria, & debita vt constat) satis ostenditur quod dicitur, *in dict. cap. illa 2. & similibus* solum procedere in collatione libera, & gratiosa, prout loquitur. ratio enim etiam coniecturata, limitat & restringit dictum ad eius limites, *l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de legat. 2. l. quamuis. §. adigere. ff. de iure patron.* & post Abb. tradit Cassado. *dec. 31. n. 4. & decis. 32. num. 10. & decis. 39. num. 4. sup. regul.* Et sic in collatione necessaria videtur manere firma reg. generalis supra posita, *num. 4.*

71 Nec obstat alia ratio Corrasij de collatione, † quæ fit mandatario, quæ necessaria videtur, & tamen eam Sede vacante, Capitulum facere, nequit *cap. eam te, de rescrip.* quia id ex eo est, quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua Capitulum non succedit, vt dixi, & est *dec.* Rotæ 56. *de concessione præbend. in antiquis.* Quamuis Rebuffus *in d. forma executor. verb. distulerit*, & Zechus *vbi supr.* teneant Capitulum posse facere collationem mandatario, tanquam necessariam, & nouissime VVamesius *supra.*

72 Et contra † Corrasium facit quod ipse docet *d. 2. par. cap. 8. num. 2.* ibi. *Cum tunc collatio non sit voluntatis, &c.* cum Domin. *in c. fi. de officio Vicarij in sexto*, contra Rotam *decisione 43. in antiqu.* quæ est *prima de renuntiationis*, posse Vicarium Episcopi, absque speciali mandato conferendi, conferre beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ab Episcopo habeat, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessaria, quia non possunt huiusmodi beneficia nisi permutantibus conferri, vnde tenet in Vicarium Episcopi, ex generali commissione, transire collationem necessariam, & tamen strictior est potestas Vicarij Episcopi, quam Capituli Sede vacante, quod plura potest, quam Vicarius Episcopi, Pauinus *quæstione secunda tit. secundo, & quæst. quinta, numero 5. part. 1.* Sbrotius *de Vicario Episcopi lib. 1. quæstione 15. num. 6.* de quo *cap. seq. à numero 104.*

Illa vero est collatio necessaria, † quæ est debita 73
certæ personæ, seu certo generi personarum, Rebuf. *in praxi. tit. de collatione, nu. 1. & d. quæst. 14. de nominatio. n. 131.* alias 79. *& seq. & aliis locis supracitatis*, P. Gregor. *de benefi. c. 39. num. 3.* Puteus *decis. 100. numero 3. lib. 3. & decisione 235. libro 2. & decisione* Abulensis Parochialis 24. Octobr. 1594. supra adducta, *capit. 5. num. 93.*

Et sic non † bene loquitur Corrasius *4. p. c. 4. n. 38.* 74
dum ait, non videri sibi admodum tutum asserere, collationem quæ fit nominatis, necessariam esse quãdo concurrentibus pluribus eiusdem anni nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare, &c. nam vt est dictum ad hoc, vt collatio non dicatur libera, sed necessaria sufficit, vel quod sit debita certæ personæ, vel saltim certo generi personarum. facit *l. vnum ex familia. §. 1. ff. delegati 2.*

Et ideo quando patronatus præsentasset † plures 75
æque idoneos, posset nihilominus Capitulum Sede vacante instituere, quem maluerit ex præsentatis, Pauinus *2. part. quæstione quarta, in fin. & quæstione quinta, numero secundo*, & facit quod dicitur *cap. seq. num. 88.*

Ex quibus infertur, quod si aliquod Beneficium 76
† seu Capellania, ex fundatione, & institutione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, &c. Poterit Vicarius Capituli Sede vacante illud conferre, quanuis non sit iuris patronatus, sed mere collatiuum, vt si fundator illud liberum reliquisset à iure patronatus, seu alias ius patronatus esset amissum. Et vbi esset iuris patronatus, & patronus non præsentasset in tempore, & ita post hæc tenet VVamesius *dict. consil. 260.* vbi ait, quod beneficia quæ certæ personæ, seu certis personis in specie affecta sunt, possunt conferri à Cap. Sede vacante, licet secus cum in genere qualificatis personis collatio facienda est, vt magistris, &c.

Et idem erit, quando ratione optionis debetur † 77
Beneficium antiquiori optanti, quo casu, etiam non est libera collatio, sed necessaria, *vt in cap. fin. de consuetud. in 6.* & tradit P. Gregor. *supra numero 4. & d. decis.* Abulen. Parochialis. poterit enim ab illo conferri, &c.

Secundo infertur verum esse † id quod dicitur in- 78
fra *11. par. c. 4. n. 81.*

Tertio ex dictis prætendebatur in † causa mea 79
Abulen Parochialis de la Calcada hodie stãte Sacro Concilio Trident. *sessio 24. de reform. cap. 18.* & constitutione Pij V. super collatione Parochialium, posse Capitulum, seu eius Vicarium, Sede vacante, conferre Parochiales, secluſa reseruatione, ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem Vicarius Capituli potest facere, vt apparet ex illa declaratione S. Congregationis Concilij Toletana adducta *9. par. cap. 2. nu. 8.* vbi dicitur, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria iuxta dicta. Ad quod facit quod † ait Vgo- 80
linus *d. censur. tab. 2. cap. 11. §. 2. numer. 3.* quod hodie ob concursum qui fit de beneficiis, quæ curam animarum habent, collatio libera non omnino videatur.

Rota † tamen 1. Februarij 1593. coram illustrissi- 81

mo D.Millino contrarium censuit ex opinione Corrasij vbi supra, quæ dominis magis placebat, & ex d. declaratione S.Congregationis Toletana, quæ decisio Rotæ sic se habet. *Regulæ quod Capitulum Sede vacante non potest beneficia conferre*, ca 2. ne Sede vacante, cap.vnic. §.Si vero eodem tit.in sexto, *Gemin.* in cap.primo sub numero quarto, de maioritate & obedien. in sexto, *afferebatur limitatio, ex Rebuff.* in praxi, titul.de deuolut.numero 85. & in tract.nominat.quæst.octaua, numero 30. *vt non procedat in collatione necessaria: & adducebatur simile de potestate instituendi & confirmandi, quæ transit in Capitulum, vti necessaria Abb.* in cap.cum olim sub numero 7. versic.sed in confirmatione, & institutione de maioritate & obedien. *Anchar. Gemin. Francus, & alij* in cap. 1.de institutio.in 6. *& ex ista limitatione deducebatur, quod cum Parochiales ex dispositione S. Concilij Tridē. sess.24.c.18.& constitutione S.memoriæ Pij V. sint conferendæ magis idoneis repertis, collationem esse de iustitia, & necessaria, & consequenter Capitulum Sede vacante potuisse conferre, vt de nominatis & graduatis, quibus ex concordatis beneficia debentur, tradit Rebuff.* in locis citatis, *His tamen non obstantibus domini censuerunt, collationem factam Nicolao Garsiæ à Capitulo fuisse inualidam. Ratio potissima fuit, quia iste casus in iure non reperitur expressus, & in collationibus Beneficiorum nunquam Sede vacante succedit capitulum, nisi in casibus à iure expressis*, capit.illa, ne Sede vacante, *Lambert.* de iure patron.libro 1. 9.artic.2.quæstione princip.1.part.1.libr.numero secundo, *per quam rationem in propriis terminis, quod Capitulum Sede vacāte non possit facere collationem necessariam, contra opinionem Rebuffi, tenet Ioan.Corrasius* in tract.de Sacerdot.2.part.capit.septimo sub numero 4. & 5. *mouebat etiam maxime dominos, declaratio Congregationis Cardinalium, Sacri Concilij Trident.interpretum, quæ censuit Capitulum non solum non posse conferre Parochiales Sede vacante, sed neque etiam posse conferre in commendam, quod Capitulo erat permissum.*c.bonæ.*vbi Abb.*num.14.de appellatio. capite vlt.de statu Monach. *Abb.*in c.illa n.4.ne Sede vacante aliquid innouetur. *Nec obstat opinio Rebuffi, quia dominis magis placebat opinio contraria, præsertim stante resolutione Congregationis, nec placuit simile de institutione, & confirmatione, cum Capitulum habeat istam potestatem, quia hoc est in iure expressum, Abb.* in d.cap.illa numero sexto. *Lamber.* in loco citato, versic.similiter videmus.

82 Et 8.Martij† eiusdem anni, coram eod. D.Millino domini steterunt in decisis.

83 Postea tamen † coram illustrissimo Cardinali Blācheto, domini magis ierunt in hoc, quod collatio Parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad eam per alium cogi potest, vt apparet ex dec. supra adductis, *c. 5.n.92.& 93.*

Quod fundamentum videtur magis iuridicum, †ex
84 dict constitutione Pij V. ex qua Episcopo non conferente Parochialem intra sex menses, eius prouisio libera deuoluitur ad Papam, quamuis factus esset concursus, & etiam ex approbatis magis idoneus e-
85 lectus. Vnde apparet approbatos in † concursu, aut etiam electum ex eis tanquam magis idoneum, non habere ius ad Parochialem, nec esse eis debitam absolute, vt sic collatio eius dici possit necessaria, sed solum Episcopum, si vult conferre, debere conferre vni ex approbatis in concursu, quem magis idoneum iudicauerit, & elegerit, iuxta formam Concilij ibi, cui facto suo subiicitur, vt dicitur *in dict.decisio.secunda* coram Domino Blancheto. Si enim approbati † 86
in concursu, aut etiam magis idoneus electus, haberent aliquid ius ad Parochialem, & eis deberetur absolute, vel non fieret deuolutio iuxta dicta infra 10. *part.cap.quarto à numero primo*, vel fieret cum eadem qualitate, & onere, ex Rebuff. *dict.titul.de deuolut.numero* 40. 41. *&* 42. & Corrasio. 4. *part.capitulo quarto.numero* 16. & dictis infra *d.* 10. *partic. cap.tertio, numero* 42.

Et ita in causa Salamantina Parochialis † de Gaia- 87
tes, 1.Decemb.1578.coram D.Brauo quæ est *decisio.* 442. *part.*1. *diuersorum, numero quarto*, dicitur, collationem Parochialis vacantis, sede Episcopali vacante in mense Ordinarij, de iure reseruari successori Episcopo, & sic Ducem Albanum virtute sui indulti, de quo supra *cap.primo, numero* 631. non potuisse præsentare ad Parochialem vacantem, Sede Episcopali vacante, in mense Septembris, &c. Quamuis hodie, cum omnia † beneficia vacantia Sede vacante, 88
sint reseruata ex *reg.* 2. *Cancellariæ* vt dixi *dict.cap.*1. *à numero* 121. poterit Dux præsentare ad Parochiales, & alia Beneficia vacante Sede Episcopali, vacantia in quocumque mense, vt *in dict.cap.primo, numero* 650.

Et ita etiam in terminis beneficiorum patrimo- 89
nialium, † tenuit postea Rota in vna Calagurritana beneficij de Ascarca 17.Maij 1596.coram Dom. meo Corduua, vt in decis. sequen. *Fuit resolutum, Capit. Ecclesiæ Cathedr. Calagurritanæ non habuisse facultatem conferendi beneficium, de quo agitur, sede Episcopali vacante*, cap.illa ne Sede vacante, *& ibi Doct.Gemin.* in cap.1.numero 4. de maioritate & obedien. in sexto, *Rebuff.* in praxi titul.de deuolut. numero 70. & 71. *quia non succedit in iuribus Episcopi, nisi in casibus à iure expressis, Abb.* in capitulo secundo numero tertio, ne sede vacante, *nam cum hæc sit regula prohibitoria, omne id intelligitur esse expresse prohibitum, quod specialiter non est permissum.*l.1.§. si quis hoc interdicto, de itinere actuque priuato. cap.auditis. *vbi Abb. Felin. & cæteri* de præscript. *Rum.* consil.157.numero 19.libro primo. *Alexand.* in l.si conuenerit. numero 4.de re iudicat. *Paris.* consilio 112.numero 53.libro 1. *Nec obstat, quod Capitulum succedat in iurisdictione, vacante sede*, cap cum olim de maioritate & obedientia, *quia iste actus receptionis, est similis collationi, & tanquam mixtus debet successori reseruari*, dict.cap. secundo, ne sede vacante, cap.vnic.§.fin. eodem titulo in 6. *Minus refragatur, quod iste non sit casus liberæ collationis, cum sit recipiendus ex filiis patrimonialibus, qui in concursu magis idoneus fuerit iudicatus, quia non propterea pertinet ad Capitulum, tanquam collatio necessaria, illa enim necessaria collatio dicitur in proposito, ad quam Episcopus tenetur, & potest compelli, & quæ incipit à tertio vt à patrono, non autem quando totus actus dependet ab illius potestate, prout electio, & institutio magis idonei, quemadmodum resolutum fuit in illa Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram illustrissimo Blanchero, vt in præsenti contingit, cum de illo tempore, nullus beneficiatus adesset in illa receptiua Ecclesia, qui electum reciperet, vnde iudicatus dignior per Ordinarium instituendus erat, iuxta constitutiones illius diœcesis, quæ cum istam facultatem instituendi solis Ordinariis tribuant, dato millies, quod iste actus iustitiæ, & iurisdictionis sit, tamen in eo Capitulum sede vacante non succedit, cum in illo nullam cum Episcopo communionem ha-*

habeat, ad tradita per Abb. in d.cap.cum olim penul. versi. 5. dubitatur, de maioritate & obedien. *maxime in materia prohibitiuæ collationis ad Feli.* in d.cap. cũ olim num 3. *vbi ex supradictis voluit, quod licet collatio iure deuoluto iustitiam respiciat, tamen Capitulum vacante sede in eo non succedit, sed Episcopo ratione honorificentiæ reseruatur.* Refert & sequitur Gonçalez *glos. 9. §. 1. n. 77. & glo. 45. num. 20.*

Sed cum filius patrimonialis, in concursu magis
90 idoneus iudicatus † habeat ius ad beneficium, & ei absolute debeatur, sicut præsentato, ita vt Ordinarius possit per superiorem compelli vt ei conferatur, seu ab eo appellari iuxta dicta infra *d. 10 par. ca. 4. num. 5. & 9.* videtur collatio vere necessaria, & de iustitia, & consequenter in ea succedere Capitulũ sede vacante, & esse longe diuersum ac in Parochialibus. Et in materia collationis necessariæ, & iustitiæ, appellatione Ordinarij veniet Capitulum vacante sede, sicut etiam veniet Vicarius Episcopi. Quamuis ad effectum vt intret alternatiua, & indultum Cardinalium dicatur libera collatio, cum fiat sine præsentatione, & interuentu alterius vt supradictum est *c. 1. n. 476.* id tamen non procedet stante *reg. 2. Cancellariæ*, reseruatoria beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, de qua supra *ca. 1. à num. 221.* in qua ineluduntur etiam beneficia patrimonialia, quæ prouidentur per Episcopum absque alterius præsentatione, vel electione, nisi adsit indultum in contrarium iuxta supradicta *d. c. 1. à nu. 559. & 565.*

Alter casus exceptus à prædicta reg. *num. 4.* † po-
91 sita; hodie est ex S. Concilio Trid. *sess. 7. de reform. cap. 10.* ex quo non licet Capitulis Ecclesiarum sede vacante, infra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione, arctatus non fuerit, concedere: & si secus fiat Capitulum contraueniens Ecclesiastico, subiaceat interdicto, & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant, in maioribus vero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Episcopi sint ipso iure suspensi, ita Concilium *ibi, & in c. 10. sessione 23. de reform.* pœnam istam impositam iis, qui contra decretum à Capitulo Episcopali sede vacante literas dimissorias impetrant, ad illos qui eadem literas non à Capitulo, sed ab aliis quibusuis in iurisdictione Episcopi loco Capituli sede vacante succedentib. obtinerent, mandat extendi, concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & Beneficio per annum sint ipso iure suspensi, & notant Mayolus *de irregularitate libro quarto, cap. 2. numero 3.* Salcedo *in pract. crim.* Bernard. Diaz *cap. 26. verb. sine licentia.*

Et ex Bulla Sixti V. contra male promotos, †or-
92 dinati cum literis dimissoriis, seu licentia Capituli sede vacante contra d. decretum, erant absolute ipso iure suspensi, & absolutio Rom. Pontifici reseruata, sed illa iam per Clem. VIII. ad terminos sacrorum Canonum, & dispositionem S. Concilij Trident. adducta est, vt dictum est sup. 2. *par. cap. vltim. num. 70.*

Et super *d. c. 10. sess. 7.* S. Congre. eiusdem † Con-
93 cilij fec it declarationes sequen. Prima, *post annum sedis vacantis, Capitulum literas dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacãte, sic ipsum Concilium Trident.* Secunda, *Concilium Prouinciale statuere non potest, vt Capitula non remittant ordinandos ad alios quam ad comprouinciales Episcopos, nisi id faciat ex rationabili causa pro correctione scilicet Prouinciæ 15. Martij 1586.* Tertia, *an Concilium Prouinciale possit restringere potestatem Capitulis hic tributam, scilicet vt non concedant post annum literas dimissorias, ordinandis ad titul. patrimonij, vel pensionum. Respon. in hac re obseruandum esse* cap. 2. sess. 21. de reform. *quod docet, obtinentes patrimonium, vel pẽsionem, non promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse.* Quarta, *Capitulum sede vacante post annum non arctatis concedere dimissorias ordinandi ad titulum patrimonij, seu pensionis, non posse Congregatio respondit, sed hanc facultatem esse reseruatam iudicio proprij Episcopi.* Sed aduerte hoc non videri receptũ, saltim in Regnis Castellæ.

Quinta, *Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo, exercendi Pontificalia in eorum Ecclesiis, & ordines conferendi, tam clericis illius diœcesis, quam exteris habentibus literas Episcoporum suorum, iuxta formam huius decreti,* vide Puteum *dec. 407. lib. 2.* Nauar. *consil. 44. de temporibus ordinat.* qui id tenent.

Sexta, *Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram, & in minoribus ordinib. constitutos non suspendi.*

Septima, *Hoc caput censuit Congregationem non procedere in infinito solum charactere primæ tonsuræ.*

Octaua, *Vicarius Capituli sede vacante, infra annum potest concedere litteras dimissorias ad primam tonsuram, ei qui est præsentatus à patronis laicis, ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.* Nona, *ibi,* si in minoribus, &c. *ad minores ordines sic promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare, & beneficia obtinere, non autem priuilegiis clericis concessis gaudere.* Decima, *An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ. Resp. Ad Capitulum pertinet, si Episcopus sit notorie hæreticus. 1588.* Vndecima, *An eo casu, quo Capitulum potest concedere dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeãt cõuenire sine difficultate, sufficiat habere literas dimissorias ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ. Respon. sufficit habere literas dimissorias à residentibus Capitularibus, etiam si vnus dumtaxat resideret.*

Duodecima, *An omnino sufficiat sine dispensatione vel dimissoriis, adire pro suscipiẽdis ordinib. ad vicinio-rem Episcopum, seu Metropolitanum. Resp. Non adeũdum vicinum, neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.*

Sed hic est graue dubium, † an d. decretum Cõ- 94
cilij comprehendat primam tonsuram, ita vt Capitulum, seu vicarius sede vacante, non possit infra annum dare dimissorias etiam ad primam tonsuram. Et videtur non comprehendere *ex d. declaratione 6. & 7.*

Nihilominus verius videtur contrarium, † nam 95
Concilium *in d. cap. 10. in princip.* generaliter & absolute dicit, quod non liceat Capitulis infra annum ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas concedere, & ita tenent Nauarr. *consil. 27. de temporibus ordinat.* & Fr. Man. Rodriguez qui eum sequitur *in sum. 2. tom. cap. 14. num. 6.* vbi docent non posse Capitulum sede vacante dare dimissorias, et-

iam ad primam tonſuram, & conſequenter cum intra annum non reputetur, quo ad hoc ordinarius, non potuiſſe quem, cui Nuntius Hiſpaniæ dedit dimiſſorias, vt poſſet Ordinari ab aliquo Antiſtite, cum teſtimonio idoneitatis à prouiſore accepto, ordinari prima tonſura virtute illarum, cum teſtimonio prouiſoris Capituli ſede vacante, quamuis Nuntius ſciuiſſet eſſe ſedem vacantem, ex *cap.8.ſeſſ.23.de reformatione, &c.* idem tenet Mar. Anton. Genuen. *capit.85.numer.15.* & ita communiter intelligitur & practicatur, & videtur colligi ex *declaratione* 8. quæ loquitur in arctato ratione beneficij recipiendi.

96 Nec obſtat *declaratio* † 6. & 7. quia intelligitur, quod dict. decretum non comprehendat primam tonſuram, quod ad pœnas ibi impoſitas contra ordinatos, quia eas ſolum imponit contra ordinatos in minoribus, & in maioribus ordinibus, & appellatione minorum ordinum, ſecundum communem vſum loquendi, particulariter Concilij, ſolum intelliguntur quatuor minores, & non prima tonſura, quæ ab illis condiſtinguitur, vt apparet ex Concilio *ſeſſ.23.c.4.5.6.10.& 11.* licet etiam prima tonſura ſit & dicatur ordo, vt dicetur infra 7.*par.cap.1. à numero* 2.

Secundo eſt dubium, quomodo ſint intelligenda
97 † illa verba Concilij *dict.capit.10.ſeſſio.7.* de arctatis occaſione bneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue reci-
98 piendi. Et quidem clarum eſt, illos dici † arctatos occaſione beneficij recepti, qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur ſe promoueri facere, vt qui obtinet Parochialem Eccleſiam eſt arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum ad ordinem illi annexum. Et idem eſt in aliquibus beneficiis, ſeu Capellaniis, requirentibus ex inſtitutione ſeruitium perſonale, ſeu aliquem ordinem.

99 Difficultas eſt, † qui dicantur arctati occaſione beneficij recipiendi. Et credo illos dici arctatos occaſione beneficij recipiendi, qui habent ius, ſeu ſunt vocati ad aliquod beneficium vacans, ſeu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem, quo illi carent, hi nimirum videntur arctati ad talem ordinem, occaſione beneficij recipiendi. Ita P. Ledeſma *in ſum.de Sacram.ordinis c.8.3.concluſ.* Ille et-
100 iam videtur arctatus occaſione beneficij † recipiendi, qui cum non ſit ordinatus prima tonſura, eſt præſentatus ad beneficium, vt *in d.declaratione* 8. de qua vide infra 7.*par.c.1.n.30.*

101 Electus vero in concurſu † ad beneficium curatum, cuius collatio facienda eſt à Papa non poteſt interim dici arctatus, nec occaſione beneficij recepti, quia illud tunc non habet, nec occaſione beneficij recipiendi, quia non requiritur actu Sacerdotium &c. & idem erit in præſentato ad aliquod beneficium, ſeu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obtinens tenetur ſe facere promoueri.

102 Præterea non dicitur arctatus occaſione † beneficij recipiendi, is cui aliquis vult reſignare aliquod beneficium requirēs actu ordinem quo ille caret, hoc enim eſt mere voluntarium, &c.

103 Rurſus aduertendum eſt, Nuntio Hiſpaniarum ſolere † inter alias dari facultatem, *Licentiam tribuendi quibuſuis in ætate legitima conſtitutis, & alias ad id idoneis Sacerdotali militiæ aſſcribi volentib. qui competenter beneficiati & arctati fuerint, vt ad omnes etiam ſacros & Presbyteratus ordines, à ſuo ordinario, vel cum eiusdem aut Vicary ſui teſtimonio, à quocumque alio maluerint Catholico Antiſtite, gratiam & communionem Apoſtolicæ ſedis habente, extra Romanam Curiam, & in propria diœceſi reſidente tribuere, etiam Dominicis, & aliis feſtiuis, extra tempora à iure ſtatuta ad ſacros etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis promoti, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare poſſint.* Ita in facultatibus Cæſaris Speciani Nuntij Sixti V.

Ex quibus apparet, † Nuntium Hiſpaniæ non poſ- 104
ſe etiam ſede aliqua Epiſcopali vacante dare dimiſſorias, niſi competenter beneficiatis, & arctatis, & ſic in caſibus in quibus Capitulum ſede vacante non poteſt dare dimiſſorias, nec ipſum Nuntium poſſe, quicquid dicat P. Ledeſma ſupra *tertia difficultate*, quamuis hoc male fuerit ſeruatum annis præteritis.

Et quamuis alias, † poſſit quis promoueri cum li- 105
teris dimiſſoriis Legati de latere, vt tradit Iacob. de Graffiis *in deciſ.aureis caſuum conſcien.lib.4.cap.27. n.27.* tamen id eſt intelligendum, modo eius probitas, & mores teſtimonio ſui ordinarij commendentur, ex decreto Concilij *ſeſſ.23.capit.8.* ad quem effectum, non dicetur ordinarius intra annum Capitulum, ſeu eius Vicarius ſede vacante, reſpectu eorum qui non ſunt arctati, vt per Nauar. & Manu. Rodriguez *ſupra.*

CAP. VIII.

De Vicario Epiſcopi.

SVMMARIA.

DE Vicario Episcopi an poſſit beneficia conferre, numero 1.

Vicarius Episcopi debet eſſe clericus ſaltim primæ tonſuræ: nam laicus Vicarius eſſe non poteſt, n.2. Nec clericus coniugatus, n.3. Nec bigamus, niſi fuerit diſpenſatus ad ordinem ſusceptum, etiam ſoluto matrimonio num.4.

Nec qui fuit Iudex maleficiorum, & protulit ſententias mortis poteſt eſſe Vicarius, etiam ſi poſtea, vel antea ſit factus clericus, quia eſt irregularis, & ſic incapax iurisdictionis Eccleſiaſticæ ſecundum Felin. & alios, nu.7. Sed improbatur iſta ſententia nu.8. Non ſolum quando commiſsio fuit facta ante irregularitatem incurſam, ſed etiam quando poſt, nam etiam facta irregulari, eſt valida, excepto casu de clerico coniugato, ſeu bigamo, &c. à n.9.

Hodie in his Regnis Caſtellæ & Legionis, officialis ſeu prouiſor, vel Vicarius generalis, ſeu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius, iurisdictionem Eccleſiaſticam obtinentis, debet eſſe conſtitutus in ſacro ordine, alias deputatio, & electio eſt nulla, &c. Ex breui Clementis VIII. cuius tenor ponitur, n.11.

Iſtud breue comprehendit etiam Vicarios & prouisores ad præsens exiſtentes, n.12.

Sed non videtur adhuc ligare ex defectu publicationis, quia non publicatum, ſed ſolum intimatum Episcopis aut etiam prouisoribus, & ad hoc vt lex, ſeu conſtitutio liget, neceſſarium requiſitum eſt, quod ſolemniter edatur & publicetur, & ante publicationem non ligat, etiam data ſcientia, numero 13. & 14. Quod procedit etiam ſtante clausula decreti irritantis numero decimo quinto & 16. vbi ponitur deciſio Rotæ, & in

ipso

ipso breui ad fin. mandatur executoribus, quatenus solemniter publicantes faciant obseruari, quæ publicatio saltim debet fieri in curia Regis, vbi Nuntius residet numero 17. & 18. neque intimatio facta Episcopis aut Vicariis potest dici publicatio, &c. numero 19.

De Vicario Episcopi qui sunt videndi, n. 20.

Vicarius sicut Episcopus Ordinarius est nu. 21. & idem est in Vicario Capituli sede vacante, nu. 22. quamuis esse delegatum teneant aliqui relati, n. 23.

Non tamen ex eo est Ordinarius, quod lex det huiusmodi iurisdictionem Vicario, nam verius eam accipere ab Episcopo eum deputante, n. 24. sed ex eo quod iuris permissione, & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eorum locum teneat, &c. num. 25. qua ratione idem est dicendum in Vicariis seu locum tenentibus prætorum, num. 26.

Id limitatur primo, vt procedat in Vicario generali, qui facit vnum consistorium cum Episcopo, &c. nu. 27. & ideo ab eo non potest appellari ad Episcopum, & potest esse delegatus Apostolicus n. 28. Secus in foraneo, quem Episcopus in aliquo loco, seu parte diœcesis constituit, vel ad certos actus seu causas, quia dicitur delegatus: nec facit vnum consistorium cum Episcopo, & ab eo appellatur ad Episcopum, nec potest esse delegatus Apostolicus, n. 29.

A Iudice Metropolitano Archiepiscopi Compostellani, residente in ciuitate Salamantina, tanquam Vicario foraneo, potest appellari ad Archiepiscopum ex Rota num. 30. Nec is potest esse Delegatus Apostolicus, vel Nuntij, seu Legatus, n. 31.

Reprobatur sententia Germonij, tenentis à Vicario foraneo ad Episcopum appellari non posse, n. 32.

Reprobatur doctrina Sbroty dicentis non dari appellationē ad Episcopum à sententia Vicarij generalis constituti in ciuitate tantum, n. 33.

Reprobatur doctrina D. Anton. Syluestri & Cuchi, dicentium Vicarium foraneum esse ordinarium, & idem consistorium cum Episcopo, si ad vniuersitatem causarum sit deputatus, nu. 34. Solum dici potest delegatum ad vniuersitatem causarum, esse instar ordinarij, seu quasi ordinarium, & ideo subdelegare posse, numero 35.

Vicarius, quem ponit Archiepiscopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videtur Vicarius generalis, & principalis, si non est positus cum potestate generali ad totam diœcesim; nec etiam Vicarius Matriti, nec Compluti, cum nō sint positi ad totam diœcesim, nec in ciuitate vbi est sedes, & consequēnter non possunt esse iudices Apostolici, nec expedire literas dispensationum, & alias directas officiali Toletano, & si illi essent Vicarij generales, & principales, non posset ab eis appellari ad consilium Archiepiscopi, num. 36. Nec Vicarius Compluti, & Matriti, dirigantur commissiones, saltim à Papa, (quicquid dicat Flores,) sed directæ officiali Toletano eis præsentantur per errorem, numero 37.

Reprobatur Flores, dicens quod si Vicarij positi in dict. Oppidis essent æque principales, (prout erant Vicarij quos habebat Episcopus Palentinus, Vallisoleti, & Palentiæ) essent capaces etiam de rigore iuris dictarum executionum, &c. n. 38.

Tunc tantum Vicarius generalis positus in oppido diœcesis esset principalis, quando in ciuitate non est alius Vicarius generalis, &c. n. 39.

Secundo illud limitatur, vt procedat in his quæ veniunt ex generali commissione, secus in his quæ requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his Vicarius erit delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum, n. 40. Quando ista separatim committerentur, alias secus, n. 41. & 42.

Quando separatim committuntur, quæ requirunt speciale mandatum, non erit tota iurisdictio ordinaria, etiam si in commissione fiat mentio Vicariatus, nisi quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, n. 43. & 44.

Rebrobatur sententia Lapi & aliorum, quod siue insimul, siue in diuersis temporibus, fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum requirentium speciale mandatum & addatur clausula generalis, nempe (& ad omnia alia requirentia speciale mandatum) tunc tota iurisdictio erit ordinaria, n. 45.

Vicarius Episcopi, quæ sunt meræ gratiæ expedire non potest, nu. 46. vnde ex generali mandato dispensare non potest n. 47.

Sic in terminis Concilij Triden. sess. 24. de refor. cap. 6. non potest Vicarius generalis Episcopi dispensare in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus posset illi cōmittere eam facultatem, etiam in genere, &c. nu. 48. & 49.

Sic etiam Vicarius generalis Episcopi, non potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam in materia dispensationis, qualis est ista, appellatione ordinarij, non venit: quamuis alias comprehendatur, & etiam sub nomine Episcopi contineatur à n. 50. Quamuis contrà teneant aliqui relati, n. 54. & n. 55. refertur decretum Concilij Prouincialis Toletani, & Mediolanen. & n. 61. declaratio S. Congregationis.

Commendatarius & alij Prælati inferiores, habentes quasi Episcopalem iurisdictionem, etiam exempti, & nullius diœcesis, non possunt remittere denuntiationes ex declaratione Papæ & Sanctæ Congregationis contra Nauarr. & alios: quorum doctrina videbatur satis conformis literæ Concilij, & practicatur in Hispania, à nu. 56. Quæ declaratione stante, in huiusmodi locis, pro remissione denuntiationum recurrendum erit ad Episcopum, in cuius diœcesi, seu intra cuius fines est locus, & si id non constet ad viciniorem, vt alias circa ordines. n. 59. & 60.

Reprobatur sententia Menochij & Cephali, quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare eius Vicario facultatem remittendi denuntiationes, numero 62.

Quæ sunt institiæ & necessitatis, expedit Vicarius, & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam, numero 63. & sexagesimo quarto. Et regulariter Vicarius omnia potest quæ Episcopus, n. 65. & potest omnia exceptis prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, n. 66. Et quæ sint illa quæ requirunt mandatum Vicarij speciale remissiue, n. 67.

Si in mandato exprimitur aliquid requirens mandatum speciale, adiecta clausula generali, (& ad omnia alia) etiam si mandatum exigant speciale, poterit Vicarius etiam alia facere, quæ requirunt mandatum speciale, n. 68. dummodo non sint grauiora, vel maiora expressis, n. 69.

Post expressum aliquid requirens speciale mandatum, non sufficeret dicere, & generaliter ad omnia alia, nisi addatur, etiam si mandatum exigant speciale, num. Septuagesimo, nec contrarium voluit alias Rota, quæ præcipue fundatur in verbis, Largo modo, numero 91.

Clausula cum libera, vel cum plena potestate, inducit

mandatum speciale, n. 72. vbi pœnitus decisa Rota, nec tunc requiritur expressè aliquorum specialium, contra Sbrotium, n. 73.

Clausula quod possit omnia, quæ dominus facere posset, importat mandatum cum libera. 74

Clausula, quod promittit habere ratum & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum cum libera, n. 75

An si Episcopus daret Vicario mandatum generale, ad omnia, exceptà collatione beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum, per hanc exceptionem veniant alia requirentia speciale mandatum, à .76. ponuntur sententia Dd. affirmativa & negativa, & resolvitur distinguendum esse, an detur tale mandatum, non dicendo ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, excepta &c. sed dicendo, ad omnia excepta talia re, &c. & tunc prout edit sententia negativa, alias procedit sententia affirmativa.

Vicarius, sine speciali mandato, non potest conferre beneficia n. octuagesimo, cum collatio beneficiorum sit quædam donatio, quæ non venit in generali concessione, seu mandato etiam cum libera, & in generali concessione non veniant illa quæ non esset quis in spem verisimiliter concessurus, n. 8.

Eadem ratione, non potest Vicarius sine speciali mandato, præsentare ad beneficium pertinens ad præsentationem Episcopi, n. octuagesimo secundo. Imo data potestate conferendi, non posset præsentare, nisi esset adiecta clausula generalis contra Lamber. n. octuagesimo tertio.

Vicarius poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quæ sunt necessitatis, & iustitiæ, n. 85 contra Rebuffum, & Zechum relatos, numer. 86. & ita censuit S. Congreg. Concilij in declaratione Abulens. posita num. 87.

Id procedit, etiam si esset locus gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneis, nam adhuc potest Vicarius instituere, numero 88. & ponitur decis. Rotæ.

Dicitur in d. declaratione si non haberet Vicarius mandatum limitatum, sed generale, quia cum Vicarius accipiat potestatem, ex commissione Episcopi, potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat, n. 89.

Contra d. resolutionem & d. declarationem S. Congregationis obicitur alia declaratio contraria, n. 90.

Secundo obicitur quod alias in simili de excommunicationibus ad finem reuelationis S. Cong. censuisse videtur, ita demum a Vicario generali Episcopi posse decerni, si ad id habeat speciale mandatum, n. 91. vbi ponuntur declarationes.

Primæ obiectioni respondetur, quod esto d. declaratio sit certa, stat tamen est declarationi Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudine possit dubitari, &c. numero 92.

Secundæ poterat responderi, requiri ibi speciale mandatum propter verba maxime fortia enixa & geminata, quibus concilium reseruat Episcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, n. 93. Sed verius est, Vicarium generalem posse decernere dictas excommunicationes sine speciali mandato, etiam stante Concilio, & ita censuit S. Congregatio, vt in declarationibus quæ adducuntur, & respondetur ad declarationes in contrarium adductas, à n. 94.

An sicut Vicarius Episcopi, sine speciali mandato potest instituere, ita etiam possit iudex causæ delegatus, numero 100 Resolvitur non posse, sed solum pronunciare esse instituendum, & ad Clem. auditor de res. ript. quæ habet etiam locum in gratia commissa ordinario in forma digna, respondetur, quod solum procedit, in auditoribus Romanæ Curiæ, à numero 101.

Nihilominus contrarium seruatur in praxi, nam semper videmus delegatos à Nuncio facere collationem, & institutionem, quæ praxis videtur posse saluari & sustineri ex clausulis, commissionum cum inciden. &c. n. 103.

Poterit etiam Vicarius conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ex causa permutationis ab Episcopo habeat, quia ista collatio non est voluntaria & libera, sed necessaria, &c. & sic posset etiam conferre beneficia nominatis, & facere aliam quæ alibet collationem necessariam, quamuis aliqui contra teneant, non tamen poterit (etiam hodie stante concilio) conferre parochiales, &c. a n. 104.

Si solum haberet facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset Vicarius admittere resignationem ex causa permutationis n. 110. Quamuis P. de Perusio contrarium videatur velle n. 111.

Vicarius speciale mandatum habens, siue dubio confert beneficia, etiam liberæ collationis, n. 112. vbi qui sunt videndi de hoc.

Quod dicitur speciale, debere esse mandatum conferendi, intelligitur vt non tamen ad certa beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis si, hoc enim non valeret, sed solum exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia, debet tamen esse generalis, n. 113. Generalis tamen est, si data esset ad conferre. Beneficia certi loci, seu certæ partis diœcesis, dummodo ibi sint plura beneficia, aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacatura, aut beneficia simplicia aut curata tantum, aut beneficia certi valoris, aut vacantia tali modo, n. 11

Sufficit ad conferendum habere mandatum generale, cum libera seu cum clausula, (quod possit omnia facere) quæ posset constituens secundum Bart. Paulum & Ferretum contra Flam. Paris. à n. 115. Sed verius videtur, ad conferendum non sufficere tale mandatum, etiam cum libera, n. 118.

Episcopus non potest dare facultatem conferendi beneficia, nisi Vicario suo seu officiali generali, n. 119. Et debet esse Vicarius generalis, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, nam Vicarius generalis sic tantum dicitur à n. 120.

Sed verius est sufficere quod sit generalis Vicarius in spiritualibus iuxta sub eadem materiam collationis beneficiorum, nu. 122. Nam & Vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, & ei liberæ dirigantur, & possint causæ committi per rescriptum Apostolicum, &c. Bonifacium & Paulinum, numer. 123. & seq.

Sufficeret esse Vicarium generalem certi loci, vt posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, licet alias non sit Vicarius generalis, n. 125.

Poterit Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, illa conferre, etiam extra diœcesim, sicut Episcopus potest, n. 126. contra Bald. Barbatiam, & alios relatos, n. 127. Nam iurisdictio voluntaria, cuius est est collatio beneficiorum, exerceri potest extra territorium, etiam si sit delegata, seu concessa ab inferiore à Principe, n. 128. & seq. & n. 130. respondetur ad l. 2. vers. apud Legatum, de offic. proconsulis.

Non

Non solum confessores ordinarij, vt parochi, possunt audire confessiones subditorũ extra parochiam, seu diœcesim, sed etiam delegati, nu.131. Quod tamen hodie stante Concilio intelligitur, dummodo isti delegati sint approbati in diœcesi, in qua audiunt huiusmodi confessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi, cõtra aliquos, à n.132.

Quamuis interesse matrimonio nõ sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio, vel alio sacerdote de eius licentia valet, &c. tamen cum reducatur ad iurisdictionem voluntariam, non solum proprius parochus alicuius contrahentium potest assistere matrimonio valide, & licite, in aliena prorsus parochia, seu diœcesi, sed etiam priuatus sacerdos de licentia parochi, &c. ex Congreg. Concil. à numero 135.

An sicut collatio beneficiorum potest fieri extra diœcesim, possit etiam fieri institutio præsentati, seu confirmatio electi, à num.138. referuntur sententiæ Dd. & resoluitur cum Lamber. quod si proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione, vel in forma iudicij, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu iudicis loci, & partibus non contradicentibus, quamuis lata sententia intra territorium de instituen. institutio ipsa posset fieri extra: si vero discussio negotij esset extraiudicialis, & absque strepitu, & forma iudicij, totum potest fieri extra territorium, &c.

Non poterit Vicarius conferendi beneficia facultatem habens, ipsi Episcopo, etiamsi alias esset capax, beneficium conferre cum vna persona, seu vnum corpus censeatur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, quando conferret vt ordinarius, non vt delegatus, &c. numero 143. & seq.

Substitutus à Vicario habente potestatem substituendi, potest Vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus, & iure Episcopi confert, non Vicarij, n.145. sicut procurator substitutus, potest præsentare procuratorem substituentem, n.146. & substitutus à Vicario habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, potest conferre beneficia substituentis resignatis, n.147.

Mouetur difficultas, quod Vicarius Episcopi non potest facere, seu substituere alium Vicarium, licet possit cõstituere delegatum ad vniuersitatem causarum, num.148. & sequen. quod procedit siue fuerit constitutus ab Episcopo cum facultate substituendi, siue non, nisi ad modicum tempus ex causa, nu.150. & seq. vbi ponitur decis. Rotæ, nec ad substituendum ad tempus ex causa requiritur facultas substituendi, seu consensus Episcopi, vel consuetudo, n.152. iuxta quod sunt accipiendæ decis. relatæ, n.153.

Sententia aliorum absolute tenentium Vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, poterit tantũ procedere quando fuissent insertа verba illa videlicet, damus potestatem substituendi alium, quem nos Vicarium cum eadem potestate substituimus, vel quando Episcopus daret potestatem substituendi suo nomine: nam tunc procedit ratio supradicta, quod substitutus videtur ab Episcopo positus, n.154. 155. & 156. Nec in istis casibus potest dici dare Vicarium incertum, quia per substitutionem, vel nominationem substituentis, qui repræsentat personam Episcopi certificatur, &c. n.157.

Quod dictum est quod substitutus à Vicario habente potestatem substituendi conferre potest Vicario substituenti, solum procedit iuxta dicta, quando habet potestatem substituendi cum clausula, quem nos cum eadem potestate substituimus, seu nomine Episcopi, aliàs secus, & si substitueret ad tempus ex causa, n.158. & seq.

Sic etiam procedet communis sententia glo. & aliorum, q licet delegatis inferioris à Principe, non possit subdelegare, nisi habet ad hoc speciale mandatum, poterit subdelegare, contra quam tenent alij, procedit inquam, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu cum clausula, per te, vel per alium, addat quod ex nunc illi delegat, cui delegatus commiserit, aliàs non videtur posse procedere, nec quando datur simpliciter facultas subdelegandi censetur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarij, sicut nec delegatus à Principe, &c. à num.160. & respondetur fundamentis communis sententiæ.

Communis etiam posset procedere in delegato cum facultate substituendi ad actum iurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ, vt ad conferendum beneficium, & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, seu ad certum ministerium, nam in his videtur eadem ratio ac in procuratore, n.173.

Et si Vicarius habens facultatem conferendi fuerit reuocatus valet collatio facta ab eo reuocationem ignorante, n.174.

Similiter collatio Beneficij facta à Vicario Episcopi, reuocato per mortem Episcopi stante eius ignorantia valet. n.105.

Differentia est inter reuocationem factam per Episcopum, & reuocationem per mortem Episcopi, aut aliam vacationem Episcopatus, quando in reuocatione facta per Episcopum requiritur intimatio per ipsum, aut de eius ordine facta, aliàs valebunt gesta per eum, etiam si habeat notitiam reuocationis, & publice sit nota contra aliquos, reuocatio autem per mortem, vel aliam vacationem habet effectum, etiam non intimata, valent tamen gesta per eum, quando communiter ignoratur mors, &c. à n.176.

De materia reuocationis procuratoris ad resignandum, & illius intimatione requisita remissiue, numero 180.

An sicut Vicarius Episcopi non potest beneficia conferre, sine speciali mandato, ita etiam non possit Vicarius Papæ, à n.181. resoluitur contra Corrasium non posse, etiam si Vicarius esset Cardinalis contra Barbatiam. Licet in Cardinali facto Legato vrbis à Papa ab ea recendente, verius videtur posse conferre beneficia infra limites legationis consistentia, etiam vrbis, nisi obstaret reseruatio, &c.

IAm de Vicario Episcopi, † an possit beneficia conferre, succedit tractatio. In qua permittendum est primo, quod Vicarius Episcopi debet esse clericus, saltem primæ tonsuræ, † nam laicus Vicarius esse non potest, *cap. quoniam, c. in 9. 16. q. 7. & c. 2. de iudicijs*, & ibi Dd. & nouissime Sahagun. *n.* 110. Francus *in c. 1. de offic. Vicarij in 6. num. 6.* & ibi Probus ad Monach. *à numero* 11. Rebuff. *in praxi, tit. de vicarijs Episcoporum, numero* 35. Cuchus *in institutio. maioribus libro 2. titulo 8. numero* 46. Lancellot. *in institutio. can. lib. 1. titul. de offi. Vicarij, §. 2.* Iac. Sbrotius *de*

Vicario Episcopi, lib.1. quæst.31. Hoieda *de incompat. Benefic. 2.p.cap.10. numero 1.* Zechus *de republica Ecclesiast. cap.23 de Vicario Episcopi §.1 numero 2.* Armill. *verb. vicarius, num.6.* Fr Lud. de Miranda Franciscanus *de ordine iudiciario 2.art.7.* & Suarez 5. *tom. disput.2. sect.3 n.8. 9. & 10.* Nec clericus coniugatus, † ex
3 *c.1. de clericis coniugatis in 6* Domin. *num.8.* Francus 6. Probus *num.12. in d.cap.1. de offic. vicary in 6* Felin. *in d.c.2. de iudicijs num.6.* Decius 123. & 124. & Sagahun. *d. num.110.* Rebuff. 36. Cuchus 48. Sbrotius 5. Hoieda 11. Zechus, Armill. & Suarez. *num.10 vbi sup.* & Zerola *in praxi Episcopali 1.p. verb. vicarius dub.7.* & Thom. Sanchez. *de matrimon. lib.7. disputat.46. numero 14.* Nec bigamus ex *cap.1. de bigamis in 6.* ex quo
4 id tenet † Francus *ibi in fin. & in d. capitulo primo de officio vicarij numero sexto*, Cuchus *numero 55.* Sbrotius Zechus *sup.* & Sayrus *de censuris lib.6. cap.quinto, num.8.*

5 Quod intelligit ibi Cuchus, nisi ad ordinem † Ecclesiasticum, intra quem admissus fuit, à bigamiæ impedimento solutus fuit, & celebratum seruet, tunc enim ait, ab officio Vicariatus bigamum summouendum non esse, & sequuntur Sbrotius & Zechus *ibi.*

6 Quæ limitatio ita accipienda videtur, † id est, nisi fuerit dispensatus ad ordinem susceptum, super bigamiæ impedimento, &c. Non vero intelligenda est tantum de dissolutione matrimonij, ex quo inducta est bigamia, nam bigamus etiam soluto matrimonio, caret priuilegijs clericatus, & habetur pro laico, vt *in dict. cap. primo.* de quo Suarez *quinto tomo disputatione quadragesima nona, sectione 5. à numero quarto*, & consequenter non poterit esse vicarius.

7 Nec qui fuit iudex maleficiorum, † & protulit sententias mortis, quæ fuerunt executioni mandatæ, potest esse vicarius, etiamsi postea, vel antea sit factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax iurisdictionis Ecclesiasticæ, ita Felin. *in dict. cap.2. numero 6* Ferretus *consilio 8. num 1 & 2. & consil.9.* & Sbrotius *supra num. 9.* ex Baldo *in proœmium de retalium. num.18.* quem sequitur Decius *in dict. cap 2. num.121. & 122.*

8 Sed hæc sententia mihi videtur falsa, † quando iste vel antea, vel postea, fuit factus clericus, nam licet incurrerit irregularitatem ex homicidio, non ex eo amittit priuilegia clericalia, sed id solum reperitur cautum in bigamiæ duodecima regularitate *in d. capit. primo.* Nec Baldus & Decius *supra*, loquuntur quando ille fuit factus clericus, vt Baldo imponit Felinus *supra.* Et ita aliquando videmus causas Ecclesiasticas committi clericis primæ tonsuræ qui fuerunt iudices sæculares & condemnarunt aliquos ad pœnam mortis, quæ fuit executa. Et hanc sententiam tenet Vgolinus *de irregularitate. capitulo 65. §. quarto, numero secundo*, dicens, quod irregularis si iurisdictionem Ecclesiasticam aliquam habet exercere illam poterit, modo ordinis functiones non exerceat.

9 Quod non solum procedit, † quando commissio fuit facta ante irregularitatem incursam, ex qua non amittitur, vel ligatur iurisdictio antea commissa, Suarez *dict. 5. tom. disputatione 40. sectione secunda, numero 28.* Sed etiam quando commissio, seu delegatio facta est post irregularitatem incursam, nam etiam facta clerico irregulari est valida, Suarez *supra à num.42.*

Excepto casu de clerico coniugato, seu bigamo, 10
de quo supra. † Nam in illo, non solum commissio, seu delegatio facta post contractum matrimonium, seu bigamiam, non valet, sed etiam iurisdictio antea commissa amittitur ipso facto, iuxta *dict. capit. primo de clericis coniugatis, & de bigamis in sexto.*

Hodie vero in his † Regnis Castellæ & Le- 11
gionis, officiales seu prouisor, vel Vicarius generalis, seu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius iurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis, debet esse constitutus in aliquo saltim ex sacris ordinibus, alias deputatio, & electio est nulla & inualida, & nullius roboris vel momenti, &c. ex Breui S. D. N. Clementis VIII. cuius tenor est, *Clemens Papa VIII.*

Quod breue † comprehendit etiã Vicarios, & pro 12
uisores, ad præsens existentes, vt patet ex illius verbis, ibi *fungi*, & ibi, *vel retineant.*

Sed istud breue, & noua † constitutio, non vide- 13
tur adhuc ligare, ex defectu publicationis, & promulgationis, ego enim feci diligentiam ad sciendum, an esset publicatum, & promulgatum huiusmodi breue in Curia Regis, vbi Nuntius resident; nam cum ista constitutio esset ad Regna Castellæ, non fuit publicata Romæ, & comperi solum esse intimatum Episcopis, aut etiam prouisoribus, pro parte Capitulorum Ecclesiarum Cathedralium, quibus ad hoc missum est transsumptum authenticum ipsius breuis, à procuratore generali status Ecclesiastici residente in curia Regis.

Ad hoc autem vt lex, † seu constitutio liget ne- 14
cessarium requisitũ est, quod solemniter edatur, fiatque publicatio solemnis, & publica promulgatio illius: & ante publicationem non ligat, etiam data scientia, *authent. vt facta noua constitution. & cap. in istis. §. leges 4. distinct. l. fin. ff. de decretis ab ordine faciendis. l. penult. circa fin. Cod. de decurion. libro duodecimo capitulo primo de postulatione Prælatorum.* Doctor. *in capitulo secundo de constitutio.* Bott. *de synodo 3 parte capitulo secundo numero sexagesimo secundo. & arti. tertio numero quarto*, Anton. Gabriel. *de legibus & constitutionibus. conclusion. quarta*, Nauarr. *consilio 1. de constitutionibus, num.3. & 4.* Caputaquen. *decisione 203. numero 1. parte tertia*, Anton. Thesaurus *decis. Pedemon. 249.* Angel. Sylvest. Rosella & Armill. *verb. lex.* Vega *in summa. 2. parte cap. 1. vigesimo tertio casu 9.* Ludou. Carbo. *de legibus libro 3. disputatione 7* Valen. 2 *tom. super 1.2. disputatione 7. quæstione quinta, punct. 5.* & Açor *institut. moralium libro 5. cap. tertio*, & alij & nouissime Gabr. Vazquez 1.2.2 *tom. disputat. 155. capit. 2.*

Quamuis data notitia, contrarium videatur velle Probus ad Monachum *in ca. tibi de rescript. in 6. a numero 13 versi. si ergo* Et ita in vna Commen. Capellaniæ 5. Iulij 1593. coram Domino Penna fuit resolutum, *Edicta seu decreta ordinary, & visitatorum, non obligare ante publicationem, neque si non constat de illorum publicatione. Ant. Gabr.* d. conclu. 4. n. 11. & *Bot.* d. n. 62. &c.

Quod procedit etiam † stante clausula *decreti irri-* 15
tantis ex regul. cancellariæ antecessorum lib. 6. vt tenet Cardin. *in Clemen. 1. quæst. 18. de electione* Felin. *in dict. capit. 2. de constitut. numer. 7. 4. limitatione versicul. contrarium firmat.* Probus *supra à d. num. 13 versic. & limitando 2. vsque ad 16* Puteus *decision. 28 num. 3. libro 1.* Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib. 11. quæstione 9. n. 27.*

&

& alij relati per Anton. Gabriel. *de clausules, conclusione tertia numero quadragesimoquinto, versicu. contrarium voluit,* quamuis ipse contra teneat *dict. conclusione 4. de legibus, n. 9.* & alij per eum relati *dict. numero 43.*

16 Et ad id est optima decisio Rotæ, in vna † Calagurritana Beneficij SS. Iacobi & Andreæ, decimoseptimo Maij 1593. coram Illustrissimo Blancheto, quæsic ait.

Domini steterunt in decisis, cum enim Beneficium de quo agitur, vacauerit de mese February 1587. & motus proprius fuerit publicatus de anno 1589. non potuit ligare, nisi à die publicationis vel post duos menses, quam fuit publicatus, gloss. in procemio Clement. *& ibi Doctor Decius* cap. 2. de constit. num. 15. *& ibi Beroius* num 50. *Roland. à Valle* consil. 8. num. 21. cum seq. lib. 3. *Gabr.* de legib. conclus. 4. n. 6. *idque etiam procedit quoad scientes, Bald.* l. vnica §. fin. C. de caducis tollend. *non obstat, quod hæc procedunt* in leg. vniuersali, *quia ista vel est lex vniuersalis illius diœcesis, & intrant prædicta, vel est particularis constitutio respiciens fauorem Episcopi, & Episcopus potuit illa non vti, vt fuit decisum, vel saltim requirebatur publicatio, licet ligaret statim ante lapsum duorum mensium, vt loquitur Felin.* in ca. 2. de constit. numero 7. *allegatus pro Franc. non obstat, quod decretum irritans liget, etiam ignorates, quia est verum, vbi in aliquo loco est facta publicatio, prout de regul. Cancellariæ tradit Sarnen.* in procemio regularum, *& decretum irritans, semper sequitur naturam dispositionis, super qua apponitur, Puteus* decisione 1. libro 1.

Et in ipso breui ad finem, mandatur executori-
17 bus † deputatis, quatenus solemniter publicantes faciant obseruari. Vnde ante omnia requiritur publicatio, quæ saltim debebat fieri in Curia Re-
18 gis, vbi Nuntius residet, † ad tradita per Nauarr. *d. consil. 1. de constitut. 3. & 4. quæst.* Flam. Paris. *dict. quæst. 9.* Valentinam *supra 2. quæst.* & Açor *dict. ca. 3. quæstione 3.* G. Vazq. *sup. disp. 156.* & alios. Neque di-
19 cta intimatio † facta Episcopis, aut etiam Vicariis in particulari, potest dici publicatio, & promulgatio, ex illa enim solum habetur notitia particularis illorum Episcoporum & Vicariorum, quibus est intimatum, non vero notitia publica, vniuersalis & communis omnium, tam præsentium, quam futurorum, & intellexi huiusmodi breue in aliquibus Episcopatibus non esse seruatum. Et scio in hoc Abulens. aliquando non esse seruatum. Licet fuit executum per Nuntium cum quodam iudice Metropolitano Salamanticæ.

20 Et de Vicario Episcopi vltra Doctores † *in titul. de officio Vicarij in 6.* videndi sunt Bertach. *in tractat. de Episcopo libro 4. parte 7. titul. de Vicario Episcopi,* Rebuffus *in praxi titulo de Vicariis Episcoporum,* & in forma Vicariatus, Cuchus *d. lib 2. titul. 8. de Vicarijs,* Iacob Sbrotius *dict. tract. de Vicario Episcopi,* Zerola *in d. praxi Episcopali, verb. Vicarius.* Zechus *d. cap. 23. de Vicario Episcopi,* Mandos. *regul. 14. cancell. quæst. 6. & reg. 24. quæst. 6.* Ioan. Gutierrez *can. q. lib. 2. c. 17.* Angel. Sylvest. Rosella, Tabiena. Armil. & alij Summ. *verb. vicarius.* Et de probatione vicariatus, Mascard. *de probat. concl. 1412.* & Sbrotius *lib. 1. q. 64.*

21 Secundo permittendum est, † quod Vicarius, sicut Episcopus ordinarius est, glossa *in cap. 2. de offic. vicarij in 6. verb. officialem, & in cap. Romana de appellat. eod. lib. verb. generaliter.* & ibi Doct. Ab. *in ca. duobus de re iudic. num. 11.* Felin. *in rubrica de offic. deleg. numero 4.* & ibi Decius *num 3.* Beroius *num. 2. &* 8. Pauinus dicens communem *de offic. & potestate Capituli sede vacante. 2. quæst. 1. parte num. 2. & 3. & 10. quæst 2. parte numero 3. 4. & 9.* Bertach. *d. 7. parte 4. lib. numero 1.* Corras. *de Benef. 2. part. cap. 8. numero 3.* Maranta *in specul. aduoc. 4. parte distinct. 5. num. 12. &* 13. Mandos. *d. reg. 24. quæst. 6. num. 6.* Couarr. *pract. ca. 4. num. 8. & libro 3. variar. cap. 20. num. 4.* Cuchus *d. tit. 8. numer. 15.* Doctor Paz *in praxi tom. 1. numero 6. & 7. & 2. tom. præludio 3. num. 3.* Mascard. *d. conclus. 1412. num. 9 & 22.* Vgolin. *de censur. tab. 1. c. 1. §. 20. num. 6.* Sbrotius qui plures refert *lib. 2. quæst. 55.* Zechus *dict. cap 23. de vicario Episcopi. §. 2. nu. 1.* Fr. Lud. de Miranda *de ordine iudic. quæst. 2. art. 9.* & Nouiss. Thom. Sanchez infinitos referens *de matrim. libr. 3. disput. 29. q. 29 q. 1.*

Et idem dicendum est in Vicario Capituli sede vacante, † Pauinus, Vgolinus, Sbrotius, & Th. San-
22 chez s.

Quamuis contrarium, † nempe Vicarium Epi-
23 scopi non esse ordinarium, sed delegatum, teneant Gofredus *in summ. de offic. Vicary num. 2.* Alciatus *in rubrica de offic. ordin. quinta iudicum specie nu. 24.* Ioseph, Gonçalez, Flores *variar. q. cap. 27.* Licentiatus Anton. Gomez *in explicatione Bullæ Cruciatæ cap. 4. num. 21. & 22.* & Morla. *in emporio iuris. 1. part. titul. 2. q. 27.*

Non tamen ex eo est ordinarius, † quod lex det
24 huiusmodi iurisdictionem Vicario interueniente ministerio, & facto Episcopi, vt tenent Rota *decis. 4. de offic. Vicarij* alias 378. *in nouis.* Domin. *in ca. 1. de offic. Vicarij in 6. in fin.* & Maranta *supra numero 12.* post Alexand. *in rubric ff. de offic. eius.* Sbrotius *dict. quæstione 55. numero 14. & 26.* & Thom. Sanchez *supra numero 13.* & quod dici posset inquit *d. gloss. verb. generaliter,* & Abb. *in c. 2. ad fin. ne Prælati vices suas.* Nam verius est, Vicarium accipere iurisdictionem ab Episcopo, eum deputante, vt patet ex *cap. 2. & fin. de officio Vicarij in 6.* & dicendis infra, *num. 89.* quod potius tenent *d. gloss. verb. generaliter.* & Abb. *ibi,* & Clarius 8 Vestrius *in praxi libro 3. capitul. 3. numero secundo.* ibi, *Nisi Episcopus suo Vicario,* licet in contrarium eum citet Sbrotius *ibi,* nec id negari potest.

Sed ex eo est Ordinarius, quod iuris permissio-
25 ne, † & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eorum locum teneat vicesque gerat iurisdictionem generaliter exercendo, & sic perinde est ac si à lege constitueretur, vt per Couarr. *dict. numero 4.* & Paz *supra.*

Qua ratione idē † est dicendum cum Vicariis, seu
26 locum tenentibus Prætorum, seu Rectorum ciuitatum, vt per Couarr. & Paz *ibi,* & Auiles *in c. Prætorum cap. 4. verb. institia, nu. 4. & 8.* Auendanno *de exequend. mandatis 1. part. cap. 3. numer. 2.* Molinam *de Hispanorum primogen. lib. 1. cap. 25. num. 12.* Azeuedum *in lib. 10 num. 1. tit. 5. & in l. 1. num. 8. tit. 9. lib. 3. recopil.* & Bouadillam *in sua politica libro primero, capitul. 16. num. 44.*

Quod limitatur primo, † vt procedat in Vica-
27 rio generali, qui facit vnum consistorium, seu tribunal cum Episcopo, qui est ille, qui est in tribunali Episcopatus, constitutus cum generali commissione, non facta determinatione ad certum locum, seu partem diœcesis, & dicitur principalis glossa

verb.foraneo in Clementina. Et si principalis de reser. & ibi Cardin.*numero* 3.Imola 17.Abb.3. & Bonif.2. & 21.& Ancharan Rebuff.*in praxi, titul. de Vicarijs Episcoporum num.*6.Couarruu.*d.c.*4 *pract. nu.*8.Cuchus *ſ.num.*3.*&* 131. Sbrotius *lib.*1.*q.*3.*numero.*26. *&* *q.*23.*&* *ſeq.&* *q.*29.& Thom.Sanchez *d.diſputat.*29. *num.*11.

28 Et ideo, ab eo non poteſt † appellari ad Epiſcopum, *dict.cap.Romana de appellat.ca.* 2. *de conſuetudine in* 6.Sbrotius *li.*3 *quæſt.*2. & poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus,tanquam habens dignitatem, *dict. Clem.& ſi principal*,& ibi gloſſa & Doct. Sbrotius *lib.*2.*quæſt.*23.& Flores *q.*4.*num.*6.Circa quod vide dicta *ſeq.p.c.*2.

Secus in foraneo,quem Epiſcopus in aliquo lo-
29 cos † ſeu parte ſuæ diœceſis conſtituit, vel ad certos actus, ſeu cauſas, quia dicitur delegatus,nec facit vnum conſiſtorium,ſeu tribunal cum Epiſcopo, vnde à tali Vicario appellaretur ad Epiſcopum,vel Vicarium generalem, *dict. gloſſa verbo foraneo.* recepta per Doct.ibi Felin. ſ. 1 *limitatione.* Maranta *num.*14 & Mandoſ. ſ. Couarruuias *d.c.*4.*numero.*8. Cuchus *ſupra num.* 16. Paz *dict.* 3. *præludio numer.* 5. Sbrotius qui alios refert, *libro* 1.*quæſtione* 13.*& libro* 2. *quæſtio.*55 *num.*33. Thom.Sanchez *ſupra num.*10. *&* 12. Rota *deciſ.*297.*nu.*1.*part.*2.*diuerſorum*;nec poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus *dict.Clemen.etſi principalis* & ibi gloſſ.& Doct Sbrotius *lib.*2.*quæſt.*23 & Flores *ibi.*

Vnde † in vna Abul.matrimonij de anno 1542.
30 fuit per Rotam reſolutum, à iudice Metropolitano Archipiſcopi Compoſtellani, reſidente in ciuitate Salamantina,deputato ad cognoſcendum de cauſis appellationum certorum Epiſcopatuum ſuffraganeorum,tanquam Vicario foraneo, poſſe appellari ad Archiepiſcopum, nec obſtare quod appelletur generalis Vicarius, quia licet appelletur ſic, tamen in veritate non eſt, vt per Mohedanum *deciſ.* 5 *de appellat.*alias 133.Rotam *dec.*1131. *ib*3.*par.*3. *diuerſor.*& Thanis *deciſ.*8.

31 Secundo infertur dict. † iudicem Metropolitanum, non poſſe eſſe delegatum Apoſtolicum, vel Nuntij,ſeu Legati, etiam ex certa ſcientia Nuntij, ſeu Legati, cum ſit Vicarius foraneus & non principalis,iuxta dicta & d.deciſiones Rotæ, & Sbrotiũ *lib.*2.*q.*23.*num.*10.Quamuis aliquando Nuntij committant illi cauſas.

32 Tertio infertur, † non eſſe veram ſententiam Anaſtaſ.Germonij *libro* 1.*animaduerſio.cap.* 7.*& de indultis Cardinal.*§.*tibi quoad vixeris num* 88 tenentis à Vicario foraneo, ad Epiſcopum appellari non poſſe, quam improbat Thom.Sanchez ſupra *numer. duodecimo.*

Quarto infertur, † non eſſe veram doctrinam
33 Sbrotij *libro* 3.*queſtion.*2. *num.*5.qui cum Cald.*conſilio.*2.*de appellat.*ait,non dari appellationem ad Epiſcopum, à ſententia Vicarij generalis conſtituti in ciuitate tantum, conuincitur enim ex eo, quod iſte Vicarius non eſt vere,& abſolute generalis, ex quo non eſt conſtitutus ad totam diœceſim, iuxta dicta.

Quinto infertur non eſſe † veram doctrinam D.
34 Anton.*in ſumm.*3.*part.tit.*19.*cap.*10 § 2. & Sylueſtri *verb.Vicarius,quæſt.*4.*ſub verſic.primum*,& Zechi *d.* §.2.*num.*1.dicentium,Vicarium foraneum eſſe ordinarium, & idem conſiſtorium cum Epiſcopo, ſi ad vniuerſitatem cauſarum ſit deputatus, quia ad hoc non attenditur generalitas loci, ſed commiſſionis cauſarum; quæ doctrina eſt contra D.i. ſupra citatos *num.*27.*&* 29 & eam particulariter impugnat Tho. Sanchez ſ.*num.*10.

Et ſolum dici poteſt, † delegatum ad vniuerſita- 35
tem cauſarum, eſſe inſtar ordinarij, ſeu quaſi ordinarium,& ideo ſubdelegare poſſe, *cum prætor.* § 2. *de iudicis* gloſſa *in cap.cum causam de appellat.*& ibi Francus *num.*17.*&* 20.Felin.*in cap.ſuper quæſtionum* § *ſi vero.de offic.deleg.nu.*17.3 *falla.*Iaſon.*in l.à iudice C.de iudicis num.*8.Sbrotius *dict.lib.*2.*quæſtio.*55.*n.* 34.Morla *in emporio,titul.*2.*quæſt.*10.*numero.*11. & Thom.Sanchez qui plures citat *dict.lib.*3.*diſputat.*31 *num.*2.vbi *num.*4. ponit quis dicatur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, & vide dicta ſup. *cap.* 1. *à num* 361.

Vltimo infertur Vicarium, † quem ponit Ar- 36
chiepiſcopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videri Vicarium generalem,& principalem, ſi non eſt poſitus cum poteſtate generali ad totam diœceſim, nec Vicarium Matriti, nec Compluti, cum non ſint poſiti ad totam diœceſim, nec in ciuitate vbi eſt ſedes, quamuis generales appellentur, & conſequenter non poſſe eſſe iudices Apoſtolicos, nec expedire literas diſpenſationum, & alias Apolicas directas Officiali Toletano, quæ verba de officiali principali, & generali intelliguntur iuxta d.*Clement. Et ſi principalis.* & Doctor.*ibi*,quamuis contrarium ſeruetur. Et ſi illi Vicarij eſſent generales, & principales, non poſſet ab eis appellari ad conſilium Archiepiſcopi, vt appellatur, iuxta *d. cap.Romana de appellat.& cap.ſecundo, de conſuetudine in* 6.

Ait tamen Flores *d.quæſtione* 4.*nu.* 8. quod † ni- 37
hilominus,ob præeminentiam officiorum, dictorum Vicariorum Compluten. & Matriten. &c. & quia præſunt locis principalibus, & habent oppida ſuæ iuriſdictioni ſubdita, contrarium ſæpiſſime in praxi admittitur, & quotidie commiſſiones eis diriguntur: ego vero exiſtimo, nunquam dirigi eis commiſſiones ſaltim à Papa, ſed commiſſiones directas Officiali Toletano, eis præſentari per errorem.

Et quamuis idem Flores, † *ibi num.*9.dicat,quod 38
ſi Vicarij poſiti in dictis oppidis eſſent æque principales,prout erant Vicarij, quos habebat Epiſcopus Palentinus, Valliſoleti, & Palentiæ (quando Valliſoletanum non erat Epiſcopatus) eſſent capaces, etiam de rigore iuris, dictarum executionum; idque ſine dubio, inquit, procedet, quando Epiſcopus habet duos Vicarios generales, prout Archiepiſcopus Burgen. tamen reuera ſolus Vicarius,ſeu Vicarij generales poſiti in ciuitate,& nõ poſiti extra ciuitatem, etiamſi habeant generalem commiſſionem ad totam diœceſim ſunt principales, &c.

Et tunc tantum Vicarius generalis poſitus † in 39
oppido diœceſis, eſſet principalis, quando in ciuitate non eſt alius Vicarius generalis, ſed eſt in illo oppido,cauſa maioris commoditatis, vt videmus in Epiſcopatu Calagurritano,in quo Vicarius generalis reſidet Lucronij.

Secundo limitatur,vt procedat,in his † quæ ve- 40
niunt ex generali commiſſione, ſecus in his,quæ requirunt ſpeciale mandatum,& ſpecialiter committuntur,quia in his erit delegatus, & ſic appellabitur ab eo ad Epiſcopum, Frãcus.*in d.cap.*2.*de officio Vicarij in* 6. *num.* 4. Felinus *in d. rubrica de offic.deleg. num.*4.3.*limitatione*,& ibi Beroius *nu.* 2.*&* 26.Rota

deciſione

de cis. 7. de officio Vicary alias 371. *in nouis, & ibi addit.* Papaz. *num. 7.* Maranta *supra num. 16.* Probus ad Monachum *in c. fin. de officio Vicary in 6. ad fin.* Cuchus *dicto tit. 8. numero 17. & 112. & 113.* Sbrotius *lib. 2. quæstione 55. numero 35 & 36. & quæstione 88.* Zechus *dict. §. 2. numero 1.* Tabiena *verb. delegare. quæstione 1. numero 2.*

41 Quod intelligendum est, quando ista separatim † committerentur, secus si simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate committantur, quia tunc in omnibus erit Ordinarius, ex *cap. translato. de constitut.* Ioann. Andr. ad Specul. *in rubrica de officio Vicary, versic. dubitari videtur.* Francus *in dict. c. 2. numero 4.* Felinus *in c. licet in corrigendis, sub numer. 1. de offic. ordi.* Aufrer. ad Capellam Tolosanam, *decisione 44.* Gambarus *de offic. Legati, libro 9. numer. 33. 34. & 37.* Rota apud Crescen. *decisione 15. de probat.* Beroius *consilio 22. numero 14. & 19. volum. 1.* Sbrotius *libro 1. quæstione 67. numero 3. & libro 2. quæst. 55. numero 37. & 38.* Zechus *dict. numero 1.* & nouissime Tho. Sanchez *dicta disputatione 29. num. 8.* & ita videmus

42 nunquam † appellari à Vicario generali ad Episcopum, etiam in requirentibus speciale mandatum, quia solent simul cum potestate ordinaria committi; & sic erit intelligendus Zerola *dict. verbo Vicarius 3. dub.*

43 Addit Ioan. Andr. *supra* † quod quando diuisim, & separatim committuntur, ea quæ requirunt specialemandatum, tota iurisdictio erit ordinaria si in commissione fiat mentio Vicariatus, siue salutationedicendo, *tali officiali, vel Vicario nostro*, siue in progressu dicendo, *tibi officiali nostro committimus quod possis, &c.* siue dicat, *potestatem tibi alias per nos commissam extendimus, prorogamus, ampliamus*, quia sicut potest potestatem iam datam minuere, & reuocare, ita potest in eadem specie illam ampliare, &c. sequitur Thom. Sanchez *d. numero 8.* & citat Beroium *d. consi. 22. numero 14.* & Sbrotium *d. quæst. 55. numero 39.* qui id non dicunt, sed quod dictum est *num. præcedent.*

44 Quæ additio solum † mihi placet, quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, &c. ad *l. sed etsi quis, ff. de precario*, non vero quando in cõmissione fieret mentio Vicariatus siue in salutatione, siue in progressu, nam sola mentio Vicariatus, non operatur extensionem, prorogationem, seu ampliationem potestatis, alias commissæ, sed fit causa demonstrationis personæ, cui datur noua commissio.

45 Nec placet sententia Lapi *in d. cap. 2* † quam ibi sequuntur Domin. *numero 9.* & Ancharan. *numero 2.* & Marc. Anton. Genuen. dicens magis communem, in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ *capitul. 66. numero 25.* quod siue insimul, siue in diuersis temporibus fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum requirentium speciale mandatum, & addatur clausula generalis nempe, *& ad omnia alia requirentia speciale mandatum*, tunc tota iurisdictio erit ordinaria, quia ille ordinarius est, cui committitur vniuersitas causarum, *dict. l. cum prætor. §. 2. ff. de iudiciis, & dict. capit. Romana in princ.* si vero non adiicitur clausula generalis, tunc in expressis requirentibus speciale commissionem, erit iurisdictio delegata.

Conuincitur enim ista sententia, nam vt supradictum est, sola commissio vniuersitatis causarum non facit vere ordinarium, & cum insimul cum potestate ordinaria fit commissio aliquorum requirentium speciale mandatum, tota iurisdictio est ordinaria, etsi non addatur dict. clausula generalis ex quo vna est commissio, iuxta *dictum capitulum translato.*

Tertio præmittendum est, † quod Vicarius Epi- 46
scopi, quæ sunt meræ gratiæ, expedire non potest, Monachus *in cap. statutum. de prabend. in 6. numero 9.* Cardin. *in Clemen. 1. de officio Vicary nu. 19.* Bellamera *de eo. 93* Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. §. item volunt verbo Vicario.* Selua *de Benef. 2. par. quæst. 14.* Probus ad Monachum *in c. 1. de offic. Vicary in 6. num. 8.* Corras. *d. 2. par. cap 8. numero 1.* Sbrotius *lib. 2. quæst. 38. & 184. num. 3.* Zechus *dict. capitulo 23. de Vicario Episcopi §. secundo num. 3. & num. 4. versic. 9.*

Vnde Vicarius, ex generali mandato, † dispensare 47
non potest, Calder. *consilio 3. de officio Vicary*, Felin. *in cap. ac si clerici. §. de adulteriis de iudiciis numero 21.* Probus *supra.* Rebuff. *in d. forma Vicariatus, num. 44. 45. & 46.* Cuchus *dict. titul. 8. numer. 111.* Doct. Paz *in praxi 2. tom. 3. præludio nu. 11* Ioannes Gutierrez *can. quæst. lib. 1. cap. 19. num. 15* Sbrotius *lib. 2. quæst. 35.* Zechus *d. num. 3. & num. 4. versic. 3. 18.* Eman. Rodriguez *in summa. 1. tom. cap. 234. num. 5.* Vega *in sum. 1. p. c. 88. casu 1.* & P. Ledesma *in sum. de matrimon. cap. 27. 2. conclus.*

Et sic in terminis † S. Concilij Tridentini *sess. 24.* 48
de reformatione, c. 6. non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare, in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus possit eam facultatem quæ ex illo decreto est iam annexa muneri Episcopali, quasi iure ordinario, illi committere, nec requiratur quod sit Vicarius ad id specialiter deputatus, vt in 2. parte de absolutione, sed sufficiat in genere dare illi facultatẽ dispensandi, in casibus, in quibus ipse Episcopus potest.

Et ita est accipiendum † quod tradit Suarez *5. to-* 49
mo disputat. 41. sect. 2. n. 8. vbi ait, istam facultatem dispensandi, exerceri posse, non solum per Vicarium specialiter ad hoc deputatũ, sed simpliciter per quẽcumque etiamsi generaliter ei facta sit delegatio. Et ita etiam est accipiendum, quod tradit Enriquez *in sum. lib. 14. c. 20. §. 1.* & Mar. Ant. Genuen. *d. c. 66. nu. 16 20. & 25.*

Et sic etiam Vicarius generalis † Episcopi, non 50
potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam cum in generali commissione facta Vicario, non veniat facultas dispensandi, vt dictum est, in materia dispensationis qualis est ista. (Idem est enim remittere, ac dispensare) appellatione ordinarij non venit Vicarius generalis. & consequenter non comprehenditur in verbis Concilij *sessione 24. de reform. matrimony, c.* ibi, *nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit.* Facit in simili de confirmatione donationis iuris patronatus decis. Rotæ infra relata *c. sequenti, numer. 77.*

Quamuis comprehenditur † in verbis *vers. qui ali-* 51
ter quam præsente Parocho, ibi, *seu Ordinary licentia*, quia illa non est materia dispensationis, Flam. Paris. *de resignat. benef. lib. 3. quæst. 11. à nu. 21.* qui ait quod in Concilio Tridentino, sub *verb. Ordinarius*, comprehenditur Vicarius Episcopi, qui habet ordinariam iurisdictionem, ac dicitur Ordinarius, & Tho. Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 29.*

Et alias etiam facta mentione Episcopi, † non 52
censetur Vicarius exclusus, sed continetur sub no-

mine Episcopi, Domin. & Francus *num. 4. in ca. 1. de Capell. Monachor. in 6.* Felin. *in c. si quis contra de foro compet. num. 4. versic. sed caue*, Lancell. Conradus, *in templo iudicum, libro 2. cap. 6. §. 1. numer. 11. & 15* Sbrotius *lib. 2 quæst. 43. numero 29. & 171. n. 2. & 201. numero 2.* Zechus *d. §. 2. num. 3. versic. 5* Thom. Sanchez *dict. disputat. 29. num. 16.* & Suarez *d. 5. tom. disputat. 7. sectione 3. num. 10. & disput. 20. sect. 1. nu. 2* & alij. Ita
53 tenent Doct. Paz † *vbi* §. & D. Spino *de testament. gloss. 15. num. 29* qui id acceperunt ex lectura Dd. Nauarri, Iunioris *de matrim.* & Lic. Ant. Gomez *in x. plic. Bullæ Cruciatæ, c. 4* ex *n. 19.* & Enriquez *in sum. lib. 11 cap. 5. num. 5*

54 Quamuis contra teneant Veracruz *in † append. de matrimon. ad fin. 1. dubij fol. 4.* & Salcedo ad Bern. Diaz *in pract. crimin. can. cap. 73. additione vltima*, Segura de Aualos *in directorio iudicum, 2. part. capit. 16. num. 2. & 3.* Ioannes Gutierrez *dict. cap. 19 numero 15.* Sbrotius *dict. quæstione 43. numer. 2. & dict. qu. 201.* Zauallos *quæst. 604 num. 92.* Flores *quæst. 24. nu. 26.* dicens, in praxi, vbi non est contraria constitutio, seruari, & semper vidisse seruari, & Marc. Ant. Genuen. *c. 26. nu. 1.* dicens, ita seruari in curia Archiepiscopali Neapolitana. Eman. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 215 num. 4* P. Ledesma *in sum. de matrim. q. 5. 7. conclus.* & Thom. Sanchez *d. lib. 3 disputat. 7. quæstion. 1* qui non a luertunt prædictam rationem, quæ est efficacissima, & concludens pro nostra sententia.

55 Et ita merito statutum est in Concilio † Prouinciali Toletano, facto de anno 1583 ex solius Episcopi, non autem Vicarij etiam generalis authoritate, has publicas denuntiationes remitti, seu differri posse, quamuis Doct. Segura suspiretur de hoc sine ratione. Et in Concilio Prouinciali Mediolan. quinto, facto ab illustrissimo Card. Borromeo anno 1579. *tit. de his quæ ad matrimonium pertinent*, statuitur quod illas ab Episcopo, dum præsens in vrbe vel diœcesi adest solum remitti, deinceps liceat, ab alio præterea nemine, ac ne Vicario quidem generali.

56 Et facit declaratio S. Congregat. Concilij † super *dict. cap. 1* quæ ait. *Quod non permittitur hæc facultas remittendi denuntiationes cõmendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat vnita, & quod licet Abbas appellatione Ordinarij veniat iuxta gloss.* in cap. fin. de offic. ordin. in 6. *dixit tamen Sanctissimus Dominus noster, quod ordinarius hic non intelligitur nisi Episcopus, tamen Cardinali Farnesio commendatario Farfen. Monasterij fuit permissum, non autem eius Vicario.*

Quæ declaratio est contra consilium Nauarr. 2.
57 *de clandest. † desponsatione*, vbi docet commendatarium Abbatiæ, quæ habet iura Episcopalia, & est nullius diœcesis, posse tanquam ordinarium remittere denuntiationes, sequuntur Zauallos §. *n. 96* Zerola *in praxi Episcopali 2. p. verb. denuntiationes*, & Flores Enriquez, Eman. Rodr. P. Ledesma, & Tho. Sanch. *n. 4.* vbi proxime qui cum Nauarr. idem volunt etiam in Prælatis inferioribus exemptis, habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, licet non sint nullius diœcesis, cum sint etiam ordinarij

58 Et reuera ista doctrina, videbatur satis † conformis literæ Concilij, loquentis de ordinario, & non Episcopo, seu Diœcesano, iuxta dicta infra *9p. dub. tertio.*

59 Et ita practicari intelligo in Hispania, per Priores ordinum militarium, vt Emeriten. & alios similes habentes quasi Episcopalem iurisdictionẽ in suo districtu.

Sed stante dicta declaratione Papæ, † cui stan- 59
dum est, ad quem erit recurrendum pro remissione denuntiationum, quando opus fuerit in huiusmodi locis, nam non videntur cogendi subditi eorum ad Papam seu legatum recurrere, pro re tam ordinaria, & quæ frequenter occurrit. Et dicendum est, † recurrendum esse ad Episcopum in cuius Diœce 60
si, seu intra cuius fines est locus, & si id non constat ad viciniorem, vt alias circa ordines, & dimissorias, *cap. 10. sessio. 23. de reform.* quicquid disputet Flores *quæst. 24.*

Et tandem, quod vicarius Episcopi † non possit 61
remittere denuntiationes sine speciali commissione, declarauit S. Congregatio Concilij vt mihi dixit auditor illustrissimi Cardinalis Matthæi præfecti dict. Congregationis, & tradit Enriquez *d. num. 5.* in glossa *litera I*, dicens declarare Congregationem Cardinalium anno 91. pro Salamantino Episcopo

Falsum tamen est, quod † tradunt Menochius 62
consil 60. a numer. 55. lib. 1. Cefalus *cons. 421 numer. 72. lib. 3.* quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare eius vicario facultatem remittendi denuntiationes, quia censeatur electa industria personæ Episcopi, nam vt docẽt citati, maxime Enriquez *dict. n. 3* & Thom. Sanchez *dict. disputatione 7 quæst. 3.* recte potest Episcopus dare ei facultatem, etiam generalem, remittendi renuntiationes, cum hæc potestas iure ordinario competat Episcopis, ex d. decreto Concilij, &c.

Quæ autem sunt iustitiæ, & † necessitatis, expe- 63
dit vicarius, Cosmas Corras. & alij supra citati *n. 46.* & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam. actus enim voluntariæ † iu- 64
risdictionis, quæ non sunt meræ gratiæ, recte possunt exerceri à vicario, absque speciali mandato, vt tenet Dominic. *in c. fi. de offic. vicar. in 6* Bald. *in Margarita verb. vicarius*, Felin *in c. ex parte de constitutio. sub numero primo, versic. non obstat*, quod ea Mohed. *dec. 3. de officio vicarij*, alias 337. *circa fin.* & Sbrotius *lib. 2. quæstion. 66. & quæst. 163. cum seqq.* Quamuis contrarium teneat Roman. *sing. 69. incip. ex longæua, & numerata.* ad quem se refert ad d. Abbatis *in rep. c. 1. si quis contra nu 35. de foro compet.*

Et regulariter, vicarius omnia potest † quæ Epi- 65
scopus *arguit. ap 2 & fin. de offic. vicarij in 6.* Archidiac. Ioan. Andr. & alij *in d. c. fin.* Bertach. *de Episcopo libro 4. parte 6. tit. de vicario Episcopi numer. 6.* Mand. *reg. 24. quæst. 6. num. 3.* Couar. *c. 4. pract. numero 4. & 8.* Sbrotius *libro primo quæstione 48 numero septimo*, & Zechus *dict. §. 2. numer. 2.*

Et Vicarij generales, possunt omnia, † exceptis 66
prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, ex *d. c. 2. & fin.* Felinus, & Mohed. *supra*, & Cuchus *num. 68.*

Et quæ sint illa † quæ requirunt mandatum vica- 67
rij speciale, vltra doct. *in d. cap. fin.* ponit Rebuffus *in d. forma vicariatus* ex *num. 31.* Cuchus *d. lib. 2. tit. 8.* ex *nu. 68.* Sbrotius *d. tract. præcipue lib. 2* Zerola *dict. verb. vicarius*, & Zechus *d. c. 23. de vicario Episcopi. §. 2. nu. 4.*

Sed aduert. 1. quod si in mandato † exprimitur ali- 68
quid requirens mandatum speciale, adiecta clausula generali, *& ad omnia alia*, etiamsi mandatum exigat speciale poterit vicarius etiam alia facere, quæ requirunt

quirunt mandatum speciale, *cap. qui ad agendum de procurator. in* 6. & ibi Doct. Couarru. *libro primo, variar. c.* 6. *numer.* 3. Sbrotius *lib.* 1. *quæst.* 65. *num.* 5. & 7.

69 Dum modo non sint grauiora, † vel maiora expressis *clemen.* 2. *eod. tit. de procurator.* vbi Doct. Rebuff. *in forma vicariatus num.* 183. Sbrotius *ibi n.* 10. 11. & 12.

Et post expressum aliquid requirens † speciale

70 mandatum, non sufficere dicere, *& generaliter ad omnia alia*, nisi addatur, *etiam si mandatum exigant speciale*, vt colligitur ex *dict. ca. qui ad agendum*, & *clem.* 2. & notat Bartol. *consil.* 5. *num.* 3. *libro* 2. nec contrarium voluit Rota, in vna Valentina Beneficij Sanctæ Luciæ, † coram sanctissimo Clemente Octauo,

71 de anno 1583. nam in illis decision. Rota præcipue fundatur in verbis *largo modo*, in mandato contentis.

Secundo aduert. quod clausula *cum* † *libera*, vel

72 *cum plena potestate* inducit mandatum speciale, Bart. *numero* 2. & alij *in l. procurator. cui generaliter libera. ff. de procurator.* idem Bartol. Alexand. Iason. *numer.* 11. Corneus & alij *in l. si procurator. Cod. eod.* Domin. *numer.* 2. & 4. & Francus 6. *in dict. ca. ad agendum*, *§. fin.* Cou. *d. c.* 6. *n.* 3. Greg. Lopez *in l.* 19. *tit.* 5. *p.* 3. & *l.* 7. *t.* 14. *p.* 5. Monterroso *in practica* 7. *tract. de clausulis ponendis in mandatis.* Ioan. Gutierrez *de iuram. confirm.* 1. *part. cap.* 50. *num.* 9. & 13. Sbrotius *supra num.* 6. & 8. Mohen. *detis.* 2. *de officio vicarij* alias 323. vbi ait, quod habere mandatum cum libera, vel cum plena, & omnimoda potestate, & habere mandatum in specie, æquiparantur, & Rota in dict. Valentina Beneficij, coram sanctissimo Clemẽte VIII. de anno 1582. vt in sequenti decis. *domini dixerunt: constare de sufficiente mandato Franc. Soler. nam bonæ memoriæ Ludouicus Cardinalis Borgia, eum constituit vicarium, dando sibi plenam, & omnimodam potestatem, Ecclesiam Valentinam, & eius membra, in spiritualibus & temporalibus regendi, & gubernandi: quæ verba secundum Bart.* l. procurator cui generaliter, numer. 2. de procurat. *& ibi Angel.* num. 2. *Castrensis* numero tertio *important mandatum cum libera, nec est verum quod Bartol. in hoc communiter reprobetur, quia in hoc communiter approbatur, & de hoc est text.* in l. si procurator ad vnam Cod. de procurat. *vbi Paulus de Castro* num. 4. *Corneus* n. 1. *Alex.* n. 2. *vbi ait omnes ita tenere Iaf.* n. 11. *plena enim & libera idem important: controuersia autem inter doctores non versatur circa clausulam istam, permisit ei, quod facere posset, quicquid ipse facere posset, cum per eam intelligatur datum mandatum cum libera, & in hoc communis opinio est contra Bart. secundum Beroium* in alle. q. 25. num. 5.

Nec tunc requiritur expressio aliquorum † spe-

73 cialium, vt patet ex allegatis, quamuis Sbrotius *sup. num.* 9. dicat vicarium Episcopi ex mandato, *cũ plena potestate*, non posse facere exigentia speciale mãdatum, nisi quibusdam specialibus expressis, vt dicit glossa *in d. c.* 2. *in fi.* sed glossa ibi loquitur in terminis *d. c. qui ad agendum.*

Tertio aduert. quod clausula, † *quod possit om-*

74 *nia, quæ dominus facere posset*, importat mandatũ cum libera, Bart. *in d. l. procurator. nu.* 3. Domin. *numero* 5. & Francus *supra*, Iason. *d. num.* 11. Decius *in cap. intelleximus num.* 70. *de iudic.* loquens in clausula, *quod possit omnia quæ dominus potest.* Afflict. *decis.* 305. Gregor. Monterroso, & Ioannes Gutierrez *supra*, Azeuedo *in l.* 3. *tit.* 3. *libro* 5. *recopil. nu.* 3. & Monter. Cueua plures referens *decis.* Aragoniæ 38. *num.* 35. ex quibus hæc sententia videtur communis, quamuis alij contra teneant, & communem opinionem esse contra Bartol. dicat Beroius *quæstione vigesimaquinta numero* 5. vt per Rotam in dict. Valentina supra adducta *num.* 72. quæ tamen videtur tenere nostram sententiam.

Quarto aduert. quod clausula † quod promittit 75
habere ratum, & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum, cum libera, glossa *in l. si procuratorem. ff. de procurator.* Bart. *in l.* 1. *num.* 6. *ff. de officio procuratoris Cæsaris*, Alexan. Bald Salicet. & Iaf. *num.* 11. *in d. l. si procurator*, Dom. *supra num.* 6. Greg. *d. l.* 19. Couarr. *d. c.* 6. *nu.* 4. plures referens, & dicens veriorem, magisque receptam, quamuis contrarium tenuerit Bart. *in d. l. procurator.* quem sequitur Francus s̃.

Quinto aduert. grauem † esse difficultatem, an si 76
Episcopus daret vicario mandatum generale ad omnia, excepta collatione Beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum, per hanc exceptionem, veniant alia requirentia speciale mandatum.

Et videtur vera pars affirmatiua, quia † illa ex- 77
ceptio declarat & ampliat regulam, alias exceptio non esset de regula, prout esse debet, & esset vtilis, & superflua. & ita hanc partem tenent Domin. *in d. cap.* 2. *ad fin. & in dict. cap. qui ad agendum. §.* 1. *sub n.* 2. Alexand. Iaf. & Claudius *in l. fi. ff.* quodquod quisque iuris, idem Alex. *consilio* 36. *libro* 6. Decius *in l.* 1. *num.* 25. *ff. de reg. iuris*, *& in cap. consultationi.* Goz. *cons.* 26. *n.* 49. Tiraquell. *de retract. Lignagier in fin. n.* 95. Euerardus *in loco ab except. ad regul. nu.* 3. *&* 9. & dicit communem Cagnolus eam secutus *in d. l.* 1. *numer* 35. & magis communem Couarr. *lib.* 2. *var. capit.* 5. *num.* 9.

Contrarium tamen tenent Anchar. † & Francus 78
in dict. cap. 2. *de officio vicarij*, *& in d. c. qui ad agendũ. §.* 1. *& in Rubrica de regulis iuris in* 6. Felinus *in c. quoniam frequenter num.* 3. *vt lite non contestata.* Aretin. *consilio* 8. Crotus 136. *num.* 28 *volum.* 1. Modernus *in additio.* ad Alexand. *d. consilio* 36. & ad Decium *in d. l.* 1. Couarr. dicens veriorem *d. n.* 9. & Sbrotius supra *n.* 13. *&* 14. cuius sententiæ ratio est, quod exceptio, non ampliat regulam ad ea, quæ sub regula non comprehenduntur, cum potius veniat ad diminutionem.

Ego in hac difficultate distinguendum † esse exi- 79
stimo, an detur mandatum generaliter, excepta aliqua re requirente mandatum speciale, non dicendo, ad omnia quæ ipse constituens facere posset excepta, &c. sed solùm dicendo, *ad omnia excepta* tali re, &c. an vero detur mandatum generale, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest excepta, &c. 1. casu procedet, secunda sententia ex d. ratione, & ex *d. c. qui ad agendum.* Nam si ad ea quæ requirunt speciale mandatum non potest quis illud dare, per illa verba, *& generaliter ad omnia etiamsi mandatum exigant speciale*, non etiam poterit illud dare per verba generalia excipiendo aliquem casum specialem, etiamsi dicat, *& generaliter ad omnia etiãsi mandatum exigant speciale*, excepta verbi gratia collatione Beneficiorum, &c. nam illa exceptio, solum operatur diminutionem. In secundo vero casu procedet prima sententia non ex ratione illius, quæ satis tollitur ex dictis, sed quia verba generalia, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, importauit mandatum cum libera, vt dictum est *n.* 74. Quæ distinctio erit aduertenda, nam doctores ista confundunt

80 Ex quibus iam ad nostrum † propositum infertur, quod vicarius sine speciali mandato, non potest cõferre Beneficia *c.fi. de offic. vicarij in* 6. vbi Dd. Dinus *in reg. in generali* 81. *l.* 6. Selua *de Benef. 2. p. c.* 14. Rebuf. *in forma vicariatus à nu.* 49. Lamber. *de iure patr. 2. p. 2. l. q.* 4. *art.* 1. *nu.* 4. *& 3. p. 2. l. q.* 1. *articulo* 5. Corras. *d. 2. p. 2. c.* 8. *nu.* 5. Duar. *l. 3 c.* 7. Cuchus *d. tit.* 8. *ex n.* 73 late Sbrotius *l. 2. q.* 71. Zerola *d. verbo vicarius. §. nono* & Zechus *dicto §. secundo num. quarto versic.* 14. & alij.

81 Cum enim † vt dictum est, quæ sunt meræ gratiæ vicarius expedire non possit, & collatio beneficiorum, sit quædam donatio. *c. relatum de præb. c. post electionem de conces. præb.* cum aliis, quæ non venit in generali concessione, seu mandato nec generaliter donare valeat is cui bonorum administratio, etiam libera, † est concessa *l. contra iuris. §. si filius ff. de pactis & l. filius familias. ff. de donatio & d. c. fin.* cum aliis, de quo videndus Pinelus *in l.* 1. *C. de bonis maternis* 3. *p. à n.* 56. Matienco *in l. 3. tit. 3 l.* 5. *recopil. gloss.* 2. & Ioannes Gutierrez *de iuramento confirma.* 1. *p. capite* 50. *à numero vndecimo.* Ideo vicarij, seu officiales, beneficia conferre non possunt, nisi collatio beneficiorum ipsis specialiter sit commissa, vt *in d. c. fin.* vbi assignatur ista ratio, & quod in generali concessione, nequaquam illa veniunt, quæ non esset quis in specie verisimiliter concessurus, *dict. regula in generale cum*

82 *suis concordant.* Eademque ratione, † non potest vicarius, sine speciali mandato præsentare ad beneficium, pertinens ad præsentationem Episcopi, Lamber. *d. art.* 5. *num.* 2. & Sbrotius qui alios refert *d. l.* 2. *q.* 110.

83 Imo data potestate conferendi, † non posset præsentare, quia aliud est conferre, aliud præsentare *cap. cum in illis, de præb. in* 6. nisi esset adiecta clausula generalis, vt cum Paulo *cons.* 57. *p.* 1. & Imola *in c. fin. de conces. præb. in princ.* tradit Rochus *verb. honorificum. n.* 25. Bertach. *in reper. verb. præsentatio fieri non potest.* licet contra teneat Lamber. 1. *p.* 2. *l. q.* 4. *artic.* 4. pro quo facit, quod supradictum est. 1. *p. c.* 6. *n.* 31. cui responderi potest, quod iuxta subiectam materiam & modum communem loquendi, dare mandatum ad conferendum, non est ad præsentandum. Cum autẽ,

84 vt dictum est, † ea quæ sunt iustitiæ, & necessitatis expediat vicarius, poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quę sunt necessitatis, & iustitię, *c. ex frequentibus de institutio.* gl. *in d. c. fi. de offic. vicarij in 6. verb. non possunt*, Roma. *singul.* 601. Selua, Lãber. Corras. & Duarenus *supra*, & Pauin. *de offic. & potestat. c. sede vacante* 5. *q.* 2. *p. n.* 2. Cosmas *in prag. tit. de collatio. §. item voluit verb. vicario.* Probus ad Monach. *in d. c. fi. n.* 4. Couarr. *l. 3. var. c.* 20. *num.* 7 doctor Paz *in praxi* 2. *to.* 3. *præludio nu.* 7. Quintanaduennas *l.* 1. *Ecclesiasticon. c.* 5. *n.* 7 late Sbrotius plures referens *l.* 2. *q.* 70. *&* 111. Zerola *d. verb. vicarius* §. 14. & Zechus *de Benef. & pensio. c.* 2. *vers. vicarius etiam*, & Rota in Ostun. Capellaniæ de anno 1600. infra relata 8.

85 *parte c.* 4. *n.* 50. Nec contrarium † tenet Dinus *in reg.* 1. *l.* 6. *n.* 20. loquitur enim de institutione, id est collatione libera, vt constat ex numero seq. vbi idem dicit de c. sede vacante, quod tamen constat posse instituere præsentatum, vt *in capite* 1. *de institutione in sexto* per eum allegato, & ita tenet ibi additio litera H.

86 Quamuis † Rebuffus in d. forma vicariatus ex *nu.* 126. *& regu.* 3. *Cancel. verb. aut vicarios perpetuos* cõtra teneat. Et quamuis Zechus *de Rep. Ecclesiastica d. c.* 23. *de vicario Episcopi §.* 2. *n.* 4. *vers.* 13. dicat, non posse confirmare electos sine speciali mandato, qui tamen cum *ibi n.* 3. *vers.* 12. *& d. n.* 4. *sub vers.* 14. teneat non posse sine speciali mandato instituere præsentatum, non loquitur consequenter.

Et ita inter † alia quæsita, pro parte Episcopi Abu- 87
len. de anno 1593. censuit S. Congregatio Concilij, vt in seq. declaratione ad primum, quam habeo autẽticam, nempe subscriptam manu illustrissimi Cardinalis Matthæi, & eius sigillo munitam. *Illustrissimi & Reuerendissimi domini pro parte Reuerendissimi Episcopi Abulen. supplicatur declarari sequentia, circa quæ dubitare contingit. Primum dubium, An vicarius Episcopi, seu capituli sede vacante, possit instituere præsentatos, absque speciali mandato, prout videtur certum, ex* capite ex frequentibus de institut. *& ibi glossa & Dd. &* in c. fi. de offic. vicarij in 6. *Rochus* de iure patron. verb. competens qu. 31. Mill. vers. vicarius Episcopi *Couarruuias* lib. 3. variar. capite vigesimo numero 7. *Moder.* de vicario Episcopi lib. 2. quæstione tertia *qui plures refert. Nec obstat decretum Concilij* sessione vigesimaquarta de reformatione capite decimotertio *ibi*, nisi Episcopi loci, *quia ista verba non excludunt vicarium, nec ad id sunt posita, sed inferiores Episcopo, vt recte aduertit d. Modernus* numero decimo quinto *& constat ex* capite proxime præcedenti eiusdem sessionis in fine secundo dub. *An sæcularis semel approbatus ab ordinario, ad confessiones audien. vel præiudican. sit semper approbatus, & an approbationes, & licentias datas, possint ordinarij pro libito reuocare. Tertium dub. An sæcularis, siue regularis, approbatus audien. Confessiones certi generis personarum, & extra illam Ecclesiam, virtute Bullarum. Quartum dub. An obtinens parochiale beneficium in vna Diœcesi possit in alia, absque ordinarij loci approbatione eligi in confessarium, ab habentibus priuilegium vigore iubilei eligendi confessarium idoneum, vel ab habentibus licentiam à suo parocho: quod ita videtur, quia is generaliter & absolute est approbatus à Concilio, & cum alius docet Candelabrum aureum* 1. parte de confessione n. 28 *licet alias approbatus in vna Diœcesi non censeatur approbatus in alia, vt S. Congregatio declarauit. Quintum dub. An matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote, de eius licentia valeat. Sextũ dub. In Episcopatu Abulen. est consuetud tenendi Beneficium curatum, vel simplex, simul cum Capellania in eadem Ecclesia. dubitatur. An stante Concilio id fieri possit. Septimum dubium, præsuppositio quod examinatores debeant denuntiare, quot idonei reperti fuerint ad parochialem, Episcopus autem seu vicarius, debet eligere digniorem. dub. an examinatores debeant denuntiare idoneos cum expressione, quis sit magis idoneus, absque eo quod ipsi eligant, alias enim quomodo Episcopus intelliget, quis ex illis sit magis idoneus, præsertim literatura. Octauum dubium, An priuilegium regularium, quod nõ teneatur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum veluti in festis suorum ordinum, sint contrari Concilio & sublata. Nonum dub. An ad derogationem sacri Concilij Trid. sufficiat, Papam cõtra illud rescribere absque illius speciali, vel generali derogatione, vt Pius V. declarasse dicitur. Ad primum Congregatio Concilij censuit, quod si non habeat vicarius mandatum limitatum, sed generale, vtique instituere præsentatos potest. Ad secũdum censetur approbatus, donec fuerit reuocatus, & reuocari potest cum eam, quam sufficit esse notam Episcopo. Ad tertium non potest. Ad quartum minime potest. Ad quintum valet. Ad sextum consuetudo est sublata. Ad septimum examinatores debent renuntiare,*

riare quotcumq; idonei iudicati fuerint, Episcopus autē debet magis idoneum eligere. Ad octauum, priuilegia si ante Concilium concessa fuerint, vtiq; reuocata existūt. Ad nonum si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur nec specialis, nec generalis derogatio. Hier. Cardi. Matthæus.

88 Et id procedit etiam, si esset locus † gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneos, nam adhuc potest vicarius constituere. ad dicta *c. præcedenti a n. 73.* & ita videtur sentire Rota in vna Calagurritana Beneficij de Hero. 17. Octo. 1580. coram sanctissimo Clemente VIII. vt *in decis. seq.* quæ sic erit accipienda, *domini cum præsupposito quod mandatum sit in forma probandi, tenuerunt vicarium potuisse gratificare, & gratificasse, pro indubitato etiam habuerunt, quod hæc facultas gratificandi, possit ab Episcopo pro vicario committi, quia nullibi reperitur quod sit electa industria personæ, quia ad hunc effectum oportet, quod adsint verba importantia personalitatem. ad not.* in capite fi. § is autē *vbi Dd.* de officio delegato *Dd.* in l. prima *vbi Ias.* numer. vigesimonono & *ibi etiam Purpur.* numero 500. ff de officio eius, *cuiusmodi non sunt verba, quibus iura vtūtur in hac materia* in capite *enim.* cum autem de iure patr. *solum dicitur,* iudicio Episcopi credimus relinquendum, *quæ verba arbitrium boni viri important. Felinus* in cap. 1. sub numero quinquagesimoprimo de constitutione, *non autem personalitatem,* in capite qui eodem titulo *dicitur,* ordinet antistes Ecclesiam, sicut melius eam secundum Deum viderit ordinandam, *quæ verba* nullam, *& ipsa personalitatem significant, nec facit quod dicat* prout secundum Deum est ordinanda, *sicut etiam collationes omnes, secundum Deum, faciendæ sunt personis idoneis, & hinc est quod Decius* consilio 130. in principio *præsupponit pro absoluto, quod Vicarius potuerit gratificare, quod autem Episcopus etiam hanc facultatem concesserit, liquet ex lectura mandati, in quo datur facultas dispensandi, conferendi, & subijcitur clausula generalis,* vt possit omnia alia, *quæ includit si non maiora saltem similia,* capite qui ad agendum de procurator. in 6. clemen. vndecima potest. eodem titulo, *idque tanto magis, quia ratio cur in generali deputatione vicarij non venit facultas conferendi est, quia mera est gratia, & donatio, quæ non venit in generali mandato* capite fin. de officio vicarij in sexto. *gratificatio autem non est mera gratia, ex quo vni ex præsentatis tenetur ordinarius gratificare, Rebuff.* ad concord. de collatione § statuimus. 1. verb. gratificare, per l. vnum ex familia § 1. de delegatis 2. *& consequenter tanto facilius sub huiusmodi mandato comprehenditur. quod autem gratificauerit apparet, quia protulit sententiam, ad fauorem Didaci, quæ cum non possit esse iusta ex alio capite quam ex isto, debet ex hoc censeri lata, cum ea ex actis interpretationem, & declarationem recipiat* l. ait prætor. § si iudex, *& ibi Bart.* nu. 1. de re iudic. *semper enim sententia præsumitur lata ex ea causa quæ reuera apparet in actis.* l. si quis ad exhibendum de except. rei iudic. l. hæc enim in prin. de suspect. tutoribus *Alex.* consil. 66. n. 2. l. 5. *Nec obstant verba sententiæ, quia licet vicarius in ea dicat, debemus pronuntiare, refert tamen se ad acta, ex quo dicit, quod ex actis appareat. liquet ergo ipsum factum pronuntiasse ex causa, de qua in actis constat, & consequenter ex capite gratificationis, & vsusfruct. verbo illo* debemus. *quia tenebatur vnum ex huiusmodi præsentatis eligere, non obstat in collatione dicat secundum numerum, quia numerus etiam hoc casu seruit, cum requirat quod præsentandi sint filij patrimoniales, & sunt timidi Beneficiati, vt ad integrum ascēdant, & hæc omnia dixerunt, tanto magis admittenda esse ad effectum sustinendi actum* leg. tertia. de milit. testament. leg. quoties, de rebus dubiis, *numquam enim fit relatio ad id per quod actus non sustinetur, Bartol. post glossam* in l. cum vulgari de dote prælegata, *Decius* in capite secundo requiris sub numero tertio vers. 5. non debet fieri de appell.

Dicit autem in d. declaratione † Abulen. si nō habeat vicarius mandatum limitatū, sed generale, quia 89
cum vicarius accipiat potestatem ex commissione Episcopi, *capite fin. de officio vicarij in* 6. Decius *cons. 66. num.* 4. Sbrotius *lib. 2. q. 112. numero* 5. & diximus *supra numero vigesimoquarto* potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat, Capella Tolos. *dec.* 481. & ibi Aufr. Sbrotius *dicta quæstione* 112. *numero sexto & quæstione* 131. *numero tertio,* Rota *decis.* 297. *parte secunda diuersor. numero* 2. *&* 3. vbi dicit, quod in mera facultate, & voluntate Episcopi consistit tribuere vicario facultates amplas, vel coarctatas, nam quilibet committēs iurisdictionem suam alteri, potest eam limitare, vt sibi libet, &c.

Sed contra prædictam resolutionem, † & d. de- 90
clarationem S. Congregationis facit difficultatem. 1. quod alias literis Cardinalis S. Sixti datis 4. Feb. 1581. in vna Placentina fuit scriptum. *Congregationem Concily declarasse, quod mortuo Episcopo, vicarius generalis sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, non potuerit instituere contra ea quæ scripsit Paninus* in suo tract. vt habetur in declarationibus super *d. ca. 13. sess. 14. de reform. declarat.* 14.

Secundo, quod alias in simili † de excommunica- 91
tionibus, ad finem reuelationis aut pro rebus subtractis, quas Concilium *sess. 25. de reform. c. 3.* statuit, à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decernendas. S. Congregatio censuisse videtur, ita demum à Vicario generali Episcopi, posse decerni, si ad id habeat speciale mandatum, vt apparet ex seq. declarat. super d. c. 3. Prima, *vicarius generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationes ad finem reuelationis, pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse vicarius causæ cognitionem adhibeat. Sed alij dubitabant ex illis verbis, à nemine prorsus præterquam ab Episcopo, quia taxatiua alios excludit. Congregatio iterum sub die 25. Feb. 1583. primam firmauit resolutionem.* Secunda, ibi, *præterquam ab Episcopo, vel vicario ex speciali mandato non alias,* vt habetur *in d. declarat.* super *d. c. 3.* ergo similiter in proposito cum Concilium *d. c. 13. sess. 14.* statuat, quod non liceat patrono aliquē ad beneficia, nisi Episcopo loci presentare, &c. non poterit fieri præsentatio Vicario generali, nec valebit institutio, nisi ad id habeat speciale mandatum.

Respondetur tamen primæ † difficultati, quod es- 92
to dicta declaratio sit certa, standum est declaratio-
ni Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudine possit dubitari, quia vt dixi, eam habeo authenticam maxime cum sit iure confirmior. Item de certitudine illius dubitari potest, ex d. declaratione Abulen. & ex dictis *capite præcedenti n. vigesimoquinto & vigesimooctauo.*

Secundæ difficultati † poterat responderi, quod 93
in terminis *d. c. 3. sess. 25.* quamuis non excludatur vi-

carius, requiritur tamen speciale mandatum propter verba maxime fortita, enixa & geminata, quibus Concil. ibi reseruat Episcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, ibi, *à nemine prorsus praterquã ab Episcopo, &c.* & ibi, *sed totum hoc in eius arbitrio & conscientia sit positum*, & in terminis *d.c.* 13. non sunt verba ista fortia & enixa.

94 Sed verius existimo, Vicariũ generalem posse decernere dictas excommunicationes, † sine speciali mandato, vt tenent Sylua nuptialis *li.3.n.28.* Probus Monach. *in c.2. de constitutionibus in 6.n.32.* Bernar. Diaz *reg.243.* & sic etiam stante Concilio Enriquez *in sum. l.13.c.17.§.4.* Man. Rodriguez *in summ. 1. tom. c.79.n.1.* Sbrotius *l.2.q.171.* Zerola *d. verb. vicarius. §.17.* Frechilla *de excomm. art.2.2.p.n.5.* Suarez *5. tomo disputat.20. sect.1.n.2.* Thom. Sanchez *d.l.3. disputat. 29.q.2.nu.16.* Mar. Anton. Genuen. *ca.1.nu.1.* dicens, fuisse declaratum à S. Congregatione, ac seruari in curia Archiepiscopali Neapolitana, & etiam Ioan. Gutierrez *Cano. q.l.1. c.11.8.* quamuis dicat, quod ex dicta prima declaratione requiritur, vt habeat vicarius ad hoc speciale ab Episcopo mandatum, nisi verba illa, *& ad id facultatem habens, &c.* referantur ad facultatem Vicariatus generalem.

95 Nam reuera illa verba Concilij † non excludunt Vicarium, sed sub nomine *Episcopi* comprehenditur, ex adductis supra *n.52.* & sunt posita ad excludẽdos inferiores Episcopis, etiam habentes Episcopalem iurisdictionem, & exemptos, ac etiam nullius Diœcesis, quicquid dicat Suarez *supra*, vt censuit Congregatio, dicens recurrendum esse ad sedem Apostolicam, pro dict. excommunicationibus ad loca exempta, & nullius Diœcesis, in quibus Episcopi non habent iurisdictionem, Mar. Ant. Genuen. *d.ca.1.n.2.*

96 Quamuis Bannez *2.2.q.66.ar.6.† vers. dubium est*, velit per illa verba excludi vicarium, ita tamen quod si ex commissione Episcopi, dentur tales excommunicationes à suo vicario, factum tenet, quia Concilium non dixit, quod si secus factum fuerit totum sit irritum, & inane, peccabit tamen Episcopus contra mandatum Concilij, si sine causa vrgente cõmittat huiusmodi excommunicationes suo vicario, in quo Bannes non bene loquitur, nam vt diximus non excluditur vicarius per illa verba, & si excluderetur vt ipse putat, factum non teneret, & nunquam posset Episcopus illi committere huiusmodi excommunicationes, &c.

Et ita censuit S. Congregatio Concilij, † vt in se-
97 quentibus declarationibus super *d.c.3.* Prima Elboren. *Vicarius Episcopi potest concedere literas monitoriales, de quibus in præsenti decreto.* Secunda, *Vicarius generalis Episcopi, potest has excommunicationes decernere, adhibita causæ cognitione, nec indiget speciali mandato Episcopi.* Tertia, *stante hac declaratione quæreb atur, an eadem potestas competat vicario capituli sede vacante, Congregatio censuit affirmative, quia ad Capitulum transeunt ea quæ sunt iurisdictionis necessariæ, vt est excommunicatio die 14. August. 1586.*

Nec obstant declarationes † in contrarium adduc-
98 tæ *n.91.* Quia ad primũ respondetur, quod illa verba, *& ad id facultatem habens* Omissa dict. responsione Ioan. Gutier. ponuntur ad excludendum Vicariũ generalem, habentem in hoc facultatem limitatam, seu ablatam ab Episcopo, qui non potest has excommunicationes decernere, vt per Ioan. Gutierrez, *ibi n.10.* & Enriquez *supra in glossa litera, C.* Ad secundã respondetur, † illam non videri certam, & magis stãum esse adductis *n.97.* Quæ videntur magis certæ & iuri conformes, & testatur Mar. Ant. Genuen. *supra d.c.1.n.1.*

Sed an sicut Vicarius Episcopi, sine speciali man- 100
dato † potest instituere, ita etiam possit iudex causę delegatus. Dicendum est non posse, sed solum pronuntiare esse instituendum, vt fuit resolutum in vna Iuuenacen. Beneficij. 15. Decemb. 1593. coram D. Mantica, & fuit dictum in ead. coram eod. 28. Maij eiusdem anni, & in Ostunen. Capellaniæ de anno 1600. infra relata. 8. *p.c.8.n.* Facit *c. super eo de officio deleg.* Lambertus *de iure patron. 3. parte 2. lib. q. prima art.9.*

Nec obstat *clementina † auditor de rescrip.* quæ pro- 101
cedit & habet locum, etiam in gratia commissa ordinario, in forma dignum, vt fuit resolutum in causa Legionen. Canonicatus 28. Octob. 1574. coram Sanctissimo Clemente VIII. Cæsar de Grassis *decis. 125. n.9.* & Calagurritana Prioratus 10 Maij. 181. coram D. Cantucio quæ est 2. *p. diuersorum decis.* 287. & in Abulen. Beneficij. 4. Iulij. 1597. coram D. Lita infra
adducta *p seq.c.2.n.55* Nam *d. clem.* soum procedit,
in auditoribus Romanæ Curiæ glossa 2 ibi. † & Car- 102
din. 2. *oppositione*, & fuit dictum in dictis causis Iuuenacen. & Ostunen. & tradit posthæc Gonçal. *gl.23. à n.14.* vbi ait d. clementinam non procedere in auditore cameræ.

Sed nihilominus contrarium seruatur † in praxi, 103
nam semper videmus delegatos à Nuntio, in causis Capellaniarum, & beneficiorum iuris patronatus, in gradu appellationis, facere institutionem, & collationem. Quæ praxis videtur posse saluari, & sustineri, ex clausulis commissionum *cum incident. dependen. emergen. annexis, & connexis, &c.*

Poterit etiam Vicarius conferre † beneficia ex cau- 104
sa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes, ex causa permutationis ab Episcopo habeat, vt tenent Domin. *in d.ca. fin. de officio vicary in 6.n.10.* Corrasius *d.2.p.c.8.n.2.* & Zechus *d.c.2. de benef. & pensio. vers. vicarius etiam*, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessitatis, *ca. vnico de rerũ permutatione in 6. & clem. vnica eod. tit.* & quia verisimille est, quod Episcopus dando potestatem recipiendi resignationes, ex causa permutatis, voluit dare potestatem faciendi collationem, quæ necessario illis debet fieri, maxime quia in permutatione eodem contextu solet admitti vtriusque renuntiatio, & pariter fieri vtriusque collatio, referunt Cosmas *in d §. item voluit. de collatio. verb. vicario*, & Selua
2.p.q.14.n.4. † qui tamen ibidem tenent, non posse 105
vicarium generalem sine speciali mandato, conferre beneficia nominatis, quamuis talis collatio non sit libera, sed necessaria, quod etiam tenet Rebuffus de nominatio. *q.17.n.26.* alias 7. & sic videntur tenere contra istam doctrinam saltem quod attinet ad primam rationem, quod ista collatio competat vicario tamquam necessaria, † ad quam rationem non pro- 106
cedit consequenter Corrasius, qui *4.p.c.4.n.13.* tenet non posse vicarium, sine speciali mandato, conferre beneficia nominatis.

Et contrarium in proposito † tenet Rota *decis. 1.* 107
de renuntiatione, alias 43. *in antiquis* Calderinus *cons. 3. de renuntia.* Roman. *cons* 330. *numer.* 5. vbi Horatius Mandosius *litera L.* Felinus *in c. auditis nu.13. de præscrip.* Staphileus *de literis gratiæ tit. de variis modis vacationis. §. resignationis modus ex n.23.* Rebu. *in praxi in forma vicariatus num.105. 106 & 107. & in reg. 13. Cancel. verb. aut vicarios perpetuos*, & Sbrotius

libro

libro secundo qu.17.n.9.13.& 14.

108 Sed mihi placet sententia Domin. † & sequacium videlicet quod Vicarius generalis, cui Episcopus dedit facultatem recipiendi resignationes, ex causa permutationis, potest conferre beneficia sic resignata permutantibus, maxime ex prima ratione, nempe, quia ista collatio non est voluntatis, & libera, in qua loquitur *in d.c.fi.de offic.vicary in 6.* sed necessaria, vt recte tradit Domin. *in fin.num.*101 & sequuntur Bellam. *decis.*94. & Cuchus *d.tit.8.nu.*83. Quæ ratio magnam vim facit Staphileo *supra*, quamuis dicat, quod propter authoritatem dominorum transeat d. deci-

109 sio. Et consequenter † verius videtur Vicarium ex generali mandato, posse conferre beneficia nominatis, & facere aliam quamlibet collationem necessariam, vt videtur tenere Probus ad Monach. *in d.c.fi. n.5.vers.propræmiss.* & faciunt tradita *c.præced.à n.*55. de capitulo sede vacante, non tamen poterit etiam hodie stante Concilio Triden. conferre parochiales Ecclesias, quia earum collatio non est absolute necessaria, ex ibi dictis *à nu.*79. Poterit tamen conferre beneficia patrimonialia, etiam cum conferantur absque aliqua præsentatione vel electione alterius ex ibi dictis, licet contra teneat Gonçalez *glossa* 9. *§.1. num.*78.

110 Si vero solum haberet † facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset vicarius admittere resignationem ex causa permutatis, quia aliud est admittere resignationes, aliud dare authoritatem permutare volentibus, vt sit in admissione resignationis ex causa permutatis, & ita videtur tenere Rebuffus *in d.forma vicarius numer.*104. ex *c.quæsitum de rerum permutatione* Zerola *d.verb.vicarius.§.*10. qui tamen variat. *2.p.verb. capitulum.§.*7. Quamuis Petrus de Perusio *de permut.*

111 *benef.* † *2.p.q.6.nu.*23. alias. 40. contrarium videatur velle, ait enim, quod si tale esset Beneficium, quod posset renuntiari in manibus inferioris ab Episcopo, quia talis inferior haberet potestatem instituendi, tunc in talibus Beneficiis permutandis, vicarius Episcopi authoritatem interponere posset, qui haberet eandem ordinariam potestatem, quam & Episcopus.

112 At Vicarius speciale mandatum † habens, sine dubio confert beneficia etiam liberæ collationis, vt *in d.c.fi.de offic.Vicary in 6.* de quo vltra Dd. *ibi*, videndi sunt Pauinus 10.*q.2.p.n.*31. Rebuf. *in d.forma Vicariatus, ex n.*49. Cuchus *d.l.2.tit.8.à num.*74. *cum multis seq.* Sbrotius *li.2.ex q.*71. *vsque ad* 110. Zechus *de repub. Eccl.d.c.*23. *de vicario Episcop.§.2.n.*4. *ver.*14. & vide d *p.seq.c.2.n.*24. *&* 25.

113 Quod autem dicitur, speciale † debere esse mandatum conferendi, † intellige, vt non tamen ad certa Beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sit, Hoc enim non valeret, sed solum specialiter exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia. Debet tamen esse generalis. Rota *decis.* 5. *de offic.vicary in nouis.& ibi additio* gl. *in ca.præsenti. §.prohibemus verb.cuiuscumque de offic.lega. in* 6. & ibi Dd. Pauin. *d.n.*31. Rebu. *sup.n.*12. *&* 58. *& tit.de vicariis Episcoporum à n.*19. *& d. reg.*12. *verb. vicarios perpetuos*, Rosini. *de benef.c.*10. *n.*5. P. Greg. *c.*38. *n.* 4. Cuchus *d.tit.8.n.*78. Fran. Marc. *q.*995. *n.* 4. Sbrotius *libro* 1. *q.*53.

114 Generalis tamen est si data esset † ad conferen. Beneficia certi loci, seu certæ partis Diœcesis dummodo ibi sint plura Beneficia secundum Rebuffum *d. tit.de vicarius Episcoporum n.*23. & Rosini. *supra n.*6. *&* 7. aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacantia, Cuchus *supra nu.*203. aut ad conferendum beneficia simplicia tantum, aut curata tantum aut beneficia certi valoris, aut vacantia per mortem vel resignationem, Rebuf. *in dict.forma vicariatus n.* 12.

Et sufficit ad conferen. † habere mandatum gene 115
rale cum libera, Bart. seu Cinus *in repetit.l.*1.*ff. de officio procuratoris Cæsaris n.*10. Paulus *in l.procurator, cui generaliter libera in fin. ff. de procurator.* Ferretus *cons.*382. *n.*2. *&* 3. † qui idem ait in habente mandatū 116
cum clausula quod posset omnia facere, quæ posset constituens si personaliter adesset, nam ista verba mandatum cum libera præ se ferūt, ex eisque id concessum videtur, quod sine speciali mandato expediri non posset, vt diximus supra *n.*74. Vnde non videtur verum, † quod ait Flaminius Parisius *de resignatione* 117
*benef.l.*9.*q.*7. *n.*34. quod vicarius Episcopi non poterit conferre, etiam ex amplissima facultate ei data ab Episcopo faciendi omnia & singula quæ ipse Episcopus, &c. etiam si requirant speciale mādatum, &c. nam ista verba importare videntur speciale mandatum ex dictis.

Sed mihi verius videtur non solum † quod ait Fla- 118
mius *ibi*, sed etiam ad conferendum non sufficere mandatum generale cum libera, ex tex. qui videtur expressus *in d.c.fi.de offic.vicary in* 6. vt patet ex eius verbis, & ratione, ibi, *nec regulariter donare valeat is, cui bonorum administratio etiam libera est concessa, &c.*

Rursus, Episcopus † non potest dare facultatem, 119
conferendi beneficia, nisi vicario suo, seu Officiali generali. glossa *in d.§ prohibemus, verb. cuiuscumq.*, & ibidem Francus, & alij. Idem Francus *in d.c. fin. de officio vicary*, Rota *d.deci.*5. *& ibi add.* Papam, *n.*8. Selua *2.p.q.*21 Rebuffus *d.tit.de vicariis Episcoporum, ex n.*15. *& in forma vicariatus ex n.*2. Couarruuias *lib.*3. *var.c.*20. *ante n.*7. Quintanaduēnas *l.*1. *Ecclesiasticor. c.*5. *n.*7. & Sbrotius *l.*1 *q.*52.

Et debet esse Vicarius generalis, non † solum in 120
spiritualibus, sed etiam in temporalibus, Rota *d.dec.* 5. *n.*2. Pauinus *d.q.*10. *n.*31. Milli. *in reper. verb. vicarius Episcopi*, Rebuffus *d.tit.de vicariis n.*18. *& in forma vicariatus n.*15. *&* 16. & Sbrotius *l.2.q.*90. Nam Vicarius † generalis is tantum dicitur, qui in spiritua- 121
libus, & temporalibus est creatus, Rebuffus *d.n.*18. *&* 16. *& tit. de deuolut. n.*59. Pauinus *d.qu.*10. *n.*6. & videtur de mente Cuchi *supra n.*60. Et idem tenet Bonifacius *in clemen. & si principalis de rescrip. n.*28. vbi ait quod Vicarius generalis, circa spiritualia non potest impetrari per rescriptum, quod etiam Pauinus *dict. n.sexto.*

Sed ego verius existimo, sufficere quod † sit gene- 122
ralis Vicarius in spiritualibus iuxta subiectam materiam collationis Beneficiorum, quæ est spiritualis, quod videtur tenere Papazon. *vbi supra*, nam & vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, vt *in c. nullus vers. Episcopo de rēpor. ordinat. in* 6. & in S. Concilio Triden. † *sess.*13. *de reform.ca.*1.2.3. *&* 4. 123
& in breuibus summi Pontificis, cum aliqua committuntur Episcopis, seu eorū vicariis, vicarij generales in spiritualibus appellantur, dicendo sic venerabili fr. Episcopo Abulen. siue dilecto filio eius, vicario in spiritualibus generali, teste Marchesano *de commissio.p.2.c.6. de cōmissione appell. n.*38. ita Sbrotius *dict.l.*1.*q.*25.26.27. *&* 49. & Thomas Sanchez *de matrim.d.l.*3. *disput.*29. *n.*11. & etiā in Bullis, & literis Apostolicis, aliquando vicarius in spiritualibus, gene-

ralis appellatur, & ei literæ diriguntur, vt patet ex Flaminio Parisio *de resignat. l.8. q.7. n.187* vbi ponit tenorem Bullæ in forma dignum, directo Vicario in spiritualibus generali.

124 Vnde apparet non esse verum quod aiunt Bonif.† *d.n.28.*& Pauinus *d.nu.6.* quod maxime conuincitur ex *d.c.2.sess.13.*S. Concilij, ibi, *seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali.* Ex quo apparet vicario in spiritualibus generali, posse causas per rescriptum Apostolicum committi, & consequenter commissa vicario seu officiali simpliciter, poterunt per vicarium in spiritualibus generalem expediri, licet non

125 vicarius in temporalibus.

Et sufficeret esse Vicarium generalem† certi loci, vt posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, Rebuf. *d.tit. de vicariis n.23.& 24.*& Sbrotius *d.l.1.q.53.n.5.* Licet alias non sit vicarius generalis.

126 Poteritque vicarius habens facultatem conferendi beneficia † illa conferre, etiam extra Diœcesim, sicut Episcopus potest, Rota *decisione 5.& vltima de officio vicarij in antiquior.* Dominicus *in d.c.fi. ad fi.* Cosmas *in d.§.item voluit. de collat. verb. vicario,* Pauinus *1.q.2.p.n.7.* Boerius *decisione 30.* Rebuffus *in d. forma vicariatus n.227.& in d.reg.canc.13.verb. aut vicarios perpetuos vers. vltimo sciendum est,*& de nominatione *qu.14.n.46.& 109.* alias 27.& 65. Lambertus *2.p.2.l. q.2. artic.6.n.3.* Corrasius *d.c.8.n.3.* Rosin. *de benef.c. 10.n.16.* Couarruuias *l.3.var.c.20.n.8.* Cuchus *d. titu. 8.n.98.* Menochus *de arbitr. libro primo quæstione 43. n.19.* Flaminius Parisius *de resignat. lib. 7.q.24.n.32.* Sbrotius *l.2.q.102. & 103.* Zerola *in praxi Episcopali 1.p.verb. Beneficia §.9. & 2. par. eodem verb. §. vlt.* & Thomas Sanchez *d.l.3. disput.34.n.2.*& dicit æquum Anastasius Germon. *de indultis Card. §. tibi quoad vixeris n.89.*& probatur ex *c. statutum de præb. in 6.* per argu. ab speciali, & tradit posthæc Gonçalez *glossa 62. à n. secundo.*

127 Quamuis contrarium teneat Bald. *in l.2.n.1. de officio proconsulis* Barbatia *in c. nouit. de offic. legati* Francus *in d.6. fin.n.3.*& Francus Marcus *dec. 117. in fin.p. 2.*& dubitare videatur Ripa *de peste remedio vltimo n.51.& seq.* ex eo quod commissio facta ab inferiore à principe, seu iurisdictio etiam voluntaria ab eo concessa, nunquam potest exerceri extra territorium committentis, seu concedentis, vt tenet Bartholus *in libro primo ff. de officio proconsulis num.primo, & in libro primo Codice de summa Trinitate num.quadragesimo ex d.libro secundo versiculo apud legatum de officio proconsulis* & sequenti, Pacianus *de probatione libro secundo capite decimooctauo à numero 12.* alios referens.

128 Sed ratio nostræ sententiæ est,† quod iurisdictio voluntaria cuius est collatio beneficiorum exerceri potest extra territorium *d.l.2.* Dd. *in d.ca. nouit.* Ias. *in l.si ff. de iurisdictio. omnium iudicum n.6.* Couar. & alij *sup.*& nulla congrua ratio potest assignari, quominus eius vsus liceat vicario, sicut Episcopo, vt in-

129 quit Couar. *ibi,* nec refert quoad hoc sit ordinarius,† vel delegatus, vt recte inquit Thom. Sanchez *supra.* quamuis Rota, Domin. Cosmas, Boerius, Corras. Sbrotius,& alij *supra,* se fundent in hoc, quod vicarius, sicut Episcopus, sit ordinarius, quod nō est absolute verum in collatione beneficiorum, cum non veniat in generali mandato, vt supradictum est. Nam iurisdictio voluntaria, etiam delegata, seu concessa ab inferione à principe, recte potest extra territoriū exerceri, cum militet eadem ratio ac in ordinaria, nempe quod nulla sit iniuria iudici illius territorij, cum absque strepitu, & figura iudicij exerceatur.

Nec obstat *d.l.2. vers. apud legatum,* quia respon- 130
detur ibi non dici, quod apud legatum proconsulis habentem iurisdictionem, nemo possit manumittere extra territorium, sed quod apud legatum proconsulis nondum ingressi prouinciam, nemo potest manumittere, siue in prouincia, siue extra, quia non habet iurisdictionem, eo videlicet, quod proconsul antequam prouinciam ingrediatur, mandare iurisdictionem legato suo non potest *l. obseruare. §. post hac. ff. eod. tit. de offic. proconsulis* & ita procedit *l. apud proconsulem. ff. de manumissis vindicta,* cuius verba ibi, *ex quo prouinciam ingressus est,* referuntur ad proconsulem, non ad legatum, & ita accipiendus est primus intellectus Accursij *in d.l.2. verb. talem,* & Tho. Sanchez *sup. n.5.*

Vnde non solum confessores ordinarij, † vt paro- 131
chi, possunt audire confessiones subditorum extra parochiam, seu Diœcesim, sed etiam delegati, vt tenent plures, quos refert & sequitur Tho. Sanchez *d. n.2.* summa Corona. *4.p.c.6. de Sacram. Pœnitentiæ n. 52.1. dub.*

Quod tamen hodie stante Concilio † Trid. *sess.25.* 132
c.15. de reform. intellige, dummodo isti delegati, sint approbati in Diœcesi, in qua audiunt huiusmodi cōfessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi, etiamsi ille sit alias Episcopus pœnitentis, vel confessoris, vt recte tenet Io. Gutierrez Cano. q.l.1.c.27. Zerola *in praxi pœnitentiali, c.16.3.q.*& Sorbo *in compendio mendicantium verb. absolutio, in resolutionibus absolutionū pag.62.*& hoc intendit declaratio S. Cōgregationis data Archiepiscopo Valentino, quam refert, & vidisse ait Man. Rodriguez *in explicatione Bullæ Cruciatæ §.9.n.5.* his verbis, *Congregatio Cōcilij respondit, approbatum ab alio, quā à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censeri approbatū ab Ordinario.* De qua fit mentio in declaratione Abulen. supra adducta *num.87. ad quartum,* quicquid post alios dicant † Bartholus Ledesma *in summ. Sacram. de* 133
Sacramento, Pœnitentiæ difficultate vigesima tertia & Petrus Ledesma *in summ. de Sacramento Pœnitentiæ cap. duocimo & decimotertio* Enriquez *in summa libro sexto capite sexto §. septimo & libro septimo capite duodecimo §. quarto* Graffiis *in decisionibus aureis casuum conscientiæ libro primo capite decimotertio, numer. quadragesimo quinto* summa Corona *dict. num. quinquagesimo secundo dubio secundo* Ludouicus Lopez *instructione conscientiæ secundo tomo secunda parte capite octauo* Vega *in summa parte prima capite sexagesimo secundo casu 41.* & in espeio de Curas *c. vndecimo nu. 280.& 337.* Antonius Gomez *in explicatione Bullæ ad 10. clausulam num. octauo.*& nouissime Suarez *4.tomo disputatione vigesima octaua sectione sexta & septima* & facit *clement. dudum de sepul.* † ex qua religiosi iuxta 134
illam expositi, non possunt audire confessiones extra Diœcesim, in qua sunt expositi, vt tenent Sylu. *verbo confessor. 1.qu.14. & confessor. 2. quæstione prima & tertia* Nauarrus *in manu. cap.27. numer.266.* Ludouicus Lopez *d. 2.10. 2.part.c.2. de clausibus,*& alij relati per Thomam Sanchez *supra numero 1.* quamuis alij quos ipse refert & sequitur *num.2.*& Enriquez *d.lib. sexto c.septimo §. primo summ.* Corona *d.1.dub.*& Vega *d.cap.62.casu 17.& d.n.337. ad finem.* contrarium teneant.

Vnde etiam quamuis interesse † matrimonio, 135
non sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matri-

mo-

monium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote de eius licentia valet, vt censuit S. Congregatio in d. declaratione Abulen. adducta *nu. 87. ad 5.* & tenet Vgolinus *de simonia tab. 1. c. 12. §. 3. num. 2.* qui ita declaratum audiuisse ait à S. Congregatione anno 1594. Enriquez *libro 11. c. 3. num. 4. & 5.* & Thom. Sanchez *d. l. 3. disput. 21. & disput. 30. n. 10.* vbi vide. Ex quo obiter conuincitur quod docet Suarez *5. tom. disput. 14. sectio. 1. n. 6. &* 7. de licentia data à parocho excommunicato, ad administran. Sacramentum Extremæ vnctionis, & de literis dimissoriis, datis ab excommunicato. Tamen cum reducatur
136 ad iurisdictionem † voluntariam, non solum proprius parochus alicuius contrahentium potest assistere matrimonio, valide & licite, in aliena etiam prorsus parochia, seu diœcesi, vt recte tradit Thom.
137 Sanchez *d. l. 3. disput. 19.* post alios † quos refert, sed etiam priuatus sacerdos, cui parochus committit, seu concedit licentiam vt assistat matrimonio, potest similiter assistere extra parochiam committentis, seu diœcesim, quicquid dicat Nau. *conf. 14. de clandestina desponsat.* vt recte docet idem Thom. Sanch. *d. disput. 34.* & est declaratio S. Cong. 16. Febr. 1595. quæ sic ait. *An validum censeri debeat matrimonium, celebratum in parochia mulieris, coram alio sacerdote, de licentia parochi viri, præsertim vbi parochiæ sunt diuersæ Diœcesis? Cong. censuit censeri validum.*

138 Sed est difficultas, An sicut collatio † Beneficiorum, tam per Episcopum, quam per Vicarium potest fieri extra Diœcesim, possit etiam fieri institutio præ-
139 sentati, seu confirmatio electi. Et non posse tenet † Ioan. Andreas *in capite fi. de officio vicary in sexto* Cardinalis & Abb. *num. 5. in d. capi. nouit. de offic. leg.* quia hæc exigunt causæ cognit. vt *in c. fi. de elect. in 6.* sequitur Rochus *verb. competens q. 34.* & pro hac sententia citatur etiam Arch. *in c. qui in aliquo 51. dist.* & Zerola *sup.* ait, non posse fieri collationem extra diœcesim in contradictorio iudicio.

140 Sed Archidiacon. ibi potius videtur tenere † contrarium cum Vincentio quem refert, quod etiam tenet Baldus vltimi in Episcopo *in dicto lib. 2. de officio proconsulis*, & Boer. *d. dec. 30.* & Sbrotius *d. q. 113.* quia etiam institutio, & confirmatio, est voluntariæ iurisdictionis.

141 At Domin. *in d. cap. fin.* † *de officio vicary in 6. n. 8.* ait se credere quod opiniones possent reduci ad cõcordiam, quia quædam est confirmatio, seu institutio, quæ fit contradictorio iudicio, vt quia iudicium est agitatum inter partes, & tunc quia confirmatio debet fieri in forma diffinitiuæ sententiæ, vt not. *in gl. verbo inanes in d. c. fin. de elect. in 6.* ideo talis confirmatio, seu institutio, non poterit fieri extra territorium, & ita procedat prima opinio, nisi esset facta de consensu iudicis territorij, & partium litigantium, &c. Quædam est confirmatio, seu institutio, quæ non fit in contradictorio iudicio, vt quia nullus comparuit ad contradicẽdum, & tunc posset procedere alia opinio, quia talis confirmatio, seu institutio, posset fieri sine causæ cognitione, vt notat Lapus post Io. Andr. *in d. cap. fi. de elect. in 6.* & tenet Innoc. *in c. si celebrat. de clerico excom. in addit.* nec obstat si dicatur inquit Domin. quod requiratur causæ cognitio, saltẽ summaria, super forma electionis, & persona electi, vt notat Innoc. *in c. cum dilecti de electione in glossa 3.* quia licet istud habeat facere, pro informatione sua facit absque aliquo strepitu iudiciali, &c. vel quod potest dici, quod illa inquisitio debeat fieri intra territorium, sed confirmationis, seu institutionis actus poterit fieri extra, ex quo non est ibi condictor. ita Domin. quod etiam tenent Paulus de Castro *n. 9.* & Ias. *n. 7. in l. fi. de iurisdictione omnium iudicum*, qui cũ Archidiacono *in d. ca. qui in aliquo* dicunt, quod Episcopus extra Diœcesim existens, potest confirmare electiones, si non apparet contradictor, quia est tunc voluntariæ iurisdictionis.

Sed melius † & distinctius dicendum est, cũ Lam- 142
ber. *d 2. par. lib. 2. quæst. 2. art. 6. & 3. par. 2. lib. quæst. 2. artic. 11.* quod si ad institutionem, vel confirmationem proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione siue instanti contradictore siue ex officio, instante coauditore Curię, seu fiscali. Adde vel alias in forma iudicij per assignat. auditorij seu stratorũ, vt solet fieri, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu iudicis loci, & partib. non contradicentibus; quamuis lata sententia intra territorium de instituendo, institutio ipsa posset fieri extra, quia iam est actus extraiudicialis, & voluntariæ iurisdictionis, si vero discussio negotij esset extraiudicialis, & absq; strepitu & forma iudicij, quia fieret sine contradictore, & coadiutore Curiæ, tunc totum potest fieri extra territorium, sine licentia iudicis illius, quia est voluntariæ iurisdictionis, sequitur Th. Sanchez *d. lib. 3. disputat. 8. n. 6.* & ita procedet quod ait Gonçal. *gloss. 62. n. 8.* posse Episcopum extra propriam Diœcesim instituere, & electiones confirmare, & infirmare contradictore non apparente.

Sed non poterit vicarius conferendi † beneficia fa- 143
cultatem habens ipsi Episcopo, etiamsi alius esset capax, vllum beneficium conferre, Ripa *resp. sio 23. li. 2.* Rebuf. *in praxi in forma vicariatus num. 82. & seq. & in reg. Cancel. 15. verb. aut vicarios perpetuos, in prin. & in concord. tit. de collatio. §. præsectique ordinary verb. conferre, & denominatio. quæst. 8 nu. 47* alias 28. Corras. *d. 2. part. cap. 8. num. 6.* Quintanaduennas *lib. 1. Ecclesiasticon. cap. 5. num. 7.* & Sbrotius *li. 2. quæstione 91. & 92* Cum vna persona, seu huiusmodi corpus censeãtur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, *capit. 2. de consuetudine in 6. & cap. Romana de appellat. eod. lib.* Rebuf. *de nominatio. quæstio 14. num. 170.* alias 63. & Corrasius *ibi.*

Quod intelligendum videtur, † quando vicarius con- 144
ferret vt ordinarius, quia simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate, data est ei potestas conferendi, iuxta supra dicta *à n. 40.* secus si vt delegatus *cap. si promissarius de elect. in 6.* & inter dantem, & recipientem, debeat esse distin. *capit. fin. de institutio. & capit. per nostras, de iure patronat.* & ibi glossa & Doct.

Aiũt tamen, quod substitutus † à vicario habente 145
potestatem substituendi potest vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus; & iure Episcopi confert, non vicarij substituẽtis, ad *l. item eorum. §. si decuriones. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine, & capite 1. §. 1. de procurator. in 6.* & Rotam *decisio. 8. & 33. de procuratore in nouis.* Vantium *de nullitate ex inhabilitate seu defectu mandati num. 105.* ita Rebuf. *in d forma vicariatus n. 77. & 80. & in d. §. præfati quã ordinary verbo conferre, & d. quæst. 8. denominat. n. 47.* alias 28. Corras. *dict. c. 8. nu. 7.* Duarenus *lib. tertio capit. septimo* & Sbrotius *lib. 2. quæst. 92* contra Pauinum *5 quæst. 2. pa. num. 9.* qui ait quod substitutus non potest substituenti conferre, nec illum instituere vel eligere. Et facit quod tradit Lamber. *1. p. 2. lib. quæst. 8. artic. 10.* quod † procurator 146
substitutus potest præsentare procuratorem substi-

tuen. tem, licet non ipsum patronum.

147 Vnde etiam substitutus à Vicario, † habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, cum ead. potestate, potest conferre beneficia substituentis resignantis, Rebuf. *in d. forma vicariatus n.* 80 *& conf.* 86.

148 Sed facit difficultatem, quod vicarius † Episcopi non potest facere, seu substituere alium vicarium, *c. clericos de officio vicary* glossa *in c. 1. eodem tit. in sexto versi. ipsius*, & ibi Doct Felin. *in c. 9. perpetuus num. 3. de fide instrumen.* Maran. *in speculo aduocatorum 4. part. distinct. 5. n. 22.* Vantius *de nullita. ex defectu iurisdictionis delegatæ n. 25.* Auilef. *in capitulis prætorum c. 4. verbo iustitia n. 7.* Menchacha *controuers. illustrium c. trigesimoprimo numero 21.* Cuchus *dict. lib. 2. tit. 8. numero* 40. Aceuedo *in l. 1. tit. 9. libro tertio recopil. numero* 8. & 10. Sbrotius qui plures refert *lib. 2. quæstion. 66. numero primo* Zerola *dict. verbo vicarius dubio tertio* Rosella *numero vndecimo* Sylueſt. *5. quæst.* & Arm. *numero 7. verb. vicarius*, & Zechus *de Republica Ecclesiastic. cap. 23. de vicario Episcopi. §. secundo numero*

149 *4 vers.* 8. qui tamen male ait non posse vicarium † constituere delegatum ad vniuersitatem causarum cum Sbrotio *lib. 2. quæst. 55. num. 6.* qui id non tenet, vt apparet *ibi n. 27. & 66. n. 16.* vbi absolute ait, creare posse vicarios foraneos.

150 Quod procedit, siue fuerit constitutus † ab Episcopo, cum facultate, & clausula substituendi, siue non, nisi ad modicum tempus ex causa, pura absentiæ, vel infirmitatis, *dec. 4. de officio vicary in nouis, & ibi additio*, Papaz Mill. *in reper. verb. vicarius Episcopi.* Pauinus 10. *quæst. 2. parte numero* 19. Puteus *decisi.* 168. *lib.* 1. Sbrotius *dict. quæstio. 66. numero* 11. & 17. dicens esse communem teste Parisio *consil.* 80. *nu* 15. *volum. 4.* & Zechus *d. versic.* 8. & tenuit Rota in vna Oriolen. Beneficiorum coram D. Seraphino. 21. Maij 1593. &

151 † præcipue 9. Iunij eiusd. anni vt in sequenti decisione. *Causa iterum proposita domini steterunt in decisis, nam licet Vicarius, ab Episcopo constitutus cum facultate substituendi, possit substituere, & substitutus possit conferre, prout poterat substituens, ex* decisione 4. de officio vicarij in nouis *Rebuf.* in forma vicariatus n. 76. *Put.* decisio. 487. lib. 2. cum aliis allegatis, *hoc tamen intelligitur, dummodo substitutio fiat ad modicum tempus, & ex iusta causa, & de consensu Episcopi, vt notant Doct.* in c. 1. de officio vicarij in 6. *Paris.* conf. 80. num. 15. lib. 4. *Puteus* decisio. 168. lib. 1. *Hæc autem substitutio fuit facta absque aliqua limitatione, imo in perpetuum, cum ipse vicarius esset discessurus, propter sibi incumbens onus residentiæ, & sine causa, cum adessent alij vicarij ab Episcopo constituti, & contra voluntatem Episcopi, qui iam alios constituerat cum facultate conferendi, ideoque de eo tempore dictus vicarius iam fuerat reuocatus per constitutionem aliorum, Francus & Gemin.* in cap. licet de officio vicarij in 6. *quæ opinio caret difficultate, vbi concurrit intentio Episcopi reuocandi primo constitutum, vt per Rebuf.* in forma vicariatus numero 207. *hæc autem voluntas ex eo colligitur, quod in alia constitutione præseruat tantum constitutionem Ludouici Mascarelli, vnde apparet eum voluisse omnes alios reuocare, ex vulgari* regul. cum præter ff. de iudic. *& de ista reuocatione habuit notitiam tempore substitutionis per ipsum factæ, cum in ea fiat mentio constitutionis alterius Vicarij. Neque obstat quod in secunda constitutione vicarij non detur facultas conferendi ad* decis. decimamoctauam procurator. in nouis, *quia non ideo minus dicitur reuocatus primus, licet secundo data sit minor facultas, cum non verse-*

tur in constitutione ad actus diuersos, prout procedit decisio, quæ vult, quod per constitutionem procuratoris secundi ad negotia, nō censeatur reuocatus primus ad lites constitutus simul, & ad negotia sed simul in constitutione ad actū vniuersalem, quæ censetur per aliam, etiam minus plenā, reuocata. Sed dubium omne tollit constitutio aliorum vicariorum cum facultate conferendi, & ita cōclusum esse standum in resolutis.

Et ad modicum tempus, † ex causa potest substi- 152
tuere, etiamsi non habeat facultatem, & clausulam constituendi, Pauin. *dict. quæstione* 10. *numero vigesimo primo*, Felin. Maran. Menchaca, Cuchus, Aceued. *numero* 8. & Arm. *vbi supra*, & Puteus *d. decis.* 168. & Marc. Anton. Genuen. *capit.* 84. *numero decimotertio.* Quamuis hanc potestatem substituendi, seu consensum Episcopi ad substituendum ad tempus, ex causa, requirat, post Hostien. Rota *dict. decisione quarta* & Domin. *numero primo*, & Francus *quarto in dict. cap. primo*, & Zerola *supra dub.* 4. vel consuetudinem id faciendi, quasi tunc toleretur per quandam voluntatem Episcopi, Rosella *supra* cum Cardin.

Iuxta quod est accipienda † *decis.* Chisanen. 139. *in* 153
manuscrip. quæ ait, *quod si vicario Episcopi committatur aliquid per vos, non potest ipse subdelegare specialiter, secus si ponat alium in locum suum, in omnibus præsupposito, quod habeat facultatem ab Episcopo substituendi, quia iste substitutus, dicitur ab Episcopo substitutus, & potuit expedire commissa per vos sub nomine dignitatis, Felinus* capite nono perpetuus de fide instrument. *Rota* in nouis. 414. Et *decisione* Putei 487. *lib.* 2. & Rotæ 31. *& trigesimotertio lib. primo & 151. & 159. libro secundo & 122. libro tertio par. 3. diuersorum* vbi etiam habetur, quod substitutus à vicario Episcopi, etiam habente facultatem substituendi, potest exequi commissa vicario; &c. & tradunt Papazon *in addit. ad decisionem primam numero tertio & ad decisionem quartam in fin. de officio vicarij in nouis, & ad decis. 33. numero 2. de procurator. in nouis.* & Sbrotius *lib. 2. quæst.* 67. intelliguntur enim istæ decisiones de substitutione ex causa absentiæ vicarij, & sic ad modicum tempus, vt patet ex *d. dec. 31. 33. 151. & 159. & 122.*

Et ita tenendum est, quamuis † Pauin. *d. q. 10. num.* 154
20 & 21. & Rebuf. *supra, & in d. forma vicariatus nu. 73. & 76. & in d. regul. 13. verbo aut vicarios perpetuos versi. item vicarius, & d. conf* 86. Aceued. *d. numer. 8. &* 10. Sylueſt & Arm. *supra*, absolute teneant vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, quod etiam videtur tenere Camillus Plautius *in l. 1. ff. de officio eius lib. 2. vers. iure magistratus n. 115.*

Quod poterit tantum procedere, † quando fuis- 155
sent inserta verba illa, videlicet *damus potestatē substituendi alium, quem nos vicarium cum eadem potestate substituimus* nam tunc procedit ratio supra dicta, quod substitutus videtur ab ipso Episcopo positus, & ab eo accipit potestatem ministerio vicarij substituentis, & sola nominatio, seu electio personę, fit à vicario substituente, & ita docet Sbrotius supra *n. 15.* Rebuff. *d. forma vicariatus num. 77.* qui ait, quod bonum esset inferere dicta verba, & cum Melil. *tract. de præcedentia Vicary cap. 1. num. 14.* & Francus Marco *dec. 217. num. 2. p. 1.* & Pauino *d. quæst. 10. n. 20.* & idem docet Zechus *d. ver. 8.* & Marc. Ant. Genuen. *d. n. 13.*

Vel quando Episcopus † daret potestatem sub- 156
stituendi suo nomine, tunc enim censetur etiam ab ipso Episcopo positus, cū eius nomine substituatur.

Nec

157 Nec in istis casibus potest dici dare vicarium † incertum contra *c. ad hæc de reser.* vt post Ioan. And. *in c. is cui de officio deleg. in 6.* considerat. Card. *in clemen. 1. de officio deleg. quæst. 12.* & Specul. *de iudice delegato. §. 2. num. 4.* Quia per substitutionem, vel nominationem vicarij substituentis, qui repræsentat personam Episcopi, in substituendo certificatur, nec est nominandus per partem, vt loquitur *dicto capit. ad hæc*, vt per Dom. *in d. cap. is cui in fin.* & Francum *ibi nu. 3.* Alex. *in l. more de iurisdict. omnium iudicum num. 27.* Fel. *in cap. super qu. §. si verò numero 18. vers. ad 2. de officio deleg.* & Thom. Sanchez *d. lib. 3. disput. 31. numero. 8.* & in simili de procuratore per Massam Gallesium ad formam obligationis Cameralis ad *5. p. q. 1. ex num. 5.* facit *c. penul. de arbitr. & ibi gloss. fi.*

158 Vnde quod Rebuf. Corrasius, Duare. † & Sbrotius *supra* relati *num. 145.* docent, quod substitutus à vicario habente potestatem substituendi, conferre potest vicario substituenti, solum procedet quando habet potestatem substituendi cum clausula, quẽ nos cum eadem potestate substituimus, seu nomi-
59 ne Episcopi, aut sine illa clausula, si substituit † ex causa ad modicum tempus, tunc enim præcedit ratio per eos adducta, iuxta *supr. d.* Alias enim non posset substituenti conferre, & si substitueret ad tempus ex causa, prout posse diximus, licet nõ haberet clausulam substituendi, nam tunc substitutus non videtur ab ipso Episcopo constitutus, nec ab ipso potestatem accipit, sed ab ipso Vicario. Quæ ratio videtur etiam reuera procedere, stante clausula substituendi sine illa alia, etiam tunc substitutus ad tempus ex causa, potestatem accipit ab ipso vicario, qui suo nomine substituit, & non Episcopi, iuxta infra dicta.

160 Et sic etiam procedet sententia glos. *in* † *d. capit. is cui, verbo per alium, & in cap. 1. §. substituendi, de procurator in 6.* quæ docet, quod licet delegatus inferioris à principe non possit subdelegare, tamen si habet ad hoc speciale mandatum, poterit subdelegare, sequitur Rota *decis. 14. de officio deleg. ad fi.* alias 368. *in nouis* Francus *in cap. cum causam. de appellatio. n. 10.* Abb. *in ca. cum Berthold. n. 24. de re iudic. & in d. c. super quæst. §. porro n. 2.* & ibi Fel. *d. §. si vero num. 18.* Bar. *in d. l. more n. 12.* & ibi Alex. *n. 27.* & Alber. *n. 14.* Bald. *in l. à iudice n. 3. C. de iudicis*, & ibi Salicetus *in fi.* & Ias. *num. 8. & 9.* Bertachi. *in reper. verbo delegatus*, Maranta *in speculo aduocatorum 4. p. 5. dist. num. 63.* Caputaquen. *decis. 167. num. 2. p. 1.* Mandos. *reg. 4 Cancell. quæst. 3. num. 7.* Nauar. *in ca. placuit de pœnit. dist. 6. n. 70. & 71.* Açeuedo *in Rubric. tit. 9. lib. 3. recopil. num. 14. & 19.* Vgolinus *de censur. tab. 1. cap. 8. num. 3.* Sbrotius *d. li. 2. q. 66. num. 23.* Molin. *in emporio iuris tit. 2. q. 10. n. 9.* & Ang. *verb. delegatus n. 6.* Sylues. *eod. verb. q. 8.* & *d. 3.* Rosella *verb. delegare in prin.* & ibi Tabie. *q. 1.* & Arm. *n. 7.* Graffius *li. 1. c. 13. n. 21.* Fran. Lud. de Miranda *de ordine iudiciario q. 2. art. 11. 2. concl.* & nouissime Thomas Sanchez qui alios plures refert *d. li 3. de matri. disp. 31. n. 6. & seqq.* & dicit communem plures referens Camillus Plautius *sup. n. 194.*

161 Contra quam tenet † Petr. de Bellapertica *in d. l. à iudice.* Specul. *d. tit. de iudice deleg. §. 2. num. 6.* Arch. *in cap. quamuis de officio deleg. in 6.* Imola *in d. §. porro & d. §. si vero* Card. *d. clem. 1. de officio deleg. quæst. 12.* Francus *d. cap. is cui ad fin.* Alex. & Angel. *in d. l. à iudice*, Fachin. *controuersiarum iuris lib. 1. c. 45.* & videtur tenere glos. *in d. §. porro verbo transfert*, Papazon *in addit. ad d. decisio. decimam quartam* & hanc sententiam dicit forte esse veriorem Caccialupus *in dicta l. more n. 10.*

Præcedet inquam d. communis sententia † ex di- 162
ctis, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu cum clausula, *per te vel per alium*, addat quod ex nunc illi delegat cui delegatus commiserit, vt per Dom. *in d. cap. is cui ad fi.* cum Paulo de
Eleaçoro. Alias enim non videtur posse † procedere 163
d. communis sententia, est enim contra reg. tex. *d. l. iudice, & in d. l. more. & in d. ca. cum causam*, & impossibile est in persona delegati fundare iurisdictionem, & potentiam subdelegandi, ita quod delegatus medius faciat gradum, Ang. *in l. & quia ff. de iurisdict. omnium iudicum* Francus *in d. cap. cum causam. num. 10 & in d. ca. is cui. num. 3.* Felin. *in d. §. si vero num. 18. vers. limita nisi daret*, Camillus Plautius, *sup. num. 108* & Thom. Sanchez. *num. 8.* Vnde limi-
tant d. communem † vt non procedat, quando ordi- 164
dinarius daret potestatem delegato, vt nomine ipsius delegati subdelegaret, dicunt tamẽ, quod quãdo similiter datur facultas subdelegandi, non videtur tunc delegatus subdelegare, sed ipse ordinarius qui expresse sibi commisit, *arg. l. is vnũ ex familia §. si de falcidia. ff. de legat. 2. & dict. l. item eorum. §. si decuriones ff. quod cuiuscumque vniuersitatis nomine, & d. c. 1. §. 1. de procurat. in 6.* quasi tunc ordinarius censeatur dare facultatem subdelegandi suo nomine ipsius ordinarij. & hæc est ratio communis sententiæ.

At ego replico † verum non videri, quod quando 165
datur simpliciter facultas subdelegãdi, censeatur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarij, potius enim videtur fundari potestas, & facultas subdelegandi in persona ipsius delegati, cum simpliciter datur facultas subdelegandi non faciendo eum expresse ministrum delegantis, nam alias non potest conuenienter dici quod habẽs facultatem subdelegandi, faciat hoc vt nudus minister delegãtis, cum habeat iurisdictionem, vt inquit Car din. *supra.*

Pro quo facit tex. *in l. fin. ff. quis † & à quo appell.* 166
vbi iudex datus à magistratibus ex authoritate, seu iussu principis, licet nominatim iudicem declarantis, non tamen à principe, sed à magistratibus datus intelligitur, & ideo ipsi magistratus appellabuntur, quem textum contra dictã rationem communis sententiæ notat Camillus Plautius *sup. numero 104.*

Addo, quod si prædicta ratio † communis sentẽ- 167
tiæ esset vera, etiam delegatus à principe posset subdelegare cum potestate subdelegandi, quod tamen negant iidem authores communis sententiæ, & Pẽna *in directo Inquisitorum 3. part. com. 64.* & Gratian. *regula 443. n. 8.* contra Fulgosium *in d. l. more*, qui tenuit contrarium, & forte melius secundum Ias. *in d. l. à iudice. n. 9.* quem communiter reprobari ait Tho. Sanchez *supr. nu. 9.* Nam delegatus à Principe, recte posset delegare, cum facultate subdelegandi suo nomine, seu cum clausula, *quod ex nunc illi subdelegat, &c.* vt per Thom. Sanchez *sup. num. 18.* & cum simpliciter daret facultatem subdelegandi dicendum esset eam dare suo nomine, sicut ordinarius, si vera esset illa ratio cõmunis sententiæ, suppositio enim quod vterq; tam ordinarius, quam delegatus à principe, possit dare facultatem subdelegandi suo nomine, non est maior ratio in vno quam in altero, vt cũ simpliciter de huiusmodi facultatem, dicatur eum

dare suo nomine, vel non. Nec obstant *d. §. si de fal-*
168 *cidia.* † & *dicto §. si decuriones*, quia loquuntur in his quibus solum committitur electio, & sic nudum mi-
169 nisterium. Non obstat etiam *d. cap. 1. §. 1.* † *de procurator. in 6. & ibi glossa*, & Rota *dict. decis. 8. & 33.* & Vantius sup. procuratore dato cum potest. substituēdi. Quia respondetur cum Cardin. supra, quod aliud est in non iurisdictionalibus, aliud in iurisdictionalibus. Non enim vt dictum est, conuenienter dici potest, quod habens potestatem subdelegandi, faciat hoc vt nudus minister delegantis, cum habeat iurisdictionem, quam tamen non habet procurator, & ideo nil mirum si quando habet facultatem substituendi, substituat vt nudus minister domini principalis.

170 Addito quod procurator datus cum † potestate substituendi, censetur habere mandatum ad substituēdum nomine domini, iuxta subiectam materiam mandati procuratoris, cuius diuersum innuit subiecta materia iudicis delegati.

Rursus, non facit pro communi *l. non distinguemus*
171 † *§. quæsitum. ff. de arbitris* tum quia loquitur in arbitrio, qui proprie non habet iurisdictionem, sed notionem, &c. vt inquit Cardin. *supra*, tum quia ibi non agitur de delegat. seu subdelega. articuli iurisdictionalis.

172 Nec est admittenda d. † Camilli Plautis *supra nu. 106. & 108. versi. restringitur* 6 inter mandatum iurisdictionis, & potestatem dandi iudicem, conuincitur enim ex supradictis.

173 Communis tamen posset procedere in † delegato cum facultate substituendi ad actum iurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ. Vt ad conferendum Beneficium, & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, iuxta supra dicta, seu ad certum ministerium. vt *in capit. fin. §. fin. de officio deleg.* nam in his videtur eandem ratio, ac in procuratore.

Tandem hic notandum est †, quod & si vicarius
174 habens facultatem conferendi fuerit reuocatus, valet collatio facta ab eo, reuocationem ignorante, ad *l. si forte. ff. de officio præsidis* Innoc. *in c. ex conquestion. de restitutione spoliat.* Roma. *singul. 57.* Felin. *in c. cæterum sub n. 11. & in c. Abbate de rescrip.* Rebuf. *in forma vicariatus ex n. 210* Selua *de Benef. 2. par. q. 14. numer. 9.* Boerius *decis. 347.* Corras. *d. 2. part. c. 8. num. 8.* Rofiniacus *de Benef. c. 10. num. 11. & cap. 23. nu. 13.* Cuchus *d. lib. 2. tit. 8. à n. 145.* Lancellotus *de attentatis. 3 par. c. 10. n. 23.* Flam. Paris. *de resignatio. benef. lib. 7. qu. 24. n. 41.* Sbrotius *lib. 3 quæst. 24. num. 15. & 16. quæstion. 33. à num. 7. & quæst. 36.* & nouissime Thom. Sanchez *d. lib. 3. de matrimon. disput. 30. à num. 11.* qui alios referunt.

175 Et similiter collatio Beneficij, † facta à vicario Episcopi, reuocato per mortem ipsius Episcopi, stante eius ignorantia, valet, vt fuit resolutum in vna Iacen. Canonicatus coram D. Antonio, Augustino de anno 1546. vt per Mohedanum *dec. 29. de renuntiat.* alias 215. Puteum *dec. 370. lib. 2* & Chisanen. *decis. 138.* Papam, ad Romam *decis. 1. de officio vicary in nouis n. 4.* Lancel. *supra num. 24* & Flam. Paris. *33.* & facit *dec.* Rotæ *33. lib. 1. & 159. lib. 2. & 122 lib. 3. part. 3. diuersorum*, & tradit post hæc Gonçalez *§. quinto proœmin. fin. 103. & glossa 15. §. 2. fin. 19.* & vide supra ait. *numero 636.*

176 Differentia tamen est inter † reuocationem factam per Episcopum, & reuocationem per mortem ipsius Episcopi, aut aliam vacationem Episcopatus, quod in reuocatione facta per Episcopum, requiritur intimatio per ipsum Episcopum, aut de eius ordine facta, alias valebunt gesta per eum, etiam si habeat notitiam reuocationis, & illa publice sit nota, vt tenet Rebuf. Boer. Cuchus, & Thom. Sanchez *sup.* & videtur tenere Corras. §. quamuis Fel. d. *numero 11.* Sbrotius. *d. q. 33 nu. 10.* & alij contra teneant sufficere notitiam reuocationis in vicario, etiamsi illi nō sit intimata.

Et ratio nostræ sententiæ est, quia licet † Episco- 177
pus vicarium reuocauerit, non censetur tamen voluisse illam effectum habere, antequam illi sit pro eius parte intimata, sicut etiam in constitutione vicarij, &c.

Reuocatio autem per mortem, † vel aliam vaca- 178
tionem, habet effectum etiamnon intimata, ex quo fit à iure ipso facto, Felin. *in c. ex parte decan. de rescrip. numero 19. 8. falla.* communiter receptus, vt per Flam. Paris. *supra numero 36.* Thom. Sanchez *num. 4.* Valent tamen gesta per eum, † quando communi- 179
ter ignoratur mors, quamuis ipse illius conscius sit, sicut etiam quando esset communis error, & ignorantia reuocationis, etiam ipsi intimatæ. Ex *l. Barbarius. ff. de officio prætoris*, de qua supra *cap. 4. à num. 277.* non autem quando communiter scitur mors, licet vicarius eam ignoret, vt recte tradit Tho. Sanchez *d. n. 4. & 11. & disputat. 22. n. 59.* Et de materia † 180
reuocationis procuratoris ad resignandum. & illius intimatione requisita, &*clem. 1. de renuntiat.* vide late per Flam. Paris. *lib. 9. de resignatione quæstio. 25. 26. 27. & 28.*

Sed restat hic quædam dubitatio quæ sese offert 181
† an sicut vicarius Episcopi non potest beneficia conferre, sine speciali mandato, ita etiam non possit vicarius Papæ In qua Corrasius *2. par. cap. 1. n. 17.* diuersum ait in vicario Papæ, nempe vicarium quem Romanus Pontifex in vrbe reliquit, qui omnia quæ ad iurisdictionem Papæ pertinent in ciuitate Rom. potest *l. 1. C. de officio eius qui vices alterius gerit*, omnia beneficia conferre *cap. penult.* vbi Doct. *de offic. Vicarij.*

Sed contrarium verius est, scilicet quod etiam vi- 182
carius † Papæ non possit beneficia conferre nisi ad hoc haberet speciale mandatum, *argum. d. cap. fin. de officio vicary in 6* & ita tenet Abb. *in d. c. penult. num. 5. versic. quæro 2.* & Francus *in dict. cap. fin. numero sexto*, Pauinus *10. quæst. 2. par. numero 19.* Rebuff. *in dict. forma vicariatus numero 61. & 63. & in dict. reg. 13. Cācell. verb. aut vicarios perpetuos*, & Gambarus *de officio legati libro tertio numero 708. & seqq.* Etiamsi vi- 183
carius esset † Cardinalis, vt contra Barbatiam *in tract. de præstantia Cardin. in præludio numero 4. & in Rub. de officio legati* cui videtur assentiri Cuchus *lib. 2. tit. 5. numero 8. & tit. 8. numero 77.* tenent Rebuff. *numer. 64. & 70. & d. verbo*, & Gambarus, supra cum Baldo, *in l. aliquando quæstio. 14. ff. de officio proconsul.* vbi dicit Cardinalem vicarium non posse conferre, licet si esset legatus posset, sequitur Æneas de Falcon. *de reseruatio. 2. par. 1. q. nu. 3. secundo*, vbi quærit de Cardinali vicario, prout fuit Ægidius Hispanus in Italia tempore Innocen. VI. Auinioni commorantis, an talis possit conferre Beneficia, & ait sibi placere dictū Baldi contra Barbatiam. Quod dictum Baldi sequitur Pauinus *in d. tractat. de officio & potestate capit. ad fin.* licet ipse loquatur de vicario vrbis, qui potest esse etiam Cardinalis secundum eum, Moueturque Æneas tali ratione, quia collatio non competit nisi illis, qui hoc habent à iure, vel quibus Papa speciali-

ter

liter concessit,& ne utrum hic concurrit. Sequitur etiam Sbrotius *li.2. de vicario Episcopi.qu.71.ex numero 4.*

Nec obstat text.*in d.cap.penul.* quia solum dicit,
184 † quod iurisdictio vicarii,quem summus Pontifex in vrbe reliquit,non extenditur extra illam, nisi ei specialiter sit concessum,quod autem possit beneficia conferre nullum verbum.

185 Et Gambarus † supra à *nu.702.*loquitur in Cardinali facto legato vrbis à Papa recedente,& nihilominus tenet,non posse conferre sine speciali mandato,limitat tamen in beneficiis spectantib. ad collationem alio um Episcoprum,infra limites legationis, & idem forsan ait posset dici de Beneficiis vrbis quæ spectarent ad collationem inferiorum in titulis Cardinalium,nisi obstarent multa specialia Cardinalium.

186 Sed in Cardinali facto legato vrbis à † Papa ab ea recedente verius videtur posse conferre Beneficia infra limites legationis consistentia,etiam vrbis, nisi obstaret reseruatio iuxta tex.*in cap.1. & 4.de offic. legati in sexto* & videntur tenere Baldus, & Rebuf. & Æneas *vbi supra.* Quamuis secus sit in Cardinali vicario ex dictis. In quo tamen considerandæ essent eius facultates, quales alias habentur in Bullario *constit.27.*Clementis Septimi,& 16.Pauli Tertij.

CAP. IX.

De Patronis.

SVMMARIA.

DE patronis,& de iure patronatus qui tractatus ediderunt,& qui sunt videndi nu.1.& 2.& aliqua sunt notanda,præsertim quæ per Concilium innouata reperiuntur n.3.

Ius patronus,cuius variæ diffinitiones adducũt doctores relati, est ius nõ more spirituale,sed temporale potius annexum antecedenter,quia ordinatur ad præsentandum ad Beneficia,&c.quæ tamen ratio non videtur generalis,à n.4.& ad 8.

Ex eo quod est spirituali annexum, in quo etiam simonia contrahitur,non potest vẽdi ius patronatus,alioquin venditio est simoniaca,& nulla nu.9. nisi cum vniuersitate bonorum,n.10.

An cum hæreditate vendita,in emptorem transeat ius patronatus,à. nu. 11. resoluitur contra communem, quam tenuit Rota non transire quando est de per se, seu personale,nam si in hæreditate seu bonis hæreditariis esset villa, seu castrum,cui ius patronatus annexum esset,ratione villæ, vel castri transiret, &c. num.16.

An ius patronatus transeat ad fidei commissarium vniuersalem,à nume.17.resoluitur cum communi,quam plures relati & Rota sequuntur, non transire ius patronatus personale, & non annexum bonis,quamuis ex testantis iudicio,& voluntate expressa possit illud consequi accedente licentia Episcopi,& ponitur resolutio Rotæ.

Resolutio Rotæ quod præsẽtatus ab vxore relicta à marito vsufructuaria omnium bonorum, præfertur præsentato ab hærede, quia ius patronatus transit cũ vniuersitate bonorũ,& ita etiam transit in vsufructuariũ omnium bonorum,&c. num. 21. quæ accipienda est, quando ius patronatus est annexum,n.22.Est enim vsufructuarius quasi domin.seu procurator in rem suã nu.23.Nam si esset hæreditarium personale & de per se,non transiret in vsufructuarium bonorum,sicut nec in fideicommissarium, n.24.

An in confiscatione bonorum,veniat ius patronatus,nn. 25.vbi referũtur plures Doctores,agentes de hac quæstio.in qua omissis opinionibus Doctorum resoluitur, quod si ius patronatus bonis consistit,& adhæret bonis propter crimen confiscatis, siue per iudicem laicum, siue Ecclesiasticum,in consequentiam,& accessorie cõfiscatum censetur,& in fiscum transit indistincte, etiam quo ad exercitium.Si vero personale est, & de per se, non includitur in confiscatione bonorum, nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare,sed remanebit penes delinquentem,donec per iudicem Ecclesiasticum priuetur,à n.26.

Sententia priuatoria iudicis Ecclesiastici secuta, si ius patronatus est sanguinis,& pertinet ad familiam,seu consanguineos, ad illos transibit, si vero est hæreditarium,ad extraneos transmissibile euanescit,& Ecclesia remanet libera,numero 29. non vero tali sententia priuatoria ius patronatus hereditarium transiret ad hæredem ex testamento, vel ab intestato ipsius condemnati eo defuncto,numero 30.præter quam in crimine hæresis in quo ipso iure est eo priuatus numero 31.

Vt ius patronatus transeat cum re vendita, seu alienata,satis est adhærere accessorie alicui fundo,non solum qui vniuersitatem constituat,sed etiam particulari,seu alij rei particulari, contra communem tenentem oportere quod adhæreat vniuersitati, à numero 32.

Quamuis ius patronatus sit inuendibile, & pro illo non possit aliquid pretij dari, tamen hoc non tollit quin cum illud est annexum bonis, ratione illius, bona pluris æstimentur & vendantur quam alias, numero trigesimoquinto.

Acquiritur hoc ius patronatus,tam per laicos,quam clericos,tribus potissimum modis fundatione,constructione & dotatione,n.26.

Decretum Concily Trident.circa hoc n.37.

Licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione non excludit ius patronatus ex constructione competens,sed sub verbo ex fundatione comprehenditur numero trigesimooctauo.

Fundare Ecclesiam proprie dicitur,qui fundum dat,seu assignat,in quo Ecclesia construatur,n.39.

Faciens in Ecclesia Capellam,vel Altare,non erit solus patronus illius,sed etiam Ecclesia erit compatrona,& concurret in præsensando,ratione fundi,quæ ponit,id est,el sitio,n.40.Valet tamen consuetudo, vt Ecclesia non sit compatrona ratione fundi,&c.quæ seruatur in Hispania,n.41.

Etiam seclusa consuetudine, non esset Ecclesia compatrona quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, id est, el sitio,vt solet fieri in Hispania.Nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum,cum illi soluatur pretium pro illo, quod videtur posse fieri,à n.42.

Sola fundatione hoc est fundi assignatione, non statim quæritur ius patronatus, sed secuta constructione,& dotatione,vel ab ipso fundatore,vel ab alis, nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ quæ nõdum est,&c. nume.44.

Ecclesia tamen Capella incepta ædificari,seu posito pri-

mo lapide cum consensu ordinarij, statim etiam ante perfectionem videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, &c. n. 45. Nam tale ædificium inceptum est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. n. 46.

Si dos daretur in limine fundationis Ecclesiæ, vel post ante consecrationem, & etiam ante perfectionem ædificij, caderet exercitium iuris patronatus vt præsentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quoad alia secundum Lamber. n. 47. Ecclesia etenim incepta, statim capax est dotis, & sic dos in specie assignata, & donata, ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absque traditione, n. 48.

Licet Ecclesiæ, quæ nondum est, non possit fieri donatio, bene tamen hæreditas & legatum relinqui, id non procedit in donatione ex causa dotis, quæ recte potest fieri Ecclesiæ construendæ, non solum obligando se dotaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, &c. numero 49. & 50.

Sub constructione seu fundatione, comprehenditur etiam reædificatio, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita vt noua consecratione indigeat, acquiritur ius patronatus, quamuis reficiens Ecclesiam non penitus destructam non efficiatur patronus, numero 51.

Ita demum acquiritur ius patronatus ex dotatione si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, non efficitur patronus, n. 52. Etiamsi dos minus congrua sit assignata cum consensu Episcopi illam approbantis pro congrua. n. 53.

Si concurrunt plures in dotatione dãtes simul dotem cõpetentem, licet inæqualiter, & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter fiunt patroni: sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, n. 54.

Acquiritur ius patronatus ex dotatione Ecclesiæ, etiam iam constructæ, & etiam iam consecratæ, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret, numero 55. Quamuis contradicat gloss. dicens, quod vt quis sit patronus, requiritur assignatio dotis tempore fundationis non post, numero 56. pro qua faciunt duæ declarationes S. Congregat. adductæ, numero 57 & 58. Quibus respondetur id solum procedere in specie de qua ibi, in qua oblationes futuræ, non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, &c. n. 59.

Licet ex dotatione acquiritur ius patronatus, non tamen ex simplici dotatione legato, vel largitione bonorum, nisi hoc fiat pro dote tacite, vel expresse, &c. numero sexagesimo & sexagesimoprimo. Vbi ponitur resolutio Rotæ.

Fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficium acquirit ius patronatus, etiamsi illud non reseruauerit, dummodo expresse non remiserit, num. sexagesimosecundo.

Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, potest in totum, vel pro parte remittere ius patronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendentium vt sibi placuerit, numero 63 Quod Rota intelligit, si fundator expresse excluisset hæredes, vel taxatiue induxisset solum pro talibus, non autem quando simpliciter nominat aliquos patronos. Nam ideo excludit se ipsum, & suos hæredes contra consil. Geminiani, numero 64. Sed consilium Geminiani videtur & menti fundatoris, & praxi conformius, &c. n. 65.

Si fundator relinquat ius patronatus filio suo & descendentibus, & ille decedat sine descendentibus, relicto hærede collaterali, vel extraneo, ius patronatus transibit in talem hæredem, & idem in similibus casibus n. 66.

Si fundator reseruaret ius patronatus sibi, vel alij, transiret ad eius hæredes ex testamento, seu ab intestato, nisi illa reseruat. esset facta cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non vltra, numero 67.

Licet à principio possit fundator remittere ius patronatus vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, authoritate ordinarij, non potest illud mutare, seu alterare, n. 68. Nec illud renuntiare, seu trãsferre in præiudicium sequentium vocatorum, numer. 69. & 70.

Ius patronatus acquiritur ex prædictis causis interuenientе authoritate, & consensu ordinarij, non alias, n. 71. vbi ponitur resolutio Rotæ, qui consensus sufficit, quod interueniat ex post facto, n. 72. Et an præsumatur interuenisse remissiue, n. 73. & n. 74. ponuntur resolutiones Rotæ.

Vicarius Episcopi, sine speciali mandato non habet authoritatem ad reseruationem iuris patronatus, n. 75. Sicut etiam Vicarius sine speciali mandato, non potest confirmare donationem iuris patronatus, n. 76. & 77. Ponitur resolutio Rotæ. Et an, & quando præsumatur facultas Vicarij, qui iuri patronatus consensit remissiue, n. 78.

Capitulum Sede vacante, potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, vt fiat patronus, n. 79.

An regulares possint ædificare sine licentia ordinarij, remissiue, n. 80.

Licet Concilium Trident. præseruet ius patronatus competens ex fundatione, vel dotatione non refutat illud quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, n. 81.

Vnde non solum ius patronatus probatur ex immemoriali, quæ probat legitimum tit. ex fundatione, vel dotatione n. 82. Sed etiam ius patronatus antiquũ probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione præsentandi, n. 83. Ita vt non censeatur reuocatũ per Concilium, num. 84. & sequen. vbi ponuntur decis. Rotæ.

Dicta probatio videtur sufficiens, etiam contra ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, numero 86. vbi adducitur resolutio Rotæ, quæ videtur contra.

Ex enuntiatiuis instrumentorum antiquorum emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, n. 87. & sequentib. vbi ponuntur Rotæ resolutiones.

In proposito, quando dicatur ius patronatus antiquum, resolutur respectu testium requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorum 100. num. 92. vbi ponitur declaratio S. Cong. & alia, numero nonagesimotertio.

Decisiones Rotæ, quæ conducunt ad prædicta ponuntur, n. 94. 95. & 96.

Reprobatur quod ait Zerola in priuatis personis sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta institutio, & illemstitutus vixisset spatio 40. annorum, &c. num. nonagesimoseptimo.

Quando agitur de familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, debet probari secundum formam Cõcilij d. c. 9. versi. in his vero personis, n. 98.

n.98.& n.seq.ponuntur decis. Rotæ.

Similiter in vniuersitatibus etiã paruis plenior,& exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concily dict. versic. in his vero, numero 102. vbi id declaratur, & quod non sufficiunt testes vniuersitatis.

An in personis potentibus, vel vniuersitatibus, in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illas quæ antea sufficiebãt præsentationes, etiam continuatæ non minori saltem quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortiæ sint authenticis scripturis probari debent, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari, à numero 103. resolutur videri probabilius posse etiam aliter probari, maxime quoad possessionem.

In propositio iuris patronatus immemorialis probatur ex scripturis, nempe per præsentationes effectuatas authenticis scripturis probatas per spatium 100. annorum, sicut etiam per præsentationes effectuatas testibus, probatas per spatium 60. annorum, à num. 107. Quamuis alias verius sit immemorialem non probari per instrumenta, à num. 111. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

An requiratur per formam probatio præsentationum per scripturas, etiamsi probaretur esse de prædict. &c. n.113.

Ius patronatus, quomodo probetur, & an probetur confessione, remissiue, n.114.

Ius patronatus ex priuilegio reuocatum est per Concilium, n.115. vbi ponitur declaratio S. Congregation. & num.116. ponitur resolutio Rotæ. Quod procedit etiãsi in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione, numero 117. vbi ponitur decisio Rotæ.

Similiter ius patronatus ex priuilegio sublatum est per Concilium, etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eiusdem prorsus naturæ, & roboris ac si ex fundatione & dotatione competeret, n.118. vbi ponitur declaratio S. Congreg. nec prodest immemorialis, n.119. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Non loquitur Concilium hic de priuilegiis concessis ex causa onerosa, num.120. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ius patronatus de iure non acquiritur ex augmento, seu suppletione dotis, sed requiritur, quod in totum Ecclesia dotetur, nec sat est, quod non sit commode dotata n. 122. & seq.

Ius patronatus ex augmento dotis concessum, etiam per Papam, à 40. annis citra, subiicitur examini, & reuisioni ordinarij, concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concily non subiacet d. reuisioni, sed firmum remanet numer. 124. vbi ponitur declaratio S. Cong. & n.125.126. & 127. ponuntur resolutiones Rotæ circa dicta.

Ius patronatus non potest competere ex concessione, & priuilegio Episcopi, nu. 128. vbi ponitur declaratio S. Congr. & n.129. & sequen. ponuntur resolutiones Rotæ, & numer.132. reprobatur consilium Menochij contrarium.

Quod procedit etiam Capella Ecclesiæ contra Zerolam, & praxis quam ipse vidisse ait in contrarium procedit, ex eo quod solent aliquæ personæ emere Capellas in Ecclesia factas cum licentia Ordinarij, dando Ecclesiæ pretium ædificij, & soli Capellæ, num.133. Quãuis aliqui tales contractus condemnent, tanquam simoniacos numero 136. Et ita est accipiendum quoddam dictum Lassarte, P. Ledesma, & Genuen. numero 137. & qui emit Capellam deberet dare iustum pretium, & valorem, saltem ædificij, &c. numero 140.

Non tamen placet dictum Lassarte, & Ledesmæ, & Philiarchi, quod habens Capellam, seu patronus alicuius Capellæ, possit illam vendere, &c. numero 138. & seq.

Ponuntur declarationes S. Cong. ex quib. supradicta confirmantur, & declarantur n.141.

CIrca materiam † huius *cap. de Patronis.* qui ad Beneficium vacans præsentant Ordinario personam instituendam, & de iure patronatus, non est opus multum immorari, cum de ea sint celebres & copiosi tractatus Rochi de Curte, Pauli de Citadinis, Cæsaris Lambertini, & Io. Nicolai Delphinatis, ad quos, præcipue Rochum & Lamber. recurrendum est. 1

Et videndi sunt † etiam vltra Ordinarios *in tit. de iure patron.* Corras. *de Benefi. 4. p. r. c. vlt. & tit. 15. pag.* 1. & ibi Greg. Lopez, & Humada ad eum Did. Perez *in l. 1. & 2. tit. 6 lib. 1. ordin.* Espino *de testam. gloss. 3. &* 4. Zerola *in praxi Episcopali, verb. ius patronatus,* Sil. & alij Summist. *verb. ius patron.* Zechus *de benefic. & pensio. Ecclesiast. cap. 12.* & Mand. Rodr. *q. reg. 2. tom. quæst. 122.* 2

Operæ pretium tamen duxi, † aliqua notare, præsertim ea, quæ per S. Concil. Triden. innouata reperiuntur. 3

Et in primis notandum est, † ius patronatus, cuius varias diffinitiones adducit Roch. *d. tract. in prin. ex num. 2.* Lambert. *1. part. 1. lib. quæst. 1. art. 1. ex n. 11.* Greg. §. Dida. Perez *d. l. 1. glo. 1.* & diffinit etiam Corras. *d. cap. vlt. n. 4.* & Fuscus *de visitatione, lib. 2. cap.* 10. *num. 1.* esse ius non mere spirituale, sed temporale † potius annexum spirituali, *cap. quanto de iud. c. & capit. de iur. patr.* & docent Abbas. *in rubrica de iudiciis num. 4.* & ibi Decius *1. lectura, à numero 87. & 2. lectura numero 85.* & Ripa *numero 66.* idem Abb. *in d. cap. quanto numero 6.* & ibi Felin. & Decius *numer. 2.* Selua *de Benefic. 1. part. quæst. 7. ad fin.* Rochus *verb. ius nu. 2.* Corras *1. part. cap. 2. num. 7. & 4 part. c. vlt. numer. 5.* de quo late Lambert. *lib. 3. quæstion. 9. articul. 1.* 4 5

Est autem spirituali † annexum antecedenter, † quia ordinatur ad præsentandum clericos ad Beneficia Ecclesiastica, & præsentatio antecedit Beneficij institutionem, & administrationem, D. Thom. 22. *quæst. 100. art. 4.* Abb. Ripa, & Felin. §. Corras. *d. cap. vltim. num. 5.* Redoanus *de simonia, part. 1. cap. 28. nu.* 1. Doct. Sahagun. de Villasante *in d. c. quanto, n. 2. &* 3. Vgolin. *de simonia, tab. 1. c. 34.* Man. Rodr. *in sum. 2. tõ. c. 63.* Vega. *2. p. c. 101. casu 55.* & P. Ledes. *in sum. 2. p. trac. 12. conclus. 35.* 6

Quæ tamen ratio † non videtur generalis, nam secundum eam, non esset simonia vendere ius patronatus, sine iure præsentandi ad Beneficia, vt in iure patronatus hospitalis, fundari authoritate Episcopi, &c. 7

Aliam rationem assignant Felin. † & Rochus *vbi supra* post Cardin. & Baldum, quod ideo dicitur annexum spirituali, quia adhæret Ecclesiæ, quæ est spiritualis, quam rationem adducit etiam Redoan. *supra.* 8

Et ex eo quod est spirituali annexum, † in quo etiam simonia contrahitur, *c. quæsitum de rerum permu-* 9

tat fit, vt non possit vendi, alioquin venditio fit simoniaca,& nulla,*ca.nemini.16.q.7.d.c.iure,& c.querelam de simonia*,& S.Concilium Trid.*sess.25.de reform.c.9.vers.nec dictum ius patronatus*. Nisi cum vniuersitate bonorum,† cum qua in emptorē transit
10 ius patronatus,*cap.ex literis & c.cum seculum de iure patron.* vbi Doct.late Rochus *verb.ipse velis, q.22. cum seq.*Paul.de Citadinis,9.*part.quæst.3.*Lambert. *2.part.1.lib.q.5.per totum cum sequen.* Tiraq.*de primogeniis,quæst.36.* Couarr.*lib.1. var.cap.13.num.3.& 4.* Gregor.Lopez*in l.8.tit.15.pag.1.*Et Humada ad eum ibi Bern.Diaz *reg.401.* & ibi Salcedo, Gratian.*reg. 341.*Fuscus *singul.115.littera I.* Zaualli. *milleloquio 31.* Menoch.*de præsump.lib.3 præsump.90. numero vigesimoquinto*, & plures relati per Cenedum *collect.5.*ad decretales.

11 Vnde infertur ad illam quæstionem,† an cum hæreditate vendita,in emptorem transeat ius patronatus? in qua communis sententia est transire, ex *dict. cap.ex literis,& capite cum seculum*, quia hæreditas est quid vniuersum. *l.bonorum*, 2 *ff.de verborum significatione,l.hæreditas.ff.de petitione hæredit.* ita Hostien.quem Abbas *numero* 13. & Doct. communiter ibi sequuntur *in dict.cap.ex literis*,& Felin.*in capite causam quæ,numero octauo de præscrip.& in capite cum Bertholdus in fin.de re iudic.*Rochus *d. verbo ipse vel is,quæstio.22.numero* 40.Paul.de Citadinis *d.quæstio. 3.numero* 11.*de primogen.q.37.* Couarru.*libr.2.variar. capite* 18 *numero* 8.Ferretus *consil.179.numero 2.* Salazar *de vsu & consuetudine capite* 12.*numero* 7.Molina *de Hispanorum primog.lib.1.capite* 24. *numero* 25. Ioseph. Ludou. *in communibus conclusionibus.titul.de iure patron.conclu.3.* Fuscus *de singul.* 115. Gratian.*d. reg.341.numero* 5.Humada ad Gregor. Lopez *dict.l. octaua gloss.* Nocius *de contractibus, tit.de emptione & venditione, num.* 41.Crassus *de success.lib.2.art.transmissio. quæst.30. numero* & Marc.Anton Genuen.*in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, capite 61.n.* 26.& communem testatur Lambert. *d.quæst.5. art.* 15.& videtur sequi Achilles *decis.322.sen 9. de iure patron.* & tenuit Rota in vna Lucana iuris patronatus,seu Capellaniæ 6.Nouem.1598.coram Do.Lita,
12 in qua fuit resolutum,† *Quod licet ius patronatus veniat,quando sit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei,vt quia fit venditio de castro,feudo,hæreditate,vel similibus quæ sub se vere vniuersitatem continent,non tamen transit mediante cessione,seu venditione omnium bonorum, iurium, seu actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta, ni sub tali cessione tale quid vniuersale vere comprehendatur, cui adhæreat ipsum ius patronatus,vt puta villa,castrum,seu hæreditas,Innoc.* numero 2. *& alij* in cap. ex literis de iure patronat. *Et ratio est quia quando fit cessio,vel alienatio vniuersalis respectu verborum resoluitur in singularitates Rota* 1152.lib.2.par.3.diuersor. *Nec obstat* dec.*Putei* 351. lib 2.*cum & donatio particularis patronatus,accedente consensu ordinarij fieri possit,Lamber.*2.p.lib.1.q.4. artic.1.& 2.

Contrariam tamen sententiam, † (quæ mihi certa videtur) tenent Paulus de Eleazaro,Rofredus &
13 Barbatia quos refert & sequitur Lamber. *d.quæstio. 5.art.* 15. & Ema. Costa *in cap.si pater de testamen.in sexto,verb.Trebellianica,num.7.*& tenet etiam Bonifacius de Vitali.*in Clem.si plures.§.fin.de iure patron. n.*12.Ex eo quod licet ius patronatus † transeat cum
14 vniuersitate bonorum cui adhæret,etiam sine speciali expressione,non tamen transit cum vniuersitate in qua rerum particularium, seu singularium est necessaria specifica traditio,sicuti est quando venditur hæreditas *l. qui tibi, C.de hæred.vel actione vendita*, alioquin sequeretur,in specie vendi ius patronatus contra *d.c.de iure. cum aliis*, & Concilium Triden.*supra.*

Et vt recte inquit Costa,hæres † vendendo hæ- 15
reditatem non dicitur vere vendere hæreditatem,cum per aditionem desierit esse hæreditas, & sit effecta proprium patrimonium,sed bona propria,quæ ante aditionem fuerant hæreditaria, & reuera solum est venditio vniuersalis respectu verborum,quæ resoluitur in singularitates, vt in d.Lucana quare venditis illis bonis, non intelligitur vendere ius patronatus, quia esset contra *d.c.de iure.*

Quod intelligitur, † quando ius patronus esset de 16
per se,principale, & distinctum, seu personale, nam si in hæreditate,seu bonis hæreditariis esset villa,seu castrum, cui ius patronatus adhæreret, & annexum esset,tunc ratione villæ,vel castri, in consequentiam transiret in emptorem hæreditatis ius patronatus annexum ex *dict.cap. ex literis, & cap.cum seculum*, vt recte inquiunt Paulus, Bonif.Lambert.& Costa *supra.*

Et an ius patronatus † transeat ad fideicommissa- 17
rium vniuersalem,vide per Bart.Paulum,& Alexan. *in l.quia perinde, vers.restituta, ff.ad Trebell.*Imolam,Alexan.& Rom.*in l.si patroni in princ.eod.titul.* Paulum, Alex.Ias.Decium & Curtium Iuniorem,*in l.precib.C.de impuberum*,Beroium *in c.1.de iure patr. à num.*15.Rochum *d.verb.ipse velis, q.9.* Paulum de Citad.*9.p.n.33.*Lamber.*2.p.1. lib.q.2. art.*35.Aym.*in Rubric.de legat.1.à num.59.*Guiller.Benedic.*in repet. cap.Raynutius de testam.verb.si absque liberis 2.n.24.* Ant.Gomez *1.tom.variarum cap. 5.num.29.* Couarr. *d.c.18.lib.2.variarum,num.8.& in d.cap.Raynutius §. 9.numero octauo* Costam *d.verb.Trebellianica, numer.* 4.Eman. Suarez *in thesauro receptar. sententiarum, verb.patronatus ius*,Didacus Perez *d.l.1.tit.6.lib.1.ordinam.glossa 2* Padillam *in rubrica C.de fideicommissis numero* 25. Molinam *dict.lib.1.cap.24. ex numero 5.* Mieres *de maioratibus 3.p.quæst.11.numero 9.* Crassum *de success.§.fideicommissum, quæst.*52. Ioann.Gutierrez *de tutelis 3.par.cap.29.num.15.* Zaullos.*quæst.* 717.& P.Molinam *de iustitia,tract.2. disp.*188. *ad fin.* & alios relatos per Cenedum *d.collectan.5. ad decretales,n.*4.

Et quidem in iure patronatus personali, † & non 18
annexo bonis, vera mihi videtur communis opinio quam relati,excepto Roman.vtroque Molina & Io. Gutierrez contrarium tenentibus sequuntur, quæ ait non transire in fideicommissarium, *argumen.d.l. quia perinde,vers.restituta*,nam quamuis ius patronatus transeat ad hæredes,etiā extraneos, non est quid hæreditarium,seu de corpore hæreditatis,nec transit tanquam ad hæredes; quamuis ex testantis iudicio,& voluntate expressa,† possit fideicommissarius 19
consequi ius patronatus, accedente licētia Episcopi, Lamber.*sup.ad fin.*& Costa *n.6.vers. vlt.sicut legatarius,&c.*

Et in vna Aretina Capellaniæ Iun.1584.†corā D. 20
Bubalo fuit dictum.*Ius patronatus non transire in fidei commissarium,& ita esse communem conclusionem & limitationem*,Lamber.sup.nu.8.*quod vbi pia causa est fideicommissaria in eam transeat ius patronatus esse opinionem suam singularem, & pati multas difficultates, nec applicari casui de quo ibi (dato quod esset vera) in quo prius fuerat laicus substitutus, in quem clarum est non transiuisse ius patronatus,&c.*

Vnde

Vnde subinfertur ad decisionem † Rotæ in vna Alexand. Beneficij 29. Martij 1590. coram illustrissimo Cardin. Mantica, in qua fuit resolutum, *Præsentatum ab vxore, quæ à marito relicta est vsufructuaria omnium bonorum, præferri præsentato ab hærede, quia ius patronatus transit cum vniuersitate bonorum, etiam sine consensu Episcopi* d.cap.ex literis,& cap.cũ seculum, *& ita etiam transit in vsumfructuarium omnium bonorum, quia huiusmodi legatum intelligitur vniuersale, nec obstare* decisionem 10. in fin. de iure patron.in nouis, *vbi habetur, quod præsentatus ab vxore, præferatur præsentato à marito cui fuit data villa in dotem, in qua est ius patronatus, quia illa non est decis. Rotæ, Sed opinio collectoris, &c. & secus est in creditore pignoris qui non lucratur fructus, &c.* Quæ dec. 21 accipienda est, † quãdo ius patr. est bonis annexũ, tũc enim vsufructuario bonorum, quibus ius patronatus est annexum, competit ius præsentandi, & nõ hæredi seu domino, vt tenent Rochus *verbo ipse vel is. quæ. 28.in fin.n.64.* Lamber. *2.par.1.lib.q.10.art.3.* Reb. *de nominatio. q.17. nu.55* alias 22. Molina *de Hispanorum prim.li.1.c.24.n.4.* Baeça *de decima tutori præst. c.23.n.27.* & Ioan. Gutierrez *de tutelis, 3.par. cap. 29. num.6.*

Est enim vsufructuarius, † quasi dominus. *l.4. de vsufructu, l.1.§.item Iuliano.ff. de remissio.* seu quasi procurator in rem suam à domino constitutus *l.1.in fin.cum l.seq.ff. vsufructuarius quemadmodum caueat, l.1.§.fi.ff. de nouo operis nunt.* & ibi gl. recepta, *verb. procuratorio*, de quo post plures relatos Castillo *de vsufructu, c.20.& 32.*

24 Nam si ius patronatus † esset hæreditarium personale, & de per se, non transiret in vsufructuariũ bonorum, quantumuis legatum esset vniuersale, sicut non transit in fideicommissariũ vniuersalem, vt dictum est, & ita accipiendus Gul. Bened. *in q. thesaurariæ.*

25 Secundo principaliter infertur ad illam, † quæstionem, an in confiscatione bonorum veniat ius patronatus? de qua post alios agunt Rochus *d. verb. ipse vel is. quæstione 29.ex nu. 65.* Paul. de Citadinis *d.9. par.q.20.n.28.* Lamber. *3.lib.q.8.art.8.* Gigas *in tra. de crimen læsæ maiestatis.li.2.rubrica de pœnis committentium crimen læsæ maiestatis, quæstione 4.* Iulius Clarus *§.fin.quæstio.78.numero octauo* Ferretus *consil. 179.* Bern. Diaz *in pract.crim.can.c.132.* Costa *d. verb. patronatus ius* Did. Perez *d.li.1.gloss.1.8. q.* Simancas *de catholicis instit. cap.9.à n.95.* Fuscus *de visitatione, lib. 2.cap.10.numero 22.* Molin. *d.lib.1.cap.24.à n.26.* Mieres *3 par.quæst.11.& 4.par.quæst.23 nu.74.* Doct. Sahagun. *in d.cap.quanto.de iudiciis à n.27.* & alij relati per Cenedum *d. collectan. quinta ad decretales, numero 3.*

In qua quæst omissis opinionibus Doctorum re-
26 latis per Sahagun. † ibi qui satis varie & confuse, in hac re loquuntur, distinguendum est, an ius patronatus bonis consistat & adhæreat, an vero personale sit & de per se principale & distinctum? Si ius patro-
27 natus bonis consistit, & adhæret, dicendum est, † bonis propter crimen confiscatis, siue per iudicem laicum, siue per Ecclesiasticum, & ius patronatus illis annexum, in consequentiã & accessorie confiscatum censeri, & in fiscum transire indistincte cum bonis confiscatis, etiam quoad exercitium, sicut si esset lis inter duos laicos, de bonis quibus ius patronatus adhæret, dicta per iudicem laicum, ad quem cognitio spectat, de bonis, sententia, eius virtute, in cõsequentiam transiret ius patronatus in victorẽ, venditisque deinde à fisco bonis in emptorem successiue transferri, ex *d.cap.ex literis, & c.cum seculum.* Ita *gloss.1.in capite filius & nepotibus, 16. quæst.7.* quam sequuntur Aufrerius *de potestate seculari.reg.4.falla. 21.* Gigas *d.q.4.n.6.* Ioan. Nicol. Delphinas *de iure patron.lib.2.n.220.* Costa *d.num.7.in fin.* & Sahagun *supra*, & plures relati per Rochus & Lambert. *supra* & Rocho magis placet in puncto iuris. Si vero ius † 28
patronatus personale est, & de per se principale, & distinctum, non includitur in confiscatione bonorũ, nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare ex defectu iurisdictionis, & incapacitate, *d. cap. quanto iudicus*, sed remanebit penes delinquentem, donec per iudicem Ecclesiasticum priuatur, tanquam indignus *d.gloss.1.in cap. filius & nepotibus, & gloss. in clementina pastoralis, verb. substantia, de re iudicata*, & post alios Gigas *d.quæst.4.* Costa, & Sahagun s. quicquid dicat Ferretus s. qua sententia priuatoria iudicis Ecclesiastici secuta, † si ius patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam, seu consanguineos, & qui 29
sunt de genere, ad illos transibit iuxta dispositionem fundatoris, si vero est hæreditarium, ad extraneos transmissibile euanescit ius patronatus, & Ecclesia remanet libera, quo casu procedet, quod ait Simancas *supra numer.96.* & ita docet Sahagun *supra.*

Non secuta vero tali sententia † priuatoria iudi- 30
cis Ecclesiastici, tale ius patronatus hæreditarium, transiret ad hæredem ex testamen. vel ab intestato ipsius condemnati, eo defuncto, ad *l.4.tauri*, & ibi D. mazime Tellum, *num.19.* & de iure communi in terminis *authen. sed hodie C. de donat. inter virum*, præterquam † in crimine hæresis, in quo ipso iure est 31
priuatus iure patronatus ex *cap. vt commissi. §. priuãdi de hæret. li.6.* ibi, *ac honoribus quibuscumque*, & in dictis inf. *11.p.c.vlt. dub.1.n.3.*

Sed circa supradicta aduertendum est, † quod li- 32
cet Doctores communiter teneant, vt ius patronatus transeat cum re vendita, seu alias alienata, non sufficere, quod inhæreat rei particulari vt fundo, vel palatio, sed oportere quod adhæreat vniuersitati, id est, quæ absque alia expressione contineat in se iura vniuersitas, vt villa, vel castrum, quæ in se continet iurisdictionem honore districtam, &c. Abb. *in d.c.ex literis numero 10.* Rochus *verb. ipse vel is.num.41.* Lamber. *d. quæstio.5.artic.1. & 17.* Gregor. Lopez *in l.15.tit.5. pag. 5 glos.4.* Salcedo *d. reg. 401. ampliatione 3. cum aliis.* Ego tamen existimo, † satis esse adhærere accessorie 33
alicui fundo non solum qui vniuersitatẽ constituat vulgo heredamiento. Couar. *lib. 1. variar. capit. 13. nu.3.* & Salcedo *supra.* Sed etiam particulari, seu alij rei particulari, vt si fundans Ecclesiam, vel Capellam statuat ius patronatus spectare ad dominum talis fũdi, vel palatij, &c. Tunc enim vendito, seu alienato tali fundo, vel palatio, accessorie, & in consequentiam veniet ius patronatus, & in his terminis potest procedere opinio † gloss. *in l. in modicis ff. de contrahẽda empt.* quam sequitur Rom. *singul. 56.* & alij relati 34
per Lambert. Couar. & Salcedum s. quod sentit Costa. *d.nu.7.in fin.* ibi, *sed esset annexum alicui villæ vel fundo.* & P. Molina, *de iustitia tom.3.disput.620.nume. 6.ad fi.* vbi ait, *Quod quando patronatus annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adiunctum, & est contra, venditisque bonis illis temporalibus cum eis transit, esto plures emantur propter eam qualitatem adiunctam, quæ omnino est inuendibilis.* Alias fũdus ille, & palatium, essent necessario

inuendibilia, & inalienabialia, & facit quod tradit Cosmas Philiarcus *de officio Sacerd. secunda par. lib. 6. c. 9. ad fin.* de quo infra.

35 Et quamuis ius patronatus sit inuendibile, † & pro illo non possit aliquod pretij dari, vt dictum est, tamen hoc non tollit, quin cum illud est annexum bonis ratione illius bona pluris æstimentur, & vendantur, quam alias, vt inquit P. Molina *vbi proxime*. Pretium enim rei attenditur consideratis qualitatibus ipsius rei, &c.

36 Secundo notandum est acquiri hoc ius † patronatus, tam per laicos, quam clericos, tribus potissimum modis, fundatione scilicet, constructione, & dotatione, gl. *in capi. piæ mentis 16. quæst. 7.* late Rochus *verb. Ecclesiam fundauit, & verb. construxit, & verbo dotauit.* Paul. de Citadinis, *3. part.* Lambert. *1. par. 1. li. q. 2. cum sequent. vsque ad* 9. Staphil. *de literis gratiæ, tit. de modo & forma impetrandi §. de iuris patronatus prærogatiua*, Rebuf. *in praxi 3. pa. signaturæ. verb. nec non iuris patronatus, num. 3.* Corras. *d. cap. vltim. num. 3. & 11. cum seq.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de reseruatio. iuris patronat. li. 1 titul. 15. pag. 1.* & ibi Grego. Lopez, Did. Perez *d. l. 1. tit. 6. li. 1. ordinar. glos. 1.* Fuscus *de visitatione, libro 2. capitulo* 10. Nauar. *consil. 7. de iure patronat.* Rochus Veronen. *de visitatione. verb. de iure patronat.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *par. verb. ius patronatus. §. 2.* & Zechus *dict. cap. 12. numero secundo & 3.* & post hæc Gonçal. *ad reg. mensium glos.* 18. *à n.* 33.

37 Circa quod S. Concilium Trid. *sess. 25.* † *de reform. cap. 9.* sic statuit, *sicuti legitima. &c.* vsque ad *vers. ad hæc.*

38 Et declaratur primo, † quod licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione, non excludit ius patronatus ex constructione competens, sed sub. *verb. ex fundatione* comprehenditur, ad tradita per Corrasium *d. c. vltimo num.* 12. Et apparet ex alio decreto eiusdem Concilij *sess. 14. de reform. cap.* 12. quod huic consonat, & ita in terminis ait Zerola *d. §. 2. vers. 3. fundatione*, & Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 90. à num. 6.* quamuis Gonçalez *sup. à num.* 50. cum Flamin. Paris. *de consiliden. quæst. 28. nu. 240.* dicat tit. constructionis inclusi sub illis verbis, *aliasve secundum iuris dispositionem.*

39 Secundo declaratur, † quod fundare Ecclesiam proprie dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur, seu ædificetur *c. Abbat. 2. 18. q. 2. & c. nobis de iure patron.* vbi Doct. Corras. *sup. nu. 12.* & alij sup. relati.

40 Vnde faciens in Ecclesia Capellam, vel † altare, non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsentando ratione fundi quem ponit, id est, el sitio. Ita Abb. *in cap. ad audientiam, de Ecclesiis ædificand. n. 11.* dicens non esse ab alio tactum, & esse notandum, quia in multis locis propter inaduertentiam non seruatur, idem Abb. *in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. n. 8. circa fin.* Feli. *in c. cum venerabilis de excep. n. 37.* Rochus *verbo fundauit, quæst. 10. & verb. construxit, quæst. 7. & verb. dotauit, quæstio. 15.* Paul. de Citadinis, *3. par. causa 1. n. 80.* & Lambert. *1. par. 1. lib. quæst. 8. ar. 6.* & post hæc Gonçal. *glos. 10. à n. 9.*

41 Ait tamen Rochus *d. verb.* † *& dotauit, quæst. 1. ad fi.* quod valeat consuetudo vt Ecclesia non sit compatrona ratione fundi, sed præsentatio tantum spectet construentibus & dotantib. Capellam, vel Altare, in ipsa Ecclesia, &c. Et sequitur Lamber. *ibi num. 4.* subdens quod ideo diceret, non ex inaduertentia, vt dicit Abbas, non obseruari; quod Ecclesia ratione fundi non sit patrona Capellæ, vel Altaris, intus eam fundatæ, sed ratione huius consuetudinis, quam vidisse seruari ait num. præcedenti, & iti etiam videmus seruari in Hispania. Nam nunquam Ecclesia concurrit in præsentando ad huiusmodi Capellas, &c. sed constructor, & dotator, & eorum successores tanquam patroni soli, sequitur etiam Gonçalez *sup. n. 13.*

Rursus prædicta doctrina † non procederet, etiam 42
secluso consuetudine, quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, id est, el sitio, vt solet fieri in Hispania, nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo. Quod videtur posse fieri, nam permissio, & licentia ibi ædificandi, † videtur pretio æstimabilis, & 43
non quod spirituale, & post hæc tradit Gonç. *d. glos. 10. n. 14. & 15.*

Tertio declaratur sola fundat. † (hoc est fundi assig- 44
nat.) non statim quæri ius patron. sed secuta cõstructio. & dotatio. vel ab ipso fundatore, vel ab aliis. Abb. *consil. 106. 2. p.* Roch. *in princ. n. 3. & verb. fundauit. q. 2.* Corras. *sup. n. 1.* & Greg. Lop. *d. l. 1. gl.* & vide Lamb. *1. par. 1 lib. quæst. 1. art. 1. sub n. 16. & 3. quæst. articul. 1. & 4. quæstio. artic. 1.* Nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ, quæ nondum est, forteque non est futura, *c. ad audientiam 2. de Ecclesiis ædificand.* & Corras. *n. 13.*

Ecclesia tamen, † seu capella incepta ædificari, seu 45
posito primo lapide cum consensu ordinarij, statim etiam ante perfectionẽ videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, & effectus stabilis procedet ex adimpletione causæ quam facit, Lamber. *d. q. 4. ar. 9.* Si enim pœnituit, & reliquit ædificium, non acquiritur ei ius patronatus, sed perficienti, Paul. de Citad. *3 p. causa 1. q. 14.* & Gregor. Lopez *dict. lib. 1. glos. 5.*

Nam licet tale ædificium inceptum non † possit 46
adhuc dici Ecclesia; vel Capella proprie, tamen ex quo cum authoritate ordinarij est inceptum, est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. vt *in cap. nemo 9. de consecratione distinct. 1.* Durandus *de ritib. li. 1. c. 2. n. 7.* & sic in illo cadit ius patronatus.

Et addit Lamber. *sup.* † quod si dos daretur in limi- 47
ne fundationis Ecclesiæ, vel post, ante tamen consecrationem, & etiam ante perfectionem ædificij, adhuc diceret cadere exercitium iurispatron. vt præsentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quoad alia, &c. Ecclesia etenim incepta † statim ca- 48
pax est dotis, iuxta dicta, & sic dos in specie assignata, & donata ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absq; traditione ad *l. fi. C. de Sacrosanct. Ecclesiis.*

Nec obstat † quod Ecclesiæ construendæ quæ non 49
est, non potest fieri donatio *cap. Abbate de re iudicat. in 6. & d. cap. ad audientiam 2.* & ibi Abb. *num. 3.* & Rota in Gienen. præstimonij infra relata. *vltim. par. cap. 2. num. 195.* Quamuis Ecclesia nondum constructa, possit etiam hæres instituí, & sibi legatum relinqui. *cap. 3. de testamen.* & ibi Abb. *num. 2.* & Imola *nu. 5.* Guli. Benedic. *in repet. cap. Raynutius, de testamen. verb. & Soboles quam gestabat in vtero, nu. 52* & Mieres *de maioratib. 1. par. quæst. 36. nu. 3.* & fuit resolutum coram D. Orano, in vna Sutrina Monasterij de anno 1598. cuius differentiæ rationem tradunt post Bart. Abb. Guli. Benedic. & alios supra. Nam respon-

spondetur id non procedere in dotatione † ex causa dotis, quæ recte potest fieri Ecclesiæ construendę, non solum obligando se dotaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, vt *in d. cap. nemo*, vbi Archid. & Domin. explicantes illud verbum, *Dissimat*, id est, *dissinitue tradat*, vel, *ad tradendum per publicum instrumentum solemniter se obliget*, & Rochus *d. verb. & dotauit, qu.* 7. Lamber. *d.* 1. *par.* 1. *lib. quæst.* 5. *art.* 10. non vt statim acquiratur Ecclesiæ, sed cum fuerit ædificata, vel saltem incepta, sicut Ecclesiæ construendæ potest concedi priuilegium, non vt statim sit priuilegiata, sed postquam fuerit constructa, Abb. *in d. cap. ad audientiam numer.* 2. sic intelligens tex. *ibi*, & Guido Papa *deci.* 267. *& ibi, add.* Ranchini, & Guli Benedic. sup. *n.* 15. & alij.

51 Quarto declaratur sub constructione, † seu fundatione, comprehendi etiam reædificationem, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita vt noua consecratione indigeat, acquiritur ius patronatus perinde ac si ab initio constrùeretur, quamuis reficiens Ecclesiam non penitus destructam, non efficiatur patronus, ita glos. *in cap.* 3. *de iure patronat.* quam D. sequuntur. Staphil. *supra nu.* 6. *&* 7 Rochus *verb. construxit, quæst.* 8 *num.* 12. Lambert. 1. *par.* 1. *lib. qu.* 6. *art.* 3. Mandos. *d. tit. de reseruat. iuris patron. versi. magna est disput.* Greg. Lopez. *d. l.* 1. *gl.* 3. A. Rochus Veronen. *supra*, Zerola *d. §.* 2 *ad fin.* (Qui tamen aliquantulũ variat. 2. *par. verb. Ecclesia §.* 9.) Rota in vna Regimen. Archipresbyteratus 13. Ianuar. 1553. coram Domino Anto. August. in qua fuit resolutum. *Ius patronatus concessum a Papa ex causa reparationis Ecclesiæ, quasi collapsæ, esse reuocatum per reuocationem concessionum iuris patronatus, præterquam ex dotatione, & fundatione, quia Ecclesia non erat restituta à fundamentis, vnde non poterat dici ex fundatione, sed ex priuilegio, &c.* Et in vna Bononien. iuris patronatus, vigesimono Martij *millesimo quingentesimo septuagesimo quarto*, coram D. Robusterio, quæ est 1. *par. diuers. decis.* 1598. *numero primo* & 2. & in vna Perusina de Confinio, tertio Decembris *millesimo quingentesimo septuagesimo sexto* coram D. Blancheto quæ est eadem 1. *part. decis.* 306. & in vna Valentina parochialis de Cosentayna 26. Ianu. 1582. coram D. Seraphino quæ est 2. *par. diuers. decis.* 269 *numero secundo*, & in Placentina parochialis de Mirabel infra adducta *numero* 117. & in Patauina de qua infra *numero* 121. & in Valentina de Carletis infra relata *numero centesimo vigesimo septimo* Et ita est accipiendus, Menochius. *d. præscrip.* 90. *n.* 6. dicens acquiri ius patron. reædificatione. & post hæc tradit Gonc. *d. glos.* 18. *n.* 53. allegans etiam decis. Sarcan. & Comspanan. de quibus infra *n.* 122.

52 Quinto declaratur ita demum acquiri ius † patronatus ex dotat. si sit congrua, & sufficiens, nam dotãs insufficienter, non efficitur patronus, glos. *in cepit. quicunque* 2. 16. *q.* 7. Abb. *in cap. ad audientiam* 1 *de eccles. ædifican. nu.* 4. Roch. *verb. & dotauit, q.* 8. *&* 9. Lambert. 1. *p.* 1. *li. q.* 5. *art.* 12. Greg. Lopez *d. l.* 1. *glos.* 3. *&* 5. A. Roc. Veronen. *sup.* & Rota *decis.* 528. *sub. n.* 2. *par.* 1. *diuers.* & censuit S. Cong. Concilij vt in seq. declaratione super *c.* 4. *sess. de refor.* dotans insufficienter quod arbitrabitur ordinarius, non acquirit ius patronatus, sed dicitur benefactor.

53 Quod procedit, † etiam si dos minus congrua sit assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro congrua, Rochus *dict. quæstion.* 9. quicquid dicat Lamber. *ibi, art.* 13.

Si tamen concurrunt plures † in dotatione, dantes simul dotem competentem, licet inæqualiter & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter patroni, sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, Abb. *d. num.* 4. *& in rubrica de iure patron. nu.* 6. Rochus. *d. verb. & dotauit, quæst.* 12. Lambert. 1. *par.* 1. *lib. quæst.* 3. *ar.* 5. Corras. *d. cap. vlt. n.* 14. Greg. Lopez *d. glos.* 5. & A. Rochus Veronen. *sup.* & censuit S. Congreg. vt in sequen. declaratione, super *d. cap.* 4. *Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiũtur patroni, etiamsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium secum, videtur ipsi communicare ius sibi competens in illo patron.*

Sexto declaratur, † acquiri ius patronatus ex dotatione Ecclesiæ, etiam iam constructæ, & etiam iam consecratæ, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret, Innoc. *in rubr. de iure patron.* Cardin. & Abb. *n.* 9. *in cap.* 3. *eodem tit.* idem Abb. *consil.* 59. 2. *par.* Selua *de Benefi.* 1. *par. quæst.* 5. *circa fin. n.* 181. Rochus *verb. & dotauit, quæst.* 2. *&* 3. Lambert. 1. *p.* 1. *li. q.* 5. *ar.* 15. *& quæst.* 6. *art.* 1. & Greg. Lopez *d. l.* 1. *gl.* 3. *&* 6. dicentes communem, A. Rochus Veronen. *supra*, & Zerola 2. *p. verb. ius patron. sub §.* 13. Rota *d. dec.* 528. *p.* 1. *diuersor. & decis.* 99. *p.* 2. Circa quod vide infra 6. *not. à n.* 122. 54

Quamuis contradicat glos. *in cap. piæ* † *mentis* 16. *quæst.* 7. quam sequitur Felin. *in d. cap. cum venerabilis de except. n.* 37. dicens quod ad hoc vt quis sit patronus, requiritur assignatio dotis, tempore fundationis, non post. Et est declaratio S. Congreg. Concilij super *d. ca.* 4. *sess.* 21. *de reform.* quæ sic ait. † *Cong. Concily censuit, quod Ecclesia matrix, seu parochialis, non acquirit ius patronatus in Ecclesia fũdata intra suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si dicatur, quod oblationes futuræ, sunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur ius patronatus, requiritur quod assignatio dotis fiat tempore fundationis, & non post, & limitatur quando Ecclesia ex necessitate populi construitur, vt capit. ad audientiam de Ecclesiis ædifican. quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & Rector Ecclesiæ erunt ambo patroni vt* d. cap. ad audientiam Et alia quæ ait, *Congreg. respondit Episcopo Montis Regalis, quod si ipse iudicaueris,* † *dotem quæ à quodam laico promittebatur, iunctis obuentionibus (nam ex necessitate populi construenda erat,) esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de nouo erigenda, in terminis huius decreti illam erigat, & Presbytero qui nominatur, si per examen illum idoneum ad regendam Ecclesiam inuenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice. Vnde ait S. Congregatio ad acquisitionem iuris patronatus, dotem debere assignari tempore fundationis, & non post, nisi quando ex necessitate populi construitur Ecclesia.* 55 56 57

Sed respondetur id solum † procedere in specie, de qua ibi, in qua oblationes futuræ non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, quia illæ non dantur ab Ecclesia matrice, sed eo ipso quod Ecclesia parochialis est fundata, ad illam de iure pertinent, & non ad matricem. Et illa ratio non est applicanda ad casum quando, dotatur Ecclesia constructa, quæ erat sine dote. 58

Septimo declaratur, † quod licet ex dotatione acquiratur ius patron. non tamen ex simplici donatione legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant pro dote, tacite, vel expresse, quia simpliciter donans 59

vel legans, videtur potius benefactor, quam dotator & acquisitor iuris patronatus, & iura indulgent ius patron. non benefactori, sed dotanti, *dict. cap. filius 16. quæst. 7.* tradit post alios Rochus *dict. verb. & dotauit, quæst. 6.* Lamber. *d. l. 1. part. 1. lib. q. 6. ar. 1. & 2.* Greg. Lopez *d. glos. 5.* & Zechus *d. cap. 12. nu. 12. vers. notandum autem*, & fuit tentum per Rotam in vna Imolen. iuris patron. 7. Iunij 1577. coram D. Cantucio, quæ est *2. p. diuers. decis. 167. num. 3.* Et in vna Aretina Capellaniæ, seu iuris patron. 16. Decembris 1594. &
61 10. Mar. 1595. coram † D. Seraphino fuit resolutum; *Ius patronatus competere ex dotatione, non ex donatione, quia tunc potius est benefactor quam patronus, & donator, vt* in d. decis. 167. *& sic ius patron. potius competere hospitali, cui donata fuerunt bona, vt posset habere Capellanum, qui pro ipsius donatoris anima celebraret, ex quibus dotata fuit Capellania, quam ipsi donatori, cũ non constet donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, & publica voce, & fama; & patronatus præsensæ familiæ donatoris, nihil facere, non cõcurrente quasi possessione præsentandi*, *Cassador.* decis. 2. de probatio. *Puteus* decis. 60. lib. 1. *maxime si deponunt per verbum præsentis temporis; & sic non probant de tempore ante motam litem, Abb.* in cap. licet de testibus numero 3. *& magis credi aliis testibus, in contrarium deponentibus de publica voce, & fama; pro hospitali habentibus concurrentem quasi possessionem præsentandi pro hospitali, & vltimum statum, qui solet attendi ad iudican. qualitatem Beneficij, Puteus* decis. 189. & 192. li. 1. *Decius* consil. 126. &c.

Vnde male ait Menoch. *d. præsumpt. 90. n. 6.* acquiri ius patronatus ex ditatione.

62 Octauo declaratur † quod fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficiũ, acquirit ius patron. etiamsi illud non reseruauerit, dummodo expresse non remiserit, *cap. nobis de iure patron.* & est receptissima conclusio, Staphi. *d. tit. de modo, & forma impetran. §. de iuris patron. prærogatiua, n. 5.* & post alios Rochus *verb. & Ecclesiam fundauit. quæst. 8. n. 12.* late Lamber. *1. par. 1. lib. quæst. 2. art. 4.* Gregor Lopez *d. l. 1. glos. 6.* Flam. Paris. *de consiuen. quæst. 28. n. 231.* Zerola sic intelligendus *d. verb. ius patronatus §. 2. in princ.* Marc. Anton Genuen. *in d. praxi cap. 61. n. 14.* & Rota *decis. 5. de iure patron. in antiq. & d. dec. 167. n. 4.* quicquid in contrarium scripserit Paul. de Citad. *3. p. can. 2. q. 5 ex n. 12.*

63 Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, † potest in totum, vel pro parte remittere ius patronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendentium, vt sibi placuerit, *cap. significaunt de testib. c. 1. de iure patron. in* 6. vbi Archid. & alij. Bald. *in l. 2. C. de in ius vocan.* Rochus *verb. ipse vel is, num. 18.* Lamber *2. par. 1. lib. quæstio. 2. artic. 2. &* 4. Rota in vna Cremonen. iuris patron. 18. & 21. Maij 1578. coram D. Robusterio quæ est *1. part. diuers. decisio. 385.*
64 vbi tamen Rota id intelligit, † *Si fundator expresse excluisisset hæredes vel limitate, & taxatiue induxisset solummodo pro talibus, non autem quando simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam non ideo excludit se ipsum, & suos hæredes,* & cons. *Anchar. 81. quod ait communiter receptum, & Calder. 4.* de iure patron. *qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint vnquam ab illis nominatis exclusi, quinmo, ab initio cum illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare prouisionem legis, &c. contra* consilium *Gemin. quadrageſimũ quintũ qui ait, quod expressio aliquorum patronorum censetur facta ad exclusionem aliorum, &c.* Et ista decis. Rotæ fuit bis confirmata coram D. Seraphino, nono Iunij & 25. Nouembr. eodem anno 1578.

Sed consil. Gemin. videtur & menti fundatoris, 65
& praxi, † maxime in Hispania conformius, & consonat *consil.* Calder. *5. dict. tit. de iure patr.* & accedit doctrina Lamber. *2. p. 1. l. q. 2. art. 4. n. 6.* vbi ait, quod si facta fuisset reseruatio per patronum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transiret ad extraneos, maxime si apponeretur dictio tantum.

Si tamen fundator relinquat ius patronatus filio 66
suo, † & descentibus, & ille decedat sine descendentibus relicto hærede collaterali, vel extraneo, vt in terminis *d. cons.* Ancharra. tunc ius patronatus transibit in talem hæredem, ex quo filius decessit sine descendentibus, & casus iste tanquam omissus, relinquitur dispositioni iuris communis. *l. commodissime ff. de lib. & posth.* & ius patro. fit liberum *l. qui solidum §. prædium ff. de lega. 2.* Achil. *decis. 300.* seu *vnic. de donatio.* Gama. *decis. 193. & ibi add.* Flor. Menoc. *cons. 90. n. 109. l. 1* Spino *de testam. gl. 19. n. 57.* & idem erit in similibus casibus. Et sic poterit procedere *d. cons.* Anchar. & quod cum eo tradit Rochus *d. verb. ipse vel is n. 19.* & ita intelligit Lamber. *dict. quæstione secunda articulo 5.*

Vnde etiamsi fundator † reseruaret ius patronatus 67
sibi, vel alii, verbi gratia, Petro transiret ad eius hæredes ex testam. seu ab intestato, Calderin. *d. cons. 4. de iure patr.* Anchar. *d. cons. 81.* Roch. *verb. Ecclesiam fundauit q. 8. in fi.* & Lamber. *d. art. 4. & 5.* nisi illa reseruatio esset facta, cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non vltra, Lamber. d. art. 4. n. 5.

Licet autem à princ. possit fundator remittere † ius 68
patronatus, vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, & perfecto authoritate ordinarii, non potest illud reuocare, seu mutare, nec tollere ab eis quos voluit esse patron. &c. Roch. *verb. ipse vel is n. 33.* Lamber. *1. p. 1. l. q. 4. art. 10. n. 4. & 2. par. q. 1. art. 21. n. 5* & Rota *decis. 228. sub. num. 1. p. 1. diuersorum.*

Vnde etiamsi reseruauit ius patronatus † sibi, & 69
filiis, & descendentibus suis, aut consanguineis, seu illius de parentela, non poterit illud renuntiare, seu transferre in alium, in præiudicium filiorum, & descendentium, aut consanguineorum, licet in hoc contra teneat Roch. *d. verb. ipse vel is, q. 33. n. 72.* & Lamber. *2. p. 1. l. q. 2. art. 6. & art. 8. n. 7.* Et nostra sententia comprobatur ex eo, quod in simili de feudo, & emphiteosi accepta à parte, pro se & filiis cum communi, tradunt Ias. *in l. 2. C. de iure emphyt. q. vlt. à n. 207.* Couar. *l. 2. variar. c. 18. n. 2.* Alu. Valascus *de iure emphyt. qu. 49. n. 6.* & nouissime Rodr. *de annuis redditibus l. 2. q. 22. n. 37. & seq.* & alij relati Ant. Gab. *concluſ. 2. de iure emphit. n 6. & 44.*

Et à fortiori, † id non poterit facere patronus suc- 70
cessor, vt tenet Franc. *in c. 1. de iure patr. in 6. sub. n. 4.* cum Anch. *ibi*, Roch. *d. q. 33. n. 72. & 73.* & Cou. *d. c. 18. n. 10.* & Molina *de Hispanorum primog. l. 1. c. 24. nu. 315.* cũ aliis quos referunt. Quicquid contra teneant Calder. *cons. 19. de iure patr.* & Lamb. *vbi proxime*, quorum ratio quod tunc transfertur ius gradatim, de patre in filium, vnde stãte primo gradu cessat secundus. & sic iuuante patre filius nullam potestatem habet in iure patronatus. &c. solum probat quod viuente possessore ad eius vitam, renuntiatio seu translatio ista fieri possit absque sequentis præiudi-

cio, vt per Couarru. *ibi*, & comprobatur ex eo, quod de feudo, seu emphyteosi antiqua sine controuersia tradunt Doctores, vt per Iaſ. & Anton. Gabr. *ſup.* Iul. Clarum, *§. emphyteoſis. qu.16. & §. feudum. q.41.* Pinel. *in l.1. C. de bonis mater. 3. p. n.97. & ſeq.* & Valaſ. *ſup. d. n. 6. & 9.* & alios, illudque verum exiſtimo etiam vbi patronus ius patr. dedit, seu renuntiauit Eccleſiæ cuius patronus erat, vt in ſpecie *dicto conſilio* Calderin. nam eadem militat ratio, licet dubitat Couarru. *ſupra.*

71 Nono declaratur ius patron. acquiri † ex prædictis cauſis, interueniente authoritate, & conſenſu ordinarij, non alias, *d. cap. nobis*, & ibi Dd. *de iure patron.* Calder. *conſ. 5. eodem tit.* Staphil. *ſup. n. 1. 2. 6. & 7.* Selua 1. *p. qu. 6.* Roch. verb. *pro eo quod de diœcesani conſensu*, Lamber. 1. *p. 1. l. q. 2. art. 3. cum ſeq.* vbi late de hoc Corraſ. *d. c. vlt. n. 3. 4. & 13.* Mandoſ. *dict. tit. de reſeruat. iuris patron. verſ. magna eſt diſputatio*, Greg. Lopez *d. l. 1. gloſ. 6.* Did. Perez *d. l. 1. q. 3.* Fuſcus *de viſitatione, l. 2. c. 10. n. 5.* Nauar. *d. conſil. 7. de iure patron.* A. Rochus Veronen. *ſupra*, & Zerola *d. §. 2.* Rota *deciſ. 222. & 223. n. 3. p. 1. diuerſo.* & in cauſa Imolen. iuris patron. 18. Nouembr. 1578. coram D. Cantucio, quæ eſt 2. *p. diuerſ. deciſ. 85.* in qua fuit reſolutum. *Abbatem habentem poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſias intra ſuam parochiam, in quandam conſequentiam, habere etiam facultatem præſtandi authoritatem & conſensum creationi, & equiſitioni iuris patron. cum regulariter non ſoleant Eccleſiæ ædificari ſine acquiſitione iuris patron. & ſic poteſtas dandi licentiam conſtruendi Eccleſiam: trahit ſecum tanquam quod conſecutiuum, poteſtatem conſentiendi acquiſitioni iuris patron. & dict. poteſtas dandi licentiam ædificandi Eccleſiam, videtur concedi ad finem, vt ædificans acquirat ius patron. &c.* Et fuit firmatum 23. Mart. 1579. vt *in deciſ. 99. ead. 2. p.* Rota etiam in vna Toletana iuris patron. decimooctauo Mar. 1602. coram Domino meo Corduba.

72 Qui conſenſus ſufficit, quod interueniat † ex poſt facto, Roch. *d. verb. pro eo quod, q. 4.* Lamber. *1. p. 1. l. qu. 12. art. 12.* Corraſ. *ſupra n. 25.* & Rota in Aquen. iuris patron. 7. Nouemb. 1601. infra relata *vltima p. ca. 2. n. 210.*

Et an præſumatur iſte conſenſus interueniſſe, vide
73 † Seluam *ſup.* Lamber. *d. q. 2 art. 7.* Mandoſ. *conſ. 32 n. 5. & 6.* Maſcar. *de probat. concluſ. 416. n. 4.* & Menoch. *d. libro 3 præſumpt. 90. n. 18. & l. 6. præſumpt. 79. numero 4.*

74 Et in vna Romana iuris patro. † 10. Mar. 1595. coram illuſtriſſimo Mellino fuit reſolutum. *Aſſensum ſuperioris in ædificatione Capellæ ad effectum iuris patron. probari ex diuturnitate temporis ædificatione Capellæ, cum inſigniis & armis viſitatione Superioris Capellæ, vti de iure patron. & prouiſione Papæ, vti de iure patronatus*, Calderin. conſ. 12. de iure patron. *Rochus* verb. pro eo quod, n. 19. *Lamber.* l. 3. q. 5. art. 4. *Ripa* in c. cum Eccleſia Sutrina, nu. 97. de cauſa poſſ. Caputaquen. dec. 158. p. 2. *&c.* Et in vna Lucana Capellæ 20. Iunij 1567. coram D. Seraphino fuit etiam reſolutum, *Conſensum interueniſſe in fundatione, vel donatione ad acquirendum ius patron. ex curſu temporis præſumi, &c.* Zerola *in dict.* praxi parte ſecunda verbo Eccleſia, *§.* quinto.

75 Vicarius autem Epiſcopi, † ſine ſpeciali mandato non habet authoritatem ad reſe, ruationem iuris patronatus, Calder. *conſ. 3. de officio Vicarij*, Ferret. *conſ. 327. 343. & 344.* Sbrotius *de Vicario Epiſcopi. l. 2. q. 31.* quem vide, Zerola *in praxi 1. p. verb. Vicarius. §. 11. 13.* Rota in d. Placentina parochialis de Mirabel. infra adducta *n. 117* ſicut etiam Vicarius, ſine ſpeciali mãdato, non poteſt confirmare † donationem iuris patronus, Calder. conſ. 1. *de offic. Vicary*, Rebuffus in forma Vicar. *n. 184.* Ferre. & Sbrotius *ſup.* & tenuit alias Rota, Et quod *confirmatio donationis † iuris patronatus obtenta à Legato Apoſtolico, cum narratiua quod acceſſerat authoritas Ordinarij, fuit iudicata inualida, & ſurreptitia, quia non authoritas Ordinarij, ſed Vicarij acceſſerat qui non poteſt confirmare, Rota* deciſ. 2. de confirmatione, *vt ibi in notis, Decius* in ca. 1. eodem. tit. *nec obſtat clauſula*, quorum tenores, & ſupplentes, *quia non poſſunt ſupplere, & tollere vitium non narratum, & falſitatem illorum. &c.* 76 77

Et an, † & quando præſumatur facultas Vicarij, qui iuri patronatus conſenſit, vide *d. dec. 98. p. 1. diuerſor. ex n. 7.* 78

Capitulum vero ſede vacante, † poteſt dare licentiam volenti ædificare Eccleſiam, vt fiat patronus, Calder. *conſ 3. de iure patrona.* Pauinus de offic. & poteſtat. *Capituli ſede vacante § quæſtione ſecunda parte n. quinto.* 79

Et an regulares poſſint ædificare ſine licentia Ordinarij, † vide Emanuelem Rodriguez, *qu. reg. 2. tom. q. 49. art 3.* 80

Tertio notandum eſt, † quod licet Concilium Trid. *d. c. 9.* præſeruet ius patronatus competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud, quod alias poteſt probari ſecundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis Concilij, *Aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem.* Quod ſæpe Rota cenſuit, & tradunt Hiero. Gabr. *conſ. 192. & 198. l. 2.* & Menoch. *conſ. 241. à n. 1.* præſertim *n. 7. l. 3. & conſ. 336. à n. 1. l. 4. & d. præſump. 90. à n. 9.* & facit deciſ. in cauſa Tuden. iuris patron. 13. Iun. 1572. coram D. Lancelloto, quæ habetur 2. *p. diuerſor. deciſ. 331. & dec. 798. p. 1. ſub. n. 4.* vbi habetur, quod in his, in quibus non præſumitur vſurpatio, immutatur per Conciliũ, ſed relinquitur in diſpoſitione iuris communis, & tradit Gonçalez *gl. 18. à n. 54.* 81

Vnde non ſolum ius † patronatus probatur ex immemoriali, Hier. Gabr. *ibi*, & Valaſcus *conſultatione 163. 2. p.* quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. *in c. querelam de elect. n. 9.* Fel. *in c. causam, num. 6. de præscrip.* Mohed. *deciſ. 3. de iure patr.* alias 254. Rota *deciſ. 214. & 220. l. 2. & 243. & 254. l. 3. par. 3. diuerſ.* & in Pampilonen. Beneficij de anno 1557. ſup. relata 5. *p. c. 1. num. 551.* Marc. Ant. Genuen. *c. 61. num. 16. &* poſthæc Gonçal. *ſup. num. 44.* & Concilium ibi, *Siue ex multiplicatis præſentationibus &c.* 82

Sed etiam ius patronatus antiquum, † probatur per famam, concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione præſentandi ſecundum iuris diſpoſitionem, Achil. *dec. 4. n. 10. & 6. de iure patr.* Put. *dec. 60. & 140. in fi. l.* 1. Rota *dec. 481. l. 3. p. 3. diuerſor.* & in Imolen. iuris patro. 28. Maij 1584. quæ eſt 1. *p. diuerſ. deciſ. 792.* & in Aretina Capellæ ſeu iuris patron. de qua ſupra *numero 61.* Maſcar. *de probat. concl. 959. à numero 19.* Gonçalez *ſupra numero 56.* cum aliis infra adducendis, & in iure conferendi diximus ſup. *c. 5. à n. 144.* Quamuis etiam ſolam famam ſine poſſeſſione probare ius patronatus, in antiquis velit Menoch. *d. conſ. 336. nu. 14. & 15. l. 4. & d. præſump. 90. nu. 11.* contra quem etiam eſt dec. Rotæ in Braccaren. parochialis, 1. Iul. 1592. ſup. relata c. 5 n. 41. Ita vt non † cenſeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reſolutum in cauſa Tiraſonen. iuris præſentandi, 5. Maij 1593. coram D. 83 84

Penna,& postea 24.Ianuar.2594. coram D.Lita, vt in dec.seq.

Tirasonen.iuris præstand.die Mercurÿ 5. Maÿ 1593.

FVit conclusum, ius præsentandi ad portiones competentes Cap. Ecclesiæ Tirasonen.non fuisse reuocatum per Concil.Trid.sess.25.c.9.nam licet Concil.præseruet ius competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud quod aliter potest competere, & probari secundum reg.iuris communis, vt patet ex illis verbis, aliasue secundum iuris dispositi. quod sæpe Rota censuit & tradunt Gab.cons.198 l.2. & Menoch.consil.241.n.1 & seq.l.3. Cum autem hic constaret de longæua quasi poss. capit.Tirason.præsentandi ad varias Ecclesiarum B. Mariæ S.Mich.& S.Bart.vna, cum portionibus annexis, probata per testes deponentes de publica voce, & fama satis sufficienter dicitur probatum ius præsentandi, secundum iuris dispositionem, ita vt non censeretur reuocatum per Concilium,cum prædicto modo etiam ius patron.probetur, Cassad.dec.2.num.4. de probat. Bald.in l. cum sup.num.1. C.de rei vendic. Achill. decis.6.incip. fama quæ probat. tit.de iure patronat.in impress. Decius cons.117.num.3. vers & ista concluf. neque Capitulo Tirasonen.obstabat laudum de anno 1529.c.17.quod de iure non tribuebat ius præsentandi, quoniam Capitulum non prætendebat istud ius vigore laudi, licet laudum illud præseruaret, prout hactenus fuerat consuetum & coram R.P.D. Blancheto patuit ante laudum quoque,præsentatos ad Vicarias simul habuisse portiones; vnde constabat de statu præsentandi. Dicebant item Domini, satis posse dici ius præsentandi competere Capitulo Tirasonen. ex dotatione, nam cum Capitulum esset Rector prædictarum Ecclesiarum,& ad ipsum propterea pertinerent omnes decimæ, c.cum cõtingat,& c.cum in tua de decimis, & certam portionem earum,videlicet quinque partes de duodecim Ecclesiis istis assignauerit, satis dotasse dicebatur, & ius præsentandi legitime acquisiuisse,cum isto quoque modo secundum iuris dispositionem ius præsentandi competat Hostien.in sum.tit de iure patron.§. ex quibus vers. idem videtur si Ecclesiam dotauit, Zarabel.in rubr. de iure patr.n.3.Lamber.de iure patr.l.1.art.14.& 15. n.2.& art.18.p.1 5.q principalis, Rochus eod.tract.in verb.dotauit,n.4 vbi testatur de communi,quod etiam fuit decisum in hac causa, tam coram bonæ memoriæ Cantucio,die 18.Iunÿ 1584.quam coram Bubalo die 10. Febr.1586.portiones antea fuisse dotatas, non faciebat cessare ius præsentandi acquisitum, ex augmento dotis, quod non tollitur per Concilium, præsertim quando apparet,augmentum factum in euidentem Ecclesiæ vtilitatem.

In eadem 24.Ianuarÿ 1594.coram D.Lita.

85 DVbitaui, an sententia † lata 5. Maÿ proxime præteriti ad fauorem Capituli Tirasonen.super Vicariis S.Michaelis, & S.Barthol.& portionibus sit iusta, vel iniusta,ita vt sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini resoluerunt dictam sententiã esse iustam,& ideo esse confirmandam,constat enim de iustitia illius,ex deeisione factis coram dominis Blancheto & Penna,quæ in disputatione præsentis dubij fuerunt præsuppositæ, vltra quod conclus.illa alias per Rotam in hac causa firmatiua, satis iustificatur, quod scilicet ius patronatus antiquum,probetur per famam publicam, iuncta præsertim quasi possessione præsentandi,Bald.in l. cum super, numero 1. C.de rei vendicat.Decius consil.117.numero 3.& consi.174.numero 2.Ferretus 293.Menoch.241. numero 22.Cassador.decis.2.numero quarto de probatio.Achill.decis.5.de iure patron. Put.140.in fin.l. 1.Paleot.27.& fuit dictum in causa Imolen.iuris patronatus 28.Maÿ 1584. non obstare dixerunt Domini, quod fama non sit qualificata,hoc est,ex fundatione,vel dotatione,quia in dubio fieri debet interpretatio pro validitate actus & sic, vt sit fama iuris patronatus, ex fundatione,vel dotatione ad l.quoties,de rebus dubiis cum vulgar. & hinc est, quod sufficit testes dicere ius patronatus spectare de iure ad aliquem, cum idem sit ac si dicerent,ad eum spectare ex fundatione, vel dotatione. Achill.decis. 7.de iure patron.vltra quod ex eo cessare videtur omne obiectum quod constat Capitulum Tirasonen.dotasse dictas portiones, cum onere administrandi Sacramenta in dictis Ecclesiis, mediante assignatione quinque partium ex duodecim decimarum, quæ per ipsum Capitulum præcipiuntur vt Rectorem d.Ecclesiarum, ad notata per Lamber.de iure patron. l.2.p.2. artic.2 quæst.7.nec refert quod per prius dicta Portiones essent dotatæ,cum vnicuique earum esset assignata certa summa florenorum, quia fuit consideratum, quod dicta solutio fiebat portionariis ab eodem Capitulo Tirasonen. Vnde siue illa consideretur vis dos dictarum portionum,siue ipsa assignatio quinque partium decimarum, quæ postmodum loco ipsius subrogata fuit, semper tamen verum erit dicere, dotem dictarum portionum, prouenire à dicto Capitulo Tirasonen.& ex bonis illius cum subrogatum in omnib.& per omnia succedat in locum rei,in cuius locum subrogatur,ad tex.in l.si eum.§. qui iniuriarum,si quis cautionibus Ruin. cons.169.n. 3.l.1.quo fit vt testes deponentes de fama iuris patro.intelligi debeant respectu famæ iuris patron. competentis Capitulo ratione dotationis,& sic ex illo tit.præcedenti, de quo apparet ad l.1.§.fin.de exceptione rei iudic.l. 2.C.de acquir.possessione Angel.l. quædam mulier. ff. de rei vendicat.Socin.cons.15.l.4.Nec obstare dixerunt Domini, quod non constet Capitulum Tirasonen. præsentasse ad portiones, sed solum ad Vicarias, quia cum fuerit resolutum coram Domino Blancheto constare de statu sufficienti,quod præsentati ad Vicarios simul habebant etiam portiones, necesse est fateri, quod talis præsentatio vires suas extendit,etiam ad portiones, quæ simul cum ipsis Vicariis vacabant, tum ex deductis in dicta decisione Tum denique,quia alias impossibile esset dare casum hunc, quod Capitulum habeat liberam facultatem,prout habet, præsentandi in Vicarios, quos voluerit in d.Ecclesiis, & quod tale onus administrãdi Sacramẽta in illis,sustineatur per ipsos portionarios,cuius occasione,eisdem etiam fuerunt assignatæ quinq; partes decimarum, nisi demus, dictas præsentationes ad Vicarios Capitulo Tiras.præseruatas etiam in vigore laudi, Apostolica authoritate confirmati, extendere vires suas etiam ad portiones vacantes,simul cum ipsis Vicariis argumento libro secundo.ff.de iurisdictione omnium iudicum & l.oratio ff.de sponsa.nec Capitulũ Borgiæ potest prætendere se grauatum,in eo quod condẽnatum fuit in expensis,cum Rotæ stilus sit,vt victus victori regulariter in expensis condemnetur, nec talem condemnationem potuit prætendere iniustam, ex eo quod sententiam Rotalem habuisset pro se, quia cum illa ex eisdem actis fuerit reuocata iusta dicitur con-

condemnatio. Caputaquen. decisione 142. parte tertia. Vide alias decisiones in hac causa adductas, *vltima parte capit. secundo à numero ducentesimo trigesimo quinto.*

86 Et dicta probatio videtur † sufficiens, etiam cõtra Ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, ex adductis. Quamuis in vna Pampilon. præeminentiarum coram Domino Mantica, in qua decimoseptimo April. millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, dixerunt Domini; *Ius patronatus, antiquum, probari per publicam vocem, & famam, vbi concurrit legitima quasi possessio præsentandi. Puteus*, dicta decisione quadragesima & 160. libro primo *& in probatione iuris patronatus, multum solere Rotã deferre enuntiatiuis Ordinariorum, Rota* decisione vndecima de iure patronatus in nouis; *Puteus* decisione vigesimatertia dicta die, & 24. Maij eiusdem anni fuit dictum, *Quod cum cessat vsurpationis præsumptio, & res non agitur cum ordinario vindicante Ecclesiam in libertatem, non requiritur exactior probatio iuris patronatus, ex Concilio Tridentino. Quæ alias, ex iuris dispositione requireretur, vt sæpius fuit resolutum, &c.* Sed
87 potius videtur dicendum quod cum † non agitur cõtra Ordinarium, sed contra alium tertium prætendentem ius patronatus, vel inter plures præsentatos longe minores vel probationes sufficiunt, quam si ageretur contra Ordinarium, vt ait Gonçalez, *dicta glossa 18. n. 59.* quod fuit resolutum in Pamphil. Beneficij de Ianzi, decimo Aprilis, & 20. Nou. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram D. Mantica, & alias sæpius.

88 Vnde etiam ex enuntiatiuis, † instrumentorum antiquorum, emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, Achilles *decis. 7. & 8. de iure patron.* Mascard. *d. conclusione 959. num. 29.* iuxta tradita infra, *vltima parte capite secundo ex nu. 248.* Fit fuit resolutum in vna Mediolanen. iuris patronatus, vigesimoprimo Aprilis, 1589. coram Do. Comitulo, in qua dixerunt Domini. *Ex enuntiatiuis antiquorum instrumẽtorum emanatis à diuersis personis resultare probationem æquipollentem famæ, ad Baldum & Castren.* in l. cum aliquis C. de iure deliberan. *& fuit tentum in hac causa, coram eodem. 29. Ianuarij præteriti. Vbi fuit resolutum, descendentiam antiquam probari per enuntiatiuam plurium instrumentorum diuersorum Notariorum; quia æquipollet famæ, quæ sufficit ad probationem huiusmodi descendentiæ. Puteus* decisione 518 l. 2. *Famam autem publicam in antiquis legitime probare ius patronatus, per ea quæ tradit Cassador.* decis. secunda de probatio. *Achil. quarta.* de iure patron. *Mohed. 352. Aymon.* consil. 322. numero secundo *Ferretus* cons. 293. *quod Puteus* decis. 140. & 60. in fi. l. 1. *declarat habere locum, quod cum fama concurrit possessio præsentandi; nec obstare, quod in dictis instrumentis non enuntietur ius patronatus competere, ex fundattone, vel dotatione ac proinde possit intelligi competisse ex priuilegio, vel præscriptione cuiusmodi patronatus sunt sublati per Concilium* sess. 25. ca. 9. vers. reliqui, *quia cum sumus extra casum præsumptæ vsurpationis, ex immemoriali probatur præsumptiue, titulus fundationis, vel dotationis*, Felin. c. causam quæ, num. 7. de præscript. *Achil.* dec. 4. de iure patron. *& hanc probationem admittit Concilium* d. c. 9. *ibi*, siue etiam ex multiplicatis præsentatio, per antiquissimum temporis cursum aliisue secundum iuris dispositionem.

89 Rota in Gerunden. Beneficij † 20. Iun. 1597. coram Domino Orano, in qua Domini resoluerunt *Beneficium ad iudicandum Io. quia fuit infra legitimũ tempus præsentatus, per præcentorem patronum, & de patronatu liquet, nedum ex enuntiatiuis antiquis plurium instrumentorum, quibus enuntiatur Beneficium esse de iure patronatus præcentoris, & fundatum fuisse à Raimundo præcentore, quæ vim habent famæ, & probant ius patronatus antiquum. Cassador.* dec. 2. de probatio. cum aliis, *verum etiam ex multiplicatis præsentatis, ab anno 1457. vsque ad annum 1591. repetitis, & effectum sortitis; ex his n. præsumitur ius patronatus ex fundatione, & dotatione fuisse quæsitum, Abb.* c. quærelam, numero nono de electio. *Decius* consil. 126. numero tertio. *quibus plurimum confert assertio Ordinarij, in visitatione facta, quod Beneficium est de iure patronatus, & consensus vim præsentationis habet, Crescen.* decis. 2. de iure patron. *nec aduersatur, quod medio tempore non exhibeantur præsentationes, quoniam probatis extremis, media præsumuntur, non docto de contrario statu Beneficij, Alciat.* reg. 2. præsumpt. 22. num. 2. Rota etiam in vna Caurien. Beneficij 9. Decemb. 90
1598. coram Domino meo Corduba, in qua fuit resolutum, *Quod ius patronatus bene probatur ex pluribus enuntiatiuis antiquorum instrumentorum à centum annis & citra, in quibus enuntiatur fundatio Beneficij, Aymon*, cons. 332. *Mohedan.* decis. 10. & duodecimo de iure patron. *licet non enuntietur reseruatio iuris patronatus*, capit. nobis de iure patr. *maxime stante antiquissimã possessione, & multiplicatis præsentationibus, effectum sortitis, &c. nec obstant Concil.* sess. 25. c. 9. &c.

Et in vna Burgen. Capellæ 11 Decemb. † 1600. 91
coram eod. D. meo Corduua fuit resolutum, *Quod inscriptiones antiquæ probant constructionem ad effectũ iuris patronatus, concurrentibus aliis adminiculis. gl.* in capit. cum causam de probatio. *Aymon.* consil. 158. *Decius* 135. *Cassadorus* decisione secunda de probatione. *Et fuit late deductum in causa Hispalen. iuris patronatus* 26. *Martij* 1590. *coram D. Pamphilio, & pro adminiculis sunt plures enuntiatiuæ antiquissimæ, plusquam centum annorum, in quibus fundatio enuntiatur, quæ habent vim famæ, & probant in antiquis. Nec obstat, quod dictæ enuntiatiuæ haberent originem ab eisdem patronis, & personis suspectis, nam adhuc in antiquissimis probant fundationem, si sunt adminiculatæ, Achilles* decisione septima de iure patron. *Puteus* 149. *libro tertio & fuit resolutum in Tudertina parochialis vigesimo primo Aprilis millesimo quingentesimo nonagesimoquinto, coram Domino Penna, & in Regien. Hospitalis* 16. *Maij millesimo quingentesimo octuagesimo, coram Cantucio, nec refragatur, quod non probentur requisita Concilij*, sessione vigesima quinta capite nono *ad proband. ius patronatus, quia cessante timore vsurpationis, de qua ibi, sufficit probare ius patron. iuxta dispositionem iuris communis, Menoch.* cons. 241. lib. tertio numero septimo *& fuit resolutum in causa Pampilonen. iuris patron. 16. Iun. 1586. coram D. Orano, & in Aquilana Capellæ 7. Maij* 1590. *coram Perusino, & alibi sæpe, &c.*

Et in proposito quando dicatur ius patro. † anti- 92
quum, vide dicta infra *d. vltima parte c. 2. ex nu. 262.* iuxta quæ dicendum est, respectu testium, requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorũ, 100. & facit declaratio quædam super *d. c. 9. ibi, Qui hominum memoriam excedat. Requiritur ergo tempus immemoriale, quod si probandum est per testes, sufficere 60. annos, si per scripturas 100. Rota tenet.* Flaminiũ Parisium *de consid. quæst. 28. n. 235.*

Et sic est accipiendum, quod † ait Marcus Anton. Genuen. *d. c. 61. n. 2.* & declaratio S. Congrega. Concilij, quæ sic ait. *Ius patronatus, ex solis præsentationibus continuis, effectum sortitis, & memoriam hominum excedentibus probatur, licet in eis nulla sit facta mentio de fundatione aut dotatione*, quæ fere eisdem verbis ponitur infra *numero* 141. & per Gonçalez *glossa* 18. *num.* 46.

Et conducunt ad prædicta decis. Rotæ in † causa Comen. Capellæ coram D. Penna, & in causa Romana vnionis, seu iuris patronatus, coram Dom. Orano quæ sic se habent.

Comen. Capellæ 17. Iunij 1591. coram D. Penna.

QVia vacante ista Capella S. Martini plebis fini Comen. diœcesis per obitum Ioannis Ant. Cassadori de 1587. ordinarius Comen. tanquam Beneficium liberæ collationis, illam contulit Septimio de Eucris, Domini vero de Cassadori, & de la Porta ciues Comen. tanquam patroni, ad illam præsentarunt Hieronymum Cassadorum, ideo acta lite in partibus, etiam lata sententia Canonicatoria iuris patronatus per Vicarium Papien. ad fauorem Hieronymi, & causa per appellationem introducta in Rota in hac positione, in qua vnum tantum pars informabat, dubitau, an constaret de iure patronatus præfatæ Capellæ, ad effectum vt si de illo constaret prouisio ordinary nulla decerneretur? Quod dubium continet duas partes, vnam expressam, an scilicet de existentia iuris patronatus, alteram virtualiter de descendentia Hieronymi præsentati ab antiquis patronis familiæ de de Canizariis. Et quantum ad primam partem domini tenuerunt constare de iure patronatus, primo ex præsentationibus factis ab anno 1465. vsque ad vltimam vacationem de anno 1587. quæ omnes, vna post aliam, per spatium 120. annorum, etiam amplius effectum habuerunt, Abb. in cap. querelam numero nono de elect. *Zabar.* clem. 2. quæstio. quinta de iure patr. *Decius* consi. 126. numero tertio, *Cassador.* decis. septima. de iure patr. *quod maxime procedere videbatur in istis priuatis personis, de quorum iure patro. agebatur, in quibus cessat præsumptio vsurpationis, de qua in Concilio Triden.* sess. 25 c. 9. *in his enim nihil est per Concilium innouatum sed remanet in dispositione iuris cõmunis, vt sæpe Rota censuit. Effectus vero subsecutus, ex eo satis probatur, quod per obitum vnius præsentati, alius præsentatus extiterit, Oldrad.* consil. 229. numero secundo, *Lamber.* de iure patron. l. 2. p. 2. quæst. 10. ar. 7. *quod seruat vsitatus Rotæ stilus, vt in vna Foroluien. iuris patron. coram R. P. D. Blancheto de anno 1585. Ista vero continuatio præsentationum, satis dilucide deducitur in informatione facti, pro Hieron. nam vacante ista Capella de anno 1465. per obitum cuiusdam Ambrosij de Mazombus, Gabriel de Lauzariis, vna cum quibusdam aliis præsentauit quondam Stephanum de Vacanis, qui fuit tunc institutus per præpositum plebis finis, in cuius plebanatu extitit ista Capella, ad quam ex antiqua consuetudine institutio dicitur spectare; licet tunc ad cautelam, per vicarium Comen. ad eãdem præsentationem, idem Stephanus confirmatus, & institutus extiterit, effectum istius præsentationis, euidẽter probat possessio eius vigore subsecuta, vsque ad annum 1515. quando vacante eadem Capella, per liberam resignationem eiusdem Sebephani de Vacanis, Catharina & Martha Sorores de Lauzariis, tanquam nepotes ex Christophoro filio supradicti Gabrielis, eiusque vniuersales hæredes præsentauerunt Ioannem de la Proba, eidem præposito plebis finis, cuius similiter effectuationem ostendit subsecuta possessio, vsque ad annum 1531. de quo vacante Capella per obitum eiusdem Ioannis d. Martha, Thomas & Eugenia fratres, vt filij & hæredes supradictæ Catharinæ, & Gasparis de la Porta eius mariti, præsẽtauerunt Donatum de la porta proprium fratrem, qui per eundem præpositum fuit similiter institutus, hoc autẽ Donato de an. 1541. in manib. ordinary libere prædictã Capellam resignante, idẽ ordinarius de consensu Marthæ, & eiusdem Donati, vti filij, & hæredis Catharinæ, illam contulit Ioann. Ant. Cassadoro, qui pacifice illam possedit vsque ad obitum de anno 1587. consensum autem per patronos in prouisionibus Beneficij iuris patronatus, habere vim præsentationis, & statim iuris patronatus continuare, exploratum est Abb.* in cap. cum dilectus numero octauo de iure patronat. *Lambert.* de iure patronat p. 1. l. 2. quæstio. 6. artic. 6. numero 22. *Decius* consi 126. circa fin. *quod sæpe in Rota decretum est, nouissime coram R. P. D. meo Pamphilio in illa Salernitana rectoria de præsenti. Nec obstat, institutiones vigore istarum præsentationum, factas fuisse à præposito, qui de iure non habet potestatem instituendi, quia stante antiqua, & laudabili consuetudine per quam ad ipsum canonica institutio, & confirmatio istius Capellani pertinere dignoscitur, vt in pluribus instrumentis enuntiatur legitime potuit instituere, Lapus* alleg. 78. num. nono & seq. *cum institutio, inferioribus prælatis ex priuilegio consuetudine, vel dispositione testatoris competere possit, Barba.* in cap. super eo de officio deleg. *Lamber.* de iure patron. p. 3. libro secundo quæst. prima art. 10. *Secundo, pro iure patronatus sentiebant domini ex antiqua sententia lata de anno 1488. ad fauorem præfecti Gabrielis de Lauizariis in qua, contra alios, qui simul præsentauerunt, declaratus fuit vnicus patronus in solidum huius Capellæ, Mohedanus* decisio. ducentesima vigesima septima, & *quia est super iure patronatus, facit statum.* l. ingenuum. ff. de statu hominum *Achilles* decisione vnica de statu Benef. & *facit ius quo ad omnes, Puteus* decisione nonagesima octaua numero vndecimo libro primo *Crescentius* decisione duodecima de probatione *in impressis, quam iustificant dicta testium tunc examinatorum deponentium de auditu à maioribus & publica voce, & fama, præfatam Capellam fuisse fundatam, & dotatam per antecessores Gabrielis, quod sufficit Ant. de Butrio, Areti. Felin. & alij* in capit. veniens de testibus *Bartol.* in l. admonendi numero 45. *vbi Ias.* numero 242. ff. de iureiuran. *concurrebant præterea insignia istius familiæ de Lauizariis, insculpta in lapide marmoreo istius Capellæ, vt quidem testes deponunt ad tradita per Ripam* in capite cum Ecclesia numero nonagesimo septimo de causa possessionis & *alia admincula, in facto considerata, ex quibus in controuersia conclusum fuit pro iure patron. quantum ad secundum dubium partem de descendentia Domini inclinabant in affirmatiuam, quod esset sufficienter probata.*

In eadem † coram eodem 29. Maij 1592. 95

QVoniam vnica tantum parte informante 17. Iunij 1591. facta fuit decisio, ad fauorem Hier. Cassadori pro existentia iuris patronatus, ideo volui Septimium audire super eisdem, tres potissimum difficultates excitabant

tabant pro parte Septimium. Prima, quod iura producta non essent in forma probanti, Secunda, quod non constaret de descendentia Hieronymi ab antiquis patronis. Tertia, quod existentia iuris patronatus non probaretur de duabus prioribus difficultatibus, domini particulariter videre voluerunt & quantum ad tertium ex eisdem rationibus in prædicta decisione consideratis, cum præsupposito, quod iura essent in forma probanti, censuerũt sufficienter constare de iure patronatus, nec esse recedendum à resolutis, nec obstat quod aliquæ ostenderentur præsentationes factæ, non coram ordinario, vt de iure fieri oportebat, sed coram præsupposito fini, de cuius facultate ad instituendum vigore præsentationum non constabat, quia respondebatur, hoc ius ex consuetudine posse pertinere ad inferiores collatores, Lapus allegatione septuagesima octaua: *istam vero consuetudinem in casu proposito, satis videri probatam ex enuntiatiua instrumenti antiqui de anno 1465. & aliis enuntiatiuis cum effectuatione subsecuta, Gabr.* consilio 196. numero sexto & septimo libro secundo *& ex Episcopi scientia, & patientia, cum non sit verisimile, ordinarios, qui propter visitationes quas præfinitis à iure temporibus facere tenentur, præsumuntur habere notitiam qualitatum Beneficiorum & Beneficiatorum suæ Diœcesis, & non dissimulaturos fuisse institutiones à præpositis fini factas, nisi ille legitimam instituendi facultatem habuissent, quod ordinarius quando que etiam institueret & propterea non posse dici constare de consuetudine illius præpositi in instituendo: ex quo vario modo fuerit obseruatum, non præiudicat iuris patronatus, cum inferior possit acquirere ius instituendi cumulatiue ad ordinarium Parisium post alios* in capite auditis numero duodecimo de præscriptione, *Felinus* in capite pastoralis numer. secũdo de officio ordinario. *minus putabant obstare quod opponebatur de defectu mandati illius vicarij. Qui instituit loco præpositi, nam cum illa institutio suum fuerit effectum sortita, & versemur etiam in extraiudicialibus, spatio tanti temporis mandatum affuisse præsumitur, Cassadorus* decisione tertia, numero secundo de procurator. *postremo omnes difficultates superare videbatur, effectuatio institutionum, & obseruatia subsecuta, quæ actuum dubiorum est certa, & fidelis interpres, Crauetа* cons. 101. n. 3. & cons. 201. numer. 11. *Siluan.* cons. 63. numero decimooctauo & 65. numero decimoseptimo & *Socinus* cons. 145. n. 2. l. 1.

96

Romana † vnionis, seu iuris patronatus 6. Nouem. 1598.

FVit resolutum, constare de iure patron. ex præsentationibus, quæ ad eius acquisitionem sufficiunt c. quærelam *vbi Abb.* n. 9. de elect. ca. cum Ecclesia Sutrina, *vbi gl.* verb. trium de causa poss. *& ibi Ripa* n. 91. *hic autem plures deductæ fuerunt continuatæ. Quarum effectuatio vis a est perspicua, cum appareat vnam factam fuisse successiue, post aliam, Oldra.* cons. 229 nu. 2. & 3. *Verall.* decis 329 p. 3. *licet enim inter eas numerentur collationes Papæ, nihilominus suffragantur. cum vel contineant enuntiationem, quod sunt iuris patronatus, cum eius derogatione propter quas status eorum non immutatu, Achil.* dec. 3. de iure patron. *vel his accedat patroni consensus, qui effectum præsentationis operatur, Crescen.* decis. 2. eodem tit. *Gabr.* cons. 185. nu. 22. l. 2. *Non obstat, quod pro parte Cæsaris prætenditur, non esse aliquas in forma probanti, nam respondetur, quod fuerunt sumptæ ab ipso notario, qui fuit de originali rogatus, & ideo plene probant Ias.* in l. admonendi. num. 155. vers. intellige tameu de iure iuran. *comprobant etiam ius patronatus, insignia familiæ extensa in Ecclesia, Bald.* cons. 310. l. 5. *Decius* cons. 155. num. 2. *Ripa* in d. c. cum Ecclesia num. 97. *Ferretus* cons. 293. l. 2. *Aym.* de antiquitate 1. p. vers. 8. num. 12. *Lamber.* de iure patron. 2. p. l. 2. art. 9. q. 10. *item & sententia super patronatu quæ ius constituit, vt lata super statu Beneficij, Verale.* dec. 33. p. 2. *Castren.* cons. 240. l. 1. *item attestationes titularis siue ordinarij, cui multum solet deferri, vt visitatorum, qui in admittendis præsentationibus solent se exhibere difficiliores, Rota* decis. 11. de iure patr. in nouis, *Put.* dec. 172. l. 1. *& fuit resolutum coram Bubalo in vna Aretina Beneficij vigesimooctauo. Februarij 1583. & in aliis sæpe.*

Ex quibus apparet falsum, † quod ait Zerola *d. verb. ius patronatus. §. 3.* nempe in priuatis personis sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta est institutio & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, quia profecto, hic haberet requisita Concilij, nempe cursum temporis, præsentationes & institutiones, ex *c. consultationibus de iure patron. &c.* Sed loquitur sine fundamento, ex *d. consultationibus*, non agit de probatione iuris patro. vt patet, & circa hoc notab. viden. sunt dicenda notab. seq. 97

Quarto notandum est, † quod quando agitur de familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione Hier. Gabr. *cons.* 192. *l.* 2. debet probari secundum formam Concil. *d. c.* 9. *vers. in his vero personis*, vt fuit resolutum in causa Reatina patronatus 10. Octob. 1572. coram D. Robusterio quæ habetur *parte prima diuersorum decisione* 409. & in Sabinen. Beneficiorum decimo quinto Decembris 1581. coram sanctissimo Clemente VIII. quæ habetur 2. *parte diuersorum decisione* 199. & in d. Triden. iuris patronatus 331. ead. part. & fuit etiam resolutum in causa Albanen. Prioratus. 26. Nouembris 1588. corrm D. Orano, & in Sabinen. prætensi iuris patronatus Beneficij S. Petri Craftiforani. 26. Octo. 1594. coram D. Lita. & tradunt Anastasius Germonius *de sacrorum immun. libro tertio capite duodecimo n. vigesimosexto* Valascus *d. consult.* 163. *parte secunda* & Lechus *capite* 12. *de Beneficio & pensione n.* 51. & Menochius *d. præsumptione* 90. *libro tertio*, vbi à *n.* 15. ait id non habere locum, quando cum iis adest persona, in qua cessat vsurpationis suspitio, &c. & Gonçal. *gl.* 18. *à n.* 63. 98

Et d. decisio Albanen. Prioratus sic se † habet. *Sanctissimus Dominus noster mandauit proponi dubium tenoris infra scripti, An ex deductis a partibus iuxta Decretum S. Concily Tridentini constet Prioratum S. Pauli Albanen. esse de iure patronatus laicorum. Domini tum ex his, quæ in præterita resolutione præsentis cau sæ reseruata fuerant tum ex nouiter pro parte illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis Gesualdi deductis, resoluerunt non constare de iure patronatus, iuxta formam decreti Sancti Concily Tridentini* capite 9. sessione vigesimaquinta, *quia d. decretum requirit, quod titulus iuris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, quodque prebetur authentico documento, vel aliis modis ibi expressis, licet autem hic constet de fundatione, & dotatione Prioratus, de quo agitur, ex authẽtico documẽto videlicet ex Bulla Honorij IV. confirmationis d. fundationis, & dotationis, ac instrumento dotationis, in d. Bulla inserto, & regulariter & ex eo solo, quod quis fundat & dotat aliquã Ecclesiã acquirat ius* 99

patronatus, & inde titulus probetur tamen secus est in Ecclesia regulari, prout est prioratus de quo agitur, quia vltra dotationem, & constructionem, requiritur expressa concessio, & priuilegium Apostolicum in limine fundationis capite nouis. §. cæterum, vbi gloss. & ibi Hostien. collatione secunda Anchar. numero decimo sexto, Abb. numero nono de iure patron. Anchar. in capite sacrosancta de electione numero tertio, Lamber. de iure patronat. l. 2. p. 1. quæst. quinta principali artic. primo, Put. decisione 266. l. 2. & ratio est, nam cum prior eligi debeat per monachos, non conuenit quod in electione huiusmodi, laicus vna cum monachis interueniat. cap. Sacrosancto capite Messana, de electione, cum itaque in dicta Bulla Honorij, & instrumento dotationis, nulla fiat mentio reseruationis iuris patronatus, non solum ex d. fundatione, & dotatione, non oritur titulus iuris patronatus in limine fundationis, sed potius de initio libertatis d. prioratus, & sic de initio contrario constare videtur, Anchara. consi. 123. à numero 2. quod equidem iuri communi est conforme, quo in dubio beneficia præsumuntur libera Archid. in cap. nullus, 16 quæstio. sexta in cap. cum venerabilis in fin. de except. Abb. consil. 54. collat. 2. p. 1. consil. 76. in princ. & 106. l. 2. & ius patronatus in tantum odiosum est, vt illius non cadat præsumptio, nisi in quantum expressum reperitur, Archidiac. in cap. decernimus 16. q. 7. Decius consi. 17. in princ. Nec præmissis refragatur resolutio in hac causa vlt. loco facta, quia illa fuit cum præsupposito, quod non versaremur in casu Concil. respectu præsumptionis, vsurpationis, quod quidem præsuppositum fuit, tunc discussum non firmatum, ex quo spectabit ad Congreg. Concily. Sed cum ex dubio, per sanctissimum transmissio facultas discutiendi de veritate præsupposita data sit. Domini dixerunt, quod dict. præsuppositum non subsistat. sed quod versemur in casu Concily loquentis de præsumptione vsurpationis. Etenim cum agatur de prætenso iure patronatus dominorum de Sabellis, qui fuerunt & sunt potentes, prout notissimum est, & iurisdictionem perpetuam habent in ciuitate Albanen. & eius territorio, in quo situs est prioratus, necessum est dicamus, illos comprehendi dict. decreto Concily, prout etiam censuit Congreg. Concily, barones, & alios iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi, vt ex fide per illustrissimũ & Reuerendissimum Dom. Cardinalem Carrafam subscripta apparet, & alias Rota coram illustrissimo Cardin. Aldobrand. in vna Sabinen. Beneficiorum idem de familia dominorum Vrsinis concluserit, quo fit, vt probatio tituli iuris patronatus, debeat esse talis, qualem requirit dict. decretum Concily, vt scilicet vltra probationem numeralis præsentationes continuatæ non minori spatio 50. annorum quæ omnes sortitæ sint effectum ex authenticis scripturis probentur, quæ quidem species probationis est data pro forma, vt ostendunt illa verba decreti, nec aliter, de quorum natura est formam inducere. Vt post Bartol. & alios Decius consi. 518. numero vndecimo, Ruin. consilio 92. libro 3. Socinus Iunior consi. 46. numero 27. libro quarto, ita quod adimpleri non potest per æquipollens, & quatenus posset, satis est quod probatio famæ facta per testes dominorum de Sabellis, non æquipolleat probationi requisitæ à dict. decreto, quod noluit præsentationes per testes, sed per scripturas authenticas comprobari. Nec placuit dominis quod dicebatur, decretum præsumptionis vsurpationis cessare, ex quo habemus certam probationem fundationis, & dotationis. Quia respondebant, id procedere in beneficio seculari, in quo ex sola fundatione & dotatione ius patronatus acquiritur, secus vero in regulari, in quo vt dictum est, ex sola fundatione, & dotatione, tale ius non potest acquiri, sed requiritur expressa, & specialis concessio Apostolica, in limine fundationis & dotationis. Præterea animaduertendum est, in illa resolutione vltima circumscriptas fuisse exceptiones oppositas contra dictos testes dominorum de Sabellis, ac etiam iura Illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis Gesualdi, & Bullam Honorij IV. quæ tunc temporis non fuerat in actis producta, quæ omnia in præsenti disputatione præsupponuntur, ex quibus adducta pro dominis de Sabellis videntur sublata, nam cum hodie habeamus instrumentum dotationis, & Bullam confirmationis, dictæ Honorij fundationis, in qua nulla adest reseruatio iuris patronatus, prioratus remansit liber, ita quod etiamsi admittamus priuilegium post dotationem, & fundationem fuisse dominis de Sabellis concessum, illud dicendum sit mere gratiosum. Puteus decis. 379. libro secundo, quod non secus est per decretum Concily reuocatum, atque illud quod absque fundatione, & dotatione, potuit per Papam laico concedi, iuxta tradita per Lambert. libro secundo parte 1. quæstione 5. art. 1. numero duodecimo, & hoc tanto magis, ex quo apparet Honorium fundatorem nunquam habuisse intentionem reseruandi dict. ius patronatus, nam in proœmio d. instrumenti narrando causas, ob quas motus fuit ad fundan. & dotan. prioratum, dixit id facere pro eleemosyna intuitu retributionis æternæ, & pro redemptione peccatorum suorum parentum, & consanguineorum, quod etiam ad pontificatum postea assumptus in Bulla confirmationis, dict. fundationis, & dotationis reperit, ex quo colligitur, quod Honorius non habuit animum nec intentionem acquirendi ius patronatus, vt per Crescen. deci. 13 in fin. aut saltim in verisimili fit quod id. ius patronatus sibi reseruasset, de eo mentionem non fecisset, quod autem longe est à verisimili, imaginem falsitatis habet. Bald. in l. 1. numer. 16. C. de seruis fugit. quinimo, cum in Bulla confirmationis idem Honorius narrasset quasdam speciales ordinationes in fundatione, & dotatione factas, subiecit se alia salubria, & honesta adiecisse, prout in instrumento desuper confecto continetur, vnde cum idem Honorius, de omnibus ordinatis se referat ad instrumentum debemus stare instrumento relato, Castrens. consilio 81. columna tercera, versiculo & si dicatur libro secundo, Afflict. decisione 107. nu quinto, Decius consil. 6. numero 6. in quo, nulla iuris patronatus facta fuit mentio, nec dicatur quod dict. instrumentum non continet fundationem, sed solam dotationem, & quod propterea potuit fieri, quod in alio instrumento continente fundationem tale ius patronatus reseruatum fuerit, qui cum fundatio tempore Martini successerit, & in registris Martini de huiusmodi instrumento nihil appareat, nisi doceatur, alios libros Martini præter deprehẽsos in Bibliotheca Vaticana extitisse, in quibus hoc priuilegium potuerit describi, per diligentias in prædictis registris Bibliothecæ Vaticanæ factas, remouetur præsumptio existentia talis instrumenti, iuxta tradita per Cassad. post alios decis. 5. & 8. super regulis, non secus ac dici solet quod per inspectionem actorum, id omne quod in actis scriptum non reperitur, præsumitur non actum Bald. in l. fin. contra numero tertio. C. de appellation. & consil. 123. num. septimo libro primo, quod coadiuuatur ex eo, quod à tempore fundationis dicti prioratus, quod fuit de anno 1482. vsque ad annum 1493. quo idem prioratus peruenit ad manus Ioannis Baptistæ Cardinalis de Sabellis, nunquam extitisse ostenditur aliquam præsentationem assertorum patronorum, quin potius clarum est, Alexandrum Papam VI. in quadam Bulla sub dat. 1492. asserere, prioratum huiusmodi de retro actis temporibus fere sem-

semper commendatum fuisse, prout ipsi constitit, qui dum in minoribus esset, illum per longa tempora in commendam obtinuerat, & tandem ad Apostolatus apicem assumptus, prioratu dict. Cardinali Ioanni Baptistæ de Sabellis in commendam dederat, prout tunc obtinebat; ex quibus facile tollitur quod dubitabatur, dict. Cardinalem de Sabellis de anno 1493. prioratum resignasse in fauorem Antimi de Sabellis, & successiue Antimum eundem prioratum de anno 1499. renuntiasse ad commodum Francisci de Sabellis, enuntiando in vtraque gratia prioratum esse iuris patronatus dominorũ de Sabellis, cum clausula dummodo dictorum patronorum expressus accedat assensus, *nam præterquam quod enuntiationes proueniant ab ipsismet dominis de Sabellis, qui ius patronatus prætendebant, & sic à personis suspectis Achill.* decis. 6. ad fi. de iure patron. *Puteus* 149. numero 2. lib. 3. *non constat de consensu præstito in dictis resignationibus, neque de illarum effectuatione, neque quod magis est, de collatione, cum dictæ literæ renuntiationum sint mandata de prouidendo & non prouisto. & ideo dictæ enuntiatiuæ non probant. Peregrinus* decisione 167. *in vna Bononien.* libro 3. *Puteus* decisione 136. libro 3. *Quamuis autem effectuatio præsumi soleat propter suam prouisionem per obitum iuxta* consilium *Oldrad.* 229. *& alios allegatos, nihilominus contrarium procedit in prouisione resignationis, prout fuit dictum in vna Tarusina plebis de Medulo coram bo. mem. Episcopo Lauretano* 26. *Februa.* 1586. *vltra quod mandata de prouidendo, loquuntur de consensu expresso, & non præsumpto. Et supposito quod dict. resignationes suum sortitæ fuissent effectum, tamen non concluditur necessario, ius patronatus huiusmodi competisse ex priuilegio in limine fundationis concesso, quoniam posset intelligi, de priuilegio iuris patronatus, ex priuilegio post fundationem & dotationem obtento, quod vt antea ostensum est, decreto Concily fuit abrogatum, & nihilominus huiusmodi præsentationes continent tantummodo tempus decem annorum, per quod decreto Concily non est satisfactum, præsertim cum paulo post, de anno* 1503. *Alexandr.* 6. *dict. prioratum nulla facta mentione iuris patronatus, tanquam liberum* Cardinali Sanctæ Ceciliæ *contulerit, & postea Iulius* 2. *vti liberum Capellæ Iuliæ in Basilica Sanct. Petri existenti vniuit, ac successiue Leo* 10. *de anno* 1518. *dissoluta huiusmodi vnione eundem prioratum, etiam vti liberum mensæ Episcopali Albanen. de nouo vniuit, nam ex his probatur status libertatis. Puteus* decis. 279. lib. 2. *neque curandum est, quod gratia perinde valere, obtenta à* Cardinali Sanct. Ceciliæ *super dict. prioratu habeat clausulam derogatoriam iuris patronatus, pro ea vice tantum, quia cum derogatio iuris patronatus conditionaliter sit posita, quatenus de illo existat, nihil ponit in esse,* vulg. l. si quis sub conditio. dandorum decem ff. de conditionibus institutionum. *minus repugnat fundamentum factum in Bulla Leonis X. quia vt considerabant domini, illa non continet declarationem iuris antiqui, sed est concessio iuris patronatus de dono, ex priuilegio, vt denotat verba Bullæ,* reseruamus & concedimus, *alioquin enim dixisset,* reseruamus & confirmamus, *non obstant præsentationes factæ post priuilegium Leonis X. quia manifeste patet facta fuisse in vim dict. priuilegij, tum quia in nonnullis earum id exprimitur, tam etiam quia factæ leguntur coram Archipresbytero Albanen. & per eundem iuxta dict. Bullæ formam institutiones secutæ, atque ideo veniunt illi ascribendæ,* l. secunda, Cod. de acquirend. possess. l. cum quædam mulier, de rei vendicatione. *Aymon* consilio octuagesimo tertio, numero tertio, *præsertim cum talis forma non correspondeat fundationi, in qua interuenit consensus Episcopi, & ad quem propterea institutio pertinuisset. Quare cum dict. priuilegium Leonis, fuerit per* Concilium *sublatum, vna cum possessione subsecuta, non possunt domini de Sabellis dictis præsentationibus iuuari, illis autem deficientibus, sumus in claris, quod* Concily *decreto non est satisfactum, ex quo testes de fama priuilegy deponentes, non sufficiunt. Præter quam enim quod probatio famæ præsumptiua est, Cassad.* decisione secunda de probatio. *& cedit fortiori probationi. Puteus* decisione 436. libro secundo, *testes multas exceptiones patiuntur, de quibus per informantes pro Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Cardinal. Gesualdo vide conclusum fuit, non constare de iure patro. dominorum de Sabellis.*

Et d. *decisi.* Sabinen. iuris patronat. 26. † Octobris 1594. sic se habet. *Fuit resolutum, non constare de iure patronatus ad effectum, de quo agitur, nã cum agatur de iure patronatus familiæ potentis, h. e. illustrissimorum dominorum de Sabellis, ideo propter timorem vsurpationis probari debet titulus vel memorialis, simul cum præsentationibus continuatis spatio 40. annorum quæ sortitæ sint effectum, & de eis constet per scripturas authenticas, iuxta formam præscriptam à Concilio Tridentino,* sessione vigesimaquinta cap. nono, *vt alias fuit resolutum in causa Sabinen. iuris patronatus coram sanctissimo D. nostro, & in illa Tridentin. iuris patronatus* 13. *Iuny* 1572. *coram Illustrissimo Cardinal. Lancelloto, & in illa Albanen. Prioratus.* 26. *Nouembris* 1589. *coram Reuerendissimo Patre Domino Orano, verum de titulo hic non constat, immemorialis autem ipsa non probatur, nam primi testes* in sum. numero 10. & sequenti, vsque ad numerum decimumquintum, *non deponunt de auditu à maioribus, & semoribus, illos specificando, nec dicunt, quod idem illi audiuerint à suis maioribus, minus dicunt, quod non extet memoria in contrarium, prout testes deponere deberent ad effectum probandi immemorialem, glossa* in capit. 1. de præscript. in 6. *& de communi, Couarruuias* in cap. possessor. part. 2. §. 3. numero septimo de regul. iuris lib. 6. *quam opinionem Rota indistincte obseruare consuenit, vt habetur* in decisione diuersorum 28. num. 5. libro 1. *nec super reliquis testibus in hoc iudicio examinatis, de quib.* in sum. num. 17. & seq. *potest fieri aliquod fundamentum, licet deponant de auditu, & publica voce & fama, ea ratione, quia non concludunt de visu 40. annor. vt requiritur in probatione immemorialis, & licet secundo testis iuxta 22. dicat cognouisse Andream de Galese, & postea Iulium de Tarano à quadraginta annis citra, tamen non concludit tempore continuo quadraginta sex annorum, cum non dicat & citra, vt sæpe resolutum fuit in Rota per doctrinam Bartol.* in l. Celsus numero vigesimotertio ff. de vsucap. *nec ex eo quod sextus testis iuxta 18. dicat, se vidisse tres Rectores, quorum primus vocabatur Andreas de Galese subdens,* il quale hebbe deto beneficio da quadraginta anni fa in circa, *potest dici quod probet, ex quo non deponit de visu per quadraginta annos, vt requiritur, vltra quod dictio illa,* in circa, *potest importare minus tempus, & in omnem euentum ipsam depositionem reddit dubiam, & incertam, Butrium* in capitulo vltimo de desponsatione impub. cum aliis, *per Celsum Hugo.* consilio sexagesimo quinto, numero nono, *& tollitur omnis difficultas, ex quo testes deponunt, quod primus, quem viderunt, fuit Andreas de Galese, & tamen constat, quod iste Andreas fuit dumtaxat præsentatus ad beneficium, de quo agitur de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, quo fit, vt impossibile sit depositionem dictorum testium*

de visu posse verificari per tempus continuum quadraginta annorum, prout requiritur, præterea præsentationes continuatæ per spatium quinquaginta annorum, vt requirit Concilium non adsunt, minus probatur effectuatio earum per scripturas authenticas, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma, vt alias dictum fuit in dict. causis Sabinen. Triden. & Albanen. prioratus, quæ bene applicantur casui isto.

In eadem causa sexto Martij millesimo quin-
101 genteſimo nonageſimo quinto, coram † Domino Penna domini resoluerunt, non esse recedendum à resolutis, non obstantibus duobus mandatis de prouidendo de an. 1505. in quibus impetrantes narrabant ius patronatus, &c. & aliis actis productis.

102 Et similiter in vniuersitatibus, etiam † paruis, plenior & exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij *dict. vers. in his vero*, quia illa dictio, *plerumque*, non stat restrictiue; ita fuit resolutum in causa foro Sempronien. parochialis 4. Februar. 1594 coram Domino Mantica, in qua fuit dictum, S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram Domino Penna 11. Martij 1596. fuit resolutum, *Concilium Trident. in probando iure patronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quantumuis minima, quia esse in ea vsurpatio præsumitur, &c.* Mart. Anton. Genuen. *dict. cap. decimo sexto, numero sexto*, & posthæc Gonçalez *dict. gloss.* 18. qui *numero* 69. aut secus esse si non tota vniuersitas, sed certa pars illius prætenderet ius patronatus, vt S. Congregatio nouissime declarauit, & *à numero* 70. ait, quod non erunt legitimi testes personæ vniuersitatis, nec subditi dominorum ad probandum ius patronatus ipsius vniuersitatis, vel domini. Flam. Paris. *quæstio.* 28. *de confiden. numero* 252. & quod fuit resolutum in foro Sempronien. parochialis decimoquinto Decembr. 1593. coram Domino Pamphilio, & videtur esse de mente Concilij, quicquid dicat author praxis Archiepiscopalis Neapolitanæ, *c.* 63.

103 Sed offert se hic difficultas, † An in personis potentibus, vel vniuersitatibus, in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Puteum *dec.* 205. *lib.* 1. & Achill. 4. *de iure patron.* seu 317. præsentationes etiam continuatæ, non minori saltim, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent ex d. decreto, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari. Et quidem
104 *in d. dec.* † Sabinen. supra adducta *nu.* 100. *in fi.* dicitur, effectuationem earũ, per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma, & videtur tenere Zerola *d. §. 3.* & clare Gonçal. *sup. n.* 84.

105 Sed reuera ex d. decreto Concilij in illis verbis, † *præsentationes, &c. quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.* Non colligitur necessario effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandam, sed solum ipsas præsentationes, quod est nimis difficile; cum effectuatio non solum consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis vt supra dictum est, *cap. 5. numer. 7.*

106 Vnde hæc pars videtur † probabilior maxime quoad possessionem, quam videtur 1. *par. diuersor. dec.* 545. quę loquitur in personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis, & *num.* 2. dicit, effectuationem præsentationum, satis constare, ex quo per obitum præsentatorum & institutorum, factæ fuerant aliæ successiue præsentationes iuxta *cons.* Oldradi 226 sequitur Gonçalez supra *num.* 87. de quo *d. c. 5. a n.* 105.

Et hanc decisionem refert Flam. Paris. † *de consid.* 107
q. 28. *numer.* 260. vbi docet, quod ad probandum ius patronatus, etiam in persona, in qua cadit præsumptio vsurpationis, sufficiunt præsentationes 150. annorum, continuatæ, & sortitæ effectum, ac probatæ authenticis scripturis, quia ex scripturis huiusmodi satis censetur probata immemorialis requisita à Concilio, vt fuit resolutum in d. Cæsaraugustana ca. de anno 1573. vbi in qua cadit præsumptio vsurpationis, fuit pronuntiatum constare de immemoriali ex præsentationibus 130. annorum, facit *dec.* 4. Achillis *de iure patron.* Puteus 205. *lib.* 1. Nam consuetudo immemorialis probatur etiam per scripturas, Angel. per illum text. *in l. vetustissima. c. de iudic.* Imola, *consilio* 94. *num.* 7. Oldrad. *cons.* 244. Aym. *de antiquit.* 4. *part. vers. materia, num.* 41. Bald. *l.* 1. *C. ad Trebell. num.* 5. Decius *cons.* 11. *nu.* 9. Curtius Iun. *consilio* 106. *num.* 5. *in fin.* Crauetta *cons.* 139. *num.* 9. ita Flam. *ibi.*

Et quod in proposito iuris patronatus † immemo- 108
rialis probetur ex scripturis, apparet etiam ex *d. dec.* Comen. & Romana, supra adductis *num.* 94. & 96. & ex declaratione adducta *numero* 92. & ex *decis.* Rotæ 717. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum.* Et dato huiusmodi
109 memoriali, † *Illustrissimi & Reuerendissimi domini dubitatur, an ius patronatus competens alicui baroni, qui de præsenti reperitur in quasi possessione præsentandi, sufficienter probetur ex pluribus præsentationibus continuatis ab an. 1476. quæ fuerunt sortitæ effectum, ita vt præsentatus, & præsentati debeant institui, etiam quod immemorialis alias quam per scripturas non probaretur*, die 28 Martij 1593. Illustrissimus Cardinal. Matthæus, præfectus S. Congregationis Concilij, censuit in hæc verba, *arbitror ex pluribus præsentationibus continuatis, excedentibus memoriam hominum, quæ omnes sortitæ fuerunt effectum, probari immemorialem.*

Quæ sententia in proposito videtur † vera, & ad- 110
mittenda, ex natura rei, & subiecta materia iuris patronatus, in quo cum per præsentationes successiuas exerceatur, immemorialis recte probatur per præsentationes effectuatas, authenticis scripturis probatas, per spatium 100 annorum, sicut etiam probaretur per præsentationes effectuatas, testibus probatas, per spatium 60. annorum, iuxta dict. declarationem adductam *d. num.* 92 & Flam. ibi citatum. Et id videntur velle illa verba Concilij *d. c. 9. siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, per antiquissimum temporis spatium, qui hominum memoriam excedat.* Quæ verba censuit Congregatio, die quarto Febr. 1581 *intelligenda esse, prout de iure*, quamuis alias verius sit, immemorialem non probare per instrumẽta. Ioann. Andr. *in cap.* 1. † *de præscript. in* 6. & ibi 111
Domin. *num.* 10. & Francus 15. Alexand. *cons.* 16. *num.* 17. *lib.* 2. Balb. *de præscript. 2. part. 3. partis quæstion. 6. numero* 25 Rota in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunij 1591. coram Domino Orano supra relata 1. *part. cap.* 2. *numero* 44. & in Veronen. iurisdictionis 18. Martij 1596. coram Domino Pamphilio. de qua sup. 3. *part. capit.* 2. *numero* 195. vbi dicitur, quod quatenus pars nititur priuilegiis, & scripturis, notissimum est, per eas non probari immemorialem, &c. & in Tullen. iurisdictionis 22. Martij 1596. coram

eodem

eodē D.Pamphilio, vbi fuit resolutum, *immemorialem non probari per scripturas, cum sit negatiua absoluta super qua instrumentum nec confici, nec rogari potest, &c. & Rotam non seruare eam opinionem, quod centenaria dicatur immemorialis, quæ non pendet à tempore, sed ab eo quod memoria in contrarium non existat, vt alias dictum fuit in Salamantina iurisdictionis 22. Aprilis 1580. coram D.Seraphino, & tradit Cardin.* in c.si diligenti, circa fin. *vbi Felin.* in fi. verbis de præscript. *Couarr.* in reg. possessor. 2. part. §. 3. num. 6. *late Molina* de primog. lib. 2. cap. 6. numero quadragesimoquinto &c.

Quod etiam fuit dictum in causa † Burgen. quinquenniorum 8. Martij 1599. coram D. Lita & 15. Maij 1600. coram Domino meo Corduba, vbi fuit declaratum, *id procedere, cum scripturæ & instrumenta confecta super ipsis actibus possessoriis adducuntur ad probandam ipsam immemorialem, quod tunc eam non probant, secus vero cum pro probatione illius adducuntur scripturæ, & instrumenta, quibus enuntiatur immemorialis seu quæ eam canonizant approbat, & de ea attestantur, quia tunc eam probant. Tum quia scripturæ, & instrumenta, probant quod cantant, tum quia per enuntiatiuas antiquas probatur ipsa immemorialis, Puteus* decis. 209. libro 2. *Verallus* decisione 203. parte 3. numero secundo *vt fuit etiam resolutum in vna Burgen. iurisdictionis Sancti Ioannis vigesimo Decemb. 1596.* 112

Rursus offert se difficultas, † an requiratur pro forma, quod in personis seu communitatibus, in quibus vsurpatio præsumitur, præsentationes continuatæ non minori quam 50. annorum spatio probentur per scripturas authenticas, ita quod adimpleri non possit per æquipollens, nec vllo casu probari possint per testes. Et quidem certum est, d. probationem per scripturas requiri pro forma, vt ostendunt illa verba Concilij *nec aliter*, quæ inducunt formam, vt ex aliis tenet in terminis Rota *decisione 199. num. 3. & 4. part. 21. diuersorum.* & in illa Albanen. prioratus supra adducta *num. 99.* & censuit S. Congregatio Concilij *in declaratione 6. & 7.* infra adductis sub *numero 141.* & sic non potest adimpleri per æquipollens. Felin. *in cap. cum dilecta, de rescript. numero 10. & 11. ampliatione 11.* Decius *consilio 112. numero 3.* Boerius *decis. 1. num. 44.* Segura *in l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de legat. 2. numer. 14. & ibi add.* Did. Perez, Tellus Fermandez *in l. 17. Tauri numero 68. & in l. 22. numero 6.* Molina *de Hispanorū primogen. libro 2. c. 8. num. 13.* & Acebedo *in l. 6. titul. 6. libro 5. recopilationis num. 11. cum aliis*, & in terminis Rota in d. Albanen. prioratus, & nouissime tradit Gonçalez *dict. glossa 18 à numero 75.* qui *num. 79.* adducit dictam sextam declarationem S. Congregationis, & subdit nullatenus sufficere, si per testes probarentur d. præsentationes deficientibus scripturis, vt fuit in terminis resolutum in Rota in vna nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram illustrissimo Pamphilio, & in alio foro Sempronien. seu nullius 15. Decemb. 1593. & *d. decis. 199. numero quarto* vbi rationē assignat, quia Concilium de testibus omnino nō confidit, quando agitur de iure patronatus harum personarum, & vniuersitatum, & propterea non sibi satis fieret, si istæ præsentationes probarentur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit vtramque probationem testium & scripturarum, quod fuit etiam inquit nouissime decisum in vna Sorana Beneficij, vigesimo octauo Apr. 1603. corā Illustris. Pamphilio, ex quib. dubitat ipse Gonçalez. de veritate opinionis moderni authoris praxis Archiepiscopalis, *c. 63. num. 12.* dum tenet, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, tunc satisfieret menti Concilij per text. *in cap. cum olim essemus, de priuil.* quōniam eō ipso inquit Gonçalez, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet excluſa ista probatio. Nam aliter de facili eluderetur dispositio d. Concilij, quod etiam inquit, sensit Rota in Sabinen. iuris patronatus 15. Nouemb. 1582. coram sanctissimo Clemente VIII. & in dicta causa foro Sempronien. seu nullius. Sed quicquid Gonçalez dicat, vera mihi videtur opinio d. authoris. Nam etiam in actu exigente scripturam pro forma, & ad eius probationem, & vbi scriptura est de substantia probationis, admittitur probatio per testes deponentes de tenore, & amissione scripturæ, vt *in d. cap. cum olim, & in cap. sicut de re iudic. & in l. testiū. C. de testib.* vbi Bald. & Salic. *l. emancipatione.* vbi Pau. *Cod. de fide instrum.* Iaſ. *num. 12.* post Alex. *in l. 2. C. de bonorum possess.* Felin. *in dict. cap. sicut à num. 2.* Ripa *in l. 1. si certum petatur à num. 81.* Mascard. *de probatio. conſ. 416. num. 11. & concluſ. 809. à num. 3. & 845. à numero 24.* Alu. Valasc. *de iure emphyt. q. 7. numero trigesimooctauo.* Palac. Rub. *id dict. l. vigesima secunda Tauri n. 7. & 9.* & ibi Castill. *num. 24.* Ant. Gom. *num. 28. & in l. 41. n. 2.* Matienco *in d. l. 6. tit. 6. lib. 5 gloss. 2. nu. vlt.* & ibi Angelo. *gloss. 3. num. 5.* & Burgos de Paz Iunior. *q. 4 à num. 26.* qui de requisitis ad istam probationem videndi sunt. Et facit *d. declaratio 7.* S. Congregatio quæ ait, quod probatio per testes regulariter excluditur, innuēs in aliquo speciali casu posse admitti. 113

Et ius patronatus quomodo probetur † vide per Mascard. *d. concluſ. 659.* & late Flam. Pariſ. *d. q. 28. de de confid. ex num. 105.* & Mar. Ant. Genuen. *d. c. 16.* & an probetur confessione, vide infra *vlt. part. cap. 2. à n. 275.* 114

Quinto, notandum est ius patronatus † ex priuilegio, reuocatum esse per Concilium *d. c. 9. vers. reliqui*, super quo declaratio S. Congregationis, quæ sic ait, *ex hoc versiculo dubitatum fuit, an patronatus ex priuilegio, censeri debeant sublati. Et Congregatio die 14. Decemb. 1581. & 1586. censuit esse ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione, vel dotatione.* Et in vna Comen. iuris patronatus 8. Iun. 1601. coram D. Seraphino † fuit resolutum, *ius patronatus ex priuilegio, esse reuocatum per Concilium* sessione 25. cap. 9. in totum *etiam cum quasi possessione inde secuta, vt fuit etiam resolutum in vna Cassanen. Beneficij 4. Iunij 1578. coram D. Bubalo, & in vna Valentina capellaniæ, coram D. Blancheto, & in Auximana iuris part. 2. Maij 1595. coram D. Corduba, & in Alban. iuris patr. 26. Nou. 1598 coram D. Orano. & dispositionem* c consult. de iur. patr. *non procedere, vbi aperte constat de non iure in proprietate, &c.* 115 116

Quod procedit, etiamsi in priuilegio † habeatur ius patronatus competere, non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione. & dotatione. Nam non ideo desinit esse ex priuilegio, cum illa qualitas insit in priuilegio, & ita resoluit Rota in causa Placentina parochialis de Mirabel 19. & vltima Ianuar. 1594. coram D. Orano, vt in sequenti decisione. *In vna Placentina parochialis loci de Mirabel fuerat 19. Ianuar. resolutum, constat de iure patronatus parochialis e x priuilegio, ideoque per Concilium Tridentinū* 117

censeri reuocatum. Verum quia Franc. Hidalgus ab illustrissimo D. Marchione de Mirabel ad eam præsentatus, huiusmodi resolutioni non acquiescebat, iterum proposui dubium super iisdem, & domini vnanimiter steterunt in decisis, quia cum Concilio cap. 9. *sessione 25. disponat, vt titulus iuris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, reliquis patronatibus seu facultatibus, & priuilegiis concessis, tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi, exceptis casibus ibidem nominatis, in totum prorsus abrogatis, necessarium est, fateamur ius patronatus, de quo agitur, ex quo non est comprehensum inter casus exceptuatos, sed ex priuilegio Pij IV. fuit concessum, per Concilium fuisse sublatum. Neque vero ad rem pertinet, quod in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione, nam ideo minus dicitur ex priuilegio, cum illa qualitas, quod non dicatur ex priuilegio, sed ex fundatione, insit in priuilegio. hinc enim videmus patronatus huiusmodi, non obstante hac clausula, passim dici ex priuilegio, licet habeant aliquid plus prærogatiuæ, quam patronatus, in simplici priuilegio Mohed.* decisione 11. de iure patronatus. *Puteus* 322. libro 1. & 308. libro 3. *ita tamen vt tantæ non sint pœnitentiæ, quod per hoc à Concilio præseruentur, maxime quia Concilium loquitur per verba importantia veritatem, dum vult, quod titulus sit ex fundatione, & dotatione, vnde impossibile est, quod porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem.* l. 3. §. hæc verba, *vbi Bart.* ff. de negotiis gestis. leg. in bello. §. factæ. ff. de captiuis. *Bartol.* l. si is qui pro emptore numero 33. *& ibi Ias.* num. 120. cum seq. ff. de vsucap. *vt in simili receptum est, puta, si Papa per suam constitutionem decernat notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares, nam non ideo minus dicuntur ficti per priuilegium, & non veri, vt in terminis decidit Castrens.* consil. 340. col. 1. versic. nunc ergo dicendum vol. 1. *quia cum in eis cesset commensalitas, non possunt dici secundum veritatem commensales, sed secundum fictionem. Commensalitas enim consistit facto scilicet in vsu, & exercitio, vt concludit Anchar.* consilio 348. numero 2. *per text.* in cap. fin. de verb. signific. lib. 6. *& princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere, non obstant clausulæ inserta priuilegio derogatoriæ futuris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi nominatim earum mentio facta fuerit. Oldrad.* consil. 226. num. 1. *Calderic.* consilio 11. de priuileg. *Archidiac.* cap. 1. num. 2. de constitut. libro 6. *Barb.* consil. 73. numero 6. volumin. 3. *non obstat, quod Concilium,* dict. cap. 9. §. similiter. *mandat reuidere patronatus acquisitos à 40. annis ante Concilium, prout fuit istud reuisum, & approbatum ab ordinario per sententiam, quia sententia fuit lata à Vicario, qui sicut non habebat facultatem concedendi ius patronatus, ita nec potuit illud approbare, præsertim cum deceptus sit exprimendo in sententia ius patronatus acquiri non secus ex reparatione, atque ex fundatione, nec enim ex reparatione acquiritur ius patronatus nisi interueniat consensu Ordinarij, de quo hic non constat, neque potest præsumptio cadere, cum deficiat lapsus temporis requisiti ad hoc præsumendum, nec dicatur concessionem Pij IV. factam fuisse ex ista causa, nam in priuilegio verbum nullum de reparatione, vnde insurgit maior iniustitia dictæ sententiæ, quæ declarat ius patronatus pertinere ad dict. Marchionem, sequendo tenorem literarum Apostolicarum & Concilij, cum nec in literis, nec in Concilio quicquam de eo disponatur, vt autem etiam ex reædificatione ius patronatus acquireretur, oportet probare, quod reædificatio erat necessaria, ita quod Ecclesia esset omnino diruta, & noua indigeret consecratione,* glossa cap. quoniam verb. fundationes, de iure patronat. *& ibi Abb.* numero 11. *Rochus* verb. construxit quæstione 8. numero 12. *Lambert.* 1. parte 1. libro 3. articulo 6. quæstione principali numero 11. *prout is, qui ex dotatione de nouo facta prætendit acquirere ius patronatus, debet dotem Beneficij redactam fuisse de esse, ad non esse, Rochus* verb. dotauit quæstion. 6. *alias qui Ecclesiæ iam constructæ & consecratæ aliqua donat, vel eam restaurat, non ex eo patronus, sed benefactor dicitur,* glossa capitulo piæ mentis. 16. quæstione 7. doct. in Rubrica de iure patronus. *vbi Innocent.* numero 2. *Cardin.* quæst. 6. *Felin.* in cap. venerabilis, numero 37. de except. *& ita conclusum,* & post hæc tradit Gonçal. *gloss.* 18. *à num.* 97.

Et similiter, ius patronatus † ex priuilegio, sublatum est per Concilium, etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eiusdem prorsus naturę, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, cum sit ad instar, & non proprie ex fundatione, & dotatione, & ita censuit S. Congregat. Concilij super *d. cap.* 9. his verbis, *patronatus qui fuerunt concessi, vt essent eiusdē prorsus naturæ, roboris, & c. cuius ius patronatus laicorum, & nobilium, regum, ac si ex fundat. & dotat. forent Cong. censuit, censere sublatos, quia cum sint ad instar, & non proprie regum, nec ex fundat. ideo non comprehendi sub exceptuatis,* & tradit Gonçal. *supra numero* 102. fuisse decisum in vna Cordub. 20. Nou. 1559. coram D. Ioi. Aldobrand. quod si ex mero priuilegio competeret alicui ius patronatus, in cuius concessione disponatur, quod sit eiusdem naturæ ac ius patronatus ex fundat. & regum, *non obstante d. clausula, &* quod Concil. Triden. præseruat ius patronatus ex fundatione, nec non ex priuilegio, quando est regibus concessum, erit nihilominus derogatum, & sublatum tale ius patronatus per d. Concilium. 118

Nec † prodest immemor. vt in seq. declaratione eiusdem S. Congreg. super *d. cap.* 9. *remanet dubium, quando constat de origine priuilegij, vel præsumitur esse ex priuilegio aliquod ius patronatus, & adest immemor. prosit illa, vel non propter clausulam derogatoriam in fine c. positam, ibi,* non obstantibus quibuscumque consuetudinibus, *& immemor. quasi referenda sit etiam ad ius patronatus. & in hoc Congreg. respondit non prodesse.* 119

Non tamen loquitur hic de priuilegiis † concessis ex causa onerosa, vt fuit resolutum in causa Valentina parochialis de Consentayna 30. Ian. 1581. & 26. Ian. 1582. coram D. Seraphino, quæ habentur. 1. *p. diuersorum dec.* 687. *& 2. p.* 269. quod vt dicitur *d. dec.* 687. fuit sæpius in aliis causis à Rota animaduersum, & in Patauina iuris patr. 29. Ian. 1590. coram † eodem D. Seraphino vbi fuit resolutum, quod *ius patronat. concessum ratione reædificationis non tollitur per Concilium: quia non derogat patronatibus qui ex iuris communis dispositione competunt, nec ista concessio potest dici merum priuilegium, & si haberet aliquid priuilegij, tamen quando fit ex causa onerosa seruandum esse resoluit Rota, in d. Valentina de Cosentayna, & c.* Et idem innuitur in illa Placentina parochialis de Mirabel. sup. adducta *n.* 117. conducunt tradita per Gonçalez *gl.* 28. *à n.* 22. *& gl.* 36. *n.* 36. 120 121

Sexto notandum est, ius patron. de iure non acquiri † ex augmento, seu supplet. dotis, sed requiritur, quod in totum Eccles. dotetur. Roch. *verb. & dotauit.* 3. *q.* Lamb. 1. *p.* 1. *lib. q.* 6. *art.* 1. 2. *&* 6. Rota *dec.* 457. *n.* 18. 122

*n.*18. *& decis.* 528. *n.*2. *p.* 1. *diuersorum, & d. dec.* Placentina parochialis de Mirabel. & Zerol. *in praxi Episcopali.* 2. *p. verbo ius patron.* §. 1. post hæc tradit Gonçalez *glos.* 18. *n.* 53. dicens, quod qui ex dotat. de nouo facta, prætendit acquirere ius patron. debet docere dotem primam fuisse redactam de esse, ad non esse, & fuisse decisum in vna Sarcanen. Beneficij S. Iulij 1599. coram D. Mellino, & in Compsana iuris patron. 23. Ian. 1604. coram D. Lita.

123 Quamuis contradicat illa decis. Tirasonen. † iuris præsentandi 5. Maij 1593. supra adducta *numer.* 84. *ad fi.* & quamuis Menoch. *cons.* 241. *n.* 14. *lib.* 3. *& 336. à numer.* 5. *lib.* 4. dicat ex dotatione acquiri ius patron. quando Ecclesia parum habet, & non est commode dotata, post Abba. *cons.* 28. 2. *p.* & videtur inclinare Lambert. *d. art.* 6. *ad fin.* pro quo videtur facere Conc. Trident. *sess.* 14. *de format. capitulo* 12. ibi, *seu iam erectam, &c.* sed intelligitur ex priuilegio Apostolico.

124 Et ius patronatus ex augmento dotis, &c. † concessum etiam per Papam à 40. annis citra, subijcitur examini, & reuisioni ordinarij, vt *in d. c.* 9. *vers. similiter*, concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concilij, non subiacet dictæ reuisioni, sed firmum remanet, Hier. Gabr. *cons.* 195. *lib.* 1. & censuit S. Congreg. Concilij, vt in seq. declarat. super *d. c.* 9. *ius patronatus acquisitum per augumentum* 3. *partis dotis, ante* 40. *annum, à die confirmationis Concily numerandum, validum est, si vero est acquisitum intra annum* 40. *Episcopus vti Apostolicæ sedis delegatus, illud examinare debet & quod non in euidentem vtilitatem factum inuenerit, reuocabit, restituit tamen debet patr. id quod hoc nomine ab eis datum fuit, prout in fine huius decreti statutum est, & isti* 40. *anni numerandi sunt à die confirmati Concily, nam licet à die quo vellet ordinarius inquirere super validitate iuris patro. essent transacti* 40. *anni, hoc nihil obstat examini, interim tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.*

125 Et in vna Lucana Canonicatus 24. Maij. † coram D. Bubalo, tenuit Rota, *ius patro. concessum à* 40. *annis citra ex augmento, &c. subiici examini, & reuisioni ordinarij illos vero* 40. *annos concessi fuerunt, ex decreto Concily sess.* 25. *c.* 9. *reuideri ab ordinariis non posse, vt censuit S. Congreg. & sic ius patronatus reseruatum ante* 40. *annos a die publicationis Concily, non comprehendi sub decreto Concilij, nec attendi debere tempus reualidationis factæ postquam regula Adriani fuerat reuocatum: quia per reualidationem, res fuit reducta ad pristinum statum, perinde ac si regula Adriani non emanasset, &c.*

126 Et in vna Melphien. seu Rapolien. † iuris patronatus 19. Ianu. 1594. coram D. Mantica fuit resolutum quod *iure patronatus à Papa concesso postquam fructus Ecclesiæ ad* 3. *partem auxerit, debet probari implementum istius conditionis, alias ius patronatus non est acquisitum.* l. ex his C. quando dies legati cedat. l. Thais §. Stichum. ff. de fideicom. libertate. l. cum mota *vbi Ias.* num. 21. *& Decius.* 6. C. de transactio. *Rota* diuersorum. 1. parte decis. 148. *& dos aucta dici non potest vsque ad* 3. *par. nisi sit probatum quanti essent fructus Ecclesiæ, tempore gratiæ, suæ assignationis, & tamen conditio in totum impleri debet* l. cui fundus, de condit. & demonstrat. *& in propriis terminis fuit resolutum in Paduana iuris patronatus de Delphin. vlt. May* 1591. *coram D. Decano, nec præsumitur facta assignatio illa vsque ad* 3. *p. vt partes asseruerunt ex eo quod semper fuerit postea is in quasi possessione præsentandi,* arg. l. si filius familias. C. de petit. hæred. *Deci.* con. 222. n 9. *Quia & si partes asseruerunt. fuisse factam assignationem in certare vsque ad* 3. *p. fructuum, non est credendum assertioni illarum in præiudicium Ecclesiæ, & cum illa conditio inducat formam, quæ est indiuidua, ad vnguem debet probari, & concludenter & vere, non autem per coniecturas, vt fuit resp. in d. Paduana iuris patronatus, maxime quando ex potentia patroni inducitur aliqua præsumptio vsurpationis Triden. sess.* 25. *c.* 9 de reform. *Puteus* decis. 205. lib. 1. *A hill.* 156. *quid in dict. Paduana contra Delphinos nobiles Venetos fuit perpensum, & ita in hac Melphien. seu Rapolien fuit resolutum non constare de iure patronatus, quod fuerat concessum à Paulo III. anno* 1534. *principalib. de Ascali vt supra, & fuit confirmatum coram eod. D. Mantica.* 6. *Martij* 1595.

Et alias in † vna Valentina de Carletis 4. Maij 127
1601. coram D. Lancell. fuit resolutum, *non constare de iure patronatus quia hoc ius patro. fuerat anno* 1515. *à Leone X. concessum, G. Domino d. loci postquam dictam Ecclesiam propriis sumptibus reparauerit, & instaurauerit, illiusque dotem quæ* 130. *ducatos de eo tempore non excedere asserebatur in annuis redditibus.* 10. *ducatorum auxerit, & ideo etiam si huiusmodi implementum esset sufficienter probatum d. ahuc subiacebat regulæ Adriani VI. nam de iure communi ex huiusmodi augmento dotis non fuerat acquisitum ius patronatus, Rochus* verbo, dotauit. q. 2. & 3. *& fuit dictum in Lunen. Sarcanen. Beneficij,* 2. *Iulij* 1599. *coram D. Millino, & alias pluries, maxime cum non ascenderet ad medietatem annui valoris fructuum Beneficij, neque ex d. restauratione & reparatione, ex quo Ecclesia non erat funditus destructa, ita vt egeret noua consecratione, Lamber.* 1. p. 1. lib. q 6. ar. 3. n. 16. *Rochus* verbo construxit n. 12. *& fuit dictum in Perusina de consinio* 10. *Decem.* 1570. *coram D. Blancheto, & in Valentina de Consentayna.* 26. *Ian.* 1582. *coram Decano, & regula cum habeat verba amplissima, & sit fauorabilis, comprehendit etiam hunc casum mixtum quando concurrit augmentū dotis, & reparatio Ecclesiæ, ne sufficit quasi possessio, vt præsentatus veniat instituendus pendente lite super proprietate. Caputaquen.* decis. 29. & 324. lib 1. in manuscript. *& fuit d. in Cæsaraugust. parochialis* 20 *Iun.* 1566. *coram Gropero, vltra quod non est in quasi possessione cum beneficium vacauerit in mense reseruato.*

Septimo notandum est, ius † patronatus non pos- 128
se competere ex concessione, & priuilegio Episcopi *capite secundo de rebus Ecclesiasticis in sexto,* Rochus verbo pro eo quod *de diœcesani consensu numer.* 34. Staphil. *de literis Grac. titul. de modo, & forma impetrandi* §. 1. *de iuris de patronatus prærogatiua nu.* 3. *&* 4. Rebuff. *in praxi.* 3. *p. signat. verbo nec non iuris patron. n.* 3 Lambert 1. *p. lib.* 1. *quæst.* 10. *art.* 4. & censuit S. Cong. Concilij 2. Apri. 1573. vt in sequen. declarat. super *d. c.* 9. ibi, *ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt præsenti patroni per* 140. *annos, non prodest, cum enim constet de tit. ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem, ideo per hoc decretum sublatum* Flam. Paris. *de consid. q.* 28. *n.* 240. & tenuit Rota, vt per Chisanen. *decis.* 102. † *in manuscrip.* in 129
qua fuit tentum, *quod si in noua prouisione narretur, quod beneficium est de iure patronatus de facto, si tamen non probetur iuridice non valet, & censetur surreptitia, puta si Episcopus concesserit ius patron. de Ecclesia quæ erat libera, quod non potest facere sine authoritate Papæ. Calder.* cons. vlt. de iure patron.

Et sic in vna † Nolana Capellæ, seu Beneficij 130

19.Ianuar.1594. coram D. Augonio fuit resolutum, quod *capellam reuersam ad pristinam, libertatem non potest Episcopus per suam donationem redigere in seruitutem iuris patronatus*, *Abb.*consil.106.l.2.*Roch.*sup. *Beroi.*consil. 44.n.33.lib.1. *non obstante quod in donatione dicatur, donatarium debere ædificare, & depingere vnã capellam, seu altare, infra triennium, cum non constet Capellam antiquam esse in totum destructam, prout constare debet, vt ex reædificatione possit dici acquisitum ius patronatus glos.*in c.quoniam de iure patro. *& ibi cæteri, Rochus* verb.construxit.n.12. *Tum etiam quia impensa pro huiusmodi reædificatione, poterat esse tam modica, quæ commode potuisset fieri de fructibus ipsius capellæ, & præsertim cum reædificatio esset facienda infra Triennium.*c.1.de Ecclesiis ædifican.c.4.de redditib. 12.q.2. *nec potest dici requisitum ius patron. ex causa dotationis, cum ille in suo testamento reliquerit quædam bona huic capellæ, quia iam erat dotata Abb.*supra n.2. *& quia sibi spectaret ius patronatus, & non vt acquireret illud, ex causa dotationis reliquit*, & 16. Decem. 131 1594.coram D. Orano † domini steterunt in decisis,& fuit resolutum, *non fuisse locum præscriptioni dicti iuris patronatus, tractu temporis, etiam longissimi, cum constet de principio inualido illius*, *&c.* M. Ant. Genuen.*d.c.16.n.5.*qui ait non suffragari immemorialem, quando constat de initio inualido vitiosi tit. à principio, quod ait posthæc Gonçalez *glo.* 18.*à nu.* 48.allegans declarationem S.Cong. & *decis.* Venetam Tribij.55.*lit.* 2.*à n.*69.& alios. Vnde conuincitur 132 *cons.*Menoch.90.*libro* 1.† *ex num.*13.*&* 336.*num.*28. *lib.*4.

133 Sed Zerola *d.verb.ius patronatus.*† §. 8. *dub.*6. ait, quod quicquid sit de Ecclesia consecrata, tamen capellas vidit concedi in ius patronatus,etiam existentes in Ecclesia consecrata, etiam in Cathedralibus, nec tex.*in d.cap.*2.*videtur hoc prohibere*,sequitur Zechius *d.cap.*12. *de benef. & pensio.n.*53.*versicul.non potest vero.*

134 Nihilominus etiam in capella Ecclesiæ † verissima est prædicta resolutio,vt tenet Staphil.*supra*,& Rota in d.Nolana,& alij,& recte probatur ex *d.cap.*2.& praxim quam Zerola vidisse ait. Existimo procedere ex eo,quod, vt videmus etiam in Hispania,solent aliquæ personæ nobiles, diuites, & principales, ad suam & suorum sepulturam emere capellas in Ecclesia factas,cum licentia ordinarij, dando Ecclesiæ pretium ædificij, & soli capellæ, prout conuentum est, vnde tanquam fundatores, & constructores capellæ remanet patroni ipsius,quia ratio eadem militat,ac si principio fundet,vel construat,maxime stante consuetudine, quæ ita recepit & interpretata est.

135 Et facit † quod tradit Rochus *verb.fundauit q.*9 Lamber.1.*par.*1.*libro. q.*3.*art.*10.Caputaq. *decis.*290.1.*p.* quod Ecclesiam ædificasse dicitur, qui dedit domum pro illa constituenda.

136 Quamuis Greg.Lopez *in l.*1 *tit.*13.*p.*1.† *verbo vender.*& Molin.*de Hispan.primog.lib* 1.*cap.* 24.*nu.*40. tales contractus condemnent tanquam simoniacos, quos sequitur Parad.rerum Quotid.*libro* 1.*cap.*3.*numero* 36.

137 Et ita est accipiendum quod dicunt † Lassarte de decima venditio *c.*14.*n.*5.maxime *in additio.ibi*,& P. Ledesma *in sum.*2.*p.tract.*12.*conclus.*34 qui ait, quod licite potest vendi & emi ius sepulturæ,sibi, & suis descendentibus,& hæredibus,sicut potest vendi, & in capella, cum obligatione, quod nemo sepeliatur in ea nisi emens,& sui descendentes,vt docent communiter discipuli Dom.Thomæ, particulariter Orellana,quia hæc obligatio est temporalis,& admiscetur aliquis honor temporalis, & non est res spiritualis,&c.& Mar.Ant.Genuen. *cap.*40.*nu.*19. quod sepulchra cum capellis, possunt vendi ratione situs, & dignioris loci, quod non videtur quod spirituale, Arag 22.*quæst.*100.*art.*4.quæ ratio Genuen.& P.Ledes.in emptione capellarum non satisfacit, cum acquiratur ius patron quod est spirituale,vt est dictum & ita non videri posse saluari,nisi ex prædicta ratione.

Non tamen placet † quod dicit Lassarte,*ibi*, & P. Ledesma *conclus.*35. quod habens capellam, seu pa- 138
tronus alicuius capellæ, possit illam vendere, & huiusmodi ius patronatus, quod etiam tenet Cosmas Philiarcus *de officio Sacerdotis.*2.*p.lib.* 6. *ca.*9. *ad fin.* dicens,quod *qui habet ius patronatus alicuius capellæ, potest vendere parietes, & picturas, &c.* illius capellæ, quæ sunt quid materiale in quo fundatur illud ius patronatus, non tamen potest amplius accipere pro ipso iure.Ex quo videbatur posse saluari venditiones capellarum, quæ solent fieri per patronos earum, vt vidi in hac ciuitate. Sed quamuis id possit † procedere, quando Ecclesia vendit Capellam, ex quo 139
ipsa Ecclesia est domina, seu quasi, suarum capellarum, tamen quando patronus illam vendit, non videtur posse procedere, nec excusari à simonia, nec valere contractum, quia cum ipse non sit dominus capellæ, nec parietum ipsius *§. nullius & sequen. de rerum diuisio.* sed solũ habeat ius patronatus,ipsum reuera vendit & non aliud. Nec verum est, quod ius patronatus postquam est acquisitum fundetur in partibus, &c. Sed solum fuerunt causa illud acquirendi. Et similiter quando tota Ecclesia, aut totum monasterium venderetur,nihil aliud esset,quam vendere ius patronatus, atque adeo esset simonia.

Aduertendumque est, quod qui emit capellam, † 140
Ecclesiæ deberet dare iustum pretium, & valorem, saltim ædificij,parum plus vel minus. Alias enim si id non daret reuera,sed minus notabiliter,non posset dici fundator, & constructor in totum, nec tanquam talis acquireret ius patronatus vt prætendit,& consequenter capell.remaneret libera,& Ecclesia deberet datum restituere, saltim quatenus ex eo factus est locupletior.&c.

Tandem supradicta confirmantur & declarantur † ex seqq. declarationibus S. Congreg. Concil. sup. *d.* 141
*c.*9.1.*ibi*, *ex fundatione vel dotatione, &c. siue etiam ex multiplicatis præsentationibus &c. cong. censuit hæc verba accipienda esse disiunctiue, nam sufficiet alterutrum probare scilicet vel tit. ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes, vt in Concilio die 4. Februar.*1581.Secunda, *ius patronatus quod probatum est solo documento fundationis, &c. absque aliqua præsentatione, non tollitur à Concilio, vide* decisionem *Rotæ* 2 de prœben.in nouis, *nisi tantum tempus præteriisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.* Tertia, *an satis sit, asserenti sibi competere ius patronatus ex fundatione, & dotatione, si in vna, aut altera præsentatione de Anno* 1554. *&* 1561. *quæ effectum sortita fuerint, ostendatur. Congregatio censuit non esse satis, die* 10.*Februarij* 1581. Quarta, *ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam, probatur ex fundatione, vel dotatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundatione, aut dotatione.* Quinta, *Congrega. censuit barones, & alios dominos iuris dictionem perpetuam habentes, comprehendi in hoc decreto,*versic.in his vero personis.Sexta

ibi,

ibi, authenticis scripturis probentur. *Congregatio Concilij omnium consensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat authenticis scripturis, & constituendam esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat.* Septima, *an* cap 9. sess 25. *in ea parte in qua requirit plenioremi, & exactiorem probationem patronatus, in iis personis, seu communicationibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec eis immemorialis aliter suffragatur, nisi præsentationes, etiam continuatæ non minori quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ fuerint, authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur, Congregatio censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur, Hier. Cardin. Matthæius.* Octaua, *Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorialem, concurrant anni elapsi vsque ad tempus controuersiæ motæ, & non tempus decursum vsque ad publicationem Concilij, tantum attendendum sit.* Nona, *non possunt repelli probationes oblatæ à patronis, vt eorum patronatus declarent esse ex Concilio, saltus tamen exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis.* Decima, *ius præsentandi verbi gratia, ad mansionarias, datum cap. censendum esse ex priuilegio, quando capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, ideo sublatum est hoc decreto.* Vndecima, *Iulius Papa III. ad supplicationem Cardinalis de la Cueua, & Ioannis comitis de Vienam, & domini in temporalibus oppidi de Moron, concessit ius patronatus d. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia d. oppidi de Moron ad ipsius comitis vitam, quod ius patronatus defuncto d. comite Pius IV. ad supplicationem prædicti Cardinalis, & D Petri Ducis filij, & successoris d. Ioan. comitis concessio d. D. Petro Duci, prosequ, & eius filio primog. modo dubitatur, an ius patronatus fuerit reuocatum per Concil. Triden. hoc c. Congregatio decreuit hoc ius patronatus censeri ex priuilegio, & ideo Concilio sublatum esse.* Flam. Paris. *d. q. 28. de consid. n. 240.* Decima secunda, *an si quis probauerit, se per 40. annos præsentasse, & in possessione, seu quasi, se fuisse, ad præsentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilij* hoc c. *cum alias titul. præsentationis 40. annorũ esse videatur, & prædicto decreto conformis, ibi,* aliasue secundum iuris dispositionem, *conclusum est Congregationem censuisse non debere admitti, nec obstant illa verba,* aliasue secundum iuris dispositionem, *quia Congregatio intelligit, vt non respiciant tempus, de quo iam expresse supra disposuit, & voluit esse immemoriale, sed respiciant alias clausulas, & alios modos, quibus secundum ius vetus probari poterat ius patronatus, sed quod ad tempus attinet, illud præcise, & semper debeat esse immemoriale, nec sufficiant 40. anni, etiam si alias iure veteri sufficerent, vt in persona Ecclesiast. secundum Lamber.* de iure patron. Decima tertia, *an patronatus in conuentuali Ecclesia censeri debeant sublati* versi. reliqui, *Congreg. die 4. Decemb. 1589. censuit, patronatus ex causa fundationis, seu dotationis, in ipso limine fundationis seu dotationis, Apostolico priuilegio concessos, nõ esse sublatos: patronatus vero reliquos, in conuentualibus Ecclesijs quocumque priuilegio concessos, post fundationem & dotationem censeri abrogatos.* Decima quarta, *an ad probandum priuilegium patronatus in conuentuali Ecclesia ex causa fundationis, &c. & quidem in eius limine fundationis concessum fuisse sufficiat immemorialis, iunctis multiplicatis præsentationibus, quæ secundum formam Concilij in præsenti effectum sortitæ fuerunt, stante derogatione in calce posita. Congreg. d. die 4. Decemb. 1586. censuit non sufficere, ex verbis tam in 1. quam in 2. casu, nisi probata fama talis priuilegii, aliisue concurrentib. requisitis, secundum iuris dispositionem, nec obstare d. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. part.*

§. 1.

De aliis Notabilibus.

SVMMARIA.

FOemina acquirere, & habere potest ius patronatus, & præsentandi n. 142. Et ius patronatus hæreditarij etiam in fœminas hæredes transit, n. 143. Et etiam in ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit fœminis etiam nuptis & descendentibus ex illis, quicquid sit in Italia n. 144. vnde etiam succedit in iure patronatus in modũ maioratus instituto, ita quod ad vnum duntaxat deueniat, nempe primogenitum, seu successorẽ, nisi expresse sit exclusus. n. 145. In quo succeditur sicut in maioratibus. n. 146.

Villa in dotem data, in qua est ius patronatus ad quem spectet ius præsentandi, an ad maritum an aduxorem, n. 147.

Quæstio ista ab illa pendet quæst. apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero apud vxorem. In qua sunt variæ sententiæ. n. 148.

Prima sententia dominium esse apud maritum ponitur n. 149. Cuius fundamenta ponuntur à n. 150.

Plura quæ contra hanc receptissimam sententiam obstãt, quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum n. 156.

Secunda sententia ponitur num. 157. Quæ improbatur. 158.

Tertia sententia nouiorum docentium verum & naturale dominium apud vxorem manere, ciuile vero dominium viri esse n. 159. Quam accipit Ioan. Garcia in bonis quæ ipsa mulier habebat, &c. n. 160.

Concordia Barbosæ ponitur n. 161.

In hac quæst. dicitur 1. eam procedere circa res dotales, non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quæ non facit emptionem, nam circa res æstimatas, simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum n. 162. Quia ista æstimatio facit emptionem n. 163.

Secundo dicitur longe veriorem, & tenendam videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie dominus rerum dotalium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respon. à n. 165. Et ad l. in rebus C. de iure dotium, in qua sententia nouiorum præcipue fundatur resp. à n. 171.

Ex huius quæstionis resolutione resultat resolutio quæst. propositæ de iure patronatus, consistente in bonis in dotem datis, & resoluitur, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat, consequenter, etiam ius patronatus illis annexum ad maritum transiuit, atque adeo ad eum solum spectabit præsentare, & non ad vxorem, quamuis contrarium teneant aliqui relati. num. 178. quorum rationi satisfit. nu. 179. & seq.

Improbatur sententia Rotæ, seu potius collectoris dicentis maritum tunc posse præsentare: tamen si maritus, & vxor concurrant præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, exemplo tutoris & pupilli numero 181. & resp. disparem esse rationem in tutore.

Prædict. resolutio in hac quæst. videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa præcedentem quæstionem, n. 148.

Improbatur Lambertinus, qui in hac re non procedit recte, & consequenter, n. 185.

Supradicta procedunt, quando ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis vxoris, aut ei competit ratione maioratus, successionis tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, & capit, numero 184.

Præsentatus à pupillo maiori septennio, præfertur præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus, numero 186. quamuis aliqui dicant præferendum esse præsentatum à pupillo, si est magis idoneus, aut saltim æque idoneus numero 178. Et quamuis Io. Nicolaus teneat cõtra communẽ pupillum etiã maiorem septennio non posse præsentare, nu. 188. Sed communis sententia est tenenda, quæ supponit pupillum maiorem septennio habere vsum rationis, & sic posse præsentare, &c. numer. centesimo octuagesimonono.

Ex ratione communis sententiæ videbatur in vigore tutorem nullo modo posse præsentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli maioris septennio saltim tacito, vt quia sciens tutorem præsentasse non contradixisset, nec præsentasset alium, &c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7. annos qui præsentare non potest à numero 191. Nihilominus etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem præsentare &c. numero centesimo nonagesimo quarto.

Id quod prius dictum est procedet in curatore puberis minoris 25. annis n. 195. nam in talibus vt publici iuris non attenditur curatoris potestas, nec minor ætas, n. 196. Nec patris potestas, n. 197. Et quando filius familias est patronus præsentatio spectat ad ipsum filiũ, & non ad patrem, n. 198. Et sic quando ius patronatus spectat ad puberem, vel filium familias non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit, n. 199.

Quod dicunt Baeça & Ioan. Gutier. quod curator datus personæ possit conferre beneficia, vel ad ea præsentare procedet in tutore, vel curatore furiosi, alias est falsum n. 200.

Non potest præsentare pater pro filio, tanquam pater & coniuncta persona etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona, numero 201. Tum quia præsentandum requiritur speciale mandatum, & si intrat regula l. 1 ff. de minor. num. 202. Tum etiam quia in causa spirituali pater, vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione, n. 203.

Si admitteretur præsentatio patris pro filio, vel alterius coniunctæ personæ, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, n. 204. Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat præsentatio seu contradictio patroni, nisi constet infra d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater præsentauit, &c. n. 205

In Hispania vbi datur tutori decima fructuum non potest decimare ius præsentandi, seu præsentationes cõpetentes pupillo, siue ius patronatus competat ratione personæ siue rei, n. 206. quamuis diuersum sit in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius præsentandi competens ratione rei, qualis non est tutor iure nostro, nec etiam partis, n. 207.

Ius patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alij sunt Ecclesiast. alij laici, alij Eccles. & laici simul, n. 208.

Patroni Ecclesiast. habent semestre ad præsentandum, laici quadrimestre, n. 209. Et quando sunt Ecclesiast. & laici simul omnes habent semestre, etiam laici ratione communionis, n. 210.

Patroni laici possunt variare, ante institutionem Episcopi, & aliud præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Eccles. nu. 211. de quo qui late agant, n. 212.

Patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa, ex Rota, numero 213.

Variatio patronis laicis semel tantum censetur permissa, & pro prima vice, n. 214. quamuis pluries posse variare teneant alij n. 215.

Clemen. plures. §. fi. de iure patronat. intelligitur quando plures simul præsentantur non successiue, & procedit etiam in patronis Ecclesiast. qui ex ea possunt facere præsentationem alternatiuam & plur. simul præsentare contra aliquos, n. 216.

Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter præsentatos nisi collitigantem præsentet, nam cap. 1. lite pendente in 6. habet locum in præsentatione sicut etiam c. 2. & c. à n. 217.

Vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentari aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vt vniuersos, & iure collegij, n. 222. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Quamuis contrarium teneant Abbas, & alij regu. Bart. quod in his in quib. consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineant ad plures, vt singulos requiritur, quod actus fiat simul, & debent simul cõuenire. num. 223. Cui respon. quod illa regula procedit quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, at in proposito præsentatio maioris partis non præiudicat minori quo ad actum præsentandi, n. 224.

Ex ista respon. infertur quod sententia Abbatis, & aliorum procedet in pluribus heredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno & habent vnam tantũ vocem & præsentationem, quæ est apud maiorem partẽ, &c. n. 225.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum, quando ius patr. pertinet ad plures, vt singulos tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, seu debent n. 226. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum in præsentatione, seu nominatione facienda ad capellaniã, in qua non debet fieri institutio à superiore, vt in capellania non collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam seu opus pium, &c. n. 228.

Quando est necessarium quod conueniant in vnũ, & aliqui nollẽt conuenire, si spectat ad plures, vt vniuersos, & collegium, seu in modum collegij recurrendum est ad tradita per doctores relatos, n. 229. Si vero nõ sunt collegium iudex ad instantiam aliorum statuet illis terminum & locum vbi conueniant, &c. num. vigesimotertio.

Institutio seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum nulla est ipso iure, n. 231. reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus alias sustinebitur, & valebit prouisio ordinarij, n. 232.

Ponitur 1. ratio huius conclu. quam tradunt Rota Card. Abb.

Abb. Felin. & alij num. 233. quæ refutatur, n. 234. & seq.

Ponitur alia ratio Abb. Feli. & aliorum, n. 236. Quæ etiam non placet, n. 237.

Vera ratio est, quod nullitas collationis ab ordinario factæ spreto patrono inducta est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla si ipse voluerit & contradicat, num. 238. & ideo patronus potest ab ordinario recipere Ecclesiam seu beneficium cuius est patronus, licet se ipsum præsentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum & non collatio, numero 239.

Prouisio facta spreto patrono est in pendenti, & interim habet implicitum statum; ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandū sit nulla à principio & ex tunc, eo vero non reclamante censeatur valida à principio & ex tunc, &c. n. 240. Quamuis dicta collationem valere vt ex nunc, & non vt ex tunc alij teneant, n. 241.

Ex collatione facta ab ordinario, spreto patrono infra tempus præsentandi, interim videtur ius considerabile quæsitum prouiso, ita vt non valeat prouisio Papæ alteri postea facta non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de iure quæsito, nu. 242. quamuis contrarium teneat Rota Gamb. & Rebuff. relatus num. 243. quorum sententia procedit attentis suis rationibus essetque vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, &c. numero 254.

Prædicta conc. procedit 1. etiam in prouisione facta à Papa sine derogatione iuris patronatus laicorum, n. 245. & idē videtur ex d. ratione in prouisione facta à Papa cum derogatione iuris patronatus inualida contra aliquos, num. 245. licet secus sit in prouisione facta cum clausula, dummodo patronorum ad id accedat assensus, num. 247.

Secundo, procedit etiam in prouisione facta à legato, seu nuntio, spreto patrono laico, n. 248.

Tertio, procedit in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus præsentauerit indignū, vt etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum sine patrono, n. 249. sed attenta ratione auctoris non videtur vera ista declaratio, quia per illam præsentationem declaratur voluntas patroni nolentis valere collationem eo spreto factam, &c. n. 250. & sufficit sola contradictio patroni facta infra tempus datum ad præsentandum, vt collatio facta eo spreto sit irrita etiam si non præsentauerit aliquem, &c. numero 251.

Quarto, procedit quando collatio facta est iure ordinario, & originali, secus si iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo deuolutio nondum erat facta, numero 252.

Quinto, procedit secundū Hier. Gabr. si ordinarius sciēs beneficium esse iuris patronatus confert, non autem quando prætendit esse liberum, num. 253. Quæ declaratio nimis restringit dict. conclusionem communem, nec videtur vera attenta ratione auctoris, numero 254.

142 OCtauo notandum † est, fœminam quoque acquirere, & habere ius patronatus, & præsentandi, *c. fin. de conces. præben. c. ex literis, de iure patron.* vbi Abb. & alij Calder. *cons. 1. de iure patr.* Rochus *verb. competens q. 1.* Lamb. *1. p. li. 1. q. 7. ar. 2. ex n. 30.* Corras. *4. part. cap. vlt. num. 15.* & Cassad. *dec. 1. de iure patro.*

Quinimo ius patronatus hæreditarium † etiam 143
in fœminas hæredes transit, Rochus *verb. ipse vel is, q. 6.* Lamb. *2. p. 1. lib. q. 2. art. 14.* & Doctor Sahagun. *in c. quanto de iudiciis, n. 11.* & etiam ius † patronatus re- 144
lictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit fœminis, etiam nuptis, & descendentibus ex illis, præsertim in Hispania (quicquid sit in Italia) ad tradita per Moli. *de Hispan. primog. lib. 3. ca. 4.* & Velazq. de Auendanno *in l. 40. Tauri glos. 9. ex n. 14.* quicquid Ioan. Gutier. *cons. 3. ex n. 6.* circa quod vide Cassad. *d. dec. 1.* & Hier. Gabr. *cons. 195. lib. 1.*

Vnde etiam fœmina succedet in iure † patrona- 145
tus in modum maioratus institutio, ita quod ad vnum dumtaxat deueniat, nempe primogenitum, seu proximiorem (nisi fœmina expresse sit exclusa) in quo succeditur sicut in maioritatibus, & eod. ordine. Couarru. † *pract. cap. 38 num. 13.* Molin. *lib. 1. cap. 1. num. 26. & 27. & lib. 3. cap. 6. num. 41.* & *cap. 7. n. 19.* Mieres 146
de maioratibus in prin. num. 7. Velaz. *d. l. 40. gloss. 2. n. 67.* qui alios refert, & P. Moli. *de inst. 3. to. disput. 627. num. 13.*

Sed est grauis q. nempe, † villa in dotem data, in 147
qua est ius patro. ad quem spectet ius præsentandi, an ad maritum, an ad vxorem, quæ q. ab illa pendet, † apud quem sit dominium rei dotalis, an apud ma- 148
ritum, an vero apud vxorem, in qua sunt variæ sententiæ.

Prima est, dominium esse apud maritum, quam † tenet glos. capitalis *in l. in rebus, verb. naturali. C.* 149
de iure dotium, & in l. doce ancillam. C. de rei vendic. Bar. *in d. leg. in rebus. n. 3.* & ibidem Bald. *nu. 6.* & Salic. dicens communem *num. 5.* Ang. *in prin. inst. quib. alienare licet num. 1. & 5.* Ias. *in §. fuerat de actio. num. 2.* Bald. Nouelus *de dotib. 8. p. priuileg. 6. num. 1.* & sequitur Segur. *de bonis lucratis constante matri. num. 56.* Palac. Rub. *in Rep. c. per vestras in prin. §. 43. numero secundo.* Pinel. *in l. 1. C. de bon. mater. 3. p. à num. 12.* Quesada. *quæst. iuris cap. 14. num. 18.* & D. Sahagun. 150
dicens, receptionem, & frequentiorem, *in d. c. quanto, de iudic. à numero 18.* & alij, quos isti referunt, dicentes communem, & videtur approbari *l. regia, 7. ti. 11. part. 4.* ibi, *cum todo esso deueser el marido sennor.* Quæ sententia de iure communi probatur. 1. ex *l. dotale prædium versic. dotale prædium, ff. de fundo dotali,* 151
quæ ait, *dotale prædium sic accipimus cum dominium marito quæsitum est* 2. ex *l. quamuis in fin.* ibi, *quamuis apud maritum dominium sit. ff. de iure dotium,* 3. ex *l. si prædium C. eo.* ibi, *rei tibi quæsitæ dominium.* 4. ex *prin. inst. quibus alienare licet vel non §.* probatur ex vult. *l. doce ancillam. C. de rei vend.* ex *l. ob res amotas. ff. rer. amot.* iuncto prin. tex. *in §. omnium inst. de actio. & l. officium. & l. in rem, ff. de rei vendic.* Sed ista duo iura nihil faciunt secundum Pinel *§. numero. 14.* & Ioan. Garc. *de expensis & meliorat. c. 13. nu. 7.* quia ibi, non tam conceditur dominium viro, quam ius, & facultas agendi, & exercitium actionum, turpe enim videretur vxorem causam agere, marito tacente, at secundum Barbos. *in l. dotale numero. 1. ff. soluto matrimo.* bene facit, *d. l. doce ancillam,* mulieri suo nomine non cōpetit vendicatio, & sic nec dominium, & maritus vendicat suo nomine sine consensu vxoris, licet Costanus *de dotibus, c. 5. n. 3.* dicat ibi, marito non dari vendicationem, sed tantum negari vxori.

Sexto probatur ex *l. dotis fructus §. si in † dotem ff. de iure dotium,* ibi, *Fiunt autem res mariti.* Septimo idē probatur, quia si vxor res dotales amoueat, fur-

tum, quod in rebus propriis non contrahitur, *l. 1. ff. de furtis. §. furtum, inſti. de obligat. quæ ex delicto.* eo caſu in rebus dotalib. ab vxore cõtrahitur. *d. l. ob res amotas*, bi, *quam condictio*, iuncta *l. fin. ff. de vsufruct. quemadmod. caueat, & §. ſic itaque. de actio.* Licet contra eam non detur actio furti infamatoria ob honorem matrim. *l. 2. rerum amotarum*, ergo dominium rei dotalis eſt apud maritum, non apud vxorem.

153 Octauo idem probatur, † quia vir poteſt iubere ſeruis dotalibus adire, vel repudiare hæreditatem eis delatam, *l. ſeruus dotalis. ff. ſoluto matrim.* at hoc proprium videtur tantum domini. *l. ſi quis mihi bona §. iuſſum. ff. de acquirẽ. hæred. §. alienus quoque ſeruus*, ibi, *iuſſu domini, de hæred. inſtituen.* ergo vir eſt dominus rei dotalis. Facit etiam tex. *in l. 3. C. de iure dotium, & in l. dotalem cum ſimil. digeſtis ſoluto matrim.* iuncta *l. ſi non proprietatem. C. de his qui à non domino.*

154 Nono probatur, quia traditione verum † dominium transfertur. *l. traditionib. C. de pactis. §. per traditionem, de rerum diuiſione.* at res dotalis conſtituitur non aliter quam traditione *l. de diuiſione §. finali ff. ſoluto matrimonio.* Ergo rei dotalis verum dominium in maritum transfertur, confirmatur, quia, quibus caſibus traditio à non domino facta vſucapiendi facultatem parit, eiſdem à domino facta verum & naturale dominium in accipientem transfert. *l. clauibus. C. de contrahenda emptio l. Põponius. §. ſi iuſſu. ff. de acquiren. poſſ.* at in cauſa dotis traditio ab vxore non domina facta, vſucapiendi facultatem parit. *l. 1. ff. de vsucap. pro dote, & d. l. Pomponius. §. ob dotem*, ergo traditio ab vxore domina facta in cauſa dotis marito dominium pariet.

155 Decimo probatur, † quia maritus eſt dominus vxoris, Gen. *cap. 3.* ibi. *Sub viri poteſtate eris, & ipſe dominabitur tui.* Ergo & rerum dotalium, conſequen. probatur, quia perſona eſt præſtantior, & dignior rebus. *l. iuſtiſſime ff. de adil. edicto* ergo ſi perſonæ eſt dominus vir, à fortiori erit rerum. Sed hoc parum facit, quia iſte locus prærogatiuam, & ſuperioritatem virorum in vxores oſtendit, non tamen verum dominium, ſicut liberi dicuntur eſſe in poteſtate patris, alias vxor eſſet ſerua. Et iſtud argu. eſſet verum, non ſolum rerum dotalium, ſed etiam omnium aliarum rerum vxoris maritus eſſet dominus, quod eſt falſum.

156 Cæterum contra hanc receptiſſimam ſententiam plura obſtant, † quibus probari videtur vxorem eſſe dominam rei dotalis, non vero maritum & 1. tex. *in l. 3. §. ſed virum, in fin.* ibi, *Puto reſtituendam, quoniam dos ipſius filiæ proprium patrimonium eſt ff. de minor. 2. l. ſi conſtante §. ſi maritus. ff. ſoluto matrim.* ibi, *tamen ſeuitiæ quæ in propriis culpanda eſt, in alienis coercenda eſt, hoc eſt in dotalibus.* Vbi ſerui dotales alieni dicuntur reſpectu viri, ergo ſunt vxoris 3. *l. diuortio. §. ſi fundum, verſ. non magis. ff. ſoluto matrimo.* vbi probatur, theſaurum inuentum à marito in fundo dotali, in fructu non computari, ſed proprie dimidiũ reſtituendum vxori, quaſi in alieno inuẽtum, ſic enim inuentorem theſauri in fundo alieno, cum domino partiri ſtatutum eſt *l. 1. C. de theſauris. li. 10. & §. theſauros, de rerum diuiſione. 4. l. quamuis ff. de iure dotium*, ibi, *Quamuis in bonis mariti dos ſit, mulieris tamen eſt* § quia mulier quæ intercedere prohibetur, niſi in rem ſuam. *l. 1. ff. ad Velleianum*, ad intercedendum admittitur, ſi fundus dotalis à marito petatur, quia in rem ſuam fide iubet, vt ait Iuriſcon. *in l. de die. §. quidam ff. qui ſatisdare cogantur.* Sexto, quia marito non licet abuti, profundere, vel alienare res dotales *l. 1. cum ſeq. ff. de fundo dotali. leg. vnic. §. & cum lex. de rei vxoriæ actio.* Ergo maritus non eſt dominus ad *l. in re mandata. C. mandati.* Septimo, quia vxor poteſt donare ſeruos dotales viro vt manumittat, *dict. l. ſi conſtante. §. ſi vir. & leg. quod ſi vir. ſoluto matrimonio*, iuncta *leg. quod autem, §. finali, ff. de donatio. inter virum*, ergo ipſa videtur domina *argu. §. ſic itaque discretis. de actio.* Octauo, quia partus dotalium ancillarum, & quæ ſerui dotales acquiſierunt, non ex re mariti, ad vxorem pertinent ad *l. vnic. §. cumque ex ſtipulatu, verſ. itaque C. de rei vxoriæ actio.* Ergo quia ſoluto matrimonio vxor ſtatim habet rei vendicationem rerum dotalium. *d. l. in rebus, C. de iure dotium*, Ergo ipſa eſt earum domina, etiam conſtante matrim. nam ſi vxor non eſſet domina conſtante matrim. rei vendicatio, quæ domino competit *d. §. omnium de actio. cum ſimil.* non erat ei competitura ſoluto matrim. nec enim dominium in eam tranſiret ſoluto matrimo. abſque traditione ex reg. *d. l. traditionibus, C. de pactis.* Decimo & vltimo cõtra d. cõmunem maxime facit *d. l. in rebus*, ibi, *Cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanſerint dominio*, & inferius ibi, *vt ſiue ex naturali iure eiusdem mulieris eſſe intelligantur.*

Propter has difficultates eſt ſecunda ſententia Campecij *de dotibus. 4 p. qu. 7.* † & Conſtantij Rogeri *eod. tract. q. 13.* qui rem hanc ſatis inuoluentes dicunt, nec vxorem, nec virum eſſe proprie dotalium 157
dominos, ſed virum quo ad aliqua haberi loco domini, & vxorem quoad alia.

Sed hæc ſententia conuincitur, quia non † appa- 158
ret probabile, nec virum, nec vxorem eſſe dominos rerum dotalium, alias apud quem eſt earum dominium.

Tertia ſententia eſt nouiorum † qui docent, ve- 159
rum & naturale dominium rerum dotalium apud vxorem manere, *d. l. in rebus cum aliis*, ſecundum vero iuris ſubtilitatem, & figmentum, res dotales ad dominium viri perueniſſe videri, & ſic dotalium ciuile dominium viri eſſe, iuxta *d. l. doce ancillam d. l. ſi prædium, cum aliis* pro communi adductis, & hoc eſſe aiunt, quod docet Imperator *in d. l. in rebus*, ibi, *Cum eadem res, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanſerint dominio, non enim quod legum ſubtilitate tranſitus earum in patrimonium viri videatur fieri, ideo rei veritas deleta, vel confuſa eſt, &c.* Ita Aufrer. ad Capellam Toloſanam *deciſ. 279.* Lamber. *de iure patron. 1. part. 1. lib. q. 5. art. 8. num. 50. & 3. par. 2. lib. quæſt. 6. art. 3. num. 7. & 8. & in fin.* Ioan. Nico. Delphinas *eod. tract. lib. 2. quæſt. 11. à num. 183.* Corraſ. *d. 4. part. cap. vltim. num. 6. & in l. naturaliter. §. nihil commune ex num. 33. ff. de acquiren. poſſ. & lib. 5. Miſcell. cap. 14.* Conanus *lib. 8. comment. cap. 9.* Equinarius Bart. *in §. 1. inſtit. quibus alienare licet* Coſtanus *de dotibus, cap. 5. num. 3. & 4* Lara *in l. ſi quis à liberis. §. ſi quis ex his ex num 249* Simancas *de Catholicis inſtit. tit. 9. num. 242* Molina *de Hiſpanorum primog. lib. 1. cap. 23. num. 6.* Spino *de teſtam. gloſ. decima, numero ſeptuageſimo ſexto*, & alij relati per Pinel. *ſupra numero decimotertio ad fin.* & per Ioan. Garciam *dict. capit. decimotertio numero ſexto* & per Barboſam *ſupra numero. 2.* Et nouiſſime Zauallos tanquam nouum tradens *quæſt. 3. à nu. 47.* Ioan. Gutier. *de tutelis, 3. par. ca. 26. n. 16.* & Caſtillo qui illud fictum viri dominium non vult eſſe, nec dici ciuile, &c. de vſufructu,

ctu, *capite quarto à numero trigesimo*. Et hanc sententiam tenuit Mart. Glossator antiquus relatus per
160 Accur. *in d.l. in rebus*, & Paulus *in d.l. doce, n.* 2. † quã accipit Io. Garcia *sup. nu.* 8. in bonis, quæ ipsa mulier habebat, antequam nuberet, cum enim in dotem tradiderit ipsa, ita tamen vt aleretur, necessariaque omnia sibi præstarentur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro, neque omnino bona illa ab se abdicauit, quæ omnino aliena minime esse voluit, & sic eorum est vere & naturaliter domina, maritus vero ficte, & ciuiliter ad effectus iure expressos, & id ait probare tex. *in dict. l. in rebus.* in illis verbis, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, at vero si pater, frater, aliusue, dotem constituat, & tradat, cum vxor à principio dominium eorum numquam habuerit, nullum dominium retinet, neque naturale, quia per traditionem quæ facta est viro, eius vere fiunt *dict. l. traditionibus*, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse vt mulier habeat dominium, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui *dict. l. in rebus*.

161 Nouissime Barbosa *in d.l. dotalem. ex numero* 7. † & præcipue *num.* 9. concordat sic opiniones, quod vbi traduntur bona ex causa dotis, non videntur tradi ea mente, vt dominium quo ad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quo ad ius administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus, & ideo non transfertur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus, vt aduertit Lara, *supra n.* 253. Et ante eum D. Thom *in* 4. *distinct.* 34. *q.* 4. *in resp. ad* 1. *quæstio.* inquiens, quod dos assignatur marito ad vsum, & ius administrandi, proprietas autem, & dominium, remanet penes vxorem quod intelligendum est, attento iure naturali: nam ius ciuile nihilominus constituit, quod maritus quo ad omnes effectus habetur pro domino non vero, & quod dominium quod attento fine naturali videbatur esse vxoris, in nulla haberetur consideratione, nisi quo ad aliquos effectus qui in iure reperiuntur expressi *d.l. in rebus* quæ dum dicit propter illam constitutionem ciuilem, rei veritatem non esse, constitutione ciuili aliquos casus reperiri, in quibus ius ciuile adhuc vxorem considerat per dominam, scilicet attento iure naturali, vt constat ex *l. diuortio.* 8. *§. si fundũ. ff. soluto matrimon. l. plerumque de iure dotium. l. si prætore* 22. *§.* 1. *de euict.* Cui similis est, *l. quamuis* 78. *de iure dotium*, & ex *l. sciendum. §. si fundus, qui satisdare cogantur.* Iuxta quæ dicendum est, attento iure ciuili verum & proprium dominium esse mariti, dominium autem naturale, quod videbatur manere penes vxorem, offuscatum esse iure ciuili, & in nulla esse consideratione, nisi quo ad aliquos effectus supra relatos, Iustinian. autem *in dict. l. in rebus*, auferendo offuscationem iuris ciuilis voluit, quod post solutum matrimonium, hodie consideretur dominium quod iure naturali mulier videbatur habere, & sic hodie dominium magis videatur continuatum, quam re translatum, licet secus esset iure antiquo, ante quam esset sublata dicta offuscatio. hæc Barbosa, quem refert & impugnat Castello *dict. cap. quarto, n.* 24.

162 In hac difficili & controuersa quæst. vt † quid sentiam aperiam, dico l. eam procedere circa res dotales non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quę non facit emptionem, nempe quando sit tantum, vt cognoscatur, an res postea reddantur deteriorataę, &c. nam circa res æstimatas simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum. *l. cum post. versiculo in dotem. ff. de iure dotium. l. quoties. C. eod.* Roland. *cons.* 64. *n.* 6. *& seq. vol.* 4. & Pinelus *supra num.* 15. & Castillo. *à n.* 7. & alij

163 Et ratio est, quia ista æstimatio facit † emptionem vt per Couarru. *pract. cap.* 28. Anton. Gomez *in l.* 50. *Tauri. num.* 44. Pinel. *in l.* 2. *C. de rescind. l.* 1. *p. cap.* 1. *nu.* 18. & Ioan. Gutierrez *cons.* 17. *à num.* 20. & Castillo. *ibi.*

164 Dico secundo longe veriorem, † & tenendam mihi videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie, dominus, rerum dotalium, ex adductis pro ea, non obstantibus contra eam adductis, quia *in dict. l. in rebus. verb. naturali*, ibi, *item & quia* Suarez & *in d.l. diuortio.* † *§. si fundum verb. in d.l. si*
165 *constante, §. si maritus verb. in alienis. ff. solut. matrimonio*, ad plura iura quæ videntur probare res dotales esse vxoris, respondet intelligẽda esse quo ad spem, ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, & ita respondetur ad 1. 2. 3. 4. & 5. & est solutio communis, vt patet ex doctoribus citatis. Ad 6. respondetur quod licet † maritus non possit alienare, non id-
166 eo minus vere & proprie dominus est. *l. non ideo. C. de rei vendicatione. l. generaliter. §.* 1. *ff. qui & à quibus.* quia diffinitio dominj adhuc ei competit, est enim dominium ius disponendi de re, nisi lege prohibeatur quam diffinitionem tradit Bart. communiter receptus *in l. si quis vi. §. differentia. num.* 4. *ff. de acquir. possessione* de qua videndus est Pinel. *in l.* 1. *C. de bonis maternis* 2. *p. à n.* 1.

167 Quod comprobatur † exemplo pupilli, & minoris, & similium, & etiam possessoris maioratus, qui licet alienare non possit, dominus tamen est vere, & proprie, vt contra Rode. Suarez, & Gomez de Arias tenent Greg. Lopez *in l.* 7. *tit.* 4. *p.* 3. *verbo el señorio.* Ant. Gom. *in l.* 40. *Tauri. n.* 75. Pinel. *d.* 2. *p. num.* 5. & Molina *de Hispanorum primog. lib.* 1. *cap.* 19. *numer.* 4. qui plures referunt & alia iura adducunt ad propositum conducentia, & quod non possit alienare tantum arguit, quod non sit liber & absolute, & perfecte dominus, deficit enim ei quædam accidentalis perfectio, nempe facultas alienandi, quam alij domini habent regulariter, sed cum non sit de essentia, non desinit esse vere, & proprie dominus: quemadmodum infans, qui non habet vsum rationis, non est perfecte homo, est tamen vere & proprie homo, &c.

168 Ad septimum † respondetur, quod maritus recte potest manumittere seruos dotales absque donatione vxoris, *d.l.* 3. *C. de iure dotium, & d.l. dotalem. ff. soluto matrimonio*, donatio vero seu licentia vxoris ad hoc requiritur, vt id quod vir ex liberto assecutus fuerit tanquam patronus non teneatur restituere vxori, nisi negotium vxoris gerens manumiserit *d. §. si vir. & d.l. quod si vir cum duabus sequentibus*, & hoc est quod intendit Io. *in d.l. quod si vir, & d. §. si vir*, dum ait, vxorem donare posse seruos dotales viro, vt manumittantur. Consensus etiam vxoris ad id videtur proficere, quod si sine consensu vxoris vir † manumittit, requiritur quod sit soluendo æstimationem, *l. seruum dotalem. ff. de manumissio. l.* 1. *C. de seruo pignori dato*, at si cum licentia manumittat id non requiritur, vt *in d. legibus.* Quia libertatis causa, valet indistincte donatio inter coniuges. *d.l. quod autem, §. fin. de donatio. inter virum, & l. & sic. ff. soluto matrim.*

Ad octauum respondetur, quod partus † dota-
169

lium ancillarum,& alia quæ in fructu non computantur,*§.in pecudum,de rerum diuisione*, cõstante matrimonio sunt viri,quia fiunt dotales, dissoluto vero matrimonio restituuntur vxori,quemadmodum & alia dotalia,& hoc est quod intendit *d.versi.itaque.*

170 Ad nonum † respondetur, quod id est speciale, nempe,vt dissoluto matrimonio statim vxor habeat rei vendicationem, & hoc est noue inductum *in d. l.in rebus* vt est communis teste Nouello s. & sic facit pro communi sententia vt recte aduertit Pinel. *d.l.*1.3.*par.n.*14.

171 Ad decimum & vltimum,ex *d.l.in rebus*,† in qua sententia nouiorum præcipue fundatur, dico etiam in eorum sententia istam l.magnam pati difficultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus æstimatis, etiam æstimatione quæ facit emptionem, vt patet ibi, *siue æstimatæ*, iuncta gloss. *ibi verb. æstimatæ*, communiter approbata, quam post alios sequuntur Ant.Gomez *in l.*50.*Tauri.nu.* 44. Couarr. *pract.cap.*28.*num.*8.Pinell.*d.l.*1.3.*part.nu.*15. & Barbosa *in l.*1.*ff.soluto matrimon.*5 *par.num.*3 & Zauallos *d.quæstione* 3.*à num.*24. Quarum vt diximus certum est maritum esse vere & absolute dominum, vnde video *d.l.in rebus*, non ita facere, nec vrgere pro sententia nouiorum,& confirmor in sententia communi,& ad illam resp.Quod res dotales naturaliter

172 in vxoris permanent † dominio,& ex naturali iure eiusdem esse intelliguntur,facto communis & promiscui vsus attento,seu quo ad sustentationem, & promiscuum vsum,& sic quo ad vestigia,&reliquias dominij, & de iure naturali primæuo quo non distinguebantur dominia,nisi quo ad vsum vt respondet glos.*ibi.verb.rei veritas,& verb.naturali iure*, & Baldus.*nu.*6.& Quesada.s.facit *l.*1.*§.si vir.ff. ad Sillanianum.*

173 Vel certe dic iuxtà superiora, † quod res dotales & ab initio vxoris fuerũt, & naturaliter in eius permanent dominio quo ad spem.quia ad eam sunt reuersuræ,& inquit tex.naturaliter, quia natura petit vt res dotalis reuertatur ad eam à qua profecta est, qui intellectus confirmatur ex illis verbis, *vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris res esse intelligantur*, verbum enim,*intelligãtur*, denotat improprietatem, *l.si tibi homo §.cum seruus ff.de legatis* 1.*cap.ex studijs, de præsump.*& sic quod res dotales non remanẽt vere & proprie in dominio vxoris, sed tantum quo ad spem.

174 Confirmantur prædicta quia † secundum omnes,vno excepto Io.Garcia *vbi supra.*decis.tex. *in d. l.in rebus*, disponens quod mulier soluto matrim. statim habeat rei vendicationem dotalium, procedit,tam in bonis quæ parentes aut alij in dotem dederunt viro,quam in bonis quæ mulier ipsa viro in dotem tradit,& patet,quia alias nunquam fere procederet decis.illius *l.cum sæpe* sæpius parentes,aut alij, dotes constituant, quod cum ita sit verba illa, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, intelligenda sunt saltim quo ad sustentationem,seu spem iuxta supradicta,atque adeo eadẽ ratione illa verba statim sequentia,*& naturaliter in eius permanserint dominio*, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu spem.

175 Sed adhuc obstant verba *d.l.*ibi,† *Non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri videatur fieri,ideo rei veritas delata atque confusa est*, & ibi,*siue secundum legum subtilitatem ad mariti substantiam peruenisse videantur.* Ex quibus verbis probari videtur, mariti non esse vere dominum rerum sed de legum subtilitate, & ficte, quod confirmat verbum,*videatur*,& verbum,*videantur*,quod fictionem denotare videtur.

Sed resp. quod cum dominium † dotalium in maritum transierit de legum subtilitate, videtur ir- 176
reuocabiliter,& in perpetuum,ac absolute trasisse, quæ apparentia non facit vt rei veritas,nempe quod illa bona,& ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio,saltim quo ad sustentationem,seu spem,propter regressum, coniusa atque deleta sit, & hæc quo ad quæstio. incidentem de dominio rerum dotalium.

Ex cuius quæst resolutione resultat resolutio nostræ quæst.de iure patronatus,† consistente in bonis 177
in dotem datis, & dicendum est,quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat & apud eum sit, vt late dictum est cum communi,consequenter etiam ius patronatus illis annexũ ad maritum transibit ex *cap.cum seculum de iure patron.* & quæ diximus supra à *n.*10. atque adeo ad solum maritum spectabit præsentare, & non ad vxorem, vt recte docet Rochus *verb.ipse vel is,qua.*28. Palacios Rubios *in rep.d.cap.per vestras.in prin.d.*§.43.*n.*1.& 9.Rebuf.*de nominatio.quæst.*17.*n.*56.alias 23.Tiraq. *post leges connub.gloss.vltim.à num.*5 additio Decij *in l.fœminæ,num.*47.*ff.de reg.iuris*, Baeca *de non melior. filiabus ratione dotis,cap.* 26. *nu.* 1.*& de decima tutori præstan.cap.*23.*num.*18.19.30.*&* 33.Gratian.*regul.*26. *num.*11.Spino *gloss. à numero* 112. Ioan. Gutierrez *de tutelis*, 3.*par. cap.* 29.*numero tertio*, & recte etiam Doct.Sahagun.*in d.cap.quanto de iudicijs, ex numero* 12.*ad* 25.

Quamuis contrarium, † nempe præsentationem 178
in proposita quæst.spectare ad vxorem, & non ad maritum,nec ad eum transire ius patronatus, teneat Imola & Butrius *in cap.fin.de conces.præben.*quia talis fructus non confert ad onera matrim.nec est proportionabilis ad illorum sustentationem, ideo non transit in maritum, sicut nec in creditorem pignoris,quia non est compensabilis,*cap. cum Bertholdus, de re iudicata*,sequitur Felin.*in cap.cum olim.num.*2. *de maioritate & obedien.& in d.c.cum Berthol.nu.* 29. & Ias.*in l.diuortio.§.si vir,numero* 7.*ff.soluto matrim.* Guil. Benedic.*in rep.c.Rainutius,verb.cætera bona,n.* 27.*& 9.de thesauraria.à n.*6.& Gratian.sibi contrarius *reg.*341.*n.*7.

Quæ tamen ratio non obest,† nam cum maritus 179
sit dominus rerum dotalium, debent ad eum pertinere non solum fructus, qui commoditatem æstimabilem afferunt ad onera matrimonij sustentan. sed & qui eam non afferunt. Item hic non consideratur ius patronatus, † & præsentandi de per se, 180
sed transit accessorie cum bonis in dotem datis, ex *d.c.ex literis*.quod solum considerat,quod cum vniuersitate transit ius patronatus, & præsentandi, vt aduertit Felin.*d.n.*29.& Rochus *supr.*& Lamber. 2. *part.*1.*lib.quæst.*10.*art.*2.*numero decimo consideratione octaua.*

Vnde etiam conuincitur sententia Rotæ, † seu 181
potius collectoris *decis.*10.*de iure patron.* alias 422. *in nouis*,dicentis maritum tunc posse præsentare, tamen si maritus, & vxor concurrent præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, quam sequuntur Abb.*in d. cap.fin.num.*8.& 9.Paulus de Citadinis,6.*par.art.*3.*n.*70.Decius *in d.l. fœminæ n.* 47. & alij relati per Lamber.3.*par.*2.*lib.q.*6.*art.*3.*argu.* *eius* quod de tutore,& pupillo & præsentantibus tradit gloss.*in c.ex eo de elect. in* 6.*verb. suffragium* cõ-

muniter

muniter recepta teste Dd.Sahahun *sup. nu.* 15. & 22. de quo infra *a n.* 186.

181 Cui argum.respon. † disparem esse rationem in tutore,cum non habeat dominium sicut maritus,sed solam administrationem, vt per Sahagun *d.nu.* 22.& illam non esse decisionem Rotæ,sed opinionem collectoris dictum est in illa Alexanen. beneficij supra relata *n.* 21.

183 Quinimo prædicta resolutio in hac quæst. † videtur tenenda,etiam in sententia nouiorum circa precedentem quæst.vt tenet Molina *d.lib.*1. *cap.*24.*nu.* 3.& videtur Costanus *d.cap.*5 *num.*4. qui tenent illam sententiam.Quamuis in ea Corras.*d.n.*16.& Io. Nicol.*d.lib.* 2.*quæst.* 11. teneant prædictam sententiam Rotæ,seu Collectoris de qua *numero* 181. Nam quando solum dominium ciuile rerum dotalium esset apud maritum, vt nouiores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in iure, sufficeret, cum de iure ciuili absolute censeatur dominus, vt inquit Barbosa *sup.*& sentiunt Lara, Molina, Costanus & alij. Quamuis Ioann.Garcia vbi sup.& Spino *d.gloss.*10.*numero* 76. *& seq.*dicant illud fictum & ciuile dominium mariti esse ad effectus dumtaxat iure expressos,nec ad alios non expressos extendi, & facit. nã in proposito sufficit dominium vtile, vt *in d. c.ex literis.*

184 Nec in hac re procedit recte,† & consequenter Lamber.qui *d.*2.*part.*1.*lib.quæst.*10.*art.*2. tenet dicés communem,& magis communem,ius patronatus in maritum transire cum vniuersitate in dotem data,& sic posse præsentare, &*in d.*3.*par.*2.*lib.q.* 6.*articul.*3. *nu.*8.vbi id repetit,dicit videri etiam posse vxorem præsentare cum habeat veram proprietatem dotiũ &c.& in fine dicit,esse locum præuentioni inter virum & vxorem, vt qui primo præsentauerit,illius præsentatio admittatur,ex quo vterque habetur ius præsentandi,vt per Doctores præsupponitur, & vno præsentante,alium non posse se impedire, etiam in variatione, in dubio tamen præualere præsentationem vxoris,iuxta communem, cum illa sit magis proprietaria in quo,vt dixi, non procedit consequẽter,Lamber.Nam si ius patronatus, & præsentandi, in maritum transit,cum vniuersitate in dotem data, ad eum solum deberet pertinere præsentatio,& non ad vxorem,&c.

185 Aduertendum est autem, supradicta procedere quando † ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis ipsius vxoris, aut ei competit ratione maioratus, aut successionis,tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, nisi ex vrbanitate maritum simul præsentare patiatur, Palacios Rubios *dict.*§. 43.*numero* 10.Burgos de Paz *in proœmio legum tauri, num.*5.Molina *d.lib.*1.*c.*24.*num.*2.*& sequen.* Baeça *d.* 6.23.*n.*18.Ioan.Gutierrez *d.ca.*29.*num.*4.& D.Sahagun *in d.cap.quanto,num.*26.quicquid velit Lamber. *d.articul.*3.*numero* 9.æquiparans tunc maritum tutori,&c.

186 Similis quæst. est de pupillo patrono, † eiusque tutore, in qua dicendum est præsentatum à pupillo maiori septennio,præferri præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus,ex eo quod pupillus est dominus istius iurispatronatus, & sic ad eum spectat præsentatio,*cap.decernimus* 16. *quæst.septima*,& tutor non administrat spiritualia, vt per gloss.*in cap.ex eo de elect.in* 6.*verb.suffragium in fin.*& Domin.*ibi numero octauo*, cum Paulo de Eleazaro,& sequitur Francus *ibidem numero tertio*, Rota *decisio.sexta, de iure patron.in antiquis*, Rochus *verb. competens,quæstio.quarta,numero* 13.Pauinus *de officio, & potestate capituli sede vacante*, 5. *quæstio.*2.*part.sub numero* 5 Rebuff.*de nominatio.quæst.*17.*numero* 51. *&* 52.alias *numero* 20.& Rosin.*de benefic.cap.*1. *num.*37. *&* 38.qui tamen dicunt, quod expedit & esset honestum, quod pupillus præsentet tutore authore. Et hæc sententia est recepta, & communiter approbata,secundum Io. Nicol.Delphin.*d.lib.*2.*de iure patr. q.* 10.*n.*181.& Doct.Sahagun.*in d.c.quanto de indic.n.* 15.*&* 22.

Quamuis Ioan.Andr.*in d.cap.ex eo*, dicat,† præferendum esse præsentatum à pupills si est magis idoneus,quem sequitur Abbas *in cap.fin.de concess.præben. num.*9. & Paulus de citadinis. 6.*part.articulo* 3. *quæst.*40. *&* 7.*part.quæst.*13. cum Tancredo,& Barthol.Buxien.*in quæst.sua Dominicali* 77.quod præferatur præsentatus à pupillo, si saltim sit æque idoneus. 187

Et quamuis † Ioann.Nicolaus *d.quæst.*10.*num.*182. teneat contra communem, nempe pupillum, etiam maiorem septennio,non posse præsentare,quia pupillus curam habere non potest idoneum præsentandi Episcopo, cum discretione careat, & pupillus quicquid videt ignoret,&c.& ex *dict.cap.ex eo.* Nisi pupillus esset talis discretionis, & tantæ malitiæ, vt discernere posset album à nigro, & bonum à malo, nam tunc à communi Dd.opinione ait non esse recedendum,tanquam tutori,& Corras.*dict.*4.*par.cap. vltim.numer.*17. inquit,hunc casum, & communem sententiam,propter lubricum ætatis pupilli dubitabiliorem sibi videri, qua propter in eo amplius deliberandum. 188

Sed communis sententia † videtur tenenda (omissa distin.Lamber.3. *par.*2.*quæst.*6.*art.*1. qui aliter *in hac quæst.*procedit)quæ supponit pupillum maiorem septennio, habere vsum rationis, & sic posse præsentare, sicut potest contrahere sponsalia de futuro, vt in tit. de desponsatione impuberum, Lapus *allegat.* 8.*num.* 2. & ibi Mandos.dicens communem lit. H.poterat ad Beneficium assumi, vt *in capit.si eo tempore,de rescrip.in* 6. Quamuis secus sit † in electione competente iure collegij,vt *in dict.cap.ex eo*, atque etiam in præsentatione competente iure collegij, & non iure proprio & singulari, eadem ratione. 189 190

Quinimo ex ratione † communis sententiæ videbatur in rigore,tutorem nullo modo posse præsentare,nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli,maioris septennio,saltim tacito. 191

Vt quia sciens tutorem præsentasse,non contradixisset,nec præsentasset alium infra tempus datum ad præsentandum,ad tradita per Lamber. 1.*par.secundo lib.quæstio.quarta artic.* 17.& per Mohed.*decisio.*22. *de præben.* & per gloss.*verb.protinus in cap. cum olim* 1.*de officio deleg.*& ibi Abb.*numero octauo.* Felin.7.*& in cap.*1.*numero* 12.*vt lite non contest.*Pinel.*in l.*2.*C.de rescind.vendit.*2.*par.cap.primo,numero* 18.& Matiença *in l.*1.*tit.*11.*lib.*5 *recopil.gloss.*8.*numero* 14.Oporteret tamen constare ordinario,de tali scientia pupilli,infra tempus datum ad præsentandum. Vel nisi † pupillus sit infans nondum habens septem annos, qui præsentare non potest,præsentabit ergo isto casu eius tutor, Rochus *supra quæstione tertia, numero duodecimo*,Lambert.1.*part.*2.*lib.quæst.*2.*artic.*9.&10. ex quo ius patronatus est patrimoniale vt per Lamber.*ibi.* 192 193

194 Nihilominus,† etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem præsentare,& eius præsentationem valere, nisi pupillus ante institutionem aliũ præsentet, cum tutor habeat potestatem in persona
195 & bonis pupilli. Et id quod† prius dixi, procedet in curatore puberis minoris 25. annis. Qui principaliter datur bonis, glossa *in §.penultim.instit. qui testam.tutores dari possunt,verb.personæ*,& Io.Gutierrez *de tutelis*,1.*par.cap.*1. *num.*37. ad *c.fin.de iudic.in*
196 6.& ibi Dd.Nam in talib.vt publici iuris † non attenditur curatoris potestas,nec minor ætas,Anchar. *consil.*355.*ad tertium*, & Butrius *consil.*30. Probus ad Monach.*in d.cap.fi'numero septimo*,post Lapum *allegatione* 25.alias 26.*numero* 1.*ad fin.* Nec patris pote-
197 stas, Francus *in d.cap.fin.§.in huiusmodi*, † *numero* 3. dicens,quod in beneficialibus,& spiritualibus,& dependentibus ab eisdem spectantibus ad filium, pater nullo modo se intromittit,& nihil iuris habet,& administratio residet penes filium, &c. Nauar.*consil.*
198 2.*de sepult.nu.*3. Et quod † quando filius familias est patronus,præsentatio spectet ad ipsum filium,& nõ ad patrem,quia in spiritualibus vel quasi, non curatur de patria potestate, docet Rochus *verb.competens,quæst.*13.& sequitur Lamber.1.*par.*2 *lib.*2.*art.*7. & cum Ferronio Baeça, *d.c.*23. *de decima tutori præstand.n.*30.& Ioan.Gutierrez *de tutelis*,3.*par.cap.*29. *numero* 14. Quamuis aliqui dubitauerint, & cogitandum reliquerit Beroius *in cap.*1.*de iure patronat. n.*58.

199 Vnde quando ius patronatus spectat ad† puberem minorem 25. annis, vel filium familias, non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit,quamuis aliquando id non soleat aduerti.
200 Et quod † dicunt Baeça *d.tract.de decima tutori præstan.c.*20 *num.*17.& Ioan.Gutierrez *d.*3.*p cap.*7.*n.*8. quod curator datus personæ, possit conferre beneficia, vel ad ea præsentare, procedet in tutore, iuxta dicta, vel in curatore furiosi, & alias est falsum ex dictis.

201 Nec potest pater præsentare pro filio, † tanquam pater & coniuncta persona, etiam cum cautione de rato,nec alia coniuncta persona: Tum quia ad præ-
202 sentandum, requiritur † speciale mandatum Doct. *in cap.fin. de conceff.præbendæ*, Lamber.1.*par.libro* 2. *quæstio.*4.*art.*17.*numero quarto*,& sic intrat reg.*l.patri.ff.de minor.* de qua Couarru. *lib.primo variar.cap.* 8.*numero* 5. Caldas Pereira *in l.si curatorem habens, c.de in integrum restitutione, verb.implorandum*, *numero* 8.*&* 9. Maxime cum simus in actu extraiudiciali.

203 Tum etiam quia in causa spirituali,† qualis est ista,pater vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato,etiam cum cautione.Specul.*prima par. titul.de coniuncta persona,numero sexto*, Abb.*in capit. nonnulli.§.sunt & alij,numero secundo de rescrip.& in c.coram,numer.*7.*de offic.deleg.& in cap.cum pridem, numero* 7.*de pactis*, Ias.*in l.exigendi.* c.*de procurator. numero* 9.5.*limitatione* quicquid velit Lambert.*dict. art.*17.

204 Si tamen admitteretur † præsentatio patris pro filio, vel alterius coniunctæ personæ, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, à tempore ratificationis, non alias Rochus *verb.honorificum, quæstione numero vigesimo-sexto.*

215 Nec sufficeret quod infra dictum tempus † non fiat præsentatio, seu contradictio patroni (vt inquit Lamber.*d.art.*17.*&* 2.*par.*2.*lib.q.*1.*ar.* 21.quando fuit à coniuncto cum cautione de rato) nisi constet infra d.tempus de scientia illius,& hoc quando pater præsentauit, qui alias est legitimus administrator filij iuxta d.sup.*n.*192.& ibi citatos.

Et circa materiam huius quæ an in Hispania,† v- 206
bi datur tutori decima fructuum pro labore, possit decimare ius præsentandi, seu præsentationes competentes pupillo, vide Baeçam *dict.cap.*23. *à numero decimosexto*,Ioan.Gutierrez *d.*3.*par.c.*29. & Aceuedum in curia Pisana,*lib.*1.*c.*12.*n.*25. qui recte tenent non posse,siue ius patronatus competat ratione personæ, siue ratione rei, ex rationibus per eos adductis.

Nec obstat doctrina Rebuf.†.*d.q.*17.*de nominatio.* 207
à numero 53.alias 21.vbi docet quod stante consuetudine, quod tutor lucretur, & faciat fructus suos durante tutela, poterit præsentare, & non pupillus, quoniam diuersum est in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius præsentandi competens ratione rei, vt per citatos supra *num.* 22. de iure autem nostro, tutor non est fructuarius omnium fructuum, nec etiam partis, sed solum pro labore datur ei decima illorum,& ita solum est creditor illius decimæ, vt recte aduertit in proposito Baeça *supra numer.*27.& 28 & Ioan.Gutierrez *sup.numero* 10.11.12. *&* 16.

Nono notan.est ius patronatus aliud esse † Eccle- 208
siasticum,aliud laicale,aliud mixtum,de quo late actum est sup.*à numero* 507. & sic patronos alios esse Ecclesiasticos,alios laicos: Alios Ecclesiasticos & laicos simul,inter quos sunt aliquæ differentiæ. Et vna est,quod patroni Ecclesiastici habent † semestre ad 209
præsentandum,laici vero solum quadrimestre,*capit. vnic.§.verum,de iure patro.in* 6.& ibi Doct. Et quido sunt Ecclesiastici & laici † simul,omnes habent 210
semestre, etiam laici ratione communionis *glo.fin. in d.§.verum*,& ibi Archidia. Domin.Francus & alij, Rochus *verb.ius,num.*15 Lambert.3. *par.*2.*lib.quæst.* 8.*artic.*4.*&) quæst.*9.*articul.* 9. Selua *de benefic.*3.*part. quæstione* 11. *numero* 18. & Corras.2. *part.cap.*3.*numero duodecimo*,& alij. Et an istud tempus currat à die scientię,an à die vacationis agetur infra 10.*part.cap. secundo.*

Alia differentia est, † quod patroni laici possunt 211
variare ante institutionem Episcopi,&alium successiue præsentare accumulando,quod non possunt facere patroni Ecclesiastici, *c.quod autem cap.cum autem, & cap.Pastoralis,de iure patron.* & ibi Doct.De quo late † Rochus,*verb.honorificum. nona quæst.cum* 212
sequen. Lambert. *secunda par.*2.*lib. quæstion.septima per totam*,Gregor. Lopez *in l.sexta tit.*15.*pag.*1. Ioan. Gutierrez *de iuram.confirm.*3. *part.cap.decimotertio*, Fuscus *de visitatione lib.*2.*cap.* 10.*num.*3. Spino *de testam.gloss.*4 *à numero* 73. & Zauallos, *quæstione* 265. *&* 693.

Et in vna † Bononien.Parochialis 24.Nouembr. 213
1595. coram Domino Lita fuit resolutum, † quod 214
patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa, &c.

Quæ variatio, † patronis laicis semel tantum censetur permissa,& pro prima vice *argumento.l.boues. §.hoc sermone ff.de verborum significatione*,& quia variatio est odiosa, & sic restringenda, & æquitas ita suadet ad vitandam infinitatem, & confusionem, ita Calder.*consil.*16.*de iure patron.* & sequuntur Felin. *in cap.omnes leges* 1.*distin.*Rochus *sup.q.*10.Lambert. *d.quæst.*

d.quæst.7.[3] *artic.*23.Gomezius *in c. cum in multis, de rescript.n 6.num.*35.Tiraquel.*d.§.hoc sermone in reg. num.*25.Greg.Lopez *d.l.6.gloss.*1. Nauarrus *in capit. placuit de pœniten.distin.6.n.*167.*&* 171.Ioa.Gutierrez *supra numero tertio*, & Fuscus s. & Zauallos licet satis confuse & inuolute, & Aym. *consil.* 63. *num.* 5.Prob.ad Monach.*c.cum in illis de præben.in 6. numero* 18.

215 Quamuis pluries posse variare teneant † gloss.*in Clemen.plures.§.fin.verb.plures & verb.præsentare de iure patron.* Decius *in c.quanto, de iudic.à nu.* 31. cum Abb.*ibi*, & Beroius *in d.c.quod autem, nu.* 19. Spino s.*n.*75.& alij.

Pro quibus non facit *d.Clem.plures §.fi.* nam de-
216 bet intelligi, † quando plures simul præsentantur, non successiue, vt dicit Calder.Rochus & alij *supra*. Et procedit etiam in patronis Ecclesiasticis, qui ex illo text. possunt facere præsentationem alternatiuam, & plures simul præsentare, vt vnum ex eis Episcopus instituat, vt tenent Cardin. cum Stephino, quem refert *in d.§.fin.ante num.*1. & ibi Imola, & Bonif.*num.*4.*&* 5.Caetan.*in rep.cap.fi. de elect. in* 6. Bertach. *in reper.verb.præsentatio vlti.vers.Rochus* s. *quæst.* 9. *n.*34. & Gregor. Lopez *d.l.*6 *gloss. penult.* Quamuis contrarium teneant *gloss.in d.§.fin. d.verb. præsentare*, quam ibi sequuntur Zenzel. & Abb.*num.* 4.Domin.*in cap.*2. *de elect.i.* 6.*sub num.*4.Felin.*in c.* 2.*de appellat.num.*5.*&in c.cum Berthol.de re iudic.n.* 7.Selua 3.*part.quæst.*20.*num.*5.Lamber.2.*p.*2. *lib.qu.* 3.*art.*8.*&* 9.& Prob.*d.c.cum in illis, de præben. in* 6. *num.*17.

217 Non potest autem patronus laicus variare † lite pendente, alias inter præsentatos, Calder.*consil.*1. *vt lite pendente. &* 18.*de iure patron.* Domin.& Francus *n.*3.*in cap.*1.*vt lite pendent.in* 6.Mill.*in rep.verb.patronus etiam laicus lite pendente*, Aymon.*d.consi.*63.*n.*3. Rochus *d.verb.honorificum*, *quæst* 23.Couarr. *pract. ca.*36. *num.*7. *vers.* 3. quandoque Crescen. *decis.* 10. *de iure patron.* & Lancell.*de attentatis cap* 4. *in præfat.à numero* 560. seu 656.& est communis secundum Rochum, Couarr. & Lancellotum ibi, licet contra teneat cum aliis Lamber.1.*p.*2.*lib.quæst.*6.*art.*12. Nã quicquid ipse dicat *capit.*1.*vt lite pendent. in* 6. habet locum in præsentatione, vt per Ioan. Andr. Domin. Francum & alios ibi, Calde. *supra* Lapum *allegat.*22.*numero.* 3.Gometium *reg.de subrogan. collitigan. quæst.* 6 *&* 13. Lancel. & alios citatos, Mandos. qui dicit communem ad Lapum. *d. allegat. vigesimasecunda lit.*H. Rota *decis.* 442.*num.* 6. *part.* 1. *diuers.* & fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij de Morales 30. Maij 1586. coram D.Orano vbi fuit dictum, *Quod lite inter præsentatos, pendente, alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur sine vitio attentatorum alium præsentare indubi-*
218 *tatum esse ex d.ca.*1.*&c.* Cum vero † litigatur cum eis, qui beneficia iam sunt adepti, & sic contra præsentatum iam institutum, clarum est pendente lite non posse patronum alium præsentare ex *capite secundo vt lite pendente*, quod loquitur expresse de præsentatione, ibi, *præsentetur.* Lamber. *supra* Rota in Salamantina Capellaniæ, 20. Nouemb 1592. coram D. Pamphilio, infra adductis 6. *par. cap.* 4. *num.*39.*&* 41. Vnde in vna Pamphilonen. Parochialis de Edrarin de anno 1591.coram Do.Pampilio fuit resolutum, *Quod præsentatio facta post rem iudicatam, pendente lite super restitutione in integrum non sustinetur, quia restitutio suscitat litem*, l.quod si minor. §. restitutio.de minor. *& commissio restitutionis, in qua fuit narratum fuisse paritum iudicato, quæ fuit signata prout de iure, dat iurisdictionem etiam non verificata, quicquid sit quando adest clausula, parito iudicato. Nec obstat patronum esse in quasi possessione præsentandi, & lite pendente posse quem continuare possessionem, quia adhuc præsentatio facta est nulla ex* c. 2. vt lite pendente, in 6. &c.

Et dispositio *d.cap.*† habet etiam locum in vaca- 219
tione per mortem ciuilem, vt per resignationem vel assecutionem alterius beneficij, secundum Archid. ibi. cuius opinio licet de ea dubitet Lancell.*ca.* 3.*à num.*96. alias 103. est constanter tenenda, vt fuit decisum in vna Vallisoletana Scholastriæ 17. Iunij 1602. coram D.Lancelloto, tradit Gonçalez *gloss.* 51. *num.*112.

Cæterum prohibitio *d.cap.*1.*&* 2.cessat † quando 220
superstes collitigãs præsentaretur, seu prouideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per *d.c.*2.assignata, scilicet ne propter nouos aduersarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum *d. q.* 23. Couar.s. Lancell.*d.c.*3.*n.* 128. alias 135.*&d.c.*4.*in præfatione à n.*576.*&* 590. alias 672.*&* 688.Paris.*cons.* 30. *num.*4.*lib.*4. quem allegat, sequitur Ant.Gabr.*concl.* 4.*de iudi.n.*42.& est de mente, Franch.*in d.c.* 2. *n.* 6. *in gloss.penul.*& secuta est Rota in Mediolanen. iuris patron. de Anno 1588. coram D. Blancheto infra relata 11.*p.cap.*3.*num.*17.& in Mediolanen. iuris patronatus coram eod.29.Ianuar.1596 inf. adducta 10.*p.c.* 3.*n.*8.

Quamuis Crescent.*decis.*8.†*de iure patron. nu.* 2. 221
dicat in contrarium esse communem opinionem, & *& Et.decis.*10. dicat non procedere, quando patronus post præsentationem factam de vno ante litem, post litem cumulando præsentaret collitigantem, alias voces patronorum non habentem, quia tunc potius daretur occasio litigandi, &c Et Gonçalez *d.gl.*51.*nu.* 114. ait quod d. opinio non est secuta nec tenenda, sed potius contraria, tum quia dispositio *d. c.* 2. est generalis, & indistincta, & generaliter intelligenda, *l.*1.*§.generaliter.ff de legatis præstan.* tum quia aliter *reg.Cancellariæ de subrogan.collitigantibus per Papam esset frustratoria, &c.* & fuit nouissime resolutum in vna Hispalen. beneficij de Xerez. 10. Febr. 1604. coram D Lita, vbi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem à Cardinali Hispalen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti collitiganti factam, & quod in eadem decis. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua, vt *in decis.*10.*n.*2.*&* 3. *vt lite pendente. in nouis.* Et Rota moderna in vna Posnanien. parochialis 14 Ianuarij 1572. coram illustris. Seraphino, & ad Gomezium *in reg.de subrogan.quæst.*2. *num.* 2. dicentem, quod quicumque inferior à Papa concedens subrogationem collitiganti, comprehenditur sub *d.reg.* fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu iure speciali, & non aliter, ita Gonçalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad *d.decis.* Posnanien. non male respondet Lancellotus s. *in d.præfatione*, add. quod ibi Ordinarius in locum vnius præsentati prædefuncti, subrogauit alterum præsentatum collitigantem. Ordinarius autem licet possit conferre collitiganti, vbi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandos.*reg.*29.*de subrogan.collitigantibus q.*3.*n.*2. & pro opinione Rochi faciunt verb.*d.cap.*2. ibi *aliis nullienus conferantur*, Pondero verbum, *aliis* iuxta

quod videntur accipienda verba sequentia, *nec ad ea eligatur quispiam, vel etiam præsentetur.* Id est quispiam alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus late Lancel. *d.c.3.& d.c.4. in præfatione*, & aliis locis vide dicta *sup.c.1 d.n.133.*

222 Decimo notandum est,† quod vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentare, aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vt vniuersos & iure collegij. Ioan. And. *in capit. de iure patronat.* Abb. *consil.76.par.2.* Paulus de Citadinis *6.par. 9.29.art.3.* Lambertus dicens communem, & plures referens *2.par.2.lib.quæst.2.art.8.& penult.* Aymon. *d. consil.63.num.1.* & tenuit Rota in vna Legionen. Capellaniæ 6. Iunij, & 5. Decembris 1575. coram Domino Cæsare de Grassis vt in suis decis. impressis *decis. 169.& seq.* & in Casalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram D. Robusterio. Et in vna Calagurritana beneficij de Ali. 20. Iunij 1588. & 17. Maij 1591. coram D. Comitulo, in qua fuit resolutum, *Præsentationem pertinentem ad beneficiatos, vti singulos, non vti vniuersos, vt in dubio præsumitur, Felin.* in capitulo cum omnes de constit. numer. 29. *Lambert.* dict. art. 8. numero 14. *& sæpius Rota tenuit posse fieri à singulis diuisim, nec esse necessariam vocationem patronorum. Abb.* d. consil. 76. par. 2. *Decius* d. c. cum omnes 1. lectura num. 48. *Aymon.* consil. 67. *Lamb.* sup. art. penult. *quam sententiam Rota amplexa est coram Sanctis. Clemen. VIII. in Pistorien. beneficij 17. Febr. 1574. & in d. Legionen. &c.*

223 Quamuis contrarium teneat Abbas *in d.† cap.3.de iure patron. in fin.* quem sequitur Felin. *in d. cap. cum omnes, num. 29. de constitutio.* & Rochus *verb. honorificum quæst. 60.* ex reg. Bart. quam ibi approbant Dd. *in l. omnes populi, nu. 18. ff. de iustit. & iure*, quod in his in quibus consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineat ad plures vt singulos, requiritur quod actus fiat simul, & debent simul conuenire. *l. & suum. §. fin. ff. de pactis l. fin. C. qui bonis cedere possunt l.5.tit.15.* & ibi Greg. Lopez, Benuen. Straca *de decoctorib. 6.par. n. 9.*

224 Sed respondetur cum† Paulo de Citadinis *supra* & Lamber. *d.art.8. num.8.& 11.* quod illa reg. procedit, quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundē actum, vt in terminis, *d. §. fin.* &c. at in proposito præsentatio maioris partis, non præiudicat minori quoad actum præsentandi, quia quilibet potest præsentare quem voluerit, &c.

225 Ex qua responsione † infertur quod sententia Abbatis *d.cap.1.* Felini & Rochi procedet, in pluribus hæredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno, & habent vnam tantum vocem. Et præsentationem *clem. plures, de iure patron.* & ibi Dd. quæ est apud maiorem partem, ita quod de suffragio, vel præsentatione minoris partis non est curandum, in isto enim casu præsentatio non competit pluribus, vt singulis, sed pluribus, tanquam vni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, vt collegio, Rochus *verb. ipse vel is, quæst.2.* Lambert. *2. part. primo libro quæst.1.artic.25.& 27.* Cassador. *decis.1. de iure patron.* quem sequitur Did. Perez *in l.1. tit.6. lib.1. ordin. glos. 2. vers. notanter etiam.* Vnde tales debebunt simul conuenire ad præsentandum iuxta dicta. Paul. de Citadinis *supra* dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panormi. Quamuis contra teneat Lamber. *dict. art. 8. numer. 8.* cum Ioan. Andr. & Cardin. *in d.ca.3.*† procedet etiam sententia Abbatis, Felini, & Rochi, quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, vt in vna Calagurritana beneficij de Aranguiz, 11. Decembr. 1591. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Sufficienter constare de tali iure Dominici, vt tanquam integer portionarius debuerit vocari in receptionibus dominorum de Sagulun. quia ex publico instrumento probatur sua possessio.* l. prædia, *vbi Bart.* ff. de acquirenda possessione, *quæ sola sufficit ad hunc effectum, cum istæ receptiones sint de fructibus beneficij, quemadmodum collatio, & præsentatio, gloss.* in cap. cum Bertholdus, verb. patrono, de re iudic. *Cassador.* decis. 3. num. 6. de pensio. *Felin.* in capitulo cum olim, num. 2. de maioritate & obedien. *& ideo pertineat ad eum qui est in possessione, ca. querelam, de elect. cap. consultationibus, de iure patron. & vtrobique notant Abbas & alij. Quod Dominicus tempore receptionum dominorum de Sagulum esset absens, non obstat, quia nihilominus erat vocandus,* cap. cum in Ecclesiis, de præben. lib. 6 *cum esset in eadem Prouincia, & in oppido Vallisoleti, in quo residebat curia Regia. Vnde commode poterat vocari per Nuntios, qui continuo ad illud accedebant.* capit. coram. *& ibi gloss.* verb. Prouincia de electione cum aliis allegatis, *& ita fuit conclusum.*

Et in d. Calagurritana beneficij de Ali. 4.† Mar. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod *quando plures patroni præsentant vt singuli, non requiritur, quod absentes vocentur: quia non est necessarius simultaneus consensus, vt se habet communis Doctorum sententia: & fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Iunij 1588. & 17. Maij. 1591. & in dubio quando ius patronatus pertinet ad plures, præsumitur ad eos vt singulos, non vt vniuersos pertinere, vt* in d. decisione. *Secundo, quod quando pertinet ad plures, vt vniuersos, tunc non præsentant vt singuli, sed vt vniuersi, & ideo in hoc casu absentes vocari debent, quia requiritur simultaneus consensus* cap. coram. capit. in genesi. cap. quod sicut. de elect. ca. cum in Ecclesiis, de præbend. li. 6. *Felin.* in c. cum omnes, num. 46. de constit. *Tertio quod quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, & consequenter patroni præsentant vt singuli, non autem vt vniuersi, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, tunc ex eisdem rationibus absentes vocari debent, qui vocandi sunt, quando præsentatio fit à pluribus, tanquam vniuersis, quo casu vocandi sunt, quia requiritur simultaneus consensus, vt dictum est, Rochus* verb. honorificū. q. 60. *Lamber.* lib. 2 par. 2. q. 2. art. 8. n. 8. *Et ita fuit resolutum coram Oradino in Calagurritana dimidiæ portionis de la Puebla 31. Ianu. 1567. & coram Pamphilio in Calagurritana de Aranguiz. 11. Decemb. 1591. & quod in hoc tertio casu versatur negotium. Nam licet isti beneficiati non faciant collegium, quia non habent arcam communem, neque sigillum, neque alia quæ ad constituendum collegium requiruntur, ad not.* in cap. dilecta, de concess. præbend. & in cap. significauit de appell. & in l. primo. C. de collegiis illicitis, *& ideo ius præsentandi ad eos, vt singulos, non vt vniuersos intelligatur pertinere: vt fuit dictum in hac causa coram D.D. Perusino, tamen extat synodalis constitutio, & testes nouissime in hac causa in curia examinati deponunt, quod præsentatio ab istis beneficiatis capitulariter sit facienda, quod sane intelligitur, vt fieri debeat ab ipsis simul congregatis, & ideo necessarium videtur conuocare absentes, vt possint conuenire, & quia vnus eorum posset alios in suam trahere sententiam, iuxta*, leg. si in tres, in fin. de ar-

227

de arbitris, *proinde placuit dominis præsentationem Michaelis in casu proposito non sustineri, ex eo quod Stephanus vnus ex integris beneficiatis, & compatronis, non fuerit vocatus, nisi absentia Stephani fuerit affectata, quo casu ipse non debuisset vocari, Enrig.* in ca. cum inter. num. 6. de electione. Et in eadem 17. Iunij 1594. coram eodem D. Mantica fuit resolutum. *Eius absentiam non fuisse affectatam, ita vt non esset vocandus, sed potius fuisse ex causa necessaria, vel saltim probabili, & proinde cū non fuerit affectata, & consequenter vocari debuerit, præsentationem Michaelis non posse sustineri, &c.*

228 Procedet etiam sententia Abbatis, Felini † & Rochi in præsentatione, seu nominatione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, vt in Capellania non collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam, seu opus pium, verbi gratia de puellis maritan. & similibus, nam cum in his non fiat præsentatio superiori, vt ipse instituat, sed sola nominatio, seu electio patronorum siue administratorum sufficiat, & maior pars præiudicet in totum minori circa illum actum, quia facta nominatione, seu electione per maiorem partem, minor pars non haberet amplius quod faceret, ideo debent omnes simul conuenire, & alias actus non valebit, etiam non reclamante contempto, licet secus in actu collegij, &c.

229 Et quando est necessarium † quod conueniant in vnum, & aliqui nollent conuenire si spectat ad plures, vt vniuersos, & collegium, seu in modum collegij, recurrendum est ad tradita per Dd. maxime Felin. *in dict. cap. cum omnes de constit.* Lambert. *d. quæst. 2. art. 19.* curiam Pisanam, & ibi Azeuedum *lib. 1 cap. 2.* Si vero non sunt collegium, iudex ad instantiam a-
230 liorum † statuet illis terminum, & locum, vbi conueniant, nisi in institutione, sit statutus, & tunc non venientes alienos se faciunt, & præsentes poterunt actum explicare, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doct. *ibi*, & circa materiam *dict. leg. & suum, §. fin. de pactis & dict. leg. fin. Cod. qui bonis cedere possunt, &c.*

231 Vndecimo notandum est, quod institutio † seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono, infra tēpus datum ad præsentandum, nulla est ipso iure *c. decernimus. 16. quæst. 7.* Abb. *in cap. Bertholdus, de re iudic. n. 13.* & ibi Felin. *à num. 8* Probus ad Monach. *in cap. 1. de offic. leg. in 6. num. 14.* Rochus *verb. honorificum, num. 2* Lambert. *3. part. 2. lib. q. 2. art. 2.* Corras. *d. 4. p. c. vlt. num. 25.* Io. Nicol. Gim. *in enchiridion. Benef. tit. 5. c. 7. à n. 9.* Greg. Lopez *in l. 5. tit. 15. pag. 1. glos. 2.* & Mohed. *decisio. 6. de iure patronat.* alias 268. recla-
232 mante tamen & contradicente † patrono infra dict. tempus datum ad præsentandum, alias sustinebitur & valebit prouisio ordinarij, Card. *in clem. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, sub num. 11.* Abb. *quæst. 5 n. 7.* Felin. alios allegans *d. c. cum Berthold. num. 10. & 14. & in cap. cum ex officij, de præscript. num. 36. & in tract. quando literæ Apostolicæ limitat. 10.* probus *sup. & in cap. statutum, de Præbend. num. 22.* Sclua *1. part. q. 6. num. 15. & 3. p. q. 9. num. 2.* Roch. *d. num. 2.* Lamb. *d. num. 2. art. 2. n. 27. & q. 8. sequen. art. 2. numer. 3. & q. 9. art. 24.* Rebuffus *in praxi 3. part. signaturæ, verb. nec non in his patron. num. 52. & de nominatio. q. 17. num. 31.* alias 11. *& consil. 79. & 81.* Corras. & Greg. *sup.* Gambar. *de offic. legati lib. 3. à num. 341.* P. Pechius *in regul. Beneficium in 6. numero 23.* Ferretus *consilio 133. numero 1.* Hieron. Gabr. *consilio 185. lib. 2.* Spino *de testament. glos. 4. num. 99.* Flamin. Parisius *de resignatione Benefic. lib. 8. quæst. 10. num. 10.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb. ius patron. §. 8. dubio 8.* Rota *decis. 10. de iure patron.* alias 528. *in antiquis, & ibi addit.* Caputaquen. *decis. 133. part. 1.* Mohedan. *supra*, & Puteus *dec. 412. lib. 1. & decis. 181. libro 3.* vbi idem ait in Beneficio electiuo, vt non eligentibus, seu contradicentibus electoribus infra sex menses, prouisio Ordinarij valeat, & Rota in vna Oscen. Canonicatus 4. Martij 1575. coram D. Robusterio, quæ est 1. *p. diuersorum, decis. 77.* vbi *nu. 4.* dicitur, ita tenuisse Rotam in vna Trident. coram Grato 1563. quidquid dicat Gimon. *sup. num. 6.*

Sed difficultas est in inuestiganda † ratione *huius concluſ.* & primo ea redditur ratio, quod id quod exigitur ex parte patroni, potius sapit consensum, quam authoritatem, sufficit autem, quod consensus interueniat, etiam ex post facto, capit. cum consuetudinis de consuetudine, c. cum vos de his quæ fiunt à Prælatis, *cap. cura, de iure patron.* vbi Dd. & Ordinarius conferendo simpliciter, in dubio videtur disponere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel consensus expressus, aut tacitus, per taciturnitatem & negligentiam, validat collationem: hanc rationem tradunt Rota *d. decis. 10. num. 4. & 5.* Cardin. & Abb. *supra* Felin. *dict. cap. cum Bertholdus numero nono & 10. & d. limit. 10.* & probus *sup.* Lambert. *dict. q. 2. art. 2. numer. 21. 25. & 26.* Corras. Hier. Gabr. & Zerola *sup.* 233

Sed ista ratio quamuis posset procedere, † quando patronus expresse consensit infra tempus datum ad præsentandum, tamen quando nec consensit, nec cōtradixit, non videtur solida, nec in iure habere fundamentum, nam vt tacitus consensus eliciatur, oporteret saltim dicere partem fuisse præsentem, & non contradixisse, vt per Gambarum *sup. num. 353.* Imo etiam tunc non videretur consentire, vt per Felin. *d. c. cum Bertholdus n. 12.* licet contra teneat Corrasius *supra num. 28.* 234

Nec quicquam facit. *lib. si seruus* † *communis 39. ff. de donatione inter virum*, quam allegat Abb. *supra* & Lamber. *ibi, & n. 27.* quia loquitur in donatione inter coniunctos, quæ ex præsentia, seu scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propositum. 235

Aliam rationem tradit Abb. *ibidem, vers. si autem patronos*, † quod talis collatio ordinarij, conualidatur per sup eruenientem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non potest contrauenire, & recedere à prima collatione, *argum. l. profundum. ff. de seruit. rusticorum prædiorum, & c. veniens. de filus Presbyter. & cap. diuersis fallacus, de clericis coniugatis, & c. si tibi absenti. de præbend. in 6.* Et sic tenetur eam Rotam habere, ex quo ad ipsum deuoluta est, quam rationem tradunt etiam Felin. *d. cap. cum Bertholdus n. 14. & d. limitatione 10.* & Lambert. *d. n. 27.* & eam videtur tradere Gambarus *sup. numer. 342. & 355.* Nam ait, quod lapsus temporis non validat collationem Ordinarij in vim consensus taciti, sed propter deuolutionem, vt dicit Felinus *dict. capit. cum Bertholdus.* 236

Sed nec ista ratio placet, † nam secundum eam, idem esset dicendum vbi Ordinarius contulisset iure deuoluto, in quo tamen ipsi contrarium tenent vt infra *num. 262.* 237

Vnde vera ratio videtur esse, quam insinuat † Spinio sup. Cassador. *decis. 2. num. 4. de locato*, & Rota *d. decis. 77.* quod nullitas collationis ab Ordinario 238

facta ſpeto patrono, inducta eſt in fauorem ipſius patroni, atque adeo ita demum eſt nulla, ſi ipſe voluerit, & contradicat. *l. filio prætertio, & ibi gloſſ. fin. ff. de iniuſto reipto.* late Tiraquell. *in tractat. le mort. ſayſit, part. 7. declaratione* 1. Et ideo patronus poteſt ab E-
239 piſcopo, † ſeu Capitulo ſede vacante, recipere Eccleſiam, ſeu Beneficium, cuius eſt patronus licet ſeipſum præſentare non poſſit, & ad Epiſcopum, ſeu Capitulum pertineat inſtitutio tantum, & non collatio, Feder. *de permutatione qu.* 32. P. de Peruſio *eodem tractat. n.* 26. Pauinus *de offic. & poteſtat. cap ſede vacante 2. p. q. 5. n.* 9. & 10. & Lambert. 1. *part.* 2. *lib. q.* 8. *art.* 3. & 4.

240 Ex qua ratione infertur, prouiſionem factam ſpreto patrono, † eſſe in pendenti, & interim habere implicitum ſtatum, ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præſentandum, ſit nulla à principio, & ex tunc, vt *in d. cap. decernimus*, eo vero non reclamante infra dictum tempus, cenſeatur valida *à princ. & ex tunc*, vt in ſimili de caducitate, Nauarr. *in Man. cap.* 23. *numer.* 104. *verſ. pro qua ſolutione*, & in exemplo de alienatione rei Eccleſiæ ſine debita ſolemnitate, quæ ita demum eſt nulla à princip. ſi Eccleſia hoc volet, Rota *deciſ.* 133. *num.* 11. *part.* 2. *diuerſorum*, Sarmiento *de redditibus Eccleſ.* 1. *p. c.* 3. *num.* 20. & 21 *cum aliis*, & in terminis *deciſ.* 418. *num.* 3. *p.* 1. *diuerſ.* Et ita in propoſito videntur velle Spino *ſupra*, & Rota *d. deciſ.* 77. Quamuis contrarium nempe, d.
241 collationem valere *vt ex nunc*, † & non *vt ex tunc*, in propoſito teneant Rota *d. deciſ.* 10. Abb. & Felin. *num.* 9. & 14. Selua *d. nu.* 15. & Probus *ſupra* Lamber. *dict. num.* 25 26. & 27 & Gambar. *num.* 345. & *ſequent.* vbi ſupra ex *dicta lege per fundum*, quorum ſententia procedit attentis ſuis rationibus, de quibus ſupra.

242 Secundo infertur † ex collatione facta ab Ordinario, ſpreto patrono, infra tempus datum ad ptæſentandum, interim videri ius conſiderabile quæſitum prouiſo, ita vt nõ valeat prouiſio Papæ alteri poſtea facta, non facta de illa mentione, & ſit locus regulæ de non tollendo iure quæſito, vt in ſimili dictum eſt
243 *ſupra capitulo* 4. *numer.* 44. Quamuis contrarium † in terminis teneat Rota *dict. deciſ.* 10. *ad fin.* & Gambar. *ſupra numer.* 346. & Rebuff. *dict. conſil.* 81. vbi, *vacante Beneficio iuris patronatus, ſpectantis ad Abbatem qui erat defunctus, contulit Ordinarius, poſtea Papa, & poſteo Vicarius Abbatis creati, ait prouiſionem Papæ præualere, quia prima Ordinarij ante ſex menses datos patrono non valuit, & ſic valebit prouiſio Papæ, etiam non facta mentione illius, nec obeſſe collationem Ordinarij non reclamante patrono valere, quia in præſenti reclamauit, quia Vicarius præſentauit, & illa præſentatio eſt declaratio voluntatis patroni, ideo annullat collationem Ordinarij, & ſi nulla ſit præſentatio, tamen collatio non valebat in præiudicium Papæ, & certum eſt, collationem non valere reclamante patrono, ſed Papa plus iuris habet quam patronus, &c.*

244 Hæc Rebuffus † quorum ſententia procedit in propoſito, attentis dictis ſuis rationibus iuxta dicta eſſetque vera, vbi patronus poſtea reclamaſſet infra tempus datum ad præſentandum, iuxta dicta *dict. cap.* 4. *numer.* 46. licet ſi eſſet patronus laicus, & aliquem præſentaſſet, nec valeret collatio ordinarij, nec prouiſio Papæ medio tempore facta, non derogato iure patronatus, iuxta dicta ſupra, *cap.* 1. *a num.* 539.

245 prædicta autem concluſio procedit † primo etiam in prouiſione facta à Papa, ſine derogatione iuris patronatus laicorum, Felin. *d. tract. quando literæ Apoſtolicæ, limitat.* 10 & Lambert. *d. quæſt.* 9. *artic.* 24 Rebuff. *d. conſ.* 79. Gambarus *ſupra num.* 343. & 348. & Mandoſ. *de ſignatura gratis, tit. de derogationibus iuris patron. verſic. quod ſi non ſit obtenta.* Et de reſignatione in fauorem † dicetur infra. 11. *part. cap.* 3. *à num.* 16. 246
& idem videtur ex dict. ratione in prouiſione facta à Papa, cum derogatione iuris patronatus inualida, Mandoſ. *ibi.* Quamuis tunc in contrarium ſit *deciſ.* 6. Putei *de iure patronat. de manuscript.* & Flam. Pariſ. *de reſignatione lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 60. ex doctrina Felin. *in d. cap. cum Batholdus num.* 10. *verſicul.* 2. *aduerte*, quod procedit attenta prima ratione de qua ſupra. Licet ſecus † ſit in prouiſione facta cum clauſu- 247
la (*dummodo patronorum ad id accedat aſſensus*,) quia iſta verba includunt formam, & conditionem, quæ non impletur per conſenſum tacitum, qui dicitur Fretus *libro cum quod. ff. ſi certum petat.* & quia in materia odioſa, vt ſunt reſcripta ad Beneficia, verba intelliguntur proprie *capitulo quamuis primo de præbend. in* 6. & ita fuit reſolutum in vna Piſana de anno 1556. vt per Gambarum *deciſ. quinquageſimaseptima in manuscript. & d. lib.* 3. *de officio legati ex n.* 337. Mandoſ. *ſup. verſic. præmiſſis conferunt*, & Flam Pariſ. *ſup. num.* 59.

Secundo procedit etiam in prouiſione facta à legato, † ſeu Nuntio ſpreto patrono laico, vt dictum eſt 248
ſup. *c.* 3. *num.* 65 & 244.

Tertio procedit † in omni caſu, in quo fieret deuolutio ad Epiſcopum, puta ſi patronus præſentauerit indignum, vt etiam hoc caſu firmetur collatio facta per Epiſcopum, ſine patrono cum militet eadem ratio. Ita Lambert. *d. num.* 27. & idem tenet Rebuffus *d. quæſt.* 17. *de nominatio. num.* 31. alias 11. ibi, *vel inhabilem præſentauerit*, ſed hoc videtur procedere attenta ſecunda ratione ſupra adducta, quam ibi adducit Lambert. attenta vero noſtra ratione, non † videtur 250
vera iſta declaratio, quia per præſentationem factam de inhabili, ſeu indigno, declaratur voluntas patroni volentis valere collationem eo ſpreto factam, nam per actum nullum declaratur voluntas *l. fin. ff. de rebus eorum.* Puteus. *deciſ.* 92. *nume.* 2. & 267. *libro* 2. Mohedan. *deciſ.* 28. *num.* 2. *de renuntiatione & deciſ.* 2. *in fin. de offic. deleg.* & in terminis Rebuffus *d. conſ.* 81.

Et ſufficit ſola contradictio patroni, † facta infra 251
tempus datum ad præſentandum, vt collatio facta eo ſpreto ſit irrita, etiamſi non præſentauerit aliquem, & ſic pro illa vice ius præſentandi amiſerit, & facta ſit deuolutio. & ita videntur velle Felinus *d. nu.* 10. *verſic. Tertio aduerte*, Caputaquen. Mohedanus, Mandoſius, & alij ſupracitati, *num.* 242. loquuntur enim alternatiue de contradictione, aut præſentatione.

Quarto procedit, quando collatio † facta eſt iure 252
ordinario, & originali, ſecus ſi iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo in veritate deuolutio nondum erat facta per reg. *c. ex par. de conceſſione præbendæ & cap. cum ſuper, de offic. deleg.* Rota *d. deciſ.* 10. & *ibi additio*, Abb. *d. q.* 5. *num.* 7. Felin. *d. num.* 10. Selua *d. q.* 9. *n.* 3. *verſ.* 9. Probus *d. num.* 22. Lambert. *dict. num.* 21. & 26. P. Pechius, Hieron. Gabr. & Zerola *ſup.* & ſic poſt deuolutionem, opus eſt noua collatione, circa quod vide dicta infra 10. *parte capitulo* 3. *numero* 31. & 32.

Quinto procedit † ſecundum Hier. Gabr. *ſupra*, 253
ſi Ordinarius ſciens Beneficium eſſe iuris patronatus

tus confert, non autem quando prætendit esse liberum, & hoc tantum vere confert, tunc enim, nullo modo potest ratificari à patrono collatio Ordinarij quia cessat ratio *d.decis.*10. sed debet iterum conferre Rota *ibi circa fin.*

Sed ista declaratio †nimis restringit d.conclusionem communem, nec videtur vera attenta nostra ratione, de qua supra. 25

SEXTA PARS, DE EXECVTORIBVS LITERARVM ET GRATIARVM BENEFICIALIVM.

CAP. I.

De Executoribus mandatorum de prouidendo.

SVMMARIA.

*Literarum, & gratiarum Beneficialium executores, alij sunt mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, alij literarum, & gratiarum de Beneficiis vacantibus, num.*1.

*De mandatis Apostolicis de prouidendo, qui late scripserunt, n.*2. *& de executoribus eorum qui agunt, numer.*3.

*De executoribus mandatorum de prouidendo non est opus tractare, nec de ipsius mandatis, quia iam non sunt in vsu, ex decreto Concilij, n.*4.

*Ex quo directo non potest eligi Canonicus supra numerum, ad futuram præbendam ex Congregatione Concilij n.*5. *Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt Canonici Titulares id non est sublatum, n.*6. *vbi adducitur declaratio S. Congregationis, de qua n. seq. vbi quod d. decretum non derogat consuetudini maxime immemoriali, & confirmatæ à Papa.*

1 Literarum & gratiarum † beneficialium executores, alij sunt executores mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, & expectatiuarum, alij sunt executores literarum, & gratiarum, †
2 de Beneficiis vacantibus, & de mandatis Apostolicis de prouidendo, late scripserunt Staphileus *de literis gratiæ, titul. de formis mandatorum de prouidendo*, Ludouic. Gomez Sarnen. Episcopus *in tractat. de mandatis de prouidendo, & de expectatiuis*, Probus & Leo binus Dallerius *tractatu de mandatis Apostolicis*, Pacus *tractat. de mandatis de prouidendo*, Rebuffus *in praxi, titulo de mandatis Apostolicis, & titulo de clausulis mandat.* & latissime *in repetit. capitulo nulla, secundi de concessione præbendæ, tertio notab.* Corras. *de Benefic.* 4. *par. cap.* 5. Ioan. Nicol. Cimonteus *in enchiridio beneficiorum, titul.* 4. *de gratijs expectatiuis*, Duarenus *de Benefic. libro* 5. *cap.* 8. Marc. Anton. Cuchus *in institution. Canonicis maioribus, libro* 1. *tit.* 7. *de mandatis Apostolicis*. Et de executoribus dictorum mandatorum † & expectatiuarum a- 3
gunt Staphileus *dict. titul. de formis mandatorum*, de prouidendo, septima & octaua forma, Gomez ius *dict. tract. de mandatis de prouidendo, ex numero* 21. Rebuffus *in concordatis, titul. de mandatis Apostolicis. §.*1. *verbo in forma mãdati, & titul. de forma literarum executor.* Corras. 2. *part. cap.* 9. Cuchus ex *n.* 32. & alij *supra.*

De quibus executoribus † non est opus tra- 4
ctare, nec de mandatis de prouidendo, quia iam non sunt in vsu ex decreto Concilij Trident *sessione.*24. *de reformat. cap.*19. vbi decernit S. Synodus mandata de prouidendo, & expectatiuas, & alias quascumq; gratias ad vacatura nemini amplius concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere, &c.

Et quo decreto censuit S. Congreg. † *Non posse e-* 5
ligi Canonicum supra numerum ad futuram præbendam, & post hæc tradit Goncalez ad *reg. de mensibus. §.*1. *proœm. num.* 64. & 65. Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt instituti Canonici sine præbenda iam expectantes, qui dicuntur Titulares, id non est sublatum ex d. decreto, nam tunc non eliguntur supra numerum, vt apparet ex sequenti declaratione S. Cong. Concilij. *At in Ecclesia Salamantina in qua extant* 24. *Canonici, quorum duo postremi præbendam expectant consuetudo immemorialis hactenus obseruata, & à Pio IV. Motu proprio cõfirmata, & ex certa scientia, qua antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo, præcedente licentia Episcopi, duo, vel tres, expectantes locum vltimi Canonici, siue præbendæ vacaturum, ad quem iuxta gradum expectantis denuo à Capitulo eligitur vnus & admittitur præcedente approbatione, & confirmatione ordinary, censeatur sublata ex decreto Concilij*, cap.19. sess. 24. de reformatione. *Congreg. respondit hanc consuetudinem non comprehendi hoc decreto Concilij.*

Quamuis quod † attinet ad istam consuetudinem 7
eligendi ante vacationem expectantes locum vltimi Canonici vacaturum, non videatur comprehendi isto decreto, ex eo quod non derogat consuetudini, maxime cum sit immemorialis, & confirmata à Papa ex certa scientia, iuxta supra dicta 3. *p. c.* 2. *d. dubio.* 6. & 8. *a n.* 189. & 213.

CAP. II.

De Executoribus literarum & gratiarum de beneficiis vacantibus.

SVMMARIA.

EXecutores, qui hodie dantur pro executione literarum Apostolicarum, super Beneficiis vacantibus, alij dantur pro executione literarum in forma gratiosa, quæ habent cordas serieas, &c. n. 1.

Isti executores qui solent esse Canonici, aut aliàs in Dignitate constituti, quos pars petit, dantur Bulla separata, quæ habet cordas canapi, nisi fiat expeditio per Cameram, n. 2. & 3.

Alij executores dantur pro executione literarum in forma dignum, num. 4. & tunc expediuntur duæ Bullæ cum cordis canapi, numero quinto, vbi refertur earum tenor.

Circa quæ examinanda sunt aliqua dubia, numero sexto.

An requiratur receptio, & præsentatio literarum, vt executor possit procedere? à num. 7. resoluitur affirmatiue; nam licet iurisdictionem acquirat à tempore datæ, illam tamen antea exercere non potest, nec sufficit ostendere executori Bullam existentem in plumbo, num. 10.

Translatio pensionis non valet, nisi literæ facultatis fuerint exhibitæ coram iudice, n. 11. Aut saltim processus fulminatus, in quo literæ sunt insertæ, seu sumptum in forma vidimus, dummodo postea constet de originalib. &c. n. 12. vel supplicatio signata, quando adest clausula, etiam literis non expeditis, &c. numer. 13. aliàs non valet litteris non expeditis, contra Gambar. numero 14.

Milites S. Petri, & alij, habentes priuilegium transferendi pensiones coram Notario, & testibus, possunt illas transferre, etiam nõ ostensis priuilegiis, nec literis reseruationis pensionis, n. 15.

Ad exercitium iurisdictionis requiritur præsentatio literarum originalium, vel aliàs authenticarum, nec sufficit transsumptum factum à Notario, seu copia à notario subscripta, n. 16. & seqq. vbi ponuntur decisio, & resolutio Rotæ.

An Episcopus possit exequi, seu expedire, literas in forma dignum, directas Vicario, seu officiali? Et sic an prouisio vigore illarum facta ab Episcopo sit valida? à numero 19. Resoluitur negatiue, & collationem tunc factam ab Episcopo non præbere titulum coloratum.

E conuerso non potest Vicarius se intromittere in causa, seu iurisdictione Episcopo delegata, n. 22. nisi Episcopus cum sibi fuerit delegata, eam Vicario subdelegauerit, non prius, nam causas delegandas non potest committere, n. 23.

Episcopus tamen recte potest suo Vicario dare facultatẽ conferendi Beneficia, etiam vigore alternatiuæ, nondum competentis, numero 24. Imo Vicarius habens potestatem conferendi, potest conferre vigore alternatiuæ, non concessæ tempore commissionis, licet de ea nulla fiat mentio in commissione, numero vigesimoquinto.

Respond. cap. eam te, de rescript. ex quo iuxta communem intellectum, vbi scribitur Capitulo, seu alijs, vt gerenti vices Episcopi, vt præbendam alicui conferat, literæ, & præceptum transierint ad Episcopum. Quod id procedit, quando scribitur vices gerenti Episcopi, non vt executori, sed vt tali vices gerenti, &c. numer. 26. & 27.

An commissio facta Vicario transeat ad successorem in Vicariatu? à numer. 28. resoluitur contra communem transire, sicut commissio facta sub nomine Dignitatis transit ad successorem, etiam per viam commendæ, nisi sit facta cum qualitate, ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non ad Dignitatem. & idem est in delegatione facta Canonico talis tituli.

De materia c. quoniam Abbas, de offic. delegati, remissiue n. 38. & 39.

An Vicarius Capituli sede vacante possit exequi, & expedire literas in forma dignum, & dispensationes directas officiali, seu Vicario simpliciter? verbi gratia Abulen. nam commissa Episcopo, vel eius Vicario, certum est non posse, à n. 40. resoluitur negatiue attento stilo Curiæ, & cancellariæ, cum Rota cuius decisiones ponuntur, nõ iuuare obseruãtiam & consuetudinem contrariam aliquorum Episcopatuum, nec intrares legem Barbarius, nec regulam de triennali, &c. & an prouisio à Vicario Capitul. possit fieri de nouo collatio, à n. 55.

An vbi ordinarius, cui sunt directæ literæ principales, in forma dignum, infra 30. dies non confert beneficium impetranti, sub prætextu quod non est idoneus, vel quod literæ sunt surreptitiæ, &c. & ita declarat, possit recurri ad 2 executorem vigore Bullæ executoriæ? à numero 59. resoluitur negatiue cum Rota, & respondetur rationibus in contrarium, & prouisum tunc à 2. executore, non iuuare regulam de triennali; nec obseruantiam, & consuetudinem contrariam, &c.

Si officialis, cui primæ literæ sunt directæ, non posset illas exequi, quia erat mortuus Episcopus, vel quia erat intrusus, seu conditor, vel ex alio impedimento. Secundus executor non posset procedere à numero 69.

Stante quod in supradicto casu non potest recurri à secundum executorem, ad quem sit appellandum, seu recurrendum, à num. 72. resoluitur, videri appellandum ad Papam, & non ad Metropolitanum, nisi à reiect. & reprobat. in parochialibus à qua datur appellatio in examine in forma dignũ, licet non in concursu, & tunc Metropolitanum debere reiectum examinare cũ suis examinatoribus synodalibus, seu cum aliis tribus à se electis, &c.

An interposita dicta appellatione possit recurri ad nuntium? à num. 80. resoluitur negatiue, nam excipiuntur causæ Beneficiales in sua facultate hic posita, & sic non potest in eis se intromittere, & fuit nulla declarata sententia lata vigore breuis nuntij, vt in deci. Rotæ posita, posse vero ad nuntium appellari non stante d. exceptione &c. & quando dicatur causa Beneficialis declaratur, n. 82. & 85.

An ordinarius, primus executor, possit executioni mandare literas in forma dignum, & conferre lapso termino 30. dierum, & moram purgare, re integra, &c. à nu. 88. resoluitur affir.

An si data in veritate negligentia primi executoris, secundus cui de ea non constat procedat, valeat eius executio, & processus à n. 91. resoluitur negatiue: nam hic non agitur de consolidãda iurisdictione, seu accrescendo exercitio, sed de danda iurisdictione, &c. non tamen requiritur, quod secundus requirat primum & ei terminum assignet, &c. sed sufficiet quod ex actis constet, &c.

Exe-

1 EXecutores autem † qui hodie dantur pro executione literarum Apostolicarum super Beneficiis vacantibus, † alij dantur pro executione literarum in forma gratiosa, id est, quando collatio fit à Papa, & non committitur alteri facienda ad inducendum, seu immittendum prouisum in possessionem Beneficij, &c. quæ literæ in forma gratiosa, expeditæ habent cordas sericas rubri croceique coloris; & isti executores, qui solent esse canonici, aut alias in dignitate Ecclesiastica constituti, quos pars petit seu nominat, dantur alia Bulla separata, & distincta sub eadem data, quæ dicitur executoria, & habet cordas canapi, nisi fiat expeditio per cameram, nam † tunc possunt poni gratiosa, & executoria simul in vna Bulla, vt ait, Hieronym. Paulus *in practica Cancellar. in notabilibus super beneficiis reseruatis versic. nota quod in literis*. Rebuffus *in praxi in forma, & declaratione nouæ prouisionis in* 4. Bullæ p. vt in literis quas ponit Flam. Parisius *de resign. Benef. libro* 8. *q.* 7. *sub n.* 109. quæ sunt per cameram expeditæ, non per cancellariam, & ita quotidie videmus, & tradit Mand. ad Lapum *alleg.* 127. *lit. D.* vbi ponit formam.

2 3

Alij executores dantur pro executione † literarum in forma dignum, id est, quando collatio, seu prouisio, non fit à Papa, sed remittitur facienda præuio examine (& sic literæ istæ dicuntur etiam mandatum prouisionis, seu de prouidendo) quia prouisus non fuit Romæ examinatus, nec fuit missa approbatio ordinarij, quo casu ponitur in calce supplicationis, *& quo ad prouisionem committatur in forma dignum nouissima*. Ex tunc expediuntur duæ Bullæ, & ambæ eum cordis canapi, quarum formulam ponit Paris. 5. *in sua constitutione* 162. in Bullario, & ponitur à Flam. Paris. *dict. quæst.* 7 *sub num.* 187. iuxta quam in Bulla, seu literis principalibus, quæ diriguntur ad ordinarium, & regulariter ad vicarium seu officialem dicendo verbi gratia *officiali Abulens. &c.* & committitur & mandatur eidem, vt si N. idoneum esse repererit Beneficium eidem infra 30. dies postquam

4 5

literæ † sibi præsentatæ fuerint authoritate Apostolica conferat, & assignet, &c. in altera vero bulla, quæ dicitur executoria, committitur & mandatur vni ex propinquioribus Episcopis siue eorum Vicario, seu Officiali, & regulariter Officiali vnius ex propinquioribus Episcopatibus, quem pars eligit, vt si ordinarius infra prædictos 30. dies beneficium non contulerit illis elapsis si prædictum N. idoneum esse repererit, &c. prædictum Beneficium eidem conferat, & assignet, &c. vt latius habetur †

6 in dicta constitutione, circa quæ opere pretium erit examinare aliqua dubia, quæ in praxi frequenter concurrunt.

Primo dubitatur, an requiratur receptio, † &

7 præsentatio literarum, vt executor possit procedere? &c. & respondetur affirmatiue, nam licet iurisdictionem acquirat à tempore datæ, †

8 illam tamen exercere non potest ante præsentationem, & receptionem literarum *ca. super eod.* 2. *de appellatio. ad fi.* Ioannes Andreas *in cap. eam te, de rescript. in fi.* Corras. 4. *part. c.* 1. *nu.* 22. late Ant. Gabr *de executione rei iudicatæ concluf.* 3. Molina *de iustitia* 3. *tom. disput.* 599. *num.* 2. † & dictum est supra *part. præceden. cap.* 1. *nu.*

9 349. vbi vide, & limitationem adductam per Puteū *decis.* 275. *lib.* 3. Rotam *decisione* 230. *lib.* 2. *part. tertia diuersorum*, de qua per Mandos. *regula* 27. *cancellariæ q.* 17.

10 Vnde inquit Staphileus *de literis gratiæ* † *titul. quibus modis expirent literæ ad Beneficia num.* 7. quod non sufficit ostendere executori bullam, existentem in plumbo, licet illaiam sit plumbata; ex quo requiritur receptio literarum, quamuis in tribunali auditoris cameræ, vt intelligi, hoc non bene seruetur.

Vnde etiam infertur translationem pensionis non valere; † nisi literæ facultatis fuerint exhibitæ 11 coram iudice, seu executore, Crescen. *decis. vlti. de conces. præbend.* alias 197. Mohed. *decis.* 28. *de renuntiation.* alias 189. Mandos. *de signatura gratiæ tit. de translatio. pensionum vers. nonnunquam*. Massa ad formiculam cameralis obligationis, *de processu in princ. num.* 5. Ferretus *consilio* 85. Flamin. Paris. *de resignat. Benef. libro* 6. *quæstione* 4. *numero* 37. & Sallust. Tiberius *in pract. auditoris cameræ libro* 3. *cap.* 6 nouæ additio, & Rota in vna Toletana pensionis de anno 1547. coram Cota 1. *part. diuersorum dec.* 69. & 25 aut saltem processus fulminatus, in quo ipsę literæ sunt insertæ, † seu sumptum in forma vidimus, dummodo 12 postea constet de originalibus, quando pars opponat, Achilles *decis.* 53. & 419. Puteus *decis.* 246. *libro* 3. Cresc. 2. *de officio delegati, & prima de probatio.* Mandos. supra *versiculo quæro clausula.* † & Flaminius *nu-* 13 *mero trigesimo octauo*, vel supplicatio signata, quando adest clausula, *etiam literis non expeditis*, vel quod *sola signatura sufficiat*, vt in pensionibus pro Palatinis. Mandosus *dict. versic. nunquam*, & Flamin. *numer.* 36.

Quamuis Gambarus *de officio legati* † *libro* 6. *quæ-* 14 *stion.* 31. *ex numer.* 638. dicat valere translationem factam literis non expeditis, postquam literæ reperiebantur expeditæ de præsenti, & ita maiorem partem Rotæ obtinuisse.

Milites vero S. Petri, & alij habentes † facultatem vigore suorum priuilegiorum transferendi pē- 15 siones coram notario, & testibus, possunt illas trāsferre, etiam non ostensis priuilegiis, Puteus *decis.* 344. *lib.* 2. & *decis.* 1320. *lib.* 3 *part.* 3. *diuersorum*, Mandos. *supra vers. milites S. Petri*, & Flam. *d. quæst.* 4. *nu.* 40. & 41. Nec etiam erit illis necessarium ostendere literas reseruationis pensionis, cum translatio nō fiat illarum vigore, sed suorum priuilegiorum, & de translatione pensionum vide dicta supra. 1. *q. c.* 5. *illat.* 11. *à num.* 239.

Et aduerte quòd ad exercitium iurisdictionis † 16 requiritur præsentatio literarum originalium, vel alias authenticarum Abb. *num.* 6. & Felin. 8. & 9. *in cap. cum iure peritus, de offic. deleg.* Lud. Gomezius *in capitul. statutum, numero* 60. *de rescriptis in sexto*, nec sufficit transumptum factum à notario, seu subscripta.

Et fuit resolutum per Rotam in vna Trident. † 17 Beneficij del Rosal 12. Decembris 1594. coram D. Penna vt in sequenti decisio. quæ est notanda. *Apartius de Setien. ad fundandam litem narratam in gratia sine viri, quam impetrauerat à fœlic. recorda. Sixto Papa V. de hoc Beneficio vtebatur decreto quodam citationis, Ordinary Trident. cui literæ gratiæ si neutri directæ fuerant, quod cum ad effectum excludendi litem necessario, verisimdam ad sustentandam gratiam si neutri nullum prorsus, & inualidum fuisse prætenderet Alphonsus de Samaniego, vtraque parte superdubio dando informante dubitaui, an coram ordinario Trident. fuissent præsentatæ literæ originales, vel alias, ita authenticæ, vt decretum citationis illarum vigore factum foret legitimum, & validum, ad dictum effectum litis introducēdæ? Et domini vtraq; parte*

informante censuerunt, non constare coram ordinario fuisse præsentatas literas originales vel alias authentic. & propterea decretum citationis illarum vigore factum fuisse nullum, quia Gregorius quidam qui die 27. Iunij anni 1587. nomine Aparitij comparuerat coram ordinario ad notificand. ei gratiam Aparitij, & petend. executionem eiusdem gratiæ, solum exhibuit quandam copiam prædictæ prouisionis subscriptam per quendã Balthasarem Rodriguez, assertum notarium, qui asserebat prædictas literas Apostolicas sua propria manu fideliter ex propriis originalibus transumpsisse, & rogatum subscripsisse, hinc enim constabat coram ordinario non fuisse productas literas originales, ideoque iudicem nulliter citationem decreuisse, cum non aliter habuisset iurisdictionem, vel eius exercitium, nisi originali, vel authentico rescripto sibi solemniter præsentato. Rota decis. 20. de conces. præbend. in nouis, & decis. 4. de officio deleg. in antiquis. *Ægidius* decis. 110. versic. circa tertium dubium. *Felin.* in c. eam te num. 21. de rescr. & in cap. sciscitatus, num. 12. & 13. eod. tit. *Cassad.* decis. 8. num. 10. & seq. de restit. spolia. & decis. 23. super regulis. *Crescen.* decis 5. num. 4 de fide instrument. *idem* decis. 13. de concess præbend. *Achilles* decis. 2. de offic. deleg. *Roma.* cons. 353. num. 8. *& ratio est, quia executor certus esse debet de sua iurisdictione per exemplar, & non per exemplum minus solemniter præsentatum, maxime cum rescripti præsentatio sit de processu, & illius potissimum fundamentum, ideoque fieri debet solemniter per manum publici notarij, & cum appositione testium cum iudici non credatur, Specul.* de rescripti præsentatione num. 3. 4. & 5. *Eo vero magis defectus apparebat notus, quia neque constabat, quod in actis iudicis commissarij fuissent exhibitæ Bullæ originales, cum in citatione per eum decreta, solum reperiretur inserta copia prædictarum Bullarum: nam idem ille Balthasar Rodriguez, assertus notarius, asserebat se fideliter transumpsisse illud transumptum, ex alio transumpto processus originalis, quod euidenter quoque demonstrat differentiam inter copiam exhibitam, & copiam copiæ insertam, in dict. citatione, quia in copia exhibita deerant subscriptiones expeditorum Cancellariæ, quod plane ostendit illud non fuisse originale, nec copiam originali cõformem, in copia vero copiæ insertam citationem, subscriptione sepe dictorum legebantur. Quia iste defectus tollebatur ex assertione iudicis dicentis in principio decreti citationis se fuisse electum iudicem vigore vnius Bullæ Apostolicæ Sixti Papæ V. scriptæ in pergameno, & lingua Latina cum quodam sigillo plumbeo pendente ex filis sericis rubri croceique coloris, quia ex his non inferebatur ad realem productionem dictarum literarum coram illo, cum potius viderentur verba notarij in similibus citationis decretis de stylo apponi solita, quod colligebatur præterea ex illis verbis in citatione sequentibus, cuius quidem Bullæ tenor est qui sequitur, & tamen non sequebatur ibi, nisi tenor alterius copiæ, vt supra fuit ostensum, pro quo faciebat consuetudo vltra montes ingens, per quam vt ait Crescen.* decis. 87. *incipien.* executor gratiæ, *extra Italiam omnes literas de Curia Romana venientes, homines vocant literas Apostolicas. Sed neque authenticam literarũ copiam fuisse prædictam coram ordinario, ostendebant plures defectus solemnitatum requisitarum in transumptando. Rursus non constabat prædictum Balthasarem Rodriguez qui transumptum fecerat, fuisse notarium, neque erat verum illud fideliter transumpsisse, cum inter copiam exhibitam, & copiam copiæ in citatione insertam essent varietates & differentiæ supra relatæ, vnde nulla eis poterat adhiberi fides. Neque prædictis obstabat Rota* decis. 4. de concess. præbend. in antiq. *quod etiam sine copiæ præsentatione valet processus, quomodo postea quandocumque literæ producantur, & de illis constet, quia respondebant domini, illam decisionem fuisse reprobatam, Felin.* in cap. sciscitatas num. 13. de rescrip. *Crescen.* decisio. 198. *incipien.* pensionis translatio. *Roman.* cons. 353. num. 6. *Rursus non obstabat* decis. *Achillis* 2. de offic. deleg. *vbi Rota tenuit valere translationem pensionis factam coram executore vigore processus fulminati, in quo erant inserta literæ Apostolicæ: quia respondebatur, 1. insertum literarum in processu fulminato maiorem habere vim, quam transumptum factum à notario, cum in processu fulminato iudex attestetur se vidisse literas originales easque inseruisse & sigillum suum apposuisse, vt declarat Puteus* decis. 246. num. 5. lib. 3. *Concurrebant præterea in illo casu multa adminicula, quibus suadebatur credendum fuisse inserto Chisanen.* decis. 71. *postremo cum fuisset processum extraiudicialiter, sine partis citatione, licebat peragere actum translationis pensionis, Achilles* decis. 2. *Puteus* d. decis. 246. num. 3. vers. non obstat lib. 3. *in casu autẽ proposito iudex executor nõ poterat exercere actum sine legitima citatione, præterea neque decretum citationis poterat sustineri vigore ordinariæ iurisdictionis, quia cũ processerit tanquã delegatus ad iurisdictionem delegatam se restrinxit, fecit enim actum tanquam iudex Apostolicus vigore literarum, & ideo nulliter processit ex prædictis Hostien. Imola, Abb. & alij* in c. cum ex officij. *vbi Fel.* num. 25. vers. 4 conclusio, de præscriptione. *nã qui potest procedere ex potestate valida & procedit ex potestate inualida ad quã se coarctauit, nulliter procedit, Puteus* decisione 583. n. 3. l. 2. *Roman.* consil. 343. num. 5. *postremo non obstat doctrina Specul.* in Rubrica de rescripti præsentatione lib. 2. & titul. de instrumento edit. § nunc dicamus, n. 11. *tradentis modum procedendi in similibus actibus, vt scilicet literæ originales transumptentur ex quo non possunt in actis relinqui, & transumptum paratur in actis, ex quo fiat illud transumptum in decretum citationis inferendum: quæ omnia licet obseruasse iudex videbatur. Quia fuit responsum veram esse doctrinam Specul. eum tamen non excludere solemnitates requisitas in trãsumptando, neque veram & realem productionem literarum originalium. Quæ proposito casu non fuisse seruata satis liquebat ex supradictis.*

Et in eadem Triden. 10. Maij 1595. † coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. fuit resolutum, *standum esse in decisis rationibus adductis* in d. decis. *constat enim quod iudex non fuit certus de sua iurisdictione, cum non fuisset præsentatum originale, quod ex inspectione actorum bene probatur, ad tradita per Alex.* cõs. 55. nu. 12. l. 5. *Aym.* 107. n. 19. *nam præsentatio rescripti debebat fieri solemniter, per manum publici notarij, & cum appositione testium Specul.* de rescrip. præsentatione, in princ. *& quando hoc deficit iudex non potest dici certus de sua iurisdictione, nec obstare quod præsumitur originale præsentatum, & iudicem certum de sua iurisdictione per inspectionem originalis, eo ipso quod pars Alphonsi comparuit nil opponens de defectu iurisdictionis, & quod originale non fuisset præsentatum, quo casu in tract. doctrina tradita per Ehrichũ* n. 4. *Abb. Fel. & Bellam.* n. 10. in cap. cum iure, de offic. deleg. *dicentes quod si pars compareat, ante sententiã nõ opponat de defectu iurisdictionis, eo quod originale non fuisset præsentatum, si velit opponere post sententiam, non potest. Nam domini duos terminos considerabant, alterũ quod productio iurium sit de actis, alterum quod sint de actis instrumenta quæ producuntur: quod ad primum dicendum* 18

dum est, fieri de actis statim quod est facta productio, parte citata, & si non possit dici de actis instrumentum, vt per Mohed. dec. 1. de procurator. *quoad secundum iura sunt de actis si registrentur solemniter in illis, vt per Bellam.* supra numero septimo, *& inde iurisdictio iudicis consideranda est respectu iudicis, & respectu partis: respectu iudicis, productio iurisdictionis debet esse de actis, & fieri per manum notarij publici, cum oppositione testium, ad tradita per specul.* supra *& respectu partis, si opponat debet instrumentum verificari, & registrari, vt tradit Bellam.* d. numero octauo, *licet vero non constat de productione & actu productionis sed de comparitione quadam coram dicto iudice, & de actu extraiudiciali iudicis sine testibus, cui asserenti se fuisse deputatum vigore Bullæ delegationis, non est standum, nisi prius constet de delegatione, qua delegato non competit iurisdictio cum effectu nisi post præsentationem literarum,* cap. super eo, de appellatio. *& inde tollitur obiectum, quod cum pars fuerit citata ad dicendum contra & comparuerit, & nil opposuerit, iudex potest procedere, cum enim iudex ante dictam præsentationem literarum non habuerit iurisdictionem, consensu partium non potest validare processum.* l. priuatorum. C. de iurisdictione omnium iudicum cum vulg. *tenet in expresso Francus* in dicto capite super eo columna sexta, *& ibi Decius* numero vigesimo octauo *& agitur de conferendo iurisdictionem, quam priuati dare non possunt. Felin.* cap. cæterum numero 21. de rescript. *& restatur communem Gabr.* de executione rei iudicatæ conclusione 3. numero 3. *cum ergo dicto iudici fuerit præsentatum transumptum ex alio transumpto processus originalis, domini resoluerunt standum esse in decisis, cum ille non potuerit de sua iurisdictione constare ex supradictis.*

19 Secundo dubitatur † an Episcopus possit exequi seu expedire prædictas literas, in forma dignum, directa Vicario, seu Officiali, & sic an prouisio vigore illarum facta ab Episcopo sit valida?

20 In quo respondendum videtur negatiue, †nam delegatio, seu commissio facta Vicario, seu Officiali Episcopo, non censetur ab Episcopo, nec de iurisdictione delegata Vicario Episcopus se potest intromittere, Cardin. *q.* 9. Bonifacius *numero decimotertio in clem. & si principales, de rescrip.* Decius *in c. qui Ab. de offic deleg. numero sexagesimosecundo* Ripa *in capite eam te, numero quadragesimosexto de rescrip.* Pauinus *de officio. & potesta. cap. sede vacan. 2. p. q. decima num. decimoquarto* Bertach. *de Episcopo 7. p. 4. lib. q* 4. Rebuffus *in praxi in forma Vicar. num. centesimo sexagesimo primo & in concordat. tit. de forma literarum executor. verb. recusauerint.* late Sbrotius *de vicario Episcopi lib. 2. quæst. 136. & libro 3. q.* 51. qui plures refert, Zerola *in praxi Episcopali. 1. p. verb. Vicarius dubio* 5. *& 2. p. eodem verbo. §. primo* Martinus Antonius Genuen. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ capite octuagesimotertio sub numero vndecimo* & Zechus *de republica Eccles. cap. vigesimo tertio de Vicario Episcopi. §. 2. numero* 4. *vers.* 9. Thom. Sanchez *de matrim. l.* 8. *disput. vigesima septima numero trigesimo* & in ter-
21 minis de collatione, Nau. *cons.* 5. *de offi. deleg.* †qui tamen male ait, collationem tunc factam ab Episcopo præbere titulum coloratum. & habere locum reg. de triennali, quod non videtur verum, cum commissio. vigore cuius est facta de eo non cantet, &c.

22 Sicut è conuerso non potest Vicarius se† intromittere in causa, seu iurisdictione Episcopo delegata, Decius supra *à num.* 78. Felinus *in d. c. eam te num. decimoseptimo*, Rebuff. *in locis proxime citatis, & in reg. decimatertia Cancellariæ verb. aut Vicarios perpetuos*, Nauar. *d. cons.* 5. *num.* 1. *& cons.* 4. *præcedenti nu.* 4. Achilles *in capit. prætorum cap.* 4. *verb. iustitia, num.* 5. Cuchus *in institut. maior. lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 116. & late Sbrotius *d. lib.* 2. *q.* 135 & Zerola, & Zechus *supra*, nisi Episcopus, cum sibi fuerit delegata, † eam Vicario 23
subdelegauerit, non prius, nam causas, sibi delegandas à Papa, & commissiones futuras non potest committere, iurisdictio enim nondum competens, nec actu, nec habitu, committi non potest Rota *dec.* 2. *de offic. deleg.* alias 157. *&* 9. *de offic. Vicarij alias octingentesimo quadragesimo septimo in antiq. &* 3. *de officio Vicarij in antiquor. &* 6. *de offic. deleg.* alias 242. *in nouis*, Felin. *in d. c. eam te nu.* 17. *& in c. pastoralis. §.* 5. *nu.* 1. *de rescrip.* Pauin. *d. q.* 10. *parte* 2. *n.* 33 Rebuffus *in d. forma Vicariatus à numero centesimo nonagesimo nono & in aliis locis citatis* Cuchus *d. tit.* 8. *num.* 111. *&* 115. Sbrotius *l.* 2. *quæst.* 34. *num.* 6. *& q.* 39. *num.* 4. *&* 5. *& quæst.* 45. *&* 133.

Quamuis Episcopus recte possit suo† Vicario da- 24
re facultatem conferendi Beneficia, etiam vigore alternatiuæ nondum competentis, sed expediendæ, seu concedendæ, quia per alternatiuam, non datur Episcopo priuilegium, seu noua potestas conferendi, sed solum remouentur impedimenta, vt dictum est *præcedenti parte capit. primo numero vigesimo secundo.*

Imo Vicarius habens potestatem conferendi, † 25
potest conferre vigore alternatiuæ, quæ non erat expedita, seu concessa, tempore suæ commissionis, licet de alternatiua nulla fiat mentio in commissione, Puteus *dec.* 488. *lib.* 2. Thanis *decis.* 23. Sbrotius *lib.* 2. *q.* 86. & posthæc late tradit Gonçalez *glossa* 42. *à numero* 6.

Nec obstat tex. *in c. eam te, de rescrip.* †ex quo iux- 26
ta communem intellectum Inn. *ibi* de quo Abb. *nu.* 14. Fel 16. & Ripa *à n.* 144. *ibid.* & Paui. 10. *q.* 1. *p. n.* 20. probatur, quod vbi scribitur capitulo, seu alij, vt gerenti vices Episcopi vt præbendam alicui conferat, literæ istæ & præceptum transeunt ad Episcopum, quia omisso quod ait Ripa† d. n. 46 quod aliud in Vi 27
cario aliud in vicegerente, quia vicegerens constituitur in defectum, vicarius vero non, respondetur quod illud procedit quando scribitur vicegerenti Episcopi, non vt executori, sed vt tali Vicesgerenti, vt conferant præbendam, seu Beneficium spectans ad collationem Episcopi tamquam gerens, etiam in hoc authoritate Papæ vices Episcopi, tunc enim Episcopus tenetur mandatum hoc, seu præceptum adimplere, quia in effectu fuit factum potestati suæ, & respectu illius, vt post Innoc. explicant Abb. & Fel. *sup.* quos sequitur Sbrotius *d. q.* 136. *nu.* 9. 10. *&* 11. esto propter præceptum talis collatio diceretur facta authoritate Apostolica, & non ordinaria ex glo. *in ca. cum in aliquibus, verb. concedimus de rescrip. in* 6. quâ ibi sequuntur Francus *n.* 7. & alij, & Fel. *d. c. eam te n.* 11. quamuis Decius *ibi n.* 35 teneat contradictum cõmunem intellectum, & quamuis Ripa *n.* 50. *& seqq.* putet mandatum esse ibi Capitulo, vt executori Apostolico in defectu Episcopi mortui quos Carpit. *additio* Decij *ibi litera, l,* in proposito autem scribitur Vicario Episcopi, vt executori, & non vt vicesgerenti Episcopi, & agitur de collatione beneficij affecti, seu reseruati. & sic spectantis ad prouisionem Papæ priuatiuè ad ordinarium.

Tertio dub. an commissio facta Vicario, † transeat ad successorem in Vicariatu, seu an Vicarius suc-

cessor possit exequi,& expedire dictas literas,& dispensationes directas Vicario tempore antecessoris.

29 Et videtur quod sic, † nam delegatio, seu commissio,facta sub nomine dignitatis transit ad successorem in dignitate,*cap.quin Abbas, de officio.delega.* & ibi Doct.etiasi successori dignitas sit data in commendam,† Decius *in d.c.quoniam Abb.n.*44.Probus ad Monach. *in c.nemo de elect.in 6.à n.* 23. Sarnen. *in reg.de triennali,q.*5. *vers. ex quibus omnibus infertur.* Rebuf.*de pacificis possessor.n.*53.alias 42.& Corras.*de Benef.*1.*p.ca.*6.*nu.*8 † nisi sit facta delegatio sub no-
31 mine dignitatis cum qualitate tamen,ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non ad dignitatem, vt in vna Capuana de anno 1552.coram D.Rossanen.in qua fuit resolutum, *quod commiss.facta Episcopo sub nomine dignitatis,cum qualitate tamen, ex qua videtur respectus ad personam habitus, & non ad dignitatem,vt quia committitur Episcopo Tridentino, Neapoli commoranti, durat in persona illius etiamsi transferatur ad aliam Ecclesiam,& non transit ad successorem in Ecclesia Tridentina, Abb.* in c.quin Abb. n.8.de offic deleg. *Monachus* in c.statutum de rescr. in 6.vt per Chisanen.*decisi.*36 Gudobonum.81.Cotam.69.& Oradinum.68.& tradit Mandosus *de commissione commiss.*28.*ad finem.*

Sed in proposito communis opinio,tam † legistarum,quam canonistarum,est q iod iurisdictio dele-
32 gata Vicario Episcopi,per eius obitum, vel remotionem ab officio expirat,& sic non trasit ad successore,quia dignitas Vicarij extinguitur per eius mortē,vel remotionē, & alius qui subrogatur de nouo creare dicitur, & sic non repetit dignitatem, quæ delegationem sustineat, vt in dignitatibus perpetuis, quam sententiam tenent Bart.*in l. more maiorum,in fi.* & ibi Ias.*n.*65.& alij *ff. de iurisdictione omnium iudic.* Ant.de Butrio *n.*25.Imola.19.Fel. 7. De-
33 cius 61 & Beroius 100.*in dict.c.quin Abbas.*& dicunt communem Decius,& Beroius *ibi*,Gigas *consil.* 48. Caual.*decis.*40.*nu.* 22.dicentes eam receptiorem & magis communem,& Cardin. Mantiça *de conecturis l.*8.*tit.*17.*n.*3. Quam etiam vti communem,& veriorem secuta est Rota vt per Achillem *decis.* 51. seu 3. *de officio vicarij*,& in vna Papien. bonorum. 3. Maij 1578.coram Illustrissimo Lancelloto,quæ habetur. 1. *p.diuersorum dec.*200.Flam.Paris.*de resign.Benef.l.* 7. *quæst.*24.*num.*78.sequitur etiam Pacianus *de prob. li.* 2.*c.*33.*n.*6.

Nihilominus tamen contraria sententia † est æ-
34 quior,& in praxi recepta,& tenenda, Abb.*in d. ca. quin Abbas.num.*10.*&* 11.& Cardin.*ibi,& in clem.*2. *de rescript.q.*5 vbi glossa *verb.principalis*,& Bonifacius *num.*51.Pauinus *d.qu.*10.2.*parte num.*13. Probus ad Monachum *in d.ca.nemo de elect.in* 6. Gambarus *de officio legati.li.*8.*num.*97.Capra *cons.*37.*nu.*32. Hieronymus Gabriel,qui plures refert *cons.*33.*l.*2.qui ait hoc non solum procedere,quando constat ex coniecturis Papam habuisse rationem tribunalis, sed etiā dubio, Cuchus *dict. tit.*8.*à num.*12. Anastasius Germonius *de indultis Cardin.§. Hieronymo nu.*57.Flam. Paris.*de resign.l.*1.*q.*11.*à n.*17.Mart.Ant.Genu.sup. *c.* 82.*n.*2.dicens, in Curia Neapolitana obseruari,& videtur tenere Marchesanus *de commissio.*2.*p.c.*6.*de cōmissio appellationis num.*38.& tenet Sbrotius *l.*2.*q.*67. quamuis *lib.*3.*q.*49 vbi hanc quæstionem ex professo tractat solum, eam sequatur, vbi ex coniecturis percipi possit Papam habuisse rationem tribunalis, & quod alias non recederet à supradicta magis communi,& Thomas Sanchez s. *num,decimo & trigesimo-primo.*

Ec hanc nostram sententiam alias † secuta est Ro- 35
ta,vt per Puteum *decisione* 487.*lib.*2.*&* de.*is.* 151.*libro* 2.*par.*3.*diuers.*& Chisanen.*decisione* 139. de qua supra *p.præceden.c.* 8.*n.*153 & in vna Syracusana illegitimitatis 10.Dec emb.1575.coram D.Cantucio,quę est 2. *p.diuers.decis.* 12.& per Ant. M. Papaz. *in additio.*ad Rotam *dec.*1.*n.*3.*&* decis.4.*in fin.de officio Vicarij, & decisione trigesima tertia de procurator. numero secundo in nouis.*

Et ad rationem contrariæ sententiæ † supra addu- 36
ctam responderi potest, tunc iurisdictionem delegatam Vicario esse in suspenso,donec alius subrogetur,vel sustineri à tribunali. Quamuis Cuchus *supra n.*14. dicat Vicariatus dignitatem perpetuam,& continuam esse.

Et idem ait Anast. † Germonius *supra n.*78.in de- 37
legatione facta canonico, dicendo canonico S. Margaritæ,vel alterius tituli cum in aliqua Ecclesia omnes canonici habent titulum,vt in Cathalonia quod transeat in successorem, & Thomas Sanchez supra *n.*12.quamuis contra teneant Felin. supra & Decius *num.*59.

Et circa † materiam *d.c.quin Abbas* vltra ordina- 38
rios ibi,& *in d.l.morte* videndus est Anast. Germonius *in d.§.Hieronymo,numero* 41. Thom.Sanchez *d. disput.*27.

Et an hodie dispositio illius tex. † procedat in iu- 39
dicibus in synodo deputatis, qui dicuntur iudices seculares, iuxta decretum Concilij *sessione* 25. *cap.* 10. *de reformat.* vide infra *parte nona capite secundo à num.*349.

Quarto dubitatur,an vicarius, † seu officialis ca- 40
pituli sede vacante,possit exequi, & expedire dictas literas in forma dignum,& dispensationes directas officiali seu vicario, simpliciter dicendo verbi gratia officiali Abulē.nam commissa Episcopo,† vel e- 41
ius vicario,certum est non posse expediri per vicarium capitu. sede vacan. cum non sit vicarius Episcopi,sed iurisdictionis Episcopalis,glos.*in d.clem.& si principalis verb. Episcopi*,& ibi Doct.Felin. *in d.c. eam te n.*17.Pauin.*d.q.*10.2.*p.n.*2.Lamber.*de iure pat.* 3 *p.*2.*l.q.*1.*ar.*7.*n.*3.Cuchus *d.tit.*8.*n.*39. Sbrotius *l.*1. *q.*16.Mar.Ant.Genuen.*c.*84.*n.*12.*quamuis Zechus d. c.*23.*de vicario Episcopi.§.*1.*n.*1.dicat dici vicarium Episcopi, etiam qui deputatur à Capitulo sede vacāte, & quamuis contrarium in prop.teneat Tho.Sanchez *d.disput.*27.*n.*33.

Et quidem in proposito † dubio videtur affirma- 42
tiue respondendum, nam vicario, seu officiali capituli sede vacante possunt de iure dirigi delegationes & præscripta Papæ non secus ac officiali Episcopi,cum sit vicarius seu officialis iurisdictionis Episcopalis,d.glos.*verb. Episcopi,d.clemen.& si principalis*,& ibi Imola *n.*20.Card.15.& Ab.sub n.1. Pauin. *d.q.*10.2.*p.n.*8.*&* 9.Hier.Paul.*in pract.Cancel.§.de iudicibus & eorum ordine vers.item nota.* Rebuff.*in praxi tit.de Vicariis Episcoporum nume. quarto.* Sbrotius *leg.secunda quæst.vigesimatertia numero* 3.& Flores *q.* 4.*numero* 11.& alij quamuis dubitet Bonifacius *in d. clemen.si principalis num*32.& ita in Hispania solent nuntij causas delegare officiali capituli sede vacāte. 43

Et licet Vicarius,seu Officialis, † verbi gratia Abulen. capituli sede vacante,non sit vere Vicarius, seu Officialis Episcopi, vt dictum est,tamen Vicarius,seu Officialis Abulen.capit.sede vacan.absolute vere,& simpliciter est Vicarius,seu Officialis Abulen.vt

len. vt patet, ergo, & si sic practicatum est in aliquibus Episcopatibus Hispaniæ sede Episcopali vacante, & ita praxim seruare ait Flores ibi, & tenet Thomas Sanchez supra n. 31.

44 His tamen non obstan. contrarium est † tenendum vt certum, attento stilo Curiæ, & Cancellariæ, quæ sede Episcopali vacante non dirigit huiusmodi literas in forma dignum, nec dispensationes, &c officiali capituli, qui non confidit de illo, sed Episcopo viciniori, seu eius officiali, de quo stilo testatur Hier. Paulus *de practica Cancellariæ in prin. vers. circa qualitatem personarum*, & est notissimus omnibus in Curia mediocriter versatis, & apparet ex literis, quę huc transmittuntur directe viciniori, in quibus dicitur, quod quia sedes Episcopatus partium vacat committitur illi, tanquam viciniori &c. & clarius ex literis mutationum iudicum, quæ occasione sedis vacantis 19. notatæ tempore prædictarum literarum directarum officiali illius Episcopatus simpliciter, vel superuenientis, ante illarum executionem, in quibus in substantia dicitur, quod quia prædictæ literæ directę fuerunt officiali, verbi gratia Abulen. & sedes dicti Episcopatus vacet, ideo vt dictæ literæ debitum consequantur effectum, committit viciniori illarum executionem, &c. & vide super hoc literas perinde valere datas anno 1600. cuidam prouiso à Vicario Capituli Abulen. sed vacante, de quodam Beneficio simplici, per resignationem in quibus dicitur, quod officialis procedat ad executionem priorum literarum, in forma dignum, ac si à Vicario capituli executæ non essent, absoluendo illum ab inhabilitate, propter intrusionem, & perceptionem fructuum incursa, & remittendo ei fructus perceptos, ita tamen vt prius debeat dimittere libere dictum Beneficium in suis manibus, &c. cum ergo Curia & Cancellaria, nolit committere officiali capituli sede vacante, aperte constat sub nomine officialis, seu vicarij, absolute prælati in literis quæ diriguntur officiali, verbi gratia, Abulens. intelligere officialem Episcopi & non capituli.

45 Et confirmatur ex d. constitutione Pij V. 162. † in qua mandatur, quod literæ in forma dignum, dirigãtur ad Episcopum Diœcesanum, aut ad Vicariũ generalem, aut Officialem eiusdem Episcopi, disiunctiue ad elect. impetrantis.

46 Et ita in terminis resoluit Rota in vna † Ilerden. pensionis siue vnionis 4. Maij 1588. coram D. Seraphino, vt in sequenti dec. *Iterum causa proposita fuit resolutum sententiam, de qua agitur, fuisse nullam, cum enim delegata fuisset causa à Sede Apostolica Officiali Ilerden. cuius officium expirauerat per obitum Epis. & à c. deputatus fuisset alius officialis sede vacante licet successerit c. in locum Episcopi respectu iurisdictionis ordinariæ, tamen non succedit respectu iurisdict. delegatæ, Abb.* c. cum olim, col. penult. vers. 5 dubitatur, de maiorit. & obed. *Felin.* c eam te n. 17. de rescrip. *Decius* c. quin Abb. nu. 15. de offic. deleg. *cum alias per informantes allegatis, quod eo maxime in casu isto procedit, cum ageretur de re in qua c. habebat interesse, & ideo non erat conueniens, vt fungeretur vice iudicis & partis, Bart.* in l. qui iurisdictioni, de iurisdictione omnium iudicum, *& stilus Cancellariæ est vt deputentur executores literarum Apostolicarum officiales Episcoporum, non autem capitulorum, & isti officiales non inscribuntur officiales Episcopi Ilerden. vel Archiepiscopi Toletani, sed simpliciter officiales Ilerden. Toletanus, & sic singulis, non obstat quod dicitur de prorogatione, tum quia non potuit prorogari cum ageretur de alienatione rei Ecclesiæ, ad notata per Beroium* consi. 22. nu. 46. l. 2. *Tum quia respectu delegatæ iurisdictionis non poterat fieri prorogatio.* c. P. & G. in fi. de officio deleg. *Fel.* in c. cum olim, el 1. in prin. eodem tit. *Socinus* in cap. significasti, numero 21. de foro competen. *sed & omnem tollit difficultatem in pronuntiando restrinxit se, & tulit sententiam vti executor Apostolicus, non obstat quod dicitur deputatum fuisse à nuntio, quia non est verum in facto, sed nuntius qui prius inhibuerat reuocando inhibitionem reliquit totum negotium in eo statu, in quo erat ab initio, & ita alias fuit decisum in vna Papien. coram illustrissimo Lancell. de anno 1579.*

Idem etiam nouissime fuit resolutum in † vna Abulen. Beneficij de Mombeltran coram D. Lita vt in decisionibus seq. 47

Abalen. Beneficij 26. Iunij 1596.

DOmini resoluerunt gratiam Aluari esse verificatam, nam de clericatu constat ex depositione 7. testis super 4. dum dicit, quod de tempore resignationis erat clericus, & presbyter, & sic per consequens non potest dubitari de eius idoneitate, quoad effectum obtinendi Beneficium simplex, quale est, de quo agitur ad glossam in verb. reputamus, in clem. 1. de concessio. præbendæ, *& notatur per Doct.* in c. cum in cunctis. §. inferiora de electione *maxime cum ex depositione p. super 11. constat quod de eo tempore Aluarus erat lector, & fuerat approbatus ad curam animarum, quod autem Beneficium de quo agitur non requirat residentiam, vltra quod id iustificari non debet stante Ægidy* decisio. 675. *& Rota diuersorum* dec. 17. p. 1. *concludenter probatur ex confessione, de qua in precibus Ferdinandi* l. cum te C. de transactio. *Rota* decis. 44. de testibus in antiquis, *valor huius Beneficij expressus iustificatur ex decis. factis ad fauorem Ferdin. & ex depositione p. testis super 50. qui optimam rationem suæ deposit. reddit, & etiam deponit de publica voce & fama, maxime cum pro iustificatione gratiæ sufficiat semiplena probatio. Mohed.* decisione 21. n. 3. de renuntiatione *Veralus* decisio. 233. part. 1. *fuit dictum in illa Mediolanen. Beneficij 11 Decembr. de anno præterito coram R. P. D. meo Orano, & in pluribus aliis causis, quod autem Carolo resignanti vna cum pensione eidem reseruata 120. ducatorum, remanserit vnde commode viuere potest, satis ex eo probari existimarunt domini, quod coniuncta deposit. p. testis iuxta 11. & super 3. ar. 6. testis iuxta 10. & super 7. art. 6. & 7. testis iuxta 2. & super 3. art. cum mandato procurę per eum dato ad resignandum, constat eidem remansisse redditos scutorum 500. vltra redditus patrimony, quib. mediantibus non est dubium quod quis commode viuere potest, vt ipsi testes dicunt, & experientia docet quę rerum magistra est l. 3 C. vt in possess. eatur, &c. quam sit, de elect. in 6. Illud solum mihi difficultatem facit, & non modicam, quod non exhibetur prouisio ipsius Aluari, de cuius iustificatione agitur, sed solum mandatum de prouidendo in forma dignum, quod non est collatio seu prouisio, Cassad.* decis. 1. num. 6. lite penden. *& tenuit Rota in illa Salamantina portionis 23. Iun. 1586. coram bonæ mem. Bubalo, vnde quemadmodum de potentia ad actum inferri non potest, ita nec de mandato prædicto an executionem ipsius mandati, quæ vti in facto consistens non præsumitur.* l. in bello. §.

lacte. ff. de captiuis, & postliminio reuersis l.asseuetatio. C. de non numer. pecu. & c. cum in iure, de offic deleg. *& licet domini dixerint, quod ex quo Aluarius ab executore fuit inductus in possessionem d. Beneficij, frustra quæritur de collatione, cum talis inductio propriam vim collationis habeat, vt post Io. Andr. Compostellanum, & alios* in c. transmissa, de elect. *Rot.* decis. 16. de concess. preb. in nouis, *qua etiam præsumitur facta seruatis seruandis stante quod agitur de executione gratiæ, absque contradictore. Put.* 144. l. 2. *at tum animus meus non acquiescit, ex quo primus testis qui solũ deponit de possessione Aluari non dicit fuisse in ea immissum ab executore d. mandati de prouidendo, quo casu intraret responsio dominorum, sed solum dicit quod vidit de mense Augusti* 1590. *publicare, resignationem & accipere possessionem, vnde cum potuisset dictam possessionem propria authoritate apprehendere, vt ex parte Ferdinandi prætenditur, vel de manu alterius quam executoris deputati in dicto mandato de prouidendo accipere non potest, propterea cõcludi Aluarum in ea fuisse immissum ab ipso executore deputato, ad effectum, de quo agitur ad tex.* in c. in præsentia, de probatio. & in l. non hoc. C. vnde cognati, cum vulga. *& ideo bonum esse existimo supersedere in expeditione huius causæ, & iterum partes super hoc audire, cum melius sit peccare in tempore, quam in iure.*

In eadem † *13. Iunij 1597. coram eodem.*

Domini resoluerunt gratiam Aluari non esse iustificatã quoad collationem, nam ad effectum vt inductio in possessionem Beneficij vim collationis habeat, requiritur, quod fiat ab eo, seu demandato illius qui habet authoritatem cõferendi, Rota in dec. 16. n. 2. de concessione prębendę in nouis. *Oldrad.* cons. 143. *Rebuff.* de pacificis possessor. n. 21. *& ratio est in promptu, quia tunc bene intrat illud vulgare dictum, qui vult consequens, velle videtur omne antecedens necessarium ad illud,* l. ad rem mobilem. ff. de procurato. cum aliis *per Abb.* cons. 76. n. 3. p. 2. *quod quidem intrare non potest, vbi is qui tradit possessionem beneficij, non habet potestatem conferendi, stante quod pro validitate cuiusque actus duo copulatiue requiruntur, voluntas scilicet, & potestas, vt omnibus notum est, vnde cum hoc casu non constet Aluarum fuisse immissum in possessionem beneficij, de quo agitur ab eo, cui directæ erant literæ Aluari, in forma dignum, & sic ab habente potestatem conferendi, nec de illius mandato illi, &c. & ad illud quod notarius dicat Aluarum induxisse in possessionem, vigore prouisionis eidem factæ, fuit responsum non constare de ipsa prouisione, seu collatione à delegato facta, Ægid.* decisio. 248. *Nec circa eam attestationi notarij standum esse, cum notario non sit credendum, nisi de actibus coram testibus gestis, Puteus* decisione quinta numero primo libro tertio *& prout in terminis tenuit Rota in illa Foroliuien. Beneficij* 30. *Octobr.* 1592. *coram R. P. Domino Penna, vltra quod vbi etiam constaret de ipsa prouisione, illa vti facta non ab Episcopo, nec ab officiali illius, qui tunc tempore talis esse desierat per mortem Episcopi, de qua deponunt testes Ferdinandi* clem. fin. de procurator. *Paurm.* de officio Capituli sede vacante p. 2. q. 10. columna 5 in principio, *sed ab Officiali Capituli nulla omnino esset, cum talis executio specialiter delegata per Papam Episcopo, & officiali illius, sede vacante, non transeat in Capitulum, Ægid.* decisio. 166. Rota decisione 6. de officio delegat. in antiquis, *Fel.* in c. eam te versiculo in mandato, numero 17. de rescrip. cum aliis *allegatis per informantes, & ad illud quod officialis capituli sede vacante sit vere officialis & quod ei dirigi possunt delegationes similes, non secus, ac diriguntur Episcopo, & eius officiali sede ipsa non vacante ad glossam* in clementina & si principales, in verb. Episcopi, *vbi Imola* numero 20. de rescrip. cum aliis, *licet per informantes pro Aluaro deductis fuit responsum id quidem posse fieri, sed non fuisse factum, cum attenta data literarum in forma dignum, quæ omnino attendi debet* capite eam te de rescript. *vbi glossa* in verb. datam *aperte constat directas fuisse officiali Episcopi, & non Capituli, de quo tunc probabiliter cogitari non potuit, cum adhuc ille in rerum natura non esset, & mors futura Episcopi respectu temporis non esset certa officialibus Papæ, qui dictas literas, in forma dignum, certis personis & non incertis dirigunt exequendas, vltra quod per datariam, & Cancellariam executiones huiusmodi literarum, in forma dignum non solent sede vacante delegari officiali Capituli, sed Episcopo viciniori, vel eius Vicario, vt bene deponunt testes, de quib. in Summario Ferdinandi, an autem hodie dicta gratia de conferendo, in forma dignum, demandari possit executioni per Rotam iuxta* clementinam auditor de rescr. *particulariter videre volunt Domini, considerantes decisionem huius articuli ab eo pendere, an beneficium hoc vacauerit per resignationem, & non per obitum ipsius resignantis?*

Circa quam decisionem animaduertendum † 49
Præcipuam eius rationem esse illam, quod per datariam, & Cancellariam, huiusmodi executiones non solent sede vacante delegari officiali capituli, sed Episcopo viciniori, vel eius vicario, &c si enim solerent etiam delegari officiali capituli, nomine officialis Abulen. veniret etiam officialis capituli sede vacante iuxta supradicta, & si tempore datæ non esset officialis cap. sed Episcopi eo mortuo delegatio trãsiret in Vicarium Capituli tanquam successorem in vicariatu Abulen. iuxta dicta in dubio præced. sicut transiret in vicarium Episcopi successoris, nec iuuabit obseruantia, seu consuetudo contraria aliquorũ Episcopatuum Hispaniæ, ad effectum, vt in illis possit officialis capituli sede vacante exequi, & expedire dictas literas & dispensationes, nec ad effectũ vt collationes, seu dispensationes per eum factæ sint validæ, non enim potest d. obseruantia, seu consuetudo releuare, nec aliquod ius dare, stante d. stilo Curiæ, & Cancellariæ, quæ est organum Papæ, ex quo clare apparet non esse suæ intentionis committere officiali capituli, & d. obseruantiam esse contra mentem committentis; in commissionibus namque ac delegationibus attendenda est mens delegantis, cum de ea constat, vt in proposito ad *decisionem secundam* Ægidij, & Rotam in causa Conchen. pensionis supra adducta *præcedente parte, capite 3. dubio octauo numero* 148 & ibi dicta, *& dubio decimo sexto numer.* 241. *& capite primo eiusdem partis numero* 536. vltra quod sunt etiam multi actus † in contrariũ in illis Episco- 51
patibus, maxime in hoc, nã reperiuntur multæ Bullę commissæ viciniori propter tedem vacantem, & alię expeditę ante obitum Episcopi, quę narrata morte committebantur viciniori, & aliqui etiam vicarij sede vacan. in hoc Episcopatu nolebant expedire dict. literas, & dispensationes, vnde consuetudo non potest dici vniuersalis, aut potest dici interrupta.

Nec rursus potest in proposito intrare † lex *Barbarius,* 52

rium.ff. de officio prætoris. nam vltra communem errorem requirit authoritatem superioris, vt diximus *præcedenti parte capite.4.a numero* 281. quæ licet deficit.

53 Posset tamen data d.obseruantia, † & consuetudo deseruire ad excusandum partes à mala fide, & vitio intrusionis, vt sibi fiat collatio, præsertim in doctos, error enim prædicti stili est veluti error facti Staphil. *de literis gratiæ, in præfatione, versiculo his ita numero quarto & quinto* & faciunt tradita infra *parte nona capite secundo numero vigesimoseptimo & seq.*

Nec taliter prouisum videtur iuuare regulam † 54 *de triennali*, ex quo non habet titulum coloratum ex prouisione Apostolica, vel ordinaria, prout regula requirit, ille enim titul. nec est ab ordinario, nec à Commissario Apostolico.

Et quamuis † in d. causa Abulen. Beneficij de Mõ- 55 beltran. 4. Iulij 1597. coram eod. D. Lita fuit resolutum, collationem hodie posse fieri Aluaro, vigore *clem. auditor de rescriptione* in executionem suæ gratiæ in forma dignum, vt in sequenti decisione *Resoluerunt domini collationem hodie vigore*, clem. auditor de rescriptione *posse fieri Aluaro in executionem gratiæ quam habet in forma dignum ea ratione, quia vere beneficium hoc vacauit per resignationẽ ad fauorem d. Aluari admissã, & non per obitum resignantis licet resignans ipse decesserit, antequam demandata fuerit executioni dicta gratia iuribus, & rationibus in illa Burge. canonicatus 28. April. præteriti coram R. P. D. Pamphilio, quas non repeto breuitatis gratia, nec dubitari potest, quin dispositio clem. auditor habeat locum, etiam in gratia emanata in forma dignum, vt fuit resolutum in vna Legionen. canonicatus 28. Octob. 1574. coram D. Serenis. nostro, cuius copia data fuit, & ad illud quod hoc in casu resignatio fuerit facta non simpliciter, sed reseruata pensione ad fauorem resignantis, cum clausula*, & non aliter nec alio modo, *quo fit vt non data effectuali acquisitione dictæ pensionis resignanti, pro nõ facta habenda videatur ipsa resignatio, ad tex.* in l. cedere diem ff. de verb. significatione in l. pecuniam quam ff. si certum petatur, *& notatur per Crescentium* decisione nona de renuntiatione *in impressis, & ita per consequens beneficium huiusmodi videatur potius vacare per obitum resignantis, quam per resignationem, fuit responsum contrarium verius esse, ex quo hæc resignatio omnino perfecta fuit, etiam respectu d. acquisitionis pensionis resignati statim, atque fuit admissa per Papam & in Cancellaria extensa fuerunt consensus resignantis, & resignatarij viuentis, ad* decisionem 228. *Crescen.* d. decisione nona *Gab.* conf. 198 n. 3 l. 1. *Gomez* in reg. de infirmis quæstione 31. *Rota* decisione 471. numero vndecimo & seq. part. secunda *nec respectu resignatarij censeri potest conditionalis, ad effectum, de quo agitur, ex eo quod fuerit admissa in forma dignum, & non simpliciter, si quidem conditio quæ inest dictæ gratiæ, data idoneitate Aluari, quæ post modum per hominis ministerium detegitur tunc temporis respectu effectu iuris, & certa, & satis purificata dicitur.* l. institutio talis. ff. de condition. institution. cum aliis, *de quibus in dicta decisione Burgen. Canonicatus coram R. P. D. meo Pamphilio quæ tollit omnem difficultatem in hac causa.* Tamen pro parte Domini Ferdinandi de Pesquera † fuit allegatum id procedere consi- 56 rando solum potestatem auditoribus datam per *d. clemen.* sed considerando personam Aluari Gonçalez non posse etiam fieri collationem, quia erat incapax, & inhabilis, cum esset intrusus sine tit. & percepisset fructus tot annis, & quod non erat iam in tempore constitutionis Greg. XIII. de publicandis resignationibus disponentis, quod resignatarius teneatur infra nouem menses capere possessionem, aut illam petere ab iis ad quos pertinet, & consequenter tenetur obtinere collationem, aut illam petere cum fine canonica institutione non possit capi possessio, iuxta decisio. Iacen. portionis & Leodien. canonicatus de quibus infra 11. *p. c.* 3. *nu.* 320. & gratia Ferdinandi comprehendebat quamcumque vacationem, quæ placuerunt dominis, & sic licet decisio non fuit per auditorẽ extensa, fuit data sententia canonicatoria suæ gratiæ in fauorem Ferdinandi condemnando aduersarium in omnibus fructibus decursis, & positum sequestrum, & Aluaro petenti data est remissoria ad probandum prætensam consuetudinem Episcopatus Abulen. expediendi huiusmodi commissiones sede Episcopali vacante reseruando quod postea videtur de eius releuantia, cuius remissoriæ executione pendente fuit facta concordia inter eos, cum approbatione Papæ, manente Aluaro cum Beneficio commissa de nouo eius collatione Ordinario in forma dignum, & data Ferdinando pensione centum ducatorum auri de camera, & quantitate certa pecuniæ pro fructibus decursis, & sic non fuit disputatum super releuantia dictæ prætensæ consuetudinis, quam non posse etiam probari putabat Ferdinandus ex dictis instantiis bullarum & commissionum de quibus supra nu. 51. quæ poterant ostendi ex regiſtris Romæ, † & quã 57 do recte probaretur ad summum releuaret ad effectum excusandi à mala fide, & vitio intrusionis, vt sibi de nouo fieret collatio iuxta dict. nisi forte post quam sibi constaret de dicto stilo Curiæ retinuisset possessionem Beneficij, & sic incurreret vitium intrusionis ad *c. sæpe* ibi, *eo, quod & c. de restitutione spoliatorum*, aut nisi obstaret d. constitutio Grego. XIII. de publicandis. † aduersus quam non iuuat nec 58 excusat ignorantia & error etiam iussus, vt alias frustra solitum in vna Regien. Hospitalis. 3. Iunij 1588. coram Domino Bubalo, Flamin. Parisius *de resignatione beneficio, libro vndecimo quæstione tertia ex numero* 70.

Quinto dubitatur, an vbi ordinarius, cui † sunt 59 directæ literæ principales in d. forma dignum infra 30. dies non confert Beneficium impetranti sub prętextu quod non est idoneus, vel quod literæ sunt subreptitiæ, &c. & ita declarat, possit recurri ad secundum executorem vigore Bullæ executoriæ quæ dicitur rigurosa, vt eum examinet, aut literas, & cõstando eum esse idoneum, aut literas iustificatas illi conferat beneficium vigore dict. Bullæ. In quo videtur affirmatiue respondendum nam in dict. Bulla executoria secundo executori mandatur, vt si ordinarius infra dictos 30. dies postquam literæ sibi præsentatæ fuerint impetranti beneficium non contulerit, ipse illis elapsis eidem si idoneum esse repererit authoritate Apostolica conferat, &c. & verum est in prædictis casibus ordinarium infra 30. dies non contulisse, & ita video practicari in hoc Episcopatu Abulensi ac Segobiensi & Salamantino.

Nihilominus tamen contrarium est asserendum, 60 nam iurisdictio † data secundo executori seu secunda delegatio in terminis dictarum literarum executoriarum, est conditionalis, si primus executor fuerit in mora, ad ea quæ habentur *in c. si capitulo, de cõcessio. in præbenda in 6.* vbi Anch. *n.* 21. Rebuf. *in cõcor-*

5 ...atis informa literarum executor. verb. recusauerint, & verb. distulerint. de qua negligentia debet secundo constare priusquam procedat, vt alias fuit decisum in Rota, & sic iurisdictio data secundo si primus infra 30. dies non contulerit, censetur data, vbi primus negligens fuerit vel per eum steterit, quin executioni literæ demandentur, & sic si primus denegat executionem sub prætextu surreptionis literarum, vel quod non est idoneus, &c. si parum sentit se grauatum ex tali sententia debet appellare, non autem recurrere ad secundum executorem cuius iurisdictio expirauerat. Ita fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Feb. 1575. coram D. Oriolen. & in causa Caputaq. Benef. 23. Mar. 1595. coram D. meo Cordub. Epis. Pacen. & fuit dictum in vna Palenti. præ-
62 stimoniorum 126. Apr. 1599. coram † eod. D. Cordub. vt in seq. decis. *In causa Palentina præstimoniorum, in qua vna tantum pars informabat, cum dubitaretur, an sententia officialis Legionen. esset infirmanda? plures occurrerunt inspectiones. Prima an adesset defectus iurisdictionis in d. officiali, qui erat secundus executor in literis nominatus, cuius facultas intelligitur, si primus fuerit morosus, vel negligens in conferendo, secus si ex iusta causa non contulisset, vt fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febr. 1575. coram bonæ mem. Oriolen. & in causa Vrbinaten. parochialis 28. Nouemb. 1588. coram illustrissimo Cardinalato, sed hæc difficultas fuit sublata stante quod officialis Burgen. prim. executor nominatus voluit procedere ad executionem literarum, quia ipsemet erat intrusus in nonnullis ex dictis præstimoniis. Secunda erat, quantum ad sententiam, quæ duo videbatur capita continere. Primum inualiditatem vnionis, in quo dixerunt domini sententiam esse iustam ex defectu probationis, quia ad hoc vt cadant sub indulto, necessarium erat, quod præstimonia excedant valorem viginti ducatorum. cum ergo existente Francus. 2. eo & possessore oppositum fuerit per seminarium de vnione, ac inde non esse locum prouisioni illius onus probandi excessum viginti ducatorũ spectabat ad seminarium, Mohed. decis. 130. alias 9. de probatione.* Crescentius *decisione nona* de rescriptione. *quod cum non appareat probatum, dixerunt domini vnionem non obstare, &c. Secundum caput continet bullas habuisse locum, & narratiuam in eisdem factam esse veram, hoc autem dependet ex eo an ex actis gratia appareat iustificata, & data copia illius poterit de hoc particulariter videri.*

63 Et idem fuit resolutum † in vna Tirasonen. Capellaniæ 7. Maij 1600. coram D. Pamphilio, vt in sequenti decisione *Domini dixerunt constare de attentatis. vtraque enim possessio Petri sub die 7. Decemb. 1596. & 4. Nouembr. anni sequen. fuit capta ex decreto secundi executoris non solum post ipsius appellationem à sententia officialis Tirasonen. qui declarauerat, literas Apostolicas non esse exequendas* l. prima & toto titulo nil nouari appellatione pendente, *sed etiam post præsentationem commissionis causæ appellationis in Rota per quam respectu ipsius Petri qui causam commisit lis dicebatur introducta, Cassa.* decisione sexta num. primo super regulis *Sarnensis* de Triennali, qu. sexagesima prima num. vigesimo, *Puteus* decisione 481. libro secundo. *neque obstat quod possessio fuerit capta in vim processus fulminati, nemine existente in possessione, quia stante clausula gratiæ, verificato prius coram officiali Tirasonen. iure patronatus ex fundatione, & dotatione, quæ inducit conditionem.* l. à testatore ff. de condit. & demonstrat. *& requirit causæ cognitionem Ægid.* decisione 68. *& Thom. de Thanis* decisione 65. *cessat vir-tus processus fulminati qui absque aliqua verificatione, & causæ cognitione, mandat tradi possessionem, neque obstat quod ante captam possessionem fuerit verificatum ius patronatus coram dict. officiali, quia ipse etiam declarauerat non esse procedendum ad vlteriorem executionem literarum Apostolicarum, & ideo non potuit obtineri possessio ab isto secundo executore, cuius potestas est restricta in casum negligentiæ primi executoris, non autem quando primus retecit pronunciando literas Apostolicas non esse exequendas, quia tunc cessat via executiua; & adeundus est superior per viam appellationis ordinariæ, vt fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febru. 1575. coram Domino Robusterio maxime cum esset mixtus executor præter clausulas de quibus in gratia, & ita conclusum fuit pro attentatis, & sic per sequestrum iuxta* decis. *Cassad.* 3. n. 6. de restitut. spoliator. cum vul. *&c.*

Vnde prouisum in dicto casu à secundo † executore non videtur iuuare regula *de Triennali* ex quo 64
non habet titulum à commissario Apostolico, nec ab Ordinario, & sic non habet titulum coloratum prout requirit.

Nec contra prædictam resolutionem obstabit dicere, † quod in casu *dict. capit.* si capitulo executor 65
datur expresse in casum negligentiæ, vt apparet ibi *ac executori qui eodem capitulo negligente mandatum Apostolicum exequatur, &c.* In proposito autem datur simpliciter secundus executor, in casu quo primus infra triginta dies non contulerit non facta mentione de negligentia, quia respondetur quod dicere, quod si prim. inf. triginta dies non contulerit illis elapsis secundus conferat, nihil aliud est quam dicere quod si primus fuerit negligens in conferendo infra triginta dies secundus conferat, nam clarum est quod dictus terminus triginta dierum statuitur ordinario primo executori non in fauorem ipsius, sed in odium negligentis, sicut semestre præfixũ ordinariis ad conferendum vt *in cap. quia diuersitatem de concess. præbenda* vbi doctores, & *in capitulo 2. eodem titul. & capit. licet de supplenda negligentia prælatorum*, Franc. *in capit. statutum numero tertio de præben. in 6.* alias dicendum esset quod etiam si non staret per primum executorem, quin literæ executioni demandentur curreret ei tempus, quod tamen apparet esse falsum.

Præterea id aperte constat † ex natura dictarũ lite- 66
rarum, quæ dicuntur executoriæ vt in d. constitutione Pij V. ad effectum vt in defectum, & negligentiam primi, secundus exequatur, & non sunt nec dici possunt literæ delegatoriæ appellationis vt ex eis apparet.

Ex quib. etiam † tollitur alia ratio, quam contra- 7
dict resolutionem quidam allegabat, videlicet quod d. verba, *si infra triginta dies non contulerit*, comprehendunt casum noluntatis & impotentiæ, sicut in vulgari substitutione verba *si hæres non erit*, comprehendunt casum noluntatis & impotentiæ, scilicet *si hæres non erit*, quia noluerit, vel quia non potuerit, ex doctrin. Bar. *in d. l. 1. ff. de vulgari num.* 13. communiter approb. ad quam solet allegari textus *in l. cum pro ponas. C. de hæredibus instituen.* licet ibi vterque casus fuit à testatore expressus, vt aduertit *ibid.* Ias. *num.* 3. & Ripa *in d. num. l.* 1. 89 respondetur enim in proposito subiectam materiam, & diuersitatem rationis aliud suadere, nam vt probatũ est, dictus terminus triginta dierũ statuitur ordinario primo executori in odium negligentis, & in eius defectum

datur

datum secundus executor & non in gradu appellationis.

68 Nec obseruantia, & consuetudo † contraria aliquorum Episcopatuum iuuabit ad validitatem prouisionis factæ à secundo executore in d. casu ex dictis dubio præceden. vnde infertur quod si officialis cui primæ literæ in forma dignum sunt directæ,
69 non † posset illas exequi, quia erat mortuus Episcopus & sic sedes vacabat, vel quia erat intrusus, seu contradictor cum quo lis pendebat, vel ex alio impedimento, d. secundus executor non posset procedere ad executionem, cum tunc non detur † negli-
70 gentia primi. Nec obstat. tex. *in cap. sciscitatus de rescriptis, & in cap. prudentiam §. adijcimus de offic. deleg.* diuersa enim est clausula, *quod si omnes interesse nequiuerint* de qua ibi, quæ intelligitur de impotentia tam facti quam iuris, & includit voluntatem.

71 Et cum adest legitimus contradictor non † habet locum, sed cessat prædictus terminus 30 dierum, cum tunc cesset via executiua, vt dicitur in d. dec. Tirason. Capellaniæ supra adducta *n.* 63. & executor debeat assumere partes iudicis, & iudicialiter procedere, &c. vt infra dicetur. 8. *dub.* à 110.

Sed stante quod in supradicto casu † non potest
72 recurri ad secundum executorem vigore literarum executoriarum, offert se dubitatio ad quem sit appellandum & recurrendum, & videtur appellan-
73 dum esse ad Papam, cum tunc Ordinarius † sit executor, & delegatus Apostolicus, & consequenter, pronuntiando non esse locum executioni literarum qui non reperit impetrantem, idoneum, vel quia literæ sunt surreptitiæ pronuntiat, vt iudex Apostolicus ad *legem primam ff. quis & à quo appellatur.*

74 In contrarium tamen, vt possit appellari † ad Metropolitanum, facit quædam declaratio S. Congreg. Conc. in Cesenaten. quæ habetur inter declarationes super *cap.* 18. *sess.* 24. *de reform.* his verbis, *et qui exhibuit bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesenaten. & reiectus est ab examine de quo fidem examinatorum affert, visum est dandam appellationem ad suffraganeū Rauenaten.* quam declarationem affert Flam. Paris. *de resignat. lib.* 10. *q.* 7. *n.* 25.

75 Ad istam declarationem cogitabam dici posse, † quod solum procedit, & loquitur in resignatario, seu alias impetrante parochialem in forma dignum, qui in examine non fuit approbatus, sed reiectus, seu reprobatus, hic enim videtur posse appellare ab ista reiectione, & reprobatione ad Metropolitanum ex eo quod examen in forma dignum ad parochiales debet fieri, adhibitis eti ãttribus saltem examinatorib. in synodo deputatis si ibi sint, alioquin ab ordinario ipso eligendis, vt in ipsis literis ad parochiales in forma dignum, expresse dicitur, qui examinatores habent votum in reiiciendo, seu reprobando, sicut etiam in approbando, vt in S. Concil. *d. cap.* 18 & apparet ex dictis infra 9. *pa. cap.* 2. *à num.* 54. & sic cum in prædicto casu reiectio, seu reprobat. necessario fiat ex voto examinatorum, qui in suo ministerio non funguntur authoritate Apostolica, potest ab illa ad Metropolitanum appellari, qui si eos male reiecisset, resignatarius, cum quem idoneum esse repererit, remittet ad ordinarium, vt vigore literarum authoritate Apostolica ei conferat parochiales infra 30. dies, infra quos si fuerit negligens in conferendo, tunc vigore literarum executoriarum recurri poterit ad secundum executorem.

Nec obstat quod ex dict. decreto Concilij † *cap.* 18. non datur appellatio à reprobatione examinatorum etiam stante constitutione Pij V. super collat. parochialium ex qua S. Congreg. respondit non dari appellationem à reprobatione examinatorum, sed dũtaxat à mala ordinarij electione in concursu, vt dicitur *dicap.* 2. 9. *par.* 17. *dubio à nu.* 239. quia respondetur id procedere tantum in examine in concursu, etiam si vnus tantum sit oppositor, secus vero in examine in forma dignum, in quo reiectus si prætendit se grauatum, recte potest appellare, saltem ad effectum deuolutiuum, ex quo habet ius ad parochialem, sicut de præsentato à patrono laico dicetur *d. dub.* 17. *n.* 245. 77

Vnde quod dictum est, appellandum esse † ad Papam, habebit locum in concessionibus aliorum beneficiorum, in forma dignum, in quibus approbatio committitur soli ordinario, ac etiam in parochialibus, quando ordinarius denegat executionem literarum sub prætextu subreptionis, seu alterius defectus literarum.

Aduertendum tamen erit, quod † Metropolitanus 78
ad quem reiectus, seu reprobatus appellauit, debebit illum iterum examinare cum examinatoribus synodalibus, si eos habeat, alioquin cum tribus à se electis quemadmodum executor facere debebat, & facit d. constitutio Pij V. vbi habetur quod appellans à mala electione præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice & eius examinatores prouocet, &c.

Vnde videtur, quod si in hac prouincia † Compo- 79
stellana, reiectus reprobatus appellare velit ad Metropolitanum, recurrendum erit ad ipsum Archiepiscopum. seu eius Vicarium generalem, residentem in ciuitate Compostellana, vbi sunt eius examinatores synodales, nec poterit recurri ad iudicem Metropolitanum Salamanticæ residentem, ex quo ibi non sunt examinatores synodales Diœcesis Compostellanæ cum quibus examen faciat.

Sed dubitatur, an interposita dicta † appellatio- 80
ne possit recurri ad nuntium, qui solet habere facultatem causas quarumcumque appellationum à quibuscumque iudicibus ordinariis, & etiam à sede Apostolica delegatis interpositarum, & interponẽdarum audiendi, sine debito terminandi, seu causas ipsas alij, vel aliis idoneis delegandi, & sic non obstat *c. 2. de offic. legati.*

Nihilominus tamen videtur non posse † ad Nun- 81
tium recurri, nam excipiuntur causæ beneficiales in dicta sua facultate, quæ vt habetur in facultatibus Domini Cæsaris Speciani Nuntij Sixti Quinti in Hispania, sic ait, *nec non horum criminum, & matrimoniales ac quascumque alias Ecclesiasticas, profanas, ciuiles, criminales, & mixtas causas ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, non tamen beneficiales, sine præiudicio Ordinariorum quoad causas huiusmodi in prima instantia coram eis iuxta prædicti concilij Tridentini decretum cognoscendas, tam per viam simplicis querelæ, quam etiam quarumcumque appellationum à quibuscumque iudicibus ordinariis, & etiam à sede prædicta delegatis interpositarum, & dicta durante legatione interponendarum motas, & inchoatas, ac interim mouendas cum earum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, & connexis, etiam summariæ simpliciter, & de plano ac sine strepitu & figura iudicij, sola veritate inspecta terminisque substantialibus vnico contextu, vel etiam non seruatis, sed illorum loco præfixo termino arbitrio tuo procedendo, audiendi, &*

ne debito terminandi, &c. seu causas ipsas alij vel aliis idoneis modo, & forma præmissis ac cum simili, vel limitata potestate pariter audiendas, & terminan. delegandi. Ex qua clausula, & exceptione ibi, *non tamen Beneficiales*, apparet Nuntium, non posse se intromittere
82 in causis beneficialibus vllo modo † etiam per appellationem ab Ordinario. Et causæ beneficiales videntur intelligendæ in proposito quomodocumque tractetur, seu agatur de Beneficio principaliter ad *Clement. dispendiosam de iudiciis*, & quæ ibi notantur.

83 Quamuis dicta clausula non obstante † fuerint nihilominus data breuia aliquando in causis beneficialibus per Nuntios Hispaniæ, qui deberent melius attendere obseruare suas facultates, illasque non excedere, prout sæpe faciunt, etiam concedendo multa quæ Papa non concederet, non sine scandalo, & nota cupiditatis, ac animarum periculo, quæ sine iniuria alicuius dicta sint.

84 Vnde in vna Calagurritana patronum † 12. Ianu. 1596. coram illustrissimo Cardin. Pamphilio fuit nulla declarata quædam sententia in causa Beneficiali lata vigore breuis Nuntij Hispaniarum, vt in decis. seq.

Licet plures opponerentur nullitates contra sententiã Archidiaconi Salamantini, aliis tamen pro nunc omissis de quibus agetur si opus erit, domini amplexi sunt illam quæ deducitur ex defectu iuris dictionis, prouenientis ex cõmissione Nuntij, qui non potest committere causas beneficiales quæ expresse in suis facultatibus sunt exceptæ, vt fuit visum de anno præterito in causa Legionẽ. parochialis coram Domino meo Comitulo, & etiam quod potuisset non tamen in ciuitate Salamantina, quæ vt in facto deducitur distat à Diœcesi Calagurritana vltra tres dietas. Vnde intrat dispositio Concilij generalis de quo in c. nonnulli, de rescript. *cui solus Papa potest derogare, & non alij inferiores, vt notant omnes* in cap. 1. de iudiciis, *& cessat omnis difficultas ex clausula in commissione apposita, dummodo non vltra tres dietas, quæ limitat, & restringit iurisdictionem, vt extra illa, non cẽseatur concessa* argum. cap. cum dilecta de rescrip. l. diligenter. ff. mandati cum similibus.

85 Et post hæc tradit Gonçalez §. 2 † *proœm. numero* 59. dicens, fuisse etiam dictum in alia Calagurritana Beneficij 5. Maii 1600. coram Domino Seraphino, & alias pluries, qui tamen male ait non habere Nuntium iurisdictionem in causis beneficialibus excedentibus valorem 24. ducatorum, cum in dicta clausula absolute exceptuentur causæ beneficiales. Et ad hunc effectum, & alios similes concludit *à nume.* 65. tunc dici causam beneficialem quando agitur duntaxat de collatione iam facta, vel facienda, & sic de titulo seu iure in re, vel ad rem, tam in petitorio, quam in possessorio, gloss. *verbo beneficius in dicta clementina dispendiosam* vbi Vitalen. *n.* 5. & 32. Cardin. *à num.* 15. Millis *verbo Beneficialis causa*, & sic fuisse resolutum in dicta Calagurritana Beneficij 5. Maij. 1600. quod si ex parte vnius agitur de obtinenda collatione Beneficij, & ex parte alterius prætenditur quod nõ sit locus collationi, sed quod debeat fieri suppressio illius, tunc non dicetur causa proprie beneficialis, & Nuntius poterit illam committere, & terminare, & id etiam fuisse iterum decisum in ead. causa ad effectum dandi remissoriam 17. Ianu. 1602. coram Dom. Corduba Episcopo Pacen. & similiter refragatur de vnione perpetua Beneficij ait, causam desinere esse beneficialem, secus vero si solum agatur de vnione tẽporali facienda de vno Beneficio, alteri Beneficio, quod aliquis possidet ad vitam tantum illius, nam tunc dicetur causa beneficialis Cassad. *decis.* 3. *de iudic.* Sed id quod dicit Gonçalez causam non esse beneficial. vbi agitur de suppressione aut vnione perpetua beneficij, seu vbi agitur de beneficio, vt de proprietate, vt docet glossa *dict. verb. Beneficius*, Cardin. *d. n.* 15. & Bonifac. *nu.* 42. *in d. clementina dispendiosam*. Accipiendum est quando causa proprietatis vnionis, aut suppressionis principaliter deducitur ex parte actoris, Cardin. *d. n.* 15. secus vbi ex parte actoris agitur de beneficio, vt benefi. & tit. dicitur beneficialis, & consequenter Nuntius non habebit in ea iurisdictionem, quia ex persona actoris ius metimur *l.* 1. §. 1. *ff. si pars hæreditat. petatur*, Cassad. *decis.* 13. *super reg.* Sarnen. *in reg. de Annali q.* 25 & ibi, Mand. *q.* 14. & dicitur alias inf. *vlt. p.* 6. 2. *n.* 30. *& seq.*

D. tamen Camillus Caietanus, † & Cardin. Do- 86
min. Gimnasius Nuntij Clementis VIII. fine difficultate dabant breuia ad causas beneficiales; & de eis cognoscebant, forte non habebatur d. restrictio in suis facultatibus, quod ex eis apparet, Et non stante 87
illa † posset ad nuntium appellari à reprobatione qui appellantem deberet examinare cum tribus saltem examinatoribus, à se electis, cum ipse non habeat examinatores synodales. Et in causa Abulen. parochialis de Varronian in qua vicarius primus executor literarum resignationis in forma dignum, declarauit non locum earum execut. fuit appellatum ad eum.

Sexto dubitatur an ordinarius primus † executor 88
possit executioni mandare dictas literas in forma dignum, & conferre lapso d. termino triginta dierum postquam ei præsentatæ fuerunt, & sic moram purgare re integra, an vero statim lapso termino in secundũ executorem ista deuoluatur potestas, vt primus si velit non possit iam parere mandato, & ad executionem literarum procedere etiam volente parte.

Et non posse moram purgare tenet Innocen. † *in* 89
cap. proposuit de concessione præben. argum. cap. literas eod. titul. & l. mancipiorum. ff. de optione legata, sequitur Domin. *in d. c. si cap. de concess. præben.* per tex. *ibi.* Staphil. 4 *forma mãd. ati de prouid. n.* 2. Gom. *tract. de mandatis de prouid. num.* 21. & Cuchus *d. lib.* 1. *tit.* 7. *nu.* 25. qui dicunt id maxime procedere quando executor lapso termino pronuntiasset se solum debere exequi.

Contrarium tamen tenet Compostellan. *in cap.* † 90
de rescript. quia non dicitur in executorem deuoluta potestas, quin pri. parere possit sequitur Archid. *in dict. capit. si capit.* & Francus *num.* 3. qui id bene probat, & ait procedere vbi executor ad vlteriora non processit, id est reintegra, alias secus puta si pronuntiasset se solum debere exequi, aut inhibuisset, aut decretum, apposuisset, tunc procedere opinio Innoc. ex quo tunc in totum reuocatur potestas de manibus p.

Septimo dubitatur an si data in veritate † negli- 91
gentia primi executoris, secundum cui de ea non constat procedat, valeat eius executio, & processus? Et videtur dicendum valere attenta veritate (quamuis male egerit) ex *decis.* Rotæ 1. *de probatio. in antiquior. & 4. de offic. delegat. in nouis.* Ægid. *decis.* 359. † 92
Roma *singul.* 13. Felin. *in cap. sciscitatus num.* 12. & 14. *versi. est tamen casus de rescrip. & in cap. cum ex officij num.* 29. *de præscri.* Millis *in rep. verb. iudice deleg.* si fuit plures Curt. Iun. *cons.* 63. *numer.* 11. vbi habetur

quod

quod executio gratiæ ab vno ex executoribus datis cum clausula, *quod si non omnes*, facta non constitutio
93 de impedimen. alterius † valet, dummodo postea de illo constet quod non solum in beneficialibus, sed etiam in aliis deleg. cum d. clausula procedere tenet Felin. *in d. cap. sciscitatus numer. 12. ver. sed dicas regularit. & numer. 14. in princ.* & additiones *dict. decis. 4. de officio deleg. in nouis* ex ratione de qua per eos, ibi.

94 Facit etiam *decisi 36. de præben.* † *in antiquis* quæ ait quod valet prouisio facta ab executore Beneficio vacante, licet ignoretur vacatio sequitur Francus *in cap. susceptum, sub. n. 10. de rescript. in 6.* & Felin. *supra.*

95 Nihilominus tamen in proposito † contrarium est verius, vt videtur tenere Rota *in decis. supra relata 5. dubio nu. 61.* & Zechus *de beneficiis & pension. Eccles. cap. 9. num. 8.* nam licet non agitur de consolidanda iurisdictione, seu accrescendo exercitio, vt in dicto casu de executoribus, seu delegatis datis cum clausula, *quod si non omnes*, sed de danda iurisdictione & potestate, quæ non datur nisi sub conditione si primus fuerit negligens, & infra triginta dies non contulerit, & ideo de ea debet prius constare. Fel. in *d. n. 12. versic. 1.* quando verificatio Anton. Gabr. *de executione rei iudicatæ conclu. 3. num. 19.* qui tamen plures male allegat.

96 Non tamen requiritur quod secundus † executor requirat primum, & ei terminū assignet ad exequendum, & quod eum citet, quicquid dicat Flores *quæstion. quarta numero 65. & sequenti*, sed sufficiet quod ex actis quæ transmitti mandabit constet de præsentatione literarum, & requisitione facta per partem, & executio non appareat facta, &c.

§. 1.

An d. executores possint alteri subdelegare, & an sint meri, vel mixti, & quamdiu duret eorum potestas.

SVMMARIA.

AN executores, maxime literarū, in forma dignum, possint alteri subdelegare, & committere vices suas in totum, vel in parte, præsertim quoad examen? a n. 97. Resoluitur affirmat. & per clausulam super quo tuam conscientiā oneramus, non prohiberi subdelegationem, &c.

Similiter in dispensationibus matrimonialibus, non obstante ista clausula, poterit ordinarius alteri informationem committere super veritate precum, licet non ipsam dispensat. n. 105.

An dicti executores sint meri, an mixti. à numero 106. Resoluitur esse meros, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor, & cetera. Sicut etiam iudices compulsores, remissoriæ inhibitores sequestratores & liquidatores, qui possunt esse in dignitate non constituti.

Si adest intrusus, vel compareat contradictor, sunt mixti executores, & debent assumere partes iudicis, ac diffinitiue sententiare n. 110. Præsertim stante clausula, vocatis vocandis num. 111. & hic ab illis datur appellatio suspensiua numer. 112. cum sequentibus vti pronuntur resolutiones Rotæ, & clausula contradict^{a} res appellatione postposita compescendo, solum habet locum contra contradicentes de facto, non de iure, numero 115. & à numero 125. ponuntur decisiones Rotæ.

Quod tradit Flam. Parisius resignantem, reseruata pensione, non posse impedire resignatarium ne capiat possessionem Beneficij, & possessionem per eum captam pendente appellatione interposita à resignante, non esse attentatam, &c accipiēdum est quando resignans impedit de facto resignatarium, & sine causa ne capiat possessionem, & in appellatione inter posita à resignante, qui nūquam comparuit coram executore, & cap. num. 133. aut quando comparuit opponendo exceptionem friuolam. numer. 134. & seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ

Improbatur quod ait Flores non debere audiri resignantem comparentem coram executore & contra resignationem opponentem. n. 138.

Ponitur resolutio signaturæ iustitiæ, & quod quando appellatur ab executore literarum signatur supplicati o sine præiudicio executionis literarum, cum non constat de tit. possessoris, &c. nu. 139. Et ponit doctrina Gonçal. circa hoc n. 140.

Si possessio Beneficij sit vacans, non tenetur executor aliquem citare, nec assumere partes iudicis, & ideo ab eo non potest appellari. n. 141. etiam stante clausula, vocatis vocādis, & etiā stante clausula, citato N. n. 142. Si tamen comparet legitimus contradictor, debet eum audire. n. 143. etiamsi compareat post datum decretum, seu mandatum possessionis, dummodo realiter non sit capta n. 144. Sed post captam possessionem deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere, n. 145.

Quamdiu duret potestas dictorum executorum, quibus mandatur vt prouisum in possessionem Beneficij inducant, & defendant inductum, &c. facientes eum ad Beneficium admitti, sibique de fructibus responderi à n. 146. resoluitur, quod quamdiu non est facta executio, durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem, licet secus sit in delegato ad causam principaliter, data vero possessio. non est finitum eius efficium, donec habeat fructus, & cetera.

Quando prouisus semel fuit inductus in possessionē plene quanto tempore duret potestas executoris, & effectus illius clausulæ ad illū defendendū si in possessione turbetur à n. 151. Referuntur opiniones doctorum, & resoluitur quod si aliquamdiu pacifice possedit expirat eius potestas, & intra annum, &c.

OC Tauo dubitatur, an dicti executores maxime, 97
† literarum in forma dignum, possint alteri subdelegare, & committere vices suas in totum vel in parte præsertim quoad examen? In quo videbatur dicendum, † quod licet regula sit executores gratiarum posse aliis committere vices suas, nisi sint dati 98
ad prouidendum Ecclesiæ, non expressa certa persona, vt *in cap. is cui, de officio deleg. in 6.* & *in Clem. vnica eodem tit.* vbi Doctor. Staphil. *de formis mandatorum de prouiden. vers. 10. & vlt.* Gom. *de mandatis de prouiden. nu. 34.* Rebuf. *in praxi tit. de forma. & declaratione nouæ prouisionis verb. quatenus ipse, vel duo,* & Flamin. Paris. *lib. 8. q. 7. n. 157.*

Tamen in literis in forma dignum, cum † appo- 99
natur clausula, *Si per diligentem examinationem eū ad hoc idoneum esse repereris, super quo conscientiam tuā o-*

neramus, &c. non videtur executor posse alij committere vices suas saltem quoad examen propter dictam clausulam, *super quo conscientiam tuam oneramus*, per quam censetur electa industria personæ, & prohibita subdelegatio, vt tenet Bald. *in c. si pro debilitate de officio deleg. nu. 6.* Imola *in c. fin. §. 1. eodem ti.* Alexand. *in l. à iudice. C. de iudiciis, & in l. more, ff. de iurisdictione omnium iudicum*, Ias. *in d. l. à iudice, num. 11. limita. 5* & additio magna Felin. *in cap. pastor. de offic. deleg.* & repertorium eiusd. Felin. *verb. deleg. Papæ limit 5.*

100 Nihilominus tamen verius † existimo dictos executores posse alteri committere vices suas, etiam quoad examen, prout videtur praxi receptum, non obstante d. clausula, *Super quo tuam conscientiam oneramus*, quia per eam non censetur electa industria personæ, nec prohibita subdelegatio, sed potius sonat in monitionem, & excitationem, vt tenet Abb. *in d. c. vltim. §. 1. de officio deleg. numero 7. & in cap. cum in veteri in princip. de electione*, & Felin. *d. §. nu. 2.* Ange. *in authen. adhæc. C. de iudiciis*, qui dicit ita fuisse obtentum, Paul. de Castro *in d. l. à iudice, numero 8.* Nauarr. in terminis, *consil. 6. de officio delegati*, Flores etiam in terminis, *quæst. 4. à num. 69.* Marc. Ant. Genuen. *cap. 83. numero 5.* Graffiis *in decisio. 9. aureis casuum conscientiæ, lib. 1. cap. 13. num. 19.* Qui tamen *ibi, & num. 17.* male ait secus esse quando proprium nomen exprimitur, & Zechus *de republica Ecclesiastica cap. 22. de iudice delegato. sub numero 9. 4. limitatione.* & Thom. Sanchez *de matrimon. libro octauo disput. 27. numero 43.* etiam in terminis, qui tamen secus male vult vbi ea verba diriguntur personæ nominatæ.

101 Et ita in terminis tenuit maior † pars dominorum de Rota, vt *in dec. 18. de cõcessione præbendæ*, alias 443. *in nouis*, & Rota *decis. 63. de concessio. præben. in antiq.* & in vna Regien. Hospitalis 26. Maij 1580. coram D. Cantucio quæ est 2. *par. diuersorum, decis. 130.* vbi *n. 4.* dicitur cum Abb. & Felin. *sup. & d. decis. 18.* Quod

102 tunc † non potest fieri subdelegatio, quando decisio negotij est commissa conscientiæ alicuius dicendo, conscientiæ tuæ committimus, seu decidas secũdum conscientiam tuam, at secus quando est clausula, super quo tuam conscientiam oneramus, quia tunc censetur adiecta in vim executionis, vel monitionis, &c.

103 Et censuit etiam in terminis S. Congreg. † Concilij his verbis, *Episcopus cui commissum est examen per literas Apostolicas alicuius, qui Benefi. simplex obtinuit poterit illud delegare, non obstante quod fuerit in literis eius conscientia onerata.*

104 Quod non solum procedit in Beneficiis † simplicibus, sed etiam in parochialibus in quarum literis dicitur, *Ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatorib. in diœcesana synodo deputatis, &c. faciendam, &c.* Adhuc enim poterit Ordinarius, cui est commissa executio sub ista forma, committere, & subdelegare alteri examinationem, faciendam tamen cum examinatoribus synodalibus &c. nam illa verba *per te, &c.* non excludunt subdelegationem, sed ponuntur ad significandum examen faciendum esse non solum per executorem, sed etiam cum examinatoribus synodalibus, &c.

105 Vnde infertur ad dispensationes † matrimoniales quæ committuntur Ordinariis cum clausula, *discretioni tuæ, de qua in his specialem in domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta mandamus quatenus deposita per te omni spe cuiuscumq; muneris aut præmij, etiam sponte oblati, à quo te omnino abstinere debere monemus, de præmissis te diligenter informes, & si per informationem repereris preces veritate niti super quo tuã conscientiam oneramus, tunc dispenses, &c.* Quod non obstante ista clausa poterit Ordinarius alteri informationem committere, vt fieri solet, & practicatur, & docet Thom. Sanchez *sup.* dicens tamen quod non poterit committere ipsam dispensationem, ex Innocen. *in capit. fin. de officio deleg.* & ibi Abb. *§. fin. numero 6.*

Nono dubitatur, an dicti† executores sint meri, an 106
mixti? In quo dicendum est esse meros executores, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor, & ideo in eis non habet locum dispositio *cap. statutum, de rescrip. in 6.* & possunt subdelegare simplici clerico in dignitate non constituto, quamuis de stilo Cãcellariæ, executores non dentur nisi in dignitate cõstituti. Rota *decis. 29. de rescrip. in nouis, & dec. 55. de conces. præben. in antiquis, & 7. de rescrip. in antiquioribus*, nisi ex forma rescripti, seu mandati teneantur assumere partes iudicis, vt quia adest clausula, *vocatis vocandis*, Rota *decis. 30. de rescript. in nouis*, Gomezius *in c. statutum de rescrip. in 6. numer. 75. 76. & 77.* quicquid dicant Nauar. *in c. cum contingat de rescript.* secunda causa nullitatis, & Flores, *quæst. 4. numer. 2. 3. & 71.*

Nec obstat quod habeant iurisdictionem, † & 107
possunt excommunicare, &c. quia ea principaliter est ad exequen. gratiam, & compellendum non parentes, non ad causam, cum non dentur principaliter ad cognoscendum, & iudicandum inter partes, etiam quandoque secundario habeant assumere partes iudicis, Rota *ibi.* Sicut etiam iudices compulsores † possunt esse in dignitate non constituti, quamuis ipsi citent testes, deferant iuramenta super recognitione, compellant, & excommunicent, & faciant actus iuridicos, Achil. *dec. 54.* Puteus 192. *li. 3. additio. dec. 30. de rescript. in nouis.* Mand. *de commis. commissio. 16. q. 7.*

Et idem est in iudicibus remissoriæ, quamuis contradicat † Seuerolus *de remission. capite 29. numero octauo*, & in inhibitionibus, & iudicibus sequestratoribus & liquidatoribus, & ita in iudices compulsores, sequestratores, liquidatores, &c. deputantur à Rota etiam in specie, & nominatim personæ in dignitate non constitutæ.

Si vero adest intrusus, vel comparet contradictor 110
legitimus, † sunt mixti executores, & debent assumere partes iudicis, ac iudiciliter procedere cum causæ cognitione, ac quicquid dicat Flores *d. quæst. 4. numer. 35. 42. 44. & 59. & quæst. 12. à numer. 9. & 17.* diffinitiue sententiare, iuxta notata per Doct. communiter *in capite fin. de præsump.* vbi Butrius *nume. 7.* Abb. ex *numer. 11. ad 15.* & Felin. ex *numer. 16. 24. 27. 33. & 34.* Beroius *cons. 13. vol. 1.* Flam. Paris. *lib. 11. q. 10. num. 15. 21. 33 & 34.* Marc. Anton. Genuen. *dict. capite 83. numero 4.* Rota in Pamphilon. Beneficij de Allo de anno 1576. quæ habetur 2. *par. diuersorum decisio. 35.* & in Piscien. seu nullius Cap. de anno 1578. quæ habetur 1. *part. decis. 202.* Præsertim stante d. clausula *vocatis vocandis.* † Cardin. *cons. 63. & 94.* Feli. *in capit. exhibita, numero quarto de iudiciis, & in capit. de cætero. numero decimo de re iudica. & in dict. cap. fin. numero 23.* Staphil. 8. *forma mandati de prouid. numero octauo*, additio Rotæ *decisio. 12. de officio delegat. in nouis numero 2.* Marches *de commissio. 2. part. capit. 3. de commiss. appel. ex 21.* Gom. *in c. statutum de rescript. in 6. n. 77.* 111

Et

112 Et sic secundum eos ibi illis datur † appellatio suspensiua, nam ab executore mixto recte appellatur, gloss. *in cap. pastoralis. §. quia vero vers. sed amixto de offic. deleg.* Staphil. 9. *forma mandati de prouid. num.* 3. Bellonus *consil.* 30. Rota in vna Lucana infra add. 9 *par. cap.* 4, *num.* 18. & in vna Fauen. parochialis de anno 1592. coram D. Pamphil. in qua domini dixerunt, † *Executorem literarum Apostolicarum, cum sit mixtus, debere assumere partes iudicis contra possessorem, ex Felin. & aliis* in d. cap. fin. *Præsertim stante clausula*, vocatis vocādis, *& ab illo dari appellationem. Quia non debet quis dimittere suam possessionem ad verbum* executores, *& eius potestatem solum esse contra resistentes de facto. Rebuff.* in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. contradictor. *& fuisset resolutum in aliis causis, & ideo omnia gesta per illum pendente termino ad appellandum, vel post appellationem, esse attentata, nec obstare quod prouisus sit subrogatus, etiam quoad possessionem defuncti, quia cum non sit lis, non habet effectum subrogatio cum non sit instificata, Vitali* in Clemen. 1. de præben. *Mohed.* decis. 160. *præsertim contra habentem prouisionem Apostolicam, vt fuit dictum in causa Burgen. de Pancoruo, & cætera.*

Idem etiam fuit resolutum in vna Tuden. † pa- 114
rochialis S Christinæ 26. Iunij 1592. coram eodem D. Pamphilio, in qua domini dixerunt, *Quod est attētata possessio capta pendente termino ad appellandum, cum agitur de executione literarum, in forma dignum, iudex enim tanquam mixtus executor tenebatur assumere partes iudicis, & ab eius sententia dabatur appellatio, Felin. post alios* in cap. fin. de præsumptio. *nō obstante clausula* appellatione postposita, *& alis de quibus in literis quæ habent solum locum contra resistentes de facto. Puteus* decisio. li. tertio *Achilles* quarto de sententia excommunicat. *& fuit resolutum in dicto Piscien. seu nullius Capitul. coram Sanctissimo, & in alia Mediolan. parochialis* 16. *Martij.* 1588. *coram Illustrissimo Plato.*

Clausula enim † *contradictores appellationē postpo-* 115
sita compescendo, solum habet locum contra contradicentes de facto, non contra contradicentes de iure, id est per viā iuris, seu iuridice, gl. *verb. contradictores in cap. pro illorum de præben.* & ibi Abb. *numer.* 9. Felin. *in cap. causam de rescrip. ex num.* 19. *& in ca. super eo, num.* 5. *de officio deleg.* Staphil. *de literis gratia, titul. de vi & effect. clausularum, verb. sign. clausulæ includentes, &c. ex numero quarto* Rebuff. *in forma & declaratione nouæ prouisionis, ver. contradictores, & in concordatis in forma literarum executor. eodem verb. contradictores*, Lancellotus *de attentatis, capit. duodecima limitatione* 8. *numer.* 41. Nauar. *in d. ca. cum contingat, septima causa nullitatis*, Flam. Paris. *lib.* 8. *quæstio. septima numero* 162. Sallust. Tiberius *in practica auditoris Cameræ lib.* 3. *cap.* 6. *nu.* 3. & 50. & Man. Rodriguez *quæstio. regul.* 1. *tom. quæsti.* 8. *articul.* 12. & post hæc Gonçalez. *gloss.* 9. *in annotat. numero* 242.

116 ¶ Et in vna Tridentina 5. Iulij 1593. coram † D. Seraphino fuit resolutum, *Possessionem Alexandri esse manutenibilem, nisi obstet quod non fuit capta capitulariter, Cassador.* decisi. 8. de causa possess. *verum iste defectus sanari posset probata consuetudine tradendi possessionem, etiam non capitulariter, vt ex tribus instrumentis possessionum captarum in hac Ecclesia probari videtur, sed magis obstare Alexand. quod monitorium auditoris Cameræ, cuius vigore capta fuit possessio, erat cum clausula*, si quis, *& ideo resoluebatur in simplicē citationem vt notatur* in l. de pupillo. de noui operis nuntiatione, *vnde non potuit illius vigore capi possessio, imo in præiudicium eius qui obtinuit tale monitorium Canonicatus effectus fuit litigiosus, ideo videtur possessio attentata, nec potest sustineri ex allegata confessione Pauli: cum fateatur factum, non autem legime factum, & hoc obest Alexand. ne manuteneatur, quamuis & extrema probauerit, & coloratum titulum, quem præstat gratia si neutri, cum conditio illa* si constiterit, *non sit de futuro, sed de præterito, vt fuit resolutum in causa Bononien. corā D. Penna* 22. *Iun.* 1592. *possessionem quoque Pauli esse vitiosam, quia cum impetratio ipsius esset ob varios defectus, nempe ætatis Alexan. publicationis, oculi canonis, & malæ valoris fructuum expressionis non poterat executor non verificatis narratis, & non citato Alexand. procedere ad immissionem, & ideo fuit conclusum esse apponendum sequestrum, & videndum de bono iure, & cætera.*

Et eodem die 5. Iulij 1593. coram eodem D. † Se- 117
raphino in vna Auersana Beneficij fuit resolutū *Dādum mandatū de manutenendo Io. A. de cuius anteriori possessione constat, non obstantibus turbationibus Michaelis, cuius possessio est attentata. Quia executor datus ad conferendum in forma iuris per vacationem ob simoniam contractum est mixtus, & tenebatur procedere cū causæ cognitione, præsertim stante clausula* vocato Ioanne, *& a sententia eius licuit appellare, & ideo immissio facta pendente tempore ad appellandum, est attentata, & Ioannes qui non habuit se pro spoliato manutenendus, nec obstare quod à sententia lata in simonia non detur appellatio, quia à collatione datur. Præterea id procedit quando simoniacus est notorius, vel confessus, vel si est occultus, simonia est in ord.ne, secus si est occultus, & est super Beneficio, quia tunc datur appellatio, Anania* in capite fiait, circa fi. de simonia. *& ita procedit Felin.* ibi, *& Mar. Socin.* n. 298. *&c.*

Idem etiam fuit resolutum in causa † Vrgellen. 118
Beneficij 17. Decem. 1593 corā D. Orano, in qua domini dixerūt, *Quod est attentata collatio & immissio in possessionem Beneficij facta ab executore literarum gratiæ pendente appellatione à sententia illius quæ declarauerat nullam prouisionem aduersarij qui erat in possessione, Gemin.* in capit. auaritia, numero septimo de electione lib 6. *cum adductis per modernum* de attentatis, capit. in præfatione numero 614. & capite duodecimo limitatione 49. *& quod etiam est attentata possessio Beneficij litigiosi capta, ex causa permutatio. facta lite pendente, vt per d. modernū* de attentatis, 2. parte capite 4. in præfatio. numero 449. *Nam quamuis in permutatione fuerit facta mentio litis pendentia, non tamen facta fuit expressio status litis, iuxta tradita per eundem*, n. 645. *neque vitiosi ingressus compermutantis in possessionem Beneficij pendente appellatione, quod etiam tollit Beneficium gratiosæ subrogationis in supplicatione permutatione concessum.*

Et in vna Alerien. attentatorum † 20. Decembr. 119
1593. coram D. Seraphino fuit resolutum, *Gesta per Episcopum ad fauorem Iacobi, tam intra decem dies datos ad appellandum, quam post appellationem Alexand. esse attentata. cum enim esset deputatus executor in gratia Iacobi, vt citato Alexand. & verificata falsitate valoris per eum expressi conferre parochialem Iacobo, tenebatur tanquam mixtus assumere partes iudicis, præsertim stante clausula*, vocato Alex. & amoto quolibet illicito detentore, & ideo

ab eius sententia licuit appellare, &c. & ideo Iacobus non est manutenendus, sed Alexander si de eius possessione constat, alias possessio est sequestranda, &c.

120 Et in vna Cusentina parochialis 22. † April. 1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum. *Quod manutenendus est quis in sua possessione non obstante quod aduersarius postea acceperit possessionē vigore literarū Apostolicarū, & authoritate commissary, qui tamen parte non citata processit, & sic nulliter ad* cap. licet Episcopus de præben. in 6. *& consequenter non priuauit eum possessione, & cum non se habuerit pro spoliato retinuit animo possessionem ciuilem, & consequenter danda est illi manutentio, non obstante quod illa possessio esset instrumentalis: quia cum non constet tunc alium possidere, sufficiens est ad istum effectum, & alios quoscumque Caputaq.* dec. 334. p. 2.

121 Fuit etium resolutum in vna Senen. Beneficij 6. Iunij 1594. coram D. Lita, † & in vna Albiganen. Canonicatus 27 Iun. 1564. coram D. meo Corduua fuit resolutum, *Dandum esse mandatum de manutenendo Mafredo, de cuius anteriori possessione constat, & quod tempore motæ litis possidebat. §.* retinendę de interdictis, *non obstāte quod Io. Baptista fuerit immissus in possessionē authoritate iudicis, quia id fuit factum possessore minime citato, imo post interpositam appellationem, & sic tanquam attentata ei suffragari nō debeat, vt alias fuit resolutum in Romana de Praxellis coram D. Penna, & Romana Capellaniæ 17. huius mensis coram D. Lita, quod maxime procedit cum in rescripto adsit clausula, vocato Manfredo & aliis, qua stante executor absque citatione procedere non potuit. Felin.* in capit. de cætero, numero 10 de re iudic. *Rota* decis. 2. numero 12. de officio de legat. in nouis.

122 Et in causa Toletana parochial. de Maiarambroz † 13. Ianuar. 1595. coram eodem D. Corduba fuit dictum. *Considerari dolum in resignatario, ex eo quod is habuerit possessionem Beneficij ab executore litterarum resignationis, pendente appellatione interposita per resignantem. &c.*

123 Et in vna Ferrarien. parochialis prima Aprilis † 1596. coram eodem D. Corduua fuit resolutum, *Horatium non esse manutenendum in possessione dicta Beneficij impetrati vti vacantis per assecutionem alterius, & iuxta constitutionem Pij V. nā dato quod fuerit capta possessio cum fuerit instrumentalis Michaele Angelo existente in possessione non venit manutenenda. Caputaquen.* decisio. 333. parte secunda. *constat etiam fuisse captam lite pendente, quod impedit manutentionem, nec releuat quod fuerit capta authoritate iudicis, & sic non requiratur eiectio Angel.* in leg. qui vniuersas. §. item de acquirend. possessio. *id enim habet locum quando iudex rite, & recte procedit, vt fuit sæpe resolutum, in presenti autē iudex perperā se gessit, quia cū esset ordinarius, & datus executor ad proudendum in forma dignum, cum clausula* vocatis vocandis, *& sic mixtus tenebatur assumere partes iudicis, vt fuit dictum in Piscien. seu nullius 21. Ianuary. 1578. coram Sanctissimo. cū ergo processerit nulla præuia citatione, & sic nulliter, non priuant Michaelem possessione, vt fuit resolutum in Mediolanen. parochialis vigesimoprimo Nouembris 1586. coram D. Plato, neque esse concedendum mandatum de immittendo, quia Horatius non iustificauit suā gratiam, quæ etiam in iudicio executiuo, & parte non opponente est iustificanda Abb.* in cap. accedens numero nono versic. ratio huius de accusatio. *Æmid.* decis. 303. *Paris.* conf. 49. numero 31. lib. 4. *prout Rota sæpe tenuit, & fuit resolutum in causa Salamantina pēsionis de anno 1572 coram D. Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis 20. Decem. 1591. coram D. Pamphilio, quod solum sufficiens erat, vt Horatius non esset immittendus, nec manutenendus, vltra quod Beneficium est vnitum monasterio S. Georgij, tam ex antiquis Summorum Pontificum priuilegijs, vbi id enuntiatur, quam ex antiqua sententia ad gloss.* verb. instrumentis in capite cum olim de censibus, *vnde cum non fuerit facta mentio regularitatis, impetratio Apostolica non valet, Calder.* conf. vigesimonono de præbend.

Et in vna Dertosen. parochialis de Sorita † quar. 124
ta Mart. 1602. coram D. Ludouisio domini censuerūt, *Concedendam esse manutentionem Gabrieli, cum reperiatur in possessione parochialis, de possessione enim eius cōstat ex publico instrumento quod probat verā possessionem alio non existente in possessione, vt in pluribus causis fuit resolutum, imo constat de reali, & effectuali possessione tempore motæ litis ex ipsa serie facti, &c. nec potest P. allegare suam anteriorem possessionem, & quod retinuerit animo ciuilem quæ in concursu naturalis est manutenibilis, quia ille obstat quod petit immissionem, possidenti non competit. §.* adipiscendæ de interdictis, *qui enim petit immitti in possessionem fatetur se non possidere, imo si possideret ciuiliter eam admittit', vt fuit dictum in causa Bononien. de Populis coram D. Mantica, decimosexto Mart. 1588. & gesta per subexecutores non priuant sua possessione Gabriel, ex quo nulliter processerunt. Socin.* in cap. quoniam §. si super, numero 152. vers. secus autem in iudice, vt lite non contestata, *Sarnen.* de annali. quæst. 45. numero 3. *Fuit dictum in vna Spoletana domus 19. Decemb. 1580. coram D. Seraphino, & in vna Mediolanen. bonorum coram D. Plato. 1. Febru. 1591. & in vna Cusentina parochialis coram D. Pamphilio, nulliter enim processit primus subexecutor, quia executiue contra Gabrielem pariter prouisum Apostolicum, cum propter paritatem tit. procedendum esset via ordinaria, Puteus* decis. 313. lib. 1. *Mohedan.* 13. vt lite pendente, *Caputaquen.* decis. 239. numer. secundo par. 1. *& quia Gabriel possessor debuit citari.* l. fin. si per vim, vel alio modo, cap. licet Episcopus de præbend. in sexto, *Gesta etiam per secundum subexecutorem sunt nulla, non solum propter defectum citationis, & modum procedendi executiue vt dictum est de primo, sed etiam quia inchoato processu cum primo executore, non potuit secundus procedere,* c. cum plures de offic. deleg. in 6 &c.

Est etiam ad propositum decisio Rotæ, † in vna 125
Maioricen. parochialis de Campaneto, 23. Ian. 1591. coram D. Bubalo, quæ sic ait, *Fuit resolutum dandum esse mandatum de manutenendo in possessione parochialis de qua agitur Iacobo Torres, non autem Io. Pelliu: quia constat de eius anteriori possessione, quæ fuit capta die decimooctauo Augusti. 1588. vigore prouisionis Apostolicæ, & possessio Ioan. fuit capta die vigesimonono & trigesimo Nouembris anni sequen. Et sic instrumentalis, quæ non est manutenibilis nisi possessore expulso, Rota* decisio. vigesimaprima de restitutione spoliatorum in nouis; *Caputaquen.* decis. 396. lib. 1. *debuit executor Iacobo possidente eo non citato dare possessionem, Io.* cap. licet liro secundo de prēbend. in sexto. *Nam semper in traditione* possessionis oportet vocari *possessorem, cui potest competere ius in possessione, vt per Cardin.* consilio 75. *Felin.* cap. fin. numer. 24. de præsumptio. *nec satisfecit index citando postea Iacobum, & iuribus hinc inde discussis pronuntiando ipsum à prætensa possessione amouendum*

& a-

& amotum esse, & Ioan. in sua possessione debere remanere, quia iuxta d. cons. *Cardinalis debuit prius revocare traditionem possessionis factam Io. & illam restituere Iacobo, & postea iterum pronuntiare ad favorem Ioannis, & illi possessionem de novo tradere. quæ in præsenti facta non fuerunt, ex quo redditur iniusta declaratio iudicis, & possessio capta non est considerabilis nisi expulso possessore, vt fuit resolutum coram illustrissimo D. Lancelloto in illa Romana domus ad imaginem pontis: nec obstat, quod non fuerit in tempore appellatum ab vltimo decreto, quia non ex hoc redditur valida, & manutenibilis possessio capta possessore non citato, & illo non expulso, quia sententia notorie iniusta nunquam trāsit in iudicatum, non obstat, quod Ioannes sit provisus Apostolicus, & quod eius provisio sit anterior provisione Iacobi, quia hoc respicit petitorium, & quando possessio fuit iniuste capta, licet possit aliquo modo constare de bono iure, non erit manutenibilis in possessione vitiosa, sed in possessorio succumbet vt tradit Rebuffus* in praxi Beneficio. de missione in possessionem numero trigesimoseptimo.

116 Est etiam alia decisio Rotæ † in vna Abulen. & Zamoren. Beneficiorum 17. Iun. 1594. coram Dom. Penna quæ sic ait. *Dederat mandatum Andreas Arias ad resignan. libere hæc Beneficia in manibus fœlic. recor. Sixti V. ad favorem Petri de Gaona cui petenti executionem & Beneficiorum possessionem vigore literarum in forma dignum expeditarum ab Ordinario Zamoren. cui literæ erant directæ, Andreas se opposuit resignationis nullitatem allegando, verum quoniam ad favorem Petri Ordinarius pronuntiauerat, & Andreas appellatione interposita causam in Rota cōmiserat, dubitauitvtrū Andreas esset manutenendus in possessione Beneficiorum? & sæpe causa proposita die vigesimoseptimo Maij, & sexto Iun. tunc enim propter dissidentes dominorum sententias non potuit capi resolutio. Denique die veneris 17. Iun. vtraque parte acerrime informante causa. Tertio proposita in eam sententiam itum est vt censuerint domini Andream manutenendum, distinguebant enim duplicem resignationem vnam simplicem, & puram, per quam Beneficium pure, & simpliciter renūtiatur in manibus superioris, Puteus* decisio. 158. numero 4 libro 3. *Couar.* pract. quæst. cap. 36. numero nono *& alteram conditionalem, vt cum resignatur in favorem certæ personæ, aut cum ex voluntate Rom. Pontific. in cuius manibus tantum fieri potest, vel ex eius permissione recipit aliquam conditionem vel modum. Paris.* cons. 5. l. 4. *Ioan. Paul.* decisio. 102. *incipien.* Conchen. Beneficij. *Dicebant præterea inter vtramque resignationem latum esse discrimen. Nam in simplici renuntiatione resignans omne ius, & possessionem, quæ habebat in Beneficio amittit, ita vt remaneat sine titulo etiam colorato, ac propterea possit Beneficium tanquam vacans libere conferri aut impetrari. Butrius. Abb. Imola & cæteri communiter* in cap. solicite, & in cap. accepta. de restitutione spoliatorum, *Cassador.* decisione 4. eodem titulo, *Puteus* d. decisio. 158. l. 5. *Achilles* decisio. decima numero quarto de restitutione spoliatorum, *Rota* decisio. prima de renuntiatione in nouis, numero octauo, & decisio. 2. eodem in antiq. numero 4. *Mohed.* decisio. 2. *Sed in resignatione conditionali, aut facta ad favorem certæ personæ secus esse, in hac enim ius & possessio, remanent in pendenti penes ipsum resignantem, donec conditiones purificentur. Achilles* dict. decisio. 10. n. 1. & 4. *Puteus* d. decisio. 158. numero tertio, *Rota* decisi. 4. numer. 1. de rerum permutatione in antiq 1. *cons.* 86. l. 3. numero 42. *Paris.* dict. consil. 5. *Mohed.* deci. 183. *Guidobonus* decisio. 59. *Cora* decisio. trecentesima decima octaua & 312. *caputaq.* decisio. 2. l. 1. in manuscrip. *Pontanus* de spolio l. 3. numero 72. *Licet enim nonnulli ex istis loquantur, quando agitur contra tertiū, nihilominus idem dixerunt domini locum habere in resignante, agentem contra resignatarium, quia in resignatione conditionalis, seu facta ad favorem certæ personæ donec perfecta fuerit, & plene ius quæsitum resignatario penes resignantem remanent aliquæ reliquiæ iuris & possessionis, Puteus* in epitome decis. 14. de restitutione spoliatorum, *& alij quos refert & sequitur Pontanus* d. tract. l. 1. num. 126. vers. sed non idem, *vnde cum in proposita facti specie Andreas renuntiasset ad favorem certæ personæ, videlicet Petri de Gaona, & antequam ille adeptam pacificam possessionem, & legitimā acquisitionem perfectum & completum ius acquisiuisset in Beneficiis, Andreas penes quem remanserat ius & possessio, se opposuerit, manutenendus erit, non obstante decreto Episcopi literarum Apostolicarum executoris, quia ab illo in tempore fuit appellatum, Fel.* in cap. fin. numero 24. de præsumpt. *Zabarella* consilio 63. & 75. numero primo, *ex quo etiam cessabat alia obiectio opposita per informantes Petro de illius possessione capta authoritate Episcopi iudicis executoris deputati in literis Apostolicis; nam cum à prædicto decreto daretur appellatio. Fel.* in dict. cap. fin. numero 24. *Zabarella* d. consil. 75. numero vndecimo. *Et ea non obstante iudex processerit, possessio Petri postea subsecuta non potuit iudicari legitima. sed potius turbatiua & spoliatiua, & ideo restituibilis, Zabarella* dict. consilio 75. *Quod maxime in hac specie videbatur habere locum, in qua Episcopus erat datus executor ad prouidendum Petro in forma dignum, quo casu non poterat dici merus executor. sed mixtus; qui propterea tenebatur assumere partes iudicis, & ordine iudiciario procedere. Canonistæ* in dicto capite fin. de præsumptione *vbi Butrius* numero septimo, *Felinus* 17. & 24. & 33. *Zabarella* consilio 63 in principio *& fuit sæpe in Rota decisum, vt in Neapolitana coram Fineto, anno 1569. & in vna Piscie. seu nullius, die vigesimo primo Ianuar. anno 1578. coram Sanctissimo Domino nostro, tunc Rotæ auditore Rursus possessio Petri capta pendente appellatione, tanquam attentata non erat manutenibilis*, cap. non solum de appellat. libro sexto, *atque ex his conclusum de iure non potuisse Andreæ denegari mandatum de manutenendo in possessione, in qua reperiebatur tempore dati ad resignandum, de qua constitit dominis per legitima documenta.*

Est etiam decisio in vna S. Agathæ gotorum † iuris patronatus 4. Iulij 1597. coram Domino meo Corduua Episcopo Pacen. quæ sic se habet. *Dubitaui, an possessio Io. Angeli esset attentata, & reuocanda, seu sequestranda, & dominis placuit appellandum esse sequestrum, quia fuit capta à Io. pendente appellatione, vel termino dato ad appellandum, & inde attentata,* c. non solum. de appellatio, in sexto, *Mohedan.* decisio. 150. numero secundo, *Guidobon.* decision. 104. *& inde venit sequestranda, Calder.* consi. primo vt lite pendente, *Anton. Augustin.* in epitome, titul. sequest. ex offic. §. tertio & sexto *Caputaquen.* decisio. 70. part. prima & decisio. 157. part. 3. *Puteus* decisio. 414. libro secundo, *& fuit sæpe resolutum. iudex enim gratiæ in forma dignum est mixtus executor. ac debet assumere partes iudicis* capite fin. de præsumptio. *& ab eo datur appellatio, vt fuit dictum in causa Piscien. coram Sanctissimo, & sæpius fuit resolutum. non obstabat quod notorie constet de non iure Federici, & bono iure Angeli ex transactione, quia ad hunc effectum requiritur notorietas quæ nec collorate possit impugnari, vel aliquo*

modo velari Ægidius decisio.103.*Peregrinus* 173 lib. secundo *qualis est quæ resultat ex confessione partis, vel re iudicata, Rota* decisio. 3. de restitutione spoliatorum in nouis, *Thanis* decisio.19.*fuit resolutum in causa Eugubina S.Petri de Vigueto 21.Iunij* 1591.*coram R. P.D.Orano, quia quando pars obijcit, & probat concernit petitorium, in quo probatio probationem non excludit, Thanis* dict.decisio.19.*Bellamer.*decisio.624.numero 2.*ac inde per d.transactionem non potest dici notorie constare de non iure. Nec obstat clausula contradictores, quia intelligitur de contradictoribus factis, non iuris, Cardin.*in Clem.1.§.contradictores de religiosis domibus, *maxime quando sunt iusti, glossa* in capit. pro illorum, verb.contradictores de præbend.*Vitali* in tract.de clausulis, tit.de clausula rescripti, verbo contradicta.

128 Idem fuit resolutum in hac † causa coram eodem 23.Februarij 1598.quod cum Vicarius esset mixtus executor,& in literis adesset clausula verificato prius iure patronatus,& alia clausula *omissio,&c.* Tenebatur seruare ordinem iudiciarium ac inde cum non citauerit,nec seruauerit dictum ordinem sententia est nulla maxime, quod in sententia se refert ad probatio.nullas,Mohed.*decis.*6.*de testib.* quia testes fuerũt examinati, sine citatione partis, *c.*2.*de testib.*Caputaq.*dec.*274.*p.*3.

129 Est etiam alia decisio Rotæ in vno † Vlisbonen. Prioratus 4.Iulij 1601.coram D.Seraphino supra adducta 4.*p.c.*3.*n.*74.quæ est videnda.

Est etiam decisio Rotæ in causa Agrigentina Beneficij S.Antonij 12. Nouembris 1601.† coram Do. meo Corduua,quæ sic ait.*Fuit resolutum dandum esse, mandatum de manutenendo Archipresbytero, & Clero. nam constabat de anteriori eius possessione.* §.retinendæ, instit. de interdictis. *Cassad.*decisio.20.in fin.de præben.*Caputaquen.*334.numer.6.p.2.*Cæsar de Grassis* 5.numero 2.de causa possess. *Nec obstabat posterior possessio Angeli capta authoritate iudicis in executione literarum Apostolicarum, quia non facit illam amittere, nisi quando iudex rite & recte procedit, vt fuit resolutum in causa Romana domus ad imaginem Pontis, coram illustrissimo Lancelloto,& coram me in alia Ferrarien.parochialis* 1596. *vbi aliæ decisiones allegantur, de nullitate, & iniustitia manifeste apparet, tum quia iudex processit non iustificato valore,& aliis narratis in gratia, quod habet locum etiam parte non opponente in his, quorum falsitas vitiaret gratiam, vel quorũ expressio facilius mouit concedentem iuxta decisionem Cardi. Lancelloti, in causa Salamantina pensionis millesimo quingentesimo septuagesimosecundo. Tum etiam quia non fuit facta mentio vnionis, de qua erat facienda cum ea stante Beneficium non vacauerit, nec intrabat deuolutio ad sedem Apostolicam, ob non factam prouisionem infra sex menses,* Clem.1.§.quidam de excessibus Prælatorum, *Rota* 2.numero tertio eodem titulo in nouis. *Nec obstabat, quod vnio esset nulla, quia de illius validitate erat agendum ante executionem, cum ab ea dependeret iustificatio vacationis narratæ, deinde cum executor esset mixtus, propter formam dignum,& quia agebatur de remouendo possessorem, ab eius sententia dubatur appellatio, & non poterat procedi ad immissionem, vt fuit dictum coram me, in vna S.Agathæ dotorum iuris patronatus quarta Iulij* 1697. *Nec iis obstabat decisio Bubali in causa Hiporregie.quia loquitur de mero executore,& vbi contradictio erat mere calumniosa,& friuola, minus obstabat Bulla Pij V.super collatione Beneficiorum, quia non procedit, quando conceditur gratia per sanctissimum de parochiali in forma commissaria,& adest certus possessor.*

Est etiam decisio Rotæ in causa Bracharen. Beneficij quinto Decembris 1601.coram eodem Do.meo Corduua, † quæ ita inquit.*Fuit resolutum, vna parte informante, censuras scilicet ab officiali Bracharen.tanquam executore Apostolico fulminatas fuisse nullas, & attentatas, nam a sententia illius dabatur appellatio cum ageretur contra possessorem,& de eum remouendo, quo casu executor debet assumere partes iudicis, & dicitur mixtus, ac appellatione pendente non potuit censuras fulminare.*cap.per tuas,cap.solet.de sententia excommu.in sexto *Rota* decis.20.de appellat.in nouis, *& venunt reuocandæ, Palcotus* decisio.44.*Modernus* de attentatis.2.part.capit.12.ampliatione 8. *Achilles* decisio.4. numero decimo cum sequentibus de sententia excommunic.*Ancharr.*in cap.licet notab.1.de sententia excommunic.in 6. *& hoc multum iustificabatur stante grauamine cũ d.sententia fuerit reuocata. Primo ab auditore legatariæ, & deinde à Vicario Vlisbonen. & cum causa hodie pendeat in Rota coram me, fuit per dominos decretum mãdatum de manutenẽdo ad fauorem Francis.appellantis,& informantis.*

Tandem est alia decisio Rotæ in causa † Tirasonen.eleemosinariæ 28.Ianuar.1602.coram D.Lancecelloto, quæ sic ait, *Domini dixerunt sententiam Ordinarij esse reuocandam, tanquam latam absque verificatione omnium ingratia Inici narratorum, vt fuit dictum in vna Callagurritana Prioratus.26.Maij* 1578. *coram Blancheto,& in vna Ouisen.Beneficij de Albis* 8.*Aprilis* 1598.*coram me maxime cum Petrus comparuerit,& dederit de surreptione & obreptione literarum Apostolicarum, & petierit admitti articulos ad id iustificandum, vt fuit resolutum in causa Salamantina pensionis, decimo octauo Aprilis* 1578. *coram Cardinal.Lancelloto. Neque obstare, quod Ordinarius esset merus executor, quia cum præcesserit vigore gratiæ, in forma dignũ, non erat merus, sed mixtus stante præsertim clausula amoto illicito detentore,& q̃ ei demãdabatur causæ cognitio super iure patronatus, super deuolutione & super iure alteri quæsito, ac ideo tenebatur assumere partes iudicis, & procedere cũ causæ cognitione, citato Petro,* c.licet Episcopus *vbiglo.*verbo vocato,de prebẽd.6.in.*Fel.* in capite fin.numero 25. de præsumptio.*Ferret.*consil. 4. & numero 4. & consil.10. numero 10.vol.1.& *fuit pluries resolutum: neque etiam obstare quod possessio esset vacua, nec ostenderetur titulus Apostolicus, quia cum ingratia adest clausulæ,* dummodo non sit alteri ius quæsitum.*sufficit quod Petrus ostenderet se præsentarum, vt diceretur legitimus contradictor, cum Papa nõ præsumatur voluisse præiudicare,& derogare præsentationi ad* decisionem *Rotæ* decimoseptimo de prebẽn. in nouis, *nec dicatur præsentationem non tribuere ius tanquam factam coram Vicario foraneo, quia cum sit actus iurisdictionis potuit fieri coram illo Vicario, qui iurisdictionem habebat, nam probatur quod esset Vicarius constitutus in loco Calatayud pro exercenda ibi iurisdictione, vbi facere poterat ea omnia quæ posset Vicarius generalis totius diœcesis, neque prætextu gratiosæ subrogationis posset Inicus excusari à iustificatione, quia omisso quod beneficium non erat litigiosum quo casu subrogatio habet vim collationis, & opus est iustificare omnia iuxta decisiones factas in illa Burge.de Pancoruo coram Gypso non fuit processum in vim subrogationis, sed vigore mandati de prouidendo,& de subrogando, quæ longe distant à gratiosa subrogatione.*

Vnde quod tradit Flam.parisius *de resignatione* † 131
*Benefic.lib.*10.*quæstion.sexta à numero* 63. resignantem reseruata pensione non posse impedire resignatarium,

tarium, ne capiat possessionem Beneficij resignati, & possessionem captam per dictum resignatarium, pendente appellatione interposita à dicto resignante, non esse attentatam, quia à mero executore literarum Apostolicarum non datur appellatio. *cap. nouit.* vbi Doct. *de appellatio.* & ita fuisse dictum in Rota in vna Hipponegien. præpositurę coram D. Bubalo 11. Decembr. 1587. & 1. Februar. 1588. accipiendum erit quando resignans impedit de facto resignatarium, & sine causa ne capiat possessionem, & in appellatione interposita à resignante qui nunquam comparuit coram executore ad dicendum contra resignationem, & sic executor non debuit assumere partes iudicis, nec debuit eum citare ex quo consensit resignationi & sponte, ac facto suo abdicauit se Beneficio, facit *decisio. 636. numero. 4.*

134 *part. 1. diuersorum :* Aut quando comparuit † resignans coram executore opponendo exceptionem friuolam quam executor repellere debebat, & sic appellatio ab eius reiectione interposita fuit mere calumniosa, vt in d. Hipponegien. præpositurę, quam allegat Flam. Paris. in qua d. die 11. Decem-

135 bris 1587. coram D. Bubalo fuit resolutum, † *Dandum esse mandatum de manutenendo Franc. resignatario, non autem Scaliæ resignanti, nam cum ipse eam resignauerit in manibus Papæ ad fauorem Francis. qui de ea prouisus est, abdicauit à se omne ius tam reflectu tit. quam possessionis, Cassador.* decisio. quarta de restitutione spoliatorum, numero 3. *& cum Franciscus vigore literarum suæ prouisionis, in forma dignum, fuerit ab earũ executore examinatus, & sibi idoneo reperto collata præpositura authoritate Apostolica cum mandato de immittendo in possessionem, cuius vigore fuit actualiter immissus, fuit sibi quæsita naturalis, & ciuilis possessio, &c. nec refragatur quod possessio fuerit capta pendente appellatione interposita per Scaliam, qui à mero executore literarum Apostolicarum non datur appellatio.* capite nouit, *vbi Doctores* de appellatio. cum similibus *propterea appellatio fuit mere calumniosa, quia fuit interposita à reiectione exceptionis friuolæ quam executor repellere debebat, ad tradita per Anchar.* consil. 224. numero secundo *Berotium* conf. 14 numer. 9. li. 1. Et d. die † 1. Febr. 1588. coram eo-

136 dem D. Bubalo domini steterunt in decisis. *Nec obstare appellationem per Scaliam interpositam ab executore, & quod resignatio est conditionalis, quia purificata conditione per reseruationem pensionis valide reseruata potuit procedere ad executionem, tanquam merus executor. Abb.* in c. fi col. 7. *Imola* n. 9. de præsump. *& consequẽter ab executore nõ datur appellatio, vt* in dec.

Et ita in illa Agrigentina Beneficij sup. adducta,

137 *n.* 130. † fuit responsum ad istam dec. quod loquitur de mero executore, & vbi contradictio erat mere calumniosa, & friuola.

138 Vnde etiam conuincitur quod ait Flores † *d. q. 4. n.* 29. non debere audiri resignantem comparentem coram executore, & contra resignantem comparentem coram executore, & contra resignationem opponentem, &c.

139 Aduertendum est † tamen quod in vna Colonien. Canonicatus 4. Febr. 1589. proponente D. Carreto in signatura iustitiæ, domini dixerunt pro maiori p. *Quod habens titulum coloratum sit legitimus contradictor, & possit appellare à decreto seu sententia prolata ab executore literarum Apostolicarum ad fauorem prouisi Apostolici, dummodo tamen prouisus ab Ordinario coram executore produxerit suum titulum, sed si suum titulum non produxisset fuerunt in contrario voto quod nullum censeatur illarum grauamen' per executorem & non possit appellare ad effectum suspensiuum, dixerunt insuper procedere supradicta absque difficultate, quando ordinarius contulit, quia Beneficium vacauit in mense ipsius ordinarij.* & sic quando appellatur ab executore literarum signatur supplicatio, seu commissio appellationis, nisi saltim post sententiam producatur titulus, vt simpliciter admittatur appellatio ad *l. per hanc C. de temporibus appellatio.* Et Contard. *in repeti. l. vni C. si de montanea poss. limita* 12.

Et post hæc scripta visus Hier. Gonçal. *d. gl. 9. in* 140 *annotationib. ex n.* 220. docet, quod à collatione, vel immissione facta vigore literarum Apostolicarum, non datur regulariter appellatio suspensiua, quia literæ Apostolicæ habent paratam executionem, & reuerenter est illis parendum per executorem in eis nominatum *l. 1. ff. de constitutionibus principum ca. si quando de rescrip.* vbi Felinus *l. 52. titulo 18. parte tertia* Rebuffus *in praxi titulo forma & declaratio nouæ prouisionis verb. quatenus ipse vel duo versiculo postea dicitur.* Mohed. *decis. 35. ante fin.* ibi, *quia tunc propter autoritatem literarum debent exequi de renũtiatione,* & Marches. *de commissio. 2. p. cap. 4. de commissione appellat. numero* 39. & ita in proposito, quod nõ detur appellatio suspensiua, tenet Bero. *consil. 4. vol. 1.* quem Gonçalez non allegat. *ac propterea videmus* (inquit Gonçalez) *quod quado appellatur à tali decreto, seu sententia vigore literarum Apostolicarum prolata communiter in commissione appellationis, solet signatura apponere clausulam,* sine præiudicio executionis literarum Apostolicarum, *prout apponitur quando appellatur ab executione facta vigore publici instrumenti cameralis, aut guaretigij,* &c. quæ clausula præseruat iurisdictionem iudicis à quo, vt ad vlteriorem executionem procedere valeat, ita vt neque inhibitio per superiorem facta afficiat aut impediat, Cæsar de Grassis *decisione* 96. seu 3. *de re iudicat. n.* 4. vt alias dixi supra 1 *parte capite* 5. *numero* 573. Illud tamen limitat Gonçalez *numero* 226. Primo, quando in literis adesset clausula, *vocatis vocandis,* quæ semper inseritur quando in supplicatione, vel ipsarum literarum expeditione narratur aliquis intrusus, & expediuntur sub intrusione, tunc enim executor nõ est merus, sed mixtus & iudicium executionis literarum non erit executiuum, sed ordinarium, & appellatio non solum operabitur effectum deuolutiuum, sed etiam suspensiuum Card. & alij citati supra *num.* 111. & fuit inquit resolutum in vna Barchinonen. parochialis 10. Decemb. 1601. coram Domino Sacrato. quod etiam tradit *gloss. 15 §. 1. num.* 70. Secundo limitat *num.* 227. quando poss. citatus non fuisset, & executor literarum eiicere vellet eum inauditum à possessione Beneficij, Card. *consil.* 75. Felin. *in cap. fin. num.* 24. *&* 25. *de præsump.* Achilles *decis. 6. n. 4. super regula de triennali argumento cap. licet Episcopus de præben. lib. 6.* Tertio limitat à *n.* 228. quando executor procederet ad executionem literarum, absq; verificatione narratiuæ, cum citatione dicti possessoris, Mohed. *decis. 35. de renuntiat.* Cæsar de Grassis *decis. 58.* seu 12. *de probat.* quia omnis gratia habet in se tacitam conditionem *si preces veritate nitantur,* siue si ita est aut veris existentibus prænarratis *l. fi. in prin. C. de diuersis de rescr. ca. 2. de rescr.* vbi post alios late Ripa *n.* 29. & alij, ideo omnis narratiua est ante omnia verificanda, vt dicitur infra *à num.* 159. *&* 189. narratiua namque est pars gratiæ Rota *decis. 534. nu. 1. par. 1. diuer. cum aliis, &c.* Quarto limitat *num.* 234.

quando literæ continerent certam formam quæ per iudicem executorem seruata non fuisset *c.cum dilecta cum ibi adductis* per Fel. ex *n.6. de rescrip.* Lancel. *de attent.n.4.in præfa.in n.* 477. Flam. Paris. *de resigna. benef. li.*19.*q.*6.*c.* 24. Quinto limitat. *n.*235. quãdo pro parte possessoris probaretur quod tales literæ essent subreptitiæ, vel obreptitiæ *c.postulasti. c.super literis de rescrip.* Aym. *cons.*68 *numero duodecimo* Lancellotus *vbi supra numero* 478. de clausula autem, *amisso quolibet illicito detentore*, apposita in literis Apostolicis ait *à numero* 236. quod licet faciat iudicem executorem mixtum , & requirat ordinem iudiciarium secundum Felinum post Abbat. & alios *in capite de cætero numero nono de re iudic.* Marches. *dicta 2.parte capite 3.numer.*35. *cum aliis*, tamen quando gratia est iustificata legitime, & literæ non sunt expeditæ sub intrusione, non retardat executionem literarum, & ita seruari videt & tradit Ferret. *consi.*7.*n.*12.*in fin.& num.*13. nam aliter cum d. claus. semper apponatur, nunquam literæ Apost. haberent paratam execut. de aliis & limitatio remittit *n.*238 Lancel. *d.c.*4.*in præfat.à n.*477.*vsque ad n.*507.&in prædict. casib. vt admittatur appellatio, &suspensiua proponitur, inquit ibi. commissio ab appellante, porrecta in plena signatura gratiæ, vel iustitiæ , & deducuntur causæ grauaminis iudicis executoris, & postquam signatura gustauit de illis interdum solet rescribere, & committere simpliciter causam appellationis in Rota, & interdum solet adiicere clausulam, *Si quid exequendum sit ipse Rota iudex exequatur*, quæ clausula aufert potestatem exequendi à iudice à quo & illam transfert in iudicem ad quem Rota *decis.*477. *n.*7.*lib.*3.*par.*3.*diuers.* Lancellot. *c.*18.*n.*58. Et fuit decisum in Toletana parochialis, 23 Ianu. 1604. coram D. Sacrato, &c. interdum etiam solet signatura rescribere *Paritis literis arbitrio Rotæ,&c.* Sed certa clausula *paritis literis*, siue *paritis arbitrio Rotæ* nunquam ponitur nisi in commissione appellationis, à sententia vigore breuis. Et prædicta quidem doctrina Gonçalez videtur conformis stilo signaturæ. Quãuis Rota absolute velit dari appellationem suspensiuam à dictis executoribus, ex quo tenentur assumere partes iudicis , quando est intrusus , & gesta post appellationem, seu in tempore ad appellandum esse attentata, vt patet ex adductis sic potius videtur stãdum stilo signaturæ ad dicta sup. 1.*p.c.*5.*n.*120.*&* 4. *p.c.*2.*n.*18.

Ex quibus id tandem infertur, † quod si possessio
141 Beneficij sit vacans, non tenetur executor aliquem citare, nec assumere partes iudicis,& ideo ab eo non potest appellari, Flores *d.q.*4.*n.*52. Quod procedit e-
142 tiam stante clausula † *vocatis vocandis*, vt in illa Tuden. parochialis, de qua *c.sequenti n.*44.& etiam stãte clausula *citato N.* quæ videtur intelligenda quatenus ille possideat non alias. Si tamen comparet legi-
143 timus contradictor † pro suo interesse & præiudicio, de quo tamen si negetur debebit in continenti summarie docere iuxta notata per Doct. *in cap. veniens 2.de testibus* Menoch. *de arbitr.lib.*2.*casu* 18. & Couar. *pract.cap.*16.*numero* 1. debet eum audire & assumere partes iudicis, vt per citatos, *sup.n.*110. maxime Felin. *in d.c.si.n.*27. Etiamsi compareat post datum decretum, seu mandatum † possessionis, dum-
144 modo realiter non sit capta, nam dum non est capta res videtur integra cum non præcesserit sententia in contradictorio iudicio. Sed post captam realiter
145 † possessionem contradictor comparens deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere, ad audiendum enim huiusmodi contradictorem , iam expirauit executoris potestas cum sit noua actio&, nouum iudicium , quicquid sit quoad defendendum inductum. de quo *dubio seq.* 146

Decimo dubitatur , † quamdiu duret potestas dictorum executorum, quibus mandatur vt prouisum in possessionem Beneficij inducant,& defendant inductum,&c. facientes eum ad Beneficium admitti sibique de fructibus integre responderi, &c. de qua clausula vide Rebuff. *in praxi in forma nouæ prouisionis verb.& defendant inductum*, & in concordatis in forma mandati, verb. defendentes, & in rep. c.2. de concessione præben. 29.30.31. clausulis mandatorũ.

In quo dicendum videtur, quod quamdiu † non 147
est facta executio durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem cum sit accessoria ad gratiam, *argum. capit. si super gratia, de offic. deleg. in* 6.& quod inf. dicitur, *nu.* 313.

Non obstat tex. *in ca. quærenti de offic. delegat.* † vbi 148
delegatus Papæ non potest exequi suam sententiam, nisi vsque ad annum, quia loquitur de delegato ad causam principaliter, & diuersa est ratio in executore gratiæ, cuius potestas tanquam accessoria debet durare sicut ipsa gratia, ad *reg. accessorium in* 6. & sic videtur accipiendus Innoc. *in c.pro illor.n.*3.*de præb.*& ibi Abb. *n.* 10.

Data vero possessione non est finitum † eius offi- 149
cium, donec habeat fructus, Card. *in Clem. si plures, n.* 2. *de præb.*& Flores *quæstione quarta, numero* 60. nam alias gratia non est plene executa, maxime cum in d. clausula expresse habeatur, quod faciant de fructibus responderi: Quamuis si negentur fructus non † ra- 150
tione tit. vel gratiæ , quæ impugnentur, sex ex alio capite, & ratione : vt quia prædia ex quibus præueniunt dicuntur non spectare ad Beneficium, seu aliquæ decimæ dicuntur ad illud non pertinere, executor non se intromittet , quia est q. omnino separata ab executione, Cardin. *d.numero* 2.& ibi Bonif. *numero* 63.

Difficultas est, quando prouisus semel † fuit indu- 151
ctus in possessionem plene, quanto tempore duret potestas executoris,& effectus illius clausulæ ad illũ defendendum si in possessione turbetur.

In qua communis opinio est secundum † Felin. *in* 152
d.cap. quærenti ad fi. quod illa potestas durat vsque ad annum à die possessionis per illum tex. quod etiam tenet Card. *d. num.*2. & sequuntur Menoch. *de retin. remed.*1.*n.*90. & Flores *sup.*& videntur etiam tenere Bonif. *d.nu.*63.& Puteus *dec.*334.*n.*5.*lib.*1.*& decis.* 18.*lib.*2.

Alij dixerunt quod † durat ad instar potestatis 153
conseruatoris de qua *in cap. si. de offi. deleg. in* 6. vt refert Abb. *in d.c.pro illor. de præb. n.*11. & sic quod non claudatur anno.

At Io. Andr. *in d.c.pro illorum*, dicit, † quod audi- 154
uit curiam tenere, quod si aliquãdiu inductus in possessionẽ pacifice possedit, expirat eius potestas, quod satis placet Abb. ibi,& Staphil. *de literis gratiæ, tit. de vi & effectu clausul. §.significatio clausulæ inducentes, n.*3. ne præiudicetur potestati Ordinariæ *arg. cap. ad hæc de rescr.& c.peruenit.*11.*q.*1.& tenere videtur Innoc. *supr.*& Flores maxime stante Concil. Trid. *sess.* 24.*c.*20.*n.*62.63.*&* 64.& facit pro hac sententia tex. 155
† *in c.in literis de officio deleg.* Nec obstat tex. *in d.c. quærenti*, quia procedit quando nondum fuit facta executio, si enim delegatus executus est sententiã suã, & aliquamdiu ille pacifice possedit, expirat etiã intra

annum

annum potestas delegati, quia annus non datur, nisi pro executione facienda, quantumuis in continenti ille molestatur, potest delegatus exercere officium suũ, quia non potest dici facta executio, ex quo incontinenti est facta turbatio, ita Io. And. & Abb. n. 6. & Fel. n. 20. vers. 2. in d. ca. quærenti, idem Ab. in d. ca. pro illor. n. 10. contra glos. ver. ad integr. in d. cap. quærenti, & ibi Card. & in d. c. pro illorum, & in d. Cl. si plures n. 3.

§. 2.

Quid debeant verificare d. executores.

SVMMARIA.

QVid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum, à n. 156.

Et quoad executores literarum informa gratiosa? Resolvitur non teneri aliquid verificare pro executione facienda, nisi alius sit in possessione Beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim executor debet assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata in ea maxime parte opponente, etiamsi esset procedendum executiue, &c.

Impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia, quæ mouerunt Papam ac concedentem vel ad facilius concedendum, etiamsi non negentur & parte non opponente, numero 161.

Impetrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam quia impetrans alias esset inhabilis, vel quia sunt fundamentum gratiæ, vel quia gratia fuit facta sub cõditione, & ea quorum expressio mouit ad concedendum vel ad facilius concedendum. parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, etiam valorem Beneficij, & obtentorum narratum, & qualitatem Beneficij narratam, &c. & ita videntur intelligendæ quædam dec. Rotæ, à n. 162.

Vbi narratur valor Beneficiorum distincte, & separatim, debet ita probari, & non in confuso, seu omnium simul, n. 165.

In verificatione valoris obtentorum, qualis probatio etiam minor semiplena sufficit, à nu. 166. Et Canonicatus, & dignitas, non habentes fructus in absentia, possunt simul, seu cum alio poni in 24. licet alias solus soleat poni in 24 n. 168.

Impetrans tenetur verificare ætatem expressam n. 169. etiam si solum instet pro absolutoria, quando aduersarius qui venit ex alio tit. illum alias iustificauit, nu. 170. nisi secundus impetrans impetrauit certo modo, quia primus non expresserat veram ætatem, seu ob defectum ætatis legitime, nam tunc certo modo impetrans teneretur id probare plene, numero 171. & sequent.

Improbatur consil. Menoch. dicentis, non esse surreptitiam gratiam, in qua impetrans expressit, se tunc esse in 13. ætatis anno cum solum esset in 12. quod non videtur verum, maxime si illi deesset vltra sex menses, imo ætas absolute narrata debet omnino verificari, n. 173. & sequenti.

Cui incumbat onus probandi ætatem (& idem est de legitimitate) quando de illa non est facta mentio in gratia, à numero 175. resoluitur quod si quis petit sententiam canonicatoriam, seu adiudicatoriam Beneficij, & ex aduerso negatur eum habere ætatem legitimã, ei incumbit onus probandi ætatem, si vero ex aduerso non negatur, non tenebitur eam probare &c. & quando negatur sufficiat ad eam probandam semiplena probatio, quæ sufficit ad probandas habilitates, etiam narratas, & vbi Papa dicit impetrantem ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, ex eo probantur eius habilitates ad Beneficium requisitæ, &c. & idem in tit. ordinary. Si vero quis instat pro absolutoria indistincte non tenetur probare ætatem non expressam, &c.

Quomodo probetur ætas remissiue, n. 186. & num. 187. & seq. ponuntur decis. Rotæ circa id.

Ingratiosis omnia narrata sunt verificanda, nu. 189. & sequen. vbi ponitur resolutio Rotæ. Quamuis in rescriptis ad lites ex pluribus narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret ad mouendum Principem, à numero 191.

Quod etiam procedit in materiis componendis, pro quibus soluitur compositio quantumuis magna, quia nihilominus remanent gratiosæ &c. n. 194.

Coadiutoriam impetranti narranti ætatem, & alia impedimenta coadiuti, non sufficit probare impedimentum ætatis tantum ex Rota, n. 195.

Improbatur consilium Nauarri, quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plures causas, etiam copulatiue narratas, quæ omnes non sunt de iure necessariæ, satis est vt vna verificetur sufficiens n. 196.

Quælibet expressio falsa vitiat gratiam, etiam quod alias esset princeps concessurus, n. 197. Saltim quando esset talis, quæ inducit, aut mouere potuisset ad citius, seu facilius concedendum, &c. num. 198. Et seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Surreptio vitiat gratiam, nedum quando fuit causa inductiua & finalis gratiæ, sed etiamsi fuit causa impulsiua, vt quia princeps alias concessisset, se nonita faciliter, nu. 200. Non solum in Beneficialibus, sed etiam in cæteris omnibus gratis contra aliquos num. 201.

Capit. super literis, de rescrip. in 2. casu loquitur in rescriptis ad lites, nec habet locum in gratiosis, numero 202.

Improbatur consilium Rebuf. 11. valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusque iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, n. 203. & dec. Cassad. 7. de concess. præb. n. 204.

Sufficiet impetrantem verificare de facto Doctoratum narratum, n. 205. Nã regulariter sufficit per narrationem verificari de facto, & non de iure, n. 206. Saltim vbi non agitur de perpetuo præiudicio, nu. 207. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius, etiã quod facilius non inducat ad concedendum, verificanda est. n. 209.

Gratia si neutri, de qua agunt relati, nu. 210. Quamuis sit conditionalis, & habeat duplicem conditionem, quod Beneficium vacet, & neutri ius competat, & impetrans debeat eam iustificare, & verificare, vtramque conditionem, sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam quam gratia supponit, n. 212. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, tamen quoad non ius alterius satis dicitur iustificata ex eo, quod de tali iure in actis non constat, & numero 214. cum seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, & 216. decis. Rotæ.

Quod nõ procedit quãdo aduersarius nititur prouisione

Ordinarij, quæ non est iustificanda, cum Ordinarius prouideat Motu proprio, & Ecclesiæ, non personæ, & sic negatiua non iuris, non iustificatur ex inspectione actorum, & consequenter impetrans gratiam, si neutri, debet aliunde probare, quod illi ius non competat, &c. numero 219. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Habens gratiam ab Ordinario, non tenetur eam iustificare, quia Ordinarius prouidet Motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, à n. 221. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Qualis probatio requiratur pro iustificatione gratiæ, & verificatione narratorum, an plena & concludens, an semiplena sufficiat, à n. 224. Resoluitur quod narratiua super qua principaliter fundatur gratia est plenè probanda, vt narratiua reseruationis deuolutionis non expressionis veri valoris, &c. pro verificatione vero narratiuæ quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiua, seu impulsiua & pars illius, sufficit semiplena probatio, vt in narratiua valoris Doctoratus vel alterius qualitatis, & adducuntur resolutiones & decis. Rotæ, & doctrina Gonçalez.

Executor literarum in forma dignum, seu commissaria, tam primus quam secundus nõ tenetur iustificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari nempe idoneitatem impetrantis, & cum gratia est per resignationem in sacris constituti, quod aliunde habeat, vnde commodè viuere possit, n. 231.

Quamuis communiter soleat fieri informatio super verificatione omnium narratorum, n. 232.

Idoneus in proposito quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas, numer. 233. Resoluitur consistere in legitimis natalibus ordine, ætate, moribus, & scientia, &c. & numero 234. Ponuntur declarationes Sacræ Cong.

Quomodo dictus executor debeat dictam idoneitatem, &. n. 235. Resoluitur idoneitatem quoad literaturam verificandam esse per examen personæ, quoad alias vero qualitates, & quod aliunde viuere possit resignans per testes, seu alias probationes.

Ad parochiales in forma dignum, examinatores debent facere relationem & approbationem, non solum quoad literaturam, sed etiam quoad clericatum, legitimitatem, ætatem, mores, &c. à n. 236. & ponuntur declarat. S. Cong.

Institutio parochialis facta ab ordinario præsentato à patrono facta solum relatione ab examinatoribus quoad sententiam, & non quoad mores, &c. est nulla ex Rota, quamuis alias aliud dixisset à numero 239.

In idoneitate probanda non requiritur citatio alicuius, aut vocatio partis, etiamsi adesset intrusus, vel cõtradictor, à n. 242.

Nec est necessarium super idoneitate testes in forma recipere, sed sufficeret executorem extraiudicialiter se informare, numero ducentesimo quadragesimoquarto. Nec verbum si constiterit, includit citationem partis, quando committetur executio de re vacante, & licet eam includat, si de re non vacante committitur, & sic cum adest intrusus, tamen intelligendum est respectu actuum iudicialium, & quæ fiunt in forma iudicij, qualis non est examinatio, &c. à numero 245. & numero 247. Adducitur resolutio Rotæ.

Delegatus cui Papa committit, vt se diligenter informe de vtilitate Ecclesiæ, & si repererit in euidentem vtilitatem cedere alienationem confirmet, &c. satis est adhibeat cognitionem extraiudicialem, absque citatione, & pro eo præsumitur, &c. numero 248.

In dispensationibus quæ committuntur Ordinariis, cum clausula quod diligenter se informent, &c. non est necessarium testes in forma recipere, sed sufficiet extraiudicialiter se informare n. 249. & quædam declaratio S. Cong. quæ ait requiri citationem, intelligitur quando est aduersarius n. 250.

Si per testes præsentatos probaretur idoneitas impetrantis seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret, non liceret exequi commissionem, &c. numero 251. & semper expediret, quod in huiusmodi verificationibus examinarentur ex officio aliqui testes, qui rem melius scire possent, &c. n. 252.

An si semel examinatus, non reperiatur idoneus, possit iterum examinari, & illi tunc reperto idoneo Beneficium conferri? à n. 253. Resoluitur negatiue, maxime in parochialibus. nam in aliis Beneficiis probabile videtur posse, quamuis quoad congruam resignantis sufficiat quandocumque de illa constare, quamdiu res est integra, &c. Cauendum tamen erit in resignatione ne incidant in constitutionem Gregorij XIII. de publicandis, &c. n. 257.

An si impetrans sit reuera idoneus, nõ tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio? n. 258. Resoluitur quod non, nam est conditio non existentia, sed cognitionis.

An si impetrans sit idoneus, & per executionem sciatur, possit ad executionem procedere absque alia verificatione, seu informatione à n. 259.

Resoluitur quod, non alias prouisio erit nulla propter defectum formæ, & conditionis de limitato modo scientiæ, quam important illa verba, si repereris idoneum, sicut clausula si est ita.

Quod procedit etiamsi de idoneitate notorie constet, nam quando examinatio est de forma, prætermitti non potest quantumcumque examinandus sit notus, præsertim in parochialibus in forma dignum cõtra aliquos, à n. 264.

Si executor cui committitur collatio Beneficij simplicis in forma dignum committit examen alicui, qui dat illi schedulam approbationis absque examine, quia est sibi nota sufficientia, an censeatur seruata forma examinis, & valeat collatio, nu. 269 Resoluitur quod sic licet tutius sit, quod fiat examen aliquod pro forma.

An si dictus executor fecerit examinationem, & putans ipsum idoneum, cum non esset, contulit Beneficium, collatio valeat? à numero 270. Resoluitur quod sic, quod tamen secus esset in dispensationibus commissis Ordinario, & quoad congruum resignantis.

Si per examinationem factam, seu alias executor intelligeret, seu intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominus conferret, collatio non valeret. nu. 274. In parochialibus debet executor impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores illum approbant, quamuis ipse eum non putet idoneum. nu. 75.

An sit necessarium constare, quod resignans tempore resignationis, & datæ aliunde habeat congruam, an vero sufficiat quod eam habeat tempore executionis gratiæ à num. 276. Resoluitur satis esse quod de ea

constet

constet tempore executionis, cum verba, si tibi constiterit, sint futuri temporis, & qualitas adiuncta verbo debeat intelligi iuxta tempus verbi, & sic limitatur reg. quod surreptio consideratur respectu datæ, & adducitur dec. Rotæ & si tempore executionis resignans esset mortuus, non esset opus eius congruam verificare, numero 280. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Si executor quia sibi non constitit de congrua, pronuntiauit non esse locum executioni literarum, non erit locus appellationi, nec sufficiet in gradu appellationis constare. n. 281.

Cum resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula, seu narratiua de congrua, debet esse vera tempore datæ, ex d. reg. n. ducentesimo octuagesimo secundo.

In dispensationibus matrimonialibus quæ committuntur Ordinariis sufficit narrata esse vera & verificari tempore executionis commissionis, licet tempore datæ non essent verá contra aliquos, quamuis secus sit in dispensatione in forma gratiosa, à numero 283.

In dispensationibus cum copula, in quibus impetrantes narrant copulam præcessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur ipsa diffamata remaneret, &c. Si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuissent, vel alias infamiam procurassent, dispensatio non valeret, & sic procedet sententia aliquorum, numero 287. & seq.

Non sufficiet causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis factæ Papæ, si tempore executionis deficiat, etiãsi non sit vera, quamuis dispensatio facta, & maxime sortita effectum non vitietur, etiamsi postea causa deficiat, &c. à numero 289.

Dispensatio ob paupertatem, seu dotem minus competẽtem, non vitiatur, si postquam Ordinarius dispensauit mulier facta esset dives, etiamsi nondum matrimoniũ esset contractum, n. 291. Etiamsi tempore dispensationis haberet spem quasi certam successionis, vel applicationis bonorum, si non est legitimæ necessario sibi debitæ. n. 292.

Narratiua & clausula quod resignans habet aliunde, vna cum pensione sibi reseruata vnde viuere possit, verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat vnde viuere possit, licet non verificetur, quod habet etiam aliunde, nu. 293. Et quamuis in literis dicatur dummodo aliunde habeat, vnde viuere possit, non excluditur, quin pensio sit in congrua computanda, numero 294.

Admonetur lector quod in hac materia de executione & verificatione literarum caueat à Flores Mana, num. 295.

156 VNdecimo dubitatur, † quid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum. Et quoad executores literarum in forma gratiosa, di-
157 cendum est non teneri † aliquid verificare pro executione facienda, nam ad capiendam possessionem probatio nequaquam requiritur, Flaminius Parisius *de resignatione Benefic. lib. 10. qu. 3. num. quinquagesimo tertio* qui ait esse communem, & receptam doctorum sententiam in stilo obseruatam, namque videmus resignatarios capere possessionem Beneficij resignati in curia, vel extra, absque verificatione narratorum.

Quamuis contrarium † velit Zerola *in praxi Epi-* 158
scopali, 1. p. verb. executor Apostolicus. §. 2. dicens executorem teneri se informare de omnibus expressis in literis, & ex officio debere facere, quod impetrans probet narrata coram eo, sicut practicatur in dispẽsationibus matrimonialibus. Sed iste author omnia confundit, in dispensationibus enim est diuersa ratio, nam ponitur in eis ista conditio, & forma, vt de veritate precum se informet, &c. vt in clausula supra posita, *numero* 105. quod executori literarum Beneficialium in forma gratiosa non iniungitur.

Id tamen procedit, nisi † alius sit in possessione 159
Beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim vt dictum est *dubio* 9. executor tenetur assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata eam tamen parte opponente, quia sunt pars illius, & subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur, ca. 2. de rescrip.* exceptis iis quæ iure præsumuntur. Io. And. & alij *in c. 1. de litis contestat. in 6.* Imola *in c. super literis n. 19. de rescrip.* Abb. *in c. constitutus, n. 4.* & Fel. *nu. 1. eodem tit. & in c. fin. de præsump.* Mill. *in rep. verb. gratia si dicitur* Aymon. *cons. 104. num. 3.* Rebuf. *ad leges Gallicas 2. to. tit. de rescrip. in præfat. nu. 56.* Mand. *de ætate minori, q. 28. n. 2.* Nauar. *in c. si quando, de rescrip. excep. 8. n. 4.* Mascar. *de probat. concl. 1128* alias 1123. & 1226. Flam. Paris. *de resignatione, l. 10. q. 3. ex n. 1.* & particulariter *num. 50.* Zech. *de Benef. & pensio. cap. 9. nu. 3. versic. prouisus quoque & cap. 13. n. 4. versic. resignatarius præterea,* Puteus *decis. 300. n. 2. l. 2.* Caputaquen. 39. p. 2. Cæsar de Grassis *decis.* 48. 58. & 66. & Rota *decis. 412. & 534. in princip. p. 1. diuersorum.* Etiamsi esset procedendum executiue, Cæsar de Grassis *dict. dec. 58. n. 4.* vt dictum est sup. *1. p. c. 5. ex n. 442.* quanto magis cum tunc sit via ordinaria, & est decisio in vna Spoletana Canonicatus 19. Iunij 1600. coram D. meo Corduba, quæ sic se habet. *Fuit resolutum sen-* 160
tentiam Vicarij non esse exequendam, quia non apparebat de bono iure Basilij, sine quo non datur executio iuxta stilum Rotæ, Cæsar de Grassis decis. 1. num. 6. de appellatio. *& fuit dictum coram bonæ memoriæ Oriolen. in vna Romana Grani. 17. Decemb. 1574. imo de iniustitia sententiæ satis constabat cum eius gratiã non fuerit iustificata coram dicto Vicario iudice executore quo casu sententia redditur notorie iniusta, & surreptitia, Caputaquen.* decisione 345. parte secunda & decisione 229. numero secundo parte tertia *& fuit dictum coram D. Pamphilio, in vna Casaraugustana pensionis 20. Decemb. 1591. & coram me in Ferrarien. parochialis primo Aprilis. 1596. vnde potius videbatur apparere de læsione ad effectum restitutionis.*

Quinimo impetrans tenetur verificare † narrata 161
in sua gratia, quæ mouerunt Papam ad concedendum, vel ad facilius concedendum, etiamsi non negentur, & parte non opponente ex ratione dicta, quia sunt pars suæ gratiæ, Ægidius *decisione* 303. Rota in vna Fesulana præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram D. Robusterio infra relata *numero* 215. & in Salamantina pensionis 18. April. 1572. coram Domino Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis, 20. Decembris 1591. coram Domino Pamphilio sup. adductis *parte prima capite quinto num.* 443. & 448 & in Ferrarien. parochialis, 1. Aprilis 1596. supra relata *numero centesimo vigesimo tertio* & in Agrigentina Beneficij, duodecim Nouembris. 1601. supra adducta *n. 130.*

162 Sed offert se difficultas circa prædicta, & † circa illam decis. Salamantinam, & Agrigentinam quatenus dicunt, quod tenetur verificare omnia narrata parte opponente, parte vero non opponente, tenetur verificare ea solum quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, quæ differentia non videtur apta, nam etiam parte opponente non tenetur quis verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, alia enim sunt impertinentia, vt patet. nec falsa expressio quæ non mouit ad facilius concedendum vitiat gratiam, Rota *decisio. quarta & septuagesima de rescriptione in antiquis*, Ægidius *decisione quarta*, Caputaquen. *decisione trecentesimadecima numero quinto parte prima*, & Rota *decisione* 531. *parte prima diuers.*

163 In qua difficultate videtur dicendum † quod impetrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, qu.a alias impetrans esset inhabilis, vt clericatum expressum, vel dispensationem (vt in terminis dictæ decis. Salamantinæ, nam impetrans narrauit se militem S. Io. Hierosolimitani, vt *in decisio.* 47. Cæsaris de Grassis eiusdem causæ) vel quia sunt fundamentum gratiæ, vt reseruationem, vel deuolutionem narratam, vel quia gratia fuit facta sub conditione, vt in pensione dummodo remaneant centum pro rectore, seu dummodo dimidiam partem non excedat, vel quia alias Papa omnino non concessisset, & etiam ea quorum expressio mouit Papam ad facilius concedendum, licet alias concessisset, vt Doctoratum, seu Baccalareatum, familiaritatem &c. vt *in dict. decisione* Ægidij 303. parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, id est non solum dicta, sed etiam valorem Beneficij, & obtentorum narratum, quem non tenetur probare nisi opponatur, seu negetur, vt *in deci.* 64. *de concess. præbenda in antiquis*, & collector *decisione vigesima de præbend. in nouis* (quamuis contradicat Rota *ibi*,) Puteus *decisione* 24. *n.* 1. Felin. *in c. ad aures, de rescrip. numero* 4. *versic. fallit.* 1. Selua *de Benef.* 3. *par. quæst.* 12. 2. *qualitate sub num.* 2. Mascardus *conclus.* 886. *num.* 10. & 887. *num.* 10. & 888. *num.* 8. & *d. conclu.* 1226. *num* 4. & Flam. Paris. *dict. lib.* 10. *q.* 3. *num.* 40. Et qualitatem Beneficij narratam, vt quod non requirit residentiam, diœcesim suam, seu ciuitatem narratam quam tenebitur probare, si opponatur, alias non, nisi narrauerit se esse ex diœcesi vbi impetrat Beneficium, de quo inf. 7. *p. cap* 9. Et ita videtur intelligenda d. dec. Salamantina & Agrigentina.

164 Pro qua intelligentia, † & explicatione facit, quod tradit Sallustius Tiberius *in practica Auditoris cameræ lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 8. & 9. ex consilio dominorum abbreuiatorum de maiori parte resolutum esse, & obseruatum, quod quando literæ pensionis habent clausulam dum modo pensio huiusmodi, & aliæ forsan assignatæ me lietatem fructuum non excedant, agenti ad pensionem, etiam titulario non opponente, necessario incumbit onus verificandi pensionem annis singulis medietatem fructuum detractis, etiam omnibus pro Ecclesiæ seruitio necessariis, non excedere, quando autem literæ habent clausulam, quorum fructuum medietatem ipsa pensio, vt asseris, non excedit, si de fructuum valore à titulario opponatur probandi valorem, onus pariter ad agentem spectat.

165 Et vbi narratur valor † Beneficiorum distincte & separatim, debet ita probari, & non in confuso, seu omnium simul, verbi gratia, narratur quod vnum nō excedit centum, & aliud 24. non sufficit probare in confuso, quod ambo non excedant 124. sed est necessaria probatio distincta iuxta narrata, scilicet, quod vnum non excedit centum, & aliud 24. vt fuit consideratum in Oppiden. pensionis 3. Iunij 1583. coram D. Pamphilio, & fuit dictum in vna Lamacen. Beneficij 11. Feb. 1598 coram D. meo Corduba, circa verificationem valoris obtentorum. Licet alias in ea qualis probatio etiam minor semiplena sufficiat, Ægidius *decisione* 674. † & 683. vt ibi etiam dictum est, 166
& in pluribus aliis causis, & particulariter in vna Virdunen. Canonicatus coram D. Pamphilio, 13. Ian. 1595. † vbi fuit resolutum, *Quod ad probationem valoris obtentorum qualis probatio, etiam per duos testes de auditu sufficit, etiam si non percutiant tempus gratiæ, & testes examinati coram auditore Cameræ, tanquam executore literarum super valore faciunt fidem in Rota ad canonizationem gratiæ, Rota diuersorum* 2. p. decis. 167
35. Et ibi etiam fuit resolutum, † *nihil referre quod* 168
Canonicatus, qui non habet fructus, nisi residendo exprimatur in 24. *ducatis simul cum alio, licet alias solus exprimi soleat in* 24. Et sic Canonicatus & Dignitas non habentes fructus in absentia possunt simul poni in 24. conducit *cons.* Nauar. 10. *de rescript.* quod impetratio plurium Beneficiorum, quorum nullum excedit valorem 24. non est nulla, eo quod eorum valor simul exprimatur non excedere 24. & cętera.

Cum ergo impetrans teneatur verificare † narrata 169
in sua gratia, vt dictum est, tenetur verificare ætatē expressam. Puteus *de.* 187. & 202. *l.* 1. & 377. *lib* 3. Caputaq. *dec.* 128. 129. 130. 131. 312. & 315. *p.* 1. vbi de ætate in coadiutoria narrata, & Flam. Paris. *d. l.* 10. *qu* 3. *n.* 36. & 37. Etiamsi solum instet pro † absolutoria 170
quando aduersarius qui venit ex alio tit. illum alias iustificauit, Put. *d. dec.* 300. *l.* 1. Mandos. *de ætate minori, p.* 28. nam vt dictum est sup. *præ eden. parte, c.* 3 *dub.* 14. *à n.* 189. Si actor iustificauit gratiam suam, reus excipiens tenetur suam quoque iustificare, Nisi † se- 171
cundus impetrans impetrauerit certo modo, quia primus non expresserat veram ætatem, seu ob defectum ætatis legitimæ, nam tunc certo modo impetrans teneretur probare illum non fuisse in illa ætate, tanquam fundamentum suæ gratiæ, Put. & Mand. *vbi proxime*. Et teneretur id probare plene ad † deci. 172
Hispal. portionis 20. Iun. 1594. sup. adductam *præced. p. c.* 4. *n.* 37. & d infra *à n.* 225. & *n.* 230.

Vnde consil. Menoc. 316. 4 † vbi ait non esse sur- 173
reptitiam gratiam, & prouisionem Beneficij, in qua impetraus expressit se tunc esse in 13. sæ ætatis anno cum solum esset in 12. non videtur verum maxime si ad 13. ætatis annum illi deesset vltra sex menses, ad dicta inf. 11. *p. cap.* 3. *à num.* 48. Quinimo videtur † 174
quod cum certa ætas absolute narratur sine dictione, *vel circa*, de qua ibi debet omnino verificari, narratiua enim videtur indiuidua ratione formæ, sicut de sententia dicitur, Rota *decisione* 221. *parte.* 2. *diuersorum.*

Sed obiter est difficultas, † cui incumbat onus pro- 175
bandi ætatem, & idem est de legitimitate, quando de illa non est facta mentio in gratia.

In qua difficultate distinguendum est, † quod aut 176
quis petit sententiam canonizatoriam sui tit. seu adiudicatoriam Beneficij, & ex aduerso negatur eum habere ætatem legitimam ad tale Beneficium, & tūc canonizatoriam, seu ad iudicatoriam petenti in-

cum

cumbit onus probandi ætatem, tanquam fundamentum suæ intentionis, cum id petat, tanquam habilis, Bald. *in c. in præsentia de probat. n.* 34. & ibidem Fel. *n.* 27. Mandos. *reg.* 18. *q.* 3. *n.* 4. Rota *decis.* 1. *de præsump. in antiq.* quæ ait, quod non præsumitur quis legitimus ad hoc vt adiudicetur Beneficium sibi, nisi probetur &c Quod etiam inquit add. *dec.* 19. *de restitut. spoliat. in nouis, dec.* Ægid 76. quæ ait, quod impetrans Prioratum Monachalem, ad quem requiritur professio expressa illam si negetur probare tenetur, Caputaquen. *dec.* 308. *n.* 2. *p.* 1. vbi ait, quod agens vt filius patrimonialis debet se probare talem. &c. & *dec.* † Ant. Aug. 1162. & 1163 *l.* 5. *p.* 5 *diuers.* Si vero ex aduerso non negatur non tenebitur eam probare cum de ea non sit facta mentio in gratia, vt colligitur ex *d. decisione* 76. Ægig. & *d. decisione* 1162. Antonius Augustinus. 177

Quamuis vbi agitur de † executione gratiæ, in forma dignum, teneatur executor ex officio inquirere habilitates ad Benef. requisitas, vt infra dicetur à *nu.* 231. sicut qui habet confirmare, vel instituere, *c. cum nouis de electione*, Francus *in reg. infamibus l.* 6. *sub. n.* 4. & Felin. *in d. ca. in præsentia n.* 28 & Lamb. *de iure patron. 2. par. 2. lib. q.* 6. *art. vltimo & quæstion.* 8. *articulo* 11. & 13. 178

Et quando negatur, sufficiet † ad eam probandam semiplena probatio, Rota *d. decis.* 1163. Puteus *d. dec.* 202. vbi quod ad canonicationem gratiæ ætas narrata ex coniecturis probatur, quamuis plenam videatur requirere *d. decis.* 1162. Ad probandas enim habilitates etiam narratas sufficit semiplena probatio Ægid. *d. decis.* 76. *ad fi. & 113. & 114.* Caputaquen. *dec.* 277. *p.* 1. Mando. *reg.* 18. *q.* 11. *ante n.* 19. & † Zerola *in praxi Episcopali. 2. p. verb. clericus. §* 2. & Rota in Salamantina Capellaniæ del Voto 20. Nouembr. 1592. & in Legionen. præstimoniorum 29. Nouemb. eiusdem anni coram D. Pamphilio infra adductis *ca.* 4. seq. & in Calagurritana Beneficij de Ariola 16. Nouembr. 1592. infra adducta 11. *p. c.* 1 *n.* 71. & in Toletana parochialis de Alcaudete 10. Maij 1596. infra adducta 9 *p. c.* 2. *n.* 341. & in Ciuitaten. Scholastriæ, & Canonicatus 24. Mar. 1597. infra adducta n. 187 & in Colonien. Canonicatus 20. Maij 1602. infra adducta 10. *p. cap.* 1. *num. fin.* contra & alias sæpe, & dicetur infra à *num.* 235. 179 180

Et vbi Papa in literis dicit impetrantem † ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, vt in literis in forma gratiosa, dici solet, ex eo probantur eius habilitates ad beneficium requisitæ, donec contrarium probetur, vt in illa decisi. Bononien. Canonicatus de anno 15 1 de qua infra. 7. *p. cap.* 1. *n.* 167 & in Burgen. Abbatiæ de Foncea, de mense Martij 1592. coram D. Gipsio, & in Nucerina beneficiorum. 30 Octobris 1592. supra adducta *num.* 187. & in Curçolen. Canonicatus 22. Martij 1602. coram D. Corduba, & d. Colonien. 20. Maij eiusd. anni coram D. Pamphilio, & in aliis causis, quod tamen solum videtur intelligendum de habilitatibus ad beneficium necessariis, & requisitis, non vero de aliis in gratia narratis, quæ erunt alias probandæ per impetrantem. 8

Et idem erit in tit. † seu collatione ordinarij dicentis illum examinatum, & approbatum, ad quod facit decisio in causa Bononien. Decanatus de anno 1587. coram † D. Rubeis, quæ sic ait, *resolutum fuit, quod si possessio Marcelli non est attentata, onus probandi incumbit Æmilio, & materia non habet difficultatem, cum Æmilius adhuc non iustificauerit ius suum, si vero esset attentata, tunc licet onus probandi incumberet Marcello, tamen dicendum dicebant satis esse probatum clericatum Marcelli non solum ex iuris præsumptione, sed etiam ex eo quod fuit præsentatus tanquam clericus, & coram examinatoribus, fuit oppositum quod non erat clericus, nihilominus examinatores approbauerunt Marcellum tanquam habilem, & idoneum non obstante ista oppositione, & ita comprehenditur clericatus.* Sede vide circa hoc dict. infra à *num.* 221. 182 283 184

Aut quis instat pro absolutoria tantum † à petitis, & tunc in distincte non tenetur probare ætatem, in sua gratia non expressam, etiamsi ex aduerso negetur, nam ex quo non fuit de ea mentio in gratia, præsumitur habilis ad istum effectum & dicenti, seu opponenti eum non habere ætatem legitimam incumbit onus probandi, Rebuf. *in praxi tit. requisita ad collationem bonam n.* 39. *& in repet. c. exturpandæ. §. qui vero, de præb. 2. notab. vers. si vultis.* Mascar. *conclusio.* 667. *n.* 6 & 8 optime Mandos. *d. reg.* 18. *q.* 3. *num.* 4. & *seqq.* vbi ait ominos de Rota in vna Ciuitaten. parochialis de Aldealba de anno 1548. indistincte tenuisse, & cõclusisse, quod possessor petens absolutoriam tantum non teneatur probare ætatem, & in causa Hispalen. canonicatus inter Rodericum Luxero suum clientem, & Didacum Vazquez, qui dabat de dict. *regula.* 18. *de ætate*, dato dubio cui incumberet onus probandi ætatem, resolutum fuisse quod onus probandi minorem ætatem incumberet Didaco Vazquez, quia dabat regula vnde debebat docere se esse in casu regulæ, & quia non fuerat facta mentio in gratia Roderici, vnde præsumebatur habilis, secus si fecisset mentionem de ætate, quia tunc teneretur probare narrata, vt distinguit Ioan. Andr. *in reg. infamibus* vbi Francus *n.* 4. & inter alia allegasse pro suo cliente *cors.* Calderini 5. *de probatio.* & Pauli de Castro. 447. alias 438 hæc Mand. & facit alias *dec.* Putei 366. *l.* 1. 184

Facit ad prædicta † communis opinio quæ habet quod fundans se super ætate minori, vel maiori, debet illam probare, Felin. *in d. c. in præsentia de probatio. nu.* 28. Alciat. *de præsump. reg.* 2. *præsump.* 14. Mand. *d. q.* 3. *num.* 3. & *de ætate minori q.* 1. & *cons.* 17. Pechius *in reg. beneficium leg.* 6. *numer.* 27. Duennas *reg.* 258. & Mascar. *dict. conclus.* 667. *ex num.* 1. & Pacianus *de probat. leg.* 2. *cap.* 24. *numer.* 4. & 14. Menoc. *præsump.* 50. *l.* 2. 185

Et quomodo probetur ætas, vide per † Bart. *in l. de ætate ff. de minor.* 2. *q.* & per Mandosium *d. reg.* 18. *q.* 4. *cum seq. & de ætate minori. q.* 3. & *cons.* 5. *à n.* 6. Caldas Pereira *in leg. si curatorem habens. verb. minoribus ex num.* 12. Mascar. *conclu.* 666. & 668. *cum seq. vsque ad* 680. Sforciam *de restitutione in integrum p.* 1. *q.* 37. Menoch. *d. præsum.* 50. & 51. *l.* 2. Pacian. *d. c.* 24. Flam. Parisium *d. l.* 10. *q.* 3. *n.* 38. Zerolam *in praxi Episcopali 2. p. verb. ætas. §.* 1. Caputaquen. *decis.* 131. 312. 314. & 315. *p.* 1. & optimam decisionem in causa Ciuitaten. Scholastriæ, & Canonicatus 24. Mar. 1597 coram † D. Pamphilio quæ sic se habet: *fuit concorditer per omnes dominos resolutum gratiam Ioannis de Maturana esse iustificatam, nã quod sit oriundus ex diœcesi Calagurritana, præsens in Curia presbyter, & magister in Theologia probant testes, qui etiam dicunt vidisse illum celebrare missam, & vidisse priuilegium doctoratus, & super omnibus deponunt de communi reputatione, & publica voce & fama qua contentatur Rota in probandis habilitatibus impetrantis, Rota in antiquis* decisio. 8. de causa posses. & decisio. 14. de probatio. Ægid. de- 186 187

cis. 114. *Mohed.* 118. in fin. *Gil. dovenn.* decisione 141. *Capuaq.* decis. 277. p. 1. *in impressis, vltra quod Papa in sua gratia attestatur illum fuisse examinatum ab examinatoribus deputatis in vrbe, & repertum idoneum, quod ad hunc effectum fuit alias ponderatum in causa Bargen. Abbatiæ de Foncea de mense Martij 1592. coram D. meo Gipsio, & aliis sæpius, quod in Ecclesia Ciuitaten. Scholastria sit dignitas non tamen maior post Pontificalem, & solita reteneri per vnum ipsius Ecclesiæ Canonicum vna cum canonicatu absque dispensatione Apostolica, probant idem testes, qui etiam ex publica voce, & fama dicunt illorum fructus non excedere valorem, qui expressus fuit ducatorum mille & septuaginta auri de camera, Ægid.* dec. 675. *Mohed.* decis 148. *Puteus* dec. 29. l. 1. *Caputa.* d. dec. 277. nu. 8 *quod Maturana obtineat Canonicatum Ecclesiæ de Victoria non eget iustificatione, stante decreto dimittendi iuxta* decisionem *Rotæ* 20. de præben. in nouis *Mohed.* dec. 271. *alias* 14. eodem tit. *vltra quod testes id probant qui etiam deponunt, quod obtinet beneficium simplex S. Martini in Ecclesia de Maturana, & aliud simplex inde Echauarri quorum omnium fructus non excedunt valorem 124. ducatorum, qui respectu obtentorum sufficit quod taliter qualiter probetur, Ægid.* dec. 674. *etiam minus quam semiplene, vt de vno teste de fama cum adminiculo tradit idem Ægidius* dec. 683. *& sæpius fuit decisum, quod Scholastria, & Canonicatus vacauerint per obitum Andreæ de Tamayo extra Rom. Curiam de mense Iunij 1594. similiter probatur ex testibus de publica voce, & fama quæ sufficit ad iustificandam vacationem narratam, Bartholus* in libro secundo §. si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur *Felin.* in c. quin frequenter. §. si in fi. vt lite non contestata. *Mohed.* dec. 77. *Put.* dec. 266. lib. 3. *Thom. de Thams* decisione 75. *quod autem vacatio adhuc duraret, non obstante collatione ordinaria facta Didaco de Saluatierra, propter eius incapacitatem ob defectum ætatis requisitæ à Concilio ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedrali probant testes qui bene concludunt, Didacum de anno quo sibi fuit collata Scholastria fuisse minorem viginti duorum annorum, & isti testes bonam afferunt rationem sui dicti, quia aliqui deponunt de eius natiuitate in loco Ascarça, vbi vxor ipsius testis aliquoties lactauit Didacum, qui erat minor Mariana filia ipsius testis quæ de tempore examinis non excedebat 19. annos, quod etiam asserit ipsamet vxor quæ lactauit, & isti verisimiliter non possunt ignorare ætatem sui filij, Bald.* in consilio 219 testes sub numero tertio libro quarto *Sebast. Sapia* in l. de ætate numero trigesimo, ff. de minoribus *aliqui vero deponunt Didacum natum fuisse post quinque sorores suas & immediate post Melchiorem vltimam, quam Didacus pater quando venit ad habitandum in loco de Ascarça vbi postea natus fuit Didacus Iunior secum duxerat, quam Melchiorem adhuc viuentem, vt testes dicunt, constat ex serie natiuitatis sororum Didaci natam fuisse sub die 6. Ianuarij 1577. vt patet ex libro Baptismi Ecclesiæ de Victoria in qua prædictæ sorores fuerunt baptizatæ qui fuit semper in bona custodia, & probat ætatem Feli. in* capite cum causam, sub numero secundo in fine de probatione, *Mindos.* super regula decima octaua quæstione decima *per totam, Caputaquen.* decisione 314. numero primo parte prima, *& fuit resolutum coram bonæ mem. Domino Bubalo in causa Bononien. domus de Buchis sub die primo Iunij 1587. concordat etiam cum prædictis testibus Ioann. de Otalora, qui erat Rector de Ascarça, & Didacum baptizauit qui dicit se illum baptizasse in loco de Ascarça de mense Martij 1577. qui postea melius concludit in sua litera in qua facta computatione annorum sui presbyteratus asserit, se vsque ad annum 1574. deseruisse in loco de Otaza vnde transiuit ad locum de Ascarça in quo baptizauit Didacum, quod omnino excludit eius natiuitatem de anno 1572. cum ante annum 1574. non accesserit ad locum de Ascarça vbi Didacus fuit baptizatus. Non obstat fides exhibita per Didacum de eius baptismo de mense Martij 1572. quia fuit extracta postquam liber baptismi Ecclesiæ de Ascarça erat in potestate patris Didaci, qui medio sui familiaris illum habuit à Ioann. de Audicana Rectore, quæ fides redditur valde suspecta ex nimia pertinacia, & recusatione exhibitionis prædicti libri, vnde desumpta est etiam adhibito impedimento Regiæ prouisionis, & forte non sine magna causa ne detegatur alteratio anni 1577. in 1572. per inductionem lineæ sub* numero septimo *quæ prætenditur per Ioannem de Maturana, & fratribus prædictis est multum verisimile maxime concurrente depositione Ioan. de Audicana qui erat Rector parochialis, vbi Didacus fuerat baptizatus qui dicit fidem, de qua agitur non esse conformem dicto libro baptismi, in quo asserit sæpius se legisse natiuitatem Didaci scriptam manu Ioannis de Otalora sub die 14. Martij 1577. quod etiam suadetur ex annotatione natiuitatis Mariæ sororis Didaci sub die 9. 1571. & Catharinæ alterius sororis sub die 30. Octobr. 1572. in libro Ecclesiæ de Victoria bene custodito quæ excludunt natiuitatem Didaci sub die 14. Martij 1572. computando tempus nouem mensium ab vno ad alterum partum cum verisimile non sit, quod adsint tot partus multiplicati in 7. vel 8. mense, quod est de raro contingentibus, & multum coadiuuat istam probationem instantia suppletionis ætatis facta sanctissimo domino nostro, quæ fuit facta instante Episcopo patruo ipsius Didaci, qui præsumitur habuisse notitiam huius veritatis. Non obstat, quod iura producta per Maturana non sint in forma probanti, & testes sint nulliter examinati, quia ex testificationibus notatorum constat in hac causa vigore regiarum prouisionum primo, fuisse ablatas literas citatorias & compulsoriales, & postea remissoriam, & demum vigore alterius prouisionis fuisse è manibus iudicum ablatam aliam remissoriam consignatam de ordine sanctissimi Domini nostri, quæ prouisiones præsumuntur obtentæ ad instantiam Didaci, interesse habentis, vt sæpius fuit decisum ex notatis per Bart.* in l. fin. ff. de quæstione *quo fit vt probationes istæ, licet informes, quæ ex substantia concludant in odium ipsius qui vtitur similibus prouisionibus ad impediendum quominus probationes legitimæ fiant, habeant pro rite, & recte factis, & eis fides habeatur, Bartol.* in l. publicati, numero octauo C. de testamento, *Ias.* in authent. si quis in aliquo, column. 4. in 7. fall. C. de edendo, *Decius* consilio trigesimo sexto sub numero secundo versiculo sed ratio. *Peregrinus* decisione 159. libro secundo, *& fuit resolutum in causa Carthaginen. portionis sub die 14. Decembris 1594. coram Dom. meo Seraphino, & quod testes in præiudicium partis, quæ impedit quominus valide examinentur, etiam nulliter, & sine citatione examinati probent; tradunt doctores communiter* in capite quin frequenter *vbi gloss. & Felin.* numero 7. vt lite non contestat. *Decius* in capite secundo numero vigesimoquinto de testibus *& fuit decisum in causa Ianuen. iuris dary sub die 27. Februar. 1595. coram eodem Dom. meo Seraphino, præsertim stante decreto sanctissimi domini nostri in signatura quod adhibeatur fides istis probationibus in euentum quod remissoria Ioann. de Maturana consignata Didaco aduersario non deferatur ad partes, quod cum effectu in hoc casu non fuit*

adim-

adimpletum, cum vigore prouisionis Regiæ fuerit erepta de manibus iudicum quibus fuerat consignata licet. §. hæc verba ff. quod quisque iuris, cum vulg. *non obstant testes Didaci in curia examinati, quia patiuntur notabiles exceptiones, & non concludunt maiorem ætatem Didaci, vt per informantes quod Maturana qui sigillatim considerant dicta ipsorum, præsertim cum agatur de probanda minori ætate, in qua vti in re difficilis probationis admittuntur præsumptiones, & coniecturæ.* leg. cum de ætate. ff. de probatione l. excusantur la. 1. ff. de excusatione tutorum *Bald.* in leg. cum te, numero secundo C. de probatione & in consilio nono numero quarto libro quinto. *Soci. Iun.* consilio tertio libro secundo *Alciatus* consilio 396 numero septimo & præsumptio. decimaquarta regula secunda *Tho. de Thanis* decisione octuagesimaquinta cum aliis allegatis, *& tanto magis quod quicquid dicant informantes pro Didaco non versamur in nostra obiectiua, quia licet ista minor ætas opponatur ad ostendendum Didaco ius non competere, tamen quia etiam includit validitatem, & iustificationem gratiæ ipsius Maturanæ, & sic est de iure dantis, nõ dicitur proprie obiectus, sed admittitur vt ius partis: vt declarat Cassad.* decisione secunda de exceptione, *Felin.* in c. cum olim col. pen. de rescriptione, *Rota* decisione vltima de exceptione in antiquis, *vltra quod ex supradictis resultat probatio satis clara & concludens, & cætera.*

188 In qua etiam causa est alia decisio † coram D. Lita 16. Iunij 1597. quæ sic ait, *fuit decisum non esse dandam remissoriam Didaco, nam quando adest vehemens præsumptio calumniæ, non conceditur etiam in 3. instantia maxime sine fumo* l. ad probationem. C. de probatio. c. cum contingat, *vbi gl.* verb. nihilominus, de officio deleg. *Verall.* decis. 59. l. 3. *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *& fuit dictum in illa Toletana parochialis 6. Feb. 1595. coram Millino. Suspitio autem calumniæ hoc in casu est vehemens cum concludenter pro parte Ioan. probetur defectus ætatis requisitæ in Didaco, ex depositione Rectoris, qui eum baptizauit, & aliorum testium, ex instantia facta ab Episcopo patruo Didaci probabiliter de illius ætate informato cum Sanctissimo domino nostro pro suppletione ætatis obtinenda, & ex natiuitate sororum ipsius Didaci, vt bene deducitur in dec. in hac causa facta coram Pamphilio, fumus autem omnis, qui colligitur ex depositionib. testium Didaci tollitur ex ista Ioannis plena probatione, ex contrarietate & in verisimilitudine depositionis testium, &c.*

189 Et redeundo ad id vnde † digressi sumus in gratiosis omnia narrata sunt verificanda, Puteus *decis.* 322. *n.* 2. *l.* 3. Caputaquen. *decisio.* 27. *n.* 3. *&* 371. *nu.* 1. *p.* 1. *&* 240. *p.* 2. Mohed. *decis.* 35. *de renunt.* alias 304. Rota *dec.* 678. *n.* 8. *l.* 3. *p.* 3. *diuersorum, &* 674. *n.* 6. *p.* 1. Cæsar de Grassis *decis.* 7. *n.* 3. Mandos. *reg.* 27. *q.* 8. *n.* 16. *& de signatura gratiæ tit. de regress. ad fi.* Flam. Paris. *l.* 4. *q.* 2. *n.* 44. *& l.* 10. *q.* 3. *n.* 1. & Rota in Fumana Beneficij de anno 1596. supra adducta *p.* 5. *c.* 1. *n.* 572. quæ est omnino videnda in proposito, & in Meten. monasterij 21. Feb. 1600. de qua inf. *n.* 199. & in Tirason. eleemosinariæ 28. Ian. 1602. supra adducta *n.* 132. quicquid dicat Rota *decision. centesima septuagesima prima nu. primo parte prima, diuers.* & Thom. Sanchez. *de matr. l.* 8. *disp.* 21. *a n.* 42.

190 Vnde in vna Oscen. Archidiaconatus † 19. Octo. 1601. coram D. Lancelloto fuit resolutum *Iosephum teneri iustificare omnia delicta in sua gratia narrata, quia cum non agatur ad solam priuationem, seu depositionem possidentis, sed ad effectum vt secuta priuatione beneficium adiudicetur impetranti omnia sunt iustificanda Ægid.* decisio. 735. *Sarnen. de* subrogand. quæstione 7. n. 6. *Staph.* de literis iust. §. & 1. sciendum n. 2. &c. 191

Quamuis in rescriptis ad lites ex pluribus † narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret ad mouendum principem, Rota *dec.* 7. *de rescrip. in nouis* & ibi Papaz Ægid. *dec.* 280. Crescen. *dec.* 1. *de feriis n.* 1. Achilles *dec.* 27. seu 11. *de rescrip.* Puteus 69. *l.* 2. Rota *dec.* 19 *n.* 4. *p.* 1. *& dec.* 196. *n.* 4. *&* 259. *n.* 9. *p.* 2. *diuersor.* Lapus *allegatione* 23. *in fin.* vbi Mandos. *in additione verb. narrantur*, ait Rotam in † vna Hispalen. portio- 192
nis coram D. Thanis limitasse dictam allegationem Lapi, &c. allegata vt procedant in rescriptis ad lites, secus vero in gratiosis, in quibus omnia sunt verificanda, ibique voluisse Rotam falsam expressionem ætatis vitiari gratiam, licet alia narrata vera essent, & super ætate Papa non se fundasset, vt habetur in recollectis Acoramboni *dec.* 27. *de rescrip.* quod etiam tradunt Mascardus *conclusione* 325. *num* 24. & Ioannes Gutierrez *cano. quæst. l.* 2. *q.* 15. *numero sexagesimo octauo & 108.*

Et est optima *decisio* Rotæ 634. *p.* 1. † *diuersorum* 193
in vna Gadicen. Beneficij de anno 1578. corã D. Brauo. vbi dicitur, quod *illud pro parte Ludouici dicebatur, quod ad euitandam surreptionem satis sit aliquid ex narratis verificari ad sustinendam gratiam, licet de aliis non constet vt per glossam* in capite secundo *vbi Felinus* numero vigesimotertio de rescriptione cum aliis ibi citatis *non placebat dominis. nã procedit in rescriptis ad lites, secus vero in gratiosis, prout in illo casu vt per Fabr.* dec. 17.

Quod etiam procedit in materiis componendis 194
pro quibus soluitur compositio † quantumuis magna, quia nihilominus remanent gratiosæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex causa onerosa, quia illud quod soluitur non æquiualet ei quod sibi conceditur, Rota coram sanctissimo Clem. VIII. *dec.* 457. *n.* 17. *p.* 1. *diuers.* de quo Gonçalez *gl.* 28. *a numero* 27.

Vnde in vna Leodien. Canonicatus 14. † Nouem. 195
1348. domini de Rota tenuerunt, quod *coadiutoriam impetranti narrati ætatem, & alia impedimenta illius cui fuit datus coadiutor non sufficiat probare impedimẽtum ætatis tantum, vt per Mandosium* reg. 11. quæst. §. num. 7.

Vnde etiam non est verum *cons.* Nau. 7. † *de resc.* 196
quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plures causas, etiam copulatiue narratas, quæ omnes non sunt de iure necessariæ, satis est vt vna verificetur sufficiens quod tenet Thomas Sanchez supra.

Rursus quælibet expressio falsa vitiat † gratiam, 197
etiam quod alias esset princeps cõcessurus Caputaquen. *decis.* 49. *&* 254. *numero quarto part. secunda.* Puteus *dec.* 350. *l.* 1 Mohed. *vlt. de rescrip.* alias 336. & Cæsar de Grassis *d. dec.* 58. *n.* 3. Saltim quando † esset 198
talis quæ inducit, aut mouere potuisset principem ad citius seu facilius concedendum, seu quæ principem faciliorem ad concedendũ, reddere potuit ad *c. postulasti, de rescrip.* ibi, *de leui*, vbi Ab. *n.* 1. *& in c. si de præsumpt. n.* 1. vbi etiam Feli. *in princ.* Rota *dec.* 4. 70. *& 73, de rescrip. in antiquis &* 32. *eod. in nouis* Ægidius. *decisione quarta &* 698. *n.* 4. Cassadorus *dec. duodecima ad finem de præb.* Crescentius *dec.* 4. *de concess. præben.* & Caputaq. *dec.* 277. *&* 310. *p.* 1. Mandosius

d.reg.27.q.8.nu.16. & de signatura gratiæ tit.de erectio. vers.verb.illa, ad fi. Nauarrus *in c.si quando, de rescrip. except.3.n.3. & except.9. & in Man.c.22.n.86. & cons. 33.de præb.* & Fla.Paris. *d.l.10.q.3.n.46.* & Rota in vna conch.erectionis 25. Maij 1592. coram Do. Seraphino, in qua est tentum *narratiuam, quæ reddit faciliorem Papam ad concedendam gratiam omnino esse verificandam,* & in Fumana altaris 27. Ianua. 1595. coram D. Blancheto de qua infra *10.p.c.3.nu. 11. quod ea quæ potuerunt Papam ad concedendam gratiam facilius mouere sint verificanda.* Rota etiam in vna Meten. monasterij 21. Febr. 1600. coram † D. Lita, in qua fuit 199
resolutum, *in gratia Barbaræ, necessariam esse iustificationem narratiuæ, quod de tempore datæ, Maria non attingeret 21.annum, quæ non est iustificata, quia irrita est regula, quod* narrata semper sunt per impetrantem iustificanda, *Ioan. Andreas Geminius* in cap. 1. de litis contestatione in *6. & in terminis malæ expressionis ætatis, Mohed.* decis. fin. de rescrip. *nec non & narratiua gratiæ, certo modo concessa prout est ista, Puteus* decis. *30.l.1. Ex qua narratiua Papa facilius fuit motus ad concedendam hanc gratiam, non tenet concessio gratiæ nisi illis omnibus verificatis, Fabr.* decisione 17. *Puteus* 357. *l.1. nec Barbara releuatur à iustificatione dictæ narratæ, sub prætextu, quod illa verba* sicut accepimus *operentur vt narratiua prædicta, Papæ narratiua iudicari debeat, & non propria, quia quod partis, & non Papæ narratiuam importent, ad verba apposita in gratia ad supplicationem signata, tenet in terminis Guidobonus* decisio. 160. *Secus vero vbi sint apposita in gratia motu proprio concessa qualis non est gratia Barbaræ, & in his terminis procedunt & loquuntur decisiones Putei* 101. l. tertia, *Achillis* vnic. de motu proprio, *& aliorum allegatorum, nec ponderatio illius verbi vt asseritur quicquam facit cum non referatur ad dictam narratiuam ætatis, sed ad prouisionem Mariæ, & cætera.*

200 Vnde surreptio intrat gratiam, † nedum quando fuit causa inductiua, & finalis gratiæ, sed etiamsi fuit causa impulsiua, vt quia Princeps alias concessisset, sed non ita deleui, seu faciliter Abb. *in d.c.postulasti n.1.* & sequuntur posteriores ibi, vt per Decium *ibidem n.11.* qui etiam id sequitur *in c.cum cessante, n.7. de appellatio.* Crescen. *decis.8.num.6. de præbend.* Caputaq. *dec.274.n.8.p.1.* vbi loquitur in materia dispensationis, & est communis, vt per Nauarrum *d.excep. n.3.* Ioan Gutierrez *canon. quæstione lib.2. c.15. ex numero 21.*

201 Et procedit non solum in beneficialibus, † sed etiam in cæteris omnib. generis, vt per Tiraq. *in tract. cessante causa limitat.1.à n.11. & 12.* & Gutierrez *sup. n.22.* quicquid dicat Couarr. *l.1.var.c.20.* cui videtur assentiri Menoch. *de arbitriis l.2 casu 201.n.22.* & sequitur Thom. Sanchez *de matrim.l.8.dispu.21. num. 32.* & quicquid dicat Decius *in d.c.postulasti num.11.* quando remota, seu cessante causa impulsiua, gratia non traheretur ad alium casum non expressum, sed remaneret in eodem casu, & causa non retraxisset Papam à concessione, quem sequitur P. Parisius *cons. 4.n.35.l.4.* & Tiraq. *sup.n.16.* & decis. Hispalen. portionis 24. Maij 1596. supra adducta *5.p.c.4.n 39.* & sic iuxta dictum est accipiendum quod tradit Mascar. *d. concluf.1226.n.12.*

202 Nec obstat tex. *in c.super literis* † *de rescrip.* in secundo casu, vbi habetur quod surreptio non dolosa, siue in tacendo, siue in exprimendo falsum non vitiat rescriptum si alias Papa esset concessurus, quia iste tex. loquitur in rescriptis ad lites nec habet locum in gratiosis, glo. *in c.si motu proprio verb. taceatur, de præben.in 6.* Ioan. And. *in d.c.super literis,* & ibi Decius *n.18.* & Beroius.

Ex quibus conuincitur *consi 11.* Rebuf. † vbi respõ- 203
det, valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusque iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, & contrarium melius ipse tenet *in praxi tutulo de rescrip. perinde valere numero quadragesimo secundo.*

Conuincitur etiam *decis.* Cassad. 7. † *de concess. præ-* 204
bendæ.

Sufficiet tamen impetrantem verificare † de facto 205
doctoratum narratum, Caputaquen. *d.decisio. 277.in fi.p.1. & 219.n.5 p.3.* Nam regulariter sufficit per impetrantem narratiuam verificare de facto † & nõ de 206
iure, Ægidius *dec.116. in fi.* Verallus *dec.55. & 57. libro 2. in manuscrip.* vbi dicitur, quod satis est quod verba narratiuæ verificentur de facto. & Rota *decisio.532.n. n.4.p.1. diuersorum, & dec.9 nu.10.p.2.* & in vna Toletana parochialis de Huerta de anno 1589 adducta *5.p.c.1.n.660.* & in Calagurritana Beneficij de Arriola 16. Nouemb. 1592. infra adducta *11. p.c.1.n.71.* & in Placentina c. 24. Nou. 1595. adducta *vltima p.c.2.n.* 278. & in Colonien. canonicatus 1602. infra adducta. *10.p.c.1. numero vlt.* & in aliis causis & posthæc Gonçalez *gl.15.§.1.num.49. & 50.* saltim vbi non agitur de perpetuo præiudicio Ecclesiæ. Rota in † vna Caputaq. iurispatronatus 11. Martij 1575. coram Sanctissimo Clemente VIII quæ est *1.parte diuersorum decisione 208. num.secundo* Gonçalez *d.numero quinquagesimo.* 207

Vnde alias in d. Conchen. erectionis. † 25. Maij 1592. 208
dictum est, quod *licet probatio de publica voce, & fama, in verificatione gratiæ Beneficij sufficiat, vt per Ægidium* decisio. 114. *secus tamen vbi agitur de perpetuo præiudicio & de auferendo bona vnius Ecclesiæ, eaque applicando alteri, quia requiritur plena probatio nec sufficit semiplena, &c.*

Qualitas etiam narrata tendens in præiudicium † 209
alicuius etiam quod facilius non inducat ad concedendum verificanda est, Rota *decisio.531.p 1. diuersor.* de quo supra. *parte præced.c.3.14. dub. ad finem numero 212.*

Sed est aduertẽdum circa gratiam, si neutri, de qua agit Rebuf. *in praxi titul. de rescripto si neutri, & in* 210
concordatis in forma mandati Apostolici, verb. gratiam, versic. aliud est rescriptum gratiæ. Mand. *de signatura gratiæ tit. si neutri, & reg.27.q.18. & reg.33.q.10.* Quod quamuis sit conditionalis & habeat duplicem conditionem, † alteram quod beneficium vacet, alteram quod neutri ius competat, & impetrans debeat eam 211
iustificare, & sic verificare vtramque conditionem Cota *decisio.283.* & Rota in vna Mediolanen. præpositurę 28. Iun. 1589. coram D. Plato infra adducta *11. p.c.3.num. 305.* sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam necessario verificandam ad sustinendam dictam gratiam, quæ litem supponi. † Rebuff. & Mandos. *vbi proxime* & Sarnen. *in reg. de annali.q. 28. vers. præterea,* Caputaq *decisio.34. & 42.p.2.* & Rota in Triden. Beneficij de anno 1593. infra adducta *numero 216.* & in illa de anno 1594. supra adducta *dubio num.17.* & in vna Burgen portion. 26. Ian. 1582. 212
coram Do. † Blancheto in qua fuit resolutum, quod 213
gratia si neutri, non suffragatur cum per formam regulæ de annali non seruatam fuit extincta lis, vt fuit decisum, & sic litis narratiua reddit gratiam surreptitiam, nec obstat, quod donec de reg. fuerit datum, videatur lis pendere ex traditis per Sarnen. in d.reg.

d. reg. q. 82. *quia regula habet oculos retro, & dictum Sarn. fuit in individuo à Rota reiectum. Ioannes Paulus* decisione octuagesima, *& Achilles* secunda super regula & in vna Placentina decanatus duodecimi Nouembris millesimo quingentesimo nonagesimotertio. coram Domino Penna in qua fuit resolutum. *Primam gratiam si neutri Mirandæ non fuisse iustificatam qua ad litem, quia non expediuerat literas, & lis non est introducta per commissionem præsentatam literis, non ex prædictis, per reg.* Cancellariæ. 21. *vbi Mandos.* q 15. *Caputaq.* de c. 162. p. 2. *Rebuff.* tit. de gratia si neutri num. 13. *& quia tempore gratiæ si neutri & eius datæ, non fuit retroducta citatio executa, & facta per cursorem contra procuratorem ad dicendū contra commissionem, & non erat inducta lis, Feli.* in ca. illud nu. 11. de præscriptio. *Gambarus* decis. 40. *& litem narratam respectu vnius seu intertalem, & talem, debere in-*
214 *ter illos verificare litem cum alio, &c.* Et in vna Verdunen. † canonicatus 19. Iun. 1595. coram D. Pamphilio supra adducta 5. *p. c.* 3. *num.* 44. & in aliis pluribus causis. Tamen quoad non ius alterius satis dicitur iustificata, ex eo quod de tali iure in actis non constat, & ex inspectione actorum gratia etiam anterior alterius etiam rei, & possessoris non apparet iustificata, vt in vna Felusana præceptoriæ 27. Ian. 1563. coram Domino Robusterio in qua fuit resolu-
215 tum, † quod *gratia si neutri, & si sit conditionalis, si neutri scilicet ius competat non impeditur canonizari, licet reus, & possessor replicet de sua prouisione anteriori Apostolica, illa non verificata, quia quilibet tenetur verificare narrata in sua gratia, alias ei non suffragatur, Feli.* c. constitutus, & c. ad aures verfic. 3 conclusio. de rescriptis cum aliis, *quod procedit etiam vbi narrata non negantur per aliquem, Ægid.* decis. 303. *Rota* dec. 20. de præbend in nouis *Paris.* consilio 49. num 31. l. 4. *& sic non verificata sua prouisione satis dicitur constare de negatiua, quod prouisio sit nulla. glossa.* l. fi. verb. manifestum. C. de rebus creditis *Aymon.* consil. 138. num. 5. *nec obstat, quod possessori sufficit excludere actorem per non ius illius, quia ex gratia si neutri, constat de eius iure, quæ est verificata ex eo, quod non constet de prouisione rei iustificata. Calder.* cons. 10. ad fi. de probat. *Rota* decis. 25. de rescrip. in nouis in fin. Hæc in dicta Fesulana & fuit etiam resolutum in dict. Triden. Beneficij † 8. Nouemb. 1593. coram D. Pen-
216 na, vt in decis. seq. *Gratiam si neutri, impetratam ab Aparitio. dixere domini fuisse iustificatam etiam quoad litem, & vacationem, nam in cæteris ex instrumentis, scripturis productis, & dictis testium sufficienter videtur iustificata, vacatio enim per obitum Bernardini de Auellaneda mense Aprilis 1584. probatur per confessionem Augustini, qui obtinuerat sibi prouideri de hoc Beneficio vti vacante, per obitum Bernardini de Auellaneda de dicto mense Aprilis, quæ confessio probat etiam contra Alphonsum resignatarium Augustini, cum fuerit facta ante resignationem Verall.* dec. 93. p. 1. *maxime cum esset admiculata ex depositionibus testiū deponētium de possessione Bernardini, quorum vnus deponebat de obitu in dict. mense d. anno 1584. de lite etiam dicebatur constare ad effectum gratiæ si neutri, respectu Alphonsi, nam cum vt dicatur inducta lis per citationem sufficiat seruare formam clem. causam de electio. Cassad.* decis. 1. n. 3. & 4. de appellatio, *Rota* decis. 22. de rescrip. in nouis *Put.* decis. 32. l. 3. *in casu proposito fuisse seruatam apparebat ex eo quod absente Alphonso executa fuit citatio in duobus locis, nempe in loco solitæ habitationis, & in Ecclesia Beneficij, licet non fuisset executa in Cathedrali, d. clemen. causam Cassadori* dicta decisione prima numero tertio. *nec requirebatur affixio citationis quæ tunc est necessaria quando proceditur per edictum ob non tutum accessum, secus vero quando est tutus accessus, & proceditur contra absentem, tunc enim sufficit in prædictis duobus locis citationem exequi, Cassadorus* d. decisione prima, *Vantius* de nullitate ex defectu citationis num. 121. *Guidobonus* decisione 152. *in præsenti autem casu ideo non fuit data copia, quia non fuit petita, atque ex his præterea tollebatur altera difficultas de prima citatione personaliter exequenda in materia præiudiciali, qualem esse hanc prætendebant, informantes proparte Alphonsi. hoc enim tunc locum habet, quando citandus est præsens & reperibilis, nam si vel in loco iudicij vel ciuitate, vbi habitare solebat citandus non reperiatur, tunc satis est etiam in præiudicialibus prædictis modis citare, Mariā Socinus* in tract. de ciuitat. ar. 17. n. 23. & seq. facit clementina prima de foro compet. *ibi*, dummodo personaliter, vel ad domum citati fuerint, *vbi Zabarella* numero sexto. *Bonifac.* 10. *& in terminis quod talis citatio sufficiat quando his agitur super beneficio, tenuit Vantius* supra numero centesimo decimooctauo & seq. *Papaz. ad* decis. vigesimamsecundam de rescriptione in nouis numero secundo & tertio, decisionem *Verallı* 117. p. 1 *dicentis appellatione domus solitæ habitationis intelligi illam domum quam citandus inhabitabat tempore executæ citationis, Roman.* consilio 454. num. septimo & octauo, *Corn.* consilio 52. nu. 7. libro quarto *intelligebant domini procedere, quando certo constaret de mutatione domicily in alium locum, quia si vel citandus esset vagabundus vel nesciretur vbi se trāstulisset, tum sufficeret citationem facere prædictis modis, vnde cum in casu præsenti non appareret vbi esset Alphonsus, & in quo esset citandus loco quem interdum dicebant nescire vbi esset, interdum profectum Romam, alias vero literis vacare Bononiæ, & tamen postea compertum fuerit illum se contulisse ad Salamatic. Vniuersitatē, potuit valide citari in vltima habitationis domo, nempe in oppido de Madrid, licet ibi tunc non habitaret reuera postquam nesciebatur tempore citationis faciendæ quo se transtulerat, Imola* d. cle. causam, de electione numero 64. *Anton. Augustinus.* in epitome tit. de dolo & contum. num. 10. *quod autem Alphonsus consueuerit habitare in oppido de Madrid in domo executæ citationis contra ipsum & eo tempore esset absens apparebat ex depositionibus testium, super hoc examinatorum, & relatione notarij, sed nunty, cui creditur, Crescen.* decis. 4. n. 2. de fide instrumen. *Put.* dec. 5. num. 3. *postremo non obstat* decis. *Cambari* 40. *incip.* citatio circumducta *dicentis citationem executam non tamen reproductam non inducere litis pendentiam ad effectum, vt beneficium dicatur litigiosum, quia in præsenti casu ex actis constat esse reproductam. Satis etiam constabat gratiam si neutri esse iustificatam, licet esset conditionalis, dummodo nemini ius competat, quoniam cum ista negatiua non iuris coarctetur loco, eo ipso dicebatur iustificata quod ex inspectione actorum gratia Alphonsi vel alterius non apparebat iustificata, nec constabat de tit. valido, & iustificato, licet enim opponatur titulus anterior, nisi ille doceatur validus & iustificatus non facit cessare gratiam si neutri, at fuit decisum in illa Fesulana præceptoriæ 27. Ian. 1563. coram Reuerendissimo Robusterio, & in alia Clusina patronatus coram R. P. D. Orano.* Quæ causa fuit postea 1. Iun. 1594. proposita iterum super hoc an constaret de legitima executione prædictæ citationis † in casu de quo agi-

tur,& fuit resolutum affirmatiue stándum in decisis.& non esse necessarium citationem fieri intra Ecclesiá,neque inter missarum solemnia,neque ea quæ fit domi quod dicatur vicinis.&c.

218 Et in vna Spoletana Beneficij 6.† Iun.1594.coram Illustrissimo Mantica fuit resolutum, quod *gratia si neutri censetur satis iustificata quoad nos. 3.ex eo q de tali iure non constat in actis absque alia probatione non iuris.3.* quare hodie cum maxima difficultate dátur gratiæ si neutri.

219 Quod tamen non procedit.quando † aduersarius nititur prouisione ordinarij quę non est iustificanda, cum ordinarius prouideat motu proprio, & Ecclesiæ,non personæ vt infra dicitur 8 *p.c.3.numero3* .& sic cum non teneantur suam prouisionem,& gratiam iustificare,ista negatiua non iuris non iustificatur ex inspectione actorum & reuolutione processus, nec coarctatur loco,& consequenter impetrans gratiam si neutri debet aliunde probare,quod illi ius non cópetat, &c.vt fuit resolutum in vna Placentina canonicatus 14.Ianuarij 1600.coram † Domino Lancelloto,in qua domini dixerunt quod *Ioan.Lopez qui est reus,& possessor non obstante quod possessio fuerit de ordine iudicis sequestrata, quod sequestrum non priuat, quem sua possessione, nec facit quo minus sit censendus reus in iudicio sufficit excludere actorem per non ius, etiam quod de iure suo nihil doceat,praterea quia nititur prouisione sibi facta à c.ordinario non eget aliqua iustificatione, nec est differentia inter prouisionem Episcopi, & Capituli,quia eadem ratio quod prouidet Ecclesiæ,& non personæ, & quod prouidet motu proprio militat in vtroque , neque potest fieri fundamentum in possessione Petri cum esset vitiosa , tum quia capta litè pendente, tum quia non fuit capitulariter apprehensa. Tum quia non fuit expulsus possessor,vt fuit resolutum die 17.Iun. 1594.coram Domino Arigonio,nec obstat,quod cum facultas conferendi sit limitata vigore statuti prouisus ostendere tenetur,quod habet qualitates requisitas à statuto ex* decisi. *Putei 322.l.3.Achil.2.* de probatio.*quia hinc non sequitur , quod Ioannes qui est reus teneatur probare suas qualitates,quicquid dicendum sit si ageret vigore istius prouisionis, & eodem modo respondetur ad aliam decisionem Putei.309.l.1.i quia licet collatio sit facienda qualificato à statuto,tamen reus, & possessor non tenetur probare, licet verum sit quod si pro parte Petri contrarium probaretur collatio sustineri non posset, nec aliquid facit gratia,si neutri, quia vt illa possit vti Petrus tenet probare quod Ioannius non competat, & per consequens quod promisio sua sit nulla, ex quo non sit oriundus iuxta formam statuti, & sic non applicatur dec. Fesulana,cum aliis similibus,quia cum Io.non teneatur suam gratiam iustificare,ista negatiua non iuris,non iustificatur ex reuolutione processus,nec coarctatur loco cũ non requiratur iustificatio, in quibus terminis procedit decis.Felusana,&c.*

221 Vnde etiam labes habentem gratiam ab † ordinario non teneri eam iustificare, quia ordinarius prouidet motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, vt etiam fuit dictum in dict.Placentina 26 Februar.1596. coram Domino Orano supra adducta *5.p.c.4.numero*

222 43 & in Taurinen. † commendæ 10. April 1595. vbi fuit resolutum *gratiam equitis cadamusti canonizandam; cum enim ipse gratiam habeat ab ordinario, non tenetur iustificare,quia ordinarius motu proprio prouidet Ecclesiis,non personis Cardinal.*clementina secunda collat.fin.de officio ordin.*Felin.*cap.ad aures, numero decimo quinto de rescrip.*& fuit dictum in causa Tudertina commendæ coram Domino Pamphilio.1. Februar.1591.&c.* & si cin causa Casal n.parochialis 2.Martij 1584.† coram Domino Robusterio fuit dictum *non obstare obiectionem de defectu ætatis instituti,quia cum possideat præsumitur pro ipso,& pro eius idoneitate,& quod ordinarius qui eum instituit se informauit, nec quicquam tenetur probare, vt per Ægidi.* decis.76. 223

Sed restat difficultas † qualis probatio requiratur pro iustificatione gratiæ, & verificatione narratorũ an requiratur plena,& concludens probatio?an vero semiplena sufficiat? 224

Et dicendum est quod narratiua super † qua principaliter, & præcipue fundatur gratia est plene & concludenter probanda vt narratiua reseruationis deuolutionis non expressionis veri valoris, non publicationis, non promotionis inhabilitatis, seu delicti aduersarij, &c.Pro verificatione vero narratiuæ, quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiua seu impulsiua, & pars illius, sufficit semiplena probatio,vt in narratiua valoris doctoratus, vel alterius qualitatis,ita Ægid.*decis.centesima decimatertia ,centesima decima quarta, & sexcentesima vndecima & sequentibus* Puteus *decisio.10.& 266.l.tertia,* Rota in vna Calagurritana Archipresbyteratus 16.Iun.1558. coram Domino Acorambono in qua fuit resolutum , quod *testes de publica voce,& fama, non sufficiunt ad inducen.reseruationem, Ægid.* decisio 342. & 612. *& Rota passim hoc seruat,&c.*& Rota *decisio.268.p.prima,& decisio.nonæ numero vndecimo,& decisione 46. & 53.p.secunda diuersorum* & in vna Curien.præstimonij.nono Iunij 1592 .coram Domino Penna in qua fuit resolutum, quod *vacatio in tali mense quando ex ea dæducitur reseruatio debet concludenter, & plene probari nec sufficit semiplena, licet alias sufficiat,* &c.Et in Hispalen. portionis vigesimo Iunij 1594. & decimo octauo Martij 1596. coram illustrissimo Cardinalis Blanche to supra adductis *parte præcedenti. cap 4.numero 37.* & 40.& in vna Seguntina Archidiaconatus & Canonicatus decimonono Martij 1601 coram Domino Lancelloto , *ad finem supra* adducta *dict. præcedenti parte, cap.primo, numero* 332. & in causa Casalen.seu nullius præpositurę vigesimo primo Aprilis 1597. coram Domino Gipsio, † in qua fuit resolutum. 225

226 *Quod in gratia fundata super inhabilitate aduersary ex homicidio verbi gratia proueniente requiritur plena & concludens probatio,secundum subiectam materiam, licet non exactissima , & luce meridiana clarior, vt in criminalibus, quia cum Papa principaliter fundat gratiam super aliquo narrato,est plene,& concludenter probandum.Ægid.* decisio septuagesima sexta in 6.*Crescen.*decisio 202.*Puteus* 10.l.3.*& bene deducitur in vna Marsicana Benef.*10 Iun.1577.*coram SS.Clem.VIII. & de illo qui opponit de expressione non veri valoris, Caputaquen.*decisio.28.p 2.*Maxime cum probatio posita est in conditione, per clausulam,* si præmissa vera esse repereris. *Felin.* in cap.si constiterit,de accusation. *Thanis* dec.95. *nec ad rem facit,quod pro verificatione narratorum etiam leuior & minus plena probatio sufficiat Ægid.* dec.113. cum concordan. *quoniam prædicta locum sibi vendicantur in his in quibus intentio Papæ ad sic concedendũ præcipue nõ fundatur, Ægidius* decisione centesima septuagesima quarta post principium *& sæpius resolutum fuit idque maxime procedit contra eum, & possessorem,Puteus* decisione 266.

266. lege. tertia &c. Rota etiam in vna Abulen. Be-
227 neficiorum † 26. Nouemb. 1599 coram D. Penna, in qua fuit resolutum quod quando agitur de præiudicio ordinarij, gratia est plena probanda, &c. & in vna Taruisina parochialis 3. Decem. 1601. & 11. Ian. 1602. coram D. Ludouisio, vt in decisione sequen.

Taruisina parochialis 5. Decembris 1601.

228 *GRatia † Ioannis Baptistæ visa fuit Dd. satis iustificata tam quoad valorem, cum in hoc sufficiat semiplena probatio, Cæsar de Grassis dec. 43. n. 31. & 91. n. 1. & publica vox & fama, Puteus* decis. 29. l. 1. *Caputaq. 277. nu. 1. p. 1. & fuit dictum in vna Rauenaten. Capellaniæ. 1. Iuly. 1594. coram D. Pena, quam quoad elevicatum, & procreationem ex legitimo matrimonio, in quibus sufficit communis reputatio, Rota* decis. 14. de probatio. in antiq. *Ægid.* decis. 114. *& quoad omnia alia narrata, præterquam quoad vacationem in mense Nouemb. de quo Doctores reseruauerunt particulariter videre.*

In eadem vndecimo Ianuarij. 1602.

FVit resolutũ gratiam Ioannis Baptistæ esse iustificatam quoad vacationem per obitum Syluestri Carrarij in mense Nouembris. licet enim ad inducendam reseruationem requiratur plena, & concludens probatio obitus in mense Apostolico, Puteus decis. 266. l. 3. *& fuit dictum in vna Pamphilonen. Beneficij coram Cantucio 6. Martij 1577. & in vna Placentina Canonicatus 1. Martij. 1599. coram D. Orano, tamen hic adest plena probatio, quartus enim testis deponit articulum verum, & subiungit rationem, quia habet vicina ædificia, & quia sæpissime ibi conuersatur, bona enim est ratio in teste ad probandum obitum, quia vicinus, Purpuratus* in l. 1. num. 97. ff. si certum petatur, *Corneus* cons. 10. subnum. 2. leg. 1. *Quintus deponit articulum verum, & dicit quod vidit mortuum, quod licet sufficiat vt dicit Bar.* in l. si quidem sub num. 2. C. soluto matrimo. *tamen adhuc subiungit quod interfuit funeri quæ est optima ratio in teste* l. conditionum. 2. ff. de condition. & demonstratio. *Corneus* sup. *Maranta* in Rep. legis, is potest. ff. de acquiren. hæreditat. *quorum dicta adminiculatur depositio 2. testis de publica voce, & fama, & enuntiatio ordinarij in edictis promulgatis pro concursu quod Syluester erat mortuus in mense Nouem. quæ enuntiatio maximi est momenti, cum concernat ipsius ordinarij præiudicium, Paleotus* dec. 23. *& cum secundus & quartus testis iuxta quartũ, & sextus iuxta tertium deponãt Carrarium possedisse parochialẽ per 4. annos, & vltra pacifice habitamque fuisse dictam parochialem communi reparatione pro vacante per mortem ipsius satis probatur vacatio per obitum absque alia iustificatione iuris ipsius Carrarij, iuxta* allegat. *Lapi* 89. *Cassad.* decis. 4. de causa poss. *Mohed.* dec. 29. de renuntiat. *non obstat quod iidem testes deponant Carrariũ habuisse tit. à monialibus, quorum ius Io. Baptista, impugnat, & propterea non videatur posse iuuare se hac possess. prædecessoris ad* reg. ex eo, de regul. iuris in 6. *quia vnus ex dominis respondebat, quod durante lite super huiusmodi impugnatione non obstante prædicta regula potest se in ea fundare, vt in terminis fuisse resolutum in Rota testatur Sarnen. in* reg. de annali. quæ. 16. *ex trádit. per Abbatem* in c. capitulũ in fi. *quẽ sequitur Fel.* n. 9. de rescrip. *verum hoc procedit quando non in vno eodemque iudicio impugnatur, vt declarat Sarn.* d. q. 16 *Roman.* consil. 347. n. 7. *qui dicit hunc esse casum illius* c. capitulum *præterea* stante triennali licet *appareat de tit. inualido præsumebatur alius tit. validus, cassa* decis. 3. de causa possess. *Acorambonus* dec. 24. p. 2. *Millis* verb. Beneficium impetrãs. *Accedit q cum probetur vacatio ista de facto saltem intrat clausula,* vel alio quouismodo, *vt fuit dictum in causa Placẽtina Capellaniæ vigesimoseptimo Iuny. 1597. coram Domino Penna.*

Et nouissime in vna Hispalen. Beneficij de Xerez 229
32. Maij 1603. coram D. Lita fuit decisum, quod semper impetrans tenetur plene, & concludenter probare narratiuam vacationis in qua principaliter se fundat ad inducendam reseruationem, vel vacationem ipso iure, licet cætera incidenter narrata non est necesse plene probare, sed semiplena dumtaxat probatio sufficit, vt per Gonçal. *gloss.* 11. *n.* 10. *& gl.* 45. *§.* 2. *n.* 52. *&* 53 qui etiam alias decis. allegat. & *d. gl.* 11. *ex n.* 99. *& gl.* 15. *§.* 2. *n.* 75. *&* 76. concludit quod quamuis vacatio simpliciter considerata probetur per famam solam seu alias semiplene, ex quo agitur de lesui præiudicio, nam si ille per cuius obitum dicitur Beneficium vacare viuit, poterit Beneficium recuperare. Put. *dec.* 266. *l.* 3. Mohed. *dec.* 1. *de probatio.* Rota *dec.* 46. *n.* 1. *&* 2. *p.* 2. *diuers.* & in Placentina Canonicatus. Mar. 1599. coram D. Orano inf. relata 11. *p. c.* 1. *num.* 62.

Tamen quando agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reseruationis probatio debet esse plena, & concludens alias non releuabit, Rota *d. dec.* 46. *n.* 4. *cum alijs*, per eum adductis, quod tamen *d. gl.* 11. *n.* 103. *limitat.* 1. nisi probatio esset difficilis, vt in more contingente in mari per submersionem maris, vel alio simili casu, quia tunc minor probatio de mense reseruato vacationis sufficit, nẽper per famam, Rota *d. dec.* 58. *p.* 2. *&* 666. *&* 721. *l.* 3. *p.* 3. *diuers. cum alijs* 2. *limitat. n.* 104. quando non esset aliquis prouisus Ordinarius in concursu, nec possessi esset occupata ab alio, sed vacans, Rota in Burgen. de Pancoruo 28 Nouem 1588. coram D. Gipsio infra adducta *c.* 4. *n.* 12. & in d. Placent. Canon. & quod tunc non requiratur plena probatio in verificatione mensis reseruati narrati, quando possess. est vacans tradit etiam Gonç. *glo.* 32. *nu.* 60. sic intelligens quandam dec. Corduben. per nos relatam *d. c.* 1. 11. *p. n.* 60. 3. *limitat d. gl.* 21. *n.* 107. quando adest aliquis intrusus non tamen docet de tit. ordinarij, quia tunc minor probatio sufficiet vt in d. Burgen. de Pancoruo, & in d. Placen. Canon. & in Oritana parochialis 2. Nouem. 1598 coram Orano, & in Eluen. Benefic. coram D. Penna 13. & 28. Nou. 1602. & quod non releuaret producere tit. post sententiam latam super immissione in pos. Beneficij vigore semiplene probationis, vt eius executio impediretur ex Bart. *in l. si. n.* 21. *circa fi. C. de edicto D. Adr. cum aliis* adductis per Meno. *de adipisc. rep.* 4. *n.* 629. & fuit decisum in causa Pientina Beneficium 12. April. 1576 coram D. Seraphino, & in d. Eluen. 13. Nouembr. 4. limitat. numer. 110. quando gratia non fundatur in reseruatione dumtaxat, sed etiã potest sustineri ex alio capite, vt puta quia Papa tanquam ordinarius ordinariorum præuenit ordinarium collatorem, tunc enim

non est necessaria plena, & integra probatio mensis narrati quamuis adsit intrusus & docuerit de titul. ordinarij. Rot. *dict. decis. 46. in princ. & numero 1.* iuncto *numero 3.* & in d. Placent. Canonic. 5. limitari forsan posse ait. num. 111. quando gratia principalis fuit in reliquis omnibus verificata, quia tunc data verificatione quoad reliqua quamuis probatio quoad vacationem in mense reseruato non sit omnino plena sustineri debeat, vt inquit Rota in vna Calagurritana benef. de Albania 12. Mar 1602. coram D. Seraphino, &c. sed *n. 112.* recte ait non putare, quod sufficeret in isto casu semiplena probatio de reseruatione, imo neque audere recedere à regu. generali, & ita inuenire quod nouissime fuit decisum in d. Hispalen. Beneficij de Xerez duodecimi Maij 1602. coram Lita.

230 Et facit † quod dictum est de probatione subcollectoriæ ad effectum reseruationis sup. *p. præceden. c. 1. à n. 378* & de probatione ætatis, & habilitatum, hoc dubio *n. 179. & seq.* & quod dicitur de probatione clausulæ constito, *seq. à n. 64.* & de probatione nõ publicationis *11. p. c. 3. à num. 308.* & videnda sunt dicta inf. *11. p. c. 1. à n. 36.* vnde posthæc Gonc. *glo. 15. à n. 122.* ait quod *impetrans ob non adimplementum decreti, seu alias certo modo tenetur illud plene, & concludenter probare*, &c. Quoad executorem vero literarum in

231 forma dignum † seu in forma commissaria, tam 1. quã 2. datum in casu negligentiæ 1. dicendum est non teneri verificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari, nempe idoneitatem impetrantis, & cum gratia est per resignationem alicuius in sacris ordinibus constituti, quod aliunde habet vnde commode viuere possit, sic enim dicitur in literis in forma dignum. *Discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus quatenus si tibi constiterit, quod dictus N. scilicet resignans aliunde habeat, vnde commode viuere possit, vt prædicitur, ac per diligentem examinationem præfatum A. adhoc idoneum esse repereris, super quo consciensiam tuam oneramus, beneficium prædictum eidem A. authoritate nostra conferas, & assignes, &c.* & si est parochialis Ecclesia dicitur, *Ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus, &c.* vt habetur in dict. *constitutio.* Pij quinti 162. super modo, & forma expediendi literas in forma dignum. Quamuis communiter soleat fieri informatio super verificatione omnium narratorum

232 in literis, † in forma dignum, & videtur velle Flam. Paris. *l. 8. q. 7. in fi.* Sed reuera non est necessarium nisi adsit aduersarius iuxta supradicta causa. Quod sub

233 † dubitatur primo idoneus in proposito quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas, & dico idoneitatem, & capacitatem in proposito consistere in legitimis natalib. ordine Ecclesiastico legitimo, legitima ætate, bonis moribus, & sufficienti scientia, vt recte inquit P. Greg. *de Benef. c. 35. n. 1.* post Rebuf. *in concordatis rub. de collatio. vers. idoneitas.* idoneus dicitur scientia, moribus, vita, & ætate, legitimitate, ac ordine, *cap. cum in cunctis de elect. cap. eam te, de ætate & qualitate, Clem. 1. eodem tit.* & ibi Bonifa. Concil. Triden *sess. 24. de reform. cap. 18. vers. peracto deinde examine, & sess. 7. cap. 1. & sess. 22. c. 2. & 4. de reform.* Staphil. *de literis gratiæ 9. forma expecta. à n. 16.* Rebu. *in praxi, titul. requisita ad collationem bonam nu. 23. &* 38. Flam. Paris. *l. 4. q. 1. n 5. & q. 11. n. 11. & l. 8. q. 9. nu. 38. & l. 10. q. 3. numer. 68.* & Ioan. Gutier. *cons. 2. nu. 22. & cano. q. l. 2. c. 11. n. 61.* & posthæc Gonç. *ad reg. mensium. gl. 4. à n. 108.*

Aduertendum tamen est, quod inter declaratio-

nes † S. Cong. Concil. super *c. 12. sess. 24. de refor.* ha- 234
bentur seq. declarationes facientes ad propositum. Prima *qui iam sacerdos est, & promotus per sedem Apostolicam in forma dignum, de Canonicatu super literatura seu idoneitate scientiæ examinandus non est ab ordinario, & idem de quocumque alio ordine sacro illi Canonicatui requisito. Secunda, Cong. censuit in iis qui Diaconi, vel subdiaconi, aut presbyteri sunt, petuntque admitti in Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus qui eum ordinem sacrum quem ipsi habent requirunt sibi in forma dignum, collatos opus non esse examine quod ad explorandum literaturam pertinet, eos vero qui sacros ordines nondum susceperunt examinandos esse, an illa habeant adiumenta doctrinæ, quæ ex præscripto Concilio Trident. necessaria sint illi sacro ordini qui Canonicatui quem consequi volunt erit annexus*, facit *c. accepimus de ætate & qualitat.*

Secundo subdubitatur quomodo dictus executor debeat verificare dictam idoneitatem, &c. † & dico 235
idoneitatem quoad literaturam, seu scientiam verificandam esse per examen personæ, illam examinando, idoneitatem vero quoad alias qualitates & quod aliunde commode viuere possit resignans, per testes, seu alias probationes, id enim important d. verb. *si per diligentem examinationem, &c.* Rot. *dec. 8. de probatio. concl. 877. n 8.* Flam Paris. *l. 8. q. 7. ad fi. & l. 10. q. 3. n. 69.* & Gonc. *d. gl. 4. n. 170.*

Sed ad parochiales in forma dignum examinatores † debent facere relationem, & approbationem 236
non solum quoad literaturam, sed etiam quoad clericatum, legitimitatem, ætatem, mores, &c. vt in d. Concil. Trid. *sess. 24. c. 18. de refor. vers. peracto deinde examine renuntientur quotcunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernan. oportunis.* & censuit S. Cong. Concil. † *Quod huic decreto non est* 237
satisfactum per relationes examinatorum, quorum aliqui simpliciter renuntiauerunt examinatum idoneum quoad literaturam, aliique approbauerunt eum ad literaturam quoad reliqua dicentes esse onus Episcopi. Et proposito dubio pro parte Episcopi Abulen. † *An* 238
prouisio parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solum quoad literaturam, examen vero circa mores, ætatem, & reliqua, Episcopo relinquatur Congre. censuit teneri facere relationem, etiam circa mores, ætatẽ, & reliqua, vt in declaratione Abulen. sup. adducta *5. p. c. 7. n. 11. ad tertium.*

Vnde Rota in Casalen. parochialis coram † Do. Robusterio de anno 1586. resoluit, *Institutionem parochialis factam ab ordinario præsentato à patrono facta* 239
solum relatio ab examinatoribus quoad scientiam, & non quoad mores, & c. esse nullam ex d. Conci. c. 18. Quod etiam fuit dictum in vna Iuuenacen. Beneficij 15 Decemb. 1593 coram illustr. D. Mantica. † Quamuis in d. Casalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram eod. D. Robusterio fuisset dictum, *Bene examinatores potuisse in hoc se remittere ad ordinarium & satis esse seruatam formam Conci. Trid. quamuis enim ex dispositione Concil. potuissent etiam ipsi se informare de his & referre ordinario, tamen non tollit quin etiam ipsi possent se remittere ad ordinarium, cum in dubio iurisdictioni ordinarij tantum censeatur derogatum cumulatiue non priuatiue, Decisione* cons. 3. n. 3. Sed ista ratio nihil valet, † nam Concil. ibi clare loquitur, dicens contrariũ & dans formam cum decreto irritante, & si ista ratio aliquid valeret, etiam quoad literaturam & scientiam possent examinatores se remittere ad ordinarium &c. & videnda sunt d. inf. *9. p. c. 2. n. 95. &* 105. † In ipsa

autem

neitate probanda; non requiritur citatio alicuius, aut vocatio partis, nec causæ cognitio, nisi adest intrusus, seu possessor Beneficij qui esset citandus, aut alias legitimus contradictor comparuisset coram executore iuxta supradicta. Sed absque citatione id expeditur Rota *decis.9.de conces.præben.in nouis* Felin. *in c.fi.de præsump.n.36.* Mascar. *d.concl.à* 877. *nu.* 243 2. Flam. Paris. *l.10.q.3.num.70.* Quinimo etiamsi † adesset intrusus, seu possessor Beneficij, vel comparuisset legitimus contradictor non videtur requiri citatio illius in idoneitate probanda, maxime quoad scientiã, quia id solũ requiritur pro informatione, & satisfactione iudicis ne detur indigno, & non attinet ad partem, nec est actus iudicialis. Nec est 244 necessarium † super idoneitate testes in forma recipere, sed sufficeret executorem extraiudicialiter se informare, nam verba *si repereris*, siue etiã *si constiterit*, possunt referri ad extraiudicialem informationem, seu instructionem, Abb. *in d.c.fi. sub nu.* 13. præcipue *vers.extra prædictos*, & Felin. *n.*18. & 33. & Flores *q.*24. *n.*21. Et verbum *si constiterit*, non includit 245 † citationem partis, quando committitur executio de re vacante, vt per Felin. *ibi*, *n.* 12. ex Innocen. & 246 Bartho. quos refert, & licet includat citationem partis si de re non vacante † committitur executio vt per eum ibi, & sic eum adest intrusus requirat citationem, tamen id intelligendum est respectu actuũ iudicialium, & eorum quæ fiunt in forma iudicij, qualis non est examinatio, seu probatio idoneitatis.

247 Facit decisio facta in causa Reginen. parochialis 8. Febru. 1557. coram D. Chisanen. † *Quod dispensatio facta à iudice commissario cui erat commissa cũ clausula, si est ita, super quib. cõscientiã tuam oneramus, valet licet non constet de processu*, Rota dec. 4 de filiis Presbyterorum in antiq. *& quod stilus est in dispensationibus, quod si ab initio est aduersarius, tunc pars est citanda, & in scriptis acta reducenda, vt ibi non est aduersarius. tunc sufficit sola informatio iudicis, quãdo conscientiæ illius dispensatio committitur gl.* in c. statutum. *§.* assessorem. verb. relinquatur, *vbi Francus* nu. 6. de rescr. l. 6. *Lapus* alleg. 61. *Rot.* dec. 443. in nouis *facit* c. cum consuetudinis, *&c.* & ad idem est optima *dec.* Put. 144. *l.*2. & Th. Sanch. *l.*8. *disp.*35. *nu.* 15 & cõferũt quæ post hęc tradit Gonç. *gl.*9. *in ann.n.*19.

248 Facit etiam, nam delegatus cui Papa committit † vt se diligenter informet de vtilitate Eccleſiæ, & si repererit cedere in euidentem vtilitatem, alienationem confirmet, seu det licentiam alienandi, &c. satis est adhibeat cognitionem extra iudicialem absque citatione, & pro eo præsumitur absque processu, maxime si assereret se informasse, &c. Abb. *consil.* 41. *l.*1. & dicitur inf. *vlt.p.c.*2. *à num.*136. & in propo- 249 sito Rota in Abulen. Benef. 26. Iunij. 1596. supra adducta *dub.*4. *n.*47. Ex quibus † obiter infertur ad dispensationes matrimon. & alias quæ hodie committũtur ordinariis cum clausula, *quod diligẽter se informent, & si repererint preces veritate niti, dispensent*, &c. vt dictum est sup. *dub.*8. *numero* 105. vbi clausu- 250 lam ipsam posuimus, quod non erit necessarium testes in forma recipere, sed sufficiet iudicem extraiudicialiter se informare, Concil. Trid. *sess.* 22. *de reform. capite quinto* ibi. *Summarie tantum & extraiudicialiter*, & declaratio Sancta Congr. ibi quæ ait, *requireretur tamen citatio*, intelligenda est 251 quando aduersarius, vt in d. Reginen. Imo si per testes præsentatos † probaretur idoneitas impetrantis, seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret, non liceret exequi commissionem, eum eius iudicio, & informationi extraiudiciali relinquatur, onerando conscientiam ipsius iuxta dicta, & saltem debet ex officio examinare alios testes, per quos veritas sibi nota patefiat. Et semper expediret quod in huius- 252 modi verificationibus † examinarentur ex officio aliqui testes, qui rẽ melius scire possent, prout fit in aliquibus Episcopatibus in dispensationibus matrimonialibus, & non se contentare cum testibus à partibus præsentatis, semper enim inueniuntur testes ad probandam idoneitatem impetrantium, maxime quoad parochiales; tamen vide quæ dicemus inf. *n.*285.

Tertio subdubitatur † an si semel examinatus nõ 253 reperiatur idoneus possit iterum examinari, & illi tunc reperto idoneo beneficium conferri. Et videtur posse † dummodo in primo examine non fiat de- 254 claratio, seu actus, quo declaratur illum non esse idoneum, nam quamdiu res est integra nihil prohibet illi idoneo reperto beneficium conferri virtute literarum, ex quo tunc conditio illa, *si per examinationem illum idoneum esse repereris*, verificatur, & ita videmus, sæpe practicari in hoc Episcopatu Abul. in resignationibus parochialium.

Nihilominus tamen contrarium † videtur te- 255 nendum, nam verba illa *si per diligentem examinationem illum idoneum esse repereris*, de prima examinatione videntur intelligenda ex reg. *l. boues. §. hoc sermone ff. de verb. signif.* de qua late ibi Tiraq. alias posset per multum tempus expectari, quod fieret idoneus, quod est inconueniẽs. Quod maxime procedit in parochialibus, in quibus examen fieri debet cum tribus examinatoribus synodalibus, seu aliis, & eo peracto renuntiare debent, an examinatus sit idoneus, vel non, vt in Conci. *sess.*24. *c.*18. *vers. peracto deinde examine*, quod quidem de examine semel facto intelligitur, quando pro tunc examen peractum est, licet differatur renuntiatio, & declaratio adaliud examẽ, cõmittatur soli executori, & eius conscientiæ probabile videtur, quamdiu ipse non pronuntiauerit quandocumque illum idoneum esse repererit circa locum executionis &c.

Quamuis quod attinet † ad congruam resignan- 256 tis, sufficiat quandocumque de illa constare, quamdiu res est integra etiam in parochialibus, id enim non magis ad 1. quam ad 2. informationem refertur &c. sicut etiam in dispens. informatio de veritate precum. Cauendum tamẽ erit in casu resignationis, 257 ne incidant in constitutionem † Gregor. *XIII.* de publicandis resignationibus, de qua infra 11. *part. cap.*3. *à numer.*273. in quam profecto videtur incidere si forte resignatarius, qui ex d. constitutione possessionem Beneficij intra tempus publicationis apprehendere debet, vel saltem, stante legitimo impedimento literas Apostolicas iudici, seu executori intra idem tempus præsentare, & apud illos pro ipsarum executione instare, & possessionem instanter petere, fecerit seu petierit quod executio, seu processus in ea deferatur vltra tempus publicationis.

Quarto subdubitatur, an si impetrans sit † reue- 258 ra idoneus non tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio? Et dico quod non, nam est cõditio, non existentiæ, sed cognitionis. *Imol. in d.cap. fin.* & ibi Eel. *num.*33. *& in cap. sciscitatus de rescrip. n.* 14. *prope fi.* Rota *dec.*435. *n.*2. *p.*1. *diuers.* & Th. Sanch.

de matrim. li. 3. disp. 33. n. 4. & lib. 8. disp. 34. n. 26. & 35. n. 16.

Quinto subdubitatur, an si impetrans sit idoneus, 259 & per executorem sciatur, possit † ad prouisionem procedere absque alia verificatione, seu informatione? Et dico quod non alias prouisio erit nulla pro- 260 pter defectum formæ † mandati, & conditionis limitato modo scientiæ, Cardin. *in Clemen. 1. numer. 11. de conces. præbend.* Oldra *cons. 41.* Bellamera *decisio. 667.* Felin. *in d. cap. fin. num. 28. & 33.* Nam illa verba, 261 *si repereris idoneum*, † continent conditionem, Nau. *in cap. si quando, de rescript. except. 9. num. 9.* & Thom. Sanch. *vbi proxime d. num. 4.* licet *d. lib. 8. disp. 34. n. 24 & 35. 16.* dicat, quod si ei cui dispensatio commissa est de precum veritate constat nulla opus est informatione, seu examina. non obstante clausula de ea, & facit decisio Caputaquen. 273. *par. 1.* quæ est etiam in Miscellaneis Cotæ manuscriptis 221. vbi ha- 262 betur, *Quod dispensatio super illegitimitate non † valuit, quia non fuit seruata forma dispensationis, & mandati de dispensando, cum esset facienda qualis inquisitio, & tamen in hoc casu nedum non reperitur, sed nulla interuenit, sed statim fuit promotus præsentata dispensatione, maxime stante clausula illa si ita est, quæ est conditionalis, &c.* Et quod clausula, *si ita est*, facit gra- 263 tiam conditionalem † fuit etiam dictum in dict. Conchen. erectionis 25. Maij 1592. ex Parisio *cons. 82. numero 6.* Soc. Iun. 43. *numero 43.* licet contradicat Thom. Sanc. *dict. numero 26.* qui ait quod clausula, *si est ita*, dispensa. non inducit formam, nec conditionem.

264 Quod tamen limitat † Card. cum Paulo *dict. numero 11.* & Felin. *dict. numer. 28.* cum imola *ibidem*, quando de idoneitate notorie constat, quod tunc non est necessaria examinatio nisi ad cautelam, qui tamen consulunt, quod executor hoc ipsum de notorio exprimat in collatione, vel in relatione, seu interlocutoria, vt sciatur quare examinationem non fecit, idem Th. Sanch. loquens *in dispensat. dict. numero 24. & 16.*

265 Sed hæc limitatio non videtur vera, † nam quando examinatio est de forma, vt licet prætermitti non potest quantumcumque examinandus sit notus, Bald. *in cap. constituens, 2. n. 4. de appellatio.* & ibi Præpositus & Abb. *num. 4.* qui ait quod scholaris notorie peritus transit sine examinatione, vel saltem modica pro forma. Corsetus *in singul. verb. præsumpt.* qualiter bene Brunus *de forma, rubrica de implemento formæ, versiculo vltimo* facit Lambertus qui alios refert *de iure patronat. 1. par. 2. libr. quæstione 11. articulo. 3. numero 5.* Rebuffus *de priuil. scholarium priuil. 86. numer. 4.* Mand. *reg. 24 quæst. 3. num. 11. & 12.* Fuscus *de visitatio. libro. 2. cap. 5. numero. 10.* Flam. Paris. *lib. 8. quæst. 9. nu. 83. & sequen.* & Cenedo *collect. 15. ad decretum numer. 5.* & posthæc Gonçalez *ad reg. mensium. glos. 4. à numero 89.*

266 Et Rota in vna Calagur. † Beneficij de Ornillos. 12. Octob. 1587. coram illustrissim. Pamphili. resoluit quod quando examen requiritur pro forma debet præcedere quamlibet prouisionem, quamuis alias sit examinatus & approbatus etiam ad parochiales, ma- 267 xime quando ab alio ordinario. &c. Et præsertim limitatio hodie non videtur † posse procedere in executore ad parochiales, in forma dignum nouissima, nam quantumcumque notorie impetrans sit idoneus, non potest excusari examen in d. forma dignum, cum examinatoribus synodalib. vt in ea dicunt Fuscus, & Cenedo *ibi.*

Pro quibus facit resolutio in causa † Astoricen. pa- 268 rochialis 11. Maij 1587. coram D. Gypsio, & in vna Regien. Prioratus 26. Iun. & 24. Decembr. 578 corã D. Pamphilio, *Quod notitia præsentati licet alias sufficiat, non tamen sufficit, vbi examinatio est omnino necessaria, vt in parochiali, & vbi datur concursus præsentatorum, &c.* Sed offert se difficultas, † si execu- 269 tor cui committitur collatio Beneficij simplicis in forma dignum, committit examen alicui examinatori prout fieri solet, & fieri posse diximus supr. 8. *dub. à n. 97.* & examinator dat illi schedulam, seu chartã approbationis absque examine, quia est sibi nota sufficientia ipsius, an censeatur seruata forma examinis? Et consequenter valeat collatio subsecuta, & videtur quod sic, licet tutius sit quod fiat examen aliquod pro forma

Sexto subdubitatur, an si dictus executor † fecerit 270 examinationem prout sibi fuerat iniunctum, & putans ipsum idoneum, cum non esset, contulit ei Beneficium, talis collatio valeat? vt dico quod sic, nam conditio est purificata per obseruantiam solius formæ † Ita docent Baldus *in l. 2. n. 8. C. quando prouocare non est necesse* Abb. *in cap. 1. n. 29. de re iudicata,* Fe- 271 lin. *in d. capite fi. num. 33.* & Staphil. *de literis gratiæ, tit. quib. modis expirent literæ ad Benef. §. 6. principaliter n. 1. & 2.*

Quod tamen secus esset † in dispensationibus com- 272 missis ordinario, nam quantumuis per informationem repererit preces veritate niti, si tamen à parte rei non est ita, dispensatio erit nulla, tanquam surreptitia propter falsitatem narratorum. P. Ledesma dicens tenere communiter Doctores *in sum. de matrim. c. 27. ad fi.* & Th. Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 21. n. 33.*

Et eadem ratione si resignans reuera non haberet 273 aliunde † vnde commode viuere posset, resignatio, & prouisio facta resignatario esset nulla tanquam surreptitia, quamuis coram executore id probatum esset.

At si per examinationem factam executor † be- 274 ne intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominus contra conscientiam ei tanquam idoneo conferret Beneficium, reuera collatio non valeret, nec prouisus si ei id constaret tutus esset in conscientia, nam in rei veritate non fuit seruata forma mandati, & purificata conditio, & idem esset si alias id constaret executori, iuxta dictum supra *n. 261.*

In parochialibus tamen debet executor † in dict. 275 forma dignum nouissima impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores, seu maior pars eorum illum idoneum esse renuntiant, & approbant siue bene, & secundum conscientiam, siue male, & contra conscientiam, quamuis ipse executor eum non putet idoneum, nam per approbationem, examinatorum purificata est conditio mandati, cum quo ad approbationem, seu reprobationem standum sit eorum relationi, iuxta decretum Concilij *dict. capite 18. sessio. 24.* & dictum est supra *dub. quinto n. 75.*

Septimo subdubitatur circa illam clausulam, † 276 *quod dictus N. aliunde habeat vnde cõmode viuere possit*, de qua vide supra *2. par. cap. 5. à n. 200. & 207.* an sit necessarium constare quod resignans tempore resignationis, & datæ, aliunde habeat vnde commode viuere possit, an vero sufficiat quod id habeat tempore executionis ipsius gratiæ. Et breuiter dico satis esse, quod † de hoc constet tempore executionis 277 ipsius

ipsius gratiæ, cum verba illa *si tibi constiterit*, sint futuri temporis, & qualitas adiuncta verbo debeat intelligi iuxta tempus verbi, *l. in delictis §. 1. ff. de noxalibus* Abb. *in cap. cum in cunctis § inferiora, num. 10. de elect.* & Dec. 22 Et sic limitandae est reg. illa, quod † surreptio consideratur respectu datæ de qua Felin. *in cap. eam te, de rescrip. nu. 18.* Caputaquen. *decis. 40. nu. 2. par. 2.* & notatur *in cap. si eo tempore, de rescript. in 6.* Et ita in terminis † fuit resolutum in Iacen. Vicariæ vlt. Ian. 1590. coram illustrissimo Plato, vt in dec. seq.

279 *Resoluerunt domini gratiam Antonij esse iustificatam & validam, nam de resignatione atque eius publicatione, ac de sacerdotio eiusdem Antonij constat ex publicis scripturis, valor Vicariæ cum annexis vltra testes coram Ordinario examinatis, probatur etiam ex confessione partis, Paleotus* decis. 391. in fin. *Caputaquen.* decis. 330. num. 3 lib. 3. *non obstat, quod non fuerit verificatus valor & qualitas Beneficij obtenti, quia cum obtulerit Anton. illud dimittere non erat necessaria aliqua verificatio, Rota* dec. 20. de præben. in nouis, *non obstat quod non constet Sanctium resignantem empor. resignationis habuisse aliunde vnde cõmode sustentaretur, quia satis est in casu isto quod de hoc constiterit tempore executionis ipsius gratiæ,* dec. 10. numero secundo & 6. de concess. præbend. in antiquis. *non obstat, quod Sanctius resignãs post præsentationem de se factam ad Prioratum de Volitan. malitiose distulerit procurare, vt sibi de eo Prioratu fieret institutio, & collatio. Et quod plus est, supposuerit colluſiue aliquos oppositores ad effectum, vt dilata huiusmodi institutione interim in curia resignatio cum reseruatione pensionis admitteretur, qua colluſione stante dicebatur resignationem fuisse nullam, Gigas* de pensio quæstio. 42. *quia fuit responsum non constare de huiusmodi colluſione, tum quia cum non sit præfixum tempus aliquod ad obtinendam iustitutionem Beneficij de iure patron.* decis. 4. de iure patr. in nouis, *non videtur imputandum Sanctio, quod institutionem suam in longum protraxerit. Tum etiam quia testes de ea deponentes fuerunt nullíter examinati, scilicet parte non citata, & quod plus est colluſionem non probant, nam deponunt de auditu à Bartholom. qui etiam examinatus dicit se fuisse rogatum nomine Sanctij, vt se opponeret, cuius dictum sicut non probaret solum contra Sanctium, & multo minus contra Antonium, ita nec possunt probare testes qui dicũt se ab illo audiuisse. præterea colluſio huiusmodi pretensa non esset super Vicaria sed super Prioratu, ideo nihil influit ad nullitatem resignationis, maxime cum nullo modo probet Antonium fuisse participem colluſionis, & tamen Gigas & alij per eum allegati præsupponunt colluſionem interuenisse ex parte vtriusque. Non obstat quod dicitur non constare quod deducta pensione ducatorum 40. imposita ad fauorem Sanctij remaneant centum pro rectore, iuxta decretum Concilij Trident. ac decretum appositum in gratia resignationis & reseruationis pensionis, quia fuit responsum de hoc nullum verbum legi in literis expeditis ad fauorem Antonij resignatarij in actis productis, quare cum ipse teneatur verificare solum ea quæ sunt narrata in suis literis, non videtur curandum si non probauit fructus vicariæ ascendere ad tantam summam, vt soluta pensione centum pro se remaneant, quod erit probandum per Sanctium cum pensionem voluerit consequi.*

280 Vnde existimo quod si tempore executionis † resignans esset mortuus, non esset opus eius congruam verificare, cum mortuus illa non egeat, & hoc forte voluit quædam declaratio S. Congregationis Concilij super *cap. 2. sess. 21. de reformatione*, † quæ sic ait, 281 *quidam resignauit canonicatum alteri, vt infra mensem teneatur docere quod aliunde commode, &c. moritur infra mensem, ordinarius voluit conferre canonicatum per obitum, respondit Congregatio, non posse, quia affectus cũ semel Papa apposuerit manus,* alias ista declaratio pateretur difficultatem ex dict. 5. *part. capit. 1. à numero* 154.

Si tamen executor quia sibi non constitit † resignantem aliunde habere vnde commode viuere posset, pronuntiauit, non esse locum executioni literarum, non erit locus appellationi nec sufficit in gradu appellationis id constare, ex quo iam defecit conditio executionis, &c. Cum vero resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula seu narratiua † quod aliunde habet, vnde viuere possit, debet esse 283 vera tempore datæ ex primo cap. de qua *n.* 288. 282

Vnde infertur ad dispensationes matrimoniales quæ committuntur ordinariis, vt dixi cum clausula, *quod diligenter se informent, & si repererint preces veritate niti dispensent,* quod sufficiat narrata esse vera, & verificari tempore executionis ipsius dispensationis, seu commissionis licet tempore datæ literarum non essent vera, & ita videtur practicari, nam articuli qui fiunt pro verificatione dispensationum semper loquuntur de tempore præsenti & non de tempore datæ.

Quamuis contrarium scilicet narrata debere † esse 284 vera tempore impetrationis & relationis factæ Papæ, & non postea tempore executionis teneat Cordub. *in sum. quæstio. 45. opinio. 2. pun. 1.* & Ioan. Gutierrez *quæstio. Canon. libro secundo capite decimoquinto numero* 131. & 133. & Thom. Sanchez *de matrimon. lib. octauo disputatio. 30. n. 4. & 5.* ex Abb. *in cap. quia circa, de consanguinitate & affinitate num. 4.* qui ait quod veritas narratorum in dispensatione est considerada secundum tempus impetrationis non enim sufficit narrata prius fuisse vera, vel post impetrationem verificata, quando vetitas causarum narratur de præsenti, & quod necesse sit probare narrata esse vera † tempore impetrationis docent, etiam Rebuffus *ad leges Gallicas 2. tom. titul. de rescriptis in præfatione. numer. 56.* & Mascard. *d. conclusione. 1128. num. 22.* 285

Sed Abb. ibi non loquitur † in nostris terminis, scilicet quando dispensatio committitur alicui cum 286 d. clausula *quod informet, & si repererit preces veritate niti dispenset,* sed loquitur de dispensatione in forma gratiosa, in qua certum est veritatẽ narratorum considerandam esse secundum tempus impetrationis iuxta dictã regu. quod surreptio consideratur respectu datæ, quæ licet præcipue procedit, & ita etiam accipiendi sunt Rebuffus, & Mascard. *ibi.*

Verum est tamen, quod in dispensationibus † cum 287 copula in quibus impetrantes narrant inter eos copulam præcessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur ipsa diffamata, & innupta remaneret, grauiaque exinde scandala possent verisimiliter exoriri, vt solet dici in dispensationibus, cum copula propter infamiam si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuisse, vt infamia, & nota posset verificari vel alias infamiam, & notam propter fraudem, & 288 dolum † quæ alicui patrocinari non debent *capi. sedes cap. ex tenore de rescript.* & sic procedet sententia Corduben. *sup.* quam sequuntur Mandos. Rodrig. *in sum. 1. tom. cap. 36. nu. 9* Veg *in sum. part. cap. 83. casu 4.* & Ledes. *in sum. de matrim. c. 274. difficul. 7. conclu.*

& Thom. Sanchez *d. numer.* 5. & sententia Ioan. Gutierrez *sup.* non alias.

289 Et è conuerso † non sufficiet causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis factæ Papæ, si tempore informationis, & executionis ea deficiat & iam non sit vera, vt si narratum est mulierem esse pauperem, aut habere dotem minus competentem, licet tunc ita esset, tamen si ante executionem commissionis & antequam ordinarius dispensset ea causa deficiat, vt quia iam facta sit dues aut habeat dotem competentem, quia obuenit ei hæreditas, vel legatum, &c. vitiatur, dispensatio quæ est in fieri Ioan. Gutierrez *supra num.* 132. Tho. Sanchez *lib.* 8. *disp.* 19. *num.* 27. & *d. disp.* 30. *num.* 12. Humada ad Greg. Lopez *in l.* 2. *tit.* 15. *par.* 2. *gloss.* 10. *num.* 5. & 6.

290 Quamuis contrarium teneat Enriq. † *in sum. libr.* 14. *cap.* 17. *§.* 10. ex Couarr. *lib.* 1. *vari. cap.* 20. *n.* 5. *versi. his breuiter.* Sed Couar. loquitur in dispensat. facta & sortita effectum, quæ non vitiatur, etiamsi postea causa deficiat Ioan. Gutier. *supra.* Vnde in prædicto

291 casu si postquam ordinarius virtute commissionis, & mandati Papæ dispensauit, mulier facta esset dues, aut haberet dotem competentem non vitiaretur dispensatione etiamsi nondum matrimonium esset contractum quicquid dicat Thom. Sanchez *d. disp.* 30. *num.* 14. & *seq.* quanto magis si esset contra-

292 ctum, etiamsi tempore † dispensationis haberet spē quasi certam successionis, dotationis, vel applicationis bonorum competentium, si non est legitimę necessario sibi debitæ, quia antequam succes-sio, & applicatio fiant, non sunt bona illius, ita Nauar. *cons.* 19. *de rescriptio.* quem sequitur Marcus Anto. Genuen. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ ca.* 25. *num.* 81. & Thom. Sanchez *supra à num.* 21. *d. disput.* 19.

Rursus circa illam clausulam, *quod resignans aliūde habeat* † *vnde commode viuere possit*, aduerte quod

293 narratiua in resignatione facta, & clausula, *quod resignans habet aliunde, vna cum pensione sibi in tali resignatione reseruata, vnde commode possit*, verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat. vnde viuere possit, licet non verificetur quod habet etiam aliunde, quia intentio Papæ est quod remaneat congrua, siue remaneat ex pensione tantum, siue etiam aliunde, ita fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij vigesimo. Iun. 1594. coram Domin. meo Corduba.

294 Et quamuis in literis dicatur, *dummodo* † *aliunde habeat vnde viuere possit*, non excluditur, quin pensio sit in congrua computanda, quin verbum *aliunde* ponitur ad exclusionem beneficij resignati, non autem pensionis, vt in illa Brixien. parochialis 20. Nouembris 1598. coram D. Penna supra relata 2. *par.* 6. *a.* 5. *n.* 209.

295 Tandem admoneo lectorem, † quod in hac materia de executione, & verificatione literarum caueat à Flores de Mena. *d. q.* 4. *ex num.* 19. nam eam confundit nec recte callet sicut iurisconsulti Hispani.

§. 3.

An gratia in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra.

SVMMARIA.

AN gratia, seu mandatum de prouidendo, in forma dignum, expiret morte Papæ concedentis reintegra, &c. à num. 396. *resoluitur, contra aliquos, non obstante cap. si cui nulla, de præben. in 6. ver. secus, quod procedit vbi mandatur prouideri certæ personæ de incerto beneficio vacaturo, & sic in gratia facienda, & cætera.*

Id procedit etiamsi mandetur prouideri de certo beneficio, cum causæ cognitione & citatione partis, nam etiam tunc non expirat gratia, nec executorum potestas num 303. *contra aliquos relatos. n.* 304.

Gratia ad Beneficium vacaturum incertum, non expirat morte Papæ ante vacationem, etiā re integra, quādo non committit executoris prouisionem, sed ipse confert ex nunc, prout ex tunc à n. 305. *& ponitur Rotæ decisio.*

Si alicui sit gratia concessa per quam committitur assignatio certæ pensionis huiusmodi gratia non expirat morte Papæ re integra numero 309. *Si vero committeretur assignatio pensionis incertæ expiraret numero* 310.

Dispensationes quæ committuntur ordinariis, vt precibus veris repertis dispensent, non expirant morte Papæ concedentis, re integra, quamuis mandatum de dispensando non habet vim dispensationis, sed ad hunc possunt ordinarij illius expedire, etiam sede Apostolica vacante, antequam erat regul. Cancellaria super renalidatione literarum prædecessoris contra Nauar. & alios nu. 311.

Quod dicunt Io. And. Fel. & alij, quod facultas dispensandi cum certis personis fauore illarum, expirat morte concedentis, re integra potest intelligi, quādo est concessa huiusmodi facultas simpliciter, absq; mandato & præcepto. &c. n. 314.

Licentia eligendi confessarium, data à Papa, vel Episcopo, seu parocho, non expirat morte concedentis, quia est gratia facta ipsi pœnitenti. num. 315. *Licet in licentia data per Episcopum, seu alium Papa inferiorem, contra teneant Abb. & alij n.* 316. *Quod maxime procedit, quando tali licentia datur accessorie ad indulgentiam n.* 317. *Et quando datur in Bulla concessa fauore Principis, vt cruciata. n.* 318.

Similiter licentia audiendi confessiones, data alicui sacerdoti ipsius contemplatione à Papa, seu Episcopo, non expiraret morte concedentis. num. 319. *non solum quoad simplicem licentiam, seu approbationem, & expositionem quæ absque dubio non expirat, sicut licentia seu reuerendæ ad suscipiendos ordines, sed etiam quoad delegationem & commissionem iurisdictionis ad absoluendum, quæ etiam non expirat à numer.* 320.

Cap. gratum, cap. relatum, & c. licet de officio delegati, vbi habetur, quod iurisdictio delegata expirat morte delegantis, re integra, loquuntur de iurisdictione fori contentiosi, non voluntariæ, n. 234.

Idem esset in licentia, seu iurisdictione, alicui data à parocho, ad audien. confessiones suorum subditorum, nu. 325.

Quamuis iurisdictio ab eo delegata assumendo illum in vicarium, seu coadiutorem suum, expiret morte parochi, sicut potestas vicary Episcopi, numero 326.

Licentia audiendi confessiones certarum personarum data alicui ipsarum fauore, expirat morte concedentis, n. 327.

Licentia, & facultas testandi, concessa à Papa non expirat morte concedentis re integra n. 328. *Et similiter licentia, & facultas faciendi matoratum à rege concessa non expirat morte concedentis re integra numero* 239.

& idem indistincte in licentia data per regem ad extrahen. seu alienan. bona maioratus, etiamsi concedatur sub nomine ipsius regis n. 330.

Quod procedit, etiamsi litere d. licentia, & facultatis faciendi maioratum, testandi, aut alienandi, non essent expedite, contra aliquos n. 331. & seq. Quando gratia est concessa per Principem nu. 333. Et ita gratie etiam ad aliquid faciendum concesse per Papam expediuntur per successorem in forma rationi congruit, n. trecentesimo trigesimoquarto.

Procedit etiam siue licentia & gratia sit concessa ex causa necessaria, & cum causæ cognitione, siue ex causa voluntaria, & sine causæ cognitione. nu. trecentesimo trigesimoquinto.

De hac materia, an gratia vel mandatum expiret morte concedentis, & c. remissiue n. trecentesimo trigesimosexto.

296 DVodecimo, & vltimo principaliter † dubitatur, an gratia seu mandatum de prouidendo in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra, ita quod executor deputatus ad illius executionem non possit procedere.

297 Et videtur † expirare ex *cap. cui nulla versiculo secus de præbend. lib. 6.* vbi dicitur, quod si super prouisione certæ personæ facienda sit data potestas alicui prouideri mandatur gratiam, & fauorem, illa quidem expirat omnino si concedens re integra moriatur, & facit regula *l. mandatum. C. mandati, & §. recte, institut. eod.*

298 Per quem † tex. *in d. cap. si cui nulla.* inquit Ægidius *decis. 542.* quod mandatum factum per legatum, de prouidendo certæ personæ de certo Beneficio, tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso iure expirat. Et sequitur Staphileus *de literis gratiæ tit. quibus modis expirent literæ ad Beneficia,*

299 *in princ. num. 1. & 2.* Et ita videntur † tenere Decius *in Rubr. de constitutio. 1. lectura numero 41.* ibi *secus si deberet fieri per alium cui committeretur*, & Ripa *ibidem nu. 50.* ibi, *secus si per viam commissionis sit alteri mandatum quod conferat.* Corras. *de Benefic. 4. par. cap. 5. n. 54.* ibi, *licet secus si collatoribus tantum.* Zerola *in praxi Episcopali 2 par. verbo delegatus §. 1.* & Mandos. Rodriguez *quæst. regularium 1. tom. q. 9. ar. 1.* & Thom. Sanch. *de matrimon. lib. 8. disputatio. 28. num. 43 & 64. & 81.*

300 Nihilominus tamen contrarium est dicendum, † nempe gratiam, seu mandatum de prouidendo in forma dignum, nullo modo expirare morte Papæ concedentis re integra, sed adhuc posse executorem ad illius executionem procedere. Nam vbi mandatur prouideri certæ personæ de certo Beneficio vacante gratia dicitur facta, ex quo saltem habet ius ad illud, licet non habeat in re vt dicitur supra *4. par. cap. 3. 11.* modo *n. 59.* & sic intrat tex. *in cap. si super gratia. de officio deleg. in 6.* ita Rota *decis. 12. de officio deleg.* alias *349. in nouis.* Hier. Paulus *in practica Cancellariæ versi. præstantissime doctor.* quem sequitur Rebuffus *in concordatis Rubric. de mandatis Apostolic. §. 1. verb. fuit partificatus.* Mil. *in reper. verb. gratia facta licet nondum executa.* Gigas *de pension. quæstio. 91. numero 4.* Anton. Gabr. *titu. de præben. concl. 1. numero 19. & 35.* Mandos. *reg. 10. quæst. 2. numero 4.* Aceuedo *in l. 2. numero 4. & 5. tit. 7 lib. 5. recopilatio.* D. Ioan. Gutierrez *canon. quæst. li 2. c. 17. n. 5* & Enriq. *in sum. li. 14. c. 17. n. 7.* & tenet Tho. Sanchez *sup. n. 87. & seq.*

301 Et tex. *in d. c. si cui nulla versi. secus* procedit † vbi mãdatur prouideri certæ personæ de incerto beneficio vacaturo: & sic in gratia facienda cum gratia non respiciat, nec videatur afficere aliquod beneficium certum, vt eum intelligunt doctores ibi, & *in d. cap. si super gratia*, Rota, Gigas & Mandos. *supr.* & Man Rodriguez sic intelligendus *quæst. regul. 2. tom. quæst. 46. art. 7. ad finem.* & Graffiis *in decis. aureis casuum conscientiæ lib. 4. cap. 2. numero vigesimooctauo* & forte Gonçalez *glos. 12. numer. 42.* & facit quod tradit Guchus *in institution. maioribus libro primo ti. 7. numero 50.*

Quamuis Hieron. † Paulus *supra*, quem sequitur 302
Rebuffus & Gutierrez, & Thom. Sanchez *d. nu. 87. &* 95. teneat id procedere etiam vbi mandatur prouideri certæ personæ de Beneficio vacaturo etiam incerto, intelligens *d. capit. si cui nulla versic. secus*, vbi non est proprie mandatum, sed simpliciter concessa facultas, at hic intellectus violat literam tex. ibi, *mandatur.*

Quæ resolutio procedit † etiamsi mandetur pro- 303
uideri de certo beneficio, cum causæ cognitione, & citatione partis, nam etiam tunc non expirat gratia eadem ratione, nec executorum potestas tanquam accessoria. ex. *d. c. si super gratia*, quod non solum procedit in executore mero, sed etiam in mixto, ita maior pars dominorum *in d. decis. 12* & Hiero. Paul. *sup.* quem vt dixi sequuntur Rebuffus, & Gutierrez *supr.* & Tho. Sanch. *z n. 88.*

Quamuis contradicant collector, *ibi* Gigas † *sup. n.* 304
5. & Flores *q. 4. n. 74.* qui dicunt tunc executoris potestatem expirare licet non gratiam. Et Francus *in d. c. si super gratia n. 4.* & Mil. & Mandos. *supra*, qui videntur velle etiam gratiam tũc expirare, quia dicunt esse gratiam faciendam.

Sed & gratia ad beneficium vacaturum † incertum 305
non expirat morte Papæ ante vacationem, etiam re integra, quando non committit executori prouisionem sed ipse confert ex nunc, prout ex tunc, quia tunc gratia est facta, & c. Guidobonus *decis. 29. in manusc.* & Rota in vna Calagurritana expectatiuæ 1. Iulij 1592. coram D. Penna in qua fuit rusolutum, quod *expectatiua tonc essa à Papa Gregor. † XIIII. Doctori Frances ad canonicatum & præbendam Calagurritan.* 306
qui 1. 2. vel vlteriori loco vacauerit quem infra mensem à die notitiæ duxerit acceptandum, non expirauit morte Papæ ante vacationem canonicatus, quia cum non committat executori prouisionem, sed ipse conferat ex nunc, prout ex tunc, gratia est facta & datio executorum accessoria, & ideo non expirat, & c. capite si super gratia. de officio deleg. in 6. *Secus si esset facienda.* capite si cui nulla. de præbend. in 6. *Gabr.* titulo de præbend. conclusione prima *Guidobonus* decisione vigesimanona, *& quia res non erat integra, quia auditor cameræ vnus ex executoribus fulminauerat ante mortem Papæ processum. nam cum non detur executor vt cognoscat, sed vt exequatur, actus ille sine citatione, sufficit vt res desinat esse integra, perpetuetur iurisdictio. Geminia.* in dict. capit. si cui nulla, numero sexto. *Francus* numero 3. glos. *Hispanus* reg. 10. *Ioan. Nicol.* tract. de generis expectatiuis. cap. 3. num. 2. *Guidobonus* d. decisione *& quamuis esset conditionalis non expirat cum non sit gratia facienda sed facta, & c.* Goncal. *sup. numero 42.*

Et fuit confirmatum coram eodem. 9. † Octob. 307
1592. & quod propter illa verba, *ex nunc, prout ex tũc conferimus, & c.* perinde est ac si Papa tempore d. gratiæ contulisset, & omnia retro trahuntur ad tempus datæ, Crescen. *dec. 260.* Et similiter gratia † expecta- 308
tiua præbendæ vacaturæ non expirat morte conce-

dentis quando est creatus in canonicum, Francus *in d.c.si super gratia.n.2.* Guidobonus *decis.33.* vbi habetur quod *obtinens creari in canonicum potest acceptare præbendam vacantem mortuo Papa qui eum creauit in canonicum, quia creatio in canonicum perficit gratiam, & solum expectat præbendam vacaturam, quo casu per obitum creantis non expirat gratia, neque potestas executorum* d.capite si super gratia,d.c.si cui nulla, *Rota* in nouis 349.*& ratione canonicatus præbenda debetur.* c.relatum de præb.

306 Ex supradictis infertur 1.ad quæstionem † de qua Gigas *d.q.91.* quod si alicui sit gratia concessa per quã committitur assignatio certæ pensionis in partibus huiusmodi gratia non expirabit morte Papæ concedentis re integra, sed executor poterit ad illius executionem procedere,vt ibi docet Gigas & Ioan.Gutierrez *d.c.17.nu.5.* & Thomas Sanchez *d.nu.88.* post Hieronymum Paulum *(supra,* quia in isto casu gratia de pensione , est iam facta per Papam, licet illius reseruationem executori in partibus committat,si ve-
310 ro committeretur assignatio † pensionis incertæ, nẽpe quãtitatis quæ videbitur executori, expiraret ex *d.c.si cui nulla,vers. secus,* quia tunc non esset gratia facta,ex quo non est de re certa,& determinata, sed facienda.

311 Secundo infertur quod dispensationes,† quæ iuxta Concilium Tridentinum *sess.22.ca.5. de reformatione* committũtur inpartibus ordinariis,vt precibus veris repertis dispensent , non expirant morte Papæ
312 concedentis re integra. Quamuis mandatum † de dispensando etiam vbi non requiritur causę cognitio, non habet vim dispensationis. Achilles *dec.78.* Mohed.11. *de filiis presbyterorum* Papaz ad *decisionem 2. de filiis presbyterorum in nouis num.10.* & contra Præpositum *in c.quia circa, de consanguinit. & affinitate.* recte tradit Couarruuias *in 4.2.p. cap.6. §.9. numero 11.in vltimis editionibus* & Nauarrus *cons.3.qui filij sint legitimi,* & Thom.Sanchez qui alios citat *dict.libro 8. disp.30. numer.12.* Sed adhuc possunt ordinarij illas expedire,etiam sede Apostolica vacante, antequam exeat *reg.10.* seu 11. *Cancellariæ* super reualidatione literarum prædecessoris gratiæ, & iustitiæ, infra annum concessarum. Nam gratia dispensationis per ipsum Papam censetur facta , est enim gratia singularis,certa & determinata;cuius executio,& dispensationis in esse deducto committitur , & mandatur ordinariis,ita Hieronymus Paulus *supra,* Mayolus *de irregularitate l.4.cap.51.numer.6.* Sylvest.*verb.gratia numer.3.* Tabiena.*§.5.* & Armilla *numero 5.eodem verbo.* Enriquez *in summ.l.7.cap.21.§.7.& l.12.capit.3.§. 10.& leg.14.cap.17.§.7.* Man.Rodriguez *quæst.reg.1. tom.q.9.art.1.* & Clarius.*2.tom.qu.46.art.7.* P.Ledesma *in summ.de matrim.c.27.2.conclu.* & Suarez *5.tom. de censuris disp.41. sect.2.ad fi.* & Tho.Sanch.*d.numero 87.*

313 Quamuis contrarium teneant Nauarrus † in Man. Latino editionis anni 1584.*capit.27.nume.253.& cons. 3.de filiis presbyteror.numer.2.& cons.2,num.1.de offic. deleg.* & cum eo Vgol.*de irregular.c.62. in princ.n.6.* & Zerola *supra,* & Sairus *de censuris lib.7.c.14.n.6.& 7.* & videtur tenereSarmiento *de reddit.lib.4.p.cap.4. num.2.*

314 Et quod dicunt Ioan.And.ad Specul.*tit.de* † *dispensat.§.dicendum.versic.quid si is, sub n.19.* & Felin.*in c. licet vndique,in princip.de offic.deleg.* Sylvest. & Ant. Gabr.*n.6.vbi supra,* & alij citati per Thom. Sanchez *supra n.86.* quod facultas dispensandi cum certis personis fauore illarum,expirat morte concedentis re-
integra, potest intelligi, quando ad contemplationem,seu fauorem dispensandorum alicui est concessa facultas simpliciter absque mandato,& præcepto, sed faciendo eum voluntarium ministrum, & commissarium dispensationis faciendæ,ex Hieron. Paulo,& Rebuffus *supra* , tunc enim cum pars non habeat ius, vt secum dispensetur, sed sit in voluntate commissarij dispensare,vel non,non potest dici gratia facta,sed facienda,quicquid dicat Enriquez *d.lib. 12.c.3.§.10.* & ita intelligit Th.Sanchez *sup. nu.87.& 89.*

Tertio ex supradictis infertur,† quod licentia eli- 315
gendi confessarium data à Papa,vel Episcopo,seu parocho,non expirat morte concedentis,quia est gratia facta ipsi pœnitenti,vt post Palud.*in 4. dist.17.q. 3.col.5.* qui tamen id non dicit,tenet Nauarr.*in capit. placuit,de pœnitentia dist.6.num.35.& a num.16.* Didacus *in l.1.tit.12.libro 3.ordin.q.36.* Salcedo *in praxi crimin.Bernard.Diaz.capitulo 26.litera C,versic.post- quam vero.ad fin.* Enriquez *in summ.lib.7.cap.21.§.6.* Eman.Rodriguez *d.2.tom.quæst.regul. quæst. 46.art. 8.* & Suarez.*4.tom.de pœnitentia disp.26.sect.3. numero 7.* Th.Sanchez *dict.disp.28.numero 75.& 93.* & compendium Bernardorum *verb.absolutio prima §.16.& absolutio.2.§.6.* & post hæc Gonçalez *d.gloss.12.numero 39.*

Licet in licentia data per Episcopum, † seu alium 316
Papa inferiorem,contra teneant Abb. *in c.fin. de off. legati numer.9* Sylvest.*in summ.verb.confessor.1.quæst. 7.& verb.indulgentia numer.16.* Angel. *verb.gratia, §.3.& verb.indulgentia.§.7.* Gomezius *in tract. breuium numero 26.* Cordu.*lib. 5.quæst.36.* Cosmas Philiar.*de offic.Sacerdotis.1.tom.1.p.libro 2. capit.24. ad fin.* quia dicunt esse præiudicatiuam Ecclesiæ. Sed ista ratio cessat,ex quo potest per successorem reuocari.

Quæ illatio † maxime, & sine difficultate proce- 317
dit , quando licentia eligendi confessarium datur accessoriæ ad indulgentiam , vt in Iubileis, tunc enim sicut gratia principalis indulgentiæ morte concedentis non expirat , ita nec licentia eligendi confessarium accessoria,ex *dict. capitulo si super gratia.* & facit *reg.accessorium libro sexto & c. constitutus. de rescript.*

Et quando datur in Bulla concessa fauore,† & con- 318
templatione principis, vt in Bulla Cruciata,quæ cõceditur Regi pro expeditione belli contra infideles, & sic tanquam gratis facta ipsi Regi, non debet expirare morte concedentis.

Similiter etiam licentia † audiendi confessiones 319
seu facultas administrandi Sacramentum pœnitentiæ , data alicui Sacerdoti ipsius contemplatione à Papa , seu Episcopo . non expirabit morte concedentis,quia est gratia facta ipsi sacerdoti,& sic intrat text.*in d.c. si cui nulla 1.part.& in d.cap. si super gratia.*

Quod procedit non solum quoad simplicem licen- 320
tiam,seu approbationem,& expositionem, † de qua Concil.Trident.*sess.23.de reformatione,cap.5.* quæ absque dubio non expirat,*extrauagant.inter cunctas, de priuil.ver. vt autem quæ,quo ad hoc non est reuocata.* Soto *in 4.dist.18.q.4.art.3.circa medium.* Enriquez *in summ.lib.6 cap.6.§.7.* Grassis *lib.1.cap.13.num.49.* P.Ledesma *in summ. de Sacramento pœnitentiæ, cap. 12.1.dub.circa fin.* & Vega in Espeio de Curas,*cap.11. n.278.*

Quia est mera † gratia,sicut licentia , seu reue- 321
rendæ ad susciendos ordines ab alieno Episcopo,

quæ

quæ non expirat morte concedentis, vt cum aliis quos referunt tradunt Didacus Perez *d. q.* 36. Salcedo *d. vers. postquam vero*, Ioan. Gutierrez *pract. q. lib.* 2. *q.* 75. *num.* 5. & *Canon. qu. lib.* 2. *d. cap.* 17. & Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, cap.* 81. *num.* 4. & *cap.* 85. *num.* 39. Thom. Sanchez *numero* 83. & Gonçalez *num.* 36. Sed etiam quoad de-
322 legationem, & commissionem † iurisdictionis ad absoluendum, quæ etiam non expirat ex d. ratione. Enriquez *lib.* 7 *cap.* 21. §. 6. & Suarez *d. sect.* 3. & Genuen. *d. cap.* 85. *num.* 39. Thom. Sanchez *d. disput.* 28. *num.* 72. & compend. Bern. supra. Quamuis contra teneant Palud. *in* 4. *d. dist.* 17 *q.* 4. *num.* 25. † D. Anto.
323 3. *part. tit.* 17. *cap.* 9. *in fin.* & Cosmas Philiarch. *vbi supra.*

324 Nec obstat, † quod iurisdictio delegata expirat morte delegantis re integra, *c. gratum, c. relatum, c. licet de offic. deleg.* quia vt recte inquit Suarez *ibi nu.* 5. & 7. & Th. Sanch. *d. n.* 72. ista intra loquuntur de iurisdictione fori contentiosi, quæ non datur in fauorem ipsius iudicis, nec habet rationem gratiæ, sed tantum iustitiæ. hæc autem delegatio est iurisdictionis voluntariæ, & habet rationem gratiæ, sicut etiam in casu *d. c. si cui.* nulla est delegatio iurisdictionis voluntariæ ad conferenda Beneficia, &c. & ita videtur consuetudine receptum, vt inquit Suarez *ibid. n.* 10. & Th. Sanchez *d. n.* 72.

325 Et idem esset in licentia, seu iurisdictione † alicui data à parocho ad audien confessiones suorum subditorum. Quamuis iurisdictio ab eo delegata alicui
326 assumendo illum in Vicarium, † seu coadiutorem suum expirare videatur morte parochi; sicut potestas Vicarij Episcopi expirat mortuo Episcopo, quia illa delegatio sic facta tanquam Vicario, seu coadiutori, non videtur gratia facta ipsi sacerdoti, &c.

327 Et etiam licentia, seu facultas audiendi † confessiones certarum personarum data alicui Sacerdoti, etiam à Papa, fauore, & contemplatione ipsorũ pœnitentium expiraret morte concedentis, ad dicta supra *n.* 324.

328 Vltimo ex suprad ictis infertur, quod licentia, † & facultas testandi concessa à Papa non expirat morte concedentis re integra, vt contra Maria. Soc. Iun. *cons.* 89. *vol.* 1. docent Bursat. *cons.* 178. *in princ. li.* 2. Nauarr. *de redditib. q.* 3. *nu.* 8. Et Sarmiento *eod. tract.* 4. *p. c.* 4. *n.* 2. Granutius *theoremate* 13. Io. Gutier. *d. lib.* 2 *pract. q.* 75. Fachineus *lib.* 5. *c.* 99. Eman. Rodr. *d. q.* 46. *art.* 8. Molina *de iust. 1. tom. tract.* 2. *disp.* 141. *ad fi.* Th. Sanchez *sup. num.* 82. Gonçalez *num.* 35. & Rota *decis.* 47. *part.* 1. *diuersor.* Et fuit dictum in vna Papien. fructuum 11. Febr. 1601. coram D. Lancellotõ, & tenet iam Couarr. *in cap. cum in officijs, de testamen. numero octauo* in nouissimis editionibus, quamuis antea ibi tenuisset cum Socino, cum quo videtur tenere Mieres *de maioritat.* 4. *part. quæst. decima numero nono.*

329 Et similiter licentia, & facultas faciendi † maioratum à Rege alicui concessa, non expirat morte concedẽtis re integra, vt est *lex* in terminis 43. *Tauri*, & in noua recopilatione est *l.* 2. *tit.* 7. *lib.* 5. vbi Do-
330 ctores Hispani. Et idem † erit indistincte in licentia data per Regem ad extrahendum, seu alienan. bona maioratus, etiamsi concedatur sub nomine ipsius Regis quicquid velit Mieres *dict. q.* 10. *ad fin.* quem videtur sequi Gutierrez *dict. lib.* 2. *pract. q.* 74. Quod procedit † etiamsi literæ dictæ licentiæ, &
331 facultatis, faciendi maioratum, seu testandi, aut alienandi, non essent expeditæ, ex traditis per Felin. *in rub. de constitut. nu.* 5. & Decium, Ripam, & Beroium *ibi*, & Seluam *de Benef.* 3. *part. q.* 22. *num.* 3. Quãuis † in hoc contra teneat Molina *de Hispanorũ pri-* 332
mog. lib. 2. *cap.* 7. *num.* 64. quem sequitur Matienço *in d. l.* 2. *recopilatio. gloss.* 2. *num.* 1. *in fin.* & ibidem Azeuedo *num.* 11. Velazquez de Auendanno *in d. l.* 43. *Tauri gloss.* 1. *nu.* 2. *& gloss.* 2. Ioan. Gutierrez *d. lib.* 2. *pract. quæst.* 74. *in princ. & q.* 75. *num.* 2. *& lib.* 2. *cano. d. c.* 17. *n.* 14. & Eman. Rodriguez *d. art.* 8. quia hæc gratia non continet quid perfectum, sed datur ad aliquid faciendum.

Sed contra Molinam recte tenet alter † Molina 333
Theologus *de iustitia. 3. tom. disput.* 599. *num.* 6. quando gratia est concessa non per ministros dependentes à Principis subscriptione, sed per Principem per solum verbum fiat, sequitur Thom. Sanchez *supra d. lib.* 8. *disput.* 29. *num.* 7. & Gonçalez *d. gloss.* 12. *à numero* 45. & ita gratiæ etiam ad aliquid faciendum concessæ † per Papam, qui obiit ante expeditionem 334
literarum, expediuntur per successorem in forma rationi congruit, iuxta *reg.* 9. *Cancellariæ de literis in forma rationi congruit expedien.* vbi gloss. & Rebuff. & Mandos. & Molina *d. num.* 6. & Gonçalez *num.* 48.

Et supradicta procedunt, siue licentia & gratia † 335
sit concessa ex causa necessaria, & cum causæ cognitione, siue ex causa voluntaria, & sine causæ cognitione, quicquid dicat Azeuedo *in dict. leg.* 2. *numero* 6.

Et de hac materia, in gratia, † vel mandatum expiret morte concedentis, vide longam remissionem Cenedi *Collectanea* 1. *ad sextũ*, & circa literas gratiæ & iustitiæ, quæ expirant per mortem Papæ, videnda est *d. reg.* 10. seu 11. *Cancellariæ*, super reualidatione literarum prædecessorum gratiæ, & iustitiæ, infra annum concessarum, & ibi gloss. & Rebuff. & Mandos & notat Gonçalez supra *numero quinquagesimo-prime & 52.*

CAP. III.

De Executoribus literarum in forma breuis de capienda possessione.

SVMMARIA.

Sunt alij extraordinarij executores, nempe breuium de capienda possessione, num. 1. *quæ duplici modo solent concedi, vel nomine cameræ, vel ad fauorem literarum, n.* 2. *& tenor breuis ponitur, nu.* 3. *a qua formula parum distat ea quam ponit Mandos. num.* 4. *& breuis ad fauorem literarum, idem est tenor in substantia. & c. n.* 5.

Per concessionem breuium non contrauenitur decreto Concil. de prima instantia coram ordinarijs tractãda, vt Greg. XIII. declarauit, & S. Cong. Concil. & cum agitur de Beneficijs reseruatis, committitur causa in curia in prima instantia, & cum de literarum Apostolicarum intellectu tractatur, numero sexto, septimo, & octauo.

Dicta breuia regulariter, & de stilo, dantur solum super Beneficijs reseruatis, seu affectis à n. 9. *& n.* 11. *ponitur resolutio Rotæ.*

Clausula dummodo vltra tres dietas, &c. non intelligitur respectu auditoris Cameræ, respectu cuius non seruantur dietæ, sed respectu aliorum, in quibus cum sint executores mixti habebat locum statutum de dietis, & ideo fuit necessaria dicti. derogatio. numero 12. & 13.

Si Beneficium erat litigiosum, & non sit facta in breui mentio de lite, breue est surreptitium, & non operatur effectum, & possession. capta esset vitiosa, & attentata, nec breue debet esse surreptitium, num. 14. & 15. vbi ponitur decisio Rotæ, & quamuis rescriptum ad lites surreptitium non sit nullum ipso iure, sed ope exceptionis, secus tamen in breui de capienda possess. numer. 16.

Breuia de capienda possessione, etiam nomine cameræ, & possession. capta eius nomine sunt ad vtilitatem prouisi, &c. num. 17. vnde si gratia principalis est surreptia, & nulla, consequenter etiam breue, & inde secuta erunt nulla, num. 18 & tunc possessio capta vigore breuis esset restituenda ei à quo est ablata, num. 19. Vnde etiam agenti ad executionem breuis, nomine cameræ, potest opponi exceptio apostasiæ, & inhabilitatis ex Rota, n. 20. & 21.

Ius breuis est personale, & expirat per mortem, seu resignationem obtinentis ante captam possessionem nomine cameræ, n. 12. Quamuis si decederet, seu resignaret post illam captam, non tamen ei consignatam, non expirabit possess. &c. n. 23.

De processu executoris breuium, & modo seruando remissiue, n. 24.

Ad executionem dictorum breuium solum requiritur verificatio eius, quod est positum in forma illius sub clausula, constito, à numero 15. & ponitur dec. Rotæ num. 27. Quamuis contrarium tenuerit Rota in aliâ decis. posita, num. 28. quæ non placet. Quando vero in clausula, constito, fit mentio de pertinentia collationis, est verificanda, n. 34. & reprobatur doctrina Gorcal. num. 35.

Per clausulam constito, inducitur forma, & conditio vt præcedat causæ cognitio, etiam parte citata, cum adest intrusus, alias sufficeret extra iudicialiter constare, alias gesta sunt nulla, à nu. 36. & ponuntur resolutiones Rotæ.

Ideo stante intruso non potest capi possess. ex monitorio decreto ab auditore cameræ in vim breuis, maxime cum habeat clausulam, quod si quis senserit se grauatum, &c. seu similem, & sic resoluitur in citationem, à nu. 41. vbi ponuntur resolutiones Rotæ nisi possessor consentiat, quod capiatur possess. num. 44. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Quod ait Lancellotus cum decis. Guidoboni, quod in executione breuis de capienda possession. non requiritur partis citatio, procedit in breuibus, quæ solebant dari de capienda possession. amotis detentoribus, & intrusis sine vitio spolij, & attentorum, & sine clausula cõstito, & sic operabantur executionem, & spoliationem alterius, absque cognitione causæ, & faciebant iudicem merum executorem, à numero 45.

Quod dicit decis. Mohedani, quod clausula à moto quolibet detentore, intelligitur iuris ordine seruato, procedit vbi non est clausula sine vitio spolij, num. 50. & decis. Putei 17. lib. 1. est intelligẽda de breui sine clausula constito, &c. n. 51. & ita etiam est intelligendum quod ex Puteo ibi tradunt Mandos. & Salustius Tiberius, &c. n. 52.

Capiens possessionem vigore talis breuis electo possessore, tenebatur, & poterat postea plene verificare reseruationem, in qua breue fundabatur, ad excludendum spolium restituibile, de quo electus agebat, à num. 53. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Iam breuia de capienda possess. non dantur nisi cũ clausula, constito, & sic executor debet assumere partes iudicis, numero 58. & seqquentib. vbi ponitur decisio Rotæ.

Licet breue habeat clausulam, constito, si tamen inea nõ continetur reseruatio, in qua breue fundatur, ita vt in eius executione illa plene probetur, tenebitur postea impetrans illam verificare ad excludend. spolium, & reuocationem sententiæ excusandam, numero 60. & ita procedit quædam decisio Rotæ relata, numero 61.

An pro verificatione clausulæ, constito, sufficiat semiplena probatio, an requiratur plena? nu. 62. & in tribunali auditoris cameræ seruatur sufficere semiplenam ex doctrina Bart. num. 63. sed quod requiratur plena seruat Rota, num. 64. & sequen. vbi ponuntur decisio. Rotæ, & doctrinæ Bart. respondetur quod alias tenecontrarium, num. 67. vnde si ageretur de executione breuis coram alio ab auditore cameræ amplectenda esset sententia Rotæ cuius stilo magis standum est, nu. 68.

Quando non esset intrusus, sufficeret pro verificatione clausulæ, constito, semiplena probatio, & ad effectum decernendi monitorium, n. 69.

An clausula, constito, quod defunctus obierit in possessione probetur ex possession. illius de præterito, à num. 70. resoluitur, quod sic & adducuntur resolutiones Rotæ.

Illa conclusio quod olim possessor, hodie possessor præsumitur, de qua relati à numero 75. procedit non solum in ipso possessore allegante possessionem de præsenti, sed etiam in successore vniuersali, vel singulari, numero septuagesimo sexto, imo secundum Abb. si non viuit ille qui possedit, præsumitur vsque ad mortem possedisse, siue hæredes negent, siue asserant, &c. numero 77.

Quamuis requiratur pro forma determinata probatio possession. certi temporis sufficit præsumptiua probatio, n. 76.

De clausula non tamen à nobis prouisionem habentibus remissiue, nu. 79. & vt hæc exceptio intret & cesset executio breuis sufficit habere prouisionem à Papa, siue sit bona, siue mala quod reseruandum est petitorio, numer. 80.

VLtra dictos executores literarum † Apostolicarum, sunt etiam alij extraordinarij, nempe executores breuium, seu literarum in forma breuis de capienda possessione, †quæ duplici modo solent cõcedi, videlicet vel nomine cameræ Apostolicæ, vel ad fauorem literarum sub plumbo per prouisum Apostolicum expeditarum, vt post hæc tradit Goncalez *ad regul. mensium. §. 7. proœm. num. 208. & gloss. 9. in annotat. num. 246.*

Quod vt melius percipiatur ope ræ pretium † erit in præsenti ponere tenorem breuis, prout hodie dari consueuit, qui talis est. *Dilectis filiis causarũ curiæ cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Magistro scholæ Abulen. Cathedralis, & Francisco Suarez de S. Iuan Canonico eiusdem Ecclesiæ, & eorum cuilibet. Paulus Papa V. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem contulit nuper felic. record. Leo Papa XI. prædecessor noster dilecto filio Christophoro Treuinio Clerico Abulen. in curia residenti, ac dilecti filij nostri Francisci Cardinalis de Auila nuncupati à secretis ac fami-*

familiari continuo commensali Thesaurariam Ecclesiæ Conchen. per obitum quondam Ioannis Zapata illius dũ viueret vltimi possessoris extra Rom. curiam de mense Ianuarij proxime præterito defuncti vacan. & antea dispositioni Apostolicæ reseruatam, prout in literis Apostolicis prope diem sub plumbo expediendis latius explicabitur, quo circa ne dum literæ prædictæ expediuntur thesaurariæ præfata aliqua in spiritualibus, vel temporalibus detrimenta patiatur prouidere volentes, vobis per præsentes committimus, & mãdamus, quatenus vos, vel duo aut vnus vestrum, constito, *vobis prius etiam summarie, quod d. Ioan. in possess. dicti. Thesaurariæ de prædicto mense obierit, per vos, vel alium, seu alios corporalem, realem, & actualem possessionem d. Thesaurariæ ac illi forsan annexorum iurium que & pertinentiarum suorum quorumcunque nostro, & cameræ Apostolicæ nomimbus omni mora & dilatione postposita apprehendatis, amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus & intrusis, non tamen à nobis seu dicto prædecessore prouisis, quos detentores, & intrusos nos authoritate præsentium amouemus, & amotos denuntiamus, ac omnes & quoscumque fructus, redditus, & prouentus d. thesaurariæ & annexorum eorundem, tam à die obitus dict. Ioann. decursos penes quoscumque existentes quam etiam futuros percipiatis, & exigatis, eosque integre præfato Cod. postquam ipse literas prædictas vobis præsentauerit, vna cum dict. possess. consignetis, eosdem detentores, & intrusos, ac prorsus quoscunque alios contradictores, eisque auxilium consilium, vel fauorem publice, vel occulte directe, seu indirecte, quomodolibet præstantes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac priuationis suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo legitimisque super his habendis seruatis processibus censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis, decernentes vos aut prædictum C. neminem propterea stante reseruatione huiusmodi spoliasse, nec amotos, & expulsos super spolio aut vnde vi agere posse, nec eis actionem spolij competere, neque collationes, prouisiones, aut alias dispositiones de d. thesauraria factas ad colorandum huiusmodi spolium prodesse; sicque per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ne quicquid secus semper his à quoquã quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus felic. record. Bonifac. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo, vltra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis necnon inhibitionibus, etiam à dictis auditoribus eorum vt aliquo, seu aliquibus vigore quarumcumque commissionum Apostolicarum iam forsan decretis, non tamen executioni demandatis, aut posthac emanandis contrariis quibuscumque, seu si detentoribus, & intrusis prædictis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, volumus autem vt d. C. infra sex menses à data præsentium computan. literas præfatas sub plumbo expedire, ac iura cameræ Apostolicæ ac aliis propterea debita persoluere omnino teneatur, alioquin d. sex mensibus elapsis thesauraria prædicta vacare censeatur eo ipso. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 23. May 1605. suscepti à nobis Apostolatus officij anno primo.*

M. Vestrius Barbianus.

Et ab ista † formula parum differt ea, quam ponit Mandos. *de monitoriis, qu.* 60. sub monitorio posito, *nu.* 1. 4

Breuis vero ad fauorem literarum idem est † tenor, in substantia, solum additur clausula, *si & post quam literæ Apostolicæ exhibitæ fuerint.* Ac vt ipsæ literæ Apostolicæ facilius debitę executioni, vt par est demandentur prouisum ipsum in possessionem Beneficij induci mandatur, &c. 5

Circa quas literas in forma breuis de † capienda possessionem in primis aduerto, quod vt Gregorius XIII. declarauit per *constitutionem* 24. *de executione literarum Apostolicarum*, & declaratione Concilij Tridentin. *sessione* 24. *cap.* 20. *de reformatione* per concessionem illarum non contrauenitur dict. decreto Concilij, vbi disponitur, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi Beneficiales sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscatur, exceptis his quæ iuxta Canonicas sanctiones apud sedem sunt tractandæ, vel quas ex vrgenti rationabilique causa iudicauerit Summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ suæ eius manu propria subscribendum committere, aut auocare, duplici ratione: prima, quia per dictas literas, in forma breuis, causa seu instantia non introducitur, sed mere executiue procedimandatur, & mandata executiua sunt, & summariam tantum causarum, propter quas illæ emanarunt cognitionem requirunt, & in executiuis, licet detur lis non tamen instantia. Sarnen. *in reg. de annali. q.* 44. & Puteus *dec.* 220. *lib.* 2. Secunda, quia dictæ literæ in forma breuis annulo Piscatoris munitæ non minoris sunt efficaciæ, & authoritatis, quam rescripta signaturæ Rom. Pont. eius manu propria subscripta. 6

Et ita etiam declarauit S. Cong. Concilij † super *d. cap.* 20. quæ etiam ait, *Quod si vel de affectis, aut reseruatis Beneficiis ageretur, tunc in curia committuntur causæ in prima instantia.* Quod quotidie practicari videmus; nam signatura iustitiæ semper committit causam in Rota etiam in prima instantia, cum agitur de Beneficio reseruato, seu quod prætenditur reseruatum. 7

Et est decisi. Rotæ in causa † Segobien. Canonicatus 24. Nouembris 1588. coram Domino Plato de qua supra 5. *part. cap.* 1. *num.* 675. Et vt dicit Marchesanus *de commissio. part.* 2. *cap.* 1. *de commissione appell. num.* 36. Gregorius XIII. declarauit, quod causæ beneficiales, quando literæ sub plumbo expeditę reperiuntur, & de literarum Apostolicarum intellectu tractatur, etiam in prima instantia per signaturam iustitiæ in curia committerentur: ea ratione quia iudicare de iuribus literarum Apostolicarum ad Romanæ curiæ iudices, & in specie in S. Rotæ auditorio in ipsis versato, & non ad alios inferiores pertinet, & sic pluries rescriptum fuit, & nouissime post hæc tradit Gonçal. *gl.* 52. *n.* 36. *& seq.* vbi ponit declarationes S. Cong. 8

Secundo aduerto, quod dicta breuia regulariter † & de stilo dantur solum super Beneficiis reseruatis, seu affectis, vt patet ex d. constitutione Gregor. XIII. Lancellot. *de attentatis. 2. part. c.* 4. *in præfatione* 9

numero 442. qui ait, quod huiusmodi breuia concedi solent attenta reseruatione Beneficij de quo agitur, Rota in vna Salamantina Canonicatus 30. Maij 1572. coram Domino Oradino supra adducta 5. *part. cap. 1.*
10 *numero* 461 In qua fuit dictum, † stilum dare huiusmodi breuia propter reseruationem, & in Gienen. Canonicatus, & præbendæ 4. & 11. Maij 1587. coram Domino Robusterio, in qua fuit dictum, quod similia breuia regulariter non dantur nisi in reseruatis vt notum est, & in vna Pampilonen. parochialis de Açagra. 27. Iunij 1601. coram Domino meo Corduba
11 Episcopo Pacen. vt fuit resolutum, † *cessante reseruatione super qua breuia fundantur cessare illorum executionem, & clausulam consilio de vacatione in tali mense intelligendam de mense qui sit reseruatus, vt in dict. Salamantina Canonicatus* 1572. *Lancellotus* de attentatis, cap. 4. in præfatione, num. 117. & 509. *& reseruationem non habere locum in Beneficiis iuris patronatus laicorum ex fundatione, quod ius patronatus licet non probetur sufficienter, tamen vt sit locus arbitrio Rotæ, & interim supersedeatur in executione, sufficit multa deduci, &c. præterea admitti exceptionem inhabilitatis, vt in Vrgellen. Canonicatus*, de qua infra *numero* 20. Rota etiam in vna Placentina Beneficiorum de anno 1603. infra adducta *numero* 28. & Gonçalez. *§. 7. proœm. numero* 208 *& gloss. 9. in annot. n.* 246. *&* 262.

12 Tertio aduerto. † quod illa clausula, *dummodo vltra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad iudicium non trahatur*, non intelligitur respectu auditoris cameræ, respectu cuius non seruantur dietæ cum alias sit iudex ordinarius Romanæ curiæ, & ita habet stilus nouissimus, sed respectu aliorum executorum præter illum nominatorum in quibus cum sint
13 executores mixti † propter causæ cognitionem quam habent, & non meri omnino, habebat locum statutum dictis. Felm. *in ca. nonnulli, num.* 34. *de rescript.* Et ideo fuit necessaria dicta derogatio. Mandos. *dict. q.* 60. *de monitor., n.* 47. *& de commission. commissione* 28. *verb. & Concily generalis, &c.*

Quarto aduerto, quod si Beneficium erat litigio-
14 sum, † & non sit facta in breui mentio de lite, breue est surreptitium, & non operatur effectum, & possessio eius vigore capta esset vitiosa, & attentata. Caputaquen. *decis.* 70. *part.* 1. Rota *decis.* 469. *lib.* 3. *part.* 3. *diuers.* quæ est Paleoti 116. & Lancellot. *d. cap.* 4. *num.* 413. qui etiam *cap.* 12. *limitatione* 30. *num.* 3. ait quod breue non debet esse surreptitium, vt etiam ait Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 10. *quæstion.* 6. *num.* 25.

15 Et fuit resolutum in causa Vrgellen. † Archidiaconatus de Andorra 13. Aprilis 1592. coram D. Penna his verbis. *Quoniam Raphael. Duran. Archidiaconatum de Andorra tanquam vacantem in mense reseruato per obitum Michaelis Grimosachi impetrauit in curia, & obtinuit sibi concedi literas Apostolicas de capienda possessione nomine cameræ, in quibus non fecerat mentionem de lite, quam Paulus Anton. Roquet, qui vigore statuti à sede Apostolica confirmati prædictum Archiaconatum optauerat de anno* 1583. *mouerat contra quondam Michaelem prouisum Apostolicum, & in Rota introduxerat vigore specialis commissionis citato, & comparente Michaele, & seruatis terminis substantialibus, dubitaui, an constaret de lite, de qua foret facienda mentio in prædictis literis in forma breuis. Et Domini concorditer censuerunt primum constare de lite per commissionem causæ in Rota citationis executionem & seruatos terminos substantiales*, Clem. 2. vt lite pendente, authentica litigiosa. C. de litigiosis, *quæ cum non fuerit extincta per obitum Michaelis, Beneficium remansit litigiosum* cap. 1. & 2. vt lite pendent. lib. 6. *Mohedan.* decis. 14. *alias* 240. de causa possess. *in nouissime impressis*, & decis. 190. *in manuscriptis*, Sarnem de triennali, quæst. 61. circa fin. *& ideo debuit de illa fieri mentio*, Ægid. decis. 102. *etiam in literis in forma breuis pro capienda possessione aliascensentur surreptitiæ, & non operantur effectum*, Paleotus dec. 116. *incipien.* Ioannes Michael. *Caputaquen.* decis. 70. *incipien.* breue part. 1. *in impressis. Vnde nec vigore talis breuis posset capi possessio, nec capta sustineri, quia esset attentata, & vitiosa.* Et idem post hæc tradit Goncalez supra *in annotationibus, à num.* 271.

Et quamuis rescriptum ad lites surreptitium non
16 sit nullum ipso iure, † sed vitietur ope exceptionis, vt notatur *in cap. cæterum, &c. si autem, &c. super literis, de rescript.* tamen istud rescriptum, & breue de capienda possessione, si est surreptitium, est nullum ipso iure. Et sic possessio eius vigore capta vitiosa & citata, quia est extraordinarium, & exorbitans, & executiuum, & sapit plus gratiam, quam iustitiam ex quo tollitur actio spolij, & attentatorum, vt per Goncalez *ibi. num.* 275.

Quinto aduerto quod breuia de capienda posses-
17 sione, † etiam nomine camerę, sunt ad vtilitatem prouisi & impetrantis ac vt eius prouisio & gratia melius executioni demandetur, vt constat ex *d. constitutione* 24 Gregor. XIII. *in princip.* & decis. Tude. parochialis de qua infra *numer.* 44. & Pampilonen. Beneficij infra adducta, *numer.* 65. & possessio capta nomine camerę est ad fauorem & commodum prouisi cui est postea consignāda, seu cēdenda, vt dicitur in breui, & dict. constitutione Gregorij tradit Goncalez *glossa.* 35. *ex num.* 113. vbi ex hoc re oluit
18 competere prouiso iura † antiquitatis quoad adoptionem, & præcedentiam à die captę possessionis nomine camerę ac præferendum omnibus postea ingressis, & facta cessione absque alia apprehensione possessionis constitui eum iustum possessorem ac esse illi concedendum mandatum de manutenendo, non aliter ac si ipse prouisus dict. possessionem à principio apprehendisset secundum Rotam.

Vnde si gratia principalis est surreptitia, † & nul-
19 la, consequenter etiam huiusmodi breue tanquam accessorium, & inde secuta erunt nulla ex *cap. constitutus. de rescript.* vbi Abb. & Decius, *&c. si super gratia, de offic. deleg. in* 6. & traditis per Nauarr. *in cap. si quando* 1. *præludio num.* 1. *& in cap. cum contingat, prima causa nullitatis, de rescrip.* ita post hæc Gonçalez. *d. n.* 271. 276. *&* 278. *& §. 7. proœm. num.* 240. Et tunc
26 possessio capta vigore breuis † esset restituenda ei à quo est ablata, ex Lancelloto *d. cap.* 4. *num* 444. *in præfatione.*

Vnde etiam alias in vna Vrgellen. Canonicatus †
21 21. Maij coram Domino Blancheto fuit resolutum. *Quod agenti ad executionem breuis nomine camerę potest opponi crimen apostasiæ à religione: nam est inhabilis & excommunicatus* cap. 2. nc clerici, vel monachi in 6. *&c. & non debet dari vitiosus ingressus ad Beneficia, nec refert, quod agat commissarius nomine camerę, cum ipse ad vtilitatem impetrantis agat, & ad cedendum illi possessionem qui si non potest illi consignare possessionem tenetur restituere prim. possessori modernus* de attentatis. 2. part. in præfatione, capite 4. numero 443. *& professio probatur ex instrumento professionis & confessione partis dicentis in supplicatione se per quatuor annos extitisse in religione, nec ob-*

sta-

stat fuisse declaratam professionem nullam, eo quod non fuerat annus probationis continuus, quia illa sententia erat nulla, nec est sublata per Concilium professio tacita vt S. Cong. Concily declarauit, nec obstat istam exceptionem tanquam requirentem altiorem indaginem non esse admittendam in hoc iudicio quia altior indago resultat ex replicatione actoris, nam excipiens fundat clare suam intentionem, &c. hæc in dict. Vrgellen

22 Et quod admittatur exceptio inhabilitatis, † fuit etiam resolutum illa pamphilonen. sup. relata, *numero* 11.

23 Et ius breuis, † est personale, & expirat per mortem, seu resignationem obtinentis ante captam possessionem, nomine camerę, &c. Lancellotus supra *num.* 439. *& seq.* Quamuis si decederet, seu resi-
24 gnaret † post captam legitime possessionem nomine cameræ vigore breuis nondum tamen ei consignatam, seu ab eo apprehensam, ex quo erat iam cameræ acquisita non expirabit possessio, sed eam camera retinebit, donec successori consignetur, &c. tamen videtur debere eam de nouo apprehendere, ex quo non fuit ad eius fauorem capta nisi subrogetur in locum alterius, de processu executoris dictarum literarum in forma breuis, & modo in exequtione seruando, videndus est practicus Saluſtius Tiberius *in practica auditoris camerę, lib. 3. capite 6. per totum.*

25 Solum aduerto, quod ad executionem dictorum breuium † solum requiritur verificatio, eius, quod est positum in forma illius sub clausula *constito*, seu *si constiterit* Salluſtius Tiberius *dict. lib. 3. cap. 6. num. 17. & cap. 7. num. 5.* Rota *decis. 45. num. 1. part. 2. diuersorum.* Et fuit resolutum in causa Abulens. Canoni-
26 catus & Præbendæ 24. Nouemb. 1578. coram † D. Decano. vt in decis. seqüen. *Vacante Canonicatu, & Præbenda, de quibus agitur per obitum Alphonsi. Navarri de mense Decemb. 1577. sede Episcopali Abulen. vacante fuit de illis prouisum authoritate Apostolica D. Franc. de Recalde, & interim dum literæ sub plumbo expedirentur, emanarunt literæ ab eadem sede Apostolica in forma forma breuis directæ R. P. D. Auditori camerę, in quibus facta narratiua de vacatione d. Canonicatus, & Præbendæ in d. mense Decembr. sede Episcopali vacante & quod illorũ collatio, & prouisio dnm pro tempore vacant ad Episcopum Abul. spectat & pertinet, prout in literis sub plumbo expedit̃. latius explicabitur, committitur eidem D. Auditori camerę quatenus conto sibi summarie de dict. vacatione in prædicto mense, & quod ipse Alphon. tempore obitus sui eosdem Canonicatum & Præbendam possideret, quod quæ tempore vacationis illorum sedes Episcopalis pastore carebat, possessionem nomine cameræ, Apostolicæ, omni mora, & dilatione postpositis, apprehenderet, amotis & expulsio quibuscumque de tentoribus, & intrusis, non tamen authoritate Apostolica prouisis, & seruatis seruandis instabatur pro parte D. Francisci coram eodem Auditore camerę pro sententia declaratoria, sed quia nomine D. Thomæ opponebatur de surreptione dict. breuis, ex eo quod non erat verificatum in actis, & quod continetur in narratiua dict. breuis, quod collatio pertinebat ad Episcopum, & pro parte dict. Thomæ fuerat supplicatum S. Domino nostro quod causa huiusmodi, quæ coram dicto D. Auditore camerę pendebat proponeretur in Rota super dubio infra scripto, vt finis litti imponeretur ideo Reuerendissim. Patr. Domin. Auditor camerę, de ordine sanctissimi ad instantiam dict. Thomæ consuluit Rotam super dubio infrascripto. Stante supplicatione & literis desuper expeditis, & stantibus, quorum omnium copia detur in necessariis, an constet de surreptione dicti breuis, & de ea dari possit non obstante clausula sublata, quod dubium fuit hodie 24. Nouembris per me vti Rotæ Decanum propositum in relationibus, & super eo per ambas partes, & in facto, & in iure informatum plene. Et fuit per maiorem partem dominorum tentum, quod breue non sit surreptitium, quia omnia quæ continentur in dispositiua breuis sub clausula constito, sunt plene verificata, non obstat narratiua de pertinentia collationis ad Episcopum, quia habet relationem ad literas sub plumbo expediendas, vt ibi spectat & pertinet, prout in literis expedien. latius explicabitur. Et sic non fixit pedes in pertinentia collationis ad Episcopum, & Capitulum, & quod non figat pedes, dicebant apparere ex eo quod in clausula constito, quæ explicat voluntatem disponentis, nulla fuit facta mentio de ipsa pertinentia collationis, sed de alia, quasi mens concedentis fuerit remittere hoc de pertinentia collationis ad negotium principale, & tanto magis domini tenebant hanc sententiam, ex quo in actis non omnino satis cõstat de aliquo iure D. Thomæ, quare transiuisse resolutionem Reuerendissim. Patr. Domi. Auditori camerę, qui iuxta hanc mentem Rotæ subscripsit declaratoriã in fauorem D. Recalde.

Quamuis in causa Placentina Beneficiorum 2. Maij 1603 coram illustrissimo Domino Millino † contrarium tenuerit Rota dicens sub clausula, *consti-* 27
to, de vacatione prædicta contineri nõ solum vacationem in principio narratam, sed etiam modum expressum, per quem prouisio pertinet ad Papam, propter dictionem *prædicta.*

Quæ decisio sic se habet. *Domini concluserunt* † 28
sententiam auditoris camerę esse reuocandam. mouebantur. quia in principio breuis narratur, quod ista Beneficia vacarunt de mense Octobris 1590. & quod de eis fuerat prouisum Ioanni, ex quo erant reseruata vigore gulæ, quia de eis non fuerat facta prouisio per ordinarium ante diem 5. Decemb. qua die fuit assumptus ad Pontificatum S. memoriæ Greg. 14. & postea Papa mandat auditori camerę quod constito sibi de vacatione apprehendat possessionem nomine cameræ, & domini intelligebant, & Papa sensit in hac clausula de vacatione per obitum Roderici in mense Octobris, ex qua sit inducta reseruatio ob non factam prouisionem per Ordinarium in tempore, vt fuit resolutum coram Oradino in Salamantina Canonicatus. 13. Maij 1572. & hunc intellectũ domini comprobant, quia dictio prędicta, repetit non solum vacationem in mense, sed etiam modum vacationis suprę expressum, per quem prouisio pertinet ad Papam.

Secundo, quia ista breuia fundantur in reseruatione, & secundam stilum ordinarium non conceduntur cessante reseruatione, & ideo etiamsi verba essent dubia, reciperent interpretationem ab obseruantia concedendi, ista breuia solum propter reseruationem.

Tertio, quia si dictio prædicta, non refertur etiam admodum vacationis illa expressio reseruationis fuisset facta sine effectu operandi. Quarto & vltimo, quia Papa dat facultatem in breui expellendi intrusos, & excipit expresse habentes prouisionem ab ordinario. ante dictam diem 5. Decem. & postea tollit actionem spoliy stante reseruatione huiusmodi, & consequenter ex toto contextu breuis apparet, quod Papa fuit motus ad illud concedendum propter reseruationem, & propterea cum onus iustificandi clausulam, constito, & istam narratiuam reseruationis coram auditore camerę spectaret ad Ioan.

vt in terminis huius regulæ fuit resolutum in causa Vlisbonen. parochialis. 2. Maij millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, coram Illustrissim. Cardinali Mantica, & non fuerit ab eo iustificata sententia remanet notorie iniusta, & consequenter est reuocanda, mouebantur etiam propter prouisionem ordinarij ante diem 5. Decemb. quæ fuerat producta in actis coram auditore cameræ, & ideo cum breue excipiat expresse prouisos ab ordinario in illis verbis, non tamen habentibus prouisionem ab ordinario ante diem 5. Decem. stante ista probatione affirmatiua cessabat executio breuis: & consequenter etiam ex hoc ca. sententia est iniusta. Et quamuis in contrarium opponatur, quod prouisio ordinarij non probat tempus in concursu prouisionis Apostolicæ propter suspitionem antidatæ iuxta decis. 1. de probatio. *tamen cum ista prouisio ordinarij habeat subscriptionem Notarij, vestes & sigillum, & Lupus vigore illius prouisionis acceperit prouisionem ante datam literarum Apostolicarum ad fauorem Ioan. cessat in hoc casu omnis suspitio antidatæ, & creditur literis ordinarij, Tho. de Thanis* deci. 50. *Guidobon.* dec. 69. *Caputaq.* dec. 146. li. 1. & dec. 55. li. 3. *in manuscriptis, Chisan.* dec. 81. *& saltim secundum dominos materia redditur adeo turbida quod ista exceptio erat reseruanda in iudicio petitorio, & interim non esset danda executio breui iuxta* decisionem *Paleoti, quæ allegatur per informãtes.* 723. li. 3. par. 3. diuersorum *aliquibus etiam ex dominis placebat caput nullitatis, nempe quod non constet de citatione ad docendum se paruisse, primo pro prima, licet extent aliæ tres. Cuius sanatio fuit denegata in signatura sanctissimi, & ex his fuerunt concordes pro reuocatione sententiæ auditoris cameræ.*

Sed mihi non placet ista resolutio, † quo ad pri-
29 mum motiuum principale, nam licet verum sit quod ad excludendum spolium & euitan. reuocationem sententiæ, & restitutionem teneatur impetrans postea verificare reseruationem, in qua breue fundatur, vt dicetur infra, *à num.* 53. quod etiam vult decisio Salamantina allegata quam supra adduximus. 5. *par. capitulo* 1. *numer.* 461. & alia in eadem ibidem adducta, tamen clausula *constito de vacatione prædicta,* solum importat † vacationem narratam scilicet quod vaca-
30 uit per obitum talis, in tali mense, & id solum repetit dictio prædicta, & id patet in terminis *dict. decis.* Placentinæ ex illa exceptione facta † in breui de habentibus prouisionem ab ordinario ante diem 5.
31 Decembris, si enim impetrans breue teneretur per clausulam *constito* verificare reseruationem ob non factam prouisionem per ordinarium aate dict. diem. 5. Decemb. superflua esset illa exceptio, & præseruatio.

32 Et præterea id constat ex stylo huiusmodi † breuium, in quibus quando ex vacatione narrata non resultat reseruatio, & Papa vult quod impetrans illam probet, solet addi in clausula *constito*, modus expressus, ex quo Beneficium est reseruatum, verbi gratia, quod defunctus erat subcollector, Prothonotarius, seu familiaris Cardinalis, &c.

Vnde etiam in specie d. Pampilonen. † parrochia-
33 lis de Acagra, de qua supra *numer.* 11. quamuis stante clausula *arbitrio Rotæ* posset supersederi executione breuis, tamen alias constito de vacatione in tali mense deberet mandari executioni, reseruata exceptione iuris patronatus ad petitorium. Sicut in casu d. decis. Abulen. exceptio de pertinentia collationis.

Illam vero decisionem Abulen. intellexit † alias 34
Rota vt non procedat, quando in clausula *constito*, fit mentio de pertinentia collationis, ita vt vna ex conditionibus in ea positis, sit pertinentia collationis, vt in vna Gerunden. Beneficij trigesimo primo Maij 1600. coram D. meo Corduba, in qua causa appellationis à sententia auditoris cameræ, fuit in Rota commissa cum clausula. *parito breui, arbitrio Rotæ*, & fuit resolutum, *Intrare arbitrium, & non esse locum executioni breuis: nam reseruatio quæ prætendebatur ex* reg. 2. de beneficijs *vacantibus sede Episcopali vacante non habebat locum in præsenti, quia collatio non spectabat ad Episcopum, sed ad Archidiaconum Gerunden. ad quem spectabat collatio Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, & quod non obstabat sufficere iustificare clausulam,* constito, *vt in Abulens. Canonicatus coram Rubeis & alibi sæpe, nam illa procedunt, quando non fuit mentio de pertinentia collationis, in clausula* constito, *quo casu Papa videtur remittere pertinentiam ad petitorium, cum vero vna ex conditionibus positis in clausula,* constito, *est pertinentia collationis vigore reseruationis, illa venit iustificanda, ita vt ex dicta pertinentia inducatur reseruatio, propter quam breue fuit concessum, quod in præsenti dominis non fuit visum iustificatum, sed constare de iure Archidiaconi, ad effectum, de quo agitur. Tum ex depositionibus testium, tum ex mandato de manutenendo, vel saltim ita turbidum, vt merito supersedendum veniat in executione breuis, donec disputetur super iure Archidiaconi. &c.*

Vnde mihi non placet, quod † post hæc tradit 35
Gonçalez *in annotat. à numer.* 261. quod non sufficiat ad executionem breuis verificatio constiti, quando non esset probata reseruatio, licet in eo expresse, & necessario inclusa non fuisset, si reus ex aduerso. probat coram eodem excutore quod non intret reseruatio, ex eo quod beneficium sit de iure patronatus laicali, vel quod mensis non esset reseruatus ratione alternatiuæ, vel alias, & male allegat istam decisionem Gerunden. & aliam Vicen. de qua infra *numer.* 61.

Per dictam autem clausulam *constito,* † seu *si consti-* 36
terit, inducitur forma, & conditio vt præcedat causæ cognitio, etiam parte citata, cum adest intrusus, alias enim sufficeret extraiudicialiter constare iuxta dicta *cap.* † *præcedenti dubit. 9. à nume. 166.* Quamuis 37
ad decernendum monitorium soleat fieri citatio interesse putantium per contradictorum, siue edictum publicum, Sallustius Tiberius *d. lib. 3. cap. 6. numer. 1.* Felin. *in cap. fin. de præsumptio. num. 28.* Staphil. *de literis iustitiæ. §. citatio personalis,* Vantius *de nullitatib. tit. de nullitate ex defectu iurisdictionis legitimæ, num.* 92. Mandos. *de monitoriis, quæst. 40. & dict. quæst. 60. verb. constito, à numero* 35. & 36. Licet *nume.* 57. & 65. contrarium velit. Vestrius *in pract. lib. 8. capitulo vltimo, numero* 13. Lancellotus *de attentatis. 2. par. cap. 20. in præfatione, numero.* 170. *& ampliatione* 11. *numero* 23. Crescen. *decis. 6. de rescrip.* & est optima *decis.* Paleoti quæ est 3. *par. diuersor. lib.* 3. 659.

Et est *dec.* Thanis 95. *in manuscrip.* † quæ ait, *Quod* 38
quando signatura habet constito de assertis, debet constare per legitimas probationes, & parte citata Ægid. decis. 68. *Decius* consil. 198. *Guido Papa* quæst. 70. *secus esset si signatura diceret, etiam extraiudicialiter, quia tum non esset pars vocanda, nec in casu in quo narrata constarent ex actis, & essemus coram eodem iudice, quia tunc videtur conditio de præterito, quæ non suspendit,* &c. Ro-

&c. Rota in vna Vercellen. Beneficiorum 28 † Iunij 1593 coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, *Prouisum ab ordinario manutenendum in possessione Beneficiorum de qua constat capta tempore quo vacabat beneficium, & posteriorem possessionem aduersary captam vigore breuis nõ esse legitimam, cum executor processerit de facto non citato possessore, vt fieri debuit, stante clausula* si constiterit, cap. si constiterit, *& ibi Felin.* numero 5. de accusatio. & in c. fin. numero 24. de præsumptio. *ideo cum possessor non habeat se pro spoliato est manutenendus, Puteus* decis. 419. lib. 2. &c. Rota etiam in illa Tirasonen. Capel. de anno 1601. adducta *capit. præcedent. 5. dubio, numero* 63. & post hæc Gonçalez *supra a numero* 253. vbi ait citationem debere esse personalem quia agitur de graui præiudicio, scilicet de priuatione & de incurren. censuris, ideoque non sufficere scientiam præsumptam, nec comparitionem generalis procuratoris in actis, Achill. *decis.* 137. *numer.* 2. *cum aliis* quod etiam tradit Salust. Tiber. *d. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 12. Sed certe ad mandatum de immittendo videtur sufficere comparitio, seu citatio procuratoris generalis licet non ad censuras, & pœnas monitorij, quia illud non est priuatio.

40 Alias gesta sunt nulla, ex dictis, & allegatis, † nam forma breuis est omnino seruanda, Lancellot. *d.* 2 *p. cap.* 12. *limit* 30. *n.* 4. *& d. c.* 4. *in præfatione, num.* 412. & Flam. Paris. *lib.* 10. *q.* 9. *n.* 24. & Gõçal. *sup. nu.* 279. *&* 280.

41 Et ideo stante intruso, † non potest capi possessio ex monitorio decreto ab auditore cameræ in vim breuis, maxime cum habeat clausulam, *quod si quis senserit se grauatum*, &c. seu similem, & sic resoluitur in citationem, vt notatur *in l. de pupillo ff. de noui operis nuntiatione*, vt fuit resolutum in vna Tridẽtina Canonicatus, de anno 1593. in qua domini dixerunt. † *Possessionem non posse capi vigore monitorij auditoris cameræ cũ clausula*, quod si quis &c. *quod resoluitur in simplicem citationem, vt notatur* in d. l. pupillo, *imo in præiudicium qui obtinuit tale monitorium. Beneficium effectum fuisse litigiosum, & ideo videtur possessio attentata, &c.* Et in vna Conchen. præstimonij 1. 43 Iulij 1594. coram D. Seraphino † fuit resolutum, *possessionem captam post obtentum monitorium vigore breuis nomine cameræ esse attentatam, maxime si fuit intimatum possessori.*

44 Quod procedit, nisi possessor consentiat † quod capiatur possessio, vt in vna Tuden. parrochialis S. Christinæ 4. Nouemb 1592. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Non esse sequestrandam possessionem, quæ fuit capta vigore breuis legitimæ, quod habet clausulam* sublata, *& tollit facultatem cognoscendi de eius nullitate, & clausulam* sine vitio spolij, *& licet sit capta nomine cameræ, tamen est ad vtilitatem impetrantis, vt literis expeditis ei restituatur cum fructibus, & ideo ex eis expeditis potest eam continuare suo nomine, nec obstat quod impetrans eam acceperit vigore litterarũ, in quibus erat clausula* vocatis vocandis, *quia potest cumulare possessionem, &c. præsertim stante protestatione, quod non intendebat præiudicare possessioni antea captæ, nec obstat quod si capta ex monitorio quod habeat clausulam*, quod si quis senserit se grauatum, &c. *& sic resoluebatur in citationem, quia cum in illo casu ille qui erat in possessione cõsensisset ex quadã concordia postea authoritate Apostolica confirmata, fuit capta legitime, & Basilius qui tunc non possidebat non debebat citari, nec erat opus ei vitiare monitorium, nec erat pars ad impediendam possessionem, Bartol. & Decius* in l. fin. C. de edicto D. Adriani *cum aliis per modernum* de adipiscenda remedio. q. 67. &c.

Nec supradictis obstat quod † ait Lancellotus *dict.* 45 *cap.* 4. *in præfatione, nu.* 441. quod in executione breuis de capienda possessione nomine cameræ absque vitio attentatorum non requiritur partis citatio, vt est *decisio* Guidoboni 95. *in manuscrip.* in vna Casalen. præposituræ, seu præceptoriæ 1551. coram Domino Reomano, † in qua fuit tentum, *Quod in execution breuis, quod solet dari in beneficijs reseruatis de* 46 *capienda possessione, amotis intrusis, & detentoribus sine vitio spolij, non sit necessaria partis citatio, sed executores in breui deputati possunt tales intrusos, & detentores non citatos eiicere.* Quæ decisio latius ponitur à Caputaquen. 3. *par. decis.* 180. quia respondetur illud procedere in breuibus, † quæ solebant dari de capienda possessione amotis detentoribus & intrusis 47 sine vitio spolij, & attentatorum, & sine clausula *constito*, & sic operabantur executionem, & spoliationem alterius absque cognitione causæ, & faciebant iudicem merum executorem, vt in vna Corduben. Portionis 25. Octob. 1557. coram D. Rubeis quam infra adducam, *numero* 56. *& in d. decis.* Paleoti. 659. & in eadem Corduben. 4. Iunij eiusdem anni 1557. coram eod. D. Rubeis, † in qua fuit dictum. *Romam* 48 *solere obseruare, quod clausula* amoto quolibet detentore intruso, *faciat iudicem merum executorem, secus si diceretur amoto quolibet illicito detentore, quia tunc datur iurisdictio cognoscendi, an possidens iuste possideat, Abb.* in cap. de cætero, numer. 8. & 14. & *ibi Felin.* num. 9. de re iudicata, *Paris.* consil. 120. lib. 4. *Staphil.* de literis gratiæ, titulo de vi & effectu clausularum §. de clausula amoto quolibet detentore, *Rebuf.* in praxi in forma nouæ prouisionis verb. amoto, *Abb.* consil 34. numer. 7. volum. 2. ita in dict. Corduben.

Ad quod etiam est † *decisio Achillis* 384. seu 6. *de* 49 *triennali, & d. decis.* 659. *n.* 3. Marchesi. *de commissio p.* 2. *c.* 3. *de commissione appellationis, n.* 25.

Nec obstabit *decis.* Mohedan. 7. *de restitutione* † *spolia.* alias 97. *num.* 5. vbi dicitur quod clausula *amoto* 50 *quolibet detentore* intelligitur iuris ordine seruato, quia illud procedit vbi non est clausula, *sine vitio spolij*, vt ibi & facit *decis.* Putei 17. *lib.* 1. quæ iuxta prædicta est intelligenda de breui siue clausula *constito*, 51 faciente iudicem merum executorem, alias enim stante clausula *constito intrusus esset prius citandus, &c.*

Et ita etiam est intelligendum, † quod ex Puteo 52 ibi tradunt Mandos. *d. q.* 60. *de monitorijs, n.* 67. & Sallustius Tiberius *d. lib.* 3. *c.* 6. *n.* 29. *vers. & insuper aduertant*, alias non videtur verum, & cauendum est à Flores *q.* 4. *à n.* 40. qui rem hanc non satis percipit sed confundit.

Capiens tamen possessionem vigore talis † breuis 53 electo possessore tenebatur, & poterat postea verificare reseruationem, in qua breue fundabatur ad excludendum spolium restituibile, de quo eiectus agebat. Lancellotus *dict. cap.* 4. *in præfatione. nu.* 447. Rota in vna Regien. Canonicatus, decimo Maij 1556. coram D. Paleoto, quæ habetur 3. *par. diuersorum, lib.* 3. *decis.* 356. *& in d. decis. eiusdem* 659. & in dict. Corduben. portionis 25. Octob. 1557. coram D. Rubeis † quæ sic ait 25. *Octobris in vna Corduben portionis inter Andream Galarcam. & Petrum de Angulo, in qua Andreas obtinuerat breue de capiẽda possessione absq; vitio spolij, in quo aderat solita clausula,* stante 54 reseruat. & resignatione, *&c. cuius vigore cepeat*

possessionem, ejecto Petro, qui agebat spolio, vnde dubitabatur, vt Andreas ad euitan. spolium restituibile teneretur verificare literas resignationis, & tenorem breuis, & causa iterum proposita 10. Decemb. sequent. fuit pro maiori parte duobus reclamantibus resolutum huiusmodi breuia sine vitio spolij, & attentatorum, esse iustificanda, & verificanda, ad excludendum spoliū, prout fuit dictū, alias fuisse sæpe resolutum in Rota, & quia intentio & mens Papa fundatur in resignatione & reseruatione, vnde cum breuia huiusmodi sint exorbitantia debent verificari, qui cēsentur habere clausulam si preces veritate, &c. l. 1. & per totum ff. de precib. imper. offerendis, *& quia vbi actor probauit intentionem suam, & sic vtrumque extremum breuis, etiam possessor tenetur plene suam exceptionem probare ac si ageret ad canonizationem gratiæ, Mohed.* dec. 158. *& Papa dicendo stante resignatione, ita intelligit de valida, l. 4. §.* condemnatum ff. de re iudicata, *& satis est, quod breuia prædicta operentur executionem, & spoliationem alterius absque cognitione causæ, & faciunt iudicem merum executorē, sed post spolium ad illud excluden. probanda sunt narrata, sed propter clausulam, sublata, est obtinenda commissio qua aperiat os iudici ad cognoscēdum de defectu intentionis Papæ.*

55 Rota etiā in alia Regien. parrochialis 14. Decemb. 1558. coram Domino Chisanen. in qua fuit resolutum, Quod *breue absque vitio spolij fundatum in reseruatione Beneficij impedit restitutionem beneficij, sed impetrans tenetur iustificare reseruationem narratam in breui* Clem. 1. de probatio. *Cassador.* decis. 10. de rescrip.

56 In qua etiam decimosexto Ianuar. 1559. † coram eodem D. Chisanen. fuit resolutum, *Quod capta possessione beneficij vigore breuis absque vitio spolij, quod erat fundatum in reseruatione, quia defunctus erat Prothonotarius, satis constat de tali reseruatione quæ impediret restitutionem spolij ad effectum breuis per communem reputationem, & ex publica voce & fama, tam ipsius defuncti, quam illius qui illum creauit Prothonotarium, qui haberet facultatem creandi, & reseruata Principi faciendi, licet facultatis breue esset dubium, quia de huiusmodi reseruatione non agitur principaliter, quo casu sufficit communis fama, Innocen.* in cap. veniens de verborum significatione, n. 5. *Ægid.* decis. 5. *Item quia pro absolutoria sufficit communis fama Ægid.* decis. 612. *Simoneta* 37. *Crescen.* 107. *& quia agitur causa meri possessory tantum, vbi leuiores probationes sufficiunt, & communis fama sufficit, Aymon* consil. 158. n. 2. *Decius* in cap. veniens, num. 48. de testib. *& licet breue facultatis creandi Prothonotarium esset dubium, tamen potuit ipse interpretari, Abb.* cap. 1. de postulatione Prælatorum, num. 18. *præsertim concurrente communi reputatione & aliis actibus similibus, ex quibus recte potest possessor vigore breuis excusari, vt non dicatur spoliasse cum secutus sit communem opinionem & publica acta quæ ei præbent excusationem, quando autem ageretur petitorio, tunc diligentius esset res excutienda.*

57 Quæ resolutio aduersatur d. decisioni Cordub. *nu.* 54. adductæ, vbi habetur, quud possessor tenetur plene probare suam exceptionem, & reseruationem, in qua fundabatur breue, ac si ageret ad canonizationem gratiæ, &c. quod videtur verius.

58 At iam breuia de capienda possessione, non dantur nisi cum clausula *constito*, seu si constiterit, vt habetur in formula supra posita. Quare quicquid dicat Mandos. *d. q. 60. n. 57. & 65.* executor debet assumere partes iudicis, vt in *d. decis.* 659. & fuit resolutum in causa Vrgellen. Canonicatus 30. Octob. 1592. coram D. Blancheto, quæ sic ait. *Fuit resolutum dandam absolutionem Franc.* † *Capedeuilla, quia facile Rota consueuit absoluere à censuris extra curiam latis Io. Paul.* decis. 118. *præcipue hoc casu in quo auditor cameræ, in cuius locum ego fui subrogatus fuit data facultas absoluendi expressē, & mihi virtualiter, cum enim sit commissa causa attentatorum illa cognosci non potest, nisi pœnitentiaria absolutione. Quare in necessarium antecedens absoluendi facultas videtur demandata* l. 2. ff. de iurisd. omnium iudicum, *idque multo magis, quia gesta coram secundo & tertio executorib. non dato impedimento primi sunt nulla ex defectu iurisdictionis,* c. cum plures. de offic. deleg in 6. *nec sustinentur propter locorum distantiam, quia cum hoc iudicium esset Romæ inceptum, & in præsenti adsit commissarius cameræ, & coram eodem auditore Camerę, Ferdinandus ab initio, & postea comparuerit, non potest applicari prædicta limitatio, nec etiam obstat, quod monitorium non fuisset executum, quia hoc non obstante quo ad ipsum Ferdinandum iurisdictio auditoris cameræ fuit perpetuata, Rota* vt lite pendente, d. cisio 6. in nouis, *obstat etiam per tertium executorem defectus citationis, istis non obstat clausula* sublata, *quia respicit conditiones semper dispositionis, cui adiicitur, Puteus* decis. primo lib. 1. *quare cum in breui adsit clausula,* constito, *executor debebat assumere partes iudicis,* cap. fin. de præsumptio. *& rite & recte procedere. Ideo cum non constet adhuc de veritate narratorum legitime, non potest dici quod obstet breue, quod etiam intellexit signatura qua alias causam non commisisset, ex quibus & aliis deductis ita fuit decisum.* Et post hæc tradit Gonçalez supra *in annotat. n.* 256.

59

Licet autem breue habeat clausulam *constito*, † si tamen in ea non continetur reseruatio in qua breue fundatur, ita vt in eius executione illa plene probetur, tenebitur postea impetrans illam verificare ad excludendum spolium, & reuocationem sententiæ ac restitutionem excusandam iuxta prædicta *a num.* 53. & supra circa illam Placentinam, *numero* 29.

60

Et ita etiam procedit decisio in causa Vicen. Beneficij S. Martini. 21. Februar. 1600. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *B. restituendum esse ad possessionem beneficij, à qua fuit ejectus vigore sententiæ in executionem breuis non iustificati. intelligitur enim causa constito, quod defunctus decesserit in possessione sedē Episcopali vacante, ita vt exinde inducatur reseruatio propter quam huiusmodi breuia concedi solent, & cum in hac causa resolutum fuerit hoc beneficium non esse reseruatum, nulliter fuit processum ad executionem, & consequenter datur actio spolij, vt in Salamantina Canonicatus* 1572. *coram Oradino, & in alia Corduben. portionis* 1557. *coram Rubeis, vbi quod hoc procedat, etiam si adsit clausula* absque vitio spolij, *quæ propter verba stante reseruatione huiusmodi, & etiam quia est accessoria recipit conditiones principalis dispositionis, quatenus breue sit iustificatum, Puteus* decis. 1. libro 1. *& de clausula sublata posita in breui adest decisio illustrissimi Blancheti in Vrgellen. Canonicatus de anno* 1592. *&c.*

61

Sed dubitatur primo, an pro verificatione † clausulæ, *constito*, sufficiat semiplena probatio vt testes de publica voce, & fama, an vero requiratur plena probatio.

62

In quo breuiter dico in tribunali auditoris cameræ seruatum fuisse, † & quotidie passim seruari, sufficere semiplenam ptobationem ex doctrina

63

Bartoli,

Bartol. *in l.3.§.causæ in fin.ff.de Carbon.edicto. & in l. 2.§.fin.n.1.C.vbi in rem actio, & in l.1.n.10. C. quorum bonorum.*communiter approbata, vt per Cacheran. *dec.Pedemontana 99.n.37.* & de isto stilo tribunalis auditoris cameræ testatur Sallustius Tiberius *d.l.3. c.6 n.15.*

64 Contrarium tamen nempe quod requiratur plena probatio seruat Rota, † vt ipse Sallustius ibi dicit & apparet ex *decis.* Thanis 95.de qua sup.*n.*38.& decisionibus factis in causa Pampilonen. Beneficij. 13. Ianuarij 1578.coram D.Decano & in Gienen. Canonicatus & præbendæ 4 & 11. Maij 1587. coram D. Robusterio, quæ sic se habent.

Pampilonen. Benef. 13. Ianuarij 1578.

65 IN causa † *Pampilonen. Benefic. de Carear dubitatis stantibus dictis testium quorum summarium detur, an qualitas breuis Apostolici circa valorem sit sufficienter probata ad effectum, de quo agitur,* ‡ *& die Lunæ 13.Ian. 1578. fuit conclusum pro negatiua videlicet, quod huiusmodi qualitas breuis non sit sufficienter probata, primum fundamentum dominorum fuit, quia verificatio istius qualitatis, de qua in breui est apposita per viam cõditionis ibi* constito, *&c. quo casu requiritur, plena probatio, vt per Decium* in rubr.de probatio. num. 13. ad fin.vers.1. *nisi per modum conditionis* num.seq. *& fuit dictum in causa Pampilonen. beneficij de Sos coram R. P.D.Blancheto de anno proxime præterito, vt* in decis. *cuius copia data fuit, in qua citantur aliæ decis. secunda ratio fuit, quia in istis terminis requiritur plena probatio vt per Ægid.* decis. 471. *neque obstat illa consideratio quæ fiebat per informantes ext. vt sufficiat semplena probatio pro plena secundum subiectam materiam, tum quia testes qui deponebant de publica voce & fama, loquebantur per verba præsentis temporis, tum quia subiecta materia requirit plenam probationem, quia ista qualitas respectu valoris non est narratiua ipsius partis, sed est apposita à Papa pro restrictione gratiæ, vnde necesse est illam plene probare per allegata, neque placebat dominis illa differentia, quod plena probatio requiratur quãdo agitur de verificatione breuis ad fauorem partis, secus si ad fauorem cameræ, quoniam huiusmodi breuia quorum vigore camera capit possessionem semper emanant ad vtilitatem prouisi, & ita domini concluserunt.*

Gienen. Canonicatus & Præbendæ. 4. & 11. Maij 1587.

66 QVo ad primam partem dubij, † *an requiratur plena probatio ad verificandum, quod Michael Mexia Canonicus in Ecclesia Gienen. obiit die quarto Maij 1585. fuit resolutum, quod sic. primo quoniam is qui agit, indiget, & nititur reseruatione diei 4. prædicti mensis Maij. Tum quia in breui adest clausula* constito de obitu *in d.die.4. mensis Maij, & sic quod ex obitu in d. die resultat reseruatio, tum quia similia breuia regulariter non dantur nisi in reseruatis vt notum est, tum quia breue huiusmodi est ad fauorem literarum, in quibus Papa prouidet attenta d. reseruatione, tum quia in narratiua d. breuis fit mentio de huiusmodi reseruatione, quæ narratiua influit in dispositionem, & illam qualificat* l. fin. de hæredibus.instituen. cum similibus. *ideo cum non agatur ad effectum absolutoriæ est plene probanda hæc reseruatio. Ægid.*decis.471. & 612. *Rota* in nouis de officio deleg. decis. 10, *Simoneta* de reseruatio. q. 22. *Bellen.* q.112. *de charitatiuo subsidio. Puteus* decis.266. in 3 *Paleotus* decis.146.*dubitaui, & dantur plures aliæ decisiones modernæ, vt in copius. Secundo, quia agitur cõtra possessorem prouisum ab ordinario, qui cum sit in bona fide non est per præsumptiones eliciendus à possessione sed per plenas probationes, Ægid.* in cap. grauis n.40. vers.& ideo auditores Rotæ, de restitutione spoliatorum, *Cassad.*de probatio.decis.1. *Puteus* dec.257.in .lib. *Tertio, quia in præsenti non agitur simpliciter de probando obitu, sed de tempore obitus, & sic dies obitus est fundamentum intentionis prouisi Apostolici, quo casu regulare est, quod requiritur plena probatio solo summarissimo iudicio retinendæ excepto, vt in præsenti bene deducunt informantes, qui bene euacuant omnia, & addebant domini Ruminaldum Senior.* conf.258. num. 32. vsque ad fin. *& præsertim* num.34.vers. præterea, *vbi ad casum, de quo agitur optime distinguit probationem possessionis & incidentia in ipso iudicio possessorio pro verificatione conditionis, quia in breui adest clausula* constito *summarie de obitu in die 4 Maij quæ inducit conditionem, & conditio debet plene probari vt late Decius* in rub.de probatio.num.13.ad fin.vers. nisi per modum conditionis,& n.sequen. *& fuit dictum in vna Pampilonen. Beneficij de Allo die 13. Iun.1578. coram R.P. D. Decano post Ægidium* decis. 471. *De quo Menoch.*de præsumptio.lib. 1.q.37. *præsertim cũ vt ex præmissis apparet sublata materia requirat plenã probationem vt considerant D.* in d. Rubr.de probatio. *nec refert quod breue dicat constito summarie, quia id interpretatur id est remotis solemnitatib. Bart.*in l.iudicis 2.oppositione.C.de iudic. *Pedemont.* dec.1.n.1. *casu sequen. Redoanus* in tract.de spoliis q.11.9. *& sic non remouentur qualitates probationum, idem Bart.* in extrauag.ad reprimendum, verb.summarie & in l.1. §.fin.ff.de prætoriis stipul. *Alexand.* in l.in summa in princ.ff.de condit.indebiti, *cum aliis in præsenti cumulatis alia bene euacuantur per informantes, &c.* Et post hæc tradit Gonçalez *§.7.præm.à n.216. & glos. 9.in annos n.257. & glos.11.à n.100.*qui alias decis. Rotæ allegat, & *d. §.7.n.220.*ait, quod signatura, & Rota nunquam prætensum stilum auditoris cameræ admittere voluerunt, sed quando coram auditore cameræ non est constitutum plene verificatum signatura solet committere in Rota causam appellationis cum clausula *arbitrio Rotæ*, in Rota statim reuocatur, vel nulla declaratur sententia auditoris cameræ. 67

Et faciunt dicta *cap.præceden.* † *à n.235.*nec obstat doctrina Bartol. *in d.l.3.§.causæ & in d.l.2.§.fin. & in d.l.*1.quia vt inquit additio Barbatiæ ad Bart. *in d.§. fin.*& additio Alexan.& Putei *verb.cognitio* ad eundẽ Bart. *in d.leg.*1.contrarium tenet idemmet Bartol. *in l. admonendi.ff.de iureiur.* & præcipue *in extrauag. ad reprimendam.verb.summarie, n.*11.& 12.& hoc Rota sequitur, vt apparet *in d.dec.*Gienen. 68

Vnde si ageretur de executione † breuis coram alio executore ab auditore cameræ ex nominatis in breui, amplectendam esse existimo sententiam Rotæ, quia magis standum est stylo Rotæ, quam tribunalis auditoris cameræ, cum tribunal Rotæ sit dignius constans pluribus iuris doctissimis, & procedat magis iustificare, & in eo committuntur causæ appellationum ab auditore cameræ. Maxime cum sententia Rotæ videatur magis iuri conformis, & faciunt quæ de Rota tradit Sarnen. *in proœmio regularum q.2.vers.4 pro ista parte,* & maxime cum signatura etiam non admittat stylum auditoris cameræ,

imo etiam in cuius tribunali noui seruandus iuxta *d. 9.par.c.4.n.27.& 28*

69 Quando vero non esset intrusus † sufficeret pro verificatione clausulæ, *constito*, semiplena probatio, ad Ægid. *decis.563. in fin.* & Mascard. *de probatio.conclu. 171.n.6.& decis.* Rotæ in causa Burgen. de Pancoruo infra adducta *c.seq.n.12.* & Bart. Chinouen. Canonicatus *num.23.* & Hispalen. Et Corduben. beneficiorum relata de seq. *num.19.* & Gonçalez *d. glos.11.nu. 104.*

70 Secundo dubitatur, an clausula *constito* quod † defunctus obierit in possessione probetur ex possessione illius de præterito, in quo resoluo quod sic ex *dec.* Rotæ. *4.de probatio.in nouis* alias 124. vbi dicitur, quod si probetur aliquem tenuisse, & possedisse certum beneficium in vita sua, illud tempore obitus sui adhuc præsumitur possedisse, nisi probetur contrarium, &c. & ponit Mascar. *conclus.* 170. *&* 1201. *n.* 3. qui alios refert, & conducit *decis.* Cotæ 158. *in suis*

71 *Miscellaneis manuscriptis.* vbi habetur, † *Quod obtinens beneficium ex resignatione potest allegare possessionem authoris sui præsumi continuatam vsque ad diem resignationis, cum is sit successor, positque se tueri possessione præsumpta authoris sui, Alciat.* reg. 2. præsumptione 21. nu. 5. *secus esset in eo, qui non esset successor, sed simpliciter tertius. nam præsumptio illa continuatæ possessionis non admittitur, vbi allegatur à tertio, Socin.* consil. 13. 4. volum. *Ripam* cap. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. n. 21. *ideoque si resignatarius ab alio conueniatur spolio satis hac ratione defenditur, quod author suus semel possederit.* d. decis. 4. *quia inde sequitur aduersary prætensam possessionem nullam fuisse & instrumentalem, & Ægidius* decis. 710. hæc in d. decis. Cotæ. Elam. Paris. *de resignatione benef. li.10.q.4.n.4.*

Et in Placentina Canonicatus 26. Nouemb. 1593.

72 coram D. Orano infra relata *11.p.c.3.* † *fuit dictum, possessionem defuncti satis verificari ex instrumento cuius continuatio vsque ad obitum præsumitur non obstante prætenso sequestro quod possessione non priuat, &c.*

73 Et in terminis in vna Ilerden beneficij † 17. Octob. 1594 coram D. Penna fuit resolutum, *Clausulam breuis* constito *quod N. obierit in possessione probari ex possessione de præterito ad* d. dec. 4 de probatio. in nouis *non obstante quod post alius acceperit possessionem illius beneficij vigore sententiæ pro eo latæ à qua fuerat appellatum, & acceperit fructus qui erant penes tertium, nam ex hoc defunctus non amiserat possessionem cũ statim eius procurator appellasset, & ipse esset absens, &c.* Rota etiam in Hispalen. & Corduben. beneficiorum 1597. infra relata *c.seq.num.19.* & tradit Gonçalez *sup. in annotat. n.260.*

74 Quamuis in vna Burgen. præstimonij de † Pancoruo. 24. Octob. 1588 coram D. Gipsio sit dictum, *Quod non placebant dominis deducta ad ostendendum D. Sebastianum decessisse in possessione beneficij, de quo agebatur, ex subrogatione gratiosa quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia huiusmodi probatio non concludit, quod de tempore obitus illud possideret ad* l. nec natales. C. de probatio. vt in decis. adducta *c.seq.n.11.*

Et pro dicta resolutione facit † quod illa concl.

75 quod olim possessor hodie possessor præsumitur, de qua glos. Bart. & D. *in l. siue possidetis C. de probatio.* & Doct. *in c. cum ad sedem, & cap. olim 3. de restitutione. spoliat.* Alciat. *reg.2.præsump.21.* Ripa *in d.cap. cum Ecclesia Sutrina, à n.21.* Balbus *in rep. lege Celsus, de vsucapio. 4. per. quæst.1.* Anton. Gabr. *de præsumptio. conclus.10.* Couarruuias *in ca. Raimutius, de testamen. §.11. n.2.& in reg. possessor. 2.part. §.1.* Bernard. Diaz *reg.559.* Gratian. *reg 375.* Mascardus *d. conclus. 170* & latius *d. conclusione 1201.* Menoc. *de præsumpt. lib.6.præsumpt. 64.* & Rota *decisione 4. à num.12. part.2 diuersorum.*

Procedit non solum in ipso † possessore allegante possessionem de præsenti, sed etiam in successore vniuersali, vel singulari, qui potest allegare possessionem defuncti, vel authoris sui quem constat semel possedisse continuatam fuisse vsque ad mortem, Alciat. *de præsump. 21.n.5.* Balbus *d. quæst.1.n.6.* Anton. Gabr. *d. conclu.10. num.11.* Mascard. *d. conclus.170. nu. 17.& conclus.1201. num.4.* & Menochius *sup. à numero 17.* 76

Imo plus ait Abb. *in d. cap. cum ad* † *sedem num.* 16. quod si non viuit ille qui possedit, præsumitur vsque ad mortem possedisse, siue hæredes negent siue asserant, quia ipsi non possunt declarare animum defuncti, & defunctus non negat, & mutatio voluntatis tanquam accidens non præsumitur, nec iactatio rerum suarum, sequitur Balbus *d.n.6.* & Mascard. *d.n. 17.* vbi alios refert. 77

Facit etiam quod quamuis requiratur pro † forma determinata probatio possessionis certi temporis, vt in clausula *constito de tempore obitus*, sufficit ista præsumptiua probatio, vt post alios tradunt Alciatus *d. num.5.in fin.* Ripa *supra, à numer.23.* Bernardus Diaz, *3.ampliatione*, & Mascardus *dict. conclus.1201. numero 16.* 78

Circa illam clausulam † *non tamen à nobis prouisis*, videnda sunt quæ diximus *præceden. p. cap.1.à n.642.* & *c.3 n.16.* Et aduerto, quod ad effectum huius exceptionis, vt illa intret & cesset executio breuis sufficit habere promissionem à Papa, siue sit bona, siue mala, quod reseruandum est iudicio petitorio *decis.* Paleoti 523 *lib.3.par.3.diuersorum*, & Placentina beneficiorum supra adducta, *n.28.* 79 80

§. 1.

De clausula sublata, & paritione breuis, & clausula, volumus.

SVMMARIA.

CLausula sublata, &c. an obstet agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore breuis donec aperiatur os. à n.81. resoluitur non obstare, nam d. clausula respicit conditiones dispositionis, cui adiicitur, & clausulæ accessoriæ sequuntur, nam actus cui adhærent, & sic clausula sublata apposita in dispositione surreptitia & obtenta ex falsa causa nihil operatur, à numero 85.

Clausula sublata, intelligitur veris existentibus narratis, n.87. & illa sola non operatur, vt non possit opponi de surreptione, nisi adsit etiam clausula quod de obrept. & surreptione n.88. vbi ponitur decis. Rotæ, & n. seqq. ponuntur resolutiones eiusdem.

Quamuis verum sit solam clausulam sublata, non operari, quin possit dari de surreptione, &c. tamen de clausula quod de surreptione, vel obrept. dari seu dici non possit diuersum existimat author, à n.95.

Dicta clausula quod de surreptione & obrept. dari non possit, etiam cum clausula sublata, non facit validam gratiam, alias surreptitiam, &c. n.98. & stante apertitione oris impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia, nisi sit motu proprio, n.99. vbi ponitur decis. Rotæ.

Quamuis

Quamuis clausulæ sublata breuis non obstet agenti de spolio, ac nullitate gestorum, commissio non signatur nisi cum clausula parito breui, n.100. nisi adeatur signatura sanctissimi, &c. nu.101. aut nisi ad executionem breuis actum sit extra curiam, n.102.

Aliquando signatur commissio cum clausula, parito breui, arbitrio Rotæ, quæ importat, vt si Rota arbitrabitur supersedeatur in executione, n.103. Quæ tamen clausula non impedit manutentionem in possessione iam capta, nec ex ea est reuocanda possessio n.104. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Si agens de spolio, ac nullitate gestorum vigore breuis, seu appellans allegaret paupertatem signatura etiam iustitiæ daret commissionem reseruatis fructibus, & expensis in finem litis cum clausula dimissa possessione, & constito de paupertate, n.106. sicut dari solet petenti restitutionem contra duas, vel tres conformes, num. 107. & agenti de nullitate trium conformium, n.108. & condemnato in spolio non doloso, nec violento, num. 109.

Clausula parito breui operatur, vt iuris dictio intelligatur data sub conditione si sit paritum, & non alias, & afficit etiam tertium, seu patronum venientem ad causam pro suo interesse, n.110. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Dicta clausula parito, importat non solum dimissionem possessionis, sed & restitutionem fructuum, 112. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ. Vnde sicut appellatio non committitur à sententia vigore breuis lata respectu possessionis nisi cum clausula parito, ita neque respectu fructuum, n.114.

Debent restitui omnes fructus à die vacationis decursi, vt in breui dicitur, nam possessor beneficij reseruati eos non facit suos. n.115.

Intrusus in Canonicatu, & Præbenda, tenetur pro paritione breuis restituere fructus, & distributiones perceptas etiam si non sit facta protestatio, à n.116. & n. 117. ponitur decisio Rotæ, & quando non est intrusus, sed agitur contra capitulum tenebitur ad fructus & distributiones saltim à die intimationis monitorij, n. 118.

Tenetur etiam ad fructus, & distributiones non perceptas ob non residentiam, quando ipsimet fuit facta legitima protestatio, &c. n.120.

Id non videtur procedere in distributionibus, seu emolumētis incertis, etiam perceptis, vt funeralibus, &c. n. 121. & sic in aliis beneficiis & parrochialibus non fit condemnatio fructuum, nisi prouenientium ex decimis primitiis, &c. n.122.

Quando Canonicus fuit habitus pro præsenti, & numeratus ratione negotiorum Ecclesiæ, fructus veniunt in condēnatione, & restitutione, & sic videtur intelligenda decis. adducta, secus quando non fuit habitus pro præsenti, seu fructus Canonicatus sunt illi dati pro salario numero 123. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

An pendente lite, seu controuersia, contra intrusum in præbēda super executione breuis fructus & distributiones quas capitulū percipit quia nullus residet deponendi, seu sequestrandi restituendi victori. ex constitutione 57. Pij V. à n.125. resoluitur negatiue, & adducitur decis. Rotæ, n.127. & declaratur dictum à Gonçalez. n.128.

Quamuis Salustius Tiberius dicat, quod signatura non solet in his rescribere nisi cum clausula parito breui & iudicato, quæ importaret non solum dimissionem possessionis ac fructuum restitutionem, sed etiam refectionem expensarum, in quibus intrusus condemnatur tamen reuera solum dicitur parito breui, nu.129. & sequent.

Verum est tamen quod à censuris & pœnis latis vigore breuis non datur absolutio nisi dimissa possessione refectis expēsis, & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnatus, vel facta obligatione, seu oblatione de illis soluendis facta liquidatione, numero 131.

A liquidatione, seu taxatione excessiua datur appellatio suspensiua eius, n.132. non tamen nisi semel, nu.133. & n. seq. ponitur decisio Rotæ.

Quamuis pendente liquidatione fructuum & taxatione expēsarum, seu appellatione ab ea detur absolutio à censuris & pœnis dimittenti possessionem beneficij & offerenti se paratum illa soluere facta liquidatione, tamēn non auditur interim contradicente aduersario super appellatione à sententia vigore breuis spolio, seu petitorio, vel nullitate donec doceat de restitutione fructuum stante dicta clausula in commissione parito breui numero 135. & seq. & numero 137. adducuntur resolutiones Rotæ, parte tamen non opponente audiri debet etiam non docens de paritione, numero 138.

A clausula liquidationum, quomodo probetur perceptio fructuum, n.139. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Stante in commissione clausula parito breui, inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritum, nam censetur facta stante d. conditione proue in commissione, n.140.

An ad paritionem breuis circa possessionem requiratur quod intrusus dimittat possessionem quam habet, an vero sufficiat quod patiatur eam capi virtute breuis parēdo solum verbaliter, à n.141. resoluitur sufficere quod intrusus sinat & patiatur capi possessionem, nec requiritur quod per prius illam dimittat, & ponuntur decis. Rotæ.

Sententia auditoris cameræ super executione breuis non tollit quia sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, & etiam in possessorio, n.149. & seq.

Pœna priuationis beneficiorum & inhabilitatis ad beneficia in breui & monitorio contenta cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempe ob non paritionem monitorij, facta paritione, & sic cessante contumacia illa etiam cessat maxime data absolutione ab illa, numero 151. & sequent. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Clausula breuis volumus autem vt dictus N. infra sex menses à data præsentium, &c. de qua Mand. s. & de alia simili Nauar. relati non est commentoria tantum, n.153.

Idem esset si diceretur alioquin gratia sit nulla nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem prouisionis beneficij, & non breuis contra Beroium, numero 154.

Vtrumque debet fieri intra d. terminum sex mensium nempe literas expedire, & iura cameræ persoluere, n. 5.

An stante ista clausula si impetrans non expedierit infra sex menses à data breuis, vt in ea dicitur, beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondum capta possessione, sed stante intruso, à numero 156. resoluitur negatiue cum Rota cuius decisio ponitur, &c.

Defectus expeditionis literarum intra sex menses obstat, quando stetit per illum qui potuit capere possessionem, & non cœpit, n.161. non tamen dicitur stare per illum stante intruso, n.162.

Istud semestre currere incipit à die adeptæ possessionis pacifica, & non antea ex Rota, n.163. quod tamen intelligitur, quando in clausula dicitur infra sex menses à die habitæ possessionis, seu infra sex menses absolute, stantibus vero verbis à data præsentium, non currit à die possessionis, sed à data breuis, si tamen possessio fuerit capta non alias, n. 164. & sic si infra semestre à data breuis non fuerit capta possessio, sed postea tenebitur statim expedire intra breue tempus arbitrio boni viri, n.165.

An lapso d. semestri possit postea quandocumque expedire antequam sit tertio ius quæsitum, à n.166. resoluitur affirmatiue sicut dicitur in simili clausula posita in indulto conferendi reseruata.

An si impetrans d. breue non expedierit intra tempus, beneficium eo ipso vacans à solo Papa prouideri possit, an vero possit etiam ab ordinario prouideri, &c. à n.169. resoluitur ad solum Papam spectare prouisionem, & ad ipsum deuolui ex verisimili mente ipsius Papæ, & idem in d. simili clausula indulti conferendi contra Germonium.

81 Circa † clausulam sublata, &c. quæ ponitur in breui de qua Mandos. *d. quæst. 60. de monitoriis, verb. sicque per quoscumque iudices, &c. nu. 44.* dubitatur, an illa obstet agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore breuis, vel quia beneficium non est vere reseruatum, vel quia clausula constito, non fuit verificata, vt verificari debebat, vel alias breue fuit surreptitium, &c. donec obtineatur à papa, & eius signatura commissio quæ aperiat os. Et videbatur † obstare ex decis. Corduben. portionis supra adducta

82 *num. 54. ad fin.* & decis. Getunden. Capellaniæ 13. Februarij 1595. coram D. Mantica, in qua inter alia dictum est quod † *cum Monasterium quod erat in pos-*

83 *sessione Capellaniæ, tanquam sibi vnita produxerit vnionem executor literarum gratiæ aduersary non poterat de vnionis validitate cognoscere stante decreto irritante & clausula sublata, Puteus* decis. 50. lib. 1. cum aliis, &c.

84 Nihilominus dicendum est non obstare, † nam d. clausula respicit conditiones dispositionis cui adiicitur ad Puteum *dcis. 1. & 309. n. 3. lib. 1. & 156. n. 7. lib. 2.* & omnes clausulæ accessoriæ sequuntur naturam actus, cui adhærent *reg. accessorium, li. 6. glos. in l. si patronus. §. patronum, verb. fabiana. ff. si quid in fraudem patroni,* Puteus *d. decis. 1. num. 2.* Anton. Gabr. *de clausulis, concl. 3. n. 82. & 85. & conclusione 10. numero 1.*

85 Vnde clausula sublata, apposita in dispositione surreptitia, † & obtenta ex falsa causa nihil operatur, Probus ad Monachum *in ca. tibi, de rescrip. in 6. num.* 20. Rota *decis. 45. num. 2. par. 2. diuersor.* vbi fuit resolutum, *non posse dari de indulto, in quo est decretum irritans, & clausula* sublata, *nisi verificatis in eo narratis cum sit concessum non motu proprio, sed ad petitionem*

86 *partis.* Et in vna Oriolen. decimarum † 19. Iun 1592. coram D. Gipsio dixerunt Domini, *Decretum irritans, & clausulam sublata priuilegij non obstare manutentioni, quia sunt accessoriæ, & solum operantur, quando priuilegium intrat, Gemin.* in c. præsenti, in princ. veri. mota quod eo ipso *& ibi Francus* tertio notab. de officio legati in 6. &c. & in terminis fuit resolutum in d. Vrgellen. Canonicatus 30. Octob 1592. sup. adducta *num. 59.* & in illa Vicen. Beneficiis S. Martini supr. relata, *num. 61.* & est etiam decis. Rotæ in causa Tarraconen. Canonicatus, seu officij pœnitentiarij 5. Iun. 1596. coram D. meo Corduua supra relata 5. *p. c. 4. n. 142.*

Addo quod clausula *sublata* intelligitur † veris 87
existentibus narratis, Mandos. *d. qu. 60. de monitoriis, verb. sicque per quoscumque iudices, &c. num. 44* & illa sola non operatur vt non possit opponi de surreptione nisi adsit etiam clausula *quod de obreptione & surreptione † dici non possit,* vt fuit resolutum in vna 88
Calagurritana iurisdictionis. 30. Maij 1580. coram D. Rubeis his verbis, *Dubitatum fuit in causa Callagurritana iurisdictionis inter Episcopum, & Capitulum stante clausula* sublata, & decreto irritari, *& alias in confirmatione fœlic. recor. Pauli III. appositis cuius in necessariis copia detur, an reuerendissimo Episcopo sit aliter clausum os, vt non possit dare de præsensa obreptione, & surreptione contra confirmationem præfatam, & causa proposita die Lunæ 30. Maij* 1580. *fuit conclusum, quod cum in prædicta confirmatione non adsit clausula* quod de obreptione, seu surreptione dici non possit, *sola clausula* sublata *non operatur vt non possit opponi defectus surreptionis, vt in aliis causis alias Rota tenuit, sicut enim verba illa* quod de obreptione & surreptione dici non possit, *quando per se sola sunt posita absque clausula* sublato, *&c. in gratia concessa ad postulationem partis, & non motu proprio non operantur, vt non possit opponi defectus surreptionis, Puteus* decis. 213. *fuit resolutum in vna Callagurritana* lib. 2. *ea scilicet ratione, quia huiusmodi clausula intelligitur veris existentibus narratis, vt sunt iura clarissima.* capitulo 2. de rescrip. l. fin. C. de diuersis rescrip. *pari ratione clausula huiusmodi* sublata *posita in gratia ad postulationem partis tanquam accessoria recipit eandem interpretationem, facit glos.* in l. si patronas §. patronum, verb. fabiana ad fin. ff. si quid in fraudem patroni, *vt per Decium* consil. 142. in fin. num. 9. *operabitur prædicta clausula, quando in eadem adesset alia clausula,* quod de obreptione, & surreptione dici nõ posset, *quia tunc clare apparet de intentione Papæ volẽtis tollere vitiũ surreptionis & obrep tionis admẽdo facultatẽ aliter iudicãdi, & ita debẽt intelligi tradita per Cassador. & alios* in cap. quia diligenti, de electione, *at in casu nostro non reperitur nisi sola clausula* sublata, *quam debemus interpretari secundum iuris dispositionem, cum in dubio intentio Papæ talis esse præsumatur, qualis de iure esse debet, vt habetur* in leg. ex facto, de vulgari, *vbi Doct. &* capitulo causam quæ *vbi Felin.* colum. tertia ad finem versic. interpretatio rescripti, de rescriptis *& prædicta facilius procedunt, vbi iam esset detecta surreptio, vt prætendunt informantes pro Episcopo ex doctrina Abbatis* in capit. primo numero octauo de confirmatione vtili, vel inutili: *fuit igitur conclusum Episcopum esse audiendum in casu isto.* 89

Et alias in † vna Vicentina vnionis 13. Nouemb. 1562. coram D. Grato fuerat resolutum. *Stante in vnione clausula sublata, & quod non possit dici de surreptione, &c. non debere verificari narrata in ea, nec obstare* decisionem *Putei.* 17. de probatio. *quia ibi non aderant tot clausulæ vt in præsenti.* 90

Idem fuit resolutum in causa Elnen. mineriorum 18. Aprilis 1586. coram D. Orano, † in qua domini dixerunt, *Clausula* sublata *nisi coniungatur cum illa,* quod de surreptione. vel obreptione dici *non possit interpretationem à dispositione iuris communis recipere, Puteus* decis. 213. libro 2. *& fuit resolutum in d. Calagurritana, ex quo solent hæ clausulæ regulari secundum conditiones dispositionis principalis* Clem. 1. *& ibi*

Vital.

Vitall. de conceſſ. præben. *Pariſ.* conſi. 82. num. 4. volum. 4.

91 Accedit reſolutio facta in cauſa Placentina † penſionis coram D. Penna, in qua 8. Martij 1593. fuit reſolutum, *Clauſulam* ſublata *appoſitam in reſeruatione penſionis obſtare fideiuſſori ipſius penſionis volenti dare de nullitate illius*, quod fuit confirmatum 21. Iunij eiuſdem anni, & dictum, *Quod quando adeſt clausula* ſublata, *cum clausula* quod non poſſit dari de ſurreptione, *non poteſt fideiuſſor dicere non adfuiſſe conſensum tituláris ſi in ſupplicatione dicitur eius acceſſiſſe conſenſum ſi tamen diceretur conditionaliter, dummodo eius accedat conſensus, poſſet id dicere, & dare de nullitate iuxta deciſionem Cotæ, in cauſa Romana acceſſus. 16. Iun. 1569. neque ex eo quod penſionarius faciat reformari commiſſionem aduerſary in reliquis videtur conſentire, quod agatur de nullitate* argum. ca. cum venerabilis, de exceptio &c.

Accedit etiam reſolutio in cauſa Pamphilonen. †
92 Archidiaconatus 19. Martij 1595. coram D. Pamphilio in qua domini dixerunt, *Quod non tenetur quis iuſtificare gratiam, ſeu indultum ſibi conceſſum ſtante clausula*, quod de ſurreptione & obreptione dari non poſſit, *Decius* conſ. 456. n. 1. & 557. n. 8. *Maxime concurrente alia clausula* ſublata, *&c. etiam quod verſemur in gratia conceſſa ad poſtulationem partis, Puteus* deciſ. 577. lib. 3. *quicquid alias dicendum ſit, ſi iſtæ clauſulæ non eſſent ſimul iunctæ, Puteus* deciſ. 213. lib 2. *& diſtinxit Rota in d. Callagurritana iuriſdictionis, & alias ſæpius.* Et in vna Meſſanen. ſtudij 5.
93 Iulij 1593. coram † D. Seraphino fuit reſolutum, *Quod priuilegium, & indultum tenendi ſtudium & doctorandi non indiget vlla iuſtificatione cum conceptum ſit cum clausula* ſublata, *& decreto irritan. & quod de obreptione & ſurreptione dici non poſſit, &c.*

94 Et in vna Auellina vnionis coram Domino † Gipſio. 18 Iunij 1595. & confirmata 15. Decembr. eiuſdem anni fuit reſolutum, *Quod clausula* ſublata cum decreto irritan. *in gratia ad ſupplicationem partis obtenta nihil operatur, nec releuat niſi coniuncta etiam cum clauſula*, quod de obreptione & ſurreptione dari non poſſit, *quia intelligitur veris exiſtentibus narratis, vt conclusum in dict. Callagurritana iuriſdictionis, &c.* & etiam deciſio in cauſa Placentina Decanatus 10. Nouembr. 1595. coram Do. Penna ſupra adducta 4. *p. c.* 3. 8. *mon. n.* 52. & idem fuit reſolutum in Nauarren. Canonicatus 12. Feb. 1599. coram D. Pamphilio, & nouiſſime in Hiſpalen. Beneficij de Xerez. 6. Nouemb. 1602. coram D. Lita vt per Gonçalez *gloſſ.* 66. *numero vigeſimo ſecundo.* qui idem docet & allegat Marcheſanum *de commiſſio. parte* 1. *capite.* 8. *ex numero vigeſimo ſecundo.* in noua impreſſione.

95 Obiter tamen aduerto primo quod quamuis, verum † ſit ſolam clauſulam *ſublata* non operari, quin poſſit dari de ſurreptione, &c. vt dictum eſt, tamen de clauſula *quod de ſurreptione, vel obreptione dari, ſeu dici non poſſit*, diuerſum exiſtimo, nam per illam etiam ſolam Papa ſatis videtur exprimere ne poſſit dari de ſurreptione, non ſolum in aliis, ſed etiam in narratis maxime cum dicat, quod de ſurreptione. & obreptione dari non poſſit ad Menoch. *de arbitr. libr. ſecundo casu* 201. *à numero decimo.*

96 Et ita tenendum videtur cum Decio in † d. Pamphilonen. citato, & Caputaquen. *dec.* 218. in vna Spoletana parochialis 1. Aprił. 1552. par. 3. maxime ſtante etiam decreto irritante licet non clauſula ſublata.

Quamuis Rota in vna Calagurritana † Prioratus 23. Ianuar. 1545. quæ habetur apud Puteum *d.* 97
deciſ. 213. *lib.* 2. & in vna Vlisbonen. erectionis eremitorij de menſe Aprilis. 1545. quæ habetur 3. *p. diuerſorum, lib.* 3. *deciſ.* 925. *&* in d. Calagurritana iuriſdictionis ſupra adducta, *n.* 88. & Mandoſ. *d. n.* 44. teneant d. clauſulam *quod ſurreptione & obreptione dari non poſſit* intelligi veris exiſtentibus narratis. Sed cum expreſſe conſtet de mente Principis dicentis, quod de ſurreptione & obreptione dari non poſſit eius mens. & mandatum ſeruari debet vt alias inquit Mandoſ. *de inhibitio. quæſt.* 82. quamuis contradicat etiam poſthæc Gonçalez *d. gloſſ.* 66. *numero* 52. dicens fuiſſe deciſum in d. Hiſpalen 6. Nouemb. 1602.

Secundo quod d. clauſula *quod de ſurreptione, &* 98
obreptione dari non poſſit etiam cum clauſula *ſublata* non facit validam gratiam, alias ſurreptitiam, & ideo cum ea non eſt quis ſecurus in conſcientia, ſed ſolum operatur quod in iudicio, ſeu foro exteriori non poſſit dari de illa quouſque per Papam os aperiatur per commiſſionem ſignaturæ ſanctiſſimi, in qua huiuſmodi commiſſiones proponuntur vt in *d. deciſ.* Caputaquen. 218. *&* 128. *p.* 1. & Putei 377. *lib.* 3. *&* 297. *lib.* 2. *p.* 3. *diuersorum, &* 652. *lib.* 3. & ideo ex oris aperitione contra d. clauſulas non dicitur tolli ius quæſitum, nec obſtat regul. *de non tollendo iure quæſito*, Caputaquen. *d. deciſ.* 128. *n.* 5. *& deciſ.* 31. *p.* 3. quicquid dicat Gonçalez *gloſſa* 7. *nu.* 35. *& gloſſa* 66. *numero* 20.

Stante quod aperitione oris impetrans † tene- 99
tur verificare narrata in ſua gratia, niſi ſit motu proprio, vt in vna Seguntina dimidiæ annatæ 16. Iunij 1595. coram D. Lita quæ ſic ait. *Tenuerunt domini exemptionem non ſuffragari Eccleſiæ de Medinacœli, primo quia ſtante aperitione oris ad fauorem Capituli conceſſa, quod habet indultum generale percipiendi de omnibus beneficiis Seguntinæ diœceſis mediam annatã, Eccleſia de Medinacœli dum ſe fundat in literis immunitatis Pij IV. tenetur verificare narrata in dictis literis, alias illis nõ iuuatur, Fel.* in c. ad aures, col. 5. ver. 3. concluſ. ibi quod impetrans, &c. de reſcrip. *Bellamera* deciſ. 76. num. 6. & ſequenti. *Verall.* deciſ. 128. p. 1. *Puteus* 245. lib. 1. num. 1. *fuit dictum in vna Conchen. erectionis* 25. *May* 1592. *coram D. Seraphino, neq; ex eo excusatur à tali iuſtificatione quod in dictis literis adſit clausula*, quod non poſſit dari de ſurreptione, &c. *ſi quidem quia d. literæ non emanarunt motu proprio, ſed ad inſtantiam partis, Puteus* deciſ. 214. lib. ſecundo, *Caputaquen.* 128. *p.* 1. *Gabr.* conſ. 26. num. 13. lib. 2.

Sed quamuis clauſula *ſublata breuis* non † obſtet 100
agenti de ſpolio ac nullitate geſtorum vigore illius vt dictum eſt, commiſſio ſuper ſpolio, ac nullitate, aut etiam ſuper petitorio, & appellatione à ſententia lata vigore breuis, non ſignatur, niſi cum clauſula *partio breui.* Niſi adeatur ſignatura ſanctiſſimi, & 101
doceatur de mala breuis executione, aut aliqua nullitate, ſeu defectu, tunc enim ſolet Papa ſimpliciter ſignare commiſſionem ſine d. clauſula, *& cum facultate absoluendi & inhibendi &c.* Gonçalez *in anno tat. à num.* 284 vbi ait, quod hodie occurritur etiam, & frequentius ad ſignaturam iuſtitiæ, ex tacito quodam Papæ conſenſu, quod ego meo tempore non vidi, † aut niſi ad executionem bre- 102
uis actum ſit extra curiam, vt videtur colligi

ex decis. Vrgellen. supra adducta, *n.* 59.

103 Aliquando etiam signatur commissio, cum † clausula *parito breui arbitrio Rotæ*, quæ importat vt si Rota arbitrabitur, & sit locus eius arbitrio supersedeatur in executione vt in Gerunde. beneficij, 31. Maij 1600. supra relata *num* 35. & in Pamphilonen. parrochialis de Acagra 27. Iunij 1601. relata *num.* 11. Gonçalez *ibi n.* 285.

Quæ tamen clausula non impedit manutentio-
104 nem † in possessione iam capta, nec ex ea est reuocanda possessio, vt in vna Aurien. parrochialis S. Mariæ de Pao 17. April. 1600. coram D. Lancelloto,
105 in qua fuit resolutum, † *Quod cum constet de possessione cameræ capta ab eius procuratore 2. Iunij 1593. ex publico instrumento, quod bene probat possessionem ad effectum manutentionis, ei dandum est mandatum de manutenendo, &c. nec obstare quod causa fuerit commissa in Rota cum clausula*, parito breui, arbitrio Rotæ, *ita vt alias propter fumum qui dabatur iuris patronatus visum fuerit aliquantulum in illius executione supersedere, quia hoc non impedit manutentionem, neque ex dicta clausula* arbitrio Rotæ, *reuocanda est possessio cameræ, vel ei præiudicandum circa suam possessionem, & tanto magis quia dilectæ deinde fuerunt nullitates testium examinatorum super probatione iurispatronatus, neque obstare quod breue non fuerit ab auditore cameræ sufficienter iustificatum, quia hæc, & alia quæ deducuntur erunt discutienda in progressu causæ, neque interim est impedienda camera possessio, &c.* Gonçalez ꝛ. *nu.* 296. dicens idem decisum in Oueten. Archidiaconatus 15. Decemb. 1603. coram D. Pamphilio.

106 Sed si agens de spolio, † ac nullitate gestorum vigore breuis, aut super petitorio, seu appellans à sententia lata vigore breuis, allegaret paupertatem signatura etiam iustitiæ daret commissionem reseruatis fructibus, & expensis in finem litis cum clausula dimissa possessione, & constito de oratoris pau-
107 pertate sicut † dari solet petenti restitutionem contra duas, vel tres conformes, Staphil. *de literis iustitiæ §. clausula*, & per breue sanctitatis vestræ quomodo libet intelligenda, seu *§. quando petitur commissio, nu.*
108 13. Vestrius *in pract. lib. 4. cap. 4. nu. 9.* & Marchesf. *de commissio. 2. p. cap. 2. de commissione appellationis, nu. 35.*
109 & agenti de † nullitate trium conformium. Cassad. *decis. 11. de rescript.* & condemnato in spolio non doloso, nec violento. Vt in vna Portalegren. † spolij. 5. Iunij 1589. coram D. Orano in qua fuit dictum, *Quod* deci. 3. *Putei* de solutio. *quod non excusatur quis in spolio à purgatione prætextu paupertatis*, & decisio 22. de restitutione spoliat. in antiquis. *Ioannes Pauli* decis. 85. *Caputaquen.* 183. lib. 3. *& Putei* 56. lib. 1 *procedunt in spoliatore doloso & violento tantum, Lancellot.* de attentatis, c. 31. n. 48.

110 Operatur autem clausula, † *parito breui*, vt iurisdictio intelligatur data sub conditione, *si sit paritum breui*, & non alias. Gonçalez supra *à num.* 247. & afficit etiam tertium, seu patronum venientem ad causam pro suo interesse, vt in vna Compostellana parrochialis. 16. Decemb. 1596. coram Domino Orano, in qua fuit resolutum. *Non constare de re iudicata, quæ veniat exequenda, quia ex defectu iurisdictionis sententia fuit nulla, cum enim causa fuisset commissa cum clausula*, parito breui, *& sic sub conditione non potuit iudex ante impletam conditionem per restitutionem fructuum perceptorum ceptorum procedere, nã de paritione posita in conditione debuit plena apparere, Tiraquel.* de retractu conuentionali, *§.* 2. glos. vnic. num. 4. *& licet fuerit posita in prima commissione cessetur repetita in omnibus sequentibus*, Ægid. decis. 4. 104. & 526. *Cassador.* 8. de rescrip. *& afficit etiam tertium venientem ad causam pro suo interesse, qui debet admitti in statu, & terminis iuxta* cap. fin. vt lite pendente, in sexto *Felin.* in ca. cum super, numer. 15. de re iudicata, *& de clausula* fine retardatione, *Veral.* decis. 1 lib. 1. in manuscrip. *& de clausula* parito breui *apposita in commissione causæ contra præsentatum ad fauorem prouisi Apostolici, quod intelligatur repetita in noua commissione causæ præsentata ad fauorem patroni pro defensione suæ præsentationis*, dictum est *in causa Hispalen. beneficij de Cantillana 8. Aprilis 1585. coram D. Seraphino ne alias aperiatur via impediendi executionem breuium procurando quod collator veniat ad causam pro defensione suæ prouisionis, & cætera.*

Et in vna Regien. † beneficij 13. Ianuar. 1597. coram D. Lita fuit resolutum, *Quod clausula*, parito breui, *operatur vt iurisdictio intelligatur tributa conditionaliter, quatenus sit paritum breui, & non alias, vnde cum non constet de paritione breuis, merito defecta iurisdictione mandatum de manutenendo sustinetur, & vti nullum venit reuocandum, nec stante d. clausula potest dari mandatum de manutenendo contra eum qui nititur breui vt tenuit Rota in causa Conchen. præstimonij. 12. Decemb. præteriti coram D. Decano.*

Et d. clausula *parito* importat non solum † dimis- 113
sionem possessionis, sed & restitutionem fructuum, vt in d. Compostellana Et in vna Pamphilon. Priotatus 26. April. 1602. coram D. Ludouisio, in qua fuit resolutum, † *Non constare de sufficienti paritione, breuis, quia clausula parito non solum importat* 114
dimissionem possessionis sed & restitutionem fructuum, vt fuit resolutum in Pamphilonen. de Sos. 28. Ianuar. 1577. corã D. Blãc. & in Hispal. beneficij. 24. Feb. 1584. coram D. Decano, & corã eod. Ludouisio in causa Vrgellen. iuris optãdi. 10. Decem. 1601. & de perceptione fructuũ satis apparere, ex quo fuit in possessione, & nõ docet se eos non percepisse, nec ab alio fuisse perceptos, Cotta decis. 14. *fuit dictum in vna Compostellana fructuum 6. Martij 1590. corã D. Plato in Panormitana Archidiaconatus 22. Maij 1592. coram D. Penna, & in Cosentina parrochialis. 10. Decemb. 1595. coram D. Pamphilio, &c.*

Vnde in pluribus causis fuit resolutum, † si- 115
gnanter in signatura iustitiæ in vna Legion. Canonicatus de anno 1593. proponente D. Beiel quod sicut appellatio non committitur à sententia vigore breuis lata respectu possessionis, nisi cum clausula *parito breui*, ita neque respectu fructuum, quia pari modo in breui executiue procedi mãdatur respectu fructuum, sicut respectu possessionis.

Debentque restitui omnes fructus à die † obi- 117
tus, seu vacationis decursi, vt in breui dicitur, nam possessor beneficij reseruati etiam cum bona fide, ex tit. habito ab alio quam à Papa, non facit fructus suos, vt dictum est *præced. particul. 5. à numero vigemoquarto.*

Vnde intrusus in Canonicatu, † & Præbenda, te- 116
netur pro paritione breuis restituere fructus, & distributiones perceptas etiam si non sit facta protestatio. Cassador. *decis. 6. num. 3. de præbend.* Rota in vna Iacen. Beneficij de Anso. 16. Ianuarij. 1577. coram D. Lancelloto quæ habetur 1. *par. diuersorum, decis.* 618. & in vna Maioricen. Canonicatus 2. Maij 1594. coram D. Millino, quæ sic ait. 118

D. Mat-

117 *Domini resoluerunt non constare† de paritione breuis, & D. Ioanni Segui dandum esse mandatum contra D. Matthæum pro summa liquidata, fundamentum decisionis fuit, quia ex libro Capituli, & depositionibus testium probatur quod fructus huius Canonicatus & officij Pœnitentiarij consistunt in grossa, & mensata quæ non sunt distributiones quotidianæ* cap. cum nonnullæ §. præterea, in extrauagantibus communibus. *Vnde cum in breui dicatur, quod D. Ioanni Segui cõsignentur omnes, & quicumque fructus redditus, & prouentus integre à die obitus, & Matthæus perceperit istos fructus liquidatos debet eos restituere. Non obstat quod Matthæus eos perceperit tanquam syndicus, & procurator Capituli in curia Regis, quoniam respondebant domini, quod non debet reportare maius commodum ex absentia quam ex residentia, ideo sicuti si fuisset præsens teneretur fructus restituere, ita tenetur restituere illos, quos habuit ratione absentiæ, nõ obstat q. non fuit facta protestatio, quia no est necessaria pro fructib. perceptis, vt fuit dictũ in causa Lucen. beneficij 16 Ian. 1577. coram Illustr. D. Cardinali Lancelloto.* Et idem fuit resolutum in hac causa de mense Iunij sequen. propositis memorialibus loco causæ, & in Placentina parrochialis 1595. infra adducta *p. sequen. cap. 13 n. 102* Gonçalez §. 7. *proœm. n. 161.*

118 Et faciunt *decis.* Putei 383. *num. 8. lib. 1.* & † *decis.* Mohedan. 6. *de præbend.* alias 109. Ex quibus aliquando non est intrusus, sed agitur contra Capitulum

119 tenebitur ad fructus, & † distributiones, saltim à die intimationis monitorij, &c. licet contra teneant Boer. *decis.* 340. *num.* 4. & Gigas *consil.* 144. *n.* 25. alias *resp.* 45 *de spolio.* in distributionibus perceptis, sed fauet Pontanus *de spolio li.* 4. *n.* 27.

120 Tenetur etiam ad fructus & distributiones† non præceptas ob non residentiam quando ipsimet fuit facta legitima protestatio, nempe alternatiue, vt resideat aut dimittat possessionem, secundum stylum Rotæ, vt in *d. decis.* Putei *num.* 7. *& in d. decis.* Iacen. & Maioricen. & est optima *decis.* 1170. *lib. 3. par. 3. diuersorum*, & fuit alias resolutum in vna Salamantina coram D. Bubalo, Pontan. sup. *num.* 21. & sic debet intelligi, Lancellot. *de attentatis. 3. par. cap. 31. anum.* 27 & post hæc tradit Gonçalez *d. §. 7. numer.* 156.

121 Quod tamen non videtur procedere in † distributionib. seu emolumentis in certis etiam præceptis, vt funeralibus, &c. & sic in aliis beneficiis, &

122 parrochialibus † non fit condemnatio fructuum nisi prouenientium ex decimis primitiis, &c. vt in decis. Dertusen. parochialis inf. adducta 9. *par. cap.* 2. *n.* 233.

123 Et circa illam decisionem Maioricen. † obiter aduertendum est illam videri intelligendam quando Canonicus fuit habitus pro præsenti, & numeratus ratione negotiorum Ecclesiæ, secus quando non fuit habitus pro præsenti, sed fructus Canonicatus sunt illi dati pro salario, vt in vna Caurien. fructuum Canonicatus 16. Decemb. 1552. coram Dom.

124 Caputaquen. in qua fuit resolutum, *Quod condemnatio in fructibus perceptis debet intelligi de fructibus iure ordinario perceptis etiam si esset absens, non autem specialiter vt si essent percepti in absentia, & nomine seruitij præstiti Ecclesiæ supposito quod non esset bona protestatio. si autem protestatio esset bona, tunc domini dubitabant,* &c. vt per Cotam *decisio.* 78. *in Miscellaneis manuscrip.*

125 Obiter etiam in præsenti se offert † difficultas, an pendente lite, seu controuersia contra intrusum in præbenda, super executione breuis, fructus, & distributiones d. præbendæ, quos Capitulum percipit, quia nullus residet, sint deponendi, seu sequestrandi restituendi victori? Et videbatur quod sic, ex *constitutione* 57. Pij V. de deponendis fructibus, & distributionibus beneficiorum lite pendente, & cætera.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum, † 126
quia illa constitutio loquitur de fructibus, & distributionibus, quæ occurrentibus litib. & controuersis super Canonicatibus, & aliis beneficiis Capitulo deferuntur vigore constitutionum, seu consuetudinum, & non procedit in fructib. & distributionib. quæ non deferuntur Capit. occasione litis vigore constitutionum, seu consuetudinum, sed ex iuris cõmunis dispositione, per ius accrescendi, seu non decrescendi iuxta *c. 1. de clericis non residen. in 6.* nec in propposito Capitulum est in culpa, &c. Et ita istam† 127
constitutionem intellexit Rota in vna Carthaginen. sequestri 20. Nouemb. 1599 coram D. Lancelloto, vt in decis. sequenti.

Ex duobus potissimum fundamentis prætendebatur locum esse sequestro primo vigore Bullæ fœlic. record. Pij V. super deponendis fructibus & distributionibus Beneficiorum lite pendente. Secundo ex iuris communis dispositione cũ prætenderetur Capitulum fuisse in culpa, & dedisse causam litis admittendo ad votandum Decanum qui dicitur fuisse excommunicatus, & demens, vt pluribus deducunt informantes pro Doctore Caxa. Quibus non obstantib. domini contrarium cẽsuerunt, nam inspecta supradicta constitutione non potest decerni sequestrũ, quia illa loquitur de fructibus & distributionibus, quæ occurrentibus litibus & controuersiis inter prouisos vigore constitutionum statutorum, seu consuetudinum Capitulo deseruntur, & sic non habet locum in fructibus & distributionibus de quibus agitur, quia non debentur Capitulo, nec vigore statuti aut constitutionis, vel consuetudinis, nec occasione litis, sed ex iuris communis dispositione per ius accrescẽdi, vel non decrescendi, iuxta cap. 1. de clericis non resid. en. lib. 2. glos. in Clem. 2. verb. pars dimidia de ætate & qualitate. *Capitulum enim non ingerit se in hac lite, nec præstat aliquod impedimentum in tradenda possessione, imo est paratum illam tradere ei qui est victoriam reportaturus, inspecto autem iure communi idem dicendum est, quod non sit locus sequestro, nec priuandum Capitulum, quod non est in causa distributionibus ei debitis vt supr. Neque obstat culpa Capituli in admittendo ad votũ Decanum, quia Capitulum non poterat diuinare quod Decanus daturus esset votum ad fauorem Valdiuiesi, vnde culpa quæ ei imputatur est multum remota, nec ordinata ad casum. Præterea adhuc non est decisum, quod de eo tempore Decanus esset demens, vel excommunicatus, & quatenus hoc esset verũ nõ sufficeret, cum non constet de hoc, Capitulum scientiam habuisse, prout esse necessarium ex Innocen. & aliis tradit Abb.* in cap. fin. numero sexto ‖ de procurator. *non obstat decisio in causa Salamantina, & Doct. in contrarium allegati, qui loquuntur in impedito facto Capituli. Ex quibus domini dixerunt non esse locum sequestro, sed quod D. Caxa quatenus prætendat super istis distributionibus faciat suas protestationes, & vtatur iure suo.*

Vnde quod tradit Gonçalez, † *§. 7. proœm. numer.* 128
22. quod vt d. constitutio Pij V. locum habeat, oportet quod Capitulum fuerit in aliqua culpa non tradendi possessionem vel aliquod impedimentum præstiterit, vt fuit resolutum in vna Placentina Decanatus, 5. Iulij 1599. coram D. Penna, vbi fuit iudi-

catum sufficiens impedimentum si literas Apostolicas ad consilium Regium, vel alios iudices seculares detulerit, procedet inspecto iure communi.

129 Et quamuis Salustius Tiberius † *d. lib. 3. cap. 8. nu.* 25. dicat, quod signatura non solet in his referibere nisi cum clausula *parito breui iudicato*, quæ si poneretur importaret vt ipse ait non solum dimissionem possessionis ac fructuum restitutionem, sed etiam refectionem expensatum in quibus intrusus condemnatur, Staphil. *de literis institiæ. §. clausula* & per breue sanctitatis vestræ *quomodo intelligenda, num. 9.* Vestrius *in practica lib. 4. cap. 4. num. 9. & lib. 8. cap. 5. n.* 10. Lancell. *de attentatis, cap. 18. num. 128.* Marchef. *de commiss. 2. part. cap. 5. de commiss. appell. n.* 35. Rota in Toletana decimarum. 19. Februarij. 1594. infra adducta *num.* 148. & in Hispalen decimarum de Tribuiena 20. Iun. 1594. coram D. Mantica sup. adducta
130 *1 p. cap. 2. num.* 45. & in aliis causis, tamen reuera solum dicitur parito breui vt diximus, & videmus in præxi, quæ clausula vt etiam diximus solum importat dimissionem possessionis ac restitutionem fructuum, de quibus in breui, non autem expensarum solutionem, quicquid dicat Gonçalez, *sup. num.* 249. *in annotationibus.*

131 Verum est tamen vt ipse Sallustius ibi † dicit *nu.* 24. 25. & 27. quod à censuris & pœnis latis vigore breuis non datur absolutio nisi admissa possessione refectis expensis & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnatus, vel facta obligatione, seu oblatione de illis soluendis facta liquidatione, facit *decis.* Achillis. 1. *de sententia excom. seu* 376. ad absolutionem enim requiritur satisfactio partis, Vgolin. *de censura, tab 1. c. 19. §. 6.*

132 A qua liquidatione, seu taxatione excessiua † datur appellatio suspensiua eius, Sallustius *d. cap. 6. nu.* 27. *& lib. 1. ca. 27. num. 24. & lib. 2. ca. 2. num.* 30. Felin. *in c. quod ad consultationem de re iudic. n.* 16. Vestrius *lib. 7. cap. 3. num.* 12. Marchef. *d. 2. par. cap. 3. de commissio. appell. n.* 46. & 47. & Rota *dec.* 100. *p. 1. diuersorum*, non tamen nisi semel, Felin. *sup. num.* 20. *ad fin.* Ve-
133 strius † *d. num.* 12. Beroius *quæst.* 131. *num. 3.* Capitius *decis.* 34 *in fin.* Marchef. *ibi nu.* 71. & Sallustius *d. c.* 27. *nu.* 24. & 25. & ita practicatur in curia, & constat ex decis. Rotæ in causa Firmana olei. 9. Aprilis 1576.
134 coram D. Blancheto, quæ sic ait, *Domini dixerunt, quod cum creditum dominorum de Regeriis sit liquidū, damna autem & interesse liquidari non possint, nisi per duas conformes, sufficit oblatio facta cum depositione Iuly Anto. Augusti. de fructibus, num. 6. & ideo non posse fieri compensationem, & interim non retardandum mādatum executiuum, nec obstat quod in primis, & ante omnia procedatur ad executionem, quia intelligitur prout de iure, Ias.* in l. causas, n. 7. C. de transactio. *& Crescen.* decis. 47.

135 Sed quamuis † pendente liquidatione fructuum, & taxatione expensarum, seu appellatione ab ea tanquam excessiua interposita datur absolutio à censuris & pœnis dimittēti possessionem beneficij, & offerenti separatim illa soluere facta liquidatione, & taxatione vt dictum est, tamen non auditur interim
136 contradicente aduersario super appellatione † à sententia vigore breuis, aut super spolio, seu petitorio, vel nullitate, donec doceat de restitutione fructuum stante d. clausula *in commissione parito breui*, quæ vt dictum est vltra dimissionem possessionis requirit realem solutionem fructuum. Gonçal. *sup. nu. 251. in annotationibus.*

Pro quo est decis. in causa Pamphilonen. † Archidiaconatus 4 Martij 1596 coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Quod oblatio cum cautione de soluendo liquidationem fructuum faciendam non sufficit, vt dicatur paritum iudicato, & quod* decis *Mohedani* 17. de restitutione spoliatorum *non obseruatur*, & faciunt quæ tradit Lancellotus *de attentatis, cap. 31. à numero 71.*

Iuxta quod alias in vna Pientina iurispatronatus 1. Februarij 1599. coram D meo Corduba fuit resolutum. *Attentata non esse sufficienter purgata, cum purgatio pendeat à duobus, scilicet vt omnes fructus quos attentans perceperit deponat ad sequestratorem, & renuntiet possessioni, Puteus* decis. 118. lib. 1. *Achilles*, 23. de appellatio. *Verall.* decis. 11 par. 1. *nec placuit Dominis cessio, & depositio vnius Iuly cum obligatione soluendi reliqua facta liquidatione, quia Rota sequitur doctrinam Baldi* in cap. conquerente de restitut. spoliatorum. *Caputaquen.* decis. 224. lib. 1. in manuscrip. & 150. 1. par. *in impressis, reprobata* decis. *Mohedā* 17. de restitut. spoliator. *vt fuit decisum coram D. Pamphi in 4. Martij 1596. in causa Pamphilonen. Archidiaconatus, & alibi sæpe. Nec obstabat, quod fructus non essent liquidi, quia debebant liquidari, vt per Ant. August.* lib. 3. decis. 307. & in tit. de attentatis. §. 15. *Cæsar de Grassis* decis. 5. num. 7. de restitut. spoliat. *& stylus est, vel quod petens procedi ad vltriora liquidet ipse fructus, vel impetret commissionē vt præfigatur terminus aduersario ad liquidandum, quo elapso procedatur in negotio principali, modernus* de commissio. commissione 15 super attentatis, *& fuit alias dictum in causa Hispalen. beneficij 14. Februa. 1594. coram D. Decano, &c.* Quamuis Gonçalez *sup. nu.* 250. sequatur decisionem Mohedani.

Parte tamen non opponente † audiri debet et- 137
iam non docens de paritione, non obstante clausula parito, ad *decisionem* Rotæ 810. *par. 1. diuers* & quæ tradit Gonçalez *gloss. 56. a n. 48. ad 108. & gloss. 66. à n. 45. & gloss. 67. n. 5.*

Circa liquidationem autem aduerte alias † in v- 138
na Cusentina parrochialis, 12. Decem. millesimo quingentesimo nonagesimoquarto, coram D Pamphilio, & 13. Martij millesimo quingentesimo nonagesimoquinto, coram D. Lita fuisse resolutum, *Quod fructuum percipiendorum ad effectum liquidationis solet præsumi ex possessione non dato alio possessore vt fuit resolutum in Compostellana fructuum, 6. Martij* 1590. *coram D. Plato. & in hac materia liquidationis fructuum cum sit difficilis probationis, & vt ait, Nata* consil. 510. n. 7. lib 3. *tota committatur arbitrio iudicis, sufficiunt leuiores probationes, & per coniecturas, Bald.* in l. 1. n. 22. C. de fructibus & litium expensis, *Corneus* consil. 301 in fin. lib. 2. *& etiam per solutum, Achil.* decis. 5. de fructibus *& per testes de credulitate, Angel.* l. 2 n. 1 C de nauicul. lib. 11. *Alexan.* l pretia rerum, n. 9. ff. ad l. falcidiam, circa quod etiam est videnda decisio Pamphilonen. sup. adducta *n. 113.*

Et stante in commissione d. clausula *parito breui,* 140
† inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritum breui, nam inhibitio censetur facta stante d. conditione, prout in commissione, Mandos. *de inhibitio. q. 30. & 82.* Lancell. *de attentatis. 2. par. c. 20. ampliatione 11. num. 28. & capite 17. num. 64. ver. circumscriptis.* Cæsar de Grassis *decis. 96. num. 4.* & dictum est alias *sup[illegible] c. nu. 521. & seq.*

Sed difficultas est † an ad paritionem breuis cir- 141
ca possessionem requiratur, quod intrusus dimittat possessio-

possessionem quam habet, an vero sufficiat quod patiatur capi possessionem virute breuis parendo solum verbaliter.

142 Et videbatur dicendum requiri † dimissionem & relaxationem possessionis, nam ita in monitoriis relaxatis virtute breuis mandatur, nempe quod intrusus infra sex dies à die intimationis debeat realiter, & cum effectu tradere, consignare, & relaxare possessionem cameræ Apostolicæ, seu prouiso, & ab intrusione & desistere, & de fructibus respondere, &c. & in sententia contra eum lata declaratur ob non traditionem, consignationem, relaxationem, & dimissionem possessionis ac fructuum non restitutionem, &c.

Nihilominus tamen dicendum est sufficere, quod † intrusus sinat, permittat, & patiatur, capi possessionem virtute breuis, nec requiritur quod per prius 143 illam dimittat, nam id non requiritur in breui iuxta quod est monitorium intelligendum, & semel capta possessione virtute breuis non requiritur amplius ex parte intrusi respectu ipsius possessionis, cũ eam iam habeat camera Apostolica, seu prouisus, & ita tenet Rota, vt in decisionibus sequentibus, quæ sunt notandæ.

Meliten. Beneficij † Sanct. Fantini. 10. Decembris 1586. coram Dom. Seraphino.

144

FVit resolutum, illustrem Philippum non esse restituendũ ad possessionem beneficij, de quo agitur, cum enim ipse relaxauerit possessionem in manibus Nuntij, eam acceptantis nomine cameræ Apostolicæ, & ita factò suo à possessione ceciderit, non est restituendus iuxta ea quæ tradunt Doctores in ca. sæpe de restitutione spoliat. *vbi Ripa* numero 75. *Socin.* in l. rem quæ nobis n. 8. de acquirend. possess. *Paris.* cons. 1. num. 154. lib. 1. cum aliis *per Gabr.* de restitutione spoliat. conclus. 5. num. 26. *neque releuat, quod hæc relaxatio fuerit facta propter iussum Pontificis, quia cum non præcederet aliqua vis, neque præcisa, neque depulsiua, quæ astringeret eum ad hunc actum dimissionis faciendum, non est habenda consideratio prætensi metus, & reuerentiæ ad hũc effectum cum posit sine tali dimissione spontanea solum præstare patientiam vt nomine cameræ caperetur possessio, ideo non est opus deducere id quod à Doctoribus passim traditum est, eum qui vi compulsiua tradidit possessionem non esse restituendum, Nata* consil. 386. num. 1. & 2. in 2. *cæteros cumulat Menoch.* remedio 1. recuperandæ, num. 102. cum sequen. *neque releuat quod in relaxatione possessionis adsit præseruatio quorumcumque iurium, quia hæc clausula recipit interpretationem à iure, vt non comprehendat ea, in quibus sibi præiudicat, Oldrad.* consil. 330. in fin. *Paris.* 70. numer. 12. lib. 1. *Sarnen.* de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. in fin. *Castrens.* 472. lib. 1. cum aliis *adductis per informantes.*

Toletana † iuris decimandi, 8. Nouembris 1593. coram Domin. Pamphilio.

145

DIxerunt Domini concedendum esse Archiepiscopo mandatum de manutenendo, in quasi possessione iuris decimandi statum de Capilla, quia cum ad instar interdicti, vti possidetis, detur ei qui possidet de tempore litis mota. §. retinendæ, vbi Faber num. 16. de interdictis l. 1. §. huius autem. *vbi Barr.* in princip. & in §. quod ait, n. 14. vti possidetis l. 1. *vbi Barr.* n. 3. C. eo. *Couar.* pract. c. 17. cũ aliis per *Menoc.* de retinenda, remedio 3, n. 556. & remedio vlt. n. 14. & n 24. *vtique dandũ est Archiepiscopo, què ex instrumento adeptionis & possessionis de mense Augusti* 1590. *de quo in summario* numero 2. *constat viuente Duce seniore, & antequam modernus Dux litem instituisset, de tempore motæ litis possedisse ad* leg. prædia. *vbi Bartol.* ff. de acquirenda possessione, l. non idcirco, *vbi Bald.* Co. de fide instrument. *Puteus* decis. 360. numer. 8. lib. 2. *non obstante quod possessio esset mere instrumentalis, quia ad effectum manutentionis, & etiam restitutionis, prodest, vbi non constat aliunde tunc temporis possedisse, Rota* decisio 21. de præbend. in antiquis. *Bursen.* decis. 8. de restitutione spoliat. *Fastol.* dubio 41. *Cassador.* decis. 20. in fin. de præbend. *Mohed.* dec. 238 *Verall.* 334. n. 5. cum seq. part. 2. *impress. in casu autem de quo agitur stante dimissione possessionis Ducis senioris parendo sententiis Rotalibus, & executorialibus, illarum vigore emanatis, possessio quæ solo animo amittitur erat vacua.* l. 3. §. in admittenda, & l. si quis in §. differentia de acquirend. possessione, *non obstante protestatione, quod dimittebat metu censurarum, & aliarum pœnarum in præfatis literis executorialibus contentarum, per ea quæ alias fuerunt deducta, coram Reuerendissimo D. meo Seraphino de anno* 1587. *in causa Meliten. beneficij S. Fontoni, & tanto magis in hoc casu, vbi Dux non tenebatur aliquid præstare, sed solum abstinere, à perceptione decimarum, & pati quod Archiepiscopus illas perciperet, quo casu sufficit paritio verbalis, Puteus* decis. 250. *in vna Oueten.* lib. 1. *etiam quod in ipsa paritione condemnatus protestetur, quod per eam non intẽdit sibi parare aliquod præiudicium in iuribus suis, quia iuxta* decisionem *Mohedan.* 275 *condemnatus nõ tenetur cedere, nec approbare sententiam contra ipsum latam, sed sufficiat quod pareat, & potest protestari sibi præseruare quicquid vult. Anton. Augustin.* tit. de sententia & re iudic. numer. 3 *& fuit resolutum in causa Burgen. iurisdictionis* 29. *Octobr.* 1586. *coram D. meo Seraphino, & ista causa* 18. *Decemb.* 1589. *coram D. meo Orano, vbi hac ratione informantes pro Duce impedierunt ferri declaratoriam. Præterea ista possessio licet instrumentalis fuit capta authoritate iudicis in vim executorialium emanatarum à Rota, & sic prodest etiam quod alius possideret iuxta doctrinam Angel.* l. clam possidere. §. qui ad nundinas. col 1. de acquirend. possess. *quem ibi sequitur Roma.* num. 3. *Imola sub* num. 1. *Alexand.* 2. *Socin.* 5. *Claudius* 20. *Mohedan.* decis. 86. cum aliis *per modernum,* remedio 3. num. 575. *non obstante quod executoriales non essent reproductæ iuxta* decis. *Cassador.* 9. num. 10. de causa possess. *Quia stante consensu Ducis, & paritione verbali non erat opus alia reproductione, & alias me proponente fuit decisum in cauca Burgen. situs Capellæ.* 22 *Iunij* 1587. *& cessat difficultas ex pluribus locationibus factis per Archiepiscopum mediante persona sui procuratoris, quæ concurrente perceptione fructuum, seu pensionis, de qua ex iuribus, de quibus in summario* numero 14. *constat probant actualem, & realem possessionem etiam contra tertium, glossa,* leg. qui vniuersas. §. quod per colonum *& ibi Bartolus Aretinus, qui sub* numero septimo, *testatur de communi* de acquirenda possessione, *& sentit etiam Alexand.* in eadem l. §. si conductor, nu. 6. & in consil. 118. numero decimo nono, libro quinto

Socinus consilio 205. numero quinto, libro secundo & 106. numero secundo libro 3. *Nata* consi. 672. numero 20. cum aliis *per Gabriel.* conclus. 4. de locato. num. 2. cum seq. *non obstant actus possessorij postea facti à moderno Duce, quia cum non constet Archiepiscopum habuisse se pro spoliato, non impediunt eius manutentionẽ, iuxta vulg.* decisionem *Putei* 418. *in vna Paduana* lib. 2. *attenditur enim ad hunc effectum antiquior possessio, & alia recentior præsumitur Clandestina & turbatiua.* l. 1. in fin, *vbi gloss. Ang. & alij*, ff. vti possidetis, cap. licet causam. de probatio. *Alexand.* consi. 88. num. 4. lib. 5 *Socinus* consi. 15 nu. 4. lib. 4. *post Bart.* l. si duo. ff. vti possidetis, *vbi sub* num. 41. *dicit antiquiorem possessionem esse semper manutenendam, Felin.* d. cap. licet causam, num. 8. *& Decius* 9 *late Couarruu.* pract. c. 17. circa fin. vers. 12. cum aliis *per modernum*, d. remedio 3. n. 725.

146 *In eadem† coram eodem decimonono Nouembris* 1593.

DOmini non obstantibus deductis pro parte Ducis steterunt in resolutis, *quod sufficienter constet de quasi possessione Archiepiscopi, quæ iuxta* decisionem *Bisign.* 8 de restitutione spoliatorum, cum aliis in decis. allegatis etiam *quod sit instrumentalis mere suffragatur ad effectum manutentionis stante illius dimissione antea facta per Ducem seniorem, qui in instrumento paritionis expresse dicat, quod discedebat à nominatione Capellanorũ, & parendo prout literis paret executorialib. vult se abstinere & abstinet à recuperatione decimarum, quod importat dimissionem possessionis ad* l. 3. §. in amittenda, & l. fi quis. §. differentia de acquir. possess. *maxime quia Dux non tenebatur aliquod præstare, sed tantum se abstinere à perceptione decimarum & pati quod Archiepiscopus illas perciperet, vt per Puteum* decis. 250. *in vna Oueten.* lib. 1. *cum aliis in hac eadem causa deductis coram domino Orano de mense Decemb.* 1589. *& licet prætendatur non obstante hac paritione verbali Ducem postea continuasse suam quasi possessionem decimandi, antequam Archiepiscopus illã adeptus fuerit, ad decisionem* 1. *de renuntiatione in nouis, Calder.* consi. 4. eod. tit. *Sarnen.* de annali. quæst. 57. *Hoc tamen nihil facit, quia non ideo minus potuit Archiepiscopus ingredi possessionem, nam quicquid dicendum sit respectu tertij, tamen ille ad cuius fauorem possessio dimittitur potest illam capere non obstante quod cedens perseueret in detentione, vt declarat Cassador.* decis. 4. num. 2. vers. sed contra de restitut. spol. *Achilles* decis. 10. eodem. *Puteus* 175. *Franc.* lib. 1. *cum aliis per Pontanum* de spolio lib. 1. num. 126. & num. 143. & lib 3. num. 72. *præsertim cum paritio verbalis operatur quandam licentiam ingrediendi possessionem, quam verbaliter parens videtur voluisse continuare quousque ille ad cuius fauorem facta est paritio, velit illam ingredi ne Dux in hac paritione videatur sibi ipsi contrariari, vel voluisse decipere Rotam & Archiepiscopum pro impedienda declaratoria, quod non est dicendum, vltra quod constat actus possessorios factos fuisse de mãdato Ducis, quod speciale requiritur ad rursus acquir. possessionem, quam per verbalem paritionem dimiserat Rota in nouis,* decis. 9. de restitut. spoliat. & decis. 21. de procurator. *Alexand.* l. quod meo, num. ff. de acquir. possess. *Corneus* consi. 190. num. 8. lib. 1. *Aymon.* consil. 5. num. 16. *Gozadin.* consi. 42. num. 5. *& tanto magis quod non constat aliquos actus possessorios fuisse factos nomine Ducis post productionem instrumenti paritionis in Rota quod fuit productum die* 19. *Iun.* 1590. *coram D. Orano cui commissa fuerat causa restitutionis in integrum, tam super iure nominandi, quam super iure decimandi, quod tempus potissimum est attendendum cum per istam productionem, cuius occasione impedita fuit declaratoria, visus fuit Dux rursus, & verbis, & facto parere dictis executorialibus ex vulgari regula, quod* producens instrumentum videtur asserere omnia quæ in eo continentur, *glossa* in l. 1. §. edictionis, *& ibi Iason.* num. 12. ff. de edendo. *Doct.* in cap. cum venerabilis, de exceptio. *late Aymon.* de antiquit. temporis, p. 1. §. viso. *& ab isto tempore citra, vsque ad possess. Archiepiscop. non dantur aliqui actus possess. & licet allegentur testes ad ostendendum ipsum de anno* 1591. *percepisse decimas, illi tamen sunt nullius examinati absq. citatione partis, vltra quod non concludunt ducem percepisse decimas, ex eo quod dicunt illas fuisse delatas ad horreum, quod solebat tenere Dux cũ horrea illa essent destinata pro istis decimis quæ non ad Ducem, sed ad Archiepiscopum, & Rectores spectabant* ad c. in præsentia de probatio. *accedit præterea, quod ista possessio Archiepiscopi fuit capta de mandato iudicis in vim executorialium emanatarum à Rota, cuius authoritas priuat possidentem omni possessione, tam naturali, quam ciuili, Angel.* l. qui vniuersas. §. item cum prætor. in fi. & in l. clam possidere. §. qui ad nũdinas. num. 2. in fin. *quem ibi omnes sequuntur* de acquirend. possess. *Compostellan. & alij* in cap. transmissam. de electione cum aliis allegatis in decis. 8. *huius mensis, in qua dictum fuit stante paritione verbali non fuisse opus reproductione executorialium pro obtinenda possessione, ex his quæ deducta fuerunt de anno* 1587. *in causa Burgen. sius Capellæ. Non obstant protestationes Ducis senioris, quia præter id quod potest videri ab eis fuisse recessum, ex quo non fuerunt repetitæ in productione instrumenti paritionis iuxta notat.* in c. cum D. Ferrarien. *& maxime per Ripam* num. 85. de constitut. *Mohedan.* decis. 44. *fuit dictum illas non impedire effectum paritionis cum condemnatus non teneatur approbare sententiam contra se latam, & posse protestãdo sibi præseruare quicquid velit, Mohed.* decis. 275. *Anton. August.* tit. de sententia, & de re iudic. n. 3. *& fuit dictum in causa Burge. iurisdictionis de anno* 1586. *coram D. meo Seraphino, & tanto magis quod non obstantibus istis protestationibus habita fuit per dominos hæc paritio sufficiens ad impediendam declaratoriam contra Ducem. Minus obstant alij actus possessorij postea gesti per modernum Ducem, quia sunt potius turbationes, quam impedimẽta adeptionis possessionis, ad notata* in l. clam possidere. §. qui ad nundinas, *maxime cum constet vacante ista possessione per mortem Ducis senioris Archiepiscopum exegisse decimas, antequam modernue Dux illam acciperet, vnde fit quod tanto magis Archiepiscopo sit dandum mandatum de manutenendo, iuxta notata.* l. 1. ff. vti possidetis, *nisi Archiepiscopo obstet quod in sententiis decuria non adiudicantur ipsi. sed Ecclesiis parochialibus. de quo erit particulariter agendum.*

In eadem. coram eodem, vigesimo Decembris 1593.

DOmini steterunt in decisis, † *quia nihil deducitur pro parte Ducis quod subsistat, & sublatum non sit ex resolutionibus factis, quibus informantes ad satietatem auditi tandem acquiescere deberent, & quantum ad dif-*

ad difficultatem reseruatum in vltima decisione dixerunt, adiudicationem iuris decimandi, quæ in sententia fit Ecclesiis parochialibus oppidorum status de Capilla non impedire, quin Archiepiscopus potuerit eius possessionem adipisci, quoniam cum presbyteri positi in dictis Ecclesiis à Duce, qui nullum ius instituendi, vel nominandi habebat vt fuit resolutum, non possent dici Rectores, & ideo Ecclesiæ vere viderentur carere propriis pastoribus, seu Rectoribus, potuit Archiepiscopus pro prædictis Ecclesiis agere ad decimas, iuxta notata per Rebuffum in tractat. de decimis, quæst. 7. numero. 12. *per text.* in c. fin. de successio. ab intestato, *& pro eis quoque possessionem iuris decimandi, quod fuerat per sententias dictis Ecclesiis adiudicatum, capere, & donec de veris Rectoribus prouisum fuerit retinere nomine Ecclesiarum prout accepisse, & retinuisse censetur* ad l. 2. C. de acquiren. possessione. leg. quædam mulier. *vbi Angel.* num. 4. ff. de rei vendicatione cum notatis. *per Bart. & alios* in l. qui in aliena. §. si is qui. ff. de acquirenda hæredit. *maxime stante effectu subsecuto, quod postea prouidit dictis Ecclesiis de nouis Rectoribus, quibus pro eorum portione distribuit decimas, quas ipsi de mense Februarij 1592. post obitū moderni Ducis exegerunt ab his quibus per Archiepiscopum fuerant locatæ, quod inducit etiam ratificationem omnium gestorum per Archiepiscopum ad notata per Decium* consilio 583. numero sexto *& tollit omnem dubitationem.*

148 Est etiam in hac causa Toletana † decimarum alia decisio, coram eodem Domino Pamphilio, 19. Februarij 1594. quam supra allegaui, *n.* 129. ideo eam in præsenti ponere placuit, quæ sic se habet. *Post latas tres sententias contra Ducem seniorem de Betar, super iure decimandi, ad fauorem Archiepiscopi Toletani fuerat commissa causa restitutionis in integrum cum clausula,* sine præiudicio legitimę executionis, *& modernus Dux prætendens decimas istas ad se vti primogenitum de domo spectare ratione maioricatus, tanquam tertius, & pro suo interesse mediante persona procuratoris ad hoc specialiter constituti, opposuit se, & venit ad causam appellando à sententiis latis, quatenus sibi aliquod præiudicium inferre possent, & nonnullos alios actus fecit, quo ad vsque prædicta commissio restitutionis in integrum fuit ad instantiam Archiepiscopi reformata, vt staret cum clausula* parito iudicato, *à quo tempore cura procurator moderni Ducis nihil amplius egit in causa, sed obtinuit nouam commissionem, prout in prima super iniustitia, & inualiditate sententiarum, cum clausula* quam & quas, &c. *& sine præiudicio trium conformium, & quia pro parte Archiepiscopi habitus fuerat recursus ad signaturam gratiæ, vt apponeretur huic vltimæ commissioni clausula, parito iudicato, & pro parte Ducis prætendebatur esse etiam delendam clausulam,* sine præiudicio trium conformium, *cum sententiæ ipsum non afficiant, & tanquam tertius possit impedire illarum executionem, Sanctiss. Dominus noster mandauit, quod in Rota disputaretur, quomodo in hac causa esset procedendum, & ideo dubitaui, an modernus Dux possit impedire executionem trium conformium, vel potius debeat procedi cum clausula* parito iudicato. *Et domini cum præsupp. quod Dux modernus veniat ex propria persona, tanquam primogenitus de domo, & successor in maioricatu, vigore inuestiturarum antiquarum, non autem tanquam hæres ducis senioris, dixerunt ipsum posse impedire executionem, & per consequens non esse apponendam clausulam* parito iudicato, *quæ importat, quod & ante omnia fiat integralis executio iuxta notata* in capitulo fin. de restitution. spoliat. *Staphil.* de literis iustitiæ. §. dicendum, numero 42. *communis est enim D. d. concluf. quod tertius veniens pro suo interesse impedit executionem rei iudicatæ, & est audiendus super iuribus suis, Innocent. in* capitulo veniens. libro 2. sub numero 3. *quem ibi omnes sequuntur* de testibus. *Rota* dec. 2. de re iudic. in antiquis *etiamsi tractetur de executione trium conformium, Caran.* in Clem. vt calumniis, quæst. 4. *& ibi Vital.* numero 89 & seq. de re iudic. *Rota* decis. 13. eodem titulo in antiquis & decis. 14. de præbend in nouis. *Alexand.* cons. 83. numero 12. libro tertio *Gabr.* concluf. prima de re iudic. numero 19. *& fuit resolutum in causa Burgen. vnionis de Helines coram D. meo Orano. 26. Nouemb. 1588. & iste tertius impedit executionem nedum veniendo ad causam in statu, & terminis, in quibus reperitur causa, sed etiam principaliter committendo causam, prout in prima vbi venit principaliter pro suo interesse, non autem ad vlterius differendum, Ioan. Andr.* in capitulo secundo num. 2. vers. ille autem prouisus, *& ibi Gemin.* sub numero 9. vt lite pendente in 6. *Couar.* pract. cap. 13. in princ. *& tenuit Rota in causa Corduben. statutorum. 24. Febr. 1590. co-D. meo Seraphino, maxime quod sententiæ non loquuntur de moderno Duce, nec ipsum afficiunt, cum non fuerit citatus saltim per proclama, prout requiritur ad effectum, vt sententia lata contra possessorem maioricatus præiudicet successoribus, iuxta opinionem quam sequitur Rota, vt per Achillem* decis. 3 de re iudicata, *Puteus* decis. 91. libro tertio *& in istis terminis resolutum fuit in causa Hispalen. decimarum de Villalua, die 15. Iunij 1582. coram bonæ memoriæ Lauretano, & in omnem euentum moderno Duci, tanquam successori, licita fuit appellatio, vt per Alexand.* in leg. filius familias. §. diui, numero 9. in fine de legat. 1. cum aliis *per Pineum* in leg. 1. 3. part. sub num. 50. 3. limitat. C. de bonis maternis, *præsertim cum possit considerari aliqua negligentia Ducis senioris, qui succubuit, ex eo quod examinauit testes rusticos, & vasallos, omittendo examinare alios testes integros, quos modernus Dux examinare intendit, quo casu sententias non afficere successores in maioratu, indistincte tradunt Dd. allegati per Pinellum sub d. n 50. 4. limitat. & Molina* de primog. Hispan. lib. 4. c. 8. n. 7. *& sensit Rota in d. causa Hispalen. decimarum de Villalua. Neque obstare quod modernus Dux veniendo ad causam restitutionis in integrum post latas tres sententias videatur fecisse sententias suas. Puteus* decis. 71. lib. 3. *cum censeatur admissus in statu, & terminis, in quibus causa reperitur, & aliter admitti non potuerit c. 2. §. fin. vt lit. pend. in 6. Felin.* c. cum super n. 15. de re iudic. *Couarr.* pract. c. 13. in princ. *quia illud procedit, quando tertius venit ad causam adhærendo condemnato, & ad illius defensionem, secus vero quando venit pro suo interesse deducendo principaliter ius suū quod non habeat connexionem cum iure litigantis, vt post Ioan. Andr. Gemin. & alios* in d. c. 2. *resoluerūt domini in prædicta causa Cordubē. statutorū, maxime, quod ex coparitione procuratoris cōstat ipsū nō fuisse admissū in statu, & terminis, in quibus causa reperiebatur, sed venisse pro suo interesse tanquam tertium, & appellādo à sētētiis quaten.° ex eis sibi fieret aliquod præiudiciū, qui est modus propri.° quando tertius venit prout in prima, cum certi iuris sit tertium posse appellare, etiam post tres sententias Abb. post alios* d. c. cum super n. 26. *Decius* in c. sua nobis, num. 10. de appellat *Couarr.* pract. c. 15. n. 8. *& tanto magis quod in commissione restitutionis in integrum adest clausula,* quam & quas, *cuius vigore procedi potest, prout in prima, neque etiam obstare quod pro parte Archiepiscopi prætendatur Ducē*

modernum non possidere, vel saltim dici intrusũ stante possessione vigore sententiarum capta per Archiepiscopũ viuente Duceseniori, quia & possessio Archiepiscopi cõtrauertitur, & ideo domini dixerunt quod aut est facta executio, & tradita possessio Archiepiscopo, & nõ est op⁹ clausula parito, *sed modernus Dux audietur manente executione cum nullibi reperiatur, quod tertius possit reuocare executionẽ factã, nisi prius in causa obtineat, & si interim Archiepiscopus prætendat se turbari in sua possessione agat interdicto retinendæ, & petat mandatũ de manutenendo, aut non est facta executio, & intrant supradicta quod modernus Dux impediet executionẽ, exceptis tamẽ decimis perceptis per Ducem seniorem, in quibus ipse condemnatus fuit, quarum respectu cõmissio remanere debet cum clausula* sine præiudicio trium cõformium, *quia non constat de aliquo interesse moderni Ducis, cuius ratione possit impedire executionem, cum veniat ad causam ex propria causa & tanquam successor in maioricatu, non autem ex persona, vel iure ipsius Ducis senioris.*

149 Sententia vero auditoris cameræ, † super executione breuis, non tollit quin sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, iuxta Clem. vnicam de sequestratione possess. quia prima sententia non est lata in eodem iudicio, Vestrius *in pract. libro 7. capit. 2. num. 6* ita fuit resolutum in causa Gerunden. Beneficij de Ceruiano. 26. Iunij 1600. coram D. Penna. Et idem in eadem fuit

150 resolutum 13. Octobris eiusdem anni † coram eodem, vbi id videtur velle Rota, etiam quod prima sententia Rotæ esset in possessorio, quod placet, nam sententia super breui est in iudicio executiuo illius tantum iuxta illius formam, & tenorem præcise.

151 Circa pœnam priuationis Beneficiorum, † inhabilitatis ad Beneficia in breui & monitorio contentam, in quam non parens incidisse declaratur in sententia, aduertendum est quod cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempe ob non paritionem monitorij, facta paritione, & sic cessante contumacia illa etiam cessat, maxime data absolutione ab illa, prout solet dari à censuris, & pœnis, &c. *cap. ex literis, de constitutio.* & ibi Felin. ex *numero* 16 Decius ex *numero* 42. Rota *decis.* 68. *part. 1. diuersorum.* Sallustius Tiberius *dict. libro 3. capit. 6. numer.* 19.

Et in vna Marsicana Beneficij. 15 Decemb. 1593. co-

152 ram D. Seraphino fuit dictum. † *Quod priuationis sententia lata in contumaciam resolutur per comparitionem, & commissionem vt pluries fuit in Rota resolutum in vna Bracharen. parochialis 17. Maij 1569. coram D. Perusino in Romana Canonicatus S. Angeli 1568. coram Cota, & in aliis.*

153 Tandem circa illam clausulam, † *volumus autem vt dictus N. infra sex menses à data præsentium, &c.* de qua etiam Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de prorogatio. ad fin.* & latius *d. q. 60. de monitoris, à n. 47. & 48.* & de alia simili clausula *breuis*, Nauarr. *in c. accepta, de restitut. spoliat. oppositione 6. à n. 12.* aduertendum est illam non esse comminatoriam tantum, vt per Crescentium, *decis. 18. de præbend.*

154 Secundo aduertendum est quod idem esset † si diceretur, alioquin gratia sit nulla, nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem prouisionis Beneficij, Crescen. *sup. ad fin. vers. ita etiam tenui*, & non ad concessionem tantum in ipso breui factam, vt male consuluit Beroius *consilio 15. à nu. 1. ad 9. volum. 1.*

Tertio aduertendum est † vtrumque debere fieri 155
intra dictum terminum sex mensium, nempe literas expedire, & iura cameræ Apostolicæ persoluere. Mandos. *supra*, & patet ex ipsa clausula, quicquid dicat Beroius supra *à n. 10.*

Sed dubitatur primo, † an stante ista clausula, in qua 156
dicitur, quod debeat expedire infra sex menses à data præsentium computandos, & non à die possessionis, prout aliquando dicitur, si impetrans nõ expedierit, & iura debita persoluerit infra sex menses à data breuis, Beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondum capta possessione vigore breuis, sed stante intruso.

In quo partẽ affirmatiuam nempe, † quod Bene- 157
ficium vacare censeatur tenet Mandos. *d. q. 60. sub n. 51.* ex verbis d clausulę expressis, & precisis requirentibus literarum expeditionẽ cum effectuali solutione iurium propterea debitorum infra sex menses à data breuis computandos.

Contrarium tamen tenuit Rota † in vna Abulens. 158
Capellaniæ 6. Nouemb. 1562. coram D. Groperio, vt in decisione sequenti. *Stante breui speciali commissione Francisci, in qua committitur, vt procedatur executiue super dimissione possessionis contra Roderic ũ & quemlibet intrusum, stante etiam quod d. Franciscus non expediuit literas infra sex menses, an propter clausulã* breuis, *& obligationem desuper factam non potuerit procedi executiue contra Rodericum, qui tunc, & nunc, reperitur in possessione? Domini dixerunt, quod licet materia habeat difficultatem de iure, propter illa verba, à die datæ præsentium, iunctis locis vulgaribus, & traditis per Decium* in l. si in diem. ff. de conditio. & demonstratio. *tamen propter obseruantiam curiæ Romanæ veniam tempus currere à die datæ, si possessio fuit acquisita, quia hæc pars est benignior, & quia Cancellaria non arctat ad expedien. literas nisi habita possessione, & ideo subiecta materia potest fieri ista subauditio, sicut alias de iure fiunt similes subauditiones*, in l. fin. §. donec C. de iure deliberand. *per Socin.* in l. si in diem, & *in hac opinione sunt in causis allegatis*, quam decisionem & alias allegat post hæc Gonçal. *glos. 15. n. 118.*

Et idem tenet Hieron. Gabr. *cons. 198. n. 4. lib. 1.* qui
ait † quod in breuibus quæ irritant prouisiones nisi 159
intra sex menses à die datæ literæ expediantur, nihilominus non dies datæ, sed possessionis spectatur ex mente.

Pro qua resolutione facit etiam † in simili clausula 160
posita in indulto conferendi reseruata decisio facta in causa Abulens. de Sancti bannez de anno 1550. apud Achillem *decis. 358.* seu 12. *de priuilegiis*, & Puteum *decis. 328. lib. 3.* & Caputaquen. 248. *p. 1.* & refert Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulto conferendi beneficia reseruata, vers. disputatum alias fuit*, & Anast. Germonius *de indultis Cardinalium. §. volumus, à numer. 39.*

Defectus tamen expeditionis literarum † intra sex 161
menses obstat, quando stetit per illum qui potuit capere possessionem, & non cœpit vt fuit resolutum in vna Hispalen. fructuum 24. Nou. 1595. coram D. Lita.

Non tamen † dicitur stare per illum stante intruso 162
ex d. decis. Mandos. & Germonio, ibi, & quæ dicuntur infra 11. *p. c. 5. n. 62.*

In qua etiam Hispal. fuit resolutum, † semestre currere nc̃pere à die adeptæ possessionis pacifice, & non antea. Mohedan. *decis. 8. de conces. præbend.* alias 161. Put. 110. *lib. 1.* Germon. *sup. n. 47.* contra Mandos. *vbi proxime, vers. in huiusmodi indultis*, & nouissime

ita

tradit Gonçalez supra, *à num.* 111. & particulariter *d. n.* 118.

164 Hoc autem quod dicitur semestre † currere incipere à die adeptæ possessionis pacificæ, & non antea, intelligo quando in clausula dicitur, infra sex menses à die habitæ possessionis, vt *in d. dec.* Mohedani, seu infra sex menses absolute, stantibus vero dictis verbis à data præsentium, tempus sex mensium non currit à die possessionis, sed à data breuis, vt sunt verba clara, si tamen possessio fuerit capta, non alias, vt *in d. decisio.* Abulens. Capellaniæ.

165 Vnde si infra semestre † à data breuis non fuerit capta possessio, & postea capiatur, tenebitur statim expedire intra breue tẽpus arbitrio boni viri, iuxta subiectam materiam, ad Albericum *in dictionario, vers. statim*, Puteum *dec.* 266. *n.* 4. *lib.* 1. & Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *casu* 9. *& seq.*

166 Secundo dubitatur circa d. clausulam, an † lapso d. tempore sex mensium intra quod impetrans breue tenebatur literas expedire, & iura propterea debita persoluere, possit postea quandocumq; expedire, antequam sit tertio ius quæsitum.

In quo videtur respondendum negatiue, ex ver-
167 bis dict. clausulæ ibi *vacare* † *censeatur eo ipso*, & traditis per Mandosium *d.* 9. 60. *a n.* 48. *& d. tit. de indulto conferendi beneficia reseruata, vers. in indulto, cũ sequenti.*

168 Tamen contrarium in d. simili clausula † posita in-
dulto conferendi Beneficia reseruata, quod prouisus teneatur infra sex menses expedire nouam prouisionem, alias Beneficium eo ipso vacare censeatur, tenet Anastas. Germonius *d. §. volumus, n.* 36. scilicet quod lapso tempore possit quandocumque expedire antequam tertio sit ius quæsitum & quod ita seruatur ex stilo curiæ, quia pœna apponitur ne camera fraudetur iuribus debitis, & parum refert an hodie, an post fiat expeditio, vnde idem videtur dicendum in proposito.

169 Tertio dubitatur, an si impetrans d. breue † non expediret intra tempus beneficium, quod eo ipso vacare censetur, à solo Papa prouideri possit, an vero possit etiam ab ordinario prouideri, si tempus infra quod debebat expedire finiatur, & compleatur, in mense ordinario, & non Apostolico?

170 In quo Germonius loquens in d. simili † clausula indulti conferendi *d. §. volumus, n.* 51. ait quod posset Cardinalis, si prouisus non expediret infra tempus alteri prouidere vigore indulti, nisi Papa expresse sibi tunc reseruasset collationem, cum ergo in proposito non adsit expressa reseruatio, videtur dicendum posse ordinarium prouidere. Facit etiam quod diximus *præcedenti p. c.* 1. *num.* 77. beneficium vacans ex decreto ob non expeditionem non dici vacare in curia.

171 Nihilominus tamen oppositum videtur † dicendum, nempe prouisionem ad solum Papam spectare, & ad ipsum deuolui ex verisimili mente ipsius Papæ volentis prouidere indemnitati officialiume, x *decis.* Rotæ in causa Abulens. Beneficij de Villatoro de anno 1546. quæ est apud Puteum 356. & 361. *versicul. fuit etiam in eadem conclusum, lib. secundo.* & in terminis Mandos. *d. quæst.* 60. *sub numero* 51.

172 Nec obstat doctrina Germonij, *sup.* quia † ipse non negat prouisionem dicti Beneficij ad Papam deuolui, in casu quo Papa expresse sibi, tunc non reseruasset collationem, sed ait, quod in isto casu posset Cardinalis alteri prouidere vigore indulti, atq; adeo vti reseruatum Papæ, & non iure ordinario, si enim non spectaret ad Papam non prouideret vigore indulti.

Imo etiam in casu Germonij, † non posset Cardi-
173 nalis vigore indulti alteri prouidere, & si Papa sibi expresse non reseruasset ex ratione sup. adducta, & tenuit Rota in d. Abulens. de anno 1546. vt per Puteum sup. de quo fuerat in ea antea dubitatũ, 20. Nouemb 1545 vt *in dec.* 36. *lib.* 1. & 10. *lib.* 2. *part.* 3. *diuersorum.* & tenuit post hæc Gonçalez *d. gloss.* 15. *a n.* 120. & tenet expresse *gloss.* 24. *a n.* 85. *&* 103. *& gloss.* 31. *nu.* 108 ait à sola sede Apostolica posse prouideri: vt continetur in indultis.

CAP. IV.
De subrogatione.
SVMMARIA.

GRatiosa subrogatio quæ est, dum ipsi Papa subrogat, & non dat mandatum de subrogando, nam tunc dicitur rigurosa, habet vim breuis de capienda possessione, nu. 1. *& 2. Nam gratiose subrogato etiam quoad possessionem, quamuis non detur mandatum de manutenendo, datur tamen mandatum de immittendo procedendo executiue, constito tantum de clericatu, vacatione, & possessione antecessoris, modo non sit p. r titul. ab alio productus, n.* 3. *& 4. & subrogatus gratiose potest intrare possessionem propria authoritate, etiam lite pendente, num.* 5. *& 6. ponitur resolutio Rotæ.*

Subrogatus qui petit immitti in possession. debet probare possessionem defuncti de tempore obitus, vt dicitur de hærede volente immitti in possessionem ex remedio, leg. final. Cod. de edicto D. Adriani, ex Rota, numero 7.

Dicta subrogatio gratiosa suffragatur, quoad possessio. ẽ etiam quod Beneficium non esset litigiosum secundum Rotam, in una Leodien. & Cesenaten. adductis, à n. 8. *Sed alias Rota resoluit subrogato gratiose, etiam quo ad possessionem in beneficio non litigioso, non satis esse clericatum ostendere ac docere prædecessorem in possessione decessisse, vt in decisio. adductis, à numero* 11. *& quod dictum est gratiose subrogato dari mandatum de immittendo constito de clericatu & vacatione ac possessione antecessoris tẽpore vacationis absque alia verificatione procedit, quando beneficium erat litigiosum secundum Rotam, numero* 15. *cum sequentibus, vbi adducuntur resolutiones.*

Similiter etiam locus est subrogationi gratiosæ, etiam quo ad possessionem, & non requiritur iustificatio in beneficio reservato, sicut in litigioso secundum Rotam, vt in decisio. adductis, à num. 21. *Sed alias Rota tenet, quod ad istum effectum requiritur, quod reseruatio sit clara & notoria, & quæ inter partes contrauerti non possit, alias secus, vt in resolutionibus adductis, à n.* 24.

Prædicta 9. *reg. quod subrogato gratiose, etiam quoad possessionem datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, fallit quando subrogatio datur in beneficio non litigioso, vel non reseruato, seu affecto clare, n.* 29. *& procedit in beneficio taliter, quod quãcunque aliam Canonicam prouisionem excludat, &c. n.* 36.

Fllit 2. *quando subrogatio fuit data incidenter & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales, non vero particulariter sesorsum secundum Rotã, nu.* 31. *sed contra istam fallentiam rectius tenuit alias Rota, vt in decis. adductis, à nu.* 32. *quod procedit et-*

iamsi literæ super gratiosa subrogatione, simul expedirentur cum gratia principali & non ad partem, numer.34.

Fallit 3. quando est par titul. & quomodo intelligatur, num.35.

Fallit 4. in subrogato etiam gratiose in ius sui authoris non possidentis qui tenetur ad iustificationem suæ gratiæ, ac si ad canonizationem ageret, & præcedendum est ordinarie non executiue, n.36. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Subrogatio collitigantis ad hoc vt annulletur omnis alia gratia facta, 3. petenda est intra mensem, petita vero post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam ex reg. de subrogan. collitigantibus, &c. num. 37.

Circa materiam subrogationis, & quamdiu dicatur durare lis videndæ sunt Rotæ decisiones positæ, à numero 38.

1 GRatiosa subrogatio † quæ est dū ipse Papa subrogat per verbum *subrogamus*, & non dat mandatum *de subrogando*, nam tunc dicitur subrogatio riguroſa, Mohedan. *decis. 11. vt lite pendente*, alias 327. Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de subrogatio. ad primum*, qui etiam refert, & ponit dict. decisionem, gratiosa inquam subrogatio habet vim breuis de capienda possessione, † nam gratiose subrogato etiam quo ad possessionem, quamuis non detur mandatum 3 de manutenendo, nisi prius † corporalem possessionem apprehendat, vt fuit dictum in vna Ostunen. Capellaniæ 6. Nouemb. 1595. coram D. Seraphino, & post hæc tradit Gonçalez *ad reg. mensium, § 3. proœm. num. 93. & 94. & gloss. 34. num. 110* datur tamen mandatum de immittendo † procedendo executiue absque discussione & verificatione suæ gratiæ constito tantum de clericatu, & vacatione, ac possessione antecessoris tempore vacationis, modo non sit par titab alio productus Mohedan. *d. decis. 11.* Puteus 495. *lib. 2.* Rota *decis. 456. & 472. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & fuit dictum in vna Lucana Maiuscul atus. 18. Octobris 1586. coram D. Orano, & in vna Senen. Canonicatus & Præbendæ. 13. Maij 1588. coram Domino Bubalo, & in Barchinonen. Canonicatus 9. Martij 5 1598. coram D. Millino, & subrogatus † gratiose potest intrare possessionem propria authoritate, etiam lite pendente, Mohedan. *supra*, Puteus *decis. 214. lib. 1.* & Cota *decis. 222. in Miscellaneis manuscript.* Flamin. Paris. *de resignatione benef. lib. 2. quæst. 3 à numero* 6 67. † & in vna Calagurritana Beneficij de Cenicero. 30. Octob. 1587. coram illustrissimo Pamphilio fuit resolutum. *Esse locum subrogationi gratiosæ, quam quis obtinuit, etiam quo ad possessionem, & ei suffragari, nō obstante quod Ecclesia sit receptiua & nō numerata cuius non datur vacatio, sed cum Beneficiato Beneficium extinguitur*, cap. ex parte, de concessio. præbend. *vbi Doct. quia cum in prouisione sit facta mentio, quod Ecclesia erat receptiua, & non numerata, & Papa id intellexerit, dicendum est dedisse subrogationē contra naturam Beneficij, & ideo hæc subrogatio intelligi debet quo ad illam possessionem quam habebat defunctus, licet illa per eius obitum simul cum titul. cessauerit, iuxta notata per Hostien.* in dict. capit. ex parte. *Ægid.* decisio 13. &c. refert Gonçalez *gloss. 9. §. 3. numer. 25.*

7 Et quod subrogatus qui petit immitti in † possessionem debet probare possessionem defuncti de tempore obitus, vt dicitur de hærede volente immitti in possessionem ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adriani.* qui debet probare possessionem defuncti tempore obitus, Menochius *de adipiscend. remed. 4. n. 178.* cui remedio simile est hoc subrogationis, Mohedan. *dec. 206.* fuit resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus, 16. Nouemb. 1508. coram Illustrissimo Plato.

Et dictam subrogationem gratiosam suffragari † 8 quo ad possessionem, etiam quod Beneficium tempore dictæ subrogationis non esset litigiosum, fuit resolutum in vna Oueten. Archidiaconatus coram D. Decano, 20. Maij 1580. in qua etiam fuit resolutum, quod quando concurrunt duo tit. pares, scilicet duæ subrogationes impetratæ à Papa, non potest procedi executiue, vt per Doct. *in l. fin. C. de edicto Do. Adriani.* Puteus *lib. 1. decis. 302. & lib. 2. dec. 135* Et in vna Legionen. Prioratus 27. Iunij 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & in vna Cesenaten. bonorum 12. Maij 1586. coram Domin. Plato, vt in decisionibus sequen.

Legionen. Prioratus.

COnclusérunt † Domini, clausulam subrogationis quo ad possessionem Gasparis suffragari Antonio, etiam 9 *quod beneficium tempore d. subrogationis non esset litigiosum, ita enim sapius fuit resolutum, vt per Paleotum dec. 101. & fuit etiam resolutum coram R. P. D. meo Decano in vna Oueten. Archidiaconatus, Bulla nāque continet duas clausulas, in prima* quatenus beneficiū sit litigiosū *subrogatur Antonio in ius, & litis prosecutionem, in alia quæ incipit ibi*, & quo ad possessionē *quæ non regitur à superiori*, verb subrogamus, *sed ab inferiori admittimus, Papa admittit prouisum ad possessionē, in qua erat defunctus. Non obstant, quæ in contrariū deducūtur, quia procedūt in gratia principalis subrogationis principaliter obtenta, iuxta terminos reg.* de subrogandis, *secus est in gratia quæ principaliter per obitū conceditur, & deinde accessorie datur facultas expedendi literas in forma gratiosæ subrogationis, etiam vt in hoc casu quo ad possessionem.*

Cesenaten. bonorum 12. Maij 1586. coram Domino Plato.

DVbitaui, an subrogatio gratiosa suffragaretur Iacobo 10 *Giganti quo ad possessionem bonorum de quibus agebatur, ex quo in subrogatione gratiosa aderat clausula* quatenus Canonicatus, & Præbenda, litigiosa sint, *quæ clausula omnino debuerat verificari, Caputaquen.* dec. 229. p. 3. cum aliis allegatis, *nec videbatur verificari posse, quia lis non erat super Canonicatu, sed super quibusdā bonis, quæ rector parochialis Ecclesiæ S. Iacobi, & Philippi de Bagnilo ad suā Ecclesiā spectare cōtendebat, quod nō fecit litē super tit. beneficij, Cassad. 4. vt* lite pēdente? *Sed his nō obstantibus domini tenuere dictā subrogationem suffragari Giganti quo ad possessionē, quia in subrogatione Papa facit duo, subrogat quoad litē, & quoad possessionē Prædecessoris, quo fit vt nulla existēte lite, clausula prædicta impediat subrogationē quo ad ipsam litem, quia impossibile est aliquē subrogari ad id quod non est, sed non impediet aliā partem gratiæ, videlicet subrogationem in possessionem, prout fuit resolutum in vna Oueten. Canonicatus 22. Iun. 1584. corā Illustrissimo Aldobrandino, cōprobatur ex his quæ tradit Paleot.* dec. 103. *incipien.* Marcus Podianus, & *Ægidius* decis. 115. *vbi vult quod subrogatus in litem, cius defuncti,*

lsee,

licet nulla lis ad sit, censebitur tamen subrogatus quo ad ius ratione prædicta.

11 Nihilominus tamen in vna Burgen. † præstimonij de Pancoruo, coram D. Gipsio 24. Octobr. & 28. Nouemb. 1588. domini resoluerunt, subrogato gratiose, etiam quo ad possessionem in beneficio non litigioso non satis esse clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decedisse quæ decis. sic aiunt.

24. Octob. 1588.

Licet regulariter gratiose subrogatus ad verificationem narratorum non teneatur, sed ei satis sit clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decessisse, Puteus. 495. lib. 2. Mohed. 327. cum aliis allegatis, *nihilominus in hac facti specie domini resoluerunt prædicta non sufficere etiam si executiue pro mandato de immittendo agatur. Ratio deminorum fuit quia cum subrogatio pluribus modis fieri possit vt aduertunt scribentes in reg. de subrogandis, nullum refert ad hunc effectum, an quis in beneficio litigioso, aut non litigioso subrogetur, primo casu, quia de alicuius præiudicio non tractatur, quandoquidem in beneficio litigioso vti reseruato nemo se intromittere potest, idcirco Papa facilius subrogat, & sola verificatione obitus in possessione contentatur, & ita procedunt decisiones Putei, & aliorum quæ ex aduerso allegantur, si vero & secundo casu subrogatio fiat in beneficio non litigioso cum medio tempore ius tertio quæsitum esse possit, quoniam potest dari casus, quod beneficium sub generalibus reseruationibus non cadat, & sic collatio ad summum Pontificem non pertineat, id inuerisimile redditur, Papam qui neminem lædere intendit, hoc pacto non verificanda alias narratiua velle aliquem suo iure, ac possessione priuare. Ideirco meliori iustificatione opus esse dubitandum non videtur, hinc videmus si dat breue de capienda possessione nomine cameræ, executioni de stylo Rotæ locũ nõ esse, nisi de sufficienti illius iustificatione doceatur, modo ad casũ propositum si D. Ioan. est in possessione beneficij non litigiosi, & habet tit. à ordinario, quemadmodum offert se incontinenti melius probare, Domini absque difficultate existimabant dictum mandatum de immittendo d. Antonio dandum non esse ex allegatis, & quantum attinet ad illius probationes concluserunt obitum Sebastiani per publicam vocem & famam, bene probari ad decisio. Putei. 350. libro secundo, & 266. in fin. lib. 3. eoque magis concurrentibus adminiculis. nam D. Sebastianus nauim ascendit, & mari se credidit ad vrbem accessurus, & nunquam comparuit, vnde sit verisimile in mari decessisse, iuxta tradita per Bartol. tract. de testibus num. 28. Alexand. consil. 25. & 117. vol. 4. cum similibus, sed quia vis stat in tempore, visum fuit dominis satis non constare de quo mense ipse decesserit, minusque placebant deducta ad ostendendum D. Sebastianũ decessisse in possessione beneficij de quo agitur, quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia huiusmodi probatio non concludit quod de tempore obitus illud possideret, ad* l. neque natales. C. de probatio, *notiuum vero factum pro Ioan. quod ipse regula de triennali se tuuare possit tanquam non necessarium non fuit discussum.*

In eadem 28. Nouemb. 1588.

12 *Domini fuerunt in decisis non esse dandum mandatum de immittendo domino Antonio Brasa. per ea quæ in alia positione dicta fuerunt, & ad nouiter deducta pro parte D. Antonij respondebant, quod subrogatio præpræte locum habet in beneficiis litigiosis, vt per Vital.* Clemen. 1. n. 4. vt lite pendente. *Mohedan.* decis. 180. *si vero subrogatio detur in beneficio non litigioso, tunc habet collationis, & tunc opus erit eam iustificare, prout est necesse iustificare aliam prouisionem, & collationem, pro obtinenda Canonicatoria, si quidem huiusmodi iustificatio venit in consequentiam ipsius prouisionis, quod secus est in litigiosis, quia eo dumtaxat casu vim prouisionis obtinet, si ille qui obiit foouebat bonis, vt declarat Vital.* vbi sup. *nec dicatur, quod subrogatio in non litigiosis esset inutilis, quia inter alios effectus ille est considerabilis, quod iustificata gratia poterit sic prouisus in possessionem immitti, non obstante quacumque lite postmodum introducta, etiam appellatione interposita, & in hoc procedunt apari subrogatio gratiosa, & breue de capienda possessione, quinimo huiusmodi subrogatio est plenior, & vberior gratia, quoniam absque ministro indicis potest adipisci possessionẽ, in proposita itaque facti specie si nõ datur concursus prouisionum, iustificatio per publicam vocem & famam erit sufficiens, si quidem Papa voluit prouidere dummodo ad se prouisio spectaret, & idem esset dicendum, vbi esset locus præuentioni, si vero datur concursus, vt quia exhibeatur prouisio ordinarij, quo casu esset necesse probare reseruationẽ, tunc plenior probatio requireretur, quemadmodum in omnibus reseruatis, nam isto casu reseruatio est fundamentum gratiæ, ideo concludenter probari debet, nec prædictis refragantur decisiones, allegatæ, nam in Lucana Magisculatus subrogatio fuit concessa in resignatione in fauorem, quæ nemini infert præiudicium decisio Cesenaten. non loquitur de iustificatione subrogationis in Senen. Canonicatus non dabatur concursus tit. nam aduersarius solum prætendebat ius optandi, in Callagurritana Beneficij, & Legionen. Prioratus similiter ex ad. nullus aderat prouisus.*

13 Idem fuit dictum in illa Fauen. † parochialis 1592. de qua *c. præced. n.* 113. & in Tirasonen. eleemosynariæ 1602. ibidem adducta, *n.* 132.

14 Et fuit etiam resolutum in vna Oscen. † Canonicatus, seu optionis, 4. iun. 1593. coram D. Gipsio, vt in decis. sequenti. *D. Blasius Buyo impetrauerat Canonicatum, & Præbendã in Ecclesia Oscen. vacante per obitum Michaelis Laurentij sub prætextu quod Capitulum de eis prouidere non potuisset, cum Papa litem super illis mota huiusmodi beneficia sedi Apostolicæ affecta & reseruata essent. Ideirco vigore subrogationis gratiosæ docto de obitu Michaelis, in possessione iuxta* decisio. *Putei. 495. lib. 2. Mohedan. 327. instabat pro mandato de immittendo in possessione eorundem Canonicatus, & Præbendæ, sed d. die domini amplexi sunt partem negatiuã, quoniã ex deductis pro Blasio nõ bene probatur lis super proprietate ac tit. Beneficij, videlicet Canonicatus impetrati prout requiritur adhoc vt dici rõ possit tractari de præiudicio ordinarij collatoris, Cassad.* decis. 4. in princ. vt lite pendent. *Gambarus* de officio legati, lib. 3. nu. 475. *& late deductum fuit in illa Burgen. de Pancoruo coram me de anno 1588. Quoniã si non adest lis tunc subrogatus tenetur omnia narrata in sua gratia iustificare, per ea quæ scribit Ioan. Andr.* in c. 1. de litis contest. in 6. *refert & sequitur, Decius* in c. constitutus, num. 8. de rescript. *Ægid.* decis. 76. *si quidem non probata lite subrogatio surreptitia redderetur, Cardin.* consil. 31. n. 3. & 4. *Felin.* in c. ad aures, col 3. de rescript. *Caputaquem.* decis. 229. p. 3. *maxime propter præiudicium ordinarij cui Papa voluisse præiudicare nõ est verisimile. Lis vero quæ pro parte D. Blasij deducitur non releuat, cum esset super iure optandi præbendam, & sic super mera tẽporalitate, quæ in l. cõmune habet cum Canonicatu, nec appellatione illius venit, Rota* dec. 33 de rescrip. in nouis. *Cassad.* decis. 17. n. 6. de præben. *& ex diuersis non fit vllatio* iuribus vulgaribus, *& facit* decis. *Achill.* 6. de

lite. *Hoc etiam patet, quia per optionem non acquiritur nouus tit. sed antiquus retinetur. Decius* in cap. fin. de consuetudine. *Calderic.* cõsil. 3. eod. tit. *Cassador.* d. decis. 17. *non obstat, quod commissio videtur impetrata super validitate prouisionis Michaelis, quia ibi etiã dicitur de præbenda, &c. & ex prosecutis patet, quod super Canonicatu nulla aderat lis, sed solum super præbenda. Non obstat quod hæc lis super præbẽda ex intentione actoris à quo ius metimur.* l. 1. ff. si pars heredit. petat. *afficere debeat etiam Canonicatum ex allegatis, quia non erat controuersia, an præbenda esset, vel non reseruata, quo casu forsan comprehenderet Canonicatũ, sed dubitabatur ibi, an stante antiqua consuetudine in reseruatis caderet optio, propterea ad litẽ super Canonicatu inferri non potest per præallegata. Nec subsistit quod Canonicatus & Præbenda sunt ad inuicem annexa & correspectiua, & in correspectiuis idem sit iudicium, quia imo præbenda dicitur accessoria ad Canonicatum, & sic non intrat, quod affectio saltim respectu præbendæ dicatur adesse.*

Propterea dãdam esse immissionem respectu præbendæ, quia præter id quod non probatur talis affectio, sat est quod præbenda sequitur Canonicatum, pro cuius immissione obtinenda neuesse est verificare narrata in gratia, vt dictum est, &c.

15 Et in eadem causa † coram eodem 5. Decembris 1594. domini fteterunt in d. decis. & dixerunt, subrogationem non habere locum, vbi lis non est super Canonia, sed super optione præbendæ temporalis, &c.

16 Vnde quod dictum est, gratiose subrogato † dari mãdatum de immittendo in possessionem Beneficij constito de clericatu, & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione gratiæ, & narratorũ, procedit quando Beneficium erat litigiosum, vt fuit resolutũ in vna Vrgellen. Archidiaconatus 15. Iunij 1592. coram D. Penna in qua fuit resolutum *esse locum immissioni in possessionem illius ad fauorem Raphaelis vigore subrogationis gratiosæ quo ad possessionem, cum doceat de possessione Michaelis tempore obitus, ac de lite etiam constet, & de clericatu, absque alia narratorum verificatione, vt fuit pluries decisum, & nouissime in Mediolanen. Beneficij prima huius mensis coram D. Decano, &c. nec obstare oppositionem de iure Antonij, qui cum optauerit Archidiaconatũ vigore statuti à Papa confirmati dici poterit Apostolicus prouisus, quasi tunc intraret regula ad illius fauorem, quod contra habentem parem tit. non possit agi executiue, & ideo Raphael non possit iuuare se vigore gratiosæ subrogationis, quia respõdetur quod præterquã quod Antonius vigore prætensi indulti non poterat vere dici Apostolicus prouisus, illa tamen regula procedit quando ille partit. esset eiusdem speciei, vt verbi gratia, si prouisio Apostolica Antonij esset etiam gratiosa subrogatio in locum & possessionem Michaelis, tunc enim non executione, sed ordinarie esset procedendum, Mohedan.* decisio. 206. &c.

Et similiter in vna Mediol. Capellaniæ † 20. Maij
17 1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum. *Subrogato gratiose in Beneficio litigioso, vt detur madatum de immittendo, debere probari litem, possessionem, & obitum defuncti. &c.*

18 Et in causa Tullen. prioratus 28. Nou. 1594. † corã D. Seraphino fuit resolutum. *Subrogato gratiose, etiam quoad possessionem dari mandatum de immittendo, absque verificatione subrogationis constito tantum de clericatu, lite, & vacatione, ac possessione authoris tẽpore vacationis, vt in variis causis fuit resolutũ in Rota, nec legatum posse conferre beneficia litigiosa, etiam vacantia per resignationem, nisi sit in commissione, &c.* idem etiã fuit resolutum in vna Corduben. præstimonij 21. Octob 1596. coram D. Lita.

Et in vna Hispalen. & Corduben Beneficiorum. 2. 19
& 16 Iunij 1597. † coram D. Gipsio fuit resolutum. *D. Bermudez esse dandam mandatũ de immittendo in possessione Beneficiorum, quoniam est gratiose subrogatus in ius, & possessionem Gundisalui, & non tenetur iustificare nisi eius clericatum, & obitũ in possessione d. Gũdisalui, cum Beneficia sint litigiosa iuxta* decisionẽ *Putei* 495. lib. 2. *Mohed.* 327. *Paleotus* 119. *& eius clericatus probatur per testes de publica voce & fama, quæ sufficit Ægid.* deci. 114. & 674. *Caputa* 7. 277. par. 1. *obitum Gundisalui eodem modo probant testes prædicti, & ad effectũ vacationis non est necessaria melior probatio. Puteus* decis. 266. in fin. lib 3. *Mohed.* dec. 77. *de possessione eiusdem non est dubitandum, cum obtinuerit contradicente Varella aduersario mandatum de manutenendo à Rota, & quod in ea decesserit præter præsumptionẽ iuris ad* l. siue possidetis. C. de probatio. *Rota* decis 4. de probatio in nouis *probant idem testes de publica voce, & fama, quæ optime probat hoc casu, cum non detur cõcursus prouisionum, & in illis terminis fuit resolutũ in Burgen. de Pancoruo. 28. Nouem. 1588. quam domini plures approbarunt.*

Et in vna Vallisoletana Scholastrię 17. † Iunij 1602. 20
coram D. Lancelloto fuit dictum. *In subrogatione non esse locum immissioni, docto tantum de clericatu & obitu prædecessoris in possessione quando non est gratiosa, sed rigurosa per viam mandati de subrogando, quamuis sit super beneficio litigioso. seu reseruato, Mohedan.* dec. 11. vt lite pendent. *alias vero si literæ continerent gratiosam subrogationem, esse locum dictæ immissioni, quare postmodũ super eadẽ supplicatione aliis literis expeditis per camerã in forma gratiosæ subrogationis, & in actis exhibitis, & facto verbo in Rota die 5. Iulij ordinatũ fuit, quod vigore istius nouæ expeditionis daretur immissio, nec visũ est reuocare, quod cũ semel fuissent expeditæ literæ in forma rigurosa, nõ potuerint amplius alia expediri in forma gratiosa, ex decisionibus allegatis. quia in præsẽti sumus in casu, in quo prior expeditio in forma rigurosa fuit facta per cancellariam, & posterior in forma gratiosa per cameram, qui termini sunt valde diuersi à decisionibus, quæ allegantur, & hoc casu expeditionẽ secundam posse fieri, & esse validam, domini tenuerũt habito voto D. Regentis Cãcellariæ, qui à ponente cõsulius ita respondit seruari debere stilo, maxime quia hæc secunda expeditio est conformis vltimæ supplicationi, super qua fuit facta vtraque expeditio, cum in hac supplicatione fuerit sublata clausula commissaria,* &c. post hæc docet Gonçalez §. 7. proœmio n 211.

Similiter etiam locum esse subrogationi † gratio- 21
sæ, etiam quo ad possessionem, & non requiri iustificationem in Beneficio reseruato, sicut in litigioso tenuerũt domini in vna Calagurritana dimidiarũ portionum 20. Decemb. 1593 coram D. Millino, vt in decis. sequent. *Domini cum præsupp. quod iura sint in forma probanti dixerunt locum esse subrogationi gratiosæ quo ad possessionem, quia sicut in Beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri, cum non possit fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est, vbi adest reseruatio quæ eundem effectum operatur licet non sit notoria, cum stante reseruatione, nec ordinarius, nec alius possit se intromittere, non obstat quod cum Hieronymus, & Thomas, sint in possessione non est locus subrogationi gratiosæ, sed agendum via ordinaria,*

quia hoc procederet si ipsi essent prouisi à Papa, & haberent similem tit. sed cum sint prouisi ab ordinario, & non habeant parem tit. subrogationis gratiosæ est danda immissio, & fuit resolutũ in causa Senen. Canonicatus, 13. Martij 1588. coram bonæ memor. Bubalo, & in causa Recanat. Beneficij S. Ant. 25. May de anno præterito coram me, non obstat Bulla Alexandri, quia quod est ei sufficienter derogatum non est in forma probanti, ideo fuit reiecta in aliis causis Callagurritanis de Cenicero, & de Archaya.

22 Quod etiam fuit tentum in vna Virdunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum. *Subrogationem gratiosam contra possessorem prouisũ à Cardinali Legato, nõ habere executionem paratam, nisi beneficiũ sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta text. in c. 2. vt lite pend. ita vt Legatus in illius collatione se intromittere non potuerit, ex d. decis. Burgen. &c.*

Et est decis. in causa Barchinonen. Canonicatus.
23 9. Martij 1598 coram dicto Do. Millino quæ sic à t; *Fuit per dominos resolutum D. Onofrio esse dandum mandatum de immittendo, quia cum sit gratiose subrogatus ad possessionem sui authoris, & probet illius possessionem, & suum clericatum, hoc ei sufficit, nec tenetur iustificare narrationam suæ gratiæ, iuxta decis. Putei 495. lib. 2 Paleoti 119. nec placuit dominis fundamentũ quod sit necessaria iustificatio, cum beneficium non sit litigiosum, iuxta distinctionẽ alias factam in causa Burgen. de Pancoruo, & postea confirmatam in pluribus aliis causis, quia sicut in beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri, cum non possit fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est quando adest reseruatio, vel affectio, cũ stãte reseruatione, vel affectiõe, nec ordinarius nec ius possint se intromittere, vt fuit resolutũ coram me in causa Callagurritana dimidiarũ portionũ del Burgo. 20. Decemb. 1593. Præterea cũ nõ exhibeatur tit. Franc. nec probetur eius possessio nõ requiritur iustificatio, licet beneficiũ nõ sit litigiosum, quia possessio est vacans, & nõ fit præiudicium possessori, vt fuit resolutũ in causa Parmen. beneficij de Tolent. 21. Aprilis 1589. coram D. Pẽa, & in causa Parm. Prioratus 23. Iunij 1589 coram D. Mantica, non obstat quod vnio est nulla, quia licet vnio sit nulla remaneat affectio propter appositionem manus Papæ, siue nullitas proueniat ex defectu causæ, siue ex inhabilitate prouisi, aut ex alio c. nõ obstat quod vnio fuit facta de Canonicatu primo vacaturo, & nõ cõstat istũ fuisse primũ qui vacauit, quia Onofr. habet fundatã suã intentionẽ in ista vacatione, & si Franciscus prætẽdit quod successerit alia vacatio ipse debet probare, vt fuit resolutum coram me in causa Regien. præbendæ Theologalis. 13. Nouembris 1595. Hoc autem dicebant domini nõ probari, quia Vela ex cuius persona prætẽditur alia vacatio ob promotionem ad Episcopum non erat adhuc consecratus, & vacatio Beneficiorum non inducitur ante consecrationem & adeptionem possessionis, quando promotus nõ fuit in mora petendi consecrationem, Innocent. in cap. cum in cunctis, numero 4. Abbas in dict. c. §. cum vero, num. 6. de electione, & ita fuit alias resolutũ in causa Panormitana Beneficiorum 9. Ianu. 1549. coram Acorambono, & in causa Veglen. pẽsionis 19. Iunij 1570. coram D. Seraphino, & in causa Toletana Scholastriæ. 22. Iunij 1591. coram D. Orano.* Est etiam decis. Miranden. 1600. infra adducta n. 33. & docet Gonçalez ex d. n. 211.

24 At alias Rota tenet quod ad effectum † immissionis in possessionem ex subrogatione gratiosa absque alia iustificatione requiritur quod reseruatio sit clara, & quæ inter partes conuerti non possit, alias secus vt antea senserat Rota in d. Burge. de Pancoruo supadducta n. 11. & 12. & ita fuit resolutum in vna Neapolitana Rectoriæ, 13. Febr. milleſimo quingẽteſimo nonageſimo octauo coram D. Lancel. *in qua † fuit dictũ, requiri quod reseruatio sit clara, & notoria* 25 *ad effectũ immissionis ex subrogatione gratiosa, absq; alia iustificatione, vt sæpiùs fuit resolutũ, & vt fuit resolutũ in vna Aquilana Beneficiorũ Iul. 1585. coram D. Gipsio, vbi reseruatio ratione iuris patronatus redditur dubia nõ impedire manutentionẽ, quæ dãda est possessori, & sufficere quod cõsteat de corpore Beneficij, etiã quod sit erratum in nomine. Puteus dec. 442. li. 1. cum aliis, &c.*

Et in vna Oritana † Parochialis, seu Archipresby 26
teratus 29. Maij 1598. coram D. Orano fuit resolutum, *quod gratiosa subrogato quo ad ius, & possessionem defuncti datur immissio, quotiescũq; præter reseruationẽ, seu affectionẽ, quæ est cõcludenter probãda, obitus defuncti in possessione, & Clericatus subrogati probatus est,* &c. † Et 27
in eadem 18. Iunij 1599. coram D. meo Corduua fuit dictũ *sæpe fuisse firmatũ reseruationẽ, seu affectionẽ, debere esse notoria, & talem quæ inter partes controuerti nõ possit, vt vigore subrogationis gratiosæ in beneficio nõ litigioso possit dari mandatum de immittendo cõtra prouisum ab ordinario cui nullũ ius potest cõpetere, quando vero non est ista clara & conuertitur, tunc cessat ista via executiua & requiritur iustificatio subrogationis gratiosæ, & totius gratiæ ex qua sumpta est, quia tunc adest, vel ad esse potest præiudicium ordinarij, & possessoris, vnde licet probetur reseruatio, cum hæc probatio possit, per contrariam probationem elidi. Ægidius decisio. ne 624. immissio concedi non debet absque gratiæ iustificatione, quia non constat notorie de non iure alterius quod cessat in beneficio litigioso, stante enim reseruatione clausula in corpore iuris certum est, quod ordinarius lite pẽdẽte prouidere non potest, c. 2. vt lite pendente in 6. &c.* refert Gonçalez gloss. 31. subn. 20. & 2.

Et alias in vna Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij 1598. † coram D. Penna & in Sabi. beneficiorum 28. Maij 1599. coram D. Gipsio fuit resolutum *quod immissio datur subrogato gratiose, etiamsi opponatur de iure patronatus, nisi incontinenti probetur quando manifeste apparet de reseruatione, vel de lite, &c.* 28

Prædicta † ergo regula, quod subrogato gratioſe, 29
etiam quo ad possessionem, datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, &c. fallit quando subrogatio datur in Beneficio non litigioso vel non reseruato, seu affecto clare, vt in dictis decisionibus. Et in dict. Mirande. Parochialis 1600. infra adducta, num. 33. & procedit in Beneficio taliter quod quancumque aliam Canonicam prouisionem excludat. † Nam si posset concurrentia alterius collationis validæ considerari & sit alius in possessione, 30
cessat immissio quamuis possessor titulum non ostẽdat, vt in dict. Cordub. præstimonij coram Lita fuit dictum.

Fallit secundo quando, subrogatio † fuit data in- 31
cidenter, & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales cum clausula illa, expediendi etiam ad partes, non vero particulariter seorsum per particularem supplicationem. Nam cum sit accessoria, ad gratiam principalem, & eius naturam sequatur, debet principalis gratia iustificari, cum si alias esset nulla, esset quoque subrogatio, vt in d. Corduben. fuit itidem resolutum. Et in vna Gerunden. Beneficij 19 Ianuar. 1600. coram D. Penna, in qua fuit dictum, quod *licet in subrogatione gratiosa quo ad possessionem de Beneficio litigioso non sit necessaria iusti-*

ficatio nisi Clericatus & obitꝰ auctoris, vt in Burg. de Pancoruo id tamẽ verũ est in gratia subrogationis principaliter impetrata secus antẽ in ea quæ sumitur ex clausulis generalibꝰ sista enim quo ad iustificationẽ nõ gaudet aliquo priuilegio, sed tãquã accessoria sortitur naturam gratiæ principalis, & ideo omnia in ea narrata sũt iustificãda, quod sæpe in Rota decisũ fuit, & signãter in causa Bonon. Canonicatus. 19. Martij 1590. coram D. Paphilio & in Gien. præstimonij. 15. Febr. corã D. Mãnica.

Sed contra istam fallentiam rectius tenuit Rota in vna Mirandẽn. Parochialis 17. Martij 1600. & 2. Apri. 1601. coram eodem D. Penna, vt in decisionibus sequentibus.

Decimosexto Martij 1600.

32 PEndente lite inter Emanuelem de Arces Rectorem, † & possessorẽ Ecclesiæ Parochialis Sactæ Leocadiæ, oppidi de Ceruo Mirand. Diœcesis & Antonũ de Robredo, Emanuel obiit mense Septẽbris anno 1599. & per eius obitũ Franciscus Sanchez nonis Martij 1600. fuit à Sede Apostolica de eadem Parochiali prouisus cũ gratiosa subrogatione in omni iud. & ad omne ius, atque ets iam quo ad possessionem Emanuelis, & quia Franciscus vigore gratiosæ subrogationis petebat immitti in possessionem, iustificatis solum duobus suo scilicet Clericatu, & possessione Emanuelis in Beneficio tẽpore obitꝰ, hæc enim probatio ad prædictũ effectũ iuxta rotales dec. habetur sufficiens, Mohed. decis. 1. de prob. cõtra vero prætendebat Antonius, dicens id habere locũ, quando subrogatio impetratur, & habet per se existentiam, secus antẽ esse in subrogatione à prima gratia dependẽte, quæ desumitur vel ex corpore gratiæ principalis, vel ex clausulis generalibus, tunc enim omnia narrata in tali gratiosa subrogatione esset iustificanda, ideo dato super hoc dubio an Frãciscus esset immittẽdus? Rota vtraque parte informãte immittendũ cẽsuit, in hac. n. materia præsupponebatur primo gratiosam subrogationẽ proprie habere locũ in Beneficiis litigiosis, Bonifacius in Clemẽtina prima numero 41. vers. & ideo vt puto, vt lite pendent. Mohedan. decis. 180. in princ. Rota in causa Burgen. de Pancoruo die 28. Nouembris 1588. coram bonæ mem: Gipsio, eandem vero gratiosam subrogationem multo magis sibi locum vendicare in Beneficiis, dispositioni Apostolicæ seu Romani Pontificis reseruatis, consequenter autem distinguebantur tres casus, primus est, quando Papa subrogat gratiose ad Beneficium litigiosum, siue reseruatum, & tũc talis gratia non indiget alia iustificatione quam Clericatus impetrantis, & possessionis decedentis, Mohed. decis. 292. in princip. & decis. 327. numero 1. Puteus 214 num. 1. lib. 1. Paleotus circa mediũ & decis. 119. in princip. Rota in prædicta causa Burg. de Pancoruo coram Gipsio: & ratio est quia conferendo Beneficium litigiosum, vel reseruatum, nulli fit iniuria cum nemo præter Papam de illo possit disponere, & illa gratia vim prouisionis obtineat, si ille qui obiit fouebat bonum ius. vt declarat Bonifac. præcitato loco numer. 41. & fuit dictum in prædicta causa Burgen. de Pancoruo, & hæc procedunt sine difficultate, quãdo gratia subrogationis gratiosæ fuit principaliter, & per se petita & obtenta, & literæ desuper expedit. Et hoc videntur loqui decisiones allegatæ.*

Alter casus est, quãdo Papa facit gratiã de Beneficio litigioso, siue reseruato, etiam cum gratiosa subrogatione quo ad ius, & possessionem defuncti, & impetrans ad partem expediuit Bullas super gratiosa subrogatione desũpta, vel ex corpore, vel ex clausulis generalib. eiusdẽ supplicationis, & hoc casu licet non modo gratia subrogationis quo ad duo prædicta, videlicet Clericatum, & possessionem, sed etiam omnia narrata in gratia principali iustificanda videretur, nihilominus tamen Rota cẽsuit sufficere iustificationẽ Clericatus, & possessionis. Ratio fuit quia agebatur de Beneficio litigioso, siue reseruato, de quo cũ nemo præter Papa prouidere posset nulli fit iniuria per talem prouisionem, & consequẽter satis erat iustificare prædicta duo prout requirit natura gratiosæ subrogationis. Tertius casus est, quando Beneficiũ non est litigiosum, vel reseruatum, seu alias affectum, & tũc si quis ad illud gloriose subrogetur omnia narrata in gratia subrogationis tenetur iustificare, nã tũc subrogatio data in Beneficio nõ litigioso habet vim collationis, & opus est causam iustificare prout necesse est iustificare aliam prouisionem, & collationem pro obtinenda canonicatoria. Tũ quia huiusmodi iustificatio veniet in cõsequẽtiã ipsius prouisionis, vt fuit consideratum in illa Burg. de Pancoruo. tum quia per prouisionem Beneficij nõ litigiosi, vel nõ reseruati, vel nõ affecti, iniuria inferri potest prouisis ab ordinariis, seu aliis legitimis collatorib. Ex his cõcluserũt Domini Francisci fuisse immutẽdũ quãuis solum iustificasset suũ clericatũ, & possessionẽ Emanuelis in Beneficio tempore obitus, quia Beneficium erat litigiosum, iuxta deducta in primo & secundo casu, & consequenter mutare decis. coram me factam in Firmana seu Gerunden. Beneficij die 19. Ianuar. 1601.

In eandem coram eodem secundo Aprilis 1601.

QVia Antonius ad Robredo dicebat se habere difficultates † consideratione dignas, contra decisionem 33
hac causa factam die 17. May 1600. ideo iterum cõsulti Domini in decisis perstitendũ censuerunt, propter rationes de quib. in decisione, in quib. potissima fuit, quia cum ageretur de Beneficio litigioso, & illud conferendo nulli collatori fiat iniuria, cum nemo præter Papã de illo possit disponere, sufficit gratiose subrogato iustificare possessionem decedentis, & Clericatum impetranti, Mohed in. decis. 292. cum aliis allegatis in alia decisione de qua nunc agebatur, siue subrogatus gratiose deduceret gratiam ex supplicatione particulariter obtenta super subrogatione, siue ex clausulis in supplicatione contentis.

Et licet prædicta decisio loquatur in secundo casu, 34
quando † impetrans ad partem expediuit Bullas super gratiosa subrogatione, desũpta ex clausulis supplicationis gratiæ principalis, tamen idem est & eadem ratio, quando literæ super gratiosa subrogatione simul expedirentur cum gratia principali, &c.

Fallit tertio, quando est † par titulus ac alio pro- 35
ductus, vt supradictum est *n. 4. Puteus dec. 302. & 316. n. 1. lib. 1. & dec. 135. lib. 2.* Caputaq 329. *p. 1.* dicentes, quod tunc ordinarie non executiue proceditur ex recepta doctrina Bartoli *in l. fin. C. de edicto D. Adriani, nu. 21.* sequitur Gonçalem *§. 7. Proœmiorũ 243.* nisi volens impedire immissionem veniret cũ gratia obtenta ex diuersa vacatione, quia tunc minime impediretur immissio vt plene inquit resolutum in vna Vercellen. Beneficij 16. Nouemb. 1602. coram D. Lita & in Toletana Parochialis de Ieuenes. 23. Iã. 1604. coram Domino Sacrato & facit *dict. decisio.* Caputaq.

Fallit quarto, in subrogato etiam gratiose in ius 36
sui Authoris, † non possidentis, qui tenetur ad iustificationem suæ gratiæ ac si ad Canonicationem ageret, & procedendum est ordinarie, non executiue, vt fuit resolutum in causa Carthaginen. Portionis 21. Octob. 1588. coram D. Gipsio, in qua Domini dixerunt, *Quod licet subrogatus gratiose non teneatur docere, nisi de Clericatu, & obitu in possessione illius in*

cuius

cuius locum subrogatus est. Puteus dec. 495. li. 2. *& possit propria authoritate ingredi possessionem, Mohedan.* dec. 327 *Puteus* 2. 14 li. 1. *tamen id sibi non vendicat locum in subrogato in ius sui authoris non possidentis, quo casu ad iustificationem suæ gratiæ tenetur, ac si ad Canonicationem ageret, ideo procederetur ordinarie non executive, Imoc. & alij* in c. 1. vt lite pend. *Achilles* decis. 2. de probatio *Mohed.* dec. 206. & 304. *& ratio differentiæ est, primo in casu quando defunctus possidebat nulli fit præiudicium. Nam actoris non interest cũ vno vel altero possessore expedire, secundo vero quando defunctus non possidebat non modicum ipsi fieret præiudicium, si subrogatus possessionem adipisceretur, Maximum enim commodum est possidere, & sequeretur absurdum, quod plus quam defunctus haberet subrogato cederetur, vt per Rotam* decis. 10. vt lite pend. in nouis, *Cassad.* decis. 1. eod. tit.

37 Subrogatio tautem collitigantis ad hoc vt annulletur omnis alia gratia facta tertio petenda est intra mensem, petita vero post mensem nõ annullat gratiam anteriorem alteri factam, vt fuit resolutum in vna Collen. subrogationis. 11. Decemb. 1595. coram illustrissimo Seraphino ex regula Cãcellariæ de subrogat Collitigantibus, de qua videndus est glosiator Soto & Sarn. & Reb. super ea *in praxi & in regulis*, & Mandosius *regula* 29.

38 Et circa hanc materiam subrogationis, & quandiu dicatur durare lis vltra Mohed. *decis.* 8. *de appel.* & Elam. Parisi. *d. lib.* 2. *q.* 3. videndæ sunt sequentes decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ & Legionen. præsumoniorum coram Illustrissi. Cardinali Pamphilio.

Salamantina Capellaniæ del voto 20. Nouembris 1590.

39 FVit resolutum *Gratiam subrogationis Didaci del Castillo esse iustificatam, non quantum ad qualitates ipsius Didaci quod sit presbyter Salamantinus magister in Theologia, & natus de legitimo matrimonio, bene probantur ex testibus, qui super sexto articulo dicũt vidisse illum pluries celebrare missa, & etiam vidisse priuilegiũ sui Doctoratus, & deponunt de publica voce & fama, & communi reputatione, quæ sufficit pro iustificatione narratorum, Rota* dec. 14. de probatio. in antiquis. *Ægid.* decis. 114. *Mohed.* decis. 128. in fin. *Caputaq.* deci. 277. part. 1. *in impressis, valor Capellaniæ quod non excedat* 200. *ducatos, probatur ex eisdem testibus, qui super primo articulo optime deponunt etiam ex publica voce, & fama, qua probari valorem narratiũ plures fuit resolutum, vt per Ægidium* decis. 675. *Mohedan.* 148. *Puteũ* 29. lib. 1. *Caputaquen.* d. decis. 277. n. 8. *quod super fructibus Capellaniæ ad sũ pensio* 50. *ducatorum reseruata ad fauorem Alfonsi de Llanos, patet ex lectura prouisionis Alfonsi, qua legitur reseruatio huius pensionis, & probant etiam testes super tertio articulo, qui bene deponunt, etiam quod nihil dicant de actuali perceptione illius quia non est narrata, cũ ingratia Didaci nõ dicatur percipienti, vt legunt informantes pro Munnix. sed annuatim percipienda, pensionum obtentarum per Didaciũ valor probatur ex eisdẽ testib. de publica voce & fama, qua sufficit maxime ad effectũ verificationis obtentoriũ in quibus Rota contentatur quali probatione Ægidius* decis. 674. *etiam minori quam semiplena, vt de vnico teste de fama cũ adminiculo tradit Ægidius* dec. 683. cum vulg. *obitus Francisci de Malaga de mẽse Maij* 1567. *probatur ex eisdem testib. qui super tertio articulo deponunt de præfato obitu, & in dict. mẽse in Oppido de Igualada de publica voce, & fama. Bart.* in l. 2. §. fi dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur. *Felinus* in c. qui frequẽter. §. fi. in fin. vt lite nõ contestata. *Mohed.* decis. 77. *Puteus* dec. 266. lib. 3. *Guidobonus* dec. 145. *Thom. de Thanis* decis. 75. *in vna Matricen. prouisio Alphonsi de Osorio per obitũ Francisci cum subrogatione in ius illius, etiam quo ad effectũ executorialium iustificatur, ex supeo supplicationis extracto ex registro Apostolico, quod pro iustificatione gratiæ sufficit, Puteus* dec. 231. lib. 3. *Peregrinus* decisio. 201. libro 2. *maxime cum satis sit prouisionem iustificare etiã de facto Ægid.* deci. 116. in fi. *Cresc.* 154. in fine *Caput.* decis. 407. part. 2 *in impressis. Familiaritatem narratã in literis Didaci probant testes super quarto articulo qui dicunt scisse Alfonsum fuisse familiarem fœlicis recordationis Sixti V. & vidisse illum incedere in habitu vnius ex intimis cubicularijs, & alia exercere quæ ad tale officium spectabant, vti alij familiares, & de publica voce, & fama quæ ad iustificandam familiaritatem narratam sufficit, ad notata per Bisignetum decisione sexta circa medium de probationibus, Ægidius* decisione 113. & 114. *quicquid dicendum esse, si de ea ageretur ad effectum reseruationis, Caputaquen.* decisione 10. parte secunda *in impressis, quod Alphõsus obtinuerit literas in forma breuis pro capienda possessione nomine cameræ, illasque intimauerit, & deinde præsentauerit coram auditore Cameræ, seu illius in ciuilibus Locum tenente, insteteritque pro illarum executione & quod possessione non adepta extra Romanum Curiã obierit satis iustificatur ex transportatione registri facti coram auditore Cameræ, in quo legitur dict. breue cum illius intimatione, & monitorium pro illius executione obtentum, & probant etiam testes, qui super quarto articulo deponunt de obitu Alfonsi ex publica voce, & fama, quod Franciscus habuerit ius super ista Capellania & vacauerit ex illius persona satis cõstat per tres sententias Rotales, ad eius fauorem latas, & executoriales de super relaxatas. Ruinus* consilio 79. num. 3. libro 5. *maxime cum pro earum iustitia, & rectitudine præsumatur cũ sint latæ in Rota, & post factas plures decisiones ad notata per Baldum* conf. 492. n 2. lib. 3. *Socinus* conf. 158. n. 9. li. 2. *Ægidius* dec. 89. *& hoc sufficit, vt detur effectus executorialiũ subrogato, quia iustificata narratiua suæ subrogationis iuxta* dec. *Mohe.* 205. *satis probat ius sui authoris, docto de re iudicata per tres sententias conformes cum executorialibus ad eius fauorem relaxatis, vt tradit Staphileus*, de literis iustitiæ. §. dicendum est. n. 50. ver. vltimo quo ad istam materiam, *& ratio est, quia subrogatus tenetur ea tantum iustificare ad quæ suus author tenebatur, Ægid.* dec. 112. *Et ideo sicut Francisco si viueret sufficeret ostẽdere tres sententias absque eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo, in cuius locum subrogatur. Rota* decis. 10. n. 4 vt lite pendente in nouis, *Caputaq.* dec. 277. part. 3. *in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto Principis, Ripa* in l. 1. n. 36. ff. de acq. poss. *Paleotus* decis. 119. in fine, *& facit censeri vnum & idẽ ius, Cassadorus* decis. 1. vt lite pendente, *alias enim daretur processus in infinitum si semper requirerentur nouæ sententiæ, contra* dec. *Chasanæ.* 184. *non obstat, quod adepta possessione per defunctum, cesset effectus executorialium in subrogato, Cresc.* decis. 110. *quia non constat de aliqua possessione Franc. nec quod ipso viuente executoriales habuerint in effectũ suũ, & licet Alfonsus in in sua supplicatione, dixerit Fran. obtinere Capellaniã illamq; per eius obitum vacare, non tamen ex hoc includitur possessio Fran. cum hæc verba verificentur propterius in re, quod per tres sententias, & executoriales acquisuerit ad notata per Ruinum*, conf. 79. n. 3. li. 5. *nec*

aliquid facit narratiua possessionis Francisci de qua in breui obtento per Alfonsū, quia hæc narratiua nunquā fuit verificata & in omnem euentum confessio Alfonsi nō nocet Didaco qui est subroga.° etiā in ius Frā.& in toto illius iure,& executorialibus ad eius fauorem relaxatis Guidobonus decis. 52.*& dubium non est in beneficialib. admitti multiplicationem titulorum,& aliquem posse se pluribus titulis iuuare*,cap. post electionem de concessio. præbendæ, *Cassador.* decis. 21. num. 5. super regul. & de causa possess. in fi. *neq; obstat, quod etiam Didacus in sua supplicatione fateatur Franciscum possessorem dicendo Capellaniam vacare per obitum Franciscitunc illius possessoris, quia attendenda est narratiua literarum, in quibus nulla fit mentio possessionis Francisci super clausulam in supplicatione appositam, quod maior, & verior expressio fieri posset in literis desuper expediēdis, quod Munniz se intruserit in Capellania nullo titulo, nulloque iuris administriculo sibi suffragante probatur, quia ingressus fuit possessionem vigore prouisionis ordinarij factæ per obitū Fracisci quæ propter pēdētiā litis ipsum non iuuat* c. 1. & 2. vt lite pendēte in sexto, *in quib. iurib. adest decretum irritans, quod inficit titulum & possessionem*, Cassador. decis. 9. n. 3. de causa poss. *& habent locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per eundem*, Cassad. decis. 3. n. 5. vt lite pendente, *Neq; obstat, quod lis erat finita per sententiam & rem iudicatam, quia nondum fuerat capta possessio*, *Achilles* decisio. 180. *alias* 1. de lite, *& quousque executoriales fuerint executioni demandatæ, & illorum vigore apprehensa possessio semper dicitur lis durare*, *Sarnen.* in regula de annali q. 44. *Puteus* decis. 311. lib. 2 *Mohed.* dec. 205. versic. fuit dictum cū aliis *per Modernum* de attentatis c. 4. in præfatione n. 230. cum seq. *quantum ad verificationem iuris patronatus in casu de quo agitur non est necessaria, quia non est dispositiue narratum, sed tantum conditionaliter in clausulis derogatoriis, & ei quatenus existat derogatum, vltra quod satis potest dici iustificatum ex sententiis latis pro Francis. quæ prosunt etiam subrogato quæ dicuntur de inualiditate examinis testium, tolluntur ex eo quod ad dicendum contra articulos, & videndum iurare testes fuit citatus Dominicus de Leon Procurator ipsius Munniz, qui tanquam talis produxit suum mandatum in iudicio coram Auditore camera, vt Notarius attestatur*, Gozadin. consil. 96. n. 15. *Aymon.* de antiquitate temporis, parte 2. n. 60. *& vigore clausulæ potestatis substituendi quā asserunt adesse in mandato procuræ in actis producto substituit D. Hyppolitum Merēdam, qui semper comparuit*, Mohed. decis. 17. *& etiam produxit diuersa iura ad causam facientia*, Rom. cons. 446 n. 11. *Felinus post alios* in ca. coram de offic. delegati. *Aym.* cons. 60. n. 5 *Puteus* decis 358. lib. 1.

In eadem secundo Aprilis, 1593.

40 DOmini steterunt in decisis, *non obstante instrumento cessionis litis producto, quia notissimum est litem non finiri per cessionem nisi secuta possessione*, *Achilles* decis. 180. *alias* 1. de lite, *Modernus* de attentatis lite pendente in præfatione, n. 253. *sicut nec per sententiā, & rem iudicatam, donec sint executioni demandatæ, & possessio apprehensa*, *Sarnen.* reg. de annali, q. 44. *Puteus* decisio. 310. lib 2. *Mohedan.* decis. 180. & decisio. 206. *Modernus* de attentatis supra nu. 230. *quia licet per cessionem amittatur possessio ciuilis & naturalis, non tamen detentatio Mohedan.* decis. 238. cum aliis, *ratione cuius durant executoriales, nec obstat, quod simul cū cessione est mortuus collitigans, & sic cessat ratio, ne detur nouus collitigans, Millis* in reper. verb. lis finitur *quia procedit, quando fuit facta dimissio, vt declarat Millis* verb. lis finitur in fin. *vel quando est facta cessio in fauorem possessoris, vt in illa Conchen. Archipresbyteratus coram illustrissimo Cardin. Plato, secus quando non est facta in fauorem possessoris*, Caputaq. dec 172. parte 2. *præsertim stante subrogato, qui reputatur eadē persona cum eo in cuius personam subrogatur. vt in altera decisione Modernus* de attentatis supra n. 161. & 268. *non obstant alia deducta, quia in decis. fuerunt sublata, cum qua Domini fuerunt.*

In eadem coram eodem Domino Pamphilio, 5. *Iulij* 1593.

DOmini † steterunt in resolutis, *quod gratia subrogationis Didaci de Castillo, etiam quo ad executoriales veniat exequenda, cum sit in omnibus iustificata, etiam quo ad narratam intrusionem Munniz, & nō constet viuente Malaga illas fuisse executioni demandatas, iuxta vulgarem* deci. Crescentij 110. *& Mohedani* 206. cum aliis allegatis, *nam quod Munniz sit intrusus satis liquet, ex eo quod ipse fuit præsēt.° a patrono & institutus ab ordinario, qui no poterat se intromittere in hac Capellania, tū quia est iuris patronatus Ecclesiastici, & vt in prima decisione huius causæ resolutum fuit vacauit in mēse May, & sic reseruata, ad notata per Fel.* in tract quando literæ Apostolicæ 3 limitat. *Couarr.* pract. q. c. 36. sub n. 1. & seq. *Maxime cum Papa præuenerit in subrogando antequam Mūniz esset à patronis præsētatus, & ab ordinario institutus* c. dudum, de præb. in 6. *Vitalis post alias* in Clem. 1. sub numero 38. vt lite pendente. *Tum etiam ratione litis* c. 1. & 2. vt lite pendente. in 6. *quæ iura habent decretum irritans, & vendicant sibi locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per Cassad.* dec. 3. n. 5. eodem ti. cū vulg. *quod autem adesset lis, sæpius in hac causa resolutū fuit non stantibus tribus sententiis in rem iudicatam transactis una cum executorialibus ad fauorem Malagæ relaxatis, quæ litem non extinguunt quousque sint executioni demandatæ, & illarum vigore capta possessio, iuxta doctrinam Ioan. Fabri* in l. 2. C. de litigios. *Sarn.* de annali quæstione 44. *Puteum* decisione 310. lib. 2. *Mohed.* decis. 310. in fi. *cum aliis per Modernum* de attentatis lite pendente in præfatione n. 230. *quod procedit etiā stante cessione, quæ nec ipsa extinguit litem nisi secuta possessione, Achilles* decisio. 180. *alias* 1. de lite. *Caputaquen.* decisio. 172. part. 2. *etiam ad effectum vt interim prouisus dicatur intrusus, vt pluries resolutū fuisse refert Modernus* vbi supra. n. 230. *Neque obstare, quod simul cum cessione concurrat obitus alterius collitigantis, quo casu cessante ratione ne superstiti detur nouus collitigans, ordinarius non impeditur in conferendo, vt tradit glossa* in dict. Clement. 1. verbo morte. *per illū text. & ibi Card.* n. 21. *Imola* 23. *& Vitalis.* num. 35 *Millis* verb. lis finitur, cum aliis allegatis, *quin vt alias fuit dictum hoc procedit, vel secuta dimissione detentationis per cedentem, & adepta possessione per defunctum, vt declarat Millis* d. verb. lis finitur, in fin. *vel quando cessio, siue expressa, siue tacita, de qua per Cassador.* dict. decis. 4. n. 5. vt lite pendente *est facta in fauorem possessoris, vt loquuntur Doctores in contrarium allegati, & decisio facta in causa Conchen. Archipresbyteratus coram illustrissimo Domino Plato, secus tamē quando est facta ad fauorem non possessoris, quia tunc propter reliquias litis quæ supersunt, nunquam dicitur extincta lis, nisi adepta possessione per cessionarium, Achill.* decisio. prima de lite *Caputaquensis*, dicta decisione 172. p. 2. cum aliis supracitatis, *& præsertim stante subrogatione gratiosa in ius Malagæ, etiam quo ad executoriales obtenta ante præsentationem & institutionem Mū-*

niz, quæ facit vt subrogatus reputetur eadē persona cum Malaga in cuius locum subrogatur. Rota decis. 10. n. 4. vt lite pendente in nouis, Caputaq. dec 277. part. 3. & in ipso duret eadem lis, quæ erat cum defuncto, quamdiu non constet executoriales fuisse plenarie executioni demandatas, cum actuali possessione. Cassad. dec. 1. vt lite pendente, Mohe. dict. decis 206 Caputaq. d. decis. 167. part 2. quod procedit etiam ad effectum, vt ei non detur nouus collitigans, & patroni impediantur in præsentando, & ordinarius in instituendo, vel conferendo, vt tradit Modernus de attentatis lite pendente in præfatione, n. 161, & 268. & tenuit Rota in causa Legionen. præstimoniorum de mense Nouembris proxime præteriti, maxime vt ordinarius non possit conferre tertio non collitiganti, & quando prout hic, adest subrogatus qui litem prosequatur. Cassad. decis. 5. n. 4. vt lite pendente. Vitali in d. Clementina 1. n. 18. in fi. eodem tit. quicquid forsan dici possit ad effectum subrogationis collitigantis, quando non adest alius qui litem prosequatur, vt loquitur Ioan. And. in d. c. 2. n. 1. & declarat Francus ibi col. 3. versicul. & prædicta procedunt, & Modernus de attentatis à n. 102. Et tanto magis quod hic versamur in subrogatione quoad executoriales facta per Papā, 3. non collitiganti, ante prouisionē Munniz, quæ nondicitur propria subrogatio, nec cadit sub regula de subrogādis, sed est potius quædā, puisto mere gratiosa cū facultate prosequēdi rē iudicatā, & executoriales, quo casu non attenditur, an adsit lis, sed sufficit voluntas Papæ, quod sciens quod tertius non erat in lite, voluit, & potuit eum gratiose subrogare, etiam quo ad prosecutionem executorialium, vt dicit Mohedan. decis. 180. Paulo post mediū. vers. quo vero ad subrogationem per Papam, &c. & ideo cum non constet Malagam defunctum vigore præfatarum executorialium habuisse possessionem Capellaniæ, quod solum insficitur ad effectum vt cesset earum virtus in subrogato, iuxtā decis. Crescentij, Mohedani & aliorum supracitatorum, dandus est illarum effectus Didaco, subrogato, prout absque dubio daretur Malagæ si viueret, non obstante cessione rei conuenti, per quam non dimittitur detentatio, Rota decisione 1. de renuntiatione in nouis, Sarn. de annali, q. 56. cum sequ. Mohed. decis. 238. cuius ratione durat effectus executorialium, Cresc. d. dec. 110. nec aliter probatur dimissa pro ut ad istum effectum probari debet, vt dicit Cresc. quicquid dicendum sit ad effectum restitutionis in spolio, & ad alios effectus, de quibus loquitur Mohedanus d. dec. 238. cum aliis in contrarium allegatis, & in omnem euētum non constat fuisse acquisitam possessionem cessionario, quod in hac materia requiritur vt supra deductum est.

Legionen. præstimoniorum, 27. Nouembris, 1592. coram Pamphilio.

42 DVbitauit super iustificatione gratiæ subrogationis D. Ambrosij Gonçalez, in iuribus quōdam Ioannis del Cano, & domini excepto valore præstimoniorum de quibus agitur, & aliorum, de quib. an eadem gratia idē Ambrosius fuit prouisus, qui ex testib. datis non videtur sufficienter probatus, vt per informantes, dixerunt in reliquis gratiam esse iustificam, quantum enim ad qualitatē Ambrosij quod sit Presbyter, & Licentiatus in decretis probantur ex test. bus, qui dicunt vidisse illum celebrare Missam, & etiam vidisse priuilegium Licentiaturæ, & deponunt de publica voce, & fama, quæ pro iustificatione habilitatis narratarū sufficit, Rota dec. de probatio. in antiquis Ægid. dec. 114. Mohed. dec. 128. in fi. Guidobonus dec. 141. Caputaq. decis. 277. par. 1. in impressis. Valor obtentorū quod nō excedat ducatos 450. & pēsio ducatos 16. super fructibus Capellaniæ S. Annæ de Mālilla sufficienter probatur, ex eisdem testibus de publica voce, & fama, cum ad veritatem obtentorum Rota contententur quali probatione, Ægid. decis. 674. etiam minori quam semiplena, vt de vno teste de fama, cum adminiculo, tradit idem Ægid. dec. 683. cum vulg. quod super vno ex præstimonijs obtentis reperiatur reseruata pensio 150. ducatorum auri in fauorem Serenissimi magni Ducis Etruriæ, & super alio altera pensio ducatorum vndecim similium, probant eidem testes in summario, n. 6. præstimonia, de quibus agitur non requirere personalē residentiam, probatur ex eo quod sunt simplicia prout etiam de iure præsumuntur, Ægid. decis. 676. Staphil. tit. de qualitate & statu benefic. in princip. quia ex generali consuetudine residentiam non requirunt, vt post Card. & alios tradit Imola in c. fin. n. 9. de clericis non resid. Felinus in c. dilectus li. 2. n. 1. de rescr. Alex. cōs. 1. n. 2. li. 7. & fuit resolutū coram illustrissimo D. Cardinali Lancelloto in causa Conchen. Beneficij de Vall. sub die 30. Martij 1582. & alias sæpissime, obitus Ioannis del Cano ad effectum iustificationis gratiæ, de quo agitur sufficienter probatur ex testib. deponentib. de publica voce & fama, ad notata per Bar. in l. 2. §. si dubitetur ff quēadmodū testamēta aperiātur, Fel. in c. quoniā frequēter. §. fi. in fi. vt lite nō cōtestata. Mohed. dec. 277. Puteus decis. 266. li. 3. Guidobonus dec. 145. Tho. de Thanis decis. 75. in vna Maioric. lis inter Ioannē del Cano dum viueret, & nonnullos alios super istis præstimonijs iustificatur ex plurib. commissionibus, citationibus, sentētijs, & aliis actis, de quib. in registris illius causæ, quæ tempore obitus Ioannis adhuc pēdebat, quia licet fuerint obtentæ sententiæ, & executoriales, non tamē fuerat subsecuta possessio. Achil. dec. 180. alias 1. de lite. & per executoriales, non dicitur extincta lis quousque fuerint exccutioni demandatæ, & illarum vigore apprehēsa possessio, Sarn. de annali, q. 44. Puteus dec. 311. lib. 2. Mohed. decis. 205. vers. fuit dictum cum aliis per modernum de attentatis, c. 4. in præfatione n. 230. cū seq. neq; obstare, quod saltim morte vtriusque collitigatis videatur extincta lis, iuxta Clem. 1. vt lite pēdente, quia non constat de obitu Aluari, alterius collitigantis, & in omnem euentū non habet locum dicto subrogato per Papam, in cuius persona dicitur durare lis, Cassador. dec. 1. vt lite pendente, & latius per modernum dict. tit. de attentatis, c. 4 in præfatione, n. 161. & n. 268. Neque obstare taciturnitatem 30. annorum, puta adhuc non sit lapsi 30. anni, & vbi ius tacentis non est calumniosum, lis non habetur spatio tāti temporis pro derelicta. Achil. decis. 185. prout calumniosum dici non poterat ius Ioānis, qui obtinuerat tres sententias Rotales, vna cum executorialib. ad notata per Sarn. reg. de subrog collitigātibus q. 1. n. 3 Maxime taciturnitas fuerit causata ex impedimentis præfatis per Aluarum, mediante recursu ad consilia Regium, per quod curauit auferri executoriales, quæ nunquam fuerunt relaxatæ, ius Ioannis del Cano authoris Ambrosij probatur per tres sententias Rotales ad eius fauorem latas cum executorialib. relaxatis, Rot. n. cons 79 n. 3. li 5. quæ cum sint latæ in Rota præsumuntur rectè & rite latæ, ad Bald. cōs. 492. n. 2. li. 3. Soc. cons 158 n. 9. li. 2. Ægid. dec. 89. & hoc sufficit, vt detur effectus executorialiū subrogato, qui iustificata narratiua suæ subrogationis iuxta decis. Mohe. 205 satis dicitur iustificare ius sui authoris docendo de trib. sētentijs conformib. & executorialibus, ad eius fauorem relaxatis, vt per Staphil. tit. de literis iustitiæ §. dicendum est, n. 50. vers. vltimo, quo ad istam materiam, *subrogatus enim ea tantum iustificare tenetur, ad quæ*

tenebatur suus author. Ægid. dec. 112. *& idee sicut Ioanni si viueret, sufficeret ostendere sententias, absq; eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur vna, & eadem persona cũ eo in cuius locum subrogatur, Rota* 10. n. 4. vt lite pendẽte in nouis *Caputaq.* dec. 277. partic. 3. *in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto Principis, Ripa* inl. 1. numero 36. ff. de acquirenda possessio. *Paleotus* dec. 119 in fi. *& faciat conseri vnum, & idem ius, Cassad.* decis. 1. n. 2. vt lite pẽdente, alias *enim si semper requireretur nouæ sententiæ daretur processus in infinitum, Chisan.* decis. 184. *& in his terminis tenuerunt domini in causa Salamantina Capellaniæ, del Voto in præcedenti Rota, non obstat quod sententiæ non præiudicent successoribus in beneficio, ex Ruino* in d. consi. 79 n. 6. li. 5. *quia imo afficiũt omnes intrusos lite pẽdente, etiã quod cum eis nunquã fuerit litigatũ.* Crescẽ. dec. 142. *siue sint mediati, siue immediati successores, Mohed.* decis. 12. *Paleotus* decis. 188. *Ant. Aug.* in Epitome, tit. de executorialib. n. 1. & 4. *non obstat quod executoriales antiquæ non sint exequẽdæ, quia Antonius Aug.* d. t. de executoria. n. 13 *loquitur quando exhibentur solæ executoriales absq. processu, & sententiis, secus quando prout hic constat de sententiis, & processu, & ita de anno 1567. in vna Tudertina bonorum corã bonæ memoriæ D. de Rubeis fuit resolutum, vbi etiam fuit dictum executorialibus nõ præscribi spatio triginta annorum, quando fuit cepta, vel petita executio, per decisionem Achillis vnicam de executione sententiæ prout fuit factum in casu proposito.*

43 In ista causa Legionen. præstimoniorum † est alia decisio coram eodem vigesimosexto Martij millesimo quingentesimo nonagesimotertio, infra adducta 8. *par. c. 3. n.* 17. & in eadem fuit resolutum possessorem triennalem, qui successit in beneficio litigioso, gaudere reg. de triennali si illi non fuit mota lis, nec habuit causam à collitigante, Sarnen. *reg. de triennali.*

Cap. V.
De executoribus executorialium.
SVMMARIA.

DE executoribus executorialium Rotæ, & quomodo sit procedendum ad earum executionem non est opus hic agere, numero 1. possunt tamen videri relati ti, num. 2.

De subrogato in locum illius qui habuit executoriales remissiue, n. 3.

DE *Executoribus autem executorialium* Rotæ, & quomodo sit † procedendum ad eatum executionem non est opus hic agere, quia non pertinet particulariter ad materiam Beneficialem, possunt 1
tamen videri, † Felinus *in capit. ad probandum, numero sexto, & in capit. de cætero, numero decimoquinto, de re iudicata,* Sarnens. *de annali, quæ-* 2
stione quadragesima quarta. Cassador. *decisione sexta, de causa possess.* Crescentius *decisione decimasexta, decimaoctaua, decima nona, vigesima, & vigesima tertia, de re iudicata, & 2. vt lite pendent & prima de sequestratione possession.* Mohedan. *prime & secundo de re iudicata, & 1. de fide instrumentorum.* Caputaq. *decis. 332. 333 & 334. part. 1.* Puteus 44. *& 62. libro tertio & 223. lib. 1. & decisione 51. lib. 2. par. 3. diuersorum in impressis,* Aragon. *decisio.* 41. *&* 44. Thanis *decis.* 31. & Cota *decis.* 174. *&* 178. *in manuscriptis,* addit Papaz. ad Rotam *decis. 2. de rescrip. in nouis, à num.* 45. Vestrius *in praxi, li. 8. cap. vltimo, à numero* 16. Mandos. *regul.* 29. *cancella. quæst.* 4. *& de commissio. commissione* 14. *&* 29. *vltima gloss.* per alias quæstiones, Lancellotus *de attentatis, cap. 1. num.* 35. *& cap. 3.* 22. *& à n.* 71. *& c.* 4. *in præfatione n.* 167. *& à num. trecentesimoquinto, & cap. duodecimo decimaquarta ampliatione, à numero decimoseptimo & capit. vigesimo ampliatione* 26. *numero,* 2. & Ioan. Gutierrez *Canonicarum quæst. lib. primo capit. quarto. numero vigesimooctauo & decis.* Rotæ in causa Toletana iuris decimandi. octauo Nouembris 1593. coram D. Pamphilio adducta supra *capit. tertio, præcedent. numero centesimo quadragesimo quinto.* 4

Et de subrogato in locum † illius, qui habuit executoriales, vide Staphileum *de literis iustitiæ. §. exceptio sola plus operatur, & c. à numero* 4. *& §. subrogatus est,* & decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ del Voto, & Legionen. præstimoniorum adductas, *cap. præceden. ad fin.*

LAVS DEO.

GARCIA
de
Benef.

G VII
15

GARCIA
de
Benef.

GVII
15

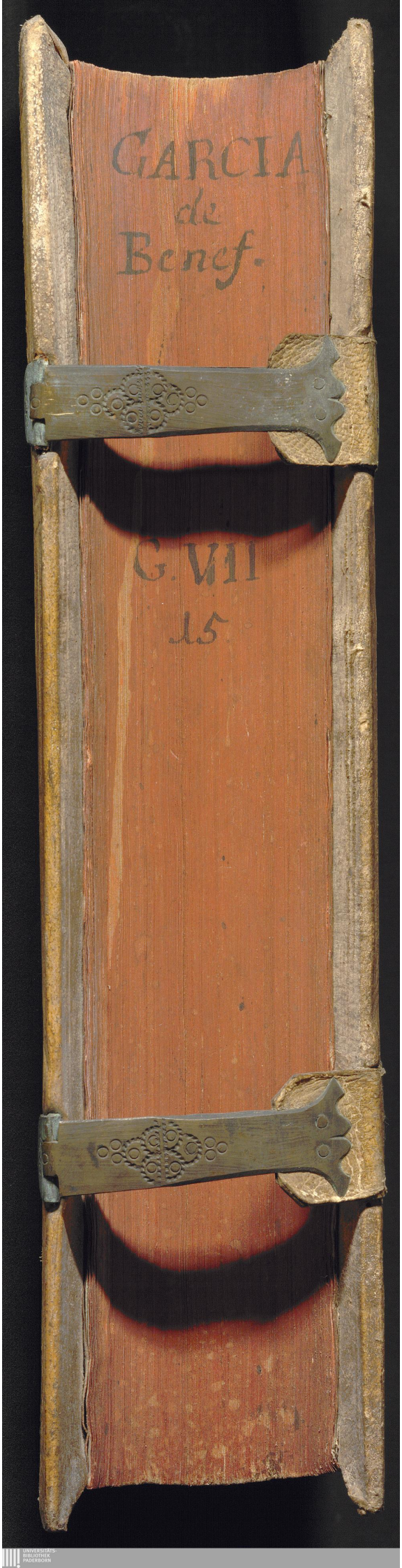
GARCIA
de
Benef.

GVII
15

GARCIA
de
Benef.

GVII
15

Th
1347a

GARCIA
de
Benef.
G. VII
15